Rubrice iuris civilis et canonici. et primo rubrice. ff. et primo ff. veteris.
1 A Dopcionibus
4 Alienacione iudicii mutandi causa facta
9 Ad legem aquiliam
10 Ad exhibendum
xi Aleatoribus
14 Ad legem rodiam de iactu
14 Ad senatusconsultum macedonianum
16 Ad velleianum
19 Actionibus empti et venditi
1 C Onstitucionibus principum
3 Calumniatoribus
4 Capitis diminucione
8 Comunia prediorum
10 Comuni dividundo iudicio
17 Condicione causa data
17 Condicione ob turpem causam
17 Condicione indebiti
17 Condicione sine causa.
13 Condicione furtiua
13 Condicione ex lege
13 Condicione triticaria
13 Constituta pecunia
13 Comodati vel econtra
16 Compensationibus
18 Contrahenda emptione
1 D Divisione rerum
4 Dolo malo
16 Depositi vel econtra
20 Distractione pignorum
24 Donationibus inter virum et vxorem
24 Divorciis
2 E O per quem factum est
2 Edendo
4 Eo quod metus causa
4 Ex quibus causis maiores
13 Eo quod certo loco
14 Exercitoria actione
19 Extimatoria actione
21 Edilicio edicto et de redhibitoria actione
21 Euictionibus et duple stipulationibus
21 Exceptione rei vendite et tradite
2 F Eriis et dilationibus
5 Fideicomissoria hereditatis petitione
10 Finium regundorum
10 Familie herciscunde
22 Fide instrumentorum
23 Fundo dotali
11 Fugitiuis seruis
1 H Is qui sunt sui vel alieni iuris
3 Hiis qui notantur infamia
9 Hiis qui deiecerunt vel effuderunt
18 Hereditate vel actione vendita
1 I Usticia et iure
2 Iurisdictione omnium iudicum
2 In ius vocando
2 In ius vocati vt eant
4 In integrum restitucionibus
5 Iudiciis
5 Inofficioso testamento
11 Interrogatoriis actionibus
12 Iureiurando
12 In litem iurando
14 Institoria actione
15 In rem verso
18 In diem adiectione
20 In quibus causis pignus tacite contrahatur
22 Iuris et facti ignorantia
23 Iure dotium
1 L Egibus et senatusconsultis et longa consuetudine
18 Lege comissoria
19 Locati et conducti
4 M Inoribus .25. annis
4 Mandatis principum
11 Mortuo inferendo
17 Mandati vel econtra
2 N E quis eum qui in ius vocatus est vi eximat
3 Negociis gestis
4 Naute caupones stabularii
9 Noxalibus actionibus
22 Nautico fenore
1 O Rigine iuris
1 Officio consulis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio questorum
1 Officio pretorum
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio proconsulis et legati
1 Officio prefecti augustalis
1 Officio presidis prouincie
1 Officio procuratoris cesaris
1 Officio iudicis
1 Officio eius cui mandata est iurisdictio
1 Officio assessorum
7 Operis seruorum
2 P Actis
3 Postulando
3 Procuratoribus
5 Petitione hereditatis
5 Possessoria hereditatis petitione
6 Publiciana in rem actione
13 Pigneraticia actione
15 Peculio
17 Pro socio
18 Periculo et comodo rei vendite
19 Prescriptis verbis
20 Pignoribus et ypothecis

xx Probationibus
23 Pactis dotalibus
8 Quod quisque iure in alterum statuerit
8 Qui satisdare cogantur.
3 Qui notantur infamia
3 Quod cuiusque vniuersitatis nomine
4 Quibus ex causis maiores.
4 Quod metus causa
7 Quando dies vsusfructus legati cedat
7 Quibus modis vsusfructus amittatur
7 Quemadmodum vsufructuarius caueat
8 Quemadmodum seruitus amittatur
xi Quibus rebus ad eundem iudicem eatur
14 Quod cum eo: qui in aliena potestate est negotium
15 Quando actio de peculio est annalis
15 Quod iussu
20 Quibus modis pignus tacite contrahitur
20 Que res pignori obligari possunt
20 Qui potiores in pignoribus habeantur
20 Quib⁹ modis pignus vel ypotheca soluit
6 Rerum diuisione et qualitate
4 Receptis arbitris et qui arbitrium
6 Rei vendicatione
xi Religiosis et sumptibus funerum
12 Rebus creditis et si certum petatur
18 Rescindenda venditone
19 Rerum permutatione
23 Ritu nuptiarum
24 Repudijs et diuortijs
1 Statu hominum
1 Senatoribus
2 Si quis iusdicenti nō obtēperauerit
2 Si quis in ius vocatus non ierit
2 Si ex noxali causa agatur
2 Si quis cautionibus iuditio sistendi
5 Si pars hereditatis petatur
6 Si ager vectigalis vel emphiteoticarius petatur
7 Si vsusfructus petatur vel ad alium pertinere negetur
8 Seruitutibus
8 Seruitutibus rusticorum prediorum
8 Seruitutibus vrbanorum prediorum
8 Si seruitus vendicetur vel ad alium pertinere negetur
9 Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur
xi Seruo corrupto
xi Seruis fugitiuis
xi Si mensor falsum modum dixerit
12 Si certum petatur
18 Seruis exportandis 23 Sponsalibus.
2 Transactionibus
13 Triticaria
14 Tributoria actione
22 Testibus
22 Traiecticia pecunia
7 Usufructu et quemadmodum quis vsufructu vtatur
7 Usufructu accrescendo
7 Usufructu earum rerum que vsu consumuntur
7 Usu et habitatione
7 Usufructuarius quemadmodum caueat
22 Usuris et fructibus

Rubrice infortiati

2 Actione rerum amotarum
3 Administratione et periculo tutorum
3 Auctoritate et consensu tutorum
6 Acquirenda vel obtinenda hereditate
6 Ad senatusconsultum silanianum
10 Annuis legatis et fideicōmissis
xi Alimentis et cibarijs legatis
xi Auro et argento legato
xi Adimendis et transferendis legatis
12 Ad legem falcidiam
13 Ad senatusconsultum trebelianum
15 Assignandis libertis
15 Ad senatusconsultum tertulianum
14 Bonorum possessionibus
14 Bonorum possessiōe furioso muto et c.
14 Bonorum possessione contra tabulas
14 Bonorum possessione secundum tabulas
14 Bonorum possessiōe ex testamento militis
15 Bonis libertorum
12 Concubinis Codicillis 6
3 Confirmando tutore vel curatore
4 Contrario iuditio tutelle et vtili actione
4 Curatoribus furiosi
5 Conditionibus institutionum
12 Conditionibus et demonstrationibus
14 Contra tabulas
14 Collatione bonorum
14 Cōiungendis cū emancipato liberis eius
14 Carboniano edicto
10 Dote prelegata
14 Dotis collatione
4 Excusationibus et tpribus earum 183
4 Excusatione tutorum
4 Eo qui pro tutore vel curatore negotia gesserit
4 Fideiussoribus et nominatoribus et heredibus tu. et cu.
10 Fundo instructo et instro legato
15 Gradibus et affinitatibus
5 His que in testamento delentur
5 Heredibus instituendis
xi His que pene cā in testō relinquūtur
xi His que pro non scripto hñtur

xi De his quibus vt indignis
2 I Mpensis in rebus dotalibus factis
5 Iniusto rupto et irrito testamento
5 Iure deliberandi
6 Iure codicillorum
14 Iure patronatus
2 L Iberis agnoscendis
3 Legitimis tutoribus
5 Liberis et posthumis
7 Legatis et fideicommissis .1.
8 Legatis et fideicommissis .2.
9 Legatis et fideicommissis .3.
xi Liberatione legata
14 Legatis prestandis contra tabulas bonorum possessione petita
15 Libertis vniuersitatum
4 M Agistratibus conueniendis
6 Militari testamento
10 O Ptione et electione legata
14 Obsequijs a liberis et libertis
15 Operis libertorum
10 P Eculio legato
10 Penu legata
3 Q Ui petant tutores vel curatores
3 Qñ ex facto tutorum vel curatorum
4 Qđ cum falso tutore
6 Quemadmodum testamenta aperiantur
13 Quando dies legatorum cedit
15 Quibus non competit bonorum possessio
15 Quis ordo in bonorum possessione seruetur
4 R Ebus eorum qui sub tutella vel cura sunt
11 Rebus dubijs
xi Regula catoniana
1 S Oluto matrimonio et quemadmodum dos petatur
8 Si mulier ventris nomine in possessione mittatur
8 Si mulier ventris nomine calumnie causa
3 Suspectis tutoribus ac curatoribus
6 Si ꝙ omissa causa testamenti (quis)
6 Si quis aliquem testari prohibuerit
10 Seruitute legata
10 Supellectili legata
12 Si cui plus quam per l. falcidiam
14 Si tabule testamenti extabunt
14 Si a parente quis fuerit manumissus
15 Si quid in fraudem patroni factum sit
15 Si tabule testamenti nulle extabunt
15 Successorio edicto (12 Si certum petatur)
15 Suis et legitimis heredibus
3 T Utelis
3 Testamentaria tutela
3 Tutoribus et curatoribus datis ab his
4 Tutelis et rationibus distrahendis
5 Testamentis et qui testamenta facere possunt
10 Tritico vino et oleo legato
8 V Entre inspiciendo
4 Ubi pupillus educari vel morari debeat
5 Vulgari et pupillari substitutione
10 Usu et vsufructu legato
13 Ut legatorum causa caueatur
13 Ut in possessionem legatorum
14 Ventre in possessionem mittendo et curatore eius
15 Unde legitimi
15 Unde liberi
15 Unde cognati
15 Unde vir et vxor
15 Veteranorum et militum successione
15 Ut ex legibus et senatusconsultis bonorum possessio detur

Rubrice ff. noui.

1 A Qua pluuiali arcenda
2 Ademptione libertatis
3 Acquirendo rerum dominio
3 Acquirenda possessione
5 Aqua quotidiana et estiua
5 Arboribus cedendis
6 Actionibus et obligationibus
8 Acceptilationibus
9 Arborum furtim cesarum
9 Abigeis
10 Accusationibus et inscriptionibus
10 Ad legem iuliam maiestatis
10 Ad legem iuliam de adulterijs
10 Ad legem iuliam de vi publica
10 Ad legem corneliam de sicarijs
10 Ad legem corneliam de falsis
10 Ad legem pompeiam de parricidijs
10 Ad legem iuliam repetundarum
10 Ad legem iuliam de annona
10 Ad legem iuliam de vi priuata
10 Ad legem iuliam peculatus
10 Ad legem iuliam ambitus
10 Ad legem fabiam de plagiarijs
10 Ad senatusconsultum turpilianum
11 Appellationibus et relationibus
11 A quibus appellare non licet
11 Appellationibus recipiendis
11 An per alium causa appellationis
11 Apud eum ad quem appellatur alia causa
12 Ad municipales et de incolis
12 Albo scribendo
12 Administratione rerum ad ciuitatem pertinentium
4 B Onis iudicio auctoritate possidendis
10 Bonis damnatorum

10 Bonis eorum qui ante sententiam mortē sibi consciuerunt
2 Collusione detegenda
4 Confessis
4 Confessione bonorum
4 Curatore bonis dando
5 Cloacis
9 Concussionibus
9 Crie expilate hereditatis
9 Crie stelionatus
9 Collegijs illicitis τ corporibus
o Custodia reorum τ exhibitione
10 Cadaueribus punitoꝝ
11 Captiuis τ postliminiū reuersis
11 Castrensi peculio
12 Censibus
1 Damno infecto
1 Donationibus
1 Donatione causa mortis
16 Diuersis τ tꝑalibus ꝑscriptionibus
6 Doli mali exceptione
67 Duobus reis constituendis
12 Decurionibus τ eoꝝ filijs
11 Decretis ab ordine faciendis
12 Euictione libertatis
4 Ex quibus causis in possessionē eat
6 Exceptionibus τ prescriptionibus
6 Exceptiōe rei iudicate
6 Exceptione doli mali
9 Extraordinarijs criminibus
9 Effractoribus τ expilatoribus
11 Eum qui appellanti
12 Extraordinarijs cognitionibus
2 Ideicōmissarijs libertatibus
5 Fluminibus τ ne quid in flumine publico rippa ue eius fiat
5 Fonte
8 Fideiussoribus τ mādatoribus
9 Furtis
9 Furti aduersus nautas
9 Furibus balnearijs
5 Lande legenda
2 Jure aureoꝝ anuloꝝ
5 Interdictis: seu extraordinarijs actōib⁹
5 Itinere actuqꝫ priuato
8 Iudicatum solui
9 Incendio: ruina: naufragio
9 Iniurijs τ famosis libellis
10 Interdictis τ relegatis τ deportatis
11 Jure fisci
12 Jure immunitatis
2 Iberali causa
5 Locis τ itineribus publicis
5 Loco publico fruendo
5 Libero hoie exhibendo
5 Libertis exhibendis seu deducendis
6 Litigiosis
11 Libellis dimissorijs
12 Legationibus
2 Anumissionibus
2 Manumissis vindicta
2 Manumissionibus que seruis
2 Manumissis testamento
5 Migrando
12 Muneribus τ honoribus
2 Atalibus restituendis
2 Ne de statu defunctorum post quinquennium queratur
5 Ne vis fiat ei qui in possessionem missus est
5 Ne quid in loco sacro fiat
5 Ne quid in loco publico vel itinere fiat
5 Ne quid in fluie publico rippa ue eius fiat: quo aliter aqua fluat
8 Nouationibus τ delegationibus
11 Nil innouari appellatione pendente
12 Nundinis
1 Operis noui nunciatione
12 Operibus publicis
1 Ublicanis τ vectigalibus
3 Pro soluto
3 Pro emptore
3 Pro herede
3 Pro donato
3 Pro derelicto
3 Pro legato
3 Pro dote
3 Pro suo
4 Priuilegijs creditorum
5 Precario
8 Pretorijs stipulationibus
9 Priuatis delictis
9 Preuaricationibus
9 Popularibus actionibus
10 Publicis iudicijs
10 Penis
11 Priuilegijs veteranorum
12 Policitationibus
12 Prosonetis
2 Ui sine manumissione
2 Qui τ a quibus manumissi
2 Quibus ad libertatem ꝓclamare nō lz
4 Quibus ex cāis in possessionem eatur
4 Que in fraudem creditorum facta sunt
5 Quorum bonorum
5 Quorum legatorum
5 Quod vi aut clam
6 Quarum rerum actio non datur
10 Questionibus
11 Quis τ a quo appelletur
11 Quando appellandum sit

Rub. Codicis

xi Que sñie sine appellatione rescinduntur
4 R Ei iudicata τ de effectu sententiarum
4 Reb⁹ auctoritate iudicis possidēdis
5 Rippa munienda
5 Riuis
5 Remissionibus
8 Rem pupilli saluam fore
8 Rem ratam habere τ de ratihabitione
9 Receptatoribus
10 Requirendis reis
xi Re militari
12 Regulis iuris
2 S Tatuliberis
2 Si libertinus ingenuus esse dicatur
2 Statu defunctorum
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arbor vicini edibus impendat
5 Saluiano interdicto
7 Stipulatione seruorum
8 Solutionibus τ liberationibus
9 Si quis testamento liber esse iussus fuerit
9 Si familia furtum fecisse dicatur
9 Sepulcro violato
10 Sententiam passis τ restitutis
xi Si tutor vel curator vel magistratus
xi Si pendente appellatione
5 T Abulis exhibendis
9 Termino moto
9 Tigno iniuncto
3 V Sucapionibus τ vsurpationibus
5 Via publica τ si quid in ea
5 Ut in flumine publico nauigare liceat
5 Via publica τ itinere reficiendo
5 Ui τ vi armata
5 Uti possidetis
5 Utrobi
7 Uerborum obligationibus
9 Ui bonorum raptorum
12 Uacatione τ excusatione munerum
12 Uarijs τ extraordinarijs cognitionibus
12 Uerborum τ rerum significatione

Rubrice Codicis

1 A Postatis
1 Assessoribus τ domesticis
1 Annonis
2 Aduocatis diuersorum iudicum
2 Aduocatis diuersorum iudiciorum
2 Aduocatis fisci
2 Alienatione iudicij mutādi cā facta
3 Ad exhibendum
3 Alee vsu τ aleatoribus
4 Actionibus τ obligationibus
4 An seruus ex suo facto post manumis.
4 Actionibus hereditarijs
4 Actionibus empti τ venditi
4 Ad senatusconsultum macedonianum
4 Ad senatusconsultum velleianum
5 Alendis liberis
5 Administratione tutorum τ curatorum
5 Alimentis pupillo prestandis
5 Arbitrium tutelle
5 Auctoritate prestanda
5 Actore tutore seu curatore
6 Ad senatuscōsultū trebelianum
6 Ad legem falcidiam
6 Ad senatusconsultum tertullianum
6 Ad senatusconsultum orphicianum
7 Assertione tollenda
7 Acquirenda vel retinenda possessione
7 Aduersus creditorem
7 Annali exceptiōe italici ɔtract⁹
7 Alluuionibus τ palludibus pascuis τc.
7 Appellationibus τ relationibus
8 Acceptilationibus
8 Adoptionibus
9 Accusationibus
9 Ad legem iuliam maiestatis
9 Ad legem iuliam de adulterijs τ stupro
9 Ad legem iuliam de vi publica τ priuata
9 Ad legem corneliam de siccarijs
9 Ad legem fauiam de plagiarijs
9 Ad legem visceliam
9 Ad legem corneliam de falsis
9 Ad legem iuliam repetundarum
9 Ad legem iuliam ambitus
9 Abigeis
9 Abolitionibus
9 Ad senatusconsultum turpilianum
6 B Onis libertorum τ iure patronatus
6 Bonorū possessione secūdū tabulas
6 Bonorū possessione contra tabulas liberti
6 Bonorum possessione contra tabulas
6 Bonis maternis
6 Bonis que liberis in potestate constitutis
7 Bonis auctoritate iudicis possidendis
9 Bonis eorum qui sibi mortē consciuerunt
9 Bonis proscriptorū seu damnatorum
1 C Omnibus rei militaris
1 Contractibus iudicum τ eorum que sunt circa eos
2 Causis in quibus infamia irrogatur
3 Communi diuidundo
3 Communia vtriusq; iudicij
3 Consortibus τ eiusdem litis
4 Conditione indebiti
4 Conditione ob causam datorum

4 Conditione furtiua
4 Conditione ob turpem cām
4 Conditione ex lege siue sine cā
4 Constituta pecunia
4 Comodati
4 Compensationibus
4 Contrahenda emptione
4 Cōium rerum alienatione
4 Cōmercijs ꝛ mercatoribus
5 Concubinis
5 Confirmando tutore
5 Contrario iudicio tutelle
5 Curatore furiosi ꝛ ꝓdigi
6 Carboniano edicto
6 Collationibus
6 Codicillis
6 Cōia de legatis vel fideicōmissis
6 Conditionibus insertis tam in legatis ꝙ in fideicōmissis
6 Caducis tollendis
6 Cōia de successionibus
7 Cōi seruo manumisso
7 Cōia de manumissionibus
7 Cōia de vsucapionibus
7 Collusione detegenda
7 Cōminationes vel epistolas
7 Confessis
7 Cū de momentanea possessione fuerit appellatum
8 Contrahenda ꝛ ɔmittenda stipulatione
8 Creditorē euictōez pignoris non debere
9 Custodia reorum
9 Crimine peculatus
9 Crimine sacrilegij
9 Crimine expillate hereditatis
9 Crimine stelionatus
9 Calūniatoribus
1 Diuersis rescriptis ꝛ pragmaticis sanctionibus
1 Defensoribus ciuitatum
2 Dolo malo
3 Dilationibus
4 Delictis defunctorum inq̄tuz ꝛ in quibus heredes conueniantur
4 Depositi
5 Donationibus ante nuptias
5 Dotis ꝓmissione vel nuda policitatione
5 Dote cauta non numerata
5 Donationibus inter virum ꝛ vxorem
5 Diuortio facto apud quē liberi educētur
5 Diuidenda tutella
7 Dicticia libertate tollenda
8 Distractione pignorum
8 Debitorem venditionem pignoris ipedire non posse
8 Duobus reis stipulandis ꝛ ꝓmittēdis
8 Donationibus
8 Donationibus causa mortis
8 Donatione sub modo vel sub conditione
1 Episcopis ꝛ clericis
1 Epali audiā ꝛ diuersis caplis
2 Edendo
2 Errore calculi
2 Errore aduocatorum
2 Etiā p ꝓcuratorē i itegꝝ restōne agi pos.
4 Ex delictis defunctorum
4 Exercitoria ꝛ institoria actione
4 Edilicijs actionibus
5 Eo qui pro tutore negocia gerit
5 Excusationibus ꝛ tpibus eorum
5 Excusatione veteranorum
6 Edicto diui adriani tollendo
7 Executione rei iudicate
8 Edificijs priuatis
8 Etiam ob cirographariam pecuniam pignus teneri
8 Exceptionibus seu prescriptionibus
8 Euictionibus
8 Emancipationibus liberorum
9 Exhibendis vel transferendis reis
9 Emendatione seruorum
9 Emendatione propinquorum
2 Filiofa. minore
2 Fideiussoribus minorum
2 Formulis ꝛ impetratione actionū sublatis
3 Ferijs
3 Familie herciscunde
3 Finium regundorum
4 Fide instrumentorum ꝛ amissione eorum
5 Fundo dotali
5 Fideiussoribus tutorum ꝛ curatorum
6 Furtis ꝛ seruo corrupto
6 Fideicōmissis
6 Falsa causa adiecta legato vel fideicōmisso
7 Fideicōmissarijs libertatibus
7 Fructibus ꝛ litis expensis
8 Fideiussoribus ꝛ mandatoribus
9 Falsa moneta
9 Famosis libellis
9 Generali abolitione
1 Hereticis ꝛ manicheis
1 His qui ad ecclesias confugiunt
1 His qui in ecclesijs manumittuntur
1 His qui ad statuas confugiunt
2 His qui potentiorum nomine
2 His que vi metus ve causa fiunt

8 His qui veniam etatis impetrauerunt
4 Hereditate vel actione vendita
4 Heunuchis
5 Heredibus tutorum
6 Heredibus instituendis
6 His quibus vt indignis
6 His que pene nomine relinquuntur
6 His que sub modo legati seu fideicō
missi relinquuntur
6 His qui ante apertas tabulas
6 Heredibus decurionum
7 His qui a non dño manumissi sunt
7 His qui per metum iudicis non appellaue
runt
8 His q i prioꝝ creditoꝝ loco succedunt
9 His qui parentes vel liberos occiderunt
9 His qui sibi ascribunt in testamento
9 His qui latrones vel criminibus reos oc
cultant
1 Iustiniano codice ꝯfirmando
1 Iustiniano codice emendando
1 Iudicis
1 Iuris τ facti ignorantia
2 In ius vocando
2 In integrum restitutione minorum
2 In quibus casibus in integrum restitutio
necessaria non est
2 In integrum restitutione postulata ne quid
innouetur
2 Iureiurando pp calūniam
3 Iudicijs
3 Iurisditione omnium iudicum τ de foro
competenti
3 In quibus casibus militantes fori prescrip
tione vti non possunt
3 Inofficioso testamento
3 Inofficiosis donationibus
3 Inofficiosis dotibus
4 Iure emphiteotico
5 Incestis τ inutilibus nuptijs
5 Interdicto matrimonio inter pupillum τ
tuto. vel cura.
5 Iure dotium
5 In quibus casibus tu. hñti: tutor vel cura
tor da. non potest
5 In litem iurando
5 In litem dando tutore vel curatore
6 Iure aureoꝝ anulloꝝ
6 Institutionibus τ substitutionibus vel resti
tutionibus sub conditione factis
6 Impuberum τ alijs substitutionibus
6 Iure deliberandi τ de adeunda vel acqui
renda hereditate
6 Indicta viduitate tollenda
7 Ingenuis τ manumissis
7 Indicta libertate
7 In quibus cāis cessat lōgi tpꝛis pscriptio
8 Interdictis
8 In quibus causis ius pignoris tacite con
trahatur
8 Iure dominij impetrando
8 Inutilibus stipulationibus
8 Ingratis liberis
8 In fantibus expositis liberis τ seruis
8 Infirmandis penis celibatus τ orba
tus
8 Iure libertorum
9 Iniurijs
1 Legibus τ constitutionibus pricipū
3 Litis contestatione
3 Lege aquilia
4 Locato τ conducto
5 Legitima tutella
6 Libertinis τ eorum filijs
6 Liberis pūis τ exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fuscia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Longi tpꝛis pscriptōe
8 Litigiosis
8 Luitione pignoris
8 Liberis exhibendis seu deducendis
1 Mandatis principum
1 Modo multarum
1 Magistratibus municipalium
4 Mandati vel contra
4 Monopolijs τ conuentu negociatorum
5 Magistratibus ꝯueniendis
8 Manumissione pignoris
8 Mortis cā donationibus
9 Mulieribus que seruis ꝓpꝛijs se iūxerūt
9 Mutatione nominis
9 Maleficis τ mathematicis
1 Nouo codice componendo
1 Noua constitutio federici
1 Ne sanctum baptisma iteretur
1 Nemini licere signum saluatoris
1 Ne iudeus xpianum mācipium
2 Nemini liceat potentioribus
2 Ne fiscus vel res publica
2 Negocijs gestis
3 Ne quis in sua cā iudicet
3 Noxalibus actionibus
4 Ne vxor ꝓ marito vel econtra ꝯuenia
tur
4 Ne filius pro patre vel pater pro filio
4 Non numerata pecunia
4 Nautico fenore

Codicis

4 Nundinis ⁊ nouis mercationibus
4 Noua vectigalia institui non posse
5 Nuptijs
5 Ne fideiussores dotium dentur
5 Ne pro dote mulieris
5 Naturalibus liberis ⁊ matribus eorum
5 Ne tutor vel curator vectigalia conducant
6 Necessarijs seruis hr̄dibus insti. vel substi.
7 Ne de statu defunctorũ post quinquẽniũ q̄rat
7 Nudo iure quiritum tollendo
7 Ne rei dñice vel templorum
7 Ne liceat in vna eademq̄ cā tertio prouocare
8 Nouationibus ⁊ delegationibus
9 Nulli aggeribus non rumpendis
9 Ne sine iussu principis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti preto. africe
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio magistri militum
1 Officio questoris
1 Officio magistri officiorum
1 Officio comitis sacrarum largitionum
1 Officio comitis rerum priuatarum
1 Officio comitis sacri pr̄imonij
1 Officio ꝓconsulis ⁊ legati
1 Officio comitis orientis
1 Officio prefecti augustalis
1 Officio vicarij ⁊ prefecti
1 Officio pretorum
1 Officio rectoris prouintie
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio ciuilium iudicum
1 Officio militarium iudicum
1 Officio diuersorum iudicum
1 Officio eius qui vicē alicuiꝰ iudicis obtinet
1 Officio iudicis alexandrie
3 Ordine iudiciorum
6 Operis libertorum
6 Obsequijs patronis prestandis a liberto
7 Ordine cognitionum
8 Operis noui nunciatione
8 Operibus publicis
1 Paganis sacrificijs ⁊ templis
1 Precibus imperatori offerendis
2 Pactis
2 Postulando
2 Procuratoribus
3 Pedaneis iudicibus
3 Pluspetitionibus
3 Petitione hereditatis
4 Prohibita sequestratione pecunie
4 Probationibus
4 Plus valere qḋ agitur: q̄ qḋ simulate ꝯcipit
4 Pignoraticia actione
4 Per quas personas nobis acquiritur
4 Pro socio
4 Patribus qui filios distraxerunt
4 Periculo ⁊ comodo rei vendite
4 Pactis inter emptorem ⁊ venditorem
5 Pactis ꝯuẽtis tā sup dote q̄ super donatiōe
5 Periculo tutorum ⁊ curatorum
5 Predijs vel alijs rebus minorum non alie.
6 Posthumis hr̄dibus istituendis l' exhr̄.
7 Periculo eius qui libertatem inierit
7 Pro donato
7 Prescriptione longi tp̄is. x. l' xx. annorum
7 Prescriptione. 30. l' 40. annorum
7 Pena iudicis qui male iudicauit
7 Priuilegio fisci
7 Priuilegio dotis
8 Precario saluiano interdicto
8 Pignoribus
8 Publicis operibus
8 Pretorio pignore vt in actionibus
8 Partu pignorum ⁊ omni causa
8 Pactis pignorũ ⁊ de cōmissoria. l. ī scīdēda
8 Patria potestate
8 Postliminio reuersis ⁊ redemptis ab hostibus
9 Priuatis carceribus
9 Penis
1 Quando libellus principi de lite ꝯtestata facta
2 Quibus cāis īfamia irrogatur
2 Qui ⁊ aduersus quos in integrum restitutio postulatur
2 Quibus ex causis in integrum restitutō maioribus datur
3 Qui ꝓ sua iur̄dictiōe iudices daṙ dari nō pñt
3 Qui legitimā ꝑsonā hñt in iudicio
3 Qñ ip ator inter pupillos ⁊ viduas
3 Qñ liceat vnicuiq̄ se sine iudice vindicare
4 Qñ fiscus vel priuatus debitores
4 Qñ cū eo qui aliena iurisdictiōe vel p̄otate ē
4 Que res vendi non possunt. ⁊ qui vendere vel emere vetantur
4 Que res exportari non pñt vel non debent
4 Qñ liceat ab emptiōe discedere
5 Qui petant tutores vel curatores
5 Qui dare ⁊ dari tutores pñt
5 Qñ mulier officio tutele fungi pōt
5 Qñ ex facto tutoris vel curatoris
5 Qñ tutores ⁊ curatores esse desinunt
5 Qui numero liberorum se excusant
5 Qui morbo se. ex.
5 Qui etate se excusant
5 Qui numero tutellarum
5 Qñ decreto opus non est
6 Qñ dies legati vel fideicōmissi cedant
6 Qui admitti ad bonorum possessionem pñt
6 Qñ n̄ petentium ptes petentibus accrescant

Co dici

6 Qui testamenta facere põt vel non.
6 Quẽadmodũ testamenta apiantur.
7 Quib⁹ cãis serui accipiũt pmiũ libertatis.
7 Qui manumitti non põt
7 Qui nõ põt ad libertatez peruenire
7 Quib⁹ ad libertatẽ pclamare nõ licz
7 Quib⁹ nõ obicit lõgi tpris pscriptio
7 Quadriennij prescriptione
7 Quõ ɀ qñ iudex sniam pferre dz.
7 Quibus res iudicata non nocet
7 Qñ puocare non est necesse
7 Quoꝝ appellationes nõ recipiantur.
7 Qui bonis cedere põt
8 Quorum bonorum
8 Quorum legatorum
8 Que res pignori obligari possunt
8 Qui potiores in pignorib⁹ habeantur
8 Que sit longa consuetudo
9 Qui accusare non possunt
9 Qñ ciuilis actio pıudicet criali
9 Questionibus
2 Reputatõib⁹ q̃ fiunt in iudicio
2 Restõe militũ ɀ eoꝝ q rei publice
2 Receptis arbitris
2 Rescriptis
3 Rei vendicatione
3 Religiosis ɀ sumptibus funerum
4 Rebus creditis ɀ iureiurando
4 Rescindenda venditione
4 Rebus alienis non alienandis
4 Rem alienam gerentibus non interdici
4 Rerꝫ pmutatõe ɀ de prescriptis verbis
5 Rei vxõie actõe in stipulatu actõe trãsfusa
5 Repudijs ɀ iudicio de moribus sublata
5 Rerum amotarum
6 Repudianda bonorum possessione
6 Repudianda vel abstinenda hereditate
7 Re iudicata
7 Res inter alios acta vel iudicata
7 Relationibus
7 Reuocandis his que fiunt in fraudem creditorum
8 Ratiocinijs operum publicorum
8 Remissione pignorum
8 Reuocandis donationibus
9 Raptu virginum honestarũ: seu viduarũ
9 Requirendis reis
1 Summa trinitate ɀ fide catholica
1 Senatusconsultus
1 Sacrosanctis ecclesijs ɀ priuilegijs earũ
1 Si ꝯ ius uel utilitatem publicam
1 Statuis ɀ ymaginibus
2 Si tutor uel curator interuenerit
2 Si i cõi eadem cã i itegrũ restõ postuletur
2 Si aduersus rem iudicatam
2 Si aduersus venditionem pignoris
2 Si aduersus libertatem
2 Si aduersus donationem.
2 Si aduersus transactionem
2 Si aduersus solutionem
2 Si aduersus dotem
2 Si aduersus delictum
2 Si aduersus usucapionem
2 Si aduersus fiscum
2 Si aduersus creditorem
2 Si vt se ab hereditate abstineant
2 Si vt omissa hereditate vel bonorum possessione vel aliquid aliud
2 Si minor se maiorem dixerit
2 Si sepius i integrũ restitutio postuletur
2 Si maior factus ratum habuerit
2 Satisdando
3 Sportulis ɀ sumptibus
3 Seruitutibus ɀ aqua
4 Si certum petatur
4 Suffragio
4 Si seruus extero se emi mandauerit
4 Si pp publicas pstatões vẽditõ fcã ñ fuerit
4 Si sñ cẽsu l'religs celebrata
4 Si qs alteri l'sibi sub alterius nomine.
4 Si seruus exportandus veneat
4 Si mãcipiũ ita veneat ne prostituatur
4 Si mancipium ita alienatum sit
5 Sponsalibus ɀ arris sponsalicijs
5 Si rector puincie vel ad eam pertinentes
5 Si q̃cũqꝫ pditus ptãte l'ad eum ptinẽtes
5 Si nuptie ex rescripto principis petantur
5 Secundis nuptijs
5 Si secundo nupserit mulier
5 Soluto mrĩmonio ɀ quẽadmoꝫ dos petat
5 Si pstante mrĩmonio dos soluitur
5 Si ex pluribus tutoribus vel curatoribus
5 Suspectis tutoribus
5 Si mater indẽnitatem promisit
5 Si contra matris voluntatem
5 Si tutor non gesserit
5 Si ex falsis allegationibus
5 Si quis ignorans rem minoris
5 Si tutor rei publice cã aberit
5 Si maior factus ratum habuerit alie.
6 Seruis fugitiuis
6 Successorio edicto
6 Si i fraudez patroni
6 Si qs aliquez testari prohibuerit
6 Si omissa cã testamenti
6 Suis ɀ lẽis hrẽdibus ɀ ex filia nepotibus
7 Senatusconsulto claudiano tollendo
7 Seruo pignori dato manumisso
7 Seruo communi manumisso
7 Seruis rei publice manumittendis

7 Sententijs prefectorum
7 Sententijs prefecti pretorio
7 Sententijs ex periculo recitandis
7 Sententijs et iterlocutionib⁹ oium iudicum
7 Sententia que sine certa quantitate
7 Snījs q̄ pro eo qđ interest pferuntur
7 Si a non competenti iudice
7 Sententiam rescindi non posse
7 Si pl'es sil' vna snia fuerint condemnati
7 Si ex falsis instrumentis
7 Si pēdēte appellatione mors interuenerit
7 Si vnus ex pluribus appellauerit
7 Si đ momīadea possessione fuerit appellatū
8 Si p vi l' alio mō ptūrbata abnūs sit posſio
8 Saluiano iterdicto
8 Si res aliena pignori data sit,
8 Si antiqor creditor pignus vendiderit
8 Si cā iudicati pignus captum sit
8 Si cōis res pignori data sit
8 Si pignus pignori datum sit
8 Si vendito pignore agatur
8 Si vnus ex plibus heredibus creditoris
8 Si pignoris conuentione
8 Solutionibus et liberationibus
9 Si reus uel accusator mortuus fuerit
9 Si quis imperatori maledixerit
9 Si qs eam cuius tutor fuerit corruperit
9 Sepulcro violato
9 Seditiosis et his qui plebem
9 Sententiam passis et restitutis
2 Transactionibus
2 Tpribus i integrum restōnis
4 Testibus
5 Testamentaria tutella
5 Tutoribus l' curatoribus illustriū psonarum
5 Tutore vel curatore q non satisdedit
5 Tutoribus suspectis
6 Testamento militis
6 Testis et queadmōm testamenta ordinentur
7 Testamentaria manumissione
7 Temporibus et repatōibus appellationum
8 Tabulis exibendis
1 Veteri iure enucleando
1 Ut lite pendente vel post
1 Ut omnes tam ciuiles q̄ militares p⁹ administrationem
2 Ut nemo priuatus titulo predijs
2 Ut que desunt aduocatis partium iudex supleat
2 Ut nemini liceat sine iudicis auctoritate
2 Ut nemini liceat sine iudice se vindicare
2 Ubi et apud quem cognitio restitutionis
2 Uxoribus militum et eorum qui
3 Ut nemo inuitus agere cogat vel accusare
3 Ubi in rem actio
3 Ubi de rōcinijs agi oз.
3 Ubi de possessione agi oз
3 Ubi quis decuriali vel cohortali
3 Ubi causa fiscalis agitur
3 Ubi de fideicōmisso agi oз
3 Ubi de crimine agi oз
3 Ubi de hereditate agatur
3 Ubi conueniatur qui certo loco promisit
3 Ubi de causa status agi oз
3 Ubi senatores vel clarissimi viri
3 Usufructu et hitatione
4 Ut actōes ab hr̄dib⁹ et ꝯ hr̄des incipiant
4 Usuris
4 Uectigalibus et cōmissis
5 Ut nlīr si aū ānale spaciū se marito ꝯiunxit
5 Ubi petatur tutor vel curator
5 Ubi pupilli educantur
5 Usuris pupillaribus
5 Ubi cause post pubertatem
6 Unde legitimi et vnde cognati
6 Unde liberi
6 Unde vir et vxor
6 Uerborum et rerum significatione
6 Usuris et fructibus legatorum
6 Ut in possessione fideicō missorum vel legatorum seruandorum causa mutendi
7 Uenditione libertatis
7 Usucapione pro emptore
7 Usucapione pro donato
7 Usucapione pro dote
7 Usucapione pro herede
7 Usucapione transformanda
7 Usuris rei iudicate
8 Unde vi
8 Uti possidetis
9 Ut .j. certum tp̄s crialis qđ terminetur
9 Ui bonorum raptorum

Coll'. Rubrice autenticoꝝ

3 Administrantibus officia in sacris appellationibus
4 Appellationibus et itra que ipra đ bet appellari
6 Apud quos oз cām dicere monacos
6 Armis
7 Administratōibus
8 Appellationibus
9 Alienatione et emphiteosi
4 Consulibus
5 Constitutio q̄ ex ascripticio et libera natos
6 Consanguineis et vterinis fratribus
6 Constō que de dignitatibus et epātu
8 Constitutio innouat legem
9 Collatoribus et alijs capitulis
5 Defensoribus ciuitatum

6 Depositionibus ⁊ denunciationibus inqui
linorum
7 Duobus reis
5 Ecclesiasticarum rerum immobilium
5 alienatione
5 Exhibendis ⁊ introducendis reis
7 Equalitate dotis
7 Executoribus ⁊ qui conueniuntur
9 Ecclesiasticis tutellis
1 Fideiussoribus ⁊ mandatoribus ⁊ so
lutionibus
3 Filijs an dotalia instrumenta natis
1 Heredibus ⁊ falcidia
5 His q ingrediuntur ad appel.
6 His qui ingrediuntur monasteria
6 Hec ꝯstitutio interpretatur priorem
8 Hec constitutio innouat ꝯstitutõem q̃ ꝑscriptõ
nem. C. annorum
9 Hereditatibus ab intestato venientibꝰ
1 Iusiurandum qḋ prestatur ab his qui
administrationem accipiunt
2 Incestis ⁊ inutilibus nuptijs
5 Iureiurando a moriente prestito
6 Instrumentorum cautella ⁊ fide
6 Iudicibus
7 Immensis dõationibus in filios factis
8 In medio litis non fieri sacras formas
9 Interdictis collegijs hereticorum
3 Lenonibus
8 Litigiosis ⁊ decima pte litis
1 Monachis
3 Mensura ordinandorũ clericorum
3 Mandatis principum
3 Ministrationibus in sacris officijs
1 Non eligendo scdõ nubentes
2 Non alienandis aut permutandis re
bus ecclesie
4 Nullũ agricole traditõe tenere illius terraꝫ
4 Nuptijs
5 Noui operis nunciatione
8 Neqꝫ vir qḋ ex dote est
8 Priuilegijs dotis
9 Priuilegijs archiepi
1 Quomodo oporteat epos ⁊ alios cleri
cos ad ordinationem perduci
6 Questore
6 Quibus mõis nãles effi. legitimi
7 Quibus modis nãles efficiũtur sui
2 Referendarijs palacij sacri
4 Restitutõnibꝰ ⁊ ea q̃ parit in .xi. men
se post mortem viri
7 Reis promittendis
8 Restitutionibus
9 Restitutionibus fideicomissi
9 Raptis mlieribus que rapto. nubunt
2 Scriptum exemplar
5 Scenicas non solum fideiussorem
prestant
9 Sanctissimis epis
2 Tabulario viceconsulis
3 Triente ⁊ semisse
4 Tabellionibus
7 Testibus
7 Tpre non solute pecunie super dote
8 Testamentis imperfectis
1 Ut determinatus sit numerꝰ clericorũ
2 Ut iudices sin quoquo suffragio
2 Ut ecclia rõana. C. ãno ꝑ pscrip. gau.
4 Ut nullus mutuans agricole teneat eius
terram
4 Ut prothocola diuidantur in cartis
5 Ut preponatur nomen imperatoris
5 Ut nõ fiant pignorationes ꝓ alijs personis
5 Ut decetero ꝯmutationes ecclesiasticarũ re
rum
5 Ut ea que vocantur insinuata super clericis
5 Ut clerici qui recedunt alijs pro eis subro
gatis
5 Ut in priuatis domibus sacra ministeria nõ
fiant
5 Ut imobilia ante nuptialem donationẽ
5 Ut facte noue constitutiones
5 Ut clerico sacra de expensis
5 Ut nullus fabricet oratorij domuꝫ preter vo
luntatem epi
5 Ut ab illustribus. ⁊ qui super eam dignitatẽ
sunt
5 Ut defuncti seu funera eorum non iniurient
a creditoribus
5 Ut vrbane ordinarie prefecture
5 Ut oẽs obediant iudicibus ꝓuinciarũ
6 Ut hi qui obligatas se reos habere prohibẽt
minorum
6 Ut non luxurientur ꝯ naturaꝫ
6 Ut liberti de cetero auro non egeant
6 Ut clerici apud ꝓprios epos ꝯueniantur
7 Ut sine ꝓhibitõe mřes debitrices ⁊ creditri
ces tutellam gerant minorum
7 Ut ex actione instante dotis
8 Ut nꝫ miles nꝫ federatus.
8 Ut amisse visiões ꝑscriptiões habeantur
8 Ut cum de appellatione cognoscitur
8 Ut liceat matri ⁊ auie
8 Ut diuine iussiones
9 Ut spõsalicia largitas sit spãlis contractus
9 Ut litigantes iurent
9 Ut iudices non expectent sacras iussiones
9 Ut nulli iudicũ liceat hře loci seruatores
9 Ut fratrum filij succedant
9 Ut differentes iudices

Rub. Institutionum · 3 librorum Codicis L

4 Usuris nauticis

Rubrice institutionū

1 Adoptionibus
1 Atiliano tutore
1 Auctoritate tutorum
2 Ademptiōe legatoꝝ ⁊ trāslatiōe fideicōmissoꝝ
3 Assignatione libertorum
3 Acquisitione per arrogationem
4 Acceptilationibus
4 Actionibus
3 Bonorum possessionibus
4 Bonorum vi raptorum
1 Capitis diminutione
1 Curatoribus
2 Codicillis
3 Contrahenda emptione
2 Donationibus
3 De consensu ⁊ obligatione
3 De duob⁹ reis stipulādi ⁊ ꝓmittendi
3 Divisione stipulationum
1 Ex qbus cāis manumittere non licet
1 Excusationibus tutorum
2 Exheredatione liberorum
3 Eo cui libertatis cā bona adiciuntur
3 Emptione ⁊ venditione
4 Exceptionibus
1 Fiduciaria tutella
2 Fideicomissarijs hereditatibus
3 Fideiussorib⁹
3 Gradibus cognationū
1 His qui sui vel alieni iur̄ sunt
2 Heredibus instituendis
3 Hereditate libertorum
2 Heredū qualitate ⁊ differentia
3 Hereditatibus q̄ ab intestato deferuntur
1 Officio ⁊ iure
1 Iure naturali gentium ⁊ civili
1 Iure personarum
1 Ingenuis ⁊ libertinis
2 Inofficioso testamento
2 Iure codicillorum
3 Inutilibus stipulationibus
4 Iniurijs
4 Interdictis
1 Libertinis
1 Lege fuscia canina tollenda
1 Legitima agnatorum tutella
1 Legitima parentum tutella
1 Legitima patronorum tutella
2 Lege falcidia
2 Legatis
3 Legitima agnatorum successione
3 Litterarum obligationibus
3 Locatione ⁊ conductione
4 Lege acquilia
2 Militari testamento
3 Mandati
1 Nuptijs
4 Noxalibus actionibus
3 Obligationibus
3 Obligatōib⁹ q̄ ex qi ꝯtractu nascuntur
3 Obligationibus ex consensu
4 Obligationibus que ex delicto nascuntur
4 Obligationibus que ex qi delicto nascūt
4 Officio iudicis
1 Patria potestate
2 Pupillari substitutione
2 Per quas personas nobis acqritur
3 Per quas personas obligatō nobis acqrit
4 Perpetuis ⁊ tꝑalibus actionibus
4 Pena temere litigantium
4 Per quas personas agere possumus
4 Publicis iudicijs
1 Quibus mōis ius pr̄ic̄ptātis solvitur
1 Qui dari tutores in testō possunt
1 Quibus modis tutella finitur
2 Quibus alienare licet vel non
2 Quibus non ē ꝑmissum facere tastamentum
2 Quibus modis testamenta infir.
3 Quibus modis re contrahitur obligatio
3 Quibus modis obligatio tollitur
4 Quō cum eo qui in aliena potestate
2 Rerum divisione
2 Rebus corporalibus ⁊ icorꝑalibus
4 Replicationibus
1 Satisdatione tutoꝝ ⁊ curatorum
1 Suspectis tutoribus ⁊ curatoribus
2 Servitutibus prediorum rusticoꝝ
2 Singulis rebus ꝑ fideicōmissum relictis
3 Senatusconsulto tertuliano
3 Senatusconsulto orphiciano
3 Successione cognatorum
3 Servili cognatione
3 Successione libertorum
3 Successione libertorum sublata
3 Stipulatione servorum
3 Societate
4 Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur
4 Satisdationibus
1 Tutellis
2 Testamentis ordinādis
2 Testamento militari
2 Usufructu
2 Usu ⁊ habitatione
2 Usucapionibus ⁊ longi tꝑis pscrip.
2 Vulgari substitutione
3 Verborum obligationibus
4 Vi bonorum raptorum

Rubrice trium librorum C.

10 Annona ⁊ tributis

io Apocis publicis
io Adiectio
io Auri publici persecutoribus
io Argenti precio qd thesaurus infertur
io Auro coronario
xi Annonis ciuilibus
xi Administratione rerum publicarum
xi Aque ductu
xi Alexádrie primatibus
xi Armorum vsus in suo principe interdict⁹ sit
xi Agricolis censitis ⁊ colonis
xi Agricolis ⁊ mancipijs dñicis vel fiscalib⁹
12 Agentibus in rebus
12 Apparitoribus prefectorum pretorio
12 Apparitoribus magistrorum militum
12 Apparitoribus proconsulis ⁊ legati
12 Apparitoribus comitis orientis
12 Apparitoribus prefectis annone
io Bonis vacantibus ⁊ de incorporatiõe
io Conueniendis fisci debitoribus
io. Capiendis ⁊ distrahendis pignori-
bus causa tributorum
io Canone largitionalium titulorum
io Conditis in publicis horreis
io Collatione donatorum vel reuelatorum
io Collatione eris
xi Classibus
xi Curialibus vrbis rome
xi Collegiatis
xi Canone frumentario vrbis rome
xi Capitatione ciuium censibus eximenda
xi Colonis palestinis
xi Colonis tracensib⁹
xi Colonis illiricianis
xi Censibus cẽsitoribus pequatoribus ⁊ inspec.
xi Collatione fundorum patrimonaliũ ⁊ em-
phiteoticorum
xi Conductoribus ⁊ procuratoribus pdi. fis.
xi Collatione fundorꝝ fiscaliũ vel rei pri.
xi Cupressis ex luco damnensi vel perseis
12 Consulibus ⁊ ñ spergendis ab hijs pecũijs
12 Consistorianis militibus
12 Comitibus ⁊ tribunis scolarum
12 Comitibus rei militaris
12 Comitibus ⁊ archiatris sacri pallacij
12 Comitibus qui procurationem petunt
12 Curiosis
12 Comitibus psistorianis
12 Castrensi omnium palatinorum peculio
12 Castrensi peculio militum
12 Castrẽsiarijs ministeriarijs
12 Commeatu
12 Comitibus qui prouin.re.
12 Cursu publico ⁊ angarijs ⁊ perangarijs
12 Cohortalibus principibus

io Delatoribus
io Defensoribus
io Discussoribus
io Decretis decurionum
io Decurionibus ⁊ filijs eorum
xi Debitoribus ciuitatum
xi Diuersis predijs
12 Dignitatibus
12 Domesticis ⁊ protectorib⁹
12 Decanis
12 Desertoribus ⁊ occultatoribus
12 Diuersis officijs ⁊ apparitoribus iudicum
io Exactoribus tributorum
io Excusationibus munerum
io Excusationibus artificum
xi Expensis ludorum
12 Equestri dignitate
12 Exactione ⁊ translatione militariũ ãnonarꝝ
12 Executoribus vel exactoribus
12 Erogatione militaris annone
io Fide instrumẽtorũ ⁊ iure aste fiscalis
io Fiscalibus vsuris
io Filijsfa. ⁊ quẽadmodũ pr̃ p his tn̄at
xi Frumento vrbis constanti.
xi Frumento alexandrino
xi Fabricensibus
xi Fũdis limitosis ⁊ trio ⁊ palludib⁹ ⁊ pascuis
xi Fundis patrimonialibus
xi Fugitiuis colõis pfimõialib⁹ ⁊ ẽphiteoticis
xi Fundis rei publice
xi Fundis ⁊ saltibus
12 Filijs offi.cialiũ militarium q in bello mori.
xi Gladiatoribus
xi Grege dominico
io His q ex publicis rationibus mutuã
pecuniam tenebrem acceperunt
io His qui se defendũt
io Honoribus non continuandis
io His qui sponte munera publica suscipiunt
io His qui a principe vacationem acceperũt
io His q numero liberorꝫ vel paupertate ex
cusationem meruerunt
io His qui non impletis stipendijs
io His qui exilio dati vel sunt amoti
io His q ex publica collatõne illata sũt ñ vsur.
xi Honoratorum vehiculis
xi His q ex offõ qd administrauerũt ꝯueniũtur
12 His qui in sacro palacio
io Iure fisci
io Indultionibus
io Imponẽda lucratiuorũ descriptõne
io Incolis ⁊ vbi domicilium hñe videantur ⁊
his qui studiorꝫ cã in alia ciuitate degunt
io Infamibus
io Irenarchis

io Immunitate nemini concedenda
xi Iure rei publice
xi In quibus cāis coloni cēsiti dños accusaī pnt
io Libertinis
io Legationibus
xi Lustralis auri collatione
xi Locatione prediorum ciuilium vel fiscaliū
12 Locorum τ itinerum custodia
12 Lucris aduocatorum
io Municipibus τ originarijs
io Muneribus patrimoniorum
io Mulieribus in quo loco munera se
xui congruentia
xi Metallarijs τ metal' τ ꝓcuratorib' metalloꝝ
xi Murilegulis τ ginetiarijs
xi Metropoli berito
xi Mendicantibus validis
xi Maiuma
xi Mancipijs τ colonis patrimonialium
12 Magistris scrineorum
12 Militari veste
12 Mensoribus
12 Metatis τ epidemeticis
io Ne fiscus rem quam vendidit euincat
io Ne opere a' collatoribus exigantur
xi Nauicularijs
xi Nauib' non excusādis
xi Ne quid oneri publico imponatur
xi Naufragijs
xi Nulli licere in frenis τ selis margaritas τ smaragdos
xi Nautis tiberinis
xi Ne qs liber actū rei publice agere cogat
xi Ne rusticani ad vllū obsequiū deuocentur
xi Non licere habitatoribus
12 Negociatores ne militent
12 Numerarijs τ adiutoribus scriniarijs
xi Omni agro deserto
12 Obligatione votoꝝ
12 Officio prefecti vrbis
io Petitis bonorum sublatis
io Penis fiscalibus creditores preferri
io Predijs curialiū τ decu. sine decreto nō alie.
io Prebendo salario
io Professoribus τ medicis.
io Periculo successorum parentis
io Ponderatoribus τ auri illatione
io Potioribus ad munera nominandis
xi Predijs τ oībus rebus nauiculariorum
xi Priuilegijs corporatorū vrbis rome
xi Peculio nominatorum
xi Pistoribus
xi Priuilegijs constanti. vrbis
xi Pascuis publicis τ priuatis
xi Pericula eorū q pro magr̄ib' iteruenerit
xi Predijs tamiacis
xi Priuilegijs domus auguste
xi Palatinis τ domibus dominicis
12 Prefectis pretorijs sacre vrbis
12 Pretoribus τ honore prefecture
12 Preposito sacri cubiculi
12 Primicerio
12 Prepositis libaruz
12 Publice leticie
12 Professoribus qui in vrbe constanti.
12 Prepositis sacrorum scrineorum
12 Principibus agentibus in rebus
12 Primi pili
12 Priuilegijs eorū q i sacro palatio militāt
12 Priuilegijs scolarum
12 Perfectissimatus dignitate
12 Prepositis τ tribunis scolarum
12 Prefecto pretorio
12 Palatinis sacrarum lar.
12 Palatinis
12 Publice leticie vel consulum nunciatōes
12 Perfectissima dignitate
12 Primopillo
io Quando τ quibus quarta pars debetur ex bonis
io Quemadmoduz ciuilia munera indicantur
io Quibus muneribus excusātur hij. qui post impletam mili.
io Qui etate
io Qui morbo se excusant
xi Quibus ad conductionem rerum fiscalium non licet accedere
xi Quod quisq3 ordine conueniatur
12 Questoribus
12 Qui militare possunt vel non
io Reis postulatis
12 Re militari
io Sententijs aduersus fiscum latis retractandis
io Superindicto
io Si liberalitatis imperialis
io Super exactionibus
io Si seruus aut libertus ad decurionatum expirauerit
io Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit
io Si propter inimicitiam creatio facta sit
io Sumptuum recuperatione
io Susceptorijs τ archarijs prepositis
xi Suarijs τ susceptoribus τ ceteris corporibus
xi Studijs liberalibus vrbis rome τ cōstan.
xi Sumptus iniuncti muneris ad omnes pertinere collegas
xi Spectaculis τ scenicis τ lenonibus
xi Solutionibus debitorum

12 Silentiarijs et decurionibus eorum
12 Stratoribus
12 Salgamo hospitibus non prebendo
11 Saltorum et itinerum cu.
10 Thesauris
10 Tabularijs scribis logografis
12 Tironibus
12 Tractorijs
10 Venditione rerum fiscalium
10 Ut nemini liceat in comparatioē spe
cierum se excusare
10 Vacatione publici muneris
11 Vestibus olobaris et auratis
11 Veteris numismatis potestate
11 Vendendis rebus ciuitatis
11 Venatione ferarum
11 Ut nemo ad suum patrocinium suscipiat vi
ces
11 Ut nullus ex vicarijs pro alienis vicarijs de
bitis pregra.
12 Ut dignitatum ordo seruetur
12 Veteranis
11 Ut rusticani ad nullum deuocentur officiū

Rubrice de vsibus feudorum

Alienatione feudi
An maritus succedat vx. in beneficio
Apud quem vel quos controuersia feudi
An remoueri debeant testes
An mutus vel alius imperfectus
Allodijs
An ille qui interficit fratrē domini sui
Alienatione feudi paterni
An agnatus vel filius defuncti
An apud iudicem qō feu. ter. de.
Beneficio fratris et qualiter frater
Beneficio femine
Controuersia inuestiture
Contentione inter dominū et vasallum
Contentione inter dominum et fidelē
Contentione inter me et dominum
Constitutiones dñi lotarij feudorum
Controuersia feudi inter pares termi.
Controuersia inter dominum emphi. et vasa.
Consuetudine recti feudi
Clerico qui inuestituram facit
Capitulis corādi
Controuersia inter masculum et feminam
Controuersia inter dominum et emptorem
Capitaneo qui curtem vendidit
Controuersia inter vasa. et alium de beneficio
Constitutiones do. Federici
Controuersia inter episcopum et vasa
Clerico violatore pacis
Duobus fratribus a capitaneo inuesti-
tis
Episcopum vel abbatem vel abbatissam
vel dominum plebis feudū dare nō posse
Eo qui finem fecit agnato de feu. pa.
Eo qui sibi et heredibus suis masculis et femi-
nis inuestituram acceperit
Feudo gardie et castaldie
Feudo marchie ducatus et comitatus
Feudo sine culpa non amittendo
Feudo dato in vicem legis commissorie
Feudi cognitione
Forma fidelitatis
Filijs natis de matrimonio
Feudo non habente propriam feudi naturam
Fratribus de nouo feudo inuestitis
Hic finitur lex. deinde consuetudines re
gni incipiunt
Imperator lotharius
Inuestitura feudi
Inuestitura inter dominum et vasalum
Illis qui inuestiti sunt de ducatu
Inuestitura de re aliena facta
Inuestitura quam titius cepit a sempronio
Inuestitura in maritum facta
Inuestitura apud pares curie termi.
In quibus causis feudum amittatur
Lege conradi
Lite vasalo qui contumax est
Minimus valuasoribus
Mutus vel alius iperfectus feudū reti.
Natura feudi
Noua forma fidelitatis
Natura successionis feudi
Notis feudorum
Pace iuramento firmanda
Per quos fiat inuestitura
Pace tenenda et eius violatoribus
Pignore dato quid iuris sit
Prohibita alienatione feudi per lotharium
Prohibita feudi alienatione per Federicum
Pugna
Qui feudum dare possunt
Qui successores feudum
Quo tempore miles inuestituram pete
re debeat
Quibus modis feudum amittatur
Qui successores teneantur
Quemadmodum feudum ad filiam pertineat
Quibus modis feudum constitui potest
Quid sit inuestitura feudi
Quid precedere debeat: inuestitura an fideli-
tas
Qualiter vasalus iurare debeat fidelitatem
Qualiter olim feudum poterat alienari
Quis dicatur dux marchio

Que sit prima cā beneficij amittendi
Qui testes sunt necessarij ad probandā nouam inuestituram
Quid iuris sit si post alienationem feudi
Qualiter dn̄s de pprietate priuetur
Que sint regalie
Quot testes sint necessarij ad probandum ingratitudinem feudi
S Uccessione feudi
Si de inuestitura facta dn̄s pc̄iteat
Si ɔtrouersia fuerit in inuestitura
Si de feudo defuncti
Si eps vel abbas vel abbatissa
Successione fratrum
Si de inuestitura iter dn̄m ⁊ vasallū lis oriat
Si de feudo controuersia fuerit
Si de feudo vasalus ab aliquo interpellat⁹ fuerit
Si negatum fuerit beneficiū a vasalo
Si vasalus feudo priuat cui debeat deferri
Si vasalus feudi conditionē negauerit ex certa scientia
Vasalo decrepite etatis qui feudū refutauit
Vasalo q contra ɔstitutionem lotharij feudum alienauerit
Vasalo milite qui arma bellica deposuit

Rubrice iuris canonici

Hic primo sciendum q decretum nō distinguit per Rricas. Sȝ in tres pricipales partes. Quaꝝ pria ɔtinet cētū ⁊ vnā distictōes. ⁊ sub qlibet distictōe capl'a. Scōa ps ɔtinet 36. cās. ⁊ sub qlibet cā qōes. ⁊ sub qōnibus capl'a. Et. 33. cā. a. q. 3. vsq ad. q. quartā i. ponitur tractatus de pn̄ia. q diuidit in. 7. distictōes. Et sub qlibet di. capl'a. Tertia ps ē de ɔsecratōe. q diuidit i. 5. distinctōes. Et sub qualȝ di. capl'a. Alij vo libri iuris canonici ɔtinent Rubricas. que sequūtur.

Rubrice decretalium

5 A Ccusationibus: inquisitionibus ⁊ denūciationibus
5 Adulterio: stupro
i Alienatione iudicij mutandi causa facta
5 Apostatis
2 Appellationibus ⁊ recusationibus ⁊ relationibus
i Arbitris
i Auctoritate ⁊ vsu pallij
3 B Aptismo ⁊ eius effectu
i Bigamis ordinandis vel non
5 C Aluniatoribus
3 Capellis monachorum ⁊ aliorū religiosorum
Causa possessionis ⁊ proprietatis
5 Celebratione missarū ⁊ sacro eucharistie ⁊ diuinis officijs
3 Censibus: exactionibus ⁊ pcurationibus
3 Cohabitatione clericorum ⁊ mulierum
4 Clandestina desponsatione
3 Clericis coniugatis
3 Clericis non residentibus
3 Clerico egrotante
5 Clericis pugnantibus in duello
i Clericis peregrinis non admittendis
5 Clerico uenatore
5 Clerico percussore
5 Clerico non ordinato ministrante
5 Clerico excōicato deposito vel interdicto ministrante
5 Clerico per saltum promoto
5 Clerico qui ordines furtiue suscepit
4 Cognatōe spirituali
4 Cognatione legali
5 Collusione detegenda
3 Comodato
3 Concessione prebende ⁊ ecclesie non uacantis
4 Conditionibus appositis in matrimonio
2 Confessis
2 Confirmatiōe vtili vl' inutili
i Constitutionibus
i Consuetudine
i Corpore viciatis non ordinandis
4 Coniugio leprosorum
4 Coniugio seruorum
4 Consanguinitate ⁊ affinitate
3 Consecratione ecclesie vel altaris
3 Conuersione coniugatorum
3 Conuersione infidelium
5 Crimine falsi
3 Custodia eucharistie crismatis ⁊ aliorum sacramentorum.
3 D Ecimis primicijs ⁊ oblōnibus
5 Debito puerorum
3 Deposito
4 Desponsatione impuberum
2 Dilationibus
4 Diuorcijs
2 Dolo ⁊ contumacia
3 Donationibus
4 Donationibus inter virum ⁊ vxorem
5 E O qui ordines furtiue suscepit
5 Ecclesijs edificandis vel reparandis
i Electōe ⁊ electi potestate
3 Emptione ⁊ venditione
4 Eo q cognouit ɔsanguineā vxoris sue
4 Eo qui duxit in matrimonium quā polluit per adulterium

2 Eo qui mittitur in possessionem causa rei ser-
uande
1 Etate et qualitate et ordine preficiendorum
2 Exceptionibus
5 Excessibus prelatorum
2 Ferijs
3 Feudis
2 Fide instrumentorum
3 Fideiussoribus
1 Filijs presbiterorum
2 Foro competenti
4 Frigidis et maleficiatis
5 Furtis
5 Hereticis
5 Homicidio voluntario vel casuali
5 His qui filios proprios occiderunt
1 His que vi metu ue causa fiunt
3 His que fiunt a prelatis sine consensu capi-
tuli
3 His que fiunt a maiori parte capituli
5 Iudeis et sarracenis
3 Immunitate ecclesiarum
5 Infantibus et languidis expositis
1 In integrum restitutione
5 Iniurijs et damno dato
2 Iudicijs
2 Iureiurando
2 Iuramento calumnie
3 Iure patronatus
3 Institutionibus
2 Litis contestatione
2 Libelli oblatione
2 Lite pendente nihil innouetur
3 Locato et conducto
5 Magistris et ne aliquid exigant pro do-
cendo
1 Maioritate et obedientia
5 Maledicis clericis
4 Matrimonio contracto contra interdictum ecclesie
2 Mutuis petitionibus
4 Natis ex libero ventre
3 Ne clerici vel monachi secularibus
negocijs se immisceant
5 Ne prelati uices suas
5 Ne sede vacante aliquid innouetur
5 Non ordinato ministrante clerico
5 Noui operis nunciatione
2 Oblatione libelli
1 Obligatis ad ratiocinia
3 Obseruatione ieiuniorum
1 Officio archidiaconi
1 Officio archipresbiteri
1 Officio primicerij
1 Officio sacriste
1 Officio custodis
1 Officio vicarij
1 Officio et potestate iudicis delegati
1 Officio legati
1 Officio iudicis
1 Officio iudicis ordinarij
1 Ordinato episcopo qui renunciauit episcopatui
2 Ordine cognitionum
1 Pactis
3 Parochijs et alienis parochianis
3 Peculio clericorum
5 Penis
5 Penitentijs et remissionibus
2 Peregrinationibus
3 Pignoribus et alijs cautionibus
2 Plus petitionibus
1 Postulatione prelatorum
1 Postulando
3 Prebendis et dignitatibus
3 Precarijs
5 Presbitero non baptizato
2 Prescriptionibus
5 Priuilegijs et excessibus priuilegiatorum
2 Presumptionibus
2 Probationibus
1 Procuratoribus
5 Purgatione canonica
5 Purgatione vulgari
3 Purificatione post partum
4 Qui clerici vel vouentes matrimo-
nium contrahere possunt
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui matrimonium accusare possunt
5 Raptoribus incendiarijs et violato-
ribus ecclesiarum
3 Rebus ecclesie alienandis vel non
1 Renunciatione
3 Regularibus et transeuntibus ad religio-
nem
5 Regulis iuris
3 Religiosis domibus vt episcopo sint subiecte
3 Reliquijs et veneratione sanctorum
3 Rerum permutatione
1 Rescriptis et eorum participationibus
2 Restitutione spoliatorum
1 Sacra vnctione
1 Sacramentis iterandis vel non
5 Sagitarijs
5 Scismaticis
1 Scrutinio in ordine faciendo
4 Secundis nuptijs
2 Sententia et re iudicata
5 Sententia excommunicationis
3 Sepulturis
2 Sequestratione possessionum

5 lib. decretal.

Seruis non ordinandis ꝛ eoꝝ manūissiōe
5 Simonia ꝛ ne aliquid pro spūalibus exigatur vel promittatur.
1 Sindico
3 Solutionibus
5 Sortilegijs
4 Sponsalibus ꝛ matrimonio
4 Sposa duorum
3 Statu monachorum ꝛ canonicorum regularium
3 Successionibus ab intestato
1 Summa trinitate ꝛ fide catholica
1 Supplenda negligentia prelatorum
1 Temporibus ꝛ qualitate ordinandorum
3 Testamentis ꝛ vltimis voluntatibus
2 Testibus ꝛ attestationibus
2 Testibus cogendis vel non
5 Torneamentis
1 Transactionibus
1 Translatione prelatorum
1 Treuga ꝛ pace
1 Viciatis corpore ordinandis vel non
5 Verborum significatione
3 Vita ꝛ honestate clericoꝝ
3 Voto ꝛ voti redemptione
5 Vsuris
2 Vt lite non contestata
3 Vt ecclesiastica bñficia sine diminutōe ꝯferāt
2 Vt lite pendente nil innouetur

Sequitur diuisio decretalis

Versus

Prima creat clericos: officia preparat inde
Altera iudicium cum requisitis appellat
Tertia de vita ꝯctibus testaqꝫ mentis
Nubere quarta docet. ꝛ que spectant ad illud.
Vltima criminibus penas iungere curat

Rubrice li. 6. decretalium

Arbitris
Appellationibus
Accusatōib' īqsitōibus denūtiatōibus
Bigamis
Constitutionibus
Consuetudine
Confessis
Clericis coniugatis
Clericis non residentibus
Clerico egrotante vel debilitato
Concessione ecclie. ꝛ prebende non vacantis
Capellis monachorum
Censibus ꝛ exactionibus
Consecratione ecclesie: vel altaris
Cognatione spūali
Dolo ꝛ contumacia
Decimis
Desponsatione impuberum
Electione ꝛ electi ptāte
Etate ꝛ q̄litate ꝛ ordine pficiendoꝝ
Eo q̄ mittit̄ i possessionē cā rei suādē
Exceptionibus
Excessibus prelatorum ꝛ subditorum
Filijs pſbiteroꝝ ꝛ alijs illegitie natis
Foro competenti
His que vi metus ue cā fiunt
Hereticis
Homicidio
In integrum restitutione
Iudicijs
Iuramento calūnie
Iureiurando
Institutionibus
Iure patronatus
Immunitate ecclesiarum
Iniurijs ꝛ damno dato
Litis contestatione
Maioritate ꝛ obedientia
Ne sede vacante aliquid innouetur
Ne clerici vel monaci
Officio vicarij
Officio ꝛ ptāte iudicis delegati
Officio legati
Officio ordinarij
Postulatione prelatorum
Pactis
Procuratoribus prescriptionibus
Prebendis
Priuilegijs
Penis
Penitentijs ꝛ remissionibus
Rescriptis
Renunciatione
Restitutione spoliatorum
Rebus ecclesie non alienandis
Rerum permutatione
Regularibus
Religiosis domibus
Reliquijs ꝛ veneratione sanctorum
Regulis iuris
Summa trinitate ꝛ fide catholica
Supplenda negligentia prelatoꝝ
Sententia ꝛ re iudicata
Sepulturis
Statu regularium
Sponsalibus ꝛ matrimonio
Scismaticis
Sententia excommunicationis
Temporibus ordinationum
Testibus
Testamentis
Vt lite pendente nihil innouetur
Vita ꝛ honestate clericorum

Clemens ...

Voto ⁊ voti redemptione
Usuris
Verborum significatione

Rubrice Clementinarum

Appellationibus
Baptismo
Causa possessionis ⁊ proprietatis
Concessione prebende
Censibus
Celebratione missarum
Consanguinitate ⁊ affinitate
Dolo ⁊ contumacia
Decimis
Electione
Etate ⁊ qualitate
Exceptionibus
Excessibus prelatorum
Foro competenti
Hereticis
Homicidio
In integrum restitutione
Judicijs
Jureiurando
Jure patronatus
Immunitate ecclesiarum
Judeis ⁊ sarracenis
Magistris
Officio vicarij
Officio delegati
Officio ordinarij
Probationibus
Prebendis ⁊ dignitatibus
Privilegijs
Penis
Procuratoribus
Penitentijs ⁊ remissionibus
Rescriptis
Renunciatione
Rebus ecclesie non alienandis
Rerum permutatione
Regularibus
Religiosis domibus
Reliquijs ⁊ veneratione sanctorum
Summa trinitate
Supplenda negligentia prelatorum
Sequestratione possessionis
Sententia ⁊ re iudicata
Sepulturis
Statu monachorum
Sententia excommunicationis
Testibus
Testamentis
Ut lite pendente
Vita ⁊ honestate clericorum
Usuris
Verborum significatione

cum mutuand:

casus

Hic ē casus ē vnus q fecit conduci aliqd de vno loco ad aliud: queritur vtrum possit recipere expensas quas fecit sine vsura. Et conclusio huius casus ē. quia si non erat facturus dictas expensas nec illud plus in loco valet in quo recepit capitale licite recepit vsque ad [illegible] pretium [illegible] non fecerunt pretii de dictis expensis soluendis et ille qui recepit mutuum non vult soluere non pōt cogi.

Alius casus. vnus mercator mutuauit alteri mercatori ducentos ducatos et suscepit in se periculum illius mercatoris. queritur utrum possit recipere pretium huius periculi sine vsura et videtur quod sic secundum opinionem [illegible] et hoc ē verum in foro iudiciario. sed secundum opinionem supplementi videtur quod non et hoc locum habet in consciencia sed aut queritur ex parte dantis aut ex parte recipientis hoc pretium. si recipientis dico quod in dubio tenetur ad restitutionem. nisi hec [illegible] manifeste fuerit. i. quod ille mercator erat solitus dare periculum sine mutuo. aut voluerat dare sibi sine mutuo. quia tunc credit dedisse non ex desiderio mutui salua consciencia pōt retinere nisi constaret de opposito. si ex parte dantis dico quod si non aliter dedisset periculum nisi accepisset mutuum vsura ē et non debet soluere

Pone casum vnus mercator vult emere merces sive possessionem et alius petit quod dari hoc pretium mutuo. sed ille mercator petit lucrum quod sperabat ex suis mercibus sive fructibus illius terre quam erat empturus. queritur an possit fieri sine vsura. et breuiter loquendo dico quod requiruntur tria in hoc contractu ut sit licitus. primum ut sit in actu emendi aut infra tempus quo ille vult mutuum. 2°. ut computet periculum et expensas et dubium eventum. 3°. quod fiat ex caritate hoc ē sine dispendio illius qui accepit mutuum

Ad usum fratris seraphini [illegible]

Epla. F. Hieronymi tornieli lectoris. Ad R. p. F. Angelū de clauassio p̄stis operis Aucto-
rem: in qua orat eius Reuerētiam. vt ipm̄ opus imprimi faciat: propter talem ⁊ tantā
dicti operis excellentiam ⁊ vtilitatem.

Pluribus retroactis t̄pribus. Reuerēde ac mi cordialissime pater. Ad lecturam ca-
suū cōscie ꝓmotus: oi cura ⁊ diligētia operā dedi: vt veritatē contrariātibus
audientibus: miromō hinc inde dispersam: ⁊ ꝑ diuersa librorꝫ volumīa: quin potius ꝑ varias do-
ctrinarꝫ facultates vagantē: enucleatā traderē. Ad quod peragēdū: quibus vigilijs: quibusue opor-
teat curis insudare: Reuerentia tua plenius edocta dilucide prospicit. Non enim talis lectura
vnica contentatur scientia: vnico nec studio licet magnis voluminibus cōcluso subsistat. Exigit
namqꝫ vera iuris ciuil' fundamenta. In quibus pene contractuum tota decisio terminatur: q̄d q̄-
dem ius: quoniam per summorum iura pontificum in multis rectificatur perficitur: ac supplet:
precipue in censuris: prebendis: ⁊ alijs ecclesiasticis. Eiusdem sacri pontificij iuris ignorantiā
talis casuum penitus abhorret doctrina. Uerum cum in predictis: quandoqꝫ propter cōmunē pa-
cem oculus diuinam intuens maiestatem aliqualiter obscuretur: qui lumine sacre theologie illu-
strari quam maxime habet necesse: non modicam ipsius casuum studij partem: sibi sacre pagie
lucidi doctores: iure merito vendicarunt. Item si experientia teste pho facit artem: in ipa casuū
doctrina: magistram pene cuncta limitantem fateri non incassum compellimur. Cū igitur vitā
breuem: Artem vero longam: altus hipocrates affirmet. Et in vnaquaqꝫ arte tanta ducamur ce-
citatis caligine vt teste mercurio trimegisto: maxima pars eorum que scimus sit minima eorum
que ignoramus: quis nisi insani penitus capitis dicere audebit: hominem ad talis studij apicem
nisi diuina preuentum peculiari virtute posse deuenire. Ut tanquam alter Iustinianus opus de-
speratum quasi per medium transiens profundum in vnam reducat consonantiam. Forsitan ali-
quis dicet: vera fateor: que scribis: nisi talis tantusqꝫ labor ac difficultas a summistis tractatori-
bus exilio data fuisset. Qui omnes in vnum facultates colligentes fasciculos casuum cōstruxerūt.
Ad quem ego: hec admitterem si dictos: vt asseris tractatores: ipsis in facultatibus: pene nescie-
rem ephebos: non d cam balbutientes: neqꝫ perfectos. Ex his nāqꝫ alij pictores: de alienis co-
dicibus: non libros: sed quedam potius exemplaria componentes: alij more balbutientium q̄
audierint ⁊ viderint fari gestiūt. Quos tamen pia excusat intentio: ne tāquam serui inutiles: ex
talentis quicquam in principijs earum non inferentes: repulsam patiantur pariter ⁊ penam.
Uerum si eos intentio reddit innoxios: mihi tamen alijsqꝫ in huiuscemodi palestra militantib'
labores non auferunt: sed incertiores sumus. atqꝫ dudum eramus. Tenuit ergo me cōtinuum de-
siderium: sedulaqꝫ anxietas: vt sator ille rerum eternus increataqꝫ veritas: ac lucis eterne cādor
irradians: qui solus res penitus desperatas adoptatum finem deducit. iuxta. l. i. ad fi. prie collec.
C. de veteri iure enu. Qui omnium auctor est sciarum. §. denīqꝫ. 37. di. Qui omniū est grārum
clargitor. c. reuertimi. 16. q. i. A quo insuper est omne datum optimum Iac. ⁊. c. in scripturis. 8.
q. i. Qui totius insuper est boni operis fundamentum. c. cum paulus. i. q. i. Hominem produce-
ret in lucem: talibus insignitum gratijs: ac virtutibus: Cuius medio ⁊ salubri doctrina: lectorib'
ipsis tantus queritandi labor: Uariosqꝫ volutādi Codices adimeretur. Et discipulis: cōfessorib'
qꝫ presertim fratribus nostris: quibus in diuinis: ⁊ alijs nostri ordinis laboribus occupatis: pau-
lisper otij suppeditare noscitur: clara innotesceret veritas. Dum igitur pluribus iam annis elap-
sis talibus estuarem desiderijs: communēqꝫ omnium vtilitatem flagitans: ⁊ ex hanellanti corde
gemebunda pene suspiria ad indeficientem diuine largitatis dulcedinem emitterem. Apparuit
oculis meis quasi caligantibus. Liber summule a Reuerentia tua compositus: quē clara luce con-
spiciens: ⁊ diligentius peruoluens: dum placere cepit vltra progrediens: nec iota qdē n̄ visuꝫ ꝑ-
terij. Et sepius admirans: in tractatibus singulis: plenitudinem perstrictaꝫ. In decisionibus vtri-
usqꝫ iuris vera fundamenta. In fundamentis allegatiōes fidas pariter ⁊ abūdantes. Theologo-
rūqꝫ veritates lucide enucleatas: auctoris quoqꝫ q̄d paternitas tua a iactātia aliena me pro ve-
ritate dicere patiat' ingeniuꝫ pene diuinum: vt merito re ⁊ noie Angel' dicaris. Expictā qꝫ tāto
t̄pre ꝓbatissimā: vt pote: q tali: ac tāto t̄pre. Annis fere vicenis: digne: ac laudabiliter: talē ac tan-
tam fratrum omnium cismontanorum familiam direxeris verbo pariter ⁊ exemplo: nec non in
pluribus sedis apostolice arduis periclitantibusqꝫ causis: sollicitudine: ac ingenij tui sublimissi-
mo apice ad optatum finem deductis. Ista inquā omnia conspiciens: ⁊ letus mente peruoluens

pregaudio exiliens clamaui. Ecce qđ concupiui iam video: qđ quesiui iam teneo. Margaritā diuturnis flagitatā suspirijs possideo. Conuocaui amicos pariter. ⁊ familiares: ad tam pigues nuptias salubreq̄ʒ doctrinam dicens. Uenite o patres lectores possidete summulā Angelicis manibus vobis preparatā: per quā onus q̄p maximū ab imbecillis extat scapulis vestris ablatum: Non amplius per varios vobis codices vagari libeat: quicquid alibi difficulter queritur ⁊ iuolutum: hic faciliter ⁊ enucleatum inuenitur. Uenite omnes vtriusq̄ʒ iuris veri professores ⁊ docti. Uobis enim liber iste fidissima est clauis: q̄ veri aperiuntur intellectus: lataq̄ʒ datur plura inueniendi copia: vt quasi repertorium decisiuuʒ videatur. Uenite ⁊ vos pariter confessores: atq̄ʒ discipuli: qui iā diu sarcina librorum pregrauati. Insuper ⁊ glosis varijs defessi pondus eijcite: hoc solo libro depascamini. Hic totuʒ versetur ingenium: omnisq̄ʒ solicitudo atq̄ʒ doctrina Si boni eritis angelici: pariter ⁊ optimi confessores. Hic enim contractus plenissime habētur vsure lucidissime. Interrogatorium enucleatum: Matrimonia predita honestate simul ac veritate. Restitutiones amplissime. Censureq̄ quoq̄ʒ perfectissime. Quid plura? Quid desit non video: nisi forsitan ex transcripto ꝑ tarditate paucis innotescat. Sʒ ⁊ hec diuina abstulit bonitas: dū nobis artem miro inuentam studio impressorum in lucem produxit. Reliquum igitur est Reuerende Pater: ne Reuerētia tua existiet hoc sibi dūtaxat cōdonatum: quin potius cum supne bonitati connālis sit cōicatio id ip̄m tanquam celeste munus largiflue cōicandum sibi persuadeat volo. Supplices igitur nos omnes. Et ego vice omnium pedibus Reuerentie tue humiliter prostrati deprecamur vt tale: ⁊ tantum per incuriam non depereat opus: verum citissime supradicte artis impressoribus peritis tradatur: quo sitis q̄p maxima: esuriesq̄ʒ q̄ʒplurium precipue nostra refocilletur. Hoc enim deo ad honorem magnum: proximis ad salutem Prītati quoq̄ʒ. T. ad maximum cedit meritum. Et si qđ absit prefata Reuerētia tua his agitata stimulis vel recalcitraret aut saltem tardior incederet: non dubito magnum eius capiti iudicium imminere. Noli igitur qui fuisti semper pius ac dulcis: nobis ⁊ Reuerentie tue hac in re esse crudelis Qđ ne fiat etiam atq̄ʒ etiam supplices deprecamur. Ualeat in dn̄o prefata tua paternitas quam dominus pro omnium salute conseruare dignetur. Amen.

¶ Responsio Uenerandi patris fratris Angeli ad fratrem Hieronymum suprascriptum.

Angelicaʒ summam pro vtilitate confessorum ⁊ eorum qui cupiunt laudabiliter viuere: nuper a me diuina opitulāte gr̄a compilatam: mi Hieronyme frater suades vt arti imprimentium tribuam. Tardiusculo quoq̄ʒ ⁊ pigritanti animo minarum dulcia figis calcaria. Quam ex quo vltra meam opinionem tot laudibus extollis: Magistro Jacobino de sancto Germano in prefata arte peritissimo: vt tuis votis morem geram imprimendam transmitto. Uale in dn̄o ⁊ ora pro me.

In nomine domini nostri iesu christi. Amen.

Incipit prologus i summa angelica de casibus conscientie per fratrē Angelum de clauasio ordinis minorum vicarium generalem cismontanorū fratrum obseruantie compilata cui premittitur primo prologus deinde subnectitur tabula contentoꝝ in ipa declaratiua. Incipit prologus

Angelici spiritus ⁊ si diuine contēplationi semper intendāt. Ex caritate tñ qua oēs homines cōplectuntur diuina pietate sic disponente salutem nostram procurare solicite non desistunt. Nos defensando ab inimicis: solicitando ad bonum ⁊ dirigendo in viam salutis. Hoc quippe ipa dei bonitas nobis isinuare voluit i scala Jacob ostēsa. Genesis. 28. c. in qua Angelos descendentes ⁊ ascendentes vidit: vt sic intelligeremus quanto feruore deuotiōis teneamur btōs angelos prosequi. Qđ ego fr Angelus de clauasio ordiis minoꝝ minimus attendens vt nomen meum sit consequens rei sicut debet. vt insti. de dona. §. est ⁊ aliud. ⁊. l. decernimus. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. l. i. C. de offō. pfe. vr. Et per sanctorū angelorum imitationem pertinire merear ad eorum contemplationem aiarum salutem procurando quo nihil deo est carius. 8. q. i. sciendum. Conspiciens etiam multitudinē summularum de casibus conscientialibus non bene satisfacere pauperibus confessoribus ⁊ simplicibus propter prolixitatem aliquarum: ⁊ aliarum nimiam breuitatē multoꝝ cōfratruꝫ meoꝝ caritatiua requisitione compulsus: attendens etiam q' diuisiones gratiarum sunt ⁊ donorum ⁊ vnicuiqꝫ datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. i. ad cor. 12. c. Decreui hanc summam compendiosam ordinare dei adiutorio inuocato fm illud. l. i. in prin. C. de ve. iu. enu. Quam ⁊ Angelicam noiabo: in qua mediocritate seruata iuxta illud isti. de re. di ui. §. cūquis. ⁊ in aūt. de consuli. §. igitur ⁊ post. quicūqꝫ eam perlegerit inueniet quicquid in alijs summulis cōtinetur qđ pertineat ad confessores: presertim in summa dicta pisanela ac eius supplemento cuius casus cōscientiales hic omnes inserui: licet aliquando per alia verba aut alio ordine. Et vltra predicta reperiet in. c. qđ in incipit. Interrogationes. quecūqꝫ pertinent ad confessorem ł confiteri volentem circa quecūqꝫ peccata mortalia cognoscenda. dirigetur etiam ad multa consilia danda ac ad inueniendum doctores ⁊ iura vbi de talibus diffuse tractatur. Ita q' hec Angelica sūma erit vtilis nō solū cōfessoribus verū ēt scolaribus vtriusqꝫ iuris: ⁊ alijs qbuscūqꝫ fm deum ⁊ recta ciuilitatē viuere cupientib9. Cui9 ordinē ifrascripta tabula dmōstrabit. Rogo ergo vos lectores vt hāc vtilimā ⁊ Angelicā sūmā ea caritate suscipiatis q̄ vob offert. Nec facilē ad huiusmōi opis iudicia pcedatis qñ qdē qđ diutie sūmisqꝫ vigilijs ac sudoribus digestū ē nō leuiter vnico pscrutaꝝ intuitu. Et quāuis in ea nihil sit dictū qđ nō arbitrat9 fuerī conuenire iustitie ⁊ veritati psertim i foro pscie cui satisfaciendū magis ē ensui q̄ ad forum contentiosum: propterea nō suꝫ secutus aliqñ cōmunē opinionem doctoꝝ presertim canonistarū ⁊ legistaꝝ qr pscientiali ⁊ theologice vītati nō mihi visa fuit ꝯuenire. Tñ iudicio sctē Matris ecclesie ⁊ cuiuslibet melius sapientis corrigendaꝫ submitto vt sit ad laudem dñi nostri ihu xpi: ⁊ eius gloriosissime matris Marie: ac s. patris mei Francisci in secula seculorum. Amen.

Explicit prologus incipit tabula declaratoria ordinis: ⁊ contentorum in predicta summa.

Et quia hec Angelica summa principaliter edita est pro simplicibus confessoribus non habentib9 peritiam vniuersalem iuris: ideo hanc tabulam ei prepono que tria demonstrabit. Primo ordinē libri qui sic distinguitur vꝫ per litteras alphabeti. ⁊ quelibet littera per capitula diuersa: qđlibet vero capitulum suos habet. paragrafos: exceptis quatuor capitulis que statim non subdiuiduntur p §. sed aliter. Nam capitulum excōicatio. 5. ⁊. 7. subdiuiditur per casus: ⁊ casus in. §. subsistunt. Itē capitulum matrimonium. 3. distinguitur per impedimenta: ⁊ qđlibet impedimentuꝫ ꝯgruos hꝫ. §. Item capitulum restitutio. i. vbi ponuntur qui sunt ad restitutionem obnoxij: quiqꝫ cum sint varij ⁊ quāplures vt otius pateant oculis per alphabeti litteras describuntur. Et iuxta subsistenteꝫ materiam littere. §. continent. Quorum capitulorum principia sunt que subsequuntur

✠ :

Abbas

Abbatissa
Aborsum
Abrogatio
Absens
Absolutio
Acceptio
Accidia
Actiones
Acoliti
Actus
Accusatio
Adiuratio
Administratio
Admonitio
Adoptio
Adoratio
Adulatio
Adulterium
Aduocatus
Affinitas
Agnati
Alchimia
Alea
Alienatio
Alimenta
Altare
Alternatiua
Ambito
Amicitia
Amor sui
Amor seculi
Angaria
Appellatio
Apostasia
Aqua bñdicta
Arbiter
Archidiaconus
Archieps
Archipsbr
Argumentatio
Arra
Arrogatio
Ars
Assissinus
Astrologia
Astutia
Auaritia
Audatia
Augere
Augurium
Austeritas

Balistario

rum aro
Balneum
Bannum
Bannitus
Bellum
Benedictio
Benefacere
Beneficium
Bigamia
Bixestum
Blasfemia

Cabella

Calix
Calũniator
Canonica
Canonizatio
Cantus
Capitulum
Caracter
Carcer
Caritas
Castitas
Castratus
Casus epi
Casus fortuitus
Cathecismus
Causa
Cautio
Cecitas
Cedere bonis
Celare
Censure
Census
Centum
Cessatio
Cessio
Cimiterium
Circunstãtia
Citatio
Citarista
Ciuitas
Ciues
Clamor
Clãdestinum
Claues
Clausula
Clericus
Coactio
Coadiutor
Cogitatio
Cognatio
Collegium
Collusio
Colonus
Comẽdia
Comissio
Comodatum
Compaternitas
Cõpensatio
Compositio
Compromissum
Cõtrare
Comutare
Concessum
Concilium
Concubinatus
Concussio
Condempnatus
Condictio
Conductor
Confessio delicti
Cõfessio sacr̃alis
Cõfirmatio platorũ
Cõfirmatio sacri
Cõfirmatio pape
Confraternitas
Coniuratio
Consanguinitas
Conscientia
Cõsecratio epõrũ
Cõsecratio ecclia𝔯
Consecratio altaris
Cõsecratõ cimiterij
Cõsecratõ pannorũ
Cõsecratio v̄ginum
Consentire
Conseruator
Consilium
Conspiratio
Constellatio
Constitutio
Consuetudo
Contemptus
Contemptio
Continuum
Contractus
Contritio
Contumatia
Contumelia
Correa
Correctio platorũ
Correctio fratna
Corporalia
Corpora sctõrũ
Corpore vitiatus
Corpus xpi
Crapula
Credere
Credulitas
Crescere
Crimen
Crisma
Culpa
Cura animarum
Cupiditas
Curialitas
Curiositas
Custos

Damnatus

Damnificatus
Debitũ ꝯiugale
Decanus
Decima
Defensio
Degradatio
Delectatio
Delegatus
Dementia
Demoniacus
Denunciatio
Depositum
Derisio
Desperatio
Detractio
Diaconus
Dialetica
Dies festus
Diffamatio
Diffidatus
Dignitas
Dilapidator
Diligere
Diligentia
Diocesis
Discere
Disciplina
Discordia
Discretio
Dispensatio
Disputare
Diuinatio
Diuortium
Diuturnitas
Doctor
Dolus
Domesticus
Domicilium
Dñica dies
Dominium
Dominus
Donatio
Dos

Dubium
Ducium
Ebrietas
Ecclesia
Electio
Elemosina
Emancipatio
Emphiteosis
Emptio
Emunitas
Eulogius
Episcopus
Errare
Erubescere
Etas
Euagatio
Euangelium
Eucharistia
Eunuchus
Exactio
Exaltatio
Examinatio
Excepta
Exceptio
Eccio
Excusatio
Executor
Exemptus
Exemplum
Exequie
Exheredatio
Exorbitantia
Exorcista
Exorcismus
Expense
Experientia
Expositio
Expositus
Expressio
Extensio
Extimatio
Extrema vnctio
Fabule
Facilitas
Facultas
Factum
Falcidia
Falsarius
Fama
Familia
Familiaris
Familiaritas
Fatum
Fauere
Fautor
Femina
Fenus
Ferie
Feudum
Fictio
Fideicōmissum
Fideiussor
Fides
Filius
Finis
Fiscus
Flagella
Fletus
Fomes
Forma
Fornicatio
Fortitudo
Forus
Fraus
Frigiditas
Fructus
Fugere
Fumus
Furiosus
Furtum
Generalis
clausula
Gradus
Gloria
Gratia
Gradus
Guerra
Gula
Habitus
Hebetudo
Hedificans
Hereditas
Heres
Heremita
Hereticus
Hermofroditus
Hironia
Histrio
Homagium
Homicidium
Homo
Honestas
Honor
Hora canonica
Horror future vite
Hospitale
Hospitalis
Hostiarius
Hostis
Humilitas
Iactantia.
Iconomus
Idolia
Ieiunium
Ignorantia
Illegitimus
Imagines sanctorum
Immisericordia
Immunditia
Immunitas
Impedimentum
Imperium merum
Impossibile
Impubes
Incantatio
Incarceratio
Incendiarius
Incertorum restitutio
Incestus
In consideratio
In constantia
Indutum
Indignatio
Indulgentia
Inepta leticia
Infamia
Infidelitas
Infirmus famil
Ingratitudo
Iniuria
Iniustitia
Inobedientia
Inquietudo
Inquisitio
Inquisitor hereticorum
Insignia
Inscriptio
Institutio
Intentio
Interdictum
Interesse
Interpretatio
Interrogationes in professione
Intestatus
Inmunditas
Inrusus
Inuenta
Inuestitura
Inuidia
Ipocrisis
Ipotheca
Ira
Irregularitas
Irrisio
Ironia
Istrio
Iudeus
Iudex
Iudicare
Iudicium
Iuramentum
Iurisdictio
Ius
Ius patronatus
Iusticia
Iustificatio impij
Laycus
Latria
Latro
Laudemium
Lectores officii
Legatum
Legatus
Legitimatio filiorum
Legitima portio
Legitimus ilatus
Lenio
Leprosus
Lex
Libellarius contractus
Libellus famosus
Liber
Libertus
Litigiosa res
Litigiosus
Loca
Locatio
Lucrum
Ludus
Luxuria
Magister
Maioritas
Maledictio
Maleficium
Malitia
Mandatum
Manifestum
Manumissio
Mathematici
Matrimonium
Medicus

Membrum
Mendatium
Mensa
Mensuras
Mercatio
Meretrix
Meritum
Metus
Milites
Minor
Miserabilis psõa
Missa
Misericordia
Moderamen
Modestia
Molities
Monachus
Monasterium
Monialis
Moneta
Mora
Mors
Mulier
Multiloquium
Munus
Murmuratio
Mutilatio
Mutus
Mutuum

Naufragiũ

Nauta
Necessitas
Negligentia
Negotium
Neophitus
Nigromantia
Nominatim
Notarius
Notorium
Nouale
Nouitius
Nuptie
Nũciatõ noui opis

Obediẽtia

Oblatio
Obligatio
Obses
Obstinatio
Occasio
Occultum
Odium
Officium
Oleum sanctum
Opinio
Oratio.
Oratorium
Ordo
Ornatus

Pactum

Palai
Palium
Papa
Paraferna
Parentũ appel.
Paricida
Parochia
Partũ appel.
Pacientia
Patria
Patriarcha
Patronus
Peccatum
Peculium
Pecunia
Pedagium
Pena
Penitentia
Percussio
Peregrinus
Periculum
Periurium
Permissio
Permutatio
Perplexitas
Pertinax
Perseuerantia
Persõa misabil
Personatus
Pietas
Pignus
Pigritia
Pirrata
Placere
Pollicitatio
Poluio
Portio canonica
Possessor bo.fi.
Postulatio
Posthumus
Prebenda
Precarium
Precaria
Preceptuz
Predicarz
Preces
Precedentia
Pretiosum
Precipitatio
Predia vrbana
Predo
Prefatio
Prelatus
Prescriptio
Presumptio
Primas
Primitia
Princeps
Priuilegium
Probatio
Procurator
Proditio
Prodigalitas
Professio
Promissio
Proprietas
Prosoneta
Protestatio
Prouintia
Prudentia
Pubes
Publicum
Pudicus
Puditicia
Punitio
Purgatio
Purgatoriuz
Purificatõ p⁹ ptũ
Pusilanimitas

Quadragessima

Quarta trebellia.
Questuarij
Questus

Rancor

Ratio
Ratiocinia
Raptor
Rapina
Ratihabitio
Recõciliatio ecc̃e
Recompensatio
Recusari
Regularis
Religiosus
Religiosus locus
Reliquie
Remissio
Remittere
Renunciatio
Represalia
Residere
Rescriptum
Res
Restitutio
Resuscitatus
Reuelare
Reuerentia
Rigor
Risus
Rixa
Rogationũ dies

Sacerdos

Sacramentum
Sacrilegium
Sacrista
Sagitarius
Salarium
Sanctus
Saracenus
Satisfactio
Scandalum
Scientia
Scisma
Scriptura
Scurilitas
Secretum
Seditio
Sensualitas
Sententia
Sepultura
Seruitus
Sigilluz
Simonia
Simplicitas
Simulatio
Sobrietas
Societas
Sodomia
Solicitudo
Solutio
Sors
Spectacula
Sponsalia
Statutum
Stipulatio
Stolla
Studium
Stultitia
Stultus
Stuprum

Suasio
Subarratio
Subdelegate
Subditus
Subdiaconus
Subornatio
Subsanatio
Substitutio
Subsidias
Successio
Successor
Suffragia
Superbia
Supersticio
Suspensio
Suspitio
Susurratio

Tabelio

Taciturnitas
Talia
Tantum
Temperantia
Temere
Temeritas
Tempus
Tegmersator
Temptare
Testamentum
Testes
Thesaurus
Timor
Tollerantia
Tonsura
Tornceamentum
Torpor
Tortura
Transactio
Transitus
Treuga
Tributum
Tribulatio
Tristitia
Turpe lucrum
Tumor
Tutella

Vana gloria

Vasa sacra
Vasallus
Vectigal
Velatio virginum
Venatio
Venditio
Veneficium
Veniale peccatum
Verberatio
Vestis
Vicarius
Vidua
Viliceus
Vendicatio
Virginitas
Virtus
Vis
Visitatio
Viciatus corporale
Vitium
Unanimiter
Universitas
Unctio extrema
Voluntas
Votum
Usucapio
Usura
Usus clavium
Usus
Ususfructus
Uxor

Ypocrisis

Ypotheca
Yronia
Ystrio.

Zelus

Secūdo

pōis tabula nomia doctor₽ sacre theologie ⁊ vtriusq₃ iur. q sunt ɔtentor₽ i pfata sūma: auriga ⁊ fidelissimi duces idicabit. ⁊ i allegādo cor₽ abbreuiatōes q̄ sunt infrascripta ordie alphabeti ordinata: nō fm cor₽ antiqtatem vel excellentiam ānotata. videlicet in sacra scriptura seu theologia.

Albertus magnus ordinis predicatorum
Alexander .s. de ales ordinis minorum
Alexander lōbardus de Alexādria or. mi.
Ambrosius doctor ecclesie sanctus
Anselmus cātuariensis archiepus sanctus
Augustinus doctor ecclesie sanctus
Aureolus .s. Petrus aureolus ordis minor₽

In iure canonico vł ciuili.

Abbas — Alanus
Albricus de rosate — Albertus papieñ.
Alexander de Imola
Alexander neuo vincentinus
Andreas barbatius siculus
Angelus .s. de perusio
Angelus aretinus. seu de aretio
Antonius de butrio
Archidiaconus
Azo

Sūmiste

Aluarus ordinis minor₽
Archieps florētinus ordis pdicator₽
Astensis ordinis minor₽
Augustinus de ancona

In sacra scriptura seu theologia

Beda
Bernardus sanctus
Bonauentura ordinis minor₽ sanctus

In iure canonico vel ciuili

Baldus .s. de perusio
Bartolus videlicet de saxo ferrato
Bernardus glosator decretalium.
Bertholomeus brixiensis.
Bertholomeus cepola veronensis
Bonagratia
Burrigarius .s. Jacobus burrigarij

Sūmiste

Bernardinus de senis ordinis minor₽ scūs
Bertrandus cardinalis ordinis minor₽

In sacra scriptura seu theologia

Cassianus
Ciprianus martyr

In iure canonico seu ciuili

Calderinus qui fuit Johēs calderini
Cardinalis .s. franciscus de zabarellis
Cynus — Collectarius
Compostelanus cui nomen Bernardus
Clarus ordinis minor₽ sūmista

¶ In sacra scriptura seu theologia
Damascenus
Dionysius
Dynus vtriusq; iuris doctor
Dominicus de sancto georgio canonista
¶ Summiste
Directorium iuris qui fuit Petrus casuel ordinis minorum
¶ In sacra scriptura seu theologia
Egidius ordinis heremitarum
Fran. i. Franciscus de mayronis ordis minorum
Franciscus de ampulis ordinis minorum
¶ In iure canonico vel ciuili
Federicus de senis
Florianus
Franciscus vercellensis
Franciscus de rapombus
Franciscus de albertarijs
Franciscus tigni de pisis
Franciscus de aretio seu aretinus
Fulgosius. i. Raphael fulgosius
¶ In sacra scriptura seu theologia
Gilbertus
Grego. i. sanctus gregorius doctor ecclie
Gulielmus de mara ordinis minorum
¶ In iure canonico vel ciuili
Gabriel de osseletis mutinensis
Garsias
Gaspar de calderinis
Geminianus. i. Dnicus de sco geminiano
Girrardus de senis ordis heremitarum
Gofredus
Gratianus copilator decreti
Guido de suzaria
Guido eps pcordiensis
Gulielmus de cuneo
Gulielmus naason
Gulielmus de monte lauduno qui scripsit sup clementinas & allegat sic laudunus
Gulielmus durandi qui fecit speculum
¶ Summiste
Girardus obdonis ordinis minorum
Gregorius de arimino
Gualdensis
Gualterius epus pictauiensis ordis minorum
¶ In sacra scriptura seu theologia
Henricus de gandauo
Hieronymus doctor ecclie sancte
Hugo de sancto victore
¶ In iure canonico vel ciuili
Henricus boych
Hermanus magnus legista
Hostiensis lumen iuris canonici
Hugo qui fecit multas glosas sup decretu
Hugo vercelesis
Hugolinus de la fontana glosator iuris ciuil
¶ In sacra scriptura seu theologia
Johes scoti ordis minorum q allegat sic scot
Johes de noto ordis minorum siculus
Johes de neapoli ordinis pdicatorum
Johes de ripolis
¶ In iure canonico vel ciuili
Jacobus butrigarius q allegat butrigar
Jacobus lotharius
Jacobus de belusio
Jacobus de rauena
Jacobus de arena
Innocentius papa splendor canonistarum
Johes theotonicus glosator decreti
Johes fauentinus
Johes de faucona
Johes de deo hispanus
Johes monachus cardinalis
Johes andree irradiator iuris canonici
Johes de anania
Johes plagiarius de senis
Johes de montemerlo
Johes de sancto georgio bononiensis
Johes calderinus qui allegat calderinus
Johes de lignano
Johes de Imola qui allegatur Imola
Johes de platea bononiensis
Johes antonius de sancto georgio nunc eps alexandrinus mediolanesis
¶ Summiste
Jacobus de laude ordinis minorum
Johes de saxonia ordinis minorum
Johes de ancona
Johes ordis pdicatorum q fecit summa confessorum
¶ In sacra theologia
Landulphus ordinis minorum
¶ In iure canonico vel ciuili
Lappus de castilione abbas
Laurentius de pinu
Laudunus vide supra gulielmus de monte lau
Laurentius de rodulphis florentinus
Ludouicus de roma
Lucas de grasijs
Magister sniarum. s. Petrus lombardus princeps theologorum
¶ In iure canonico vel ciuili
Martinus silimani
Marsilius
Matheus romanus
Matheus de mathesolijs
Michol aus de lira ordinis minorum totius biblie subtilissimus expositor
¶ In iure canonico vel ciuili
Michol aus de matharelis
Micholaus de neapoli.
Johes de [illegible] de bononia sup decretu

Odoardus
Odofredus
Oldradus de ponte legista
Oldradus de laude canonista qui fecit multa consilia
In theologia
Petrus .i. de tarantasio ordinis pdicatoꝝ
Petrus aureolus ordinis minoꝝ
Petrus de palude ordinis predicatoꝝ
In iure canonico vel ciuili
Panormita .i. nicholaus abbas siculus episcopus panormitanus
Paulus de castro
Paulus de liazariis
Petrus .i. de bella pertica
Petrus belle
Petrus de stagno
Petrus de ancharano
Pelerus
Philippus
Philippus de perusio
Placentinus
Petrus casuel .i. directoriũ .vt .s.
In sacra scriptura et theologia
Rabanus
Ricardus .s. de mediauilla ordinis minoꝝ
Rigardus anglicus ordinis minorum vnus ex quattuor expositorib⁹ regle nr̃e
Ricardus de sancto victore
In iure canonico vel ciuili
Raynerius de forliuio
Raphael fulgosius
Rizardus malubra
Rofredus beneuētanus
Sũmiste
Raymondus ordinis pdicatoꝝ
Rodoncēsis gulielmus noie. glosator raymundi ordinis predicatoꝝ
Rogerius
Scotus .i. Johes scotus ordinis minoꝝ
In iure canonico vel ciuili
Salicetus
Stephanus puincialis
Signorolus de homodeis
Sũmiste
Speculator .s. gulielmus durandi
Sũma pfessoꝝ ordinis predicatoꝝ
In theologia
Thomas de aquino ordinis predicatoꝝ sctūs
Tancredus doctor iuris canonici
In theologia
Vgo de castronouo ordinis minorum
Vbaldus de perusio
Vbertus de bobio
Vincentius
Vuendelinus expositores magistri sen.
Vldericus
Ysidorus sanctus
Ymola .i. Johes de ymola
Zenzelinus doctor iuris canonici
Zambarellus .i. franciscus de zambarellis

Tertio hec tabula p simplicib⁹ declarat modũ allegandi tā theologos quam iura canonica et ciuilia: ac aliquas abbreuiatōnes. Doctores ei theologi allegantur vel in quolibetis: vel supra magistrum sententiaꝝ. sic videlicet Bona. in .i. vel .2. vel .3 aut .4. subaudi supra magistrũ sententiaꝝ. postea ponitur di. et post. ponitur articulo .i. vel .2. aut .3. et c̄. deinde subiungitur .q.i. vl' .2. et c̄. Aliqñ addit prie vel secũde partis sb intelige eiusdem distinctionis. aliquando allegant sic videlicet Bona. in .i. vel .2. et c̄. super literam .s. predicti magistri sententiarum. Sunt duo luminosi doctores qui aliter allegantur. videlicet Alex. et scus Tho. Nam quia fecerunt sũmã super magistrũ sniarum. quaꝝ vna hz quattuor partes .s. illa Alex. altera nũ tres qp viderim et .2. pars amboꝝ diuiditur in duas partes. Ideo allegātur sic. si ē in prima parte vel .3. aut .4. Alex. in pria vel .3. aut .4. s. pte sũme predicte tractatu de potentia dei vel de superbia. et huiusmodi .q.i. vel .2. et c̄. Tho. vo allegatur similiter in pria vel .3. s. parte .q. tali articulo tali. Cum vero id qd̄ allegatur est in .2. parte sũme ipoꝝum allegatur sic in prima sc̄e vel in sc̄a sc̄e. s. in prima parte secũde partis predicte sũme: vel in secunda parte predicte secunde partis principal' sũme. Iura vero canonica allegantur diuersimode.

Nam decretum quia habet tres partes principales. et secunda pars habet aliam partē subdistinctam. Ideo si allegatur qd̄ ē in pma parte quotat per dist. et .c. vl' .§. solũmō. et hz centum vnam distinctionem. Si vo allegat qd̄ ē i sc̄a pte principali: sic quotat prima vel sc̄a aut tertia et c̄. vsqz ad triginta sex et subaudi causa quia habet trigintasex causas post subinfertur .q.i. vel .2. et c̄. qz quelibet causa habet suas .q. postea .c. et .§.

Si autem qd allegatur est in sc̄a parte subdistincta sic quotatur de pnia di. i. vel .2. vsqz ad .7. quia habet .7. distinctōes. ille tractat⁹ de pnia qui ponitur .33. cā sub .q.3. eiusdez cause postea additur .c. vel .§. Tertie vero partis contenta allegantur sic. de conse. di. i. vel .2. vsqz ad .5. qz tantum quinqz di. hz cū sua .c. et .§. Decretales autē allegantur per

rubricas suas. τ.c.τ.§. Similiter sext⁹ liber τ clementine. quibus rubricis additur li.6. vel in cle. vt appareat non esse in decretali bus quod allegatur. sed in altero istoꝝ. Ad uerte etiam ꝙ non semp quotatur .c. τ tūc id quod sequitur imediate ad rubricam est principium capituli. Similiter qñ est in cle. loco .c. ponitur clemētina prima vel ſa aut principiū ipsius capituli. τ sic allegatur vꝫ cle. [illegible] de rescriptis. τ huiusmodi.

Ius vero ciuile allegatur cōiter per .l. τ .§. sub suis rubricis. τ si est in codice preponi tur rubrice .C. eleuatū. Si est in digestis pre ponuntur duo .ff. Si vero est in libro insti tutōum preponitur sic insti. que solum post rubricas .§. habet non leges. Fallūt ab hac regula tres libri. Prim⁹ est codex i quo qꝛ sunt multe autentice. Quando talis autētica allegatur quotatur sic. autꝫ. videlicet ad hec .C. de vsuris. vel autꝫ. cassa. .C. de sacrosanc. ec. Nā talis autꝫ. est posita sub tali Rubrica τ sic incipit vt sequitur ad illud aūt. Alius liber est liber autenticoꝝ qui allegatur sic in aūt. sub rubrica sua. τ .§. solū. aliquando ponitur collatōne prima. vel ſa vsqꝫ ad no uem. qꝛ hꝫ collationes nouem.

Tertius liber est liber de vsibus feudorum qui allegatur per Rubricas suas τ.c.τ.§.

Unum tñ notabis ꝙ licet aliquando .c. vel l. preponantur Rubricis vel postponant̄ ni hil est. Summiste vero allegantur aliqui ꝑ titulos. aliqui per ℞icas. quidaꝫ per libros τ huiusmodi. Et aduerte ꝙ quando allega tur hosti. vel Gof. sine ℞ica cōiter tale dicū est in sua summa sub titulo de tali materia.

Et ne propter abbreuiatiōes mltas quis er ret in fine huius summe ponaꝫ omnes Ru bricas tam iuris canonici quam ciuil' ex qui bus poſſit intelligē eaꝝ abbreuiatiōes. Silr hic inferam aliquas abbreuiatiōes quibus sepius vtor in hac summa.

Autꝫ. quando ponitur sub Rubrica Codi cis dicitur autentica. quando non ponitur in codice dicitur autentico. quod quidem ē liber autenticoꝝ τ sequit̄ ad euꝫ ℞ica sua .C. si est eleuatum dicitur Codice si non est eleuatum dr̄ capitulo.

cle.i.clementina

Concor.i.concordat vel cū concordantijs

d.i.dicto vel dicta vel dictis

Di.i.distinctione

Eo.i.eodem.s.titulo vel caplō τ huiusmōi

Ea.i.eadem di. vel causa vel. q.

Fi.i.finali vel in fine

Glo.i.glosa

Li.i.libro

Nō.i.notat vel notatur vel notata

Ob.i.obstat

Opi.i.opinio

Oppo.i.opponitur

q.i.questione

℞.i.respondeo vel Respondet

℞ica.i.rubrica

ti.i.titulo

tex.i.textus

ꝟ.i.verbo vel versiculo

Eya ergo patres τ fratres properate τ cur rite. τ vt peritiam casuum conscientialiuꝫ possitꝭ habere hanc angelicam summam ꝑ legite quam si more mundoꝝ animaliuꝫ ruminabitis in casibus conscientie non er rabitis.

Explicit tabula.

Incipit summa angelica

Abbas dꝫ esse pſbr. c. i. de eta. ⁊ qua. ⁊ etatis. xxv. annoꝝ. vt. ĩ. Etas.

Abbas a q̃ dꝫ eligi. R. a mõa ſterio cui preſici dꝫ. 18. q. 2. c. abbatem.

2 De cuius mõaſterio dꝫ eligi. R. ꝙ de ꝓprio: niſi qñ idoneã pſonaꝫ non habet: q2 tunc de alio mona ſterio eligi põt. 13. q. 2. c. q̃ꝫ ſit.

3 A q̃ dꝫ cõfirmari. vide. ĩ. Cõfirmatõ. §. 4.

4 A quo dꝫ bñdici. R. ꝙ ab epõ dioceſano p quã bñdictõem intellr̃ ei dari cura mona ſterij. ſm Inno. in. c. i. de ſup. ne. pla. Nec añq̃ꝫ ſit benedictus dꝫ exercere que ptinent ad eius offiñ ſm glo. in. d. c. i. Nõ limito ſe cũdũ Lau. in cle. attẽdẽtes. de ſta. mo. qñ ẽ ꝯſuetudo i monaſterio ꝙ bñdicatur. al' nõ. Et ſic intelligo. d. c. i.

5 Sed qd ſi epũs recuſet eum bñdicere? R. ꝙ ſi tertio reqſitus cũ humilitate ⁊ deuotõe vt cõgruit: recuſauerit eũ bñdicere: tunc põt ⁊ monachos ſuos bñdicere. ⁊ alia q̃ ad eiꝰ offiñ pertinẽt exercere. vt in. d. c. i.

6 Quo die dꝫ bñdici. R. ꝙ ſolũmodo i die bus in quibus ordines minores poſſunt ꝯ ferri ſꝫ cõeꝫ opi. doc. vt nõ. glo. in. d. cle. at tendentes. ⁊ pꝫ in. c. cũ ſis. de ꝯſe. ec. vl' al.

7 Utrum poſſit aliquid exigi pro tali bñdic tione. R. ꝙ ñ. Aliter eſſet ſymonia. tex. ẽ i c. ſicut. el. 3. de ſymo.

8 Utrum vnus abbas poſſit ꝑeſſe duobus mo naſterijs ſeu duabus eccl'ijs curã aiaꝝ hñti bus. R. ꝙ ñ ſine diſpenſatõe pape: niſi vnũ monaſteriũ: aut eccl'ia dependeat ex alia: l' adinuicem ſint ãnexa. vt i. c. vl. i ſi. ꝺ re. do.

9 Utrum abbas poſſit ſolẽniter pplo bñdic tionẽ dare. R. ꝙ in eccleſijs q̃ ei pleno iure ptinẽt põt poſt miſſaꝝ. veſpoꝝ. ⁊ matutina rum officia. Alibi aũt publice ac p vias nõ põt: niſi ex ſpãli priuilegio ei ꝯcedatur. vt i c. abbates. de priul. li. 6.

10 Utꝝ poſſit bñdicere paramẽta. ⁊ que. vid ĩ. Benedictio. §. 1. ⁊. 2.

11 Utrum poſſit ordines cõferre. vide. ĩ. Or do. 2º. in prin.

12 Utꝝ abbas poſſit abſoluere ſuos mona chos. R. ꝙ ſic ab omnibus peccatis ⁊ cẽſu ris: niſi ſpãliter alteri a iure reſeruẽtur. Et lꝫ Pa. in. c. monaci. de ſen. ex. teneat ꝙ nõ põt abſoluere: niſi ab excõicatõe ꝓ iniectõe manuũ in pſonaꝫ eccl'iaſticã. Tu tñ tene ꝙ põt. vt. ĩ. Abſolutio. i. §. 2.

Utꝝ poſſit ꝓhibere ſuo monacho: ne cõ ſi. cal' epo: vel eiꝰ pniario. R. ſm Ja. ꝺ lau. in ſũ. ꝙ ñ. Quod limito niſi ſit exẽptus: vel ali ud hẽat p priuilegium a papa. 13

Utꝝ abbas poſſit diſpenſare cũ monacis 14
ſup irregularitate. R. ꝙ ſic ſup irregularita te q̃ꝫ ꝯxerunt recipiẽdo ordines in excõica tione ⁊ facti ñ memoriã: vel iuris periti i nõ hñtes. Et hoc qñ graue ⁊ no[illegible] ñ fuit. ſiue hanc irregularitatẽ incurrerit an te ingreſſum religionis: ſiue poſt. ſm cõiter doc. in. c. cũ illoꝝ. de ſen. ex. In alijs aũt ir regularitatibus non põt de iur̃ cõi. vt notãt Hoſti. ⁊ Pa. in. d. c. cũ illoꝝ. ſacit regula. Que a iure cõi. de re. iu. li. 6. niſi vbi ius ex preſſe ei concedat.

Utꝝ poſſit diſpenſare cũ monacis i votis 15
factis ante ingreſſum religiõis. R. ꝙ ſic. vt nõt glo. in. c. noluit. 33. q. 5. De votis in reli gione factis. vide. ĩ. Uotũ. 2. §. 3.

Utꝝ poſſit diſpenſare cũ monacis i rl'a. vi 16
de. ĩ. Diſpenſatio. §. 8.

Utꝝ poſſit ꝯcedere mõacis vſum alicuiꝰ 17
rei: vel eius adminiſtratõem. R. ſm Inno. in c. ſi. q cle. vel vo. ꝙ põt ꝯcedere certos redi tus mõaco vnde viuat. Et dicit Jo. an. i rl'a Nõ ẽ obligatoriũ. de reg. iu. li. 6. valere ſta tutũ mõaſterij. vt pro indumentis: ⁊ alijs ne ceſſarijs quiſq; monacoꝝ recipiat certũ qd. Sed vt poſſit diſpenſare ad libitũ ⁊ diſpone re non põt. ſilr̃ ne poſſit ei auferri qñ ſuo ſu periori placuerit nõ põt cõcedere: ⁊ cum li centia pape. c. cũ ad mõaſteriũ. de ſta. mo.

Utrum poſſit expellere monacos ſuos. 18
R. ꝙ non ſecundum Pa. in. c. cũ ad mona ſterium. per. c. ſi. de regula. qꝺ vult vt fugiti uos requirat ⁊ cogat eos ad ſuũ redire mo naſterium ſi põt eos tenere abſq; graui ſcã dalo: vel ſaltem ꝓuideatur eis de alio loco religioſo eiuſdem ordinis: vbi ad agendã penitẽtiam deputentur ⁊ neceſſaria eis mi niſtrentur.

Utrum poſſit licentiare ad aliam religio 19
nem. vide. ĩ. Religioſus. §. 34.

Quid de bonis illius monaci quem ab 20
bas de facto expulit. vide. ĩ. Monaſterium §. 6.

Utꝝ poſſit dare lniam mõaco ſtãdi ſepa 20
te in aliqua cella. R. ꝙ ſic: dũmꝺ ex iuſta cã: ⁊ ifra ſcepta monaſterij. ſed non extra. vt in c. vlti. 20. q. 4.

Utrum poſſit corrigere monacos ſuos. R. ꝙ ſic: nec tenetur in hoc requirere conſi lium ſui capituli ſecundũ Pa. in. c. Johã nes. de regula.

¶ Qd de illoz ingredit religioez et ex pacto refidat aliq boni. Ros. §. xi.
¶ Qd si relig et aliqd monaco vt nō sit monasterij. Ros. §. 12.

23 ¶ Ad q̄ obligatur abbas. R. q̄ vltra alios monachos obligat ad curam aīaꝝ sibi subiectaꝝ. ⁊ mōasterij ac reꝝ ipsius/⁊ magna neglia ē peccatū mortale. vt. ī. Neglia. §. i.

24 ¶ Utrū ligetᷣ suo statuto et cū cōuentu facto. R. fm Pa. in. d. c. cū ad monasteriū q̄ nō. Et dicit Jo. an. in. d. regula. Nō ē obligatoriū q̄ et si iurasset suare/tꝫ reuocatio lꝫ sui p iurus. Ex quo pꝫ q̄ lꝫ instituerit priorē cuꝫ conuentu: aut aliū officialē pōt reuocare qꝛ abbas monaco suo in aliquo ñ pōt obligari: sicut nec dñs suo. l. iterpositas in fi. C. d transac.

25 ¶ Utrū teneatur ire ad sinodum. R. q̄ sic si hꝫ populū: vel capellas hñtes populū: et si ipse sit exēptus: dūmō capelle: seu populus ñ sit exēptus. al's nō. c. qd̄ sup his de ma. ⁊ obe. ⁊ quod ibi notatur.

26 ¶ Utrū possit priorāribus: ecclesijs: administratōibus: aut qbusl3 alijs beneficijs nouas pēsiōes iponere/aut veteres augere/aut ad mensā suā pdicta applicare. R. q̄ ñ/nec glꝫ alius plātus rl'aris cle. vnica de sup. ne. p.

27 ¶ Utrum possit pñtare clericos in ecclesijs in qbus hꝫ ius pronatus. R. q̄ ñ sine ꝯsensu capituli. c. ea noscit. de his q̄ fi. a prela.

Abbatissa dꝫ eligi a monasterio i quo ꝓfitenda est: in qua electione nulla dꝫ admitti nisi cōpleuerit. 12. annū: ⁊ sit ꝓfessa tacite/vel expresse. ⁊ eligēda dꝫ ꝯpleuisse 30. annū: ⁊ eē professa expresse ordinē regularē. Idem dic de priorissa p quā monasteriū regitᷣ: cuius electio si due ptes conuētus ad eā accedunt qñ per scrutiniū ꝓceditur: nulla exceptōe: aut appellaōe admissa ē cōfirmāda. Si vero nulla ad duas ptes accessit. tūc ñ obstante publicaōe scrutinij/⁊ electōe possunt aliie accedere ad eā/que hꝫ maiorē ptē totius capl'i: q̄ si ad duas ptes accedit. non obstante quocūqꝫ confirmetᷣ: ⁊ qui vocātur ad eas dirigēdas in huiusmōi electionibꝰ nisi se abstineant ab his p q̄ discordia pōt exoriri: vel exorta nutriri: sunt excōicati ipso facto. Et hec locū hñt nedum in monasterijs religionis approbate: veꝝ eēt i mulieribus q̄ fm quarūdā prouintiarū cōsuetudines: nec ꝓprijs renūtiant: nec ꝓfessōem faciunt regularē: sed viuunt vt in ecclesijs secularibus canonici regulares. hec notātur in. c. indēpnitatibus de elec. li. 6. de quo habes. ī. Excōicatio. 7. casu. 16.

1 ¶ A quo dꝫ confirmari. vide. ī. Confirmatio. §. 4.

2 ¶ Utrū debeat benedici. R. q̄ sic/vbi est cōsuetudo. q̄ si nō faciat se benedici. ī. annuꝫ a sua ꝯfirmatōe cōputandū: vbi est cōsuetudo q̄ benedicatᷣ: nisi cā rōnabil' subsit cadit ipso facto a iure suo cle. attēdētes de sta. mo.

3 ¶ Utrū possit quocūqꝫ die benedici. R. fm glo. i. d. cle. attendentes q̄ sic.

4 ¶ Utrū abbatissa possit ecclesias cōferre ⁊ beneficia. ⁊ istituere clericos in ecclesijs sui monasterij. R. gl. in. c. dilecta de ma. ⁊ obe. q̄ sic de consensu sui capituli pꝰ suā confirmationem.

5 ¶ Utrū possit abbatissa excōicare: ab offō suspendere vel iterdicere. R. q̄ ñ fm glo. in. d. c. dilecta. qꝛ hec ptinēt ad claues. c. tanta de ex. pla. Pōt tñ ab offō mōacas. ⁊ clericos suspendere: ⁊ ꝓhibere ne celebrēt i eius ecclesijs. sed tñ tal' suspensio nō ē ꝓprie suspēsio fm Pa. i. d. c. dilecta. qꝛ si celebrarēt ñ essent irregulares clerici celebrantes.

6 ¶ Utrū possit pdicare: monales bñdicere: ꝯfessiones audire: ⁊ huiusmodi. R. q̄ ñ pōt aliqd facere qd̄ ptineat ad aliquē ordinē. vt pꝫ i. c. noua. de pe. ⁊ re. Pōt tñ i matutinis euangeliū legē. vñ et diaconisse appellātur. 27. q. i. diaconissā. Et et mōiales. seu sbditas monere ⁊ exhortari.

7 ¶ Utrū abbatissa volens loq cū aliquo debeat esse associata. R. q̄ sic: saltē p vetulam monacā. 18. q. 2. diffinimus. ⁊. c. in decia eadem. q. dr̄ q̄ due vel tres debent esse.

8 ¶ Quō abbatissa pōt exire pro homagio faciendo hēs. ī. Homalis. §. 3.

Aborsum procurās hōicida est. Et q sterilitatis venena procurat. Et peccat mōtal'r. c. aliqñ. ⁊. c. se. 32. q. 2. Et si aīat' erat fetus dꝫ puniri capite. qꝛ verus hōicida. Si vero inaiatus erat. si nobil' hoc facit: parte bonoꝝ amissa relegatᷣ. Si v̄o ignobil' dānatur in metallū. ff. de pe. l. si qs aliqd. §. qui abortionis.

Abrogatio legū vel cānonū fit tribus de cāis. Pria pp ꝯsuetudiē ꝯriā. 31. di. añ triennium. insti. de testa. §. 2. Scda pp dispare successōem tpoꝝ. 34. di. c. fi. cunda pp dispare successōem tpoꝝ. Defectus nr̄i tpis: qbu nitatis nec. vbi tex. Defectus nr̄i tpis: non solū merita: sed corpora ipsa defecerit districtōis illius nō patitᷣ manere censuraꝫ. Tertia pp emergentia mala. 63. di. §. verum in fi. vbi exemplū de serpente eneo quem Moises bona fecit intentōe. Ezechias bona intentione destruxit.

Absens cā rei publice. vt ambasiatores ⁊ huius

modi multa habent priuilegia.

¶ Sed nunquid illi qui data opa et affectate: et cā rei publice sunt absētes gaudeāt illis priuilegijs. R. q̄ nō. vt. l. et q data. ff. ex qui. ca. ma. et l. pe. C. quō et qñ iudex. et l. vniuersi. C. de legatiōibus fm vnā lec. Et aduerte q̄ ille q in offō modici valoris absēs est cā rei publice p̄sumit affectate et data opa abesse. Tex. est singularis in. l. spadonē. §. fi. ff. de excu. tu. Sequitur hoc ludo. de ro. in nostris fac. cō clericos absētes q vt ampliores obtineāt dignitates stant cū cardinalibus. Et absētatores tenent restituere expēsas cōitati qñ stāt plusq̄ expediat dolose vel volūtate sua. vt in. d. l. et qui data.

Absolutio

Absolutio prīo ab excōicatōe vtrū possit ipendi a nō sacerdote. R. fm Monal. ti. Excōicatio q̄ duplex ē ipsi⁹ absolutio. Una q̄ pertinet ad forū pniale. Et hec solū a sacerdotibus pōt ipēdi. vt in. c. canonica. de sen. ex. Et sic intelligo Inno. i. c. qūto. de psūc. Alia est q̄ ptinz mere ad forū cōtentiosū. Et huiusmodi absolutio pōt cōitti diacono: et inferioribus clericis. Et de hac intellige glo. in. c. pastoralis de offi. or. q̄ vult vt ēt laicus absoluat. De quo dic. vt. j. Absolutio. 3. §. 17. Ita tñ q̄ absolutus a talib⁹ postea absoluat iterū a sacerdote a pcīa ab solutōne rōne mortal' peccati pp qd fuit excōicatus. R. ō fm Inno. i. d. c. quāto. et i. c. fi. de ex. pla. qz ptinet ad ptātem clauiū que solis sacerdotib⁹ data sūt. 20. di. §. i. 96. di. §. illud āt. et c. bene et de pe. et re. nōua.

i ¶ Utrū ois sacerdos possit absoluere ab excōicatōe minori a iure q̄ quā qs incurrit pticipando locutōe et huiusmodi. R. q̄ nō sz solū pprius eps vel curatus vel hñs licentiā ab eis: vel a papa. ar. c. nup. §. in fi. de sen. ex. ēt archiepo in pūincia: sed extra suā diocesim p̄clarat ñ licere nisi dū visitat. vt in c. ppetuo ō censi. li. 6. ergo m[illegible] alijs. cōcor. Inno. et Ho. in. d. c. nuper.

2 ¶ Utrū pprius eps vel curatus possit absoluere ab oi excōicatōne maiori lata a iure. R. fm Inno. in. d. c. nup q̄ tā a minori q̄z a maiori pōt absoluere pprius eps: vel pprius sacerdos: nisi in casibus in qbus cōditor canonis sibi absolutōem reseruauit. vel alteri. Et cū ipso cōcordat Ho. ibidē vbi est quasi tex. expressus. Et hanc opi. tenēt theologi. vt in dir. li. 3. ti. 4. Inter quos ē. Scts Bona. in. 4. disti. 18. q. vltima. Et sanctus Tho. eadē di. ar. vltio. q. i. Silr sūmiste. vt Mōal. ti. Excōio et sūma psc. ti. 33. §. 85. li. 3. et Jo. de saxonia in sua sūma ti. Absolo. Contrarium tenet Pa. in. c. mōaci. et c. mulieres de sen. ex. et glo. in. c. si epus de pe. et re. quam sequitur. Ge. ibidem. et ē glo. vr̄ tur in cle. attendentes. de sta. regu. et in cle. vnica de consan. et affi. et Fe. consi. 14. Ego consulo q̄ sacerdos pprius eam opi. sequtur que sibi videtur in illo casu magis expedire saluti ipsius penitentis: vel cōitati fidelium: qz vtrāq3 pōt tenere. Et prima de subtilitate iuris mihi videt verior. Et intellige nisi epo sibi absolutōem a tali excōicatione reseruasset spāliter. qz tunc proprius sacerdos nō posset absoluere: vt latius dicam. j. Casus. Aduerte etiā q̄ epis solis conceditur absolutio ab excōicatione pro violenta inectione manuū in psonam ecclesiasticā: vt in. d. c. mulieres. c. ea noscit. et c. puenit: qñ iniuria est leuis: vel qñ adire ñ potest papam. Et sic inferior ñ absoluit ab ea: nisi cui spāliter conceditur. vt abbati et huiusmodi de quo. j. Excōicatio. 5. casu. i. §. 38. cum sequentibus.

¶ Utrū idē sit dicēdū de excōicatione statutorū pūincialū pcilio z aut sinōdalū: seu q̄ faciunt legati in suis legationibus. R. dic. vbi. s. q̄ Gul. dicit q̄ sic. Et ē vez sicut vult Pa. in. c. graue de pben. in glo. Et loquit. ipse de epo: qz tz q̄ ptinet ad epm absolutio Et addit ēt si incurratur in aliena dioçesi a subdito suo: et etiam si statutū esset confirmatum p papam fm Jo. an. in. c. ex frequētibus de insti. et ibi Pa. per rationes. qz ex quo conditores non sibi nec alijs reseruaft videntur alijs concessisse. Gul. autem intelligit de proprijs sacerdotib⁹ ex quo excipit religiosos: qbus est phibitum a talibus sententijs pūincialibus: aut sinodalib⁹ absoluere. clemen. religiosi de priuil. Et sic tene fm q̄ dixi in precedenti. q.

¶ Utrum idem sit dicendum de suspēsiōe: aut iterdicto qd imponit a iure. aut per statuta pronuncialia sinodalia: vel legatorum R. glo. in. d. c. graue q̄ sic. ex quo conditor cāonis non reseruauit facit gl. in. c. si quis. el primo. 16. q. 7. Glo. tñ in clem. i. de here. limitat verum quando suspensio non habz tempus determinatum: quia quando habz tempus determinatum nullus inferior absoluere potest. Et eam sequitur Car. ibi et Pa. in. c. tam litteris de testi. De quo dic. vt infra. Suspensio. 4. §. 11. Sed que sunt in iure reseruata pape. vide infra. Excommunicatio quinto. Que autem episcopo. vide. Excōmunicatio. 6. Et a quibus alij pñt

Utrũ ille qui incurrit excõem in vna dio cesi ibi hñs domiciliũ: postea trãsferet se ad aliã diocesiʒ possit absolui a p̃fata excõe ab epõ vel curato illius dioces/ ad quã se transtulit. R. ẽm Ri. in. 4. di. 18. ar. 9. q. 5. ꝙ sic: si excõicatio ẽ a iure: vel per statuta quorũcũ qꝫ. ⁊ ñ sit reseruata p̃ ꝯditorẽ ar. d. c. nuper qð ñ distinguit an sit ꝯtcta in diocesi: vel alibi. Secus si esset ab hoie: vel si ꝯditor canonis sibi reseruasset. qꝛ tunc nõ posset. Hoc idẽ tʒ Jo. an. ⁊ Pa. in. d. c. ex frequẽtibus. quo ad episcopos.

Absolutio Secundo ab excõe q̃ est ab hoie seu iudice a quo põt impedir. R. ꝙ sit ab illo põt q̃ eã tulit: qꝛ sicq potest soluere: põt ⁊ ligar: ⁊ ꝯ̃rio. 24. q. 1. si Petrus. ⁊. 21. di. inferior. ff. de re iudi. l. q cõdẽnare. ⁊. ff. de re. iu. l. nemo. la p̃ria de pe. di. 1. verbũ. Fallit r̃la hec in. 6. casibus. Prius in delegato pape q inobedientẽ sue sñie pt excõicare: sed post ãnũ a sua sñia diffinitiua/ nõ põt absoluere: vt de offi. dele. c. querẽti. ⁊ ibi dicit Inno. ꝙ ⁊ si excõicat delegatus pape añ diffinitiam sñiaʒ semp̃ vsqꝫ ad diffinitiuã sñiam ⁊ ẽt post vsqꝫ ad annũ absoluere poterit. qꝛ ꝑpetuata ẽ iurisdictõ sua. vt in. c. gratũ. ⁊. c. lꝫ eo. ti. qꝛ ea q̃ ad ius referũt debẽt eẽ ꝑpetua. C. de di. re. l. falso. Et hoc idem tʒ glo. in. d. c. querenti. Secũdus in eo q postq̃ excõicauit incidit ipe i maiorẽ excõicatõeʒ. 24. q. 1. audiuimus. De hoc vide. ĩ. Excõicatio vltimo. Secus si in minorẽ. qꝛ possꝫ de sen. ex. duobus. de cle. ex. mi. si celebrat. Tertius in incẽdiario. vide. ĩ. Excõicatio. 5. casu. ĩ. Quartus in sñia lata ab inferiore. sed ꝯfirmata ex certa scia p̃ papam. Qð intlĩe de sñia q̃ est ab hoie ẽm Jo. an. i c. ex frequentibus de insti. R̃ð. qꝛ oia nr̃a facimus quib̃ auctoritatẽ ipartimur. c. si apl̃i ce ð pben. li. 6. C. de ve. iu. enu. l. 1. §. oia. Secus si sine certa scia: aut cãe cognitõe/ confirmat: vel si sñia esset p̃ statutum. qꝛ q̃tũcũqꝫ ꝯfirmatum poterit inferior absoluere: nisi papa in cõfirmatõe/ sibi vel alij reseruasset sicut de alijs q̃ sunt a iure. vt. s̃. dcm̃ ẽ in precedenti. c. §. 3. Quintus de illo qui excõicauit. ⁊ tñ ñ est sacerdos: q lꝫ possit absoluer̃ de absolõne q̃ pertinet ad foꝝ cõtentiosum:

tamen de absolutione que est in foro conscientie non: qꝛ nõ posset absoluere. ar. c. fi. de pe. di. 1. Hoc nõt Jo. ⁊ Archi. 21. di. inferior ⁊ ho. ⁊ Ber. in. c. cũ inferior. de ma. ⁊ obe.

Sed qd si papa mãdat simplr̃ vt sñiam excõis in aliquẽ ferat. R. Inno. in. d. c. fi. ꝙ ñ dꝫ eã ferre: nisi cũ cãe cognitõe ⁊ mõitõe ꝑmissa. 2. q. 1. nemo. ⁊. c. sacro de sen. ex. ⁊ sacit glo. in. d. c. fi. Addit tñ ꝙ si constat papã cognouisse de cã. ꝙ tunc ad eius mãdatuʒ sine alia cognitõe dꝫ ferre sñiaʒ. l. de qua re ff. de iudi. Et simi dicendũ ẽ de sñia quã alij põt p̃ aliũ ferre. Ho. in ⁊ Jo. an. ⁊ Pa. in d. c. fi. tenẽt ꝙ p̃ tale mandatũ simplr̃ factũ ñ ꝯceditur accessorie iurisdictio: q̃uis Pa. dicat ip̃ oppo. Qm̃. q dicit ꝙ dat iurisdictio: cũ papa mãdat aliqð spũale ẽ valde equũ. Ego credo/ ꝙ ⁊ si sit eq̃: tñ sit verior p̃ria. ⁊ iõ ad intentõem pape sit recurrendũ/ q̃ per vba mãdati põt dep̃hẽdi. Et si cũ cãe cognitõe mandet. vt puta/ qꝛ dicit. Intellexius ꝙ tal̃. ⁊c. qr̃ mandamus veritate cognita vt excõices. ⁊c. tunc absoluere poterit. Secus si dicat. Quia certificati sumus ꝙ talis. ⁊c. Jð mandamus/ quatenus excõices. ⁊c. tũc a tali nõ poterit absoluere.

Utrũ archieps possit absoluere a sñia excõicatõis epĩ sui suffraganei: aut alioꝝ inferiorum/ qui q̃uis sint de sua ꝓuincia: nõ tñ sũt de sua diocesi. R. ꝙ ñ. c. romana. ⁊. c. venerabilibus de sen. ex. li. 6. nisi qñ hoc hꝫ cõsuetudo: vel qñ ad eũ appellatũ ẽ. De quo dic. vt in dictis. c. ⁊ in. c. ad reprimendã de offi. or. ⁊. c. per tuas de sen. exco.

Utrum eps possit absoluere excommunicatum a suo inferiore puta Archidiacono. ⁊ huiusmodi. R. secundũ Inno. in. c. cum ab ecclesiarum de offi. or. ꝙ sic: ẽt non p̃remissa satisfactione. qꝛ ordinarius est totius diocesis. vt i. c. 1. de offi. or. C. de iuris. om. iu. l. fi. Item qꝛ tales officiales dicũtur vicarij epõrum de offi. archidia. c. 1. 90. di. non debere. Malefacit tamen episcopus. qꝛ iurisdictionem nõ seruat suis subditis de ex. p̃. c. 2. ⁊ de of. or. c. quãto. Qð itellige vez̃ nisi ex consuetudine haberent/ vt non possit ab epõ absolui. qꝛ tunc nõ posset de offi. archidia. c. dilecto. Et hec opi. Inno. est cõis doctorũ: q̃uis alij ꝯdicant. vt notat Pa. in. d. c. cũ ab ecclesiaꝝ. Et hanc teneas.

4 Quid si epus cõmittit alicui vices suas. An tales valeat absoluere supradictos in .§. prec cedenti sicut epus pot. R. Dic. li. 3. ti. 5. q nõ: nisi h expresse pcedat. ar. de pe. et re. si epus li. 6. de pcu. q ad agen. li. 6. et si dicet. Cõmittimus vobis vices nras et in his q spale mandatũ exigunt. q in tali mandato maiora et grauiora ñ veniunt q3 in cõmissione sũt expssa cle. ñ pot de pcu. q illud e maius q absoluere simplr: q fit cũ iniuria inferioris.

5 Utrũ epus extra territoriũ suũ possit excõicatos a se: vel a suis inferioribus absoluere. R. q ñ: in his q requirũt cãe cognitõe3. q vt dicit Inno. in. c. nouit de off. le. ò cã cognoscere ñ põt nisi sedẽs pro tribunali. ar. 2. q. 3. abolitio. sed h i aliena diocesi ñ põt facere 9. q. 2. c. epm. et alijs plribus. c. eiusdẽ. q. Et hoc ver nisi hẽat lĩnã epi diocesani vt i eisdẽ. c. dr. Fallit hoc in epo expulso q petita lĩnã qñis ñ obtẽta ab epo in cuius diocesi ẽ: pot sedere p tribunali et exercere iurisdictõ3. s. suos subditos: dũmodo ñ trahat eos vltra duas dietas a fine sue diocesis q ñ fuerit expulsores: seu fautores: aut psulatores. cle. vnica de fo. cõpe. In his aũt q ñ requirũt cãe cognitõem põt: q q sunt volũtarie iurisdictõis pñt vbiq3 exerceri. ar. l. oẽs pconsules ff. de offi. pcõ. et le. Legatus aũt a latere. an possit. Dic. vt in. c. nouit. et. c. excõicatus de offi. le. q ñ nĩc extẽdo: cũ hodie mlta hẽant a papa: qbus credit qñ nulli sit pudiciũ. vt j. legatus. §. 4. et. 5.

6 Utrũ mortuo vel amoto excõicatore capl'm: successor: aut ille ad quẽ eĩ ptinet iurisdictio possit absoluẽ quos pdecessor potuisset. R. q sic: et ex. ẽ in. c. si epus. el. 2. 1. q. 3. et in c. vnico de ma. et obe. li. 6.

7 Utrũ pticipans i crie crioso sit absoluẽd ab excõicatore illius cui pticipando icurrit maiorem excõem. R. q sic. c. nup de sen. ex. De quo dic. vt. j. Excõicatio. 8. §. 1.

8 Absoluere q pot ex offõ in certis casibus illos q pp violentã manuũ iniectõe3 in psonã ecclesiasticã excõicati sũt: pot alijs cõmittere absolutõem: si viderit expedire. c. fi. de offi. or. Idẽ dic de quocunq3 q ex offõ ordinarie ptãtis pot absoluere. Silr dic de illo cui ẽ cõmissum a papa ratione dignitatis. Secus si ratione persone vt in. d. c. fi. nõt glo.

Absolutio

Tertõ quo ad modu3 absoluendi ab excõe. Dic q ñ d3 esse pdicional'. alr ñ valeret. c. actus de re. iur. li. 6. ergo fiat absoluta.

1 Utrũ tenẽat qs seruare certã formã in absoluendo. R. q sic. s. 5. Primũ q faciat illũ iurare q parebit mandatis ipsius absoluẽtis. c. ex tenore ò sen. ex. Limitat hoc Hug. i casibus horrẽdis: nõ in leuibus. et pl3. Secundũ q añq absoluat sufficientẽ pstet cũ dã lesis iuxta pprias facultates. c. porro. et c. pro chianos de sen. ex. De quo dic. vt. j. §. 9. et. 20. Tertiũ vt absoluat cũ psa: et orõne dñica: et alijs consuetis. s. absolutione psueta. vt in. c. a nobis el. 2. de sen. ex. Quartum q pcipiat ei: ne vnq faciat p illũ canonẽ: p quẽ faciendo incurrit excõem. d. c. ex tenore. Intellige nisi in casibus pcessis a iure. q nei bñficiũ iuris ẽ auferendu3. vt in aũt. de nup. §. sed hoc qd et. ff. de re iud. l. 4. §. si qs pdẽnatus. Et ita q percussit clericũ nũqẽdũ ẽ ne vnq3 clericũ pcutiat nisi de mãdato plati: vel cã defensionis et huiusmodi. Cõsuetudo ẽt h3 vt verberet q seruãda ẽ in masculis sed ñ in feis: nec in nimiũ iuuenibus pterẽti in modo. Quintũ q vtat verbo absolutorio. vel relaxatorio. Ñ cõuẽt obseruatur ille modus. Primo dicat aliquẽ psa: vel orõ3 dñicã. Secũdo dicat. Saluũ fac fuũ tuũ deus meus sperantẽ i te. v. Dñe exaudi orõe3 meã. R. Et cla. meus ad te vẽiat. v. Dñs vobiscũ. R. Et cũ spũ tuo. Orõ. Deus cui pprĩ est misereri sp et parcere: suscipe deprecatõnẽ meã. Ut hunc famulũ tuũ quẽ excõis cathena pstringit miseratio tue pietatis absoluat p xpm dñm nrm. Amen. Deinde dicat. Ego te absoluo a vinculo excõis quã incurristi pp tale fcũ. et restituo te sacramentis ecclesie. In nomine patris. et c.

2 Utrũ absolõ teneat si ñ fuerit pfata forma. R. q ñ. q forma rescripti exacta diligẽtia seruanda ẽ ita vt nec ordo ppostere. c. cũ dilecta de rescrip. et alijs in glo. allegatis ibidẽ. Sed ego dico distinguẽdo. q si absolõ sit ab hoie alicui cõmissa sub tali forma: ñ v3 nisi forma fuerit fac. c. f. et qd ibi nõ. ò p. et. c. prudentiã. i. R. de offi. ò le. Rõ. q qñ omittitur forma data ab hoie nulla cõpetit iurisdictio: et ppterea ñ v3 actus deficiẽte ptãte. Si võ absolõ cõpetat alicui de iur: vel simplr cõmittatur t3 qdẽ: qñis ñ sit seruata forma pfata: dũmõ vtat aliquo verbo absolutõis: vel relaxatõis. vt. s. dcũ ẽ. Rõ. q in absolõne ab excõe. sicut et in excõicatione nulla ẽ forma substantialis a iure: vt nõr. in. c. 1. de sen. ex. li. 6. et in. c. 1. de iudi. facti. ii. q. 3. c. 1. Ita ten3 Hos. vt notat Pa. in. c. fi. de re. spo. Et ide3 t3 Inno. in. d. c. cum dilecta. Et sic patet qñ absolõ solo verbo facta t3. Et sic itellige p3 dictam distinctionẽ Jo. et Archi. in. c. cõpe

nimus.24.q.3. Inno. et Ho.in.c.cū deside res de sen.ex. qui tenent q absolutio ab excōicatione solo verbo facta tenet. Sed peccat qui ea non seruat que predixi: nisi ex rōnabili causa omittat. Silr absolutō ab excōicatione: siue iusta siue iniusta tenet quo ad ecclesiam militantē.c.ois de re.iur. qr iura sūt prōptiora ad absoluēdū: qȝ ad ligandū.c.ponderet.50.di. et nōr.in.d.c.cum desideres. et.c.ex lr̄is de proba.

3 Utrū papa salutante: l'ad osculū recipiēte excōicatū absoluat ab excōicatōe. R. q n̄: nisi sic faciendo uēdat absoluere. Clemen. si sūmus pōtifex.de sen.ex. et nisi exp̄matū n̄ debet reputari absolutus fm Inno.in.c.cū olim essemus de priui.

4 An eps: l'alius iferior a papa possit absoluere excōicatū recipiēdo eū ad osculum: l'salutādo. R. Inno.i.d.c.cū oli eēmus q n̄: ȝ oȝ q vtatur aliq̄ vbo denotāte absolutōȝ. Cōcordat glo.i.d.c.cū desideres i.§.fi. Et ē cōis opi.doc.i.d.c.cū desideres et in.d.cle. si summus. Et ideo dicat. Ego absoluo te a tali excōicatione et restituo te sacris ecclesie. In nomine patris et c.

5 Utrū abs̄s p lr̄as possit absolui. R. Ri.in 4.di.18.ar.10.q.2.q sic.tex.est in.c. quanto 2.q.5. et ibi glo. et in.c.de manifesta. 2.q.1. Sed qn̄ erit absolutus. qn̄ receperit lr̄as nisi aliud constet de mente.

6 Utrū abs̄s possit absolui p pcuratorē. R. Jo.an.in.c.q ad agēdum.de pcur.li.6. et Archi.i.c.eos qui de sen.ex li.6. et Spe.ti. de procu.tenent q sic. Sed ego credo ver fm Inno.in.d.c.cū desideres qn̄ subest iusta cā. al'non. vt satis pȝ in.d.c. cum desideres de sen.ex.

7 Utrū inuitus possit absolui ab excōicatiōe. R. q fuerūt multe opi. tā theologoꝝ in.4. di.18. et canonistarū in.c. ab excōicato de rescrip. et.c.significasti.de eo q duxit i vx. quā pol.p adul. et i.c.i.de sen.ex.li.6. Sed plȝ mihi opi.q̄ dicit q pōt ex cā rōnabili q ē qn̄ videt q excōicatio nō pdest excōicato et nocet cōitati pp pticipatōeȝ. Et hoc nōt Pa.i.c.aplice.de excep. q dicit q vbi iminet vtilitas ecclīastica.ex absolōne: seu ipedit ordinatio eccliē si nō absoluit: tūc ē absoluēdus ēt iuitus: facit.c.veniēs.el.2.de testi. Si tn̄ absoluit sine cā: ēt tȝ absolutio. qr sicut in ptāte plati fuit excōicare. ēt inuitū: sic et reuocare. par enim ius est ligandi et soluendi.de pe.di.1.verbum.

8 Utrum excōicatus possit aliū absoluē. vide. Excōicatō vltimo.§.19.

9 Utrū excōicatus q offert se ad iustitiam debeat absolui. R. q sic: si cōpetens cautio de parēdo iuri pstetur.nō obstāte ꝯdictiōe: vl' appellatiōe aduersarij.de ap.c.qua fronte. Fallit hoc in cāu qn̄ excōicatus dicit excōicatiōis sniam eē nullam: tn̄ petit absolui ad cautellā: qr tunc si aduersarius dicat eū excōicatū pro manifesta offensa: et pbet.ī.terminū.8.dieꝝ: tūc nō pōt absolui: nisi prius sufficiētē prestet emendam. vt in.c.solet.de sen.ex.li.6.facit.c.odoardus de solu. et q̄d ibi nōr.

10 Utrū ligatus plibus excōicatōibus teneatur oēs cās exp̄mē. R. Pa.in.c.cū pro cā. d sen.ex. Aut qlȝ cā de per se sufficiebat ad excōicatōȝ. Exēplū de eo q facit rapinā cū effractione ecclie q ē excōicatus statuto epi et canonis. Statuto pp rapinā. Canone propter effractionem. et sic quelȝ videtur principaliter considerata: et sic nō tȝ absolutio oib9 n̄ expressis. qr superior nō intendebat absoluere nisi pro causa expressa.ar.optimum in.c.officij eo.ti. et in.c.ex parte.de offi.or. Aut una cā de p se sufficit: et tūc si expssit cām sufficiētē: tȝ absolō.ar.c.sup his d rescrip. Aut oēs de p se nō sufficiūt: ȝ sil' iūcte sic: et tūc nō tȝ absolō: nisi oib9 expressis.

11 Utrum ligatus a pluribus iudicibus debeat ab omnibus absolui. R. q sic. et semp debet vitari donec ab omnibus sit absolutus. Aut vni omnes conuitant absolutionē. Ita notant doc.i.d.c.cum pro causa nisi sit superior iudicū fm Ri.in.4.di.18.

12 Utrum absolutio obtenta ex falsa causa valeat. R. fȝ Inno.in.c.ex parte de offi.or. q non.11.q.3.c.2. Ratio. quia talis non intēdit absoluere. facit glo.in.c. q̄d super his. de fi.instru. et.d.c.cum pro causa.

13 Utrum dubitans de excōicatione debeat petere absolutionem. R. si habet comoditatem absoluentis et nullum sibi iminet preiudicium: debet. quia in dubijs tutior pars est eligenda.c.iuuenis de spon. Si vero nō habet comoditatem talem. tunc: aut hec dubitatio prouenit ex probabili causa. et sic petere tenetur. Aut prouenit ex leui: et sic debet deponere dubium: nec tenetur petere. ar.in.c.inquisitioni.de sen.ex: q si non pōt deponere dubium: tunc debet petere absolutionem ratione iam dicta.

14 Utrū mortuus q signa ꝯtritiōis ondit sit absoluēdus. R. q sic.c. a nobis el secundo de sen.ex. et non nisi ab eo qui de iure poterat. vel de eius mādato. vt in.d.c. ȝ nūgd

exhumabitur corpus. R. ꝙ non: si est sepultum in ecclesia. Alias sic: ⁊ sepelietur in ecclesia. Et de ista materia vide i. d. c. a nobis el. 2. per doc.

15 Quis teneant heredes. vide. j. Heres. §. 4.

16 Quomodo absoluetur ille qui legitimo tenet impedimento ne possit adire eū qui de iure poterat eum absoluere: vt papam: epm ⁊ huiusmodi. R. ꝙ dꝫ ei iniungi ꝙ cessante tali impedimēto q̄primū ɔ̄mode poterit adibit eum qui illum poterat absoluere offerendo se eius parere mandatis. Intellige nisi impedimentū sit perpetuū fm Inno. in. c. q̄uis. de sen. excō. ꝙ si non fecerit: iterum in eandem reincidet excōicationem. Similiter ⁊ illi qui absoluti fuerunt a sede apostolica vel legatis qñ mandatum eis vt aliquibus se p̄ntent. ⁊ passis iniuriā satisfaciant. c. eos qui. de sen. ex. li. 6. Et Jo. an. ibidem: vt recitat Pa. in. c. porro. de sē. ex. extendit hoc ad quecūq3 qui absoluuntur: cū onere p̄ntandi se: vel satisfaciendi alicui ꝙ reincidit si non facit q̄primum cōmode poterit. Sed non credo verum secundum Jo. mō. Unde domini de rota propter dictum Jo. mo. dñt ꝙ absolutus ab auditore: si se non rep̄ntat non ē excommunicatus: sed excōicandus.

17 Sed ex hoc dubitatur quis pōt absoluere excōicatum detentum tali impedimēto. R. ꝙ si ē in periculo mortis quilibet sacerdos potest secūdum Inno. in. c. a nobis el 2. ⁊ c. sacris. de sen. ex. Et Pa. in. d. c. a nobis tenet ꝙ ēt laicus pōt absoluere talē ab excommunicatione. ⁊ est glo. ibidem. ⁊ in. c. pastoralis. in. §. preterea. de offi. or. Et iura que videntur ɔ̄tria dicit intelligenda d̄. peccatis non de excōicatione. Et hoc verū si episcopi vel ꝓprij sacerdotis: aut alterius p̄ntia haberi non possit. Si vero deficeat aliq̄ legitio ipedimēto alio a piculo mortis: eps ē regrédꝰ. vt nōt Inno. ⁊ sequit̄ Pa. in. c. de cetero. de sen. excō. Et si ad eū mittere non pōt secundum Inno. in. c. i. d̄ sen. excom. sacerdos ꝓprius absoluet. Et hec locum habent tam in excommunicatōe iuris: q̄ hoīs. d. c. eos.

18 Quid autem sit impedimentū legitimū. vide. j. Excommunicatio. 5. cāu prīo. §. 50. Et qs sit in piculo mortis. vid̄. j. Mors. §. 6.

19 Utrum absolutio per vim vel metum extorta valeat. R. ꝙ non. vide. j. Excommunicatio. 7. casu. 18. De absolutione a peccatis. vide. j. Confessio. 5. in principio. ⁊. j. Interrogationes in fi.

Sꝫ nūqd excōicatus pp dānū dꝫ pus satisfacere añq̄ absoluatur. R. ꝙ sic si pōt. Si vō ñ pōt dꝫ prestare idoneā cautiōem ꝙ satisfaciet cū ad pinguiorē veniet fortunā: vt in. c. ex parte el prio. de v. sig. ⁊. d. c. odoardus. aliter peccat qui absoluit. Sūt ēt cāus in quibus nō valet absolutio añ satisfactiōeꝫ de qbus. j. excōicatio. 7. cāu vltio. §. ii. 20

21 Utꝝ talis qui ñ pōt satisfacere teneat ceōre bōis añq̄ absoluat. R. ꝙ de rigore iuris sic: si aduersarius exigit. vt nō. i. d. c. odoardus. In ɔ̄scia dico ꝙ non. sed sufficit restituat fm ꝙ tenet. Dic vt. j. Restō. 3. p totū.

22 Cui applicabitur satisfactio pecuniaria ꝓ iniectione in ecclesiasticum. R. ꝙ si fuit in religiosum applicabit monasterio. ar. 12. q. i. ñ dicans. ⁊ de sta. mo. c. cum ad monasteriū. i. rñso. Si vō fuit in clericū: ipsi clerico applicabitur: nisi fuisset i iuriā eccl̄ie ꝓpulsatus. q2 tunc etiā eccl̄a agere poterit ꝓ iniuria. insti. de iniur. §. si cōi seruo. ⁊ sic etiam ecclesie satisfiet.

Acceptio

a Acceptio p̄sonaꝝ fꝫ Alex. a fe tractatu de acceptiōe psonaꝝ ē iniustitia q̄ psona p psone pfert in ɔferēdo ei aliqd qd̄ ex debito iustitie alteri ē ɔferēdū rōe alicꝰ ɔditōis transitorie ñ ɔgruētis ad ipam rem exn̄tis circa psonā. puta diuitiaꝝ: pōtatis terrene: vl' cognatōis carnalis. ⁊ non ob meritū eius ad ipam rem. Et sic pꝫ vt sit acceptio psone ꝙ oꝫ. Primo illud qd̄ ɔfertur sit ex debito ɔferendū. q2 si ñ esset ex debito: nō possꝫ esse acceptio psonaꝝ. q2 tali dr̄. an non licꝫ mihi facere qd̄ volo. s. de meo ꝙ ñ teneor daf alicui. Secundo oꝫ ꝙ non attēdat ad meritum ⁊ ɔuenientiam illius cui dat ɔueniētē rei q̄ datur: sꝫ solū ad alia nō ɔgruentia ad ipam rem: puta pentelam: potentiam: diuitias ⁊ huiusmodi.

Utꝝ sit apud deū. R. ꝙ ñ. ar. 12. q. 4. sicut sanctus. de ɔse. di. 4. nec quēq̄. de iudi. nouit. d̄ p. venerabil'. vbi dr̄ nō generis nobilitas: sed virtutū vitēq3 honestas gratū deo faciunt. 1

Utrum debeat esse apud homines. R. ꝙ non. 49. di. c. vltimo. 63. di. sacroꝝ. 2. q. 5. si qs presbr. ii. q. 3. sūmope. ⁊. d. c. venerabil'. 2

In quibus prohibet acceptio personaꝝ R. ꝙ in. 8. Primo in pnie impositione. 26. q. 7. sacerdos. Secundo in snie diffinitiōe. 3. q. 9. necesse. Tertio in his què sunt fidei. 29. q. 2. §. i. Quarto in hospitum receptiōe 42. di. quiescamus. Quinto in elemosynarum largitione. 16. q. i. si cupis. Sexto in in 3

Cōmissā nō ... liberās ... dico pctū mor ... lia

Cō... ...

dicijs.de re.iur.i iudicijs.li.6.Septimo in promotione dignitatum.d. c.venerabili.ꝛ 40.di.non loca.ꝛ.c.multi.Octauo in exhibitione honoris.

4 Utrū pmouere aliquē ad dignitatē pp cō sanguinitatē sit acceptio psonarum.R. fm Alle.vbi s.ꝙ sūt bñficia tpralia ꝛ spūalia. In collatione beneficij tpralis :cui non est annexū spūale licet illud ꝯferre intuitu consanguinitatꝫ si bonus ē.qꝛ ꝯsanguinitas est bñ ꝯditio faciēs ad negotiū circa dispensatōes pᷓmoniorꝝ.Si vō est annexū spūalitputa qꝛ sūt res ecclie:l'q̄ pauperibus sūt dispensanda.silr lꝫ ei ꝯferre:nō ex rōne cōsanguinitatis pricipali.sꝫ varia:vt non egeat:sꝫ non ita vt luxurietur.Si vō ē spūale bñficium:nō ē attēdēda rō ꝯsanguinitatis: vel carnis.qꝛ spūalia non dantur iure sanguis sed dino munere.sed attēdi dꝫ rō spūal' que .s.est vt detur iustiori ꝛ meliori non simplr sed ad illud regimē.vt in.c.lꝫ.8.q.i. Quod si conditiones sint pares pōt ex illis conditionibus moueri ad dandū ꝯsanguineo tem:dūmō non sit scandalū ex respectu ꝯsanguitatis.qꝛ pp scandalū multa dimittenda sūt ergo ē acceptio psonarꝝ i pmotōibꝰ ad dignitates ꝛ officia qñ bñficium spūale datur pꝑter ꝯsanguinitatē pricipalr.facit.c. moyses.8.q.i.vl' qñ ñ datur meliori ad illō regimē.vt i.d.c.lꝫ.qꝛ tal' infideliter agit negotiū dñi nō meliorās cū pōt.l'qñ qōcūqꝫ off cū dat idigno.ꝯcor.Tho.i.q.lꝫ.ꝛ ꝯa ꝯe. q.63.

5 Utrū cū ꝯditōes sīt eqles excedētes ꝛ excesse.puta lratus:sꝫ ignobil' alē nobil':sꝫ illiteratus sit acceptio psonarꝝ si pponat nobilis R. Alle.vbi s.ꝙ lꝫ lratura simplr sit pferenda nobilitati.vt i.c.venerabil'.de pbē.qꝛ est necīa i regie ecclie.tñ i cāu pōt pferri nobilitas vt arceant lupi p potēciā.ꝛ i cāu vt sint diuersa mēbra i corpe ecclie qbus pax eius ꝯseruet ꝛ sic nobiles pñt pmoueri: dūmō morum honestas eis suffragetur.

6 Utrū si pferat minus bonus vir minori bono sit acceptio psonarꝝ.R. Alle.vbi s.ꝙ aliud ē maiori dignitate.aliō ē i minoribꝰ bñficijs.Aliō cū eligit de gremio illius ecclie. Aliō cū postulat de alterius gremio.Cū ergo electio ē faciēda ad maiores dignitates regrit fꝫ ꝯsciaꝫ.vt eligat vtilior regimi: dūmō sit bonus.fꝫ Alber.magnū peccat mortali q pmonet malū ꝗ̄uis sit minū ꝓfuturꝰ qꝛ q sibi neqꝫ ē:alteri nō poterit eē bonus. ꝛ q sibi ñ pcit:multomis' alijs pcet.ff.ꝺ bis q añ sen.l.fi.nec excusat fm eū paucitas ministrorꝝ ecclie In miori vō bñficio sufficit ꝙ bonꝰ sit. Si vō fiat postulatio.regrit.vt fm ꝯsciam suā eligat vtiliorē ꝛ meliorem.

7 Utrū paup possit pponi diuiti i iudicio.R. Alle.vbi s.ꝙ nō: sed eqtas dꝫ ꝯuari. ꝛ illō ecclaltici.4.c.In iudicando esto misericors pupillis.ꝛ Isa.i.Subuenite opꝑsso: iudicate pupillo ꝛ sīles itelligūt vt iudex tueat miſabiles psonas ab opꝑssione potentum Et si tiore.l'amore defecerit psone necīe ad istructionē suarꝝ cāꝝ iudex dꝫ ei subuenire In veritate aūt snie nulli pti pcere.

8 Utrū exhibitio honoris q̄ fit plato malo inducat acceptōem psonarꝝ.R.q s.ibidē ꝙ platus spūal' siue tpral' dꝫ honorari rōne ptātis adeo accepte.Cū qs aūt honorat pctōrem amore indebito a quo deberet corrigi tunc peccatum est.

9 Utrū exhibitio hōris pp diuitias sit acceptio psonarꝝ.R. Alle.vbi s. ꝙ si tñ hr respcūs ad diuias.vt tanto melior quanto dicior videat:pcm ē.Silr si de exhibitione honoris ecclastici hoc ilr.Si vō hoc fiat p vitatōe scandali:ita tñ ꝙ pauper nō ꝯtēnatur: vel diues in peccato ñ foueat.ñ erit peccatum.

10 Utrū acceptio psonarꝝ sit pctm mortale. R.Aug.de anco.li.de ptāte pape ꝙ pctm mortale tollit nobis xpm qui ē vita nr̄a ad colloss.3.c.Xps autē tribus modis in nobis ē.s.p iustie eqtatē:p doctrine veritatē.p vite sanctitatem.Jo.13.Ego sum via.s.iustitie veritas.s.doctrine: ꝛ vita.s.exempli.Quādo aūt acceptio psonarꝝ repugnat iustitie puta non reddēs iustiam cui debꝫ:vel faciens ꝯ amore amicicie pecunie ꝛ huiusmōi. sic ē mortale.Qñ vō repugnat doctrine.puta deteriando l' declarādo ex ꝯplacētia ꝯ scāꝫ doctrinā.sic ē mortale.Qñ vō repugnat vite.puta cū prefertur malus bono.indignus digno pp ꝯsanguinitatē ꝛ huiusmōi. non ꝯgruētia ad ipsam rē q̄ dat. sic est mortale. Adde ēt ꝙ ē mortale qñ melior ad dignitatē ecclasticā ñ prefert saltē in maioribus dignitatibus.vt pꝫ p ea q̄ nōr.ꝭ.Electio.§.21. iuncto qō dico s.hic.§.6.

Accidia

Accidia fꝫ Ri.de sctō vic. ē torpor mētis.bona ichoare negligētis.l' fm Dam. ē tristitia aggrauās mētē.vt nihil bōi ei agere libeat.Et hoc est diffinitio cēntialis fm Alle.ꝯa ꝯe.tractatu de accidia.alie sunt per effectus.ꝛ differt ab inuidia fm Alle.ibidē quia inuidia est de alieno bono.Accidia vero de proprio.

Utrū accidia sit ꝯ aliqō preceptū decalo

gi. R. Alex. vbi s. q̄ ē spāliter ⁊ explicite ꝯ illud ecclesiastici. 38. Ne dederis i tristiciam cor tuū. sed repelle eā a te. ⁊. 30. Tristiciam longe expelle a te. multos enim occidit ⁊ nō est vtilitas in illa. Implicite vero est ꝯ illud Memēto vt diē sabbati sāctifices. exo. 20. In accidia ē tristicia d̄ spūali bono ⁊ labo rioso cū amore quietis carnalis. In illo vero p̄cepto ē amor scē quietis q̄ cū gaudio est i bono spūali l3 sit laborioso. Vn̄ l3 p̄cipiat̄ ibi abstinere ab ope seruili in quo est labor nō tn̄ p̄hibet̄ bonū spūale: vt orare: p̄dicar̄ ⁊ huiusmodi q̄ sunt bōa spūalia l3 laborio sa. Et ex istis p3 q̄ de sua rōe accidia ē mortale peccatū. vn̄. 2. ad cor. 7. Tristicia huius seculi mortē operat̄. Et vt aduertere possis qn̄ accidia h3 p̄priā rōem ⁊ est mortale peccatū attēde q̄ aut tal' tristitia boni ꝯsistit in omissione necessarioꝝ ad salutē. ⁊ sic ē mortal'. aut in omissione eoꝝ q̄ nō sunt necessaria ⁊ sic est veniale peccatū. Aut deducit ad aliqd̄ mortale vt puta desperatiōnem. ⁊ sic est mortale peccatū. Et ex hoc p3 qd̄ dicendū de eo q̄ attediatus abhoiatur diuina ⁊ spūalia. q2 nisi sint necessaria ad salutem ⁊ ea dimittat: vel deliberate disponat dimittere nō peccat mortalr̄. Silr̄ de eo q̄ pp̄ alicui⁹ mortē disponit nō benefacere ⁊ de necessarijs q̄ peccat mortalr̄. Idē d̄ eo q̄ pp̄ hoc nollet eē creatus a deo. vel vellet esse irrōale aīal. q2 ē mortale si deliberate. Idē silr̄ de illo q̄ pp̄ tristitiam incurrit grauem infirmitatē3. aut notabile corpōis nocumētū: quia mortale ē si pōt se iuuare ⁊ huiusmodi. Et secundum p̄dicta intellige Tho. 2a 2e. q. 35.

2 ¶ Utrum accidia sit grauissimū peccatorū3. R. s̄m Alex. vbi. s. q̄ ē loqui de accidia mlt̄ipliciter vno mō p3 q̄ terminat̄ ⁊ cōsummatur in despatione. Et sic ē grauissimū peccatoꝝ rōe desperatōis adiuncte in qua terminatur. Aut loquimur de accidia rōe occiositatis sibi adiuncte. Et hec occiositas ē occasio multoꝝ maloꝝ. q2 anima nisi in bonis occupetur. i malis defluit. ⁊ sic est magnū3 malū. Verūtn̄ rōe generis pcti nō ē maximū pctōꝝ q2 maius ē infidelitas. Superbia ⁊ huiusmodi

3 ¶ Que sint filie accidie. R. s̄m Gre. 31. mor. q̄ sūt. 6. Prima despatio. Secūda pusillanimitas respectu ꝯsilioꝝ. Tertia occiositas. Quarta torpor. seu pigritia circa p̄cepta. Quīta ē vagatio mētis illicita. Sexta malitia q̄ q̄s detestat̄ bona spūalia. de quib' dicetur in loco suo de qualz.

Actiones

a iure ciuili ortū hūt s̄m Inno. d̄ cōsti. c. q̄ i eccliaꝝ. Et de spālibus generalib' ⁊ vniuersalibus q̄les sint ⁊ q̄lr formētur vide Inno. de offi. or. ꝯquerente. de li. obla. c. 2. de cā pos. ⁊ p̄prie: cū ecclia de sepul. certificari. q2 pertinent ad forum contentiosum.

¶ Que dicant̄ actiōes bone fidei. habet̄ insti. de ac. in. §. actionū. ⁊ in glo. c. cum venerabilis. de excep. Et sunt. 17. ex vēdito. ex ēpto locatio ⁊ cōducto: negocioꝝ gestio: mandati: depositi: p̄ socio: tutelle: cōmodati: pignoraticia: familie hercis cunde: cōi diuidūdo: p̄scriptis verbis: q̄ de extimato propōitur: pmutatio ⁊ hereditatis petitio: Nec dicuntur bōe fidei. q2 solum in his sit seruanda bona fides. sed q2 in his magis exuberat iudicis officiū q̄3 in alijs. 1 ¶ 17.

¶ Que dicūtur stricti iuris. R. tex. insti. vbi s. q̄ sunt alie ab his. vt actio ex mutuo ⁊ arbitriū ⁊ his similia. Et dn̄r stricti iuris. q2 non venit in eis nisi qd̄ stricte exigit actōis natura. Et de ipsis vide glo. in. d. c. cum venerabilis. 2

¶ Que dicūtur actiōes personales. R. Frā. vercel. vt refert Ge. i. c. dispēdia. de rescrip. li. 6. q̄ sunt q̄ personas teneant obligatas ex ꝯtctu. vt mutuo locatione ⁊c. vel quasi ꝯtctu vt negotioꝝ gestio. tutella ⁊ huiusmōi. Aut maleficio. vt furti. dāni infecti ⁊c. vl' quasi maleficio. vt i iudice male iudicante ex impitia ⁊ p̄iciente de cenaculo qd̄ nocuit. vt insti. de obli. ⁊ in rubricis sequētibus. 3

¶ Que sit actiōes reales. R. Ge. vbi s. q̄ sūt q̄ sequūt̄ rē ⁊ nō psonā. nec p̄ eas dr̄ psona obligata vt rei vendicatio: publiciana ⁊ similes s̄m Jo. de ymola. 4

¶ Utꝝ i actōib' psonalibus currat p̄scriptō ꝯ ecclesiam ⁊ alios. vide. j. Prescriptō. §. 37. 5

¶ Actio ē inanis creditoris: quā excludit inopia debitoris. c. olim nobis de re. spo. ff. de dolo. l. nā is. ⁊ qui nihil hēt eius periculo nihil ē. ff. de fur. l. itaq3 fullo. §. 1. ⁊ ex. de vsuris cum tu. 6

Acoliti

greci. ceroferarij latine. 21. di. c. cleros i fi. vn̄ eius officiū ē preparare luminaria ⁊ ipsa portare coram ministris altaris. 25. di. perlectis. 33. di. §. ꝯseruientes.

Acomodatō

vide. j. ꝯmodatū.

Actus

requirit tria regulir. vt in. c. magne de voto. ⁊ 22. q. 1. aliō. Primū quid liceat se

¶ Actore nō p̄bātē reus absoluit̄ l. q. accusare c. de edēdo: et l. actor. c. de pba. cōtra. ff. de edēdo. l. neq3 [illegible] vide glo. i c. fi. d. iureiurā

cundum equitatem. Equitas vero est insti tia dulcore misericordie temperata secūdū Cipria. Secundum quid decet secundum honestatem. Et ē diuersū a verbo licet. q2 multa licent que non decent. Tertium quid expediat secundum vtilitatem. vnde filie si ne consensu patris cōtrahere matrimonū licet. vt in. c. sufficiat. 27. q. 2. sed nō decet. vt in. c. i. de despon. impu. nec ēt expedit: cum mulieres sepe laborent contra propria cō moda. l. pater in fi. C. de spon.

1 ¶ Quō cognoscet si act⁹ ē validus. R̄. Pa. in. c. cū oli. de cle. ꝯiu. q̄ recurrendū ē prio ad ꝯsuetudinē loci vbi q̄s oriundus fuit. vl' vbi actus ē gestus: ⁊ nō ad ꝯsuetudinē loci alterius. vel vbi actus ē applicādus. Exem plū. natus de p̄re sacerdote ecclesie oriental' q ꝯxit f̄m eoꝝ ritū: ē lıtus vbiq. ⁊ nō pōt eli gi in ecclia occidentali ꝓ p̄lato. facit i ar. ad hoc. l. i. C. de decu. ⁊ nōr p Bar. in. l. oēs populi. ff. de iu. ⁊ iure. ⁊. l. cūctos populos C. de sū. tri. Et facit ad. q. vtrū testm̄ factum senis cū tribus testibus f̄m eoꝝ statuta vale at quo ad bona alibi existentia.

2 ¶ Itē actus gestus ab hn̄te duplicē ptātem: semp in dubio p̄sumit gestus f̄m eā ptātem f̄m quam actus tollerari possit vt valeat. vt nōt' Pa. in. c. nisi essent de pben. facit. c. q̄d sicut de elec. vbi p̄sumit actus factus respec tu maioris ptātis ab eo qui duplicē potesta tē h̄z facit. l. 3. ff. de mili. te.

Accusatio

est aliquē in li bello reū de crīe deferre ad vindictā f̄m Azo. in sū. in R̄ica. C. de accu. Circa quā queren da sunt infrascripta.

1 ¶ Utrū accusatōem debeat p̄cedere mōitio R̄. q̄ nō de necessitate. ar. c. 2. ⁊. c. qualr ⁊ q̄n el. 2. de accu. ⁊ in glo. 2. q. vltia. §. i. Rō. q2 fit solū ad penā iponēdā. vt i gl. i. c. l3 ō symo.

2 ¶ Utrū aliq̄s teneat accusare. R̄. f̄m glo. i. c. quapp. 2. q. 7. q̄ nemo. facit tex. i. l. vnica. C. vt nemo inuitus. ⁊. c. si primates. 5. q. 2. ⁊ glo. in. c. l3 in fi. de accu. Bar. in. l. in eū. ff. de ac cu. dicit verū nisi in hōicidio: q̄n h̄r des te nēt accusare. ar. l. ptor. §. i. ff. de iniur. al' pde rent h̄ditatē. vt. l. i. ff. de his qui. vt indi. S3 ꝯriū vr̄ tenere glo. i. l. si q̄s hōicidij. C. ō ac cu. ⁊ ibi Cy. Bal. Sali. ⁊ Ange. ⁊ Raph. in. d. l. in eū. s. q̄ n̄ tn̄r accusare. Et iura q̄ vi dētur ꝯria n̄ loquunt de accusatōe ꝓprie. s3 de denunciatōe de qua dicā inf. suo. ⁊ i q̄ differt ab accusatōe. Immo vr̄ q̄ accusare sit ꝯ p̄ceptū diuinū dū dicit. Dimitte nobis debita nr̄a. glo. ē in. l. furti. §. pactus. ff. ō his

q no. infa. De quo dic vt infra. §. 4.

¶ Quis pōt accusare. R̄. aut crimen ē priua tū. aut publicū. Si priuatū: regulariter n̄ ad mittit nisi cuius interest vt vr̄ velle glo. in. l. fi. ff. de pri. delic. Nō lita: nisi sit tale delictū priuatū ex quo pena pecuniaria applicāda fisco debeat iponi. q2 tūc q̄l3 de populo ad mittit ad accusandū pro illa pena. Ita vult glo. singularis Dy. ⁊ Bar. i R̄ica. ff. ō po. ac. l3 Bal. teneat ꝯ in. l. aduersus. C. de fur. Si vō ē crimē publicū quilibet admittit q n̄ ꝓhibet spāliter lege: vel statuto. aut ꝯsue tudine. Et qui ꝓhibeant h̄s. 2. q. 7. ⁊. 3. cau sa p totū ⁊ de accu. in multis. c. ⁊ in. l. q accu sare cū pluribus legibus se. ff. de accu. sicut sunt infames: miores: pauperes ⁊ multi q̄s omitto: q2 n̄ ptinet ad nos. Et hoc verū nisi in duobus casibus. Primus q̄n suā: vl' suo rū iniuriā ꝓsequūtur. vt nōr in. l. fi. ff. de pri na. delic. ⁊ in. l. fi. ff. de iniur. facit gl. in. l. cū emācipati filij. §. emancipatus. ff. de colla. bonoꝝ. Secūdus q̄n delictū nō ē comissū ꝯ p̄sonā. puta Statuto cauet. vt q blasfēaue rit. vel iuerit de nocte puniat in. x. tūc quil3 ad accusandū talem admittit. vt nō. Bar. ⁊ Jo. de ymola in. l. i. ff. de pu. iudi. ⁊ Bar. i l. lex cornelia. §. si q̄s libellū. ff. de iniur. Re grunt tn̄ multas limitatōes ⁊ distinctōes q̄s ditto: q2 ad nos nō ptinent. Uide. 2. q. i. ꝓhi bentur. vbi de hoc. Clericus tn̄ ad vindictā publicā accusare n̄ d3: ēt si pena sanguinis n̄ venit iponenda. facit. c. sicut sacerdotes. 2. q. 7. q2 huiusmodi odiosis n̄ d3 se imiscere. f3 Pa. in. c. cū. P. de accu. sed si. ꝓsequit iiu riā suā pōt: ēt si venit iponēda pena sangui nis f̄m Pa. vbi. s. dūmō dicat q̄ n̄ intendit accusare. vt pēa iponat. tex. est clarus i. c. p̄ lanis de hōi. li. 6. facit. c. cū sit generale ō fo. cōpe. ⁊. c. olim de iniurijs.

¶ Qua intentōe d3 q̄s accusar vt sit sine pec cato accusatio. R̄. q̄ pp bonū cōe. s. vt cete ri quiete iuiuant. 23. q. 5. nō frustra. vel pp su um interesse. Al' tale erit peccatū qual' inor dinatio intentōis. s. mortale si ex odio. vēia le si aliqua passio fragilitatis imisceat. ar. c. accusasti. de accu. ⁊. 2. q. 7. si qui sunt. ⁊. d. c. qualiter ⁊ q̄n non tn̄ tenet ad aliquā restō nē pp hoc sed solū ad pniam de peccato.

¶ Quis modus sit seruandus i accusatōne. vide. 2. q. 8. per totum.

¶ Utrū pactū seu iuramentū de n̄ accusādo valeat. R̄. f̄m glo. in. c. quemadmodū de iu reiurando. q̄ nō l3 de crīe perpetrando. ff. de pac. l. si vnus. §. pacta. ⁊. §. se. Et peccat mortaliter si hoc iurat. vt p3. j. Juramentū

[Handwritten marginal and foot notes, partly legible:] Ros. accusare ... 5 l. § 2 et ... q. 4 c. 5 ... Act⁹ legitim⁹ ē ille q obicit vl' firmat a lege. ff. ō rbo. si. l. lege obuenite. vt ē emācipatio. ac[ceptilatio] ... adicio h̄ditatis: Cōfectio mrorij: tutoris datio ... ōdine mione ē Rege pdicar: Cōfessar: Audire: legē: visitar: Diffinire. eligē: eligi. Accusar: testifficar: et ad ordies ... [illegible] ... et non alij. C. Ros. § 3. vide ibi

3.§.7. De peccato vero cōmisso valet.d.§. pacta.τ in tex.d.c.quēadmodū.ibi.non so lū septies. Si tñ pecuniam reciperet: turpit accipit: τ restituere tenetur de bono cōsilio Rano.qr ꝓpter caritatem ꝓximi ex cōpas sione dr moueri credens ꝙ se emendabit. τ ñ ꝓpter pecuniam. Multo fortius debe ret restituere si recepisset pro nō accusando de peccato ꝑpetrādo.vel pro accusando ca lūniose.i.q.i.iubemus.

7 Utrū quis possit desistere ab accusatōe in cepta. R. si videt eū quem accusauit innocē tē:tenetur oi modo quo pōt desistere. 2.q.3. si quē aut per abolitōez. Si vero nō cogno scit inocentē eū esse: pōt desistere si vult quo ad cōsciaz ex caritate: sed non ex premio.vt notat glo.in.c.i.de collu.sed quo ad ipuni tatē fori cōtentiosi nō potest nisi in certis ca sibus.de quibus vide Bar.in.l.quesitū.ff. ad turpil.τ Pa.in.c.lz de accu.

8 Quot modis accusatio reddit vitiosa. R. ꝙ tribus modis fm Gfanuz.2.q.3.in.§.no tandū.τ.l.i.ff.de aboli.s.pmo.calūniādo τ tunc ē qñ falsum crimen ponit.τ tal tene tur de oi dāno dato ꝓximo.c.vltimo de ca lū.τ peccat mortaliter.22.q.2.c.primū. Se cundo terguersando.τ tūc ē terguersator qñ in totū a lite recedit sine licētia iudicis. Hoc intellige quo ad ɔsciam si ex aliquo malo fine facit.qr si ex cōpassione ꝓximi ꝗ ad cōscientiam lz.sed quo ad forum conte tiosum punitur in.5.libris auri.l.3.ff.de p̄ uari. Tertio preuaricando.τ tunc est quan do colludit cum reo falsas ꝓbationes τ va rias simulando.τ talis punitur arbitrio iu dicis.vt.l.i.τ.2.ff.de p̄ua. Sed in conscien tia credo ñ peccet: nisi tal falsitate vel mēda tio vtatur τ huiusmodi prohibitis.l'ex ali quo malo fine. De istis hēs in.l.i.ff.de abo li.τ in.l.i.ff.ad turpil.

9 Utrum post peractam pniam de peccato possit quis sine peccato accusare talem. R. fm Inno.in.c.de his de accu.ꝙ sic.τ lz gl. similiter ibidem. Rō est qr per penitentiaz satisfit deo.sed per punitionē que imponit in iudicio satisfit rei publice vt ceteri time ant τ quietius viuāt.facit. C. de aposta.l.hij qui cum suis concor.

10 Utrum semel accusatus possit de eodem iterū accusari. R.ꝙ nō.c.de his de accu.qr delictum vnius hōis sepius queri nō dz.ff. nau.cau.sta.l.lz.§.vltimo.35.q.9.veniā. Fal lit in duobus casibus. Primus si secundus accusator doceat primum preuaricasse.ff.d preuari.l.3. Secundus si suum dolorem ꝓ sequens ignoret accusationē ab alio institu tā.l.si cui.ff.de accu.vide in glo.d.c.de his.

11 Utrū accusatus possit sine peccato aliqd dare accusatori vt desistat ab accusatōe. R. Inno.in.c.cria.de collu.ꝙ quedam est cau sa criminalis.τ in hac ante incohatam ac cusationem per gratiam desistere potest.vt .ff.de his qui no.infa.l.furti.§.pactus.τ.ff. ad turpil.l.mulier.τ.l.quesitum. post non licet nisi vt habetur. C.de abo.l.2.τ.3.τ.5. q.i.quidaz.τ transigere aliquo dato vel re tento in crimine publico non licet. Et si fiat transactio: nulla est: τ accusatus habetur ꝓ confesso. C. de transl.l.transigere.ff. de p̄ua ri.l.in omnibus. Ubi autem est tale crimen quod irrogat penam sanguinis licet vnicui ꝗ sanguinem suum redimere qualitercūꝗ .ff.de bo.eorum.l.i.vel penam detrusionis perpetue secundum Pa.in.c.i.de collu.qr licet tunc nisi in adulterio.d.l.transiget. In alijs autem vbi pena sanguinis non irroga tur transigere non licet: nisi in crimine falsi vt in.d.l.transigere. In crimine vero priua to transigere licet secundum glo.in.d.l.trā sigere. Et nō.ꝙ secundum canones omne crimen dicitur publicum. Et ideo transige re non licet.vt de collu.per totum.quia ec clesia pro nullo crimine imponit penam sā guinis.c.sententiā sanguinis.ne cle.vel mo. Excepto vbi imponenda est pena detrusio nis perpetue.vt dictum est. Et que dicantur crimina publica de iure ciuili habes.s. Cri men.§.vj.

12 Utrum accusatus teneatur respondere ve ritatem. Dic.vt.s. Confessio, dilecti in prin cipio.

13 Utrum liceat accusato calumniose se de fendere. R.ꝙ non: etiam si iniuste accusare tur. quia hoc esset genus vindicte que sine peccato fieri non potest. Immo post iura mentum de calumnia receptum esset periu rus. Quando etiam iuste accusatur: defen dendo se secundum iuris ordinem: semper debet pro posse accusatorem excusare. nec peccat se defendendo secundum ordinem iuris: etiam si accusator remaneret infama tus secundum Sco.in.4.di.15.quia non te netur se prodere.vnde potest quascunꝗ ex ceptiones competentes propōere τ appel lare.τ alia iuridica facere.non tamen men dacium dicere.quia peccaret mortaliter se cundum Sco.vbi.s. Appellare autem cau sa more afferende ne contra eum iusta snia detur ñ lz.qr calūnia ē. Concordat Tho.2a 2e.q.69.ar.2.τ Ri.in.4.di.15.ar.5.q.3.

14 Utrum accusator teneatur se inscribere ad penā talionis. vide. ī. Inscriptio. §. i.

15 Ad quid tendit accusatio. R. Pa. in. c. super hijs. de accu. quod tendit ad depositionē ab officio et beneficio. Et si crimē sit enorme ad ppetuū carcerē. vt in. c. tue. de pe. Et hoc de iure canonico. sed de iure ciuili tendit vt puniatur debita pena. Denūciatio vero tēdit ad correctionem: nō ad puniēdū peccatū pēa cōdigna: sed vt desistat a peccato. Et hoc pcedit tam in denūciatiōe euangelica. quā canonica. tam iudiciali quā extraiudiciali.

Adiuratio

Adiuratio creaturarum quid ē. R. Ri. in. 3. di. 37. ar. 3. q. 2. ē per inuocationem diuini nominis vel alterius rei sacre obsecrando vel imperando iclinare eas secundum se: vel in cōparatione ad eas ad aliquid agenduz vel patiendum.

1 Utrum adiuratio hominis sit licita. R. nō qui. s. ibidem. quod aut adiurans intendit eos inclinare ad bonū. aut ad malū culpe. Primo modo: aut adiurat obsecrādo. et sic nō accipit nomē dei in vanū. Sic enī adiurauit apls ad ro. 12. Obsecro vos p misericordiā dei vt exhibeatis corpora vr̃a et c̄. Aut adiurat iperando: et tunc subdistingue. aut adiurat eum q sibi tenetur obedire. et sic licet. Aut adiurat eum in quē nullā hz potestatem. et sic assumit nomen dei in vanum. quia vsurpat potestatē in aliū quā nō hēt quātum in se ē. et peccat mortalr. Si aūt adiurans intēdit inclinare illū quē adiurat ad malum culpe sic nomen dei in vanū assumit.

2 Utrum adiuratio demonū sit licita. R. qui. s. ibidē. aut adiurat ipando. aut obsecrando. Primo mō. aut vt ipm doceant: vel obsequz aliquod faciāt. et sic illicitū ē. quia ptinet ad quādam familiaritatē: vel societatē: licitū tn̄ est aliū. s. cū aliq sci viri ex spāli instinctu spūs sci: vel reuelatiōe diuina vtuntur ministerio demonū ad aliquos effectus. Aut eos adiurat: vt a se et a pximis expellat. et hoc licz quia sunt aduersarij nr̄i obstinati. Et sic intelligitur illud Marci vlto. In nomie meo demonia eiciēt et c̄. Adiurare aūt eos obsecrando sp illicitum ē. quia sic quoddā signuz familiaritatis iportat.

3 Utrum adiuratiō creaturarum irrōabiliū liceat R. Ri. vbi. s. quod aut adiurant fm se et absolute: et qui sic eas adiurat nomen dei assūit in vanum. quia nō intelligūt adiuratiōem illā. Aut adiurant in relatiōe ad aliū. et hoc dupliciter. aut in relatiōe ad deum: vt cū aliqui sancti ad infideliū pūersionē et infirmorū in fide pfirmatiōez inuocant nomen dn̄i. ad hoc vt eiusvirtute ipe creature irrōabiles adiurate aliquo motu moueant. q ñ ē per earum virtutē nālem. et sic licet. Aut adiurant in relatiōe ad diabolū ad hoc vt diabolus ab eis repellatur ne eis vtatur. vt instrumento ad noceñ. et sic adiurant ab exorcistis ecclesie. Et sic etiam licet.

Utrum adiuratio illicita sit pccm̄ mortale. R. vt colligo ex verbis prefati Ri. vbi. s. quod sic ex se: quia sic ē directe cōtra fm pceptū Nō assumes nomen dei in vanum. Exo. 20. 4

Administratio

Administratio legitima et libera ē qn̄ quis pōt in iudicio agere et cōueniri: et ēt extra iudiciū de aliqua re dispōnere. facit. c. ex lr̄is. de proba. et ibi Inno. allegat. l. 2. in. §. 2. C. de iura. calū.

1 Utrum administrator teneatur de mala administratiōe satisfacere. R. fm Inno. in. c. ex pn̄tium. de pig. quod sic. et ille cuius ē administrator hz actōem negociorum gestorum cōtra eū q male administrauit. ff. de nego. ge. l. 3. §. vlto. 12. q. 2. si qua de rebus. et. c. si qs qualz conditione. Unde aduerte quod tenetur administrator fm glo. in. l. cū oñdimus. ff. de fideiuss. tu. de dolo. vt ibi. et lata culpa. vt. l. curatoris. C. de ne. ge. et ēt leui. vt. l. quicqd. C. arbi. tu. De dolo solū tenetur secundū glo. in. l. 3. ff. de ne. ge. qn̄ mea affectiōe ducuis solum administrauit. et lata culpa que equipatur dolo. vt. l. quod nerua. ff. deposi. De leui vo tenetur. vt cōit. vt in. d. l. qcqd. Aliqn̄ ēt de leuissima. vt qn̄ diligentissimus erat gesturus. l. si pupilli. §. videamus. ff. de ne. ge. Aliqn̄ de cāu. vt in cāibus. 5. positis in. l. si negotia. ff. de ne. ge. Primus si accessit aio depdādi. Secūdus si noua negotia. et insolita fecit. Tertius si culpa pcessit. Quartus si fuit in mora. Quintus si cāum recepit. Nō. etiā quod administratus non solū hz actōem cōtra administratorem: sed ēt contra heredes. Et intelligit Inno. vbi. s. qn̄ dolo: vel lata culpa aliqd gessit quod heredes tenētur. Si vero ex leui culpa non tenētur heredes nisi in cāibus. 4. quorum tres ponūtur in. l. i. C. de here. tu. Primus si lis fuerat inchoata cōtra tutorē. Secūdus si aliquid ad eos puenit de rebus administrati. Tertius si de bonis administrati alijs ex gratia cōcessit. quia. ff. de fur. l. si pignore. ds. spēs lucri ē ex alieno largiri. et bn̄ficio sibi debitorē acqrere. Quartus ponitur in glo. d. l. cum oñdimus. §. si non explicet inchoata per defunctum. quia tenetur de leui ēt. l. quicqd. C. arbi. tu.

2 ¶ Utrū sciēter coīcēs administrationē idigno teneat̄ ipe de mala administratiōe. R̄. ꝙ sic s̄m Inno. i. c. ex rōe. de eta. & q̄li. allat. ff. ad municipa. l. lucius. §. impator. ff. de ma. cōnē. l. i. in prin. p toti. Et peccat mortalr̄. 3

Admōitio an ōbeat sici añ denūciatōz. R̄. ꝙ sic. ē glo. in. c. q̄lr & qñ el. 2. & nō glo. i. c. licet hely. de symo. Uide de hoc. j. Denūciatio in prin. & §. 2. & 10.

¶ Utrū añ mōitōz ꝯstituat̄ i mora q ē obligat̄ ad aliqd dādū vel faciēn sine determinatiōne tp̄ris. vide. j. Mora. §. 1.

Adoptio ē licit⁹ actus p quē q filius ñ ē, p filio h̄r: pene nāz imitans. insti. ō adop. in glo. Diuidit̄ autē vt h̄r i. l. i. & 2. ff. ō adop. q: vna dr̄ arrogatio q: rogat̄. i. iterogat̄ qs an velit istū h̄re p̄rem & p̄r istū i filiū. Alia stat i noīe gn̄ali. & suppoīt hic, p spē. sic i h̄ noīe creditor. ff. si cer. pe. l. i. & 2. §. mutui.

¶ Utrū adoptio & arrogatio i oīb⁹ ꝯueniant. R̄. ꝙ sic. nisi i aliqb⁹ sp̄ālibus q̄ sūt. 5. Primū q: adoptio fit cuiuslz magistratus ꝯpetētē auctē: dūm ap̄ eū plena sit actio. s. merii & mixti ipiii. C. de adop. l. i. Arrogatio aūt tm̄ fit auctoritate principis. insti. eo. in pri. Secūdū i arrogatōe reqritur vtriusqz verbum expressū. In adoptiōe nō. Unū isās nō pōt arrogari: sz adoptari sic. ff. de adop. l. i. §. 2. & l. in adoptionibus hec, pbāt̄. Tertiū ꝙ arrogatio statū arrogati & res suas & liberos qui erant in sua ptāte subicit ptāti arrogatoris. ff. de adop. l. 2. §. vltimo. Adoptiō vero nō nisi i casu qñ. s. datur auo materno vel si post emancipationez genuit filium & auo p̄no dederit. Insti. de adop. §. si vero. Arrogatur ergo q ē sui iuris. Adoptat̄ vō existens i aliena ptāte. Quartum ꝙ arrogator teneat̄ satisdare de restituendis illis bōis psonis ad q̄s eēnt ventura si arrogatus pmāsisset in statu suo. ff. de adoptio. l. nec ei. §. si. Quītū ꝙ si arrogator emancipauerit eū vl̄ exh̄dauerit sine cā: teneat̄ ei reliquē. q̄rtam ptem suoꝝ bonoꝝ eoꝝ. s. q̄ h̄ūntus fuisz ab itestato. s̄m glo. i. l. si arrogator. ff. eo. q̄. q̄rta nō ē augumētata p aūt. de tri. & se. secūdū Bar. ibi insti. de adop. §. cū autē impubes. Adoptiuo vero nihil teneat̄ de necītate relinquere. C. eo. l. i. & 2. Si tñ moriat̄ adoptator sine testō: succedit i bonis eius. l. pe. C. ō adop. post medium.

3 ¶ Utrū arrogatus i filiū filij sui acqrat quartā ptē bonoꝝ sic̄ arrogatus simplr̄. R̄. Azo. i sū. isti. de adop. ꝙ si p̄r adoptat aliquē loco nepotis: si filius ꝯsentit: mortuo suo p̄re hic arrogatus i ptātem filij cui arrogatus fuit trāsit: nec agnoscit̄ auo suus heres. Si at̄ filius nō ꝯsenserit: mortuo patre nō recidit i potestatem. sed agnosceat̄ auo suus vl̄ tāq̄z nepos: licet i filiū ñ adoptauerit. l. tāq̄z cum quē videt̄ suus auus voluisse eē sibi heredē. Idē dic ō adoptato i nepotē. l. deiceps. qō pōt fieri. vt insti. de adop. §. licet. excepto ꝙ nō trāsit i ptātē p̄ris adoptātis. Et qō dixi de masculo. dic de femina.

¶ Utrū fiat adoptio si qs dicat corā multis. Accipio te i meū filiū. R̄. Pa. in. c. vnico ō cogna. le. ꝙ nō. l. nō nudis. C. de pba. nisi s̄uet̄ forma de q̄. s̄. s. ꝙ fiat auctoritate magistratus l̄ pricipis. qō ē de subā adoptiōis: & v̄bū in arrogatōe. vt dictū ē i prin. 3

¶ Quis possit adoptari. R̄. ꝙ qlz tā masculus q̄z femina. ff. de adop. l. adoptio: dūmō sit p̄ns. l. neqz abs̄ns. ff. eo. nec p, pcuratorez fieri pōt. l. post mortē. §. neqz. ff. eo. Rōnez huius h̄es per Bar. in. l. gallus. §. forsitan. ff. de li. & po. 4

¶ Utrū qs possit adoptare in fratrem vel sororem. R̄. ꝙ nō. vt. l. nec apud. C. de here. insti. & ibi Ang. ita ꝙ nec etiam in patrem. quia contra naturam. 5

¶ Quis āt nō pōt adoptare. R̄. ꝙ castrati. Et dicunt̄ castrati q sic nati sūt. vt nūq̄z gn̄are possint. sz spadōes sic. Et dicūt̄ hij qb⁹ abscisū ē cū spata l̄ cultello. Itē nec feie: nisi ex rescripto pricipis i solatio filioꝝ amissorum. Itē q nō pcedit p. 18. annos eū quem vult adoptare vel arrogare hec h̄nt̄ur isti. de adop. Itē q nō h̄z. 60. ānos ñ pōt arrogare l̄z adoptare possit nisi iusta cā interueniente. l. si pr̄. §. vlt: ff. de adop. Et iusta cā ē morbus aut cōiunctio psone. alīs dz itendere generationi. vt in. d. §. vltimo. 6

¶ Utrum impediat matrimonium. vide. j. Matrimonium. 3. & . impedimento. 7

Adoratio que idem ē ꝙ veneratio vtruz requirat actum corpalem. R̄. ꝙ sic. Dicit enī Dama. 4. li. ꝙ q: ꝯditi sum⁹ ex duplici sb̄a. s. itellectuali & sensibili. ita deo duplicem adorationē debemus. s. i aīa q̄ cōsistit i iteriori motu aīe. & corporalē q̄ ꝯsistit in exteriori motu corpis. Et q: i oībus actib⁹ latrie. illud qō ē exterius refertur ad illō qō ē interius sicut ad pricipalius. iō exterior adoratio fit propter interiorem: vt. s. propter signa humilitatis que corporaliter exhibemus exciteat̄ affc̄s nr̄ q, pcedit p sensibilia ad intelligibilia. Unde genuflexiones si

gnant nostram infirmitatem respectu dei ꝛ prosternimus nos q̃i nihil nos eē ex nobis profitentes.

1 ¶ Utrū adoratio requirat locū determinatum. R. q̄ nō principalr. quasi sit de necessitate ei⁹. sꝫ bñ reqrit fm ꝯdecētiā. sicut ꝛ alia signa corporalia. fm illud Jo.2. Dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabit. Et iō Jo.4. Venit hora in qua veri adoratores adorabūt i spū q̄ ē pncipal' actus adoratōis. vt dictū ē. Loc⁹ tñ reqrit. ñ pp eū q adorat: sꝫ pp adorātes. Primo pp loci ꝯsideratōeꝫ: ex qua spālē deuotiōem ꝯcipiunt adorantes: vt exaudiant. vt ps.3. R.8. Secūdo pp sacra misteria ꝛ alia scitatis signa q̄ ibi ꝯtinēt. Tertio pp cōcursum multoꝝ adorātiū. ex quo orō fit magis exaudibilis. fm illud Math.18. Ubi duo l' tres ꝛc.

2 Utrū tres psone i deo adorēt vna adoratōne. R. q̄ sic. qꝛ sicꝫ i eis ē vna eēntia: sba ꝛ excellētia. ita vnus honor ꝛ reuerētia eis debetur: ꝛ per ꝯñs vna adoratio.

3 ¶ Utrū aliq̄ creatura sit adorāda. R. q̄ sic pp quādam dei excellētiā q̄ deo debetur reuerentia: quā q̄dā creature pticipāt: ñ fm eq̄litatem. sꝫ vt dixi fm quādam pticipationē. Et iō alia veneratōe veneramur deū, qd ptinet ad latriā. Alia veneratōe veneramur creatūas q̄sdā excellētes. qd ptīet ad duliā ppterea cū ea q̄ exrius agūtur sint signa ītioris reuerētie: q̄dā extiora ad reuerētiaꝫ ptinentia exhibentur excellentibus creaturis inter q̄ maximū ē adoratio. Sꝫ aliqd ē qd soli deo debetur qd ē sacrificium. Hoc ellicitur ex Augu.x. de ciui. dei. Secundum ergo reuerentiam excellenti creature debitam Nathā adorauit Dauid.3. R.i. Secūdū vero excellentiā q̄ deo debet Mardocheus noluit adorare Aman: timens ne dei hōrē trāsferret ad hoīeꝫ. vt dr' hester.13.

4 Utrū hūanitas xpi sit adorāda cultu latrie R. q̄ hñdo respectū ad hūanitatē xpi in se. sic ñ esset adorāda latria cū sit creatura. sed solū illa q̄ dulia dignior ē fm glo. sup illud ps. Adorate scabellū pedū eius. Hñdo tñ respectū ad verbū cū quo ē vnita hypostatice: sic dbet ei latria. qꝛ vna adōatōe adorat suppoitū ꝛ nā. ita q̄ nā adoratur p suppositum. Xps aūt ē nomē psone i duabus naturis. Hec ex Ri.in.3.di.9.

5 ¶ Utrū ymago xpi sit adorāda latria. R. q̄ ꝯsiderādo eā put ē q̄dam res: sic nullus honor ei debet. sicut nec alicui lapidi l' ligno. Sed ꝯsiderādo put ē imago xpi. tūc qꝛ idē motus q ē i ymagine ē i ymaginato. iō vn⁹ honor debet ymagini ꝛ ymaginato. ꝛ pp̄ cū xps latria adoret: sic ꝛ eius ymago. qꝛ vt dicit Dama.3.li.c.8. honor ymagis. prouenit ad prothopitū. i. ymaginatū. de hoc ē tex. i. c. venerabiles de ꝯse. di.3. Nec ob. illud exo.26. Nō facies t ymaginē. ꝛc. qꝛ illd pceptū fuit p eo tpre quo ds nām hūanam ñ assūpserat. qꝛ tūc figurari nō poterat. Sec⁹ i hūanitate assūpta. ppterea ymagines sunt libri simpliciū ad eoꝝ īstructōꝫ recte a scis iūcte. vt i. c. platum de conse. di.3.

¶ Utrū crux xpi sit adorāda latria. R. q̄ ho 6
nor: siue reuerentia nō debet nisi rōnabili creature. Insensibili vō ñ debet nisi rōe nē rōnalis. Et hoc dupl'r. Primo iquātū repñtat creaturā rōnalē. Secūdo iquātū ei ꝯiungit quocūqꝫ mō. Prio mō solēt hoies venerari ymagines regis. Secūdo mō ei⁹ vestē. Utrū q̄ āt venerāt hoies eadē veneratōe q̄ ꝛ regē. Si ergo q̄rat d cruce q̄ xps fuit crucifixus an sit adoranda dico q̄ vtroqꝫ mō ē veneranda. Prio qꝛ repñtat figuraꝫ xpi extensi in ea. Scdo ex ꝯtctu eius ad xpi mbra. ꝛ ex hoc qꝛ eius sanguie ē pfusa. Vñ vtroqꝫ mō adorat adoratōe eadē cū xpo. s. latrie. Et iō crucē alloqmur ꝛ deꝑcamur quasi ipum xpm. Si vō loqmur de cruce xpi i alia mā. s. lapidis: ligni ꝛ huiusmodi sic venerāur tñ eā vt xpi ymaginē quā venerāur adoratōe latrie. vt dcm̄ ē. Aliq tñ vt tho. tenēt i.3.q.25. q̄ crux xpi i q̄ pepēdit ñ adorat eadē adoratōe. s. latrie cū vbo cū ñ ptineat ad psonā eius qi ps eius. sꝫ rōne ipdulie i q̄ ē q̄dā res xpi: rōe cui⁹ vestis silr ꝛ alia q' ad hūanitatē eius referūt ypdulia adorāt. Sꝫ scs Bona.i.3.di.9. dic. q̄ illa crux vt ē rs q̄dā ñ dꝫ adōari latria: nec dulia. sꝫ adoratōe cuiusdā hōris ꝛ reuerētie tā q̄ꝫ īstrumētī nre salutis. Sicut ēt reuerēmur sacra. Pro eo q̄ sūt īstrumēta nostre salutis ꝛ quelꝫ harum pōt teneri.

Utrū mr' xpi sit adorāda latria. R. q̄ ñ: cū 7
sit pura creatura. qꝛ tñ ē mr' dei qd ē excelētissimū: ita q̄ excelentius pur' creature ꝯuenire ñ pōt. Iō sibi nō tñ ꝯuēit honor dulie sed etiam ypdulie. que dicitur dulia maior fm glo. Iere.4.c.

¶ Utrū scōꝝ reliqe sit aliq̄ mō venerāde. R. 8
q̄ sic. vt vlt Augu. i. de ciui. dei qñ aliquis afficit ad aliquē: ea q̄ sibi d eo reliquūt. p⁹ mortē venerat ñ tñ corp⁹ ꝛ ei⁹ ptes: sꝫ ēt aliq̄ extiora. vt vestes ꝛ h⁹ mōi. Maifestū ē āt q̄ sctōs dei venerari debemus iquātū sunt mbra xpi: filij ꝛ amici ꝛ intercessores nri. Et ideo reliquias sctōꝝ q̄lescūqꝫ in: eorum

memoriam honore congruo venerari debemus. Unde et xps eas honorat in eorum pūtia miracula faciendo.

9 ¶ Quid aūt sit latria. vide. j. Latria et dulia in .c. suo.

10 ¶ Utrum aliqs possit adorare aduersarium sine pctō. R. q nō: etiā si xps fore credat: nisi itern⁹ l exterius adulo exprimat actualr. qz ipsa nouitas rei isolite pliderationē z attentiōē actualez requirit. sicut dr de bta v. q cogitabat qualis eēt salutatio. In adoratione vō hostie sufficit hāc pdūōez hre hitualr. s. si cōsecratio debita est facta pro eo q hostie consecratio est consueta.

Adulatio

quid ē. R. secundū Alex. sa se tractatu de adulatione est peccatum ex sermone vane laud. s alicui exhibito intentione complacendi. Laudare enim aliquem de quo non est laudandus. l plus qz est laudādus. l nō eo fine quo fieri dz peccatum est. Et de hac. 25. di. §. alias. 6. q. 1. sunt plurimi 46. di. sunt nōnulli. z. 11. q. 3. nemo peritorum.

1 ¶ Utrum adulatio sit pcīm mortale. R. sz Alex. vbi. s. q triplex ē gen⁹ adulatōis. Primū qd dicē malū bonū fouēdo peccatore i peccatis. Et hoc ē mortale. Qd itellige si malū tale eēt mortale sz gl. i. d. c. sz plimū. p. c. sūt nōnulli. 46. dis. Sec⁹ si illd malū qd laudat eēt vēiale. qz tc adlātio esz veniale pcēz. 25. di. sal. s. 46. di. c. sic⁹ q. Tertiū gen⁹ adulatōnis ē qd sit itentōe nlli nocēdi: sz vt alicui psit l pplaceat. vel aliā vtilitatē pseqt. z laudat i illis q n sit peccata. z istd ē vēiale. Si vō sit intētōe nocēdi alteri. L3 alteri psit ē mortale. vt ei facē libidie mortali. Tertiuz gen⁹ ē circa ea q n sunt peccata: z nec pdest nec obest. sz tm ptēptū dei gnāt pp assiduitatē. z ē mortale. s. vel i eo cui adulat. puta qz p adulatōez mortalr peccat i supbia vel alio mō. vel i eo qui adulat. vt puta qz n tiēret deū offendere. z ēt dat cām alteri peccādi mortalr ex adulatōe. Laudare āt aliquē non mendaciter ad finē bonū vicū non ē. nec adulatio. pcor. Tho. sa se. q. 115.

2 ¶ Utrum ipetrās bñficiū p adlātōez teneat resignare. R. Alex. vbi. s. q dz reduci ad mun⁹ ab obseqo. Unī si n seruiret ei i alio: nisi i h q sibi adlāret. credo q idigne recipet: z r signare tenēt. sicut ille q seruit i turpi offō. Turpe āt offiū dr cui ē ānexū peccatū. hec Ale. Sz tu d h dic latius. j. Simōia. 5. §. 4.

3 ¶ Utrum dare adlātoribus sit pcīm. R. q tale pcz ē [illegible] adulatio pp quā dat. Si vēiale. veniale. Si mortale. mōtale. vt pz. 86. di. c. donare. z duobus. c. se. Et sic itellige Tho. sa se. q. 168. Dare tñ adulatori nō pp adulatonē. sz pp pietatē ad sustentatonē naturē non ē peccatū. vt i dcis. c. nō. Jd dic de dātibus histrionibus. vt in dcis. c.

¶ Clicis adulatio phibet. Et si exercēt adulatōem degradādi sunt. 46. di. c. cleric⁹. cl. 1. 4

¶ Adulatio fit quatuor mōis fm Alex. vbi s. Primo laudādo bonū qd n hnt. Scdo augēdo bonū qd hnt plusqz sit. Tertio laudādo malū qd hnt dicendo bonū. Quarto minuēdo malū ipz. s. dōo n tā graue pcm. Primi duo modi sūt venalia peccata. nisi immisceat ptēptus dei: vel in eo q laudatur. tertius z qrtus mōus ē pcm mortale. si malū sit mortale. sicut. d. §. al. in glo. 5

Adulterium

ē alieni thori violatō. Un dicitur adulteriū qsi ad alienū thorū accessio. 36. q. 1. §. cū ergo. Et aliū ē simplex s. qñ solū alt ē solut⁹. qnz duplex. s. qñ ābo sunt piugati.

¶ Quot mōis pmittit. R. fz Alex. sa se. tractatu de adulterio. q pprie ē solū qñ qs accedit ad alienā vxorē. Secūdo ēt qñ piugat⁹ peccat cū soluta. Tertio fz quādā iuris iterptatōez ē qñ qs ita ardēter amat vxorē. q ēt si nō esset vxor pcubere velz cū ea vel ēcōrio vxor vir. Sic itellige. c. origo. 32. q. 4. 1

¶ Utrum sit maximū mortaliū pctorum. R. q. s. ibidē q nō quo ad deū. sed ē grauius inceslus: l ptra nāz. lz quo ad penā sit grauissimū. 2

¶ Que ē pena tā viri qz vxoris adulterantis. R. fm Inno. i. c. ille de procu. q olim erat pena capitis. vt. C. de adul. l. castitati. hodie vō primo vbatus retrudit i mōastio C. de adul. aūt. sz hodie. Est z alia pena. qz secundum Pa. in. c. plerūqz. de dote post di. re. mlr pdit dotem. z vir doatōem propter nuptias si matrimonium sepet p sniam iudicis ecclesiastici. Aliū fm Jo. an. Pa. tñ ibidē tz q si est nōtū adulterium. qz nūc cū possit ppria auctōritate vir expellere vxorez. z ēcōrio lucrat. qz si petet obstabit ei exceptio adulterij: perdet etiā mulier donatōnem pp nuptias qz ex pacto: aut statuto debebat lucrari soluto matrimonio. Bona vero parafrenalia nō pdit secūdū doc. qz i penis vba debent restringi. regula odia. d regu. in. li. 6. Quāuis glo. in. d. c. plerūqz teneat q perdat. Est z tertia pena. qui a amittit ius petendi debitum: de quo dicā. j. Debitum. §. 7. Si tamen recōciliantur recupat oia. vt in. d. c. plerūqz.

4 Utrum mulier adultera teneat̃ reuelare filium quem de adulterio suscepit. ⁊ quomodo tenetur satisfacere. R. q̃uis diuersi diuersimode hic dixerit. ego credo opinionē Pa. in in. c. officij. de pe. ⁊ re. iustissimam qui dicit sic. aut nullū imminet periculū. ⁊ verisimilr sibi credet̃: vel pōt probare. ⁊ sic tenet̃ reuelare aut nō pōt pbare: nec sibi credet̃. ⁊ sic non tenet̃. qꝛ induceret sibi scandalum sine aliq̃ vtilitate. ar. 2. q. 7. plerūqꝫ boni. Aut imminet periculū sibi vel alteri. ⁊ sic non tenet̃. qꝛ i reuelādo imminet piculū aiarū: i nō reuelādo solū piculū rerū. Et inter duo mala minus ē eligendū. 13. di. c. neruí. Satisfaciat ergo de suo q̃ntū pōt dāníficatis. sicut sunt q nutriūt puerū: vel priuant̃ hereditate pp ipsum. ⁊ doleat nō posse plene satisfacere. ⁊ si ipa ñ pōt satisfacere: tenet̃ adulter si scit vel pbabiliter credit ꝙ sit eius filius: si mō: hꝰ facere pōt sine scādalo. ar. c. si. de iniur. alʼ nō. Nec ob. regula q scandalizauerit. de reg. iu. vbi dr̃ vtilius ē scandalū nasci pmittit̃ q̃ʒ veritas deserat̃. qꝛ itellr̃ i iudice ⁊ teste. nō in denūciatōe fm eundem Pa.

5 Utrum filius qui ē in possessione filiatōis teneat̃ credere matri dicēti eū esse spurium vel suppositū. R. Pa. in. c. p tuas de pba. ꝙ nō. Et tenēt doc. in. l. filiū. ff. de his q sūt sui vel alie. iur. ⁊. l. si vicinis. C. de nup. ⁊ ibi dicunt fatuū fuisse illū q regno renunciauit pp dictū matris. Et dicit Pa. ibi etiā hoc pcedere si ambo parētes negarent eū filiū. vt pbat̃ in. c. trāsmisse in fi. iuncta glo. in xbo indicijs. qui. fi. sunt le. ⁊ tex. cū glo. in. l. i. §. 2. C. de car. edic. ⁊. l. si posthumus. ff. de li. ⁊ po. Et hoc verū nisi pbent tēpore conceptionis non ocubuisse sibi: vel proptē absētiā: vel pp ifirmitatē. Imo plus dico ēt si pbaret̃ ꝙ adulterabat̃ cū quodaʒ alio tēpore oceptōis: dūmodo vir eius hitaret cū ea: censebit̃ nihilominus talis filius legitimus. vt in. l. miles. §. defuncto. ff. de adulte. Rō. qꝛ in dubio debenꝰ fauore filiorū sic iterptari. vt nō. Pa. in. c. intelleximus de adul. ⁊ facit. d. l. si vicinis. ⁊. l. quia semp. ff. de in ius vo.

6 Utrū aūt dictus filius post opletā pscriptionē debeat sibi facere osciam de succēne i bonis si pbet: vel sibi ostet nō fuisse legitie oceptum. R. ꝙ non. vt parebit ex hijs q̄ notātur i. ti. de pscrip. §. 47. Secus añ cōpletam pscriptōeʒ. qꝛ si credit ⁊ ex scrupulosa oscia extimat verū matrē dicere. ⁊ se esse illegitimū: sic tenetur abstinere a bonis pris putatiui: nisi esset talis odutōis ꝙ alio mō non posset viuere: qꝛ sic necessitatē vite posset capere. maxīe ñ extātibus alijs q bus deberet̃ i tanta necessitate. ⁊ i pponere satisfacere: si ad pinguiorē puenirēt fortunā. Uerū ē ꝙ de osumptis bona fide durante nō tenent̃. fꝫ Hosti. ⁊ Rodo. Et tunc osumit̃ i possessione filiatōis. ⁊ incipit prescribere q̄n incepꝰ ē nominari: seu reputari pro filio legitimo. vt nō. in. d. c. p tuas.

7 Utrū adulteriū cōmitat̃ sine dolo. R. q̄ nō vt pꝫ in. l. si ex lege. ff. de adul. vbi errantes i iure excusant̃ a pena icestus ⁊ adulterij. facit. c. lucretiā. alʼ ē sub. c. proposito. 32. q. 5. Et hoc itellige fm glo. i. d. c. nō quo ad culpā. qꝛ peccat mortalr̃ quicūqꝫ cū coitu extraneus: siue ex ignorātia: lʼ errore iuris. Sec⁹ i ignorātia facti q̄ excusat a culpa puta. qꝛ credidit virū q erat adulter. Silr̃ q̄n coitus ex coactiōe absoluta: dūm̄ i aīo nō consentiat. Sed q̄ ad penā distingue fm Pa. in. c. ⁊ si necesse sit. de do. post. di. re. ꝙ aut loquimur de pena [illegible] l' pena pditionis ppter osbe. vt dotis seu donatōis pp nuptias. ⁊ sic excusat error ēt iuris. vt. [illegible] ar. in aūt. incestas nuptias. C. de ince. ⁊ inuti. nup. Et lꝫ Jo. an. ⁊ cōiter doc. in. d. c. ⁊ si necesse teneant ōrium. s. ꝙ error iuris non excusat a pena. tm̄ Bar. in. l. q ō. C. de incestis ē cum Pa quia non ē in dolo q errat. vide. j. Dolus. §. 1. ⁊. 2. Aut loquimur de pena perditionis mulieri: ⁊ sic error non excusat nisi sit iustus. vt in. l. ne passim. l. de iu. ⁊ fac. igno. Similiter excusat a dolo metus ēt oditionalis vt in. d. c. proposito.

8 Quō dr̃ nōriū adulteriū. R. Pa. in. c. intelleximus de adul. publice. dr̃ adultata q̄n stat i domo cū publico ocubiario. ⁊ ouicit̃ nōrie ō adultio q̄n hꝫ eā i mēsa i domo ⁊ in lecto. vt i. c. fi. ⁊. i. c. tua. de co. cle. ⁊ nō. vn̄ in. l. fureʒ. ff. ō fur. ⁊ i. l. capite qnto. ff. ō adl̃. nō: ꝙ adultiuʒ dr̃ nōriū q̄n vir ⁊ mlr̃ depꝛhēdūt i latebris se osculātes ⁊ huiusmōi actibus ppinqs adulterio fac. l. si qs nō dicaʒ rape. C. de epi. ⁊ cle. Itē q̄n passim admittit viros cā adlterij. vt i. l. palā. i. prin. ff. de ri. nup. ⁊ qō nōr. in. c. cū in diocesi. de vsuris.

9 Utrū spurij possint istitui heredes. ⁊ quō succedunt. vide. j. Filius. §. 1. 3. ⁊. 4.

Aduocatus dicitur ille qui in iudicio apud eum qui iurisditioni pest desiderium suum vel amici exponit. vel alterius desiderio contradicit. l. sciendum. §. 1. ⁊ ibi per doc. ⁊. l. paulus la prima. ⁊ ibi Bar. ff. de legatio. Et ideo consulens in ca

mera nō ꝓprie dr̄ aduocatus. Jta q̄ ꝓhibitus aduocare ... ꝓhibitus i camera ꝯsulere l'allationes i scriptis facere fm̄ Pa. in Rica de postu. Et tz Bar. in. l. i. ff. de va. ꝛ ex̄oz. co. Et dz eē iurisꝑitus ꝛ studuisse per quinquēnium saltem. ꝛ iuramēto docto꜉ ꝓbat l. nemini. C. de ad. di. iudicio꜉. ꝛ nō. Bar. i. d. l. i.

1 Sz q̄ sūt q̄ repellūt ab aduocādo. R. q̄ mlti. de qb⁹. 3. q. 7. ifantes. ꝛ ē versus. Nō cui qz datur q̄ postulet: imo negat. Addit⁹ pene: seruus: puer: acto: arene. Luminib⁹ carens: mlr: muliebria passus. ꝛ multi alij repelli pñt quos omitto: solum modo dicaz de his qui sine pctō aduocare nō pñt. q̄ sūt in triplici dr̄ia. s. heretici ꝛ ceteri excōicati. Secundi clerici. Tertij rliosi. de quibus latius prosequemur.

2 Heretici ꝛ ifideles ꝛ excōicati pp̄ suspitōnē hēt nullo mō pñt aduocare. l. nemo. C. de postu. ꝛ l. nēo. la. 2. C. de epi. au. de pe. di. i. nēo vel i fo. de hē: excōicamus el prio.

3 Excōicati ēt repellūt. ii. q. 3. excōicatos. ꝯ excep. c. exceptōez. ꝛ oēs sup̄dcōs ꝛ quēlz ipo꜉ admittēs iudex grauiꝫ peccat. vt pz i d. c. nēo vel in foro. ꝛ in. d. c. excōicatos.

4 Utr꜉ epi ꝛ alij supiores possint aduocare pro alijs. R. q̄ nō corā ecclīastico vel ciuili iudice. vt. ii. q. i. te qdē. 88. di. platū. ꝛ. c. eps. 14. q. 5. Deniqz. 21. q. 3. per totum.

5 Utr꜉ sacerdotes possint postulare. R. q̄ ñ pñt nz corā ecclīastico vel ciuili iudice nisi i. 4. casibus. vt in. c. fi. de postu. cū ne cle. vel mo. sacerdotibus. 15. q. 2. c. vnico. 14. q. 5. deniqz. Prim⁹ cāus ē ꝓ se. Secūdus ꝓ ecclia sua. Tertius ꝓ psonis sibi ꝯiūctis. Et hoc itellige quando nō pñt hēre alium. vel nō ita bonum. Persone autem ꝯiuncte sunt i isto casu vsqz ad. 4. gradū. C. de epi. ꝛ cle. aūt. licētiam. ꝛ. C. de aduo. di. iu. l. petitionem. Quartus casus ē ꝓ mi̅sabilib⁹ psonis. Jntellige mi̅sabiles psonas oēs illas q̄ p se ꝓprias cās nō pñt ministrare: vel ecclīstico auxilio idigētes. 86. di. c. fi. in fi. ꝛ 87. di. ꝺfēsionis. C. qñ ipa. inter. pu: ꝛ vidu. ꝑ totum. Jn ciuili vō corā seculari iudice nullo mō pñt. vt. j. dicam. §. 7.

6 Utr꜉ diaconi l' sb̄diacōi bñficiati vl' ñ bñficiati possint aduocare. R. q̄ corāz seculari iudice ñ: pñt. c. pri. de postu: nisi ꝓ cā sua ul' ecclie sue: vel mi̅serabiliū psonarum. fm̄ Spe. ti. de aduo. allat. d. c. i. i quo glo. dicit ēt q̄ ꝓ mi̅sabilibus psonis licz. allat. d. c. fi. Et sic pz q̄ i oi cāu pñt i quo ꝛ sacerdotes i foro seculari pñt. Corā autem ecclīastico pñt fm̄ Inno. in. d. c. i. bñficiati tñ nihil q̄rēt ꝓ salario. sed oblata spōte recipere pñt 15. q. 2. c. vnico.

7 Utrū i minoribus ordibus ꝯstituti possint aduocare. R. q̄ si sūt bñficiati: ñ pñt: nisi corā ecclīastico iudice. c. i. de postu. Lita hoc fm̄ Pa. ꝛ Ho. qñ hñt sufficiens bñficium ad eo꜉ sustētationē. q: si nō hñt pñt per aduocationem acquirere sibi. ēt si sūt diaconi vel subdiaconi. Si autem nō sunt bñficiati pñt tā corā ecclīastico. qz ēt seculari i cā ciuili. Jn cā āt criali nullo mō pñt corā seculari iudice. ne cle. vel mo. c. sciam. 23. q. 8. his a quibus. 51. di. aliquātos. Quidam tñ dicūt eos posse ꝓ̄ xio postulare ꝛ appellare. ꝛ appellationem prosequi. ar. 23. q. 5. c. i. ꝛ. c. eos. Sed tutius est in totum abstinere. d. c. sciam. ꝛ nōt glo. in. d. c. aliquātos

8 Utrū rliosus possit postulare. R. q̄ ñ nisi cū vtilitas monasteri꜉ exposceret abbe ipante. c. ex pte de postu. Et extēdit ēt ad canōicos rlares ibidez pz. Et ibi dicit Pa. q̄ oz predcā duo sil' ꝯcurrant. al' nullo modo ēt corā ecclīastico iudice eē aduocat⁹: l' ꝓcur̄ pt. Si vō ꝓdicta duo ꝯcurrāt pōt ēt corā iudice seculari. ar. in. c. i. ꝛ. c. fi. eo. ti. Jntellige i causa ciuili tantum.

9 Utrū pp̄ lucrū applicañ monasterio abbe ipante possit monachus eē aduocatus l' ꝓcurator. R. Jnno. i. c. cū. J. ꝛ. A. de sē. ꝛ re iudi. q̄ ēt ꝓ laico pōt eē aduocatus ꝛ ꝓcurator mōach⁹ pp̄ vtilitatē mōasterij. Et ita dr̄ q̄. d. lapus fuauit. Sed ꝯ̄trium q̄ nō possit tz Jo. an. Ego āt dico cū Pa. i. d. c. ex pte fore magis honestū ꝛ equum vt abstineat. ar. c. ñ magno. ne cle. l' mo. ꝛ. 16. q. i. alia ē cā. Aduerte tñ q̄ clerici ꝛ monaci solum prohibentur vt dixi postulare qñ idifferent exercere volūt talia officia fm̄ Jnno. in. c. vnico. de ob. ad rō. Secus si volunt solum assumere in vna cā. Et hoc sequitur Archi. in. c. peruenit. 86. di. Et plz ꝛ videtur equū licet Colle. in. c. dilecti de arbi. teneat q̄ nec ēt in vna causa. ꝛ forte verius.

10 Utrū aduocatus teneat gratis pro ipotente aduocare. R. Pa. i. c. i. de offi. iudi. Ho. distinguit sic. aut est potens ad soluendum Et sic vera ē opi. Gof. qui. dicit q̄ nō teneat sed iudex debet sibi constituere salariū fm̄ facūdiam ꝛ pro modo litis ꝛ consuetudis patrie. vt in. l. i. §. in honorarijs. ff. de va. ꝛ ex̄oz. co. Aut est impotens. ꝛ tunc teneat gratis aduocare lege diuina hoc precipiente. Math. 22. Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Et credo q̄ peccat mortaliter qñ scit

talē ipotētem incurrere notabile dānū ex d
fectu aduocati: si reqsitus eū n̄ adiuuat gra
tis. Secus si leue dānum. q2 tūc esset venia
le. Et silr iudex peccat mortaliter vel venia
liter sicut aduocatus. si sciēs talē ipotentem
nō puidet sibi de aduocato. pcipiendo ali
cui ipsoꝝ φ gratis aduocet pro tali impotē
te. Et si ei nolūt obedire. pōt ꝛ dꝫ eis inter
dicere offm̄ aduocationis. l. puidendū. C.
de postu. ar. l. moris ē. ff. de penis. ꝛ in. l. i.
ff. de offi. p̄. ur. ꝛ in. d. c. i. Et ēt cauere ne po
tentior offendat aliā ptem. vt notat Bar. in
l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offi. presi.

11 C Utrū aduocare possit qs ꝯ eū a quo rece
pit bñficia sine vitio ingratitudinis. R. φ n̄
vt pꝫ in. c. fi. de postu. imo posset donatio re
uocari. ar. d. c. fi. iuncto. c. fi. de dona. Sꝫ ad
uerte φ bñfitiū datum p mercede laboꝝ ꝛ
seruitiorū n̄ ē gratuitū bñficiū. facit. l. acqui
lius regulus. ff. de dona. vbi donatio facta
magistro rōe discipline n̄ est mera donatio.
ꝛ iō reuocari nō posset rōe ingratitudis. sꝫ
solūmō qn̄ donatio seu bñficiū ē gratuituꝫ.
Fallit hoc qn̄ pro se: vel pro p̄re vel matre i
potente: aut p alia miserabili psōa aduocat
vt colligitur ex Spe. in ti. de aduo. q2 tunc
pōt sine vicio ingratitudinis.

12 C Utrū aduocatus teneat ad restōnem si p i
prudentiā: aut negligentiā suam amisit cām
clientulo. R. Ho. vt recitat spe. i ti. de aduo.
φ tenet. ar. l. idē iuris. ff. ad legem acqui. Et
breuiter teneri s̄m eundē Ho. qualitcūqꝫ eius
vicio perdat. ar. l. si vero iō ꝯ emptorē. ff. d
euic. Secus si ex qualitate cāe vel defectu
pbatōnū. q2 tūc viciū ē matie n̄ artificis. ff.
ad. l. acql. l. si seruus seruum. §. si calicē. De
quāta āt vel quali negligētia vel imperitia
teneat vide. j. Culpa. §. 5. ꝛ 6. Multo ma
gis tenet si dolo suo clientulus amisit cām
ff. de iudi. l. si filiusfami. 50. di. sepe.

13 C Utrū aduocatus scienter deffendēs cām
iniustā teneat ad restōem. R. φ vltra morta
le peccatū qd cōmit tenet. sꝫ Monal. ti. re
stitutio ad oē qd amisit ille ꝯ quē patroci
niū p̄stabat siue per maliciā: siue p ptinaciā
vel falsitatē. ꝛ ēt clientulo: si eū decepit dās
ei intelligere eū hr̄e cām iustā. q alr nō liti
gasset. ar. C. de admi. tu. l. non est ignotum.

14 Quid si ignorabat iniustā cām. R. φ si h
ignorantia pueniit ex culpa sua. vt puta. q2
n̄ est peritus in iure: aut q2 nō iquisiuit a cli
entulo vt debuit d̄bita merita cāe. credo φ
silr teneat ad restōem. nō solum illi ꝯ quem
aduocauit. veꝝ ēt clientulo suo si alr non li
tigasset s̄m modū culpe ꝛ regulas de qbus
j. culpa. §. 5. Si vero p̄fata ignorātia pueniit
ex qualitate negotij: vel falsa informatōe: vl
mala clientuli excusat. Tenet tn̄ eā dimitter
postq̄ cognouit iniusticiā cāe. l. rē nō nouā
§. patroni. C. de iudi. Et salariū receptū re
stituere tenetur s̄m Monal. ti. de aduo. Nō
credo necessariū qn̄ ex culpa sua peruenit tal
ignorantia alr nō credo nisi de psilio. Et sic
tꝫ Hosti. hijs concordat Tho. sa se. q. 71.

C Utrū aduocatus possit petere salariū. R.
φ cā nundū incepta pōt petere put vult. ni
si in casu vbi alius bonus n̄ inueniret. ar. co
rū q nō. in. l. i. C. de epi. au. Causa do incep
ta vel finita: vel qn̄ alius bonus n̄ inueniret
nō pōt petere nisi moderatū attenta quali
tate cāe: laboris ꝛ psuetudie regionis. ꝛ ido
neitate aduocati. vt colligit. 3. q. 7. §. arcētur
in tex. ꝛ in glo. Aduerte hic φ aduocato ꝛ
pcuratōi n̄ lꝫ facere pactū de quota litis: ne
qꝫ ēt de certa quantitate vel re cū hac pdic
tōe si vincat. q2 ē eadē rō. sicut ꝛ de pmissō
ne quote litis q iō phibita ē: ne p fas ꝛ ne
fas intendat ad victoriā cāe: vt possit conse
q pmissuꝫ. Sed qn̄ simpliciter pmittit ali
qd certū: siue quantitas: siue res p merced
siue vincat: siue pdat. Et ēt si vltra hoc pmit
tit aliqd noīe palmarij: qd ē modicū qd'. n̄
magnū: sic vꝫ pactum. q2 cessat rō p̄dicte p
hibitionis in isto casu. Et s̄m hoc concorda.
doc. ꝛ glo. in. l. sūptus. ff. de pac. ꝛ. l. i. i ver
bo ꝛ si noīe palmarij. ff. de va. ꝛ extra. co.
ꝛ. l. si q. C. de postu. ꝛ. l. litē. C. de pcu. ꝛ. l.
salariū. ff. man. q multū intricate ꝛ varie lo
quunt. Itē nō. φ aduocat9 ꝛ pcurator non
pōt accipe salariū qd excedat cētū aureos
in vna cā. l. i. §. in honorarijs. ff. de va. ꝛ ex
or. co. ꝛ in glo. dicte. l. salariū. Itē nō pñt p
dicti aliquē ꝯtum facere. cā incepta ꝛ nun
dū finita cū clientulo. C. de postu. l. qsquis
ꝛ. 3. q. 7. §. item siquis.

C Utrum salariatus de publico possit aliqd 16
petere ab aliquo particulariter. R. Pa. i. c.
i. de postu. secundum Inno. φ non ab aliq
litigante sic nec potest salariatus medicus
ab aliquo constituto in infirmitate sed a nō
litigantibus vel sanis licite recipiunt. quia
salaria sunt constituta talibus solum pro li
tigantibus ꝛ infirmis probatur in. l. antepē.
C. de p̄fe. ꝛ me. li. x.

C Utrum possit quis aduocare pro vtra 17
qꝫ parte. R. Specu. in ti de aduoca. φ sic.
ar. 45. di. disciplina quasi in fi. ꝛ ibi glo. ex
tra de postu. pre. bone memorie. el. primo
quasi in prin. Nō verū credo i casu dubio
alr n̄. q2 q̄diu cā ē dubia pōt aduocatus pa

trocinari sine peccato fm Rod.

18 ¶ Utrū aduocatus possit vti deceptiōe ꝯ eū q hȝ iniustā cām. Dic. vt. j. Bellum. §. 19.

a A **Ffinitas** qd sit. ꝛ quō impediat matrimoniū. vide. j. Matrimoniuȝ. 3. Impedimento. 15.

a A **Gnati** sunt q p viril' sex⁹ psonas cognatiōe iunctī sūt. Nā in agnatis cognati intelligunt vt genus i spē. vñ fres ex eodem pře. Filius fratris. nepos ꝛ huiusmōi agnati sunt. At q p feminini sexus cognatiōe iungunt ñ agnati: sed māli rōe cognati sunt sicut filij sororis vel amite. ff. de legip. tu. l. sūt āt.

a A **Lchimia** vtrū liceat. R. Oldra: in cōsilijs suis ꝫ q sic. dūmō ñ faciāt per artē magicā: vel p aliā legibus odiosā. vt dicit. l. vnica. C. de thesau. qꝛ tales methalarij sunt q labore ꝓprio ꝛ sibi ꝛ rei publice comoda ꝯperant. C. de metha. l. i. Et iura pp publicā vtilitateȝ q ex eoꝝ offō vł resultare fauēt eis. nā pnt inuito dño ingredi fundū ad methallū ingrendū. l. 3. ꝛ. l. quosdā ꝛ ibi nōr. C. d metha. qd al' nō ꝫ. d. l. vnica. ꝛ. ff. de ac. re. do. l. 3. Rō ē. qꝛ vt dr in libro de ꝓprietate reꝝ in. c. de alchimia oia methalla ꝓcedunt ex eodē principio. s. ex sulphure ꝛ argēto viuo. ſꝫ ex virtute elemtoꝝ q hñt maiorē influentiā in vno loco. q̄ in alio. in vna mineria fit stagnū. in alia argentum. Cū ergo ars imitet nām. ff. de adop. l. adoptio nō igr ē peccatū si p virtutē q ē in elemētis: aut herbis alchimiste de stagno volunt facere argētū. qꝛ cū sit ex eodē principio. ꝛ in hñtibus simbolū facilioꝛ sit trāsitus insti. q. mo. to. ob. §. i. Cū multe virtutes sint isite herbis ꝛ lapidibus. 26. q. 5. nec mirū circa mediū. Sȝ his ñ obstātibus credo q sit illicita ex multis respectibus. tū p̄io qꝛ nullus iuenit q hēat verā huiusmodi artē. lȝ dicat de multis. sed falsū ex experiētia: tū qꝛ videmus q cōiter ipsā faciētes multa ꝯsumunt. ꝛ a cōitaccūtibus ē standū. vñ de ipsis dr ·j. ad titū 3. Semp adiscētes ꝛ nūq̄ ad veritatis sciaȝ ꝑuenietes experiētias multas faciūt. ꝛ nūq̄ ad pfectū attingunt. tps vitāqꝫ ꝯsumunt. nec id qd operant hȝ veritatē cū auro: vel argēto. sed solū apparētiā. iō sp sūt ꝯdēnandi alchimiste. Et hoc euident ꝓbat. qꝛ nēo i publico eā vult facere vt appareat q male agūt. qꝛ odiūt lucē. Et si aliqñ aliqd veri faciūt aut fit cū dāno ꝯputatis expēsis vel ex aliqua deceptōe ipōnedo aurū veꝝ. vel ali qua diabolica fallacia q vt eos attēdere faciat huiusmodi facit eis veꝝ aurū ex appositōe auri veri oculte aliqñ. Cum ergo sit tale exercitiū ꝯ vtilitatē publicā vt pȝ ex ꝯsuptōe reꝝ. ꝛ qꝛ vt. cōiter faciūt ex his monetā falsā. Ideo simplicit sūt ꝯdēnādi eā faciētes.

a A **Lea** vide. j. Ludus. §. 3. cum sequentibus.

a A **Lienatio** qd dr. R. q p̄prie ꝛ stricte ē ois actus p quē transfert dñiū. Dicit tex. C. de fun. do. l. i. Et fm glo. i. c. nulli liceat. de re. ec. ñ ali. ꝛ eā sequunt doc. ibidē Largissime āt aliēatio dr dato i ēphiteosiȝ ꝛ locatio ad longū tps. vt volunt Ja: de bel lap. i aūt. de ñ alie. §. qꝛ vero. Et qñ sola possessio in aliū transfert. vt nōt Inn. de re. ec. nō alie. c. ēpi. ꝛ Albri. in aūt. hoc ius porrectū. C. de sa. san. ec. Sed ꝯ vł tex. in. d. c. nulli lȝ. vbi dicit. Alienatōis aūt verbū ꝯiungꝫ ꝯdictōem. s. vendere sub ꝯdictōe. Alij hñt ꝯductōem ad longū tps: donatōem: venditōnē: pmutatōem. ꝛ ēphiteosim ac ppetuū ꝯ ctū. hec tex. sed vbū ꝯtinet denotat ꝓpriā naturā vocabuli. vt dicit Bar. in. l. affinitates al' incipit. l. cui eoꝝ. ff. de postu. §. Itē popo nius. vbi dicit se dānasse glo. in. l. gallus. §. vt institutēs. ff. de li. ꝛ po. Et sic ꝯsuluisse q vbi statuto cauet q tutelā solū veniat nisi ꝛ amie q ēt ꝓprie venit ꝓ amis. ꝛ noie nurus venit ꝓ nurus. ꝛ noie filij venit nepos ꝛ ꝓnepos. nisi addat aliqd qd faciat determinationē ad certā psonā. ita litat Bar. in. d. §. vt instituens ꝛ nōtadem in. l. liberoꝝ. ff. de vbo. sig. Pa. in. d. c. nulli liceat dicit q in mā fauorabili. ꝛ larga. vt in. d. c. nulli ē veꝝ Sed i mā odiosa nō venit nisi qd dixi ꝯce⁹ p quē transfert dñiū. ꝓpea i rebus ecclesiali nādis accipit aliēatō. vt i. d. c. nlli ſꝫ gl. ibidē

¶ Alienatio de fre ad sororē ñ ē fm Bal. eo. ti. allegat. C. de fideicomis. l. voluntas. 6

¶ Que reqrunt i aliēatōe rei ecclastice. R. Pa. i. c. cū aplica d his q fi. a pla. q. 5. Pri mo tractat⁹. s. an expediat. l' ñ. Scdo ꝯsens⁹ capli. Tertio q fiat ꝓ vtilitate ecclie. Quarto auctitas supioris. Quito subscriptio. ꝛ hꝫ pōit i. c. tua de his q fi. a pla. ꝛ in. c. i. eo. ti. ꝛ. c. nulli de re. ec. non alie. 7

¶ Utrū subscriptio reqrat necario. R. Pa. i. c. i. de his q fi. a pla. q Inno. dat vnā rlaȝ q nūq̄ reqrat subscriptio nisi i casib⁹ a iur exp̄ssis. rō qꝛ rlr i qlꝫ dispōe suffic ꝯsēs nec reqrit scriptura. l. pactū. C. d pa. vid gl. i. c. i. d ce. li. 6. Et iō vēditōꝫ: pmutatōꝫ: ꝛ dōatōꝫ p̄lat⁹ facē ñ pt nisi d ꝯsēsu capli ꝛ sbscriptōe 8

canonicorum. Albri. in. d. aut. hoc ius tz q sb scriptio in alienatone rei ecclesiastice rlr non e necessaria. nisi i tribus casibus pdictis. s. venditone: pmutatone: τ donatone. vt in. d. c. tua. τ in casibus no. per Archi. in. c. sine exceptione. 12. q. 2.

4 ¶ Que sunt cae legitie alienatois rerum ecclesiasticarum. R. Pa. in. d. c. nulli liceat q sunt quattuor. Pria necitas si debita vrget: τ ecclesia n pot satisfacere de fructib. Secunda vtilitas. s. vt heat re meliorem. τ ista ponuntur in aut. hoc ius. C. de sa. san. ec. τ. 10. q. 2. c. hoc ius. Tertia pietas. 12. q. 2. aurum. τ. c. scorum. Quarta comoditas. vt qr res e magis dannosa q vtilis eccle. vt in. c. terrulas. 12. q. 2. τ ibi plene. in glo. τ suma.

5 ¶ Utrum ois alienatio rei ecclesiastice sit phibita sine pfata solenitate vel aliq d pfatis cais. R. fz doc. in. c. nulli liceat q no. sz imobilium. Et noie imobilium rerum cprehenduntur ea q seruando suari pnt. facit. l. tutores la. 2. C. de admi. tu. τ. c. tua. de his que fi. a prela. Sed Albri. in. d. aut. hoc ius tz q mobilia q et seruari pnt alienari possunt sine pdicta solenitate. vt oues τ c. nisi sint ad diuinu cultu deputate. qr tunc seruabit aut. pterea. C. de sa. san. ec. s. vt no vedant nisi p necessitate τ vtilitate. τ placet.

6 ¶ Utrum pecunia sit de hijs q seruando seruari pnt. R. Pa. in. d. c. nulli liceat q no. qr reieta nihil opatur. 88. di. eiciens. τ no. in. l. cu plures i fi. ff. de admi. tu. vbi tutor dz pecuniam pupilli ponere i emptone pdiorum. Quod verum credo nisi in duobus casibus. Primus qn pecunia eccle eet deputata ad emenda bona imobilia. qr tc iudicat bonum imobile: nec posset mutari. tex. e singularis. τ ibi Bal. τ Lud. de ro. i. l. 3. §. qd ergo. ff. de 3. iudi. tu. τ vti. actone. Et p hoc tenuit Albri. q. 24. in 2a pte statutorum q qn statuto cauet q mulier lucret dimidia ptem bnorum imobilium mariti decedentis sine liberis q lucrabitur pte pecunie deputate ad bona imobilia emenda. qr illa pecunia iudicabit vt imobilis. Sz Bal. e 3rius in. l. cetera. §. fi. ff. de le. i. τ allat mirabile tex. i. l. cu in fundu. §. si fundus. ff. de iure do. Et istud credo verum quo ad dcz statutu. qr iura adducta p Albri. ff. de here. insti. l. ex facto. §. ceterum. la 2a. loquunt in actu fauorabili vltie volutati. Silr τ cle. ne romani. de elec. Et cu pfatu statutu sit 3 comem dispositoez iuris. ergo illa iura ad hoc no debet allegari. Silr. l. si n sunt. ff. d au. τ ar. le §. qd ergo. ponit casum vbi argentu ceptu fabricari habetur p sco. τ n p infecto fauore minoris. Scds cas e qn pecunia eet i magna quatitate facit. c. lz hely. de simo. vbi accat platus q male expedit n modica pecunia. ergo no pot ea vti sicut fructibus. Secus si esset modica quatitas. Et sic limito dictum Pa. τ ita intelligas in. d. c. nulli.

¶ Quid e illud q seruado seruari pot. R. 7
fm Ang. in. §. qr parum. in aut. de nup. q dr oe illud qd n 3sumit trienio. τ e gl. singlis in. l. vnica. C. si aduer. vsu. Hoc limito qn tale q seruat pot pducere fructu sic seruati al' non. ar. l. i. §. fiut quesitu. ff. ad tre. Et ita itellige glo. in. d. §. fiut quesitu. τ facit tex. i l. aristo. §. fi. cum. l. se. ff. de iur. deli. Et sic q vsu 3sumuntur no sunt de illis que seruado seruari possunt. Fallit in pecunia. vt dictu e. qr e casus spalis.

¶ Utrum iura actones τ noia debitorum censeant 8
mobilia vel imobilia. R. Pa. in. d. c. nulli q no pprie. qr mobile τ imobile clauduntur aliquo termino. vt. l. mouetium. ff. de verb. signi. Et io cum sint quid incorpale sunt in tertia spe. vt pz in. l. a diuo pio. §. in venditatone. ff. de re iudi. Io consuluit Oldra. q si princeps relinquit bona mobilia distribuenda n veniunt pene nidum exacte. Unu tn notabis q si quis voles cprehedere totum patrimoniu suu facit solu mentoez de mobilibus τ imobilibus. tuc iura: actones τ noia debitorum sunt imobilia: si adherent imobilibus. Si vo adheret mobilibus: sunt mobilia. Et ide de annuis redditibus. Et sic limita cle. exiui. §. cu annui reditus de ver. signi. facit glo. in. c. 2. de re. ec. no ali. li. 6. Alienari tn n pnt sine debita solenitate τ ca. qr suando seruari pnt. q3uis Dy. vt not Albri. i. d. aut. hoc ius 3suluerit posse alienari. quod posset teneri post factu. vl' et ante ex magna causa.

¶ Utrum mobilia pciosa eccle censeant imo 9
bilia. R. q sic. vt colligitur ex. l. lex que tutores. C. de admi. tu. τ ex glo. in. c. cps g mancipiu. 12. q. 2. simul iunctis. Idem tz Pa. in d. c. tua. de his que fi. a pla.

¶ Utrum pfata forma requiratur in omi 10
alienatione rerum imobilium ecclesiarum. R. Pau. vt refert He. in. c. i. de reb. ec. non ali. li. 6. quasi in fi. q tractatus non requiritur nisi in ecclesijs cathedralibus: non i ecclesijs inferioribus. sed sufficit cosensus superioris. Sed ego credo veru dicti Pau. quando ecclesie inferiores non habent capitulum. al' non. ar. cle. i. de re. ec. non ali. Causa autem legitima. s. vt necessitas vl' vtilitas semp requiritur. vt in. d. cle. i. Et licet

non dicat nisi de necessitate vel vtilitate. Et pōt fieri pro pietate. Ratio. quia vbicunqȝ constitutio loquitur in materia iuris. ⁊ aliquos casus excipit: non per hoc firmat regulam in nō enumeratis contra ius cōe antiquum: quinymo in casibus non exceptis supplet a iure cōi. facit. c. ad audiam cū ibi nōtis. de cle. nō resi. facit glo. ⁊ Bar. in. l. ƀ in. ff. de vsufu. vbi nōt volunt ꝙ si vnuȝ ius ponit regulam ⁊ excipit aliquos casus cuȝ dictōe taxatiua: ꝙ nihilominus excipiuntur alij casus qui reperiuntur a iure excepti in alia pte iuris. facit. c. qn̄ frequenter iuncta gl. i. rn̄so. vt li. non conte. facit glo. in. l. i. C. de condi. inde. que vr̄ velle ꝙ excepto vno casu a regula videntur excipi omnes similes. Satis ē enim vnum positum exēpli grā. ar. l. non pn̄t. de legi. c. translato de constitu. Et qḋ dr̄ ꝙ exceptio firmat in non exceptis. vt in. c. dn̄s. 32. q. 7. ⁊ in. c. quoniam de con. lepro. vbi dicit dn̄s. nō lȝ dimittere vxorē: excepta cā fornicatōis: dȝ itelligi ꝙ firmat rl'aȝ i cāibus nō ~~similibus~~. ⁊ n̄ specifice exceptis. facit. l. i. ff. qḋ vi aut clam. c. cum dilecta de ɔfir. vti. Distingue tn̄ ꝙ si casus ɔsiles nō excipiuntur specifice alibi. tunc in materia fauorabili extēdit ⁊ pia p idēptitatē rōnis. vt sentit glo. in. l. illud. C. de sa. san. ec. Secº in materia restringibili. vt nōt in. l. ij. C. de pa. qui fi. di. vide qd nōt in. c. inter alia de imu. ec. ⁊ d. c. cum dilecta. ⁊ d. c. quoniam. Nō nō. quia facit ad multa.

11 Quid si eps̄ n̄ hȝ caplm. qz eccla ē destructa pp guerras ⁊ huiusmōi. R̸. Pa. in. c. i. de his q̄ fi. a pla. sn̄t doc. ꝙ loco canonicorū. aduocet aliquos clicos honestos. ar. 65 di. si forte. ⁊. l. vbi absūt. ff. de mi. ⁊ cu. dan. bonus tex. 17. q. 4. nullus res. Et hoc ē vtile seruare etiā in alienatiōe ecclesie iferioris.

12 Utrum necessitate occurrēte q̄ nō patit vt hēatur recursus ad superiorem: licite possit fieri alienatio sine eiusdē superioris licētia vide. j. Juramentum. 4. §. i.

13 Quis dicat supior: vt pro lnia ad ipm recurrat i cā alienationis rei ecclesiastice. R̸. ꝙ in nō exēptis ē eps̄ ꝑprius. Jn exēptis ē ꝑlatus ipoꝝ sb̄ qbus sūt. vt abbes in ecclijs sibi subiectis. ⁊ mīstri mioꝝ quo ad monasteria scē Clare. ⁊ ꝑuinciales ꝑdicatoꝝ quo ad sua mōasteria. Jta elicit ex nō. i. d. c. cle. i. ⁊ p Car. in. c. statuimus de transac.

14 Utrum recipiens rem ecclesie sine obseruatione solēnitatis teneatur eam restituere R̸. ꝙ sic fm̄ Mo. ti. de alie. etiam cum fructibus: nec pōt repetere pretium ab ecclesia 12. q. 2. non liceat. 10. q. 2. hoc ius in aūtico d nō alie. §. i. Limita hoc veruȝ ꝙ non repetit pretium ab ecclesia nisi conuersum fuisset in vtilitatem ecclesie. ar. c. i. de deposito Do. ⁊ aliam limitationem fm̄. d. An. ꝙ qn̄ cā lnia fuit alienatōis: lȝ nō sit seruata forma nō tenet i ɔscia. qz solēnitates adinuente sūt ad euitanduȝ decepcōes. Et iō qn̄ deceptō non subest ⁊ fuit cā lnia alienandi non tenet restituere i ɔscia. qḋ bn̄ nō. recitat Pa. in. c. qz plerīqȝ de imu. ec. ⁊ ē equissimum.

15 Utrum ꝑlatus eccle possit renuntiare exceptioni competenti ecclesie: aut transigere euidenī in damnum ecclesie. R̸. Pa. in. c. i. de depo. ꝙ nō fm̄ Inno. ibidem nisi ex spāli concessione pape. facit. l. preses. C. de trāsac. ⁊. l. contra iuris ciuilis regulas. ff. d pac. Ex quo infertur ꝙ non potest cedere liti ⁊ cause aut transigere nisi sit causa euidens ⁊ debita solēnitas si actio sit ad rem imobilē iuxta nō. in. c. nulli liceat de re. ec. non alie. Si vero sit ad rem mobilem. sic pōt. vt nōt glo. in. d. aūtica hoc ius. Et hoc est veruȝ per. l. cum hij. §. si cum lis. ff. de trans. ⁊. l. n̄ solum. C. de pre. mi. qz̄uis aliqui teneant indistincte ꝙ transigere pōt. vt nōt Albri. in d. aūtica hoc ius.

16 Utrum prelatus solus possit repudiare legatum sine solēnitate prefata. R̸. vt colligo ex consilio. ii. Pau. de castro. ꝙ non: sȝ donationem sic. ⁊ dicit probari ⁊ bene ex. l. magis puto. §. fundum. ff. de re. eorum que sub. tu. Rō diuersitatis est quia in donatōe non acquiritur donatario nisi volenti ⁊ nō ignorāti. sȝ i legato sufficit factū testatōris solº acquirit eni ignoranti lȝ reuocabilr. l. cum pater. §. surdo. ff. de le. 2. ⁊ d. §. fundū. ergo legatum est quesitum ipso facto. Et sic intellige nō. per doc. in. c. vt super de re. ec. non alie. ⁊ in. c. tua. de hijs que fi. a prela. Et mihi placet: qz̄uis. Fede. consi. 9. consuluerit ꝙ etiam legatum pōt repudiare. Et cuȝ Fe. est Inno. in. c. 2. de do. Bar. in. l. iubemus nullam. C. de sa. san. ec. vbi bene distinguit ⁊ Pa. in. c. i. de dolo ⁊ contu. vbi late pōit sed eos non sequor. nisi qn̄ qḋ legatur esset de hijs que alienari sine solēnitate pn̄t ante factum. sed post factum sic si causa lnia subesset. Et idem dic in quocunqȝ ꝑhibito alienari sine aliq̄ solēnitate vl' consensu alterº.

17 Utrū Jconomº ecclie. cui coīssa ē i aliquo cāu aliēatio possit illā facē ɔsanguiceis suis R̸. Pa. i. c. vt sup. de re. ec. non alie. legitte tenēt p autēticā qbuscūqȝ modis. C. de sa. san. ec. posit. i. 10. q. 2. ꝙ n̄: nec aliº administra-

quanto qr durat vsqz ad qua[illegible] ge[illegible]
vt. i aut. de. nō alie. §. emphiteosim

tor cuiuscūqz cōditōis sic. Sz Pa. dicit ñ eē verz i plato: sz bñ i ycono mo τ alijs. Ego tñ credo q i cōscia si ex cā lria facit excusetur. τ valeat talis alienatio. ar. c. i. de coha. cle. τ mu. in tex. τ in glo. Ros. §. 10. et xi.

18 Quid dī ppetuū. R. glo. io. q. 2. hoc ius. Prio qd durat vsqz ad. 30. ānos insti. de p pe. τ tēpo. ac. Scdo qd durat q̄zdiu viuit cui cōceditur. ff. pro socio. l. i. τ. c. pcarie. io q. 2. Tertio qd durat q̄zdiu pensio soluatur insti. de loca. §. adeo. Et sic ois tal' cōtctus ,p-hibet sine solēnitate τ i cāis d' qb' s. dcm̄ ē

19 Utz terre iculte date ad cliurā cū ,pmissio ne dandi eas i emphiz possint dari post cul turā ipaz. R. Pa. in. c. ad aures de re. ec. ñ alie: q sic. extirpantibus sine eoz heredib' alijs non. nisi seruata debita solēnitate. qz non sunt ampli' terre siluestres.

20 Utz sede vacāte possint alienari bona ec clie. R. Pa. i. c. i. ne se. ua. q aut st bōa q ser uādo fuari ñ pñt. tūc i ecclia epali ycono m' siue caplz sine alia lnia poterit. Sicut dicim' i tutore. l. lex q tutores. C. de adm. tu. τ. l. tu tor q repertoriū. ff. eo. Si vero bona fuari pñt. tūc in ecclia epali nō poterūt alienari si ne lnia pape solum. ar. d. c. i. τ in. c. i. de re. ec. non ali. li. 6. In ecclia vero inferiori. tūc si magna vrget necessitas. τ ecclia diu ē va catura: nec pōt comode expectari creatio p lati. tunc in istis duobus casibus dicit In no. q dabitur curator bonis. τ per illū fiet alienatio: nec prius poterit fieri. ēt p archi epm añq̄z sit dat' admistrator ecclie vacāti. vt in. d. c. li. 6. facit. l. ij. ff. de cu. bo. dan. τ qd nōt in cle. 2. de re. ec. nō alie. τ concor. An. τ Hu. Similiter non valet alienatio facta a scismaticis l' intrusis. de scis. c. i. i2. q. 2. aliena tiones. Et tenetur q eā recipit restituere nō solū rem: sed ēt fructus pceptos. τ q pcipi potuerunt a iusto possessore. c. grauis. d' re sti. spo. Et ē excōicatus q initur talib' aliena tionibus. vt. j. Excōicatio. 7. casu. 9.

21 Utz platus hñs bōa distīcta a bōis capli possit illa ɔcedē alicui ad vitā ipius plati si ne capli ɔsensu τ alia solēnitate. R. Pa. i. c. ɔtinebat. de hijs q fi. a pla. q [illegible]. ɔsi. si. tenz q sic. Uide doc. in. c. veniens. de transac. τ maxime cā pietatis. per tex. iuncta glo. 16. q. i. possessiones. Uide Archi. in. c. i. de re. ec. non alie. li. 6.

22 Utz i alienatōe rei minoris requirat aliq̄ solēnitas. R. Inno. in. c. i. de re. ec. non ali. li. 6. q sic. s. cāe cognitio τ decretum τ cā lria. C. de p. mi. l. minorū. τ. l. si minores. τ ff. d' re. eoz q sunt sub tu. l. magis puto. §. ñ passim. τ. §. si eo. Et hoc verū ēt in mobili bus ptiosis fm eundē ibidē. al' hz ɔ possidē tē rei vēdicationē. ɔ tutorē aut curatorē pso nalē actionē tutelle: l' negotiorū gestorū. d. §. si eo. τ. §. se. C. de pre. mi. l. τ si preses. Et dicit ibidē Inno. q decretū ē snia. τ nō ipo nitur sine cāe cognitione. τ iō in scriptis est d' adū. C. de sen. ex pi. re. l. 2. ff. de re. eoz qui sūt sub tu. l. i. τ. d. §. si eo. τ. d. l. miorū. Sepe tñ in iure decretum vocat auctas. l. i. C. de mi. τ. l. i. C. qñ decre. opus non est.

De alienatione possessiōis date sub cōdi tione ne alienet. vide. j. Donatio. §. 47. Ros. §. 12. 23

Utrū valeat alienatio fcā p eū q coisit ca pitale crimē: ēt ad piā cām. R. Inno. in. c. qz pp. de elec. q alienatio tz: dūmō fiat añ sniam. l. post ɔctum. ff. de dona. τ. l. si qs p' hac. C. de bo. d' a. q pcipit q bona illi' q ca pitale coisit crimē publicet: itelligēda ē p' sniam inuēta. l' ex suspitōe pene alienata. vt ff. de dona. cā mor. l. si aliqs. Fallit i crie lese maiestatis. vt in glo. d. l. post ɔctū. sili' τ he ref. vt in. c. cū fm de here. li. 6. [illegible] sūt i cois suz adie coissi cris. vide. j. Heretic'. Iō dic i q̄cūqz crie p qd ipo fcō bona ipm ppetrātj essent confiscata. Ros. dona. §. §. 7. vide [illegible] 24

Utrum alienatio in fraudē creditoz vel pronorū valeat. R. Inno. vbi s. q ñ. qz vēit fuocāda. vt. ff. d' hijs q i fra. cre. p totū Imo pl' q̄zuis ñ sit facta i fraudē. si tñ fraus ē i ipo fcō reuocat. l. oēs. §. lucius. ff. eo. ti. 25

Utrum alienatio rei litigiose valeat. vide j. Cessio in prin. 26

Utz alicatio fūdi dotal' l' rez donataz pp nuptias valeat. vide. j. Dos. §. ii. τ. i2. 27

Qui prohibeantur alienare. vide. j. Do natio §. 4. cum sequentibus. 28

De alicatōe bonoz mobiliū q fuādo fua ri ñ pñt fcā p ecclīasticas psonas. vid. j. Cle ricus. p per totum: 29

ALimenta.

Alimētorum appellatōe ve stiūta τ calciaūta itelligūt i legatis vt. ff. d' ali. τ ci. le. l. legat. Idē dico si legat' ē victus. vt. ff. de ver. si. l. verbo victus. Se cus si cibaria sūt relicta. vt. ff. de ali. τ ci. le. l. añpe. Itē noie alimētoz veniunt medicie fm Dy. Ang. τ Imo. in. l. si cū dotem. §. si maritus. ff. so. ma. p. l. verbo victus cum se. vbi ē cāus. ff. de ver. si. τ. pbat in. l. legatis. ff. de ali. τ ci. le. τ Bal. in. l. in rebus. ff. co mo. q̄zuis dixerit ɔrium in. d. §. si maritus p copulā q ponit inter diuersa. vt nōt glo. in Rica. ff. de in. τ fac. igno. Hoc ñ ē veruz. qz ibi ponitur inter genus τ spēz. vt i sili nōt

glo. i. l. i. C. de ser. et aq. sed appellone cibario rum non veniunt medicine secundum Ang. i. d. §. si maritus. Simili nomine alimonie veniunt necessaria vite secundum Pa. in c. cum secundum de preben. et pz ex c. non liceat. de preben. in si. lre. Et nomen vite necia importat vestes: cibos medicinas: et huiusmodi: sicut dicimus de alimentis legatis i. d. l. legatis et ibi tz Bar. quod ille cui debent alimenta debet habere expensas pro studio necessario. sine quo viuere non posset tz condecentiam persone. puta gramaticam et huiusmodi. Secus de expensis in studijs in quibus dz militare. sine quibus bene potest viuere honeste secundum condecentiam sue persone. Idem nota in. l. de bonis. §. non solum. ff. de car. edic.

i Quis teneatur ad alimenta prestanda. R. tz Azo. i sum. C. de alen. li. et Mo. in ti. Alimenta tenetur primo petens liberos. et liberi petens alere matrem. et omnia onera iniuncta sufferre. vt pz. C. eo. per totum non tamen de ere alieno. vt. ff. eo. ti. l. si quis. §. parens. Nota tamen quod noie patris hic veniunt ascendentes ex linea patrina. et matris noie ex linea materna. Est tamen differentia. quia mater non tenetur. nisi pater vel ascendentes ex eius linea defecerit vel sint egentes. vt. l. si quis. §. vltimum. et. l. non quemadmodum. ff. eo. ti. Fallit hoc etiam quando filij possunt sibi sufficere in alimentis: vel ex bonis suis: vel ex artificio. Licita secundum Bar. nisi sit nobilis cui non deceat talem artem exercere. Et idem puto in libris circa parentes suos. ff. eo. l. si quis. §. sed si filius. Nec distinguo an sit emancipatus vel ne/an sit legitimus vel ne: quia de iure canonico tam pater quam mater tenentur alere spurios. vt notat Inno. in c. 2. de rla. et Pa. i. c. cum haberet. de eo qui du. quam po. per adul. Fallit etiam. vt. j. Filius. §. 21. Secundo vir vxorem et vxor virum: si vir sit inops et vxor locuples. C. vnde vir et vxor. aut. preterea. ff. solu. ma. l. si cum dotem. ff. ad sil. l. i. ff. de iu. do. l. mutus. Et hoc verum nisi vir vel vxor esset in culpa quominus exhiberet debita obsequia alteri ar. l. iulianus. §. offerri. ff. de ac. emp. cum sy. Tertio frater fratrem si egeat secundum glo. i. l. penultima. C. de alen. li. et. d. l. si quis a liberis. Et eam approbat Sali. i. d. l. penultima dicens esse rationabile. quia si tenetur alere fratrem naturalem tamen. vt in aut. licet. C. de na. li. multo magis naturalem et legitimum. ar. ff. de admi. tu. l. tutor secundum dignitatem. §. in soluendis. Quarto famulus a domino. ff. de adi. le. l. cum pleris. §. pe. Alioquin fieret quod est i. l. 2. ff. de his qui sunt sui vel ali. iu. et i. l. si fan. C. de lati. li. to. Quinto socer nurum suam. d. l. si quis. Sexto tutor mfez pupilli et sororem si egentes sunt. si pupilli. ff. de tutel. Et nota quod alimenta debent prestari tz consuetudinem regionis arbitrio boni viri et secundum facultatem debentis et dignitatem legatarij secundum Bar. in tractatu de duobus fratribus. facit. l. alimenta. ff. de ali. et ci. le. et. l. cum his. §. cum in persona. ff. de transac.

Altare duplex est. aliud stabile. quod quod in ecclesia consecrata non potest construi. nisi quod episcopus prius consecrauerit: vel consecrari permiserit. s. ab alio episcopo. 68. di. c. quorum. et de consec. di. i. c. nullus. el. 2. Aliud autem dz viaticum. s. in via portandum vel portabile tz Jo. an. i. c. quoniam de priuil. li. 6. Et nota quod isto altare portatile. aliquando sit ex tabula et lapide. ita quod lapis est sigillum: et sepulcrum est in ligno. Aliquando vero sit ex lapide solum. Ita quod in ipso lapide est sepulcrum. Aliquando cum ligno et lapide. Ita tamen quod in lapide est sepulcrum et sigillum: et ponitur lignum pro augenda eius latitudine. Aliud sit in lapide solo sine sepulcro et reliquiis. Et istis. 4. modis solummodo potest fieri. Et dz esse latum quod super eo possit stare hostia et calix. ar. c. concedimus. de consec. di. i.

1 Utrum debeat esse consecratum ab episcopo tam stabile quam viaticum. R. quod sic. d. c. nullus. et. d. c. concedimus. et. c. quod in dubijs de consec. ec. vel al.

2 Quando execratur altare. R. tz Pa. in c. proposuisti de conse. ec. vel al. quod duobus modis. Primo quando mensa altaris est mota. i. quando tabula superior de loco cui compaginatur amouetur tz Inno. i Rica predicti ti. et Mo. i. c. i. eo. ti. Et hoc verum in altari stabili. et lz in ipsa mensa sit foramen consecrationis tamen si remoueatur mensa a structura execratur altare. quia consecratio intelligitur principaliter in coniunctione lapidis superioris et structure inferioris. Secus si totum transferretur: cum sibi coherentibus. Secus in portatili. quia non execratur nisi amoueatur illud parum sigillum continens consecrationem: quando factum est ita quod in lapide sit sepulcrum. Sz quando lapis est pro sigillo in ligno. tunc tz Jo. an. i. c. ligneis eo. ti. amoto lapide a ligno est execratum. Quando vero est fexus. [illegible] modo. tunc si lapis amoueatur a ligno. Abbas et Jo. an. i. d. c. ligneis tenent quod non execratur. quia consecratio est in ipso lapide. Pa. ibidem dubitat quia cum recipiat formam ab ipso ligno et lapide. puta. quia lapis est ita paruus quod non sufficit ad formam altaris viatici: sublato ligno est verius dicere quod altare patitur enormem lesionem. Tu dicas verum esse quando lapis est ita paruus quod non potest continere calicem cum hostia eo modo quo dz fieri ipsum potius ad celebrandum alias vera est opinio abbatis et Joan. Secundo modo execratur quando enormiter est fractum. d. c. ligneis. et ibi dicit Pa. quod vbicumque contingat enormis fractura in altari execratur: quia videtur perdere formam. Secus si fractura non sit enormis. Isto solum modo execratur altare portatile. quarto modo dem. et non alijs modis. Et nota cum dicit Pa. et glo. i. d. c. i. quod enormiter frangitur et execratur altare stabile si aliquis de lapidibus tangentibus ipsam consecrationem vel sigillum est amotus. Et nota quod quando fit consecratio altaris

fit vnū foramē puum in mensa lapidea alta ris. vel ante altare: vel in latere dextro. ꝛ pꝰ ꝯsecratōem claudit lapide puo. ꝛ dr̄ ille lapis sigillū. q꞉ denotat illō ꝯsecratū ꝛ ibi ponūtur reliquie ꝛ nomen epi ꝯsecrantis ꝛ sācti ad cuius honorem consecratur.

3 ¶ An aūt possit poni corpus xpi ꝯsecratū ꝓ reliquia. Inno. cū ꝯsilio assistentiū rn̄dit ꝙ nō. Fert tñ ꝙ leo papa dedit ptē corpal'. ꝛ corporis xpi in ꝯsecratōe cuiusdā eccl'ie. hec Pa. in. d. c. ꝓposuisti. Tenet Alte. li. 6. ti. 39. ꝙ altare portatile potest consecrari sine reliquijs allegat. c. ꝓcedimus ꝺ ꝯse. di. i. Et iura que videnť ꝯria dicit ꝙ loquunť in altari stabili. Et ꝙ ñ sunt necessarie facit Rica in missalibus antiqs. q̄ dicit ꝙ si reliquie nō fuerint omittať illa particula illius orōis q̄ dr̄ post ꝯfessionē. s. Oramus te dn̄e p merita sanctoꝝ tuoꝝ quorū reliqe hic sūt. ꝛ c̄.

4 ¶ Utrū execrata ecclesia execreť altare. R. Pa. in. d. c. ꝓposuisti ꝙ nō. q꞉ ecclesia pōt destrui absq꞉ hoc ꝙ destruať altare. Secus si poluať. q꞉ tūc ēt poluiť altare. ꝛ indiget reconciliatōe. hoc intellige de stabili altari: ñ de viatico: seu portatili.

5 ¶ Utrū plura altaria possint eodē die i eadē ecclesia ꝯsecrari. R. ꝙ sic. sicut ꝛ plures epi eodē die ꝯsecrari. c. cū sis de ꝯse. ec. vel al.

6 ¶ Utrū altare in ecclesia cōsecrata possit dirui sine licētia epi. vr̄ ꝙ nō. ar. c. placuit de ꝯse. di. i. Secus i ñ ꝯsecrata. ar. a ꝯrioꝝ glo. i. c. q̄uis palle. Idē dic de erectōe qō ꝛ de dirutione.

7 ¶ Utrū sacerdos possit ꝯsecrare altare. R. ꝙ non. 26. q. 6. ministrare.

8 ¶ Utrū in altari in quo eps celebrauit possit pſbiter eodē die celebrare. R. ꝙ ñ de cōse. di. 2. c. fi. nisi de licētia epi: aut necessitate cū eps ñ pōt pficē. 7. q. i. nihil hec gl. i. d. c. fi.

Alternatiua

pēal'. Secundum. Bar. in. l. qcunq꞉. C. de ser. fu. si ꝺba dirigūtur iudici tūc optio ē iudicis. puta cū dicit puniatur vel ꝯdēneť. Si vero diriguntur reo. puta soluat mille vel exhibeat medietatē ꝛ huiusmodi. tūc optio dať reo Si vero verba ñ diriguntur nec iudici nec reo. puta. dicit statutū sub pena pedis ꝛ huiꝰ modi. tunc in penis corporalibus electio ē iudicis. l. i. §. expilatores. ff. de effrac. In pecuniarijs vero erit rei. ar. l. plerūq꞉. ff. ꝺ iu. do. Et silis distinctio fit i legatis p Dy. ꝺ re. iu. li. 6. ꝛ doc: in. l. lucio. ff. de le. 2. Si vero legatū simpliciter sit alternatiue ñ magis referēdo verba ad hr̄dē ꝙ ad legatariū. tunc electio est legatarij. vt puta. Lego ticio fundum vel vsūfructū vendicabit ticius quod voluerit. vt in. d. l. lucio.

¶ Utrū qn̄ quis teneť ad alteꝝ duoꝝ sub altnatōe possit dare qōcunq꞉ voluerit. R. glo. in. c. inter ceteras de rescrip. ꝙ sic. insti. de here. insti. §. pe. C. de ꝯdi. indebi. l. pe. ꝛ. d. l. plerunq꞉. ff. de le. 2. l. si ita. ex. de pben. referente. Contra insti. de le. §. si gūaliter Soluit glo. pdicta vera pria iura: nisi eligēs fuerit in mora. ff. de op. le. l. mācipioꝝ. ff. de le. l. statuliberꝝ. §. i. ff. de solu. l. stichū. prio. R. ff. de pe. hr̄. l. itē. §. idē recte ait. Un̄ tal' si loco ꝛ tpre debito offerat alteꝝ cui tenebať ꝛ noluit recipere liberať ꝺbitor. Un̄ si p̄ret l' alio mō alienaret nō pp hoc tenētur ad alterū ex quo solus creditor ē in culpa p iura primo allegata. Sed si nullus sit in culpa: debens duo alternatiue. puta. stichū aut pāphilū. si perijt periculū primi ad ēptorem. periculū ꝺi ad vēditorē ptinet. l. si in ēptōne §. si ēptio. ff. de ac. emp. ꝛ ven.

Ambitio

ꝺm Ale. ꝺa ꝺe tractatu de auaritia q. 7. ē appetitus potentie. Potētia aūt pōt appeti ꝓut p illā acqriť honorificentia. ꝛ sic reduciť ad superbiā. vel ꝓut est apparēs sufficiētia vel habūdantia. ꝛ sic reduciť ad ꝯcupiam oculoꝝ. vn̄ Aug. prio cōfe. Auaritia possidē vult multa. ꝛ tu dn̄e possides oia. Potētia ꝺo dr̄ in possessōe oiū Un̄ gl. sup illud. Cognoui qm̄ ꝺ n̄s meꝰ es qm̄ bonorū meoꝝ nō eges ait. Quātūlibet auarus sis suffīc tibi deus. ꝛ eni auaritia terrā querit possidere totā. adꝺ celū. adde qꝺ plus ē qui fecit celū ꝛ terrā. Et iō Aug. i li. de vera religione. Ambitio seculi supbos facit: cōcupia curiosos. Et i li. ꝯfe. Iussisti vt continē a ꝯcupiscētia carnis: ꝯcupia oculoꝝ ꝛ ambitione seculi.

¶ Utrū ambitio sit peccatū mortale. R. ꝙ ñ sp. sed primo rōe finis. ꝛ ē tūc qn̄ in tali appetitu constituit finē. s. q꞉ patus esset qꝺcunq꞉ mortale cōittere ꝓ ꝯsequendo potentiā vel honorificētiā. vel ꝺo rōe rei q̄ appetiť. vt puta. q꞉ appetiuit vel pl'a bn̄ficia ecclesiastica. ar. c. q꞉ in nū de pbē. nisi in casu licito. De quo dic. vt. j. Clericus. 3. §. 2. vel aliqꝺ beneficiū vel offiñ seculař vel ecclesiasticū sciens se indignū rōe cris l' ignorātie ꝛ hꝰ modi. q꞉ tūc est mortale. Rō q꞉ vult qꝺ lex ꝓhibet. Silr̄ dico cū appetit beneficiū aut dignitatē q̄ hz curā aiarum pricipaliter pp honorē vr̄ mortale rōe pdicta. facit in ar. c. statuimus. 61. di. ꝛ. c. lz. 3. q. i. ꝛ optie. c. mi

Appellatois bnfim nō pt tolli p aliqz ifeiore iudice. et si esset legatus de latere: sz solū p papā. Ita nō pan. i. c. ij. de Rescriptis

ramur. 6i. di. Et hoc intelligo si sit delibera tio volūtatis: alr veniale peccatū cōter est.

Amor sui ē qñ qs nimis dili git seipsū. qrendo dle ctatiões corporis nimis ⁊ quietē carnis. ⁊ pcedit ex luxuria q̄ ē peccatū mor tale. solū si pp eū ñ iplet pcepta vel facit ɔtra Alr cōter ē veniale. q tñ amor sui ē ille qui aliqñ ɔducit vsqz ad ɔtēptū dei. vt dic̄ Aug. Et ab isto pcedit prudentia carnis. de qua ĩ. Prudentia.

Amicitia vide. ĩ. Diligeř p totū ⁊. ĩ. Placeř.

Amor seculi ē filia luxurie. d q̄ vide. ĩ. Diligeř. §. 3.

Angaria ē opus psonale ⁊ munus mere psonale. Munus ĩt mere psonale dr qđ pōt labore corporali expleri sine de trimēto rez. vt in. l. munerū. la. 2. ff. de mu. ⁊ ho. pangaria vō in qbuscunqz ɔsistit. vt vlt glo. in. l. neminē. C. de sa. san. ec. Et bene. qz dictio p auget. vt. l. vrbana. §. pnoctare. ff. d ver. si. ⁊ nōr in. c. si consueuerit de ac. Et sic ē munus mixtū: sicut angaria mere psōale ē

Appellatio est a mino re ad ma iorē iudicē puocatio fm canones 2. q. 6. ois oppressus. ⁊ c. sc. ⁊ c. placuit.

1 ¶ Qñ ē appellandū. R. q. ĩ. x. dies a die la te snie. vt. C. de ap. aut. hodie vero. Fallit in abñte ex pbabili: vel nōria cā. qz talis. ĩ. x. dies a tpe quo sciuit sniam latã pōt appel lare. vt. C. quō ⁊ qñ iudex. l. ab eo. ff. quan do ap. sit. l. 1. §. fi. Et hoc verū nisi sit contu max vere in ñ cōparēdo. vel veniēdo ad iu diciū. qz tūc nō audit nisi veiat iudice sedē te adhuc p tribunali. l. diuus. ff. de in iẽ. re. Secus si fuisset ɔtumax in restituēdo. qz pt appellare. l. creditor. ff. de ap.

2 ¶ Utrū appellatio interposita post excõez: vel interdictū: vel suspēsionē ab offõ: vel ab ingressu eccl'ie tollat ipsaz censurarū effec tū. R. q ñ tex. ē in. c. is cui. de sen. ex. li. 6. Et hoc vez qñ tales censure absolute sūt iflicte Rō. qz secū trahūt executōem. c. pastoralis de ap. Secus esset si sub ɔdictōe forēt posi te. vt puta si ñ solueris hinc ad mensē excõi co te vel suspēdo: vel si non feceris hoc. vel illud. qz tūc si ante ɔdcōis euentū appellauerit lr̃ie. bñ suspēdit. vt i. c. pterea el. 2. de ap.

3 ¶ Quid si dicat. Excõico te si appellaueris R. Inno. i. d. c. pterea q appellatio suspen dit effectū. Sed dubiū esset si dicit. Excõico te si disposueris ad appellandū. Et tūc dico q in casu in quo tal' platus ñ pōt prohibere appellationē ñ erit excõicatus. alias sic.

¶ Utrū excõicatus post lr̃iam appellatōem sit euitandus. R. q nō vt nōr in. c. lz de sen. ex. li. 6. ⁊. c. pastoral'. de ap. Uerūtñ si excõi catus noiatim spāliter ⁊ expresse infra tps a iure vel a iudice determinatū appellatōez nō fuerit psecutus vt debuit. eo elapso pote rit publice excõicatus denūciari. ⁊ tūc erit euitādus tā i iudicio q̄ ex. ⁊ ab actibus ltis remouendus. d. c. lz. Et dz reputari p excõi cato post talē denunciatōnem: donec finalr fuerit declaratū appellationē ante excõica tionem fuisse interpositam. 4

¶ Sed vtrū tal' post denunciatōem excõica tōis ⁊ desertōem appellatōis celebrās: aut igerēs se diuinis efficiat irregularis. R. Ar chi. in. d. c. lz ⁊ sequit ibidē Ge. q nō. qz ex quo appellatio lr̃ia fuit añ excõnem posita: ipsã excõicatōem suspēdit. ⁊ lz post deser tōem appellatōis denuncieř excõicatus. nō tñ excõicat: nec vere ē excõicatus. vt ibi pz. 5

¶ Utrū a qualz snia vel grauamie possit ap pellari. R. q sic si ē hois de iure canonico. De iure ciuili ñ ab itlocutoria. Nisi quādo iudex i criali: vel ciuili negotio qōnem p tor menta interlocutus est ɔ. l. ante sniam. ff. de ap. reci. facit glo. in. l. añ snie tps. C. quoz ap. ñ re. Rlr āt nō appellat ab interlocuto ria. vt in. l. 2. C. de epi. au. Rō. qz grauamen qđ per eā infert pōt reparari p appellatōez a diffinitiua. sed qñ nō posset repari liceret. Quidā tñ tenēt q ēt ab iterlocutoria pōt ap pellari semper. vt. l. au pretor. §. qd tamē. ff. de mino. Sed primum verius. 6

¶ Utrum quis possit appellare a declarato re pene legis. vr q non. qz a pena legis nō pōt appellari. l. si qua pena. ff. de ver. si. ⁊ i c. qz nos ⁊ ibi glo. de ap. Sed tu dic q a de claratore pōt. Glo. est singularis in. c. cupiē tes. §. q si p. 20. dies de elec. l. 6. quod nō. 7

¶ Utrum quis possit appellare a denuncia tione aut declaratōe excõicatōis. seu alteri' censure. R. Pa. in. c. peruenit de ap. q sic. qz hec non est sententia iuris a qua non li cet appellare. c. qz de app. sed iudicis decla rantis que est hois. Facit ad hoc glo. nō. in c. cupientes de elec. li. 6. Et hoc verum nisi sit notorius excessus qz notorius crimino sus nō auditur appellans. facit qđ notat. In no. in. c. ex parte. el. 1. de v. si. qui dicit q in notorijs nō requiritur pprie sententia. sed sit quedaz iuris executio ⁊ tex. in. c. qñ de fi. presbi. Quod limito verū quando exces sus ē ita notorius q nulla terguersatōe pōt 8

renuētetur: ꝛ cū nō liceat appellarē tertio loco nō exibit de eius officio.

celari.

9 ¶ Quis pōt appellare. R. ille cuius interest al' p aliū facta nō vz. l. i. ff. ō ap. ñ re. ꝛ. c. ex ore de hijs que fi. a ma. p. ca. nisi qñ ꝓuocaret pro eo q ducit ad supplicium. vt. l. non tantum. ff. de ap.

10 ¶ Utrū religiosus possit appellare. R. q ñ a correctione suoꝝ prelatoꝝ si fiat ſm statuta ordis vel rle. c. ad nr̄am. ꝛ. c. reprehensibil' de ap. ꝛ. c. cum speciali. co. ti.

11 ¶ Utrū appellatio extiudicial' sic ānullet pº facta sicut iudicial'. R. ſm Jnno. in. c. ex pte el. i. de. v. si. q sic facit. c. ad audiam de ap. Jn hoc tñ ē dr̄ia ſm eundē Jnno. in. c. i. de hijs q̄ fi. a ma. p. ca. qꝛ iudex q procedit i forma iudicij dz audire ltimas exceptōes ꝛ nisi audiat iuste appellat ab eo. Sed secus est in eo q ñ vt iudex: sed vt priuata psona pficit factū suū. qꝛ iste in forma iudicij nō ꝓcedit nec ꝓcedere pōt. ꝛ iō ñ dittet qn psiciet scm̄ sup quo appellat. nec reuocabit nisi ꝓbet vitas cāe. nec iputabit ei si ñ audit ꝯdictōez vel appellationē aduersarij nisi ꝓbet veritatē cāe appellatōis. vt ō elec. c. cū dilectiº ꝛ meliº. c. cū int cāonicos iūcto qō nōr in. c. interposita in glo. in. v. sed ēt de ap. Et sic collige q appellatio extiudicial' dz fieri ex cā ꝓbata a iure vel ciuili: vel ꝯsuetudinario: l' canonico. Secundo q tenent gesta ēt post appellatōnem ipsā: nisi approbata veritate cāe. Tertio nō. q eo ipso approbat veritas cāe q̄ ñ probat ꝯriū. Quarto q s̄nia excōis ñ tz post appellatōez ex cāis lris iterpositā: ēt si ñ ꝓbatur veritas. Nō quartū ē spāle in excōe ꝛ ꝯ supradicta. Et ē rō. qꝛ nūq̄ dz qs excōicari nisi cā ꝓbet. 2. q. i. nemo. de hoc vide Jnno. in. c. dilectis filijs de ap. qui in hoc concordat.

12 ¶ Ubi ꝛ a quo ē appellandū. R. q a iudice q prōnūciauit ꝛ vbi ius reddi ꝯsueuit. Mazrlr q̄ ad cās agēdas ptinēt i eo loco dñt fieri ꝛ agitari. ff. de inter. ac. l. voluit. §. qō ait ꝛ corā iudice qui s̄niaz tulit. si eius sit copia nō p vicos vel ortos. ff. qñ sit ap. l. i. §. dies. Et si nō vult iudex recipere appellatōez punit. l. iudicibus. ꝛ. l. qūi. C. eo.

13 ¶ Ad quē est appellandū. R. ad superiorē ꝛ gradati. ff. eo. l. imperatores. ꝛ. C. eo. l. ad dictos. Si vero a delegato appellat ad delegantem. C. eo. l. precipimus. §. eoꝝ. Si āt a delegato delegati seruet forma posita. C. q pro sua iurisdi. l. vnica in fi. ꝛ i glo. ibidē: Et ppea dat cautelā. Ra. ful. in. l. eo cāu. C. de ap. q eps vel alius ordinariº deleget cāz qꝛ si appellat a s̄nia: deuoluet ad ipm̄ q iterꝝ deleget cām appellatiōis q̄ pōt delegari. vt l. cū post s̄niam. C. de ap. nō. glo. ꝛ Ange. i l. eos in principio. C. eo. ti. ꝛ si iterꝝ appellet ad eū

14 ¶ Qualiter ē fienda. R. si in ꝯtinēti sit: sufficē viua voce sine scriptis. C. eo. l. 2. ꝛ. l. litigatoribus. Si sit in cōtinēti tūc dz porrigere libellū appellatoriū. j. x. dics ~~vt dixi~~. Qui libellus dz ꝯtinere nomē appellantis ꝛ eius aduersariū ꝛ nomen iudicis a quo ꝛ ad quē appellat. Hec notat. l. i. §. fi. ff. eo. forma sic. Ego Ticius dico s̄niam nullā quaz tulistis dñe iudex. B. ꝯ me: cōdēnādo me sempronio in. x. libras psoluendas. ꝛ si aliqua est. ego sentiēs me grauatū ad talē iudicē appello inscriptis petens apl'os ꝛc̄.

[margin: nō C. eo. aut. hodie. aut.]

15 ¶ Utrū appellare liceat. R. q sic qñ sit ex cōfidentia iuste cāe: vel ad declinandū indebitū grauamen iudicis. qꝛ hoc fit auctoritate iuris. ꝛ qō fit iuris auctoritate ñ hz calūpniam. Et q liceat appellare ex cāis expressis hētur in. c. pastoral' de ap. Si vero appellet qs causa afferende more. ꝛ aio agrauandi aduersariū sic ñ pōt fieri sine peccato mortali si ē in notabile detrimētū ꝓximo ꝛ tenet ei ad restōnem. 2. q. 6. c. qcunq ꝯcor. Tho. ſa secunde. q. 63.

16 ¶ Nō. q timens iniuriā inferri sibi ab aliq̄ iudice ꝛ accipiēs iter eūdi ad principē pcipiat illi ne sibi iniuriā inferat p hoc vr̄ positus sub ꝓtectōe principis vt sic istud pceptū cū arreptōe itineris hēat viz cuiusdā appellatōis extiudicial'. Facit qō notat Bar. in. l. ō pupillo. ff. de no. ope. nū. ꝛ Jnno. ꝛ Joan. in. c. vt debitus de ap. facit. c. dilecti et Bar. de ap. q arreptio itineris ad superiorez ꝯstituit eū sub eius ꝓtectōe. ꝛ sic puniē inferēs tali iniuriā dū ius ꝯtēnit ꝛ eū sub cuius ꝓtectōe se posuit. vt nōt Pa. i. c. i. cāis ō ele.

[margin: et pō 2. c. ad audientiam]

Apostasia

ſz Ale. ſa se tractatu de apostasia ē temerarius astatu fidei: obie ecclastice vel religiōis recessus. Et sic collige triplicē apostasiā. vt ēt nō. glo. i. c. i. de apo. Jn pria fuit Julianus apostata. vt i c. Julianus. ii. q. 3. ꝛ quicunq recedit a fidē 2. q. 7. nō pōt. Et isti ſm Host. in. d. c. i. sunt vere heretici. ꝛ in ipsis hñt locū oīa iura ō hr̄ticis ex quo pz q ipso facto sunt excōicati. c. excōicamus de hereti. el. i. ꝛ ſo ꝛ ita tz Jnno. in. d. c. i. nec testiū facere pūt. vt. j. testamentū. §. i. Jn ſa sūt oēs xpiani q nolūt obedire suis platis ecclesiasticis. 8. q. i. sciēdū. Sed aduerte q aut iste inobediēs iō nō obedit pape: seu canonibus. qꝛ nō credit q hēant ptātem ꝯdendi canones ꝛ iste dz pu

niri vt hereticus.19.di.nulli fas e. et ibi dicit. Hu. q̄ e excōicatus et hereticus et scismatic⁹ c.l3 de elec.c.excōicamus de her.c.i.de scis. et pau.in cle.i.de eta. et qua.dicit q̄ e infamis et notat glo.6.q.i.infames. et glo.i.d.c.gen͂ rali de ele.li.6. et ibi Gemi. Aut io n̄ obedit n̄ qr nō credat eū hr̄e ptātem.s3 qr ptēnit. et tal' grauiter d3 puniri.d.c.nulli fas e. Si vo nō vult obedire ex quadā pcupiscētia q̄ ips3 t3.tūc minus punit de quo vide.j.inobia i pn.Jn.3.sunt large oēs q perdūt deū p pec catū3 mortale iuxta illud.38.di.c.si. et ez̄e. Ecce ego mitto te ad gētes apostatrices et c. Proprie vo in ista tertia spē sunt apostate illi q recedunt ab ordine suo:sine sūpte reli giōis.vt in.d.c.i.2.50.di.c.vlt.de quibus loquitur Aug.47.di.c.quāuis dicens. Nū q̄ peiores q̄ q in monasterijs defecerunt. Pro cui⁹ declaratiōe qrēda sūt aliq̄ dubia.

1 ¶ Utrū clericus i sacris q dimittit solū hitū sit apostata. R. Pa.i.c.tue de apo.q̄ sic.ar. c.i.de voto.li.6. Secus si esset in minoribus' fm Jnno.i.d.c.tue.l3 alij ptrū tenēant.s.q̄ sunt apostate tales exn̄tes in minoribus. S3 mihi pl3 opi. Jnno.q̄ n̄ p rōnem quā facit Pa.in.d.c.tue.qr i.d.c.ult. de vi. et ho.cle. nō punit solū ex desertiōe hitus.nisi dittant et tonsurā.et p oia incedant vt laici. Et hoc ver̄ nisi tales exn̄tes in minoribus hēant be neficiū.qr si tenēt bn̄ficiū et dittunt hitū:sūt apostate.d.c.si.50.di. et q̄d ibi notat.

2 ¶ Utrū peccent clerici apostatātes. R. Alex. vbi.s.q̄ sic in p'ia vice.qr faciunt p̄ illd̄ qd̄ dixerunt. Dn̄s ps hr̄ditatis mee et c.n̄ tn̄ po stea si sunt in minoribus nn̄.nec credo ēt q̄ tales peccēt mortalr̄ taliter apostatādo p.c. vlumū de vi. et ho.cle. et p.c. Johannes de cle.pu. et qd̄ notat glo.i.d.c.tue. nisi retine rent bn̄ficiū si qd̄ hēbant.qr nullū votū nec p̄ aliqd̄ pceptū faciunt. Et ppea dicit Alex. vbi.s.q̄ nō efficiunt infames si solū erāt in minoribus:sed alij apostate sic.3.q.4.si qs et suo.11.q.3.si āt R.i.tn̄ in.4.di.24.l3 q̄ etiā hn̄s primā tōsurā n̄ pōt eā deserere sine pec cato mortali. Qd̄ limitat v̄v̄.nason verum nisi cā rōnal' eū moueat ad dimittēdū:s3 qn̄ solū ex sola libidine laicādi deserit tūc pec cat mortalr̄. S3 q̄ n̄ peccet mortalr̄ vr̄ veri⁹ p iura palle. Alij āt q sunt in sacris:sp sunt i peccato mortali. et sūt cohercēdi vt redeāt ad assumendū hitum et tonsurā.vt i.d.c.tue Quō āt si vxorē accepit.dispēsatur cū eo.vi de.j.Bigamia.§.8.et.9.

3 ¶ Utrū i miorib⁹ ordinibus exn̄tes possint renunciare clericatui. R. Pa.in.d.c.tue q̄ nō verbo.vt in.c.si diligēti.de foro compe. sed facto sic:exercēdo actū oio p̄trū clerica tui.vt nōr i.c.i.de apost.vel qn̄ monitus vlt resipiscere. Et idē in alijs casibus a iure ex pressis. De quo dic.vt.j.Excōicatio.5.casu primo.§.22.cum se.

¶ Utrū religiosus recedēs incōsulto plato suo et nō subiciēs se alterius obie sit aposta ta pprie. R. fm Jnno.in.c.fi.de renun. et in c.intelleximus de eta. et quali.q̄ sic quātū cunq3 retineat habitum et tonsurā.qr opor tet ingrediatur monasteriū si vult euitare a postasiam.de quo nōr in.c.ex pte de tēpo. or. et in.c.Johannes de regula. 4

¶ Utrum religiosus intrans mōasteriū ma gis laxū sit apostata. R. glo.in.c.fi.de apo.et in.c.ex parte decā.or.q̄ non proprie.an au tem large sit apostata vide.j.Religio.§.34. 5

¶ Utrum recipiens ordinem sacrū3 in apo stasia proprie habeat ipsius ordinis execu tionem sine dispensatione. R. Pa.in.c.fi.d apo.q̄ non si erat religiosus apostata quan tumcunq3 peniteat. et solus papa dispensat cum eo. Secus si minorem tantum suscepis set.quia episcopus posset dispensare. Hoc intelligo si non sit religiosus exemptus.qr super exemptum nullam habet eps auctori tatem.vt patet.j.Exemptus.§.6. Fallit hoc si in tali apostasia dimisisset habitum. et sic suscepisset postmodum ordines.quia cum esset excōicatus.c.vt periculosa ne cle. vel mo.li.6.solus papa poterit dispensare:vel melius dic q̄ habebit locum quod dicitur in.c.cum illorum in fi.de sen.exco. De quo vide.s.Abbas.§.14. 6

7 ¶ De clericis vel monacis contrahentib⁹ matrimoniū.vide.j.Bigamia per totum.

8 ¶ Utrum religiosus apostata sit requirēdus vide.s.Abbas.§.13. et de eius bonis. vide j.Monasteriū.§.6.

9 ¶ Utrum christianus qui propter timorem mortis facit aliquem actum infidelitatis ex terius.puta reuerentiam idolo.licet interi⁹ teneat fidem peccet mortaliter. R. q̄ sic.lic3 proprie non sit apostata.nec excommunicat⁹ facit pro hoc.c.sicut sanctus.32.q.4. et qd̄ ibi notatur.

10 ¶ Utrū liceat christiano sine apostasia por tare habitum infidelium vide.j.Jnfidelitas §.9.

AQua benedicta aliquando fit ad reconciliatōem ecclie polute sanguine l' seie. et hec bndr̄ ab epo solū cū vino et cinere. vt in.c. aqua et in.c.proposuisti.de pse.ec.l'al. Aliū

fit ad spgeñ hoies vel domus: τ remouen
dam sterilitatē rex hũaꝝ. τ ad multiplicatō
nē ceteroꝝ bonoꝝ. τ ad defensionē hoium
aduersus insidias atq₃ versutias diaboli. τ
ad delenda peccata venialia. τ hec bñdici
tur a sacerdotibus: vt in. c. aquā. de ɔse. di.
3. Nec credo q̄ diacōi possint hāc bñdicē.
ar. d. c. aquā. τ i. c. plectis. §. ad pſbꝛ. 25. di.
dī q̄ bñdicere dona dei ē offiñ pſboꝝ non
diaconi. τ mādatur omnibus sacerdotib⁹
vt eā faciant. in. d. c. aquā. τ consuetudo in
terptatur. vt oi die dominica bñdicatur.

1 ❡ Utrꝝ aq̄ ñ sacrata addita sacrate efficiaꝭ sa
cra. R. ſm rlām glo. in. c. qđ in dubijs de ɔ
se. ec. vel alta. q̄ sic. q2 dicit q̄ sacrũ tāq₃ di
gnius trahit ad se ñ sacruꝫ. 13. q. 2. non extie
mus τ alijs cōcoꝛ. Qđ intellige veꝝ scđm
Pa. in. d. c. qđ in dubijs i liquoꝛibus. τ in
hijs q̄ mixtōe cōfundũtur. nec facio cāum
an sit maioꝛ q̄ñtitas aque ñ benedicte q̄₃ bñ
dicte ratione pdicta. Fallit hoc i sacro san
guinis xpi. q2 liquoꝛ additus non miscetur
sanguini: cũ sit ibi sanguis i venis: sed solũ
cōmiscetur accñtibus illis: τ propterea nō
efficitur sanguis xpi. vt nōꝛ. in. c. cũ marthe
de ce. mis.

2 ❡ Utrũ aqua benedicta sit causa remissionis
peccatorum venialium sicut cetera sacramē
ta. R. ſm Pe. in. 4. di. 2. q̄ nō. q2 ñ est sacra
mentum. sed remissio que fit per ipam fit p
modum meriti non sacramenti. Aqua eni₃
benedicta datur ad remouendum phibens
remissionem τ disponendum ad deuotio
nem τ dolorem peccatorum.

Arbiter ē ſm Inno. i. c. q̄n
taual' de iureiuran
do ille qui eligitur vt iudex. s. vt p
cedat seruato in ſbalibus ordine iudicij. ff.
de arbi. l. i. τ. l. qualē. Arbitratoꝛ ē ſm eūdē
ibidem qui eligiꝭ vt aliqd existimet. l' qd si
bi videaꝭ de aliqua re dicat sine ordine iu
diciario vel ea arbitretur. insti. de emp. §. p
tium. ff. de ver. obli. l. si quis arbitratu. ff. đ
le. 3. l. fideicōissa. §. sic fideicomissuꝫ. In mł'
tis differt arbitratoꝛ ab arbitro. de qb⁹ nōt
doc. τ Pa. in. d. c. q̄ntaual'. q̄ omitto.

1 ❡ Utrũ arbiter pmittēs iñsire tps teneaꝭ ptī
bus. R. q̄ sic facit tex. in. l. i. §. sciendum in
verbo [...] iuncto. §. precedenti. ff. đ ma.
cōue. facit qđ nōr in. l. si. C. de contrahen.
ep. τ in. l. 3. §. tñ. τ in. l. si neiem. ff. de arbi.
τ in. l. 2. ff. de proso. glo. insti. de ob. que ex
quasi delic. na. in prin. τ in aũt. decernim⁹.
C. de arbi. τ in. l. si quis in conscribēdo in
fi. C. de pac. Qđ limito veꝝ q̄ñ ex dolo vl'
lata culpa hoc facit. al' non nisi se obtulisset:
q2 tūc teneꝭ ēt de leui. Multo magis teneꝭ
ad restōe₃ si iiustā dedit sniam ex dolo vel
lata culpa τ ēt leui q̄ñ se obtulit.

❡ Utrum arbitratoꝛ possit die feriata proce 2
dere in causa τ sniare. R. Pa. in. c. conque
stus de ferijs q̄ sic. quia est amicabilis com
positoꝛ τ pacis mediatoꝛ. facit. c. 1. de ferijs
in fi. Concordat Spe. τ Inno. in. d. c. quin
taual'. Sed tamen peccat dicit Pa. vbi. s.
si ex suo arbitramento solum habetur res
pectus ad complementum contractus. Se
cus si principalr intenderet pacē vel aliqueꝫ
pium actum. vt i. d. c. i. Et sic intellige Bar.
in. l. si de meis. §. si. ff. de arbi. qui dicit q̄ pt̄
procedere ēt die dñica. Et sequitur Pa. in
c. cum dilectus de arbi.

❡ Utrũ feia possit eē arbitratrix. R. q̄ sic: ñ 3
tñ arbitrix. q2 hr̄et procedere iuditialr̄ qđ
est officium virile. vt pbaꝭ in. c. dilecti de ar
bi. τ in. l. si. C. de arbi. nisi sit feia que ex di
gnitate hr̄et iurisdictionē. vt regina. Uide i
d. c. dilecti in glo.

❡ Utrꝝ mōachus possit eē arbitratoꝛ. R. q̄ 4
sic. q2 ē offiñ pietatis reducere discordan
tes ad ɔcordiā. ar. c. i iustũ. 11. q. 3. ff. pro so
cio. l. si societatem. in aũtico vt iudi. di. §. si
non. 36. di. peruenit. Et q̄ possit esse tenet
Pau. in cle. 2. de rescrip. requirit tamen licē
tiam abbis. Et idem ibi Jo. de ligna. Et rō
est quia nō hꝫ nꝫ velle nꝫ nole. 12. q. i. nō di
catis. Oldra. tamen tenuit q̄ ēt sine lnia ab
batis. Et credo verum si abbas scit τ non
contradicit. quia videtur consentire. Et seq
tur Car. in. d. cle. 2.

❡ Utrum monacus possit esse arbiter. R. q̄ 5
non nisi de lnia abbis τ vtilitate monaste
rij. ar. c. 2. de testa. li. 6. vbi non pōt esse testa
mēti executoꝛ sine licentia superioꝛis τ vti
litate monasterij. licet sit actus fauoꝛabilis
ergo nec arbitriuꝫ in se assumere. d. c. nō di
catis. Hoc tenet Bal. in. l. si qui ex consen
su. C. de epi. au.

❡ Utrũ arbitratoꝛ possit p bono pacis sine 6
pctō de iure alterius capere τ dare alteri.
R. Pa. i. d. c. q̄ntaual' q̄ sic alli. l. sed τ si in
seruum. §. si quis. τ. l. si quis de meis. §. re
cepisse. ff. de arbi. τ Inno. tex. est iūcta glo.
in. c. nisi essent de preben. facit. c. hijs que τ
ibi Pa. de ma. τ obe. ff. pro socio. l. socie
tatem. la. 2. §. arbitrorum. Et non solum in
cāu dubio: sed ēt in casu scito. ex quo faciꝭ p
bono pacis Bal. tenet q̄ non pōt τ furtum
comittit. de vsi. feu. Et credo verum dicat
q̄ñ facit sine causa. Secus p bono pacis. q2

multuz lucratur q a lite recedit. ar. eo℞ que nōt. i fi. l. lucius. ff. ad tre. ꝛ nisi nimis enormiter lederet ptem. facit qd nōt idem Pa.

7 ¶ Utrū arbiter pro recōpensatione alicuius spūal' possit iudicare dari tpale. R. Pa. in c. fi. de re. pmu. q' nō. qz cū arbitrium videat quidā ꝯctus. vt in aut. vt diffe. iudi. §. i. Unde quēadmodum per viam ꝯctus nō pōt dari aliqd tpale pro spūali sine symonia. Sic nec per viam arbitrij. vt hic.

8 ¶ Utrū i ecclīasticis possit ꝯpromitti i clericum ꝛ laicū. R. q' sic. c. per tuas de arbi. nō ūt vt in iudicibus. qz laicus ē oīo incapax huius iurisdictionis. vt in c. decernimus de iudi. ꝛ iurisdictio ꝯpeteret cuil3 i solidū ꝛ idūsibiliter. vt nōt glo. in c. prudentiam. de offi. dele. ꝛ sic mixtura faceret bilē in l. pedius. ff. de arbi. ꝛ qd nōt in. c. cum super de offi. dele. qd eē nō pōt. d. l. pedius. Tenet tū glo. in c. contingit de arbi. q' ēt de spūalibus pōt ꝯpromitti in clericum ꝛ laicū auēte supioris.

9 ¶ Utruz de rebus temporalibus clerici possint compromittere in arbitros laicos. R. fm Inno. in. c. contingit de arbi. q' sic. Fac. c. dilecti de arbi.

10 ¶ Utrum cū qs iurauit stare sniē arbitratorum possit sine periurio petere reductiōez ipius arbitramenti ad arbitrium boni viri qū tale arbitramentum est iniquuz. R. Pa. in. d. c. quintaual' mu'tas opi. recitat. Sed in ꝯsci a colligo ex eius dictis sic. Aut deceptio iteruenit ex proposito. Et tūc respectu cuiuscūq3 lesionis pōt peti reductio nō obstāte quocūq3 pacto. Rō. qz sicut expresse nō pōt renūciari dolus futurus. l. si vnus. §. illud nulla. ff. de pac. Ita nec tacite sb gñalitate verborū. Et hoc cōiter sequit doc. Et dr dolus ex ꝓposito qū scienter p fraudē: gra3 seu odium aggrauat ptem alteram. Aut deceptio iteruenit re ipa ꝛ sine dolo arbitratoris. Et tūc si lesio ē modica nō pōt peti reductio. vt in. l. si de .. §. recepisse. ff. de arbi. etiam si renunciatio nō interuenit. vt p3 in. c. nisi eēnt de preben. Aut lesit nō modice. Et cōis opi. est vt possit reduci. S3 hoc credo verum si nō interuenit renunciatio. Si vero iteruenit renūciatio. s. vt possit dare vni ꝛ leuare alteri. qz renūciatio aliqd opatur. ar. c. si papa de priuile. li. 6. ꝛ. c. in hijs de priuil. ꝛ in. l. si qū. C. de inoffi. te. Ideo tunc poterit ratione maxime ꝛ enormis lesionis: ꝛ nō magne. qz ista maxima lesio in dubio videtur excepta. ar. in. l. omnes. §. lucius. ff. de hijs q̄ i fra. cre. Et q' possit reduci facit. l. si quis cū alr. ff. de ver. obli. quia satis ē q' nō fecit sicut bonus vir facere debuisset. l. si libertus. ff. de oper. li. ꝛ ex q̄ maxima lesio nō fuit expressa non debet trahi vltra intentionem agentis. Ita sentit Bal. in. l. pe. C. de arbi. ꝛ. d. Anto. in. d. c. quintaual'. Et magna quantitas dicitur respectu psonarum vel cause fm Bal. alli. l. cum filiꝰ §. heres meus. ff. de le. 2. vide bonam glo. i c. fi. de re iud. li. 6. Quid si fuisset dictum vt possit alte ꝛ basse in totum vel in partem de iure vnius dare alteri. Et sic credo non possit si dolus nō interuenit: nisi additum fuisset illi ptāti verbum restrictiui. s. alte ꝛ basse prout sibi videbitur vel placebit. qz hec verba importat arbitrium boni viri. l. thays. §. sorore sua. ff. de fidecōis. li. l. i. ff. de le. 2. ꝛ. l. quisquis. ff. de le. 3. in prin. vide. ī. Iudicare. §. 3. ꝛ. 5.

¶ Qūo debēt ꝓnūciare arbitri sniam. R. q' i plīi. dicēdo. Nos arbitri ꝓnūciamus. ꝛc. Excepto i electione q̄ d3 fieri i singlri vice oium. de re iudi. c. cū ab vno li. 6. ꝛ pñtibus oibus arbitris fm Pa. i. c. sane de arbi. Uerūtū dicit Bar. in. l. duo ex tribus. ff. de re iud. q' si tertius fuit pñs i disceptatōe sup meritis cāe ꝛ dixit qcqd voluit ꝛ monitus ab alijs duobꝰ nō vlt eē pñs: nec allt cām ltiam abñtie q' tūc pñt duo ꝓcedē sine ipo tertio. Et qūo pōt mutare sniam vel corrigere. vide. ī. Iudex. §. 25. 11

¶ Cōpromissū ē i duos arbitratores ꝛ non ꝯcordāt. nūqd pñt ꝯpelli eligere tertiuz aut iudex possit ipe eligē. R. recitat Pa. i. d. c. qntaual' Bal. in. c. de inuesti. i ma. facta dicere quosdam sapientes ꝯsuluisse q' non. Et placet. 12

¶ Arbitrio bōi viri qū dr dēre relīq l' stari itelligr de iudice ordiario loci. nōt glo. i. c. statuti de rescri. li. 6. Et seqt Ge. i. d. c. statutū Spe. i ti. de arbi. §. i. v̄. sed quis. vbi dicit q' bonꝰ vir cꝰ arbitrio d3 stari dr iudex loci. l. ꝯtinuꝰ. §. cū ita. ff. de v̄. ob. ꝯcō. lap. abbas. 13

Archidiaconus

Nulla pōt de iure. Sed qz fz Inno. i. c. i. de offi. archi. ꝯstōnes ꝛ ꝯsuetudines p diuersa loca ꝓualēt i officijs de ꝯsue.. cū olī de exces. pla. c. ad hec. ipis stabit. Et iō i officio suo faciet fm q' ꝯsuetudo pscripta sue ecclie habet. Ubi aūt nō eēt talis ꝯsuetudo l' statutum haberēt locum capla totius istiꝰ tituli fm eundem Inno. Et sic post epum ē vicarius in omnibus ꝛ habet curam in clero: tam in vrbe quā i parochijs babitantes Et ipos debet de tertio in tertium annum si

Argu^m. a^grio sensu no pcedit ubi ifgit absonus intellect. ut alibi in iure expresse repit arum. Ita dt. pan. i. c. quanto. d usu. i. eo. i. et plen. pende. i. c. cum aplica dhisq fuit apla. 2 no Jo. an. 2 cal. i. c. publicato d elec. ita refert. pan. ubi. s.

epus non pot visitare. vt i. d. c. i. et in. d. c. ad h. Debet asculrare euagelium: et epl'am. et responsoria. et nullus ea in ecclia catet. nisi prius ab eo auscultat^9 et d ci^9 iussu. et cerosetarios ordiare. vt i. c. 2. tenet si aliqd ex sua negligetia vel alterius fraude depijt de rebus ecclie: nisi pposse puideat. vt in. c. 2. Dz exaiar clicos q sunt ad sacros ordies pmouendi. c. ad hoc. et c. vt nrm. Abbates et abbatissas ponit in sede sua. vt in. d. c. vt nrm que oia capl'a sunt i dicto ti. d offi. archi.

i Utrum peccet archidiaconus rndedo epo diceti. Scis huc esse dignu. Scio quatu huana fragilitas pmittit. R. fm Inno. in. c. vnico. de scru. in ordi. fa. q si talis ordinandus pntatur a probis pot sana psciа rndere: dumodo n sciat aliqd mali de eo. ar. de psu. dudu. q si scit aliqd mali de eo qd e secretu. dz obtinere a prelato vt eo abnte faciat ordinatoem. Et si n pot: vel sine scandalo. tuc et pot sana pscia dicere. qr no dicit nisi vt minister: n vt ipe: et ecclia q nihil scit de occultis p eu loqr. nec dz omittedo talia dicere: idirecte publicare crime fratris secretum. Si vo esset publicu tale crimen. tunc peccaret mortalr talia dicedo. 22. q. 2. pmuz simo crim e peni mortale qd scit. secus si esset veniale. vt. 25. di. §. criminis.

Archiepiscopus

pot i tota sua puintia exercere iurisdictoez tolledo praua psuetudinez et fulminado sniam excois i seruates ea fz Inno. et seqtur Pa. in. c. ex freqntibus. de insti. et sentit glo. in suma. 9. q. 3.

i Ite pot i sua diocesi exns roe norietatis delicti deliquetes suffraganeoꝝ suoꝝ sua snia afficere. Et lz tex. in. c. roana in. §. notoria d censi. li. 6. loqtur du visitat tn doc. coiter extendunt in. d. c. ex frequetibus et dum non visitat roe norietatis delicti.

2 Utru archieps possit absoluere subditos suffraganeoꝝ suoꝝ. R. Ge. in. c. perpetuo. de cesi. li. 6. q no pot ligare vel soluere nisi du visitat. vt tex. hic innuit: nec et a minori excomunicatoe absoluere. vt in. c. nup. §. i fi. vo. de se. ex. Et hoc veꝝ nisi p appellatoez ca ad eu deuoluta sit: vel i caibus sibi spalit a iure pmissis. de qbus hes i. c. pastoral'. de offi. or. i glo. et i. c. venerabilib^9. de sen. ex. li. 6. et in. d. c. perpetuo.

3 Utr possit an se cruce portari facere. R. q trasiens p puintia sua pot. et bndicere populo. et i pontificalibus: et sine pontificalib^9 celebrare: et celebrari facere: tam. in locis exeptis q non exemptis. Et etiaz episcop^9 in sua diocesi pot silr hec. Tn debent fieri sine violetia et grauamie exeptoꝝ. cle. archiepo. de puil'. Multa alia que ad foru pscie ptinent tangetia statum archiepoꝝ. vide. j. Prelatus per totum. et Eps per totum.

Archipresbyter

ecclie cathedral' dz hre curam quo alij sacerdotes dia officia celebrent debito mo et i abntia epi pot fontes bndicere: alijs sacerdotibus pniam iniugere. c. 2. de offi. archipsbi. Isti alio noie dnr decani. vt i. c. ad hec. d offi. archi. [illegible]

i Utr valeat absoluere oes d epatu. R. q sic oes q ad ipm p pnia recipieda recurrunt qr e pochial' sacerdos oiuz de epatu. c. offim eo. ti. in tex. et i glo. et. 50. di. in capite

2 Utr id possit archipsbr rural'. R. q n nisi i quatu eps ei dat auctatem. plebibus enim solumodo. preest et nihil dz facere sine relatoe epi: aut d eius decreta. c. fi. eo. ti.

Argumentatio a minori

ad mai^9 valz affirmatiue. c. si i laicis 38. di. A maiori ad min^9 valz negatiue. 12. q. 5. si paulus. Et de hoc. in. c. cum in cunctis. de elec. in glo. cum suis concor. Vide in Beneficium §. 25.

i A toto ad ptem valet negatiue. 14. q. 5. penale est.

2 A parte ad totu valet affirmatiue. 32. q. 4. meretrices.

3 Ab ethiologia nois. 16. q. i. placuit. cl. i. et 2. sed no valet nisi negatiue et in nomine appellatiuo. qr propria noia iponut ad placitu. vt not Bar. in prohemio inforciati sup Rica. Ex muto et fm Pa. in. c. i. de iudi. verum qn nome sumit ex ecntiali na sua. vt mutuu: testm. qr hoc veꝝ e. Testm e mentis testatio. l. i. ff. de testa. vbi ergo no e testatio mentis: nec testm. Silr mutuu est qd de meo sit tuum. l. 2. ff. si cer. pe. vbi ergo de meo non fit tuum non e mutum. Secus qn imponit nomen ex eo qd deberet inesse inominato. Unde Imperator dicitur Augustus: quia augere debet rem publica. si non auget: tn imperator e. vt nor in prohemio. ff. veteris. Papa pontifex dr. qr debet esse pos p exemplaritatem vite. Sed si non facit. tn pontifex e. vt in. c. i. de consti. li. 6. Sic igitur intellige insti. de tutel. in prin. ff. de v. si. l. bonoꝝ. et l. malu. C. de defen. ci. l. defensores. isti. d et dona. §. est et aliud. C. de serijs. l. a nullo. C. de of. pre. vr. l. i. vbi tex. Sciatis profecto ex ipo noie. qd prefecto debeatur annone. Ex quibus patet q argumetu pot sumi ab inter

Ref. eo §. i. vindo oio

pretatione nois. Et sic limita fm Bal. de vasallo milite q arma bellica deposuit illo pübui. Si noie pucis nec re hre meris :ce rez:si nom sigt sba3 l'qluatē necia3 incē alicui sbiecto.vi.ff.ō fideicōis.li.l.luci⁹.τ.ff.de pac.l.tale. pacti.§.fi. Sec⁹ si significat solā simplicē demrātoz.ō.ff.de re.du.l.si cognatis. Et ex h p3 eē verū φ scolāes scolas itrātes nō attēdētes nec studētes nō gaudent priuilio scolarū.vt t3 Jo.de li.i.pbēio cle. adducit nō p glo.i.l.vna.C.de stu.li.vr.ro. τ vř tex.i.l.si quis.C.de dome.prote. Et iō si inhoneste viuunt. Silr ē verū φ illi qui sūt de collegio alicuius artis.sed artē illā n̄ exercēt n̄ gaudēt priuilio illius art. vt nōt Bar i.l.sp.ff.de ui.inui.p illū tex.i.§. negotiatores.16.q.i.gñalr. Et hec faciūt tā ͻ̄ scolares τ artifices qͥ ͻ̄ eoꝝ rectores q gra uant litigantes cū eis rōe puilioꝝ. Et iō si hoc ē manifestū credo φ teneant ad restōz rectores oiuz i qbus pl⁹ sūt gñati. Et silr scolares si tales sūt:φ nō gaudeant:qͥuis non sit maifestū. In noie āt pprio sepe fit.ar.l3 nō validū'τ iō hoies querunt bona noia. Et dicebat vxor Jo.an. φ si venderēt ōberent emi pro magno bono propterea Jo. an. extolli nom pprū i.pbēio cle. Silr Accursius in.l.facta.§.si in dāda.ff. ad trebel. iterpretando nom sui. Et h euēit. qꝛ ex horido noie sepe suspicātur hoēs sinistrū:putantes a prauo euentu ipositum pro hoc vi de tex.cum glo.in.d.§.si in danda.

4 ¶ Ab auctoritate.32.q.i.dixit.
5 ¶ Ab oppositis l'contrarijs.8.q.i.sciēdum.
6 ¶ A simili.2.q.6.q se scit.2.q.i.multi in glo.
7 ¶ Ab exemplis gentilium.de ver. si. forus de conse.di.i.c.i.vide Bal.in. l.conuenticulam.C.de epi. τ cle.quomodo multis alis modis valet sed omitto pp breuitatem.

Arra
non pretia:sed pignora dñr.

1 ¶ Arraꝝ dōatio ē argumētū ēptiōis vel vēditois.aut alterius contractus qui tamen ͻ̄ctus valēt sine eis.l.qō sepe in prin.ff. de contrahen.emp. Et pōt quis ab emptione τ venditione discedere post ipsarum datio nem nisi sint date noie arre τ p parte solōnis.qꝛ cū ps ptij sit soluta res nō ē integra. C.qñ.li.ab ēp.di.l.vnica. Utrū tñ ille p quē stat ne contractus perficiatur.qñ solum sūt date pro arris:ipsas perdit q dedit.τ q recepit restituet in duplū.insti.de.emp. τ vē. §.in hijs. Et idem dic de pignore:dūmodo non sit datum extimatum nomine partis solutionis.C.de re.ven.l.pretij.

¶ Utrū possint interuenire in matrimonio τ quomodo faciunt matrimonium.vide.ſ. Sponsalia.§.11.cum se. 1

Arrogantia
ē qdaz filia supbie q̄ qs inflat se extollendo.ceteros qs.ſ se videt despicit τ qb⁹ n̄ psulēdo loq.s3 vix dñando dignat.C.i.45.di.

¶ Arrogātes dñr.q garrulitatē autoritatez putantes hūilr nesciunt iferre qō docēt. di.46.§.i.τ.c.i.τ di.49.c.hinc τ enim circa medium. 1
¶ Arrogantia rusticorum nihil impudentius.d.§.i. 2
¶ Utrū sit mortale pctm. R.φ sic.qñ ex tali supbia ul'cōtētione fit q̄ fit mortalis. Et ppterea vide.ſ. Supbia τ Contentio. Al'cōiter peccatum veniale erit. 3

Arrogatio
vide.s. Adoptio.

Ars
balistarioꝝ vtꝝ liceat. R. φ n̄ Immo pbibet sb pēa excōicatōis iter xpianos.vt i.c.vnico.de sagitarijs. Qō ē veꝝ fm glo. ibidem τ doc.i bello iniusto.sec⁹ iniusto.qꝛ data iusta licitū ē qbuscūqꝫ armis vti τ pugnaꝛ Immo aduersariū decipe p seductionē:parādo isidias.vt in.c.dñs.23.q.2.

¶ Utrum artifices qui inter se conueniunt φ alios nō instruant:aut φ non vendant nisi certo modo.τ huiusmōdi peccent. R.s3 Inno.in.c.significante.de ap.φ sic:si fraudulenter faciunt. Secus si ex priuilio l'consuetudine.τ.C.de mono.l.vnam.intelligit qñ fraudulenter faciūt.l'dicit φ locum hēt de psonis τ rebus:nō de loco l'mō. Ul'dic φ si faciant ex aliqua cā ltia φ l3. Secus si ex auaritia:l'in dānum rei publice. Et sic itellige.d.l.vnicam. 1
¶ Utrꝫ artifices faciētes q̄ p se l'alio admixto pūt eē vtilia.de qb⁹ dicit.l.qō sepe.§... velēni mali.ff.ō contrahē.emp. φ flagitiose nemi mali.ff.ō contrahē.emp. φ flagitiose rei nec emptio:nec mandatum nec societas valere pōt peccent mortaliter. R.φ sic.ymo omnia mala eis imputabuntur ex ipis venientia.c.fi.de iniur. τ dan.da. Et hoc videtur tenere Inno.in.c.i.ne cle.vel mo.qui dicit φ in hijs nullo mō l3 negotiari. Sed si posset eē vtile cum aliquo admixto.vt puta pro feris occidēdis:vel si sint forte gladij vel colores.quia pūt eē vtilia ad aliqua. s. ad defensionē.l'ad colorañ hoiem l'mulierem i casu licito.τ pro bona cā licita ē i his negotiatio fm eūdem Inno:vbi s. Et hoc credo verum qñ existiat. vl'pōt existimare 2

Atrox iniuria. vid. s. enormis

probabiliter ꝙ tal' emēs: vel cui talia dat: vel facit velit eis vti ad bonū. Al' tale erit peccatū talia facere: vel vēdere aut donare quale peccatū ē tali re vti. Et ex hoc p3 qd dicēdū de artificibus q faciūt taxillos: cartas: pompas: curiositates. ⁊ huiusmodi. q̄ vt frequētius sūt mortale peccatū ill' q ipsis vtunt. q2 n̄ pn̄t absolui nisi a tali arte abstineant.

3 ¶ Ars siue exercitiū corporale extrinsecum vtrū sit licitū. R. ꝙ sic. si hec ꝯcurrant. Primū recta intētio: nā cuius finis bonus ē. i. intentio: ipm quoq3 bonū ē in his q̄ de se nō sunt mala. Finis ergo vltius q d3 hr̄i ē de' i. cor. 10. Oīa q̄cunq3 facitis: aut i verbo: aut i ope. ⁊c. Finis ꝓpinquus d3 esse aliqd rónale: vt subuēito ꝓximi: vel sue necessitatis ad eph. 4. Operet manibus suis vt hēat vn̄ tribuat necessitatē patiēti. Qui ergo laborat laboret vt corpus exerceat ne occio torpescat: vel vt lucrū acqrat quo se ⁊ suos gubernare possit: vel vt alijs subueniat vn̄ viuere possint virtuose. ⁊ sic ad gliā ꝑueniant. Si at alia intentōne qs facit artē aliquā tale est peccatū: q̄lis ē intētio praua quā h3. Secundū ꝙ opus ip3 n̄ sit ꝓhibitum a deo vel ab ecclia: vel a legibus. sicut ē ars vsure ⁊ oīa q̄ n̄ sunt nisi ad peccatū. vel malū ꝓximorū. Tertiū ꝙ fiat mō debito ⁊ cū debitis circūstātijs. s. tpe debito. nō festiuo de quo dic. vt s. Ferie ꝑ totū. Itē sine fraude. vel dolo: piurijs: mendacijs: ⁊ huiusmodi. q2 tale pecm̄ erit. ars: quale mala circūstantia cū qua fit. Quartū ꝙ fiat ab eo q n̄ ē ꝓhibitus. Nā q̄dā sūt q̄ clicis ꝓhibent. vt. s. Clicus. 9. ꝑ totū.

Ascisinus

fm Archi. in c. pro hūani de homici. li. 6. dr̄ ascindo scidis, q2 scindūt aiam a corpe. Isti ꝓpric sūt q nō subsunt dn̄o alicuius: sed ꝑ pecūia occidūt hoies ad alicuius instātiā f3 p̄dictū Archi. Alij volunt ꝙ sint q̄dā infideles q faciliter q̄rūt interficere hoies. n̄ curātes si ipsi itersiciant. ⁊ ꝙ sint sub dn̄o alicuius vl' n̄ refert f3 Io. de Imo. ⁊ seqtur Ge. i. d. c. ꝓ hūani.

1 ¶ Que pena ꝓcurantiū mortē alicuius ꝑ tales. R. q̄cunq3 pnceps ⁊ quantumcūq3 magnus platus seu q̄uis alia psona ecclasiastica vel secularis quēpiam xp̄ianoꝝ ꝑ p̄dictos occidi fecerit vel mandauerit: q̄uis mors n̄ sit secuta aut eos receptauerit vel occultauerit: aut defensauerit. excōis ⁊ depositōis a dignitate: hōre: ordine offō ⁊ beneficio incurrit s̄nias ipso facto. Est ēt cū suis bonis mundanis oibus diffidatus a toto xp̄iano populo ꝑpetuo. Nec requirit alia s̄nia post q3 ꝓbabilibus ꝯstiterit argumētis illud scelus cōisisse. hec in. d. c. pro humani.

¶ Utrū tales diffidati possint interfici ipune. 2 R. Ange. de pusio ꝯsi. 13. ⁊ seqtur Ge. in. d. c. ꝑ humani. ꝙ sic. nedū ꝑ iudicē: sed ⁊ per quemcūq3 priuatū. q2 idē ē bannire: ⁊ diffidare qd statuere ⁊ p̄cipere vt ipune possit occidi. vt nōr. C. de accu. l. reos. Qd i ꝯscia liceret qn̄ fieret zelo iusticie: al' non.

¶ Utrū clericus taliter diffidatus sit spoliatus oi priuilegio clericali. R. Ge. in. d. c. pro humani ꝙ sic ⁊ sine alia d̄gradatōe pōt occidi vel verberari sine excōe vel alia pēa. 3

¶ Utrū bona p̄dictoꝝ sint capiēda. R. ꝙ sic si sunt bona mūdana. Aduerte tn̄ hic fm Archi. ibidē ꝙ reqritur pri' s̄nia iudicis declarantis ip3 asasinū vel fautorē taliū añq̄ liceat ꝯ tales ꝓcedere i psonis vel bonis. Et ... tex. d. c. pro humani rn̄det n̄ reqri alia s̄n... s. q̄ det licētiā occidēdi ⁊ huiusmodi. q2 sufficit sit declaratus ascisinus: vel fautor. Qd nō. q2 facit ad multa. 4

Astrologia

nihil ꝯfert ad salutē sed potius mittit in errorē. ⁊ ideo a quolibet fideli est postponēda. 37. di. §. s3 ꝯ. 26. q. i. illud circa fi. ⁊. c. sed ⁊ illud.

Astutia

ꝓpric fm Tho. sa se. q. 55. ē cū quis ad ꝯsequendū aliquē finē bonum vel malū vtit nō veris medijs: sed simulatis ⁊ apparentibus. qd quidē ē ꝯ rōnem ⁊ contra prudentiam ⁊ peccatum. Aliquando tamen dicitur prudentia pp similitudinem. s3 im ꝓpric. vt prouer. prio vt det puul' astucia.

¶ Astutia large ē quedā apparens fictio seu simulatio. Et pōt dupliciter fieri. Prio ad bonum alterius ⁊ ad nullius malū iniuste. ⁊ sic nō est peccatum. vt p3. 22. q. 2. in. c. vtilem vbi ponitur quomodo xp̄s ⁊ dauid ⁊ alij vsi sunt simulatione ⁊ sancte. ⁊ glo. dicit ibidem ꝙ dolus contra hostem bonus est. 23. q. 2. dn̄s. ⁊. 43. di. in mandatis. ff. de cap. ⁊ postli. re. l. nihil itereſt. ⁊. 14. q. 5. dixit. Qd verum credo: dūmodo mendaciū non dicatur. ⁊ hostis sit nobis contra iusticiā hostis. Secundo modo astutia seu simulatio fit ad fallendum proximum. Et sic semper est peccatū. 27. di. qd interrogasti. 12. q. i. certe. Et aliqn̄ ē veniale peccatū aliqn̄ mortale fm nocumentū qd infert ꝓximo vel intēdit īferre. ex ea. vt puta de re notabili: sic ē mortale. ar. c. primum. 22. q. 2. Et hoc etiam si fieret propter bonum alterius. quia nulli facienda ē iniuria ꝑ alterius bono. d. c. primū.

Ascriptitij q sint. s. colonus

+ huius opinionis ē ... cap 27 num. 135

Auxiliū p̄stās i furto q̄ñ te. vid. j. furtū .9. 16. et ibi pō dña iter 9silū z auxiliū.

Et de hac habes .j. prudentia .§.4.

Auaritia

fz Tulliū ē inordinatus amor hñdi. Et dr̄ inordinatus dū qs supra modū mēsure qrit l' retinet diuitias. Nā bōa exteriora hoīs cōsistē debēt i q̄dā mēsura .s. ut q̄rat hēre diuitias ꝑut sūt necessarie ad uitā: ul' suam ꝯdōnē. Et sic auaritia sp̄ est peccatū fm Tho. fa fe. q. 118. Pro cuius declaratione est notañ ut elicio ex dc̄is alex̄. ⁊ Tho. ubi s̄. ꝙ auaritia ꝯsistit i trib' .s. appetēdo i acq̄rēdo ⁊ in retinēdo iordinate res tēporales

1 ℂ Utrū aūt sit peccatū mortale auaritia q̄ ꝯsistit i appetēdo. R̸. ꝙ sic tribus modis. Pͥmo appetendo aliena illicite uoluntate deliberata. ita ꝙ ꝓcederet in opus si eēt facultas. Et isto mō ē mortale peccatū. qꝛ ꝯ̄ illud p̄ceptū. exo. 20. Nō concupisces rē ꝓximi tui. Posset tñ eē ueniale peccatū pp̄ modicitatē rei appetite. sicͭ dicit̄ de furto. .j. furtū §.34. Secūdo est mortale peccatū cū appetit deliberate illicita q̄ sine peccato mortali teneri nō pñt. pu. bñficiū ecclesiasticum cuꝫ sit indignus. Tertio posset eē mortale peccatū q̄ñ appetit sup̄flua appetitu suffocāte totalr̄ mentem a debita cura sui ⁊ necessaria ꝯsideratōe dioꝝ ut pꝫ in. c. idolatriā. 28. q. 1. ⁊ facit. c. cū oīs auaritia. 1. q. 1. Sup̄fluo igit̄ amore desiderare diuitias: dūmō sit infra deum. ut puta qꝛ nec illicito mō: nec illicita ul' let. nec pp̄ hoc dimittit necessaria ad salutē coiter est peccatū ueniale

2 ℂ Utrū auaritia i acquirendo sit mortal'. R̸. ꝙ sic duobus modis. Primo si acquirit p̄ illicitū ꝯ̄ctū dīa l' humana lege ꝓhibituꝫ. puta p̄ usurā: rapinā. falsū ꝯ̄ctū ⁊ huiusmōi. Secundo si acquirit p̄ opa que sūt peccata mōtalia: ꝗ̄uis ēt nihil acquireret ut adulterari ⁊ similia. Si uēo talia opa ꝗ̄uis illicita: nō eēnt peccatū mōtale. tūc auaritia nō eēt mōtalis: ut puta cū aliquis cōpōit uerba iocosa ad lucrū. salua tñ honestate. sed eēt ueniale peccatum: sicut illud per quod querit.

3 ℂ Utrū auaritia i retinendo sit mortale peccatū. R̸. ꝙ sic tripl'r. Primo cū retinet scienter ea q̄ restituere tenet̄ ⁊ pōt. c. sepe ꝯtingit de resti. spo. ⁊ totiens quotiens pōt restituere ⁊ dispoīt nō restituere. ar. d. c. sepe. Secundo cū retinet ea que sūt ultra suā necessitatē ⁊ sue familie uidens. aliquē i extrema necessitate qꝛ tenet̄ ei de tali superfluo subuenire de p̄cepto. ut dicit Ri. i. 4. di. 15. De quo uide .j. elemosina .§.1. Tertio cū retinet sup̄flua rōne ꝯdecentie sui status qꝛ de ip̄is tenet̄ facere elemosinas: ēt nō ex̄ñtibus i extrema necessitate fm Ri. ubi. s̄. Et hoc intelligo cū retinet amore inordinato. Secus si teneret ut loco ⁊ tempore dispensaret. qꝛ ñ tenetur simul talia superflua dare. In alijs aūt casibus cōmuniter est ueniale.

4 ℂ Que sunt eius filie. R̸. ꝙ multe. Ipa ē q̄ fecit meū. ⁊ tuū ꝯ̄ ius nāle qd̄ oia coia fecerat. 8. di. §. differt. 47. di. sicut. 12. q. 1. dilectissimis. ⁊ c. duo. Ipa in terrenis facit fortes i celestibus debiles. 47. di. omēs hu' seculi. Ipa excecat rōem ⁊ gratius fac̄ uidere aurū ꝙ̄ solē. d. c. sicut. ⁊ 37. di. nōne. Ipa facit idolatrare ⁊ fornicari. 28. q. 1. idolatriā. ⁊ 1. q. 1. cū oīs auaritia. Itē facit adulari regib' ut captent alienas hereditates. d. c. nonnē. Ipsa furtū. rapinā: usurā: fraudē: falsitatē iniustitiā: simoniā: acceptionē personaꝝ. ꝓditionē: turpe lucrū: inmisericordiā ⁊ inquietudinē parit. de quibus uide in titulis suis. Et breuiter ipa est oium maloꝝ radix. 47. di. bonoꝝ auctori. ⁊ 23. di. hijs ergo. Ipa maiorē reuerentiā exhibet auro ꝙ̄ deo. 47. di. sic. Ipa excecat mētē. de p̄ben. quorūdā li. 6. ⁊ i. c. 5. de ellec. li. 6. dr̄ auaricie cecitas

Audatia

utrū sit peccatū. R̸. ꝯsic fz ꝙ dic̄ excessū passiōis q̄ p̄pe dr̄ audatia. ō q̄ eccle. 8. cū audace ne eas. ⁊ oppōit̄ fortitudini q̄ ē ꝯ̄ timores ⁊ audatias.

Augere

an ꝓhibeat̄ q̄ ē p̄hibitus acq̄rē? R̸. Ge. i. c. cū ex eo. de excess. pla. li. 6. ꝙ ñ. qꝛ p̄hibitus acq̄rē nouū ius i re nō dr̄ uenire ꝯ̄ ꝓhibitionē lꝫ augumentet p̄stinū quod hēbat añ ꝓhibitionē. ut est casus in. c. si. fo. R̸. de ꝯcess. p̄bē. li. 6. Uide. j. loca. §.3.

Augurium

qd̄ sit i ꝯsideratōe auiū ad sciētiā futuroꝝ ē ex traditiōe maloꝝ angeloꝝ 26. q. 2. q sie. Utrꝫ hāc artē exercer̄ sit licitū? R̸. ꝙ uanitas ē ⁊ sup̄stitō. 26. q. 2. c. illō. ymo ē idolatrie cultus augurij sup̄stitionibus implicari. 26. q. 2. sed ⁊ illud. Et sic pꝫ ꝙ ē peccatū mōtale. Et ꝯfirmat̄ hoc: qꝛ in. c. augurijs 26. q. 6. dr̄ ꝙ augurijs seruiens est ab eccl'ia sepand.' Sꝫ de h̄ latius uide. j. sortilegiū.

Austeritas

idiscreta i uigilijs ⁊ orōib' ꝛep̄hēdit̄. ō ꝯse. di. 5. ñ mediocrit̄. Et possꝫ eē mōtale peccatū: uꝫ q̄ñ nōbilit̄ ledēt uitā ꝓp̄ā ⁊ sciēt l' ex tali idiscretōe q̄ ꝓueniret ex lata culpa. ut pꝫ ex. d. c. nō mediocrit̄ qd̄ demonstrat eos cōmittere rapinā

1 ℂ Austeritas i imperando est quando non cū tranquillitate corrigit' sꝫ aspere subditos

2 ¶ Austerus non debet eē dispensator ubi de⁹ est benignus.26.q.7.alligant in fi. Melius est ꝑ mansuetudinē peccatores ab erro re eruere. ꝗ ꝑ austeritatem in foueā ꝑditio nis ꝓpellere. 45.di.recedite.qꝛ austeritas i moderata nec correctiōem inducit.nec salu tem.45.di.cū beatus. Et sic p3 ꝙ nec multa austeritate exlcerandi sūt subditi n3 nimia benignitate dissoluendi.45.di.disciplina.

Balistariorum

ars quo ꝓhibet. vide. ȷ. ars in ꝑn.

Balneum

utrum sit intrā dū3 die dñica ℞. ꝓ uoluptate aut luxuria omni tempore ꝓhibetur. ꝓ necessitate aūt l3. ut ē tex.in.c. ꝑuenit.de conse.di.3.

2 ¶ Utrum liceat clericis ul'religiosis balnea intrare? ℞. ꝙ sic cā necessitatis.ut p3 ex tex 24.q.1. omnis qui.

3 ¶ Utrum liceat balneum intrare cum mulie ribus? ℞. ꝙ nō.ut est tex in.c.non o3.81. di. Jmo ut dicit glo.ibidē. Si uir ingredit bal neum cum muliere extranea: donatione ꝓp nuptias priuatur. ⁊ mulier dote si cum ui ro alieno habuerit balneum.ut.C.de repu. l.ultima.§. inter culpas. Jmo infamis ē q tenet mulieres custodientes balneatorū ue stes.ut.l. athletas.ff. de hijs qui no.infa.§. athtor.

5 ¶ Utrum liceat balneum intrare cum iudeo ℞. ꝙ non ulli xp̄iano. ⁊ si clericus est.dbet deponi. laicus excōicari qui cum iudeo se balneat.28.q.1.nullus.

Bannum.

Qualiter puni at bāniēs ep̄m uide.ȷ.Excōicatio.5. casu.93.

1 ¶ Utrum iniuste bāniens aliquem teneatur ad restitutionem de amisis rōne talis bāni tionis. ℞. ꝙ ultra peccatum mortale quod incurrit tenetur ad restitutōnem ꝑm Jnno. in.c.si.de hijs que ui.me.ue.cā.si.ff.qđ me. cā.l.si cum exceptione.§.pedius.qꝛ bānitō eius fuit amissionis occasio.d.l.si cum.§.in hac actōne. Nec ob.ff.eo.l.metum in ꝑnci. ubi sentiens armatos contra se uenire ⁊ fu giens si occupatus fuit fundus quē fugiēdo dimisit: ñ tñr armati.qꝛ logt qñ mel' fuit ua nus.qꝛ forte ꝯ eū nō ibant. s3 si ꝓmisissent ire ꝯ eū ⁊ huiusmōi bene tenerent de oi dā no qđ iuraret sibi contigisse eo⁊ occasione ar.dicta⁊.l. ⁊.d.c.fi. ⁊.2.q.1.i ꝑmis. De bā nis que debent fieri in matrimonio.vide.ȷ Clandestinū i ꝑn. de bannitione que ē diffi

datio.

¶ Utrum bānitus amittat q̄ sūt iuris ciuil'? ℞. s3 Bar. aut ē bānitus tal' ꝙ pōt ipune offēdi Et sic si ē bannitus iperij ꝑdit. Si uero ē bā nitus alicuius ciuitat' l'regni sic nō ꝑdit ea q̄ sūt iuris ciu'ciuiū roāno⁊. s3 ea q̄ sūt ꝓpa il lius ciuitatis l'regni. hoc nōt Bar.i.l. aistioē. ff.de ca.di. Et addit ꝙ ad hoc ut sit tal' bāni nitus duo requirūt. Primū ꝙ sit iobediens ⁊ aufugerit ab ipso cui subest. ⁊ sic ex bānit. Secundū ꝙ i hostiū nūo se ꝯserat. ⁊ h3 eū ꝓ hoste Si aūt qs eēt bannitus. nō tñ hēre tur ut hostis.nec posset offendi ipune ex fo ma statuti.tūc tal' nō ꝑdit ꝗ ea q̄ sūt citatis. Et sic p3 quō pōt facere testū l'succedē. qꝛ ꝑmus nō pōt.s.bannitus ipij. Alius banni tus citatis pōt. ⁊ multo fortius bannitus q nō pōt offendi.s3 secundus pōt ꝑm ius cōe secus in successione ꝑm statuta ciuitatis. Et sic p3

Baptismus

ꝑmo quot tuplex ē? ℞ triplex.ut dicit Aug.li.4. de unico baptis. ⁊ đ ꝯse.di.4.c.baptismi uicē.s. flu minis.de hoc Jo.3.uenit Jesus in terrā iu deam ⁊ baptizabat. ⁊ iste ꝓpe dr baptism' alij aūt methaforice.qꝛ uterq3 instar baptis mi h3 purificare. ⁊ p ꝯñs uicē eius iplere. Secundus est baptismus sanguis. Jo.12. Baptismo hoc hēo baptizari. ⁊ iste est bap tismus potissimus.de ꝯse.di.4.cathecumi nūs baptizatus. Tertius est baptismus flāis siue spiritus sancti.de quo act.1. Uos autē baptizabimini spiritu sancto. ⁊ iste est pro positum suscipiendi baptismum modo de bito si dabitur facultas.unde istud non con gruit nisi adultis habentibus usu3 ratōnis. dicto . c. baptismi uicem. Jste baptismus non equipolet ꝑmo quia non remittitur to ta pena debita peccatis sicut i ꝑmo. s3 plus ⁊ minus ꝑm suam deuotionem. Jtem per istum non imprimitur caracter. Jtem priuat iste ecclesiastica sepultura. sicut ⁊ cathecu mini. ꝗuis ꝓ eis oret ecclesia. Jtem in isto requiritur contritio ut saluetur. sed non in primo sed solum attritio. Secundus uero baptismus excedit ꝑmum quo ad ꝑmium accidentale. quod est aureola et etiam essen tiale ꝑm Pe. de pal'.in.4. qꝛ plus de gratia confert. sicut est ibi maius opus sed non im primitur caracter per ipsum sicut per ꝑmū Et iste secundus est cōmunis adultis ⁊ par uulis. quia si paruuli interficiantur pro chri sto. puta in detestationem fidei christi qua3 tenent parentes eius sunt martires ꝑm the ologos. ⁊ ꝑm Pe. de pal'.in.4. et si essent i

bap nitus ex delicto . ex q̄ ueniūt bona publicāda nō eq poss' de pōtato q nō sucedit ñ ex testo ab itestato. l. 1. C. de here. Insti. qꝛ talis sucedit ⁊ pt agrē de nouo, si remaneret liber ... ditoe3 Juris cois, s3 nō vigore statutor citatis ul castri de qua est bānitus ... segt ... Si qđ nāt ei cū nō possit i dāi citate ul castr agē: ... q pt cedē altei iura sua recepto p̄tio. Et nō obstabit cessionario bānitio sic. nō. bar. i. l. certa forma. C. ...

nentre. et in despectu christi mater percussa abortum faceret: uel interficeretur. Sz qa hic intendo tractare de baptismo fluis. Jdo videndum est quid sit baptismus fluminis? R. baptismus est exterior hominis ablutio cum certa forma verbo℞ fm Magistrum sen. in .4. di. 3. Jn quo fm Inno. in Rubrica de baptismo sunt tria sicut in sacramento altaris. Unu3 qd est tantum res sacramenti. s. gratie infusio et peccati remissio. Secundu3 qd est tantum sacramentum. s. aqua abluens et ablutio passio: intelligo cum debita forma verbo℞. aliter non. i. q. i. detrahe. Tertium quod est sacramentum et res. s. caracter. Aqua ergo verbo domini sanctifica ta ppe est sacramentum sicut spes panis et caracter :fario sicut uerum corpus christi

1 • Utrum sit de necessitate. R. fm Bo. in .4. sen. di. 3. et Ri. ibidem qp post tempus passionis christi: ex quo euangelium e publicatu. quilibet et sanctificatus in utero debitor ee cepit ipsius baptismi: ex quo ad eum institutio peruenit. Unde aduerte qp nisi aliquo dictoru3 baptismo℞ quis suppleat uicem baptismi fluminis dampnabitur nisi eo fuerit baptizatus. sed adultus et punietur pena sensus ex tali omissione qz peccat mortaliter no suscipiendo. ex quo ad eum peruenit institutio sed paruulus carens usu ratois solummodo punietur pena damni. Sed aduerte qp non pot suppleri baptismus fluminis aliquo mo qn hetur oportunitas ip3 capiedi si n capit

Baptismus

1. Queritur q sit forma baptismi. R. fm doc. in c. i. de baptismo est hec. Ego te baptizo in nomine patris et filij et spiritus sancti amen. ponitur et de 9se. di. 4. c. a quodam et c. multi.

1 Utrum ego sit de substantia. R. Inno. in d. c. i. cum glo. qp non. et tex. est i. c. retulerut de conse. di. 4. qp est baptismus. licet omittatur. ego. Et Ri. in. 4. di. 3. ar. 2. q. 3. concordat qp non est de substantia. Ego.

2 Quid si dimittatur te. R. Inno. in d. c. i. qp nihil fit. Esset temen baptismus si pro illo pnomine te poneretur nomen ppium illius quem baptizat fm Pe. aureolum in. 4. sen. di. 3. q. 2. Pecaret tn grauit. si sic facet.

3 Quid si diceret. Ego te linio. Jn nomine patris et filij. R. Pe. au. vbi. s. qp non esset baptismus. quia oportet exprimat verbum denotans ablutionem. sicut baptizo. i. abluo te. n linio te et huiusmodi qz nihil facet

4 Quid si vnus baptizans diceret. Nos te baptizam. R. secs Bon. i. 4. di. 5. qp eet baptismus. qz coiter dicimus nos. Et hoc ne℞ nisi itedet aliu sesu iducee. qz tuc n eet baptismus. Jn3 Sco. i. 4. di. 6. qp si plres baptizado dicerent. nos baptizam. et c. qp n eet baptismus. qz n repitat xp3 q e vir. Sz Bo. itedit dicee qp e baptismus qn p nos intendit dicere Ego. sicut faciunt domini.

Quid si qs dicet i pli. Ego uos baptizo? R. Pe. au. vbi. s. qp sol dz baptizari et i singulari. Et facies 9triu: grauit peccat nisi necessitas subesset. qz tuc licet. vt fecerut apli. 5

Quid si omittatur in. R. Gualdensis qp non est baptismus. 6

Utrum possit dicere. Jn nominibus patris et filij et c. R. Pe. au. vbi. s. qp non. sed in singulari. s. Jn nomine patris. et c. quod idem est ac si diceret. Jn virtute sancte trinitatis. s. patris et filij et c. 7

Quid si dicatur. Ego te baptizo innomine christi. R. qui. s. qp non eet baptizatus. licet dispensatum fuerit aplis ad gloriam nominis christi. Glo. tn in. c. quoda. de conse. di. 4. tenet qp sit baptizatus per dictum. c. Ego credo indubio iterum baptizandum fm modum. vt. j. Baptismus. 4. §. 10. 8

Utrum sit baptizatus si dicatur. Jn nomine trinitatis. R. qp no. fm glo. in. d. c. quoda facit. c. multi ibidem 9

Quid si dicatur. Jnnomine genitoris et geniti. et c. R. qui. s. et communiter Theologi qp nihil fit. qz ista nomina patris et filij magis nominant ypostases q3 genitor et genitus. Gofre. et Jo. tenent qp sit baptizatus. s3 pmu uerius. Et io indubio e baptizadus ite℞ 10

Quid si non dicatur copulatiua. et? R. Jn no. in. d. c. i. qp ualet si poneretur loco eius q3 qz nulla est differentia iter has copulatiuas et et q3. Alias non ualeret. 11

Sed quero utrum sit de necessitate qp pferatur in latino? R. Aureolus ubi. s. qp sic a latino qui scit litteras. Ab eo uero qui latinus est: sed litteras nescit proferantur i vulgari. A greco i greco sermone. Et licet grecus si proferat in latino et latinus in greco: aut in vulgari sit baptismus. tamen peccat. Tu aut dic qp dz pferre i ea lingua in q melius pot pferre uel lrali uel vulgari 12

Utru regrat 9tinuatio i platoe dce forme? R. Au. vbi. s. qp sic. n interponedo historia Et crdo qp si nobil eet discotiuato: nihil fieret. sec i modica discotiuatoe. pu. tussis ul silentij et huiusmoi que intetioe3 n discotinuet 13

Utru possit fieri traspositio i dcis vbis. R. Au. vbi. s. qp n et peccat grauit traspone do l3 baptizatus sit nisi. traspositio mutet sesu3 14

ut dicendo. Ego te pr̄is ⁊ filij baptizo in no-
mine sp̄s sancti: uel nisi intēdat iducē erro
rem. q̄z non baptizaret.
15 ¶ Quid si ꝓferant corrupte p̄fata verb[illegible]? R̄.
Au. vbi. s̄. q̄ si sit ex ipotentia n̄ est peccatū
Ex ioco est peccatū graue. tm̄ baptismus est
Ex mala uō itentione est peccatū grauissi-
mū. ⁊ n̄ erit baptizatus. q̄ sit baptizatus in
duobus p̄mis casibus. pz in. d. c. retulerūt.
d̄ ꝯse. di. 4. vbi ille dicebat. Ego te baptizo
i nomine patria ⁊ filia ⁊ sp̄u sancta. Ratio
s̄m glo. ibidē. q̄z error sillabe nō nocet. ut.
ff. de ma. te. l. qui hēbat suuz. maxie in fine
dictōis. Secus eēt i p̄ncipio uel medio. Un̄
tene q̄ qn̄ aliqua dimutio: uel corruptio in
teruenit in forma p̄fate ꝓlationis: n̄ ex ma-
litia q̄ si morit̄ stati: creden̄ est q̄ deus sup
pleat: ⁊ tal' sepeliēdus ē in cimiterio. Si uō
supuixerit reiteran̄ est sub ꝯdictione: nisi in
casu qn̄ certū ē q̄ nō mutat aliqd de eēntia
p̄fate forme. sicē ē error lr̄e solū: maxie in fi.
16 ¶ Utrū sit necessaria exp̄ssio vocal'? R̄. san
ctus Bo. i. 4. di. 3. ar. i. q. 2. q̄ sic. vn̄ sin̄ v̄bo
vocali null' ē efficatie. facit. c. detrahe. i. q. i
17 ¶ Utr̄ sit necesse q̄ ꝓferant cū fide? R̄. scūs
Bo. vbi. s̄. ar. 2. q. 2: q̄ n̄ q̄z baptismus non
est sacramentū singl'ris p̄sone. Jō fides per
sone nihil ꝓdest nec obest. sed est sacram̄tū
eccl'e xp̄i: vn̄ q̄cquid sit de fide cōdis p̄sone
baptizantis iudicandū ē s̄m exp̄ssiōez oris
18 ¶ Utr̄ grecus q̄ dic̄ baptizet Pe. in nomie
pr̄is ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti. rite baptizet? R̄. co
munis opi. theologor̄ in. 4. di. 3. ē q̄ sic. q̄z
in forma baptismi reqrit̄ p̄mo de necessita
te vnū ptinēs ad sanctificatōem elemēti q̄d
est inuocatio trinitatis. Aliud ptinens ad d̄
terminatōnem intentōis mistri: s. exp̄ssio ac
tus baptizandi. ⁊ circa istud ꝯcurrunt duo
s. exp̄ssio ipius actus ⁊ p̄sone in quā transit
actus. Et ista sunt d̄ necessitate baptismi. sed
modus exp̄miēdi est ex institutōne eccl'e. Et
iō peccaret mortal'r latinus sic baptizans: sz
n̄ grecus. Securius credo q̄ iter̄ baptizet:
pp dubium q̄z alij ꝯdicunt.
19 ¶ Utr̄ aliqd addēs ad p̄dictā formā bapti
zet. vt si dico. Ego Petrus sacerdos bapti
zo te. in noie pr̄is ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti. amen
⁊ santi Jo. baptiste. ⁊c. R̄. Inno. in. c. i. de
bap. q̄ si tale additū itendat eē d̄ s̄ba forme:
ita q̄ n̄ valēt q̄si volēs nouuz ritū adducē:
n̄ eēt baptizatus. Si aūt credēt n̄ eē d̄ s̄ba fō
me: sz ex siplicitate aut ex deuotōe: aut ēt ex
malitia ēt si dicēt in noie diaboli aut hereti
cor̄. ego te baptizo in noie pr̄is ⁊ filij ⁊ sp̄s
sancti. amē: dūmodo hoc non credat eē de
forma ⁊ baptizar̄ itēdat: erit baptizatus: aut
dūmō tal' additio nō distrahat itellectū for
me: seu corrūpat. vt puta si dicat̄. In nomie
pr̄is maioris: filij minoris ⁊c. s̄m Bo. i. 3.
di. ar. 2. q. 3. p̄me ptis. 4. q̄z n̄ eēt baptizatus.

Baptismus

3. q̄ ad mā̄z Que ē dbi
ta mā̄ baptismi. R̄. Au. ubi. s̄. q̄ ē
aqua simplex nāl' potēs abluē. Ex q̄ pz p̄ri
mo q̄ in nullo alio liquore pōt fieri baptis
mus nisi in aq̄. ex̄ de bap. c. n̄ ut apponeres
¶ Secundo reqrit̄ q̄ pura. vn̄ nec i brodio 1
l' i aq̄ mixta butiro: l' piguedie pōt fieri bap
tismus. qn̄. s. pmixtū soluit sp̄ēm aq̄. sic si pa
rū aq̄ multū vinū misceat̄. al' pōt.
¶ Sz numqd salsedo ipediat. R̄. q̄. s̄. q̄ n̄. q̄z 2
n̄ aufert sp̄ēm aq̄. Imo ponit̄ i sp̄ēa aq̄. Aq̄
vō reliq̄ta sale n̄ vr̄ mā̄ debita nisi p euapo-
ratōem ⁊ exalatōem reducēt ad dulcedinē
¶ Sz nūqd q̄lz admixtio aq̄ facta ipediat. 3
R̄. Ri. in. 4. di. 3. ar. 3. q. 3. q̄ aq̄ mixtio pōt
dupl'r fieri. vno mō uere ⁊ ꝓp̄e qn̄ ex mix-
tibilibus ꝯstituit̄ aliqd̄ vnū p eēntiā. ⁊ sic i-
pedit. q̄z n̄ est aq̄ in actu. sz in potētia. Alio
mō ip̄ꝓp̄e s̄z quādā appentiā s̄m quā mi-
scent̄ illa quor̄ minime ptes s̄z sēsū sunt iu
xta se iuicē posite: ⁊ actual'r alterate saluis
eor̄ essentijs q̄ dr̄ ꝓp̄e ꝯfusio: ⁊ sic n̄ ipedit
qn possit fieri baptismus. q̄z māet sp̄ēs aq̄.
Et iō q̄uis aq̄ maris sit alterata pp admixti
onē grossor̄ uapor̄ terrestriū adustor̄: q̄ p
mixtio s̄m ph̄m. 2. methauror̄ ē cā salsedis
mari: ⁊ aqua lisciuij pp sui collōnez p cinēs
⁊ alie aq̄ pp ear̄ trāsitū p uēas sulphureas
tm̄ q̄a i eis manet salua sp̄ēs aq̄ pōt fiēi bap
tismus. Dic ergo q̄ ad cognoscen̄ aquā de
bitā sacr̄o isti attendi dz p̄mo origo. ⁊ sic sa
liua: vrina. aq̄ rosea ⁊ huiusmōi n̄ sunt mā̄
debita. Secūdo ad sp̄ēz aq̄. s. ut sit liqda. ⁊
tertio vt sapor alicuius liquoris alterius n̄
tollat v̄tutē. nā alij sapores rer̄ n̄ liqdar̄ n̄
inmutant sp̄ēm aq̄ si manet liqda. sz bn̄ sapo
res rer̄ liqdar̄. ut puta uini ⁊ huiusmōi. vn̄
qn̄ plus hz de sapore uini ⁊ huiusmodi q̄
aque nō pōt de ea baptizari.
¶ Tertio reqritur q̄ possit lauare. q̄z aq̄ in 4
linteo l' in lana n̄ est apta lauare nisi exp̄ma
tur ex̄. Sil'r nec glacies: l' nix: ul' grando nisi
dissoluatur. nec lutum.
¶ Quāto q̄ sit nāl' n̄ artificial'. Et iō aq̄ ro- 5
sea: l' ardens nō ualet. sil'r nec aq̄ supnatans
cruōi q̄ dr̄ fleuma. nec aq̄ quā faciunt alchi
miste. Aqua tm̄ q̄ exiuit de latere xp̄i fuisset
mā̄ debita. q̄z uera aqua fuit.
¶ Utr̄ vrina possit eē mā̄ debita. R̄. Ri. vbi 6

supra q non. nec ceruisia debito modo co cta. nec saliua. quia in eis non manet salua spés aque

7 ¶ Utrum i aqua palludosa posset fieri. R. Ri. vbi. s. q sic. qr ibi est spés aq. Intellige nisi eét ita pdensa sicut est aq in glacie.

Baptismus .4. quo ad modū quis

modus est tenendus in baptizan do. R. Pe Au. q pmo dz ablui ab eo qui baptizat: nō fricari: l'tingi: ul submergi. Ex quo pz q pňiciens puer in puteū nō hns funé nō baptizat.

1 ¶ Quid de illo qui deponit in canistro p cor dā: cū non pōt manu ad aquā attingē immi gens eū τ extrahens. R. Ri. vbi. s. di. 4. q. vltia q sic est baptizatus

2 ¶ Secundo dz imergi ut appeat mortuus cū xpo. Utrum aūt totū corpus sit abluendū. R. Ri. vbi. s. q pncipalr caput: seu facies. qr i ea vigent sensus. postea pectus q est sedes cordis. Tenetur tñ coius q qualrcunqz cō tingatur est baptizatus. τ q sufficit asper sio quantumcunqz modica in casu necessi tatis.

3 ¶ Tertio dz talis imersio eé trina vbi est cō suetudo. alr nō. qr nō est de necessitate sacra menti sed suffic vna. de psc. distictiōe. 4. de trina.

4 ¶ Utrum regrat silitas in platiōe vboz τ ablu tione. R. Landul. in. 4. di. 6. q. 2. q sic quā ta regrit in actibus humanis. s. quantū pōt non punctual'q eé vix posset. vñ hz Sco. τ Ri. in. 4. di. 3. sufficit q platio uerboz in cipiat anteqz ablutio termineur uel econ uerso.

5 ¶ Utrum requirat q aqua qua quis baptizat sit sanctificata a psbitero pmo p orōem. R. fm sanctū Bo. in. 4. di. 3. q nō de necessitate: sed de pgruo. Ita tñ q nisi necessitas hoc requireret. peccaret mortaliter sacerdos baptizans in aqua non sanctificata eo mo do quo dictum est. scilicet per orationem sacerdotis

6 ¶ Quid si omittant alie solénitates. R. doc. in. c. i. de bap. debent suppleri: lz nō sint ne cessarie. Aduerte q baptismus dz fieri cū chrismate illius anni. alr punit sacerdos si contra fecerit nisi in necessitate. de psc. di. 4 c. si quis de alio. De quo. s. oleum

7 ¶ Utrum adultus baptizandus possit constitué pcuratorem ad rñdendum p eo. ut fit i par uulis. R. q non. tex est in. c. p paruulis. de conse. di. 4

¶ Quid faciendum de eo qui dubitatur ñ 8
fuisse baptizatus. Respondeo q si dubium est iuris. vt puta quia doctores diuersa opi nant. uel si dubiū é facti pbabile. vt puta qr inuenit puer piect' nec appet q fuerit bapti zatus tc baptizādus est isto mō. Si tu ñ es baptizatus. ego te baptizo. In noíe patris τ filij τ spiritus sancti. amé. Ex alio aūt du bio nō dz quis baptizari

¶ Quando dz qs baptizari. R. q aut sunt p 9
uuli. Et sic dico q statim: tum pp periculū mortis. de psc. di. 4. venerabil: tum ét qr de mones nō tñ possunt super eos. fm Dio. c vltio celestis yerarchie. Uñ ñ excuso a pec cato illos qui tñ differūt puuloz baptismū Nec credo euadant peccatum mortale illi qui tales pueros baptizant in domo: nō ser uata debita solénitate qñ nulla subest neces sitas: sed solū faciunt pp expectatōem com patruz: aut pp maiorē pōpam postea fien dam. Et lz postea deferant ad ecclesiam τ suppleant omissas solennitates. nō tñ susci pientes efficiunt patrini. qr ñ tenent ad bap tismū: ét si iterz baptizarent. cū semel sint ue re baptizati. Si uēo sunt adulti. sic si nō imi neat periculū mortis. p. 8. menses cathetizati i ter cathecuminos debent teneri. τ instrui i fide: uel tempore arbitrario. Et sic itellige c. iudei cū se. de psc. di. 4. Si uero immet p iculum mortis: statim sunt baptizandi fide eis exposita. de psc. di. 4. ne q absit. Et tps pprium talium adultorum qui non sunt in periculo mortis est pasca τ pentecostes. de conse. di. 4. c. de cathecuminis. τ dicto. c. venerabilis.

Baptismus 5. q̄ ad mi nistrum.

Quis é minister baptismi. R. Au reolus vbi supra. di. 5. q. i. q est viator quili bet vnus personaliter distinctus: potens p tingere τ uerba pferre intendens. in habi tu facere quod facit ecclesia. uel de quo presumitur q intendat. Et sex dicit. pri mo q sit viator. quia nec angelus. uel san ctus est minister baptismi. si tamen baptiza ret non esset rebaptizandus. quia credere tur q deus dispensauerit: dummodo esset certus q esset angelus. uel sanctus para disi.

¶ Secundo. dicit quilibet scilicet tam fide 1
lis q̄ infidelis: hereticus: excommunicatus τ huiusmodi. siue vir siue mulier uel lati nus bonus. uel malus. tamen non dz bapti zare nisi sacerdos. τ qui nō sit pcisus nisi i

casu necessitatis. de ꝯse. di. 4. c. in necessitate cum multis. c. 30. q. 3. super quibus. Alr peccaret mortalr. ar. c. i. ď cle. ñ or. Adverte ꝙ nec pñte pſbr̄o clericus siplex nec pñte clerico laicus. nec pñte viro mlr̄ ꝺz baptizare. de ꝯse. di. 4. c. mlr̄ ⁊ c. roanus. ⁊. 30. q. 3. c. sup qbus. Vñ nō sacerdos baptizans sine necessitate efficit irreglaris. c. i. de cle. ñ ordi. mi. In necessitate vō ñ solū pōt glʒ: sʒ tenetur baptizare. alr̄ peccaret mortalr̄. Et iō bonū esset ꝙ quilibet adisceret formā baptismi.

3 Tertio dr̄ vnus qꝛ ñ plēs. vñ si plēs dicerent. Nos baptizam̄. ñ vē baptizarent. Ri. vō i. 4. di. 3. dr̄ ꝙ tʒ baptismus. Sʒ pmuz tutius. ut. s. dictū est. Si uero glʒ eoꝝ diceret Ego te baptizo. ⁊ c. tūc bene eēt baptismus

3 Quarto dr̄ psonalr̄ distinctus. qꝛ nllus se ipʒ pōt baptizare. c. debinū de baptismo.

4 Quinto dr̄ potēs ꝯtigē. Ex quo pʒ ꝙ i utero nll's pōt baptizari. qꝛ natiuitas ꝑa ꝑsupponit pmā. ď q̄ dr̄ ut. j. baptism̄. 6. §. 1. 2. ⁊. 3

5 Utꝝ ñ hñs manus possit baptizare. R. Aureolus vbi. s. ꝙ non.

6 Sexto dr̄ potēs vba pferre. qꝛ mut̄ non pōt baptizare. vñ ꝙuis nō hñs manus diceret uerba. ⁊ mutus hñs manus ablueret non eēt baptizatus. Pe. de pal. tʒ ꝙ eēt baptizatus. Sʒ pmū uerius. ut. s. Baptism̄. 2. §. 4.

7 Septio subiūgit ꝙ itendat: l saltē appeat ꝙ itēdat baptizare ñ lauare tm̄. vñ ꝑʒ Inno i. c. i. ď baptismo. ñ ē necesse quo ad effcūm baptismi ꝙ sciat qd sit baptismus. s. ꝙ isundat gr̄a: l ꝙ sit sacramētū. nec etiā oportet ꝙ credat hoc ipm. Imo si ꝯriū credit ⁊ reputat trufā ⁊ ďceptoēz: baptism̄ tm̄ habet effectū suū: ñ reqrit ꝙ baptizās sciat qd sit ecclesia. nec ꝙ gerat i mēte facē qō fac ecclia: ymo si ꝯriū gerēt i mte. i. ñ facē ꝙ fac eccl'a sʒ tm̄ fac. qꝛ formā ꝑuat. nihiloius baptizat dūmō baptizare itendat. Vñ si qs i necitate uadat ad ifidelē ⁊ dicat ei. Baptiza me docēdo ei formā: Si ille baptizat eū ꝑʒ itētōez petētis itēdēs facē qō alij baptizātes faciūt: eēt baptismus. Secus si itendēt solū lauare Land ul. tm̄ i. 4. di. 5. q. 2. dr̄ ꝙ si nō intēdit facere qō fac ecclia ꝙ ñ ē baptismus. Sʒ opi. Inno. mihi plʒ: ꝙuis ista sit magis tuta. qꝛ sic furiosus ⁊ amēs qꝛ nihil itēdē pñt ñ baptizāt. sic vʒ ꝙ itētio baptizādi reqrat saltez. Et hoc pōt dici intendere qō itendit ecclia Et sic intellexerit Landul.

8 Utꝝ reqrat intētio actual' i baptizante? R. Landul. i. 4. di. 6. q. 3. ꝙ ñ ď necessitate. nec suffic̄ hitual' pcise: q̄ lʒ possit exire in actū: tm̄ nūꝗ exit. Uirtual' aūt sp̄ ē necessaria. Dicit aūt ṽtual' qñ qs hūit actualē intentōem minidā mistrandi sacrꝫ: ⁊ ex illa motus ē ad ministrañ: posito ꝙ actualr̄ ñ cogitet cū ministrat. virtualr̄ tm̄ manet intentio pma. ⁊ hec est q̄ mouet. qꝛ uolūtas p suū ipiuz mouet potentias iferiores ad actus suos. ut pedeꝫ ad ābulandū ⁊ huiusmōi. Cū ergo uolūtas itendit aliqd exeq mouet potentias inferiores ad exequeñ. Et lʒ cesset actualr̄ itētō uoluntatis manet tm̄ executio potentie actual. Exēplū cū in me sit actual' intentio eūdi ad eccliam ipo pedē moueri. ⁊ lʒ i medio motus cesset intentio actual: manet tm̄ motō pedis. Dic̄ etiā Ri. ꝙ si baptizans nō sit' diligens in applicando intentōem suā ꝑʒ ꝙ decet ad ipm actum: non excusatur a peccato

9 Utꝝ qs debeat potius baptizari a malo sacerdote ꝙ̄ʒ a bono laico. R. Landul. ubi. s. di. 5. q. 2. ꝙ sic: qꝛ bonitas mistroꝝ nō tm̄ spectat ad sacramentum ꝙ̄ʒ autoritas. intellige qñ est paratus baptizare. al' ñ. ut. j. §. 13.

10 Utꝝ sacerdos exñs in mōtali peccet mōtaliter baptizando? R. fm Ri. in. 4. di. 5. ꝙ sic. nisi ꝯterat ď peccato: l nisi baptizet i articulo necessitatis. qꝛ tūc nō peccat. Limito hoc uerꝝ qñ de peccato ñ aduertit: neqꝫ ꝙ ꝯtritōem debeat hēre.

11 Utꝝ nō sacerdos baptizans in aq̄ sanctificata ꝯferat sacr̄m. R. Ri. in. 4. di. 5. ar. ultimo. q. i. ꝙ sic. sed peccat mortaliter nisi in necessitate qñ aliā hēre nō pōt.

12 Utꝝ baptismus sit suscipiendus ab heretico l' excoīcato: pciso: suspēso ⁊ huiusmōi R. Inno. in. c. frnitati. de cle. ex. mi. ꝙ non nisi i necessitate. Et uoluntarie suscipiens sine necessitate ab heretico: aut quocunqꝫ ab ecclesia pciso: aut suspēso a iure lab hoīe ñ recipit grām. i. q. i. multi. ⁊. c. se. qꝛ fac ꝯ institutionē eccl'e ⁊ sic peccat mortalr̄. In necessitate aūt lʒ. 32. di. §. verꝝ. Si uero nō sit pcisus ab ecclia ꝙuis sit i mortali. posset qs recipe: dūmō eū ñ iducat ad mistrañ. ēt si aliū posset hēre. concordat Ri. ubi. s.

13 Utꝝ credēs baptizar̄ masculū baptizat ⁊ feiam vere ꝯferat sacramentū? R. fm Hosti ꝙ si simplr̄ baptizat est baptizata. silr̄ si intēdit baptizare psonam cuiuscunqꝫ sexus sit Sed si solū intenderet baptizare masculuz tantum. sic non conferat sacramentum ⁊ nō eēt baptizata.

Baptismus .6. quo ad eum qui baptizandus est.

Utrum in utero matris totaliter existens nec ex aliq̄ appēs ab extra sit baptizādus

R. q non. c. q in maternis de conse. di. 4.
2 ¶ Utrū mater sit aperienda? R. q nō si est uiua qr non sunt facienda mala vt eueniant bona Secus si iam est mortua

3 ¶ Sed nunquid si apparet aliquid ex pote rit baptizari? R. aureolus vbi. s. q sic. si ps principalis. Si nō appareat. pes l' manus tz. ipse q non. Landul. in. 4. di. 4. q. i. tz q si pes uel manus appeat q dz baptizari. tn natus postea dz uez baptizari isto mō. Si tu non es baptizatus ego te baptizo. Innomine pris. τc. Dominus Car. in cle. fidei d sū. tri. tz q dz totus sit natus: nisi necessitas iminueat. qr in tali necessitate id quod appa ret dz baptizari pp occultā opatōem sps sancti. i. q. i. multi circa mediū. Glo. in. c. si ad matris. de pse. di. 4. tz q nō pōt baptizari p c. q i maternis ea. di. Rō qrq nō ē pfecte natus nō pōt dici hō. l. quod certum est. C. de posthu. he. insti. vbi dz sit totus natus vt di cat quis posthumus: Alij dicūt q si capud apparet dz baptizari. l. cū in diuersis. ff. de re. τ sup. fu. facit. c. si baptizat de pse. di. 4. multiplex est alia opi. doc in hoc. sed tu te ne opi. Landul. q est securior τ ualde pia. quam tz Tho. τ Ricar. in. 4.

4 ¶ Quid si nascatur cum pelle secundina po terit ne baptizari? R. Aureol' vbi. s. q sic

5 ¶ Utrum monstrum sit baptizandū. τ quo modo? R. fm Landul. in. 4. di. 6. q. 2. q si perpendatur duas hēre aias. vt puta duo habet capita. quattuor pedes. duas spinas in dorso τ huiusmodi. tunc baptizetur qui libet per se. τ intingat in loco quilibet per se. Si uero dubitat an sint due anime. ut puta qr habet quattuor manus. τ vnum caput ul' duas spinas i dorso. tunc credo q debe at baptizari pncipalis absolute. τ alius po stea sub pdcōe. s. si tu nō es baptizatus. ego te baptizo. τc. nec baptizet intentiōe uaga: sed determinādo se ad vnū. al' nihil faceret fm Henricum in quolibet.

6 ¶ Utruz requiratur consensus baptizati? R. Aureolus di. 4. q. i. 4. sen. q non in puero. In adulto uero sic. uerus uel interpretatiu' vnde vi: uel reclamans. si baptizetur nec re cipit primum effectum: nec secundum bap tismi. Sed de habente consensum interpre tatiuum est dubium. sicut qui per minas ul' penas consentiret. Et licet quidam dixerit nō suscipere caracterem baptismi. Alij sciē tes q uoluntas coacta: uoluntas est tenent fm sēm Bo. in. 4. di. 4. ar. 2. q. i. q suscipit: nisi intenderet non suscipere sacramentum sed solum illudere τ tales penas euadere. qr tunc non susciperet. Similiter Landul. i. 4: di. 4. q. i. tenet q qui dissentit in corde ne cessario est rebaptizandus.

¶ Utruz in adultis requiratur intentio ut re 7
cipiant baptismum? R. Ri. in. 4. di. 6. ar. 2. q. 3. q sic: uel in actu: uel in habitu. In actu in illo qui prius habuit intentionem non re cipiendi. qr necesse est ut hēat in actu cōtra riam. s. recipiendi. alias non expelleret cō trariam. τ sic non reciperet sacramentum. Similiter quando aliquis admonet ut actu consentiat: requiritur consensus actualis. aliter non consentiret nec actu: nec habitu: qr habitu dispositus dicitur homo quando si actualiter τ deliberate recogitaret de illa re actualiter consentiret in illam. alias suffi cit habitualis. sicut si quis cathecuminum nudum baptizaret actu nō cogitantem d su sceptione baptismi: uel furiosum: siue amētē qui ante amētiam hūit intentionem recipien di: uel nunqz hūit contrariam.

¶ Utrum requiratur fides i adultis. R. fz 8
Tho. in. 4. di. 6. q non quo ad caracterem suscipiendum. sed bene quo ad habendam gratiam.

¶ Utrum requiratur rectitudo itentōnis 9
R. q non ad susceptionem caracteris. vn q recipit baptismum pp questum sicut iudei sepe faciunt. uerum baptismum recipiunt. li cet non fructum baptismi.

¶ Utrū amentes τ dormientes possint bap 10
tizari. R. q si ante habuerunt consensum τ necessitas imineat possunt baptizari. ut in. d. c. maiores in fi. Si uero ante amēntiam: ul' dormitionem contradixerunt. psumitur q ppositum duret. Et ideo non suscipiunt nec caracterem nec baptismum. ut ibidem. Si uero non dissenserunt. tenet Aureolus ubi. s. q suscipiunt caracterē. Hoc uerum fm Ri. ubi. s. dūmō aliqn psenserint de adul tis loquen q hūerunt usū rōis. Sec' i ill' q nūqz vsum rōis habuerunt. quia suscipiunt caracterem.

¶ Utrum pueri iudeoz sint baptizādi. R. q. 11
in hoc fuerunt opi. diuerse. quibusdaz dicē tibus q nō inuitis parentibus. Sz ego dico cum Sco. τ Landul. i. 4. di. 4. q ēt inuitis parentibus sunt baptizandi. non quidē p p uatas psonas: sed p pricipes aut eoz dños τ educandi religiose τ caute ne occidant a parentibus. τ p hoc facit qd nōt Oldra. in consilijs suis. vbi tz q iudei sunt serui fa cti per passionem christi. extra de iudeis. c. τ si iudeos. τ fuit mandatum executioni p Constantinum. vt notat Hosti. in. c. psuluit

de iudeis. Et hoc dicit Archi. 45. di. qui si cerani. Hoc idē tenet Tho. in epistola ad ducissam lothoringie. Nā cū sint serui: princeps qui est eorum dominus potest eos uēdere. ar. C. si ser. expor. uene. l. i. ⁊. 2. Et per istam rōnē tenet Archi. in. c. fraternitatem 54. di. ꝙ pōt eis auferre bona eorum cū non habeant ea nisi ut peculium. allegat. c. iudei el. ꝯ de iudeis. ubi statuitur ꝙ si conuertantur non auferantur eis bona. ergo si nō conuertūtur pñt eis auferri a dn̄o sēsu. Melius facit. c. sic iudei e. ti. ubi ꝓhibet ꝙ sine iudicio terrene potestatꝭ nullus eis aufferat bōa uel offendat. ergo ex causa legittima possent. Preterea sustinentur ex pietate ⁊ gratia. ut dicitur in. c. ⁊ si iudeos de iudeis. ergo non debet trahi ad necessitatem. ff. de offi. ꝓcon. l. solēt in fi. ⁊ ex hoc posset sustineri opinio Aure. q cū lādul. ⁊ Sco. ꝯcordat ꝙ in inuitis parentibus pñt baptizari per dominos ⁊ bene facerent.

12 ¶ Utrū iudei adulti: aut alij adulti sint conpellendi ad baptismum? R. de iudeis tenet Sco. ubi. s. ꝙ sic per dominos eorum. ꝓ quo facit tex. in. c. de iudeis. 45. di. ⁊. c. maiores de bap. ubi ꝯmendatur ille rex. q coegit infideles baptizari. Sed contra est tex. in. c. sicut iudei de iudeis. qui ꝓhibet complsionem. Sed ego dico ueram opi. Sco. intelligendo de conpulsione indirecta hoc est. Ita sunt angariandi ⁊ in seruitutem redigendi ꝙ eis eueniat uoluntas cōuertendi. sicut exponit Grego. super illud compelle intrare. facit. c. ultimum. 23. q. 4. cū glo. ⁊. q. 6. c. iaꝫ uero. sed de compulsione directa non licet. qꝛ deus uoluntarium uult militem. d. c. de iudeis. Simil'r idem dico de alijs infidelibus.

13 ¶ Utrū liceat emere aquā uel laborē ab eo q ñ uult alit' baptizare. uide. j. simōia. 2. §. 12.

14 ¶ Quid si nō uult baptizare nisi cōmittat offerens aliquod mortale. pū. adulteriū? R. landul. ubi. s. ꝙ si ipse nō pōt baptizare. puta qꝛ mancus uel mutus nullo mō assentiat qꝛ fides offerentis ⁊ opatio ⁊ deuotio baptismū flamīs ipetrabit. qꝛ credenduꝫ ē ꝙ i talibus necessitatib' diuina pietas supplet.

15 ¶ Utrū requiratur contritio de peccatis factis ante baptismū a baptizādo? R. ꝫ Ale. de al. in ꝫa ꝫe ꝙ sic. de necessitate de oībus mortalibus que recordatur ēt de uenialib' in genere ⁊ forte de uenialibus maioribus que recordatur particulariter. aliter nō suscipit gratiam baptismalem. s. gratiā ⁊ remissionem peccatorum sed bene suscipit effectum baptismi qui est res ⁊ sacramentuꝫ idest caracterem. de conse. di. 4. c. ostendit. Sco. tamen in. 4. di. 4. clarius exprimendo dicit ꝙ licet non doleat de ueniali ꝙ nō tollitur effectus gratie baptismal'. sꝫ nō ꝯplementum. quia non delet illud ueniale de quo ñ dolet. ⁊ sic dicit' ficte simpliciter/ uel ꝫm qd. ficte simpl'r accedit ad baptismū ille q' hꝫ in se mortale peccatū de quo ñ uult pēitere. sꝫ tñ recedente fictōe. hoc ē adueniēte ꝯtritiōe hēbit effectū baptismi. s. remissiōeꝫ peccatoꝝ. vt. i. d. c. ōndit i fi. Et h' itellige q̄ ad penā peccatoꝝ ꝓcedentiū baptismū: sꝫ nō quo ad penā sequentiū baptismū. Et iō pñia ē ei iniūgēda d ꝑpetratis p' baptismū ꝫꝫ sanctū. Bo. i. 4. di. 4. ar. 2. q. 3. Ficte ꝫm qd accedit q ñ dolet de ueniali. ⁊ iste ñ hꝫ ꝯplementū. Et aduerte ꝙ hic ñ accipio ꝯtritōeꝫ pro dolore iformato a grā: sꝫ pro dolore q excludit actualiter obicem mortalis peccati in actu. Tenet' ēt talis postea ꝯfiteri peccata añ baptismū. cōmissa ut pꝫ. j. Confe. 2. §. 20.

Baptismus. ⁊ quo ad effectum.

q̄rit' vtruꝫ p ipꝫ auferant' oīa peccata? R. ꝙ sic. c. regenerante. ⁊. c. sine pñia de ꝯse. di. 4. Rō qꝛ baptismus est ad r'generandum istitutus. Uñ ibi trāsit hō de ptāte tenebraꝝ i adoptionē filioꝝ dī. ⁊ ibi māxie aperit' largitas misericordie dei i pmo aduentu. Et hoc ē ꝙ Pau. dic' ad thi. 2. per lauacrū regenerationis ⁊ renouationis spūs sci quē effudit in nos habunde.

1 ¶ Utrū p baptismū tollat' oīs pena? R. ꝙ sic pena que retardat ⁊ excludit a uita eterna. de ꝯse. di. 4. sine pñia hoc ē pena quā qs dberet exsoluere: aut in hac vita: vel in alia. ꝓ peccatꝭ ꝯmissis añ ꝙ uitam eternā intraret alias aūt penas non tollit.

2 ¶ Utrū baptismus tollat ꝯcupiscētiā? R. ꝙ i quātuꝫ hēt rōeꝫ culpe extinguit' p baptismū sꝫ i q̄tū hꝫ rōem uitij siue pene ñ tollit' ut nō sit nisi spālt dono dei ⁊ miraculo fiat. sed vt nō obsit hñ fit ex ifusione grē q̄ ibi fit ex q̄ superari pōt. de conse. di. 4. c. 2.

3 ¶ Utruꝫ p baptismū tollat' irregularitas? R. ꝙ illa que ꝓuenit ex defectu sacramenti nō tollitur. Uñ bigamus añ baptismū vl' post ñ pōt ꝓmoueri: silr corrupta: vel añ. vel post nō pōt uellari. ⁊ d his hr̄. 26. di. acutius. Si uō proueniat ex peccato sic tollit' ꝫm ꝯmuniter doc. irregularitas homicidij: sed si homicidium sit sine peccato vt in iudice ⁊ huiusmōi. sic ꝫꝫ aliquos irregularitas ñ tollit'. ut nō. 26. di. c. diñ. Sꝫ ꝫꝫ Sco. i. 4. di. 33

irregularitas cuiuscunq; homicidij tollit q̄lrcū q; sit consilium. Hoc seq̄t gl. 34. di. c. si qs viduā. & 33. di. §. ecce. Et hec ē maior opi. Alia autem irregularitas que puenit ex defectu natalium non tollitur.

4 ¶ Utrū tollat infamiam? R. q; sic scdm glo. in. d. c. sine pnia. Rō. q; per baptismum tolluntur peccata & ea que sequuntur ex peccatis sub rōe qua sūt peccata. Et ideo cum infamia consequatur peccatum & sub ratione peccati ideo tollitur.

5 ¶ Utrum per baptismum conferantur hōi grā & virtutes. R. q; sic sm glo. in. d. c. 2.

6 ¶ Utrum effectus baptismi equaliter cōferat oibus. R. sm scm Tho. in. 4. di. 4. ar. 1. q. 3. prime partis q; triplex ē effectus baptismi. Primus caracteris impssio. Secūdus gratie infusio. Tertius innocētie restitutio Quātū ad pmū & tertiū eq̄liter oēs suscipiūt. si nō ficte accedūt. sed quātū ad scdm. nō: q; grā h3 duplicē actū. s. delē peccatū & sic magis delet in eo qui magis commisit. q; delet oēm culpā. Secūdus actus ē habilitare ad bonū & in hoc maiorē efficatiam hēt in eo qui se magis disponit. In puulis aūt equalis est efficatia cōiter.

7 ¶ Utrum puer cū defertur ad baptismum si occidatur saluet. R. q; si occidit ne baptizari possit i odiū baptismi seu xpi sic pie credo saluetur. Si vero occidatur ex alio respectu: sic dānabitur.

8 ¶ Quid si puer moreret qñ baptizās dixit. Ego te baptizo in noie patris. anq; pleat. R. Ri. i. 4. di. 3. ar. 2. q. 3. pie credendum est q; dūs supplet. Unde & i cimiterio debet sepeliri. Similiter si sacerdos ipediretur ne totum compleret esset baptizandus sic. si n̄ es baptizatus &c.

9 ¶ Utr3 baptismus sit reiterādus. R. q; non Imo tā ministrās q̄ suscipiēs scienter vltimo supplitio plectūtur. l. 2. C. ne sa. bap. ite. & sūt irregulares. vt. j. Irregularitas. prio. §. 24.

10 ¶ Utrum ignorans si facit se baptizari sine conditione sit irregularis si postea inuenit q; fuerat baptizatus. R. q; irregularis ē de. conse. di. 4. qui bis. scdm cōem intellectum Pōt tamen epus dispensare in necessitate magna.

11 ¶ Utr3 n̄ baptizatus credēs se baptizatum saluet. R. sic. de psbi. nō bap. c. aplicam.

12 ¶ Utr3 suscipiat caracterē ordinū si ordinetur. R. q; non de ps. nō bap. c. 1. & c. veniens Si celebrat tñ ignorans credit q; pficiat vtute ecclie. sm Inno. Hoc idē t3 tho. in. 4. di. 24. & Albri. & sūma cōfe. li. 3. ti. 22. q. 8.

Et pl3. q; virtus spūs sancti vegetās ecclesiam suam supplet potētiam in tali ne ecclesia decipiatur.

Baptismus.

8. q̄ ad eū q l3. q̄rit qs pt tenē ad baptismū? R. q; n̄ pōt tenē Abbas: monacus: uel religiosus. de pse. di. 4. n̄ l3. 16. q. 4. placuit el so. Tñ si tenēt sūt cōpres.

¶ Utrū pr ul mr? R. q; non si sunt in matrimonio intellige. 30. q. 1. ad limina. alias p hent cognationem spūalem. & ēt baptizando nisi in necessitate baptizarent. 1

¶ Utrū nō baptizatus possit tenē ad baptismum. R. q; nō. de conse. di. 4. c. i baptismate l3 baptizari possit. q; baptizans est de necessitate sacramenti: nō suscipiens seu tenēs ad baptismū. Et si t3: nō erit cōpr. sed bñ baptizās: cum sit vere pr spūalis. Unde ifra. Matrimoniū. 3. impedimēto. 7. §. 10. 2

¶ Quot debēt tenē ad baptismū? R. q; unū tantum. de conse. di. 4. c. i cathecismo. & c. nō plēs. S3 tñ de psuetudine nō seruatur. 3

¶ Ad qd tenent leuātes ō baptismo? R. q; tenētur admonere quos tenuerūt. vt castitatē custodiant: iustitiā diligāt & caritatē teneant. & añ oia simbolū & orōe3 dñicā debēt docere vt i. c. vos ante oia de conse. di. 4. & Magr i. 4. di. 6. c. pe. dicit q; exigit a patrio diligēs cura circa eū, p quo rñdet. Quod limita uer sm tho. quando parentes nōbili3 negligūt 4

Bellum

qdē dupl'r dr. s. pprie & i ppe. Proprie āt bellū ē illud qd auctoritate principis supiorē n̄ recognoscentis idicit vt ē imperator & papa scdm Hosti. 23. q. 1. c. 1. ff. de capti. l. hostes. & ff. de vbo. si. l. hostes. Et in isto bello capti efficiunt serui & bona efficiunt capientium & sequitur tertium ius. s. postliminij. de quo i. l. postliminium. & l. siquid bello. & l. hostes. ff. de capti. Et hoc uerum si bellum sit iustum. Debent tñ bona capta assignare capitaneo: vt distribuat vnicuiq; sm merita. sm Bar. in. d. l. siquid bello. l3 a pncipio efficiantur capientium. Et hoc uerū credo quod dicit Bar. nisi psuetudo hēret q; vnusquisq; sibi retineret qd cepit q; tūc nō tenetur assignare. q; illō intelligit actum quod est consuetū. l. q; si nolit. §. q assidua. ff. de edi. edi. Hodie ēt ex psuetudie inter christianos non seruantur iura captiuitatis & postliminij cui standum est ut. l. postliminij. ff. de capti. & notat. Bar. in. d. l. hostes. ff. eo. Quid autem sit postliminium? R. q; est ius amisse rei recipiēde ab extraneo

¶ postliminiū ē Jus amisse rei recupāde ab extraneo et i statū pristinū reducēde: [illegible] captiuitate [illegible] moribus legibus constitutu ut colligit ff de capti. l. post [illegible] l. postli. [illegible] res usucapta ul prescripta [illegible] captiuitate [illegible]

in statum pristinum restituende. moribus legibusque constitutum dicit textus in dicta. l. postliminium. Unde quo ad hoc bene est seruandum vt ille qui aliqua perdidit in iusto bello quo ad eum integre restituantur Et ideo non currit prescriptio contra eum secundum glo. in. c. prima. accusatione. 16. questione tertia. Arma tamen de rigore non restituuntur. l. 2. ff. de captiuis. sed secundum conscientiam sunt etiam restituenda.

1 An autem hec locum habeant in bello indicto ab hijs qui de facto superiorem non recognoscunt. vt est rex francie: hyspanie et huiusmodi. R. secundum Innocentium in. c. olim el primo de restitutione. spoliatorum. et Bar. in dicta. l. hostes. ff. de captiuis et postliminium reuersis. quod sic. quia habent iura principis.

2 Bellum autem improprie est illud quod non est indictum per principem. sed per inferiores qui recognoscunt superiorem. Et de hoc Pa. de iure iurando. c. sicut. el. tertio.

3 Utrum bellum in dubio sit presumendum iustum. R. Pa. in dicto. c. sicut quod in bello indicto a principe summo. in dubio presumitur iustum et legitimam causam esse in principe. iuxta notata per legistas in. l. prescriptione. et. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. et per canonistas in. c. que in in ecclesiarum de constitutionibus. Sed in bello indicto a recognoscente superiorem: in dubio presumitur iniustum Et sic intellige ho. et tex. d. c. sicut. Facit. l. vnica. C. de gla. et. c. i. de pur. ca. cum suis concordantijs

4 Quid requiritur vt sit iustum? R. Pa. vbi. s. quod in bello primo oportet quod subsit legitima et naturalis causa. puta quia contumaces et rebelles sunt imperio vel ecclesie Adde. 2. vt non fiat animo vindicandi. sed puniendi delinquentes. In bello autem secundo modo dicto quinque requiruntur secundum glo. 23. q. 2. in summa. s. persona vt non sit ecclesiasticus: cui non licet sanguinem effundere. 23. q. 8. clerici. nisi necessitate ineuitabili. Possunt tamen secundum tho. secunda secunde. q. 40. inducere alios ad iustum bellum. et eis assistere. vt pugnantibus subueniant exhortationibus: absolutionibus et alijs spiritualibus. Non tamen debent hortari vt interficiant vel mutilent. sed vt fidem ecclesiasticam: vel patriam libenter. Et licet aliqui interficiantur: non tamen eis imputabitur: et multo magis prelati hoc possunt. Immo peccarent si non facerent. 23. q. 5. de occidendis. de homici. postulasti. et. c. tua nos. 23. q. 3. maximianus. 23. q. i. in summa. et. c. militare. de cle. pcu. c. 3. de resti. spo. c. olim el primo. Inno. tamen in. c. quod in dubijs de penis limitat predicta ad exhortationem non posse fieri quando sunt in percussionibus. sed ante sic. et mihi placet et est securius. Secundo causa legitima. vt pro defensione sua: vel suorum: aut patrie aut legum. 23. q. 8. si nulla. Tertio res. s. pro repetitione rerum et huiusmodi. d. c. olim. Quarto animus. vt non ex odio. sed vt habeat debitum et huiusmodi. 23. q. i. quid culpatur et. c. militare. Quinto auctoritas superioris. d. c. quid culpatur. et. l. vnica. C. vt ar. vsus nescio pn. li. xi. Potest etiam fieri auctoritate ecclesie. secundum Ho. in summa. precipue quando pugnatur pro fide. vel contra eum qui pro peccato mortali excommunicatus non vult parere.

Utrum si aliquod predictorum defuerit teneatur ad restitutionem tam damnorum datorum quam etiam raptorum bonorum. 5
R. mo. eo. ti. quod sic si deficit secundum vel tertium. Si tamen res subsit quod. s. pro rebus repetendis factum sit. non tenetur qui mouit bellum restituere quod ibi cepit: dummodo non excedat quod habere debebat. Et hoc verum in foro penitentiali. vbi habet locum liquidi ad non liquidum compensatio. Sicut si quis fateatur per furtum accepisse. x. non cogetur restituere si debet habere alia. x. ab eodem. Si vero damnificauit plus aduersarium. non credo excusatum: nisi concurrat simul auctoritas. nisi in casu quando vi vi repellere licet. sed tenetur compensare damna data cum eo quod debet habere. et si plus habet restituat. c. qui habetis. et. i. c. se. 14. q. 5. et in. d. l. hostes. ff. de capti. et secundum quod dico in. §. sequenti. 6

Utrum istis inferioribus a principe liceat facere bellum? R. Pa. in. d. c. sicut. quod aut is qui facit bellum habet iurisdictionem super hijs quibus guerram facit. et illi sunt contumaces et rebelles. et sic potest statuere et concedere quod liceat vnicuique res eorum inuadere et suas facere. et liberos homines rebelles capere et detinere quousque domino representare potuerint. c. a nobis. de sen. exc. Si autem nullam iurisdictionem super eos habet non possunt sine auctoritate principis nisi esset inuasi. quia tunc possunt se et sua deffendere cum moderamine inculpate tutelle. et hominem percutere et etiam occidere. vt latius dicam. i. Defensio. Non potest tamen aduersarium capere et nec inuadendo res aduersarij suas facere. Quod intellige nisi in recompensationem damnorum suorum et in satisfactionem expensarum: laborum et operum etiam ipsum adiuuantium. di. i. ius gentium. 23. q. 7. si de rebus: vel nisi in territorio suo eos delinquentes inueniret. Item quando talis superiorem non habet coram quo sua repetere possit: res suas propria auctoritate repetere posset et recuperare. l. in. domi. et. l. nullus. C. de iudeis

Utrum subditi teneantur ire ad bellum iustum 9

dño mādāte? R. Pa.in.d.c.sicut.el.3.q sb
ditoꝝ qdā sūt vasalli ꝓpe.vt sūt qui tenent
feudū ab eo. Quidam vasalli in ꝓprie. vt
sūt.sbditi rōe originis vl' domicilij.nihil tñ
ab eo dtinēt: ⁊ tales ꝓpe ñ sūt vasalli lʒ ibi
hēant possessiōes:nec tenēt dño pstare fide
litatē. Quidā sūt milites vi.vt q iurāt ꝗ po
nit gl.i.l.pe.ff.ex q.cau.ma.ꝗ sūt.j. Miles
Quidā nō veri milites:sed tantū respectu
honoris qui ista ñ pmittunt. sed viuunt vt
alij ciues.vt p Cy.i.l.I.C.de m.⁊ fac. igno.
Istis premissis distinguo.aut dominus vlt
alios pro libito voluntatis inuadere non
fauore rei publice: ⁊ non tenētur eum sequi
etiam vasalli proprie ar.c.de forma.22.q.5.
nisi aliud habeat consuetudo : vel pactum
Aut dominus inuadit. ⁊ tunc si timor est
subitaneus ⁊ improuisus.omnes apti ad pu-
gnam:seu custodiam : tenentur fauore rei
publice. Nam clerici hoc casu tenētur ad
custodiam.c.peruenit.⁊ quod ibi notatur.
de imu.ec. Facit.c.omni timore.23.q.8. Aut
nō est tal' timor. ⁊ tūc vassali ꝓpe dicti tenēt.
p.d.c.de forma ⁊ milites vi.p.d.l. pst. Alij
vero non sunt compellendi.dummodo do
minus sufficiat de perse ex reditibus quos
habet a loco. Nam propter hoc honorant
dñm in reditibus:gabellis ⁊ huiusmodi.vt
necessitatis tempore eos defendat.ar.23. q.
5.principes.⁊.c.regum. Si vero non suffi-
cit per se ⁊ tunc omnes tenētur pro salute do
minij.vt patet ex.c.si nullus.⁊.d.c. omni ti
more. 3.q.8.

8 Utrū subditi seqntes dñū in iniusto bello
excusentur. R. Pa. in. d.c.sicut.q Inno.
dicit q non.si scienter hoc faciunt. nec ex-
cusantur ex timore amittendi feudum : vel
alia bona.32.q.5.ita ne. Si vero dubitant ⁊
inquisierunt quantum potuerunt peritio-
res.⁊ semper dubij remanserunt .excusan
tur propter bonum obedientie.c.quid cul-
patur.23.q.1.aliter non ar.c.cum inhibitio
de clan. despon.non tamen excusantur a-
mici ⁊ cognati ⁊ alij:qui voluntarie adiu-
uant talem in dubio. Imo si erat iniustum
de omni damno dato tenētur ad restitutio-
nem Ros. §. 9. et 5.

9 Utrum subditus qui in dubio bellando
multa acquisiuit.teneatur ea restituere: co-
gnito q bellum erat iniustum ? R. q sic
omnia que habet. Et credo q etiam cōsūp
ta.q2 nunqȝ habuit bonam fidem.ex quo sē
per dubius permansit. Et de hoc vide. j.
Prescriptio.§.4.⁊ secundum illam distin
ctionem dic. Ros. §. 9.

Utrum omnes existētes in bello iniusto 10
teneantur in solidum? R. scd'm Mo.ti.re.
.1.q sic.de omni damno quod suo auxilio
consilio fauore datum est:quod aliter datū
non fuisset ar.17.q.4.omnes.⁊.2.q.1.notū
in fi. Si vero probabiliter credit q propt
suum auxilium consilium vel fauorem nō
plus fecerint qȝ alias facturi erant:non tene
tur nisi de hijs que ipse habuit:vel damnū
dedit:vel aliquis d familia sua directe ⁊ oc
casionaliter.ar.de sen.⁊ re iudi.c.1. ⁊ de
eta: ⁊ qua.or.c. tuam. Et de hoc vide etiā
j. Furtum.§.16. Ros. §. 5.

Sed queritur quid tenetur restituere faci 11
ens bellum iniustum? R. Mo. vbi supra.q
tenetur d omnibus damnis que ipse vel sui
intulerunt aduersario:vel eius hominibus
tenetur etiam proprijs hominibus de dam
nis datis ab aduersarijs. Ros. §. 20.

Utrum habens iustum bellum teneatur i 12
aliquo de damno aduersarij? R. Mo. vbi.
s. q non tenetur de illis damnis que bona
fide intulit:a quibus comode abstinere ñ po-
terat secundum consuetudinem pugne. Si
qua tamen animo crassandi ⁊ maliciose in
tulit.cum alias posset abstinere ⁊ sibi consu
lere. tūc tenet ꝯpensare cū damno sibi dato
et si excedunt.tenetur eis satisfacē. Ros. §. xi cū §. seqn.

Utrum habens iustum bellum teneatur 13
de damno dato subditis adūsarij R. qui.su
pra.q non. Imo licite bona capit. Non
solum aduersarij:sed etiam fautorum ⁊ sub
ditorum suorum donec sibi sit satisfactum.
Subditi tamen aduersarij qui deum timen
tes nolunt domino suo in bello illicito im-
pendere auxilium vel consilium nullatenus
sunt spoliandi ne pena excedat auctores ar.
de hijs que fi.a ma.par.ca.quesiuit.⁊.1.q.4.
c.1. Imo sm Ri.in.4.di.15.qui scienter tali
bus innocentibus inferunt damnum:tenē
tur ad restitutionem. Uerum credo nisi do
minus eorum directe vel indirecte ex perso
nis vel rebus eorum iuuaretur. Multo ma
gis tenetur ad restitutionem qui damnificat
non subditos aduersarij innocentes sciēter
vt sunt ecclesiastici ⁊ huiusmodi. Secus autē
esset si a casu damnificaret hoc non inten-
dens.nec obligatus intendere. vt pū .quia
bellans contra aduersariū non valens eū i
pugnare.incendit ciuitatem.⁊ sic comburū
tur ecclesie ⁊ bona ipsius ⁊ aliorum inno-
centiū nam tunc ñ tenētur. ⁊ sic pʒ q eccle
s castellate pñt icēdi ⁊ bōa ibi ꝓposita ex qui
bus sustentabantur contra hostes in iniusto
bello possunt capi. non in castelate vero a

proposito nec res ecclesie sunt auferende τ contrarium facientes tenentur ad restitutionem. Ros. § 23. 24. et 25.

14 Utrum domini qui habuerunt bellum ad inuicem possint componere simul de damnis? R. Mona. ti. resti. q alle qui habuit iniustum bellum non potest componere in preiudiciū hominum suorum: quin ipse teneatur eis de damnis que passi sunt. nisi τ ipsi fuerint in culpa. Hoc verum in foro conscientie. si ad talem culpam non venerunt ex eius persuasione alias non facturi. Ille autem qui habet iustum bellum debet procurare pro viribus. vt satisfiat suis hominibus. Et si non potest. τ ipsi homines contradicunt compositioni secundum. Mona. non potest de damnis que passi sunt i incendijs τ rapinis cōponere. facit in ar. l. i. τ. l. transactionis placitum. τ. l. preses. C. de transac. τ. c. si. de ma. τ obe. Sed ego credo q in omnibus potest. ar. eorum que notātur in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. τ in. c. que in ecclesiarum. de cōsti. vbi patet q ex rationabili causa potest princeps tollere rem vnius τ dare alteri. τ non potest esse maior rō q̄ fauor publicus carere bello. Et similiter poterunt qui habent iura iperialia. Un̄ Hosti. tenet q quando duo milites habuerunt iniustū bellum. inuicē pace inter eos facta τ damna remissa q h̄ remissio extenditur ad omnes vtriusq̄ partis: licet non consentiant quando pax aliter haberi non posset. allegat. l. cōuētionū. ff. de pac. Cōcordat. Pa. in. c. in nostra. de iniurijs. Aduerte hic secūdum eundem Pa. vbi supra. q nomine damni proprie τ stricte venit diminutio patrimonij per aliū facta. l. 3. ff. de damno. infec. Et ideo non veniunt expense facte propria voluntate: etiam coacta nomine damni. Quod nota. pro statutis τ similibus odiosis. Item limita q predicta remissio non valet quo ad damna data ecclesijs τ ecclesiasticis personis: nisi prelati ipsarum consentiant. Ros. § 21.

15 Utrum dominus teneatur mandatario de damnis que in bello est passus? R. secūdū Pa. in. d. c. sicut q sic. nisi causa pietatis: humanitatis vel parentelle bellum fecerit vel nisi ex debito teneretur: vel nisi aliqd recipere conuenerint pro mercede. Et vide de hoc. j. Mandatū. §. 5. Et hoc intellige de damnis que verisimiliter potuit mādās prouidere. Ros. § 21.

16 Utrum occupata per principes christianos qui hodie inter se bella gerentes propria temeritate quod vnus quiete possedit ab antiquo. alius violenter de nouo accipit sint restituenda? R. d. anto. in. c. quod super hijs. de voto secundum Host. q non videt quomodo iuste teneant. nec qualiter confessores eorum peccata q̄q̄ notoria palpitent. nec qualiter ab eisdē elemosynas aut possessiones accipiant: aut eos absoluant. Unde caueant ne cateruatim ad inferos vadant τ alios secum trahant. nec credit q in italia prescribi talia possint. c. fi. de prescrip. Et ideo restituere tenentur. Ros. § 27.

Utrum clericus in bello iusto cum domino suo vadēs qui lucratur aliqua de bonis 17
aduersariorum teneatur ea restituere? R. Mo. ti. resti. q si ea rapuit: peccauit capiendo. τ restituere tenetur eis a qbus abstulit quia illam rem capiendo non potuit facere suam. quia sicut dominus non potuit ei dare autoritatem bellandi. sic nec rapiendi. Posset tamen retinere si guerra durante dominus vt illam teneat consensit. Si vero non ipse rapuit. sed sibi ab hijs quibus licuit rapere data fuit. tunc non tenetur restituere. Quod verum credo. quando ex consuetudine quilibet quod rapuit sibi retinet. alias secus. quia de iure qlibz tenetur capitaneo assignare: vt illa distribuat. vt. l. si qd bello. τ ibi Bar. ff. de capti. ergo sine eius autoritate tenere non poterit. facit. c. dicat 23. q. 5. nisi vt dixi consuetudo. sit in contrarium.

Utrum liceat omni tempore bellare? R. 18
q in bello iusto non licet bellare in. 40. nec in diebus festiuis nisi necessitas vrgeat ineuitabilis. textus est cum glo. in. c. si nulla. 23. q. 8. Item nec tempore treughe. c. i. de treu. τ pace. Quod intellige in pugnatore: non in defensore. vt notat predicta glo. Ros. § 22.

Utrum in bello iusto liceat vti deceptio- 19
ne: dolo: vel insidijs ad vincendum inimicos? R. q sic: dummodo mendacium non dicant vel fidem promissam non frangant. facit. c. vtilem simulationem. 22. q. 2. 23. q. 2. c. dominus. τ. q. 7. in sūma. 14. q. 5. dixit. vide glo. in. c. cupientes in. v. malignantium. de elec. li. 6. Ros. § 22.

Utrum locans arma. equos τ huiusmo- 20
di eunti ad bellum repetat si amittantur in bello? R. Inn. in. c. sicut el. 3. de iure iurando. q non. quia sic ea conduxit. ff. loca. l. itē queritur. §. si quis seruum. facit. l. iudeamus §. fi. ff. eo.

21 ¶ Utrum comodans possit similiter repetere? R. Inno. vbi supra q non quia non excessu fines cōtractus. ff. como. l. si vt certo. §. sed interdum

22 ¶ Utrum tenente aliquo rem meam liceat mihi violenter auferre. R. Pa. in. d. c. sicut aut in continenti recuperare vlt. et licet. qr vim vi repellere licet. de quo. j. Defensio. Aut non statim. et sic debet per iudicem eā recuperare si potest q si non potest. sic in defectum iudicis: potest dominus rem suam etiam violenter si aliter non potest facere recuperare: ar. l. nullus. C. de iude. in gl. et l. ait pretor. ff. de his que in frau. cre. §. si debitorem. notat. Inn. in. c. olim el primo de resti. spo. et Alex. Ric. et Sco. in. 4. di. 15. q si aliter non possum rem meam habere. licet furto eam tollere. de quo dic. vt. j. Furtum. §. 40. Non tamen licet per mendacium. quia non licet mentiri pro alterius vita. 22. q. 2. ne quis. Et sic limita glo. in. c. cupientes de elec. li. 6.

Benedictio

Benedictio super populum quedam solennis que fit cum illa solennitate. Adiutorium nostrum. et c. Et hāc solum episcopi possunt facere in tota sua diocesi. et archiepiscopi in tota prouincia cum visitant et legati intra terminos sue legationis: et abbates quibus ex priuilegio concessum est. vt notat. 26. q. 6. ministrare de conse. di. 1. cum ad celebrandas. de exces. prela. accedentibus. de priuil. abbates lib. 6. Alia simplex. Et hec fit a sacerdotibus in missa absente episcopo: aut de mandato eius cum pñs est. 21. di. denique. 95. di. ecce ego dico.

1 ¶ Utrum benedictio calicis paramentorum et huiusmodi pro missis celebrandis possit fieri a sacerdote? R. doc. in cle. attendentes de sta. re. tenent q non. quia sunt potius ordinis episcopalis. et hoc idem in. d. c. abbates. Sed iudicio meo nullo iure eorum dictum probatur. Et credo q ymo possint benedicere paramenta. tali ratione motus. presbiter potest omnia facere que sunt ordinis: nisi sint ordinis episcopalis: vel specialiter ei interdicta. c. quis. 68. di. et d. c. ecce et 93. di. legimus. sed benedictio paramentorum cum non sit ordinis episcopalis. patet quia competit abbatibus ex consuetudine. Ut tenent doc. in. d. c. abbates. et. d. cle. attendentes. quod fieri non posset si esset ordinis episcopalis. ar. eorum que notātur in. c. pe. de conse. ec. vel al. nec est etiam eis prohibitum. patet qr in. d. c. quis prohibetur consecratio sacerdotum: diaconum et subdiaconum. consecratio virginum. consecratio ecclesie vel altaris. crisma conficere. crismate frontes baptizatorum signare: publice penitentem reconciliari. et in. c. ministrare. 26. q. 6. additur q non benedicat publice plebem in ecclesia. Quod intellige vt dixi supra. et in. c. consulto. de conse. di. 1. q nec corporalia debet consecrare. ergo vestimenta potest quia in. c. vestimenta et in. c. vasa. de conse. di. 1. nihil dicitur de episcopo. Quare credo omnia que pertinent ad celebrationem missarum que non sunt cum sacra vnctione. vt est calix et patena et non sunt eis specialiter inhibita. sicut sunt corporalia que ab episcopo debent esse benedicta. vt in. d. c. consul. et alia huiusmodi possunt benedicere. ar. d. c. quis. et. c. ecce nisi episcopus esset pñs. quia nō liceret. ar. c. denique. 21. di.

2 ¶ Utrum abbates possint similiter benedicere. Ge. in. d. c. abbates tenet q sic omnia in quibus fit verbalis solum benedictio et quando faciunt ad opus suarum ecclesiarum alias non. Sed ego dubito de benedictione corporalium que licet sit verbalis solum tamen videtur episcopis reseruata. d. c. cōsulto. nisi dicamus derogatum per contrariam consuetudinem cum sit potius episcopis reseruata ratione dignitatis q ordinis. Et ideo abbates possent ex consuetudine. ar. d. c. accedentibus. Idem dic de benedictione calicis. de quo. j. Calix. §. 1.

3 ¶ Utrum vestis debeat iterum benedici quando repetiatur? R. q non: nisi quādo fit talis repeciatio q sine ipsa cum dicta veste non posset celebrari. pū. totius manice et huiusmodi. quia cum amittat formam. debet iterum benedici. ar. eorum que notātur in. c. 1 de conse. ec. vel al. Secus dico si de stolla fiat manipulus vel de manipulo stolla. quia non videtur alia forma. nisi q vnum est breuius ē altero q quidē breuitas ñ mutat formā.

4 ¶ Utrum sponsa que non est virgo debeat benedici? R. q non. 32. di. feriatum. Immo benedicens tales nuptias ab officio et beneficio suspensus debet mitti ad papam. c. 1. de secū nup.

5 ¶ Utrum diaconus possit benedicere mensam? R. q non: pñte presbitero. nisi esset diaconus cardinalis. sed abñte presbitero pt fm notata in. c. legimus. 93. di.

6 ¶ Utrum recipere pecuniam pro benedictione nubentium sit simonia? R. q sic. tex ē in. c. cum in ecclesie. de sy.

7 Utrum mulier possit bñdicere? R. q non nisi vt potest quilibet bonus christiãus. c. noua. de pe. et re. quia que sunt ordinis nõ cadunt in mulierem. d. c. noua.

8 Utrum benedictio mense et aque sit certi ordinis? R. secundum. Inno. in. c. i. de ex. prela. lib. 6. q benedictio aque sic. Et ideo esset irregularis: excomunicatus: vel suspẽsus ipsam benedicendo. secus de bñdictione mense que non est ordinis

9 Utrum libri ecclesiastici sint beñdicendi? R. scdm glo. in. c. i. de pigno. q non

Benefacere ex timore. et non ex amore: non reputatur benefacere. sed pro non facere. 23. q. 5. ad fidem. 32. q. 5. sicut enim. de conse. di. 5. quicquid. 86. di. non satis. de re. iu. qui ex timore.

Beneficium est quedã beniuola actõ gaudiũ tribuẽs capiẽti. i li. feu. c. i. ex q. ca. feu. ait. et Pa. in. c. vnico. de como. et i. c. ad audiẽtiã. de pscrip. Hec diffinitio comprehendit quodcunq quod dicitur beneficium. Sed hic de ecclesiastico solum dicendũ est

1 Quotuplex est beneficium ecclesiasticum. R. q aliud est religiosum. aliud seculare. Religiosum aliud simplex vt canonicatus regularis. Aliud duplex: vt abbatia: prioratus: vel aliud habens iurisditionem. Seculare vero. Aliud summum. vt papatus. Aliud magis. vt episcopatus. Aliud mediocre seu duplex. vt dignitas: vel personatus: vel aliud habens curam animarum. Aliud minus: seu simplex. vt canõia: capellania: aduocatoria et huiusmodi. Aliud non habẽs administrationẽ. Et isto modo dicitur large beneficium. Et est quando quis habet beneficium: non in titulum. vt sunt capellani ad nutum amouibiles. sed quando habet in titulum aliquod beneficium: cui est assignata dos quãtumcunq sit simplex. dicitur habere beneficium cum administratione. scdm Ge. in. c. presenti. de offi. ordi. lib. 6.

2 Utrum prebenda sit quid spũale? R. Pa. in. c. dilecto de preben. q si est annexa iuri canonie partim est spũale et partim temporale. Si vero non est annexa canonie. vt pũ. quia in ecclesia non sunt prebende distincte: sed omnia cõia. et p capitulũ assignatur isti vnum predium in prebenda. et alteri aliud vel quid simile. Uel etiam si sunt distincte: tamen ñ sunt canonicatibus annexe. qr non est ibi numerus canonicorum. tunc est mere temporale et potest concedi etiam laico ad ipsius sustentationem

Utrum altaria que dantur in titulũ perpetuum dicantur beneficia? R. secundũ glo. in cle. 2. de deci. et sequitur. Ge. in. c. i. de cõsue. lib. 6. q sic. et appellatione officij altaria predicta intelliguntur. facit. c. 2. de. concess. p. Secus si non dantur in titulum. quia beneficium non dicuntur proprie. 3

A quo debet dari beneficium ecclesiasticum? R. q regulariter per ordinarium. nisi ex speciali statuto vel consuetudine ad aliũ pertineat. vt. j. dicam. 4

Utrum capitulum sede vacante possit cõferre? R. q non illa beneficia que ad episcopi collationem pertinent. Sed bene potest conferre illa que ad epm et ipsum caplum coĩr ptinẽt. Silr talia bñficia põt pferre qñ eps est suspensus a collatione beneficiorum. etiam si episcopus haberet interesse in tali collatione tanq̃ prelatus. Et idem potest episcopus quando capitulum esset excomunicatum: seu maior ps maiori excõicatõne vel suspensum. c. si ad episcopum. ne. se. va. li. 6. Si vero pertinet ad episcopum collatio cũ consilio capituli: vel assensu ñ posset caplz itromittẽ nisi suspẽsus ẽẽt ĩmora petẽde relaxatõis Si vo capitulũ vel alr de psuetudine vel statuto deberet conferre de consilio episcopi: defuncto episcopo: vel in remotis agente. ita q in breui eius presentia non possit haberi. non propterea debet differri collatio. vt in. c. si ad epm. 5

Quid de beneficijs vacantibus in curia? R. q omnia beneficia: dignitates et personatus vacantes in curia romona non possunt conferri nisi per papam. Similiter beneficia: dignitates vel personatus curialiũ vel accedentium: seu redeuntium de curia si decedunt in locis vicinis curie ad duas dietas legales: que faciunt. 20. miliaria pro die l. i. ff. siquis cau. Et notat glo. in. c. presenti de pben. li. 6. Uñ si distarent p. 41. miliare ñ includerent. ff. de. v. si. l. 3. limita nisi pdci morerẽtur in loco proprij domicilij: vel p prie domus. quia tunc non reseruantur pape: nisi esset talis curialis qui licet haberet ibi proprium domicilium. tamen ibi morabatur solum propter curiam. quia tunc reseruatur. Similiter reseruatur quando est curialis qui moritur in loco vnde recedit curia: vel in itenere dum curiam sequeretur quantumcunq vbi decedit sit remotus ab ipsa curia. Uerum est q post mem 6

sem si non fuerint collata beneficia predictorum: conferre possunt illi ad quos pertinet eorum collatio per seipsos tantum: vel ipsis agentibus in remotis per suos vicarios generales: quibus id commissum fuerit in eorum diocesibus existentia. nisi essent parochiales ecclesie: et vacarent sede apostolica vacante: vel si antequam papa ea conferret mortuus est. hec notantur in. c. licet. el primo. c. statutum. c. presenti et. c. si apostolica de preben. li. 6. Aduerte etiam circa hec ad regulas canzelarie et reservationes que faciunt communiter pontifices in sua creatione. quia non semper se habent vno modo. Ideo non pono hic.

7 Quid de presentatis a patronis sede vacante? R. quod capitulum potest eos admittere et instituere in beneficijs. licet ad episcopum si viueret pertinuisset. c. et si capitulum. de insti. lib. 6.

8 Quid si episcopus conferat beneficium absenti? R. quod licet non fiat suum donec consentiat. tamen episcopus non poterit alteri conferre donec ille recuset: nec valet collatio si conferat nisi episcopus assignasset terminum competentem consentiendi infra quod non consentit. si tamen post terminum iterum consentiret antequam alteri esset collatum valeret. c. si tibi absenti. de preben. li. 6.

9 Utrum episcopus vel alius cui mandabatur de beneficio prouideri pauperi clerico teneatur iterum prouidere si ille clericus aliud est consecutus? R. quod non. c. si paup. de preben. li. 6.

10 Utrum episcopus teneatur ordinatis per ipsum prouidere de beneficio? R. quod sic. si est in sacris ordinatus. c. cum secundum de preben. Idem dic quando commisit quod ordinetur per alium. c. si episcopus. de preben. li. 6. Et hoc verum nisi habeat suam vel paternam hereditatem vnde possit sustentari secundum glo. in. d. c. si episcopus. Ros. p. § 11

11 Utrum promittens alicui prouidere de beneficio ecclesiastico non vacante: vel qualitercunque promittat cum potuerit teneatur? R. quod non. quia talis promissio est nulla. c. detestanda. de conces. preb. li. 6.

12 Utrum recipiens beneficium ecclesiasticum de manu laici cadat in aliquam penam. R. Inno. i. c. quisquis. de elec. quod sic. quia est intelligibilis ipso iure. de iu. patro. preterea. tamen episcopus posset cum eo dispensare. secundum eundem. ar. c. nup. de sen. ex.

13 Utrum quis possit renunciare suo beneficio vt alij prouideatur? R. Pa. in. c. dilecto. de preben. quod sic: dummodo in actu renunciationis non deducat in pactum: sed ipsam renunciationem faciat pure et libere: alias esset simoniacum. vt vult Glo. in. d. c. dilecto. et glo. in. c. ex parte el primo. de offi. dele. Si tamen in animo gereret vt alteri concederetur: non esset simonia: dummodo pactum non faciat licet peccet. vt est clara glo. in. c. ordinationes. i. q. i.

Cui pot dari beneficium ecclesiasticum? R. quod solis clericis non coniugatis et habentibus etatem debitam. et que sit etas debita. Uide. s. Etas. et qs ordo requirit ut s. dicitur ... 14

Utrum clericus coniugatus possit habere beneficia ecclesiastica? R. Pa. i. c. sane de cle. coniu. quod non. Sed nec etiam administrationes ecclesiasticas. Et propter hoc puto quod non possit esse vicarius episcopi quod tenent doc. in. c. vno. eo. ti. li. 6. et in. c. Joannes. Idem Pa. eo. ti. tamen quod nec etiam potest dispensari cum eis vt habeant beneficium simplex. licet alij contrarium teneant. et pot saluari dictum eorum vt valeat dispensatio si fiat a papa. et Pa. intelligat non valere si fiat ab inferioribus pape. Ros. cle. q. § 16. 15 An possit laycus habere Ros. clericus q § 17. An puer possit habere Ros. clericus q § 19.

Utrum filius sacerdotis possit obtinere beneficium in ecclesia patris? R. quod sic. si alias est legitimus c. ad hec. de fi. presbi. dummodo non ad illas dignitates vel prebendas quas immediate pater eius habuit promoueatur. c. constitutus. de fi. presb. Et nomine filiorum in hoc veniunt etiam nepotes de iure in hereditate succedentes. vt sunt per rectam lineam descendentes nepotes. ar. insti. de here. quali. et di. §. sui secundum Ho. et Ber. in. c. ad extirpandas de fi. presb. Secus in collateralibus in quibus successio locum non habet. ar. de offi. dele. c. ex parte. Item secundum Ho. nepos pot poni immediate in ecclesia quam auus eius habuit patre eius viuente. sed patre mortuo non pot. quia cessat ratio in primo casu successionis: sed non in secundo. Item aduerte quod si pater habuit personatum: immediate non poterit filius in eadem ecclesia habere vicariam. vt i. c. michael. de fi. presb. vel econtrario. si pater habuit vicariam perpetuam filius immediate non poterit habere personatum. vt in. c. constitutus. de fi. presbi. 16

Quis pot dispensare cum illegitimis vt obtineant beneficium ecclesiasticum? R. quod episcopus in beneficio simplici cui non imminet cura animarum. vt in. c. is qui. de fi. presb. li. 6. Nec distinguo secundum glo. ibidem. an sit spurius adulterinus: vel naturalis quo ad successiones distinguantur et in difficultate dispensandi. In alijs autem solus papa 17

Sed nunquid poterit episcopus dispensare cum talibus in personatu vel dignitate sine cura? R. glo. in. d. c. is qui quod non: sed solus papa. Et eam sequuntur communiter doc. etiam si efficeretur religiosus. 18

Utrum episcopus possit cum predictis dispensare in canonicatu ecclesie cathedralis? R. secundum Archi. 19

in.d.c.is qui. q sic: ex quo nō inueni͠t ,pĥibi
tū. Et cum eo ɔcordat Ge.in.d.c.is qui. lz
Jo.mo. ⁊ alij teneāt q non potest. Quod
non placet.
20 ¶ Utrū epus cum p̄dictis possit dispensare
in rectoria. R. q sic i oi bn̄ficio: dūmō nō ca
dat i noīm dignitatis vl' psonat'. vel hēat cu
rā aiaꝝ. Et h tene. lz qdā teneāt ɔtriū. vt nōt
Ge.i.d.c.is q. Et rō potissima ē. qz ptās di
spēsādi cōcessa alicui: cuius effectus ñ i ipm
sed in aliū deriuat' dz late iterptari. vt nōt.
Jo.an.in.c.fi.de ꝟ.si. Et se. Jo. de imola ⁊
Ge.i.d.c.is q. Et maxime qñ iterptatio sit
ɔ ipz ɔcedete. iux. nō. de priuil.c.qz circha
Et iō iura q̄ videt' ɔtria itellige ⁊ limita q lo
quunt' in dispēnsatione alicui ɔcessa: cuius
effectus in ipm deriuatur que stricte iterptā
da est. Quod nota.
21 ¶ Quid si bn̄ficiū simplex hēat curā aiaꝝ
annexā. nunqd eps poterit dispēsare cuz p̄
dictis. R. f̄m Archi.in.d.c.is q. q sic. qz ta
lis ñ dz hēe curaz aiaꝝ. vt ,pbat tex.in.c.sup
eo.de preben.li.6. Nā vt ibi pz pōt qs hr̄e
p̄bendā ⁊ dignitatē: cui annexa ē parochia
lis ecclīa. ⁊ tñ nō posset qs hēe simul digni
tatem ⁊ ecclīam curatā.c.de multa. d p̄bē.
Lap' abbas limitat hoc veꝝ qñ ecclīa cu
rata ht vicariū aliū ab isto. al' nō. Alij doc.
idistincte tenēt q nullo mō eps pōt dispēsa
re. Uide Ge.in.d.c.is qui. Mihi plz p̄ma
opi. cum predcā limitatione dn̄i lapi.
22 ¶ Pone q in ecclīa ē statutum iuratum ⁊
p papam approbatuz q nullus illegitimus
ibi ,pmoueat' an epus possit dispensare. R.
Jo.mo. ⁊ seq̄t Ge.in.d.c.is qui q nō. ex q̄
tale statutum ē iuratum vel cōfirmatū. Se
cus esset si solum esset statutum nō iuratum
vel cōfirmatū. qz tūc posset eps dispensare
ɔ ,ppriū statutum. iux nō. de elec.c.lz ca
non. Limita p̄dcā oia q eps pōt dispensa
re cum illegitimo in bn̄ficio simplici: veruz
nisi aliud ipedimētum canonicum obstet q̄z
illegitimitas ⁊ super que eps non possit di
spensare. vt in.d.c.is qui.
23 ¶ Utruz dispēsatus vt ,pmoueat' ad ordies
sacros p papā. p hoc videat' talis illegitīus
dispēsatus vt possit obtinere bn̄ficiū cū cu
ra. R. q ñ. qz dispēsatio nō trahit' ad ɔsecu
tiua ei' sup q̄ dispēsat' qñ dispēsatio i p̄mit
effectum validum super actu in quo dispen
satur absq eo q extendatur ad illud ɔsecu
tiuum f̄m Ge. in.d.c.is qui.
24 ¶ Utꝝ p̄fatus illegitimus dispēsat' vt pos
sit obtinere bn̄ficiū ecclīasticū possit post p̄
mū postea aliō obtinē ꝟtute dispēsatiōis R.
Ge.i.d.c. is q: q paulus hoc distinguit. q
aut dispensatio fuit facta sup certo bn̄ficio.
⁊ tūc si fuit i culpa vt illud ñ hr̄et. sic aliud
ñ poterit hēe. Si vō nō fuit i culpa: vl' dispē
satio sup in certo bn̄ficio fuit. sic poterit p'
primum aliud hēe. Et plz mihi. lz Ge. ibi
videat' tenere opi.d. Lapi q al'r distinguit.
Sed mihi non plz. Uide eum ibi si placet.
¶ Utꝝ p̄fatus dispēsatus vt possit hēe bn̄fi 25
cium curatū possit p hoc obtinē dignitatez
R. Ge.i.c.fi.de fi.p̄s. q ñ. qz ista ponūt' vt di
uersa in.d.c.fi. ergo vno ɔcesso non veniet
aliud. Uñ i dispensatiōe ñ ,pcedit argumē
tū a maiori: nec a sili. vt ibi nōt Ge.
¶ Utꝝ illegitim' vel irregularis dispēsat' 26
in ordine ⁊ bn̄ficio atq ,pmotus possit po
stea ipetrare dispēsationem sup pluralitate
non fcā mentione de defcū illegiptimitatis
vel irregularitatis. R. f̄m Ge.in.d.c.fi. q ñ
tex. est in.d.c.fi.
¶ Utrū epus possit dispensare cum predi 27
ctis illegitimis. vt possint plra beneficia sim
plicia retinere simul. R. Ge. vbi supra q ñ
facit.c.is cui primo R. de preben. li.6. vbi
qñ conceditur alicui vt possit beneficiuz al
teri conferre. intelligitur de vno ⁊ non de
pluribus.
¶ Utrū epus possit dispēsare cū illegitimis 28
vt hēant simplex bn̄ficiuz seu prebendam
in ecclījs suoꝝ patrum qui sūt sacerdotes.
R. q nō ipis viuētibus.c.cum decorem. de
fi.p̄s. Multo minus i canonicatu. c. cū ad
abolendā. de fi.p̄sbi. Sed ipis mortuis sic.
dūmō nō dispēset sup bn̄ficio seu p̄benda
quā eius pr̄ tenebat īmediate. secus si me
diate Gofre. tñ tenet q nunq̄ canonicatū
in eadem ecclīa poterit hēe ex dispensatiōe
epi. Sed ɔtrium credo verius. vt notatur in
dictis.c.
¶ Pone papa dispēsauit cū illegitimo. vt 29
possit ,pmoueri ad bn̄ficium ēt curam hn̄s
nūqd p istaz dispēsationē poterit ,pmoueri
ad bn̄ficium cui p̄ficiēdus ē p electionem el
ligēdus. R. f̄m. Ge.i.c.is q q sic. qm qñ vi
ciū tolit' ex toto. vt i casu p̄dcō pōt eligi. vt
in.c.cum. Uitomeſ. de elec. ēt si eēt dubium
an verba dispensationis tolāt ex toto viciū
Et hoc tene. licet alij dicant q nō pōt eligi.
¶ Infra qō tp̄s dz bn̄ficium vacans conce 30
di. R. q in cathedrali ⁊ regulari ecclīa va
cante prelato. ĩ. tres menses eligere tenētur
c.ne pro defcū. de elec. nisi essent priuilegia
ti vt minores. Alia autem beneficia eccle
stica. ĩ. sex menses. c. nulla. de concel. pre
ben. Alias collatio: seu prouisio duoluitur

Vtrum cardinales possiut habere plures epatus vel
Abatias. Ros. clxi. q. 8. 21.

ad eũ qui ꝓximo ꝓesse dignoscitur. nisi in
casu i quo ꝓuisio ptinet ad capitulũ ꝫ deuol
uitur ad epm. ⁊ econtrario. ⁊ post ad me
tropolitanũ ⁊ post ad papã. Hoc est uerũ ni
si legitimo ipedimẽto eẽnt ipediti. Et incipit
currere dictũ tps a die scie: ñ uacatõis. c. qr
diuersitatẽ. de cõ. p. Et intelligitur lrũ ꝫ im
pedimentũ peregrinatio l'suspẽsio ẽrẽ excul
pa: nisi eẽt in mora petende absolutionis. d
c. qr diuersitatẽ. Et si bñficia ptinerẽt ad re
gl'ares exẽptos. epi ꝓuidebunt ñ obstante
exẽptione. cle. qr regulares. de sup. ne. pla

31 37 Vtrũ ꝑsatũ tps hẽat locũ in bñte instituere
ꝑnatum p ꝑonum. R. dñi de rota tenẽt q
non. qr. d. c. nulla ñ extendit ad eum q hꝫ i
stituere: sed ad eum qui hꝫ ꝯferre.

32 33 Vtrũ liceat alicui sibi ꝓcurare bñficiũ. R.
Tho. ⁊ ray. q bñficiũ cũ cura aiaꝝ ñ lꝫ. qr
idonee ñ põt admĩstrari sine grã seu caritate
quã null' se hẽre scire põt. Secꝰ eẽt d alijs
beneficijs. qr pñt ꝓcurari. Aug. de ancho.
li. de ptãte pape tꝫ gñal' non posse sine pec
cato. Qđ uerũ credo qñ ꝑncipal' ꝓcurat. vt
hẽat bñficiũ. Secus qñ ꝑncipal' ꝓcuraret
vt posset ꝓdesse.

33 34 Vtrũ occupans beneficiũ uiuentis sciẽter
faciens se institui. sit infamis. R. Pa. in. c. i.
de ꝯces. ꝓben. q sic. 3. q. 1. audiuimus. Et so
lus papa dispensat cum eo. sic cũ illo q uiuẽ
te vxore aliã accepit. vt in. c. fi. de eo q duxit
in vx. quã pol. p adul. Ex quo ꝯcludit pa.
ibidẽq lꝫ cũ uacaret fecerit se institui uel si
bi ꝯferri a papa ñ hita mentõe de occupatõ
ne pña nõ ualet. ⁊ est subreptitia. qr ñ sic fa
ciliter obtinuisset. fac. c. postulasti de rescri.
Similiter dicit de eis q de facto occupant
l' p brachiũ seculare se in vacantibus bene
ficijs intrudunt. si ñ faciunt mentõem i ipe
tratione de tali occupatiõe. qr oẽ id ex quo
ñ ita facil' obtinẽt tacitũ inducẽ surreptõem
p. d. c. postulasti cum silibus.

34 35 Quot bñficia põt qs hẽre. R. fm Pa. i.
c. conquerente. de cle. nõ resi. q hñs bñfici
um quãticunqꝫ simplex qđ p se sufficit ad
uitã bñficiati nõ põt aliud tenere sine pecca
to mõtali. sꝫ gl. i. c. dudũ el. 2. de elec. Qđ li
mitat idẽ Pa. si pp se solũ hꝫ. Secus vero
si collata sibi eẽnt ñ rõe sui. sed pp vtilitatẽꝫ
bñficioꝝ. vt qr est hõ industriosus ⁊ bone
ꝯscie. vt nõt in. c. cum iam dudũ de ꝓben.

35 36 Vtrũ hñs pl'a qñ vnũ suffic̃ excuset p dis
pẽsatõeꝫ. R. glo. ꝓdcã q sic sꝫ Pa. in. d. c.
dudũ dicit q hꝫ ꝓ idubitato q nõ sit tut' q̃
ad ecclesiam triumphantẽ. ẽt dispensatus p
papã: qñ dispensatus est pp se ⁊ ad suã vti

litatẽ. qr in hoc casu ñ solũ alterat iuris po
sitiui dispositio. sed ẽt xpi ꝑrimoniũ iniuste
dispgitur. Cũ ergo papa nõ possit sine cã a
lienare bona eccle sine graui peccato. vt dic
archi. 12. q. 2. ñ liceat pape. ergo multo mi
nus põt dare licentiã alteri ipm dispgendi.
vt in. c. nup de reli. do. post di. Et sic ꝯuicit
rõ Inno. in. c. cũ ad mõ asterũ de statu mo.
qr hic ñ solũ violat ius positiuũ. sed potius
diuinũ. Hoc idẽ tꝫ Ho. in. d. c. dudũ. quẽꝫ
seqt Jo. an. Dic ẽt Tho. in. 9. ql. q. 5. q he
re plẽs ꝓbendas absolute ꝯsideratã est qd d
se inordinatũ. vt pote qr qs ñ põt in diuer
sis ecclijs deseruire qbus quasi ꝓ stipẽdio
ꝓbende sunt ordinate vt mĩstrantibus i eis
dent. Est ẽt diminutio diuini cultus. vñ vnus
loco pliũ ꝯstituit. Est ẽt iequalitas. vñ vnꝰ
hꝫ multa bñficia. ⁊ alius ñ põt hẽre vnum
Continet ⁊ aliũ defraudatõem voluntatum
testatoꝝ. q ut certus numerus ministrantiũ dpu
taretur talia ꝯtulerunt. ⁊ multa alia. ⁊ nisi
aliq̃ circonstantia supueniat q̃ remoueat
total' inordinatõem eius nũq̃ erit sine pec
cato. sic nec homicidiũ põt fieri ẽt cũ dispẽ
satione. nisi hẽat circũstantiaꝫ q̃ remoueat
eius inordinatõem. Aduerte tñ fm Gofre.
q est triplex circũstantia q̃ põt remoueri ta
lẽ inordinatõem. ita q dispensatio sit lita ⁊
tutus dispensatus. Prĩa necessitas puta. qr
plures ñ inueniuntur idonei. Secunda vti
litas ecclaꝝ ⁊ coꝝ qbus ꝑsunt. Tertia ꝑro
gatiua meritoꝝ. Nec valet ꝯsuetudo sꝫ pa.
in. d. c. dudũ. Et iura sine glo. q̃ dicunt vale
re in tl'e ꝓ necessitate: vel vtilitate bñficioꝝ:
uel ꝑrogatiua meritoꝝ. puta. qr plus valet
abñs q̃ alius pñs: vel ꝓ potentia retinendi
pl'a bñficia simplicia. sed nõ vt fructus lu
cri faciat sibi ad vtilitatẽ ꝑuatã: l' ad augen
dũ ꝑrimõiũ: l' vt lautius uiuat: l' ut facil' ad
epatum: vel maiorẽ dignitatẽ possit ascẽde
re. qr cũ tali intentõe ẽt vnũ bñficiũ hẽre de
se est inordinatũ. qr est ꝯ oẽm rõem. vt in. c.
rõ nulla cũ abi nõtus. de ꝓben. ⁊ ꝯ officium
pietatis. 16. q. i. c. fi. vide ẽt de hoc. j. clericus
2. ⁊ 3. Ros. clxi. q. 8. 20.

Vtrum habens beneficium cuꝫ cura si re 37 36
cipiat. scdm cum cura ipo iure sit ꝑuatus ꝑ
mo. R. q sic. statim adepta pacifica possessi
one. c. de multa de ꝓben. vel qñ p eũ stetit q̃
minus hẽret. c. lꝫ de ꝓben. li. 6. Et nisi ꝑmũ
resignet in manu ordinarij: vel cui ꝯpetit.
ipo iure est priuatus etiã secundo. ⁊ inhabilis
ad quodcunqꝫ beneficiũ ⁊ ẽt ordies sacros
⁊ ad papam ptinet dispensatio. p extra. Jo.
22. q̃ incipit. Execrabil'. Et iõ nõ poterit ab

soluer subditos rõe p̄mi bñficij. Fallit hoc in .7. casibus. Primus qñ scdm ãnectat. primo. c. sup eo de pben. li. 6. Secũdus casus qñ expendit de bonis ppzijs in vtilitaté p̄mi bñficij. ⁊ ipm retinet doec sit sibi satisfactũ fm An. de bu. p. c. quicunq3. i2. q. 4. Et suffic q tal' expẽsa sit utilr cepta. lz postea a casu sit totũ pditũ: fm Jo. an. in. c. ex pte de ɔsti. puta qr domũ fcaz ignis postea ɔbussit Tertius casus qñ acceptat calore iracundie fm Jo. de li. ⁊ d. anto. ⁊ fac glo. i. c. ex lris ꝺ diuoz. q̃ vult q ɔfessio ex iracundia fcta ñ pjudicet. Quartus casus qñ acceptat ad tps. puta donec alr fuerit bñficio ꝓuisũ fm Pe. de ancha. in. c. i. de ɔsue. li. 6. Quintus casus qñ ɔmutauit vnũ bñficiũ in aliud bñf alia bñficia curata: dũmõ possessionẽ ñ fuerit nactus. tex. est in cle. si pl'es de pben. Sextus casus qñ p dispensatõem. vt in. d. c. dudũ. Septimus casus in epatu q nõ uacat p scõz. fm glo. in. d. c. de multa. ⁊ Jmol. i cle. gr̃e de rescri. Jdẽ dic ꝺ q̃cũq3 alio bñficio ecclastico q qs ñ põt cũ alio tenere nisi dispenset cũ eo. Et qs possit dispensare. j. dicã §. 38.

37 Utrũ hñs bñficiũ in comẽda teneat fuare ecclãm in statu suo. R. Pa. i. c. ꝺ monachis ꝺ pbẽ. q sic: nec põt aliqd de statu eccl'e minuere: sz ꝺ supfluo põt sibi ꝓuidere. al' nõ.

38 Quis põt dispensare vt qs hẽat plura bñficia: ltia cã interueniente. R. q in pl'ibus simplicibus. uel in vno curato. ⁊ alio simplici põt eps dispensare vt in diuersis ecclijs hẽat. sz in vna eccl'a põt si sũt simplicia. fz glo. in. c. lras vras de ɔces. p. Jo. an. dicit veruz si sunt disformia. vñ dic q põt dispensare. vt qs hẽat dignitatẽ ⁊ canonicatũ i eadẽ ecclesia. fac. c. i. cũ glo. de ɔsue. li. 6. Federi. ɔsilio. 115. lz q põt dispẽsare epũs vt qs hẽat canonicatũ ⁊ altare: seu bñficiũ alicuius capelle in eadẽ eccl'a. Et hoc seqi Pa. in. d. c lras. Jn duob' aũt ɔformibus ñ põt. puta vt qs hẽat duos canonicatus i eadẽ eccl'a. Et dic Pa. vbi. s. q hoc sequũt coĩter doc. Et iõ duo altaria i eadẽ eccl'a ñ pñt in titulũ hẽri ex dispensatõe epi fm Guil. de mõte lau Et vr̃ seq Ge. vbi. s. ⁊ plz. qr altaria q̃ dantur in titulũ ppetuũ dñr bñficia fm glo. i cle 2. de deci. Et seqt Ge. i. c. i. de ɔsue. li. 6. Altaria uero q̃ ñ dant in titulũ bñ pñt hẽri ex dispensatione epi. Jn psonatibus uero: uel dignitatibus: l' administratõibus: aut officijs ppetuis quocunq3 noie censeant nõ põt nisi solus Papa dispensare. vt in. d. c. i. s. i eadẽ eccl'a. l' in diuersis. vt in. c. de multa de p̄ben. lz tex uideat solũ de eadẽ eccl'a ꝓhibẽ. Sz doc. in dictis. c. dicũt et locũ hẽre i diuersis. s. ecclijs. p. c. qr nõ nulli de cle. nõ re. qd nõ. lz Jnno. dicat ɔtrũ in. d. c. de multa. s. q eps põt dispensare in pluribus ecclijs. dũ mõ curã aiaz non hẽant.

Quid sicdũ de fructibus bñficioz. vide. j 39
clericus. 3. ⁊. 13. p totũ.

Utrũ fructus bñficij vacantis sint fuandi 40
successori. R. q sic. uel in utilitatẽ eccl'e expendendi. al' ɔfacientes si sunt capl'a: ɔuentus: collegia: ul' singl'es psone in cathedralibus ecclijs ⁊ reglaribus: uel colliatis sũt suspensi ipo facto ab officio ⁊ bñficio. donec plene restituerit qcqd pceperunt ñ obstantibus puillijs: l' ɔsuetudibus: vl' statutis et iuramẽto l' sedis aplice auctoritate firmatis. c. qr sepe de elec. li. 6.

Quid de platis q bona eccl'az: dignitatũ 41
prioratuũ ⁊ psonatuũ vacantiuz sibi subiectarũ l' q̃ ptinent ad eoz custodiã occupant. R. q nisi spãli puillo: l' ɔsuetudine pscripta: l' alia rõabili cã hoc faciant epi ⁊ supiores sunt suspensi ab ingressu eccl'e ⁊ alij ab officijs ⁊ bñficijs donec satisfecerit. Jdem dic de alijs psõis eccl'asticis ad q̃z collõez pñtatõez seu custodiã ptinẽt dignitates: psonatus prioratus l' eccl'e uacantes. vt i. c. pñti de offi. ordi. li. 6. Et hec ꝓhibitio loquit de alijs bonis ab hijs de qbus. s. in. §. pcedenti ⁊ in. d. c. qr sepe.

Utrũ fructus bñficioz possint locari. vid. 42
s. alienatio in pncipio. ⁊. §. 18.

Quid ꝺ distributionib' quottidianis. vi 43
de. j. clericus. 13. §. 3.

Quid de iniuste possidentibus bñficia ec 44
clesiastica. R. q resignare tñr in manu illius q põt accipe resignatõem: l' si eet in articulo mortis alicui alteri recipienti eã noie illius cui est facienda fm Jnno. Et et tenet fruct' pceptos restituere. de renun. c. post transitõnẽ. §. rursus. Et dicit Archi. q si aliqs minus canonice obtiet bñficiũ. s. simoniace: l' p fraudẽ: aut surreptõem aliquã. ippetuũ ñ pscribit. c. postulasti. ꝺ cle. ex. mi. Tex ẽ qd dicit Ho. q vite necessaria stricte poterit retinere de ɔsilio ɔfessoris: ita q solũ ñ egeat ⁊ alios fructus in eccl'e vtilitatẽ ɔuertat. qr restituere tenet. c. dilecto de pben. alr nõ potest absolui nisi obtineat dispensatõnem ab eo qui põt nec in foro aie tm̃ ei subditi obedire: l' soluere aliqd qñ sciunt ꝓ certo: nec põt eosdẽ subditos absoluere: vel ligare. ꝺ quo tamen dic. ⁊ limita vt. j. ɔfessio quarto. §. 12.

45 ¶ Utrum filius priuet̃ bn̄ficio ecclesiastico ꝓp crimen lese maiestatis ꝯmissi a p̄re. R. glo. in c. satis puersū. 56. di. q̄ nō. Idē dic̄ nec ꝓp crimen lese maiestatis diuine. vt puta q̄ here/ticus: l' scismaticus. c. quicūq̄ de here. li. 6 de scisma. c. vnico. li. 6. vbi lz ꝓhibeantur admitti ad bn̄ficia eccl'astica taliū filij. tn̄ nō dr̄. q̄ bonis priuentur. qd̄ nota.

Bigamia est triplex ſm glo. eodem titulo. c. primo. Prima dicitur vera. Secunda similitudinaria. Tertia interpretatiua.

1 ¶ Quot modis contrahitur bigamia vera? R. ſm Ri. in. 4. di. 27. ar. 4. q. 1. ⁊ glo. vbi. s. vno modo quando habuit plures legitimas vxores. 26. di. acutius. ⁊ c. se. Intellige si ambas cognouit. alias secus. ar. in. c. debitum de biga.

2 ¶ Quot modis contrahitur bigamia interp̄tatiua. R. ſm glo. in. d. c. 1. q̄ duobus modis. Primus quando contraxit cum corrupta. 33. di. maritum. ⁊ c. a nobis eo. ti. Intellige si cognouit eam. alias non. d. c. debitum. Secundus quando reddit debitum vxori adultere. 34. di. c. si cuius. ⁊ c. se. etiā si ad p̄ceptum ecclesie redderet ſm communiorem opinionem. ⁊ etiam si ignorabat eam adulteram ſm Pa. in. c. si vir ꝺ adul. allegat. 17. di. sicut. ⁊ de biga. c. 2.

3 ¶ Sed nunquid accipiens virginem quam non cognouit: ⁊ ea mortua accipit secūdā virginem quam cognoscit: vel econtrario p̄mam cognouit. sed non secundam efficitur bigamus. R. Mo. ti. eodem q̄ non. Similiter si ducit mulierem virginem ab aliquo desponsatam sed non cognitam premortuo sponso non est bigamus. di. 33. c. si. ⁊ d. c debitum.

4 ¶ Quid si credebat virginem tp̄e ꝯsumationis matrimonij ⁊ post cognouit corruptaꝫ R. q̄ bigamus est: 33. q. 5. ille. 52. di. qui i aliquo. nec excusat error vl' ignorantia. dicto. c. ille.

5 ¶ Utrum deflorans virgineꝫ ⁊ postea accipiēs eam vxorem sit bigamus. R. glo. ⁊ Pa. i. c. sane de cle. ꝯiu. q̄ non. Et lz Mo. vbi. s. dicat q̄ celebrior opi. teneat contrarium ego credo veriorem opi. q̄ nō sit bigamus q̄ lz aut. quō op. epi. §. i. velit q̄ vxoreꝫ habuerit virginem: tamen si attendamus ad veritatem que opi. preferenda est. c. nuper a nobis de biga. 8. di. veritate. 81. di. quicumq̄ ⁊ qui filij sint le. per tuas. C. pl's va. qd̄ agi. l. i. 2. ⁊ 3. nō dimisit carnē suaꝫ. Nec ob. q̄ opinio p̄feratur veritati. de sponsa. duo/rum. 3. q. 7. §. tria. ff. de offi. p̄to. l. barbarius C. de testa. l. 1. 22. q. 2. dominos. ff. ad mace. l. 3. ⁊ in. d. c. nuper a nobis. q: R. Inno. in d. c. nuper a nobis q̄ illa cāsualia sunt. Preferetur. n. aliquando opinio veritati fauore contrahentium ⁊ odio decipientium. vt. d. l. 3. ff. ad mace. vel fauore ꝓlis. c. cum inter. qui filij sint le. aut testōrum. d. l. 1. uel aliqua communis opinio p̄fertur veritati. d. l. barbarius ⁊ in. d. c. nuper a nobis. vbi factum attē/dit q̄ non excedit casum suum.

¶ Quid si vnam vxorem habuit ⁊ cogno/uit ante baptismum ⁊ aliaꝫ post. R. q̄ bigamus est. 28. q. vltia. c. oportet ⁊ c. acutius: licet Io. contrarium dixerit ⁊ male. 6

¶ Quot modis contrahitur bigamia similitudinaria. R. q̄. 4. modis. Primus cuꝫ qs contrahit cum deo ꝑ uotum solēne. postea contrahit matrimonium de facto. 27. q. 1. q̄t quot. ⁊ de bigamis. c. a nobis. Secundus qn̄ quis diuersis tp̄ibus hn̄t pl'es vxores. vnam de iure alterā ꝺ facto ⁊ cognouit ambas. d. c. nup. Terti⁹ si sil' duas hn̄t vxores vnā de iu͛ alterā ꝺ fc̄to l' ābas de fc̄to ⁊ cognouit āb as. d. c. nup. Quart' modus si existens in sacris contrahit. ut in. d. c. nuper 7

¶ Sed quis dispensare pōt cum bigamis vere. R. q̄ qdā dixerūt q̄ nemo pōt. tn̄ dic cum Ri. vbi. s. q̄ papa solus pōt. 34. di. lector in glo. vbi lucius dispensauit cum Panormitano archiep̄o qui fuit bigamus. Alius inferior non potest etiam in minoribus. nōꝛ in. c. vnico de. biga. li. 6. Idem de bigamis interpretatiue. quia sic in ip̄is est defectus sacramenti. sicut in bigamis uere ſm glo. in. d. c. i. de biga. 8

¶ Non quid in bigamis similitudinarie possit episcopus dispensare. Respondeo ſm Pa. in. c. de diacono. ⁊ c. sequenti. qui cle. uel no. q̄ si clericus in sacris contraxit cum corrupta solus Papa dispensabit. dicto. c. nuper. Si uero clericus de iure cōtraxit cum vna. puta anteq̄ esset in sacris ⁊ de facto cum altera. scilicet post ordinationem. ⁊ ambas cognouit. solus Papa poterit dispensare. dicto. c. nuper. Et similiter in non clericis qui isto modo bigamiam contraxerint. Quidam voluerunt restringere hoc verum si sciens impedimentum accepit de facto eam. Secus si ignorabat. tn̄ communiter tenet̃ q̄ siue sciēs siue ignorans de impedimēto. secūdā accepit ⁊ cognouit. q̄ tex. ad aiuꝫ cum ope secuto 9

attendit. q2 sic in ipis est defectus sacramen
ti sic in bigamis ve. fz glo. i. d. c. i. τ i. d. c.
nup fm Ge. in. c. vnico de biga. li. 6. Si
uero exns in sacris: qcuis 9xerit cu uirgine
nec alia hũerit vxorẽ an in laicali hitu uel i
minoribus poterit eps dispensare. vt mini
stret. tex. est in. c. diuersis de cle. piu. τ i. c.
i. q cle. uel vo. cu glo. ibide. τ et ut pmoue
atur ad vlteriora. c. sane. de cle. piu. Et ad.
d. c. nup. qd vr 3. dicit q intelligit de eo q
an sacros ordines alia hnit. τ post in sacris
alia accepit. Ad. c. uero. 2. q cle. uel uo. dicit
q loqtur in illo que no penitet uere: vl' est
suspicio de recidiuo. q tc nisi igrediat reli
gione no pot. Silr qn iminet scandaluz. vt
in. d. c. nor.

10 Utrũ bigamus bigamia uera fz pmu mo3
sit puatus puilegio clericali. R. q no. sz so
lu illi q sunt in minoribus ordibus. sz q sut
in sacris bn gaudent fz Ge. in. c. vnico d bi
ga. Ro fm eu. q2 ille qui est in minorib' ta
liter 9hendo. pot viuere τ d3 vt laicus. Ille
vero q est in sacris no pot redire ad seculu
vt no. de aposta. c. tue in glo. fi. fz Jo. d san
to. Et io lz sit puatus hilitate ordinu: no tn
puillo clericali. Silr religiosus religionis
approbate gaudet. ita q tales pcuties esset
excoicatus. q2 lz iste tex. puet eu puillo cleri
cali. n tn puillo monacali vl' religionis. Et
tex. in. d. c. vnico restrigit vt loquat de exn
tibus i miorib' ordibus. τ non de mona
chis: l' exntibus i sacris. Et hec verior e opi
qua sequuntur Archi. glo. in. c. qsqs. 84. di.
Guil. gar. Jo. mo. τ Jo. cal. lz Bonagra i
c. de bigamis eo. ti. teneat q sacerdos q co
traxit cu vidua: l' duo mrimonia successiue
τ postea 9nusit hoicidiu poterit puniri per
iudice seculare. p. d. c. vnicum

11 Utrũ bigamus interptatiue silr sit puat' oi
puillo. sic bigamus uer. R. Ge. vbi. s. q sic
Jde tz glo. in. d. c. vnico. Nec ob. qd in se.
§. dica de casu vo ad casu fictu. q2 in isto in
terptatiuo ide e quo ad oe3 mo3. sic i vo. q2
sic e in eis defectus sacri sic in ueris bigais.
vt not glo. in. c. i. de biga. τ p3 i. c. debitum
eo ti. vbi dixit q diuisit carne sua. facit et. d.
c. qsquis. 84. di.

12 Utrũ silitudinarie bigamus sit priuatus si
militer priuillo clericali. R. Ge. vbi. s. q n
nisi quo ad exequtoem ordinu. Et ex hoc
infert ide Ge. q 9stio penal n extenditur de
casu vo ad casu fictu. qn casus fict' n fingit
ide ee q ad oem effectu que h3 casus vus
sicut est in pposito. vt p3 in. c. nup a nobis d
biga. Jntellige ergo tex. d. c. vnici. d bigão
vero τ interptatiuo. τ q n est in sacris l' reli
giosus q est nudatus oi puillo clericali. τ a
strictus seculari foro. τ ei sub excoicatiois
pena pcipitur vt no deferat tonsura: l' hitu3
clericale. d. c. vnico. τ si portat peccat mor
taliter. vt. j. lex. §. 3.

Bisestum

Bisestum df q2 per duos dies stans sup
sextu kl' marcij. Et no q vigilia sacti Ma
thie sp d3 ee die imediate pcedenti festo ei'
de. nisi ueniret festu die lune. q2 tc fieret die
sabbati. Et fm 9suetudine romane eccle te
pore bisextus. fa die fit festu sacti Mathie
hec nor in. c. quesiuit. de verbo. si.

Utrũ suspesus p anu possit celebrare tpr 1
bisextus vltia die anni bisextil'. R. glo. in. d. c
qsiuit q sic. Sic libertas pmissa futenti p
anu acqrit si fuit. 365. diebus. ff. de statu lib
l. cu heres. §. sticus si heredi meo.

Blassemia

Blassemia iportare vr q
da derogatoz
excellentis bonitatis alicuius τ pre
cipue diuine. Quicuq3 ergo negat aliqd d
deo qd sibi 9uenit: l' asserit aliqd de eo qd
ei n 9uenit. diue derogat bonitati. q deus est
ipa bonitatis eentia fm Dio. de di. no. Qd
qde 9tingere pot l' fm intellectu tm: l' fm i
tellectu τ affectu. Et utroq3 mo huiusmoi d
rogatio si sit tm in corde e blassemia codis
Si uero i ore e blassfeia oris. q blassfeia oris
opponit 9fessioi fidei τ caritati diue. Et sic
ex genere suo est peccatu mortale sp. nisi qs
aln ex surreptioe i vba blassfeie prupet. ita
q hoc qd diceret n aduertet. q2 tuc solu ue
nial' peccart. nec heret ppc roe3 blassfeie. h
ex al. fa fe. ti. d blassfeia. τ tho. 2. 2. q. 13. ar. i

Quot sunt spes blassemie. R. fm Amb. 1
sunt due. Pria e 9 deo attribuit qd ei non
9uenit. Secunda cu ab eo remouetur qd ei
9uenit. Adde tertia fm Tho. vbi. s. cu crea
ture attribuit qd 9uenit creatori soli. Sz p
pe loquendo n sunt diuerse spes. q2 negato
τ affirmatio n diuersificant hitus spe. q2 p
eade sententia innotescit falsitas affirmatio
onu τ negationum.

Utrũ peccatu blassfeie sit remissibile. R. q 2
si blassemia sit ex coactione: l' deceptione ul'
infirmitate sic h3 cam anexa puocatiua di
uine mie ad remissione. Et sic itellige illud
mathei. 12. Omne peccatu τ blassemia. s. ex
infirmitate: l' coactione reittetur. Si autem
blasfemia 9comittat certa malitia: tuc d2 ir
remissibil' n q2 no possit reitti. sz q2 n h3 se
cu ca3 motiua ad remissione. τ sic intellige
illud mathei. 12. Spus aut blassfeie. s. illate

ex certa malicia non remittē. i. vix: sine dif-
ficulter remittitur. q2 nō h3 excusatōem.

3 Blasfemia vō sanctoꝝ ꝯñr redundat i de
um: dū l'illis attribuunt qḋ deus ex sua gr͂a
decl'auit nolle in eis eē. l'remouent: qḋ decla
uit in eis eē. ꝛ codē mō est peccatū sicē bla
sfemia dei.

4 Utrꝫ blasfemus possit absolui a ꝓpo sacer
dote. R. Pa. in. c. statuimus de male. q nō
publice blasfemans. sed eps. fac̄ glo. in. c. 2.
de pe. ꝛ re. li. 6. Secus si oculte. q2 s̄m Mo.
tunc si ptinet ad epum Ego nō intelligo q
est casus epi qñ blasfemia ē publica nō sim
pliciter. sed qñ pp publicitatē desert ad ep3
Unde dicit Gofre. ꝛ Mo. q q̄ dñr in. d. c.
statuimus. de pena tēpozali uel pecuniaria
intelligunt sedente iudice ꝓ tribunali. In
iudicio aūt aie p̄sbr discretus mollēdo
rigozē dispensare poterit. rigozē ex cā circa
penā spūalez supiozē. 6. q. 7. penultimus
l3 Mo.

5 Sed qñ dr̄ publica. R. Pa. ꝛ Mo. i n. d. c.
statuimus. q publica dr̄ qñ ē notozia iuris.
pū. ꝯuictus l'ꝯfessus in iudicio. l'notozia fa-
cti. pū. q2 publice pl'bus astantib³ blasfēiaz
intulit. fac̄. c. si. ḋ coha. cle. ꝛ mu. Et breuiter
qñ ꝓbari pōt. ꝛ ad epm desert dr̄ publica.
ar. l. palam. ff. de vbo. si.

6 Quid si calore iracundie: vl'ebzeitatis qs
blasfemat. R. Pa. in. d. c. statuimus doc. co
muniter recitāt. dēz abbis dicēt q l3 peccet
grauiter. tñ ñ punitē pena. d. c. statuimus. q2
nescit q̄dāmō qd faciat. sicē nec ꝯfessio sic fa
cta p̄iudicat. vt nōt. glo. in. c. ex l'ris ḋ diuō.
Et pl3 Pa. in ebzio. ar. l. oē delictū. §. q se
vulnerauit. ff. de re mili. Sed i accēsso calo
re ire dicē forte ñ ꝓcedere. nisi calō eēt ex in
sta cā ꝓuocatus. ar. l. si adulteriū. § ipatōes
ff. de adul. secus qñ ex insta cā. puta q2 i lu
do amisit. ar. c. i ebzianerit. 15. q. 1. s3 ego dico
q tā ex ebzietate q̄ ex ira blassemās ñ excu
sat a moztali si aduitit qḋ dicē ꝛ significatōez
vboꝝ. vt p3 ex dictis. quo ad penā. d. c.
statuimus credo oīo excusari pp vbū in eo
positū. s. p̄sūpserit relaxare. S3 q̄ ad altam
penā ex̄ozdinariā bñ attendēdū ē an fuerit
in culpa ebzeitatis l'ire vt maioz iponat. ꝛ
si non fuit in culpa minoz detur.

7 Que est pena pfati. c. statuim³. R. q. 7. dñi
cis stet p̄foribus eccl'e. dū agunt missaꝝ solē
niā. ꝛ vltio die sine pallio ꝛ calciamētis. ꝛ
ligatus corrigia i collo. Itē i. 7. sextis ferijs
p̄fataꝝ dñicaꝝ ieiunet i pane ꝛ aq̄ ꝛ ñ itret
eccl'am. Itē q in q̄libet p̄fatoꝝ dieꝝ tres si
poterit: l' duos. aut saltē vnū paupem refici

at. ꝛ si ñ pōt i aliā penā ꝯmutetē. Itē si est di
ues. 40. solidos soluat. l'. 30. l'. 20. l'saltē. 5. vsu
alis monete. quam pniam si noluerit facere
interdicaē ei ingressus ecclesie. ꝛ i obitu ca
reat eccl'astica sepultura.

Cabella.

Uide. s̄. Pedagi
u3. ꝛ talia q2 ꝓ eo
dem accipiuntur. vel quasi.

Calix

nō d3 eē de er̄: aut auri
calco: aut cupzo: nec de
ligno nec de vitro: nec ḋ cristallo l'
lapide. ḋ ꝯse. di. 1. vasa. ꝛ. c. se. s3 d3 eē ḋ au
ro. l'argēto: aut stagno. c. calix. de ꝯse. di. 1.

Quis pōt ꝯsecrare calicē ꝛ patenā? Car. 1
in cle. attendentes de sta. re. vr̄ sentire q ep̄s
ꝛ ēt abbates q vtunē in signis pontificalib³
qñ hñt ex ꝯsuetudine. q2 ista sūt poti³ digni
tatis q̄ ordinis. S3 Ge. i. c. abbates ḋ pui'.
li. 6. dicē q l3 hic glo. sit ꝓ ipis abbatibus. tñ
d3 abstinere pp vnctōem q̄ fit in eius ꝯsecra
tione. c. vnico de sacra vnct.

Qñ execrat. R. s̄m Pe. de pal'. q ꝯsecra 2
tio calicis fit in supficie. Et iō si calix argen
teus ꝯsecratus deauret indigeret cōsecratōe
Secus credo si deauratio cadit pp vsū. q2 ñ
reconsacrabitē. nec est sile i calice deaurato
sicē in piete eccl'e. qui de crostatus indiget
recōsecratione. vt in gl. c. ecclijs. ḋ ꝯse. di. 1
sed in pditione auri qḋ ita subtil'r ponitē. nō
vr̄ sit ita ꝯsecratio in supfic̄e ipius qn rema
neat in argento. ꝛ ita fuat ꝯsuetudo. Sūr si
amittat formam suam execratē. ar. c. 1. de cō
se. ec. l'al. ꝛ q2 destructa forma iam nō ē ca
lix. ꝛ si repatē erit nouus calix. ꝛ iō ꝯsecran
dus. Secus si formam ñ amisit: q̄uis aliq̄
liter lesus fuerit.

Calumniator

quis dī
cat. Ui
de. s̄. accusatio. §. 8.

Cambium.

Uide. s̄. vsu
ra p̄mo. § si

Canonica

portio dr̄ q2
ē a canonib³
approbata ꝛ debita iure decreto
rum. 10. q. 1. de hijs. ꝛ. c. decernimus. ꝛ. 16.
q. 1. ꝯstitutū. ꝛ in cle. dudū de sepul.

Quotuplex est canonica portō. R. q du 1
plex. vna que debetur epo ab oibus ecclijs
totius dioces. de q̄ hēs. 10. q. 1. in. c. de hijs.
ꝛ. c. se. in glo. ꝛ de testa. c. officij. ꝛ. c. se. cum
ꝯcordantijs in glo. Alia q̄ debetur eccl'e po
chiali ḋ q̄ hētē de sepultu. ꝓ totū in decre. ꝛ
6. ꝛ cle.

Quota ē canonica portio epalis. R. s̄m 2
glo. in. c. requisiti de testa. est tertia l' q̄rta s̄m

consuetudinem

3 ¶ Quota est canonica portio pochial'. R. q
iura sunt diuersa. et iō erit q̄rta. qr in illa oia
iura ꝯcordant. lz q̄dā dicant mediā q̄dā ter
tiam. ff. de arbi. l. dic. §. inde q̄rit. et de arbi.
c. si ex trib' li. 6. nā i dubijs seqmur qd mini
mū est. ff. de le. 2. l. si ita relictū in fi. ff. de reg.
iur. l. sp. ita nōt. Archi. in. c. cū qs de sepul.
li. 6. et Inno. in. c. reqsisti. et Ber. in. c. certi
ficari de testa. et hoc uez nisi ꝯsuetudo esset
dandi medietatē: l' tertiā: qr tc ista eēt debita.
ut in dicto capitulo certificari. Et sic intelli
ge iura que videnť dicere q est tertia vl' me
dietas

4 ¶ Utrū ꝯsuetudo valeat q̄ nihil datť epo l' po
chiali eccl'e. R. Ho. i sū. ti. de sepul. tz q nō.
Silr et Gofre. cū sit irrōnabil'. c. fi. d ꝯsue. et
ꝯ iura. de sepul. c. i. dn̄s petrus de pusio in
tractatu d canoica portōe et Inno. tenēt q
ꝯsuetudo valet: dūmō sit pscripta spatio an
noꝝ. 40. fac. c. de quarta de pscrip. et quod
notat Jo. in. d. c. certificari.

5 ¶ Utrū pscriptōe ēt sic ꝯsuetudie possit i totū
tolli. R. fm Ho. vbi. s. et d. Pe. q sic. sz re
qrit titulus: l' cursus tpris: cui' ꝯrij mēoria
n̄ existat. et ita loqť. c. i. de pscri. li. 6. Rō ga
ius cōe ē p eccl'a pochiali l' epo. Et iō vbicū
q pšūptio ē ꝯ possidentē. oz q titulū allēt
et pbet p quē talis pšūptio tollať.

6 ¶ Utrū p pactū possit reñūciari dicta quarta.
R. fm Archi. i. c. pactū de pac. li. 6. q qn̄ dā
nificať eccl'a n̄ valet pactū. Secus vbi n̄ dā
nificaretť. qr valēt ēt sine auctoritate supiōis
factū. l. nō eo minus. C. de pcu.

7 ¶ A qbus debeť quarta epal'. R. fm Ho. in
sū. ti. de sepul. q debeť et pōt peti ab oibus
eccl'ijs. s. ppā diocesis ꝯstitutis. ut. 16. q. i. cō
stituti. siue sint capelle monacoꝝ: l' alioꝝ re
ligiosoꝝ: vel monasteria: vel alia pia loca:
siue sint ꝯuentualia vel q̄ uis alia in ciuitate
uel ex. vt de offi. or. ꝯquerente d testa. officij
et. c. reqsisti. ēt si sint exēpta: nisi in puil'o fi
at spāl' mentio de pudicio epalis q̄rte d de
ci. dudū. §. ultio. ff. ne qd i loco pu. l. i. §. me
rito. Pa. nō in. d. c. officij tz ꝯrīū. s. q soluz
debeať ab eccl'ijs epo subiectis: n̄ ab exēptis
seu subiectis imediate pape. et dic q sic coit
teneť. Pe. uō in pfato tractatu litat Pa. ve
rū dicē qn̄ legans eccl'e exēpte n̄ ē subditus
epi: l' exēptus silr. al' debeať. Sed verior vz
opi. Pa. qr ista. quarta datť epis ratione so
licitudinis quā dz hēre in eccl'ijs sibi subie
ctis. vt pz in d. c. conquerente. non respectu
legantium.

8 ¶ Sed nūqd exēpti tn̄r soluere quartā cano
nicā pape. R. abbas in. c. reqsisti de testa. q
sic. Et seqť. d. pe. vbi. s. Legatus tn̄ de latere
petere n̄ poterit. qr n̄ est diocesanus exēpto
rū. de sepul. c. auctoritate li. 6. in glo

¶ De qbus debeť q̄rta canoica epal'. R. q d 9
oibus legatis fctis qbuscūqz eccl'ijs ul' pijs
locis fz q dixi in. §. pcedenti. et ēt q̄rta deci
maꝝ et quarta coꝝ q̄ ueniūt occasione fune
ris. ut in. c. reqsisti de testa. et ibi Pa. Fallit
hoc in. 7. casibus fm. d. pe. vbi. s. Primus
qn̄ relinqť aliqd p ornamēt eccl'e seu uestib'
vz cū legat fricū p planeta: vel aliud ornamē
tū p altari. vt nōt. doc. in. c. fi. de sepul. Ex q̄
seqtur q si legať aliqd vt fiāt corp' ul' pictu
ra uel maiestas: vel calix: vel huiusmōi n̄ d
beť q̄rta. qr ista est fabrica ad lōgeuū hono
rē dei. d. c. fi. et. l. i. C. ne si. sal. Iste ymagies
et cruces appellanť signū dei. l. titia. §. seia. ff
de au. ar. q le. Et Inno. in. c. cū ad sedē de
resti. spo. dic q cruces et calices sūt ornamē
tū eccl'e. Secundus qn̄ legať p pfatis orna
mentis redimendis: ornandis: seu repādis
vt dic Inno. in. d. c. fi. Idē dic cū legatur p
libris necessarijs diuino officio. Similiter
qn̄ legatur p monumēto fiendo. qr rlioīs i
terest monumenta ꝯstrui uel exornari. l. i. §
interdictū. ff. de mor. infe. Tertius qn̄ legať
p fabrica eccl'e repatōe indigente. et portio
p fabrica n̄ hz: vel si hēť nō sufficit. Si uēo
ecclesia non indiget fabrica: soluetur quar
ta fz Ho. reliquū seruabitur pro tpe necessa
rio ad fabricā. Quartus qn̄ legatur pro lumi
ribus oleum pro lāpade vl' cerei huiusmo
di. Quintus quando legatur p anniuersa
rio celebrando annuatī. c. cū creatura de ce
le. mis. Sextus qn̄ legatur pro. 7. 30. et hu'
modi fz Ho. in. d. c. fi. Septimus qn̄ relin
quiť ad ppetuū cultū diuinū puta: q festum
vnius sancti fiat ānuatim: vel dicať offiū in
vna capella. qr in h' modi cōsistit cultus di
uinus. c. fi. d. rescrip. li. 6. Octauus fallit fm
Pa. i. d. c. requisisti in oblatōibus de qbus
n̄ debeť quarta vt oli. Nonus fallit fm eun
dem in donatione in vita de qua etiam non
debetur. c. de his de sepul. 2. c. i. de sta. mo
nacho.

¶ Utrū debeatur quarta epo de relictis fac 10
tis hospitali? R. Pa. in. d. c. officij q sic: si
est religiosum puta auctoritate episcopi cō
structum etiam secundum Jo. an. si relictuz
fuisset factum pauperibus talis hospitalis
quia presumitur habuisse respectum ad lo
cum: non ad personam. Secus si relictum
esset pauperibus simpliciter quia non debe
retur. l. nulli et. l. si quis ad declinandam. C.

de episco. ⁊ cle. Si vero hospitale non est religiosū lʒ dimsa sit opinio tñ tene cū Pa. ibidē. ꝙ si hospitale ē edificatuʒ auctoritate iā defūcti. sic epūs hēbit quartā: qꝛ epūs hēbit curā vt dr̄ i aūt. de ec. ti. §. si qs. qꝛ ñ pōt am plius redire ad ꝓphana. Si vō edificatoꝛ viuit. sic ñ debetur quarta ⁊ relictū vr̄ factuʒ pauperibus cū tal' locus nō sit capax qꝛ edi ficatoꝛ pōt eū destruere. c. interdilectos de dona. ⁊ ibi Inno. Et ex dictis pʒ ꝙ de reli ctis istis fraternitatibus nō debet̄. 4. vt tenet Pe. q. s̄. limita tñ ꝓsanū dcm̄ Jo. an. d pau peribus simpliciter veꝝ. s. qñ legat̄ in gene re pauperibus ſʒ Bal. Ita ꝙ inter ꝑsonas distribuat̄ ⁊ non interloca vt puta. qꝛ testa toꝛ iubet cuilʒ paupi dari tunicā: vel certaʒ quantitatē pecunie. qꝛ legat̄ vt singularibus ꝑsonis. ⁊ sic nō debetur quarta epō. c. ex pte cl. 3. de. v̄. sig. al' legādo pauperibus i gene re vr̄ legare hospitali qd ē in ciuitate vbi te stator hʒ domiciliū casus ē i. d. l. si qs ad d clinandaʒ. v̄. vbi aūt. ⁊ iō debet̄ quarta ꝯ Jo. an. ⁊ cū sequētes. Et sic veꝝ credo qñ ē tale hospitale ꝙ paupes cōīr ibi mittuntur. Secus in hospitalibus vbi pauci pascūtur Et sic intelligo Jo. an.

11 ¶ Utrū debeat̄ quarta epō delegato scō ali cui vt singulari ꝑsone. R̄. d. pe. vbi. s̄. ꝙ nō Sicut qñ legat̄ clerico ñ hn̄ti administratōeʒ vel ꝓlationē: seu alicui canonico. vt i. d. c. re quisisti. §. fi. vel cū legat̄ leprosis morātibus in tali loco seu domo: vel cū legat̄ hr̄mitis aut istis fratribus q morant̄ i aliquo loco. l' aliquibus mulieribus ꝓ dote vel viduis: pe regrinis ⁊ huiusmodi i qbus cessat. d. c. ex pte cl. 3. vide ꝙ notat Inno. i. c. relatum de sepul.

12 ¶ Utrū debeat̄ quarta epal' de legatis ꝓ ma le ablatis. R̄. d. pe. vbi. s̄. ꝙ nō. qꝛ sunt debi ta non legata. siue restitutio sit certa: siue in certa..

13 ¶ Utrū debeatur qñ subditus legat eccl'e ex diocesim ꝯstitute. R̄. ꝙ nō. ita tʒ albas in. d. c. requisisti. ⁊ Inno. ⁊ Jo. in. d. c. certifica ri. Et ita cōsuluit Jo. de monte merlo. Hec intellego nisi cōsuetudo. l' ꝓscriptio aliud ha beat. c. cū inter. de v̄. sign. cl 2.

14 ¶ De qbus debetur canonica ꝓrochial'. R̄. ꝙ de oībus que veniunt rōe funeris. ⁊ d oī bus legatis scīs ecclesie apud quā elegit se pulturā de sepul. per totum. ⁊ in cle. duduʒ eo. ti. fallit hoc in. 14. casibus ſm d. pe. vbi s̄. Primus quando per consuetudinem vl' prescriptionem nihil soluitur secundum ꝙ dictum ē. Secundus qñ per priuilegiuʒ pa pe eximit̄ a ꝓstatione de reli. do. c. constitu tus de testa. c. officij in fi. de sepul. in nr̄a hu modi sūt hodie frēs minores ⁊ ꝑdicatores ꝑ priuilegiū. Tertius qñ legat̄ ad vsus ꝑuile giatos de quibus in. c. si. de sepul. qui sunt. 7. casus primi de qbus ñ debet̄ quarta epal' de qbus. s̄. i. §. 9. Quartus qñ ecclesie dōat̄ donatōe inter viuos vt i. d. c. de his. §. si vō Quintus qñ qs post electōem sepulture i ali quo monastio illud intrat ⁊ i eo ꝓfitet̄ ante ꝙ moriat̄. Et idē dico si intrauit cū ꝓposito absolute mutandi vitam. qꝛ desinit esse pro chianus alterius ecclie ar. c. bñficiū d regu la. li. vi. Si vō ñ fecit ꝓfessionē: nec hūit ab solute ꝓpositū vitā mutandi debet̄ quarta. ſm Archi. i. c. cū qs de sepul. li. 6. ⁊ vr̄ veri us ſm Ge. ibidē lʒ alij dicant ꝯ qꝛ religios' cēset̄ hr̄e domiciliū i monasterio scā pro fessiōe tacite vel expsse: nō ante vt dicit Arc. ⁊ Jo. i. c. statutū de rescrip. li. 6. Et idem vr̄ dicēdū d leproso q intrauit domū leprosoꝝ ꝙ nō debet̄ ſm Gu. Secus de illo q recipit in ꝯfratrē q tñ retinet bona sua quo ad ꝓpe tatē qꝛ debet̄ quarta. c. cū ⁊ plantare de pri ui. qꝛ ñ transit i religionē. Secus si soluʒ si bi retinuissʒ vsūfructū suoꝝ bonoꝝ qꝛ gau deret ꝑuilegio religionis. c. vt priuilegia de ꝑui. Sextus qñ quis legat ecclesie i qua nō sibi elegit sepulturam. nec sepelit̄ ibidē ſm glosā ordinariā i. c. 1. de sepul. ⁊ idē Inno. i. c. 2. de sepul. ⁊ Archi. i. c. 2. e. ti. li. 6. lʒ in. c. placuit. 13. q. 2. tenuisset ꝙ debet̄ hoc ideʒ ꝓbat Jo. an. i. c. i. ⁊. c. certificari de sepul. i glo. ⁊ i cle. dudū. §. veꝝ vbi reprobat opi. ho. tenentis ꝯriū in. d. c. 2. ⁊ ē opi. vā: alia ho. reprobata ſʒ. d. an. in. d. c. certificari. nā talia dēnt eē subiecta qualia ꝑdicata. 32. q. 7. apostolus Septimo fallit qñ de facto sepe litur vt puta qꝛ erat ibi interdicta eccl'ia vel ciuitas fuit tñ de scō ⁊ ꝯ voluntatem frum sepultus i eoꝝ ecclesia ⁊ multa oblata. Nā ſm Fe. consi. 119. ⁊ sequitur Ge. in. d. c. i. d sepul. li. 6. non debetur quarta Ratio. quia tal' tpe interdicti non potest eligere sepultu ram apud mendicantes vt notat Inno. de ꝑui. c. vt priuilegia. ⁊. c. cū ⁊ plantare. ⁊ de pe. ⁊ re. quod i te. Quis liceat ipsis recipe mortuaria vt orent pro defunctis si cū pnīa decesserūt. xi. q. 3. quacūqꝫ facit ꝙ notat In no. in. c. tanta de exces. pre. Item qꝛ quarta debetur ratione iniurie facte ecclesie parro chiali. d. c. certificari ergo nullam iniuriaʒ ei facit ex quo ibi non poterat sepeliri. im mo plus: dicit idem Federi. ꝙ si mendican cantes sponte eum tali tempore sepeliunt

ñ debet q̃rta. s3 tm̃ tanq̃ violatores interdi ti. cle. i. de sepul. τ in. c. si canonici. de offi. or. li. 6. τ ē. n. solū debetur quarta qñ sepeliuit in casu a iure concesso. secus si sepeliuit in casu a iure ꝓhibito. ut in. c. ex pte elp̃io τ in. c. cum liberum. τ in. c. in nr̃a in fi. de sepul. τ ibi dicit Inno. q̄ qñ de facto ñ d iur̃ sepelit̃ debent corpus τ oblõnes que rõe sepulture facte sunt. sed ñ legata facta non rõne seplture vel occasione ipius. Et ita p3 q̄ si de facto sepelitur contra voluntatem illius cuius est ecclesia. q̄ ñ tenet̃ ad q̃rtam aliquam. s3 tenet̃ τ corp⁹ τ oīa q̃ rõe seplture hũt restituere. s3 ñ q̃rtam d legatis factis ñ rõne sepulture l'eius occasione. Si l'z nõ debet̃ de hijs q̃ amici d bonis ipoꝝ tñ offerunt. Octauo fallit qñ eccl'a pochial' erat interdicta τ ñ pochiaĩ naz tñ eccl'a ñ hēbit q̃rtaz. siue pochian⁹ sepeliat̃ alibi ex electõne sua: siue nõ. vt q2 alibi est sepulcrū suoꝝ maioꝝ fm̃ Pe. τ nõ. Ge. in. c. i. de sepl'. li. 6. Nono qñ reuocat electionē quam fecit legando. τ alibi elegit sepulturā τ sepelit̃ q2 parta sunt ñ eligere τ electam mutare. ff. de adi. le. l. i. τ. 2. Sed pmo casu ñ debet vt. s. dictū est. ergo nec in secundo Ita ꝯsuluit Fede. ꝯsi. 10. Ge. in. d. c. i. vr̃ tenet̃ q̄ reuocata electione sepulture: reuocet̃ τ legatum τ dabitur illi eccl'e vbi elegit sepeliri. q2 sbrogatus debet intellgi subrogatus cū oib⁹ qualitatibus onere τ honore. l. i. §. hec actio. ff. si quis te. li. eē ius. fue. Et ideo onus ēt emolumenti ꝯmutatur. τ c3. l. alũnc. §. scia. ff. de adi. le. Et dicit uerum nisi aliter constet de uoluntate legantis. 10. qñ l3 elegerit. tamen non sepelitur ex facto heredum l'ex facto contingenti circa personam defuncti. puta q2 moritur nimis longe. uel heredes nolunt ad eccl'am electam deferri. q2 v̄ba sunt intelligenda cum effectu. l. i. ff. qd q̃sq3 iur̃. τ. l. ea quidē. C. si man. ita fue. alie. tex. ē in. c. relatum de cle. non resi. ergo cessabit canonica: ex quo ibi ñ sepellitur. Ita tenet Fe. ubi. s. τ. d. pe. ubi. s. Ge. m̃ in. d. c. i. vr̃ sentire q̄ isto casu eccl'a nõ p̃uat̃ legatis factis gratia sepulture. ut nõr. in. c. in nostra de sepul. Et ideo forte nec sua quarta eccl'a pochial'. xi. cū legat̃ ꝓ incertis male ablat̃ fm̃. d. petrū vbi. s. 12. qñ legatū ē eccl'ie pro chiali tm̃ quantū ē quarta ps legatoꝝ factoꝝ eccl'e electe f3 ho. i. d. c. officij τ. d. Pe. vbi. s. Alij volunt q̄ non cõputabit̃ sed soluet quartā eccl'ie electe ac si nihil eccl'ie prochiali esset legatū sicut Hoff. Ray. i sūma Jo. in. d. c. officij Fe. ꝯsi. 3. Jo. de ligna. i. d. cle. dudū. Tu vero tene q̄ si ꝯsuetudo eēt q̄ teneret̃ tm̃ legare eccl'ie prochiali tūc v̄a sit sa opi. vt nõ cõputet̃. Si v̄o dicta ꝯsuetudo nõ ē: sic ꝯputabit̃. τ si minus ē supplebit̃. sic filius facit. i. l. si qñ. C. de inoffi. te. Si plus ē legatū ei quaz sua quarta nõ defalcabit̃ 13. qñ tpe testamēti τ legati nõ elegit sepeliri. s3 postea tpe mortis elegit sepulturā. facit. c. relatū de sepul. τ i. glo. Ber. i. d. c. de his dic̃ se dubitare. Sed ego credo non teneri: nisi fiat in fraudem. 14. qñ parrochianus nõ potuit audire dia: nec perciper̃ ecclesiastica sacramenta i sua parrochiali eccl'ia pp vacatõem longo tpe τ alibi elegit sepulturā. f3 Bal. i suo tractatu. De hoc rõ. q2 q̃ legant̃ ꝓ labore: cessante eo cessat τ legatū. l. scio i fi. ff. de ānui. le. Cū ergo q̃rta det̃ ꝓ administratõe sacroꝝ τ celebratõe. vt p3 i. d. cle. dudū §. veꝝ ibi cū mercedis exhitio. p3 q̄ nõ debet̃. q2 cessante cā finali cessat effectus de q̃ ~~de transac. c. intercorporalia~~ Ho. v̄o τ Jo. i. ca. relatū de sepul. τ Pe. vbi. s. tenent q̄ imo debet̃. q2 viciū ꝑlati non debet nocere ecclesie. Sed ego teneo cum Bal. Et dico q̄ viciū prelati nocet ecclesie in acquirēdis vt notat̃ in. c. vt sup de re. ec. non ali.

¶ Utrū de legato scō rectori eccl'ie i qua elegit sepulturā pro missis dicēdis per rectorē debeatur. 4. prochial'. R. q̄ sic. q2 ēt d̄betur quarta epal'. vt i. c. ex cū inter vos de. v̄. si. 15

¶ Utrū de donatõne cā mortis debeat̃. R. q̄ sic. q2 accedit magis legato q̃ cõtractui. l. si. C. de donatio. causa mor. cle. dudum de sepul. 19

¶ Cui debet̃ canonica portio. R. epalis debet̃ epo dioces. prochial' vero dēt̃ eccl'ie. vbi audit dia τ pcipit ecclastica sacra. tex. ē i. c. cū qs de sepul. li. 6. vel d3 percipere de iure. Si vero transtulit domiciliū alicubi τ moritur anteq̃3 nouum domicilium acquisierit tunc debetur ecclesie parrochiali in q̃ moritur secunduz Archi. in. c. i. de sepul. li. 6. Hugo. Ray. Hos. τ Un. in. c. nos de sepul. q2 volunt q̄ ibi debet sepeliri si nõ elegisset. Sed tenendo opi. Inno. in. d. c. nos instituta de sepul. q̄ d3 sepeliri in ecclesia cathedrali: ipsi debebit̃. Si v̄o h3 domiciliū in diuersis prochijs vt sūt reges. tūc ē equū q̄ diuidat̃: s3 nõ credo necessariū s3 dabitur ecclesie in qua morit̃ l3 ho. τ Inno. dicant diuidendam. 17

¶ Quid si audit. diuia i vna. i alia nõ recipit sacra. R. Inno. τ Jo. i. c. de his de sepl'. Archi. i. d. c. cū qs q̄ fiet diuisio portõis. c. i. τ c. relatum de sepulturis. limito si vtraque 18

hз cimiterium ⁊ curam alias non .ar. c.si ecclia de conse.ec.vel al.

19 ¶ Quid de isto recepto in cōfratribus retēns bonis suis? R. Ho. ⁊ Gofre. q sicut n̄ eximuntur a iurisdictione epi. ita debet q̄rta de legatis p ipsos. De quo dic vt. s̄. §.14

20 ¶ Unio extrahetur iste. Quarte. R. ho. i sū. de sepul. q exhibet primo. q̄rta epal. qz antiq or ⁊ dignor demū pochialis si veniat exhibenda. Si vo prius fuisset q̄rta parochialis extra. sic eps habebit quartaз. quarte pochialis ⁊ quartam de reliquis.

Canonicus

dз facere q̄ ad canoie officiū spectant. Et si puer ē. p alui vt de eta. ⁊ q̄. c.2. ff. de decurio .l. spurij. §. minores.

1 ¶ Utruз possit esse laicus. R. fm Ann. q non Pōt tn̄ laicus ex iusta cā hr̄e pbendā. ex̄ de osti.c.cū. M. ferrariēsis. ⁊ ibi Pa. hoc tз.

2 ¶ In quo sunt interrogandi. Uide infra. Interrogationes.

Canonizatio

scōꝝ fm Jnn. i.c. audiuimus de reli. ⁊ ve. san. ē canonice ⁊ rīte statuē q aliqs honoret p scō. pū. q fiat off. cū p eo solēne sicē p alijs scis q sūt eiusdē odinōis. vt si pfōr: fiat officium pfessorum si martir: martirum.

1 ¶ Que req̄runt i canonizatione. R. Jnn. vbi s̄. q rlr̄ p oatiōes de fide ⁊ excellētia vite. ⁊ miraculis eius: ex̄ de testi. venerabilis. ff̄ . . .

2 ¶ Utrū oro sit suadenda ad n̄ sanctū. R. Jnno. vbi. s̄. q sic ad aliquem virū q credit bonus. vt pro se intercedat ad deum. qz ds fidem illorum attendens etiam si ille n̄ esset bonus: preces eorum acceptaret. ar. 32. di. §. verum. 15. q. vltima. c. fi. Non tamen licet eo facere officium solemne vel preces solemnes.

3 ¶ Utrum alius q̄з papa possit canonizare. R. Jnno. ibidem q non.

Cantus

in ecclia inuentus ē ad puocādam ᵭpūctionē i aīos auditoꝝ. 21. di. cleros aūt fi. de ᵭse. di. 5. nō mediocriter.

1 ¶ Utrū cāntus theatrales sint cātandi i ecclia. R. q nō: nec i mōз tragediaꝝ: sed cātādū ē cū cordis deuotiōe. 92. di. cātantes: ⁊ d.c.n̄ mediocrit. ⁊ 38. di. sedulo. 12. q. i. qz

Capitulū

pōt sede vacāte absoluere ab excōe tā iuris q̄з hōis aq̄ epi absoluē potuisset: nisi a sede aplica spālr sit ei iterdictū. c. vnico. de ma. ⁊ obe. lib. 6.

¶ Capitis diminutio ē 3 maxima . media . minima . vid. j. vsusfruct. § 14.

1 ¶ Utrum possit dispensare in casibus in q̄bus pmittitur epo dispensatio. R. Fe. consi. 29. q sic. Et nōt Pa. in. c. cum olī. de ma. ⁊ obe.

2 ¶ Utrū possit dare ᵭfessorē seu absoluere i casibus epo reseruatis. R. Pa. vbi. s̄. q sic

3 ¶ Utrꝝ ptas capli consistat in maiori pte. R. Ho. co. ti. q in maiori ⁊ saniori. Jta q totum caplm dr̄ facē qd maior ⁊ sanior ps faci. c. cū in ᵭctis. de hijs q̄ fi. a ma. p. ca. Fallit hoc i tribus casibus. pmus. qn̄ aliqd ē plib⁹ cōe: nō vt collegiatis sed vt singulis. qz tūc nō valet qd fit a maiori pte: sed oз ᵭsentiant singuli. ff. de seruit. ru. p. l. pfūdū. ᵭ ᵭsti. c. cū oēs. Scōs qn̄ maior ps capli deligit ⁊ ppea ē priuata ptāte sua. vt i. c. bone memorie. el primo ⁊. c. cū nobis. de elec. cū sy. ⁊. c. gratū. de postu. p. qz tūc tota ptās capli residet i minori pte q̄ n̄ deligit. nōt Pa. in. ci. ᵭ hijs que fi. a ma. p. ca. Tertius in electione rōani pontificis. vbi oз q due ptes ᵭsentiant. c. lз. de elec.

4 ¶ Sed q̄ dr̄ maior pars capli ⁊ sanior. R. Ho. q illa q̄ vincit maiori rōi ⁊ pietati. 9 di. sane qppe. psumit tn̄ semp p maiori pte ⁊ illi stat nisi ᵭriū pbet. 61. di. null⁹. ⁊ d. c. i. de elec. dudū. Multa tāgūt doc. de ptāte capli in. d. c. cū olim. q̄ nō ptinēt ᵭfessoribus. vide ibi. vide . . .

Caracter

qd ē. R. scī. Bo. i. 4. di. 6. q. i. prime ptis hз cōiem opi. ē q̄daз spūalis q̄litas aie. Uñ nō ē passio vl potētia aie. ymo ē hitus i pma spē q̄litat accipiendo cōit hitum put ᵭphēdit oēm q̄litatē aiaз disponētēз: siue facile mobilē: siue pfectaз: siue ipfectam. Uñ dr̄ hitus qz ē ppetuus. ⁊ qz nō pficit. sed ad vlteriorem pfectionem disponit. i. ad grām pōt dici dispō.

1 ¶ Ad qd dat. R. scūs Bo. vbi. s̄. q. 2. q ad quatuor. Primo ad significandū. Scōo. ad disponēdū. Tertiō ad assimilandū. Quarto. ad distiguēdū. Naз cū sit signū sacrale signat grām gratū faciētē: nec solū signat: sed dispōit ad eaз qz vsus sacroꝝ nō ē tn̄ i significando: sed ēt i disponēdo. Et qz disponit ad grāз hēt aliquaз silitudinē cū grā q̄ ē similitudo dei. Jō aliq̄ nō ᵭsignat deo. ⁊ qz oēs ᵭfigurat deo ⁊ sic vni assimilat gregē dn̄i iter se: ⁊ sic distiguit ab hijs q nō sūt ᵭ grege dn̄i. vl etiam qz distinctionē facit i eo de grege fm aliaз ⁊ aliam rōem assilandi

2 ¶ Utrꝝ iprimat i oibus sacris. R. scūs. Bo. vbi. s̄. q. 4. q nō nisi tn̄ i tribus sacris. Primo i bapto i quo fides gignit. ⁊ distinguit

ppl's ĩfidelis a fideli. Scđo i ɔ̃firatõe i q̃ fides roborat̃ ⁊ hõ vt pugil ad pugnãdũ vngit̃ ⁊ ab ĩfirmis discernit̃. Tertio i ordic i q̃ ṽt multimoda dat̃. ⁊ hõ vt scũs ad misterium tẽpli a laico seperatur.

3 ¶ Utrũ sit idelebil'. R̃. scũs Bo. ĩ. ḋ. q. 5. q̃ sic. Rõ ẽ ex pte cãe volũtarie. s. dĩ i ĩpmenſ ⁊ ex pte subiecti ñ ẽ pncipalit̃ i affectiua q̃ maxie ṽtibi lis ẽ sed i tota ymagine ⁊ pncipaliter icognitiua. qr ymago pncipl'r ɔ̃sistit i cognitiua. vt dr̃ in li. de spũ ⁊ aĩa: tũ ex pte finis. qr ñ dat̃ ad actum alicuius virtutis vel sciẽtie: sed ad actum distinguendi.

Carcer

Carcer. vtrũ qs possit se iclu di facẽ i arto carcere ad pñiaȝ pagẽdaȝ. R̃. Pa. i. c. veniẽs ḋ rl'a q̃ sic. ex illo. c. ⁊. c. q̃ ḋe. 16. q. i.

1 ¶ Utrũ liceat icarcerare aliquẽ. R̃. q̃ sic ƀȝ ordinẽ iustie. s. aut i penã: aut ĩl cautellã. Et h̃ ptiet ad eũ q vniũsal'r hȝ ḋ acub' ⁊ c' vita disponẽ. ali' nõ põt ñ ad horã ne aliqḋ pctũ faciat: l' vt iudici r̃pñtet ƀȝ th. ƀa ƀe. q. 65.

2 ¶ Utrũ cedẽs bõis possit i carcerari p ḋbito. R̃. q̃ ñ. Naȝ vt tȝ Pa. i. c. lator. de pig. nõ põt qs ẽt p pactũ se obligare carceri p ḋbito renũciando bñficio cessiõis bonoꝝ qr ẽ ɔ̃ bonos mores. Idẽ tȝ Dy. p. ȹ. elegant i. l. alia cã. ff. so. ma. ⁊. Riza allat gl. i aut. ymo C. de ac. ⁊ ob. Et putat veꝝ Bar. i. d. ȹ. elegant nisi i duob' casib'. Primus si alienauit oĩa sua bõa i fraudẽ creditoꝝ. casus ẽ in l. si. i fi. ff. q̃ i frau. cre. qḋ tȝ Dy. i. ȹ. si qs i fraudẽ insti. de ac. Secundus si debitor tpr̃ q̃ ɔ̃xit sciebat se ñ soluendo eẽ. vt. ff. de iu. do. l. pe. Nã i istis duobus casibus nõ dabit̃ sibi bñficiũ cessionis bonoꝝ. Et plȝ mihi ista opi. qr eq̃ ⁊ sequenda in ɔ̃scia. lȝ aliĩ ɔ̃riũ teneant q̃. s. possit incarcerari simpliciter. Adde ẽt q̃ teneri facẽ aliquẽ in carcere p debito: alñ est ɔ̃ pceptũ caritatis pximi. vt pũ. qñ in nulla culpa est de dãno pximi. ⁊ ñ hẽat vñ satisfaciat ipe. nec speratur q̃ aliquis p eo sit satisfacturus. secus si fuit i culpa. qr tunc ad penã posset detineri. quod bene nota.

3 ¶ Utrũ incarcerans aliquẽ iniuste teneat̃. R̃. q̃ siue sit iudex siue nõ tenet̃ de oĩ dãno ei dato ad restitutõem. ⁊ ẽt ḋ iniuria sibi satisfacẽ. ar. c. penale cũ ibi nõt̃. 14. q. 5. Et qcũ q̃ ƥuat' aliquẽ icarcerauerit. ẽt p maiesto crie: capite punit̃ de iure ciuili. vt. C. de co arta. l. oẽs. li. 12. Cõitit. n. crimen lese maiestatis ⁊ ultio supplicio puit̃ qsqs hȝ carceꝝ ad detineñ aliquẽ. vt. C. de ƥua. car. l. unica. Ulꝝ itelligit glo. s. publice accusatũ. Secus si ad detinẽdũ ppos seruos ne fugiant.

¶ Utrũ ille q iurauit redire ad carcerẽ teneatur. R̃. Pa. in. c. si nõ de iureiuran. q̃ sic. ẽtiã si sit sibi piculũ mortis. dũmõ carcer ñ sit iniuriosus. de quo dicit glo. in cle. pastoralis i ṽbo p̃ euidẽciã ḋ re iudi. q̃ ñ tenet̃ tc̃ redir̃. 4

¶ Utrũ ɔ̃c̃' gesti p icarceratũ valeãt. R̃. Pa. i. c. accedẽs de pcu. q̃ detentus in carcẽ publico ⁊ iuste: si est dãnatus penã capitali ñ ualent. qr est effectus suus pene ⁊ bona sua ueniunt ad succedentes ab intestato: nisi in crĩe lese maiestatis. ut i aut̃. bona dãnatoꝝ C. de bonis dam. vñ ẽt nõ põt disponer̃ ad pias cãs ƀm Jo. an. in. c. 2. de usur̃. li. 6. Si ñ est sic dãnatus ualẽt. ut nõr in. l. q i carcerẽ. ff. qḋ me. cã. ẽt cũ eo qui eũ fecit detinere ut dicit Bar. ibidẽ. Aut detinet̃ in carcere iniurioso. Et sic cũ illo q cũ tȝ ñ valent: sȝ debent rescindi actõe qḋ metus cã. ḋ. l. q i carcerẽ. Cũ alio aũt valent nisi ad hoc detineatur. iuxta nõ. in. c. dñs de ƀis nup. De capto ab hostibus i bello nihil dico. qr hodie ut dixi. s̃. bellũ ñ efficit̃ suus de ɔ̃suetudine ⁊ iõ ualent ɔ̃ctus p eũ facti. lȝ secus sit ḋ iure. ut in. l. eius q in pncipio. ff. de testa. ⁊ i. l. diuus. ff. de iur̃ fis. Et nõ. ƀm eũdẽ Pa. vbi s̃. q̃ ñ dr̃ liberatus a carcere q custoditur. Et iõ oȝ sit in loco tuto. ut nõt Bar. in. ḋ. l. qui in carcerẽ ɔ̃ praticã illoꝝ q educunt aliquẽ ḋ carcere ⁊ custodit̃ ibi per familiam. 5

¶ Nõ. q̃ iudex oȝ visitare carceratos ⁊ facere q̃ hẽant necessaria. ut. C. de epis. audi. l. 3. ⁊ põt liberare eũ quẽ uidet ad nullius instantiã ul' sine delicto: aut cã debita ḋtentũ. ex mero officõ. ut nõt. Bar. i. l. si qs uxori ȹ. si fugitiuum. ff. de fur. 6

Caritas

Caritas ẽ. ƀȝ Aug. rectissima aĩ affectio q̃ diligit̃ ḋus pp se ⁊ pxim' pp ḋuȝ. Et idẽ i. 3. sen. di. 27.

¶ Utrũ teneamur ex caritate diligẽ deuȝ ex toto corḋ: tota aĩa ⁊ tota mẽte. sicut dr̃ Matth. 22. R̃. Bo. in. 3. di. 27. q. vltima q̃ ñ p exclusionẽ affectus ex̃nei. s. q̃ nihil sit i amõe nĩo nisi ḋs: nec i cogitatõe: nec i mẽte. qr ipossibile ẽ sic iplere in hac vita. sed p exclusionẽ affectus ɔ̃riĩ sic tenemur. hoc ẽ q̃ nihil diligamus. s̃. deum vel equaliter ipsi deo 1

¶ Qui sũt diligẽdi ex caritate. R̃. ƀm sãctũ Bo. i. 3. di. 28. ar. i. q. i. ⁊. 2. q̃ sũmũ bonũ vl' cui sũmũ bonũ ẽ natũ uniri l' unit̃ p cogitõnẽ ⁊ amorẽ. Hoc aũt bonũ unit̃ uel pticipatur ab aliquibus in actu: ut in btĩs. A qbusdã in hitu. ut in iustis viatoribus. A quibusdã in potentia solũ. ut in malis uiatoribus. 2

In quibusdā nullo mō reducibilis ē ad ac
tū ut in dānatis τ creaturis irrōnabilibus.
Primi sunt maxime ex caritate diligendi.
Secundi minus q̄ primi. Tertij minus q̄ se
cundi. Quarti nullo mō sunt diligēdi ex ca
ritate. q̄uis amore quē includit uel ipat ca
ritas i quantū dei creature possūt diligi. nō
ita q̄ caritas feratur directe ad ipos: s3 ad
deū cuius sunt creature.

3 Utrum sit aliquis ordo caritatis de p̄cep
to: R̄. sanctus Bo. ubi. s̄. q. ultima q̄ sic. s3
Aug. de doc. xpiana. Et p̄mo sup oīa dili
gendus est deus. s°o q̄ nos sumus. tertio q̄
iux̄ nos est. s. pxius. q̄rto q̄ īfra nos ē. s. cor
pus ppūm τ corpus pxi. de pe. di. 2. §. item
hec est caritas. est

4 Utrum p̄fatus ordo attendatur penes affe
ctū τ effectū. R̄. sanctus Bo. ubi. s̄. di. 29. q
6. q̄ attendit penes utrūq3. s3 sciendū q̄ af
fectus accipitur alr̄ p motu. Et sic est q̄dā
rōnalis eligētia. Est aūt iste affectus alr̄ a ca
ritate elicitus. s. q̄: qs optat alteri sūmū bo
nū. τ quātū ad istū affectū d3 esse ordo. qa
magis mihi q̄ pri. τ magis pri q̄ alij d̄beo
optare uitam eternam. Alr̄ affectus est a ca
ritate ipatus. ut est ille quo qs optat alteri a
liqd̄ bonū tpale qd̄ est ordinatū ad ɔserua
tiōez nāe. τ sic s3 dūsas ɔditōnes ordo pōt
p̄dcūs posterari. affectus aūt qn̄ accipit n̄ p
motu s3 p passione. idē ē q̄ q̄dā mulcebris
ɔplacentia. τ isto mō minime respicit a ca
ritatis ordine. q2 potius respiē sēsualē expi
entiā q̄ rōis eligentiā. sic p3 q̄ pl⁹ delectatur
qs cū uidet aicū q̄ de pre absolute. q̄uis pls
diligat prem. cui⁹ signū est. q2 plus facet p
pre. Effectus aūt ē triplex. p̄mus respiē salu
tē aie. τ hūc r̄spiē ordo caritaſ pncipalr̄. q2
p̄mo debeo pcurare salutē meā q̄ pxīmi.
τ p̄us pris q̄ extnei. Secūdus respiē susten
tatōem uite. τ tunc respiē minus pncipalr̄.
q2 s̄m diuersas ɔdcōnes τ oportunitates d̄
bet hō magis τ minus eē bn̄ficus in collati
one alicuius tēporalis. Tertius est in collati
one beneficij eccāstici. τ tunc minime respi
cit. q2 i taliū collatōe dignitas meriti solu3
est attendenda. τ pax l'nihil ppinqtas san
guinis.

Affect⁹ 2x accipit

Effect⁹ 3x

5 Utrū homo teneaī ex caritate subire mor
tem p xpo. R̄. s̄m Bo. ubi. s̄. q. 2. Aut adest
necessitas vel deserendi iusticiā vel amitē
di vitā. τ sic ql3 teneī magis mori dilecto
do: q̄3 eo offenso viuē. Et hoc dico si datur
optio vel q̄ iustia deseraī: vel q̄ vita pdaī.
Addo q̄ cū qs videt q̄ p mortē suā pōt fi
des suari vel iustia. τ psecutio non ē psoal,
s3 vniūsalis. tūc teneī de p̄cepto sustinē mor
tē. vn̄ p̄latus teneī se morti exponere qn̄ vi
det q̄ ex fuga sua seq̄tur dispēdiū i fide vl' i
iustia i ecclia. τ silr̄ qlibet sicut fecit. Th. cā
turiēsis. Aut adest solū oportunitas manife
stādi diam glām τ edificādi eccliā. Et isto
mō ē supererogatōis: nō nēcitans adquā p
fectionē n̄ oēs tnr̄. Si aūt hō daret se morti
p xpo: eo q̄ vitā suā hēt exosā. mortaliss
me peccaret.

Utr3 hō existēs i caritate teneaī ad pfectio 6
nē. R̄. s3 scm̄ Bo. vbi. s̄. q. 3. q̄. 5. modis ob
ligaī qs ad aliqd. Primo pp diuinū māda
tū. τ sic nō magis obligaī q̄ alij nisi ex eq̄.
q2 maiorē grām hēt. Scd̄o obligaī pp vo
tū emissū. τ sic solū q fecit teneī nō q n̄ fecit
Tertio pp susceptū officiū. τ sic qlibet tene
tur ad illā pfectionē q̄ reqrit necessario ad
illud officiū sicut i p̄lato regimen subdito
rum. Quarto pp uitādū scādalū. vn̄ tūc te
neī ad opa exēplor qn̄ alr̄ scandalū seqreī
Quinto pp ɔsciē iudiciū qd̄ dictat de neces
sitate fiendum.

Utr caritas sel' hita possit amitti i via. R̄. 7
s̄m cōit doc. i. 3. di. 27. q̄ sic τ alr̄ tenere eēt
erroneū. q2 caritas n̄ tollit vertibilitatē ar. i
cor. 10. qui q stas vide ne cadas.

Quomō amittiī. R̄. p pctm̄ mortale solū 8
p qd̄ volūtas auertiī a deo. vn̄ Aug. sup gē.
li. 8. dicit q̄ hō d̄o p̄nte sibi illuminaī p cari
tatē: abn̄te v̄o ɔtinue tenebraī. a quo nō lo
corum iteruallis sed voluntatis auersione
disceditur.

Quomo recuperaī. R̄. q̄ p p̄niā q̄ tollit 9
aūsionē illā. Vn̄ aug. li. 5. cōfe. Pn̄ia ē q̄dā
res optima τ perfecta oēs defect⁹ reuocās
ad perfectum.

Utrū qs possit scire certitudinalr̄ in hac 10
vita se hr̄e caritatē R̄. q̄ n̄ ecc. 9. nēo scit vtr
odio vel amore sit dignus. Et rō vna est pp
caritatis τ dilectōis acqsite silitudinē vt dic
Ber. de amore. Alia pp diā dispēsatōez p
quā d̄s claudit oclos suor suor ne extolaī
Aliq tn̄ dicūt q̄ h ē ver loquēdo de carita
te finali. p oi tpe τ absolute sed accipiēdo p
caritate aliquo mō nūc pōt hō scire certitu
dine fidei se caritatē hr̄e puta cū adultus bn̄
dispositus baptizaī: l' qs suscipit sacr3 pnie
sine obice peccati mortal'i volūtate i herēs.

7 vide syno. sess. 6. can. 16.

Utrū opa bōa fcā ex caritatē valeāt. R̄. q̄ 11
nō quo ad p̄miū vite eterne: vel quo ad di
minutionem pene debite peccatis direc
te. sed bene valent in directe. De quo di
cam infra Penitentia. §. 14. τ satisfactio. §.
sexto. Ros. ss. 8.

Castaldus qs dicat. vid. j. feudu. §. i. i fi.

ij Utrum bona facta in caritate τ p peccatū
mortale mortificata reuiuiscāt p. vā₃ pn̄iā₃
R. q sic ſm cōiter theo. in. 4. di. 13.

Castitas ēt inueniť in mri-
moniali ꝯiugio
tex'nōl'. ē in. c. nicena. τ. c. alr. 31.
di. τ ar. in. c. vt clicoꝝ. de vi. τ ho. cle. τ gl.
in. c. quod ante. de cle. ꝯiuga.

i Utrū mlr q̄ mortuo viro cū alio ꝯhit aittat
legatū ſibi fcm̄ ſub iſta ꝯditiōe. ſi caſte vixe-
rit. R Bar. in. l. mlr. §. cū ꝑponeretur. ff. ad
tre. q non'niſi aliud ſenſerit teſtōr: vel hēat
vſus loquēdi. qꝛ vba dubia debēt i ꝯcm in
telligi ſm cōem opi. facit qꝺ nōt idē Bar. i
l. labeo. ff. de ſup. le. τ in. l. oēs ppli. ff. ꝺ iu.
τ iu. τ Inn. in. c. oli. de v̄. ſi. τ gl. in. c. nō
nulli. de reſcrip. qꝛ cōis vſus loquēdi ꝑferť
ꝓprie ſignificationi vborum in q̄cūq₃ mā.
Idē Bar. i. l. 5. q̄ icipit gnālr. C. de ſis nup.
q lucreť₃ τ facit ille tex. cum aūt. ſua. Idē
₃ Pa. in. d. c. vt clericoꝝ. τ addit q caute
adďat ſi caſte vixerit τ inviduitate. Uide ꝓ
hoc qꝺ legitur in. l. vnica. C. ſi. ſo nup. lumi
tat Ang. in aūt. quō opoꝛ. epi. §. hec ꝺ deo.
verum ſi nubat tm̄ ſel'. p tex. in. l. boues. §. h
ſermone. ff. de v̄. ſi. per quem tex. dicit q ſi
quis reliquit ſua bona pro maritandis mu
lieribus indiſtincte q intelligetur ſolum de
mulieribus prima ~~vice contrahentibus: nō
de viduis.~~ ꝓma l. ſ. vice ꝯhētib⁹. nō ꝺ. 3.

Castratus vtꝝ poſſit or
dinari. vide.
j. Corpore viciatus. §. i.

Casus epis reſuati q ſūt. R.
q de caſib⁹ a iure reſ
uatis modica ē ꝯtrouſia inter doc.
Coiť. n. doc. ſe reittūt ad gl. i. c. ſi eps̄ ꝺ pe. τ
re. li. 6. q̄ poit ſex caſus. Prius ē de excōne
maiori. Et hoc intellige de illa quā ꝯditō ca
nonis ſibi l'alteri reſuauit. qꝛ all'at. c. nup ꝺ
ſen. ex. Et iō dic ut. ſ. Abſolūtio ꝑmo. §. 2. Se
cūdus de blaſſemāte publice deū: l'ſanctos
Hoc uerꝝ ſil₃ qñ ꝺnūciať epo τ pōt ꝯuici. qꝛ
all't. c. 2. de male. qꝺ qdē loqť de foro ꝯtenti
oſo. vt p₃ intuenti. ergo vr̄ q ſi ñ denuncia
tur epo: nec ꝯ:cū aliqs ꝓcedit. q i foro aie
poſſit a ꝓꝓo ſacerdote abſolui. cū pena non
debeat excedē caſū ſuū. ut. ſ. dixi blaſſeia. §.
4. Terti⁹ ꝺ ſortilegijs. all'at. c. 2. de ſorti. ſ₃ ni
hil fac. qꝛ ſi facēt poti⁹ eēt caſ⁹ reſuat⁹ patria
ce q̄ꝓ epo. qꝛ ꝑiace cōmiť ill⁹ ſacerdotꝫ ab
ſolutio τ diſpēſatio. Et iō nō videť reſuat⁹
Quart⁹ ꝯmutatio votoꝝ: ſeu diſpēſatio τ h
verꝝ ē q ꝑtinet. ſm coiorē opi. ad epos. c. i.
de uoto. Quintus ē reſtō icertoꝝ. all'at. c. cū
ſit. de iudeis. ſed ñ facit. vt. j. Reſtitutio. 2. §.
14. niſi i manifeſtis vſurarijs. vt diceť. j. vſu
ra. 2. §. 8. Sextus ē: ꝯctus mrimonij ꝯ indi
cū eccl'ie. all'at. c. pe. τ vltimū. ꝺ ma. ꝯ ꝯ iu.
ec. Et ē verꝝ qñ eps ꝑcipet alicui ne ꝯhēt pp
aliquā rōabilē cāz: τ tal' ꝯtēnēt: qꝛ tc ad ep₃
eēt mittēdus pp honorē. ar. c. graue. ꝺ ꝑbē.
Septim⁹ clādeſtinū mrimoniū ꝯcū ꝺ clā.
deſpō. c. cū i hito. ſed nihil dicit de h. c. illꝺ
Ho. tm̄ ti. de pn̄ia ponit primū. ſm τ q̄rtu₃
τ poſt ponit ꝓ q̄rto. ſm eū de ſolēni pn̄ia
all'at. 50. di. c. miroꝛ τ. c. in capite. Sed hec
tm̄ ꝓ nōrio iponi d₃. vt p₃. 26. q. 6. c. vltimo
i tex. τ i glo. Ubi ergo tal' pn̄ia a ꝑlatis cōiť
ñ iponiť ꝓ talibus: ñ video qn iferioꝛ poſſit
abſoluere. Quintus. ſm Ho. ē diſpēſatio ir
regularitatis in clerico. Et cōcedendu₃ eſt
Sextus de incendiarijs ante denunciatōnē
Et ſatis facit ad hoc. c. peſſimā. 23. q. 8. in v̄
bo ſi qs autem archieps. l'eps. Et intellige
de incendiarijs q dolo hoc fecerint: uel fie
ri fecerint: auxilio: uel ꝯſcilio: aut mādato:
vt ibidē. ſeptius ſi audiuit eps ꝯfeñē alicu⁹
τ eū noluit abſoluē ab aliq̊ peccato. qꝛ tc in
ferioꝛ ñ d₃ ſe itromittere. 21. di. iferioꝛ. Ho. in
ſū. ti. de pn̄ia ponit ſolū q̄tuoꝛ de ꝑfat. Dir.
iuris li. i. ti. 15. ponit. 7. de ꝑdictis. Benedic
tus. xi. in extrauaganti reuocata p Bonifaciū
in cle. dudū de ſepul'. ponit quattuoꝛ de ꝑdi
ctis. Et ſic p₃ qd tenendū de caſibus de iure
reſeruatis. qꝛ in ueritate nō ſunt niſi. 5. vt p₃
ſed de caſibus per conſuetudinē reſeruatis
eſt magna diuerſitas inter doc. qbuſdā po
nentibus plures quibuſdā pauciores. Glo. i.
ꝺ. c. ſi eps ſic dic. Solet epiſcopis reſeruari
pn̄ia oium publicoꝝ enormium criminum
oppꝛeſſiones filioꝝ ex ꝓpoſito vl' caſu: cuiuſ
l₃ hoicidij. falſi teſtimonij vl' illiri. ꝑiurij. In
ceſtus: corruptōis monialiū: coeūtes cū bru
tis τ hijs ſilia. S₃ certe ñ pōt dari certa de
terminatio. qꝛ vnaq̄q₃ dioceſis h₃ ꝯſuetudine₃
ſuā. nec ē vna ꝯſuetudo gnl' in oibus dioce
ſibus q̄ ad h. Imo aliqñ epi vno anno reſ
uāt ſibi pl⁹. aliqñ minus ſicut eis vr̄. Uñ tenē
ſm. Spe. in reptorio i rl'a ſup qbus ſit peni
tens ad ep₃ remittēdus q ꝓpꝛius ſacerdos
pōt abſoluē ab oibus q̄ ſpālr a iure ñ ſūt re
ſuata epis vl' alijs vl' q̄ ñ ſūt ipis ſacerdoti
bus directe vl' p aliquā ꝯſtitutiōe₃ iterdcā. ar. c.
at ſi clici de iudi. τ. c. nup in fi. de ſen. ex. τ
i. c. inter corꝑalia. ꝺ tranſ. ꝑla. qꝛ tal' h₃ ordi
nariā iuriſdiōe₃ ſup ppl'₃ ſibi coiſſū a iur. ꝺ
pe. di. 5. c. placuit. ꝺ pe. τ reiſ. c. ois. S₃ ad
uerte ſm eundē Spe. q eps directe: ul' aliq̊
ꝯſtitutione ſeu conſuetudine pōt interdicere dicꝫ

casuũ reseruatoꝝ auctas an veniat cũ generali cõcessione.

1. ꝙ pacto gñali ... quo qs paciscit se teneri de oi casu nullo expsso: teneat' de casu fortuito:

sacerdotibus aliquos casus ne absolu. ut ꝓmo si talis sacerdos cõsilii crimẽ pp qđ mereretur tali ꝑtate priuari. Scđo qñ ad vtilitatẽ cõitatis expedit: al' nec põt obligare sacẽdotes pochiales qn absoluãt. facit. c. de ecclesiasticis priuilegijs. 25. q. 2. ꝛ c. priuilegia el primo ꝛ el. 2. ibidẽ. nõ ẽt. ꝙ q̃uis talis sacerdos hẽat auctoritatẽ absoluendi ab aliq̃ casu ꝙ ñ dꝫ absoluere si videt expedire saluti aie ꝯfitẽtis. sed remittere ad superiorem qꝛ vt dicit apls. 2. cor. 13. ꝑtatem dedit ds in edificationem nõ in destructionem. Silr lꝫ eps sibi ꝓ cõi vtilitate reseruasset aliquẽ casum: ꝛ sacerdos videret in aliquo singlri nõ expedire saluti eius. ymo obesse si remitteretur ꝙ põt absoluere iurĕ nõ. ꝑ Pa. in. c. qđ dilectio. de consan. ꝛ affi. ꝛ in. c. at si cleci. de iudi. Et sic collige ꝙ sacerdos parochialis de iure põt absoluere ab oi excõe fm ꝙ dixi. s. Absolutio primo ꝛ ab oibus peccatis excepto crimine icendiarioꝝ ꝛ ꝯhentis ꝯ iterdictũ eccłie matrimonium ꝛ ab eo aquo eps noluit eũ absoluere postq̃ audiuit eũ i ꝯfõne ꝛ qñ publica pnia ẽ iponẽda: nisi eps pp eius delictũ: vel pp. vtilitatẽ aiaꝝ ei iterdixerit aliquoꝝ aliorꝫ absolutiõnem peccatoꝝ. Dispensare autẽ vel in irregularitate. aut votis vel alijs q̃buscũq; nõ põt nisi spalr ei ꝯcedat. Tenet etiã Hen. in primo quol. q. 25. ꝙ prelati nõ possint sibi reseruare nouos casus vltra illos qui de iure eis reseruantur: nisi ex causa legitima. Et hoc verum quo ad sacerdotes qui habent curam animaruꝫ. Quo vero ad alios bene possunt tot quot volunt: excepto quo ad minores ꝛ predicatores. de quibus dic vt. j. Confessio. 3. §. 28.

Casus fortuitus ẽ repẽte rei euentus q̃ preuideri nec resisti põt. vt colligitur in. l. in rebus cõmodatis in pn. ff. como. vt mors ſuoꝝ sine culpa: hostium in cursus piratarũ vel naufragiũ. Incendium: fuga ſuoꝝ q custodiri non solẽt. vt ibi ponitur. Ubi nõ. ꝙ vbi diligentissimus preuidisset non ẽ casus fortuitus, veluti si domum quã ruiturã diligẽtissimus preuidisset: nõ preuidisti. ꝛ propterea equum in ea dimisisti qui perijt ex ruina. Secus si ex terremotu: aut subito impetu ventorum.

1 Utrum furtum sit casus fortuitus. R. pa. in c. vnico. de como. ꝙ glo. iuris ciuilis videntur ꝯtrie. sed ipse dicit ꝙ si per violentiam subtrahitur ẽ fortuitus. nisi fueris in culpa trãseundo ꝑ loca periculosa. ar. l. nõ est verisimile in pn. ff. qđ me. cã. Si aũt clandestine. ꝛ nisi ab ea ꝑsona a qua diligẽtissimꝰ precauisset pũ. a vili famulo, nõ ẽ casus fortuitus. alias sic. facit quod nõ. in. l. que fortuitis. C. de pig. ac. Ros. ipñ.

Utrũ qs teneat de casu fortuito? R. tex. in. d. c. vnico ꝙ sic i tribus casibus. primo. qñ culpa pcessit. pũ. comodaui tibi equum vt ires mediolanũ. ꝛ iuisti placẽtiã. ꝛ incidisti i latrones. iputabit tibi. vt hic ꝛ in. l. si vt certo § sed iterdũ. ff. como. Scđo qñ pcessit mora. pũ. nõ reddidisti qñ debuisti. ꝛ fortuito pdidisti. tibi iputabit. vt in. d. c. vnico ꝛ in c. bona fides deposit. Hoc verũ in cõscia. nisi eodem mõ fuisset peritura apđ dñz. qꝛ tũc nõ tenet. nisi de eo i quo eũ dãnificauit. p nõ fcãm restõem rei ipꝫ debito. ar. c. si. de iniurijs. Sed qñ dubium ẽ an fuisset peritura vide. j. Mora. §. vltimo. Tertio. qñ pactũ intercessit vt teneret de fortuito. vt in. d. c. vnico ꝛ bõa fides. Limita nisi adueniat culpa eius cui promisit. quia sic non teneretur. l. cum proponas. C. de. nau. fe. ꝛ. l. qui officij §. si. ff. de contrahen. emp.

3 Sed qd si generaliter renũciauit ꝛ nullus casus fuit expressus. pũ. dicendo ꝙ volebat teneri de oi casu fortuito. an teneatur. R. ꝙ lꝫ varia sit opi. vt refert Bal. in. l. i. C. como. ego dico tñ fm Jo. an. in. d. c. vnico ꝙ nõ tenetur. fac. l. sed ꝛ si. in. §. quesitum. ff. si qs can. Quod verũ ẽ insolanter in ꝯscia nisi in casibus in q̃bus spalr fuisset renũciaturus si fuissent expressi. ar. c. si. de offi. vi. li. 6. Et nõt Acursius in. d. §. q̃situ. ꝛ bñ. qꝛ ꝯ eum q legẽ dicere potuit apertius ẽ iterpretatio facienda. de re iur. lib. 6. ꝛ in. l. quequid. ff. de v. ob. dicitur. Quicquid astrigẽde obligationis cã dictũ ẽ: id nisi palam vbis exprimat, omissum itelligendum ẽ

4 Sꝫ qd si aliq casus fuerũt enumerati spaliter, ꝛ postea secuta fuit renuntiatio gnãlis R. fm Bar. in. d. §. q̃situm ꝙ p illã gnãlem renũciationẽ nõ veniunt casus maiores expssis. sꝫ solũ ꝯsiles expssis. Nõ q̃dẽ verũ est gnãlr in oibus odiosis: sicut hic. Secus eẽt i fauorabilibus vt nõt icle. ñ põt. de. pen. ꝛ Inno. in. c. sedes. de rescrip.

5 Sed qd si renũciationi gnãli iteruenit iuramẽtũ? R. Jo. an. vbi s. ꝙ nõ obligat. Rõ fm ipm ẽ qꝛ iuramentum nõ obligat vltra ꝯsensum iurãtis facit. c. veniens el primo. ꝛ quod ibi nõt. Jnn. de iure iurãdo. Et h credo verũ in casibus pro quibus spalr nõ iurasset. Secus in quibus spalr si fuissent expressi consensisset. pro quibus facit. c. tua

pũ comodaui t' equũ ꝫ tu accipies posuisti i stabulo tuo pleno paleis: ego uõ ... videre equũ meũ ... accessi ad stabulum tuũ ... nocte ... candela accesa ibi ... cecidit ... stabulum ꝛ equũ ibi manentẽ

ibis que pt expssa hitu z vitute i q exprimeret si proponeret. h. sil. e. q. i fi.

nos cũ ibi nõtis. de spon. Cõcordat Bal. vbi s. Rõ. qr iuramentum habet vim casus expressi. l. cum pr. §. filius matrem. ff. de lega. secundo. s3 itellige q hz vi3 casus expssi

6 ¶ Utrũ extimatio faciat venire casũ fortuitũ. R. s3 Jo. an. in. d. c. vnico. z Bar. in. l. si vt certo. §. nunc videndũ. ff. como. z. l. i. co. ti. qñ sumus in Dctu: cuius nature ñ repugnat q dñium trãsferatur: tũc extimatio fac emptionem. vt. l. plerũqz. z. l. quotiẽs. ff. d iu. do. Et sic extimatio facit periclũm rei z comodum recipientis. l. necessario in pn. ff. d peri. z co. rei ven. z. d. l. quotiens. z plerũ qz. et deteriorationis. vt. l. si extimatis. cum l. se. ff. so. ma. Exẽplum cu3 mlr dedit viro rem extimatam. vt in. d. l. plerũqz. Uel cum quis extimatam rem tradit. ita q extimatio reddatur: nõ res: vt in. d. §. nũc vidẽdum. Si aũt sumus in Dctu: de cuius nã ẽ vt solũ p pte dñium transferatur, z p pte nõ: sicut ẽ in societate, sic periclũ ptis solũ si extimatio fit transit in accipientem. vt. l. cũ duobus §. damna. ff. pro sotio. Si aũt sumus i Dctu: cuius nẽ repugnat dñij translatio. vt in locato z hũiusmodi: sic extimatio nõ facit emptionem: nec transire periculum casus magis q3 teneatur ex nã Dctus. Nec ob. q Bar. ũ s. vlt vt aliqd operetur. Et sic si tenebaf de lata solum: teneaf de levi: si de levi. tunc de levissima. Si de levissia. tũc de casu. qr hoc non teneo. sicut nec Pa. in. d. c. vnico. S3 dico q operaf extimatio tunc solu3 vt sciatur pretium si deterioraretur vl perderetur ex vicio recipientis, z sic relevatur dñs ab onere probandi verum pretium rei. Si autem res extimata daretur cum pacto q aut res vel extimatio redderef sic facit transire periculum pemptionis: sed nõ deteriorationis. vt. d. l. plerumqz in fi.

Cathecismus qd est R. q ẽ ille exorcismus q fit añ ianuam ecclesie sup baptizãdo. Uñ dr cathecismus a cathetizo. i. istruo vl doceo. Jõ cathecismus istructio vel doctrina. dr de h i. c. p cathecismũ. de co. spi. li. 6. z in. c. añ baptm de con se. di. 4.

1 ¶ Utrũ cõtrahaf aliq cognatio spũalis intenẽtibus cathecismo sicut i baptismo? R. q sic q ipedit mrimoniũ Dhẽdũ. sed nõ dirimit Dctũ. vt i. c. p cathecismum.

2 ¶ Ad qd teneat q t3 i cathecismu3. Dic vt. s. Baptismus. 8. in fi.

3 ¶ Ad qd valet cathecismus? R. sm theo. in. 4 di. 6. q minuit ptãtem demonis: ne tantum possit i corpe z aĩa. vide. j. Exorcismus. qr idem est.

Causa dr multiplr. Aliqñ cã pia. vide. j. legatũ. 2. i pn. Cã ciuil: cuius finis ẽ comodũ ptis: seu aliquor sine alterius puntiõe. In hac tractaf depecunijs z possessionũ negotijs z huiusmodi. vt. 14. q. 2. sup prudẽtiã tu3. Cã criminal: cuius ẽ finis pũtio peccati l vidicta publica. vt i. c. at si clici. z i. c. cũ nõ ab hoie. de iudi. z. d. c. sup prudẽtiã. z. 16. q. i. ff nr. circa medium. Cã mixta ẽ q ptici pat de vtroqz. de pcu. me. Et l3 gl. videanf varie ponẽdo pecuniariã penã aliqñ p ciuili: aliqñ p criminali. vt i. l. ptor i pn. ff. de sepul. vio. z i. l. vnica. C. qñ ci. ac. cri. p. Tñ Dcorda q qñ pecũaria pẽa applicaf fisco: criminal ẽ sic t3 Jnn. i. c. qlr z qñ el. 2. de accu. z ẽ gl. z bar. i. d. l. ptõ. §. i. qr sic itẽdit vidicta publica p penã pecuniariã: sic p penã corpis. Si võ aplicaf fisco p intesse fisci. ciuil ẽ. vt i. l. i. C. de hijs q. vt idi. Nec ob. c. p tuas. de simo. z qd nõt Pa. i Rubrica d iudi. qr illud. c. logf de ammotione a platiõe q ẽ ciuil. qr facit ad bonũ subditor hẽe bonũ platũ. z tali nõ iponif pena: sed ñ pmittif exercere qd ei ñ Dvenit. s. platione: ad qua3 ẽ idignus. Itẽ ñ dicũt doc. q pcise ẽ agẽ ciuiliter qñ pena applicaf pti: sed ẽt alio mõ. sicut i. d. c. p tuas. Hoc seqtur glo. z Bar. z Ang. i. l. 3. ff. d se. vio. z Bar. i fi. i q. Quero quõ cognoscãt. ff. de pri. delic. Idem glo. Albri. z Sali. in. l. i. C. de se vio. z glo. in. l. aut damna in pncipio. ff. d pe. z commor est opinio de hoc nõ. dominus anto. i rubrica de iudi. Noie cause intelligitur de causa ppinqua: nõ remota. Uide glo. in. c. de cetero. de homici. Et nota. q cã remota dr occasiõ. Unde faciẽs turrim: est occasio homicidij illius qui ascendit z se pcipitauit. Ipse vero ẽ causa ppinqua. Qñ aũt qs teneaf p cã remota nõt glo. in. c. sicut nobis de testi. que distinguit. Aut dabat operam rei licite. z si adhibuit diligẽtiam debitam. non tenetur. 23. q. 5. de occidendis. Si vero non adhibuit. tenetur. 50. di. sepe. ff. ad. l. acqui. l. qui occidit. §. pe. Si aũt dabat operã rei illicite. iputantur ei semper omnia que inde sequuntur. 50. di. c. quantum dixit. de iniur. c. fi. ff. ad. l. acqui. l. item mella. in pn. 2. §. item z cum eo.

¶ Causa ecclie non dr causa propria rectoris. vnde in cã ecclie sue põt esse iudex. 2. q. 7. c. si quis erga epm. in glo. facit. c. fi. de po stu. vbi ponit diuersa pro se: vel pro ecclia. 2

Et hoc verum dūmō alius constituatur q agat nomine ecclesie vt in.c.i super de testi. Similiter pōt esse testis in cā eccl'e qn̄ alius est constitutus qui agat nomine ecclesie. d.c. i super. Sed nō. q͛ lȝ canonicus possit esse testis pro ꝯcanonico suo ꝯ̄ extraneum. q2 non dr̄ domesticus eius sed eccl'e tantum. scd̄m Hugo. vt in glo. d.c. sup prudentiam.14.q.2. non tamen pōt esse iudex pro eo contra extraneuȝ. q2 minor causa repellit aliquē a iudicio q̄ȝ a testio. de offi. de le.c. cum. R. canonicus.

2 3 Cām ꝓpriam palaȝ ē cam esse cuius emolumentum vel damnum ad aliquem suo nomine pertinet. c. biduum.§.palam.2.q.6.

3 4 Causa cōis vtriusq̄ȝ est. vt.ff. de ri. nup.l. illud. Et ideo testis non pōt esse in re cōi sibi cum alijs nisi indirecte. vt legatarius q potest esse testis in causa testamenti in quo sibi est aliquid relictum insti. de testa.§.legatarijs. sed causa vniuersitatis non videtur singularis persone. vt in.c. qui manumittuntur.12.q.2.

5 Causa alia ipulsiua que occasionem remotaȝ prestat. sicut Calfurnia que iportune postulando. cām dedit vt mlr̄ nō possit postulare. vt i.l.1.§. sexum.ff. de postu. Et ista cessante nō cessat effectus. Alia final'. ⁊ ista regulat dispōem. c. cū cessante cā. de ap. l. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ ibi Bal. multa dicit de hac mā. c. gnāl'r.16.q.1. Hec cognoscit ex.5. Primo qn̄ illud qd̄ exprimit i viā cāe respicit vtilitatē taȝ alterius q̄ȝ ēt ꝑtinm l. ticio cētum in pn.ff. de ꝯdi. ⁊ dēmo. pūi. dono tibi cētum. vt ide facias fieri capellā i tali eccl'ia q'lla idiget ⁊ huiusmōi. Si vō respiceret soluȝ vtilitatem illius q dȝ iplē ⁊ ii sit pia: sic ꝓsumit cā ipulsiua. d. l. ticio. §. sȝ si filio. Un̄ si lego tibi.x. vt caligas emas nihilominus tȝ legati. lȝ nō emas. Sil'r si vt fūdū. Sed si vt emas fūdū alteri minus idustrioso non valet nisi caueat. vt ibi. Scdo cognoscit qn̄ exprimit pius actus i viā cāe l. si qs ꝓ redēptione. C. de dona. ⁊ l. si ego i pn. ff. de iu. do. ⁊ vlt͛ Bar. in.l.2.§. fi.ff. de dona. vt pūi. dono tibi cētum vt facias hospitale. nam hospitale q͛ fiat erit causa final'. Tertio cognoscit qn̄ i gerēdo actū exꝓmit ad hoīe cā vbicūq̄ȝ lex reqrit d̄ necitate cāȝ ad validitatē actus. q2 tūc itelligit finalis vt actus sustine. ar. l. sȝ si mors. §. fi. cū. l. se. ff. d̄ do. iter vi.2. vbi dr̄ q͛ donatio facta vxori ad restaurationem edīū igne ꝯbustaꝝ valȝ vsq̄ȝ ad eaꝝ reparationē ⁊ nō i plus. Quarto vbicūq̄ȝ nō pōt esse alia rō illa cēsetur cā final'. l. q̄ȝuis. vbi glo. C. de fideicomis. Un̄ q legat iter ad fontē. Uī' legare ⁊ haustum. ff. de ser. ru. p̄. l. item si. Quito. vbicūq̄ȝ lex exꝓmit cām: censet final'. gl. ē nōbil'i. l. cuȝ tale. §. legato cām falsam. ff. de condi. ⁊ demo. quam ad hoc ponderat Ang. in. l. sciendum. ff. de edi. edic. ⁊ Bar. in. d. §. fi. cuius sunt ista dicta.

Est ⁊ alia cā que ē cāuia alicuius effectus sed non sufficiēter ⁊ efficaciter. ⁊ talis non tenetur ad restōem damni dati proximo lȝ peccauerit. Est ⁊ alia que ē cāiua ⁊ inductiua alicuius effectus sufficiēter ⁊ efficaciter ita q͛ sine ea nō sequeret. ⁊ talis tenetur ad restōnem vltra peccatum comissum. Et de ista loquitur. c. si. de iniurijs. Quod nota. q2 facit ad mlta. 6

Cautio simpl'r dcā rl'r itelligitur nuda ꝓmissio vt. l. sáciminus. C. de v̄. si. Fallit in cautione expressa a lege pretoria. vt. ff. de p̄to. stī. l. p̄torie. la. prima. Et sic intellige glo in. c. prima igitur. de conse. di. 4. Itē fȝ gl. in. l. pe. insi. ff. d̄ peti. here. qn̄ ē ꝑsona suspecta. vt. l. si fideiussor. §. si. ff. qui sa. co. q2 tūc dȝ cauere cū fideiussoria. Sed cū addit idonea vel sufficiēs: itelligitur de pignoraticia vel fideiussoria. vt. ff. d̄ fideicōis. li. l. ergo q̄ȝdiu. §. addici ita. Uide glo. in. c. ad nostram el primo de iure iurando. ⁊ in. c. vltimo de pig. ⁊ in. c. ex publico de ꝯuer. ꝯui. Si vero dicitur cautio mediocris: tūc venit obligatio omnium bonoꝝ. tex. ē singularis in. l. si filio in fi. ff. vt le. noie caue. Si vero dicitur cautio competens: intelligitur arbitrio iudicis scd̄m aliquos: vel scd̄m alios fideiussoria vel pignoraticia. vt in gl. l. si debitori. ff. de iudi. Notat tamen Bal. in. l. vniuersa C. de preci. impera. of. q͛ quando statuto cauetur q͛ caueatur idonee: quando compromissum petitur: intelligitur arbitrio iudicis ⁊ in. l. omnes. C. d̄ epi. ⁊ cle. dicit. Tenetur quis dare fideiussores: ⁊ non potest. tunc tenetur obligare omnia bōa sua meliori modo quo pōt. Si vero dicatur. satisdet. vel satisfaciat. fideiussoria intelligitur. vt in. d. l. 1. qui satis. co. ⁊ secundum glo. in. d. l pe.

Cecitas mentis secundūȝ tho. s͛a se. q. 15. ar. 1. prouenit dupliciter. Primo ex hoc q͛ auertit se spontanee a consideratione primi principij intelligibilis secundum illud ps. Noluit intelligere vt bene ageret Alio modo per occupationem mentis circa alia. q̄ magis diligit q̄ȝ dictum ꝓncipium

Censiti q sint vide .j. colonus ..
Cēsura i. ceseo .i. indiciū: vigor: Seueritas: mēsura: vindicta: potestas: Sñia: Decus: iudicium

fm illud ps. Supcecidit ignis. s. cōcupiscētie ꝛ non viderunt solem. Et sic patet ꝙ est pcctꝫ. Et a Gre. 31. mora. ponitur filia luxurie.

1 ¶ Sꝫ vtꝝ sit mortal'. R. ꝙ sic qñ sic ñ vll itelligē necessaria ad salutē. 38. di. c. q ea. silr qñ ita occupatur in tpalibus ꝙ omittit necessariam vacationem: quam deo tenetur exhibere. vt in diebus festiuis in quibus scdm Ri. in. 3. di. 37. ar. 3. q. 4. in aliqua hora tenetur deo vacare mente: vel huiusmōi. secus si omittit que nō sunt necessaria ad salutem qꝛ tunc est peccatum veniale.

C Edere

bonis dꝫ q soluē ñ valet creditoribus suis. Et valebit ei ad tria. primum ne in carcerē. l. 1. C. q bo. ce. po. de quo vid s. Carcer. §. 2. sꝫ ne excōicet. ꝛ si erat excōicatus dꝫ absolui recepta idonea cautione de soluēdo debito si ad pinguiorē fortunā venerit de solu. c. odoardus. Tertiū. ꝙ non ꝯdēnet nisi iquātū facere pōt hita rōne ne egeat: nec enim fraudādus ē alimētis quotidianis. ff. de re iudi. l. sūt q in id qd facē pñt ꝛ. ff. q bo. ce. po. l. is q ꝛ. l. q bonis. ꝛ. l. si debitores. Nec ob. c. puenerit. de fideius. qꝛ ibi ñ cesserat bonis. limita. tñ. tuñ qñ ñ ꝯponitur rōe delicti. qꝛ si ꝯuenirek rōe delicti: ñ hērek respectꝰ ne egeret. etiā i clico. vt nōt Pa. in. c. olim. nobis. de resti. spo. Quō vero fit. vide. j. Solutio. §. 23.

C Elare

peccatū alicuius pp pecuniā: vel grām: aut ꝯsanguinitatē. simonia ē. vt in c. nemo de simo. vbi glo. ꝛ Inn. dicit ꝙ rō ē qꝛ quilibet tenek alterꝰ peccatū ad pniaꝫ idicare. 24. q. 3. tā sacēdos. Secus aūt in idicatione furis: vel sui fugitiui vt capiak qꝛ licite merces accipik. ff. de prescrip. v. l. solēt ꝛ. ff. de condi. obtur. cām. l. 4. §. vltio. Nec ꝓpe dicit Inn. ꝙ ē simonia: vbi ex grā qs nō idicat. sed dꝫ puniri sicut simoniacus. tū dic fm glo. in. §. si tibi. l. 4. ff. de condi. obtur. ca. ꝙ ille q nō tenek per officiuꝫ: vl' actōnē vel iudicē reuelare furē: licite accipit aliqd vt idicet. sed accipere vt nō idicet. turpit accipit. qꝛ ꝯ publicā vtilitatē: q ē maleficia puniri. vt. ff. de fideius. l. 1. si qs a reo. §. pe. Et sic pꝫ ꝙ rōe nāli ñ tenetur qs idicare. qꝛ tūc nō liceret accipe pro idicādo. vt. ff. de ꝯdi. ob tur. ca. l. i. in fi. ꝛ in. l. 2. primo. R. Nōtñ lꝫ. vt in. d. §. si tibi. qd limito vūm de idicatione q fit plato vt puniat secus de illa q fit alicui vt prouideat qꝛ teneretur

C Ensura

ecclīastica qd cō prehēdat. R. ꝙ iterdictū: suspensionez ꝛ excōem. de v. si. c. querenti.

C Ensus

est qdam pēsio q ꝯpuentibus soluit. i q. 3. qstiū: vel pōt dici cēsus qcqd annuatim soluik i quātitate: vel sūma. ff. de censi. l. etatem.

¶ Cēsus nouos iponere ecclījs: aut veterēs augere ꝓhibet oibus epis ꝛ platis. in. c. ꝓhibemus. de censi. ēt si eripuert eas de manu laici. vt in. c. ecclījs. eo. ti. Dicit tñ Pa. i d. c. ꝓhibemus. ꝙ hoc veꝝ ē ad vtilitatem eoꝝ ꝓpriam. vt in cle. 2. de re. ec. ñ ali. Secus esset ad vtilitatē alterius ecclie. rōabili cā subsistēte ꝛ a prelato iurisdictionē hñte epalem. ꝛ i ecclia pleno iure. sibi subiecta. qꝛ tūc pōt. vt nōt Inno. in. d. c. ꝓhibemus. ꝛ facit. c. preterea. eo. ti. 1

¶ Quis pōt iponere cēsum. R. ꝙ qcūqꝫ hēt ius i re tali. vt insti. de vsufruc. §. sine testō. 2

¶ Quod argumētū ꝓstat cēsus solutio. R. ꝙ aliqñ subiectionē. de cēsi. c. ois aīa. Aliqñ ꝓstitam libertatem: vel pceptam ꝓtectionez vt in. c. percepimus. de priuil. 3

C Ertum

dꝛ id d quo ꝓprio noie: vel idubitata circūlocutione ꝯstat. vt in glo. de priuil. c. cū ꝛ plantare. insti. de exhē. li. §. nominatim. vbi dꝛ ꝙ qui vnum filium solum hēt noīatim exheredat. siue dicat. ticium filiū meū exheredo. siue filium meū exhēdo

C Essatio

a diuinis officijs alia gnālis. ꝛ hec equipak itdicto. ita ꝙ posita gnāli cessatione ab eo qui pōt vel de iure: vel de cōsuetudine in loco aliquo. si qnis ibi celebrat ē irregularis. ꝛ religiosus talem cessationem nō seruans ē excōicatus ipso facto si matrix ecclia seruat. Et sic itellige cle. i. de sen. ex. ꝛ Inno. in. c. nō ē nobis. de spō. Cessatio vero spālis ē. illa que solum in aliqua ecclia ponik. Et hec nō cōparatur iterdicto. Unde celebrans in eadē ecclā non efficitur irreglīs nec religiosus excōicatus si non seruat qꝫuis talis ecclesia esset matrix. Et sic itellige glo. 2. c. si canonici. de offi. ord. li. 6. ꝛ Inno. in. c. dilectis filijs. de ap.

¶ Que ē pena iponentis generalem vel spālem cessationem indebite. R. ꝙ illi qui iponunt tenētur restituere oēs fructus quos interim ab ecclia perceperunt in qua cessatū est etiam si talis ecclia sua erat. ꝛ ipsi ecclie Item tenētur de omni damno quod alij in 1

currerunt pp talē cessatōem.d.c.si canonici τ ibi Ge.dic̄ q lz.d.c.loq̄t de caplo canonicoꝝ.tñ idē erit in alijs q ipam cessatiōez imponunt.

2 ¶ Que est pena illius q dat cām cessatōni.R tenet ad oē intesse qd canonici:aut alij icurrerunt.τ ad aliquā aliā satisfactōnē extimādā arbitrio supioris in recōpensatōem cessationis facte in eccla.d.c.si canonici.

3 ¶ Que requirūtur ad hoc ut cessatio debeat suari.R.fm Jo.an.in.c.q̄uis de offi.or.li.6 q.x. Prio q hij qui cessant hēant ex ɔsuetudine uel alio iure. Secūdo q ɔuocentur abñtes ad ɔtrandū de cessatione. Tertio q tractent diligenter. Quarto q de cessando deliberent. Quinto q sit manifesta offensa uel iniuria. Et fm Inno. τ Ho. dz eē notoria.qd si ñ eēt nlla ɔsuetudo,pōsset.qr eēt ecclesijs onerosa.d ɔsue.c.1.τ.c.cū venerabil qr ille ɔ quē cessatur nō dz ɔuici ,pbandis sz aptis τ notorijs.maxie in cltu dino tollēdo.C.de actio.τ ob.l.negantes. Sexto q sit cā rōnalis. Septimo q ante cessationez instrumento publico:uel patentibus littēis autentico sigillo munitis cām cessationis exp̄māt. Octauo q illud instrumentuz uel litteras tradant ei contra quē cessāt. Nono q requirant illū ut emendet ɔpetenter iuriā pp quā cessare uolunt.q si ñ fecerit tūc locū habet cessatio. Decimo q post cessationem utraqz ps iter debet arripere ad sedē aplicam infra mensez per se uel per ,pcuratores sufficienter instructos:τ ɔtinuatis diebus q̄ cito poterunt se sedi apostolice repsentent.ut discutiatur qd sup hoc sit agendū Hijs ñ suatis ñ suatur cessatio. Silr si ps q posuit cessationem eam nō reseruauerit:ab alijs non seruetur similiter. Hoc nōt. Jo. mo.τ Gars.in.c.si canonici de offi.or.li.6. in quo.c.reprobat ɔsuetudo illoꝝ qui i aggrauatione cessationis ymagines crucis l alioꝝ sanctoꝝ ,psternunt:vrucis supponūt uel lapidibus τ huiusmodi. Et qui talia faciunt grauiter sunt puniendi.vt ibidē.

c ¶ CEssio actionū an valeat.R. Pa.in.c.fi.de ali.iu.mu:cā fac. colligendo dicta doc. distinguendo sic. Cū queritur an valeat cessio actionū dic aut fuit facta in ultia uolūtate.τ tz ut nōr i.l.vltia.C.de litigio. Sic tñ q si actio erat in iudicium deducta per defunctum:non debet agere legatarius:sz heres oēm tamen vtilitatem quam sequetur hēs dz legatario restituere. τ si nihil ɔsequitur nihil restituet. qr videtur testator legando actionē legasse euentū illꝰ iudicij. Et ob h ne fiat collusio p heredē pōt legatarius si vlt assistere heredi i iudicio. ut in auc. nē si heres.C.de liti. Si vo actio ñ erat deducta i iudicio poterit legatarius post cessionē agere .ut ibi. Sz cuius sūptibus.R.glo. in. auc.nē si heres.q si erat littigiosa cū legabatur.tc sūptu heredis.l.cū,filius.ff. de le.i. Si vo facta est litigiosa uiuo uel mortuo testatore tunc sūptu legatarij.ut.ff. de lega.i.l. seruꝰ legatus.nisi hrs fuerit in mora. ar. ff. de lega.,pmo.l.cum res. Aut cessio fit inter uiuos. Et distingue qr aut fit potentiori rōe officij seu dignitatis precipue τ non valet. τ cedens debet perdere oē ius quod habebat. Et iste est ,pprius casus.l.2.C.ne li.po. Et hoc uerum fm spe.in ti.de cessione actionum post vincē.quando fit potentiori maliciose cā opprimēdi aduersarium. Secꝰ si fieret bona fide.ar.l.q stipendia.C. de ,pcura. Et plz Pa. Si vo cessio fit potentiori non ratione officij uel dignitatis.sed rōe nobilitatis.uel qr ditior vel alio respectu.tē si fuit facta cessio rōne iudicij mutandi pōt excludi cessionarius p exceptionem. ut.l. pe.τ qd ibi nōr.ff.de ali.iu.mu.cā fac. non pdit tñ actōem cedens:sz punitur fm unaz opi.qr ñ pōt amplius cedere istaz actionez alteri:nec pōt i ea constituere ,pcuratorē:sz tenet ipe,psequi.vt videt inuere.d.l.pe. Glo. tamen in.d.l.pe.dicit q i isto casu uidetur transtulisse magis rē q̄ litē.τ sic cessionarius hēbit rē si euincatur.τ cedens expensas litis faciet in dannū suū. Secus si non fuit facta ratione iudicij mutandi. quia tenet. ut patet ex notatis in glo. in.l.i.C.ne.li.c.po. Aut cessio que fit inter viuos τ q̄ non fit potentiori ē dubitata.τ dicitur dubitata eo ipso q est i littigiū deducta.qr dubius euentus litis.τ sic nō pōt rlz alteri cedi.τ cedēs icidit i uiciū littigiosi. vñ debet puniri ut habetur in.l.fi.C.de litig..τ per gl. in.c ecclesia el pmo.ne.li.pen. Fallit in casibus ibi numeratis. Nota hic q in casibus in quibus potest fieri cessio.q ɔsecutio actionis fiet a cedente:non a cessionario fm Inno. in quadam glo .in.d.c.fi. allegat in arg.l. quamq̄.ff.de aqua plu.ar. Aut actio non ē dubitata:tunc regulariter.potest cedi titulo donationis:uenditionis: uel alio titulo legittimo. vt ,pbatur.C. de he. uel ac.uen.l. nominis uenditio. τ in.l. per diuersas.C. man. Pretenditur tamen stellatus contracꝰ ex.6. Primo ex modicitate precij. τ extimatur ista actō fm dubium:expensas:labo

res: τ huiusmodi fm Pa. ibidē. Scđo qñ i cessione nō exprimit titulus: vt qñ dicit cedo actionem τ c. nec dr̄ p qua cā vt pbr̄ in d. l. per diuersas. τ tenēt cōit do. Tertio qñ cessio fuit p pte vendita τ p pte donata vt d. l. pdiuersas. Rō. qr ista cessio est odiosa. secus in alijs. qr valet. Et isto casu admittit cessionarius vsqz ad quātitatem quā exbursauit. In alia pditur actio. vt in. d. l. per diuersas. Quarto qñ cessio pure venditur. nā pretium nō soluit nisi pro pte. τ de reliqua pfitetur se recepisse. Quinto qñ dicit se donare propter bñ merita que nō sūt. Fallit in casibus ptentis in. d. l. p diuersas: vbi nō psumitur simlatio. vt pū. si iter coheredes ē fcā cessio: vel cū ē fcā i solutū: vel pro munimine rei sue. vt cum domus tua minat ruinaz domui mee. ego timens emo omne ius tue Item si sit inter legatarios τ fideicomissarios: vel qñ hēs cessit actionem legatario. Similiter in societate. s. qñ soti sibi cedunt actionem.

1 ¶ Utrum clericus possit emere cessionez. R̄. Pa. in. d. c. fi. q non qr uilius emere τ carius uendere non lz ei. sed posset tamē donari ecclesie. uel clerico bona fide. τ tz nec credo illicitū fm Pa. ibidē.

2 ¶ Sz qrit qñ dr̄ res litigiosa. R̄. litigiosa res est de cuius dominio cā mouetur inter petitorem τ possessorem iudiciaria conuentione. uel pcibus pncipi oblatis τ iudici insinuatis ac per eū futuro reo cognitis. Ita dicitur in auth. litigiosa res. C. de litigi. Sz Bar. in. l. i. C. de liti. distinguit. q aut agit actione reali. τ tūc si ptenditur de dñio uel quasi. puta qr dicit rem suam esse uel de eo dñio uel quasi. Sic res efficitur litigiosa p simplicem pventionē. ut in. d. auth. litigiosa. Si uero non contenditur de dñio. sed de alio iure pncipali. puta ypothecaria τ huiusmodi. sic non efficitur litigiosa. Aut agitur actione psonali. τ sic nūq efficit litigiosa. Aut agitur actione mixta. τ sic si ē vniuersalis efficitur litigiosa per solam cōtrouēsiam Si uero est particularis. sic efficitur litigiosa per litis contestationem. Concordat Inno. in. c. cum. M. ferrariensis de consti. Ex hoc pz q qñ res est litigiosa potest alienari absqz uicio litigiosi. al' n̄ sine pena litigiosi.

3 ¶ Que est pena litigiosi. R̄. ut notatur in. l. fi. C. de liti. q qui scienter ex aliquo cōtractu rem litigiosam acceperit. restituere tenetur rem. τ pcio eius priuabitur τ fisco applicabitur. Si uero ignorans rē litigiosā emerit vl' ex alio pctu accepit. rē pctus nō tenet. sz pdenat uendēs restituere pciū. τ vltra tertiā ptē. Et si p donationē sit facta alienatio. extimabit. τ idē fiet de pcio q̄ ē extiata. ut dictū ē de pctu ēptōis l' alio pctu. exceptis casib⁹ donatōis añ nuptias: l' transactōnū aut diuisionis rez hereditariaz facte: l' per legatū: l' per fideicōmissi cām. de quibus in. d. l. fi. τ in. d. glo. d. c. ecclastica el. i. τ. ii. q. i. qr res. i litigio in quibus pōt fieri alienatio sine vitio litigiosi.

¶ Utrum res litigiosa possit alienari ab alijs i 4
ter quos nulla lis ē de ea. R̄. Ang. in auth. d litigiosis q sic.

CImiterium

grece dr̄ a cinis grce q est dulcis statio aiaz ul' potius corpoz. qr ibi cinis mortuoz detinetur uel a tis. q est ante. qr añ ecclesias fieri solet hec. Ge. in. c. vnico. de psc. eccle. vl' al. li. 6. De imunitate cimiterij. Uide. j. imunitas. τ de eius psecratione τ pollutione. vide. j. cōsecratio. 4. per totum.

CIrcunstātia

dicit q circunstat actum quasi extrinsecus extra actus substantiam consideratum. Hoc aūt vno mō est ex pte cause. τ sic: uel finalis. τ sic consideramus cur fecerit. siue respectu agentis pncipalis. τ sic quis fecerit. Aliñ respectu instrumenti. τ sic quo instrumento: l' quibus auxilijs fecerit. Aliquando circunstatur ex parte mensure. τ sic consideram⁹ vbi uel in quo loco: aut qñ fecerit. Aliquando τ tertio ex parte ipsius actus psideram⁹ modū agendi. puta fortiter uel lente. si sepe uel semel solū. siue consideramus obiectū siue materiam actus. puta. vtrū pñem pcussit uel extraneū siue effectū quem agendo iducit. pt̄. vtrū pcutiendo uel vulnerauerit l' occiderit. que oia ptinentur in hijs uersibus. quis: qd: vbi: quibus auxilijs. cur: quō: qñ: τ quociens. Ita tñ q in quid includatur nō solum effectus. sed et obiectū. ut intelligat τ qd τ circa qd

¶ Utrum circunstantia mutet spēm peccati. R̄. 1
q circunstantia tripl'r se hz ad actum peccati. Aliquando enim circunstantia adueniēs actui indiferenter se hz quantum ad rōem. τ tunc non dat spēm peccato. neqz aggrauat. Nihil enim ad rationem pertinet vtrū ille qui percutitur tali uel tali ueste induat. Aliquando uero differentiam aliquam habet per comparationem ad rationem importans aliquid repugnans ratiōi pmo τ per se. τ tunc dat spēz peccato. sicut accipe

Circūstātia nō cōstituit novā spēm peccati nō aggravat in infinitū: vt veniale possit fieri mortale

alienum. Si aūt pmo τ p se non importat aliqd repugnans ratoni. sed per compara tionē ad id qḋ pmo τ p se ratōi repugnat aliquā. repugnantiam hʒ ad rationem. Si cut accipere aliquid in magna quantitate. nihil repugnans rationi dicit. sed accipere alienum in quantitate dicit maiorem repu gnantiam ad rationem. Unde illa circūstā tia aggrauat. Uel sic ſm phm. 5. ethi. q̄ pec catū recipit spēm ex intentione peccantis. Unde ille qui mechatur ut furetur: magis ē fur q̄ mechus

2 ¶ Utrū circumstantia aggrauat peccatum in i finitū ut ueniale possit fieri mortale. ℞. q̄ nō q2 pecc atū ueniale τ mortale non sunt eiu dem spēi. sed quādo circunstantia constitu it nouam spēm potest constituere peccatuʒ mortale. τ ita aggrauare in infinitum. sicut si quis dicat uerbum ociosum vt puocet ali quem ad luxuriam:

3 ¶ Utrum circumstantia persone aggrauet in infinitum. ℞. q̄ non. nisi solum dupliciter. Primo quando pp condicionem sui stat' est aliquid ei de necessitate. puta religioso non accipere vxorem. Secundo ratōe scā dali qḋ ēt ē contra preceptū pbere ruinam pximo. aliter non potest. ut. s̄. per supradi cta. Hec oia ex Fran. in. 2. sen.

Citatio

debet fieri tribus edictis: uel vno p emptorio: qḋ ptinere debet tantū tempus quantum tria edicta: nisi necessitas urgeat. de illa. c. i. vbi de hoc in glo.

1 ¶ Utrūm quando iura exigunt trinam moni tionem sufficiat vna. vide. ĵ. clericus. 9. §. 4.

2 ¶ Utrum corporaliter impeditus teneatur p alium comparere. ℞. Pa. in. c. in nomine domini de testi. q̄ non. Et actus gestus co absente est perinde ac si non fuisset citatus.

3 ¶ Utrum sententia lata contra non citatum ualeat. ℞. Car. in cle. pastoralis in. §. dein q3 de re iudi. q̄ si nullo modo fuit citatus est nulla ipso iure. de ma. τ obe. c. iter quat tuor. Pa. tamen dicit in. c. cām q̄ de referi. τ in. c. cum sit de ap. q̄ in facto notorio cuʒ certum sit absenti nullam competere defen sionem pōt ferri sententia contra absentem non citatum excepta sīa excōis. c. sacro. de sen. ex.

4 ¶ Sed quid si citatus sit non legitime. ℞. Car. vbi. s̄. videtur q̄ debeat haberi p nō facta. c. bone. el. 2. de elec.

5 ¶ Utrum quis possit denunciari excomuni catus non citatus. ℞. Pa. in. c. puenit. de ap. q̄ non vbi excessus non sit notorius. fac c. cum secundum de hereticis li. 6.

6 ¶ Utr2 plati religiosoꝝ possint subditos ab officijs deponere: suspendere τ huiusmōi. ipsis non citatis. ℞. q̄ sic. si ita hʒ coꝝ ɔsue tudo. aut ɔstitutiones ſʒ quas debet pcede re. et notat in. c. cum speciali. τ. c. q2 nos. d ap. τ in. c. cū medicinalis. de sen. exco. li. 6. Et dicit glo. in. d. c. cū speciali quam sequit Pa. ibidē q̄ dispositio. c. sacro. de sen. ex. non est necessario seruanda in religiosis ɔ̄ suas obseruātias speciales. Et ibi dic̄ Pa. hoc pcedere. vbi regula uel ɔstitutio religi osorum dat certum modū excoīcandi reli giosū. ut satis sit seruare eam. Et hoc ideʒ tʒ Fede. in ɔsi. 8.

7 ¶ Utr2 citacio aliū sit nulla. i. n̄ ualeat. ℞. glo in. c. si eps. 3. q. 2. q̄ sic in. 8. casibus. Prim' q2 i angusta tpa. Secundus q2 non exp̄mi tur cā citationis. Terti' q2 nimis maturat p emptoriū. Quartus rōe tp̄is. Quint' rōe loci. Sextus rōe iudicis. Septim' q2 referi ptum apolicum n̄ inserit in ea. Octau' qū fit spoliato. de quibus uide ibi. Tutius tn̄ est ut semper citatus ɔpareat allegaturus p̄ uilegium: uel appellaturus si eum grauaue rit. nisi quando constat eum non esse iudi ceʒ suum. ut. i. d. gl. τ in. c. ueniens de accu. in glo

Citaristis

qui uarijs vtū tur istris licite pōt aliquid dari. τ talia audire. l' talibus uti. qū fit ad laudem dei: l'ob aliam iustā cām. puta recreationis q2 debilis ē vl' infirmus. τ huiusmodi. de ɔse di. 5. puenit Ad uoluptatē aūt ul'luxuriā talib' uti ul' ali qd dare est peccatū mortale. 92. di. i scā. no tat hec glo. in. c. donare. 86. di.

Ciuitas

vel vniuersitas n̄ dr aliqd facere ni si id sit collegialiter dliberatum. ēt si maior ps illud facit. Ita dicit glo. notabil' i. l. sic. ff. qḋ cuiusq3 vni. segt Bar. in. l. aut facta. ff. de pe. facit qḋ notat i. c. felicis d pe. li. 6. τ glo. in. l. aliud. §. refert. ff. de reg. iu. querentes qū vniuersitas deliquit. cois opi nio tenet ſm Pa. in. c. 2. de postu. p. τ Jo. andreas in. d. c. felicis q̄ est qū pus aliquid fuit deli beratum in vniuersitate ipa: pulsata campa na τ alijs requisitis ad ɔgregationem. vn̄ si omnes huius ciuitatis facerent delictum non diceretur factum ab vniuersitate. sed per singulos vniuersitatis. etiam si facerent pulsari campanam: τ leuarent vexilluʒ. nā istud est potius factum singulorum. facit quod notatur i. c. cū omnes de ɔsti. Pa. i. c dilectus el. 2. de sumo.

vel et vt rehedificet de ange are. Insti. de re. diui. §. sacram.

vir. ciuitas possit imponere collectas vide in Ros. priuilegium. §. 9.

1 Utrum destructa ciuitate destruant oia priuilegia eius. R. Inno. i. c. 2. de no. op. nun. q si ecclia: vel ciuitas: vel alia loca: siue sacra: siue pphana auctoritate superioris pp delictum eorum destruant. de cetero nō debet vocari clicus illius ecclie l'municeps illius ciuitatis. et ille locus priuilegiū pdit. vt de 2sc. di. i. placuit. 16. q. 7. et hoc dicimus. ar. ff. qñ di. le. vsufruc. ce. l. i. Si autem ab hostibus destruatur aut per tirānidem retinet omnia priuilegia. facit. 7. q. i. pastoralis. et 19. q. 3. que semel. Et idem videtur si auctoritate superioris transferatur ad alium locum. vel alij vniatur. vt nōr in. c. i. nese. va. de reli. do. c. qr monasterium. Et idem itelligitur in ciuitate et alijs locis prophanis. ar. ff. de contrahen. emp. l. ede sacra.

2 Utrum ciuitatis appellatione aliud q̄z qd est ifra menia veniat. R. fm Pa. in. c. rodulfus de rescrip. q non. in mā odiosa seu stricta nisi qñ dispō concepta nomine ciuitatis esset inutilis. vel posset fieri fraus. tūc continentur suburbia et continentia edificia. Et sic itellige. Jo. an. in. c. si ciuitas. de sen. ex li. 6. Sed in materia. larga seu indiferenti nomine ciuitatis venit ciuitas cum suo territorio. vt est tex. i. l. vnica. §. et vrbez ff. de offi. prefec. vrbis. Similiter in materia larga nomine ciuium veniunt etiam illi de comitatu et de toto territorio. vt in. l. q ex vico. ff. ad munici. et in. l. non dubito. ff. de capti. et in. l. qui continentibus. ff. de v. si. et per Bar. in. l. i. ff. ad muni. vide bonā glo. in. c. i. de vsuris. lib. 6. Sed in materia stricta secus. lz contrarium videatur tenere Bar. in. d. l. i. et. l. mille passus. ff. de v. si. et l. nam quod liquide. §. si ita legetur. ff. de pe. le. que volunt q mille passus a muro comprehendantur. Intellige quando subiecta materia ita requirit in speciali.

3 Utrū natus in aliqua ciuitate ex parētibus qui ibi nō hñt domocilium sit ciuis? R. q non fm Bar. in. l. filij. ff. ad munici. lz dubitatiue loquatur. Pa. vbi. s. tz q non.

4 Utrum ciuitas censeat iure minoris? R. Inno. in. c. i. de resti. in ite. q sic. Est tñ diferentia inter minorem ecclam: rem publicā et ciuitatē in integr restōe. lz lex dicat q res publica fūgat vice minoris. C. q ex cau. ma. l pli. et. C. d iure. re. pu. l. rēpublicā. C. de sa. san. ec. l. si. qr pupillo et etiam minori non currit hodie vsucapio aut prescriptio. x. vl' xx. annorum in rebus que seruando fuari possunt: siue sint mobiles: siue in mobiles. C. d admi. tu. l. lex q̄ tutores in fi. Ideo super eis non est necessaria restitutio in integrum. lz ante tempus huius legis curreret contra minorem non contra pupillū. ff. de acqui. re. do. l. bone fidei emptor. §. i. Sed contra ecclesiam: et rēpublicam. et ciuitatē currit vsucapio et pscriptio et alie temporales et ppetue pscriptiones: sed datur ei restitutio sicut minori. qnia predicti fingūtur esse in vltima instantia minoris etatis. Prescriptio aūt. 30. vel. 40. annorum certum est q currit contra omnes pdictos. sed dat eis restitutio ex verbis generalibus edicti: que sunt. Si qd cum minore gestū erit et c. Pupillus aūt ab his pscriptionibus seruatur illesus. C. de pres. 30. an. l. sicut. Quod autez ciuitati det restitutio in integrū non placet. Inno. vbi. s. ar. l. nihil interest. ff. ad mace. Sed Bar. in. l. res publica. C. ex qui. cau. ma. post Ja. bu. tz q sic saltē ex clausula generali. quia ex quo regit per administratores hz iustam cām petendi restitutionem. Hoc ēt tenet Bal. ibi et est verior opi. licet glo. i. d. l. teneat cōtrariū facit pro hoc. l. sed et hij qui. ff. de publi. vbi ciuitas. dr res publica. Sequit hoc Jo. an. in addi. ad Spe. ti. de in integrū restōe. vbi post multas opi. residet i opi. Mod. qui tz q non soluz ciuitas: sed ēt castrū et villa possunt petere restitutōem i integrū cum ibi sint multe psōe vidue et pupilli. Et lz Bar. post Butri. i. d. l. res publica non admittat nisi in villa et castro populoso. Bal. tñ et Ja. de are. tenent ēt in villa nō populosa ex quo regitur p alios. et ibi sint minores et mulieres. Et hanc opi. Pa. i. c. i. de re. i inte. dicit equiorez et facit qd notat in. l. rē publicaz. et in. d. l. sz et hij qui dr q quodlibet municipiuz dicit res publica.

Quis vtrum efficiatur in loco vbi consequitur quis dignitatem. R. Bar. in. l. i. ff. ad munici. q sic facit. l. municeps. §. miles. ff. eo. et quod notant doc. in. c. quia in tantum de preben. vbi cōcludunt q clericus sortitur domiciliuz vbi est beneficiatus si residere in eo tenetur alias non sicut hij quibus dispensatum est super pluritate beneficiorum.

Utrum dicens volo te hēre pro ciue efficiat ciuem si habet auctoritatem. R. q sic. vnde statutum quod dicit q talis habeatur p ciue efficit ciuem argu. optimum in. ca. ex parte d spon. et quod notat Bar. in. l. si maritus. ff. de adul. et in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. Ratio secundum Pa. in. d. c. ex parte. quia vbi actus dependet a mera

uoluntate loquentis. paria sunt dicere q vlt talem hēre pro vxore: uel ciue. sicut dicere te duco i uxorē. uel facio ciuem. Et sic si statutū dicit q scolares tanq̄ ciues debent tractari. ex hoc cēsti sunt ciues rōe p̄dicta. Et ideo dictio tanq̄ ponit veritatem non similitudinem. Et hoc uerū quando uerba ꝛ materia subiecta patiuntur.

Clamor ē filia ire qua qs clamat contra aliquem confuse ꝛ inordinate: aut furiose loquitur. ꝛ s̄m se est ueniale peccatū per accidens posset esse mortale ratione scandali quando illud preuidet uel debuit preuidere ꝛ n̄ curat desistere a clamore tali

Clādestinum matrimonium quando dicatur. R̄. glo. in. c. cum inhibitio. de clan. despon. q trib' modis. Primo cum non habentur testes. ut i. c. quod nobis eo. ti. Secundo cum non sit cum solemnitate illa. de qua in. c. aliter. 30. q. 5. ꝛ est ut desponsetur a parentibus vel quibus cura ꝯpetit mulieris dotetur suo tēpore ꝛ a sacerdote benedicatur. Tertio qñ non p̄missis bannis a p̄sbitero publice cū termino. vt qui uoluerit ꝑponere impedimentum si est compareat. ut in. d. c. cum inhibitio. Tu m̄ dic ut colligitur ex dict Jo. an. in addi. ad spec. ti. de clā. despon. ꝛ Oldra. ꝯsi. 256. Inno. ꝛ Pa. in. d. c. cū inhibitio. q quotiēscunq3 quis contrahit s̄m consuetudinem prie sue corā amicis uel vicinis ꝛ sufficientibus testibus. q non ꝯhit clādestine. facit. l. si vicinis. C. de inp. ꝛ de ꝯse. di. 1. ecclesia. el p̄mo. dicitur eccl'a. i. catholicoꝝ collectio. ergo in faciem ecclesie ꝯxit.

1 Quid si ꝯtrahit solū corā duobus testibus R̄. q si ex rōnali cā fac̄ puta qr timet aliqd i̅pedimentum iniuste: uel est senex ꝛ uerecundatur ꝛ huiusmodi excusatur. ꝙuis consuetudo sit ut fiant bāna uel alia solennia ar. eoꝝ que nōr in. d. c. cum in hitio per Pa. dūmodo tp̄e ꝺbito postea publicet. nisi eps excoicaret ꝯhentes sine bannis. per statuta sua si nodalia. qr sic eēt excoicatus. al'n̄ peccat. Consulo q hoc faciat de licētia epi. s3 Hu. 30. q. 5. in p̄n. Sed ꝯhere solus cū sola. mōtale peccatū vt. ar. d. c. cū inhibitio. qr materia ualde ponderosa. rōe cuius pōderositatis videtur p̄ceptiua. tex. est cū gl. in. c. rogo. xi. q. 3. facit glo. in. c. nfates. 30. q. 5.

2 Utrum contrahentes publice coram testibus licet sine bannis: cum tamen consuetudo sit q bāna fiant q postea inueniuntur in gradu ꝓhibito ignoranter contraxisse ambo uel alter eoꝝ procreē filios legitimos R̄. glo. in. d. c. cum in hibitio tenet q non. Sed Pa. q sic q2 illi clandestine non ꝯxerunt. ex quo in faciē ecclesie nō nūc ꝓhibēte contraxerunt. Et est uerum si attendant' ad tex. d. c. secus tamen si ambo sciuissent impedimentum ut ibidem. Et nota q in cōtractu matrimonij semper deberet interuenire presentia aut scientia proprij sacerdot' ut in. d. c. aliter. ꝛ in. d. c. cum inhibitio. ꝛ sacerdos qui scit impedimentū ꝛ non ꝓhibet matrimonium contrahendum ex contemptu: uel religiosus seu regularis qui presumpserit interesse clandestino matrimonio contrahendo per trienium sunt suspendendi ab officio. vt in. d. c. cū inhibitio.

5 Utrum sponsalia similiter sint prohibita clandestine contrahi. R̄. Jo. an. ꝛ post eum alij in. d. cum inhibitio. q sic. sicut ꝛ matrimonium. l. oratio. ff. de spon.

Claues ecclesie s̄m Ri. in. 4. di. 18. ar. 1. q. 3. sunt aliqua potestas supra naturalem facultatem. que est p̄ncipium aliquoꝝ actuum super naturalium.

1 Quot sunt iste claues. R̄. qui. s̄. ibidē q sunt due quantum ad effectum ꝛ relationē vna tamen in radice. Claues enim ecclesie sunt potestas iudicandi in foro animarum que potestas ex duobus integratur. s. ex potestate discernendi in cause examinatione ꝛ potestate diffiniendi i cause determinatione. Prima dicitur clauis scientie. vnde clauis scientie non est habitus scientie. nec actus sciendi. ꝙuis claues ecclesie nō debet recipere nisi habens habitum scientie sufficientem ad executionem potestatis. Secunda dicitur clauis potentie. cuius actus est ꝺterminare causam ligando uel soluendo. ꝛ ista dicitur principalior. quia prima ordinatur ad istam. Potestas autem ligandi uel soluendi in foro causarum non est ꝓprie clauis. ꝛ ꝙuis p̄fate claues distinguantur penes actus tamen in radice sunt vna: non tantum inter se sed cum potestate sacr' conficiendi. quia iste tres potestates fundātur in caractere sacerdotali. Et ideo omnibus ꝛ solis sacerdotibus noue legis date sunt. Sco. tamen in. 4. de. 19. q. vnica. tenet contrarium. s. q non sit vna in radice ꝯ potestate conficiendi. De quo uide. j. ordo i. §. 7. ꝛ 16.

2 Quomodo dicitur sacerdos aperire ꝛ li

gare. R. Ri. vbi. s. q. 2. q triplicite. Primo indicando. s. cum examinata hominis conscientia indicat ei celum clausum: vel apertum. Secundo aperit relaxando aliquam partem pene peccato debitam. et claudit: penitentem aliqua pena sensus ligando: quam explere eum oz vl'hic: vel impurgatorio ante q ingrediatur celu3. Tertio claudit et aperit excomunicando et ab excomunicatõe absoluẽdo. sed hec respicit forũ cõtentiosum potius q penitentie. Addo q̃rtũ de non contricto ptritum faciendo ex ui absolutionis. vt. j. confessio. 2. §. 1.

3 ¶ Utrum glibet sacerdos possit vsum clauium exercere. R. Ri. in. 4. di. 19. ar. 1. q. 2. q actio non tantum requirit potentiam a qua sit. sed subiectum debitum in quo recipiat. Materia autem debita sunt persone super quas habens clauens habet iurisditionem. Et ideo non omnis sacerdos habet iurisditionem super quemlibet nisi sm ordinationem vicarij xpi. Et ppterea non omnis sacerdos potest exercere vsum clauium: s3 solum sm eum modum quem ecclesia statuit Ob hoc quidam puantur usu potestatis sic excomunicati et heretici. Quidam materia sicut illi qui non habẽt ppsm.

4 ¶ Utrum liceat sacerdoti vti clauibus pro sua uoluntate. R. Ri. in. 4. di. 18. ar. 1. q. 4. q non qz sicut minister et instrumentum ñ h3 efficatiam in agendo. nisi sm q mouet a principali agente. sic sacerdos cum operetur p istas claues instrumentaliter. si vtitur istis clauibus sm pprium arbitrium dimittens rectitudinem motõis diuine peccat.

5 ¶ Utrum sacerdos per potestatem clauium dimittat culpam peccati. R. Ri. vbi. s. ar. 2. q. 1. q q̃uis nõ possit absoluẽdo remittere culpam effectiue qz sic est solius dei. vt dicit magister in littera. tamen ministerialiter et instrumentaliter illi qui per attritõnem remouit obstaculum gratie spiritus sancti dispositiue remittit maculam peccati in quantu3 suo misterio assistit virtus diuina que peccatũ remittit. hec ille.

6 ¶ Utrum sacerdos per potestatem clauium possit remittere penã peccati. R. Ri. vbi. s. q. 2. q sic aliquam partem pene temporalis peccato debite. non tantum illius quam sibi ipomt. s3 et illius q̃ i purgatorio est explẽda. et plus. uel minus sm q penitens est bñ dispositus. et de hoc hẽs. j. indulgẽtia. §. 5.

7 ¶ Quando date sũt claues beato petro. R. q̃n ecclesia fuit sibi data. 24. q. 1. quodcunq3 et de pe. di. 1. quẽ penitet. Et ligãt oia sr terrã si ñ errãt. 11. q. 3. cepisti. et d. c. quẽ pẽitet

¶ Claues hõreo⁊ q dedit: vr dedisse oia q̃ in eis sunt de si. instru. c. 2. sm Inno. et eis datis vr data possessio oium q̃ sb illis sunt. extra de psuc. c. ex lris in si. 8

Clausula

generalis sequẽs intelligitur sm species pcedẽtes expssas. de capel. mo. dilect⁹ filius. sm Inno. fac. cle. ñ põt de pcu. i c. sedes. de rescrip. in. l. si. §. cu dulcia. st. de vi. tri. et oleo le. vide. s. casus. §. 3. et. 4.

Clericus

pmo qs dicat R. Pa. in. Rubrica d vi. et ho. cle. q lãgo sũpto uocabulo apellatiõe clico⁊ ueniunt oẽs q hñt ordines in q̃cunq3 dignitate sint aut ordine: et i pria tõsura. c. cũ ptigat de eta: et q̃. ex quo sunt ad dei seruitiũ ellecti. vñ oẽs q ñ sũt laici dñr clerici. 12. q. 1. duo sũt genera. facit. 21. di. cleros. in pñ. de pben. cum sm. et i Rubrica pdicta iũcto nigro. Priuilliũ ergo tributum clericis pceditur oibus etiam in dignitate. qz si eps est: clericus est. et etia3 religiosus q etiam nomine clerico⁊ cõphenditur. 54. di. §. hac aũt auctõitate et qd notatur in. c. 2. de sup. negli. pla. li. 6. Sed i materia odiosa et i stricta significatõe. appl'latõne clericorum non comprehenduntur epi nec alij existentes in dignitate nec etia3 canonici ecclesiarum cathedraliu3: nec monaci: seu religiosi. facit. c. q periculosu3 de sen. exco. lib. 6. et. c. fidei feruorem de hereticis libro. 6. c. statutum de elec. li. 6. et gl. in cle. 1. de sup. ne. pre. Ratio quia in eis est qualitas super alios que non reperitur in simplicibus clericis. faciunt ad h dicta Jo. an. 1. d. c. statutum qui inquit q nomine ecclesiarum perochialium non ueniunt ecclesie parochiales collegiate in materia stricta. quia habent qualitatem collegij supra casum. sed in materia non odiosa sic. facit similiter quod notat idem Pa. in. c. 1. de cõsti. qui dicit q in materia fauorabili nomie ecclesie ueniunt monasteria. secus i stricta materia. quod nota qz facit ad multa.

¶ Utrum appellatione monasteriorum ueniaut ecclesie seculares: vel appellatõe monacorum ueniaut clerici seculares. R. Pa. in. d. c. 1. de consti. q non. siue materia sit lãga: siue stricta. 16. q. 1. placuit. facit quod notat Bar. in. l. 1. ff. ad munici. qui dicit q nomine ciuium ueniũt cõtadini l. qui ex vico. ff. ad muici. et ñ e cõtrario. facit. c. rodulfus et. c. significante. et quod ibi notat d rescri. 1

¶ Utrum appellatione populi ueniant cle 2

rici. R. Pa. in. c. i. de vi. et ho. cle. q in materia odiosa non nec econtrario. facit. c. si sententia de sen. exco. li. 6. cum glo. Et sic limita tex. insti. de iu. na. gen. et ci. in. §. plebs autem. qui dicit q appellatione populi vniuersi ciues significantur connumeratis etiam patricijs et senatoribus. ut itelligatur d hijs qui sunt eiusdem professionis. secus in alijs. vt probat dictus tex. in. c. si sententia cum sua glo. In materia autem priuilegiata potest dici q comprehendantur. facit. c. dilecti cum sua materia. de fo. compe. quod notat Bar. in. d. l. i. et quod ibi notatur in. d. c. rodulfus. et quod notat Jo. an. in. c. Johannes. de cle. coniu. qui dicit. q statutum excomunicans certo casu laicos non comprehendit clericos etiam coniugatos. Et hoc sequitur Pa. in. c. i. de preben. Prefata intellige sm q dico. i. lex. §. 6.

3 Utrum dispensatio cum illegitimo ut possit effici clericus debeat intelligi ut possit promoueri ad minores solum. Glo. in. c. litteras de fi. presbi. tenet q sic. cum sit materia odiosa. et Pa. in. c. si quisq de coha. cle. et mu. dicit q permissio in genere mediocritatem respicit. l. vltima. C. co. de le. §. i. et. ff. de le. i. l. legato. generaliter cum alijs coco. in glo. d. c. litteras. Ex quo concluditur cum predictis. q solum ad minores poterit promoueri. quia ordines minores sunt medij inter primam tonsuram et sacros ordines. Idem dicunt Ber. Gofre. et Ho. q quando dispensatur cum aliquo vt ad beneficia ecclesiastica promoueatur q solum intelligit de beneficijs que non sunt prelationes. aut dignitates. Predicta tamen limita sm q dicam. i. dispensatio. §. 9

Clericus .2.

Quid debet habere. R. multa vt sunt virtutes. ut. 40. di. per totum. et quecunq alia que quilibet bonus christianus debet habere. sed specialiter aliqua que ipsi debent habere inferamus. que quidem sunt. 9. in summa.

1 Primo debet esse litteratus. pz hoc. 36. di. 37. et. 38. per totu. et. 16. q. i. sic viue.

2 Utrum oio illiteratus sit ordinandus. R. Inno. in. c. cu in cctis de elec. q no. par tame sciet es si spes e q possit profice promoueri pnt. alias n. nisi sit mo achi q magis idiget cteplatoe q scia. et fac qd legi. 16. q. i. legi. vbi dicit sufficit monaco si sit bonus. lz sit illiteratus.

3 Sz q sciētia e necessaria. R. Inno. vbi. s. q est requirenda sm dignitatem. locum et ordinem ad quem assumitur. ut in. c. ecclesia uestra de elec. Si enim assumitur ad episcopatum debet habere scientiam noui et ueteris testamenti: cum sit iudex animarum et iuris: cum ius dicere debeat. 11. q. i. de persona. Presbitero autē sufficit. q sciat canones comunes: penitentiales et cetera. d quibus. 38. di. que ipsis. Cantor debet scire cantum. et sic de omnibus ordinibus. quod satis colligitur ex hijs que eis dantur in ordinatione. 23. di. per totum. et ex potestate et officio quod habent exercere. De scientia uero confessor. vide infra. confessio. 4. §. 3.

Utrum peccet qui suscipit aliquam dignitatem: uel aliud officium. ad quod non habet sufficientem scientiam. R. Immo. vbi. s. q sic. 38. di. omnes. 18. q. 2. siquis abbas. de eta. et qua. c. si. Sed aduerte q est quedam scientia eminens que subtiles questiones diffinire nouit. et in promptu responsiões habet. Mediocris scientia est que sit aliquo modo examinare negotia: q̄uis ad omnia nesciat respondere. et in libris ueritatem eorum que scire debet scit querere: uel saltē circa ea dubitare et consulere peritos. et si in promptu oia n hz. sufficiēs tn scia e q sufficit ad faciendum que sibi iminent ex officio quod hēt: hanc qui non habet credo q peccet mortalr acceptan offin. ar. d. c. si. Et similiter qui ei scienter dat tale officium. nisi ex causa dispensaretur. q imperfectum scientie supplet perfectio caritatis. de renu. c. nisi cum pridem. §. pro defectu. 4

Clericus .3.

debet esse hospitalis. 42. di. per totum. non cupidus seu auarus. 47. di. per totum

Utrum clericus prebendatus teneat face. 4. partes de redditibus eccle et oblatoibus fidelium s. epo pauperibus: ipsi sacerdoti et clericis et fabrice sicut volunt antiqua iura vt. in. c. Quatuor. et. c. cognouimus. et. c. se. 12. q. 2. R. secundum q colligo ex Pa in. c. i. de ec. edi. q quo ad quartam episcopi et quartam fabrice standum est consuetudini. que quidem valet in prefatis iuribus derogare. nisi quando fabrica remaneret derelicta. quia tunc esset irrationabis et non valeret. et sic teneretur dare quartam. ar. d. c. cognouimus. et. in. d. c. i. Et hoc intellige quando reditus supersunt detractis necessarijs. Quo autem ad quartam debitam pauperibus non valet aliqua consuetudo in contrarium quin teneatur. Ego plus dico q non solum quartam partem: Sed et omnia que supersunt eorum necessitatibus i

tenetur pauperibus erogare si fabrica nõ egeat repatõne: vel nisi vellet ꝯuertere talia ad ãpliandũ cultũ dei in tali ecclesia: nulla extrema necessitate i aliquo occurrẽte. Maꝫ in istis duobus casibus licite desistit ab erogatõe i pauperes. al' non sine mortali peccato ar. eoꝝ q̃ notat' in. c. dudũ el. 2. de elec. ꝛ in. c. cũ ſm de preben. facit. c. clericus q ꝛ c. duo. ꝛ. c. vltimũ. 12. q. 1. ꝛ 10. q. 2. c. eps. Maꝫ eis d'. 12. q. 2. aurũ hꝫ ecclesia ꝛ c. Tho. in q̃ libet. ꝛ ba se. q. 185. dicit ꝙ si ista bona sunt distincta ꝛ aliquid sibi retinet qd̃ dꝫ fabrice vel pauperibus vel ministris peccat mortaliter ꝛ tenet' ad restõnem. Si vero non sunt distincta eius fidei cõmittuntur ꝛ si i modico deficiat qd̃ non obuiet bone fidei erit veniale peccatuꝫ. In notabili vero excessu erit peccatũ mortale.

2 ¶ Utrũ hñs bona pr̃imonialia licite possit ecclesiasticũ beneficiũ suscipere. R. ſꝫ Ri. i quolibeto. 3. q. 20. ꝙ si bona pr̃imonialia sufficiunt ad necessitatẽ nõ solum potest ecclesiasticum beneficiũ recipere i tantũ i quãtum exigit necessitas status ꝛ psone. Si võ nõ hꝫ in patrimonio q̃ntum requirit necessitas status nature ꝛ psone. ꝛ in tantũ ꝙ multa ẽt posset pauperibus erogare si vltra h̃ accipit ecclesiasticũ beneficiũ: non intẽdẽs ecclesie deseruire. sed vt amicos possit ditare ꝛ magis honorari ꝛ delicatius viuere. peccat mortaliter. Facit. c. clericos. 1. q. 2. ꝛ c. se. imo in. d. c. clericos dicit Jo. ꝙ ẽt ſutẽdo ecclesie si bona ecclesie consumat. ꝛ ex cupiditate suũ pr̃imoniũ reseruat ꝙ mortaliter peccat facit tex. i. c. qm̃ in fi. 16. q. 1. ꝓ ista opi. al' seruiendo ecclesie lꝫ viuere d' ecclesia ꝛ conseruare pr̃imoniũ suis h'dib⁹ ſm Inno. in. c. eps de preben. Si vero recipit vt bene dispenset sic non peccat ſm Ri. vbi. s. dũmodo sit idoneus.

3 ¶ Utrũ prelatus possit satisfacere ꝓ debito psonali de fructibus ecclesie. R. d. anto. i. c. olim nobis de re. spo. ꝙ sic facit. c. puenit d' fideius. Archi. in. c. statutũ de rescrip. li. 6. tꝫ ꝯriũ Pa. in. d. c. olim limitat Archi. dicere verũ in debito ꝯcto pro delicto vel ꝓ pr̃imonio suo. Et sic serua. Et de hoc vide. j. Immunitas. §. Si. cum duobus. §. se.

4 ¶ Utruꝫ clericus ꝓbẽdatus conuertẽs redditus beneficij in vsus in honestos teneatur restituere. R. Pa. in. d. c. cum ſm de ꝓben ꝙ sic ecclesie si hꝫ de pr̃imonio vel aliũnd' 12. q. 4. c. 1. ꝛ. 2. q2 de altari dꝫ viuere non luxuriari. Et accipit' luxuria ꝓ oi luxu. seu illicita cõcupiscẽtia. 43. di. in pri. Et M. a theus in cle. qm̃ de vi. ꝛ ho. cle. dicit ꝙ tal' ꝯctat rẽ inuito dño. q2 quicquid hñt clerici sũt bõa paupeꝝ. 12. q. 2. auꝝ. ꝛ. 16. q. 1. c. si. Et q̃tum sit eoꝝ peccatũ mortale pꝫ in. c. ꝛ si il li. 11. q. 2. Et iõ recipientes ẽt tenet' ad restõꝫ nisi in casu concesso 14. q. 6. si res. Et hoc verum quo ad forum conscie nec sufficit ꝙ restituant de fructibus beneficij ſm ho. nisi q̃tenus subtraherent sibi necessaria.

Clericus

.4. debet eẽ habitu honestus. 41. di. per totum ꝛ in. c. clerici officia de vi. ꝛ ho. cle. vbi dicitur ꝙ coronam ꝛ tonsuram habeant congruentem: idunẽta clausa desuper: deferant: nimia breuitate vel longitudine non notanda: pãnis v'ridibus ꝛ rubeis non vtantur nõ subtularib⁹ consuticijs frenis: sellis: pectoralibus d' auratis: aut aliam superfluitateꝫ hñtes fibulas nec corrigeas aureũ vel argenteum ornatuꝫ hñtes: nec anulos nisi quibus competit ex officio. Quod quidem capitulũ q2 non loquitur in oĩbus preceptiue ſm Inno. ibidẽ lꝫ Pe. dicat ꝙ sic. Tu tamẽ dic melius ſm Pa. ibidem ꝙ aliqua sunt de precepto: aliqua non propterea inferam dubia ad ea q̃ de necessitate sunt scienda.

¶ Utrum clericus teneatur deferre tonsurã 1
R. ꝙ si est in minoribus ꝛ non hꝫ beneficiumnõ tenet' ar. c. iohãnes de cle. conui. ꝛ in. c. vnico eo. ti. li. 6. ꝛ glo. in. c. si. 50. disti. Si uero ẽ in sacris: vel beneficiatꝰ tenet' de precepto facit. d. c. iohãnes ꝛ qd̃ ibi notat' ꝛ in. c. vnico de big. li. 6. Et ita dictũ Pa. in. c. si quis de vi. ꝛ ho. cle. vbi dicit indulte ꝙ peccat mortaliter.

¶ Qualis habitus prohibetur clericis. R. 2
tex. in cle. quoniaꝫ d' vi. ꝛ ho. cle. ꝙ vestis vergata vel partita. i. diuersi coloris ꝛ epitogium seu tobardum fodratum vsq3 ad oraꝫ ꝛ ita breue ꝙ vestis inferior videat' notabiliter. Epitogium seu thobardum est vestis superior ꝛ talia portantes quicunq3 sint clerici etiam habentes primam tonsuram solũ: peccant mortaliter si tales i minorib⁹ cõstituti habent beneficium aut si nõ habẽt prefatas vestes portant cum tõsura clericali. alias non. Et ꝙ peccent mortaliter ꝓbat Stephanus propter verbum sancimus al legat. 18. di. §. 1. ꝛ. 1. q. 7. si quis omnem. Et hoc uerum nisi causa rationabilis subsit vt in. d. c. ꝛ quando publice. Secus si i domo. Et dicitur publice portare dum multitudini hoc pꝫ sicut dicitur publicus aleator vel vsurarius: vel maledictus de exce. pre.

Cardiales An possit uti pannis Rubeis ꝛ colcaris d[…] auratis. Ros. clic. p. 5. 2.

inter de male.c.2.τ de excep.exceptionem 34.di.vidua. In domo nō dicitur fieri secrete qꝛ domus rē secretam importat non publicā.6.q.1.ex merito. τ nō solū peccat mortaliter: verū ēt si ē beneficiatus: ē suspensus per sex menses a pceptione fructuū beneficiorū suorum. Si non ē beneficiatus. τ est in sacris cura sacerdotum per idē tps est inhabilis ad beneficiū obtinendum. Idē de alijs clericis talē vestem τ tonsuram simul publice deferentibus. Sacerdotes vō vl' religiosi ac habentes dignitatē: personatū: seu beneficiū cū cura aiarum imminet p annū sunt suspensi a pceptione fructuū suoꝝ beneficioꝝ si hñt beneficia. Si non hñt per idem tps sunt inhabiles ad obtinendū beneficiū. Et istis.s.sacerdotibus vel religiosis: aut dignitatem seu beneficiū cū cura habentibus prohibet non solū predicta vestis sed ēt infula: seu pilleū lineū i capite publice portare. Sub eisdē penis τ pcepto precipitur ꝙ hñtes administrationē infra mēsem predictum epitogium dēt pauperibus Religiosi vero qui non hñt administratōz infra mensem suis superioribus assignent i pios vsus couertendū. Et lꝫ infula sit vestis pōposa ad collū perforata circūquaqꝫ tamē hic accipitur pro bireto qd ponitur sub caputio ad euitandū sudorem fm Matheū in.d.cle.licet tñ portare de nocte vel latenter sub caputio fm Zen. τ lau.

3 Quid si epitogium seu tobardū sit breue solū: sed nō fodratū an sit locus pene pfate Matheus tꝫ ꝙ sic. Zen. ꝙ non. Ego dico ꝙ quo ad penā dicit verū Zen. sed quo ad culpā ligant per idētitatē rōis ar.ff.ď adul. l.si postulauerit.§.ratio facit.23.di.c.nō liceat el.2.vbi uult canon ꝙ vestē talarē hēant clerici τ clarius.21.q.4.c.nullus cum trib' ca.se.

4 Utrū clericus vtēs viridis aut rubeis vestibus peccet mortaliter. R. fm Inno.in.d.c.clerici officia ꝙ non tñ malefacit.qꝛ in.c.clerici.23.di.dr ꝙ vestimenta τ calciamēta que religionē non decent eis non licēt. Sꝫ Pa.ibidem tꝫ ꝙ peccet mortaliter per.d.cle.quoniā que sub pcepto ampliat etiā ad caligas. precipiens. ne caligis scacatis: viridibus aut rubeis vtatur publice. Car. vero in.d.cle.quoniam tenet ꝙ caliga rubea vl' viridis nō phibetur nisi sit scacata τ ꝙ nō valet argumentum qꝛ omnes vestes licent clericis cuiuscūqꝫ coloris: nisi sint expresse phibite Sed cōtra ipsum Car. est expressus tex.i.c.nullus.21.q.4. vbi dr solis vtatur vestibus que concesse sunt clericis ergo nisi sint concesse itelligunt phibite pꝫ ēt in.c.epi τ duobus.c.se.ea cā. τ.q. Et io tene ꝙ ē mortale ar.dictorū.c.21.q.4. Idem dic de quacūqꝫ veste irreligiosa respectu forme: purpurea: vel cindata veste ñ est eis phibitum ut fm glo.in.§.1.21.q.4.nec ēt preciosa: dūmodo sit fm consuetudinē eorū inter quos viuūt ne vilescant ar.c.epi 80.di.

Utrū clericus nutriens comā vel barbā peccet mortaliter. R. ꝙ sic. qꝛ pōt excōicari c.si quis de vi. τ ho.cle.23.di.c.si quis. Et hoc qñ facit sine rōabili cā fꝫ glo.in.d.c.si quis. ex rationabili cā licet. facit.ca.pe.eo. titulo. 5

Clericus s. debet seruare castitatem vt in c.ut clericorū de vi. τ ho.cle. τ nō solū vē: sed ēt apparēter ppterea nō debēt cohabitare cū mulieribus de coha.cle. τ mu li.per totum. Ros. clic. 3º.

Utrum clericus in minoribus possit contrahere sine peccato mortali. R. ꝙ sic si nō hꝫ beneficiū. Si uero hꝫ peccat mortaliter retinēdo beneficiū. Faciunt adhec q̄ notāt in glo.c.si.50.di. τ quod notatur in.c.tue ď aposta. τ in.c.iohānes de cle.coniu.qꝛ cuꝫ beneficium perdat ipso iure postq̄ ꝯxit. ut tenet glo. τ doc.in.c.1.de cle.coniu. Et etiā si anteq̄ vxor agnoscatur intraret monasterium non ppter hoc recuperaret nisi ei de nouo concedēmr. qꝛ ius semel extinctū nō reuiuiscit lꝫ cesset cā extinctionis.7.q.1.ꝙ periculosū de conse.di.4.queris τ cōtra tenent doc. Similiter etiam si matrimoniū non tenuit puta. quia erat consanguinea vl' affinis priuatur nihilominus ipso facto secundum Pa.in.d.c.1.q̄uis alij teneant cōtra. Ideo retinendo beneficium iniqꝫ facit τ cum peccato mortali cum nullo iure ipꝫ habeat. sed sit intrusus. 1

Utrum clericus peccet mortaliter cohabitando cum mulieribus. R. ꝙ sic si habitat cum quacunqꝫ de qua possit esse rationabilis suspitio etiam si sit consanguinea: siue affinis facit.c.1.de co.cle. τ mu. τ.c.interdixit 32.di. Multomagis peccat mortaliter si tales masculos tenet de quibus rationabiliter possit suspicari argumentum a minori. Cum alijs de quibus nulla potest esse suspitio licite cohabitat. siue consanguinee sint: siue non. De concubinarijs vide infra. Concubinatus.§.2. 2

Sed que sunt de quibus suspicio nō orit 5

ꝙ mater soror ⁊ amita. s. soror pr̄is ⁊ mr̄te ra. s. soror matris. 32. di. īterdixit. 81. di. cum oībus q2 fedus nāle non pmittit aliqd̄ sini cris cū istis suspicari. c. a nobis de coha. cl'. ⁊ mu. ⁊. c. cū in iuuentute de psūp. Et idem dic de filia ⁊ huiusmodi. Similr̄ de multū antiqs vt in. c. feminaas. 81. di. ⁊ in. d. c. in terdixit in fi. Et idem dico cum omnibus q bus ante ordinationem sine suspitione po terat cohabitare vt vxores fratrum ⁊ de fa milia ⁊ huiusmodi vt in. c. cum omnibus 81. di.

4 ¶ Utrum accessus ad domos quarumcūq3 mulierum suspectarum sit clericis prohi bitus. R. ꝙ sic sicut ⁊ cohabitatio. 81. di. cle ricus cum duobus. c. se.

5 ¶ Utrum frequentatio monasteriorum mo nialium clericis prohibeatur. R. ꝙ sic nisi ex manifesta ⁊ rationabili causa ut i. c. mo nasteria de vi. ⁊ ho. cle. Et vt dicit glo. fre quentare est vltra vnam vicem ire. 25. q. 2. ita nos.

Clericus. 6. debet laudes d̄bitas ex solue re. 91. di. clericus vicium. ⁊. c. fi. ⁊. 92. di. c. fi. Quomodo autem teneatur ⁊ quando ⁊ qui ad officium dicendum vide. j. hora ca nonica per totum.

Clericus. 7. debet in suis beneficijs resi dentiam debitā exhibere. c. quia non nulli de cle. non re.

1 ¶ Utrum clericus possit deseruire per aliū in suo beneficio potens ipse per se seruire. R. pa. i. d. c. quia ñ nulli ꝙ non de iure tex. est in. l. nullus qui nexu. C. de decurio. siue beneficium sit simplex. siue curatum. sed d̄ consuetudine sic in beneficijs simplicibus In beneficijs autem curatis non valet con suetudo nisi esset rationabilis. vt puta. quia beneficium tenue ⁊ huiusmodi. quia tunc valeret consuetudo facit. c. licet de ele. li. 6. Ego autem idem teneo etiam in beneficio simplici ꝙ nisi consuetudo sit ex l̄tia ⁊ rato nabili causa non valet quia esset damnosa ecclesie. Similiter non valet dispensatio nisi fiat ex rationabili causa. quia ē dissipa tio non dispensatio facit quod notat Inn. in. c. ex tue. de cle. nō re. Et hoc propter ml' ta mala que ecclesijs veniunt ⁊ pauperibus xpi ex non residentia. q2 tales deseruientes cum vix possint viuere querūt que sua sunt non xpi. ⁊ tales principales comedunt que vel in reparationē ecclesie vel pauperib' dare deberent. Et ideo dic fm̄ tex. c. q2 non nulli de cle. ñ re. ꝙ lz3 residere in ppria per sona ⁊ curā illius p se exercere fm̄ ordinē3 suū itelligē ut ex̄ de fi. psbi. c. pposuit. Aliō. tñ t3 ꝙ i conscia si puidet suis ipensis ꝙ ec clesia decent ⁊ populus bñ regat. ⁊ ipse ho neste viuit ⁊ bonū exēplū subditis pbet ⁊ aliqñ p se exercet offiñ ⁊ videt quō constitu ti officiant ꝙ excusat a peccato. Sed ego ñ credo nisi qñ p necessaria cā l' vtili stat ab sens. l. de pollicitatōibus. ff. de polli. ⁊. l. si absente. ff. de lega.

¶ In qbus casibus abñs hētur p residente R. ꝙ in tribus. Primus si ē in seruitio pa pe de cle. ñ re. c. cū dilectus. Secūdus si est i. suitio epi sui d̄ cle. nō re. ad audiā3. ⁊. c. d̄ cetero. Sed h̄ nō credo v̄a in his q cū3 pa pa ⁊ epo morant nō pter eo͛ seruitia ex hibēda sed pp ambitiōe3 vt obtineāt benefi cia. Tertius pp cām licitā fm̄ modū d̄ qua i se. §. dr̄. In istis cāibus abñs hr̄ p pñte in oībus nisi quo ad quotidianas distributiō nes q̄ nō solēt talibus dari. 2

¶ Utrū aliqñ possit se abñtare a bñficio cle ricus. R. ꝙ ñ nisi duo ɔcurrāt sil'. v3 cā hōe sta ⁊ rōabil' ⁊ licētia sui plati. vt i. c. relatū de cle. ñ resi. Dicit tñ Inn. i. c. ex pte eo. ti. ꝙ posset ex ɔsuetudine iduci vt sine licētia ex cā rōabili se abñtet Pa. aūt i. d. c. relatū dicit ꝙ si necessitas occurrēt que ñ pa eret dillatōem vt posset adire prelatū p licētia tūc sine licētia posset. l. i. in pri. ff. de exerci. ac. ⁊. l. tutor qui repertoriū i pri. ff. de adm. tu. Quod dictum fm̄ Jo. an. i. d. c. relatum limito qñ i breui ē reuersur' ar. l. 3. ff. de diuō. 3

¶ Utrum clericus teneat restituere fructus quos i abñtia percepit ex beneficio suo. R. ꝙ si subest l̄tia causa ñ tenetur. sed si l̄tia cau sa ñ subest credo ꝙ teneatur restituere. quia fructus beneficiorum dātur i stipēdium vt dixi. s̄. i. §. i. Sed aduerte ꝙ quādo cleric' tenetur restituere i quocūq3 casu itelligitur si habet alia bona que ñ sunt de ecclesia. Si vero nihil habet nisi de ecclesia. tūc credo ñ teneatur. Nam cum sint de ecclesia resti tuere ñ habet. Et credo etiam ꝙ nō debeat sibi subtrahere necessaria vite ne recipiat ab ecclesia pro facienda tali restitutione. ar. eorum que notatur in. c. cum super de cau sa pos. ⁊ proprie vbi notat Joh. de li. ꝙ mu dus etiam possessor non tenetur de consūp tis sicut alij nudi possessores. Quod limitat Pa. ibidem quando cōsumpsit bono mo do. sicut debet facere quilibet alius clericus Peccat tamen mortaliter recipiendo tales fructus tanq̄ ex beneficio suo vt patet in. c. 4

qꝛ non nulli de cle. non re. Secus si recipe ret tanꝗ alius pauper ex necessitate. quia ñ credo peccaret mortaliter: neqꝫ venialiter i recipiendo. sed bene in non residendo. fm quod tenetur. vel in tenendo beneficiũ in iuste.

5 ¶ Utrum recipiens ecclesiam parrochialé non intendens promoueri infra annum ad sacerdotium. sed vt habeat fructus vni⁹ an ni teneatur ad restitutióem. ℞. ꝙ sic nisi mu tata voluntate promotus fuerit vt in. c. cõis sa tibi de elec. li. 6. Et si non restituet tenetur ille qui scienter tali causa dedit vt ibidem. Et peccauerunt mortalr̃ ille dando idigno ille acceptando indigne ar. eorum que no tãtur in. c. nihil de elec. vacabit tamen dicta ecclesia statim post annum si promotus in sacerdotem non fuerit. c. licet de elec. li. 6. Et incipit annus a pacifica possessione vel quando per eum stetit quin haberet. Intel ligẽ nisi iũo impedimento sit impeditus or dinari: nec poterit ea vice iterato ei confer ri. d. c. commissa. Non vacat tamen dicta ec clesia statim quando venit ad talem condic tionem ꝙ amplius illo anno promoueri ñ potest. sed solum elapso anno. vt in. d. c. cõ missa. potest episcopus insistenti studio di spensare ꝙ non teneatur infra annum pro moueri nisi ad subdiaconatum ad quem si non fuerit ꝓmotus priuatus erit. Ad sacer dotium vero vsqꝫ ad septẽnium. ita ꝙ elap so septennio ĩfra ãnum efficiatur sacerdos Alioquin incurrit dictam penam. c. cum ex eo. de elec. li. 6. Interim prouideatur eccle sie de vicario.

6 ¶ Utrum clericus qui recipit beneficium: non vt ibi seruiat sed donec habere possit pinguius peccet. ℞. Pa. in capitulo ad audientiam de clericis non residenti. ꝙ sic. quia non iuste est promotus hñs talem animum. nõ tamen tenet̃ resignare. sed suf ficit penitere de iniqua voluntate.

7 ¶ Utrum cleric⁹ ĩfirmus licite debeat habe re fructus prebende vel distributiones quo tidianas. ℞. Pa. in. d. c. ad audientiã doc. dicunt ⁊ bene ꝙ si ĩfirmitas est que ĩpediat eum residere vel ĩteresse diuinis. sic sine du bio debet habere. Si võ ĩfirmitas nõ pstat cãꝫ ñ rñdẽtie l' abñtie diuis pñ qꝛ al'ñ ĩteẽt l'ñ residẽt ñ dꝫ hr̃e qꝛ casus superueniẽs re cipit interpretationem secundum statum p̃ cedentem. vt in. c. maiores q̃si in fi. de bap.

8 ¶ Utrum clerici qui personaliter nõ itersunt officijs possint percipere distributiones q̃t tidianas. ℞. ꝙ nõ exceptis illis quos infir mitas seu iusta ⁊ rationabilis corporis neces sitas: aut euidens ecclesie vtilitas ĩteresse ñ permittit: ⁊ si recipiunt. tenẽtur ad restitutiõ nem. vt in. c. vnico. de cle. nõ re. li. 6. nec va let consuetudo aut statutum in contrarium nec remissio aliorum canonicorum qñ eis ñ accrescunt. alias sic. vt ibi nõr.

9 ¶ Utrum ille qui nõ residet possit priuari be neficio. ℞. fm Inno. in. c. ex tue: de cle. non resi. ꝙ si est abñs ex cã ꝓbabili ⁊ necia vel ꝓbabili tñ. pñ. studio ꝛ. vel cũ epõ ⁊ huius mõi. tẽ ñ põt priuari: nisi citet' prio vbicũqꝫ fuerit. limitat tamen ꝙ quando haberet cer tum tp̃s ad redeundũ ex qualitate negotij vel alias: ⁊ non veniret. ex tunc alteri licite daretur. nec est necessaria citatio: nec expec tatio sex mensium. de quibus in. d. c. ex tue. ⁊. 7. q. 1. pñtium. Alij dicunt ꝙ requiritur ci tatio ad domum ⁊ expectatio sex mensium ⁊ mihi magis placet. Non enim debuit ei obesse quod bonum nuncium habuit abñtie Tenetur tamen talis sẽper notificare eccl'ie vbi moratur. cum ex causa rationabili pos sit semper reuocari pro necessitate ecclesie ꝙ si non fecerit latitare presumitur. Si ve ro abñs est non ex causa legitima: si hoc est certum potest priuari: alias debet citari: ⁊ ⁊ post sex mẽses dari alteri. Et nota. ꝙ hñs officium in ecclesia semper debet apparere nec ad eum est mittenda citatio post expec tationem sex mẽsium. quia edictum emissũ est fm Inno. ibidem. Et ideo poterit eius beneficium alteri assignari.

¶ Utrũ clericus possit peregrinari. ℞. In 10
no. i. d. c. vnico de pegri. ꝙ ñ sine auctorita te superioris de cõse. di. 5. nõ opꝫ. nec etiaꝫ epũ. de voto. c. magne. Ex causa tamen pro sequende appellationis siue pro euitanda oppressione potest ire ad papam vel ad ali um superiorem inuito episcopo: vel prela to suo. 2. q. 6. omnis oppressus. ⁊ tribus. c. se. Idem nõt gl. i. c. vt debitus. de ap. Cre do tamẽ ꝙ semper debet ad minus de ho nestate petere licẽtiam. ar. c. licet. de regula Sine necessaria aũt causa: sed pro aliqua vtilitate tãtum ñ licet ad papam accedere si ne auctoritate sui prelati vel pape. i aũt. de san. epi. §. interdicimus: nec debet admitti i aliena dioc est ad celebrandum nisi habeat licẽtiam sui episcopi. vt nõt. Pa. i. c. frater nitati. de cle. ñ re.

C Lericus

. s. debet esse si ne crimine. 25. di. per totum. Et crimen hic acci pio pro omni peccato mortali.

licet stricte accipiatur pro peccato quod accusatione τ depositione ē dignum.§.nūc aūt in fi.25.di.

1 ¶ Utrum clericus semp peccet mortalr exercendo suum officium ī mortali. R. sz Tho. in.4.di.24.q sic qñcūqz talis exhibet se in aliquo vt minister ecclie. τ toties quotiens huiusmodi actum exercet. Unde qñ tangit res sacras q̄si suo vtens officio mortaliter peccat. Facit.c.fi.de tempo.or.facit.c.quotidie de conse.di.2. τ.c.de homine.de cele.miss. Secus si exequeretur in aliquo casu in quo etiam laicis exequi liceret sicut baptizare in articulo necessitatis. secundum q dixi.supra.Baptismus.5.§.11.vel si colligeret corpus xpi.proiectuz in terra.

2 ¶ Utrum sit abstinendum a clericis in crimine iacentibus quo ad diuina τ receptionez sacramentorum. R. secundum Pa.in.c.vestra de coha.cle. τ mu. distinguendum. aut sūt precisi a canone vel a iudice. Si a canone.tunc subdistinguo.aut factum ē occultuz. Et sic sentiunt doc.hic q a sacramentis necessarijs non sit abstinendum. sed uoluntarijs sic. Ego credo etiam a necessarijs debet abstinere quādo ab alio posset habere. nisi quando ipse paratus est dare. quia qñ ipse non est parat' dare. si ab alio possū habere non debeo eum inducere ad ministrādū sacramenta etiam necessaria. Si uero paratus est ministrare possum etiam uoluntaria ab eo recipere.sicut dicimus de usurario.ī.vsura.2.§.2. Et sic intellige.c.si tantuz τ.c.placuit.6.q.2. cum ibi notatis. Aut factum est notorium. τ sic nullo modo licet recipere aliqua sacramenta a talibus. excepto baptismo. De quo dic ut.s̄.baptismus.5 §.1. τ.§.12. Aut sunt precisi a iudice. Et sic nullo modo licet recipere sacramenta ab eis uel audire diuina. qr nullo modo possunt dici tollerati: ex quo per sententiaz sūt condemnati.vt in.d.c.vestra. τ.9.q.1.c.1.et 2. τ nōt Inno.in.c.qualiter τ quando el'o de accu. Si uero precisio non sit facta neqz ab homine neqz a canone: tenent doc. in.d c.uestra q non pecco si non abstineo a sacramentis etiam uoluntarijs, quia non sūt suspensi quo ad nos.c.fi. de co. cle. τ mu. Ego uerū credo quando parati sunt dare. alias non. nisi in sacramentis necessarijs. vt dixi. quia cum peccent mortaliter sacramenta administrando.c.fi. de tem. or. non debeo eos inducere sine necessitate: In necessarijs autem sacramentis quādo ab alio non possum ea habere: licet, qr ego facio ad quod teneor: licet ille nō. τ ideo sibi imputatur. Facit glo.in.c.nō est de spon. Nec obstat glo.in.§.uerum.3.di. qr loquitur quādo possum habere aliuz. Non tamen debet esse aliquis nimis scrupulosus. qr potest presumere q saltem habeat attritiōem quamdo ea administrat. Hodie tamen contra iura p̄dicta.quo ad p̄cisos a canone: uel a iudice est facta dispensatio per concilium cōstantiense confirmata per basiliense. d quo ī.excomunicatio.8.§.3. Et iō eam serua.

¶ Quis dicatur tolleratus ab ecclesia. R. 3
Pa.vbi.s̄.q ille qui non fuit condemnat' nec confessus: nec hēt operis euidentiam.

¶ Utrum omne peccatum notorium indu 4
cat precisionem: seu suspensionem a canōne ne exerceat officium suum. R.fm.d. Anto. i.d.c.vestra q sic. Nec obstat.d.c.quod loquitur solum de fornicatione. ex quo Pa. ibidem est contra dictum.d. Ant. Sed ego teneo verissimum dictum.d. Anto. qr constitutio penalis etiam quo ad penam extenditur ad casum similem ex identitate rationis. si ratio in ea constitutione est expressa ut in.l.hijs solis.C.de reuo.dona. Ad hoc tex.optimus in.l.2.in.§.quid si curatores. τ §.quid si decesserit.ff.ad tertuli. τ.l.palā in §.senatus.ff.de ri.nup. Nec pōt dici q sit interp̄tatio extensiua.qr est potius intensiua. seu intellectiua. qr lex non est aliud q̄ ipsa ratio legis.ut p̄batur in.l.non dubium.C.de legi. Et q lex penalis extendatur si in ea est scripta ratio naturalis uel ciuilis.tenet Bal post bar. τ est bonus tex.in.c.1. in.§. porro in ti.que fuit p̄ma causa amit.bene. Et cum d.c.vestra per rationem notorietatis p̄cēti ꝯcludat notoriu z concubinarium suspensū: ergo idem erit in omni mortali peccato notorio. Uide quod dicam.ī.lex.§.6. τ pena.§.5.

¶ Utrum clericus teneatur restituere fruc 5
tus quos percipit de beneficio existens in peccato mortali. R. q si peccatum est notorium. ego habeo pro indubitato q tenetur restituere quia cum sit suspensus. vt dictum est in precedenti.§. perinde est ac si nō resideret. quia nullum τ inutile Idem est c.inter corporalia. de transla. prela. Sicut non rite τ non fieri paria iudicantur.in.c. ueniens.de presbi.non bap. Facit quod notat Bar.in.l.1.ff.quod cuiusqz vniuer. vbi per illum tex.concludit q procurator qui non fecit fidem de mandato perinde est ac si non comparuisset. τ dns tanq̄ contumax debet puniri. Nam non excipere. τ

excipere sed non probare idem est. c. cum sup de conces. preb. et non esse. et esse et non ap parere paria sunt quo ad iuris effectum. l. duo sunt ticij. ff. de testa. tu. Et io tenetur sic s. dixi de non refundente. Clericus. 7. §. 4. De occulto uero peccatore credo q non tene tur q̄uis tutius esset restituere. q2 et si inutili ter seruat quo ad se non tamen quo ad ali os aut quo ad ecclesiam.

Clericus. 9. debet a quibus dam actibus secularibus esse remotus. c. fi. de vi. et ho cle. ne cle. uel mo. per totum. Et qui sunt isti actus per dubia inferam.

1 ¶ Utrum clericus possit negotiari. R. q non negotia secularia. c. i. ne cle. uel mo. et. c. fi. de vi. et ho. cle. Sed nota fm Pa. in Ru brica ne cle. uel mo. q negotium seculare dicitur duplex. Primo large ut comp̄hen dat quicquid puenit ex carnali concupiscē tia non subiecta freno rationis. Et hoc inu it tex. in. d. c. i. in p̄n. vnde dicitur negotium seculare. quia per illud viuitur ocio seculari ter. s. fm seculum et carnem. et non fm deū et spiritum. Et hoc phibetur etiam laicis. magis tamen clericis. ut in. d. c. i. Secundo negotium seculare dicitur magis stricte vt comp̄hendat negotium ptinens ad rēpub licam mundanam et seculares hoīes. Nō quidem licz sit permissum laicis. tn̄ clericis non licet. Unde in. l. placet. C. de epis. et cle. dic tex. q clerici nihil coē habent cum pub licis actibus: uel ad curiam pertinentibus cuius corpori non sunt ānexi. per quē tex. patet q clerici nullū officium possunt hēre in republica. ut pbatur in. d. c. i. in fi. facit. c. rephensibile. 23. q. 8. nec sunt de vniuersita te seculari: vt notat in. c. dilecta. de ex. pla. Et sic concludo q clerici non debent atten dere. nec hēre curam de mundanis: nisi q̄te nus sunt necessaria ad sustentationem corpo ris. ar. i. q. 3. si quis obiecerit: ul'i casu pietatis ut. j. Tutella. §. i. et. s. aduocatus. §. 5. cum se.

2 ¶ Utrum clericus possit p artificium querere si bi necessaria ad victum. R. fz Pa. in. c. cle rici officia de vi. et ho. cle. q sic ex honesto artificio. facit. c. i de cele. mis. et. 91. di. p to tum. Et hoc uerum fm glo. 91. di. in sūma: dū modo. pp hoc nō se subtrahat a diuinis of ficijs. Nec ob. d. c. i. ne. cle. ul' mo. et. 88. di. per totum. vbi phibetur omnis negociatō clericis. q2 vt dicit glo. in. c. canonum. 14. q 4. emere cartā p libro conscribendo. ul' co rium p sutulari faciendo. et huiusmodi: vt sic lucretur aliqd p victu nō est negociatio sz artificium. et iō non phibetur clericis. et i iuribus pallegatis. vbi phibet negociatō i telligitur qn̄ clerici aliquid emunt vt immu tatum carius uendant. q2 hec est p̄pe nego ciatio. vt ibidē pz. et. 88. di. c. eiciens. Secus si preter ppositū bladum q̄ emerunt supeēt uenderent carius et huiusmōi. quia liceret fm Hos.

3 ¶ Que pena clerici negotiatoris. R. q vltra mortale peccatum si tertio monitus non de stiterit perdit priuilegium clericale vt in. c. fi. de vi. et ho. cle. Et quāq3 doc. sint varij in opi. ego saluo meliori iudicio sic intelli go. vt clericus in minoribus siue sit coniu gat⁹ siue n̄ q n̄ peccat mortaliter negocian do: dummodo tale negocium non sit pro hibitum etiam laicis. sed si non est coniuga tus pōt compelli per priuationem priuilegij clicalis. nō qdē illius sigs suadēte. 17. q. 4. sed priuilij quo nō p̄nt vexari exactiōibus i psona vel i bonis pprijs. vt. l. 2. C. de epi. et cle. Coniugati vero nō. q2 pdunt ipso fa cto p 3ctum mrimonij. vt in. c. vno. de cle. pu. lib. 6. et in. c. iohēs eo. ti. Alij vero qui sunt in sacris aut religiosi peccant mortali ter. c. fm. ne cle. vel mo. Et similiter p̄nt cō pelli priuatione priuilij clicalis. sicut dixi d̄ exn̄tibus in minoribus. Et q non perdant tam isti q̄z prefati in minoribus etiam post trinam monitionem priuilegium illius ca nonis siquis suadente. vt non sit excomu nicatus quisquis eos percutit: nec etiam fo ri. vt possint pro criminibus: aut excessib⁹ puniri seu condemnari criminaliter vel ci uiliter per iudicem secularem. patet hoc. quia clerici coniugati quos oportet nego tijs secularibus intendere. vt in. d. c. iohan nes. hijs gaudent si habitum et tonsuram portant ergo multo fortius isti non coniu gati. Et credo istud sit securius in consci entia.

¶ Utrum requiratur trina monitio: aut suf ficiat vna generalis. ut perdant priuilegium de quo supra. R. Pa. in. c. fi. de vita et ho nesta. cleri. q oportet sit trina. quia non suf ficit vna peremptoria vbicunq3 agitur de pena incurrenda et ius exigit trinam mo nitionem uel trinam citationem. hoc uolu it glo. notabilis in cle. i. de vita et honesta. cle. et Jo. an. in. c. cūue de cle. non resi. Nec obstat q ubi a iure requiritur triplex citatō sufficit vna peremptoria que habet vim tri ne citationis. ut in. l. tres denunciationes. C quomō et qn̄ iu. Uide gl. in. c. consuluit de offi. dele. et Pa. in. c. in noīe dn̄i de testi. q2

hoc verū in citatōe. q2 ius ita vult. secus in monitiōe nec sufficit trina monitio. sȝ oȝ sit specificata non general'. Et p hoc facit tex. in.d.c.si.i.ꝟ:si tales. ⁊ dicta glo in.ꝟ.nominatim ⁊ qđ notat in.c.statutū de sen.ex li.6. valeret tñ si fieret p viam statuti. q2 statutum hȝ vim legis. ⁊ plātus pōt statuēdo augere penā iuris et infligere penā sine monitione verbali al's requiritur monitio. vt i.c.2.de cōsti.lib.6.

5 ¶ Sed p quē dȝ fieri hec monitio. ℞. Pa. in.c.ꝯtingit el.2.de sen.ex ꝙ ñ per iudicem secularē: sed oȝ fiat p epm: aut eum qui hȝ iurisdictionem epalem super eūꝫ fm glo. in c.si clericos de sen.ex.li.6. non refert an habeat eā ex priuilegio: vel consuetudine: vel a iure.

6 ¶ Utrū clerici teneant restituere qcquid lucrati sunt p negociatōem eis ꝓhibitam. ℞. Mat. in cle.1.de vi. ⁊ ho.cle. ꝙ i foro aīe tenet pauperib⁹ dare.14.q.5.q hēus ego credo ꝙ sit bonū consiliū: sed de necessitate ñ 14.q.5.ñ sane in.ꝟ.tanꝙ sua. Et hoc vr̄ seq Zen. ⁊ Car. in.d.cle.1. De quo dic vt.ī.restitutio.1.in.ꝟ.turpiter.

7 ¶ Utrū clerici possint exercere offīm tabernarioꝝ: aut macellarioꝝ. ℞. ꝙ ñ ymo si personaliter publice exercent ⁊.3.moniti noiatī a suis platis non destiterit clerici coniugati pdunt priuilegiū cler'icale omne ēt istud si qs suadēte.17.q.4.non coniugati aūt solū pdunt in rebus si deferunt hitum clericalē sed si non deferūt: sed incedūt oīo vt laici amittunt ēt in psonis. Uerū est ꝙ si pfatum offīm dimittunt: reassumunt tā coniugati ꝙ non cōiugati. Intellige ꝙ coniugati reassumunt nō ita sicut non cōiugati. sed illud i ꝙ gaudent. vt in.c.vnico de cle.coniu. Et iste est verus intellectus lr̄e lȝ alij aliter itelexerint. Hec hn̄r ex cle.1.de vi. ⁊ ho.cle. ymo ꝓhibentur tabernam intrare.44.di.nō oȝ Intellige nisi in itinere cā necessitatis. vt in c.clerici ea.dis.

8 ¶ Utrū clerici possint exercere officia a pfatis viliora: vt aptare pelles ⁊ huiusmodi ℞. ꝙ ñ per idemptitatē rōis fm Pau.in.d. cl.1. Rō q2 in his status clericalis de honestat ar.l.athletas.§.aūt ꝓtor.ff.de his q no. infa. non tñ incurrent penam statutam ꝯtra exercentes offīm tabernarioꝝ. Credēdū tñ peccare mortaliter si sunt i sacris aut religiosi talia publice exercentes. secus si occl'te p artificio ad sustentationem vite.

9 ¶ Utrum clericus possit exercere offīm tabellionatus. ℞. sȝ ho.i.c.sicut.ne cle.l'mo. ꝙ clericus constitutus tabellio a laico non pōt si est in sacris postꝙ ē sibi interdictum ēt in cāis ecclesiasticis fm Inno.in.d.c.sic Tñ si anteꝙ sibi iterdicat facit instrumentū tȝ. sed postꝙ ē sibi interdictū nō. Si vo est ꝯstitut⁹ a papa: l'ab epo quo ad diocesi suā potīt i cāis ecclesiasticis cū ei ñ debeat pp ordines sacros: aut bn̄ficiū ecclesiasticū officiū iterdici ar.de deci.c.tua.el.2. ⁊ d iudi. decernimus. de arbi. contingit. Si vero sūt in minoribus pn̄t exercere ēt si sunt beneficiati ar.d.c.sicut a ꝯrio sensu licet sit honestius abstinere.

10 ¶ Utrū liceat clericis ioculatoris officiū facē. ℞. ꝙ non publice ⁊ tales sunt q faciunt spectaculuȝ ꝓprij corporis faci.l.2.§.si.ff. de his qui nō.infa. Et si hoc faciunt p ānū ipo iure pdunt oē priuilegiū clericale. Dic no. ꝙ Jo.an. quē sequit Ge. in c.vnico de vi. ⁊ ho.clē.li.6. dicit ꝙ clericus in sacris ⁊ ēt monacus pdit priuilegiū cāonis sigs suadente.17.q.4. Et vr̄ verius ꝙuis Arch. teneat contrariū ⁊ dicat ꝙ solū existentes in minoribus pdunt. Similiter ēt pdunt si minori tpre post trinā monitionem nō desistāt c.vnico de vi. ⁊ ho.cle.li.6. In occulto tamē vel cā infirmitatis vel alterius honeste rei: cā ioci aliquid facere nō reprobatur fȝ gl. i.d.c.vnico ⁊ facit qđ notat Jo.de citaristis ⁊ his qui varijs vtuntur instrumētis 86.di. donare in glo.

11 ¶ Utrum clericus possit esse procurator secularium personarum. ℞. Pa.in.ca.2.ne cleri.vel mona. quod procurator generalis in causa ecclesiastica bene posset ⁊ coraȝ iudice ecclesiastico. sed in causis secularibus in iuditio. vel extra non potest esse. posset tamen esse in aliqua causa particulari.

12 ¶ Et sumarie dic quod clericus non potest implicitus secularibus disceptare: exceptis causis de quibus supra. Aduocatus.§.5.6.⁊.7. Nec procurator nisi vt dixi. nec conductor rerum secularium nisi causa necessitatis victus quia tunc posset conducere vineam vel domum vt aliquid vnde viueret lucraretur nec canes vel aues sequi vt in.c.prima.ne clerici vel monachi nec procurationes villarum aut iurisdictiones seculares sub aliquibus principibus ⁊ secularibus viris exercere vt iusticiarius eorum fiat. vt in capitulo. sed nec eodem titulo nec sententiam sanguinis si est in sacris dare. nec sacerdos officium vicecomitis: aut prepositi secularis habere. c.clericis

eo. ti. nec sētētiā sanguinis dictare: aut interesse vbi vindicta sāguinis exercet: nec prepositus balistarioꝝ ꝛ huiusmodi viris sanguinum. nec vllaꝫ cirugie artem que adustione vel incisione indigeat. nec impendere benedictionem aque feruentis: seu ferro candenti ad purgationem: vt in. c. sētentiam. eo. ti. Et omnes talia vel aliquod horum exercentes si tertio a suis prelatis moniti non desistunt perdunt priuilegium clericale: vt notant doc. in. d. c. sed nec. Item presbyteris decanis: archidiaconis: plebanis: prepositis: cantoribus ꝛ alijs clericis personatum habentibus precipitur sub excommunicationis late sententie penaꝫ ne leges: aut phisicam audiāt vt in. c. si. eodem ti. De quo casu dic. vt. ꝭ. Excommunicatio 7. §. 7.

Clericus. io. debet eē nō vindicatiuus. sꝫ patiens. vnde precipitur eis ne arma portent nisi ad defensionem. vnde clerici qui relicto habitu clericali arma portāt. si tertio moniti non deponunt. Perdunt priuilegium clericale. de sen. exco. c. audientia.

1 Quid si misceat se clericus tirānidi l' crudelitatibus. R. ꝙ si quis ꝯtempto hītu clicali guerrā vel seditionē mouet vel atrociā deliquit publice: aut in factuꝫ armoꝝ se immiscet. ipso facto sine monitione pdit priuilꝫ canonis. si quis suadente. 17. q. 4. vt in. c. perpendimus. de sen. ex. de aposta. c. 1. in prin. Priuilēm aūt fori nō amittit nisi post monitiōes facit. c. si iudex de sen. ex li. 6.

2 Utrum clericus miles effectus perdat priuilegium clericorum. R. Inno. in. c. i. de apostata. ꝙ si facit actū omnino clericatui ꝯtrarium vt puta exercet seua: vadit ad bellū statim perdit. quia eligens contrariā viam excluditur ipso facto a prima. 32. q. i. cuꝫ renunciat. Si vero non exercet seua nec aliū actum contrarium clericatui. sed viuit hōeste vt clericus etiam si duxit vxorem virginem. ꝛ sic non perdit Pa. tamē dubitat in c. vt ꝯsultationi de cle. coniu. in eo milite q iurauit illa de quibus in glo. l. pe. ff. ex q. ca. ma. q2 iste actus vr̄ omnino ꝯtrarius clericatui qui pugnare non dꝫ etiam cum infidelibus. c. ex multa de voto. Sed primum equius.

3 Utrū clericus occidens vel mutilans inuasorē suū pdat priuilegiū clericale. R. Pa. i. c. clerici arma de vi. ꝛ ho. cle. ꝙ non.

Utrū pro defensione ꝓximi liceat eis sumere arma. R. Pa. vbi. s. ꝙ si hꝫ iurisdictōem i loco sic lꝫ ꝓ defensione suoꝝ mouere arma non tñ ipse in ꝓpria psona. c. dilecto de sen. ex li. 6. Si vero iurisdictōem non hꝫ aut sine clerico ꝓpulsari pōt ꝛ sic nō dꝫ arma sumere. c. ex multa de voto. Idē 23. q. 8. reprehēsibile ꝛ 7. q. i. sciscitaris ꝛ qō ibi nōr. Si aūt nō pōt aliter propulsari tūc licet aggressorē capere: verberare ꝛ etiam occidere si aliter nō pōt ꝓximum defendere. 23. q. 3. maximianus. ꝛ. c. si quis pōt. ꝛ. c. dilecto irregularitatē tñ incurrit sine peccato pdicta cle. si furiosus. Et de hoc vide. ꝭ. defensio. Et quo ad irregularitatem homicidium. 3.

Clericus. II. dꝫ esse sobrius vt in. c. a crapula de vi. ꝛ ho. cle. vbi pcipit eis vt vinuꝫ sibi tēperent ꝛ a vino se tēperent. Et q̄uis aliq teneant ibidē ꝙ peccet mortaliter si bibat vinū sine aqua tñ cōiter doc. nō tenent. sed sufficit bibere tēperate. vñ tex. dicit ꝙ dꝫ eē contētus trina potatōe in. c. qñ qō palca est. 44. di.

1 Utrū liceat eis cogere alios ad bibēduꝫ R. ꝙ nō. Intellige ultra necessitatē neqꝫ fabulas inanes cantare vel turpia ioca: pilla vel vrso vel laruas demonū ante se ferre cōsētiāt q2 hoc ē diabolicū ꝛ sacris canonibus ꝓhibitum vt dicit tex. in. c. nullus presbiterorum di. 44.

2 Utrū liceat clericis facere cōiuia. R. ꝙ sic si ex caritate dūmodo abstineāt a superfluitate detractione ꝛ irrisione alioꝝ: vt i. c. cōiuia. 44. di. ꝛ in principio ꝛ in fine mēse laudes deo reddantur ꝛ aliquid legāt de scā scriptura vt in. c. quando ꝛ in. c. pro reuerentia ea. di. al' non licet vt in. c. non liceat ea dis.

3 Utrum debeat benedicere mensā anteq̄ comedat R. ꝙ sic ꝛ post sumptū cibum reddere gratias. 44. di. c. non liceat.

4 Utrum debeat comedere ante tertiam. R. quod non vt in dicto capitulo non liceat.

5 Que debent esse in eorum conuiuio. R. primo lectio diuinarum scripturarum secūdo quod nulli detrahatur. Tertio quod inanes secularium negotioꝝ fabule non recitentur ꝛ multo miꝰ aliud turpe. Quarto quod solum pro sustentatione cibus sumatur habentur ista in capitulo conuiuia ꝛ capitulo nullus presbiterorum. ꝛ.

Administratio qd sit vide 2 ℥. legatū §. 16. vide 2 ℥. beneficiū §. 1. infi.

.c.pro reuerentia. ⁊ ca. non liceat. 44. di stin.

6 ¶ Utrū peccent mortaliter si ꝯ aliq̇d p̄fato rum faciūt. R̷. ꝙ non sed venialiter nisi qñ turpia vel laruas demonū añ se fieri cōsen tiunt qꝛ talia sunt eis ꝓhibita vt in.d.c.nul lus p̄sbiterorum. Et iō vr̄ esse mortale. Et lꝫ d.c.nullus presbiteroꝝ loquatur solū de p̄ sbiteris tñ.c.p̄sbiteri.34.di.extendit ad oēs existētes in sacris. Qui āt ñ sūt i sacris ñ credo mortalr̄ peccēt nisi ꝓut ēt seclares i hꝰ mo di peccarēt.

C Lericꝰ .12.dꝫ eē alienꝰ ab his q̄ irregularitatē indu cūt de q̄ vid̄ īfra irregularitas p̄rio q sūt q ñ pñt ꝓmoueri. ⁊ qbus virtutibus dēant refful gere hēs.40.di.p totū. Nā debēt esse exem plū oībus laicis.8.q.i.qualꝰ vbi dr̄ vehemē ter ecclesiam xp̄i destruūt hoc.s.meliores eē laicos ꝙ̄ clericos facit.6.q.i.§.verū hac au ctoritate.

C Lericꝰ .13.q̄ ad bōa ipsoꝝ ⁊ eoꝝ dispositionē

1 ¶ Utrū clericus possit testari de rebꝰ ecclīe mobilibus. R̷. Inno.i.c.cū in officijs de testa.ꝙ nō vt ibi ⁊.c.ad hec. ⁊.c.relatuꝫ el.2.12.q.3.c.i. Et nō ꝙ oīa dicunt̄ bona ec clesie q̄ intuitu ecclesie vel de facultatibus ecclīe acquisiuit vt in.c.i.de testa.i tex. ⁊ in glo.verū glo.in.c.pñti de offi.or.li.6. pꝰ ho.tꝫ ꝙ clerici ñ hñtes admīstratiōnē ⁊ di cunt̄ ñ hr̄e admīstratiōnē qñ nō hñt bene ficiū cui sit assignata dos ſm Ge.in.d.c.pñ ti.sed simpliciter bñficiati vt sūt canonici ⁊ similes qbus id qd hñt obuenit sibi rōe per sone non ꝙ hēant p̄bendam in ecclia distic tā qꝛ sic hr̄ent administrationem pñt dispo nere ⁊ testari de fructibus pceptis vsqꝫ ad diē mortis de ꝯsuetudine ⁊ ēt si cōsuetudo. esset possent testari de reditibus pcipiēdis anno sequenti post mortē suā vt refert Pa. in.d.c.cū in officijs. Sed ego credo licere qñ disponit i pios vsus vel in casibus de q bus in sequenti.§.alꝰ consuetudo ē irratiōa bilis arg.c.fi.16.q.i.

2 ¶ Utrū clericus possit de rebus p̄dictis do nare aut alio mō disponere. R̷. Pa.vbi.s. ꝙ non nisi i quattuor casibus. Primus quā do tantūdē expēdit de suo i vtilitatē ecclīe.c. si qs.12.q.2. ⁊.q.5.si ep̄us qꝛ in hoc cāu pos set ēt testari. Imo si nō testaretur heres pos set petere fac.c.de multa ⁊ qd ibi notat̄ de p̄ ben. ⁊.l.q oīa in fi.ff.de ꝑcu. ⁊ glo.in.l.si ñ fortē.§.si cēnū.ff.de condi.inde Secūdus qñ hoc hꝫ consuetudo ſm ho. ⁊ Lau.in.d.

c.si ep̄s. Sed Pa.hoc intelligit de rebus mobilibus ⁊ modicis. Et ego addo qñ di spōit pie ⁊ rōabiliter alias ñ. Tertius qñ do nat intuitu eiꝰ re quaꝫ clericus ēt in egritudi ne pōt facere vt in.c.ad hec. ⁊.c.relatū el.2. de testa. Quartus casus qñ vult remunerar̄ seruitia honestā taꝫ a consanguineis ꝙ̄ ab extraneis recepta.d.c.relatum.§.lꝫ. Addō. Quintum qñ dat religiosis locis.d.c.rela tū. Et nō.praticaꝫ ſm Pa.vbi.s.ꝙ si cleri cus vult aliquo respectu istoꝝ quattuor vlti moꝝ dare faciat ipse dū viuit ⁊ non relinq̄t qꝛ ñ valet.d.c.ad hec ⁊ nō ꝙ qcūqꝫ accipit alio modo de rebus ecclīasticis tñtur ad re stōeꝫ fac̄ ꝙ nō in.d.c.ad hec ⁊ qd nōt i.c.cū ſm de p̄ben.sed melius qd notat Pa.in.c. vt vnusquisqꝫ de pec.cle.vide qd dico.℥.im munitas.§.52. ⁊ seq.

3 ¶ Utrum clerici possint de distributionibus quotidianis disponere. R̷. ꝙ sic si nō hēnt admīstratōnem in ecclesia qꝛ dant̄ pro stipē dio personali vt inꝰ c.vnico de cle.ñ re.li.6.

4 ¶ Quid de dōatōe iīt viuos. R̷. ꝙ valet.qꝛ p̄ sūt̄ donatū intuitu amicicie.vel spe future remunerationis ſm glo.i.c.requisisti ō tes.

5 ¶ Sed qd de bonis acq̄sitis intuitu dignitaꝫ clericalꝰ vt puta pro missis dicēdis. R̷. Pe. vt refert Cy.in aūt.licentiā.C.de epis. ⁊ cle. ꝙ pōt testari. Et placet ho.in.c.qꝛ nos ō te sta. ⁊ Inno.ibidē q dicūt ꝙ si clericus rōe officij aliqua acq̄siuit puta qꝛ fuit capellanꝰ alicuius principis q multa ei dōauit ꝙ pōt de talibus donatis ad libitū disponere mul tomagis de bonis acq̄sitꝭ intuitu p̄sōe puta ex successione cognatoꝝ vel donatiōe ami coꝝ seu industria clericoꝝ vt puta doctria seu artificio pōt disponere.vt in.d.c.qꝛ nos ⁊ qd ibi notat̄ Pe.tñ vt refert Cy.vbi.s.li mitat hoc verū in clericis iferioribus nō aūt in ep̄o. Et addit Bal.ibidē ēt si esset cardi nalꝰ. Idē de p̄latis regulariū ecclesiarū. ⁊ ē tex.i.d.aūt.q solum cōcedit ꝙ p̄dicti ep̄i ⁊ p̄lati regulariū ecclesiaꝝ possint disponere ad libitū de acq̄sitis añ ep̄atum vel p̄latōeꝫ ⁊ de acq̄sitis in ep̄atu vel p̄latione p cogna tōem vsqꝫ ad quartū gradū De reliquis vō qualitercūqꝫ acquisitis non pōt disponere sed acquirit ecclīe. Cōis tñ opi.alr̄ tꝫ.vt.℥.le gatuꝫ p̄rio.§.16. Sed ego lito in istis in qui bus pōt facere qd vult verū esse nisi in.5.ca sibus. Primus qñ ipse eēt obligatus resti tuere ecclesie vt puta qꝛ dolo vel culpa non leui tñ ſm Inno.in.d.c.cū in officijs dānifi cauit ecclesiam sed ꝙ teneat̄ de leui culpa ēt ē tex.apertus.C.arbi.tu.l.quicquid facit.ff.

ff. de admi. tu. l. si reo. Sicut enim ut nõ. Jnno. in c. ea que de offi. archi. ille qui accipit pecuñ pro deposito seruando tenet de leui culpa. sic et qui dignitatẽ h3 cui hoc officium est anexũ. s. conseruandi bona ecclesie tenet. cum plus sit hẽre dignitatẽ. Nec ob. l. noia. C. arbi. tu. vbi si noia debitorum minus idonea fuit q̃ tpr tutelle erant bona. nõ tenet tutor nisi fuerit in lata culpa. ff. de admi. tu. l. tutor qui repertorium. §. cõpetit. vbi tutor emens pdia minus idonea. nõ tenet nisi de lata culpa. quia sunt casus spãles. sed regulare est ut teneatur de leui culpa. et sic tz Ber. et Ho. in c. ea que de offi. archi. Secondus si de bonis ipius eccl'e alicui fecit grãm fm Jnno. vbi. s. allegat. l. cũ oñdimus. ff. de fideiuss. tu. et C eo. l. 2. et ultima. Tertius casus si passus ẽ pp negligentiã suã rẽ eccl'e pscribi. fm Pa. in c. ex pñtium de pigno. allegat. c. placuit el. 2 16. q. 3. Quartus est si redditus in vsus ihonestos conuertit. 12. q. 4. c. 1. Quintus in casibus de quibus. s. dixi. Clericus. 3. quod tenet ad restitutionẽ. quia in istis casibus pmo tenetur satisfacere ecclesie añ q̃3 aliud disponat. De hoc ẽt vide Jmmunitas. §. 52.

6 ¶ Utrum acquisitum p sacerdotẽ in iungedo pnias pochialis spectat eẽ eccl'e. R. Jnno. in. c. cũ inter de v. si. quod sic. Et io disponere ad libitũ ñ nõ pot.

7 ¶ Utrum platus inducens testatorez ad sibi relinqueñ qd eccl'e reliquisset teneat illud restituere et an possit disponere. R. Pa. in Rubrica de pe. cle: quod qdã dicunt quod põt disponere p. l. qcqd. C. ar. tu. Sed cy. formãdo hãc. q. in tutore dicit quod si blando smone ipz induxit ad sibi relinqueñ. quod ñ tenet. ar. in. l. si. ff. si qs ali. te. vbi p3 quod tal' ñ committit delictu3 Si uero dolo seu fraude eũ iduxit. tenetur eccl'e ad interesse. Sed quod teneat eccl'e simplr. tex. est cũ glo. in c. quicunq3. 12. q. 4. vbi p3 quod platus tenetur ad iteresse eccl'e. qñ ei potuit q̃rere et neglexit ad instar tutoris. ut i. d l. qcqd. et in. l. pupillorum. C. de admi. tu. Nec enim d3 vtilitatẽ suã pponere vtilitati eccl'e. sicut nec tutor vtilitatẽ suã vtilitati pupilli. l. tutor. fm dignitatẽ. §. i. ff. de admi. tu. l. si vt certo. §. comodatũ. ff. como. ff. de po. l. quod nerua in fi. et 7. q. 1. pñtiũ. et c. placuit. Pa. vbi. s. tz et sequitur opi. Cy. Sed ego credo verum in tutore. quia de eo põt dici quod suam psonam põt pferre cuicunq3. ar. c. petitio de iureiurañ. et de pe. di. 2. hec que de qualitate. B i plato teneo glo. cũ tex. i pdcto. c. qcũq3.

8 ¶ Cui restituet q indebite aliqd ab ecclasticis recepit. R. Rodo. et Ray. quod autoritate iudicis pnial' fiet rstitutio eccl'e cui ablatũ ẽ si pauper ẽ eccl'a. uel si ẽ habundãs fiet pauperibus q indigẽt. Jdem Ho. ar. 17. q. 4. si quis in atrio.

¶ Utrum clericus qui rem ecclesie melioravit ex sua industria. possit de sua meliorãtiõe disponere. R. quod non. facit. c. inquirendum. et c. si quis. de pe. cle. Nõ quia ad hoc tenetur si de eius fructibus uiuit ut dicta in. q. pce. Secus si de pximonio: l' de suo melior eẽt ut. s. dictum est. §. 2. 9

¶ Utrũ relictũ clico idubio psumat intuitu eccl'e datũ. R. quod si admistratiõem ñ h3 ñ psumit. secus si admistratiõem h3. Tñ ad coniecturas est requirendũ. ut in. c. requisiti. de testa. et qd notat Jnno. in. c. cum in officijs eo ti. vide. j. legatũ. 1. §. 16. 17. et 18. 10

¶ Utrum clicus possit de bonis eccl'e dotare sororem l' alere pentes. R. Pa. in. c. puenit de arbi. quod sic sororẽ. l' aliã consanguineã si indiget de redditibus eccl'e. pbat p. c. 1. de co. cle. et mu. et p glo. cũ tex. in c. oio confitemur 32. di. vbi glo. dicit quod clericus hñs uxorẽ ul' filios põt eos pascere de redditibus eccl'e. ergo multomagis dotare. cũ cã dotis sit fauorabilior q̃3 cã alimentorũ. ut notat Cy. facit qd nõr i. l. cũ in plꝰes. §. pe. ff. de admi. tu. et in. l. nõ oi. C. eo. ti. in glo. Et hoc intellige si indigent. ut in glo. pfati. c. oio. et ñ ad põpã l' altũ statũ. ar. eo. q̃ nõr. 42. di. in pnci. quia sic tã dantes q̃3 recipientes tenent. ad restitutionẽ. ar. c. puenit. et nõt Math. et Car. in cle. 2. de ui. et ho. cleri. Limita tñ q' ad accipientes ut teneant ad restitutionem. uerum qñ clericus est ñ soluendo. al' ñqñ accepit de rebus q̃ alienari pñt ad libitũ clericorum. sicut sunt fructus et huiusmodi fm vide. et plz. l3 alij indistincte velint quod teneantur. Quod esset tutius 11

¶ Utrum peculium quod est aduenticium i laico sit quasi castrense in clerico. R. Pa. i c. quia nos de testa. et in. c. constitutus. de resti. in inte. quod sic. Et io l3 sit filiusfa. tñ usufructꝰ nõ acqrit pri. Hoc tenuit Ho. i. d. c. quia nos et casus est in auth. presbiteros. C. de epis. et cle. vbi dicit quod res ad dominium clericorum uenientes sint eis ad similitudinem castrensium ut testari possint. 12

¶ Quis succedet clerico decedenti ab intestato. R. quod in bonis eccl'e ecclesia. in bonis uero suis de quibus potest ad libitũ disponere. succedent consanguinei si habet. 12. q 3. quicunq3. et q. ultima. c. ultimo. in auth. de ec. ti. §. si quis episcopus. quod si non habet tales qui de iure ueniunt ab itestato. succedet 13

f

COgnatio ē triplex carnalis. legalis. ⁊ spūalis. de qbus vide. j. matrimoniū. 3. Impedimēto. 6. ⁊. 7. ⁊. 8. ⁊. 15.

COllegium: q2 sil' colligunt: vel q2 sil' cohitāt dcm̄ ē ꝑ3 gl. i. l. i. ff. qd̄ cu9q3 vni. Et dr̄ ecclīasticū. si maioꝛ ps: l'eql' ē clicoꝝ. q2 magis dignū trahit min' dignū c. qd̄ i dubijs. de conse. ec. vel al. l qd̄ maioꝛ ff. de muno. nō. Bar. in. l. fi. ff. de colle. illi.

1 Utrū liceat facē collegium. Rꝫ. Inno. i. c. dilecta de exces. ꝓ. l3 alij alr̄ dicāt q̄ hoīes cu9cūq3 ꝓfessiōis: vt granati vel negociatores ⁊ huiusmōi pn̄t simul ɔuenire ꝓpa auc̄te ⁊ facē sibi rectorē ⁊ sindicū: dūmō cohēāt vl' collium faciāt pro cā honesta. pū. ad defēsionē iustie sue: vl' ne i officijs suis fiat fraus ⁊ multo magis si faciāt cā pietatis vel relionis. Et q̄ liceant talia collia p3. C. de Ju. o. iudi. l. fi. ff. qd̄ cuiusq3 vni. l. i. ff. ad tre. l. oībus. ⁊ de ꝑcu. c. q2. ⁊. ff. de colle. illi. l. i. §. i. vbi aliqua ꝓhibēdo ɔcedere vr̄ alia collegia. ⁊ ibi ēt dr̄ q̄ senatusɔsulto illicita arcētur. ergo licita ɔceduntꝛ. ⁊ illicitū ē qd̄ fit ꝓ malo aliquo. ⁊ destruēdū ē. l. vltia. ff. de colle. illi. Dic̄ Bar. i. l. i. ff. d colle. illici. q̄ d iure cōi collegia q̄ fiunt cā religionis sūt permissa. l. i. in pn̄. ff. quod cuiusq3 vni. facit qd̄ nōt Jo. in. c. delicta. de exces. ꝓ. ⁊ Inno. ⁊ Ho. i. c. iter dilectos. de dona. ⁊ qd̄ nō. pe. de pusio i tractatu de canonica portiōe epi. c. 4. Quod nō. q2 facit pro istis disciplinatis ⁊ huiusmodi. ɔ̄ quos clamant aliqui inquisitores.

2 Sed quot hoīes faciūt collium. Rꝫ. q̄ duo vel tres. de elec. c. i. ꝑm leges tres requiruntꝛ vt. l. neratius. ff. de ver. si. sed. x. homines faciūt plebē uel populum. io. q. 3. vnicꝰ. ⁊. io. l' 15. faciunt turbam. ff. de vi. bo. rap. l. ꝓtoꝛ la 2. §. i. sic̄. io. oues faciunt gregē. ff. de abige. l. oues. vnus uel duo faciunt familiā. ff. d v. si. l. detestatio in fi. vide glo. in. c. i. io. q. i. s3 ꝑsa. dr̄ qui h3 dn̄um in domo. l3 filios nō hēat. non. n. ꝑsonā solā demonstramus. s3 ⁊ ius dicit. l. ꝓnunciatio in. §. pr̄. ff. de v. si.

3 Utrum deserentes collegium debeant habere partem suam bonoꝝ collegij. Rꝫ. Inno. vbi. s. q̄ sic de hijs que in eo conferunt ipsi de collegio. ⁊ sic. loquitur. l. i. §. fi. ff. de colle. illi. facit ꝓ hoc. l. 2. §. nia2. ff. ne quid i lo. pu. de cle. ɔiu: quod a te. ubi nōr de hoc i6. q. 6. de lapsis. Sed de alijs que donantꝛ uel legantur vniuersitati non d3 habere ptē facit. l. sicut. §. si quid. ff. qd̄ cuiusq3 vniuer. ⁊ alijs. nō. in glo. d. §. fi. que concoꝛ. cum Inno.

Utrum collegium differat a socitate. Rꝫ. Inno. vbi. s. q̄ sic: p3 in. l. i. ff. qd̄ cuiusq3 vni. vbi dr̄. q̄ socij alicuius professionis pn̄t facere collegium. ergo societas non est collegium. Item collegium residet in vno. ff. quod cuiusq3 vni. l. sicut i fi. sed societas mōte vnius socij. soluit. ff. ꝓ socio. l. adeo. mōte socij finitur societas. ut nec ab inicio pacisci possumus vt heres succedat societati. dicit tex. ibi. 4

Utrū collegiū possit sibi facere vnum rectorem sub quo possint oēs d collegio ɔuenire. Rꝫ. q̄ sic. tex. est in. l. fi. C. d iu. o. iu. ⁊ tenetur ei obedire ut ibi. 5

Utrum destructo collō extinguantꝛ oīa ꝓuillegia eius. Rꝫ. Pa. in. c. 2. d po. pla. q̄ sic si est ecclesiasticū ⁊ destruatꝛ ꝑ superiorem. Si vero ē seculare sunt opi. sed verioꝛ ꝑm eū ē q̄ durāt apud ciuitatē vel locū si ipi ciuitati erant ɔcessa sicut i ecclesiasticis durat ap̄ eccliam. vide de hoc s̄. ciuitas. §. i. 6

Utrū collegium vl' vniuersitas petat restitutōem in integrū sicut minoꝛ. Rꝫ. aliq dicūt q̄ sic. Sed tu tene veꝝ in collegio pio sicut sunt hospitalia ⁊ huiusmodi ꝑm Jo. an. in c. 2. de resti. in ite. li. 6. ar. c. requisiti de test. Sed Pa. i. c. i. de re. in ite. q hoc sequitꝛ allegat. l. oīa. C. de epi. ⁊ cle. q̄ dicit oīa priuilegia ɔcessa ecclesijs extēdi ad hospitalia ⁊ pia loca. vide de hoc. s. ciuitas. §. 4. 7

Quō collegiū pōt disponere sup re priuati. ⁊ quot dbēt ɔuenire vt possint aliqd facere vide. j. Statutū. §. 11. ⁊. 12. ⁊. 13. ⁊. j. electio. §. 46. 8

COllusio Est aliquē cum suo aduersario pecunia mediāte: vel gr̄a paciscitur ut ꝓ se i cā vel iudicio pmittat sentētiarij collu. c. i. ⁊ se. Utꝝ liceat colludere cū aduersario vide. s. accusatio. §. 11.

COlonus quō efficitꝛ gs Rꝫ. Pa. in. c. i dicatū de imu. ec. q̄ tunc qn̄ p. 30. ānos tanq̄ obligatus ⁊ ascriptus solo stat Azo. vult q̄ ēt requiratꝛ ꝓmissio. Secus si nō tanq̄ obligatus vt i colonis nr̄i tpis in qbus nulla acqritur seruitus ar. l. pōponi9 qrit. §. i. ff. quēad. ser. amit. Et nō. ꝑm host. in sum. de nat̄ ex libero ventre q̄ quidam dicuntur ascripticij qui. s. per scripturam solo vel terre aut glebe sunt astricti. Quidam dicuntur censiti. ⁊ eodem modo constituitꝛ

sicut ascripticij. sed differunt quia isti sunt obligati ad terciã uel quartã et huiusmodi ptẽ. Censiti uero certũ censũ soluere tñr annuatim. l. 2. C. in qui. ca. col. cen. do. ac. po. Quidã dicuntur perpetui. Olim. n. tpr fanus cõstituebant reddituus ex publico. et idõ qui ribaldos qui se simulabant inualidos ,pdebãt si erant liberi: i ppetuo hẽbant colonatu. si serui ,pditori dabãtur. C. de mẽdi. uali. l. unica. Et fm Bar. ibidẽ. lʒ reddituus ñ constituantur hʒ locũ hec pena hodie. Nec ob. auẗ. de questo. §. si uero. quia loquitur qñ ,pditur a publica persona. quia tunc in publicum opus dantur. serui uero suis dñis. et l. vnica pdicta loquitur qñ a ,puata psona producuntur. Quidam sunt iglini stricte. ut sunt q fundo tenentur. tñ in suburbio pñt ,ɔmorari. et differunt a colono qui tenetur ĩbitare in fundo. Inquilini large sunt qui domũ nram inhibiant ad certũ tps soluendo certũ qd. ut in. c. pp. de loca. Quidã dicuntur originary. ut sũt nati ex colonis: siue in possessione: siue alibi. ut in. l. cũ satis pmo. R. C. de agri. censi. et colo. li. xi. Et hoc uerum si mater erat colõa al' secus. facit. l. fi. C. de agri. cen. et co. Quidã sunt coloni simplices q sub certa merce de pdia colenda accipiunt. annuatim. et hij oẽs agricole noie alñ ,ɔphenduntur. Unde gricola quasi agrum colens.

1 Utrum colonus q terram colendam accepit ad tertiam l' quartam ptẽ l' aliũ redditũ possit deducere semen uel expẽsas alias. R. Inno. in. c. tua. el. 2. de deci. quod nõ de iure. nisi per spãle pactum aliud fiat. Et si pactum non sit ,ɔsuetudo dʒ attendi si est. quod si nõ est stabimus iuri.

Comenda

quomodo possit hẽri de bñficio eccl'astico. vide. s. bñficium. §. 37.

Commissio

facta p papaʒ alicui expsso nomine dignitatis faciendo mentionem quod ressidet in alio loco facit ut tal' possit cognoscere in loco residentie fm Jo. an. i. c. exhibita de re. pmu. Ubi uero non fit mentio ð residentia. tunc ,ɔmissio est facta in loco dignitatis expsse. nec ex illã diocesim poterit cognoscere de illa cã. c. statutũ. §. in nullo ð rescrip. li. 6. et quod ibi notatur.

1 Utrum ,ɔmissio facta in genere de dispẽsãdo restrigatur ad mediocritatẽ. dic ut. s. clericus. 1. §. ultimo.

Comodatũ

est alicu' rei ad aliquẽ enim spãlẽ vsũ gratuito facta ,ɔcessio fm. glo. i. c. vnico de como. Et p declaratione ,ɔscripte diffinitionis multa sunt querenda.

Utrum comodatũ ,ɔsistat solũ in reb' mobilibus. R. glo. pdicta quod ñ: sed ẽt in rebus imobilibus. scilicet et incorporalib'. puta seruitute hitandi. ff. como. l. 1. ubi tex. dicit posse comodari rẽ mobilẽ. et ẽt soli. et ẽt hitatõeʒ. 1

Utrum ,ɔsistat in rebus q usu ,ɔsumũt. R. quod nõ nisi cum conceduntur ad põpaʒ ut dicitur appareat. ff. co. ti. l. 3. §. ultio. et l. se. Et idõ pʒ uerbũ alicuius rei. 2

Utrum comodari possit res ad icertũ usũ. R. quod ñ quia tunc pcariũ eẽt. et in hoc differt. quia pcariũ ad icertũ usũ est quo ad tps durationis puta ,p se et heredibus suis. ff. de pca. l. cũ pcario. Comodatũ uẽo ad certũ vsũ, quia. s. hʒ tps tacitũ uel expssũ, añ qd ,ñ põt reuocari. Et dico tacitũ, puta comodaui tibi librũ ad transcribendũ hʒ tps in quo possit comodð transcribi. ff. como. l. 3. §. ultio. et l. 4. et l. si ut certo. §. interdũ. et l. ultia fm Inno. in. d. c. vnico.

Utrum possit reuocari comodatũ añ usũ expleuũ. R. quod nõ. d. c. vnico. et l. i comodato. § sicut. ff. eo. ti. Precariũ ṽo bñ põt reuocari quia ñ est ad certũ usũ. ff. ð pca. l. 2. §. 1. et ð pca. c. ultimo. Et si reuocat añ tps tenetur de damno comodatario. l. in rebus. ff. como. Licet tñ hoc in ,ɔscia uerum nisi comodans scilicet erat passurus damnum nisi reuocasset. et comodatarius alienam ,puidere non potuisset, quia potius ex re mea debeo mihi consulere nec comodatarius potest dici deceptus ex quo al' ẽt sibi prouidere non potuisset. 4

Sed quid si comodatarius non potuit sine culpa sua re comodata uti infra tempus prefixum tacite uel expsse, nunquid inuito dño possit uti alio tempore. R. Bar. in. l. in comodato. §. sicut. ff. como. et sequitur Pã. i. d. c. vnico quod nõ. quia cum dominus certet de damno uitando. et ipse de lucro captando. debet casus potius comodatario imputari facit. l. si uno anno. §. item cum quidam. ff. locati. 5

Utrum utens re comodata contra voluntatem domini scienter ad alium usum teneatur. R. quod sic ad restitutionem. d. l. si ut certo § sed interdũ. ymo ,ɔmisit furtuʒ et peccauit contractando rem alienaʒ inuito domino et aliquando posset esse mõrale. puta quando est res magne ponderis et damni uel ex intentõne quando ẽt faceret i magno damno. sicut de furto dicitur. j. furtum. §. 34. Si uero credit ,pbabilr dominum concessurũ 6

non committit furtũ. Si uero dubitat. sic committit furtum. l. quas. §. uetat. ff. de fur. Idẽ qñ non credit ꝓbabilr. §. placuit. insti. d obli. que ex delic. nas. in glo. Ros. §. 11.

7 Utrum comodans vasa uitiosa uel equũ teneat de dãno ꝓximi. R. q̄ sic fm̃ glo. ⁊ doc. in. d. c. vnico. si scienter hoc facit nec reuelauerit comodatario. Sec⁹ si ignorabat vitium. ff. como. l. in rebus. §. pñt. ⁊. §. item qui sciens. ⁊. l. pe. secus in locato. Et sic p̄z quare dictũ est ad aliquem spẽalem usum. §

8 Utrum in comodato possit interuenire merces. R. glo. in. d. c. vnico q̄ non. q2 si interuenit merces transit in locatũ vel in ꝯtractum innominatum. insti. man. §. vltimo. Et ꝓpea dr̃ i diffinitõne gratuito.

9 Utrum dñium rei comodate transeat i comodatariũ. R. glo. ꝓdicta q̄ non. q2 is qui comodat retinet dñium ⁊ possessionem. ff. como. l. rei comodate.

10 Quid si res comodata perit. cuius piclo peribit. R. q̄ dño peribit. nisi comodatari⁹ fuerit in culpa. d. c. vnico.

11 Utrum teneatur comodatarius de oĩ culpa. R. q̄ si comodatum sit grã recipientis tm̃. tenet ẽt de leuissima. d. c. vnico. ⁊. d. l. in rebus. ⁊. d. l. si ut certo. §. comodatum. Si vero sit grã comodantis tm̃. vt puta comodaui tibi iocalia ut ornatior uenires ad me sic tenetur solũ de dolo. d. §. interdũ. ⁊. l. si mei cã co. ti. ⁊. ff. de ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoq3 Si aũt sit grã vtriusq3. vt puta. vt cois amicus inuitaretur comodaui tibi uasa. ⁊ hui⁹modi. tunc tenet de dolo ⁊ lata culpa ⁊ leui d. §. interdũ. ⁊. d. l. in rebus. Et nõ. fm̃ Pa. in. d. c. vnico q̄ hoc ñ est spẽale in comodato. sed est generale in oibus contractibus. vt in. l. ꝯtractus. ⁊ quod ibi notatur. ff. de re. iur. Fallit in ꝑcario vbi ñ tenetur nisi de dolo: q̃uis fiat grã recipientis tm̃. Rõ diuersitat redditur. q2 ꝑcariũ põt sẽp reuocari. sed comodatũ ñ. ⁊ iõ magis grauatur comodatarius. facit. l. quesitum. §. illud. ff. de ꝑca. ⁊. d. l. ꝯtractus. Fallit ẽt fm̃ q̄ dicã. ĩ. locatio. §. 23. Quid aũt sit culpa leuis: leuissima: ⁊ lata. Et qñ qui tenetur de dolo teneatur ẽt de lata culpa. vide. ĩ. culpa ꝑ totum. Ros. §. 7.

12 Utrum comodatarius teneatur de deterioratione rei. R. q̄ non. si in ea re vsus ẽ quã accepit. ⁊ sine sua culpa deterior est facta. vt ff. como. l. eũ q rẽ in pñ. ⁊. l. si. ⁊ qd̃ dr̃ in. l. sed mihi vr̃. ff. eo. ti. vbi tex. Prope. n. res dr̃ ñ reddita qñ deterior facta redditur. Intellige ex culpa sua.

13 Utrũ comodatarius possit repetere ipẽsas quas fecit in re comodata. R. q̄ non. illas q̃ nālr rõe fiũt. vt puta cibãdo ⁊ huiusmõi. s3 alias sic. ut puta ipensas valitudis: vel fuge ⁊ huiusmõi. vt. l. in rebus. ff. como. §. pñt.

Utrũ comodatarius teneat de casu fortuito. R. q̄ non nisi pactũ seu mora interuenerit. d. c. vnico. ⁊. d. l. si ut certo. ⁊. C. como. l. i. ff. de ac. ⁊ ob. l. i. §. is uero qui. Aduerte tamen q̄ l3 morosus teneatur si res perijt. tñ i conscientia si eodẽ mõ apud dñm fuisset peritura. non credo teneatur nisi solum ad aliqd̃ interesse. si dñs passus est pp morã. de quo vide. ĩ. Mora. §. pe. ⁊ vltimo 14

Utrum remittens rem comodatam p nũcium ⁊ casu fortuito pẽt. teneatur. R. q̄ nõ casus est in. l. argentum. ff. como. ⁊ ibi glo. Nec ob. c. significante de pigno. q2 loquit in mutuo. qd̃ q2 est debitoris perijt sibi: q2 debitor est obligatus in genere: ⁊ genus perire non põt. l. incendium. C. si cer. pe. Res non comodata remanet in dño comodantis. ⁊ iõ perijt dño. Si uero perijt culpa nũcij. vel si fuit infidelis quõ tenetur. hẽs. s. §. xi. fm̃ illam distinctõem s3 culpã in qua fuit. puta quia cõmuniter babebatur idoneus. in nulla culpa est. l. argentum. ff. como. Si nõ sic. Sic uide de qua culpa tenetur. ⁊ fm̃ illam iudica. Ros. §. 10. 15

16 Utrum comodatarius possit ꝓferre res suas comodatis qñ oẽs saluare non potest R. q̄ si sue erant uiliores non potest. facit. l. quod nerua in si. ff. de po. Si uero erãt eiusdem preciositatis: similiter non potest si comodatum est factum gratia comodatarij. facit. l. in rebus. ff. como. Si uero est factũ grã comodãtis tm̃. ẽt suas viliores põt ꝑponere. facit. d. §. interdũ. Si aũt grã utriusq3: tunc solũ põt ꝑponere res suas si sunt eque ꝑciose. Qñ autem sue erant ꝑciosiores: potest eas ꝑponere rebus comodatis: q̃uis comodatum sit factum gratia recipientis tantum. q2 quilibet diligens hoc faceret. ⁊ non tenetur facere nisi quod diligentissimus fecisset. d. l. in rebus. ꝑmo. R. Et sic intellige. d. l. si vt certo. §. q̃ uero senectute. qd̃ nota: q2 facit ad multa ut qui tenetur de dolo possit ꝑponere viliores suas. Qui uero de leui: equales. Qui de leuissima: preciosiores solum

17 Quis põt comodare. R. fm̃ Mo. ti. comodati q̄ ille qui põt ꝯhere. facit in ar. l. iulianus. §. añ pe. ff. de ac. ep. ⁊ uen. ⁊ ea que bona fide possidemus. l. comodare. ff. como. ⁊ ẽt que mãla fiõ possidemus. vt ibidẽ sed non in conscientia. Ros. §. 9.

Quo sit dcm itelligat: vide s. Alienatio §. 10 cca. m. Vide in Res. depositum. §. 16. ubi ponit bonam Regulam in copensatione Et j. hic copensatio. §. 1.

18 Que sit nā comodati. R. idē Mō. vbi. s. q ē vt res ipa comodata restituat. qz h ē ð iure nāli. di. i. ius nāle. nec pōt rōe cpēsatōis directe retineri pterm alicuius debiti. l. vltimā. C. como. In cōtrium tñ tenetur ibidem coiter. ⁊ facit qð nō. Pa. ⁊ glo. in. c. bona fides. de deposito. qz solū phibetur cpensatio in deposito: ergo in alijs ctībus admittitur. qz exceptio firmat rlam. 32. q. 7. dñs.

Compaternitas

vide. j. Matrimonium. 3. impedimto. 7

Compensatio

est debiti ⁊ crediti iter se ctributio. vt. ff. de cō pensa. l. i.

1 Utr admittat i oibus. R. Pa. i. c. bona fides. de deposito. q sic i oibus q in suo gñe recipiunt functionem. i. qñ vna res pōt fungi vice alterius. sicut sūt cōter que csistunt in numero: pondere ⁊ mensura. In alijs āt cessat compensatio. Unde si tu teneris mihi restituere equum: ⁊ ego tibi. 50. ducatos non fiet compensatio. qz posset esse maior affectio quam hēo ad equum: qz sit quantitas pecunie. Secus aūt qñ nullum possumus pretendere interesse. vt pū. Mutuaui tibi pecuniam: ⁊ tu mihi quid simile. Item requirit q debitum sit liquidum vel de proximo liqdandum. l. fi. C. de compensa.

2 Utrum cpensatio indirecta hēat locū vbi nō hēt locū directa. R. Pa. i. d. c. bōa fides q sic. pū. res tua venit ad me. potero illam tenē donec mihi satisfeceris p debito meo vide p Cy. distiguētē i. l. si. nō fortē. §. si cēnū ff. de cdi. ide. Inno. vō i. c. cū oli cām. ð re. spo. dicit q auēte supioris possū accipē equalens qñ rem meam hē nō possum. all'i. c. dñs 23. q. 7. dummodo sine fraude mendacio vel calumnia recuperet: alr dicit q tenetur ad restitutionem. alli. c. non sane. 14. q. 5. Quod credo verum quando calumnia vel fraus perseuerat: alias non: quia licet peccauerit in recuperando non tamen peccat in retinendo: nisi scðm q dicam. j. Furtum. §. 40. ⁊. 41. Et sic serua in cscia lz quo ad forum contentiosum aliter foret diceñ.

Compositio

aicabil'. an possit interuenire i decis. ⁊ alijs spiritualibus ctībus. R. glo. in. c. statuimus de transa. q sic. vt ibi. ⁊ de decimis ex multiplici. ⁊ c. nuper cum alijs. Ita tñ intellige q nullum temporale detur p spirituali. qz simoniacum eēt. ut in iuribus in ea allāt pz.

Compromissum

pōt facē qlz sup rebus qs pōt alienare: seu libere disponere. In alijs aūt qs alienare non pōt sine certa solēnitate. nec pōt cpromittē sine illa solēnitate. facit: c. cuz ipr. ð arbi. ⁊ Pa. ibidē. fac gl. ⁊ Bar. i. l. nl' li. ff. de transac. ⁊. l. non solum. iuncta glo. C de pdi. mi. non ali. vbi cauetur q tutor non potest transigere sine autoritate iudicis sup illis rebus quas alienare non potest. Intellige qñ per transactionē sequeretur alienatio. sed sup fructibus ⁊ alijs q solus potest alienare. pōt ēt transigere. Quō cpromittēs teneatur. vide. s. Arbiter. §. 10.

Communicare

Uide. j. Eucharistia. 3. per totum.

Commutare

Uide. j. permutatio.

Concessum

intelligit ð iure coi qð non est phibitū. ar. 30. q. 4. q spiritualē ⁊. 16. q. i. sunt ñ nulli. §. di. ad eius. ff. ex qui. cau. ma. l. nec nō. §. qð eis. ff. ð pecu. l. mus. §. i. ff. de testi. l. i. Contra de transla. p. inter corpalia. ff. de colle. illi. l. i. Soluit glo. in. d c. iter corpalia. q pma iura loquunt in cstitutionibus affirmatiuis ⁊ non phibitiuis. sicut h̄a. Exemplum conceditur q contrahatur matrimonium. ergo semper ⁊ cuilibet. Exemplum in probitis. homicidium prohibetur ergo semper. nisi vbi inuenitur concessum

Conceditur aliquid alicui tribus modis 1
scdm Pa. in. c. super de do. post di. re. Prio in donatione uel hereditate. vt possit libere disponere sicut de re ppa. Secundo in feudo. vt vtile dñium transeat in uasalū. ⁊ directū remaneat penes dñz. de quo de feu. c. 2. Tertio donec vixerit qui recipit. ⁊ vt hoc casu. cōcessus vsufruct' rei. ⁊ talis pōt ius suum alteri concedere in vita sua.

Utr ccessū pp necessitatē extēdat ultra ne 2
cessitatē. R. Pa. i. c. ðs q ð vi. ⁊ ho. cle. q ñ nisi qtū necessitas expostulat. Et sic ca litata: litatum pdat: effectū. ar. d. c. ðs qui. in uerbo. quantū ad hoc spectat.

Utr ccedēs ccedat necīo oia q sequun 3
tur ex illo. R. q sic. s. di. quo iure. ⁊ de offi. dele. cū sup. de dolo ⁊ ctu. cū dilectus.

Utr ccesso pncipali ccedat ⁊ accessoriū. 4
R. q sic. qz cōissa cā: cōmitit ⁊ ea que ad cāz spectant. de offi. dele. pterea. in tex. ⁊ in glo

Cōditio. 2x suspēsiua 2 Resolutiua vid. j. mrio. 3. impedito 3. §. xi. vers. qda postilla

faciat qd ex offo facere deberet: vel p minas cogit aliquē ad faciēdum: vel ñ faciēdum i obite. vt colligit ex. l. 1. 3. 4. 5. τ. 6. ff. ad legē iul. repe. Unde tal' cōcussor efficitur ifamis si ɔdemneur de hoc crie. τ sm canões pu nit pena quadrupli. 18. di. quī.

1 Utrum sit peccatum mortale concussio R. q sic. p3 lu. 3. vbi Jo. militib' vt saluarēt dixit. Neminem concutiatis neqz calūniaʒ faciens. facit q sit peccatuʒ mortale. 23. q. 1. militare in si.

2 Utrū sit restituēdū de necessitate per con cussionē acceptū. R. q sic nisi sit datum ob mali faciēdū. qr tunc cū taliter dans nō re petat pp turpitudinē suaʒ si restitui dʒ dabi tur pauperibus. qd cū ius nō pcipiat. erit d ɔsilio. vt patebit. j. Restitutio. 1. i. v. turpe. sʒ datum p cōcussionē al' ut faciat qd tenebat. necessario ē restituēdū illi qui dedit. v l' eius heredibus aut si ignorant: pauperibus. qr i ɔscia ñ valet talis donatio ar. l. 1. §. q hono rāde. ff. quarū re. ac. nō da. facit. c. sane. 14. q. 5. τ. l. 1. ff. qd me. cā. Et hoc verum in his q hñt stipēdia publica vt talia officia admi strent al' nō credo de necessitate teneant re cipiēdo debitas sportulas nisi in casu quo gratꝫ esset obligatus offm admistrare. vt pu ta pauperi τ huiusmodi facit. d. c. militare cū gl. sua: vide. j. Judex. §. 8. et 18

Condemnatus.

ad mortē vel mutilatōem membri. an possit fugere vide. j. Fugere. §. 1.

Condictio

est triplex. Pria rōe stat' psōe vt cū qs. liber: vel fuil' ɔdictōis dicitur de ser. nō or. c. vltimo. 32. q. 4. liberi τ. s. ti. Colonus. Secunda ē in rebus q libere l' seruil' ɔdic. dñr. ff. τ. C. de seruitu. p totū. Tertia dr ɔdictio pmissionis l' alterius actus. Et hec differt maxie a modo τ a causa.

1 Quō ɔdictio cōcipit. R. q p si. modus p vt. causa vero per quia.

2 Quid ē ɔdictio tertio mō dicta. R. ē futurus euētus i quē actus suspēditur sm Bar. i. l. 1. in prima col. ff. de cōdi. τ demō. τ Jo. an. τ Car. in. c. verū de condi. appo. vñ ante euētum ɔdictionis nihil est. l. 1. C. de condi. inser. τ. l. cedere diem. ff. de v. si.

3 Modus autem est exortatio: siue inuitatio ad renumerationem quandam: siue i plementum loco eius quod est factuʒ. τ iō non suspendit sed clarificat. vnde promissū sub modo potest peti de presēti prestita cautione de modo obseruando. l. qui heredi iuncta. l. quibus diebus. §. terminus minor ff. de condi. τ d. τ quod nō. in. c. verum de condi. appo.

Causa vero de preterito vel presenti est sumpta ratio dispōis vel motus. 4

Demonstratio est ex preterito vel presēti aliquo accidenti vel qualitate rei que gerit certificatio. vel liquidatio. 5

Utrum condictio comprehendat aliquādo modum. R. q condictio sumitur primo latissime. τ tunc comprehendit etiam. modum. vt in. c. 2. τ. c. ver de condi. ap. Scdo late. τ tunc comprehendit condictiones q etiam sunt de preterito vel presenti: que proprie non sunt condictiones. quia non suspēdunt actum: cum in rerum natura sint certe l. cum ad presens. ff. si cer. pe. Tertio prope τ tunc quando confertur in futurum euentuʒ siue incertitudo sit respectu rei: siue diei licet alique glo. dubitauerint de die mortis Ita tenet glo. in. l. in omnibus. ff. de regu. iu. tex. est in. l. quodcunqz. §. 1. ff. de. v. ob. 6

De condictione in matrimonio aut in religiōe. vid. j. Matrimonū. 3. Impedimto 3. τ Religiosus. §. 4. de condictione donationis. vide. j. Donatio primo. §. 46. 7

Condictio possidentis potior ē vbi ē par causa turpitudinis. ff. de condi. ob tur. causam. l. si ob turpem. §. porro. 8

Utrum condictio tacita faciat contractuʒ condictionalem. R. q non facit. l. condictiones. ff. de condi. τ. demon. de quo dic. vt infra. Matrimonium. 3. Impedimento. 3. §. 1. 9

Utrum condictio que omnino est extrinra suspendat. vide. j. Matrimoniuʒ. 3. Impedimento. 3. in prin. 10

Utrum condictio viciet aliquando cōtractum an vicietur. R. vt colligitur in titu. de condi. ap. per doc. τ per legistas de condic. τ demon. τ alijs locis q aut condictio est contra naturam τ substantiam contractus. τ sic viciat contractum: τ nō viciatur. vt in. c. si. de condi. ap. facit. l. cum hi. §. si p tor. ff. de transac. τ id dicitur de substantia actus sine quo non potest stare actus. τ econtra non dicitur de substantia actus sine quo potest stare. ut communiter nō. doct. in d. c. si. Facit quod nō. Bar. in. l. 1. ff. de li. τ posthu. τ quod nō. in. l. 1. in prin. ff. de verb. ob. Et hoc veruʒ primo si apponatur a pncipio contractus. Secus si post contractum quando contractus non potest dissolui voluntate partium vt matrimonium. c. 11

Cōditio ē qda adiectio posita vl intellecta i dispositioē. suspēdens vl resolues ipaʒ dispoēz: hac diffone. post. pan. i Rca de ɔditio. appo.

5 ¶ Utrum ɔcessũ de grã spãli debeat trahi
ab alijs i exẽplũ. R. ꝙ nõ. ꝺ priui. sãe. ĩi ꝺ h.
6 ¶ Utrũ ɔcessum a papa: vel ab alijs expiret
morte. vide. ĩ. Gra. §. 2. ⁊. 3.

Concilium

gnãle congregare: ẽ
ꝓuiliũ solius pape. 97. di. c. 1. ⁊. 2.
⁊. 2. q. 6. c. ideo. el. i. ⁊. 3. di. §. porro. vñ sine
auc͂te pape ɔgregatũ. nullũ hẽt firmamtũ.
17. di. §. i. ⁊ ꝑ totũ. de elec. significasti. añ fi.
1 ¶ Quatuor ɔcilia vz Nicenũ: Constantinopolitanũ. Ephesinum: ⁊ calcedonẽse: sunt
tãq̃ quatuor euuangelia seruanda. 15. di. sicut sancti.
2 ¶ Utrũ ꝓuincialia ɔcilia possint celebrari sine auctoritate pape. R. ꝙ sic. tñ cũ auc͂te patriarce: aut primatus. aut archiepi. 3. di. §.
porro. 18. di. in summa
3 ¶ Quã ꝓuincialia ɔcilia debẽt celebrari. ⁊ q
ɔuenire tenẽãtur: hẽs plene. 18. di. ꝑ totum.
Et ad qd debeãt celebrari. q̃ notãda sũt ɔ
archiepos: si ɔfitentur.

Concubinatus

vtrũ liceat. R. Jo. an. post Host. in rl'a sine culpa in
mercurialibus. ⁊ recitat: Pa. i. c. vt clicoꝝ.
de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ nõ. ẽt de iure ciuili. quia
ex quo ius canonicũ expsse ꝓhibet. vt ẽ tex
nõ. 32. q. 4. nemo. Jmo ꝺs. vt in. c. meretrices ea. q. vbi dr ꝙ i illo ꝓcepto. exo. 20. nõ
me; chaberis. ꝓhibet ois coit° ꝓt vxoriũ:
⁊ lex ciuil'i spũalibus subiciat se dispõni iuris canonici. i aũt. vt cle. aꝑ pro epi. ⁊ i aũt.
de eccle. ti. facit. c. clici. de iudi. ergo. ⁊c̃.
1 ¶ Utꝝ ɔcubinarius possit absolui nisi abiciat ɔcubinã. R. ꝙ si ẽ ꝑiculũ recidiuij nõ põt
absolui nisi abiciat: qꝛ nõ ẽ ɔtritus. 24. q. 3.
legat. Si vero nõ ẽ ꝑiculum de recidiuo. tñ
si factum ẽ notatoriũ non põt absolui. qa
tenetur eã abicere ad tollẽdũ scãdalũ ppli
maxime qñ ẽ violẽta suspicio de eorum incontinentia. pp mores eoꝝ. al' sic. Et qꝺ dico
de ɔcubinario. idem dic de ɔcubina. facit
ad hoc. 34. di. audite.
2 ¶ Utꝝ sacerdos ɔcubinarius sit suspẽsus. R.
Pa. in. c. uestra. de co. cle. ⁊ mu. ꝙ quo ad
deum ⁊ se nulli dubiũ. cũ sit in mortali peccato. ⁊ iõ peccat mortalr̃ celebrãdo. ꝺ quo
dic ut. s̃. clericus. 8. §. 1. Tñ si ẽ ocultus ñ efficitur irregularis celebrando. ut notat Jnn.
in. c. si celebrat. de cle. ex. mi. Si uero ẽ manifestus. ita ꝙ nll'a possit tergiuersatiõe celari. tunc suspensus est ab officio. pꝫ. 32. di. c.
ꝑter. Nam nõ est differentia inter interdicimus ⁊ suspendimus. qꝛ nõ reffert quid de
equipolẽtibus fiat. c: lꝫ ex quadam de testi.
l. non pñt. ff. de legi. Et hoc est claꝝ. 32. di. §
veꝝ. Et iõ si celebrat est irregularis. c. i. de
re. iudi. li. 6. ⁊ ẽt suspensus a bñficio. ut in.
ꝺ. c. ꝑter cũ glo. Secus si ñ hꝫ talẽ operis euidentiam. Multi tñ doc. uolunt ꝙ reqrat
monitio. alr̃ ñ sit suspensus ipo facto: nec incurrat irregularitatem. Sed ꝑmũ uer°. Et
idẽ qꝺ de sacerdote. dic de clerico in minoribus: aut quocunq̃ alio iferiori a sacerdote. ut nõt. Archi. in. c. ad h. 32. di. Et silr̃ sunt
irregulares si exercent actũ cuiuscũq̃ ordinis. ⁊ solus papa dispensat. c. i. ꝺ re iudi. li.
6. ⁊. c. i. ꝺ sẽ. ex. li. 6. Et idẽ dic de quocunq̃
peccato mortali. sicut de fornicatione. ut. supra. Clericus. 8. §. quarto.
¶ Utrum peccet mortalr̃ audiens missam sa 5
cerdotis concubinarij: uel recipiens sacramenta. Dic ut. s̃. clericus. 8. §. 2.
¶ Quis dr̃ concubinarius manifestus ut in 4
currat ipo iure ꝑfatã penam suspensionis.
R. Pa. in. ꝺ. c. vestra. ꝙ tũc qñ fornicatio ẽ
ita notoria ꝙ nll'ã hꝫ dubitatõeꝫ. ut puta qñ
publice tꝫ ɔcubinã sicũ uxorẽ ⁊ nutrit filios
ita ꝙ non auderet diffiti: aut negatio nulla
eẽt. ut dicit glo. ~~in. l. sententiã.~~ in v̓. celari. ~~C.~~
~~ꝺ pe. facit. l. illõ. §. sꝫ ⁊ si. ff. ꝺ tri. ac.~~ ⁊. 32. di.
nullus. ⁊. c. ꝑter. Si aũt ñ est ita notorium:
sed ꝓbabilr̃ põt tergiuersari. ut qꝛ tꝫ concubinam cum matre ⁊ dicit eẽ pedisecã matris ⁊ huiusmodi. tũc requiritur monitõ. ⁊
añ eã non incurrit. facit. c. si qui. 81. di. ⁊. c.
sicut de coha. cle. post monitionẽ sic: nisi desistat. Et sic concorda doc. qui sunt uarij in
hoc. ut illi qui dicunt monitionẽ necessariam. intelligãtur quando ñ põt tergiuersari.

Concussionis

crimẽ ẽ: cũ
qs minat. alicui. nisi ita ul' ita faciat
faciam: uel non faciam ⁊c̃. ꝭm glo. i. §. concussionis. i. q. i. in. l. iubemus. C. ad. l. iul'. repe. posita. i. q. i. §. iubemus. videtur sentire
ꝙ concussio est quando iudex venalem dat
sententiam alias non daturus: vel penam
premio remisit. vl' cupiditate ingessit. ⁊. ff.
de concus. l. 2. concussionem facit qui pecuniam accipit eo ꝙ crimen minatus sit. ⁊ q
in accusationem innocentium coierunt: vel
qui pecuniam ob accusandum: vel non accusandum. denunciandum vel non denunciãdum: vel ferendũ testimonium accipit.
Et breuiter concussio est proprie quando
quis habens aliquam potestatem vel officium pecuniam accipit ob iudicandum: aut
decernendum: vel quo magis: vel minus

Condicio .2. suspensiua 2 vid. i. matrio. 3 impedi.[to] Resolutiua 3. § xi. vest. qda postilla

faciat qd ex offo facere debebat: vel p minas cogit aliquē ad faciēdum: vel ñ faciēdum i obbite. vt colligit ex. l. i. 3. 4. 5. τ. 6. ff. ad legē iul. repe. Unde tal' cōcussor efficitur ifamis si ɔdemnetur de hoc crie. τ fm canōes punit pēna quadrupli. 13. di. qm̄.

1 ¶ Utrum sit peccatum mortale concussio R. ꝗ sic. p3 lu. 3. vbi Jo. militib' vt saluarēt dixit. Neminem concutiatis neqꝫ calūniaꝫ faciens. facit ꝗ sit peccatuꝫ mortale. 23. q. i. militare in si.

2 ¶ Utrū sit restituēdū de necessitate per concussionē acceptū. R. ꝗ sic nisi sit datum ob maliū faciēdū. qr tunc cū taliter dans nō repetat pp turpitudinē suaꝫ si restitui dꝫ dabitur pauperibus. qd cū ius nō pcipiat. erit d ɔsilio. vt patebit. i. Restitutio. i. i. v. turpe. sꝫ datum p cōcussionē al' ut faciat qd tenebat. necessario ē restituēdū illi qui dedit. v l' eius heredibus aut si ignorant: pauperibus. qr i ɔscia ñ valet talis donatio ar. l. i. §. q̄ honorāde. ff. quarū re. ac. nō da. facit. c. sane. 14. q. 5. τ. l. i. ff. qd me. cā. Et hoc verum in his q hñt stipēdia publica vt talia officia administrent al' nō credo de necessitate teneant recipiēdo debitas sportulas nisi in casu quo grat' esset obligatus offiū administrare. vt puta pauperi τ huiusmodi facit. d. c. militare cū gl. sua: vide. i. Judex. §. 8. et 18

Condemnatus.

ad mortē vel mutilatōem menbri. an possit fugere vide. i. Fugere. §. 1.

Condictio

est triplex. Pria rōe stat' psōe vt cū qs. liber: vel fuit ɔdictōis dicitur de ser. nō or. c. vltimo. 32. q. 4. liberi τ. 8. ti. Colonus. Secunda ē in rebus q̄ libere l' seruil' ɔdic. dñr. ff. τ. C. de seruitu. p totū. Tertia dr ɔdictio ɔnuissionis l' alterius ɔctus. Et hec differt maxie a modo τ a causa.

1 ¶ Quō ɔdictio cōcipit. R. ꝗ p si. modus p vt. causa vero per quia.

2 ¶ Quid ē ɔdictio tertio mō dicta. R. ē futurus euētus i quē actus suspēditur fm Bar. i. l. i. in prima col. ff. de cōdi. τ demō. τ Jo. an. τ Car. in. c. verū de condi. appo. vñ ante euētum ɔdictionis nihil est. l. i. C. de condi. inser. τ. l. cedere diem. ff. de. v. si.

3 ¶ Modus autem est exortatio: siue inuitatio ad renumerationem quandam: siue i plementum loco eius quod est factuꝫ. τ iō non suspendit sed clarificat. vnde promissū sub modo potest peti de presēti prestita cautione de modo obseruando. l. qui heredi iuncta. l. quibus diebus. §. terminus minor ff. de condi. τ d. τ quod nō. in. c. verum de condi. appo.

¶ Causa vero de preterito vel presenti est sumpta ratio dispōis vel motus. 4

¶ Demonstratio est ex preterito vel presēti aliquo accidenti vel qualitate rei que gerit certificatio. vel liquidatio. 5

¶ Utrum condictio comprehendat aliquādo modum. R. ꝗ condictio sumitur primo latissime. τ tunc comprehendit etiam modum. vt in. c. 2. τ. c. ver de condi. ap. Scdo late. τ tunc comprehendit conditiones q̄ etiam sunt de preterito vel presenti: que proprie non sunt conditiones. quia non suspēdunt actum: cum in rerum natura sunt certe l. cum ad presens. ff. si cer. pe. Tertio prope τ tunc quando confertur in futurum euentuꝫ siue incertitudo sit respectu rei: siue diei licet aliqne glo. dubitauerint de die mortis Jta tenet glo. in. l. in omnibus. ff. de regu. iu. tex. est in. l. quodcunqꝫ. §. i. ff. de. v. ob. 6

¶ De conditione in matrimonio aut in religiōe. vid. i. Matrimoniū. 3. Jmpedimēto 3. τ Religiosus. §. 4. de conditione donationis. vide. i. Donatio primo. §. 46. 7

¶ Condictio possidentis potior ē vbi ē par causa turpitudinis. ff. de condi. ob tur. causam. l. si ob turpem. §. porro. 8

¶ Utrum condictio tacita faciat contractuꝫ condictionalem. R. ꝗ non facit. l. condictiones. ff. de condi. τ. demon. de quo dic. vt infra. Matrimonium. 3. Jmpedimento. 3. §. 1. 9

¶ Utrum condictio que omnino est extitura suspendat. vide. i. Matrimoniuꝫ. 3. Jmpedimento. 3. in prin. 10

¶ Utrum condictio viciet aliquando cōtractum an vicietur. R. vt colligitur in titu. de condi. ap. per doc. τ per legistas de condic. τ demon. τ alijs locis ꝗ aut condictio est contra naturam τ substantiam contractus. τ sic viciat contractum: τ nō viciatur. vt in. c. si. de condi. ap. facit. l. cum hi. §. si p tor. ff. de transac. τ id [illegible] dicitur de substantia actus sine quo non potest stare actus. τ econtra non dicitur de substantia actus sine quo potest stare. ut cōmuniter nō. doct. in d. c. si. Facit quod nō. Bar. in. l. i. ff. de li. τ posth. τ quod nō. in. l. i. in prin. ff. de verb. ob. Et hoc veruꝫ primo si apponatur a principio contractus. Secus si post contractum quando contractus non potest dissolui voluntate partium vt matrimonium. c. 11

Alia alia [illegible] qd. dicat

Condicio est qda adiectio posita vl intellecta i dispositioe. suspēdens ul. resoluēs ipaꝫ dispoeꝫ: hac diffne. pon. pan. i R.ca de ɔditio. appo.

Coffe° giugū ica mrīoiali. An cōq valeat · 9 giugiū, vid oīo pan. i. c. sup co. de co. q. cog. gsa. vx. sue. v bn explanat hanc mat

dixit.32.q.4.τ.c.ex litteris de diuoz:τ votum τ huiusmodi.facit.l.per seruū.§.denique.ff.de vsu τ habita. Secūdo veruȝ si per ambas partes apponat τ de alijs vide infra. Matrimoniū.3. Impedimento.3. Aut nō est cōtra substantiā contractus.sed ē aut impossibilis aut turpis.τ sic viciatur τ reicit τ non intrat in cōtractibus spiritualib⁹. puta matrimonio τ voto τ huiusmodi. vt nō.in.d.c.si. In ꝯtractibus autē temporalibus regulariter viciat.vt nō.i glo.in.d.c.si. per iura i ea allegata. Et hoc uerum in ꝯtractibus qui fiunt inter viuos. In contractib⁹ vero qui fiunt in vltima volūtate sic distinguo.aut ꝯdictio impossibilis addicit in personam onerati.vt puta testator iubet q heres suus digito tāgat celuȝ:τ si nō tetigerit det centum Dyno.τ sic ñ valet legatum de cētum factum Dyno.qꝛ ꝯditio viciat Insti. de lega.§.si.nō.glo.i.l.vnica.C.de his que pe.no.τ ibi tȝ cum hac distinctiōne. Aut impossibilis ꝯdictio addicitur i persōa honorati.i.eius cui fit legatum.vel eius qui heres instituitur.qꝛ sub ꝯdictione impossibili alicui fit legatum.vel aliquis istituitur heres. puta. Si ticius celum digito tetigerit heres esto:vel hēto centum.τ isto casu fauore vltime volūtatis reicitur ꝯdictio.τ valet institutio τ legatum.insti.de here.isti.§.impossibilis τ cōiter doc.in.d.§.fi. Bar.tamē in l.i.ff.de ꝯdi.insti.tenet ꝯ ꝑdictam distinctionem de qua ibi vide.sed parum ad nos. Et nō.q ꝯdictio turpis aut ipossibilis quo ad hoc equiperātur vt i.d.c.si.nō. Aut ꝯdictō nō ē nec turpis nec ipossibil' nec contra substātiam actus:τ sic viciat.vt nō.i.c.de illis. de condi.appo.

Conductor

Quis dicatur vid ꝯ.locatō in pri. Et quō est excomunicatus q ante tp̄s ꝯductōnis ꝯducit domū bononie alicuius doctoris vel scolaris sine ꝯsensu ipsius inglini vide.ꝯ.Excō.7.cāu.4.

Confessio

Delicti an sit faciēda ad interrogatōeȝ iudicis. R̷. Pa.in.c. cū super de ꝯfe. Aut ꝑceditur a iudice ꝑ inquisitōem ex mero officio iudicis.τ tūc si scelꝯ ē notoriū:vel isamia flagrat:vel qn̄ semiplene ꝑbatuȝ ē.τ sic rñderetur veritatē sub pena mortalis peccati fȝ Tho.ſa ſe.q.69. ar.i.tex.nō.in.c.cū dilecti de accu. Et h̄ verū qn̄ nō agit ad aliā penam q̄ʒ spūaleȝ. Si vero factū nō ē notoriū:neqȝ flagrat isamia.tūc nō tenetur rñdere ar.c.qualr τ qn̄ el primo de accu.et si iurasset dicere v̄itatem fȝ hen. de gan.in prio.quol'.q.33.nec ē obediēduȝ in hoc plato.qꝛ ꝯ caritatē. Occulta enim publicāda ñ sunt:sed soli deo relinquēda. 6. q.i.si oia.τ.c.oues.τ.c.ex merito. Aut procedit a iudice ad instantiā ptis.τ sic necessario ñ est rñdendum nisi id de quo q̄ritur sit famosum τ ipediat ordis executōeȝ:seu beneficij retētiōnē de quo nec venit imponenda pena tpal'. Sed dicet ne mendaciū. R̷. q nō sed vtet alijs v̄bis duplicibus τ silātis. ar.22.q.5.§.ex his.

Utrū confessio iudicial' p̄iudicet ꝯfitenti. R̷.fm Pa.in.c.ex pte de ꝯfe.q sic.si sit maior.25.annis τ sit spōte:τ ex certa scia:τ expressa cā:τ corā suo iudice:τ parte p̄nte.τ nō sit ꝯ naturaȝ:nec ꝯ ius τ fiat de re litigiosa τ ñ sit ꝯ libertatē:al' nō p̄iudicat.vide diffuse in.d.c.ex pte.qꝛ potius ē fori ꝯtentiosi.

Utrum ꝯfessio ex iudicial' p̄iudicet in abn̄tia ptis. R̷. Pa.in.c.si cautio de si.instru.q qn̄ pmissio fit p̄nti sic ꝑmitto tibi p̄nti q dabo abn̄ti centum.τ tūc obligatur naturaliter τ de iure ciuili. Secus si diceret promitto tali abn̄ti centum.qꝛ tunc ñ obligatur ēt naturalr.qꝛ nō est cui acquiratur obligatio. Ita nō.glo.τ doc.in.l.stipulatio.§.si qs insulam.ff.de.v̄.ob.τ in.l.i.ff.de pac.τ i.c. si tibi abn̄ti de ꝑben.li.6. Fallit hoc qn̄ dicit tutori pupilli:curatori furiosi:actori vniuersita tis q promittit eius pupillo:furioso:vl' vniuersitati.qꝛ obligat.l.cū qui.§.4.cū tribus se.ff.de consti.pec.

An quis teneat confiteri positōem in qua qs petit.20.cū solū.x.hēre d̄beat.aut cū absolute petit qd ei debetur sub condictione. R̷.secundum Bar.in.l.i.§.si stipulanti.ff.d̄ verbo.ob.τ in.l.si is qui ducenta.ff.de re. du. Aut quod ponitur in positionibus seu libello est falsum ratiōe qualitatis.τ sic potest negari in totum.quia videtur aliud factum. Et sic intellige glo.in.c.si.de confe.li. 6.τ in.c.2.de testi.co.li.vt puta quod d̄beo sub condictione petit absolute,aut dixit q comedi hodie. τ fuit heri τ huiusōdi. Ratio quia si confiteretur sic. Debeo.sed sub condictione.actor posset accipere partem cōfessionis pro se.scilȝ q tenetur ei:τ reus habēt probare q teneatur sub condictione.secundum cautelam Pa.in.c.i.de po. pꝛela.τ doc. Bar.in.l.aurelius.§.idem.ff.d̄ li.le.vbi dicit q si quis confitetur se interfecisse hominem:sed propter suam defensio

nem q̄ non credetur ei q̄ propter suam d
fensionem. Et ponit rationem. quia p̄sūp
tio est contra eum ratōe operis perpetrati.
cum sit factū a iure dānatū. Item q2 cōīt
non contingit q̄ agressus iterficiat agresso
rem. vbi vero hec cessant: tene q̄ nō potest
q̄s accipere partem ꝯfessionis pro se: τ par
tem refutare. qñ confessio est facta vnico cō
structu. sic tenet Archi. in. c. i. de confe. li. 6.
Tū quia magis tutus ē non confitēdo veri
tatē poterit negare. Aut qd̄ ponitur i libel
lo: seu positionibus est falsum in quantitate
seu in parte sūme: seu i parte rei. vt q2 petit.
20. τ ñ debet habere nisi. x. vel petit totum.
τ nō debet habere nisi medium. τ tūc tene
tur ꝯfiteri veritatem. vnde tenuit Ido. q̄ si
talem positionem negat ex toto q̄ est piur⁹
τ facit tex. cum gl. i. l. pupillus. §. fi. ff. de v.
si. vbi patet q̄ debitor negans rem esse suā
negat sibi esse cōmunem. τ glo. in. c. fi. 12. q.
i. Ibi tamen addit glo. q̄ res ciuitatis: vel
vniuersitatis nō est cuiuslibet. 12. q. 2. q ma
numittitur. τ in. l. qui solidum i pri. ff. de le.
2. vbi petens totum ꝯstituit aduersariū i mo
ra in parte debita. Et hoc est contra ꝓcura
tores nr̄i temporis.

4 ¶ Utrum ꝯfitens ꝯsotium crīs sit testis ido
neus ꝯtra socium. R. q̄ nō. vt nō. glo. in. l. si
filium. C. de li. cā. Et ideo ñ debet iterroga
ri de ꝯsocijs. vt in. l. fi. τ ibi per doc. C. de q̄
stio. Intellige q̄ ñ debet iterrogari quo ad
hoc vt sit testis. sed bene potest iterrogari.
vt p. eius dcm̄ possit inueniri v̄itas ab alijs.

5 ¶ Utrum interrogatus vel sua spōte dicēs
faciat idicium ꝯtra socium. R. q̄ ñ. vt nota.
Bar. in. l. i. §. finus. ff. de questio. Maxime
cum omne idicium d̄beat probari per duos
testes. vt per glo. τ doc. i. l. fi. C. famil. herc'
τ per Bar. in. l. fi. i antepe. q. ff. de questio.
per Ange. in. l. fi. ff. qd̄ me. causa per Bal. i
. l. qui ꝓponebatur. ff. de le. 2. vnde lʒ vnus
testis quādo deponit directe super ipso fcō
principali. puta q2 vidit cōmi ipm malefici
um faciat indicium si est omni exceptōe ma
ior. vt nō. i. l. si quis. C. ad. l. iul. maie. Bar.
i. l. fi. ff. ad. l. cor. de sic. τ Bal. in. l. fi. C. fāi.
hercis. Sali. i. l. fi. C. de questio. nō. Bar. τ
Ange. i. l. i. ff. de fur. Tamē supradictus soci
us ex quo ꝯfessus est crimen suum ē ifamis
ifamia facti saltē. ideo nō est testis omni ex
ceptōe maior. q2 vil' τ infamis non facit in
dicium aliquo modo. Ita dicit Bar. in. l. i.
§. idem cornelio p illum tex. ff. de q̄stio. Et
Bal. i. c. i. i. §. sacramētum de ꝯsue. rec. feu.
dicit q̄ illud qd̄ d̄r vnum testem facere indi
cium. debet intelligi si est vite probate vel bo
ne opinionis nec pōt haberi suspectus fa
miliaritate: vel fama mala l' alia cā arbitrio
iudicis. Et ideo secundum eum infamis in
famia facti nō est idoneus testis. vt notat et
ipse Bal. in. l. fi. C. de requi. re. per nō. ibi p
glo. Et quid sit indicium. τ quomodo pro
batur. τ in quibus fallit quod. s̄. dictum est
vide. j. Indicium p totum.

6 ¶ Quid si essent duo vel tres testes singula
res qui confiterentur contra tertium. R. q̄
nullo modo possunt coniungi ad faciendū
indicium: nisi sit testis omni exceptione ma
ior. vt. s̄. dixi in. §. precedenti. τ multominꝰ
ad faciendam plenam probationem. Ratō
quia cum duo testes requirantur regularit̄
vt dictum est: tales non sufficiunt. quia vnū
quodcumqꝫ dictum de per se imperfectum
est. ita nō. Bal. in. l. si quis ex argentarijs
§. i. ff. de edendo τ patet per nō. per. d. An
to. in. c. licet de testi. dum loquitur de proba
tione per testes singulares. Nec ob. q̄ vnꝰ
testis deponens super facto principali iun
gatur cum probatione fame. vt probatur in
in. l. 3. §. eiusdem. ff. de testi. τ per Bar. in. l.
admonendi. ff. de iureiurando. Illud est.
quia hic est perfectum scilicet vnus testis in
teger vt dictum est. Item fama que facit per
fectum indicium: vt notat Bar. in. l. de mio
re. §. si plures. ff. de questio. Item nec ob. q̄
due probationes semiplene diuersi generis
coniungantur ad vnam plenam faciendaʒ.
iuxta nō. per Bar. in. d. l. admonendi. quia
illud verum quando coniunguntur ad eiʒ
dem actūʒ. sed due probationes diuerso-
rum actuum τ diuersorum generum nunq̄
coniunguntur ad plenam probationem fa
ciendam. Iste est casus τ ita deducit. Bal.
in. l. testium in fi. c. de testi. τ idem Bal. in
. l. obseruare. C. quomodo ap. non reci. po
suit. d. Anto. in. c. veniens el primo de testi.
Ex istis infertur q̄ due mulieres dicentes
se peccasse cuʒ aliquo non possint iungi ad
faciendum indicium perfectum: nec artan
dum ad veritatem dicendam etiam cuʒ ali
quibus coniecturis: maxime cum deponāt
de delicto perpetrato in eorum corpore iux
ta notata per Bar. in. l. si quis i grau. ff. ad
sc. consul. sil. vbi dicit q̄ nullum facit indi
cium. Et idem Angu. in. l. 2. C. de cal. vide
infra. Testis. §. 23. quādo dicantur singula
res.

Confessio

Sacralis pri
mo qd̄ ē. R.

secundum Ho. q̄ ē ltia corā sacerdote pe
catorū suorꝫ declaratio. vel fm Dir. Confes
sio dr̄ quasi simul vel ex toto: vel vndiqꝫ fas
sio. Nā sicut snīa sic ꝯfessio q̄ generat snīaz
dꝫ esse certa. vn̄ in. l. certū. ff. de ꝯfe. certum
inqt cōfessus pro iudicato erit.

1 ¶ Qual' dꝫ eē ꝯfessio ut sit lcīa. R̄. fm coiter
theologos in. 4. di. 17. q. 16. dꝫ hēre ꝯditio
nes q̄ ꝯtinent i hijs v̄sibus Sit siplex humilis
ꝯfessio pura fidelis Atqꝫ frequēs nuda discre
ta libens verecunda Integra secreta lacri
mabilis accelerata Fortis et accusans et sit pe
re parata Quas Ri. expoit in. 4. di. 17. ar. 3. q
ultia. Siplex. i. ut nihil admisceat qd̄ n̄ fac
ad peccati q̄ntitatē. Humil' i v̄bo et signo.
Pura. i. recta intentōe facta. Fidelis. i. uera
vt nihil de falsitate admisceatur. Frequens
qꝛ ualde est utile. Nuda non inuoluta v̄bo
rum obscuritate. Discreta ut maiora cum
maiori grauitate. Libens non necessitate:
sed libera uoluntate. Uerecunda non iactā
tia plēa. Integra ut nullū retineat. Secreta
non publica. Lacrimabilis ex dolore cor
dis. Accelerata ne nimis ꝓlōgetur. Fortis
ne ex uerecundia diminuat. Accusans se nō
alios. Parere parata s. ad obediētiā ꝯfōris.

2 ¶ Utrū ꝯfitē ꝓdcōes suroēs ē necessitate ꝯfōis
R̄. Ri. vbi. s̄. dic̄ q̄ n̄: sꝫ q̄dā ē ꝯgruitate. sꝫ
vt clarius itelligant multas inferā q̄ones

3 ¶ Utrum noiatio ꝑsone cū qua qs peccauit
sit necessaria ad peccati ꝯfoēz. R̄. sꝫ Ri. u. s̄
ar. 2. q. 5. q̄ aut noiatio ꝑsoē ē necessaria ad
pecati magnitudinē. et spēz exprimēdā: et tc̄
ē necessaria. vt pū. qꝛ peccauit cū matre nec
hēat aliā ꝯsanguineā. qꝛ si hēt aliā cōsan
guineā. pū. sorores. sufficeret dicē peccaui
cū ꝯsanguinea mea i primo gradu. Aut tal'
noiatio solū ē vtil' ꝯfitenti. vt ꝯfessor melius
sciat iponere ꝯsilium et p̄niaz. et sic silr̄ ē ne
cessaria. Aut ē vtilis illi cū quo peccauit. et
tūc pōt dicere: sed nō i ꝯfessione: qꝛ sic ꝯfes
sor nō posset alqd facere nisi extra ꝯfōnez
ei dicat. Aut nō ē vtilis nec ei qui ꝯfitetur:
nec ad correctionem illius cū quo peccauit
nec ad expressionem spēi peccati et sic non
solum dꝫ tacere eius expressionē. Imo dic̄
Ri. q̄ credit teneat celare et vt dicit sanctus
Bo. in. 4. di. 21. p̄te. 2. ar. i. q. 3. q̄ ꝯfitēs si ex
primit nō effugit detractionem: nec ꝯfessor
si adhoc ꝯsentit. Similiter qn̄ noiatio ꝑsoē
esset cum periculo alterius: ēt si circunstan
tia esset de necessitate: omittenda est secūdū
Pe. de pal. in. 4.

4 ¶ Utrū reqrat ad ꝯfessionem q̄ fiat genu fle
xo: capite discopto. et huiusmōi. R̄. q̄ n̄ nisi
de bono et equo. Principali. n. humilitatē
cordis requirit deus. 14. q. 5. si qd. Cūuis ac
tus huiles corporis ipam inducāt. et i ipsis
mereamur.

¶ Utrū confitens ꝓp gloriam vanam: l'aliū
malū finē peccet mortali. R̄. q̄ sic: qꝛ puer
tit finē sacri: facit ad hoc qd̄ dico. j. honor. §
7. ymo nec sacrm̄ suscipit: qꝛ pars eētialis
huius sacri que consistit in actu suscipientis
est actus interior. Un̄ sine eo nō est: sicut nō
ꝯheret matrimonium: q̄ contrahendo non
intenderet: nisi in carnalem copulā ad tps:
Tenet. n. qs ꝯfiteri pecata sua: ut deo satisfa
ciat quē offendit: et eccle: et ut de suis pecca
tis veniā ꝯsequatur. Alia aūt intentione cō
fessio facta n̄ ualet: et tenetur eam iterare: ni
si in casu ut. j. dicā. §. 14.

¶ Utrum ꝯfitens peccatū qd̄ n̄ fecit peccet
mortaliter. R̄. q̄ sic: tuꝫ qꝛ ꝯsciam nō mani
festat: tum qꝛ mētit. 22. q. 2. cum humilitatis.
Limito illud ver: qn̄ ꝯscia dictat q̄ non fec
Itē qn̄ peccatū qd̄ confitet eēt mortale si fe
cisset. et sic itellige Ricar. i. 4. di. 21. et Dir.
ti. de pe: et remis. et illud Gre. qd̄ hēt di. 5.
ad eius in fi. Bonaꝝ mentium est culpam
cognoscere vbi culpa non est. Intelligitur
pro formidare: vel in genere se peccatorem
ꝯfitendo sed nō in spē.

¶ Utrum omne mendaciuz dēm i ꝯfōne sit
peccatum mortale. R̄. q̄ nō: sꝫ solū illud qd̄
ē pniciosum pū ꝯ famam suam vel alteri
aut ꝯ id quod necessario hēt ꝯfiteri. Unde
si taceret vel negaret aliquid mortale qd̄
fecit: et de quo non est hic confessus pecca
ret mortaliter nisi forte timeret ꝓbabiliter
de reuelatione confōis: uel q̄ solicitaret cū
ad malum tali confitens: qꝛ alium non ha
bet: posset aliqd tacere uel negare cum ver
bis palleatis. taliter q̄ mendacium non di
cat: et ēt si diceret ꝓp hoc n̄ eēt mortale: sed
erit ueniale. 22. q. 2. c. l' cum ibi nō. Idē dicē
dū de eo q̄ hn̄s aliq̄ peccata a qbus scit q̄
ꝯfessor solus n̄ pōt eū absoluere: ni ne scā
dalizet de eo ꝯfitet de solis solū et tacet il
la a qbus n̄ pōt ab eo absolui cū ꝓposito ꝯ
fitendi integre cū eo q̄ eū possit absoluere.

¶ Utrum confessio facta sit necessario iterā
da. R̄. fm Ri. in. 4. di. 17. q̄ v̄e et legitime ꝯ
fessus non tenetur reiterare ꝯfessionem de
necessitate: nec tenetur quis obedire preci
pienti sibi vt iterum talia confiteantur: nec
papa posset concedere legem hoc precipiē
tem secundum Pe. de pal. nisi ex bono ꝯsi
lio qs velit: vt facilius inueniat remissionē
qd̄ fit sepius confitendo de pe. di. i. mēsurā

9 Assignant tn̄ doc. i. 4. di. 17. aliquos casus i q̄bus cōfessus tenet̄ iterū cōfiteri eadē peccata. Primus qn̄ ꝯfitet̄ ei q ñ pōt absoluere.

10 Secūdus qn̄ confitetur scienter ei q nescit ligare vel soluere de q̄bus dicā latius. j. cōfessio. 3. p totum. et confessio. 4. §. 3.

11 Tertius qn̄ qs nō cōfitet̄ integre oīa peccata mortalia de q̄bus nō ē ꝯtric cōfess' uni ꝯfessori: et si cōfiteātur diuersis ꝯfessoribus: s3 scienter tacet aliqđ peccatū mortale: vel de q̄ dubitat vtrū sit mortale: vel aliqđ aliud qđ ē de necessitate ꝯfessionis vt puta circūstantias q mutat speciem: et huiusmodi ex verecūdia vel aliquo quocunq3 respectu de pe. di. 5. c. i. circa fi.

12 Quid si tacuit ex ignorātia seu obliuione R. fm Ri. vbi. s. ar. 2. q. 6. q aut penitēs adhibuit debitā diligētiam, put de lege cōi humana permittit fragilitas vt memoriā haberet oium peccatoꝝ suoꝝ mortaliū q̄ ē secundū Sco. ea. di. quādo tātam diligētiam adhibet vt memoriā hēat quātā qs apponeret i re multū ardua: et que sibi multū eēt cordi. et tūc non tenetur cōfiteri alia peccata de qbus cōfessus ē: nec eēt illud peccatū oblitum tenet̄ cōfiteri priori sacerdoti ratiōe necessitatis sed solum tenet̄ cōfiteri alij sacerdoti: q2 q̄tum de isto fuerit absolutus quantū ad iudiciū dei et ecclie. q2 ꝯfessor pōt absoluere de ꝯfess' et p̄dicto modo oblitis, tn̄ subintelligit tal' conditio. s. q qn̄ ad memoriam reducent: q illa ꝯfiteat sacerdoti q possit eū3 absoluere. Et nō. h' s3 Pe. de pal. i. 4. q si p̄mus cōfessor hēbat auctoritatē absoluendi ab oi excōe et casibus et sic intēdebat absoluere qn̄ cū eo cōfessus fuit q l3 peccatū oblitū tali modo eēt casus reseruatus vel excōicatio poterit nihilominus secūdus ꝯfessor eū absoluere q2 nō pōt eē amplius casus reseruatus nec excōicatio sed solū peccatum simplex. Qđ bene nō. p istis qui eligūt sibi ꝯfessorē3 auctoritate aplica vt faciāt q i absolutōe itendat eos absoluere ab oi excōi quātum eorū auctoritas se extēdit et ab omni casu. Al' oportēt recurrere ad eū q de iur posset eū a tali absoluē facit. c. officij de sē. ex a ꝯrio. et c. sup l'ris de rescrip. clarū est pro hoc Aut penitēs ñ adhibuit debitā diligentiā sed fuit ignorās ignorātia crassa vel affectata tūc tenet̄ oia prius ꝯfessa et tali oblita recōfiteri nisi in casu qn̄ posset hr̄e priorē3 sacerdote: et nō eēt ei interdicta ptās absoluendi. Adde fm Sanctum Bo. q. s. fuerit recēter cum eo. ꝯfessus ita q habeat memoriam suorū peccōrum q̄ antea fuit cōfessus vel saltē recordēt p̄nie iposite. vt. j. dicā. §. 14. q2 tūc sufficeret solum illud oblitū cum sua neglia ꝯfiteri. alias nō.

13 Quartus casus in quo ꝯfessio ē iterāda ē qn̄ q obliuiscit p̄niam iniunctā: vel ꝯtem psit facere. Intellige p mortali peccato. q2 si p veniali fuit iniūcta nō tenetur eā facere de necessitate. fm tho. Item si p iposibilitatem vel ifirmitatem dimisit que pro mortali imposita ē nō tenet̄ iterare, sed sufficeret innuare eā ꝯfessori vt eā ꝯmutet. Idē3 dic si fuisset sibi cōmutata ab alio cōfessore scđ3 q. j. dicam.

Quintus casus est qn̄ ꝯfitetur sine contritione vel attritione debita que sufficiat ad grē susceptiōem cū sacro. puta. q2 est in uolūtate peccandi: l' ex mala intentione ꝯfitetur. l' ñ vult satisfacere qđ tenet̄ et huiusmōi. Et l3 q̄dā dicant q in isto casu ñ tenetur reitāre. q2 recedente fictiōe suscipiet fructū p̄nie. Tu tn̄ tene q iterare tenet̄. et h' est cois opi. theo. ut dic̄ scđs Bo. i. q. ultia p̄fate di. et Do et Inno. et archi. ut nōt Dir. Et rō ē q2 si suscipit absolutionē peccat mōtal': s3 Ri. ea. di. ar. 2. q. 8. p hoc hēs tex. de pe. di. 3. §. iter h. vbi d'. sic nemia pmeret̄ p̄nia uera sic deum irritat falsa. et ē q eū absoluit scienter Et sic ñ pōt dici absolutus q iplicaret ꝯdictōnē q falsa absoluetur et ligaretur respectu ei'dē. Vñ nōt doc. i. c. q q̄dā de pe. et re. q licet p̄nia et ꝯfessio illoꝝ q nolunt abstinē sit acceptāda: et salubribus monitis sit ei p̄nia idicenda, q2 valet ei ad multa: ñ tn̄ est absolō i ipendenda, q2 ñ ē capax ei': nec i isto sacto i pmit caracter virtute cuius postea ualeat sicut in baptismo. Addit tn̄. S. Bo. i. d. q. ultia. q uex ē q tenet̄ reiterare i isto casu et duob' p̄cedentib' qn̄ mutat ꝯfessorē: sec' si ad eundē redeat et adhuc memoriā habeat suorum peccatorū q2 recent ꝯfessus est. Pe. tn̄ de pal. i. 4. di. 17. dicit. q si ēt sit oblitus. ꝯfōr peccata sibi ꝯfessa sed tn̄ p̄niam p eis ipositam sciat q tali ꝯfessori sufficiet confiteri alia peccata prius ꝯfessa solū iplicite. dicēdo de illis peccatis q̄ al' vobis dixi dico meā culpā. Secus si p̄nia nō fuisset taxata tūc q2 oportēt vt peccatoꝝ memoriā hēt Et satis placet. Et addo etiam q nō sit interdēa ei ptās absoluēdi et sic nō oꝫ q reiteret sed sufficit ꝯfiteri vel peccatum scienter retentum vel p̄niam oblitā: vel fictionē suam explicite, et de alijs ꝯfessis iplicite. vt. s. dixi: Nec intelligo q confessor hēat memoriā3 de singulis peccatis in numero vel spē. sed sufficit recordetur i genere de peccatis que

recōcilietur. et mihi ab ordinario ē interdicta auctas, opt ut alteri cōfiteatur integre et reiteret cōfessionē. licet n. illud peccatū sit de illo iudicio facto a me. tn̄ cū regrat et absoluto quā nō possū considerare, io ...

ei confessus fuit et de qualitate vite eius q nota.

15 Sextus casus fm aliquos e qn qs recidiuat. sed hunc no sequitur coiter do. nisi fz Ri. ca. di. ar. 2. q. 8. qn peccata dimissa et recidiuata nobiliter tn aggrauant q nobil' et periculosa grauitas peccati exprimi non posset nisi dicedo aliqd peccatu pus pfessu et dissiu gl' no et sic tene.

16 Septimus casus e qn qs pfitet peccatu a quo suus pfessor no potuit eu absoluere. qz lz istud pfessus fuerit et oia alia tn istud a q n potuit absolui tenet iterato superiori pfiteri nec pprie ista dr iteratio qz superior accipit p vna psona cu pfessore. Na pfessor absoluit a qbus pot et superior pficit. vn fm Ri. vbi. s. debet pcedere absolo superioris Qd credo de hoestate n de necessitate fm dire. et iste due absolutiones faciunt vnam completam. Sed de hoc dic. vt. j. pfessio. 5. §. 9. et. 10.

17 Octauus casus e fm aliquos vt ponit. s. Bo. vbi. s. pp peccati obliti recordatioem. qz cu qs pfitet et alicuius peccati obliuiscit volut vt oia postea pfiteat vt pfessio sit integra. Sed hoc no sequunt coiter do. Tu dic vt. s. dixi. §. 12. fm illa distinctionem.

18 Sed qd dicemus de ill' q io no pfitentur d aliquo peccato mortali qz no cognoscut q sit mortale peccatu. R. vt colligo ex doctrina doc. i. 4. di. 17. q si fca diligetia fm eoru fragilitate vt memoria heret suor peccator pfitent integre de his que cognoscut fore peccata mortalia: et ea q no recognoscut peccata mortalia ppea no pfitent: q no tenetur reiterare pfessione: qn d hoc postea aduertut: sed sufficit solu pfiteri tal' n pfessa sicut dixi. s. de oblitis. Et lz ignoratia iuris nal' aut diui aln no excuset qn pecet mortal' facies p eius pcepta ex ignoratia tn no tnr ho hoc no cognosces de eo spaliter penitere l' pfiteri: sed solu qn agnoscit sed sufficit de hoc doleat i genere et dicat cu ppha. Delicta iuuetutis mee et ignorantias meas ne memineris et pfiteat i genere sic ignorata sicut oblita et qn cognosceret tuc pfiteat illa solu specifice: et sufficit. Ex quo pz qd dicedu de pueris et puellis et alijs q faciunt multa peccata mortalia q n cognoscut fore peccata salte mortalia qz lz sepius pfitedo illa dixerit pp tale ignorantia q no tnr iterare cofones. sed sufficit solu de ill' pfiteri qn ea cognoscut. Nec distinguo an heant anexam excoem vel ne. qz et si haberet anexa excomunicatoem n ppterea tenerent pfiteri iter pfessa vt patebit. j. pfessio. 5. §. 9. et. 10. Quod no bene.

Nonus casus fm aliquos e qn qs an copleta pniam omittit aliqd mortale. Sz ego dico q sufficit q pniam expleat. et de coisso pfiteat solu. et e verius. de quo vide. j. penitentia. §. 14. Cautius tn eet q pfessor aliqua pniam iniungeret qua stati et in statu gre penitens possit agere: et postea alia addicere qua no intedat p pnia sacrali iponere. sz p quada voluntaria satisfactoe iniungere ita q qualitercuq ipleat sufficiat et et si no impleat no intedat illaqueare. sed in suo arbitrio ponere. 19

Sextus casus fm Pe. de pal. e cu qs cofitet excoicatus existens: qua tuc ignorat. na cu no sit capax sacri pnie tenet iterato pfiteri de oibus. Sed istud non credo. vt. j. patebit. Cofessio. 5. §. 10. 20

Utru sit pfitedu p vba obscura. R. q n lz tal' clara q pfessor plene intelligat alr non valeret. Dz tn pfitens loq de peccatis p verba pudica et sobria et tali hoestate ornata q n sonet ipudicitia i auditu du tn sufficienter exprimat factum. 21

Quid de illo q pfitet sacerdoti q dormit aut cu no intelligit. R. q scieter tali pfessus tenet iterato pfiteri si e peccatum mortale et sacerdos dz ei dicere qz pfessio iportat reuelatoem peccatoru q no pot ee sine relatone vnius. s. penitetis et pceptione alterius. s. cofessoris. Et io vno eoru deficiete no e pfesso secus de veniali. 22

Utru peccator teneat de necessitate pfiteri peccatoru circustantias. R. fm Sco. i. 4. di. 17. ar. 2. q no solu peccatu e cofiten: sz et circustantia illa necessario e pfiteda q spaliter phitoe phibet vbi gfa cognoscere no sua phibet cognoscere psanguineaz phibetur spaliter: et io incestus e spale peccatu qd p ipsa costituit. Siliter frequetia e necessario pfiteda. Sili' pones aliud peccatu: qz qual'z vice nouu peccatu coittit. Dicit tn Archi. vt refert Dir. q sufficit dicere se multociens peccasse et de silibus ide iudiciu habeatur. Alie at circustantie ex qbus aliquo modo peccatu e grauius: vel ex pte obiti e certum qd oporteat eas pfiteri: squis cois opi. theologoru teneat qd nos: sunt de necessitate. tutu tn e et vtile eas pfiteri maxie q nobiliter aggrauant no i peccatis carnalibus i qbus fm tho i. 4. di. 17. laudabile e circustantias tacere q spem no mutat: et audiete vel cofite 23

Circustantia est quoddam accidens rei qua peccatum est. Hau: c. 6. n. 2.

tē aliciunt ad turpitudinē lʒ aggrauēt pcti īmo posset esse ita ꝓuocatiue ꝙ necessario eēnt tacēde. Alie āt circūstantie q̄ nihil faciunt ad grauitatē peccati fatuū ē confiteri:nisi fʒ.S.Bo.qn̄ facēt vt sacerdoti satisfaceret.puta comedit carnes i.40.ex ifirmitate τ huiusmodi. De huiusmodi circunstantijs dicit Aug.de pe.di.5.τ sumūtur ab Aris.3.ethi.c.3. Quis qd:vbi:per quos:cur:quomōs:quā:qn̄. Quis.s.si religiosus vel secularis. Quid.s.secūt furtū vel hōicidiū. Ubi.s.i quo loco. Per quos.s.an solus vel associatus ꝑ se an ꝑ aliū. Cur.s.quo aīo q̄ intētōne. Quotiens.s.semel vel pluries. Quomō s.an nālr vel ꝯ nāʒ.an ꝑuentus a tēptatione aut potius ipam ꝑueniēs. Qn̄.s.an i die festo vel ieiunio ꝛc. Et de istis vide.s̄. Circumstātia qn̄.s.mutet spēm. Et hō aduerte ꝙ circunstātia.qs est necessaria.vt.s.ꝯfor sciat si ē sui fori vel nō.si est coniugatus vl' religiosus. Et ppea semp prius ē q̄rēda. Circūstātia qd. Silr.circūstantia. Cur.aliqn̄ ē necessaria qn̄ spāli ꝓhibitiōe ꝓhibetur.sicut cū qs facit elȳam vt prouocet ad luxuriam aliquem.alias nō. Circūstantia. Quotiens similiter ē necessaria saltem fm eam ꝯputatōnem quam qs facere pōt.pū.qz bis i ebdomada vetter fecit cōiter.τ pseuerauit ꝑ annūm τ huiusmōi τ sufficit. Et h̄ ē tutius:q̄ȝ ius opi. Archi.predcā non sit improbanda. Circumstātia quō.silr ē necessaria qn̄ spāli ꝓhibitione cadit.pū.ꝯ nām τ huiusmodi. alr nō. Idē dic de circūstantia.vbi.pū.i ecclesia qn̄ ē aliqd opus.qz tūc ē sacrilegium. Circūstantia vō. Qn̄.vz esse de necessitate qn̄ fit peccatū die festo. De quo dic vt.ī. Interrogationes per totum.

24 Quid de illo q ꝯfitek solumō ne reddak notatus i populo. R̄. ꝙ si ibi ꝯstituit finis. nō valet. Imo tenek iterū ꝯfiteri. Et tūc constituitur finis qn̄ nullo mō ꝯfiteretur si non dubitaret de ifamia. Secus qn̄ nō ꝯstituit finis.pū.qz ꝯfitetur pp deum τ propter remissionem peccatoꝝ. Inductus tn̄ ad hoc ex pudore vel timore τ huiusmodi. Et ideʒ dic ō illis q ꝯfiteri cogūtur a suis plātis.

25 Utrum ille q ꝯfitetur aliqd peccatum vt videak strenuus τ glek:satisfaciat. R̄. ꝙ non sed peccat mortaliter sic ꝯfitēdo.qz tali dr̄. Quid gloriaris i malicia τc̄. Et ppea ōbet confiteri vt erubescat de peccato suo:nō vt laudetur.

26 Utrū diuidēs ꝯfessionē suā satisfaciat. R̄. fm Sco.vbi.s̄.ꝙ nō.sed oʒ oia non ꝯfessa tā secreta q̄ publica de qbus memoriā hʒ ꝑmissa debita diligētia cōfiteak vni:ēt si ille nō posset eū absoluere ab oibus τ hēat necesse de aliquo ad superiorē recurrere.alr nihil faceret vt pʒ de pe.di.3.sunt plures.τ di.5.caueat.c.1.

Utrū peccata manifesta sint ꝯfitēda. R̄. fʒ cōuer theo.i.4.di.17.ꝙ sic.qz lʒ sint nota sacerdoti:ñ tn̄ in forma iudicij nisi ꝑ ꝯfessionem. 27

Utrū peccata venialia neccio sint ꝯfitēda. R̄. fʒ Sco.vbi.s̄.q.1.ar.3.ꝙ ñ ēt si nullū hʒ mortale.qz per peccatū veniale ēt in ꝓposito hō nō pōt dānari nec periclitari τ pnia ē sa tabula ꝓ periclitātibus igr̄ nō obligak ad eā nisi hñs mortale.ymo dic Pe.ꝯ pal.in.3.ꝙ nec ēt papa posset ad hoc obligare.qz hoc esset mutare sacri materiā. Dicit tn̄ S.Bo.in.4.di.16.q.vltia verū nisi rōe periculi ad qd ducit.qz tūc tenek penitere quando periculū aduertit al' nō. Adde fo ꝙ tenetur ꝯfiteri de veniali qn̄.s.dubitat an sit mortale vt dicek ifra. Tertio tn̄ur ꝯfiteri de veiali rōe ꝓfessionis puta.qz ꝓfessus ē aliquaʒ religionē que ad hoc obligat.vl' ex voto tenek obedire i oibus q̄ nō sunt ꝯ deū τ aiam τ plātus sic pcipit. Nec ob.qd dicunt qdaʒ ꝙ nō hñs mortale tn̄ur saltē de veniali ꝯfiteri pp preceptū ecclesie i.c.ois de pe.τ re. qz rñdet Sco.vbi.s̄.ꝙ li omnia in.d.c.distribuit pro mortalibus solum τ nō ꝓ venialibus. Et ita ēt dicit glo.in.d.c. Et sic tenet ꝙ de perfectione est venialia cōfiteri bono ꝯsilio nisi vt dictum est. 28

Utrum confessio necessario sit facienda soli sacerdoti τ a solo. R̄. ꝙ sic de necessitate precepti ecclesie in.d.c.omnis in versiculo solus τ in versiculo sacerdoti contra multos sacerdotes qui pueros qui tenētur ad confessionem in simul confitentur quos non credo euadere mortale peccatum cuʒ faciant eos preuaricari ecclesie preceptuʒ. Dicit Ri.vbi supra ar.3.q.8.quod in articulo necessitatis scilicet quando mors imminet de propinquo: ita ꝙ vnus post alium non potest confiteri licet pluribus simul confiteri: nec per hoc euacuatur virtus sacramenti. Similiter idem ibidem tenet quod si quis vellet confiteri duobus sacerdotibus simul.vt certius consilium haberet quod vere absoluitur: τ taliter audientes non peccant alias sic: quia faciunt contra preceptum ecclesie:licet talis vere absoluatur qz ñ ē tn̄ necēaria solutio ex pte 29

Aug. confessio est p. qua morbus latens spe venie aperitur.

sacerdotis sicut cōfitentis: vñ qñ ex feruore
τ vt sit magis trāquilla eius ꝯscia duobus
ꝯfiteť simul: illi pñt sine peccato audire τ ab
soluere. Sco. tñ in .4. di 17. tȝ φ cōfiteri sit
pluribus sacerdotibus ñ ē confessio sacraľ
qꝛ vnus ē xp̄s quē sacerdos repñtat.
30 Utruȝ ꝯfessio sit fienda cū lacris. R. φ si
lacrīa accipiať pro cōtritiōe seu attritiōe φ
sic fm φ dico. j. Cōtritio. §.4. Dȝ ergo do
lere de peccato mōtali cōisso i pterito cessa
re i pñti abstinere saltē quo ad ꝓpositum i
futuro τ satisfacē put teneť al'r nihil fac. Ad
uerte tñ fm Sco. vbi. s. d.14. q. vltima φ at
tritus cōfitēs φuis ñ hēat actum talē qui suf
ficiat ad meritum de cōgruo tñ hñs volūta
tem suscipiēdi sacrm ecclesie: τ sine obice
peccati mortalis actualiter sibi facto: vel in
volūtate inherētis recipit nō ex merito sed
ex facto diuino effcm istius sacri in vltimo
instāti prolatōis in quo ē vis huius sacra
mēti. Ita ēt tenet Tho. i.4. quol. q.10. dicēs
φ nō pfecte cōuersi aut attriti virtute clauiū
gratiam cōtritōis acqrunt: dūmodo nō po
nāt obicem spiritui sancto.
31 Utrum homo teneať statim cōfiteri pec
cato mortali ppetrato. R. Sco. i. q. dist. 17.
ar.3. φ dubiū ē alijs dicētibus φ sic alijs φ
nō teneť sed tñ in voto ꝓ aliquo tpe. s. sel'
in anno nūc: sed añ. s. ōis. solum añ morteȝ.
Et istud vř mitius fm eūdem Sco. Et cum
ipso cōiter cōcurrūt theologi. Sed magis
mihi vř tuta opi. S. Bo. ea. di. ar. 2. q. 2. q
vult vt religiosi nō possit differre: sed φ ha
bita oportunitate idonei cōfessoris tenean
tur. De clericis nō audet affirmare: sed tñ
sibi vř idem dicēdum φ de religiosis. laici
vero si differūt pp maiorem opportunitatē
temporis τ cōfessoris vsqȝ ad. xl. excusanť.
Si vero talē opportunitatē tpis τ cōfesso
ris haberēt: ita φ maiorē ñ sperant habere
i illo āno tūc statim teneť nec pñt differre vs
qȝ ad ānū. Quo vero ad votuȝ cōfitēdi om
nes cōcordāt φ statiȝ tenētur oēs tā religio
si φ̄ clerici τ seculares. Nō tñ lito quo ad p
ceptum verū qñ excitātur ā grā dei fm Ale.
sa se tractatu de negligētia de q̄ vide. j. cō
tritio. §.4. s. qñ tenetur cōteri de peccato al'
nō de pcepto. Sunt ēt multi casus in qbus
ꝯcordāt doctores i quibus homo teneť sta
tim ꝯfiteri hita opportunitate quos ponit.
Ri: vbi. s. ar.3. q.6. Primus qñ vult cōica
re ul' celebrare vid. j. Eucharistia .3. §.19. cū
sequētibus. Idem dicit lādul. ea. di. q.2. qñ
dȝ administrare sacramēta l' aliqueȝ actū so
lennē i ecclesia exercere puta legere euuā
geliū τ huiusmodi. Idē tho. i. primo quoli
bet. q.6. τ Jo. de nea. qñ vult ordinē sacrū
recipere. Sed hoc ñ ꝓbatur aliquo iur' ni
si peccatū esset manifestū. Et sic limito τ in
telligo glo. i prin. de pe. di.5. que dicit φ qñ
peccatū mortale ē manifestū statim homo
teneť cōfiteri. Secūdus casus qñ ē i pericu
lo notabili τ iminēti mortis vt puta. qꝛ vll
itrare mare p longū tps τ periculosūȝ iter:
vel bellū vel ē infirmus ifirmitate piculosa
ꝓpterea pcipit medicis φ cum eos ad ifir
mos vocari cōtigerit vt efficaciter faciāt φ
prius aduocēt medicos spirituales de quo
dic. vt. j. Medicus. §.8. Et aduerte secūdū
Pe. de pal. φ tūc periculū mortis ē quādo
qs ē i tali casu i quo frequēter hoies moriū
tur. Tertius casus est qñ sibi dictat ꝯscia φ
stati teneatur confiteri de necessitate. Quar
tus casus qñ ꝓbabiliter videť φ illo anno
copiā idonei cōfessoris habere ñ poterit q
ipsū possit absoluere. Quintus casus qñ p
statutum qs ē obligatus ad pluries cōfiten
dum: vt sunt religiosi τ similes: qꝛ nō suffic
tūc semel i anno cōfiteri. Limito verū si sta
tutū obligat ad mortale alias: ñ credo tene
atur de necessitate nisi fm φ dixi. s. §.28.
Utrum quis possit cōfiteri p interpositaȝ 32
psonā vel p scriptū. R. φ ñ loquēdo de cō
fessione put ē sacrm fm cōuer theo. vbi. s.
facit de pe. di.1. quē penitet qꝛ q peccauerit
teneť se accusare. Et ad. c. qual'. 30. q.5. rñdȝ
Sco. vbi. s. φ pōt confiteri p scriptuȝ si eṡ
pñs τ ipse legit qd̄ scripsit.
Sed qd si ē mutus vel ignorat linguā. R. 33
φ ñ teneť cōfiteri nisi eo modo quo pōt: s. p
signa τ huiusmodi. Et qd̄ dicūt aliqui φ ꝯ
fiteatur per iterpretē iprobat Sco. τ bēn si
militer p scriptū qꝛ ē cōtra rōem sacramen
ti. Et ideo nullo modo faciat sed vt dixi cō
fiteatur prout pōt p signa τ sufficit secūdū
Sco. i.4. di.17. q. vnica τ Ri. ea. di.
Utrum ille qui rñdet cōfessori ad interro 34
gata satisfaciat. R. fm Rodo. φ sic quātum
ad ea de quibus iterrogatur. Similiter qui
rogat cōfessorē vt eū iterroget vt plenius ꝯ
fiteatur nisi sit tal' qui potius dimitteret con
fiteri q̄ȝ ore ꝓprio cōfiteret suū peccatum
qꝛ de superbia ꝓuenit de pe. di.5. c.1. q̄ qdē
ē peccatum mortale. vñ prudēs cōfessor qñ
hoc ppendit faciat eū rectificare cōsciam τ
dolere de tali dispositōe.
Sed qd si dubitat. R. S. Bo. ea. di. ar.2. 35
q.1. φ si ꝓbabiliter dubitat de aliquo an sit
peccatum veniale vel mortale nisi certificeť
per aliquem doctum teneť confiteri secūdū

ꝙ in dubio hꝫ. ⁊ ab eo abstineᷓ in futurꝫ: alr̄
si ñ ꝯfitetur peccat mortalr̄: quia exponit se
periculo. Concordat. S. Tho. ibidē. di. 21.
36 ¶ Utrum confitens teneatur acceptare oēꝫ
pniam quā sibi ꝯfessor vult iniungeᷓ. R̄. ꝙ ñ
fm̄ Ho. ⁊ seq̄ Pa. i. c. significauit. de pe. ⁊
re. sꝫ fm̄ Sco. in. 4. di. 17. q. vnica. sufficit ei
ꝓpositū acceptandi a deo hic ꝉ in purgato
rio: sed si acceptat tenetur iplere. Aduerte tñ
ꝙ si ꝯfessor iniungeret cōfitenti vt satisface
ret ꝓximo quē lesit: puta restituēdo ablata:
⁊ huiusmōi. ꝙ illā teneᷓ de necessitate exple
re: ymo deberet ṗcedere ꝯfōnem talis satis
factio si foret possibile: vt latius. pꝫ. ꝭ. Resti
tutio. 3. Sꝫ ꝙ tenetur acceptare illud qḋ cō
fessor iniungit ꝓ necessaria cautella ne i pec
catū recidiuit. Et ppea nō. ꝙ ꝯfōr tripl̄r ali
quid ipōnit penitenti. Primo p mōꝫ exhō
tationis sicut cū admonet vt quotidie oret
faciat largas elyās: ⁊ huiusmōi. ⁊ ad ista nō
tenetur ex necessitate penitēs. Secūdo mō
p modū declaratōis cōis obligatōis. sicut qñ
declarat ꝙ restituat ablata: coicet in pasca: ⁊
huiusmōi. si nō obseruat penitens euacuat
sibi fructū pnie. nō tñ pp hoc tenetur reitera
re ꝯfōnem. nec cōmittit peccatū inobie spā
lem obediendo sacerdoti. qꝛ sacerdos nihil
sibi ipōnit. sed declarat qḋ teneᷓ facere. Ter
tio mō ꝓ spāli satisfactione peccatoꝝ. ⁊ ad
istam tenetur ex ṗcepto. alr̄ cōmitteret spāle
peccatū iobie si eam acceptauit ⁊ non iple
ret. ⁊ iterare ꝯfōnem teneretur fm̄ ꝙ dictū
est. s. Qḋ intelligo de pnīa quā sacerdos i
ponit ṗceptiue. Secus si iponeret exhorta
tiue: sicut faciūt periti ꝯfōres q aliquā puaꝫ
pniam dant de ṗcepto: ⁊ postea aliā maio
rem de ꝯsilio. pp periculū trāsgressionis.

Confessio

2. ō eius obligatōe. Pro
cuius intelligentia querūᷓ multa.
¶ Utrꝝ ꝯfessio sit de iure diuino ṗcep
ta. R̄. fm̄ Sco. in quarto di. 17. q. vnica. ꝙ
sic. ⁊ ꝓbat pmo sic. Quilꝫ teneᷓ recuperare
grām pditā p viā faciliorē ⁊ certiorem ex
ṗcepto diuino quo dr̄. Diliges dn̄m deū tuū
⁊ ꝓximū tuū. alr̄ vr̄ ꝯtēnere deū ⁊ ꝓpaꝫ sa
lutem. sed hoc ñ pōt fieri nisi p ꝯfōem. qḋ ꝓ
bat sic. Attritus ꝯfitens q̄uis ñ hēat actū talē
q sufficiat ad meritū de ꝯgruo. tñ hñs volū
tatē suscipiēdi sacr̄m eccle. ⁊ sine obice mor
talis peccati actualr̄ sibi facto: ꝉ in voluntate
inherentis recipit: ñ ex merito: sed ex pacto
diuino effectū istius sacri: vt sic pax attritus ⁊
attritōe q ñ hꝫ rōem meriti ad remissionē pec
cati: volens tñ recipe sacr̄m pnie sicut dispē
satur in eccl̄a: ⁊ sine obice in voluntate pec
cati mortalis in actu in vltio instanti illius ꝓ
latōis in quo est vis sacri illius: recipit remissi
onē ⁊ grām pnialeꝫ ñ ex merito vt dixi. qꝛ
non erat: sed ex pacto dei assistentis sacro
suo ad effectū illū ad quē instituit. Alioqui
ñ appareret quō sacr̄m pnie eēt fa tabla si nū
q̄ ad ipm̄ vt sacr̄m est posset recuperari fa
grā amissa. sed nūq p attritionem tamq̄ per
pnīā dispōem ⁊ per contritionem tamq̄ p
completiuam. Ista ponit Sco. in. 4. di. 14.
q. vltima. Et hoc idem tꝫ. S. tho. in. 4. quol̄
q. 10. ⁊ Hen. de gan. i quo. q. 32. Ex quo pꝫ
ꝙ ñ est alia facilior via ad inueniendū grāꝫ
qꝛ hic in ꝯfōe ñ requiritur aliud nisi ꝙ hō
nō ponat obicē grē: qḋ est multo minus q̄
hēre attritionem q per modum meriti ḋ ꝯ
gruo sufficiat ad iustificationem. nec ēt cer
tior. qꝛ pōt magis eē certus hō ꝙ nō ponat
obicem. i. actualr̄ peccando q̄ ꝙ hēat attri
tionem. ergo quilꝫ tenetur per hanc viam
ꝯfōis grām recuperare. cū sit facilior ⁊ cer
tior. ¶ Probatur ēt ꝙ ꝯfessio est de iure diui
no per argumentū a contrario super illud
Jo. 20. Quorum remiseritis peccata. remit
tuntur eis. ergo quoꝝ non remiseritis non
remittuntur. sed sacerdotes non remittunt
nisi confitentibus. ergo tenentur ex ṗcepto
xpi. Hanc rōem facit Pe. aureolus. in. 4.
di. 17. q. 1. ¶ Probatur ēt per id quod nō. Jo
an. in. c. significasti de fo. ꝯpe. vbi tenet ꝙ
papa tenetur ꝯfiteri de necessitate. Sed veri
or rō qua ꝓbatur ꝙ sit de iure diuino est:
ꝙ non est credendum ꝙ eccl̄a ⁊ apl̄i istud
iugum imposuissēt hominibus tam pericu
losum: nisi xp̄us verbaliter apostolis istud
ṗceptum dedisset. sicut ⁊ de alijs sacramen
tis excepto baptismate de quibus nō patet
quando ⁊ quomodo a xp̄o expsse fuerint
instituta. Indubitanter ergo tenendum ꝙ ē
de iure diuino. ⁊ semper homines tenebā
tur ad eam post casum in peccato mortali: i
voto. sed non in effectu: qꝛ nundū erant in
stituti confessores: nisi post passionem xp̄i q
hērent autoritatem absoluendi.
2 ¶ Utrum omnes teneantur ad confessionē
R̄. ꝙ sic. oēs q peccatū mortale coīserūt ⁊ tā
fideles q̄ ifideles. sꝫ Ri. i. 4. di. 17. ita ꝙ ñ ꝯ
fitēs peċꝫ mortale cōmissū tā añ baptimū q̄
post si hꝫ copiam idonei confessoris: mēo
riam peccati: ⁊ tps: ⁊ loquellaꝫ ad confitēdū
oīo dānabiᷓ. cū sit de iure diuino ṗcepta. vt. s.
patuit. Uerūtñ put ꝯfessio ē ṗcepta ab eccl̄a
vt fiat semel in anno: i. c. oīs de pe. ⁊ re. nō li
gat nisi fideles.

Quod confessio sit de iure divino hodie a nemine negari pōt sub poena excōicationis latae sententiae f. Conc. Trid. sess. 14. cap. 5. can. 6. et 7.

hinc dicto vid. obstare tex. cū glo. c. sine pnia. d. 3 de ꝯse. ... q. ... tex. grā dī i baptismate nō requirit gemitū nec requirit planctū vl op⁹ aliqd: sed solūꝫ fidem: ⁊ oīa gratis cōdonat. ... et tpal satisfā. i baptismo ... ppetis. ... ibi

notādū q̄ ꝑ h̄ signū oīs aliq̄n fit distributio ꝓ gnib' sigloꝝ. sic̄ illo sophismate oē aīl fuit in archa noe q̄d vex ꝓ gn̄e sigloꝝ: nō ꝓ siglis generꝝ ... aliq̄n vero ꝓ siglis generꝝ ...

5 Utrum pueri teneantur confiteri. R̄. fm̄ Sco. in. 4. di. 17. ⁊ cōmuniter doc. pueri q̄ non discernunt ⁊ quorum etas ignorat q̄d videat. ⁊ furiosi non tenent̄ ꝯfiteri. Sȝ qñ quis instructus ⁊ interrogatus ordinate p̄cipit distincte quid iustum: ⁊ quid iniustum in lege diuina: qḋ potest faciliter videri si ad ordinatas iterrogationes ordinate respondit sicut alius adultus perfecte ex similibus ꝑmissis simpliciter rn̄deret: tunc habet etatem sufficientem ad cognoscēdum iustum: vel iniustum ꝯtra dei legē: ⁊ cōfiteri tenet̄.

4 Utrū ñ habēs mortale teneatur ex ꝓcepto ecclie ꝯfitēri saltē semel i āno. R̄. S. Bo. S. Tho. Ri. ⁊ Pe. i. 4. di. 17. tenēt q̄ sic: ñ ex vi sacramēti, sed ex vi statuti ecclesiastici. Sco. ea. di. tȝ q̄ nec ēt ex statuto ecclesie tenet̄: sed sufficit q̄ se p̄ñtet sacerdoti ⁊ dicat se non hr̄e ꝯscientiam mortal' peccati, ut ad comunionē possit admitti. Tu vo dic q̄ cuȝ homo teneat̄ ꝯfiteri fm̄ Ri. i. 4. di. 21. ḋ mortalibus oblitis generalr̄ nō de singulis gen̄rum: sed de generibus singuloꝝ. Jteȝ quia dicit ps. Ab ocultis meis muda me dn̄e, q̄ vera ē opi. prima q̄ quis tenet̄ ꝯfiteri saltē generalr̄ de generibus singulorum pp̄ periculū peccatoꝝ ignoratorum ⁊ ocultorum. Et opi. Sco. intelligitur qñ quis est certus q̄ nullum mortale hȝ. q2 tunc nō tenetur cōfiteri. Et sic serua.

5 Utrū possit dispēsari cū aliquo vt non teneat̄ ꝯfiteri. R̄. fm̄ Ri. i. 4. di. 17. ⁊ Tho. ea. di. q̄ nō fm̄ q̄ obligat ex vi sacri. Pōt tam̄ papa dispēsare fm̄ q̄ obligat ex ꝓcepto ecclesie. s. vt possit diutius ꝯfessionem differr̄ q̄ȝ sit statutū ab ecclesia. Unde ēt papa tenet̄ ꝯfiteri: q2 lȝ ille cui ꝯfiteri dȝ sit inferior coīsȝtum est platus ē tñ superior inquantum est peccator. ⁊ ipe ꝯfessor dei mīster.

Confessio

Tertio cui facienda ē. vt p̄ soli sacerdoti. R̄. fm̄. s. Bo. in. 4. di. 17. q̄ ḋ ꝯfessione possumus loqui dupliciter. vno modo ꝓut est opus virtut̄ directe repugnās ypocrisi i quo quis se ipm̄ accusat ne alius sit q̄ȝ appareat. vel mala sua apit ad inuestigandā curatōnem. ⁊ hoc mō ꝯfessio pōt fieri cuiȝ ēt laico qui pōt adiuuare instruēdo vel orādo. ⁊ de quo homo pōt erubescere ⁊ humiliari: ⁊ ille exēplo humilitatis meliorari ñ peccatoꝝ cognitōe deprauari. Alio mō ꝓut ꝯfessio ē opus sac̄rale ⁊ ꝓ ut ordinatur ad recōciliatōem q̄ fit per absolutōem ⁊ ligationem. Et qñ h p̄tās colla-

ta ē sol' p̄sbiteris. iō hec ꝯfessio nullis nisi p̄sbiteris est fienda.

Sed q̄d si p̄sbiter ḋest tenet̄ qs ꝯfiteri laico i casu necessitat̄. R̄. Magister sniarum i 4. di. 17. ⁊. s. Tho. ea. di. ⁊ tex. Augu. de pe. di. 1. quē penitet. ⁊ glo. ex̄ de offi. or. in. c. pastoral'. volunt q̄ sic. Sed verior ē opi. Sco. Ri. Pe. ⁊ cōiter theo. in. 4. di. 17. q̄ nō tenet̄ ḋ necessitate. Et hoc pȝ ex p̄dictis. Jmo vt dicit Sco. ea. di. q̄ si peccator sic possȝ p̄ se verecūdari ⁊ in generali sic q̄rere ꝯsiliū: vel laicus nō ē magis discretus q̄ ipe q̄ nō ē vtile ꝯfiteri laico nec expedit: posset bene eē vtile ex materia verecūdie q̄ ē vna pena debita ꝓ peccato: vñ sic ꝯfitens laico solueret vnā penā debitā ꝓ peccato: ⁊ sic eēt bonū consiliū eidē ꝯfiteri i tali casu dūmodo sit tal' q̄ nō habeat deprauari ex auditōe peccatoꝝ. Et sic intelligit Aug. vbi. s. vt ibi pȝ.

Utrū omni sacerdoti sit ꝯfitēdū. R̄. fm̄ ꝯmuniter doc. q̄ ñ sȝ soli sacerdoti ꝓprio: loquēdo de ꝯfessione ꝓut est sacramentalis ⁊ de precepto iuris diuini ⁊ ecclesie vt clar̄ pȝ i. c. omnis de pe. ⁊ re. nisi fȝ Ri. in. 4. di. 17. in casu extreme necessitatis qñ alicui iminet periculū mortis probabiliter ⁊ ꝓprium sacerdotē habere nō pōt nā tūc quilibet sacerdos pōt quenlȝ peccatorē audire i confessione ⁊ absoluere ab oībus peccatis casibus ⁊ excōibus vt tȝ glo. in. c. pastoralis de offi. or. quā sequunt̄ cōiter doc. arg. ad hoc 26. q. 6. si p̄sbiter. ⁊. c. sē. ⁊ de fur. c. fures de sen. ex. c. cos li. 6. ita q̄ non oȝ amplius de ipis ꝯfiteri seu ad aliquē recurrere. ēt si erat casus reseruatus ar. d. c. eos. sed tñ quo ad excōem fu'a quod dixi. s. Absolutio. 3. §. 16 dūmodo talis sacerdos non sit hereticus. excōmunicatus aut ab ecclesia precisus secundum. s. Bo. ea. di. Ego tamen credo q̄ nisi sit periculum peruersionis in confitente. q̄ etiam in tali casu liceat confiteri heretico: ⁊ excōmunicato aut preciso ⁊ absolui ab ipsis si alius sacerdos haberi non potest ⁊ sit paratus audire quia inducere talē non licet. vt. s. clericus. 8. §. 2. Et q̄ tales sacerdotes vere absoluant in tali cāu nec peccant sic absoluendo dummodo peniteant ḋ peccato suo. Ratio est quia secunduȝ Pe. aure. in. 4. di. 17. potestas clauis que est absoluendi a peccato: ⁊ ex consequenti ad penam eternam cōmutandam in temporalē: ⁊ ad gratiam actiue conferendam per modum applicantis actu meritum passionis christi fundatur in caractere sacerdotali q̄ quidem est indelebilis. Et q̄nis ab ecclesia

Alex d' ales ... sume ... scire solue: et ligare ... cofiteri ... ad solutoem ... et ligare cū p̄na ...

Cofe ... sacdoti excoicato ... et tolerato ... Ros ... 27. n. 270 ... de clauibus ...

in tali sit ligata talis potestas: tamen in tali casu non credo, quia necessitas non subiacet legi positiue. vt in. c. quod non est de re gu. iu. hoc tenet glo. in. c. non est de spō. Et secundum Pe. de pal. in. 4. sicut a tali potest baptismū recipere. sic et penitentiam. cū et ipsa sit sacramentum necessitatis. Et est tutius in tali articulo ofiteri per ea que supra dixi. Cōfessio. 2. §. 1.

3 ¶ Sed quis dicitur proprius sacerdos. R. vt colligo ex Ri. vbi. s. et Pa. in. d. c. ois. et Car. in cle. dudum de sepul. Primo papa in toto mundo. Secūdo legatus in tota sua puincia. Tertio pēnētiarius eiusdem legati in puincia. Quarto archiepiscopus du3 visitat est proprius sacerdos suorum suffraganeorum. et eos absoluere pōt. c. nostro de pe. et re. Quinto episcopus in tota sua diocesi. Sexto archipresbiter ecclie cathedralis. Septimo vicarius generalis episcopi. Isti duo possunt audire omnes de diocesi. ar. l. cum pretor. ff. de iudi. et c. officiū de offi. archiepresbiti. Octauo presbiter parochialis in tota sua parrochia. Nono vicarij psato3. Decimo omnes habentes licētiam ab aliquo predictorum.

4 ¶ Sed nūquid non habētes executionem ordinum possint licētiari ad audiendas cōfessiones ab aliquo qui executōem dare nō potest. R. vt colligo ex Archi. in. c. plectis 25. di. et a Pa. in. d. c. omnis q tripliciter dicitur quis non habere executionem ordinū. Primo quia nō habet velle vel nolle: sed eius velle dependet ab alio sicut sunt religiosi. vt. 12. q. i. nō dicatis. de elec. si religiosus. li. 6. de testa. religiosus de sepul. c. si. li. 6. vnde nisi tales habilitent a suis prelatis: nullo modo et ex licentia sacerdotū parrochialiū vel episcoporū si sunt exempti possunt absoluere vel ligare. Secūdo dicit qs non habere executionem ordinū. qr est excōmunicatus suspēsus vel interdictus et huiusmodi. et talibus non pōt dari licētia audiendi ofessiones nisi prius habilitent ab eo qui tale impedimentum potest auferre. Tertio dicitur qs non habere executionem ordinū. quia nō habet populum sibi subditū sicut sunt religiosi a suis platis habilitati: et omnes sacerdotes seculares q non habent curam animarum vnde bene talibus pōt ocedi licentia audiendi. nō solum ab his qui hnt curam in actu specialiter i pis committendo. sed etiam generaliter dādo licentiā subditis ipsorum. vt quemcunq3 voluerint eligant sibi confessorem. Nec ob. q iudex p priuus iudicat iure proprio. Et ideo si nō h3 iurisdictionē in actū non potest. ar. c. significasti de fo. compe. Ratio quia priuatus nō potest dare iurisdictionem quam non habet. l. priuatorum. C. de iu. om. iudi. Item prorogare idem est q extendere. Et ideo q nō est non potest extendi. c. ad dissoluendum. de despon. impu. Quia respondeo q quilibet sacerdos ex quo est sacerdos ordinatus habet iurisdictionem. solu3 deficit materia in qua exerceatur. et ideo cum sibi exhibet per talem licentiam in genere datam absoluit autoritate propria quam habet. et potest exercere oblata sibi materia debita. Non obstat etiam. c. ad hec de rescrip. vbi concessio iudicis incerti non valet: qr illud veru3 est quantum ad forum contentiosum: vt notat Ge. in. c. si. de pe. et re. li. 6. Et istam opinionem tenet Io. et sequitur Pa. in cle. dudum de sepul. licet prius tenuisset contrarium. Et ideo sm hoc limita et intellige dicta doc. in cle. i. de priuil. et. 16. q. i. §. ecce. et in cle. dudum de sepul.

5 ¶ Undecio dr̄ ppus sacerdos ē ille q eligit a papa pro suo confessorē. Et s. l. ab epis archiepis patriarchis cardinalibus: et silibus platis episcopis superioribus et ēt ab inferioribus prelatis: dummodo sint exempti. vt patet in. c. si. de pe. et re. Sed nō. q tales inferiores episcopis oportet primo q sint immediate sub papa quia exempti qui habent abbatem vel generalem et huiusmodi super se non possunt sibi eligere confessorem de iure cōmuni secundum host. et Pa. in. d. c. si. Secūdo q sint prelati: et capiuntur large prelati secundum Pa. ibidem etiam pro sacerdotibus curatis qui large dicuntur prelati: vt in. c. tua. de cle. egro. licet stricte nomine prelati veniant solum illi qui habent iurisdictionem fori contentiosi: vide bonam glo. in. c. 2. de iudi. et in cle. dudum de sepul. in versi. prelati. Tertio q sint exempti. vno istorum deficiente non possunt sibi eligere confessorem.

6 ¶ Utrum prefati possint vna vice eligere vnum alia vice alium. R. q sic. dummodo non faciant in fraudem secundum Directoriam.

7 ¶ Sed quam auctoritatem habet talis electus super eos qui eum elegerunt. R. secundum Pa. in. c. significasti de fo. compe. q electi per exemptos episcopis inferiores non possunt absoluere ab excommunicatione et casibus epis reseruatis ar. c. 2. de pe. et re. li. 6. nisi spālem idulgētiam habeant

S2

De hac loq. archi. flo. i. 3. p. sum. ti. 17. c. 3. ca. fi. di. sic. Ite. no. q. pniarij maiores icuia pnt absoluere vnicuiq. veientes ab oib. casib. potent. 2 smijs epis r. fuatis. hnt ei auctez qui epalez i foro pnie. 2 maiore q. adq sda casus excoicatou 2 dispesatonz Summ. at peitetiarius adhuc hz maiore i plrib. alijs casib. excoicatou 2 dispesatonz. h. strij flo. v. s. vbi.

sup hoc. Sz ho. tz q vbi exéptus eligit electus hz potestaté penitétiarij pape quo ad absolutóem nó quo ad dispésationem nisi de spáli mádato. A nó exemptis vero electus habet potestaté illius cui subest: vñ confessoz epi pót super ipm sicut archieps. ⁊ sic de ceteris. Et hoc magis placet quo ad predictos de qbus loquit. d. c. fi. de pe. ⁊ re. Et idem dicerẽ de illo cui papa ꝯcedit ut possit sibi elligere confessorem/vt confessoz possit eũ absoluere ab omnibus nó reseruatis pape. Et ad. c. 2. ꝓdictum dico intelligẽdum in casu suo: quãdo eps dat suo subdito talem licentiam: sed nó quãdo papa. qz potuisset loq generaliter si voluisset.

8 Utrum eo ipo quo eps vel tales exempti. de quibus. s. ꝯfitentur alicui videant euz eligere. R. q sic. qz plus est factis eligere qz verbis. l. non dubium. C. de legi. ⁊ in. c. legebaẗ de maio. ⁊ obedien. ⁊ i. ca. fi. 15. q. 6.

9 Duodecimo dicit. ꝓprius sacerdos qui l. hz presbiter prochialis omniũ vagabũdorum. ⁊ illorum qui nó habent propriũ domicilium. Et hoc tãdiu qzdiu in eius parrochia inueniuntur. quia a quocunq. parrochiali presbitero ad quez se transferunt possunt absolui. ⁊ a fortiori ab epo: aut licentiã habentibus ab eodez epo in sua diocesi audiendi confessiones. Et nõ. fm Pa. in. c. fi. de fo. compe. q vagabundi dicuntur qui ñ habent domicilium certum vel habitatóez fz gl. ⁊ Bar. in. l. dies. §. ꝓtoz. ff. de dã. isec.

10 Sed quid dicemus de scolaribus/mercenarijs/mercatoribus/stipẽdiaris/⁊ huiusmodi/comorantibus in aliqua parrochia/nunquid poterunt absolui ab illis sacerdotibus a quibus possunt absolui parrochiales illius parrochie. licet ibi non contraxerint domicilium. R. fm Pa. in. d. c. omnis q sic. quia ille dicitur proprius sacerdos prefatorum in cuius parrochia habitant de pñti: nec possunt comode adire proprium sacerdotem ar. c. fi. de parrochijs. vide glo. que hoc tenet in cle. i. de priuil. Et hec est comunior opi. Hoc idem tz Pa. in. c. cum cõtingat de fo. compe. Quã opi. limito verã quãdo p maiorẽ ptem ãni ibi steterunt vt dicaz in se. §. aliter non. Ros. §. 6. 32.

11 Nunquid idẽ sit dicendũ de peregrinis. viatoribus aut mercatoribus discurrẽtibus hinc inde p negociatóe. R. vt colligo ex Jnno. ⁊ ho. i. d. c. ois q si alicubi morantur p ãnũ vel p maiorẽ partẽ anni. ꝓsertim vltra pasca in quo tenent ꝯfiteri ⁊ maxie qñ in pascate cõuer nõ declinãt ad domũ sui loci. qz tunc nõ videntur hre ibi domiciliuz vbi est eoz domus quo ad sacra. ideo tunc licite ꝯfitetur parrochiali illi vbi sunt. ⁊ ab eo possunt absolui. 16. q. i. qsti. ar. de deci. ad apostolice. Si vero talẽ morã alicubi non contrahũt nõ poterũt ꝯfiteri ibidẽ nisi licentiã acceperint a ꝓprio epo: vel sacerdote prochiali vbilibet ꝯfitẽdi: vel saltẽ peregrinandi siue itinerandi. qz tũc ẽt ibidẽ ꝯfiteri possent. ⁊ absolui: qz ꝑsumit q eo ipo quo licẽtiã itinerãdi dederũt: ⁊ ẽt ꝯfitẽdi ⁊ sacra suscipiẽdi dederint. Tutius tñ eẽt spãlr licẽtiã petere: ⁊ quos casus sibi reseruat suus eps facere sibi declarari: cũ ñ possit absolui a talibus sine eius licẽtia. Nõ intelligo qñ p talẽ morã alicubi ñ steterũt q possint ab illo ordinario absolui.

Quid de illis q i diuersis locis moranẗ equalr: aut in diuersis castris hñt domicilia nec apparet qd sit pncipale. R. q dẽnt ꝯfiti illi i cuius pochia se inueniunt tpe ꝯfessionis fiende ar. c. ex pte. de fo. ꝯpe. facit glo. in. l. 2 C. vbi de cri. agi. op. q dicit quecũq ꝯueniri posse vbi degit ⁊ moraẗ. Ho. tñ dicit q tutius esset q ab vtroq epo vel pꝛbitero i cuius iurisdictóe moraẗ licẽtiã peteret. Ros. §. 6. 40. 12

Cui dẽnt ꝯfiteri sacerdotes prochiales. ꝓpositi. decani. canonici seculares: ⁊ hmói ecclesiastici nõ exẽpti inferiores epis. siue religiosi ẽt exẽpti q ñ sũt plati. R. fm oẽs doc. q teneñ ꝯfiti suis platis vel d eoz licẽtia. 13

Utrũ ꝓlati ꝓprij sacerdotes possint alijs suã auctoritatẽ delegare. R. fm Ri. anglicũ i quol. aut tal sacerdos habet auctoritatez ordinariã ⁊ sic põt. aut hz cõissam. ⁊ tũc distinguo q aut a papa ⁊ sic põt. Jntellige verũ qñ a papa cõittitur iurisdictio. Secus cuz cõittitur nudũ offiñ sine iurisdictóe. vt puta audire ꝯfessiones qz nõ põt. facit. c. fi. d officio dele. vide. j. delegatus. §. 6. Aut ab inferiore. vt ab epo. ⁊ tũc: aut ad vniuersitatẽm cãrum. ⁊ sic põt in pticulari aliquã cãm comittere. vt officialis ⁊ generalis pniarius epi: nisi sit eis spãliter interdictũ. Si vero hz cõissionem pticularẽ non põt. sicut si sacerdos fuerit ꝯductus ad officiandũ eccle prochiali. cũ nõ sit ordinarius illi prochie. Et sic loquiẗ. c. fi. de offi. dele. i. §. ceteꝝ vbi dr. salua legatoꝝ sedis aplice. auctoritate nulli cui comissum fuerit predicare crucez. excommunicare. absoluere dispensare. vel iniungere pẽitentias liceat decetero hoc alijs demandare. 14

Utrum in aliquo casu liceat cõfiteri alteri qz ꝓprio sacerdoti. R. secundum Pa. in. d. 15

nec talis sacerdos pt dare licẽtia illis d parochia vt possit ꝯfiti ab alijs. sz pe. d palu. i q. di. 22. et archi. flo. i. limi. h. s. q no pt dar tale licẽtia ñ hoc sibi spali ꝯcedat. h. Jo. an. p. c. i sem. de offi. dele. li. 6. vid. j. delegat. §. 6. cca. fi.

talis e casus ppe. d. c. 2. v. dr si eps suo subdito ꝯcessit vt possit idoneu elige ꝯfessorez: ille qz i se elegerit i casib. qui epo spal. r. fuat. vltaq hz peit. ptate. cũ i simili ꝯce... q talis no pt absolue a casib. epis r. fuatis. Sed no qn ... ptes bo pt absol. a talib. casib. epis. sed no a casib. sibi ... p ps.

Ros. 3. 832. vid. j. 9 se §. 12. v. videt dice contrariu. vid. j. §. 6. et Ros. s. cari. §. 9 §. 21. j. ofs. v. 9

c.oīs. q̄ sic.qn̄cūq̄ subest aliqua legitima cā.pū.q2 ē reuelator ꝯfessionis:vel solicitator ad malum.vel nō habet debitam sciam/ vel probabiliter videt̄ sibi periculum:vel sacerdoti munere:vel ē excōicatus ⁊ huiusmodi. ⁊ tūc debet petere licētiam/ ⁊ obtinere:q̄ si nō pōt obtinere:nec adire pōt superiorem.sufficit/q̄ petijt. ⁊ sic supplet.d.c.oīs.p c.placuit. ⁊ ibi glo. de pe.di.6.sic.vt sit sensus.debet obtinere licētiā.s.si pōt.vt.in.d.c. omnis.vel adeat alienum/si nō pōt.vt in.d. c.placuit.Ego vero in hoc multum non' insto.q2 verissimū puto. ⁊ q2.hodie hn̄r multi proprij sacerdotes quibus legitime confiteri possumus si vnus non est idoneus. ⁊ si casus accideret.tene quod dixi.q2 precepta non se extendunt vltra caritatem. Et si lz causa meliorande vite.extra de regula.c.lz quanto magis causa recuperande.

16 Utrum liceat absq3 alia licētia confiteri fratribus minoribus ⁊ predicatoribus. R̄. q̄ sic si.5.concurrant. Primum q̄ generalis. vel ꝓuincialis minister:aut custos quo ad minores: ⁊ magister aut prior ꝓuincialis: aut eius vicarius/quo ad p̄dicatores/ accedat ad p̄ntiam p̄latorū/ petendo q̄ fratres/ qui fuerint electi/possint libe ꝯfessiones suorum subditoꝝ audire. Sed istud primum/ ē de bene esse.vt.j̄.patebit.§.21.Secundum. q̄ fuerint electi ⁊ hīlitati ad audiendas cōfessiones per generalem:aut ꝓuincialē ministrum quo ad minores:vel p magistrum/ aut priorem prouincialem quo ad predicatores. Tertium q̄ sic electos p̄ntent per se vl'per frēs quos ad hoc ꝺputauerint epis: seu eoꝝ vices gerētibus/ petendo hūilr. vt de coꝝ bn̄placito possint audire ꝯfessiones suoꝝ subditoꝝ.An aūt requiratur q̄ psōaliter ducat tales frēs electos.ego credo q̄ n̄/ sed suffiē q̄ verbalr/ l'alr q̄lītercūq3. Rō.q2 qn̄ aliqd̄ onus iponitur alicui sine determinatione:quo ipleto ad aliqd̄ bn̄ficium mereur admitti.quocūq3 leniori modo ipleat̄ onus/condino dz ipleta. ⁊ sic ad beneficium meret̄ admitti:hoc ꝓbat̄.ff.de cōdi. ⁊ d l.qd̄ traditum. Cū ergo onus p̄ntationis i positum p̄fatis electis/nō distinguat quō debeat fieri.cū possit fieri multis modis.vt.ff. de.ꝓcu.l.p̄ns. ⁊ ibi glo.igit̄ q̄litercūq3 fiat: siue per scripturam:siue v̄balr intelligit̄ ꝯditio ipleta. Nec ob.glo.in.cle.dudum de sepul.que dicit q̄ debet fieri p̄ntatio personalis:q2 p̄ns dī qui prebet̄ sensibus corporis. ar.ff.de v̄.ob.l.i.in prin.q2 si aduertis hec rō nō valet.q2 p̄sētatio personalis etiā3 pōt fieri per ꝓcuratorē vt i.l.fi.C.de ꝓcu.Et sic prebet se quis sensibus/per se.aut per aliū3 vt.d.l.p̄ns.Sic itellige gl.p.d.l.p̄ns. ⁊ ibi p̄ per nō.p. Jo.an.in.c.p̄nti de preben.li.6.ſa cit.c.tue.de procu.vbi patet q̄ p̄ns noīalr n̄ ifert necessario vt per se faciat.sed bn̄ si adūbiliāter dicat̄ vt ibi p3.Quartūc qd̄ requiritur est q̄ nō audiant ꝯfessiones extra diocesim illius cui sunt p̄ntati. ⁊ in hoc differunt a ꝓprijs sacerdotibus parochialib' vl' epis aut prelatis ordinarijs qui p̄nt vbiq3 audire suum subditum. ⁊ absoluere i foro p̄nali/ q2 in hijs que fiunt sine strepitu ⁊ sub silentio nullus leditur territorium.l.2.ff.de offi. ꝓcon.facit quod nō. Pa.in.c.cum ꝯtingat de fo.compe. ⁊ ita tenet Car.i.d.cle.dudu3 Quintum q̄ ille.q vult eis ꝯfiteri sit de iurisdictione illius prelati cui tales sunt p̄ntati. h hn̄r ex.d.cle.dudum.

Utrum predicta p̄ntatio solum sit fienda epis.R̄.Car.in.d.cle.dudum q̄ nō.sed ibi noīe prelati itelligitur quil3 hn̄s iurisdictionem ep̄alem. Ita q̄ nulli diocesano subsint eorū subditi:nec ipi.ar.c.abbates.in fi. de p̄ui.li.6. 17

Utru3 hec p̄ntatio possit eis fieri extra territoriū exn̄tibus.R̄.q̄ sic secūdū Pau.i.d. cle.dudum. 18

Quid si sedes vacat.R̄. Pau.vbi.s̄. q̄ si et caplo ar.c.cū olim de ma. ⁊ obe. 19

Sed pone q̄ n̄ possit hr̄i copia tal' prelati R̄. Pa.vbi.s̄.q̄ petetur a vicario suo i spiritualibus si h3 de tem.or.c.cum nullus li. 6.Si nō h3. ⁊ malitiose hoc facit d3 adire superiorē qui eius negligētiam d3 supplere c.q2 diuersitatē de ꝯces.pre. Et idem dic si eēt excōmunicatus:vel suspēsus:vel iterdictus q̄ adire d3 superiorem. 20

Quid si p̄ntentur electi an̄ petitōem licentie.R̄.Zen.in.d.cle.dudū q̄ v3 ꝯcessio facta sed q̄ possent p̄lati dicere q̄ volunt q̄ fiat primo petitio. 21

Utrum vicarij mistroꝝ:aut magistroꝝ ꝓuincialium possint eligere cōfessores.R̄. Car.in.d.cle.dudū.q̄ n̄.Et sic tenet glo.ibidem ⁊ Paulus. 22

Quid si p̄lati nolunt dare licentiā p̄dictā petentibus.R̄.Car.vbi.s̄.q̄ nihil refert.q2 expectato ꝯgruo tpe possunt eligere. ⁊ electi ꝯfessiones audire. 23

Quid si dicāt prelati non' p̄ntetis aliquos q2 nō admittemus.R̄.Car.vbi.s̄.q̄ potest audire sine alia p̄ntatione. 24

Utrū p̄fati electi ⁊ semel p̄ntati :aut deputati durent post mortem acceptantis prelati. 25

Vid. i li. ꝑuilegiorum or. mior. fo. 153. ꝙ pō. tex. formali. et ē cle. 4. et incipit. aldā temn — cui verba formalr post archi fo. 23. pte. su. ti. 17 c. §. 12. ci

R. Car. vbi. s. ꝙ non: si sub istis verbis sūt deputati. s. vsq; ad beneplacitū eorum cum istud morte extinguat. vt in. c. si gratiose de rescrip. li. 6. Si vero simpliciter deputētur durat post morē. ⁊ sic debēt deputari. nec credo ꝙ ipsis inuitis possint aliter deputari nisi ꝙ eorū potestas sit ꝑpetua. qr eorum auctoritas ē papal' que durat. ar. de transac. c. veniēs. ⁊ de iure cōi approbata. ar. c. supꝗ̄num de offi. dele. de elec. ne romani in prin. in cle.

26 ¶ Utrū ꝓfati deputati possint cōittere alijs. R. Car. vbi. s. ꝙ nō. qr hūt nudum ministeriū. Et in hoc dicit Laud. ꝙ habent ptātē sine admīstratione ad instar illorū de qbus de resti. in inte. in. c. i. dicitur.

27 ¶ Quos pnt absoluere ꝓfati deputati. R. vt s. patet: oēs qui ab illo prelato eis sunt presentati possunt absolui. tā exemptos ꝙ̄ nō exemptos. tā ecclesiasticos ꝙ̄ seculares s3 Car. vbi. s. ⁊ ēt sine alia licentia sacerdotis parrochial'. ⁊ nō obstante eius ꝯtradictōne imo omne ꝓceptum ⁊ omnis excōmunicatio ꝯtra tales cōfitentes ipo iure ē nulla per extrauagātem Martini. 4. que inseritur in Rica de priuil'.

28 ¶ A qbus peccatis possunt tales deputati absoluere. R. ꝙ ab oibus a quibus pnt sacerdotes parrochiales a iure. Et licet epi possint sibi vel per ꝯstitutiōes: aut ex consuetudine reseruare casus. ita ꝙ curati absoluere non poterunt. tn̄ prefati fratres bene absoluūt. ⁊ facit ad hoc qd nō. Gui. i. l. priuilegia C. de sa. sanc. eccle. ⁊ sequitur Pa. in. c. sup specula. ne cle. vel mo. vbi dicit ꝙ reuocato priuilegio boñ. nō est reuocatū per hoc priuilegium studij señ. ꝙ̄uis sit ꝯcessum ad instar boñ. qr iam ius est ꝗsitum studio señ. Idē patet ꝑ verbum. d. cle. dudū. vbi dicit a iure ergo veniunt oēs casus preter illos ꝗs ius reseruauit spāliter epis. Nec ob. motiua

.i. Jo. mo. in glo. d. cle. qr cum dicit ꝙ i re sua quilibet potest facere qd vult dico verum: nisi superior ad quē ptinet principaliter aliter velit disponere. vt ē in ꝓposito. Item cū

.2. dicit ꝙ si eps pōt artare ordinariam. multo magis extraordinariam nego primo ꝙ potestas ꝓfatorum fratrū sit extraordiaria. imo ē ordinaria surgēs a ꝓfata cle. dudum. vt t3 Zen. ⁊ Lau. in. d. cle. dudum. Itē posito ꝙ sit extraordinaria. verum concluderēt si potestas ꝓfatorum eēt ab episcopo. sed cum sit a papa. vt. s. dictum ē non pōt inferior tollere concessa ꝑ superiorē. 21. di. inferior. clem̄. ne romani de elec. aliter possēt tot casus reser-

ꝓuare ꝙ in totum tollerēt istud priuilegium fratrū quod eē non potest. c. quanto ꝺ priui. .3.
Nec his obuiat ratio sua scilicz ne idē subditus cēseatur diuerse cur. quia ex hoc non sequitur ꝙ sit diuerse. s3 bñ subordinate cur. vt p3 in quotidianis concessionibus. tam pape ꝙ̄ episcoporum. Itē cum dicit nō ē iu .4.
re concessum quod iur reuocatum ē. Dico hoc verum in iur communi: non autē quod reuocatur in iur prouinciali: vl' sinodali: nisi quo ad ꝺterminatos subditos. Itē cum .5.
dicit ꝙ parrochiani non sunt excēpti licz fratres sint. c. ꝑ excēptionē ꝺ priuil. li. 6. Concedo. s3 ñ seqtur ex hoc ꝙ non possint absolui ab omibus exceptis a iur reseruatis episcopis. quia sicut nec possunt impediri quin ꝯfiteantur ꝓfatis fratribus ita ꝙ: non absoluantur secundum eorum auctoritatē ꝑ regulam accessorium. ꝺ reg. iur. li. 6. quia auctoritas respicit fratres non subditos episcopi quam in actu possunt exercē quando adest materia ꝺbita. que ē quorumcunq; volētuī confiteri ꝺ diocesi. d. cle. dudum. Item cu3 .6.
concludit non absoluat frater quod non absolui curatus. ve3 dicēt nisi ei ꝑ aliu3 superiorem eēt concessum. vt in istis ē. Non ob. cle. religiosi ꝺ priuil. ꝙ non absoluant in casibus sedi apostolice: aut locorum ordinarijs reseruatis. quia subintelligitur quo ad casus epales a iure. non a statuto: vel a consuetudine. quia cum excludātur ꝑ. d. cle. dudum. sic oport3 illa similiter eōs excludat. ne leges ludibrio fiant. l. fi. §. vbi autē. C. de bo. que li. ⁊ iura iuribus sunt concordāda l. vnica. C. de inoffi. do. de elec. cum expediat li. 6. Et sic firmiter tene in ꝯscia. sicut etiā hoc idem t3 Jo. de li. i. d. c. omnis vtriusq; sexus. nisi quando alicui casui eēt sententia excōmunicationis ipso facto ānexa per statutum ⁊ epis reseruata: quia tunc absoluere non possēt. Itē quando vidēt expedire saluti anime alicuius: vel aliorum aliquē mittere ad superiorē. tunc licet posset absoluē mittēdus esset. quia dēmus eē coadiutores eo3. Et de. hoc. ⁊ qui sunt casus episcopis a iur reseruati vide. s. Casus primo.
¶ Utrum prefati fratres possint per episcopos aut prelatos admitti sine accessu' ministrorum ⁊ huiusmodi ad petendam licentiam ⁊ presentationem electorum. R. Hosti. ⁊ Innocen. vt refert Dir. quod sic. si procedit de uoluntate vtriusq; partis. ar. l. cum pater. ff. de pac. do. vñ si admittūtur ac si eēt obseruata ꝓfata forma a ꝓlatis: eandem habebūt autoritatem sicut si seruata fuisset. Si 29

v pn̄ ꝯsuetudo h̄ret: ut ali ꝯstituti i dignitate: pu abbati. archidiacono ul alij plato fiet ꝯfe. tūc valet ꝯsuetudo. q2 iste nōie et. Jta dit. pan.

nero solum ꝯcedit licentiā audiendi confessiones suoꝝ subditorum. tunc non possēt absoluere: nisi in q̄tum plati eis concedunt τ possent sibi quot uellent casus reseruare: q2 tunc n̄ absoluunt autoritate. d. cle. dudū sed ex mera ꝯcessione platoꝝ. Verū tn̄ ē q̄ tales ex sola licentia admissi solent vbiq3 s̄b ditos taliū platoꝝ audire sic̄ τ ipi plati. nec durat talis auctoritas nisi ad eoꝝ bn̄placitū qđ nota bene. Jō sunt cauti ꝯfores. ut quando n̄ fuata p̄fata solemnitate petunt licentiam audiēdi ꝯfōnes rogent p̄fatos prelatos sui: q̄ uelit eos admittē ac si eēt fuata p̄fata fōma si autoritatem prefate cle. uolūt h̄ere.

30 Utrum ex ꝯsuetudine possit induci vt qs ꝯfiteatur ad libitū cui vult. R. vt. i. c. si ep̄us de pe. τ re. li. 6. q̄ nulla consuetudine pōt introduci vt quis eligat sibi ꝯfōrem sine sui superioris licentia. intelligo aut tacita. vt puta. q2 vident τ tollerant cum possint phibere. aut expressa. Dicit tn̄ Pa. in. c. conquerente de offi. or. uerum quo ad subditos. s3 quo ad exn̄tem in dignitate noie dignitatis posset prescribere hanc curā. τ fieret proprius sacerdos f'm Ho. τ allat. c. dudū el fo de elec. τ. c. cum olim de p̄scrip. τ est ueru3 post prescriptionē.

31 Utr̄ sacerdos parochialis debeat facilit̄ dare licentiam suis subditis alteri confitendi. R. S. tho. in. 4. di. 17. q̄ q2 nisi sūt adeo infirmi q̄ potius sine ꝯfessione decederent q̄3 confiterentur tali presbitero. iō dare d3. Vn̄ illi qui sunt nimis soliciti ut conscientias subditoꝝ sciāt: multis laqueum dānatiōis iniciunt. τ per ꝯn̄s sibi ipis. hec. S. tho. Quod credo verum nisi quādo pp hoc solicitant scire ne alios inficiāt: aut vt ceteri h̄ scientes magis a peccatis preseruentur. debet tamen exigere specificationem illius cū quo vult confiteri. τ si est eque bonus sicut ipse concedat. Si vero non est eque bonus. non debet dare. Et si ille confessor ad quē vult ire habet alio modo auctoritatem audiendi. tunc dicat sibi q̄ non expedit τ inducat vt non vadat. sed si vult ire relinquat cum arbitrio suo. quia sibi non imputabitur alias sic si male confiteretur.

32 Utrum sit credendum dicenti se habere licentiam a suo prelato confitendi alteri. R. secundum Ri. in. 4. di. 17. ar. 3. q. 2. q̄ sic τ similiter dicenti se esse confessum. Ratio quia cognitio in foro penitentie dependet a voluntate subditi. ideo debet eum reputare idoneum ad eucharistiam sumendam q̄ se asserit penitentem τ legitime confessum ei qui potuit absoluere. Si tamē sacerdos haberet aliqua signa probabilia q̄ ille non diceret verum non teneretur ei credere: nisi faceret fidem sufficienter ei. nō dico q̄ sit vere penitens τ vere confessus. quia ista non cadunt sub probatione: sed q̄ illi l' illi ē confessus qui ipsum potuit absoluere. Fallit hoc in excōmunicato cui non tenetur credere nisi probet se absolutum. τ in illo qui habet perseuerantiam in peccato. vt pn̄ qui tenet concubinam. τ huiusmodi.

33 Utrum illi qui confitentur illis quibus datur licentia a papa vel legato: aut ep̄o audiendi confessiones: vl' qui habēt licentiā a predictis eligendi sibi confessorem saltem semel in anno teneantur confiteri proprio sacerdoti parochiali. R. gl. Ber. i. d. c. omnis u3 q̄ sic: sed male τ false f'm cōuer doc. in. d. c. omnis. τ in. c. 2. de pe. τ re. li. 6. Sufficit enim licētia alteri⁹ eorum vel sacerdotis pochialis f3 Jo. an. in. d. c. 2. Multo fortius non tenētur si sunt confessi ep̄o proprio. q2 dr̄ parochialis presbr̄. in. c. nullus. de parochijs. τ i. c. 2. 9. q. 2. Et quicunq3 alr̄ teneret eēt temerarius. vt patet p ex. ua. Jo. 22. que incipit. Vas electionis que dānat predictam opi. Ber. Cū habentes licentiam a predictis possint etiam inuitis τ contradicentibus parochialibus sacerdotibus eorum subditos absoluere. Et vt dicit Sanctus. tho. in quadam. q. de quol. q̄ nō potest aliquis auctoritate cuiuscunq3 hominis compelli ad confitendum peccatum quod alteri confessus est qui eum absoluere potuit. q2 confessio peccatorum est quoddam sacramentale diuino imperio subiacens non humano. Addo tn̄ cum Sancto Bo. in. 4. di. 17. q̄ si sacerdos parochialis est bonus τ idoneus. bonum est ꝯsiliū q̄ remittātur ad eum a quo cunq3 audiātur. non tn̄ necessarium est. nec oportet q̄ illa peccata a quibus sunt uere a talibus absoluti iterum confiteātur. sed possent ea tacere τ alia occurrentia confiteri. Et dic etiam q̄ tutius est ꝯfiteri proprio parochiali sacerdoti seu p̄lato q̄3 alteri propter multas deceptiones τ illeritates q̄ sunt in alijs deputatis. Unde semper consulo q̄ nemo dimittat proprium parochialem pro alio deputato. nisi clare constet cū quem eligit eē bone ꝯscientie. τ debite peritie τ melioris q̄3 proprius parochialis. q2 si inest aliquis defectus in pochiali magis excusatur subditus ei ꝯfitendo q̄3 alteri: cū superiores eum instituendo p sufficiente eum approbare videantur.

pn̄ ex priuilegio pp q̄s subditus pt ire ad illū ē sin̄ licentia pochialis: et ille nō ē eq̄ bon⁹.

Quid d[illegible] 9fe[illegible] fca sacedotis q d uir no tenz [illegible] vt si dubitat [illegible] comode se absoluj ad cautella: tuc [illegible]
vid Ros. 9fe 3. § fi. Et j. 9fe 4. § 12. 9suledu e p tutiorj pate q hoc faciat [illegible]

34 ¶ Quid si aliquis vult sepius confiteri in anno. nunquid sacerdos parochialis tenet eum totiens audire. R. fm Ri. i. 4. di. 18. q sic: de necessitate pcepti si ille qui vult confiteri de necessitate hz confiteri. Si uero nō teneretur de pcepto ɔfiteri: nec sacerdos pfatus obligaretur eum audire nisi de ɔsilio. Additū Ri. q si subditus vult plies confiteri τ sacerdos noluerit audire. q tunc talis libere pōt confiteri alteri confessori. τ ille pōt eū absoluere: nisi eius sacerdos eū ad determinatū ɔfessorem miserit. qz si nō vult eū audire nec aliū determinatū assignat: vr tacite ei licentiam dare. ut p illa uice alteri ɔfiteatur cui voluerit. Sed sic electus nō poterit absoluere ab hijs a quibus pprius sacerdos potuisset.

Confessio 4. quo ad qlitatem illius cuius fienda est.

Circa qd queritur

1 ¶ Qualis dz eē ɔfsor. R. q dz hēre. 5. Primo bonitatem uite. s. ut non sit in peccato mortali. de pe. di. 6. c. 1. Vn̄ exn̄s in peccato mortali quando absoluit penitentem nisi ipe de sua mortali culpa peniteat. grauiter peccat. fm. S. Bo. in. 4. di. 19. Imo mortalr. fm Dir. ti. 15. li. i. ar. d. c. i. vide qd. s. dixi. Clericus. 8. §. i. Ros. 9fe 2.

2 ¶ Sed nunquid tali scienter ɔfitens peccat mortalr. Dic ut. s. Clericus. 8. §. 2. Ros. 9fe 2.

3 ¶ Secundo. dz hēre sciam. Sed quantam sciaz d beat hēre necessario. R. fz. S. Bo. i 4. di. 17. τ elicitur ex. c. nulli sacerdotuz. 38. di. q tantam sciam dz hēre q sciat discernere in peccatis coibus qd ueniale τ qd mortale. τ q sciat sēp ad que peccata sua potās se potest extendere. Rō qz alia pnia p mōtali alia p ueniali est imponenda. Itē qz si eēt aliquod peccati genus ad quod nō posset manū extendere: nisi hoc cognosceret i periculū anime eius audiret confessiones. τ ēt confitentiū. Vn̄ hoies q hoc cognoscunt tenētur ɔsulere discretos. alioqn vterqz peccat grauiter. Et hoc voluit dicere Aug. de pe. [illegible] di. q uult. Est τ alia scientia q̄ qs scit per hūiz acquisitū discernere iter pplesitates peccatoꝝ. τ hec est de bn̄ eē. In talibus. n. sp dz securiorē viā eligere: τ sapientes ɔsulere. h ex. S. Bo. Et hoc tenē. qz uis diuersi diuersa dixerint sup hoc. Aduerte tn̄ q si dubui uersetur circa aliqd faciendū uel dandū: uel penā sub[illegible]eu[illegible]ndam: tunc benignior opi. est eligenda. ff. de eo qd cer. lo. l. qd si ephesi. Vn̄ in. c. fi. de transac. dr. In hijs sup quibus ius non inuenitur expssū p cedas equitate suata: semp in humaniorē ptē declinādo. fm q psonas. cās loca τ tpra uideris postulare. hec ibi. Hoc idem tenet Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. τ iu. nisi forte eēt aliquid faciendum qd faciliter posset expediri. Si uero dubium eēt vt abstineat. tunc securior pars est eligenda. s. abstinere. Pur si diuersitas eēt inter doc. τ penitens ex aliqua rationabili cā vult adherere vni opi. nō ē sibi deneganda absolō: sed sue conscientie relinquendus. Quid aūt sit dubiū. τ opi. τ quid fiendū in hijs. vide. j. Dubiū. τ opi. Silr τ sacerdos n̄ dz asserē mortale id de quo n̄ ē certus. ne itiat laqos alteri. nec tenetur de singulis que audiunt dteriare si sunt mortalia uel ne. sed de quibus est claꝝ: n̄ de qbus sunt varie opi. l' ēt ipe penitens nescit expmere mentē suā circa ɔsensū uel morā. Hen. tn̄ in quol'. sic distinguit. q peccata sunt in duplici genere. Quedā iō qz phita. alr n̄ eēnt mala: vt n̄ audire missā. in festo τ huiusmōi. q̄ sunt de iure positiuo mero. τ talia dz scire ɔfsor: nisi hēat cām rōnalē q̄ eū excuset. puta qz abn̄s τ huiusmōi. Alia sunt peccata qz de se sunt mala. ut ea q̄ sunt ɔ ius diuinū. ēt si ab hoie n̄ sint phita. τ hoꝝ q̄dā sunt capitalia. s. 7. quasi elementa. τ ista dz scire de necessitate. Quedam sunt spēs capitaliū. ut illa q̄ recipiunt hoꝝ pdicationē. ut fornicatio. ebrietas: τ huiusmodi. Nā fornicatio luxuria est: ebrietas gula est. Et hoꝝ spēs q̄dā iportant malū de substantia sui actus. eo q statim noiata hn̄t ānexuz malum: ut fornicatio. τ talis ɔfessor tenetur scire utrum sint mortalia: uel non. Quedaz d substantia sui actus n̄ hn̄t defōmitatem: sz ex libidine facientis. sicut cognoscere uxorem ppam non est peccatum: sed ex libidie sic ēt est mortale qn̄ excedit limites matrionij. s. ēt si non eēt sua. τ talia n̄ oz q d necessitate confessor sciat utꝝ sit mōtale: uel ueniale. Alia sunt peccata que sunt filie peccatorum capitalium. ut illa peccata. quorum fines terminantur τ ordinantur ad fines capitalium. sicut dolus acquisitio rei iniuste. τ huiusmodi. τ de talibus non ordinarius non tenetur scire vtrum sint mortalia uel non. sed curatus ordinarius. ut episcopus. archiepiscopus. τ ceteri alij superiores tenentur scire: quia tenentur purgare. perficere τ illuminare alios. Et ideo nouiz τ uetus testamentum tenentur scire. hec ille. Caueat igitur ɔfsor ne sit pceps in dando sententiam de mortali. ubi sunt uarie opi. doc. sic de decimis soluendis. vbi n̄ ē ɔsuetudo de

elemta. i. pncipia qz sic ex q elemetis oia copora ɔstituunt: Ita a[illegible] i sta. 7. sunt pncipalia ad q oia alia vicia oriunt. sic i silidr i phe. i sta. 2. ibi glo. sr uebo prima elemta —

melius ex. ē d pceptis negatiuis. vt d no ɔhēdo mrio clādestine. vt s. clādestinū: Itē d no comedēdo cānes i. 6. feria et i xla. 2[illegible]

locis Jan. sed consulat sp qd sibi vr tutius. nec moueatur pp dictū vni⁹ doc. nisi rōnabilr. ut dicam. j. Opinio. §. 1.

4 ¶ Sed quid si confessor pp suam imperitiam dubitat de aliquo. R. q optimum qd possit eē in confessore post uitam est scire dubitare. Unde nisi sciat p certo se legisse decisionez alicuius casus. uel nō hēat rōes euidentes. semp dz dubitare τ peritos consulere. uel ipe de nouo studere. dicendo peccatori vt reuertatur: qz uult melius uidere. uel saltez si h non potest facere absoluat penitentem i quantum sua autoritas se extendit: τ iponat ei q consulat peritos. τ deberet facere qcquid faciendū ei fuerit declaratum. τ suffīt τ p hoc facit in ar. c. si qs positus. τ. c. nullus. de pe. di. 7. vbi dz quod de tali dubitetur. nī absolutio non negatur. De qua aūt culpa teneat ꝯfessor. vide. j. Culpa. §. 5.

5 ¶ Tertio dz hēre caritatem erga penitentem vt eum interroget τ instruat. de pe. di. 5. c. 1. An autem teneatur de necessitate facere interrogationes. τ quō. vide. j. Interrogationes in pn. τ per totum.

6 ¶ Quarto dz hēre pietatem in cōpaciendo peccatori. benigne eum consolando. infundendo vinū τ oleū. ut dr in. d. c. ois. ut potius velit saluum in purgatorio q nimiā penitentiam iponēdo despatū in inferno. nec exigat iuramentū: uel pmissionem a penitēte. nisi in casibus in quibus ius ita uult. et si uideat q non iplebit q sibi iponet

7 ¶ Sed pone q pbr pochialis hēat aliquos parochianos surdos. mutos: uel furiosos. τ huiusmōi. R. q dz facere posse suū. vt inducat eos ad ꝯtritōem τ pniam fm q est possibile. s. signis: aut nutibus. τ huiusmōi τ sīn pōt pficere orōe deum p ipis. τ faciat orare populum. ut dns eos illustret. τ cum nihil omiserit de contingentibus n̄ iputabitur ei. facit de ꝯse. di. 4. solet queri. τ. 43. di. ephesis.

8 ¶ Quid si eger petat pbrum. τ anq adueniat perdit loquellā: uel efficitur furiosus. R. q uel ad nutum infirmi uel ad testimonium eoꝝ q ipm audierunt petere pniam. l' pbrū dz ei qcquid pōt humanitatis impēdere: absoluendo: uel reconciliando. τ si potest sine periculo ori eius eucharistiam infundendo. τ sufficit vnus testis in hoc. cum nulli fiat piudicium.

9 ¶ Utrum adiudicatus morti petendo penitentiam sit absoluendus. R. q sic. τ debent compelli officiales ut hoc permittant. τ cogi ecclesiastica censura. cle. cum fm de pe.

τ remissio.

¶ Quid si sacerdos scit impedimentum in matrimonio: alicuius sui parochial' τ huiusmodi. R. fm Mo. ti. pēitentia. 7. q si po test pbari tenetur sibi reuellare: qz cum sit eius prelatus tenetur ad allud pceptū. Ma. 18. Si peccauerit in te frater tuus. τ c. Si autem pbari non potest lz sciat non tenetur ei dicere: nisi credat q laboret ignorantia crassa τ supina que eum n̄ excuset: sꝫ quando pbabilr credit q pari erunt acquiescere consilio bonorum sup hoc. in hijs. duob⁹ casibus tenetur ei reuellar. al' nō. Imo ego credo q grauiter peccaret alr reuellādo. qz eēt occasio peccati. 10

¶ Quinto dz hēre potātem absoluendi fm q. s. dictū est. 11

¶ Sed qd de confessoribus illis qui uel de iure non tenent beneficium: uel sunt intrusi ārex coicati: l' n̄ hūt licētiā audiēdi τ hu⁹mōi. R. q dz dictū est ex pte taliū sacerdotū decipiūt aias. cum non possint nec ligare: nec soluere de poch. c. nullus. Sed quo ad confitentes distinguen̄ est: q aut hūt iustam cām ignorātie. τ sic sunt absoluti quo ad deū. q dū talis ignorantia durat. sed si postea hoc sciāt fm Inno. tenentur ꝯfiteri itez sacerdoti legitimo qui eos possit absoluere. ar. d. c. ois τ de p. non bap. c. veniens. Distiguo tn̄ hic fm Pe. de pal. in. 4. di. 17. q si ipedimētuz est iuris diui. puta qz non est baptizatus. uel non est ordinatus. sic lz quo ad deum sit absolutus confessus tali q dū ignorantia durat. tn̄ cum scit tenetur iteruz confiteri legitimo ꝯfessori: nec papa posset disponere de ꝯtrio. Si uero impedimentum est iuris positiui. tunc aut talis cum quo est cōfessus habebat communiter pro plato. puta qz erat in possessione τ confirmatus per superiorez. lz n̄ lrie obtinuerit bnficium. τ ꝯfessus est q' tali tāq suo plato. qz sic reputabatur coiter τ sic ipe credebat ex ignorantia facti. τ tali ꝯfessus n̄ tenetur iterare ꝯfōem. lz postea sciat n̄ fuisse lrie positū. Si nō ex ignorantia iuris hoc pueni. utputa qz uidit eum vberare clericū: sꝫ n̄ putabat excoicatū. τ huiusmōi sic tenetur fm eundē Pe. reiterare. τ ita tenent doc. τ glo. ul. ia i. c. nihil. d elec. Et ita est uez d iure antiquo. sed hod e dic q ꝯfessus sciēter ēt cuz eo q ē suus platus. q uis sit excōicatus vel suspēsus. nō tenetur iterare vt. j. Excōicatio. 8. §. 3. Si aūt nō erat cōfirmatus sed itrusus. sic tenetur iterare ꝯfessionem fcām tali: postq scit fm Pa. in. d. c. nihil. Et ad. l. barbarius. ff. d offi. p. dicit q lo

quitur qñ talis ponit in officio a superiore. Hoc tene in ↄfessis cū suo plato. Secus in ↄfessis cū ex ordinarijs volūtarie electis. sicut sūt religiosi qꝛ postq̄ sciūt de ipedimento credo teneant iterare ↄfessionem fm q tꝫ Inno. ꝛ.s̄. ocm̄ c. Ros.3.§.41.

13 ¶ Utrum sacerdos debeat absoluere eū q nō vult ab aliquo desistere. qđ ipe ↄfőr credit mortale eē. R. fm Gof. i quolib. q si est certus mortale eē. qꝛ nulla diuersitas ē iter. doc. de hoc. nullo mō dꝫ eū absoluere. Si vo nō ē certus. pū. qꝛ ē dubiū iter doc: ꝛ diuersa opinio. tūc si ē ordinarius eius. tenet eū absoluere. Et si ipe ↄfőr nō pōt formare sibi ↄsciaꝫ q̄n sit peccatū i diuersitate doctorum tūc nihilominus dicat ei ↄsciam suā ꝛ isormet vt ↄsulat pitos: ꝛ disponat facē qđ tenet ꝛ absoluat euꝫ. ꝛ si pur penitēs nolet agnoscere tale q̄d peccatū. nihilominus absoluat. qꝛ hoc ꝓcedit ex rōe. ꝛ nō ex ꝓńia: qꝛ ordinarius dꝫ seq cōe iudiciū ecclie. nō suūꝫ. Si vo nō ē ordinarius dꝫ seq ꝓpriū iudicium. Et iō si credit mortale. ꝛ nō pōt deponere ↄsciam: nullo modo pōt eum absoluere sine peccato.

Confessio

5. quo ad absolutionem.

Querit quomō dēbeat fieri absolutio i foro pnie a peccatis. R. q pńitti dꝫ. Misereatur tui ꝛc̄. Indulgētiam. ꝛc̄. ne effectus sacri ipe dicat ex pte penitētis. Postea dicat. Ego te absoluo ab oībus peccatis tuis. In noīe pr̄is ꝛ filij. ꝛ. sp. sci. Sed nūq̄d supradicta oīa sint necessaria. R. q. ñ. nisi. Ego te absoluo ab oībus peccatis tuis. In noīe pr̄is. ꝛc̄. fm Jo. de noto in .4. di. 18. q. 5. Dicit tñ tho. i q̄dam. q. de quol. q laudabilr addit ↄfessor q̄cq̄d boni feceris sit i remissionē tuorum peccatorum. Et ad hoc addit Host. ꝛ q̄cq̄d mali passus fueris: qꝛ sic iūnctum a sacerdote valet tali ex duobus. vꝫ ex vi operis ꝛ clauium. Et ideo iponat penitenti ita q itelligat: nō secrete. vt faciūt aliqui q per modum absolutionis illud dicūt. qꝛ sic nō valet nisi ex vi operis. Ros. abso. 6. ꝛ. 5. ↄfe.

1 ¶ Utrum absolutio debeat fieri an̄ iniunctionem pnie: siue satisfactionis. R. q nō. vt pꝫ i cle. dudū. de sepl'. ꝛ ibi Jo. an. Naꝫ primo dꝫ audire ↄfessionem. scđo iponere pniam tertio absoluere sacꝫ alr. Atm qđ fit in ↄtinēti vꝫ inesse. C. de pac. l. petēs. Ideo ñ obeēt si absolutio prius fieret: ꝛ post pńia iniungeretur. Ros. 2. §. fi.

2 ¶ Utrum sacerdos parochialis possit absol

vt p hō ordez tollat si aliq̄d eē̄ obstaclm ex pte penitētis ad pcipie. fructū absolōis. hariflo.

uere ab oībus suos subditos. R. fm cōiter doc. i. c. ōs q. de pe. ꝛ re. q sic de iure. ab oībus peccatis quātūq̄ grauibus: exceptis hijs que reseruant in iure epis: aut superiorib⁹ vl' que ex causa legitima sūt eis spālr iterdicta. ar. d. c. ōs q. cui⁹ supscriptio dicit. Epo ꝛ fribus eius. i. sacerdotibus. Et q̄ peccata reseruantur vide. s̄. Casus. Idem dic de excōicatione vt. s̄. Absolutio primo. §. 2.

3 ¶ Quid de hijs ↄfessoribus qui de licentia sacerdotum parochialium vl' aliorꝫ platorꝫ audiūt ↄfessiones. R. q nō pn̄t absoluē nisi ab hijs. q̄ eis ꝯcedunt. Et aduerte q maiorē auctoritatē nō possūt eis dare q̄ꝫ habeant ipi parochiales sacerdotes dātes licētiam aut alij. c. nemo. de re. iug. li. 6. Excipe frēs minores ꝛ predicatores ꝛ electos ab hijs q de iure pn̄t eligere cōfessores. de quibus dic vt s̄. Confessio. 3. §. 7. ꝛ. 28.

4 ¶ Utrꝫ officiales epi hēāt autoritatē i. pńijs casuū epalū. R. fꝫ Ho. in sū. ti. de pe. ꝛ re. q ñ pn̄t absoluere in foro pnie. sed tm̄ in foro ɔtentioso. nisi hoc eis expsse concedat. Fallit hoc in uicario generali epi. qui ēt si ñ sit sacerdos pōt h̄ alijs delegare. nisi sit expsse phibitum. ar. ō ꝓcura. c. petitio. ꝛ. 93 di. c. fi. Ros. p. §. 14. vide ibi. ↄfe.

5 ¶ Utrum eps comittens alicui suā autoritatem generaliter audiendi confessiones. ex hoc intelligatur q possit absoluere a casibus epo spālr reseruatis. R. q non. qꝛ in generali ɔcessiōe ñ ueniunt illa q̄ ñ eēt q̄s vēi similr spālr ɔcessurus. vt in. c. si eps de pe. ꝛ re. li. 6. ꝛ de regu. iu. in generali. li. 6. ꝛ ō offi. vi. c. vltio. cū suis ɔcor. Sed si aliqueꝫ casū spālr reseruatū specifice ɔcedat cū clausula generali. tūc bene pōt absoluere ēt ō ñ expssis. fm q eps pōt de iure. ar. c. qui ad agendum de ꝓcu. li. 6. nisi casus eēt adeo g̃uis q uerisilr non venit in tali generalitate. sicut de iniectione uiolēta in psonam ecclasticam. ō quo in. c. puenit. de sen. ex. qui nō uenit nisi expmatur fꝫ Jo. mo. i. d. c. ad agēdū. Ego tñ credo q in foro aie in tali generalitate ēt si nullum expmat pōt absoluere ab oībus q̄ verisimiliter ɔcessisset in spē. qꝛ uerba generalia sunt generalr accipienda. de deci. ad audientiam. psertim in fauore salutis aiaꝝ. quo nihil est fauorabilius. 24. q. 3. si hēs. de pe. ꝛ re. ne ꝓ dillatione. Ros. p. §. 13. ↄfe.

6 ¶ Utrꝫ eps ɔcedens licentiā alicui ut eligat sibi ↄfőrem idoneū. eo ipo concedat licentiam absoluendi a casibus suis dicto ↄfessori electo. R. q ñ. nisi hoc expmat: l' euidenter ↄstet p alia signa q hoc in spāli uoluit ɔce

Sz forte dices q absolui ab excoicatõe nõ ẽ sacrũ: q pt fieri a iudice ecclastico et clico dn̄ ... i foro iudiciali ... Ros. absõ. f. 45.

dere. c. si eps de pe. τ re. li. 6.

7 ¶ Utrũ vnus sacerdos possit absoluere τ alius audire. R. q non. q2 sacra non sunt diuidenda. ar. 23. di. quorundam.

8 ¶ Utrũ ꝓprius sacerdos possit absoluẽ eũ cuz q peccauit. R. fm Ri. i. 4. di. 17. q sic. Intelligẽ nisi sit casus reseruatus p superiorẽ. Itẽ si ñ imiet piclm: aut ex pte sacerdotis aut ex pte illius pp cor. fragilitatẽ. Uñ si imminet tale piculũ nullo mõ ꝯfiteatur. sed petat licentiã alteri ꝯfitendi: quã si ñ vult dar maliciose põt nihilominus alteri ꝯfiteri. Melius tñ faceret si eũ ad aliũ ꝯfessorẽ mitteret ꝑ q̃ magis vẽpdar.

9 ¶ Utrũ ꝯfessor audiẽs penitẽtẽ q h3 casũ a quo ñ pot eũ absoluẽ possit eũ absoluẽ a casib9 ptinentibus ad se. τ postea remittẽ eũ ad superiorẽ p absoloñe aliorũ ptinentiũ ad ip3. R. q l3 i h fuerit opi. tñ h ẽ verior quã t3 Hen. de gan. i quol. l. q ... q sic. Et ita seruat curia τ cois ꝯsuetudo. Uñ penitẽs d3 oĩa ꝯfiteri itegre de qbus ẽ mẽor: τ sacerdos absoluet a quibus pot. τ postea remittet eũ ad superiorem vt absoluat eũ a reliqs. Rõ q2 p ꝯfessõem sca3 iferiori oĩa peccata sũt ꝯfitenti remissa: τ iam peccator est absolutus a deo. Absoloõ vo sacramẽtalis fienda p ecclam duo fac. vnũ. q2 ptẽ debite satisfactionis ... Aliõ. q2 absolutũ eccle reconciliat. a q̃ p peccatũ fuit separat9 fuerat recõciliat. Ois. n. mortalr peccans q̃tuz ad se a coione sacror τ eccle sepatus ẽ τ excoicatus. Nunc aũt neutri hor repugnat separe absoloñẽ τ facer eã p ptes. Satisfactõ n. p ptes bñ pot iniungi. pot qppe sacerdos dicere. facias hoc usq3 ad. 5. dies. τ postea reuertaris ad me. τ iniũgã tibi residuũ. Silr reconciliatio pot fieri p ptes. sic p3 de excoicato plibus excoicatõibus q pot absolui ab vna. i. postea ab alia. c. cũ p cã. de sen. exco. τ idẽ glo. in. c. officij eo. ti. τ glo. in. c. ex pte. de offi. or. Uel pot dici q pma absoloõ cũ sa est vna. Ita q pma sit sub ratihitione de sa sbse quẽda. Ita q factũ in pma suspendit nec h3 effectũ donec veniat sa. τ tẽ sa agens i ꝓpa virtute pme pcedẽtis agit totũ q vnica absolutio de oibus agẽ deberet. τ sic ratificat pmã. Imo illa cũ ista vnica simplr τ indiuisa reputabit. Et q̃uis ita sit ñ d3 i pma absoloẽ aliq̃ ꝯdictõ apponi de sa sequẽda: nz i sa de pma. q2 de iure sbintelligitur vt ñ sit necesse q exprimat hec ille. Et subdit neq forte: dum mõ dispõat penitens ire ad superiorẽ: alr si videret eũ rebellẽ de nullo d3 eũ absoluẽ. q2 iã i penitẽtie se oñderet. Et i. q. 31. subdit q si iferior absoluet sb ꝯdictõe. i. si de illr absoluatur p superiorẽ: lr ad tps. s. quousq3 superior absoluet q ñ valet absoloõ. In. q. 32. dic q si superior cõiteret iferiori tali mõ. v3 q absoluẽ possit sub tali ꝯdictõe. q ẽt sibi ꝯfiteat. q valet talr cõissio. τ pot fieri. q2 ꝯfessio nihil aliud ẽ q ligamis oñsio. τ idẽ ligamẽ plibus pot oñdi. τ tñ ñ h3 uigorẽ pma ꝯfõ nisi sb ꝓposito faciẽdi sa3. l3 si postmõz ꝯfiteri superiori renuerit q dissa sunt ñ redeũt: sed nouuz crimẽ icurrit. τ si di ctã ꝯdictõem acceptat d3 eũ absoluere sine oĩ ꝯdictõe apposita ex pte absoloñis. Si vo cõitat sic v3 possis sb ꝯdictione. s. q ñ valeat nisi ei ꝯfiteanr. l'ea3 ratam hũerit. non valet talr cõissio. nec absolutio.

10 ¶ Quid si talr casus reseruatus sit excoicatio nũqd poterit absolui a peccatis p9. τ postea mitti ad superiorẽ p absoloñe ab excoicatõe. R. multi tenent q ñ: q2 cũ excoicatus sit extra ecclã3 ñ pot reponi nisi p eũ ad quẽ spectat absoloõ ipius. p ea q nõ. in. c. pñi. de sen. ex. li. 6. Et l3 hec opi. videatur bona. tñ mihi magis placet ꝯria. s. q pot absolui a peccatis τ postea mitti ad superiorẽ ut absoluatur ab excoicatõe. qd gdẽ p3 ex pdictis i pcedẽti q. τ hec est benignior opi. fm Mo. τ verior iuditio meo. Uñ ñ ob. eor rõ. q2 talr ñ reponitur in ecclesia. l3 absoluatur ab alijs nisi per eum ad quẽ spectat. nec debet se imiscere diuis donec sit absolutus ab excõmunicatione. Nec ob. etiam si dicatur quõ pot ergo absolui a sacerdote si non debet se immiscere diuis. q2 etiam excõmunicatis non prohibetur talis imiscio. Et qd dicitur q excõmunicatus non est particeps sacramentorum. verum est completiue: sed non inchoatiue. Nec ob. c. quicũq3. 24. q. 1. vbi dicit q qui se segregauit ab vnitate fidei vel societatis Petri τ Pauli nõ potest a vinculis peccatorum absolui: nec ianuam regni celestis intrare. q2 vt p3 loquitur de hereticis τ alijs qui in proposito malo perseuerant non de contritis. aliter nunq̃ possent absolui. Aduerte tamen q si foret in mora petende absolutionis. sic nullo modo debet absolui a peccatis: nisi certis coniecturis appareret q nullo modo constituẽtur in mora ex tali absolutione. Si vero non fuit in mora: vel si fuit tamen verisimiliter apparet q amplius non erit credo q confessor debeat absoluere a peccatis: nec eum grauare vt prius vadat pro absolutione excõmunicationis. presertim quando comode hoc facere non pot. Et sic vr velle Ri. i. 4. di. 18. ar. 9. q. 4. i ver. ibi. quia presumendum est vt in pluribus q iuste excommunicati fuerit τ q nisi p

v Ric. post casū dillo q cōfessus fuit cuidā q nō erat sacerdos l3 fuerit posit a sacerdote pochiale loco sui: et te ɔcludit q qñ postea hoc penitens scit tenet iterum ɔfiteri oia peccata sacerdoti q possit eum absoluere

vt penitēs teneat acceptare. ꝛ explere pniā3 s iniūctā a ɔfessor. vid. Ros. 2.§.10

eos staret ab excōmunicatione absoluerentur ergo vbi cessat talis presumptio absoluendus est. Hoc idem tenet Rodo. ii. de sen. ex co. §.28.

11 Utrum peccās in alieno territorio efficiatur de iurisdictiōe illius i cuius territorio deliquit vt possit absolui ab eo. R. s3 Pa. in.c.cū ɔungat de fo. cōpe. q in foro penitētiali nō sortitur qs forū alterius sacerdotis ex delicto cōisso in eius territorio ēt notorie facto. ꝛ nō.p glo.in.c.i.16.q.i. ꝛ qd nō. i.c.i.de rap. Ratio q2 penitentia iponit p offensā dei ꝛ aie.ppꝛie fm. Jo de ligna. Et ideo illi soli subicitur quē habet loco dei: ꝛ qui est iudex aie sue.

12 Utrum peregrini ꝛ viatores q de licētia ppꝛij sacerdotis ɔfitent alteri qui tñ habēt casus reseruatos epis: possint ab eo quem elegerit ɔfessorē absolui. R. s3 Rodo. q sic maxime si ɔfiterit tps general' confessionis vt in pasca. d3 tñ ei iniungi q cū habebit copiam sui epi. iterū ei confiteat illud peccatū reseruatū. ꝛ ab eo recipiat penitētiā d illo.

13 Quid si sacerdos absoluit a quo nō pōt. R. fm Ri.in.4.di.18. q siue faciat ex malicia: siue ex crassa s' affectata ignorantia mortaliter peccat. Et fm Dir.ti.de penitentia tenetur dicere ɔfesso q talis confessio non tenuit: vel obtinere auctoritatē. ꝛ postea loquum eo de aliqbus quasi dubitet ne bñ euz intellexerit. ꝛ sic euz absoluere. Quod itelligo si comode pōt ꝛ sine scandalo. alias ñ credo teneatur. q2 talis ɔfessus ppter bonā fidem excusatur. ar.37.di.§.vltimo. Aduerte q qñ quis confessus fuit ei qui eum ñ potuit absoluere. postq̄ hoc scit tenetur iterum ɔfiteri illa eadem peccata si adhuc est memor sacerdoti q eum possit absoluere secundum Ri.i.4.di.17. Sed tu distingue s3 q.s. dixi. Cōfessio.4.§.12. Aduerte tñ q si p dictus confessor potuit eū absoluere ab aliqbus l3 non ab omnibus. sufficeret confiteri illa solū a quibus nō potuit eum absoluere ei q habet potestatem. ꝛ non alia.

Confessio .6. quo ad penitentie iniūctionem. glo.i.c.sunt plures de pe.di.3. tenet q regulariter p quol3 mortali penitētia septēnis debeat. Alii tenent secūdū cōmunitē2 doc.i.c.ds qui de pe. ꝛ re. q penitētie sunt hodie arbitrarie p.d.c.deus qui ꝛ per.c.mēsuram de pe.di.i. Ita q Jo.an. i.c.vt mensure de emp. ꝛ ven. tenet q canones penitētiales hodie de nihilo seruiunt: nihilominus sacerdos ꝛ si possit recedere adiectis canonibus in iponēdo penitētiam quā vult ppter fragilitatē hominum. ꝛ pñr ex cā. ꝛ pro hoc facit glo. bona in.d.c. sunt plures tñ bonū est. vt eos canones sciat. vt s3 eos sciat se tēperare ꝛ peccatori innotescere quid mereatur.

Sed qd si sacerdos videt q ñ faciet pniā vel nō vult subire. R. fm Mo.ti.pnia.6. q d3 sacerdos talē impone quā sine murmure ꝛ spōte velit portare: ꝛ nō aliā ppter periculū: ꝛ ei ɔcedat q ipse possit redimere ieiunia q̄ ei iposuit: ꝛ q remissiones platoꝝ p sint ei: nec d3 exigere iura. alienū: vel: pmissionem de abstinēdo i futurum ab aliquo peccato: vel de faciēdo qd sibi iniunget: nisi i casibus a iur expressis: sed absoluat eū simpliciter sine ɔdictōe sc̄ū pretlatōe q si non restituet aliena: vel faciet debitū q euacuabit suū confessionis q̄uis sibi videat q ñ sit facturus ad qd obligat. Cautius tñ esset quando adest comoditas mittere eū primo ad satisfaciēdum ꝛ q postea reuertat fm euāgelium. Si comode ñ pōt: sufficit disponat q̄ primū poterit satisfacere. vñ psbiter nullatenus d3 peccatorē pmittere a se desperatū recedere. Et in his ɔcordat Jnno. in.d.c.ois ꝛ Sco.in.4.di.15.

Quid si peccator ɔfitet. non tñ vult abstinere in futurū. R. q d3 sibi ɔsilium dare ꝛ penitentiā iniungere ꝛ hortari vt nō desistat benefacere: q2 dñs citius eū illuminabit. ꝛ valent ad multa bona fm doc.i.c.qd quidam de pe. ꝛ re: ñ tñ d3 eum absoluere. q2 peccaret mortaliter tā absoluens q̄ penitens fm Ri.in.4.di.17.

Utrum bona opa q̄ penitēs faciet sint magis efficacia ad expiādam culpā pteritā qñ p ɔfessorem ei iniunguntur. sic dicēdo oia bona q̄ facies: vel intendis facere iungo tibi i remissionē peccatoꝝ. R. fm Tho.i quol. q sic. q2 sic valent dupliciter. Primo ex natura operis. Secūdo ex vi clauiū. Et iō plus hñt expiare culpam ptitam. Et ppterea bonum est q sacerdos hoc ei iniungat taliter q intelligat. vt supra dixi. Confessio.5.in princi.

Utrum vnus ɔfessor possit ex cā relaxare aut cōmutare pniam quā alter imposuit. R. breuiter loquendo de penitētia sacramentali q sic: si talis habet auctoritatē absoluēdi a tali peccato ppter quod fuit sibi imposita: etiā si ille q imposuit eēt superior. Si vero non habet auctoritatem absoluendi a tali peccato. non poterit eam nec relaxare: nec commutare nisi necessitas vrgeat:

et determinatum ē in synodo salernitana de sacram. penit. c. 6.

Pro ista materia vide sum. sacram. q. 200 et 206 et 7.

Archi. fo. 13. pte. su. ti. 17. post et emat
46. canões pniales. Aster li. 5. ti. 32. post. 47

vel pietas suadeat. p[ri]um .n. tunc eet interp[re]
tari q[uod] superior in huiusmodi casibus accep
tet s[ecundu]m Rodo. ar. c. latore[m]. 33. q. 2. Glo. 26. q.
7. c. t[em]p[or]a. et q[uod] ep[iscopu]s pot diminuere pniaz qua[m]
papa iposuit. ar. d. c. latore[m]. Nos ego admit
tere[m] q[uod] n[on] pot h[abe]ri recursus ad sup[er]iore[m] como
de: et ex causa al's n[on] credo. Et h[oc] et[iam] tz Aluar[us] et
seq[ui]t Car. i cle. fi. d[e] pe. et re. et s[ecundu]z p[re]dicta[m] distinc
tione[m] co[n]cordabilis op[ini]o[n]es q[ue] recitant in d[icta]
cle. fi. Fallit hoc s[ecundu]z aliquos nisi alicui i pnia
fuisset iposita vt iret ad terram sanctaz. q[uia] te
sine autoritate pape n[on] posset co[m]mutare. ar. c. i
et c. sup his de voto. iuncto. c. ex multa co.
ti. Nos ego lito q[uod] iniunxisset ut iret in subsi
dium terre sancte. al' n[on] per iura p[re]allata. Et
s[ecundu]m hanc distinctio[n]em lita et intellige glo. et
doc. i. d. c. i. Et ita tz Mo. ti. pnia. 4. et asten
li. 5. ti. 32.

5 p[rimu]s § Sed quero qui sunt canones pniales. R[espondeo].
q[uod] eos reduco ad viginti. quoz p[ri]mus h[ab]etur
82. di. p[re]sbiter. vbi datur cuilz p[re]sbitero forni
catori: uel committenti q[uo]dcunqz peccatum q[uo]d
induc[i]t depo[siti]o[n]em pnia. 10. annoz. in qbus pri
mos tres menses dz ieiunare in pane et aq[ua]
tm. exceptis d[omi]nicis et festis p[re]cipuis in qbus
pot recreari vino pisciculis et leguminibus
iclusus tn stando. post exie[n]s dz vnu[m] annu[m] cu[m]
dimidio ieiunare in pane et aqua. post vsqz
ad. 7. annu[m] ieiunare dz tres ferias in pane
et aqua. s. 2. 4. et 6. nisi s[e]c[un]dam feriam uelit r[e]di
mere vno psalterio: vel denario. post tres
sequentes annos. 6. feriam in pane et aqua
ieiunet: Quida[m] intelligunt in adulterio vel
incestu solu[m]. Sed tu dic et[iam] in fornicatio[n]e. Se
2. cundus canon h[abetu]r. 30. q. i. c. si qs sacerdos et.
c. n[on] dz. vbi datur pnia. 12. annoz p[re]sbitero q[ui]
cognouit filia[m] sp[irit]uale[m] et[iam] qua[m] audiuit i [con]fessi
one. et si est publicu[m]: l' si est ep[iscopu]s. 15. annis pe[n]i
teat. et mulier dz o[mn]ia pauperibus dare. et in
3. monasterio p[er]petuo s[er]uire deo. Tertius e[st] de
spon. duo. c. accepisti. vbi [con]hentu per verba
de p[rese]nti cu[m] aliquo alij desponsato. iponitur
penitentia q[uod] ieiunet in pane et aqua. 40. di
ebus et. 7. annis sequentibus pe[n]iteat. Quar
t[us] e[st] in. c. d[e] filia. et in. c. deuota[m]. 27. q. i. vbi pec
canti cu[m] moniali l' religiosa. pnia. 10. annoz
4. iniungitur et [con]sencienti. Quintus est in. c. si
quis cum duabus. et in. c. si quis cu[m] matre.
34. q. vltima. vbi ignoranter cognosce[n]s du
as sorores: vel m[at]rem: vel neptem: uel ami
6. tam: aut filia[m]. ipo[n]itur pnia. 7. annoz: Si scie[n]
ter p[ri]uatur perpetuo coniugio. Sextus e[st] d[e]
exces. p[re]. c. clerici. vbi clerico peccanti co[n]tra
na[tur]am p[er]petua pnia iponitur detrusus in mo
nasterio. Laico uero vsqz ad digna[m] satisfac

tionem iponitur separatio a cetu fidelium. 7.
Septimus est in. c. hoc ip[su]m. 33. q. 2. vbi ince
stuoso l' peccanti cum brutis iponitur pnia
plus q[uam]. 7. annoz. Octauus est in. c. admone 8.
re. 33. q. 2. vbi vxoricide iponitur pnia aspe
ra et perpetua. s. ne vinum uel siceram bibat.
carnes nunqz comedat. nisi in pasca et nati
uitate dni. In pane et aqua et sale viuat. ieiu
niis et orationibus intentus: l' intret monasteriu[m] 9.
Nonus est in. c. latore[m]. 33. q. 2. in matricidis
quibus quasi eadem cum vxoricida iponit[ur] 10.
nisi q[uod] ista est solum septennis. Decimus e[st] i
c. 2. di pe. et re. vbi interficienti p[re]sbiteru[m] ipo
nitur penitentia. 12. annoz. Undecimus est 11.
in. c. accusasti. de accu. vbi accusanti iniuste
aliquem ad morte[m]. si occisus fuerit. iponitur
pnia. 40. diez in pane et aqua. et. 7. annis
peniteat. Si u[er]o me[m]broz p[er]diderit. trib[us] annis 12.
Duodecimus. i. c. quicunqz. 6. q. i. vbi piuro i
po[n]it[ur] ieiuniu[m]. 40. diez i pa[n]e et aq[ua]. et pnia. 7.
annoz. Ide[m] de eo q[ui] cu[m] inducit v[e]l [con]sulit vel
cogit: et si erat seruus: d[omi]n[u]s tribus quadragesi
mis et litis ferijs. s. 2. 4. et. 6. in pane et aqua 13.
ieiunet. c. qui co[m]pulsus. 22. q. 5. Tertiusdeci
mus est in. c. ut mensure de emp. et ven. vbi
30. diez in pane et aqua ieiuniu[m] imponitur
falsanti mensuras. sed grauior pnia impo[n]it[ur]
falsario l[itte]raz ap[osto]licaz in. c. dura. et in. c. ad
falsarioz. et in. c. ad audientiam. de cri. fal.
et in. c. nouimus. de uer. si. Quartusdecim[us] 14.
est in. c. de hijs uero. 33. q. 2. et in. c. si quis. d[e]
pe. di. 5. vbi dimittenti pniam solenez iponi
tur pnia. 10. annoz et exhibitio eucharistie
in fine vite sue solu[m]. Decimusquintus est i. c 15.
nemo per ignorantia[m]. de [con]se. di. i. vbi p[re]sbite
ro qui clericu[m] mortuu[m] inuoluit in pala alta
ris in ponitur pnia. 10. annoz et. 5. mensiu[m]. 16.
Diacono uero triu[m] annoz cu[m] di[m]idio. Sext[us]
decimus est in. c. de viro. 12. q. 2. vbi co[m]mitte[n]
ti sacrilegium imponitur penitentia sep
te[m] annoruz. Ita q[uod] in tribus primis carnes
n[on] comedat: nec vinu[m] bibat nisi i pasca et na
tali dni. In alijs. 5. annis tribus ferijs a car
nibus et vino abstineat. Co[n]bure[n]s tn eccl[esi]am
15. annis peniter e dz et resarcire. vt i. c. si qs 17.
17. q. 4. Decimusseptimus est in. c. statuim[us]
de maledi. vbi blasfemantibus publice deu[m]
uel sanctos. iponitur illa pnia. d[e] qua. s. bla 18.
sfemia. §. 7. Decimus octauus in. c. o[mn]is. de
pe. et re. vbi sacerdoti reuelanti confessione[m]
imponitur pena. de qua. j. Confessio. vltio.
§. 19. Decimus nonus est in. c. si qs dederit 19.
24. q. i. vbi dans coronem heretico: vel acci
piens ab eo nesciens hoc, p[ro]hibitu[m] ab eccl[esi]a. d[e]
bet penitere vno anno. si erat scie[n]s. 10. annis

Itē q pmittit hereticum celebrare in ecclesia catholica p ignorantiā iuris. 40. diebus peniteat. si scienter. p ānū peniteat. Qui aūt p eius reuerētia ꝛ dānatione eccle. 10. ānis peniteat. Qui aūt transierit ad hereticos: l' alios ad hoc induxerit. peniteat. 12. annis.

6 ¶ Sunt multi alij canones in quibus pnia. 7. annoꝝ. aliū minoꝝ iponitur. quos ptereo. qꝛ ex quo clare est q p quolꝫ mōtali sit septennis non fuit necessarium eos exprimere

7 ¶ Ad regulas aūt pdictas dꝫ ꝯfessor sp hēre oculum. ꝛ q̄zq̄z ex cā. puta qꝛ debilis uel alteri obligatus. uel ppt piculum ne eam faciat penitens possit relaxare predictas penas cū vt dictū est hodie sint in arbitrio confessoris: tn̄ bonū est inotescere eā peccatori vt magis timeat peccare. ꝛ intelligat quid sit ei agendum si vult absolui a pena peccati. uel in hoc mundo vel in alio qꝛ credenduꝫ ē ecclaꝫ īstinctu sps sā. eas sic taxasse sicut deus p iustitia exigit: uel hic: ul' in purgatorio a quocunqꝫ talia perpetrante: ut aperte dicitur in. c. hoc ipm. 33. q. 2. Hoc ipꝫ q canonum censura post. 7. annos remeare penitentem in statū pstinū pcepit. nō electōe ppꝛij arbitrij sancti patres: sed potius sententia dūi iudicij sanxerūt. et. ꝫ. dī. Hinc ēt ecclesiastica consuetudine est usurpatū. vt maioꝝ crimnum pnia. 7. annoꝝ spacio ꝯcludatur nisi l'officij excellentia: l'criminū magnitudo pmissū spacium transcendere cogat. hec ibi. Aduerte ēt q in foro pniali ferie ltīe dūr 2. 4. ꝛ. 6. feria. vt in. c. psbiter. 82. di. ꝛ in. c. ieiunia. ð ꝯse. di. 3. facit de homici. c. 2. Et iō sanctū est in hijs penitentes affligere. si mō induci pnt.

Confessio

·7. quo ad eius effectū. Utrū confessio libert a culpa peccati. R. q sic. Nā fm Aureoluꝫ in. 4. di. 17. q. 1. nisi meritū xpi actualr applicetur isti l'illi nlla culpa deletur. qꝛ soluꝫ p meritū passionis xpi peccata remittunt. Cū ergo sacra sint imediatū applicatiuū passionis xpi ad nos. ideo ois culpa deletur mediantibus sacramentis ð fco exhitis l'i uoto. ppea cū pnia sit sacrm ꝛ pcipiat i ꝯfōe: qꝛ p eā hō se subdit ministris eccle q sūt sacroꝝ dispensatores. Jō ꝯfessio ex ui absolōnis ꝯiūcte culpaꝫ remittit nisi hō obiceꝫ peccati mortalis i actu ponat. fm Sco. in. 4. di. 14. q. vltima. Nec ob. q i ꝯtritione peccata reittunt. qꝛ ꝯtritio notū ꝯfōis hꝫ ānexū. Et iō sicut baptismus liberat a culpa: nō tm̄ fm q actu pcipit: sed ēt fm q i uoto hēt sicē pꝫ in illis q iustificati ad baptismū accedunt: nec frustra postea baptismus pcipitur. sic ꝛ de ꝯfōe dicen̄ ē q si quis ꝯtritus accederet ad ꝯfōem: in actu absolōnis grā augeret. ꝛ etiā peccata reitterētur. si pcedēs dolor n̄ sufficeisset ad ꝯtritōēꝫ. ꝛ ipe tē obicē gratie non pberet. Hijs etiā ꝯcor. S. tho. i. 4. di. 17.

¶ Utr ꝯfessio liberet a pena peccati. R. q sic tripliciter. Uno mō ex ui absolōnis in uoto: l'in actu liberat a pena eterna: sicut ꝛ a culpa: liberatus nihilominus remanet obligatus ad penā tpalē. fm q pena est medicina pmouens ꝛ purgans q̄ restat in purgatorio pacienda: q̄ qdē est iproportōnata viribus penitentis in hoc mundo viuentis. sꝫ per uim clauiuꝫ in tm̄ minuitur q remanet pportionata viribus penitentis viuentis in hoc mūdo. Ita q satisfaciendo in hac uita purgare se potest. Eo quia sacerdos potest dimittere de pena debita fm Pa. in. c. sic dignū de hoici.. Et de hoc hēs. ꝫ. Indulgētia. §.. 5. Tertio dimittitur pena ex ipa nā actus ꝯfitentis qui penā hꝫ annexā erubescentie. ꝛ iō q̄zto plibus ꝯfitetur qs de peccatis tanto magis pena minuitur. ppea confessus ꝛ absolutus in purgatorio minus punietur q̄z ꝯtritus tm̄. psertim pp duo vlia. 1

¶ Utrū confessio generalis sufficiat ad delenda mortalia. R. fm Ri. in. 4. di.. 21. q sic peccata oblita. Aduerte tamē q ad remissionem mortaliū oblitorum ꝛ ignoratorum non sufficit confessio generalis que fit in ecclesia sine sacramentali si homo habet copiam presbiteri ꝛ facultatem confitendi. sꝫ tenetur de eis generaliter confiteri ꝛ a psbitero petere absolutionem fm eundem Ri. vbi supra. valet tamen confessio generalis ad delenda uenialia. Unde nota q confessio generalis sacramentalis que fit in secreto sacerdoti de genēibus singulorum: non de singulis generum valet ad remissionem pene ꝛ culpe uenialium ex quatuor fm Sanctum Tho. in quarta distinctione. 21. Primo ex contritione penitentis. Secundo ex humilitate confessionis. Tertio ex oratione sacerdotis. Quarto ex vi clauiuꝫ Alia autem confessio que non est sacramentalis sed solum genēa. lis valet ex tribus primis tantūmodo. 2

Confessio

vltimo. quo ad sigilluꝫ ꝛ eius celatōem.

¶ Utrum sigilluꝫ ꝯfessiōis sit de eēntia sacri R. aureo i. 4. di. 21. q sic. Nam de rōe sacri ē q sit signum efficax. Est enim sacrm sēsi- 1

bile efficiens quod figurat. Sed sacramentũ istud significat ꝛ figurat ꝙ deus audit peccatum: ꝛ ꝙ ↄstituitur forum secretum i quo mori dꝫ peccatum ꝛ extingui: ergo cum significatio sacramẽti ↄfessionis sit significatio occulte deletionis peccati ꝛ fori. Ideo ad rõem eius pertinet vt nullo modo reuelet. Uñ q reuellat facit irritũ sacrñ auferẽdo ↄfõm nãm sue significatõis ꝛ figuratõis

2 ¶ Utrũ sigillũ ↄfõnis sit de iure nẽ. R. Sco. i. 4. di. 21. q. 2. ꝙ sic. rõe caritatis. fidelitatis. veritatis ꝓmisse tacite ꝛ vtilitatis quo sigillo multi ↄfitent q nõ facerent.

3 ¶ Utruꝫ papa possit ꝓcipere sacerdoti vt reuellet ↄfõem. R. fm Ri. in. 4. di. 21. ꝙ non. Et si ꝓcipit: nõ est ei obediẽdum. qꝛ secretũ ↄfessõis ẽ de iure nãli diuino ꝛ ecclie sup que papa nõ põt precipere. Uel dic ꝙ cum sacerdos in actu ↄfessiõis sit spãl vicarius ꝛ spãl quo ad illã spẽm sit maior generali c. studuisti. de offi. le. Ideo papa in hoc nõ ẽ maior cum sit vicarius gñalis. Hãc rõem ponit Pa. i. c. dilectus. de exces. pla.

4 ¶ Quid si iterroget sacerdos an sciat aliqd de eo qđ audiuit i ↄfõe l'ꝑstet ei iuramẽtũ vt dicat si aliqd audiuit i ↄfõe. R. fꝫ sco. ꝛ Ri. vbi s. ꝙ dꝫ rñdere se nihil scire: vel audiuisse. supple ad reuelandum. sicut ꝛ xp̃s dixit Mar. 13. ꝙ nec filius hominis scit de die iudicij. itelligit ad reuelãdũ gñaliter. Unde nõ dꝫ tacere. vt dicũt aliq. ꝛ male. sꝫ audacter dicẽ ꝙ nihil scit. ꝛ ꝙ nihil audiuit. qꝛ sb itelligit ad reuelãduꝫ. Et in hoc ↄcor. S. B. ea. di. ꝛ cõiter doc. ꝛ Pa. i. d. c. dilectus. lꝫ qdaꝫ dicãt ꝙ põt dicere se nihil scire vt hõ sed vt deus. Ita dr̃ in. c. si sacerdos de offi. or. Melius ẽ vt dixi. s. ad reuelandum. qa nõ põt negari quin sciat vt hõ.

5 ¶ Utrum liceat saltem reuelare de licẽtia ↄfitẽtis. R. tenẽt qdam ꝙ sic illi q vtilis ꝛ necessarius ẽ ad ꝑficienda que reqrunt ad illud forum. qꝛ adhuc gerit ꝑsonam dei. sed alij ꝑsone nõ lꝫ. Et hꝰ mõi opi. ẽ Ri. vbi. s. Scũs Bo. vo ꝛ Pe. ꝛ S. tho. ea. di. tenẽt ꝙ licite põt reuelare nisi timeatur de scandalo. ꝛ hoc soluꝫ ei qui põt ꝓdesse ꝛ non obesse. ita tñ ꝙ sacerdos ↄstituat se nunciuꝫ ↄfitẽtis. Sed magis mihi placet opinio ꝓfati aureo. vbi s. ꝛ laud. ea. di. ꝙ nullo mõ lꝫ. qꝛ ↄfitens nõ põt dispẽsare in lege nẽ diuina ꝛ in essentia sacri. Et ideo cautius ẽ ꝙ faciat sibi dicere ex̃ ↄfõeꝫ hꝰ qđ vlt ꝙ reuelet

6 ¶ Utruꝫ ille cui reuelat peccatũ alicuꝰ ex aliqua causa de licẽtia ↄfitentis tenẽdo opinionẽ ꝙ hoc possit facere teneat celare. R. S. tho. vbi s. ꝙ sic. sicut teneret ꝛ ipse celare.

7 ¶ Utrum in aliquo casu liceat reuelare ↄfessionem. R. ꝙ sic in. 6. casibus. Prius qñ sacerdos idiget consilio ita tamen ꝙ dicens peccatum sibi detectum in ↄfessione nullo modo referat personam ↄfitentem talr ꝙ possit deueniri ad eius noticiaꝫ. istud pꝫ in. c. officij. de pe. ꝛ re. vbi papa nõ reprehendit legatum petentem ↄsilium de peccato quod asserit se in ↄfessione huiusse in vsi. Uñ credo ꝙ ↄfessores non peccent mortalr qui aliqñ ẽt dicunt se habuisse tale peccatum in ↄfessione. qñ in tali generalitate ita dicũt ꝙ nullo modo potest deprehendi persona q ipsum confessa est. licet sit periculosum talia referre: nisi in casu necessitatis pro consilio habendo propter scandalum ꝛ periculuꝫ ne deueniatur in noticiam persone. Secundus casus in quo licet reuelare est de licentia confitentis quod tamen non placet vt dixi supra. Tertius casus secundum Innoc. ꝛ sequitur Pa. in. c. omnis. de pe. ꝛ re. est quando quis confitetur se velle facere aliquod malum. quia istud non est dictum in penitentiali foro. ꝛ ideo propter rationem istius sacramenti non tenetur celare. nec etiam propter preceptum legis naturre seu diuine ratione promissionis saltem tacite de non reuelando quia vt dicit. Sanctus. Bo. in. 4. dist. 21. intelligitur ꝙ debet celare. nisi veritas. vel obedientia aliud exigat. vt est in proposito. Nec ob. quod communiter tenent theo. ea. di. ꝙ non liceat. quia dictum eorum limito ꝛ intelligo quando qs confiteretur se habere peccatum. de quo non potest penitere ꝛ aquo non potest nec vult abstinere. ꝛ hoc ideo confitetur vt sacerdos prebeat consilium ꝛ oret pro eo vt deus eum illuminet ꝛ huiusmodi. ꝛ tale peccatum non vergit in periculum aliorum. sed tantum ipsius confitentis: nam tũc nullo modo potest reuelari. quia talis confessio disponit ad contritionem ꝛ cõsequẽter ad peccatorum in conspectu dei celationem secundum Ri. in. 4. di. 21. ar. 4. q. 2. sed quando vergeret in periculuꝫ communitatis vel alterius. tunc si nullo modo vult cessare talis quin illđ faciat. credo sine preiudicio ꝙ non solum potest. ymo tenetur reuelare ei qui potest prodesse ꝛ non obesse vt malo obuietur. Quartus casus est quando qs habet per aliam viam peccatum sibi detectum in confessione secundum. Sanc. Bo. ꝛ Ric. ꝛ communiorẽ opi. Theo. in dĩca. 21 dist. Uerum est ꝙ propter scandalum.

nõ dz reuelare nisi ꝓ necessitate vel vtilita
te illud dicat: vel nisi iurauerit dicere veritatē fm. Inno. i. c. ois de pe. ꝛ re. ꝛ recitat Pa. in. d. c. dilectus de ex. pre. nunq̃ tamen dz dicere se habuisse illud in ɔfoē. qꝛ sꝫ Sco. vbi s. peccaret mortaliter. Et idem dic si reuelat aliq̄d plusq̃ sciat ex̄ ɔfoēm. pũ. scꝫ semiplene aliquod factum extra ɔfessionē ꝛ plene in ɔfōne nō lꝫ sine peccato mortali nisi semiplene exprimere: vel si hēt dubie alr q̃ dubie reuelare nō dz. Quintus casus est qñ esset aliqui qui ɔdixerunt interficere pſbiterū cū eis euntem in nemore: quorū vnus pēnitet ꝛ ɔfitet añ nemoris igressuꝫ. naꝫ tūc potest sacerdos retrocedere: lꝫ ex hoc alij socij cognoscant socium ɔfessum fuisse proditōeꝫ. Scōm eni Sco. i. 4. di. 21. gñalr dici potest ꝙ signum quod de se est indifferens ad significandum tale pecatum fuisse confessum: vel nō fuisse. lꝫ aliquibus sit signum magis determinatum ex aliquo presupposito. nō tamen ex se est signum reuelatiuum ɔfessionis. nec per ɔñs simpliciter illicitum ɔfessori. Quidam tamen tenent ꝙ in tali casu tenetur potius intrare nemus / ꝛ subire mortem q̃ tali signo reuelare. Sed eis nō credo. Melius tamen faceret si aliquam causam fingeret cur itrare renuit. Sed si nō potest inuenire credo cum Sco. ꝙ pōt desistere ab ingressu: q̃uis illi per tale signum deprehendant ɔfessionem ei fuisse factam. Si tamen signum nō esset idifferens: sꝫ certum. nullo modo liceret signum facere: vel alio modo ɔfessionem reuelare. sed potius tenetur fm Ri. vbi. s. mortem sustinere ne ɔfoēm reuelet. Sextus casus in quo lꝫ reuelare ɔfessionem est quādo id quod dr non est peccatum: nec est circunstantia peccati illius qui confitetur. Nam tale quid non cadit sub sacro ɔfessiōis: nisi esset quid potēs deducere ad manifestationem peccati. Unde siquis confitēdo iserat ꝙ in tali terra sūt boni fructus: vel pulcrum castrum vel ꝙ ex tali licito ɔctu debet dare centum ducatos alicui ꝛ huiusmodi. que non sunt peccata. nec deducentia ad manifestationem peccati licite fm Ri. vbi s. potest manifestare: nisi talis inotescat ɔfessori ꝙ talia sibi dicit sub sigillo secreti. qꝛ tē ñ potest reuelare. nisi secundum ꝙ sigillum secreti potest reuelari. vt ifra dicam §. 22.

8 Quid si presbr haberet aliquod peccatuꝫ mortale quod nō posset confiteri nisi ɔfessionem sibi factam reuelaret. R. fm Ri. vbi s. ꝛ Sco. ꝙ nō debet ɔfiteri durante tali casu illud peccatum. sed sufficit ɔteri de eo cū proposito ɔfitendi quando poterit facere sine preiudicio sigilli ɔfessiōis ꝛ reuelatione persone ɔfesse. Fortiori enim vinculo tenetur ad celandum ɔfessionem q̃ penitens ad ɔfitēdum.

Sco. poit. exm de qda sacerdote q absoluit qda epz simoiacu d facto / 2 nō d iure: 2 sic peccauit mortaliter.

9 Utrum sacerdos qui audit duos in ɔfessione. ꝛ vnus eorum dixit se peccasse cum illo alio sed ille alius confitendo hoc nō dicit possit eum de hoc interrogare. R. ꝙ sic in genere: sed non potest dicere ꝙ alius sibi reuelauerit: nisi ille extra confessionem sibi dixisset. Syl. 3. § 16.

10 Utrum sciens per confessionem aliquem excōicatum teneat eū vitare. R. fm Ri. vbi s. ꝙ non. etiam in secreto. Et ad. c. cum nō ab homine. de sen. ex. quod videt dicere ɔrium. respondet ꝙ itelligit qñ scit per aliaꝫ viā in secreto q̃ per ɔfessionē. Sco. tñ vbi s. lꝫ ꝙ dz eum vitare si potest sine proditione eius excōis. Si vero hoc nō pōt facere qn eum prodat. ñ tenet. ymo tenet nō vitare qꝛ fortiori vinculo ligat ad celādum. s. ꝑ legem nature diuinam ꝛ ecclesiasticam q̃ ad uitandum excoicatum.

11 Quid si sacerdos sciat per ɔfessionem ꝙ aliquis dormiuit cuꝫ muliere in ecclia. R. ꝙ hoc nō pōt reuelare epo nisi in genere. dicendo talis ecclia ē poluta ꝛ idiget recōciliatione. ar. c. significasti. de adul. ꝛ. c. si sacerdos. de offi. or. Et hoc tutius est. lꝫ qdā teneant ꝙ nec etiam in genere debeat reuelare. Quod veruꝫ credo quando ē omnino ocultum. qꝛ sic nō idiget recōciliatione.

12 Utrū abbas vel alius prelatus possit āmouere subdituꝫ ab aliquo officio propter delictum quod scit in ɔfessione. R. fm Ric. ꝛ Sco. vbi s. ꝙ nō. ēt si scit eū male vti tali officio: nisi qñ hoc facere posset sine suspitione penitentis: ꝛ alterius cuiuscūq ꝙ eum āmoueat propter ɔfessionem. qꝛ tūc posset. Sed ego credo istud veruꝫ nisi qñ talis subditus ɔfitet peccatuꝫ a quo nō vult desistere ꝛ qd vgit in periculum aliorum. qꝛ tunc credo possit eum officio priuare qñ ad libitum ipius spectat ammouere vel confirmare. vt supra. §. 7.

13 Quid de presbro qui scit in ɔfessione ipedimentuꝫ in matrimonio ɔhendo: vel decanus in promouēdo / ꝛ per eum pñtando R. ꝙ secrete dz eos monē vt desistāt. ꝙ si ɔhūt bñdicat nuptias. si petit ꝙ pñtet ordinādo. pñtet quādo alr facer nō potest sine manifestatione ɔfessiōis. facit quod nō. glo. ꝛ doc. i. c. vnico de seru. i or. fa. Rō. qꝛ ēt si ordi

vel si diceret q̄ nō absoluit eū. uł talis cui' ipe- dimētū gn̄it p ɔfessionē solū, nō ē tali. vxor. ij archi^o 50.

ceret. non sibi crederetur nisi quatenus po ſ ſet pbare. ⁊ sic frustra faceret

14 ¶ Quid est q̄d cadit sub sigillo ɔfessionis ℞. q̄ directe se extendit ad oīa q̄ cadunt sb̄ sacr̄ali ɔfōne. ut sunt peccata. Indirecte vō cadunt oīa illa p que deph̄edi pōt peccatuʒ vel peccator. Uñ fm̄ Ri. vbi. s̄. q̄cquid p se uel p acc̄ns directe uel indirecte posset vere cundiā: uel ɔfusionē uel malā suspitionem: uel aliquod aliud nocumentū generare pe nitenti ex peccato ɔfesso. cadit sub isto sigil lo. Uñ locus ⁊ tp̄s ⁊ silia ex quibus pōt de ueniri in notitiā peccati ɔfessi. ñ simplr̄ sed sub relatione ad psonam q̄ ipʒ est ɔfessa ca dit sub isto sigillo. ⁊ durat ēt post mortē pe nitentis. fm̄ Sco. vbi. s̄.. Uñ est p̄ceptuʒ ne gatiuū q̄d obligat ēt ad semp

15 ¶ Utrꝝ ille cui ɔfōr reuelauit ɔfōnem teneat celare q̄d sibi reuellauit. ℞. fʒ Ri. vbi. s̄. q̄ sic. ymo plato sibi p̄cipienti q̄ reuellet non tenetur. nec dʒ obedire. q̄z talis ɔfōr qui sibi reuelauit dedit de facto sibi potātem loquē di. ñ de iure. ⁊ iō nullo mō lʒ ei reuellare

16 ¶ Quid de illo qui audiuit a pposito aut a casu ɔfōem quā quis facit ɔfōri. ℞. Ri. vbi. s̄. q̄ tenet̄ celare de iure nature ⁊ diuo. ⁊ iō nullo mō poterit sine peccato mortali reuel lare sine ɔsensu exp̄sso penitententis. Et ad dit Sco. vbi. s̄. q̄ qui dolose ⁊ insidiose au diuit que quis ɔfitetur peccat mortal' ⁊

17 ¶ Utrꝝ psona cū qua quis peccauit cadat sb̄ sigillo ɔfōnis. ℞. Ri. vbi. s̄. q̄ sic. sine peni tens potuerit suū peccatū ɔfiteri sine exp̄ssi one illius persone: siue non. Ros. q. 6. 13. v̄ sp̄al'

18 ¶ Utrꝝ penitens teneatur celare penitentiaʒ sibi a ɔfōre iunctā. ℞. fm̄ Ri. vbi. s̄. q̄ si pe nitens in manifestando q̄d sibi a ɔfōre ē iniū ctū faceret p̄iudicium fame ppe abʒ ulla vti litate aut ɔfōri. q̄z si forte scire tur q̄d sibi iniū xit incurreret odiū aliquoꝝ. ⁊ huiusmodi. tunc tenetur celare. Si uero nec fame ppe p̄ iudicium: nec sacerdoti. tē pōt reuella re si vult. Ros. q. 6. 16.

19 ¶ Que est pena reuellantis ɔfōem. ℞. q̄ ul tra peccatū mortale dʒ detrudi in arto mo nasterio ⁊ deponi. vt in. c. oīs. de pe. ⁊ re.

20 ¶ Sed nunqd laicus reuelans ɔfōneʒ sibi factā sit detrudendus i arto monasterio. ℞. Pa. in. d. c. oīs q̄ sic. nō. sʒ alia pen̄ puniend'

21 ¶ Cui incōbit pbatio q̄ tal' reuellauit ɔfōeʒ ℞. Pa. i. d. c. oīs. q̄ si ɔfōr ɔfiteat̄ se dixisse tale peccatū. sed negat se h̄uisse illud i ɔfōne nisi pbet se aliunde h̄uisse q̄ʒ p ɔfōem p̄sūe tur ɔ̄ eū. s. q̄ in ɔfōne h̄uit. ar. 6. q. 2. placuit nō tñ puniet̄ pena ordinaria. d. c. oīs. sʒ pēa

arbitraria. q̄z nō apte ɔuincitur. 22

¶ Utrꝝ eadē sit rō d̄ sigillo ɔfōis ⁊ sigillo se creti. ℞. q̄ lʒ sigillū secreti ⁊ sigillū ɔfōis se h̄eant fm̄ inferius ⁊ superius. q̄z oē sigillū ɔfōis est sigillū secreti ⁊ ñ eɔ̄rio. tñ ñ est ea dē rō de vno sicut de alio. Utrꝝ ē q̄ peccat mortal: frangens q̄dʒ istoꝝ sigilloꝝ. Uñ lʒ Sco. vbi. s̄. q̄ siue ille qui alicui aliqua dic̄ exp̄mat q̄ ea dicit sibi sb̄ sigillo secreti: siue ñ. tenetur celare. dūmō intelligat q̄ sub secr̄ to ei dicit. Et addit Ri. vbi. s̄. qui in hoc cō cor. q̄ si reuelat: crimen pditionis incurrit. Limita tñ fm̄ . S. Bo. ea. di. uerꝝ q̄ nullo mō lʒ reuelare sigillū secreti nisi in duobus casibus. Prius qñ veritas id exigit. puta q̄z v̄git i piculū alioꝝ. Secūdus qñ obla cogit ad reuellañ. Uñ ɔ̄ illa duo ⁊ iuramentū ⁊ pmissio ñ valent. Uñ dic̄ Pa. in. d. c. oīs. q̄ si tal' assumitur i testeʒ tenet̄ reuelare: q̄uis sub sigillo secr̄ti sit ei dc̄ʒ. ñ tñ tenet̄ denūcia re. q̄z aliō ē testioniū dicere aliud denūciarē nā dn̄ūciare ñ tēt̄ qs q̄d pbare ñ pōt. 6. q. 2. placuit. 2. q. 1. si peccauerit. 2. q. 7. pliq̄z. He. tñ de gan. 9. quol'. dicit q̄ subditus q recipit aliqd ab alio in secreto ñ v̄gens in dānū eu iusq̄z nō tenetur reuelare ēt p̄lato p̄cipienti ut reuelet. Et fm̄ hoc lito. S. Bo. ut intelli gatur teneri ex obla qñ platus vult scire q̄d pōt cedere i detrimentū religionis. aut alte rius. al'. ñ. Sigillū vō ɔfōis nullo mō lʒ re uelare nisi fm̄ q̄. s̄. dictū est.

¶ Utrꝝ ɔfōr dicens aliquē sibi ɔfessū de pec catis suis sit reuelator ɔfōis. ℞ fm̄ Ri. vbi s̄. q̄ ñ. q̄z nihil occultū manifestat: sed soluʒ manifestū q̄d scꝫ eē ɔfōem. q̄z si dixerimus q̄ peccatū ñ h̄emus ipi nos seducimus. ⁊ ē 1. Jo. 1. Si vō diceret q̄ ē sibi ɔfessus d̄ ma gnis crībus ⁊ multis. bñ eēt reuelator ɔfōis Quidā ēt dicunt q̄ dicere talia vba. s. hoc peccatū audiui in ɔfōe q̄ est peccatū morta le. ⁊ satis ad hoc v̄z facer̄ tex. d. c. oīs. sʒ ego hoc ñ credo. Et est dubius fm̄ Sco. vbi. s̄. ni si p tale deueniat in notitiā psone que eum ɔfessus est. Periculosū est tñ talia dicere.

Confirmatio electorū a sit

de necessitate petenda. ℞. q̄ sic de iure coī ita q̄ electus ad regimē cuiuscūq̄z eccl'e aut religionis. si administratiōi dignitatis se iges serit añ ɔfirmatōeʒ. siue tāq̄ʒ platus. l' pcur. aut yconomus. aut alio nouo q̄sito colore i sp̄ualibus aut tp̄alibus. p se . l' aliū in totuʒ. uel in pte añ ɔfirmatōem ipo facto p̄uat̄ oi iure q̄d p electōem in ipa dignitate h̄ebat. c

Ros. q. 6. 13. Ros. q. 6. 15. Ros. q. 6. xi. Ros. q. 6. 3. Ros. q. 6. 9. 13. c̄a. fi. Nō d̄ sigillo secreti. Infra testes § 33.

Ante tñ dictū cap. omnis, reuelās sacerdos est deponebatur ... ignominiose ... de pen. d. 6.

Ut ɔfessor qñ dr̄ aliq' secreti sibi q̄ ipe recipit sb̄ sigillo ɔfēnis tenetr ea celare: R. q̄ nō d̄ facili dʒ q̄ aliqd recipe hoc mō si tñ recipiat exp̄missiōe celar̄ tenet: ac si i ɔfēne h̄ret: lʒ nō heat sb̄ sigillo ɔfēnis: h̄ ... tho.

ꝙ dr. nõ est dig^tas. ſʒ dig^tatū. clmen. veneral^s de preben. ⁊ digni.

auaritie de elec. li. 6. Fallit ħ i casu qñ abba
tiſſa electa a mᵃiori pte. n̄ tñ a duabus ptib'
ipugnaᵗ ne ꝯfirmeᵗ. q2 interi pōt admiſtrarˀ.
c. ideñ uacātibus. §. ſi v̄o. de elec. li. 6. Jtē fallit
qñ ꝯfirmatio a papa eſt petenda. ⁊ electus
eſt ualde rēotus. vʒ vltra italiam. tūc bñ pōt
admiſtrare in temporalibus ⁊ ſpūalibus añ
ꝯfirmatōem. Excepto ꝙ nullā alienatōem
facere pōt. vt in. c. nihil de elec. Qḋ uer̄ cre
do qñ ñ eſt in mora petende ꝯfirmatōis. al'.
hēbit locū pēa. d. c. auaricie. Et qḋ dic̄ tex.
de ultramōtano. credo hēat locū i citramō
tano. qñ cur̄a eēt vltramontes. vt tʒ Mo. ⁊
Jo. an. in. d. c. nihil. ⁊ Gul. in. d. c. auaricie.
Secus eēt ſi hēret p puilm. vt nos fres mio
res q hēmus ꝙ electus general' nr̄ ſtati pōt.
admīſtrare

i Utrꝝ p̄fata hēant locū in epo. R. Ge. in. d. c.
auaricie. ſʒ Jo. an. ꝙ ſic. Ex quo nota ꝙ cō
ſtitutio penalis emanans ad coadiuuatōeʒ
uel exequtōem iuris antiq interp̄tatur late
ut includat ꝯtenta in iure antiquo. al ñ hēret
locū in epo. q2 appellatōe dignitatis ñ cōp
hendiᵗ epalis. vt dicit glo. i. c. 2. de pbē. li. 6
Sed hic ſic. q2 in iure antiquo includebaᵗ
eps. vt in. c. noſti. ⁊. c. qual3 de elec.

2 Utrꝝ hēat locū p̄ſata pēa i ipatore. R. Mo.
⁊ Jo. in. c. legimus. 93. di. ꝙ ñ. ⁊ ut tʒ glo. i
cle. vnica de iureiur. in v̄. reges romanos.
pōt admīſtrare ⁊ oēʒ iuriſdictōem exercere
ipū q̄mus Pau. ibidē teneat ꝯrium. Sʒ pla
cet mihi opi. glo.

5 Qñ dʒ peti ꝯfirmatio. R. ꝙ. ī. tres mēſes
poſt p̄ſtitū ꝯſenſū. al3 lrio ceſſante: ipedimē
to. ſi nō petaᵗ. uel ab electoribus: uel ab ipo
electo: uel ab alio ꝓ ipo. electio eſt nulla. c.
q̄ſ ſit de elec. li. 6. Jn cathedralibus uero ⁊
regularibus eccleſijs quaꝝ ꝯfirmatio a pa
pa eſt petenda ꝑua moderatōem. c. cupiētes
de elec. li. 6.

rie. el pmo de elec. cū ibi nō. ⁊. 64. di. Illud.
Quō dʒ fieri ꝯfirmatio a ſupiore. vl' ab eo
cui de iure coi. ſiue ſpāli. puta puil'o: uel cō
ſuetudine p̄ſcripta: ſiue ex dlegatōe ꝯfirma
tio ptinet. R. ꝙ dʒ uocari noiatiʒ ſi eſt aliqſ
coelectus ſil' cū eo. l' appʒ aliqſ oppoſitor. al'
general' in eccla in qua dʒ tal' pelle uocatō
dʒ fieri: ut ſi qui ſint qui ſe uelint opponere
ꝯpeant aſſignato termino pēptorio. et ſi nl'
lus aʒ dʒ ipe ꝯfirmator diligenter exaiaᵗ ⁊
electōis pceſſū ⁊ pſonā electi. maxime in
ſcientia ⁊ honeſtate uite ⁊ etate. q2 ſi idignū
ꝯfirmat l' iſtie mortal3 peccat. ⁊ ē puatus ip
ſo iure a poteſtate ꝯfirmandi pmū ſucceſſor
rē illius. ⁊ ꝯfirmatō ipo iure eſt nulla. qñ ñ
uocatis q ſunt uocandi ſi eſt aliqs coelectᵘ.
uel alius q uelit opponere ꝯ electū uel elec
tōeʒ ⁊ ñ diſcuſſo negotō ſit. hec hñtur ex. c.
nihil de elec. ⁊. c. ſi. de elec. li. 6. cum ibi nō.

Sed nunqd ſi electus admīſtrat poſt cō
firmatōem nullā cadat in penā. de qua. ſ. i
pn. R. glo. in. d. c. ſi. ꝙ ſi errauit in facto. pu
ta. credidit factam uocationem ⁊ diſcuſſio
nē. ⁊ ſic nō cadit: ſed excuſatur. ſʒ ſi errauit
in iur̄ non excuſatur a dicta pena. de re. iu.
ignorantia. li. 6. cū ꝯcor.

Utrꝝ p̄fata nullitas ꝯfirmatōis hēat locū
in poſtulatione. R. glo. in. d. c. ſi. ꝙ ſic i adiſ
ſione poſtulatōis q̄ ſit a ſuperiore q poſtu
latū admittendo ꝯfirmat. ſecus in poſtulati
one q̄ eſt in eo ꝙ poſtulatur monacus electᵘ
a p̄lato ſuo. Sil3 hʒ locū in p̄ntatōne. vt ille
cui ſit preſentatio ſeruet decretalem. d. c. ſi.
Nec ob. ſi dicas ꝙ ꝯſtitutio vī penal'. ⁊ ſic
extendi ñ dʒ. q2 ñ eſt penalis. cū ñ puet iure
queſito ſed q̄rendo. vide ibi doc.

Utrꝝ ſit ſuañ qḋ dēm eſt. §. 3. pcedenti in
oibus bñficijs ēt ſimplicibus. R. Ge. in. d. c
ſi. ꝙ ſic. ſiue hēant curā aiaꝝ: ſiue ñ. q2 cū in

Tu dr. nō est dignitas. s3 dignitatu. clemen.
c. venerabilis de preben. 2 digni.

auaritie de elec. li. 6. Fallit h̄ i casu qñ abba
maiori tissa electa a maiori pte. ñ tñ a duabus ptib'
ipugnat ne ꝯfirmet. q2 interi pōt admīstrar.
c. idēnitatibus. §. si vo. de elec. li. 6. Itē fallit
qñ ꝯfirmatio a papa est petenda. ꝛ electus
est ualde remotus. v3 vltra italiam. tūc bñ pōt
admīstrare in temporalibus ꝛ spūalibus añ
ꝯfirmatōem. Excepto ꝙ nullā alienatōem
facere pōt. vt in. c. nihil de elec. Nō uero cre
do qñ ñ est in mora petende ꝯfirmatōis. al'.
hēbit locū pēa. d. c. auaricie. Et qd dic tex.
de ultramōtano. credo hēat locū i citramō
tano. qñ cur'a eēt vltramontes. vt t3 Ho. ꝛ
Jo. an. in. d. c. nihil. ꝛ Gul. in. d. c. auaricie.
Secus eēt si hēret p puilm. vt nos frēs mio
res q hēmus ꝙ electus general' nr̄ stati pōt.
admīstrare

1 Utrū p̄fata hēant locū in ep̄o. R. Ge. in. d. c.
auaricie. s3 Jo. an. ꝙ sic. Ex quo nota ꝙ cō
stitutio penalis emanans ad coadiuuatōe3
uel exequutōem iuris antiq interp̄tatur late
ut includat ꝯtenta in iure antiquo. al' ñ hēret
locū in ep̄o. q2 appellatōe dignitatis ñ cōp
hendit ep̄alis. vt dicit glo. i. c. 2. de p̄bē. li. 6
Sed hic sic. q2 in iure antiquo includebat
ep̄s. vt in. c. nosti. ꝛ. c. quali3 de elec.

2 Utrū hēat locū p̄fata pēa i ipatore. R. Hu.
ꝛ Jo. in. c. legimus. 93. di. ꝙ ñ. ꝛ ut t3 glo. i
cle. vnica de iureiur. in v. reges romanos.
pōt admīstrare ꝛ oē3 iurisdictōem exercere
ipū ꝯtinus Pau. ibidē teneat ꝯrium. S3 pla
cet mihi opi. glo.

3 Qñ d3 peti ꝯfirmatio. R. ꝙ. i. tres mēses
post p̄stitū ꝯsensū. al' lrio cessante: ipedimē
to. si nō petat. uel ab electoribus: uel ab ip̄o
electo: uel ab alio p ip̄o. electio est nulla. c.
q̄̄ sit de elec. li. 6. In cathedralibus uero ꝛ
regularibus ecclesijs quaꝝ ꝯfirmatio a pa
pa est petenda ꝑua moderatōem. c. cupiētes
de elec. li. 6.

4 A quo d3 peti ꝯfirmatio. R. ꝙ si electus ē
exēptus d3 peti a papa: uel ab eius legato
de latere. si est aliqs sup illa puincia. vt in. c
si abbatē de elec. li. 6. Intellige qñ tal' exēp
tus subest imediate pape. secus si mediate.
vt sunt puinciales mīstri ordinis minorum
q ꝯtinus sunt exēpti. tñ hñt sup se gnāle3 toti'
ordinis a quo hñt ꝯfirmari. Tñ Pa. in. c. i.
de sup. ne. p̄la t3 ꝙ abbates ēt exēpti sunt p
ep̄os ꝯfirmandi. Si aūt ñ sunt exēpti debēt
ꝯfirmari p suos p̄latos imediatos supiōes.
vt puta. ep̄s iferiores suos. Archiep̄s ep̄os
suffraganeos suos. Primas vl' p̄triarcha ar
chiep̄os ñ exēptos. hec colligunt ex. c. cum
nihil mōasteriū. ꝛ ex. c. cū dilectis. ꝛ. c. bōe mēo
rie. el p̄mo de elec. cū ibi nō. ꝛ. 64. di. illud.

5 Quō d3 fieri ꝯfirmatio a supiore. vl' ab eo
cui de iure coi. siue spāli. puta p̄uil'o: uel cō
suetudine p̄scripta: siue ex dlegatōe ꝯfirma
tio ptinet. R. ꝙ d3 uocari noiatiz si est aliqs
coelectus sil' cū eo. l' app3 aliqs oppositor. al'
general' i ecclā in qua d3 tal' pesse uocatō
d3 fieri: ut si qui sunt qui se uelint opponere
ꝯpcant assignato termino p̄ēptorio. et si nl'
lus a3 d3 ipe ꝯfirmator diligenter exaiat ꝛ
electōis pcessū ꝛ psonā electi. maxime in
scientia ꝛ honestate uite ꝛ etate. q2 si idignū
ꝯfirmat l' istie mortali3 peccat. ꝛ ē puatus ip
so iure a potestate ꝯfirmandi p̄mū successo
rē illius. ꝛ ꝯfirmato ipo iure est nulla. qñ ñ
uocatis q sunt uocandi. si est aliqs coelect'.
uel alius q uelit opponere ꝯ electū uel elec
tōe3 ꝛ ñ discusso negotō fit. hec hñtur ex. c
nihil de elec. ꝛ. c. si. de elec. li. 6. cum ibi nō.

6 Sed numqd si electus admīstrat post cō
firmatōem nullā cadat in penā. de qua. s. i
p̄n. R. glo. in. d. c. si. ꝙ si errauit in facto. pu
ta. credidit factam uocationem ꝛ discussio
nē. ꝛ sic nō cadit: sed excusatur. s3 si errauit
in iur' non excusatur a dicta pena. de re. iu.
ignorantia. li. 6. cū ꝯcor.

7 Utrū p̄fata nullitas ꝯfirmatōis hēat locū
in postulatione. R. glo. in. d. c. si. ꝙ sic i admis
sione postulatōis q̄ fit a superiore q postu
latū admittendo ꝯfirmat. secus in postulati
one q̄ est in eo ꝙ postulatur monacus elect'
a p̄lato suo. Sil' h3 locū in p̄ntatōne. vt ille
cui fit presentatio seruet decretalem. d. c. si.
Nec ob. si dicas ꝙ ꝯstitutio vi3 penal'. ꝛ sic
extendi ñ d3. q2 ñ est penalis. cū ñ puet iure
quesito sed q̄rendo. vide ibi doc.

8 Utrū sit ꝑuañ qd dēm est. §. 3. p̄cedenti in
oībus bñficijs ēt simplicibus. R. Ge. in. d. c
si. ꝙ sic. siue hēant curā aiaꝝ: siue ñ. q2 cū in
oī bñficio requiratur exaiatio ꝛ ꝯfiratō ele
cti seu p̄ntati seu postulati. ꝑm Jo. an. post
Ho. in. c. pposuit. de ꝯcess. p̄. ergo ꝑuanda
sunt p̄dicta.

9 Utrū in hospitali sil'. R. Lap s3 Ge. vbi. s.
ꝙ sic si datur bñficiū p viā p̄sentatōis l' ele
ctionis. Secus qñ nō datur in bñficium. q2
tūc fit comissio: nō electio: vel collatio: seu
p̄ntatio. vt in cle. q2 ꝯtingit de reli. domi.

10 Utrū prelatus superior possit ꝯfirmare si
ne caplo. R. Ge. in. c. qsi de elec. li. 6. ꝙ Ar
chi. hic post opi. recitatas t3 ꝙ ñ v3 ꝯfiratō
si in abūtia capituli fiat ar. eoꝝ q̄ nō. ꝯ offi.
dele. cām. ff. de admi. tu. l. ticiū ꝛ meuiu3 in
prin. ꝛ. ff. ꝯ exerci. l. i. §. si plures. Et hoc ve
rum nisi consuetudo ecclesie hēret ꝯrium. q2

tunc valeret confirmatio de consue. c. non est. l. 6.

Confirmationis sacrm ad qd vz. R. Melchiades papa i. c. sps scs d 9se. di. 5. q valet ad augumentu gre ad 9firmandu i pugna 9 vicia z diabolu z armat z instruit ad agones huius mundi z prelia.

1 ¶ Utru sit necessariu ad salute. R. q no absolute. qz baptizatus si statim decedit saluatur vt p3 in. d. c. sps scs q̄uis n sit 9firmatus. tn necessariu e. ita q 9tenens ip3 suscipere mortaliter peccaret. z danaret. vt colligitur ex. d. c. sps scs. cu ibi no. Et pptere credo q nobil negligetia epo2 in n 9ferendo istd sacrm. sit eis peccatu mortale p ar. in. d. c. sps sanctus.

2 ¶ Utru soli epi hoc sacr3 possint 9ferre. R. q sic vt p3 i. c. de his. z duobus. c. se. de consc. di. 5. Tn fm Inn. in. c. quato de 9suc. papa posset dare licentia sacerdotibus vt conferrent. qz fm glo. in. c. madamus de consc. di. 5. z sequit Inno. vbi. s. ex demandatoe pape quil3 clericus pot conferre ordine3 z sacramentum qd habet.

3 ¶ Quibus d3 conferri istud sacrm. R. q oibus fidelib' baptizatis ta sanis q3 et morte pclitantibus. vt p3 in. c. vt ieiunij. z. c. se. de consc. di. 5. q̄uis glo. sentire videat q deat dari solu hntibus pfecta etate. s. 12. anno2 non credo veru3.

4 ¶ Utru pfecte etatis volens suscipere istd sacrm teneatur 9fiteri prius. R. q q̄uis teneatur 9teri d mortali si qd comisit anq suscipiat aliter peccaret mortaliter. tn cofiteri no. credo teneatur de necessitate ar. d. c. vt ieiunij in verbo moneantur.

5 ¶ Utrum de chrismate nu z illius anni debeat fieri. R. q sic cu sit minoris necessitatis 9firmatio q baptismus ar. c. qm de sen. ex. li. 6. z. c. si qs de alio. de consc. di. 4.

6 ¶ Utru oi tpe possit conferri. R. q sic ar. c. oes fideles z. c. de his. z. c. vt ieiunij. z. c. se. de 9se. di. 5. Sed eps d3 esse ieiunus. vt i c. vt epi de consc. di. 5. sed non de precepto.

7 ¶ Utru ieiunus tn deat suscipere. R. q sic. nisi necessitas aliud suadeat. Tn credo sit 9siliu: no pceptu. vt p3 i. d. c. vt ieiunij. Et ppterea dicit. Ala. q melius est 9firmari post prandiu q3 epo postea discedete n possit confirmari.

8 ¶ Quid si qs oleo p chrismate sit vnctus. R. fm ho. z Inn. i. c. vnico. de sac. vn. q d3 iter3 chrismate liniri. z d3 illa oro iterari. signo te. z c. Alie at oroes q pcedut z sequut non iterantur.

9 ¶ Que e forma h' sacri. R. q i iure n inuenit nisi q i frote chrismate d3 signari. Tn i pontificalib' coiter hetur. Ego te 9signo signo crucis z 9firmo te chrismate salutis. In noie pris z filij. z c. Et hec est seruanda.

10 ¶ Utru sit reiterabile istud sacrm. R. q n. vt i. c. dictu e. z. c. se. ca. di. Et peccaret mortalr sciéter iteras: secus si ignoraret: aut dubitaret. qz n dr iterari qd nescit sctm.

11 ¶ Utru n 9firmat' possit tenere aliu ad 9firmatoe3. R. q n. c. i baptismate de 9se. di. 4. Et si tenet non 9hit copr̄niatem. vt ibi pat3 concor. Tho. z Pe.

12 ¶ Quot pnt tenere ad istud sacrm. R. tatu3 vnus debet esse q teneat. c. no plures de co se. di. 4. Sicut z i baptismo. vt ibidem.

13 ¶ Utr3 ille q tenuit i cathecismo l baptismo possit tenere i hoc sacro. R. q 9suetudo romana e q no. s3 p singulos singuli suscipiant. Tn fieri pot si necitas cogit. al' n. vt i. c. i cathecismo de 9se. di. 4. Sed no. q hodie ex 9suetudine e: vt q t3 i cathecismo teneat i baptismo. z io sine peccato fit. Si tn plres sunt q tenent oes efficiuntur copres suscepti. vt i. c. si. de co. spi. li. 6. Et io vir n d3 tenere vxore z econuerso. qz orietur impedimetu

Confirmatio Summi pontificis ex certa scia facit validum quod erat nullu respectu iuris positiui. fm Jo. de li. ut refert Pa. in. c. cum sup de causa pos. z ppe. facit firmu qd al' e isirmu. Solene qd n est solene suppledo defectus solenitatis oisse. 2. q. 1. i pmis d trasac. c. i. d pces. p. qz. Si no fit i foma coi n ex certa scia. nihil iuris tribuit: s3 solu uetus 9fuat. d 9fir. uti. l' inu. c. dilecta. z. c. i. in. glo. z d pces. p. qz diuersitate. z d priul. qz icetois. nec p ipa3 derogat iuri coi. d offi. or. l3. d fi. istruit dilectos.

1 ¶ Cofirmatio pp̄e no e qn successor 9firmat 9stoem predecessoris: seu eius gesta. vt dicit Pa. i. c. i. de loca. z e dictu Ho. Un potius e ratificatio: vel inouatio. Sed 9firmatio e qn superior 9firmat factum iferioris. Qd no. qz facit ad multa.

Confraternitas an sit licita. R. Pe. de pulu tractatu d canonica portoe epi. c. 4. q sic si fiat ex ca licita. facit gl. i. c. si q clico2. 11. q. 1. q dicit q frnita

pedit. ut ꝯscie puritati nõ desit indiciũ rõis ne dum spũalis ꝓfectus queritur. inde salutis dispendiũ incurratur.

3 ¶ Utrum confidens de ꝯscia famã negligens peccet mortalr. vide. j. Fama. §. i.

Consecratio

eporũ & archiepõꝝ īfra tres mẽses post electiõez & ꝯfirmatõem differri nõ dꝫ: nisi necessitas aliud suadeat. 75. di. qm̃ quidam.

1 ¶ A quo dꝫ ꝯsecrari archieps. R. ꝙ ab oib⁹ suffraganeis suis qui tũc ad metropolitanã ecclesiã sunt uocandi. de tẽ. or. si archieps. & cũ ꝯsensu pmatis. c. placuit. 65. di. ita ꝙ si ne eo ñ recipit exequutõem ꝯsecratus. ut nõ Inno. in. c. nec epi de tem. or.

2 ¶ Quis ꝯsecrabit epz. R. si est exemptus consecrabitur a papa: l' de eius mandato. Si vero ñ ẽ exẽptus ꝙ archieps cũ duobus ꝓuincialibus epis. aut tres ꝯprouinciales epi ex iussu archiepi. Ita tñ ꝙ oẽs epi ꝯprouinciales sunt p eplam regrendi ut ꝯsentiant. ut i. d. c. nec epi. vbi dicit Inno. ꝙ si aliquis eporũ ꝯpuincialiũ ꝯtẽnat i ꝯsecratõe archiepi: l' epi ꝙ poterit agere ut puetur exequutõe officij. sicut in electione agitur ut cassetur. de elec. ꝙ sicut ar. de elec. cũ in ueteri de arbi. cũ oli. 65. di. ñ dꝫ. & ẽt grauior pnia sibi poterit iponi.

3 ¶ Quo die debent ꝯsecrari pdicti. R. ꝙ die dominico hora tertia. 50. di q i aliq̃ qm̃ i' fi. 75. di. qõ die. & c. ordinatões

4 ¶ Quõ dꝫ fieri. vide in. d. c. ordinatiões. sed melius i coꝛ pastorali. Et qd sit de sba nõ. i d. c. ordinatões. 65. di. in sũma.

5 ¶ Patriarcha aũt & pmas ac cardinales credo ꝙ a papa sunt ꝯsecrandi: uel de eius mãdato & ñ ab alio. ar. c. pudenda. & qõ ibi nõ 24. q. i. Dicit ẽt Pa. in. c. meminimus. de accu. ꝙ qlꝫ platus ꝯfirmatus a papa ñ põt bñdici: seu ꝯsecrari p inferiorẽ nisi de licẽtia pape. vt in. c. cũ in distribuendis. de tẽ. or. nisi ꝯsuetudo aliud hẽat. Papa uero ꝯsecrari dꝫ ab epo hostiense. 27. di. i nomine dñi.

6 ¶ In quo loco sunt pfati ꝯsecrandi. R. ꝙ archieps in sua metropolitana eccla. ut in. d. c. si archieps. Alij aũt vbi placuerit. ad quẽ ptinet ꝯsecratio. ¶ i. di. c. si.

Consecratio

eccle a q̃ dꝫ fieri. R. ꝙ ab epo ꝓpꝛio nõ ab alieno. nisi de licentia ꝓprij. fac. c. tua fraternitas. de ꝯse. ec. l' al'. Nõ eps ergo nõ põt ẽt de licẽtia epi. nec ẽt recõciliare. ut i. c. aq̃. eo. ti. Dicẽ tñ Inno. ibidẽ ꝙ papa plibus epis ꝯcessit ut possit p simplices sacerdotes recõciliari eccl'as aq̃ tñ pus p epum bñdicta. Et sic pꝫ ꝙ ex ꝯcessione pape solũ pñt recõciliare ñ ꝯsecrare. Intellige de eccl'a ꝯsecrata. qꝛ eccl'a ñ cõsecrata bñ põt recõciliari p sacerdotẽ aq̃ exorcizata tñ. vt in. c. si. de ꝯse. ec. l'al. qꝛ aq̃ exorcizata põt fieri p simplicẽ sacerdotẽ. Ex q̃ pꝫ ꝙ ñ oꝫ fiat p epm: l' de licẽtia. eius fꝫ glo in. d. c. si. Et est cõis opinio.

¶ Quo tpꝛ põt ꝯsecrari. R. ꝙ in oĩ tpꝛ tñ sestiuo ꝙ non. d. c. tua fraternitas. 1

¶ Quõ dꝫ ꝯsecrari. R. ꝙ mod⁹ hẽtur i coꝛ pastorali. & aliqd de ꝯse. di. i. oẽs basilice. & qõ ibi nõ. Sed a pastorali nõ est recedẽdũ. 2

¶ Utrum aliquando sit reconsecranda. R. Pa. in. c. pposuisti. de ꝯse. ec. l' al. ꝙ sic i tribus casibus. Primus qñ nescitur an fuerit ꝯsecrata. ut puta qꝛ ñ aꝫ aliqõ signũ p qõ appareat ꝯsecrata: nec scriptura: nec testis & huiusmõi. de ꝯse. di. i. eccl'e l' altaria. qꝛ ñ dꝫ iteratũ quod nescitur factuꝫ. c. solennitates el pmo. de ꝯse. di. i. c. nemens de ps. nõ bap. Secundus si pietes sunt ꝯbusti & decussati Ratio qꝛ consecratio & unctio fit in ipis parietibus. Et ideo lꝫ non corruant. si tamen comburantur est reconsecranda glo. est de cõse. di. i. ecclesijs. Secus si tectum comburatur uel destruatur. quia nõ est reconsecrãda. ut in. c. ligneis. de conse. ec. l' al. Tertius si parietes ita corruerint ꝙ de nouo opoꝛtet ipam reficere ẽt de eisdem lapidibus. Et licet glo. & aliqui ibi uelint ꝙ si nunc vna pars reficiatur & postea alia ꝙ non sit recõsecranda. Tamen Pa. vbi. s. tenet ꝙ debet reconsecrari. quia in spiritualibus consideramus ueritatem & non fictionem. ut notat archi. in. c. i. de uoto li. 6. Ideo est uerum ꝙ non est in ueritate illa pma ecclesia: nec consecratio que fuit in illa pma est in ista. quia non est liquoꝛ qui cõmisceatur. Et hãc opinionem sequitur Inno. in Rubrica eo. ti. 3

¶ In quibus casibus ecclesia polluitur & indiget reconciliatione. R. Pa. in. d. c. proposuisti ponit duos casus. Primus quando in ea effunditur sanguis. Et nota ꝙ effusio significat habundantiam. pro quo vide bonum tex. cum glo in. c. cum illoꝝ. §. ꝙ si claustrales. de sen. ex. & ideo ex modica lesione. q̃uis modicum de sanguine effluat non indiget reconciliatõne. Aduerte ꝙ ista effusio sãguis dꝫ ꝙ sit fca ex ꝯtẽtõe: l' ex iniuria fm Rodo. qꝛ si furiosus l' ligno cadẽte effunderetur sanguis non eẽt reconciliãda. Et hoc videtur uelle Hug. de conse. di. i. ecclesijs. Et Ho. in. c. si ecclesia. de conse. ec. l' 4

tes bone aditum... .di.si qs despicit. Sed q̃ sunt ad malũ ꝓhibẽtur. C. de mono. l. vnica. de hoc. d. Andreas barbatius i. c. officij de testa. plene tractat Archi. et in. d. c. si qs despicit. Et vide. s. collegium.

1 ¶ Utruz statutũ ꝯfraternitatũ quo cauet ne qs recipiat nisi soluat tm̃ liceat. R. Pe. vbi. s. ꝙ sic si fit pp honestam cãm. puta alẽdis pauperibus ⁊ huiusmodi. d. c. si qs despic. ⁊ ar. 26. q. 2. nõ exẽplo. Quidã tñ dicũt non licere. qꝛ excludit pietatẽ. s. ne qs recipiatur nisi soluat. ⁊ vr magis equũ. Si tñ statutuz diceret ꝙ receptus soluat tm̃ oi mense licet Ludo. de ro. i nõ. dicit ꝙ Archi. i. di. c. si qs despicit ꝯsuluit ꝙ si sit statutũ per verba affirãtiua sic valz. Si p verba negatiua. s. nullus admittat. sic ñ valet. alli. c. ad aplicã de simo. Et addit idẽ ludo. ꝙ si potestas inuenit societatẽ in qua sit statutũ inhonestũ põt statim eo ipo cassare societatem fm Bar. i. l. sub ptextu. ff. de extor. cri. Et sequitur Bal. in. c. i. §. ꝯuenticulas ð pa. te. in vsi. feu.

Coniuratio

Est quando aliqui rebelli auctoritate i vnũ se colligẽdo iuramenta iter se dederũt. ii. q. i. si q̃ clericoꝝ. Et nõ. ꝙ ꝯiuratio ⁊ ꝯspiratio p vno eodẽqꝫ crĩe accipiunt. ii. q. i. ꝯiuratõum. vñ ꝯiurare ẽ simul: vel vnũ iurare. Conspirare vero ẽ sil: vel i idem spirare. fm glo. in. c. cõstitutionem de sen. ex li. 6.

1 ¶ Utrum ois ꝯiuratio sit illicita. R. ꝙ ppe ꝯspiratio. vt pz ex pcedentibus ẽ illicita. Dicitur tñ aliquãdo largo mõ ꝯspiratio. seu ꝯiuratio qua aliq ꝯiurant: vel i idem aspirãt qð de se ẽ licitum ⁊ bonũ. ⁊ tunc lz tal' ꝯspiratio. vt nõ. glo. i. d. c. si q clericoꝝ. al' i. q. i. ꝯcussiõis. 22. q. i. c. i. nõ. Inno. in. c. cũ. J. ⁊ A. de sen. ⁊ re iudi. ⁊ Pa. in. c. exhibita ð iudi. Qñ ergo qs ꝯiurat vt rebellet plato vl' obedientie ⁊ huiusmodi sic ẽ ꝯspirator. vt pz de ṽ. si. ꝯstitutionem li. 6. ⁊ sic ꝯspiratio de se ẽ mortale peccatũ. In dubio vero sp p̃sumitur mala fm Inno. in. c. i. de scis. ⁊ Un. in. c. si. de testi. co. ⁊ Jo. an. in. c. 2. de ver. si.

2 ¶ Que est pena coniurantiũ vel ꝯspirãtiuz. R. laici debent excõicari si ꝯ epm fm glo. i. c. si. de testi. co. ⁊ fm Ho. ⁊ Jo. an. i vna libra auri ꝯdemnari singuli. In ꝯstitutõne se derici de pace. te. c. hac edictali. Et si qs tumultuz ꝯ al' quẽ fecerit: vel seditiosas voces emiserit capital' ẽ pena. l. denunciamus. C. de his qui ad ec. ꝯfu. ⁊. l. i. ⁊. 2. C. de sedi. ⁊. ff. de pe. l. aut facta. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. l. ꝯuenticulam. vbi ꝓhibentur cetus: vel turba ꝯgregari nisi inueniat ꝯcessũ expresse. ff. de col. illi. p totum. clerici debẽt deponi.

Consanguinitas

Uide. s. Mrimoniũ. 3. Impedimento. 6.

Conscientia

Conuenit cuz lege nãli rõal' creature ⁊ cũ sinderisi in hoc qð ẽ regulare. sed differũt in mõ. lex nãlis dictat ei bonũ faciẽdũ ⁊ malũ fugiendũ post hoc sequit iudiciũ in rõe. ⁊ sic formatur ꝯscia. vlterius fcõ iudicio ꝙ sic dz eẽ sequit sinderesis q̃ ẽ sintilla ꝯscie que stimulat volũtatem ad bonũ faciẽdũ. Et sic pz ꝙ cõscia ꝓprie ẽ regula i rõe. sinderes vero i volũtate istigãdo eã ad bonum ⁊ stimulãdo. hec ex Ale. in. 3. pte sũ.

¶ Utrũ ꝯscia liget ad faciendũ oẽ qð dictat p modũ pceptõis vel ꝓhitionis. R. s. Bo. i. 2. sen. di. 39. ar. i. q. 3. ꝙ aut ꝯscia dictat aliqd qð ẽ fm legẽ dei. ⁊ sic tenet facẽ: l' ꝯsciã deponere. vt pote si dictat necessariuz ad salutẽ festucã de terra leuare. si ñ depõit ꝯsciã aut ñ leuat mortalr peccat. Aut ꝯscia dictat qð ẽ ꝯ legẽ dei. ⁊ sic nõ ligat ad faciẽdum: sed ligat ad deponeñ. qꝛ erronea errore repugnãte legi diuie. vñ q̃zdiu manet põit hominẽ ex statum salutis. ⁊ iõ necessario tenet eã deponere. qꝛ siue faciat qð ꝯscia dictat: siue ñ faciat. sp mortalr peccat. Faciẽdo qð dictat peccat mortalr. qꝛ facit ꝯ legẽ dei: ñ faciendo peccat mortalr. qꝛ faciẽdo bonũ facit i ꝯtẽptum dei: dũ credit dictante sibi ꝯscia h deo displicere. Et sic itellige. 28. q. i. §. ex hijs de sy. per tuas el. ⁊ de re. spo. lras ð pscrip. c. fi. qð fit ꝯ ꝯsciam hedificat ad gehẽnam. 1

¶ Quid si platus pcipiat aliqd qð ꝯscia subditi dictat ẽt ꝯ legẽ dei. R. s. Bo. vbi. s. ꝙ tenet eã deponere nisi clar sit illud fore ꝯ legẽ dei. Et si nescit de illa iudicare dz sapiẽtõres ꝯsulere: vel p orõnem a deo declaratõz postulare: vel dic. vt hr in. c. iqsitioni de sẽ. ex ꝙ qñ scit p certo ꝙ ẽ ꝯ legẽ dei. nõ obediat. qꝛ mortalr peccaret. sed potius tollerz ẽt excõicatõem. Si non scit p certo. sed ex leui ⁊ temeraria credulitate tũc ad ꝯsilium sui plati deponat. Si vero hẽat credulitatẽ ꝓbabilẽ ⁊ discretã: q̃zuis ñ manifestã ⁊ euidẽtẽ. tũc pp obiam faciat qð sibi pcipit. qꝛ tenet i tali dubio. ⁊ pp bonũ obediẽtie exequat. sed nullo mõ ex ꝓpria voluntate faciat qꝛ nõ lz. imo mortaliter peccaret. qꝛ q amat periculũ pibit i illo. Et istud ẽ qð dicit tex. i c. nõ solũ de regula. li. 6. Decet inquit ⁊ ex 2

al. Secūdus qñ i ea aliqs occidit. lz sāguis nō effundat. puta. qr suspendit ꝛ huiusmōi. Et itellige de homicidio violēto vel iiurioso. Fz nō. in. c. vnico. eo. ti. li. 6. Secus i homicidio casuali: vel cū qs se ōfendēdo aliū occidit. vel si sēs ibi occidat. qr tūc ñ ē recōciliāda. Sed glo. i. d. c. vnico tz ꝙ in h vltio casu poluit: ꝛ est recōciliāda. sed ñ lauandus ē locus vbi sanguis effusus ē. Et cōiter hoc tenetur.

5 ❡ Sed quid si quis in ea letalr vulneretur ꝛ extra ecclīam moriat. ℞. glo. d. c. vnici ꝙ recōciliabit: ēt si sanguinē recollegisset i scutela. sed nō ecōtrario si vulnerat ex ꝛ confugit ad ecclesiā: lz ibi moriat: vel sanguis effūdat nō recōciliabit. Siliter dic fm Hug. si exñs in tecto ecclesie sagitet nō recōciliabit qr ex ecclīam vr factum.

6 ❡ Quid si qs sane mentis se ipm vulneret vel occidat i ecclesia irato aio. ℞. Ge. in. d. c. vnico ꝙ recōciliabit si ē publicū ō sē. ex. ꝯtingit. el prio. qr homicida ē. Secus si essz furiosus ꝛ nō sane mētis ar. cle. si furiosus: de homici. Tertius qñ excōicatus sepelit in ecclīa: vel paganus. qr si erat ꝯsecrata est recōciliāda ꝛ corpa ṗdictoꝝ ꝓhiciēda si discerni pñt ab alijs de ꝯse. di. i. ecclīam. ꝛ de ꝯse. ec. l'al. ꝯsuluisti. ꝛ ibi Pa. ponit istū cū casu se. Quartus qñ fuit ꝯsecrata p notariū excōicatū. Nā ea q̄ ꝯsistunt i exterioribꝰ būdictionibus ꝛ ꝯsecratōibus facta p notoriū excōicatū nō debēt p fideles exercitari ante recōciliatōem. Quintus fm glo. i. d. c. ꝓposuisti: qñ parietes successiue repant. sed credo sit recōsecrāda. Sextus qñ effundit semē. de adul. c. significasti. Sed qñ ē ocultū ñ polluitur vt tz glo. i. d. c. vnico ꝛ ex. d. c. significasti i. v. publice. Et fit publicū: vel ex ꝯfessiōe eorū qui fecerūt: vel rei euidētia. Et intelligūt quidā de omni effusione semis criminosa. Secus de effusione q̄ fit in sōnis. ꝛ ea q̄ fit i mrimonio cā pcreande prolis ꝛ huiusmōi. Contrariū tñ tenet cōiter. vt pz in glo. d. c. vnici. ꝛ qd ibi nō. vt habeat locū in oi pollutione humana. Et hoc magis ꝯsonat tex. in c. ecclesijs de ꝯse. di. i. Et hoc tene. Ro. s. j. § 9.

7 ❡ Quid si ecclesia ñ erat ꝯsecrata. ℞. ꝙ q̄uis ecclesia ñ sit ꝯsecrata tñ poluit semis aut sanguinis effusōe: vt pz in. c. si. de ꝯse. ec. vl al. ꝛ dz lauari aqua exorcizata tñ per sacerdotē: vt ibidem.

8 ❡ Utrū celebrans. in ecclesia poluta efficiat irregularis. ℞. Ge. i. d. c. vnico ꝙ nō ō sen. ex. is q li. 6. tñ in ea ñ debet celebrari. de priuil. tuaꝝ i ṗn. Dicit tñ lapus ꝙ talis ē suspēsus ab igressu ecclesie de ṗui. epoꝝ li. 6. Et si cū tali suspensiōe i ecclesia diuina celebraret vt prius sno agēs offō. erit irregularis ō sen. ex is cui. li. 6.

❡ Quō dz reconciliari ecclīa poluta. ℞. ꝙ cū aqua de qua i. c. ꝯsuluisti. ꝛ in. c. aqua de ꝯse. ec. l'al. Et silr cimiteriū. Sz melius habet i pastorali. Et sic serua. 9

❡ Utrū faciēs ꝯsecrare ecclīam possit cōpelli ad ipam dotandā. ℞: Pa. in. c. cū sicut de ꝯse. ecc. vel al. ꝙ sic. Et dos dz esse tanta ꝙ vnus ṗsbiter cū ministro possit viuere hito respectu ad obuētōes spūales. Et si eēt collegiata hētur respectus ad numeꝝ collegiatorū. Fallit hoc i ecclesijs mendicantium. 10

❡ Utrū possit aliqd exigi pro ꝯsecratōne ecclesie. ℞. ꝙ nō. vide. j. Symonia. 3. §. 19. 11

Consecratio Altaris

est alia a consecratione ecclesie. c. i. de cōse. ec. vel al. Ideo vna sine alia fieri pōt de quo vide. s. Altare.

Consecratio Cimiterij

quomodo debeat fieri hētur in pastorali.

❡ Quō poluit. ℞. ꝙ si cimiteriū ē contiguū ecclesie tunc poluta ecclīa poluitur cimiteriū. sed ñ econuerso. vt in. d. c. vnico de ꝯse. ec. vel al. li. 6. Si vero ñ ē contiguum eccle vel si ē contiguū. sed nō poluitur ecclesia. tñ poluit per sanguinis vel semis effusionē. sicut dictū ē de ecclīa. Item qñ aliquis excōicatꝰ vel ifidel' in eo sepelit. vt in. d. c. ꝯsuluisti. ꝛ i d. c. ecclesiam el. 2. Aduerte tñ ꝙ si essēt pl'a cimiteria ꝯtigua tamen parietem hñtia in medio seiungētem ꝙ poluto vno ñ poluit aliō ēt si p portā mediā hēatur accessus de vno ad aliud. vt in: d. c. vnico. 1

❡ Sed qd si polutio vel sanguis effusio fiat i porta in medio posita. ℞. Jo. an. vt refert Ge. in. d. c. vnico ꝙ illud cimiteriū ē violatū cuius cā paries ꝛ porta fuerūt facta qi sit illius accessio. p. l. ꝛ si ñ sunt. §. pe. ꝛ vltio. ff. de an. ꝛ ar. le. vbi dr spectamus q̄ res cꝰ rei ornāde cā fuerit adhita: ñ q̄ sit ptiosior. Et iō legato auro. legata sūt vasa aurea. ꝛ legatis gēmis. gēma vasa. Et fm hoc: siue gēme sint in aureis vasis. auro cedēt. ꝛ idē ō argēto. cū. l. se. Et dicit Ge. ibidē: ꝙ i dubio paries itermedꝰ vr principalr factus vt faciat duo cimiteria ñ accessorie. vt innuit tex. ibidem. 2

❡ Utrū silr sit dicēdū si polutio l'effusio sanguis fiat i porta ecclie. ℞. Ge. vbi. s. ꝙ Jo. de Jmola dicit ꝙ sic. qñ intra clausurā ho 3

Jo. An. vt refert pan. v. s. dl. q Jo. an. vr facere jura q̄ ꝯsistunt

vid. oio p tz hug.

que sit illa igbus vitrit liber consensus dist. j met. § 8.

stij versus ecclesiā ē facta. Secus si ī pte q̄ ē ex clausurā ar. nō. p Bar. in. l. i. ff. de dōa.

4 ¶ A quo dʒ recōciliari. ℞. q ab epo sicē di ciū ē d eccl'ia cū aq̄ bñdcā. vt i. d. c. ɔsuluisti.

5 ¶ Utrū debeat qs sepeliri i cimiterio polu to. ℞. q nō. vt i. d. c. vnico.

6 ¶ Utr corpa excōicatoꝝ hꝛticoꝝ: aut paga noꝝ sint exhumāda qñ ɔsecrare vult cimite riū: vel recōciliare polutū. ℞. q sic si discer ni pñt de ɔse. di. i. ecclia; el. 2.

7 ¶ Utrū recōciliata ecclesia. recōciliatū sit ci miteriū. ℞. fm Archi. τ Jo. an. i. d. c. vnico q sic. si est contiguum. Alias secus.

Consecratio

Uestimētoꝝ τ uasoꝝ ad diuinū cultū necessarioꝝ ad quē pertinet: vide. s. Benedictio. §. i. τ. 2.

1 ¶ Utrum possint alienari. ℞. q i vsus pphanos nullo modo dēbent ɔuerti q̄ semel deo dicata sunt. sed vetustate consūpta dēnt cō buri τ cineres in ecclesia reponi. c. que sel. τ qd ibi nō. 19. q. 3. τ in regula semel deo d reg. in. li. 6. Possunt tñ vasa ecclesiastica τ calices cōfracti seu minuti vēdi i casibus cō cessis di qbus. s. Alienatio. §. 2. 10. q. 2. hoc ius. τ in glo. pfate regule. Integra. non nisi alteri ecclesie. vel loco religioso. vt in. c. ligna. de conse. di. i. Ros. consecrā. § 4.

Consecratio

Uirginū quo tpre dʒ fieri. ℞. q i die epiphye τ in natalibus aplo. τ per totā ebdomadā re surrectōis τ oi die dñico. vt nō. 20. q. i. §. ve lamen. τ. c. se. τ in casu necessitatis. puta pe riculi mortis oi die priuato. 20. q. i. deuotis. τ in glo. c. 2. de ɔse. ec. vl' al. Inno. in. c. i. de tem. or. tʒ q ēt in solemnibus festiuitatibus possunt consecrari.

1 ¶ A quo dēnt: consecrari. ℞. q ab epo pro prio. vt in. d. c. deuotis.

2 ¶ Utrū illa q̄ ē corrupta sit ɔsecranda. ℞. q nō. 26. di. acutiꝰ. τ. d. c. deuotis. τ. c. iuuencu las ea. q. Et q̄uis fuerit violent corrupta tñ ɔsecrāda ñ ē. qꝛ lʒ corona ei duplicet quan tum ad meritum ñ tamen hēbit aureolā vir ginuʒ. vt nō. i sūma. 32. q. 5. facit. c. ille famu le ea. q. Sʒ theologi tʒ τ bñ q hēbit. τ nec pp hoc nō ɔsecratur. sʒ qꝛ ecclie ñ ɔstat an ɔ senserit: vel ne. Ros. § 2.

3 ¶ Quid fiet de ea que oculte corrupta fuit τ nisi ɔsecret iminet scandalum. ℞. q epS silā bit eā ɔsecrare faciēdo ea que ñ sunt de sbā. ɔsecrationis τ omittēdo substātialia. qd lʒ sic pꝫ i. c. i. d his q̄. vi. me. ve. cā fi. τ fac. c. vti lem. 22. q. 2. τ nomen vginitatis mutabit in nomen castitatis.

Consentire

vr fm Inno. i. c. i. ge nesi de elec. qñ qs tacet i actu hōra bili seu ɔcupiscibili. sed i actu vitupabili τ p iudiciali τ i quo eēt verecūdū loq τ ɔdicē plerūqʒ vr dissentire. l. filiusfa. §. i. utus. τ ibi glo. ff. de pcu. τ ē glo. i. l. q paul. ff. man. Et glo. i. c. plerūqʒ. 2. q. 7. licʒ Jo. de Jmo. i. c. vra de loca. τ glo. i. c. diaconus. 27. di. τ in d. l. q paul qñ actus q fit i pɾiudiciuʒ valet ēt illo ɔdicēte. Secus si nō vʒ nisi pñs ɔsētiat qꝛ tūc tacens hr pro ɔsentiēte. Exemplū pri mū vēdo rē alienā dño pñte τ tacēte. τ sic ñ vʒ. qꝛ ēt eo abñte vel ɔdicēte potuit vēdi i p iudiciū vendētis. vt nō. in. l. rē alienā. ff. de ɔhē. ēp. sicut τ legare pñt rē alienā in pɾiudi ciū sui hrēdis vt nō. in. c. filius de testa. Exē plū fi. Impignorat qs rē alienā pñte dño. τ sit vʒ vt nō. in. l. gaiꝰ. ff. de pi. ac. Et de hac distictōe hēs tex. singlēm in. l. sepe. § . cur āt his. ff. de re. iudi. facit. l. si seruus cōis. ff. de do. iter vi. τ vxo. [illegible] ff donās rē cōem sibi τ fri pñte fre τ ñ ɔdicēte valʒ ɔcessio fac. c. ɔtinebat de his q̄ fi. a p. vbi si platus ɔtulit beneficium presente capitulo τ non ɔtradi cente tenet collatio facit qd nō. Bal. in. l. si tutor. C. in qui. cau. in inte. re non est ne. vbi dicit q si quis scit aliquem se gerere pro eiꝰ procuratore. tunc si contradicendo potest il lum impedire. si tacet consentit. Secus si ñ potest impedire. Similem decisionem po nunt domini de rota in habentibus causā communem si vnus illorum constituit procu ratorem vt consentire videantur si possunt. impedire. τ qd nōt Bal. in. l. 2. §. si vir. ff. so. ma. vbi dicit q quando consensus requirit ad habilitandam personam non contradic tio habetur pro consensu. vt in. l. quo enim §. i. ff. rem ra. ha. vbi dicit glo. non contradi cere ratihabitioni par est. Ex q̄ arguit Bal. q satisfactum est statuto florentinorum req renti consensum consanguineorū in cōtra ctibus si consanguinei sciunt nec contradi cunt pro quo facit illud singule dictum. Bal. in. l. potuit in vltima. q. C. de inf. deli. vbi vult q si pupillus maior infante vna cū tutore ingressus est possessionē q per hoc hereditas est legitime comprehensa. Nec ob. q auctoritas debeat prestari verbis ex pressis vt facit. l. i. ad fi. ff. d auc. in. quia hoc est verum circa actus expressos. sed in taci tis tacite loquimur rebus istis. τ factis. iuxta illud. τ factis loquimur argumentuʒ.

Ratihabitio circa spūalia an teneat. vide Ros. qstō. 3. f. 31. ī fi.

ar. in. l. de qbus. ff. ḋ legi. ⁊ . l. itē qr. ff. ḋ pac. facit qḋ idē Bal. i. l. mandati. C. man. in. 2. col. dicit ꝙ societas ꝯcta cū p̄re itelligiẗ cū filio renouata si iteruenīat pacta tutoris. Jtē aliud dictū i. l. post mortem. ff. de adop. vbi idē Bal. dicit ꝙ si filius vixit seorsū a patre negociādo vt emācipatus p. 20. annos p̄re sciēte ⁊ paciente p̄sumitur emancipatus.

1 ¶ Sed nunqd in actu negatiuo reqraẗ ꝓtestatio ne videaẗ ꝯsentire. R. ꝙ in actu negatiuo abstinēs ⁊ tacēs ñ hr̄ ꝓ ꝯsentiente. facit qḋ nō. ho. ⁊ Jnno. i. c. olim iter ḋ. re. spo. ⁊ qḋ nō. i cle. vnica de ꝓcu. iūcta glo. l. fi. ff. ḋ ꝓcu. Silr̄ nō. ꝙ qñ duo ꝓponūtur vni. ⁊ solū negat vnū. vr̄ alterū affirmare. vt i. c. non ne būdicimus. de p̄sūp. facit. c. i. de postu. p̄la. Sz bñ attēde istā. q. quō tacēs vr̄ ꝯsentiẗ q: vr̄ eē quasi brocardica qḋ. qr multas patitur limitationes.

2 ¶ Utrū exn̄tes i ꝯsilio ⁊ tacentes qñ aliqḋ malū tractaẗ sint culpabiles. R. ꝙ exn̄tes in ꝯsilio inuoluūtur peccato. ⁊ teneñt ad restōnem de dāno ⁊ silr̄ de qbuscūqꝫ alijs quando malo obuiare pn̄t ⁊ ñ faciūt. Rō. qr q tenet loq ⁊ tacet: ꝯsentit in eius p̄iudiciū. l. de etate. §. q tacuit. ff. ḋ interro. ac. ⁊ . c. si post p̄stitū. de ꝯse. li. 6. Quilꝫ aūt de vniuersitate tn̄tur votū suū exprimere in ꝯcernētibus facta cōitatis ex debito officij ar. in. c. i. ḋ his q̄ fi. a ma. p. ca. Et iō ibi diē Jnno. ꝙ nisi ꝯtradicat si aliq̄ ibi male agereñt hr̄ ꝓ ꝯsētiēte quo ad peccatū ⁊ quo ad penā. Qḋ qdē vlr̄ quo ad culpam hēo p indubitato ḋ quocūqꝫ q pōt obuiare peccato ne cōittaẗ ⁊ nō facit. 22. q. 5. hoc vr̄. Sed de pena nō credo nisi i p̄lato: vel cui ex offō ꝯpetit. vt istis qui hn̄t vocē in caplō. ar. eoꝝ q̄ nō. in. c. negligē 2. q. 7. vel nisi dolose taceat ⁊ ñ ꝓhibeat ar. eoꝝ q̄ nō. in. c. quātē de sen. ex. Et f̄m hanc distinctōem limita Bar. in. l. vtrū. ff. de peri ci. vbi vult ꝙ solū teneaẗ obuiare q ē subiectus illi q dꝫ offendi. sicut seruꝰ filius. Et gl. in. l. culpa caret. ff. de reg. iur. ⁊ tex. insti. de pu. iudi. §. alia q vult ꝙ ꝯscius q̄zuis exn̄eus sit puniaẗ. intellige qñ hꝫ ex offō: vel qñ dolose ñ ꝓhibet vel in crīe lese maiestatis. l. qsqs. C. ad. l. iul. ma.

3 ¶ Qñ dꝫ p̄stari ꝯsensus. R. vt colligitur ex Bar. i. l. si qs mihi bona. §. iussū. ff. de acquihere. ⁊ Pa. in. c. cū nos de his q̄ fi. a pre. ⁊ alios doc. ibidē. ꝙ qñqꝫ i actu reqriẗ iussus alicuius ⁊ tūc dꝫ p̄cedere. vt in. d. §. iussum. Qñqꝫ requiriẗ auctoritas. i. ꝯsensus auctorizabil: ⁊ dꝫ iteruenire i ip̄o actu f̄m ꝙ verbū sonat: vel modicū añ: seu imediate ... vt i ḋ. §. iussū. ⁊ in. l. obligari. §. tutor. ff. de auc. tu. ⁊ isti. eo. §. tutor. Qñqꝫ reqritur licētia. ⁊ dꝫ p̄cedere. c. lꝫ de rl̄a. Qñqꝫ ꝯsiliū. ⁊ dꝫ reqri añ ⁊ expectari rn̄sū. c. cū in veteri ḋ elec. Qñqꝫ requiriẗ ꝯsensus. ⁊ tūc si de solēnitate actus requiriẗ vt interueniat certo tp̄e nō pōt iteruenire post. c. auditis. iūcto. c. qr pp de elec. Aut ñ requiriẗ certo tp̄e. sed simplr̄ ad validitatē actus. ⁊ tūc si actus tenuit pōt ꝯsentire semp. vñ canonicus ꝯtēptus i electōe pōt ꝯsentire qñcunqꝫ vult. c. qḋ sicut de elec. Si vero actus ñ tenuit. ⁊ tūc pōt ēt interuenire post factū. sꝫ validat actū: nō vrex tē. sed vt ex nūc. facit qḋ nō. glo. i rl̄a. ratum. ⁊ in rl̄a ratihitio. ⁊ in rl̄a. nō firmaẗ ḋ reg. iu. li. 6. Qḋ limito veꝝ in alijs. sꝫ ñ i sacramētis.

¶ Quid requiriẗ vt ratihitio ꝯfirmet actū p̄cedentē. R. Bal. in. l. fi. C. ad macedo. ⁊ in l. obseruare. §. si. ff. de offi. ꝓcon. multa diē. Sed tu dic clarius ꝙ primo dꝫ sit factū nomine meo. vt in. d. regula. ratū. Jntellige f̄z glo. in. c. cū quis ḋ sen. exco. li. 6. factū noīe meo qñ mea contēplatione fecit. 2. ꝙ hēam ratū tanq̄ gestū noīe meo. Nā possū habere ratū factū. sed qualitatē facti non. s. ꝙ sit factū nomine meo. l. scīt interdicte C. ar. tu. ⁊ nō. in. l. pomponius. ff. de neg. gest. Et ista est opi. Ja. de are. approbata in. l. i. §. de icere. ff. de vi. ⁊ vi ar. ⁊ per glo. f̄m Bar. ibidē. in. §. sed cum qs. lꝫ f̄m Bal. sit glo. ꝯria ibidem in. §. quotiēs. Hic tn̄ aduerte ꝙ ñ solum. ratihabitio expressa sufficit. sed ēt tacita in malefitijs. vt puta. qr non reuocat postq̄ scit ꝙ est factum noīe eius: aut non ꝯtradicit. vt li. nō conte. c. i. in fi. de offi. dele. c. olim el. primo. C. de ince. nup. l. cū ancillis. C. de ōser. l. i. ⁊ nō. glo. in. c. cū impositōnibus de iureiurando li. 6. qr tunc est ratihabitio presumpta. 2. q. i. notum: Secus esset i non maleficijs. Tertio ꝙ actus non reqrat presentiam. qr que presentiam requirūt ratihabitio non pōt confirmare insti. de auc. tu. §. tutor. Quarto requiritur secūdū Pa. in. c. i. de ꝑuer. in fi. ꝙ extrema sint habilia ad illum actum ꝑpetrandum. s. tempus in quo actus gestus ē. ⁊ ratihabitionis tempꝰ. qr si vnum istoꝝ deficit non ꝓcedit ratihabitio. qr cum ratihabitio sit fictio iuris non pōt ꝓcedere super impossibili de quo plene per Bar. in. l. si is qui ꝓ emptore. ff. de vsuca. Exemplū quidā nomine infantis interfecit. Maior factus ratū habet certe talr̄ ratihabitio non retrotrahitur. qr impossibile erat tunc tēporis tale mandare. Exēpluꝫ de alio extremo. Ab aliquo hēbaꝫ terminū 4

[Right margin annotations: Ros. q. 31 ... cator f. 8; i. ex Ros. f. 31; creditoris; et si; left margin: seu]

Vide dno Ros. excone. 28. § 1. vbi satis declarat qui sint conseruatores.

ad aliqd agendum. amicus meus noie meo fecit. ego post terminum ratu habui: non retrotrahitur: qz sicut post terminu no potuissem ve facere. sic nec fictie. Ratio. qz vbi certum tps e de sba: ibi oz obseruari tps. alis actus est nullus ipo iure. ff. de excu. tu. l. scire oz. §. pns. qz recedere a tpe e recedere a forma. ff. de v. ob. l. qui rome. §. augerius vid bonam glo. in. l. si ego. ff. de neg. ge. in fi. et pro hoc facit tex. in. l. bonorum. ff. rem ra. vide bonam glo. in. c. qd sit de elec. li. 6. facit qd no. Car. in cle. qd circa. de elec. vbi dicit q fictio non pot id qd secundu natura est impossibile. exemplu insti. de adop. §. minorem. vbi qz non potest adoptare eu quem no antecedit p tot annos q eu generare posset. Similiter non posset fingi q qs viueret hodie q. 300. anis preteritis mortuus e. insti. de excu. tu. §. sed si i bello. Quinto requirit secundu Inno. in. c. prudentiam de offi. d le. q illud qd quis facit valeat. vt sit aliquid qz quod nihil e. no potest ratum haberi. vn excomunicans noie alterius no valet: licet ille ratu habeat: nisi ipe q potest excomunicet. Similiter si quis iurisdictoem faciat nomine iudicis no potest ratum haberi. qz q facti sut et solemnitatem requirunt non possut rata haberi. Et ideo cum snia a non suo iudice lata: sit nulla. de iudi. at si clerici. et cu alie solemnitates regrantur quas ipemet q ratum habere vult si omitteret non teneret qd facit: ergo nec ratu habere pot si ab aliq omittantur facit. d. l. obseruare in fi. Sexto reqritur q possit madatum per alium fieri qz si per alium non pot fieri ratihabitio no retrotrahitur. vt puta facit qs adulterium: vel fornicationem noie meo: no possum ratum habere. vt dic gl. in. l. 1. §. quotiens. ff. de vi. et vi. ar. et Cy. in. l. no dns. C. de accu. et i c. sciant cuncti. de elec. li. 6. Limita istud verum in alijs que non sunt delicta. sed quo ad delicta. licet non proprie committat. sed interpretatiue. ideo eadem pena punietur ta qz eiusdem delicti particeps et mandator. vt notat Bal. in. l. vnica. §. ne aute. C. d ca. tol.

5 Utrum actus qui debet expediri per consesum in commune prestitum valeat si singuli p sentiant ut singuli no collegialiter. R. Pa. in. c. cum in ecclesia. de causa pos. et prop. q non. vt in. c. in genesi. de elec. et. l. 2. C. de decurionibus. nec est speciale in electione: qzuis gl. dicat contrarium in. c. 1. de re. eccl. non alie. lib. 6. Sed tu tene q non valet. Et hoc sentit postmodum Io. an. ibidem i nouella. et firmat Io. cal. in. c. cu oes d testi.

et q lex no regrat nisi delictu si pl[illegible] qz si lex regreret maleficiu et p pus machinatoez seu tractatu: no sufficeret sola ratihabitio. facit glo. et Io. an. i. c. 1. d questi[illegible] exo pz q mlier lz ratu heat homicidiu viri [illegible] tn qz [illegible] machinatio p pus: io no i pediet [illegible] sequs: cu illo q occidit. pz. ge. i c. cu qs. d sen. exco. li. 6.

et Car. in. l. oes ppli. ff. de iusti. et iu.

C Conseruator qs potest ee.

R. q si datur a papa oz q sit eps uel superior plalatis: uel abbas: uel habens dignitatem: uel personatum in cathedralibus: aut collegiatis ecclesijs. Item q no sit de iurisdictione. uel dominio seu districtu ecclesiastico: uel temporali illius cui datur p conseruatore. exceptis illis q regibus et reginis dantur. Ite q n sit conseruator conseruatoris sui. hntur hec in. c. hac constone. d offi. dele. li. 6. et extra ciuitates uel dioceses in quibus fuerint deputati: uel alibi qz in ciuitatibus: seu locis isignibus vbi copia possit haberi peritorum pcedere non possunt. nec aliquos ultra vnam dietaz a fine diocesis eorundem trahere pnt. vt in. d. c. hac costone.

C De quibus possint se intromittere. R. q 1
solu de manifestis iniurijs et violentijs. et si de alijs se intromiserunt: uel ad ea que iudicialem indaginem requirunt suam potestatem extenderint sunt suspensi per vnum annum ab officio. et pars que hoc fieri pcurauerit excoicationis sniaz incurrit ipso facto. a qua non poterit absolui nisi pmo satisfaciat integraliter de expensis. vt in dicto. c. hac constitutione.

C Quid si reus negat notorium et acto vult 3
pbare. R. q conseruator cognoscere poterit. qz quilibet iudex cognoscere potest an sua sit iurisdictio. l. si quis ex aliena. ff. d iudi

C Quantum durat eorum officium. R. q us 4
qz ad obitum concedentis. et tunc expirat quo ad negocia non cepta. vt i dicto. c. hac constitutione

C Circa munera et expesas assessorum et no 5
tariorum tenetur obseruare quod de legatis statutu est. de quo vide. j. iudex. §. 8. cum sequentibus

C Quid de attemptatis per conseruatores 6
contra pmissa. R. q irrita sut ipso iure. d. c. hac constitutione. et hec uera sunt nisi in eorum litteris alia potestas eis daretur. vt sit communiter. Et sic pz q hodie parum valet hec prouisio.

C Sed qd si als qz ille cuius e conseruator pcu 7
raret vt se intromitteret de alijs num quid esset excommunicatus. R. Ge. in. d. c. hac constitutione q no. nisi participaret cu pte post qz excoicatoem incurrit. qz tunc ligaret eade excoicatoe pticipado i crime crimioso. al. n

C Quis pot absoluere illum. R. Archi. Io. 8
mo. et Io. an. in. d. c. hac constitutioe q ordinarius ex quo coditor canonis non sibi

C Que expese debet restitui. R. 2
Ge. ibidem q solu legittime et pp causam facte. 3. q. 1. in pmis.

reseruauit.

3 ¶ Utrum possit vices suas alteri cõmittere. R. q̄ non: nisi citationes ⁊ sententiarum d̄nunciationes: nisi aliud specialiter in eorum litteris contineatur. d. c. hac ꝯstõne.

Consilium est voluntatis. Preceptũ necessitatis. 14. q. i. quod precipitur. tamen qui consilio domini non vtitur. minus boni adipiscitur. c. quisquis. ea. q. Et merito arguitur qui consilia sapientum ⁊ recta suadentium. nõ vult recipere. 84. di. c. i. Et in dubijs debet homo requirere consilium. 16. q. 2. visis. ⁊ di. 20. c. vltimo. 11. q. 3. excelentissimus.

1 ¶ Utrum quis teneatur ex consilio dato. R. q̄ aut dat quis consilium delinquenti: aut contrahenti. Si delinquenti quo ad peccatum indistincte inuoluitur sed quo ad penã seu restitutionem faciendam distinguo: aut talis erat facturus etiam sine consilio. ⁊ tũc si dedit consilium ope. tenetur insti. de ob. que ex delic. na. §. at vbi ope. ff. de fur. l. si quis vxori. §. i. et si consilium non adhibuit p̄ncipaliter. sed secundario. ff. de fur. l. si pignore. §. pe. insti. de fur. §. ope. vt puta acomodauit scalam ad ascendendum ⁊ huiusmodi. Si uero dedit consilium sine opere alias facturo. nõ tenetur. d. §. at vbi ope. Nec ob. l. i. §. si quis. ff. de ser. cor. quia est casus specialis in quo non debet augeri malitia serui laudãdo. Uel potest dici q̄ ibi non solum consuluit: sed et laudãdo incitatauit. qd̄ magis est. ꝓ hoc facit quod nõ. in. l. sepe. §. fi. ff. d̄ ver. si. ⁊ in. l. i. in fi. ff. man. Si uero non erat facturus. tenetur. l. si remunerandi gratia. §. plane. ff. man. sed non ei cui dedit consilium. f̄m glo. in. c. nullus ex consilio. de reg. iu. li. 6. sed ei contra quem ⁊ eius maleficij nomine. puta si fecit homicidium homicida est. 50. di. si quis viduam. ⁊ huiusmodi. Sed tu dic in conscientia teneri et ei quem male consulendo corrupit quantum potest exhortando ad bonum. ar. 6. q. i. d̄teriores. Si uero dat consilium contrahenti ⁊ tunc si est fraudulentum tenetur indistincte. ff. de dolo. l. q̄ si cũ res. vbi ille qui cõsuluit dolose ⁊ sui lucri cã mutuare debitori non idoneo tenetur actione de dolo ei cui ꝯsilium dedit. ad idẽ. ff. de ꝓso. l. 2. Si uero ñ est fraudulentum. non tenetur. vt in. d. regula nullus ex consilio. ff. de dolo. l. eleganter. Et hoc uerum si est simplex consilium. qꝛ si eẽt mandatum q̄muis non sit fraudulentum. si est designata certa persona. puta mãdat quis tibi vt Titio pecuniaȝ tradas. ⁊ sic tenetur indistincte. etiam si alias erat facturus. ff. man. l. 2. §. tua ⁊ aliena. ⁊. ff. d̄ ne. ge. l. 3. §. plane. Si v̄o non est designata certa persona. ⁊ tunc si alias non erat facturus tenet. vt in. d. §. plane. Al' non.

¶ Utrum ille qui debet aliquid agere cum consilio alicuius possit ꝓcedere si ille mortuus est: uel est absens: uel non vult consulere. R. ut colligo ex Ge. in. c. i. ne. se. ua. li. 6. ⁊ Pa. in. c. ex parte de consti. q̄ aut consilium debet peti ex statuto: uel ex consuetudi͞e ⁊ tunc potest procedere si ille mortuus est: uel remotus: uel non vult dare quando periculosum est expectare respectu actus sup quo requiri debet. sicut collatio beneficij. ⁊ huiusmodi. Si uero consilium non req̄ritur per statutum: vel consuetudinem s; de mandato alicuius. Ge. ibidem tenet q̄ non potest procedere. sed debet ad mandantem referri. Et hoc uerum f̄m viȝ ⁊ Composte nisi comissio facta fuisset sub nomine dignitatis. qꝛ si mortuus est expectabitur successor. ar. c. quoniam abbas de offi. dele. Pa. uero limitat verum nisi immineat periculum ex dillatione. ar. l. si longius. §. si filius. ff. d̄ iudi. ⁊ in. l. si cum dotem. §. sed si latitat. ff. so. ma. Et hoc sentit Bar. in. l. i. §. si plures ff. de exercito. Ratio f̄m eum. quia mandatum debet intelligi f̄m iura. ar. c. ex litteris. de consti. ⁊. c. 2. de rescrip. Sed de mente iuris ẽ q̄ si potest haberi: habeatur. ⁊ si nõ potest haberi: ⁊ periculũ sit in mora. procedatur ad consumationem actus. vt in. d. c. i. Et placet mihi. quia sic videtur de mente mandantis.

¶ Utrum actus gestus teneat si potest peti consilium ⁊ non petitur. R. Pa. in. d. c. ex parte. q̄ si mandator ex forma mandati voluit requiri consilium. non tenet actus nisi requiratur. vt in. c. cum in veteri. de elec. Si uero est ex dispositione legis. ⁊ tunc si lex a principio: cum dedit potestatem mandauit consilium requiri. similiter non valet ex defectu potestatis quia habuit eam modificatam ⁊ qualificatam. Et sic intelligerem. c. nonit. de hijs que fi. a prela. ita q̄ sine clausula d̄creti act' ẽ null'. aut hñti p' ptãtem mandauit superior vt procedat cũ ꝯsilio. ⁊ tunc tenet. l; sit puniendus. ar. c. dilectus el. 2. de preben. vide glo. singularem in cle. i. d̄ iure patro. 3

4 ¶ Utrum obligatus petere consiliũ teneat illd̄ sequi. R. Ge. i. d. c. q̄ aut peti d; ab eo a cuius ptãte dependet p̄ncipalit actus. vt q̄ cle

Canões ꝫ vocāt leges. vt i. c. nicena. 31. di. et nō. pan. i. c. plerūqꝫ. eca fi. d don. ... ...

ric⁹ ñ ꝯueniat corā alio epo sñ ꝯsilio ꝓprij ꝛ sic tenet seq. ꝛ iste ē casus i. c. i. d fo. ꝯpe. ꝯ glo. Si vō ñ ꝺpēdet act⁹ ab eo sꝫ vna cū alijs dꝫ iteresse: tc̄ si p alia iura dꝫ seq clarꝫ ē ꝙ artabit. ꝛ ita ꝓcedit glo. i. c. 2. d coꝛ. vici. sꝫ itellectū Ho. pꝫ h i. c. studeat. 50. di. ꝙ requirit ꝯsilium alioꝝ epoꝝ in deposito ne sacerdotis. ꝛ intelligit ꝙ seqꝫ pp. c. felix. 15. q. 7. Aut non apparet p alia iura expsse ꝙ debeat seq. ꝛ tunc si ōbet regri a pncipe officij sup illa dꝫ sequatur ꝯclusio ē Inno. in. c. venerabilis. de offi. dele. Nam coadiutoꝛ ibi datus habet officiū sup rebus eccl'e. sic plac⁹ cui dat. ergo dꝫ seq ei⁹ ꝯsiliū. Aut ñ dꝫ regri a pncipe officij: sed ab hñte ius: ꝛ sic tenetur sequi. Unde si mādatur ꝓuideri alicui de eccl'ia reqsito ꝯsilio patroni. dꝫ cōsilium sequi cum hēat ius in tali prouisione eccl'e. dēm ē Jo. an. in c. dilectus. de offi. le. ꝛ in. c. i. de ca. mo. Aut nō dꝫ requiri ab hñtibus ius: tunc si mā hēat ꝙ debeat sequi sequēdum ē. puta si cōsulatur alicui ne oꝛdinetur pp irregularitatem. ꝛ ita ꝓcedit tex. i. c. ad aures. de eta. ꝛ quali. ꝛ ita eum intelligit Jo. an. in. d. regula nullus ex consilio. Aut mā non hēt vt sequatur. ꝛ sic nō tenetur sequi. de elec. cū in veteri. de arbi. cū oli. Adde ſm Jo. an. in regula nullus. li. 6. in mercu. ꝙ si dicatur iuxta ꝯsilium: vel ſm ꝯsiliū talis. tenetur sequi. Et ſm cy. in. l. id qd pauperib⁹. C. de epi. ꝛ cle. idē dicēdū qñ dicit d ꝯsilio talis. Secus si dr cū ꝯsilio. Sꝫ Jo. an. vbi s. ꝛ Bar. in. d. l. id qd nō approbāt hoc sed tenēt ꝙ nō tenetur sequi. Ego recurrerem ad itentionem mandātis.

5 Sed pōe ꝙ tali obligato sequi ꝯsiliū dett ꝯsilium iniustum. R. Ho. ꝛ sequtur Pa. ꝙ ñ dꝫ seq: qꝛ ꝯsilium iportat ꝙ sit iustum. vt in. l. licium ꝛ menium. ff. admi. tu. ꝛ nō. Bar. in. l. i. §. si ples. ff. exerci. ꝛ ſm eundeꝫ Ho. posset ꝓferre sētētiam ꝯtriaꝫ. Quod verum ſm Pa. de equitate: secus de rigore iuris. Quod verum credo: nisi periculum esset expectare. qꝛ tūc posset dare etiaꝫ de rigore iuris vt supra dictum est.

6 Quid si papa mādet collio vt eligat vnuꝫ cum consilio talis poterunt ne eligere euꝫ a quo ꝯsiliuꝫ petere debēt. R. Pa. in. d. c. cū in veteri ꝙ nō ſꝫ Ho. Sec⁹ si gsilio ꝛ assesu ...

7 Quid de proponentibus in cōsilijs aliqd quo proximi iniuste dannificētur: vel ꝙ fiant iniqua statuta. R. ſm Dur. ꝙ tenentur ad restitutionē i solidum: quando talis dānificatio non fuisset facta nisi ex eoꝝum propositione vltra moꝛtale peccatum quod co

miserunt proponendo. Rs. mulier sive ...

C Onspiratio. Uide sup. Coniuratio.

C Onstellatō. Uide infra Soꝛtilegium.

C Onstitutō alia ciuil. alia eccl'astica. Ciuilis. ciuile l' foꝛēse ius appellatur. Eccl'esiastica uero canonis nomine censetur. 3. di. §. i. vbi dicit glo. ꝙ etiam aliquando constitutio eccl'esiastica appellatur canon quando constituitur in vniuersali concilio. Aliquando decretum quādo papa statuit de consensu cardinaliū ad nullius consultationem. extra de elec. bone. el pmo. qñdoqꝫ etiam solus. extra de rescrip. c. i. Aliquando epistola decretalis qñ papa statuit aliquid ad alicuius consultationem. Aliquando dogma. quod consistit in doctrina fidei xpiane. Aliquando mandatum. quod consistit in doctrina moꝛuꝫ. Aliquando interdictum quo nulla pena additur. facit. c. si quis dogmata. 25. q. 2. Aliqñ sanctio qñ addit penā. 17. q. 4. si qs. Cōstitutio tñ ꝓpe dr qd pnceps statuit. c. ꝯstitutō. di 2. lāge accipit ꝓ oi iur scripto. c. cū ōs d ꝯsti

Utrꝫ ꝯstō pape q̄ a pncipio coiter nō recipit ipo sciente ꝛ tollerante obliget ad peccatū. R. Pa. i. c. qꝛ circa. de ꝯsā. ꝛ affi. post d. Anto. ꝙ nō. ꝓ quo facit qd nō. 4. di. §. leges. de treu. ꝛ pa. c. i. Si vō a pncipio a maioꝛi pte recipit. sic obligat: ꝗuis minoꝛ ps non seruet. Et sic intelligo. c. cum iā dudū d pben. ꝙ multa p patientiā tollerant q̄ si deducta fuerit i iudiciū: exigēte iustitia ñ debēt tollerari. vide qd dico. j. Consuetudo. §. 10 1

Utrꝫ oēs ꝯstōnes emanate post cōpillationem decretalium hēant vim. R. ꝙ nō. nisi de hijs fiat mentio in. 6. li. decretalium. vel nisi sint facte post dictū sextū. vt ꝓbat i ꝓlogo dicti sexti. De hac materia. vide infra lex. 2

C Onsuetudo ē ius qdā moꝛib⁹ istitutū qd ꝓ lege suscipit. c. ꝯsuetudo. i. di. ꝛ d hac hic loquoꝛ ñ de illa ꝯsuetudine large dēa q̄ qs dr ꝯsuetus facere aliqd q̄ ē qdā ius puatū ñ publicū. vt ista de qua hic. vt. l. de qbus. ꝛ. l. cū d ꝯsuetudic. ff. d. ll.

Quis pōt ꝯsuetudinē introducere. R. ꝙ ille q pōt facere legē. qꝛ a q̄ remouet gen⁹. ꝛ eius species. l. filius in fi. ff. de dona. ꝛ. l. iurisgentium. §. si. fraudandi. ff. de pactis in 1

... mādasset qꝛ i p̄. cū pt ꝯsule ne ipꝫ eligat ꝛ sic nō ꝯsētit an electioēꝫ: sed i 2º. cān. qꝛ dꝫ ꝯsētiat notabit ambitiosus ut i c. po petitā d elec. ... pꝫ q lꝫ statuto caueat ne mlier possit alienar sin ꝯsēsu duoꝝ agnatoꝝ: tn alienatio facta ... ꝯsēsu alteius agnati ualet ... dict hosti. ut ... pan. ... si ꝯmitat aliqd. sic cū ꝯsēsu ... sufficit ... tertius nō ...

glo.ergo a ɔ̃trio sẽsu: ɔsuetudo ẽ spẽs iuris isti.de iu.nãli.§.constat ergo.

2 ¶ Que reqrunt ad faciẽdam ɔsuetudinez. R̷. q̃.5. de necessitate.ut hẽat vim legis. Pri mum q̃ sit rõnabilis: q̃ de substantia legis est q̃ sit rõnabilis.4.di.erit autem. Jõ con suetudo rõe carens nũq̃z hẽbit viz legis. Et nõ.q̃ ut dicit.d.An.i.c.fi.de ɔsue. Et refert Ge.in.c.lz de ɔsti.li.6.ɔsuetudo in nũ ẽ rõa bilis in q̃tũ pncipat de fine iuris. Finis iui canonici est felicitas aie. Finis iuris ciuilis est bonũ publicũ.ut notat glo.de iure iurã. cũ ɔtingat. Et iõ ɔsuetudo dz ɔuenire religi oni discipline ⁊ salutis. Si ergo istis ẽ ɔ̃tra puta.q̃ nutrit peccatũ de se est irrõabilis. ⁊ ñ põt fuari siñ peccato.g.di.q̃ ɔ̃. ⁊ fex.c.se. q̃uis conueniret iuri ciuili. sicut vsure q̃ p bono publico pmittebant. Uel dic fz Pa. in.d.c.fi.q̃ qñ ɔsuetudo aliquo bono fic in stituitur dz rõalis. lz sit ɔ̃ ius q̃d est rõabile q̃ illud vno respectu istud alio. Exẽplũ iuf statuit q̃ eps tractet negocia cũ ɔsilio capi tuli.c.nouit.⁊.c.quanto de hijs que fi.a pla Et est rõ q̃ firmius ẽ iudiciũ plimoꝝ.c.pru dentia de offi.dele.⁊.20.di.de quibus. vbi dz. Facilius inuenitur qd a pluribus seniori bus queritur: tñ ɔsuetudo põt introducere ɔ̃riũ.vt i.c.ñ ẽ de ɔsue.li.6.q̃ tñ erit rõabilis alia rõe.vz ut facilꝰ expediãt negotia. Hoc uerũ: dũmõ ñ sit ɔ̃ ueritatẽ ⁊ bonos mores

3 ¶ Sed q̃ro an aliqua ɔsuetudo possit eẽ rõa bilis que sit ɔ̃ legem dei ⁊ nãlem. R̷. Pa. vbi s̃.q̃ p̃cepta dei q̃dam sunt moꝛtalia.vt puta.que mores istruunt ⁊ iformant sicut non occides.hõra p̃rem tuum. ⁊ huiusmo di. ⁊ in istis põt ɔsuetudo distinguere. limi tare ⁊ augere si rõ nãlis suadet: nec ẽ pecca tum.q̃ presumẽdum ẽ ipm deũ sic voluisse cũ noluerit oẽs casus distinguere.sed dede rit regulas ⁊ ptãtem vicario suo.24.q.1.qd cũq̃z ligaueris. Sed vbi rõ nulla nãlis sug gerit ius diuinum distinguere seu limitare: nulla lex põt ⁊ minus ɔsuetudo. ⁊ eam faci ens dz errare. Et sic intellige tex.in.c.sũt q̃ dam.25.q.1. Quedam sũt precepta iuxta.i. figuralia. Et istorum quedam sacr̃alia.de q bus poterat ratio reddi ad lr̃am.vt decircũ cisione: ⁊ de purificatione post partum mu lieris. Quedam vero cerimonialia.de qui bus rõ reddi non poterat quo ad lr̃am. sed solum quo ad intellectum.vt illud. Nõ ara bis cum boue ⁊ asino. ⁊ huiusmõi. Jtem q̃ dam iudicialia sunt que non obligãt hodie nisi fm q̃ dicaz infra. Decime.§.i. Et cõtra ista ualet consuetudo.

¶ Secundũ quod requiritur est q̃ moresf.⁊ actus hominum p quos introducitur consu etudo solũ.vt.d.l.de quibus sint tales q̃ p babiliter arguant consensum populi illius qui potest facere consuetudinem dicta.l.de quibus. 4

¶ Sed quõ possum p̃sumere de cõsẽsu po puli uolentis introducere consuetudinez. R̷. q̃ actus aut pcedunt a supioꝛi ⁊ sunt actus iudiciales.tunc si consensus populi accedat a pncipio uel ex post facto tacite. ⁊ sint fre q̃ntati: ita q̃ saltẽ sint duo.ut due sniẽ ⁊ lap sus tempoꝛis. sic p̃suitur ɔsuetudo. q̃ hñt aptitudinẽ ad consuetudinem inducendaz ff.de inoffi.te.l.nã ⁊ hijs.⁊.ff.ad sil.l.si qs §.qd sub eodẽ tecto. Si uero tales actus ñ sunt iudiciales vt vendere.locare. ⁊ huius modi.aut actus p̃ uatoꝝ.vt est videre in põ ticibus super viam publicam: tunc non suf ficiunt duo actus.sed requiritur frequentia ⁊ multitudo actuum.ita q̃ totus populus sciat.l.sed ⁊ ea.ff.de legi. ⁊.l.nam impera toꝛ ibidem. ⁊.ff.de insti.ac.l.sed ⁊ si pupil lus. Jtem q̃ actus sit taliter publicꝰ ⁊ ita no toꝛiũ fm comunem opinionem doc.vt visi militer transierint in notitiam totius popu li dicta.l.sed ⁊ si pupillus.§.proscribere. Et rõ ẽ.q̃ oz ut interueniat taciꝰ cõsẽsus po puli si debet esse consuetudo qui ex vno actu agnosci non potest q̃uis sit notoꝛius nisi habeat causam successiuam per tem pus debitum ad introducendam consuetu dinem.ut puta.si pons edificaretur in pub lico. ⁊ haberet causam permanentem. si militer si beneficium secl'are cõfertur regu lari ⁊ possidetur tempoꝛe habili ad consu etudinem efficit regulare. ⁊ econtrario.vt i c.cum de beneficio.de pben.li.6.vl' nisi ap pareat de exp̃sso ɔsensu populi uolentis in troducere ɔsuetudinem per illum actum sũ quo consensu nunq̃z erit consuetudo.ut no tat glo.in.d.c.consuetudo. Et lz glo.i.c.ita nos.25.q.2.⁊ in.c.cum ecclesia.de cã pos. ⁊ pro.dicat q̃ binus actus in criminalibus fa cit consuetudinem. Jntellige de consuetudi ne large accepta.non de ista de qua hic. 5

¶ Tertium quodꝰ requiritur est ut sit intro ducta ex certa scientia: non per erroꝛem. q̃ si talis est erroꝛ qui tollat consensum non potest esse consuetudo.quia deficit causa.s. consensus populi.d.l.de quibus. 6

¶ Quartum quod requiritur est q̃ maioꝛ pars populi sit vsa illa ɔsuetudie. Jntellige d̃ maioꝛi pte ppl̃i hñtis ɔsẽsũ hẽlez ad faciẽ dũ legẽ.vñ pueri.mlreſ ⁊ furiosi ⁊ hꝰmodi 7

longū tēpus est .x. ānorū
que dr̄ia ē īt psuetudinem et pscriptōez: vide ī Ros. §. 16.

Item ex nō vsu īducit psuetudo derogatoria legi. vide. ī. lex. §. 17.

non cōputātur in numero. q: n̄ pn̄t pdere le-
ge. vt in. l. i. ff. de legi. τ nō solū maior ps s3
o3 sint due ptes populi uel collegij vt i. l. nl̄
li. τ in. l. plane. ff. qd̄ cuiusq3 vni alī sicut le
gē nō pn̄t facere. sic nec consuetudinem.

8 ¶ Quintū qd̄ requirit ē tps debitū. Sed q̄
ro q̄ntū tps reqrat. R. Pa. i. d. c. fi. de con
sue. q̄ l3 varie sit opī. tn̄ istud sibi vr̄ q̄ ꝯ iu
re ciuili requirit tps. x. ānoꝝ. q: iura reqrūt
tps longū ad introducēdū psuetudinē. C. q̄
sit lō. psue. i rubro. τ in nigro. τ ar. i. l. 2. C.
de seruit. τ lōgū tps ē. x. ānoꝝ. C. de p. lō. tē.
p totum τ i glo. dicte. R. C. q̄ sit lō. psue. Et
Nō. hoc t3 Bar. in. d. l. de qbus. τ cy. in. d. l. 2.
De iure āt canonico dic q̄ aut psuetudo est
pter ius. τ sufficit tps. x. ānoꝝ facit glo. i. c.
fi. de psue. li. 6. τ in. c. psuetudo. 12. di. Limi
ta fm̄ Inno. i. c. cū dilectus de psue: nisi ve
niret ad detrahēdū iuri alicuius ecclesie pti
cularis. q: tūc requirit tps debitū ad pscrip
tōez. Secus si eēt ꝯ ecclīam vniuersalē. S3
Pa. in. d. c. fi. ēt idē tps reqrit ꝯ ecclesiam
vniuersalē. Aut psuetudo ē ꝯ ius canonicū
τ reqritur tps. 40. ānoꝝ. q: o3 sit pscripta.
vt i. d. c. fi. τ i. c. 3. d̄ psue. li. 6. Dicit tn̄. d. An
to. in. d. c. fi. q̄ si papa scit. sufficit tps. x. āno
rū qd̄ ē singulare. Si vō psuetudo eēt ꝯ ea q̄
reseruata sūt pncipi i signū spālis priuilegij:
tūc tā de iure ciuili q̄3 canonico reqritur tē
pus de cuius inicio memoria n̄ sit. vt ē tex.
i. c. sup quibusdā de v̄. signi. Ros. §. 6.

9 ¶ Utrū talis psuetudo tollat legē ꝯriā3. R. q̄
sic. si superior scit τ tollerat fac glo. i. c. i. de
treu. τ pa. τ qd̄ ibi nō. Gof. vn̄ dicit. d. An.
q̄ n̄ requirit alia pscriptio. q: ex quo supe
rior videt τ tollerat n̄ vr̄ velle vinculū inice
re. Pa. i. ibi dicit q̄ sufficit binus vel trinus
actus vt tollat. Si vō superior ignorat: tunc
distingue. aut lex ꝯria h3 clām derogatoriā
ad psuetudinē. τ sic n̄ v3 psuetudo. q: lex sē
per loquit. l. arriani. C. de hereti. Et hoc ve
rū fm̄. d. Ant. i. c. fi. de psue. nisi ex noua cā:
vel ēt antiqua verisilr̄ nō cogitata psuetudo
iducerek quā si pnceps cogitasset admisiss3
ar. l. si hoiem. ff. man. ē tex. iūcta gl. i cle. sta
tutū de elec. vel fm̄ Ge. i. c. l3 de pstī. li. 6. nī
si lex iṗa resisteret ad finē vt psuetudinē pre
teritā3 tollat. q̄ōp3 q̄n non facit mentionem
de ea nisi vt cā tollat q̄n alr̄ non tolleret. vt
p3 in. d. c. l3. q: tūc pōt iduci noua psuetudo
Et ita pōt pcedere glo. i cle. statutū de elec.
Propterea t3 Pe. de perusio i tractatu de
canonica portōe circa fi. q̄ pōt introduci no
ua psuetudo ꝯ cle. dudū de sepul. Si vō nō
h3 clām derogatoriā. v3 psuetudo ꝯ legem

ar. l. ex facto. ff. de vl. τ pu. sub. dūmodo sit Ros. §. 7.
pscripta quo ad tollēdum ius canonicū: q:
quo ad tollendum ius ciuile nō o3 sit pscrip
ta: sed sufficit tacitus cōsensus populi. q: se-
culares habent ius condendi leges etiā3 ꝯ
tra legem imperatoris ab ipo imperatore
l. omnes populi. ff. de iusti. τ iu. τ ideo pos
sunt inducere psuetudinem. non sic est ꝯra
ius canonicum. Sed oportet prescripta sit:
τ nō sit tale ius qd̄ prescribi nō possit. τ iō
quia laici nō possunt prescribere spiritualia
sic nec consuetudinem iducere. c. masana. d̄
elec. etiam si non esse3 memoria de eius ini-
cio. vt nō. Jo. an. in. c. 2. de preben. li. 6. fac
quod dicam. j. Matrimoniū. 3. Impedimē
to. 17. §. 1. de statuto.

¶ Sed pone q̄ lex seu statutum habet exco- 10
municationem ānexam i contrafaciētes nū-
quid idem erit vt psuetudo tollat. R. vt col
ligo ex Car. in prologo cle. Inno. τ cal. d.
Anto. τ Pa. in. c. i. de treu. τ pa. quidam te
nent q̄ nō excusantur faciētes contra: etiā3
quando solum eēt preceptiua: quia ex quo
a principio ligant ꝯtrauenientes ad pecca
tum nō tollitur eius dispō. q: tempus non
est modus tollende obligationis. l. obliga-
tionum la. 2. §. placet. ff. de ac. τ ob. Sed tu
tene q̄ si ꝯrium legis: vel statuti non est d̄ se
mortale peccatum remota lege: vel statuto
nō ligat secūdu3 q̄. s̄. dixi de lege simplici.
Et sic tene q̄ non erūt excommunicati facien
tes contrarium ex quo per binum actu3 fac
tum est contra legis latore sciente τ valente
ꝯtradicere. τ non ꝯtradicente. Ubi autem
ignorat requirit tempus. 40. ānorum si est
ius canonicum: vel si est statutum episcopi
credo sufficiant. x. ānī. vnd̄ ante delinquen
tes sine rationabili causa bene ligabūtur τ
pena τ culpa. sed post non. Nec ob. q̄ ex q̄
tales peccauerunt non poterit induci cōsue
tudo. quia successores possunt extimare q̄
ex iusta causa non seruauerunt facit tex. i. c.
cum olim. de cle. coniu. τ. 15. q. vltima. c. cū
multe. vbi loquitur de lege penali abroga
ta per contrariam consuetudine3. Si vero
ex rationabili causa non seruauerūt prede
cessores. sic etiam non peccauerūt: nec liga
ti fuerunt. facit quod nō. Archi. in. c. vtinā.
76. di. Ros. §. 13.

¶ Quomodo interrūpitur consuetudo. R. 11
Pa. in. c. fi. de consue. q̄ si est completa τ p
fecta requiritur tempus. x. annorum. Et sic
intellige Jo. an. ibidem. alr̄ non frangit etiā
per plures alios contrarios actus. Si vero
non est completa sufficit vnus actus ꝯtrarius

ita q de nouo oz incipiat ar. l. vbi duo. ff. d re. iur. Ros. q. 10.

12 Utrũ ex ɔsuetudine possit itroduci vt exigat aliquid p spũali sine symonia. R. Pa. i. c. suã de symo. q sic qñ nõ pcessit exactio sed ex mera liberalitate ⁊ deuotiõe populi tal' ɔsuetudo ẽ introducta. facit. c. ad apl'icaz de sy. vbi dicit cõpellẽdos ad laudabilẽ cõsuetudinẽ fuandam. Si vero exactio precedẽs dedit cãm ɔsuetudini. tunc ñ vz cũ hẽat initiũ viciosũ. Et sic itelligitur tex. in. c. cum i ecclesie de sy. si bene ponderet. Limita h vt. j. Symonia. 2. §. 21.

13 Sed quantum tps requirit ad istam ɔsuetudinẽ itroducẽdã. R. Pa. vbi. s. q tps. x. ãnorũ: tum q2 clericos ñ astringit. sed laicos iter quos regulariter currit cõsuetudo ex cursu. x. ãnorũ. vt cõiter nõ. in. l. de qbus. ff. de legi. Itẽ q2 pia. Et iõ etiam de iure canonico sufficit pfatum tps vt nõ. gl. in. c. si. de consue. li. 6.

14 Utrum in oi pacto intelligat actũ qd est ɔsuetũ. R. q sic. l. semp i stipulationibus. ff. de reg. iur. tex. ẽ in. l. qd si nolit. §. q assidua ff. de edi. edic. ff. de aqua plu. ar. l. si prius. §. placuit. C. loca. l. l3. ⁊. ff. de lege. conus. l. 4. q incipit si fundus. ar. ff. de pscrip. v. l. si ubi ppterea dicit Bal. in. l. liberto. C. de op. li. q qui ɔduxit oparios alio non expsso tenetur eis puidere in expensis ⁊ ferramentis fm q ẽ ɔsuetum: ⁊ non alr. allegat. d. §. placuit. Et Bar. i. l. nemo ẽ q nesciat. ff. d duo. reis. dicit q si ɔsuetudo ẽ q doctor legat p substitutũ. intelligitur q istud possit. l3 non sit actum.

15 Utrũ ɔsuetudo praua excuset a pena huius seculi. R. fm glo. 4. di. i. c. denicq q. sic. si cõsuetudinis prauitas nũdũ ẽ declarata per ius. Secus quo ad deuz. Nõ vez intelligo q ñ excusat q ad deũ qñ ignorãtia praue ɔsuetudinis esset crassa. vt puta ɔ ius naturale. 32. q. 7. flagitia. Secus vbi esset pbabile dubiũ sup ɔsuetudinis validitate. nam tunc ignorantia legis ñ ẽ peccatum. vt in. l. regl'a ff. de iu. ⁊ fac. igno. ⁊ in. c. cũ dilectus de cõsue. ⁊ qd nõ. Inno. in. c. p tuas de sy. ⁊ glo. in. c. vno. de postu. p. li. 6. in. v. decetero.

16 Utrum ɔsuetudo interpretet priuilegia. indulgentiãs ⁊ statuta sicut ⁊ legẽ. R. q sic. c. cum dilectus. de ɔsue. l. si de interpretatione ff. de legi. ⁊ qd nõ. Jo. an. in. c. qd dilectio. de consan. ⁊ affi.

17 Ubi h3 locũ consuetudo. R. q in illis locis vbi viguit. vt nõ. Pa. in. c. cũ olim de ɔsue. Et iõ nocet ɔ puilegia gnãli studij i loco vbi uiguit: sed ñ in alio loco. de quibus in aut. hita. C. ne fi. p pa.

18 Utz papa reuocet ɔsuetudinẽ pticularez si de ea ñ facit mentionẽ. R. q ñ. c. l3 de ɔsti. li. 6.

19 Utz oẽs teneantur fuare vnã ɔsuetudinẽ R. q ñ. sed quilz suã. nec ẽt ɔsuetudinẽ rõane eccl'e vbi versatur cir fidẽ ⁊ articulos ei9 nec papa mandat vt seruetur. vide glo. in. c i. de sũ. tri. li. 6. ⁊. c. nolite. ii. di. facit. c. qñ. d ferijs. ⁊ ibi Pa.

20 Utz in hijs q sunt mere facultatis inducatur ɔsuetudo put est ius puatũ in piudiciuz facientis. R. q nõ: n3 ex donatõne mere facta. ut nõ. in. l. i. ff. de seruitu. ⁊ p Ci. in. l. 2. C. q sit lon. ɔsue. ⁊ p Jo. an. in. c. i. d cle. ɔiu. facit qd nõ Inno. in. c. bone el. 2. de postu. p. vbi dicit q recipienti de longe venientem non acquiritur quasi possessio: nec ɔsuetudo. l3 plies fuerit receptus. ⁊ Bar. in. l. cuz de in rẽ uerso. ff. de vsuris. ⁊. l. opas. ff. de ope. li. dicit q l3 rusticus dederit vnũ par caponũ p decenniũ ex liberalitate: filii tñ gs ad molendinũ tuũ ñ inducitur ɔsuetudo. q2 isti actus sunt mere facultatis. Ros. sepltũ. j. §. 2.

21 Quot actus requiruntur ut qs dicatur hẽre aliqd in ɔsuetudinẽ. R. q in ciuilibus requiritur q sint tot actus q faciant pscriptõnẽ. nã tres actus aut quatuor nõ faciunt cõsuetudinẽ nisi sit legitime pscripta. vt nõ gl. in dicto. c. cum ecclesia de cã pos. ⁊ ppie. Uerum est q duo uel tres actus tuentur aliquem in possessione quousq sit dubiuz. 18 q. ij. seruitium. In criminalibus uero introducitur per binum actuz ut. s. §. 5. Ros. adulterio [illegible]

22 Utrum omnis consuetudo ppe dicta sit obligatoria sub pena mortalis peccati. R. q non. quia q̃uis sit lex: siue hẽat uim legis consuetudo. tamen sicut non omnis lex obligat ad mortale. sic nec omnis consuetudo. Sola ergo illa consuetudo obligat ad mortale que introducta est ea mente ut sit phibitiua: uel pceptiua sub peccato mortali. quod potest perpendi quando communiter tenetur ab omnibus q faciens contra peccat mortaliter.

Contemptus

fm Collec. in. c. i. de cõsti. ppe ẽ qñ ex sola voluntate nõ vult qs subicere se statuto: vel pcepto obedire: ⁊ nõ põt apparere quo ad forz extrinsecũ nisi post monitionẽ. Sed si qs transgredit pceptũ ex cõcupiscẽtia. ira l' negligẽtia aut. alia pticulari cã ñ peccat ex ɔtẽptu. Idẽ

lȝ Sic. vt refert Lar. in cle. cos de sepl. nisi qs ex ꝑticulari cā iducerēt sepius ad uerandū. qꝛ tūc ēt vr̄ ɔtēnere fm cū. Et hoc c verū quo ad ꝑsūptionē: nō quo ad v̄itatē. qꝛ etiā freqnter fiūt ex aliqua cā nō ē ɔtēptus Dis ponit tñ ɔsuetudo ad ɔtemptū. vt nō. Tho. 2a 2e. q. 86. ar penultimo. i rñsione vltimi argumēti. pro hijs facit. 11. q. 3. c. excellētissimus. vbi ponit aliud esse peccare ex necessitate. aliud ex ignorātia. aliud ex ɔtemptu.

¶ Utrum faciēs ex ɔtēptu ɔ̄ exhortationem superioris peccet mortaliter. R̄. vt colligit ex dcis doc. ꝙ aut facit ɔ̄. qꝛ ɔtēnit auctoritatē τ illū negando. τ talis ɔtemptor nō solum peccat mortaliter: sed si talis superior est papa velut hereticus debet puniri. vt dicit glo. in. c. generali de elec. li. 6. τ Pau. in cle. i. de eta. τ qua. τ est infamis. vt nō. glo. 6. q. i. infames. Si vero non contēnit auctoris ꝑtātem: sed obseruantiaȝ consilij: seu exhortationis τ sic solum peccat venialr̄ si ɔsilium est reuerentie. vt pū. qꝛ subditus deberet facere: tamen prelatus non vult precipere. sed potius consulere. Si vero esset necessitatis quod prelatus consulit: lȝ nolit ꝑcipere forte propter scandalum. sic peccat mortaliter. vt nō. in. c. ad aures. τ in. c. si. d̄ tē. or. Si vero consilium est perfectiōis nec etiam venialiter peccat. Et tunc est perfectionis qñ licite pōt dimittere sic nō. Archi. 6. di. c. testiū. τ. 25. di. §. alias. Et sic intellige glo. τ iura que allegat. in. d. c. generali. τ ibi Ge.

Contentio proprie est impugnatio veritatis cum confidentia clamoris secundum Ambro. Largo autem modo est etiam sine impugnatione veritatis de qua dicitur. 46. di. in principio. nihil est impudentius arrogantia rusticoruȝ qui garulitatem autoritatem putant

¶ Quotuplex est contētio. R̄. ꝙ triplex. vna emulationis. τ hec est de qua. i. cor. i. τ que hodie est in secularibus erga doctores quando alium magis laudare vident contendunt contra laudatores. Item circa predicatores. circa religiosos: aut religiones: τ lȝ de se non sit nisi peccatum veniale tamen multociens eueniunt mortalia. pū. detractiones. aut aliud malum. iuxta illud Ubi est zelus. τ contentio ibi inconstantia τ omne opus prauuȝ. Jac. 4. Alia est disputationis. τ hec potest esse mortalis tripliciter. Primo quia est contra veritatem. etiam si non fiat cum inordinato clamore. Et hoc intelligo d̄ re alicuius importantie. puta contra fidem. bonos mores: vel pertinentia ad vtiles doctrinas. τ notabiliter. Nam contentio que fit inter pueros etiam contra veritatem non videtur peccatum mortale. Secundo quia est contra honestatē. vt pū. ita inordinate contendendo. etiam pro veritate ꝙ notabile scandalum sequatur. alias erit veniale in ordinate contēdere de fide τ huiusmodi. Tertio qꝛ materia est prohibita. sicut publice disputare τ contendere de fide τ huiusmodi: nisi doctis τ necessitate iminente: aut contendere in iudicio de eo quod facere tenetur sicut illi qui debent dare vt habeant dilationem soluendi contendunt. Alia est contentio litigationis. τ hec est periculosa propter multa mala que ibi inmiscentur non tamen prohibita. alias ius canonicum esset damnandum. Potest tñ esse illicita dupli͛. Primo ratione iniustitie quia scienter litigat contra iustitiam. τ sic est mortale peccatum. Secundo ratione scandali. scilicet illius a quo petitur. Et hoc intelligo si est scandalum pusillorum non phariseorum. Et tunc est phariseorum quando declaratur eis sua non esse que ab eis petuntur uel iniustam causam fouere. τ tamen ex malitia nolunt debitum facere. ted turbantur: τ scandalizantur. quia tunc non est necesse desistere. secūduȝ notata in. §. qua ergo. 14. q. i. Alle. autem. 2a 2e titulo de contentione. dicit ꝙ contentio potest fieri pluribus de causis. Primo causa malignitatis. ut cum quis vult iniuste vincere: uel animas simplicium peruertere. τ sic est peccatum mortale τ prohibetur. 2. thi. 2. Noli contendere uerbis. Si tamen hoc sit in hijs in quibus nullum est periculum τ ex quadam leuitate n̄ erit mortale peccatum. Secundo causa necessitatis. τ hec non est peccatū. Unde glo. super illud prouer. Non contendas aduersus hominem frustra. dicit non uetat contētionem contra malefactorem ut corrigatur quia frustra non fit: sed certa necessitas cogit. Tertio ex causa exercitatōnis. τ hec nō est mortale peccatum. licet aliquando contingat esse veniale peccataȝ propter indebitum modum. Quarto causa eruditionis. τ licet. Quinto ex quadam inflatione glorie. uel honoris. τ sic est peccatum veniale. sic fuit Luce. 22. Facta est contentio quis coruȝ τ c̄. Sexto ex cā conatus bone operationis τ hec ꝑcipitur luce. 13. Contendite intrare per angustam portā. τ hec est meritoria.

C Ontinuum est ptium iter se nō itermissa coniunctio. Unitas est sine mixtura.

1 ¶ Contigua dicūtur quorū extrema se cōtingūt s. phi. Et ideo ē differētia iter cōtinua et ptigua quia ptinua sine medio. contingua cum medio stāt. nō. He. i. c. vnico de cōse. ec. vel al. li. 6.

C Ontractus ē fz glo. Ray. i ti. de negotijs secularibus quasi in ꝑn. vltro citroq3 obligatio ex volūtate et pacto surgens partium.

1 ¶ Quot modis pbitur. R. q. 4. modis. re. v̄bis. lr̄is et cōsēsu. isti. de obli. in fi. De quo dic vt ifra. Obligatio. §. 3.

2 ¶ Quasi pctus aūt ē obligatio q̄ pueniet non ex pctu: vel maleficio. vel quasi: sed quodā medio. sicut qñ qs agit negotia alterius sine eius mandato aut exercet tutellam: vel ē curator et huiusmodi. vt insti. de ob. que ex quasi contrac. na. per totum. Ros. i p̄n.

3 ¶ Quomō dolus anulet pctum. vide infra. Dolus. §. 9.

4 ¶ Utrum pctus itelligat geri fm consuetudinem loci. lz nō exprimat. R. Pa. i. c. cū. M. ō psti. q sic. nō. Bar. in. l. nemo ē qui nesciat. ff. de duo. re. sti. facit. s. Cōsuetudo. §. 14. Et nō. q vt dicit glo. in. l. si vno anno in v̄. sed transactio. ff. loca. q ex qualitate et nā pctus v̄ba accipiūtur p pp̄am significationem. vt ibi vbi donatio accipitur p transactione. facit. l. i. lege. eo. ti. et nō. de re. iur. l. nō vr. et ita talia sunt p̄dicata qualia subiecta esse ondunt. et eē. 32. q. 7. apls. Et ō hoc vide ifra. Religiosus. §. 19.

5 ¶ Cōtractus aliq sūt bone fidei. s. emptio. vēditio. locatio pductio. mādatū. depositum. Societas. pignus. comodatū. et pmutatio. Alii sūt stricti iuris. s. stipl'o. mutuū3 et similia. Bone fidei dnr pp duo. Primo. q: si dolus dat cām eis n̄ tenēt. Scdo q: veniūt vsure ex mora: et iudex pōt extimare ex bono et equo qd venit recōpēsandū: vel restituendū. nō sic i pctibus stricti iur. vide glo. i. §. actionum. insti. de actio. Ros. dolus. §. 1.

6 ¶ Cōtractus qdam dnr noiati. vt venditio. locatio. et huiusmodi. q: hñt. pp̄a noia eis solum cōuenientia.

7 ¶ Cōtractus alij dnr inoiati. q sūt. 4. Prius do. vt des. Scds do. vt facias. Tertius facio. vt facias. Quartus facio. vt des. Et idō dnr inoiati. q: noia eo p pñt alijs noiatis pctibus puenire. et isti sequūnt nām pctuū3 nominatoz qui eis assimulant. l. nāles. §. sed

si facio. ff. de prescrip. ver.

C Ontritio fm q nō. S. Bo. in. 4. di. 16. ar. i. q. i. prime ptis ē dolor voluntarie assūptus p peccatis cū pposito psitēdi et satisfaciēdi. Et nō. q sicut pteri aliqd dicitur qñ in minimas ptes frangit et quasi anihilat. Frangi aūt qñ solum in magnas ptes diuidr. sic methaphoricē cor hois dur9 dr qzdiu diuine ispirationi qi manui se tāgēti nō cedit. sicut dur ē qd tactui nō cedit. sz obuiat. i. dum in affectu peccandi moratur. Cōterit aūt qñ affectus peccati fm oēm sui ptem i eo totalr destruit. i. qñ volūtas pfcē recedit. Frāgit vero solū qñ resipiscere icipit: qzuis nūdum totalr puertat. Et sic dicitur atteri. non cōteri.

¶ In quo differt ptritio ab attritione. R. fz Fran. et alios theo. q in duobus. Primo q: attritio ē dolor impfectus. Cōtritio vero ē dolor pfcūs. Scdo q: attritio ē dolor sine grā grati faciēte. sz n̄ ptritio. Et iō ptritio et attritō mālr iō sz sic dom9 obscura et illuminata. Atritio qppe ē lux aurore q̄ crescēdo sit meridies. i. ptritio. Et aduerte fm. S. Bo. vbi s. q duobus molis qs pterit. Una supius elleuās q̄ ē spes venie ex psideratione diuine misericordie. Alia deorsum deprimēs q̄ ē timor pene. ex psideratiōe diue iusticie. 1

¶ Utrum dolor ptritionis debeat eē maximus. R. q s. ar. 2. q. i. q duplex ē dolor. Un9 in voluntate q nō ē aliud q̄ peccati displicētia. et iste dz esse maximus in gñe. i. in pparatōne ad alios dolores oium tp̄alium. Unde i casu in quo contingeret vl' cōmittere peccatum mortale. vel icurrere dānum tp̄alium. aut mortem. qlz tenetur magis eligere penā q̄ peccare: vel peccasse. Nō dz tñ fz. S. th. in quol'. descēdere in sp̄ali ad hanc penam. ymo stulte facit q se ipm in hoc solicitat. Est alius dolor i sensualitate q causat ex primo dolore vel scdz necessitatem nē ex motu superiorum viriū quē sequūnt inferiores: vel fm electionez put voluntas excitat dolorē illum et sic nō ē necesse q dolor ille sit maximus. ymo nec etiam est necesse dolere isto modo 2

¶ Utrum in dolore ptritionis possit esse excessus. R. S. Bo. vbi s. q. 2. q nō. pmo mō accipiendo p displicentia rōis. Sed scdo modo prout ē passio sēsualitatis sic. Unō si aduertit q nō pōt sustinere sine magno detrimento tenetur tēperare. Si aūt nō aduertit et ideo non temperat. non credo peccet q: dabat operam rei licite. 3

Tai d'illo q̄ i p̄cat' mala al'tj · p̄u ignē · ā · A̅ · ...
Pos § 8 ·

4 Utrum hō semp debeat conteri. R̸. qui. s. ar. 3. q. 2. q̄ s. c. Aduertēdū tñ est q̄ ē duplex ɔtritio seu detestatio peccati. q̄dā i h̄itu. ⁊ ad hāc tenet̄ ēt post peccati pfectā remissionē. q̄ȝ vt dicit Hugo de s̄. vic. Cū deus absoluit aliquē a peccato obligat eū vinclo detestatiōis ppetue. Queda ē in actu. ⁊ ad hāc ñ tenet̄ sp̄ sed p loco ⁊ tēpore. s. cum recogitat peccata sua. intellige de mortalibus. q̄ȝ d̄ venialibus non est necesse hēre ɔtritōnē. vt. s̄. Confessio. 1. §. 28. Aduerte hic q̄ fm Tho. i 4. di. 17. non sufficit contritio gnālis qñ hō spāliter peccata sua mortalia habet in mēoria que sibi adhuc nō sunt remissa. sed oȝ sit spālis de eis. sed postq̄ sunt reīssa sufficit generalis. Attende ēt s̄ȝ Hen. de Gan. i quol'. q̄ circa pēm pñt ɔsiderari. Primo ſb̄a act⁹ Secundo aliqd̄ bonū qd̄ euenit ex peccato puta filiū generatū ex adulterio. Tertio iordinatio actus ipsius adulterij. Non tenetur ergo homo dolere de substantia actus. nȝ d̄ bono sequuto ex eo. sed solū de inordinatōne actus. Et ideo lȝ homo nō possit dolere de delectatione quam habuit. nec d̄ filio generato. nihilominus non est extra statuȝ salutis. sed sufficit doleat q̄ talem delectatōeȝ ⁊ filiū hūit ex iordiato mō ⁊ cuȝ offēsa dei.

5 Utrum homo teneatur conteri stati coīsso mortali. R̸. q̄ non. q̄ȝ sicut pceptum dilectōnis dei q̄ntum ad actum interiorem non sē per obligat. sed solum quando materia occurreret: pratice: non speculatiue. s. cum cōsideratur deus vt diligendus. uel non diligēdus. tenetur homo iudicare vt diligendus ⁊ diligere. sic ⁊ peccatū mortale comissuȝ si menti occurrit pratice: vel vt materia delectationis: vel detestationis tenetur homo iudicare detestañ ⁊ detestari. fm Pe. de pal'. in. 4. vl' dic. vt. j̄. Uoluntas. §. 6.

6 Quis est effectus ɔtritionis. R̸. q̄ ē remissio culpe ⁊ pene. de pe. di. 3.

Contumacia ē q̄daȝ voluñtaria iobia' q̄ q̄s monitōneȝ iudicis iplere cōtēnit. ita elicit̄ ex. c. 2. de do. ⁊ ɔtu. iūcta glo. i. v̄. ɔtumaciter. ⁊ ibi nō. quō fit mlt̄s modis ⁊ ɔsistit ɔtumacia pp̄e i nō faciendo voluntarie qd̄ facē seu se debere. vt pȝ in. d. glo.

Utr̄ excoicat⁹ p ɔtūacia absolui debeat añ q̄ȝ satisfaciat d̄ expeñ. ⁊ caueat d̄ sistēdo i iudicio. R̸. non. si v̄e fuit contūax. Sec⁹ si ɔsūptiue. puta q̄ȝ ipedit⁹. tñ nūdū ɔstat si h̄ allat ⁊ petit. absolui oȝ. vt i. c. venerabilib⁹. §. idē est ēt de sen. ex. li. 6.

1 Utr̄ lite ñ ɔtestata testes pñt recipi ɔ contumacem ⁊ pcedere ad sniam diffinitiuam. vide. c. qñ frequenter. vt li'. non ɔte.

Contumelia ē vt colligitur ex tho. s̄a s̄e. q. 72. ⁊ Alc. s̄a de tratatu de ɔtumelia. qñ q̄s id qd̄ ē ɔ̄ hōiem alicuius deducit i notitiā eius ⁊ alio᷑ siue p signa: siue p verba. Et differt a ɔuicio ⁊ i proprio. Nā ɔuiciū iportat gnāliter dsēm culpe ⁊ pene. Cōtumelia v̄o solū culpe. Uñ si q̄s dicat alicui iuriose eū esse cecū: aut claudū eū sic: ɔuiciū dic̄ ſȝ nō ɔtūeliaȝ. Si aūt iuriose dicat eū furē: ñ solū ɔuiciū. ſȝ ēt ɔtūeliā i sert ⁊ h̄ s̄ȝ theologos. Sed fm legistas ɔuiciū d̄ a collectōe vocū eū i vnū pl'es voces ɔferunt. ɔuiciū appellat̄ quasi ɔuociū. ita dicit tex. i. l. ut ap̄ labeonē. §. ɔuiciū. ff. de iniur. ⁊ pōt fieri ēt absēti. vt cū q̄s ad domū tuā venerit te absēte: nec tñ q̄ dicit. sed ⁊ q̄ cōcitauit alios ad uociferatiōnē: ɔuiciū fecit. vt i. d. l. item ap̄. Et oȝ sit aduersus bonos mores uociferatio. s. ad isaiaȝ: l'iuriā l'inuidā alic⁹ alias nō ē ɔuicium ⁊ q̄ icem dēm sit. vt i. d. l. ut ap̄ labonē. Improperium v̄o pp̄e ē qñ aliq̄s iuriose alteri ad memoriā reduc̄ auxilium qd̄ ɔtulit ei necessitatē patienti. Unde eccle. 20. Exigua dabit ⁊ multa i properabit. Accipitur tñ vnuȝ q̄nq̄ȝ p alio. Unde Alc. vbi s̄. ita diffinit. Cōtumelia ē peccatū ex i.proprio s̄monis manifesto tēdēs ad nocumentum proximi.

1 Utrū ɔtumelia sit peccatuȝ mortale. R̸. s̄ȝ s̄. tho. ⁊ Alc. vbi s̄. q̄ i peccatis v̄bo᷑ maxime attendendū est quo affectu verba pferantur. Si ergo intentio pferentis ad hoc feratur. vt per v̄ba que pfert auferat honorem alterius hoc pp̄e ⁊ p se est dicere ɔuitium l' ɔtumeliā. ⁊ h̄ est peccatuȝ mortale nō minus q̄ȝ furtū. Si aūt v̄ba ɔuitij l' ɔtumelie alteri diceret ñ aīo dehōrandi. ſȝ pp̄ correctionē l' huiusmōi. ñ ɔuitiū dicit l' ɔtumeliā. p pe ⁊ forma'r. ſȝ p acciñs ⁊ māl'r iq̄ntuȝ. s. dr̄ id qd̄ pōt eē ɔuicium: l' ɔtumelia. Unde hoc pōt eē q̄nȝ veniale peccatū. sicut qñ conuitium non multū ē dehonestans ⁊ pfertur ex aliq̄ ai leuitate l' leui ira absq̄ȝ firmo pposito d̄honestandi. ut puta. q̄ȝ intendit ɔtristare leuiter solū aliquē. q̄nȝ nullū. vt in dubio sequenti. vñ hñda ē magna discretio. vt moderate hō talib⁹ v̄bis vtat̄. q̄ȝ posset eē ita graue ɔuitiū q̄ aufferret hōiem ɔ̄ quē pfertur ⁊ posset homo peccare mortaliter ēt si nō intenderet de honoratione alter⁹. sicut grauiter percutiens in ludo ñ caret culpa. Et tenetur ɔuiciatō vltra peccatū fm Nico. de lira

i

Qd. si qs n. pt vitare pctm mortale pp fragilitate sua habitando cu marito vxor patre matre filio filia an teneat recedere ab illis: vide Ros. § fi. i fi.

per se vl' p interpositā psonā dicere suā cul pā contumeliato. vl' saltē signa ex pōletia ei oñdere: nisi ōprehēdat q ɔtumeliatus ei re misst iniuriā. puta. qꝛ ridet cū eo ⁊ huiꝰ mōi Excipit planis ⁊ pr̄ fa. q corrigēdo lʒ exce dat ñ tenetur petere veniam ƀʒ Aug. in r'la: dū mō ñ fecerit a ꝓposito. ⁊ potius liuore vin dicte. qꝛ sic tenēnt similiter petē veniā. De quo dic vt infra. correctio. i. §. 2.

2 ¶ Utrū liceat cā correctionis dicere ɔuiciū: vel ɔtumeliā. R̄. fm Tho: vbi. s. q sicut licʒ ūberare: vel in rebus dāpnificare cā disciplie ita ⁊ ɔuicium dicere. sicut dn̄s discipulos stultos. ⁊ Paulus corinthios insensatos. Dicit tñ Aug. in li. de ser. do. i monte Raro ⁊ ex magna necessitate obiurgatōes sūt ad hibēde i quibus nō vt nobis. sed vt dn̄o ser uiatur istenius.

3 ¶ Utrum hō teneat illatas ɔtumelias susti nere. R̄. fm. S. Tho. vbi. s. q sic q̄tum ad pparatōem ai. s. qñ opus eēt sicut ⁊ alia dā na. sed quantū ad actum ñ semper. aliqñ eni tenemur ñ sustinere. Primo qñ cederet in bonū eius q dicit. vt puta ad reprimēdā eiꝰ audaciā ne talia diceret iuxta illō ꝓuer. 26. rñde stulto iuxta stulticiā suā. Secundo qñ ex sufferentia alioꝝ ꝓfectus ipediret. vnde Gre. i ol'. 9. super ezechelē. hij iquit quorū vita i exēplo imitatōis ē posita debēt si pñt detrahētium sibi verba ɔpescere: ne eorū pdicationem ñ audiāt qui audire poterant ⁊ i prauis morbꝰ rēanētes bñ viuē ɔtēnāt.

Corea vtꝝ sit licita. R̄. vt col ligo, ex dictis doc. q sic si. 7. ɔcurrūt. Primū tps debitū. s. q ñ sit deputatū orōni necessarie: vel pnie vñ tenent magistri vt refert Ri. in. 3. di. 37. ar. 3. q. 4. q ē peccatum mortale coreas du cere diebus dñicis pp dictum Aug. di. q fa cerēt melius feie iudeoꝝ si lanā fillarēt q̄ to to die i neomenijs ipudice saltare. Nō qui dē credo veꝝ qñ omissa missa vel pdicatōe aut vesperoꝝ celebratōe huiusmodi itende rēt: vel p notabile spaciū. puta per maiorē ptē die. al's nō. facit. l. fi. C. de ferijs. ⁊. c. qui die de conse. di. i. Secūdum psōa ɔuenies. nā ecclesiasticis personis ꝓhibentur. 46. di. c. clericum de ɔse. di. 5. c. nullus ƀibuero rum. c. ñ oꝫ el prio. ar. 34. di. presbiteri dia cones. Ita q credo eos peccare mortaliter nisi forte modicitas ⁊ qualitas corizandi excusaret. puta in secreto ⁊ huiusmodi. Ter tiū modus honestus. nā honestas ē vnum iuris pceptum insti. de iu. ⁊ iur. §. iur̄ pcep ta. Et iō si fiet: mō i honesto ē peccatū mō tale. vt puta gestillatōibus ꝓuocātibus ad libidinē: cātibus turpibus: vel cū ornamētis lasciuis ⁊ i honestis. facit ꝓhemiuʒ. ff. vete ris. §. illud vero qs illos ludos appellet ex qbus cria oriuntur. Quartū recta itentō. qꝛ si fiat ad ꝓuocādū ad libidinē: vel alio ma lo fiē. vt fuit cōiter ē peccatū mortale. Secꝰ si ex aliqua leuitate supbie: vel manis glie. Nā si qō intēditur ē peccatū mortale sil'r ⁊ ipm opus si veniale. erit veniale. ar. c. vide i. q. i. ⁊. 23. q. i. noli. ⁊. c. militare. Quintum locus aptus. s. ꝓphanus nō ecclesia seu alia loca sacra vel religiosa. qꝛ vr̄ mortale cori zare i loco sacro ar. c. decet de imu. ec. li. 6. Sextū raritas corizationis. Nā Rod. dic q coreas ducēs ex ɔsuetudine peccat mor taliter. Corizātē aūt raro ⁊ sine corrupta in tētione dicit ñ audeo dicere q peccʒ morta liter. sed nec audeo excusare a mortali. cuʒ igerat se piculo alios ꝓuocādi ad libidinē ⁊ exēplo suo alios ad silia faciēda ꝓuocat. Septimū stabilitas corizant. Nā qui ita fra gil' ē q lʒ bona itentōe corizare incipiat. tñ ñ exit qn ad libidinē mortalē ꝓuocet. pec cat mortalir aduertēs de tali sua fragilitate se ingerendo. qꝛ ecci. 3. Qui amat piculū pi bit in illo. Et ꝓpterea. qꝛ dicit Hie. i q̄dam ol'. Non credo viro si dicat se illesū euasisse a talibus spectaculis. cum dauit ex eo q vi dit Bersabee lauātē se ꝓuocatus sit in libi dinē h ille. Et ēt qꝛ pfate ɔdictōes ñ inueni unt in coreis nr̄i tpis: iō nō video quō sine mortali peccato qs eas faciat ex ɔsuetudine si cut cōiter fiūt. Dicit tñ Alle. fa fe ti. ō ludo q ludus vel saltatio qñqꝫ ꝓuenit ex spūali iocūditate. ⁊ sic ē meritorius sicut Dauid lu sit ⁊ saltauit corā archa dñi. Aliqñ ꝓuenit ex recreatōe: vel exercitatōe. ⁊ sic pōt esse si ne peccato. Aliqñ ex dissolutōe mentis las scine ⁊ sic ē peccatū. s. mortale: vel veniale fm q dictum est. ¶ de ludo.

¶ Utrum inspectio coreaꝝ ludoꝝ: vel ioculatōum sit peccatū. R̄. Alex. vbi. s. q inspe ctō q̄dā est in trāsitu ñ tēdens vlterius ad ō lectatōem peccati mortal' vt fornicatōnis. ⁊ hec ē venial'. Quedā ē studiosa in qua. s. est fomitū peccati mortal'. ⁊ hec qñqꝫ ē peccatū mortale. intellige qñ aduertit de piculo: vel cogitatōis morose l' opis. Itē ioculatio q̄ dā ē hystrionica. ⁊ q̄dam coreal' mulieꝝ la sciuaꝝ. q̄dam cā exercitij vel fastidij tollēdi siue accidie vitande. Inspectio ergo studio sa ioculatōis prie ⁊ fe ūgere pōt i mortale peccatū. Tertie vō ⁊. Quarte pōt esse vēia lis. ⁊ aliqñ meritoria.

Correctio p̄latorꝫ ī puniendo subditos ⁊ increpādo ñ dꝫ fieri aīo nocēdi: qꝛ sic peccaret mortalr̄ si deliberate ⁊ in notabili nocumēto. secus si in modico malo vel indeliberate. sed dꝫ fieri zelo caritatis ꝓximi. s. ad bonū subditi delinquētis vt corrigatur: vel ad alioꝝ bonum: vt vel timeant similia facere: vel quietius viuāt. vt. 23. q. 5. prodest.

1 Qual' dꝫ esse. R̷. ꝙ miscenda est seueritas cū lenitate vt neqꝫ multa asꝑitate vlcerētur subditi. neqꝫ nimia benignitate soluant̄. vt p̄se dr̄ in. c. disciplia. 45. di. ⁊ p totā disti. ⁊ potius dꝫ declinare ī beniuolētiam q̄ȝ seueritatē. vt in. c. lȝ. ea. di. 50. di. ponderet

2 Quid si excedat modū. R̷. ꝙ pōt appellari ab ea ēt si sit religiosus qḋ ꝓbatur ī. c. reprehēsibil' de ap. in fi. Nullis̄ enim neganda est defensio ēt si sit excōicat̄. c. cū iter ḋ excep. Nō tñ tenet̄ p̄latus modum excedens petere veniam a subditis. vt in. c. qñ necessitas. 86. di. Quod verum: nisi ex malignitate seu odio faceret. qꝛ tunc tenetur petere veniaȝ. qꝛ tenetur iniuriaꝝ. ff. ad le. aql. l. quemadmodū. §. magistratus. vt nō. in glo. in. d. c. qñ. tex. est in. l. nec magistratibus. ff. de iniu.

3 Utrum peccet mortaliter p̄latus nō corrigēdo. R̷. ꝙ si loquimur de punitōe ī peccato oīo oculto ñ tñtur p̄latus imo nec dꝫ nisi secrete. Si vero in peccato manifesto sic tenetur p̄latus de precepto eā facere sub pēa mortal' peccati. ar. 83. di. per totū. ⁊. 2. q. 7. q nec̄ nunisi in casu qñ videret non expedir̄ cōitati: nec illi q corrigēdus ē. qꝛ in. d. c. prodest' dr̄. sine plectendo siue ignoscēdo. hoc solū agit̄ vt vita boīum corrigatur. ⁊ secūdū illū sinē dꝫ eā exercere l' omittē: facit. c. ipsa pietas ea. cā. q. 4. ⁊ in. c. cōmēsationes. 44. di. ⁊ ī. c. vt constitueret̄. 50. di. Si vero non expediret cōitati nec ēt noceret ⁊ omittēdo ꝓficeret delinquēti ad emēdationem. licite omittitur ⁊ ex debito. Si nō expedit delinquēti correctio sed tñ cōitati nō ē omittēda. Si vero loquimur de correctōe que fit v̄bo vel doctrina. sic tenet̄ multo magis q̄ȝ aliqs alius siue peccatū sit secretū: siue publicum. verꝫ ē ꝙ secreta dꝫ secrete corrigere. al' si nō corrigit ⁊ emēdat cū pōt peccat mōtalr̄. 43. di. sit rector. intellige in crīalibus. ⁊ sic intellige glo. 25. di. §. al' ea demū q̄ dicit ꝙ taciturnitas ī p̄lato ē mortale peccatū. Et hoc etiā hīta ī secretis fm̄ ꝙ dico. ī. correctō f̄rna. §. 6

4 Utrꝫ p̄lat̄ exñs in peccato mortali peccet mortalr̄ corrigēdo. R̷. ꝙ sic fꝫ Pe. de pal'. ī. 4. di. 19. ēt si peccatū suū sit oc̄ltū. qꝛ suspēsus ē corā deo facit ad hoc. 2. q. 7. q nec. ⁊ ḋ ꝯse. di. 5. c. si. hoc litat idē Pe. ī p̄lato ī sp̄ualibus. secus de p̄lato in tp̄alibus. qꝛ si iudex suspēdit aliquē latronē nō peccat mortalr̄ lȝ sit ipse ī mortali. Idem tꝫ. S. Tho. in. 4. ⁊ sequit̄ Archi. 50. di. ī p̄lato corrigēte p̄dicādo in mortali ēt oculto ꝙ peccat mortalr̄. Secus si corrigit p modū magisterij publice docēdo. ī. legēdo scripturā sacram. qꝛ si ē ocultus vt dicit qdam ñ peccat mortaliter sed solū qñ est notorius. qꝛ scādalizat. Frā. in. 2. tꝫ ꝙ si peccatum ē ocultū ⁊ ei quēȝ corrigit ⁊ alijs astantibus ꝙ sine peccato corrigit. ⁊ auctoritates q̄ vıı̃r dicere ꝯtrium dicit itelligēdas ꝙ digne non pōt corrigere. Sꝫ si peccatum ē notoriū. sic nullo mō pōt corrigere. qꝛ scandalizat corrigēdo auctoritatē ⁊ p̄dicationem. Tu aduerte ꝙ si casus occurrēt correctiōis in quo exñs in mortali ñ hꝫ opportunitatē ꝯterendi de peccato suo. sic v̄a est opinio Fran. Sꝫ si hꝫ opportunitatē ⁊ non facit qḋ in se ē vt ꝯterat̄ cū sit suspensus quo ad se peccat mortalr̄ officiū exequēdo. c. si de tē. or.

Correctio f̄rna ē admonitio caritatiua f̄ris de emendatōe peccatoꝝ ex f̄rna caritate ꝓcedēs. ⁊ h̄ ē de p̄cepto oib̄ fm̄ Ri. in. 4. di. 19. ar. 2. q. 1. Et qꝛ ē p̄ceptū affirmatiuū. iō non obligat nisi pro loco ⁊ tempore debito.

1 Utrꝫ omissio f̄rne cōrectōis sit mōtale pc̄ȝ. R̷. Ri. vbi. s̄. ꝙ tripl'r pōt ōmitti. Primo meritorie qñ hō ñ corrigit. qꝛ nec tp̄s: nec loc̄ ē corrigēdi ⁊ expectat illḋ. Secūdo cū peccato mortali. qñ. s. hō sp̄at posse f̄rem a peccato retrahē. ⁊ tñ pp icomodū cōpale. vel tp̄ale omittit. qꝛ tūc ordinē caritatis puertit pl̄ diligēs bonū tp̄ale q̄ȝ aiāȝ ꝓximi. Tertō ōmitit̄ cū pecō vēiali qñ. s. pp incōdū tp̄ale fit tardior. tñ si credēt posse reuocar̄ ñ dimīt. Adde. 4. fꝫ Th. s̄a s̄e. q. 33. ar. 2. ꝙ pōt oitti sñ pecō. imo meritorie qñ metuit ne dt̄iores fiāt: ı' ne alios a bōa vita ipediāt. Adde. 5. fꝫ gl. ī. c. q aliū de hr̄ti. ī pecō cōsilio qḋ ñ hꝫ p̄seuerātiā. qꝛ ñ tñtur corrigē qlꝫ: sꝫ solū p̄latus. Sec̄ si hr̄et p̄seuerātiā. qꝛ teneret̄ qlꝫ. sic tñtur ī pecō cōmēdo. Adde. ⁊. 6. ꝙ peccatū sit mortale vel veniale talis qualitat̄ ꝙ habꝫ causare mortale. alias de peccato veniali ñ tenetur corrigere aliquem de precepto.

2 Utrum teneamur querere quos corripiamus. Respondeo secundū Tho. vbi supra ꝙ non quia beneficia q̄ non debemus certe

psone. sed cõiter oibus sufficit si ipendimus primis occurrẽtibus. alioqn oporteret nos facere ꝯ illud ꝓuer. 24. Ne qras impietatẽ in domo iusti.

3 ¶ Utrũ subditi teneāt corrigere platos. R. Ri. vbi. s. q. 3. ꝙ loquẽdo de correctõe frña ꝛ hũili sic. sed de correctõe icrepatõis l' punitõis nõ: nisi manifeste errarẽt in fide. tunc eni si nõ essent superiores iudicātes: vel nolent. iferiores possent. qꝛ hr̃sis reddit hr̃ticũ oi catholico iferiorẽ. ñ solũ quo ad forũ itrisecũ: sed et extrinsecũ. facit ad hoc qd nõ. 2. q. 7. in. c. lecti. ꝛ in. c. paulus.

4 ¶ Utrũ existẽs in peccato mortali excuset a pcepto frñe correctõnis. R. fm Ri. vbi. s. q. 2. ꝙ peccator aut ẽ occultus. aut manifestꝰ ꝛ ẽ correctio i publico ꝛ in oculto. Peccatori āt manifesto nõ lꝫ corrigere in publico pp scādalũ. qꝛ cũ tal' correctio sit assũptio õbi dei ñ dꝫ pp sui dignitatẽ manifeste assũi p os manifeste pollutũ ne verbũ dei vilescat i ꝯspectu hominũ. Si āt peccatũ ẽ ocultũ. ꝛ corrigit i oculto aut manifesto fm ꝙ factuꝫ exigit ꝛ si hoc facit humilr suā prauitatẽ recognoscẽs. nõ peccat corrigẽdo. imo tenet. qꝛ peccatũ nõ absoluit hoiem a pcepto. nec ꝓpterea hõ ẽ pplexus. qꝛ si vult facere qd i se ẽ. dñs paratus ẽ sibi remittere peccatuꝫ.

5 ¶ Quo ordine ẽ pcedendũ i correctõe frña R. hꝫ Tho. vbi. s. ꝙ peccata publica. publice sũt corrigẽda. In peccatis vo occultis locũ hꝫ qd dr Mat. 18. di. Si peccauerit in te fr̃ tuus. vade ꝛ corripe eũ inter te ꝛ ipm solum. ꝙ si videt ñ ꝓficere dicat plato secrete q possit ꝓdesse. vt nõ. Pa. in. c. nouit de iudi. Et de hoc vide. j. Denũciatio. §. 2. Ros 2. §. 3.

6 ¶ Quid si scio peccatũ alterius qd q cõmisit ignorat. R. vt colligo ex Mo. iti. de penitẽtia ꝛ Rod. ꝙ si peccatũ ẽ tale qd nõ excusat ignorātia. tũc aut ñ põt ꝓbari. qꝛ ocultũ. ꝛ sic si spo de correctõe teneor dicere. al' nõ. 2. q. 7. plerũqꝫ. qꝛ efficerẽtur peior. sed debeo secrete reuelare plato q possit ꝓdesse. Si āt põt ꝓbari. tũc si est platus suus. tenet ei dicere. qꝛ ei pcipit. Si peccauit. ꝛ c. Mathe. 18. Si vero ñ ẽ prelatus. aut spat de correctõe. ꝛ sic tenet ei dicere. aut ñ spat: sed de deterioratione. ꝛ tũc ñ tenet fm pdictos: nisi qñ sequeret ex tali peccato alioꝝ periculũ seu malũ. vt puta. qꝛ administrat sacra cuꝫ ñ sit sacerdos ꝛ huiusmõi. Pa. tñ in. d. c. nouit. tꝫ ꝙ indistincte tenet. siue efficiat melior siue peior. Quod credo veꝝ qñ facit ad bonũ alioꝝ tal' correctio ꝛ spat ꝙ fiet iusticia al' nõ credo teneat. ii. q. 3. qñ vbi apertus tex.

vid' supra ... 4. 1. fi

Hic. Si vero ignorātia eos excusat. nõ credo teneat dicere nisi qñ videret ꝙ desisteꝫ vel fieret alicui sacramento iniuria.

Corporalia altaris dꝫbent esse de puro pãno lineo ab epo bñdicta. nõ de pãno intincto: aut de serico. c. ꝯsulto. de ꝯse. di. 1. q ñ debent lauari p scias: nec tãgi. 23. di. sacratas. ꝛ de ꝯse. di. 1. nẽo. el. 2. Añ ministri altaris debent habere pelui nouā quā ꝓ ipis lauādis teneāt: ꝛ aquā i sanctuario ꝓhiciāt. vt in. d. c. nẽo. Et silr de alijs altaris pañẽtis dr ibidẽ. Sed hodie p ꝯriā ꝯsuetudinẽ derogatũ ẽ. ꝛ credo excuset de alijs: sed ñ de corporalibus pp rõem positam i. d. c. s. ne fragmẽta dñici corporis male tractẽtur. ꝛ iõ ꝯria ꝯsuetudo ẽẽt irrõabil'. ꝛ credo obliget de pcepto ẽt hodie ex quo ꝯsuetudo ñ põt ei derogare. Silr ẽt forte posset dici de pala altaris eadẽ rõe. Sed nõ. ꝙ credo sufficiat si solũ pria lauacra ꝓhiciat intra sactuariũ pp litem rõis pdicte

¶ Utrũ post lauatõꝫ sint iteꝝ ꝯsecranda. R. 1
ꝙ nõ. qꝛ lꝫ amittus recedat lauando ꝛ õ alio ponat ñ pp hoc mutat forma: nec bñdictio sit i superficie ipoꝝ. Idẽ dico si repetiantur dum ruptura nõ fuerit tāta ꝙ corrũpat formā. qd tũc ẽ qñ ẽ tāta ꝙ ꝓ corporalibꝰ vti nõ possent ꝓ hoc faciũt nõ. in. c. 1. de ꝯse. ec. &al. vide de h. s. Bñdictio. §. 1. cũ seqntibꝰ.

Corpora sanctoꝝ vtruꝫ possint trāsferri de loco ad locũ. R. ꝙ ñ sine licẽtia epi de conse. di. 1. corpa. Et hoc veꝝ qñ iā erant tradita sepulture. l. vltia. ff. de reli. ꝛ sũp. fu. Et de hac materia vide. j. Relige. p totum.

Corpore viciat' dr q hꝫ membrũ debilitatũ: vel mutilatũ. Debilitatũ hꝫ q eũ hꝫ iefficax. vt oculũ cecũ. manũ aridā. Mutilatũ q ipso caret.

1 ¶ Corpore viciati vtrũ sint ꝓmouẽdi ad sacros ordines. R. vt nõ. in sũ. 55. di. ꝙ aut sũt sponte viciati in quocũqꝫ mẽbro. ꝛ tũc nõ põt ꝓmoueri ꝛ ꝓmoti debiciunt. c. penitentes ea. di. qꝛ sunt homicide. c. si qs. ea. di. ꝛ c. q partẽ. ibidẽ. Ho. i apparatu tꝫ ꝙ potest eps dispẽsare si tale mẽbrũ ẽ oculũ excepto i castrato. vñ dicit ꝙ cõ religioso põt dispensare. vt cũ pede ligneo celebret. Si vero apparꝫ. ñ põt nisi papa. qñ fuit i culpa viciatõis. de cor. vi. c. 1. ꝛ de cle. pu. i due. c. 1. Dicit tñ glo. i. d. c. q ptem ꝙ si qs hẽt digitos supfluos posset sibi pcidẽ sicut ꝛ ũgues

Vide Dio Hen. cas. 27. nu. 198 et seq.

⁊ dentes nimis ꝓlixos. sed nō firmat pedes. Gilbertū placet qñ posset fieri talis abscisio sine periculo vite ⁊ deformitate corporis. Aut non sunt sponte viciati. sed casu. vt puta. ab hostibus in via. uel pp egritudinē uoluntarij. siue a se siue a medicis. ⁊ tunc si nō pariunt nimiam deformitatē pñt ꝓmoueri. vt de cle. egro. c. pńbrum. Et sic intellige. c. si qs el. 2. ⁊ 3. 55. di. Si uero al' sunt viciati a casu distingue. aut dabant operā rei illicite. ⁊ nō possunt ꝓmoueri. aut rei licite. ⁊ tunc si sunt viciati in mēbris minimis siue occultis nō repelluntur. vt in. c. qui partem. ⁊ in. c. eunuchus. 55. di. Si uero i magnis mēbris ⁊ manifestis nō pñt ꝓmoueri. vt si i oculo habet enorme viciū. vel in manu. vt in. c. si euangelica. 55. di. Silr̄ si modicū qd̄ generat scādali. d. c. pńbr. de cor. vi. c. i. ⁊ 2.

2 Quid de ceco. aut hñte maculā in oculo a natiuitate. l' ex infirmitate: aut a casu sine culpa sua. R̸. q̄ si macula generat deformitatē nō pōt ꝓmoueri nisi dispensetur p papā: vel nisi efficiatur religiosus fm Inno. de cor. vi. c. cum de tua. ⁊ c. 2.

3 Quid de claudo ex consimili cā. vt. s. R̸. q̄ si sine baculo potest ire ⁊ stare. pōt ꝓmoueri. c. si quis el. 4. in tex. ⁊ in glo. 55. di.

4 Utr̄ auulsio vngule in pollice impediat. R̸. q̄ hoc tenendū est q̄ qd̄cūqz viciū corporis quōcūqz ꝓuenerit si reddit inhabilē ad frangendū hostiā ⁊ ꝯctañ ipedit ꝓmoueri. ⁊ ꝓmotus ministrare in altari nō pōt. Silr̄ qd̄cūqz viciū corporis nōbile: siue in oculo siue in manu: aut in spatulis sicut gibosus ⁊ huiusmodi qd̄ generat scandalū. alias secus. nisi vt dictū est. s. in. §. i. vt colligitur in. c. i. ⁊ fi. de cor. vi. Uez est q̄ iā ꝓmoti qbus istud euenit post ꝓmotionem. pñt oia que sunt sacerdotalis ordinis exercere. pter celebrationem misse. d. c. pńbr. Intellige nisi fuerit culpa sua.

5 Quis iudicabit qñ dubitatur an generet scādalū. R̸. Inno. in. c. i. de cor. vi. q̄ eps. vt in. c. 2. eo. ti. In religiosis exēptis suus platus ordinarius

6 Quid si quis ex indignatione dētē sibi amputauerit: l' qd̄cūqz mēbr secauerit. R̸. Inno. in. c. significauit. de cor. vi. q̄ nō ē irregularis: nisi mēbr. l' ptē mēbri amiserit que generet deformitatē. Si vero ñ generat deformitatē: tñ est notoriū q̄ ex indignatōne sibi abscidit ptem mēbri ñ pōt ꝓmoueri: l' ministrare in susceptis sine dispensatōne. Silr̄ si ita secauerit q̄ claudicaret repellitur tāqz corpore viciatus.

Utr̄ cadēs morbo caduco possit celebrare. R̸. glo. in. c. coiter. 33. di. q̄ si cadit frequēter ñ pōt. 7. q. 2. c. i. si vo raro nec emittit uocem ꝯfusā. pōt. dūmō hēat coadiutorē. 7. q. i. illud. Promoueri tñ ñ pōt. ex quo semel. passus est. vt in. c. marini. 33. di.

Utr̄ demoniaci vel amentes possint ministrare. R̸. q̄ lz fuerint opi. vt nō. in. d. c. communiter. mihi placet q̄ si p annū steterint liberi q̄ pñt ministrare fm discretionem epi. ꝓmoueri aūt ñ debēt. vt i. c. clici. ⁊ c. se. 33. di. 7

Utr̄ leprosi possint ꝓmoueri. R̸. Hugo. 49. di. §. hinc ⁊ etiam. q̄ non: sed ꝓmoti celebrare pñt in occulto ⁊ ēt in publico alijs leprosis: nisi tñ inualuerit lepra q̄ p corrosionem mēbroz eū reddidit ipotentē: pserti in digitis cū qbus ꝯtractare hz sacrm eucharistie. Uide. j. leprosus. §. 6 8

Corpus xpi. Uide. j. Eucharistia.

Crapula quid sit. R̸. glo in. c. a crapula. de vi. 2 ho. cle. est supfluitas ciborum. Uñ crapula qsi cruda epula

Utrum sit peccatum mortale. Dic vt. j. Gula. §. 2. 1

Credere i deū ē amādo in ipz tēdere. de ꝯse. di. 2. credere. ⁊ de pe. di. 2. §. caritas. Uñ aliud ē credere deū. ⁊ credē deo ⁊ credē in deū. vt nō. glo. de ꝯse. di. 4. c. pt. De credulitate. vide. j. Fides. p totum.

Credulitas maledicētibus de alijs iprobatur. 86. di. si qd. q2 añqz ꝓbetur illud malum non debemus credere. 2. q. i. deus. ii. q. 3. in ꝯctis. ⁊ c. qzuis. 15. q. 7. si quid. ⁊ q. 8. c. vltimo. in fi. 30. q. 5. nullū ante.

Quotuplex est credulitas. R̸. vt notatur in. c. inquisitioni. de sen. ex. q̄ duplex. quedam temeraria ⁊ leuis. vt puta quando audiuit aliquid a leuibus personis vel a paucis quibus credi non debet. ⁊ hec deponēda est ad consilium sui pastoris. Quedam ꝓbabilis ⁊ discreta. puta q2 videt solum cū sola in latebris. l' q2 coiter ita dicitur. 1

Crescere spiritualit an quis possit cōpelli. R̸. vt notatur in. c. gesta. 74. di. q̄ non. Sed vide q̄ dico. j. Obediētia. §. 2. ⁊ Religiosus. §. 29.

Crimen ꝓpe est mortale peccatum. vt pz per Gre. in ol'. ia. facti. 25. di. §. cri

et sic dãpnat᷒ ĩ iudi. ꝙ̃ qũq3 ĩ mĩe ab ecc. efficiat ĩ famis sic dãnat᷒ ꝑ publicũ crimen. qd limita ver ꝑ si ꝑ dolũ dãna. Sed nõ si dãpnat ꝑ clpã. vt nõ. Ang. are. Insti.

minis. in v. quin fiat criminale dum placet. Largo autem modo accipitur quandoq3 ꝓ ueniali ẽ iuxta illud. Nemo sine crimine uiuit. qñq3 ꝓ infamia. qñ3 ꝓ peccato deposi tione digno. Uide glo. in d. §. criminis.

1 ¶ Que sũt crĩa suspẽsiõe digna. R. d. An. in c. at si clici. de iudi. ꝙ oĩa ex qb᷒ qs de facto est infamatus. Intellige talr̃ ꝙ populus scã dalizetur. c. 2. de pur. cano. et si sit epũs fm Jo. an. post arch. in. c. i. de accu. in glo.

2 ¶ Que sunt crimina depositõne digna. R. d An. vbi. s. ꝙ oẽ delictum causans irregla ritatem que enumerant doc. in. c. nisi cu3 ꝓ dẽ. §. ꝑpter consciam. de renun. in glo. ma gna. de quibus. ĩ. Irregularitas ꝑmo. Ite3 si est diu continuatũ. 81. di. ꝑsbr i glo. Itẽ for nicatio notoria: vel diu continuata: vel scã dalosa. c. q̃3 sit. de exces. pla.

3 ¶ Que sunt crimina degradatione digna. R. qui. s. ibidẽ. ꝙ omne crimen cu3 i corrigibi litate. c. cum non ab homine de iudi. Fallit in heretico. c. ad abolenda3. r. c. excoicam᷒ de heret. r. c. i. eo. ti. li. 6. Item in falsario liarum apostolicarum. c. ad fiario. de crie fal. Itẽ in sortilego. 26. q. 2. c. quicũq3 sacer dotum. de homici. dubiũ est. Et dic ꝙ si itel ligatur de uerbali. est ver. secus si de reali.

4 ¶ Utrũ criminosus. añ peractam penitenti am vel post possit celebrare sine dispensati one: vel possit ꝓmoueri ad ordines. R. fm glo. r Inno. in. c. ex tenore. de tem. ordi. ꝙ aut crimen est occultũ. r sic potest. dũ tamẽ vere peniteat. tex. est in. c. si. de tem. or. Suf ficit. n. absolutio sacerdotis ex potãte claui um. nisi sit tale crimen quod impediat exe quutionem post penitentiam. vt in. d. c. nisi cum ꝑdem. §. i. vt est in crimine quod indu cit irregularitate3. De quo. ĩ. Irregularitas ꝑmo. Si vero crimen est manifestũ. q̃uis ñ sit crimen enorme sed mediocre nõ potest sine dispensatõe. et post pactã pniam. Et dr̃ manifestũ si ꝯuictus est in iudicio. vl' tior ꝓ batõnis ꝯfessus est: l' opis publicatõe. Nec ob. c. ꝑsbr. r. c. pnenit. 50. di. q2 p illud ñ est ablata facultas dispensandi cũ vere penitẽti bus. r maxime vbi ñ iminet scandalũ. vt. 50 di. vt ꝯstitueretur. r. c. dño sancto. Et hec ve ra sunt in crĩbus capitalibus. que dicunt me diocra. secus in leuib᷒. Et dñt leuia quẽ ꝯtin gunt p ipitnã: vel culpã sine dolo: l' si ẽ dol᷒ est tñ cũ re modica. vt nõ. in. l. ispiciendũ. ff ꝺ pe. r i. l. leuia. ff. de accu. r i. c. cum dilecti. eo. ti.

5 ¶ Quis põt dispensare cũ talibus. R. ꝙ eps in crĩbus mioribus adulterio. In maiorib᷒ aũt solus papa. vt nõ. in. c. at si clerici ꝺ iud. nisi ex magna cã. vide. ĩ. Dispẽsatio. §. 5. r ẽt nõ posset qñ inducunt irreglãritatẽ. vt puta q2 celebrauit excoicatus. r huiusmõi. nisi in casibus i quibus a iure ꝯceditur dispensatõ in irregularitate. vt. ĩ. Irregularitas p totũ.

¶ Crimẽ dr̃ publicũ qõ ad publicũ spectat iudiciũ. r hec sunt que nõ. ff. de pub. iudi. l. i. que sunt lex iulia maie. r sub hac ꝯphẽde sacrilegia r ꝯsidua. Legẽ iulia ꝺ adl. Legẽ cornelia ꝺ siccarijs r veneficis. Legẽ pom. ꝺ pari. Legẽ iulia pec. Legẽ corñliã. ꝺ testis falsis. An aũt in alijs. Azo dicit ꝙ sic. Intel lige i istrĩ. ñ i alijs scripturis. fz Acur. Legẽ iulia ꝺ vi publica r ꝑuata. ꝺ ãbitu repetũda rũ. r ꝺ ãnona. r huiusmõi. i qb᷒ lex exꝑmit qõ sit publicũ. vt i. l. 3. i fi. ff. ꝺ ꝑuarica. r ibi Bar. r Jo. ꝺ Imol. in. l. si. ff. ꝺ ꝑua. dlic. r in. l. 2. ff. ꝺ ꝯcus. Sed fz ius canonicũ oẽ cri men dr̃ publicũ. q2 ad publicũ iudiciũ spec tat punieñ. vt in. c. crĩa. de collu. in glo. 6

¶ Itẽ publicoꝝ iudicioꝝ. quedã sũt capita lia. ex quibus mors aut exiliũ ĩponitur. h ẽ aque r ignis iterdictio. p has penas eximit caput de ciuitate. Nã cetera ñ exilia fz relega tões. ꝑpẽ dñtur. q2 tunc ciuitas retinet. Que dã sunt ñ capitalia. ex qbus pecuniaria aut i corpus aliq̃ cohertio pena est. vt in. l. pub licoꝝ. ff. de pub. iudi. 7

Chrisma Uide infra. Oleum sanctum.

Culpa alia latissima. secundũ Bar. i. l. qõ ner ua. ff. ꝺ posin. Et idẽ ẽ ꝙ verus do lus. r manifestus. Alia latior. r ẽ dolus pre sũptus. Alia lata. r hec ẽ non intelligere qõ oẽs intelligerent: vl' maior ps. tex. ẽ in. l. late culpe. ff. de ver. sig. Sed nõ. ꝙ cõiter glo. ñ ponunt nisi latã culpã. r tex. i. d. l. qõ nerua exponit latiorẽ. ꝓ lata. Et sic colligo fz glo. in dicta. l. quod nerua. ꝙ nomie doli ꝑprie nõ ꝯphendit q ex culpa fecit: q2 dolus difert re r noie a culpa. q2 dolus est a ꝑposito. vt ꝓbatur in. l. i. §. dolũ. ff. de dolo. Culpa uẽo ñ. vt i. l. si ꝓcuratorẽ. §. dolo. ff. man. r p h facit dez. Bal. in. l. qd ergo. §. pena. ff. ꝺ his q nõ. infa. vbi dicit. accãt qs ꝺ hoĩcidio do lose facto: r ꝓbatur clpa. an absoluetur. sen tentius agetur in eadẽ instantia. R. ꝙ mitius agetur. r sic sentit ꝙ dolus ñ est reali culpa Uer est ꝙ lata culpa ẽ dolus ꝑsũptus. ita ꝙ vbicunq3 qs teñetur ꝺ dolo: venit r lata cul pa. Sed tñ verus dolus ñ ẽ. vt nõ. glo. in. c. bona fides de depo. Et in ꝯscia vbi cessat ꝑ sũptio nõ hẽtur ꝓ dolo. Et qs debeat ꝓbar

Cū d hac diror. vid. j. legatū. §. 5. 51. i. fi. et quo mō dnt iste. s. si. et cū

dolū l'latā culpā iteruenisse. vide. j. Custos §. i. Nō. ēt q̄ lata culpa ē deuiatio icircūspecta ab ea diligētia quā hn̄t hoīes coīter eiꝰ dē ꝓfessionis. Et iō error artificis n̄ est lata culpa nisi qn̄ errat in eo qd̄ coīter hoīes i illa arte sciunt: nō qn̄ errat in eo qd̄ excellētes sunt sciunt. Ita litat Bar. in. d. l. qd̄ nerua. Vn̄ si dposui pecuniā apd̄ cāpsorē q coīter hēbatur bone ɔditionis τ nō erat. nō ē lata culpa. Et Bal. in. l. pignōis. C. de pig. ac. dic. Accessi ad molendinū. τ in cursu hostium pdidi bestias. nō est lata. culpa. ex q̄ maior pars credebat securū accessum.

1 Utrū lata culpa eq̄pet dolo. Uide. j. dolus § 3.

2 Quid est leuis culpa. R̄. est ōmittere qd̄ diligens hō nō ōmisisset. l' facere qd̄ diligens hō nō fecisset. Exēplū. Fenerator nō excussit res pignoratas a tineis tali tp̄e quo diligēs fecisset.

3 Quid est leuissima culpa. R̄. est nō puidere qd̄ diligentissimus puidisset. l. si putator. ff. ad. l. aquil. l' ōmittere. qd̄ diligentissimus n̄ ōmitteret. l. diuus. ff. de offi. psi. n̄ equitare vt diligentissimus. eqtaret. leuissima culpa ē l' nō curare facere qd̄ diligētissimꝰ curaret.

4 Qua culpa tenetur quis ex ɔtcu. vide. s. comodatum. §. ii.

5 Qua culpa tenetur qs ex officio. R̄. Pa. i. c. cū cās d testi. q̄ iudex tenet de dolo τ lata culpa. s3 n̄ de leui. Nō credo uex̄ i eo q a supiore ponit in offō p obian' solū. secus d eo q illud ḡsunt. si nō aliꝰ diligentior fuisset. q2 tunc tenet ēt de leui. Silr̄ dico q̄ nō tenetur nisi de dolo τ lata culpa agrimensor: τ alij qui assumuntur ad calculū l' ɔcordiā. tex. est in. l. fi. ff. d no. ope. nū. τ ibi Bar. τ nō. glo. in. c. q2 indicante. de pscrip. Fallit hoc i hijs qui exercēt aliquā artē sic pēti. hoc ē, pfitēt se ptos τ magros q2 tūc ēt d leuissia. fac qd̄ notat glo. insti. de ob. que ex q̄si delic. na. τ 13 Pa. in. d. c. indicāte. Sed ego credo verū qn̄ diligentissimū ḡsunsset. nisi fuisset deceptus ex sua pfessiōe. q2 tc̄ de leuissima. aut diligentē. q2 tunc de leui solū tenet.

6 Utr̄ in foro aie teneatur qs restituere damnum qd̄ dedit pximo ex culpa sua. R̄. q̄ l3 Inno. i. c. q2 plerīq3. de inu. ecc. velit q̄ solū d dolo τ lata culpa teneatur. τ nisi d oc. p singl'ari dicto hēant. tn̄ ego credo q̄ teneatur de oī danno ex quacunq3 culpa sua. de qua tenetur tā de iure ciuili q̄3 canōico. per ea que dicam. j. lex. §. 4. Et p hac opi. ē glo. cū tex. in. c. ɔsuluisti. 2. q. 5. q̄ dicit q̄ tenetur ēt quo ad deū. si diligēnā debitā n̄ adhibuit. vtin. d. c. ɔsuluisti. τ. 50. di. clerico. τ. 3? q. 2 in lectū. Dic̄ tn̄ q̄ n̄ puniē rōe hoicidij. s3 negligentie. vt. 15. q. i. c. inebriauerunt. τ fac. c. fi. de iniur. τ dā. da. qd̄ idisinite loquitur. τ hoc est tutius. cū ipe Inno. nullo iure pbet dēm suū. q2. d. c. inebriauerunt nihil facit p eo. ymo potius ɔ̄ si bn̄ inspiciat. l3 adducat p se. Cū hoc ɔcor. Io. an. in. c. qm̄ ɔ̄. d. pba. τ ibi eū seql' Pa. q2 neglia in ppo facto culpanda ē. i alieo vitupāda. l. si ɔstāte. §. si maritus. ff. so ma.

Cura aiar s̄m Inno. i. c. cū3 satis. de offi. archi. stricte ē potās ligandi τ soluendi i foro pniali. τ hec nulli ɔuenit plato nisi sacerdoti. vt pbat. 21. di. i nouo. de pe. τ re. c. ois τ hanc potātem ligādi τ soluendi quil3 sacerdos cū ordine accepit. l3 n̄ in istos vel in illos qui sibi non sunt comissi. Dicitur etia3 cura large. τ est potestas eiciendi τ recipiēdi in ecclesia cogendi τ puniendi excessus. 21. di. §. i. Sub hac etia3 ē excomunicare. interdicere. suspendere. τ huiusmodi. que sūt ad morum correctionem. de elec. dudū. Et de vtraq3 istar̄ intelligitur. c. de mlia d pbē.

Cupiditas. Uide. s. Auaritia.

Curialis dicitur qui nexibus curie ligatus adulatur pncipibus. 37. di. nonne. 51. di. quia in aliquo. Item curiales dicuntur aduocati in cā sanguinis. vel milites seu officiales seua exercentes. 51. di. aliquantos. τ. c. se.

Utrum tales sūt ad ordines pmouendi 1
vel ad religionez. R̄. q̄ non: nisi cū magna discussione vt itelligatur vtr̄ sit solutus a curialibus: l' si est irrl'aris: vl' vt fugiat obligationē τ huiusmodi. vt i. c. legē. 53. di. τ dic̄ q̄ p triēnū debent pbari. τ est bonū ɔsiliū. nisi aliqd̄ rōnale aliud suadeat. non debet tamen recipi ad religionem. nec ordinari ēt si non est irregularis τ si ex deuotione mouetur. nisi sit solutus a curia. 51. di. c. i.

Curiositas est pospositis diuis τ sanctorū3 eloquijs scriptis philosophor τ poetarum ratōne vanitatis vel delectatōis intendere. 37. di. sacerdotes. τ c. se. Itē cū sacra scriptura n̄ s3 sāctor expositionem. sed s̄m secularem sapientiam τ pprij sensus vanitatem exponitur. c. vino eadem distinctione. Item qui plura volunt sapere q̄3 oporteat. aut de hijs de quibus n̄

leuis clpa ē deuiatio icircūspecta ab ea diligētia q̄3 hn̄t hoīes diligētes: nō dico coīt sed diligētes. vt differat a lata clpa. exᵐ comodatarius reposuit rē comodatā i camera sua, 2 recessit relicto hostio aperto

leuissīa clpa ē deuiatio icircūspecta ab ea diligētia q̄ hn̄t coīt hoīes diligētioēs 2 diligētissimi vnd si diligētissimꝰ sciuisset pgnere 2 tu nō ponuisti es i clpa leuissima. exᵐ si comodatariꝰ rē i area reposuit. s3 nō firmauit seras cū claue

qz filis clpa e disce sicut docere phibita. l. culpa. C. de mathe.

est dubitandū. faciunt qōes. de renū. c. qm̄ a liqui curiosi. li. 6. ex quibus cū ibi notatis. pz. q velle cognoscere qd non conuenit est curiositas & peccatū. qz inordinatō quedaz

i ¶ Utrū sit peccatū mōtale. R. q siue curiositas sit respectu partis itellectiue. siue respectu p tis sensitiue ē mortale peccatū in. 7. casibus. vt colligo ex Tho. fa fe. q. 167. Alle. fa fe.

p. Primo rōe finis. puta. qz pp supbiā: l' aliqd quod sit mortale pcm̄ querit cognoscere vl' videre aut audire &c. Secundo rōe illoꝝ a quibus vult scire l' audire. puta a deōmbus l' alijs a qbus sb pcepto phibemur aliqd ad discere l' cognoscē. 26. q. i. illud. Tertio rōne eoꝝ q cognoscē l' vidē: aut sentire volumus vt puta. qz sūt phita. sic a pposito velle au dire peccatū illius q ꝯfitetur alteri. & silr icā tatōes dinatōes. & huiusmōi phita. aut eoꝝ libros velle tenere. Silr dico de quocunqz phito qd exerceri n pōt sn mortali peccato sic sūt artes aliq male: aut velle scire quō sit tale pcz: aut videre. : aut scire. nā tal' curosi tas ē pcz mortale. nisi in casu qn qs talia vel let scire vt posset ꝯdēnare & i pbaf. fac. c. nec nūꝝ. 26. q. 5. Quarto rōe eoꝝ q ōmittuntur pp curiositatē. puta cū qs ōmittit addiscere ne cessaria ad salutē. l' ad suū officiū. vt intēdat poct. aut curiosis. facit. c. nōne. & c. vnio. 37 di. Quito rōe illius ad quē tal' cognitō seu visio inducit. vt puta. si ad errorē ꝯ fidē: l' ad peccatū mortale. sicut velle videre coeuntes & aliq spectacula. ex qbus puocaf ad morta le peccatū: vel audiē huiusmōi. facit. c. 16. 37 di. Sexto rōe mōi. vt cū qs pp talia scienda l' vidēda fac phita. puta supsticiosa: l' dimitit audire diuina q teneč vt videat spectacula & huiusmōi. facit. c. qui die. de ꝯse. di. i. & c. q sine. 26. q. i. l' qz de bonis paupum eccl'astic' emit libros: vel soluit doctoribus qui ei le gant inutilia. facit. c. legāt. 37. di. Septio rō ne eoꝝ q iducūt ad talia faciēda. vt puta. qn qs ex curiositate sua sciendi puocat aliquez ad detrahēn: l' auiditate videndi puocat ad faciēn spectacula phita. sicut sunt torneamē ta & huiusmōi q fieri n pñt sn mortali. facit. c qui venatoribus. 86. di. de ꝯse. di. 2. p dilec tione. in alijs colter est veniale peccatum.

(margin: q. 2, q. 3, q. 4, q. 5, q. 6, q. 7; s. cōfe. ul. q. 16)

Custos

q mercedē accipit n spālr p custodia tenetur de dolo. lata & leui culpa. ff. loca. l. qui mercedē. in glo. & qd nō. 23. q. 4. tres psōas. nō. Inno. i. c. qui de re. iur. Sz si spālr p custodia mercedez accipet. te nerēt ēt de leuissima. vt in. d. glo. quā limita vt. j. Locatio. §. 23.

tidz i de posito. c. bo. fid. d dposi. cū glo. i glo. i. ibidē

¶ Quid si negēt dolo l' neglia aīsisse qs pbat bit. R. Inno. vbi. s. q ipe custos. ar. ff. d edē. l. si qs. §. vltio. Et hoc vez quo ad forū ꝯten tiosū. secus in foro ꝯscie. vt pz ex dc̄is. j. lex. §. 4. Idē dic de custode carceris. ff. de cu. & exhi. re. l. vltiā. In alijs aūt casib' rlr q dolū allaf dz pbare. ff. de pba. l. quotiēs. §. q dolū (margin: glo. i. R. s. loc atio. §. 20; j. locā. §. 20 vide. ōēs)

Damnatus

p sniam ad mōtē q pos sit dispōere de reb' suis. vide Alie natio. §. 29.

i ¶ Utrū dānatus ad mortē possit fugere de carcere vel quōcunqz. dic vt. j. Fugere. §. cur.

¶ Utrū hūtes de bonis alicu' dānati pp cri men eius & postea restituti p pncipē ad bōa sua teneantur restituere. R. Sic. in. c. qui d rescrip. li. 6. q aut restitutō facta piudicat iu ri quesito tertio q ea lite hūerat. & sic n tene tur restituere q ea hūit. qz n fit integratio i ta li casu. & iste est casus. d. c. qui. & i iuribus allatis in glo. ibidē. & faciunt nō. p Bar. & Bal. in. l. gallus. §. & qd si tn̄. ff. de li. & po. Aut p restōem pncipis. tali factā n piudicat nisi ipi ꝯcedēti. & sic reitegraf ad oīa q ami serat. & sic oīa sunt sibi restituenda. & sic pce dunt iura allegata p alia pte. in. d. glo. ar. c. cū dilecti. de dona. cū ibi nō. Hoc tenet Jo. d Imo. Et nō. q ista faciunt p liato post mō tē testatoris. vt n piudicet venientibus ab ite stato ēt si n adierunt hereditatē. qz tal' liatō est qdā restō natal'. l. si. C. d nata. Secus si aū mortē testōris. qz piudicat. qz nullus ius ad huc hēbat. l. post emancipatōem. ff. d li. leg. vide ēt. j. Gratia. §. i.

Damnificatus

vtrū furtiue & secrete possit sibi satisfacere. vide j. furtum. §. 40.

Debitum

ꝯiugale iō dz. qz sub pena morta lis peccati vir vxori & vxor viro. petēti reddere tenētur fz cōiter doc. & aplm i. cor. 7. nisi ex rationabili causa excusetur. Et assignantur a doc. 7. cause ppter quas n tenentur reddere.

i ¶ Prima dicitur prohibitio sancte ecclesie Nam contra interdictum ecclesie est pecca tum mortale actus coniugalis. Ecclesia aūt phibet ne quis consumet matrimoniuz cer tis temporibus. de quibus. j. Matrimoni um. 3. impedimento. 2. Silr phibet ecclesia ne aū bndictōez ꝯiūgantur qnquis ducit eā que alteri non fuit ꝯiuncta p mīmoniū. Un fm Rod. cognoscens aū bndictōez vbi est ꝯsuetudo q bndicāt peccat mōtalr. Quidā (margin: d. l. j. nuptie §. 2 Ros. ipedim ps. q. 12)

tamen vt dicit Ri. in. 4. di. 28. q. vltia in fine dicũt h̄ esse verũ respectu act⁹ petẽdi ñ respũ actus reddẽdi. q2 reddens ñ peccat fm tho. i. 4. ea. di. Ego vero istõ de bñdictõe limito verũ: nisi ex rõabili cã moueret ad petẽduz puta pp fornicatõem euitãdam cũ nõ possit ptineri: ⁊ vxorẽ ducere vt bñdicat nõ possit pp̄ter dotẽ bñdam. ⁊ huiusmodi. q2 nec tẽ mortalr peccaret: nisi eẽt scandalũ i pria ar. co2 que dicã. j. Inobediẽtia. i pn. Alb⁹. ẽt dicit q2 dictũ Rod. ẽ nimis durum. ⁊ hoc ẽt vr sentire. Inno. ⁊ d. Anto. in. c. i. de spon. q2 lz psuetudo hẽat vi legis: tñ lex non obligat ad mortale. nisi sit pceptiua de elec. c. generali li. 6. ⁊ sic ñ vr q2 peccet mortalr qñ ẽt simpliciter psumaret añ benedictiõem. nisi. vt dixi esset scandalũ. Et iõ vbi non iminet scandalũ psulendũ esset istis sponsis q faciunt multa peccata mortalia an tps pductiõis q2 qñ notũ est matrimoniũ in patria psumarent: ex quo ducere nõ pñt pp dotẽ bñdaz.

2 Sed nũqd totiẽs peccat mortalr quotiens exigit sine rõabili cã añ bñdictiõnem tenẽdo opi. Ro. R. q2 ñ nisi pma vice: nisi nouo ptẽptu exigat. Ex quo sequitur q2 possit in isto casu negare debitũ sine peccato nisi seruet statutũ ecclesie.

3 Secunda cã dr ipotẽtia q̄ qs ñ põt reddere debitũ salua incolũitate sui corporis. q2 fm Ri. in. 4. di. 32. ar. 1. q. 1. dñs nõ obligauit virũ mulieri p̄ ordinẽ nẽ rectũ q̄ per prius attẽdit ad actũ nutritiue: quo pseruat pprũz indiuiduũ: q̄z ad actũ generatiue q ordinat ad pseruatõem spẽi. ⁊ iõ ñ tenet ad actũ generatiue in nõbile piudicium incolumitatis corporis proprij.

4 Utrũ teneat reddere debituz leproso. R. fm Ri. in. 4. di. 32. ar. 4. q. 2. q2 sic lz ñ teneatur cohitare. q2 ñ ẽ sic periculũ in reddẽdo sicut in cohitando. vide. j. leprosus. §. 2.

5 Utrũ furioso l' fatuo sit reddẽdum. R. fm Ri. vbi. s̄. q2 quotiescũq3 põt reddi sine periculo pprie persone tenetur.

6 Utrũ reddẽs se ipotẽtẽ ad reddendũ peccet. R. fm Ri. in. 4. di. 32. ar. 1. q. 1. q2 ille qui mõ illicito sciẽter reddit se ipotentez peccat mortalr. ñ aũt ille qui mõ licito. puta ieiunãdo. orando bona intentõe. si. tñ sit rõnabile obsequiũ. q2 q̄uis se reddat minus potẽtẽ. nõ tñ totaliter impotentem.

7 Tertia cã dr crimen adulterij. vñ vir vxori adultere: vel ecõuerso ñ tñr si innocẽs ẽ reddere debitũ fm Ri. i. 4. di. 35. ar. 1. q. 1. q2 lz quo ad viculũ ñ possit tñ põt eã dimittere quo ad cohitatõem ⁊ thorũ. Fallit hoc i. 8. casib⁹. Primus si ipe sit fornicatus. 32. q. 6. c. i. c. pe. ⁊ vltio. de adul. ⁊ c. significasti. de diuor. Secundus si vxor vi oppressa sit. ea. cã. q. 5. ita ne. Tertius si credebat maritũ pbabiliter mortuũ. 34. q. 1. cũ per bellicaz. Quartus si alter sub spẽ mariti cognouit eã. 34. q. 2. in lectũ. Quintus si maritus tradidit eã adulterandã psertum inuitã. de eo q co. psan. uxo. sue. discretiõem. Sextus si marit⁹ post adulteriũ cognouit. ⁊ tollerauit eã. ar. 32. q. 1. si qs vxorẽ. Septimus si matrimõio i infidelitate pcto vir dedit vxori libellũ repudij ⁊ vxor alteri nupserit. q2 si pũertẽtur vir tenet eaz accipe. c. gaudemus de diuor. Octauus fz aliquos si vir abstinẽdo p̄ voluntatẽ vxoris ei occasionẽ dedit. 27. q. 2. si tu. Et placet mihi. lz p̄riũ teneat glo. ibidez.

8 Utrũ peccet exigendo debitũ scienter ab adultero innocẽs: vel reddẽdo. R. fm Ri. vbi. s̄. q. 2. q2 aut ẽ correctus: vel paratus corrigi. ⁊ sic ñ peccat. Si vero sit icorrigibilis. tñtur eũ dimittẽ. ⁊ sic peccat mortalr cognoscendo tex. ẽ in. c. si vir de adulte. ⁊ in. d. c. si qs vxorẽ siue sit manifestũ siue occultũ: dummõ sciat ipa. Quẽ tex. sic lrõ intelligẽdũ: qñ inocenti ñ iminet periculũ fornicatõis ⁊ denegando debitũ pũerteret adulter: sz qñ ex denegatõe efficit peior. ⁊ ex redditõe nõ facit tot peccata: ⁊ innocẽti sit euasio fornicationis ñ video mortale peccatũ exigere ⁊ reddere. Quod ẽt tz Ugo. d castro no. in. 4. di. 32. q. 1.

9 Utrũ possit vir vxori adultere necessaria ministrare. R. q2 ñ si negando emẽdaret. q2 vtilius esuriẽti panis tollit cũ de cibo securus iusticiã negligit. 5. q. 5. c. non ois ⁊ male meritus dz egestate laborare. l. bona fides ff. depo. §. 1. ⁊ de alijs penis adulterij. vide s̄. adulterium. §. 3.

10 Utrũ teneatur inocens ad pceptũ ecclesie reddere adultero debitũ. R. q2 si adulteriũ põt pbare. j. paucos dies ñ tenet ar. c. solet de sen. ex li. 6. Si vero ñ põt pbare tenetur ar. 11. q. 3. c. i. Et idẽ in casibus in qbus separari põt matrimoniũ. vt. j. Matrioniũ. 4.

11 Quarta cã dr votũ emissũ ab ambobus de cõi consensu. vt. j. Matrimoniũ. 3. Impedimẽto. 5.

12 Quinta cã dr honestas. puta. q2 petit i ecclesia vel in publico. q2 nõ tenet sibi reddere debitũ nisi honesto mõ. i. cor. 14. oia honeste ⁊ fm ordinẽ fiant in uobis.

13 Sexta cã est scandalum. Naz vbi eẽt scãdalum consumare matrimoniũ ante adhibitas aliquas solemnitates fz morẽ patrie

non tenetur reddere ante illaȝ obseruātiaȝ non tñ mortaliter peccaret reddens. sed bñ exigēs si sñ rōabili cā faceret. vt. s̄. dixi. §. 1.

14 ¶ Septima cā ē religio quā qs vult intrare qz ñ tñr reddere sȝ oȝ sibi statim ipsꝰ intra qd ingredi teneat. c. ex publico de ꝯuer. ꝯiu. vñ si nulla istaꝝ cāruꝫ icīt ꝯcto matrimonio p v̄ba de p̄nti tenet exactus reddere. Ros. ipñ.

15 ¶ Utrū ñ reddēs petēti qz non vult ꝯcipere excuset. R̷. q ñ. A fortiori peccat mortalr q ex ira l' alio malo fine nō vult reddere.

16 ¶ Utrū teneat petere. R̷. Ri. vbi. s̄. q nō. qz nemo tenet vti iure suo. Nō vex credo nisi in casu qñ nō petendo alter caderet i aliqd mortale. qz tunc tenetur. · s. petere

17 ¶ Utrꝫ teneat reddere nō petēti. R̷. Ri. vbi s̄. q. 2. q sic ñ tñ petenti expresse sed ēt petēti p aliqua signa p que ꝯiecturat alteꝝ affectare sibi reddi d̄buū ꝯiugale: al' si non petit tacite vel expresse ñ tenet reddere. Aduertēt āt alteꝝ ne petat nī sȝ nisi cū debita sanctimonia. Unō. dicit Aug. de ancona q si ex negatōe debiti alter scādalizat ñ excusat a mortali denegās. Nō lita nisi ex aliqua cā p̄dictarum faciat. Ros. §. 5. · vide ibi.

18 ¶ Utrū ꝯcto mrīmonio cū vna clādestine. ꝛ publice postea cū alia teneatur prime reddere debitū. R̷. q si non pōt reddi sine scandalo puta. qz ecclia excōicat eū ꝛ huiusmodi q tñr ñ reddere. qz ab oī spē mali ē abstinendū. 1. thesalo. vltimo al' sic. Ros. §. 18.

19 ¶ Sed nunqd cohitabit cū s̄a ad p̄ceptum ecclie. R̷. q sic ꝛ necessaria ministrabit si nō pōt facere sine periculo coitus seu adulterij cū dicta s̄a. qz qñ cū periculo ꝓbabili. tunc patiat excōicatōem ꝛ nō cohitet sed necessaria ministrabit sepatus q̄nū pōt. cū prima ēt nō cohitabit qñ sine scandalo cohitare ñ pōt. ꝛ sibi iputet q sic contraxit. Et iō ꝯsulēdum ē tali q p̄riam mutet vbi cū prima sine scandalo cohabitare possit.

20 ¶ Utrū actus mrīmonial' sit peccatū. R̷. fm Alex. in. 3. pte sū. in. 6. p̄cepto q nō. Sed sit peccatū fm eundē s̄a se tractatu de adul. qñ ꝑuatur illis circunstantijs. Ros. §. 3.

21 ¶ Prima dr̄ recta itentio. puta qz excedit fines mrīmonij facturus cū quacūqz alia: vel cū ea ēt si ñ esset sua coiret: vel ꝯstituit ibi finē vltimū. ꝛ sic est mortale peccatū. 32. q. 4. origo. ꝛ. c. liberoꝝ. Aduerte tñ q hoc intelligit qñ hoc actu cogitat vt sit mortale. qz actibus: ñ hinbus meremur vel demeremur fm Pe. de pal'. in. 4. di. 32. q. 3. Oȝ ergo intentio sistere infra līes mrīmonij si tal' actus dȝ esse sine peccato hoc ē q ñ cognosceret si nō esset sua lr̄ia vxor. Et idē dic de vxore erga vir. Sufficit tñ sȝ Ri. in. 4. di. 31. q. pe. q actu vel habitu hanc intentionem habeat.

¶ Secūda dr̄ cā. Nā ex triplici cā sine peccato exigit ꝛ reddit. ēt cū merito ex primis duabus. Pria ꝓl' p creande. 2. debiti reddēdi. 3. fornicatōis vitāde cōiter tñ tñr q sit peccm̄ veniale exigē cā fornicatōis vitāde i se. vide glo. i. c. qcquid. 32. q. 2. Alia ex cā cognoscere ē peccatū aliqñ mortale: aliqñ veniale ut i. §. sequentibus patebit. 22

¶ Utrū si fiat cā saciāde libidis sit peccatuȝ mortale. R̷. q canonistaꝝ. 32. q. 4. i. c. origo. ꝛ. c. liberoꝝ. ꝛ theologoꝝ in. 4. di. 31. ꝛ. 32. fuit diuersa opinio. Aliq tenēt q sp ē pecm̄ mortale coitus ꝯiugal' cā saciāde libidis. Et dr̄ qñ p̄uenit voluptatē ꝛ cogitatōem manibus ꝓuocādo ꝛ calidis vtēdo vt possit plures coire. sed magis cōiter tenet q non est peccatū mortale: dūmō si ñ eēt vxor ñ facēt. ꝛ. d. c. origo ꝛ liberoꝝ exponūt qñ ita finalr q̄rit delectatōem q ēt si ñ eēt vxor nō curarꝫ. Et hec opinio ē magis rōabil'. qz apl's dicit hēat vnusqsqz suā pp delectatōem i ea ꝛ nō i alia q̄rendā, ꝑpter fornicatōem vitādā nec sequitur q ponat ibi finē. qz ñ vltimū. Hanc S. Bo. Ri. ꝛ Ale. ꝛ cōiter theo. tenēt. ꝛ plꝫ qz ꝓ ista s̄a opi. ē tex. Aug. 1. ad cor. 7. i p̄n. vbi dicit. cōiugal' ꝯcubitus generandi gr̄a ñ hȝ culpā. ꝯcup. scēne vero sanāde: sȝ tñ cuȝ coniuge hȝ culpā ꝑpter thori fidem venialem. hec ille. Ros. §. 4. 23

¶ Utrū cognoscere vxorē cā sanitatis sit licitū. R̷. Ri. in. 4. di. 31. ar. 3. q. 2. q fm quosdam sic. vel forte pōt dici q sit veniale peccatum ꝛ hoc verius. ꝛ sequitur Tho. in. 4. di. 32. 24

¶ Tertia dr̄ modus debitus nāl'. Et hoc duplr̄. Prio quo ad vas: qz si fiat ex t̄ibi emittat semē. idubitant ē mortale grauissimū. 32. q. 7. c. adulterij. Secūdo quo ad modū standi nālē. q quidē ē vt mlr iaceat i dorso vir āt in vētre incūbat ei qz sic facilius ꝯcipiūt mulieres nisi p accn̄s ipediat. Deuiatio aūt ab isto ē lateral' ꝯcubitus. ꝛ maior sedēns. ꝛ tertiū maior stantis: vel vxore supgrediēte. maxima horum est eorum qui retro more iumentorum. hunc vltimum modum quidaȝ indistincte reputant mortale licet in vase fiat. Pe. de pal'. vbi. s̄. Hen. boich. in. c. inquisitioni de sen. ex tenet q supergressio mulierum similiter est mortale. nisi aliqua necessitate vel rationabili causa fiat. puta infirmitatis: vel periculi aborsus. quia sic peruer 25 Ros. § xi.

tens vsum ⁊ ritum sacramenti scienter etiã in accidentalibus peccat mortalr sicut tales Glo. Ray. tʒ ꝙ quelʒ deuiatio a modo naturali si fiat causa voluptatis amplius sic q̃rende solũ ꝙ ẽ peccatum mortale. Tho. vero in. 4. di. 31. in lr̃a dicit ꝙ qdam dicunt fore signũ mortal' ꝯcupiscẽtie aliqñ. Aliqñ vero peccatum veniale. Aliqñ nullum qñ ex iusta cã. puta ĩfirmitatis: vel propter piculũ ꝑlis suffocande. Alb. in. 4. di. 31. dicit ꝙ nihil eorꝫ que facit maritus cum vxore seruato vase debito fm̃ se ẽ mortale. sed pot̃ esse signũ mortalis ꝯcupiscẽtie. Tu vero detestaberis oẽs istas deuiationes ⁊ periculosas fore declarabis ⁊ persuadebis vt desistant quãtum poteris. tñ sẽtentiam non precipitabis? quia vxor permittitur. vt in ea homo d̃lectetur propter fornicationem vitandam. Et ideo hoc tenebis ꝙ qualitercũqꝫ opus incipiatur ⁊ quõcũqꝫ fiat: dũmodo in vase debito semẽ emittatur ⁊ talr̃ ꝙ mulier retinere eum possit nõ erit mortale de se. Secus si mulier taliter staret ꝙ ex hoc semen retinere nõ posset. quia esset mortale: q̃uis vir in vase emitteret. Et scd̃m hoc concorda ꝑdictos doc.

26 Sed quid de eo qui fricationibus. oscul. ⁊ tactibus delectatur nõ intendendo venire ad actum coniugalem sed finem in hijs ponere. R. Pe. de pal'. vbi. s̃. tenet ꝙ ẽ peccatuʒ mortale. Sed ego nõ credo nisi se l'alterum ad pollutionem extraordinariam ꝓuocaret. ⁊ sic tene per ea que supra dcã sũt.

27 Quid de illo qui ante completionem actus se retrahit nec semẽ emittit etiam extra vas ne hẽat plures filios. R. Pe. vbi. s̃. ꝙ nõ peccat mortaliter: nisi ex hoc mulier ad seminandum prouocaretur. Idem dicit de eo qui ne habeat filios abstinet. qꝛ lʒ appetere non plures habere q̃ꝫ possit pascere. nec tenetur actum incoatum ꝯsumare vxore nõ petente. Et eadem rõe videtur scd̃m eũdem posse dici de muliere que postq̃ꝫ est cognita a viro vadit statim ad mingendum: vel se cito erigit vt emittat semen ne concipiat. Sed de hac opinione valde dubito propter. c. aliqñ. 32. q. 2. quod videtur innuere ꝙ sit peccatum mortale. Sed posset dici ꝙ. d. c. loquitur quãdo quis ex sola voluptate hoc facit vel quando postq̃ꝫ conceptio est facta querit abortum. sed Pe. intelligit quando hoc fit ex rationabili cã. puta. qꝛ nõ pot̃ eos pascere ⁊ huiusmodi. ⁊ anteq̃ꝫ ꝯcipiatur in ventricula matris. ⁊ sic posset teneri. lʒ sit periculosa. Dare aũt vel recipere venena sterili-

tatis omnino est mortale vt in. d. c. aliqñ.

Quarta dr̃ tempus debitum. Nam tp̃re festi. orõnis ⁊ coĩonis ẽ abstinendum. 28

Utrũ peccet mortalr̃ q exigit siue reddit tp̃re solemnitatis. R. fʒ communiter doc. i. 4. di. 32. ꝙ nõ. Lumitat. S. Bo. ibidẽ. ar. 3. q. 2 nisi conscientia obliget. qꝛ credit mortale. vel nisi interueniat sacre diei ꝯtemptus. Alle. tñ. fa He i tractatu de adulterio tenet ꝙ si cognoscit ꝑpter delectationẽ. s. explendam. ꝙ ẽ mortale. Quod verum credo quãdo interuenit cõtemptus sacre diei propter talem d̃lectationem saciandam. Et sic concorda gl. que in summa. 33. q. 4. cum Alle. concordat alias nõ. quia circunstantia que nõ cadit sb̃ spãli prohibitione nõ pot̃ mutare spẽm peccati nisi vt dictum ẽ qñ rõe ꝯtemptus. Nã ʒ nullo iure cauet ꝙ de precepto ñ cognoscatur vxor i festo. sed. c. 33. q. 4. fuit de consilio vt pʒ intuenti. Et sic etiam tenet Ri. in'. 4. di. 32. 29

An possit cõunicare qui reddidit. R. fm̃ Alle. vbi s̃. ⁊ Sco. in. 4. di. 32. ꝙ sic. nec de necessitate precepti tenetur abstinere. sed nõ debet propter reuerentiam sacramenti d̃ bono consilio: nisi forte solẽnitas aliud suaderet vt dr̃ de pollutione infra. Eucharistia. 3. §. 29. Idem tenet glo. in. c. sciatis. 33. q. 4. de exigente: dummodo non causa satiãde libidinis exegerit. Sed tu breuiter dic. vt in. d. §. 29. cum sequentibus. 30

Quinta dr̃ qualitas persone cum qua est concubitus. vt non sit menstruata: vel vicina partui. 31

Sed nũqd peccat mortaliter qui cognoscit tp̃re menstrui. R. ꝙ casus dubius ẽ inter doc. Sed saluo meliori iudicio mihi videtur distinguenduʒ vt colligo ex dictis ac rationibus theologoruʒ. in. 4. di. 32. Aut ex tali coitu potest fieri generatio probabiliter. aut non. Si non. vt puta. qꝛ senex vel sterilis vel fluxum habet ⁊ huiusmodi. ⁊ tunc non ẽ peccatuʒ mortale: nec in exigente: nec in reddente scd̃uʒ communiter doc. Nec obstat ꝙ illud leui. 15. ⁊ ezechi. 18. dicitur preceptuʒ morale. quia non ẽ morale respectu turpitudinis. alias esset peccatum mortale. etiam quando habet continuum ⁊ ad quãcũqꝫ cuiuscumqꝫ turpitudinis ire. quod ẽ cõtra doc. communiter. Est ergo respectu periculi ꝑlis morale solum. facit. c. intelligẽtia d̃ ver. si. Si vero potest fieri generatio probabiliter. vt cum non habet continuum fluxum: vel est debite etatis: etiam distinguo. aut ꝯsiderat piculum ꝑlis. s. ꝙ possit generari 32

leprosa que alio tpe generaret sana. τ ptem nit pp suã delectatõem hñdam. τ sic peccat mortaliter tã exigẽs q̃z reddens isto modo. Aut lz ptemnat periculũ plis: tñ exigit vel reddit pp fornicatõem vitandã in se vel in alio. non principaliter pter delectatõem. τ sic non peccat mortalr taliter exigens vel reddens. qr tñtur hõ magis diligere salutez suã vel pximi q̃ bonũ corporis pximi. aut ñ cõsiderat periculũ plis nec de generatõe τ tũc si exigit cã fornicatõis vitande in se: vl' in alio: vel debiti reddendi ñ peccat mortaliter lz ꝯcipiat ples leprosa. qr cũ det opaz rei licite lz ñ debitã diligẽtiam posuerit. tñ nõ reputabit ad mortale ar. eoꝝ q̃ nõ. in. c. inebriauerũt. 15. q. 1. Si aũt solũ exigit causa libidinis: vel reddit. tũc ex futuro euẽtu cognoscet si peccauit mortaliter: vel ñ. qr si ples generabit leprosa reputabitur mortale. qr dedit opam rei illicite ar. c. 1. de psũp. Si vero ñ generet leprosa erit veniale. Jõ ante euentũ dz ꝯfiteri tanq̃z de mortali. c. inuẽis de spon. Ros. §. 10.

33 ¶ Quid de exigẽte tpe partus vicio. R. Ri. 1. 4. di. 32. ar. 3. q. 2. q sine periculo abõsus Ros. §. 8.
Uir põt carnalr copulari sue vxori pgnanti põt exigere sine mortali τ mlr sibi tenet reddere. qr mrimoniũ ñ solũ ẽ in offiñ. sed etiã in remediũ. Si aũt nõ põt sine pbabili periculo aborsus ñ dz. nec reddere: nec exigere imo fm Pe. de pal'. vbi supra peccat mortaliter tã reddẽs q̃z exigens. qr nõ curat occĩdre aĩam puuli vna cũ corpore. Adỹte q maius ẽ periculũ aborsus in pncipio cõceptus Rõ. qr q̃uis fm Auice matrix mulieꝝ p' ĩpgnatõez claudat. tñ ex delectatõe mouet alñ τ apit. τ sic mã nũdum pfecte coagulata dispergit τ effundit. τ iõ vitupat Hie. accedẽtẽ ad pgnantẽ i. d. c. origo. Nõ tñ erit peccm mortale ex quo nundũ ẽ formatus si hoc ñ intendit.

34 ¶ Utrũ imediate post ptum possit exigi. R. Ri. vbi. s. ar. 4. q. 1. q nõ de ꝯgruo dõec sit Ros. §. 9.
purificata. non tñ de necessitate est abstinẽdũ. Limitat Pe. de pal'. vbi. s. nisi mlr essz ex ptu infirma. τ esset ei periculũ mortis: vl' agrauatõis ĩfirmitatis. τ placet. Et. c. ad eꝰ 12. q. 7.
5. di. τ. c. si cã. 33. q. 4. τ. c. origo. 32. q. 4 τ. c nõ solũ. 7. q. 7. loquuntur ð honestate.

35 ¶ Sexta dr ꝯuenientia loci. qr non dz fieri in loco sacro. vñ si ẽ ꝯsecratus lo us peccat Ros. §. 7.
mortalr tam exigẽs q̃z reddens pp ꝯtẽptuz sacri fm Ale. vbi. s. si nõ sit necessitas. pter quã ñ possit cognoscere i alio loco. vt puta. qr violent sunt reclusi p longũ tps. qr tunc

esset de bono ꝯsilio abstinere nõ de pcepto ꝯcor Ri. in. 4. Sed Pe. de pal'. vbi. s. 13 idi stincte q ẽ mortale. Sed ñ credas ei nec vz eius rõ. s. q nulla sit necessitas sic in vrina. imo maior q qs stet iuxta ignẽ lõgo tpe τ ñ calefiat nec ẽt alia rõ. s. q locꝰ polluit. qr pollutio nocturna in sõnis ẽt polluit. τ tñ non ẽ peccatũ. Jõ tene cũ Alex. τ Ri.

Decanus idẽ est qđ archidiaconus. τ iõ dic vt supra. Archidiaconus.

Decima Alia pdial'. s. ð his q̃ pueniunt ex prediis. Alia psonal'. s. de hijs q̃ pueniũt ex negotiatõe. artificio. scia. milicia. venatõe. τ huiusmodi industrijs psõaꝝ. Alie mixte. sicut q̃ pueniunt de aialibus τ eorũ setibus q̃ ptim sunt pdiales a predijs vnde viuũt: ptim psonales pp custodiam τ coruz curam de hoc habetur in. c. ad apostolice. τ in. c. pastoralis de deci. τ de parrochijs c. si.

¶ Utrum sint de precepto dande tẽpore gratie. R. Ale. in. 3. parte sũ. q sic quecunq̃z cuz necessitas est τ petuntur a ministris ecclesie vel etiam si non petunt: dũmodo sit consuetudo regionis. vt in. c. puenit. sed melius in c. in aliquibus de deci. in fi. dicitur. Jlle q pe decime necessario soluende sunt que debentur ex lege diuina: vel consuetudine approbata. 1

¶ Sed nunqd ꝯsuetudo excuset a solutõne decimaꝝ. R. vt colligo ex Ale. vbi. s. Solutio decime vno modo est de iure nature τ morale. s. inquantum conscia dictat q deus honorandus est de propria substantia: τ q aliquota pars substantie detur ad sustẽtatõnẽ ministroꝝ dei. τ hec fuit semp in pcepto vnde gene. 47. sacerdotibus egipti cibaria ex horreis publicis ministrabant. Alio modo dicitur iudiciale preceptuz inquantũ determinat certam. s. decimam ptem dandam ministris fm rõnem equitatis mutue distributionis vt sit equalitas dati τ accepti inter seminantẽ spũalia τ temporalia dantem secundum q possibile est. τ hec fuit in lege in precepto simpliciter. exo. 23. τ numeri. 18. Ante legem vero fuit de cõsilio. vt patet ge. 28. vbi iacob vouit decimas. quod facere ñ potuisset si fuisset in precepto. Tertio modo solutio decime est quid cerimoniale quantum ad aliquam significationem sicut τ omnia antique legis facta secũdum illud. i. cor. 10. Oia in figura ꝯtigebãt ill'. Qui. n. decimã 2

dat que est pfectõis signũ: eo q denarius nu merus est perfectus quasi pas limes nũorũ vltra quẽ numeri ñ pcedunt. sꝫ reuertũtur ab vno nouẽ pꝰbus reseruatis p:estat q̃si i quodã signo ad se ptinere ip̃fectõem: pfecti onẽ vero q̃ erat futura p xp̃m eẽ expectãdã a deo. vñ cum iudicialia hodie non obligẽt nisi p.ut pcipiuntur ab eo qui potest. pꝫ q isto scdo mõ decime sunt de iure positiuo. p.ut vero sunt cerimonialia hodie phiben tur. Et in hoc concor. Ri. in. 4. di. 17. ⁊ S. tho. s a. se. q. 87. Et hoc tene. lꝫ Inno. i Ru brica de deci. ⁊ Ho. teneant q simplr̃ sint de iure diuo morali ⁊ nãli. Q̃d nõ est uerũ nisi vt dictum est. Et in hoc decipiuntur mĺ ti canoniste. Cum ergo queritur an consue tudo excuset a solutione ipsarum. Dico q si sacerdos q ministrat spiritualia petit pp indi gentiam ⁊ sustentationem non excusatur propter consuetudinem quin teneatur dare tam pdiales q̃ psonales. quia nulla consue tudo potest contra ius naturale ⁊ morale. s di. que contra. Similiter non potest consue tudo excusare quin homo teneatur ex aliq̃ ta parte substantie sue honorare deum. Ex cusare autem potest consuetudo ⁊ excusat in alijs casibus si sit prescripta. Nam q dec sacerdoti ñ indigẽti dẽa ex institutione ⁊ p cepto ecclesie solum est tempore gratie. Et hoc videtur innuere Ho. in. c. a nobis de d ci. cum dicit q consuetudo excusat a decis et pdialibus non soluendis cũ non petunt. p quo facit. c. ~~non est~~ eo. ti. quod eẽ non po test si eẽt pceptum morale. Nec ob. 13. q. 1. §. hijs ita. ⁊. 16. q. 1. reuertimini. ⁊ c. decime. ⁊ c. in sacris. ⁊ c. p decimas. ⁊ de decimis parochianos. ⁊ in. c. tua nos. ⁊ in. c. tua no bis. ⁊ c. cum non sit in homine. ⁊ c. in aliq bus. in quibus dicitur q a deo sunt institute vel diuina lege pcipiuntur. q: ibi accipitur lex diuia p lege mosajca. ut pꝫ. 13. q. 1. §. hijs ita. que quidã filios grẽ ñ ligat. nisi quo ad moralia. vt pꝫ. di. 5. §. 1. ⁊. 6. di. §. hijs ita. ⁊ de pari. post par. c. vnico: nisi ut dixi iudi cialia pcipiantur ab ecclesia. vt facit in deci mis. vt in ti. de deci. in multis. c. ⁊ in aliqui bus alijs. vt pꝫ de iur. c. 1. ~~23. q. 4. ⁊. 6.~~ ⁊ tũc lꝫ sit pceptum legis diuine date moisi. nõ tñ obligat vt tale sed ut pceptũ eccl'e. Et iõ ma le reprehendunt aliqui canoniste theolo gos. qui dicunt decimas ñ eẽ de iure diuio: q: ñ negãt quin fuerint pcepte a deo in lege veteri. sed q: nõ obligant vt lex diuina in q̃ tũ sunt iudicialia pcepta: sed solũ ut pcepta eccl'e. Inquantũ aũt sunt a iure nãli ⁊ mora

li bene sunt de iure diuino debite et hodie. Et iõ pclude q si minister eccl'e indiget pp sustentationem ⁊ petit q non excusatur pp psuetudinẽ pria. Si aũt ñ idiget tenetur sol uere sm q psuetudo se hꝫ: l' decimã: l' vigesi mã: aut trigesimã: aut si nihil soluitur excu sat: dũmõ psuetudo sit pscripta per ea q̃ di xi. s. Consuetudo. Sanctus 3. tñ eẽt cas inte gre soluer. ⁊ p hoc facit. c. a nobis. d deci. vbi dr̃ q quilibet tenetur soluere decimas: nisi a psta tione earum spãlr̃ sit exemptus. qd quidẽ eẽ non posset si eẽnt simplr̃ de iure diuio. ar. 4. di. erit. facit et qd nõ. Archi. 16. q. 1. ⁊ sequitur Pa. in. c. in aliquibus d deci
Utrꝫ papa possit dispensare ne quis deci mas soluat. R. Alle. vbi. s. q pceptum de de cimis inq̃tũ est iudiciale potest eccl'a ordi nare qui ⁊ quas debeant recipere ⁊ qui sol uere. sicut fecit in multis religiosis. vt. s. dic tum est. Et hoc itelligit rõne necessitatis uel vtilitatis. alr̃ nõ debet facere.
Sed queritur qñ dari debent. R. vt dr̃ in. c. cũ hoies. de deci. q statĩ fructibus collectis 4
Et hoc quo ad pdiales. quo ad psonales d bent solui in fine anni. Sed tu dic q sm cõ suetudinẽ pscriptã sunt soluende. ⁊ si pere unt. peribunt illi qui est in mora. alias non. sed cui debentur.
De quibus debent solui. R. q de oĩbus 5
fructibus terrarum. arborum. animalium piscationum. uenationum. fictuum. pensio num. molendinorum etiam ad uentum bal neorum. fullonioꝛum. lapidicinioꝛum. me thalarioꝛum. Item de negocijs ⁊ artificijs ⁊ ceteris bonis. vt colligitur. 16. q. 1. ⁊ q. 7. ⁊ de deci. in multis. c. sed hodie cõsuetudo seruanda est.
Utrꝫ de illicite acquisitis. R. Alle. vbi. s. q 6
in personalibus est distinguenñ. aut transfer tur dñium in acquirentem. ⁊ sic tenent da re: sed eccl'a non debet recipere q̃diu per sona est in scelere. ne videatur approbar' eiꝰ mores: sed si correxerit poterit recipere. sic in meretrice ⁊ histrione ⁊ huiusmodi. Si aũt dñiũ ñ transfertur. sicut in vsura. furto rapina. ⁊ huiusmodi. sic ñ tenetur. nec eccla põt recipere. Si vero decime sunt pdiales indistincte glꝫ tenetur quãtũcunqꝫ peccõr ⁊ iudeus ⁊ inuasor: ⁊ eccl'a põt recipere. q: ñ dantur intuitu persone. sed q̃si ex censu dbi to pdioꝝ. fac. c. d terris. d deci. Non tenent tñ iudei soluere psonales. decimas cũ ñ pci piant sacra. nec audiant diuina. ar. dicti. c. de terris.
Qui tenent dare decimã. R. Alle. vbi. s. 7

q̄ oēs laici tā paupes q̄ȝ dites. Itē ēt iudei de pdijs.ꝺ.c.de terris.vt.s̄.i.§.pcedēti.16.q.7.decias. Itē clici de rebus pimonij sui.ni si deseruiāt illi eccl'e cui debent eodē.c.2. Itē Alle.dic̄. q̄ vbi eēt ꝯsuetudo q̄ de fructibus possessionū eccl'e possent testari in morte.si militer tenerentur ꝺ ipis ad decimā. Et sic intellige.c.2.de deci. Itē religiosi nisi sit ex ēpa pu̇ilo sedis aplice. sic sunt monachi albi.tēplarij.hospitalarij.τ ierosolomitāi. τ multi alij.de quo nō.i.c.sugestū.cū multis.c se.de deci. Dicit tū Alle.vbi.s̄.q̄ pu̇ilm̄ de n̄ soluendis decis n̄ liberat eos quin teneātur soluere in tribus casibus. Primus cū pactione tenentur.q: pu̇ilegiū n̄ reuocat pactū p cedens nisi fieret mentio spālis in eo.vt in.c.ex multiplici.de deci. Secundus cū parochialis ecclesia cui debebantur enormiter leditur.ar.ꝺ.c.suggestū. Tertius cum eas soluendo tacite renunciant pu̇ilo.sed de h vid glo. τ doc.in.ꝺ.c.suggestū.

8 Cui debeant dari. R. q̄ pdiales debēt dari illi eccl'e.in cuius parochia pdiū situ ē.vt i.c.qm̄ de deci. τ i.c.fi.de parochijs.nisi aliꝺ hēat ꝯsuetudo.vt in.c.i.τ.2.τ in.c.coissium τ multis alijs.c.de deci. Personales vero debent dari eccl'e pochiali i qua audiuit diuina.vl' vbi recepit eccl'astica sacra.16.q.i.c.questi. Mixte v'o debēt dari.vbi ꝯsuetudo est: l' si n̄ est ꝯsuetudo.si pascunt in vna dent illi pochie. Si uero ptim in vna partim i alia diuidant. fac̄ qꝺ nō.i.c.ad aplice ꝺ deci. τ Pa.nō.diffuse in.c.cū ꝯtingat eo.ti.

9 Utrum soluendo ei qui de iure ecclam nō tȝ sȝ ꝺ facto excusetur. R. q̄ nō si scit.nisi ex iusto metu excusetur:uel nisi per tollerantiam eccl'e q̄ nō ꝯdicat vꝫ ꝯsentire.fm Rodo. Et hoc vltimū verꝫ nisi placeret eis.ecclesiam fraudari.

10 Utrum clericus qui hȝ sufficiens patrimonium vn̄ viuat fm statum sue persone possit decimas recipere. R. Alle.vbi. s̄.q̄ sic.vt pcurator in necessitates pauperꝫ uel vtilitates ecclesie expendendas.nō aūt in usus ppos conuertendas. ymo si in ppos vsus cōuertit committit sacrilegium si in malos incurrit iudiciū.facit.c. qm̄ in fi.16.q.i.τ.c.pastō.i.q.2.

11 Utrum decie possint pscribi. R. q̄ laici nullo mō possunt pscribere.vt eis soluantur. ꝺ p scrip.c.cām. Sed clerici si pochiā hn̄t. pn̄t de pscrip.de quarta. Si uero n̄ hn̄t nō pn̄t. Silr τ ꝺ religiosis dicendū est. ar ꝯ eos que nō.in.c.placuit de pscrip. τ in.c.cū contingat.τ.c.se.de deci.

Cui soluet qui antiquitus n̄ soluit τ nūc vlt satisfacere. R. q̄ nō ei qui pscripsit. sȝ eccl'e pochiali fm Rodo. τ Ray. Nō uerꝫ credo si eccl'e pochiali.tūc erant soluende.al' secus 12

Utrum sacerdos pochialis possit remittere decimas n̄ solitas ipi: pro. R. fm Rodo.q̄ sic i totū l' in ptē.ex quo i posterꝫ vlt abstinere τ facere debitū suū. Sȝ mihi vꝫ q̄ n̄ possit.nisi sit paup cui remittunt.ar.c.fi.16.q.i.q: cū sit pauperꝫ n̄ pn̄t in nō pios vsus ꝯuerti: Nā τ sup alimentis legatis nō valet transactō sine iudicis autoritate.l.cū hij quibus.ff.de trās. 13

Utrum laico possit ꝯcedi decia. R. fm doc.i c.ad hec.de deci.q̄ nullus ꝯctus potest iniri cū laico de decis p quē dn̄iuȝ directū l' utile transferatur in ipm̄.q: vꝫ alienatio q̄dam.vt pbatur p tex.cū glo.in cle.i.de re.ec. nō ali. Sȝ ꝯcessio ad modicū tps q̄ nō vꝫ alienatio bene pōt fieri. τ ēt ad tps vite alicuius ex cā τ cum autoritate plati fm glo.i.c.q̄zuis eo.ti.q: pp dubiū vite pōt dici modicū tps. Sȝ de hoc dicto glo.dubito pp ea que dixi.s̄.alienatio.§.18.τ potius credo q̄ nō possint ꝯcedi ad uitā alicuius nisi autoritate pape. Et hoc intelligo in laico qui laicalr viuit. Secus in laico ꝯuerso τ religioso cui cōcedi possent. fm q̄ notant doc. in.ꝺ.c. q̄zuis Ius uero decimandi nullo modo potest cadere in laico.cum sit spūale. vt i dictis.c.nō Et hoc intelligo sine autoritate pape qui solus pōt fm notata in.c.2.de iudi. τ tutus est in foro anime si ex cā hoc papa facit.al'.nō. vt notat.ꝺ.An.in.c.a nobis de deci. τ sequitur Pa. 14

Utrum laicus hn̄s in feudum decimas secura ꝯsciā teneat. R. q̄ si scit se hēre post concilium lateranen̄. qꝺ fuit celebratū.1279. τ sine autoritate pape non pōt tenere.vt notatur in.c.phibemus.ꝺ deci. Si scit se hūisse ante illud ꝯciliū: uel post. sed cum autoritate pape τ ex causa sic potest tenere. Si uēo ignorat an ante:uel an interuenerit autoritas pape:seu ex cā ltīa.tūc Ho. vt refert Io.an. in.c.cuȝ aplica.de hijs q̄ fi.a pla. tȝ q̄ n̄ pōt tenē. Idē Archi. τ Io. mo. in.c.2. de deci. li.6. Sȝ Io.an.tenet ꝯriuum qn̄ cois opi. est q̄ autoritate pape:vel ante illud concilium fuerint concesse. Que opi.mihi placet maxime.q: vnusq̄sq; in foro anime psumendus est bonus nisi constet ꝺ malo. τ ideo debet credere q̄ pdecessores sui non tenuissent nisi cum bono titulo. 15

Utrum talis laicus possit eas transferre. R. q̄ non in laicū quocunq; titulo ex quo trāsferatur dominium vtile uel directum. Et h 16

Decretu[m] 2 Ite[m] § alieni § 22
Decretalis ep[isto]la q[uo]d sit § q[ue]stu[m] i[n] p[ri]n[cipio].
Defe[n]sor q[ui]s dicat[ur] vid[e] j. h[e]r[e]tic[us] § 25

gl.i.c. p[ro]hibemus d[e] deci. tenuerit q[uod] autorita te epi posset. tn comuniter non tenetur. & bn In aliam autem eccl'a[m] vel religiosum locu[m] bene potest donare. vt in.c. cum apostolica de his que fiunt a prelato. & hoc de con. sensu diocesani. Pignorare autem non pot fm Jo. an. Sed Ho. tenet q[uod] sic & Pa. placet & mihi. vt cui plus liceat & minus.

17 Utr[um] eccl'a possit sine simonia redimere d[e]cimas ab aliquo iniusto detentore. R. q[uod] pot redimere qn ex tali pecunia nullum ius d[e] nouo acquirit. alias non licet. vt no. in.c. dilectus el p[ri]mo de sy.

18 Utr[um] liceat clericis accipere in pignus decimas detentas a laico. R. Ale. vbi.s. q[uod] sic. sicut & quamlibet aliam possessionem qua[m] laicus detineret iniuste. nec tenentur fruct[us] co[m]putare in sortem: du[m]mo[do] huiusmodi decie no[n] pateant ad alias eccl'as. sed ad suas. qr si ad alias p[ro]hibetur. vt in.c. interdicimus. de deci.

19 Quo[modo] & qn religiosi tenentur facere co[n]scientiam & predicare de decimis. vide. Excomunicatio.7.casu.44.

20. Que est remuneratio fideliter soluentiu[m] decimas. R. q[uod] multiplex. Prima habundantia fructuum. Secunda sanitas. de q[ui]bus mal'3. & in.c. reuertimini. & i.c. decime.16 q.1. Tertia bonitas. p[ri]ncipatus .16.q.7. maiores. Hoc tollit fiscus q[uo]d non accipit xps.

Deffensio

Utrum sit licita ad sue p[er]so[n]e tuitionem ne ledatur. R. q[uod] sic. vt i. l. vt vim. ff. de iusti. & iu. & ibi Bar. & Bal. & alij. in.l. sciam. § qui cum ali. ff. ad legem acquil. Et religiosis sine licentia superioris. qn licentia comode h[ab]eri non potest. s[ecundu]m Jo. de li. in tractatu de iusto bello. Ratio qr hoc competit de iure naturali. di.i. ius naturale. & quo ad actus naturales religiosi non ce[n]sentur mortui.16.q.i.c. placuit el.2.l. deo nobis. C. de epis. & cle. & e[tiam] aduersus suum superiorem potest quis se deffendere. ar.c. ex parte de accu. Et hoc nec[ess]e si ille contra que[m] se defendit iniuriose vult eu[m] ledere: qr si iuste & ordine iuris seruato, p[ro]cederet no[n] posset sine peccato se defendere. alias sic. du[m]mo do fiat defensio cu[m] moderamine inculpate tutelle. Istis.n. duobus concurrentibus.s. q[uod] sit ad repellen[dam] iniuriam & cum moderamine inculpate tutelle licet. Aduerte hic q[uod] non l[ice]t percusso repercutere etia[m] in continenti: qr hoc e[ss]et vindicta. l. non est singulis. ff. de re. iu.. nisi timeret de p[er]cussione geminata. faciunt notata per Inno. in.c. olim d[e] resti. spo.

i ca[sus]
q[uo]d di[citur] q[uod] si cle[ri]c[us] celebra[n]s & i[n]uadit[ur] iuste dimittit celebratione[m] & si d[e]fende[n]do se occidit aggressore[m] p[otes]t i[n]gnora[n]ter redire ad altare & offi[cium] p[er]fice[re] h[oc] pon[itur] i[n] c. clerici ex d[e] uita & hone[state] cleri[corum]: d[icitur] & vid[e] s[upra] homicidiu[m] 2 § 2 i[n] fi[ne]

& q[uo]d no. in su.23.q.i. facit. l.4. in p[rincipio]. ff. ad.l. acqui.

1 Utrum defensio possit tolli per papa[m] vl' p[ri]ncipem. vel lege[m] vniuersale[m]: vel municipalem. R. Albe. in.l. o[mn]es. C. de epi. & cle. q[uo]d.i dicunt q[uod] no: cum sit de iure naturali. & videtur expressum in cle. pastoralis. § pe. de re iudi. D[omi]n[u]s Gabriel de offeletis in suo tractatu tenet. q[uod] si statuto caueatur q[uod] possit procedi nulla data defensione q[uod] valeat. & p[ro] hoc facit. quia licet appl'o sit species defensio[n]is tamen tollitur in multis casibus. vt. C. quorum ap. non re. per totum. Item quia iura volunt in multis casibus nullam dari defe[n]sione[m]. vt. C. de sic. l. fi. in. fi. C. d[e] Adul. l. i ad ulteri[us]. C. de fal. mo. l.2. cum similibus. Nec ob. q[uod] defensio sit de iure naturali. qr veru[m] e[st] in defensione manuali: & de ista loq[ui]tur. d. l. vt vim: sed defensio danda per iudicem reo petenti: vel non petenti e[st] de iure ge[n]tiu[m] vel ciuili. & ideo per aliud ius tolli pot. Et hoc dicit esse verius. Albe. ibidem.

2 Utrum defensio pro rebus liceat. R. fm Inno. in.d.c. olim. & Bar. in.d.l. vt vim. & glo. & doc. in.l.i. C. Unde vi. q[uod] sic & pro rebus auferendis ne auferantur & ablatis vt recuperentur. Et hoc verum in ablatis si in continenti fit.i. anteq[uam] ad alia negotia diuertat. tex est. ff. de vi. & vi. ar. l. idem est. § cum igitur qui armatus. Et dicit Pa. in.c. significasti scdo de homici. q[uod] dicitur interuallum quando relicta prima se diuertit ad alia non necessaria. Secus si comedit vel bibit: vel congregat amicos & huiusmodi. ff. de ver. ob. l. co[n]tinuus. primo. R. ff. d[e] duo re. l. duos. § vltimo. C. Unde vi. l. i. Et cum hoc sit a iure concessum non requiritur auctoritas superioris nisi de bono consilio. nec incidit talis in excomunicationem si persona a qua aufert esset ecclesiastica etiam si in personam iniicit manum, quando alias recuperare non poterat. vt colligitur in d.c. olim. & de appel. c. significauerunt. nisi a proposito modum excedat. vt. in.d.c. oli. in fi.

Ros. bellu[m] § 8.

3 Utr[um] q[ui]libet de p[o]p[u]lo possit que[m]l[ibe]t defe[n]dere i[m]pune. R. Bar. in.l. si q[ui]s in seruitute. in fi. ff. de fur. & in.d.l. vt vim. & ibi glo. & 23.q.3.§ i. in glo. & cy. & Pe. in.l.i. C. Unde vi. q[uod] sic Consulunt tamen Bar. in.d.l. vt vim ad tollendum omne dubium q[uod] faciat sibi mandari vt ipsum defendat clamando defendite vel currite & similia. vt notat. Bal. in.d.l.i. quia tunc secundum omnes licite & impune. facit i argumentum. l. Gracus. C. de

adul. Aduerte tamen q irregularitatem nõ effugit qui pro alterius defensione aliuz occidit. De quo vide infra. Homicidium. 3.§.3.

4 ¶ Quid dr moderamē inculpate tutelle. R. glo.in.d.l.i.multum laborat. Sz Bar. ibi τ in.l.furem.ff.ad.l.cor.de sic.dicit q inculpata tutella ē id facere sine quo aliter se dēfēdere nō pōt sine periculo persone: vel rez: Unde nō debet pati q dānificet i aliquo si dānum ē irrecuperabile.alias secus .vt in.d.l.furem. Ex quo īfert q ētsi nō possuz effugere quin me pcutias nisi te iterficiaz q licite te iterficio:qz cū iniuria personalis sit maior q̄ realis.vt in. l.in seruoꝝ insi.ff.de penis.τ pp realem irrecuperabilē possum te iterficere.vt in.d.l.furem. ergo fortius ꝓ personali.facit glo.de resti.spo.olim. el primo ad fi.τ glo.in .c.significasti .el scđo de homici. Et istud tenet Glo.in .d.§.qui cum aliꝰ. Bal.vo in.d.l.i.dicit q tria debent esse vt sit moderamen. Primum equalitas vt si cū ramis:cū armis.vt.ff.vi.τ.vi.ar.l.i §.vim vi. Sed ego hoc credo verum qñ pt repellere qz paruus vix cum armis pōt se defendere amagno qui cum pugno forte cuz iterficeret.ar.3.q.i.§.tria. Secundum temporis vicinitas.qz si post esset vindicta.ꝯtra c.seditionarios.46.di. Tertium talis τ tanta quāta ē necessitas. Adde. Quartū.q itentio sua ferat vt se defendat:qz actus ex itentione nomen accipit.non ex eo quod ē per accidens.i.preter ꝓpositum in actibus moralibus. Unde duo effectus ex vno actu pñt venire.puta:proprie vite ꝯseruatio 2 inadētis occisio. Si ergo itenderet occisionem:vt finez.sic nō liceret sine peccato mortali. Si autem suā defensionem.sic denoiabit defensio:nō occisio.cum nō debeat denominari actus moralis nisi ab eo quod ē per itētionem.cuz sit eā per accēns.vt pz.5.ethi.c.4. Et sic nō erit peccatum.

5 ¶ Quid si excedit moduz. R.fz Inno. Ho. 2.d.Anto.in.c.olim cām .de resti. spo q. si excedit a ꝓposito sic tenetur đ dāno. Si āt nō a proposito sic nō tenetur ad aliquam satisfactionem.nisi forte ad cautellaz facit.l.si ex plagis.§.tabernarius.ff.ad legem acqui nec excōicationem icurrit.vt nō.in.d.c.oli. el primo.τ.d.c.significasti.el.scđo.lz Ray. dicat q est tutius.q petat absolutionem vel dispensationem.τ ē bonuz qñ comode pōt haberi. Dicit tamen.d. Anto.in.d.c. olim. q. qui i sequitur pcussorem đ facto τ vulnerauit nō debet puniri vt dolosus:sed vt culpabilis.qz iconsultus calor vicio calūnie caret.l.i.§.queri posset.ff.ad tur.3.q.3.§.nundum.tex.ē in.l.si adulteriuz.§.imperatores ff.de adul.glo.23.q.i.§.i.

Defunctus. Uide infra. Mortuus

Degradatio

duplex.q̄dam verbalis.q̄dam actualis. Et hec actualis fit sic.qñ clericus idutus vestibus sicut si in officio esset dispoliatur cū verbis ad h ꝯgruis vt habetur in.c. degradatio. de penis.li.6. Et dicit Ge.in.d.c.q actual degradatio ē executio v̄balis depositionis. ppea tenet q pōt fieri sine numero epoꝝ: sed nō v̄bal'.qz oꝫ fiat a proprio epo τ sit debitus numerus epoꝝ.vt i.d.c.in tex.τ in glo.

¶ Utrum v̄berans clicum degradatuz sit excōicatus. 1 Fuerūt opi. Sz placet mihi opinio glo.in.d.c.degradatio q verberās degradatū actualr.nō sit excōicatus.sed d̄gratum v̄balr sic.τ ē securior opinio. Dicit tñ. Pa.in.c.ad abolēdaz.de heret: verum nisi post v̄balem sequat icorrigibilitas .qz tūc pdit ēt fm vnū itellectū.c.cū nō ab homine de iudi.τ absqz alia traditione posset ꝯprimi p iudicem secularem. 2

¶ Utrum iudex secularis possit iudicare degradatum actualr. R.fm nō.in.d.c. degradatio.q ꝯ̄uius tutius esset vt traderetur per iudicem ecclīasticum.tñ ex quo actualiter degradatus ē pōt per tex.prefati capli.

¶ Utrum degradatus ꝯficiat celebrādo. R. 3 fm Archi.de ꝯse.di.4.i.c.ostēdit.q sic. Et ista ē verissima opinio.qz caracter adeo i pssus i aīa:p hoiem nō pōt aufferri. Lz gl.50. di.dixerūt ꝯtrium in.c.accedens.τ multi alij

¶ Utrū degradatus teneatur dicere officiū 4 si ē in sacris. R.fm Rodo.q sic.qđ ꝓbatur p.c.dolētes.de cele.mis.qz ex quo oībus ordinatis precipitur.τ iste ordinatus sit τ caracterem habeat lz degradatus officiuz dicere tenetur.non tamen debet dicere. Dñs vobiscum τ similia que ad dignitatem ordinis pertinent.

¶ Quis pōt restituere degradatum deposi- 5 tum. R.q solus papa.c.i.τ.2.50.di. Sic τ preses prouincie nō pōt restituere.quem dānauit.ff.de questio.l.i.in fi.

Delectatio

in cogitatione virum sit peccatum mortale. Uide.s. Cogitatio.§.2.

Delegatus

ē is cui a summo pōtifice

¶ Delegat[us] i ca[usa] sibi delegata maior e[st] ordinario de offi. dele. sane. el. 2. et de offi. ordi. pastoralis. p[er] talis vices gerit delegatis et p[otes]t co[m]pellere ep[iscopu]m rebellez p[er] s[ente]n[tia]m suspe[n]sio[n]is. l. i[n] fi. vt i. d. c. sane.

vel ordinario comittit causa. quo ad eccliasticos. Similiter dico de. imperatore τ alijs dn̄is quo ad secularia.

1 ¶ Quis pót delegare. R. q[uod] quilibet ordinarius τ q[ui]l[ibet] q[ui] ex ordinaria iurisdic[ti]óne aliq[ui]d pót

2 ¶ Quis pót esse delegatus i ecclia[s]tico foro. R. q[uod] delegatus pape nó pót esse quis: nisi sit i dignitate [con]stitutus: aut canonicus ecclie cathedralis. vt in. c. statutum. de rescrip. li. 6. τ q[uod] hēat ad minus. 20. annos: nisi ex certa scia papa cám cōmitteret nó exn̄ti i dignitate: vel minori. de offi. dele. cū vicesimū. τ de elec. cū in [con]cus. Aliorum pót quil[ibet] esse qui nó [pro]hibetur. Uerum ē q[uod] cáe spūales. vt de decimis. de iure patronatus τ huiusmodi nó possunt delegari Laicis. sed clericis tm̄. de iudi. decernimus.

3 ¶ Utrum guardiani ordinis nr̄i minor[um] τ p[ri]ores fratrum médicántium hēant dignitatē. R. Ge. in. c. nullus. de elec. glo. hic t[ame]n q[uod] sic. Et ideo possunt esse delegati pape. Fac q[uod] nó. Pa. in. c. cám. de iudi. τ i. c. cū olim. de ma. τ obe. τ Car. in cle. 2. de rescrip. τ ibi glo. Pa. tn̄ in. d. cle. 2. distinguit de priore. q[uod] aut hēt supra se in monasterio superiorem: sicut qui ē sub abbe. τ iste nó habet dignitatem. sed ille qui nó habet supra se superiorem in monasterio habet dignitatē: q[ua]muis n̄ sit perpetuus sufficit q[uod] posset esse.

4 ¶ Quid pót delegari. R. q[uod] q[ue]dam p[er]tinét ad ordinem ep[iscop]alem. vt [con]secrare. ordinare et ista delegari nó p[os]s[u]nt nó hn̄ti illum ordinem: alia oia p[os]s[u]nt delegari nisi prohibeant[ur] a iure hec hn̄tur de offi. or. quod sedem. de conse. ec. aqua.

5 ¶ Quid pót delegatus. R. Ge. in. c. p[ra]tium. de testi. ex glo. in. c. solet. de sen. ex. li. 6. que dicit q[uod] delegata ptás ē stricti iuris. τ ido id solū pót quod ē ei cómissum τ sine quo cá expediri nó pót. de offi. dele. c. i. τ. c. prudētiam. τ. l. ad legatum. ff. de procu. τ id pp q[uod] facilius expediri posset cā nó venit: nisi expresse committatur.

6 ¶ Utrum delegatus possit subdelegare. R. q[uod] delegatus a p[ri]ncipe pót subdelegare. nó. Inno. in. c. pastoralis. de offi. dele. facit. l. i. ff. de offi. eius cui mā. ē iu. τ. c. sup q[ue]ōnum. τ. c. fi. eo. ti. Et hoc verum nisi q[ua]n certū minister ium ei comittitur. Limitat Inno. i. d. c. fi. de magno ministerio. sicut p[re]dicare crucem. dispensare cum irregulari. p[e]n[iten]tiam iniungere. absoluere excōicatos τ huiusmodi. vel q[ua]n p rescripti verba comprehenditur q[uod] est electa idustria: vel fides eius. sicut q[ua]n dicit[ur]. Cōfidimus de tua idustria: vel personaliter exequaris. vel q[ua]n negotium nó ē bene expedibile p alium. Fallit in legato sedis aplice: q[ui] etiam in p[re]dcis pót subdelegare. vt i. d. c. fi. patet. Delegatus autem ab inferiore non pót nisi sit delegat[us] ad vniu[er]sitaté ca[usa]r[um]. ff. de iu[ris]di. l. cū pretor. §. i. ff. qs τ a quo ap. l. i. §. i. vel nisi hoc sibi sp[eci]alit[er] [con]cedat[ur] s[ecundu]m Jo. an. p. c. is cui. de offi. dele. li. 6. vel nisi q[ua]n vnum articulum totius cause cómitteret. cle. i. de offi. dele.

7 ¶ Nunquid poterit subdelegare non exn̄ti i dignitate: ut canonico ecclesie cathedralis. R. q[uod] n̄ vt cōiter tenetur i. d. c. statutū

8 ¶ Quid de s[e]n[tent]ia duor[um] delegator[um] discordātiū. R. q[uod] dependet ex delegante vt acceptet quā voluerit. Secus in sententia arbitrorum ex cópromisso. q[ui]a non tenet. Similiter p[re]sidētes loco pape in [con]cilio generali nisi oēs cō sentiant in actu gerendo nihil faciunt. q[ui]a vnius [con]dictio inficit totū. nó. Pa. in. c. non est de regula. τ in. c. pe. de sta. mo. Secus i sententia duor[um] ordinariorum discordantium que t[ame]n [pro] reo. nisi in causa matrimonij libertatis. τ testi τ i h[uius]modi fauorabilib[us]. q[ui]a tūc tenet [pro] actore. vt in. c. vltio. de sen. τ re. iud. intellige si agit vt matrimonium τ huiusmodi teneant. aliter valeret [pro] eo qui vt valeat agit: vel se defendit.

9 ¶ Utru[m] quis teneatur acceptare subdelegationem in casu quo subdelegare pót. R. Inno. in. c. pastoral. de offi. dele. q[uod] sic. nisi q[ua]n [con]stat q[uod] delegatus maliciose se exonerat. vt in tex. p[re]fati. c. pastoralis. nam tunc non tenetur. τ si vellet eū cogere iniusta est applo eius Secus si non constaret. Et est dr̄a inter delegatum a p[ri]ncipe τ ab inferiore. q[ui]a delegatus a p[ri]ncipe potest cogere oēs: etiam si non sunt sui fori. C. qui [pro] sua iurisdi. l. i. ff. de mu. τ ho. l. munerum. §. iudicandi: exceptis aduocatis qui alibi q[uam] in foro suo recipe iudicium nó p[os]s[u]nt cogi. C. de aduo. diuer. iudi. l. sancimus in fi. Delegatus ab ordinario non potest cogere hominem alterius fori. ff. de iuris. o. iu di. l. vltima. ff. de tu. τ cu. da. ab hijs. l. i. de offi. or. pastoralis in p[ri]n. τ in glo. p[re]fati. c. pastoralis. de offi. dele.

10 ¶ Ubi potest cognoscere delegatus pape. vide. § . Cōmissio.

11 ¶ Quando expirat iurisdictio eius. R. re integra expirat per scientiam mortis delegantis. l. eius qui in p[ri]n. ff. si cer. pe. de offi. delegatum. Item per mortem illi[us] contra quē mandatur re integra. de rescrip. significauit τ multis alijs modis. vt in. c. quoniam abbas de offi. dele. τ in multis alijs locis que omitto.

k

12 ¶ A quo pōt absoluere excoīcatos a se. vide. s. Absolutio. 2. in p̄n. et §. i.

13 ¶ Quid si delegatus n̄ vult facere fidē d̄ mādato suo. et ppea aliquis n̄ vult ei credere cū nō teneat. vt in. c. cū in iure d̄ offi. dele. et cū excoicat. R. fm doc. in. d. c. q̄ n̄ tz. q2 delegatus n̄ hz autoritatē excoīcandi. nisi qn̄ eēt sibi rebell'. et cū tal' nō sit ex iurisdictiōis defectu. nulla est excoicatio.

Dementia

Dementia si est pseuerās excusat a clpa quantū ad factū in ipa cōmissū. 15. q. i. aliquos. 32. q. 7. quēadmodū. et ab irregularitate. vt in cle. vnica. de homici.

¶ Utrū qui aliū fuit demēs possit pmoueri ad ordines. vide. s. Corpore viciatus. §. 7

Demoniacus

Demoniacus an possit pmoueri. vide. s. Corpore viciatus. §. 8

¶ Quō in dubio possit pbari an qs sit demoniacus. R. q̄ si p. 30. dies carnibus indifferēter vesci cogatur. et maxime edinis que d̄mones puocant. vt hētur in. c. 2. 7. q. 2. i tex. et in glo. si nullā sentiet lesionem appebit q̄ non sit demoniacus.

Denūciatio

Denūciatio q̄truplex. pa euangelica. q2 ab euāgelio sūpta Math. 18. et requirit. 6 Primū q̄ sit frater. s. xpian'. ii. q. 3. ad mēsā lz infidelis posset denunciari si contra legē nature: vel c̄ legē eorū in moralibus offēdit q2 papa hz iurisditionem in eos in istis casibus. de quo. j. Judeus. §. 27. al' non. Secundū q̄ p̄cedat secreta monitio in qua vt emēdet l' desistat obsecrandus est. Terciū q̄ peccatuz non sit oio occultuz: sed q̄ possit pbari p testes. q2 si eēt oio occultuz non hēret locū. et sequitur Pa. in. c. nouit. de iudi. 2. q. i. si peccauerit. ymo si ēt vnus solus testis eēt non posset denunciari ad penitentiam imponendam. Quartum q̄ si non desistit: vel emendat se ad eius monitionem adhibeat testes qui sciunt. vel cum quibus possit eum conuincere. Quintum q̄ si se non corrigit dicatur prelato et denuncietur. Sextum q̄ pbet se eum bis monuisse. vt. j. dicam.

¶ Utrū quilibet teneatur ad supradictam denūciationem. R. doc. cano. in dictis. c. nouit. et si peccauerit varie loquuntur. Sed videt mihi dicen̄ p cōcordia. q̄ si loquamur put est solum fraterna correctio. sic tene opinionē Archi. in. d. c. si peccauerit. q̄ est oibus d̄ p̄cepto. fm q̄ dixi. s. Correctio fraterna. Et ista correctio solū pcedit ab actu caritatis. et ista ppe n̄ dr̄ denunciatio euāgelica. nec requirunt supradicta. Si vō loquamur de denūciatōe ppe euangelica. et tc̄ distinguo fm Inno. in. d. c. nouit. q̄ aut loquimur de peccato ppetrato qd̄ recipit augmentū: vl' multiplicatōez: seu cōtinuatiōez mali. et ēt de ppetrando. et sic glz q credit se eā posse pficere sine graui detrimento. puta. q2 n̄ oporteret eum desistere a negocijs suis: l' incurrē inimicitiam: vel aliud piculū tenetur de pcepto. 22. q. 5. c. hoc videtur. Nō vez intelligo qn̄ talis est platus p quē finis huius denunciationis obtineri possit/ qui est vt l' ille emēdet. nā si vellet ad aliud pcedere platus peccatore emendando se. n̄ pōt de iure fz doc. in. d. c. nouit. q2 p istā viā n̄ q̄ritur nisi pnia peccati. l' si corrigi n̄ vlt ad terrorē alioz excoicet et tal' puideatur q̄ ceteri timeāt. Si uero tal' n̄ sit plat': l' nō possit sin̄ graui damno eā pseq: sic nō tenet nisi solū q ex offō hz. cui d̄i. 83. di. Error cui n̄ resistit approbatur et c̄. cū silibus. Si uero loq̄mur d̄ peccato perpetrato qd̄ nō hz cōtinuatōez. sic dico q̄ soluz tenent q hn̄t ex officio. Nō q2 hoc pcedit ab actu iustie ad instruendū alios p exemplū. qd̄ qdē ptinet ad supiores. ii. q. 3. p̄cipue. et. 23. q. 4. duo ista.

¶ Utrū denunciationem euangelicā sēp debeat p̄cedere admonitio. d̄ qua. s. dictū est. R. q̄ si peccatum est publicum nulla requiritur monitio fm Archi. in. d. c. si peccauerit iuxta illud. peccantem coram oibus argue. 45. di. sed illud. Si vero peccatuz est occultum. et tardatio denunciationis inferret nocumētum pximo tpale vel spūale: puta. traditio ciuitatis. heresis infectio: et huiusmōi similiter sine monitione d̄nunciabitur. nisi constet q̄ ad eius monitionē desistet. Nam quilibet debet corrigi vt si pōt eius fama n̄ ledatur. Si vero non sit nocumentum proximo nisi ipi peccanti solum. debet p̄cedere duplex monitio. vna per monentem solum que p iuramentum ipius habet pbari. Alia per monentem et vno teste vel duobus. et p ipos pbatur. Limitat R. in. 4. di. 19. ar. 3. q. i. qui concordat cum supradictis. nisi pbabiliter crederet non pficere per secretas monitionem. sed potius ille irritaretur contra corrigentem. et p̄minitus subterfugia q̄reret vt corrigi non posset. iuxta illud pv. 9. Noli arguere derisorem ne oderit te. qa nō debet tunc monere. al' sic.

¶ Qui admittunt ad hanc euangelicā denunciatōem. R. fm glo. i dc̄is. c. si peccauerit. et nouit. q̄ admittunt oēs īfames. mulieres minores. nisi pmaneāt i crimine. filij etiā ad

testificium. Limitat Inno. in. d. c. nouit. si so
lu pn̄a de crimine q̄rit. vt d3 fieri in ista. τ n̄
aliquod tp̄ale nec directe: nec icidenter. q2
tūc n̄ĩ legiptimi testes admittunt fm eūdē3.
Inno.
4 ¶ Utrum sit ordo iuris seruandus in ea. R̸.
fm Inno. in. d. c. nouit. q̄ non ar. c. i. de do
lo. τ contu.
5 ¶ Scd̄a dr̄ canonica q̄ a canonibus iuēta ē
q̄ in̄ h3 ortū fm Inno. a lege veteri. Et ista ē
duplex. Quedā sp̄āl' ꝯpetens illi soli cuius
interest habere bonū p̄latum. τ fit vt qs de
beneficio ammoneatur. τ requiritur trina
monitio secundum communiter doc. τ facit
glo. 2. q. 7. c. quapropter. Alia est generalis
τ publica. Et hec secundum Inno. etia3 lo
cum habet in criminibus perpetratis si cri
mina recipiunt augumentum propter mul
tiplicationem actuum: vel propter cōtinua
tionem iniurie. alias non: nisi solu3 de per
petrandis. τ de hac habetur de iure iuran
do. c. quemadmodum. in fi. Quo vero ad
perpetranda habetur de despon. impu. c.
ad dissoluendum. 22. q. 5. hoc videt̄. τ non
d3 in ista generali precedat secreta monitio
secundum glo. in. d. c. ad dissoluendum.
6 ¶ Tertia dicitur iudicialis. Et hec est duplex.
Queda3 publica que. s. competit ex officio
puro in qua non requirit̄ monitio. sed iudex
ex officio suo τ per denunciationem suoꝝ
officialium in ea procedit. τ habet locum
tm̄ in notorijs. vt in. l. ea quidem. C. de accu.
Et solum iudex qui habet merum vel mix
tum imperium tales denunciatores consti
tuere pōt. vt in. l. i. §. quies quoq3. ff. de offi.
pre. vi. Quedam priuata que competit leso
pro suo iteresse. Et ista qn̄q3 in foro ciuili τ
de plano expedit̄. etiam si non precessit mo
nitio. vt qn̄ ille qui proponit nō pōt agere.
pn̄. quia seruus: vel potestati alterius subdi
tus. insti. de hijs qui sunt sui vel alie. inr̄. §.
pe. ff. de offi. pre. ur. l. i. §. quod ait. Et idem
dic de religiosis conquerentibus de iniustis
grauaminibus suorum prelatorum. Ite3 d̄
hijs que spectant ad forum venale vt iusto
precio vendant̄. Idem de rusticis opp̄ssis.
In foro autem canonico requit̄ triplex mo
nitio fm Ho. τ cōiter doc. in. d. c. nouit. sed
Pa. ibidem t3 sufficere binam. sicut in euā
gelica. Et hoc credo verum q̄ d3 precedere
monitio: nisi timor ipediret eam. Et l3 iudex
ecclesiasticus indistincte admittat d̄nunciatio
nem euangelicam. nō tm̄ istam: nisi qn̄ crim̄
ē ecclesiasticū de sui nā: vel rōe pacis: vel iura
mēti: vel crimen notorium nō audit̄ i foro
seculari: vel qn̄ ē miserabilis p̄sona q̄ eā p̄
ponit. Itē qn̄ pp potentiam se nō pōt iuuar̄
i foro seculari. q2 ei9 dn̄s vl' tirānus. Et hec
differt ab euāgelica. Primo q2 nō admittit̄
nisi ille cuius interest. Itē ille cuius iterest n̄ re
pellit̄ p̄textu crīs. Item in ista non recipiun
tur. nisi legitimi testes. Itē i ista n̄ solū requit̄
vt corrigat̄ peccatū vt i illa. sed ēt vt reo resti
tuatur τ lesus seruetur indemnis. Item in
ista proceditur iudicialiter. Unde danda ē
in scriptis fienda litis contestatio. τ senten
tia in scriptis ferenda. non in illa. l3 ista ex
pediatur de plano. τ ideo dicitur iudicial'.
quia in iudicio fit τ iudicialiter proceditur
l3 non vsquequaq3. In illa vero nō. Et de
hoc vide Pa. in. d. c. nouit diffuse.
¶ Quomodo formabitur libellus: seu d̄nū 7
tiatio in ista iudiciali. R̸. secundū Inno. i. d.
c. nouit. sic. Domine iudex. talis tenet librū
meum contra conscientiam τ in periculu3
anime sue cum ad me pertineat. Ideo peto
officium vestrum vt cogatis eū ad peniten
tiam τ restitutionem.
¶ Quarta dicitur regularis. q2 fm diuersas 8
religiones τ religiosoꝝ ꝯstōnes expedit̄ τ
p̄cedit simpliciter τ de plano. τ nō pōt ap
pellari fm Io. an. facit. c. reprehensibil' de
ap. Et ad istas vltimas nemo obligatur: ni
si quando a suo p̄lato cogit̄. vt īfra patebit.
¶ Utrum teneatur quis denūciare alicui ei9 9
peccatum quod ipse qui cōmisit ignorat̄. vi
de. s̄. correctio. 2. §. 6.
¶ Utrū p̄lato p̄cipienti denūciādū peccatū 10
alterius teneat subditus obedire nisi serua
ta forma euāgelica. R̸. si peccatū ē publicū:
vel in nocumentum p̄ximi tiētē. dic q̄ sic. vt
s̄. p3 in principio. Idē dic quando non spe
ratur correctio: l3 non sit in nocumentu3. vt
supra dictū ē. §. 1. Si vero peccatū non ē ad
nocendū p̄ximo τ occultū τ sp̄atur correc
tio si secrete corrigat̄. vt cōiter d3 p̄sumi ni
si sint signa p̄babilia in ꝯtrarium. tunc dico f3
Ri. vbi supra q̄ publicā denunciationē d3
p̄cedere secreta monitio ex p̄cepto diuino
ꝯ qd̄ p̄latus non pōt p̄cipere: nec subditus
obedire: τ si fr̄ se corrigit debeo desistere a
publica denunciatione. Et sic intellige. 2. q.
1. si peccauerit. 2. q. 7. accusatio. Ita ex p̄cep
to dei teneor si possum sine detrimento bo
ni spiritualis illius quem corrigo famam ip
sius non ledere: quia preciosior q̄3 tempo
ralia τ valet ad bona temporalia. vt de te
sti. c. testimonium. τ de exces. pre. inter dile
ctos. Item ad bona spiritualia: quia multi
timore infamie a peccato retrahunt̄ q̄ qn̄ se ifa

matos ꝯsiderant. sine freno peccant. Un̄ gl. sup illud Mat. 18. Uade ⁊ corripe eū ⁊c. dicit. ne publice correctus verecundiā pdat: q̄ pdita in peccato remaneat. Secretam autē denunciatōez nō est necesse p̄cedat monitō Et iō siue secrete monuerim: siue non: siue secrete correxerit se ad meam monitionem siue n̄: tenetur secrete denunciare p̄lato p̄cipienti. q2 valet ad p̄cauenda peccata recidiuij. nec est in fame f̄ris p̄iudiciū si talis ē p̄latus. q̄lis eē dz. Nō est. q2 q̄libet tenet obedire suo p̄lato i hijs q̄ ptinent ad cor offiū ⁊ ⁊ nō sunt ꝯ deū l' aiam: s3 sic obedire n̄ est ꝯ deū. ymo f̄m deū ⁊ intētionē euangelicā. i qua nō solū dn̄s intendit peccatorē corrigere. s3 ēt correcto de recidiuio p̄cauere. q2 nō est opus valentibus. Mat. 9. ⁊ sic prelatos medicos voluit eē. Est etiam de hijs que p̄tinent ad offiū p̄lator. Un̄ Ber. li. de dispēsatione ⁊ p̄cepto. c. 5. dicit. Regularis p̄fessio q̄ se minor sponte subdidit maiori eque alligat. ⁊ cois equidē pacti reor vtrunq3 necessitate teneri: vnū fidelis cure. alter fidel' obie. Cura aūt nō est nū ad curan̄: s3 ēt ad p̄seruādū a peccato. qd fieri n̄ pōt: nisi peccator correctus in quo est p̄nitas derelicta cognoscatur. nec pōt cognosci nisi per te q solus nosti. ergo teneris dicere ad bonū f̄ris tui. Un̄ videmus q semel lapsus in peccatū carnis facilius relabitur. ymo vix retinetur h' snie est Aug. sup leui. 5. c. ⁊. 22. q. 5. §. hoc vr̄. Jtē Gual. in sū. Guli. de mara. ⁊ coiter oēs doc. ordinis nostri. ⁊. S. Tho. in quol'. Si tn̄ p signa ualde p̄babilia ⁊ p̄sūptōnes quasi violentas crederetur q p̄latus ex illa denunciatione fratrē infamare vellet. tē crimen occultū fratris iā veraciter correct' sibi denūnciari non debet. Et hec que de denūciatione publica dixi vera sunt f̄m. S. tho. 2a. 2e. q. 33. ar. 7. in grauibus peccatis. non i leuibus que fame non derogant. Nec ob. hijs dictū Aug. in regula qui dicit. q peccatum fratris p̄us dz ondi p̄posito q̄ testibus q2 vt dic' Ri. vbi. s. q2: ibi loq̄tur f3 q p̄positus est singl'aris p̄sona q̄ pōt ⁊ dz p̄desse magis q̄3 alius quil3. s3 ondere p̄lato tāq3 eccle. i. sicut in loco iudicis residenti dz seq testium inductionem. vt dictum est in p̄ncipio huius. c. Sic fuit expon. tho.

ii ¶ Quid de eo q iurauit denunciar' omne crimē qd sciuerit. R. q tale iuramentū debet interptari vt denunciet mō debito. facit. c. ex parte tua. de cle. non resi. cum similibus. Et ideo si loquimur de denunciatōe publica. sic n̄ pōt. nisi p̄mo monuerit peccātē. Secundo q possit p̄bare ei' dcā. Tertio q monuerit eū p̄nte vno l' duobus p quos possit p̄bare monitōem. ⁊. 4. q noluerit se ꝯuertere. q2 istis deficientib' si reuelaret faceret ꝯ ius diuinū. ⁊ sic peccaret mōtal'r. vt nō. theo. ⁊ canoniste. marie i. d. c. si peccauerit. Nō lita ver de oī peccato occulto qd n̄ h3 nocere p̄xio. vt dcā est. s. Si v̄o loq̄mur d denūciatione secreta fienda p̄lato. tē dic q tenet siue p̄bare possit siue n̄. siue monuerit idistincte. si mō p̄latus sit q̄lis eē dz. al' n̄. vt puta. q2 crudelis. q2 bestialis: l' diffamator ⁊ h' mōi. q2 i tali n̄ dz nisi vt p̄ius p̄r orando. monendo caritatiue iducendo f̄rem ad corrigen̄. ⁊ si n̄ pōt dittat eū deo. ⁊ apte p̄batur in. d. c. si peccauerit.

¶ Quid si iurauit l' p̄misit n̄ denūciare. R. ii
q si itēdebat qn̄ p̄misit l' iurauit q ēt ad p̄ceptū supioris. l' ēt sn̄ p̄cepto supioris i pēo cōmittēdo n̄ reuelare. mortal'r peccauit p̄mittēdo. ⁊ tenet. n̄ obstāte iuramēto ⁊ p̄missione denūciare i casu i quo denūciatio cadit sub p̄cepto. Jn alijs aūt casib' i q̄bus ē d ꝯsilio n̄ tenet s3 bn̄ pōt dnūciare. n̄ obstante tali iuramento. l' p̄missiōe siue peccato. f̄m nō. 22. q. 4. i multis capitulis.

¶ Utr epo l' alio supiōe p̄cipiēte vt q̄l3 q scit iij
qs fecerit tale furtū teneat reuelare sub excoicatōe late snie. sit reuelan̄ qcq̄d aliquis scit? R. vt colligo ex sup̄dictis. ⁊ p ea q̄ dicā. j. Jnq̄sitō. §. 1. q aut eps h3 ifamatū aliquē d aliquo. ⁊ q2 n̄ plene p̄b3 admonet vt q scit dicat. tē idistincte tenet dponere qcq̄d scit. l3 n̄ p̄cesserit monitio ⁊ l3 n̄ possit p̄bare. q2 tē n̄ venit vt dnunciet: sed vt testificet d eo qd scit. fac. c. i. d testi. co. ⁊ qd ibi nō. Fallit h̄ in p̄entibus ⁊ filijs q nec ēt volētes ad testimoniū aduersus se iuicē admittunt. tex. est i. l. p̄entes. C. d testi. ⁊. 4. q. 3. §. itē p̄tes. Et inteligitur solū d ascendētibus ⁊ de dscentib': n̄ de collateralibus. f̄m glo. in. d. §. itē. Nec ēt debēt ꝯpelli vxor ꝯ vir. nec socer aduersus gener. p̄uignū. sobrinū. sobrinā. ⁊ ex sobrinis natū. ⁊ eos qi p̄ori gradu sūt. vt. 4. q. 3. §. itē. l. iul'. ponit i. l. lege iulia iudior publicor. ff. de testi. vbi dic' glo. sobrini ⁊ sobrine sūt q ex fenis. puta ꝯsobris descendūt. sic ꝯ sobrini qi ꝯsororini. vt ir' sti. d gra. §. 4. ⁊. 6. Hoc lito qn̄ p̄cedit crial'r. secus si ciuil'r. vt. j. Familia. §. 7. Si aūt n̄ extat ifaia ꝯ aliquē s3 in gn̄ali inq̄rit qs fecerit tale qd. vt fit coiter. sic tenet talē admonere. f̄m ordinē euangelicū vt p̄uideat ⁊ emēdet qd fec' ⁊ satisfaciat epo p̄cipienti. al' si noluerit tē si pōt p̄bare tenet reuelare. al' erit excoicatus. s3 si p

hic p̄m̄ cāus nadit cū ꝛc. s. qñ depositarius se obtulit cū ꝙ videat depositū factū grā depositarij. ita dr. pan. ī c. bona fides de depo.

pbare ñ posset ñ tenet. Ita tz glo. i. c. sacerdos de pe. di. 6. ꝛ. 6. q. i. c. si oia. ꝛ. q. 2. placuit. ꝛ d. c. si peccauerit. 2. q. 7. plerunqz. facit. c. si sacerdos. de offi. or. Et rō est. qꝛ tē requirit vt denunciator: ñ vtrellus. Qd nō. qꝛ sepe veit in pratica. Et p hoc īseri Jo. de pla. insti. de pub. iudi. ꝙ puniēs illū q scit aliquē comisisse crimen lese maiestatis: qꝛ non denunciauit. cū pbare ñ posset ꝙ tenetur ei ad omne dānū. Et idem tz Bal. i quodā ꝯsilio: qd icipit. Quāq̄z allegata sint multa. Vñ qñ dr q scit: intelligitur de scia pbabili. l. q accūsare. C. de eden. fac. l. nsis. C. de calū. Si tñ esset talis ꝑlatus q secrete puidere vellet. deberet sibi secrete tāq̄z prī dicere. 22. q. 5. c. hoc vr. Sz cū coiter requirāt vt pcedant iudicialr. ñ tenet nisi de eo qd pbare pōt. Et fz hoc lita qd ī. dicā. Furtū. §. 41. ꝛ vide quod dicaz. ī Familia. §. 8. Ros. Resti° 3 §. Itē fallas

Depositum

est qd custodiendū alicui datū est. vt ff. de po. l. i. in pn.

1 ¶ In quibus ꝯsistit depositū. R. glo. in. c. bona fides. eo. ti. ꝙ in rebus mobilib⁹ ꝛ se mouentibus, nisi forte vbi a pluribus res q̄ ē in ꝯtrouersia p sequestro deponitur. vt in. c. exiata. de iudi. ꝛ in. l. i. ff. depo.

2 ¶ Utrum dñium ꝛ possessio transferatur i depositariū. R. ꝙ ñ. sz remanet apd deponētē. d. l. licet.

3 ¶ De qua culpa tenetur depositari⁹. R. ꝙ rlr ñ tenetur, nisi de dolo ꝛ lata culpa. qꝛ coiter fit grā deponentis tñ. vt pz i. d. c. bona fides ꝛ. d. l. i. §. vltio. Sed in duobus casibus tenetur ēt de leui. Primus si mercedē accepit p custodia. d. l. i. §. si qs fuū. ꝛ. d. c. bona fides. Scd's si ꝯuenit vt teneret. d. l. i. §. si ꝯueniat. vbi dr ꝯtctus ex ꝯuētione legē accipiunt dñ mō ñ ꝯueniat vt ñ teneat de dolo. qꝛ hec cōuentio est ꝯ bonos mores ꝛ ꝯ bonā fidem ꝛ iō ñ est sequenda. d. §. si ꝯueniat. Et in tribus casib⁹ tenet de leuissima. Prim⁹ si cā depositarij apud eū sit res deposita. Secund⁹ si deposito se obtulit. intelige qñ diligentissimū exclusit. Tertius si ꝯuenit. vt i. d. l. i. §. sepe euenit. De casu fortuito non tenetur. nisi fuerit in mora restituēdi, l'ex pacto ꝯuenērit. d. c. bona fides. Ros. §. 5.

4 ¶ Utrū eccl'a teneat p deposito facto ꝑlato ecclesie si ꝑijt. R. ꝙ ñ. vt pz in. c. i. d depo. nisi sit versū in vtilitatē eccl'e. vt ibidē. Secus si factū fuisset ꝑlato cū ꝯsensu capli. ꝛ alijs solēnitatibus q̄ requirunt vt obligetur eccl'a. qꝛ ē factū eccl'e dpositū tunc. ꝛ sic tenetur. Alij tñ tenēt. ꝙ si dpositū sit factū apd sacristā deputatū ad custodiam vasorū ꝛ deposito rū a ꝑlato ꝛ toto caplo: eccl'ia tenet. vt i gl. in. c. i. eo. ti. Silr qñ ꝑlatus ē ꝯsuetus bn̄ admistrare ꝛ gubernare bona eccl'ie ꝑsumetur in vtilitatē eccl'ie ꝯuertisse. Ita dicit Archi. in. c. hoc ius. 10. q. 2. ꝛ Bar. in. l. ciuitas ff. si cer. pe. ꝛ latius per Bal. in aut. hoc ius. C. de sacro san. ec. Ros. §. 5.

¶ Sed qs pbabit dsum i vtilitatē eccl'ie. R. ꝙ ille q dic. l. ei q. ff. de pba. fm Inno. i. d. c. i. ꝛ dicit spāle hoc i deposito ꝛ i mutuo. vt i d. aut. hoc ius. §. is creditor. 10. q. 2. Sed in deposito nō credo ego verū nisi qñ p eius satisfactione oporteret vendere res imobiles eccl'ie. sed qñ pōt satisfieri de fructibus nō oz pbare dsum i vtilitatē eccl'ie. vt in. d. §. is creditor. Silr nec in alijs ꝯtctibus. excepto mutuo. vide opi. diuersas i. c. qbusdam de fideius. 5

6 ¶ Utrū depositarius possit res suas ꝑponē depoitis qñ ābas saluare nō pōt. R. fm distinctionē positā ī. Cōmodatū. §. 16. Et lz. d. c. bona fides. videat velle eum eē i dolo si casu aliquo h3 saluas suas depositus ꝑdita. itellige verum quo ad presumptionem que cessat in foro anime.

7 ¶ Quid si depoitū reddat sed deteroratū. R. ꝙ tenetur qꝛ redditum nō fit. vt dicit tex. in d. l. i. §. si res depoita. Qd intellige si dolo deterioratū sit: l'ēt culpa. qñ de culpa tenebatur qꝛ tē tenet restituē: l'totā extiationē si deterioratio tal' sit ꝙ iutile factū ē deponenti: aut si non. saltem quāto deterius. ar. eorum que nō. in. l. i. in prin. ff. de edil. edic.

8 ¶ Quid si heres aut alius distraxit depositum factum mortuo. R. ꝙ si dolose fecit tenetur: si autem ignorans rem depositam ꝛ bona fide distraxit non tenetur nisi de eo qd ad eum peruenit. Similiter dic in comodato. vt in. l. i. §. vltimo. ꝛ. l. sed ꝛ si non sit heres. ff. eo. ti. Qd si minus vendidit: vel ꝑtium nūdum exegit sine dolo: tunc actiones tantum prestabit deponenti: aut comodanti. vt in. l. 2. ff. depo. Si vero rem posit redimere ꝛ prestare. nec velit. non caret culpa. i. dolo. vt. l. plane. ff. depo. iuncta. l. dolus. ff. man. Et ideo tenetur. Ros. §. 19. ꝛ vide. ibi

9 ¶ Utrum depositor possit reuocare depositum semper qñ vlt. R. ꝙ sic. d. c. bona fides etiam si deposuisset t sibi redderetur certo tempore. vt in. d. l. i. §. si deposuero.

10 ¶ Utrum semper sit reddenduz depositum quando petitur. R. ꝙ rlr sic. ar. d. §. si deposuero. ꝛ. d. c. bona fides. ymo denegans cōmittit furtum ꝛ condemnatus suo nomine

Ros. [illegible] ī mutuo ē qꝛ ꝑlati sūt ꝑnri ad recipiēdū mutuū et feneratōes [illegible] ... si [illegible] ... bona ecc. alieēret: fuit ꝯ merito. his casib⁹ obuiādū. h. pan. i. d. c. i. de depo.

efficit īfamis. C. depositi. l. q̄ depositū. Et nō. suo noīe. qz si ꝓcuratorio. tutorio. curatorio vl' defensorio noīe ꝯdēnet̄ n̄ efficit īfamis. vt in l. furti. §. si q̄s alieo. ff. de hijs q̄ no. īfa. Fallit tñ h̄. s. q̄ teneat̄ reddē i. 4. casib⁹. Prius qñ q̄s gladio deposito efficit furiosus: ⁊ sic eū petit. n̄ tenet̄ ēt si iurasset sp̄ reddē qñ petet. 22. q. 2. ne q̄s. Secūdus si dpōnēs post dpositū fuit deportat⁹ ⁊ bōa eı⁹ publicata fuit. qz i publicū deferen̄ ē. dpositū: n̄ ei q̄ dposuit. vt. l. bōa fides i pri. ff. dpo. Terti⁹ qñ fur ⁊ dn̄s ꝯcurrūt i petitōe: qz dn̄s ꝓponit̄. d. l. bona fides. Quart⁹ qñ fur dposuit ap̄ dn̄z cui surripuit: vl' ap̄ ꝓpetariū. vt i. d. l. bōa fides.

11 ¶ Utrū cā ꝯpēsatōis possit retineri dpositū. R. q̄ n̄. vt i. d. c. bōa fides. Et ē singulare i dposito: lz i alijs sit secus. p̄ rl'az. 32. q. 7. dn̄s. Qḋ ver̄ ē de ꝯpēsatōe directa: sz d ꝯpēsatōne idirecta loquendo bn̄ pōt fieri i ꝯsciā simplr̄ d q̄buscūq3. vt s. Cōpēsatio. §. 2. lz quo ad forū ꝯtētiosum foret distinguendū ꝓsertim qñ dolose denegat facere debitum.

12 ¶ Utrū depositari⁹ possit vti re deposita. R. q̄ n̄. al' cōittit furtū. vt. l. q̄ furtū. ff. de condi. fur. Fallit h̄ i duobus cāibus. Prius si pecunia n̄ obsignata deponat̄. l. qui⁹. ff. dpo. Sec⁹ si signata. l. si sacculū. ff. depo. Et idem dic de q̄buscūq3 q̄ ꝯsistūt i nūo. pōdē ⁊ mēsura. eadem rōne. Secūdus si putauit dn̄m ꝑmissurum. ff. de fur. l. qui re. in prin.

13 ¶ Utrū aliq̄s possit rē suā ap̄ aliū depositā furti accipe. R. fz. S. Tho. 2a 2e. q. 66. ar. 5 q̄ nō. qz grauat depositariū ad restitueñ. vl' se ondeñ immunē. ⁊ iō si facit tenet̄ eū releuare. Qḋ ver̄ ītelligo nisi ipse depositari⁹ sciuisset rē depositā iniuste detentā a deponēte: vl' nisi vero dn̄o eā petēte sil'r eāz vsurpatore eā sibi denegasset: qz cū iniuste eā teneat vide tur q̄ sine peccato furti possit sibi auferri. ar. l. ancille. C. de fur. ⁊. l. bona fides. ff. depositi.

14 ¶ Cui credeñ ē qñ depositū nō ē ōnsum d positario: seu tabernario: vt puta. qz deposuit bursā: vl' sacculū plenū. tñ nō ōndit quid erat intus ⁊ quātū. R. Math. in cle. ne in agro. de sta. mo. i. §. sane. q̄ nō credet̄ depo nēti nisi probet: nz stabit eius iuramēto. qz iuramētū nō dat̄ nisi qñ ꝓcedit semiplena probatio. vt i. c. si. qḋ metus cā. vide infra Nauta. §. i.

15 ¶ Quō teneat̄ tabnari⁹ ⁊ nauta ⁊ huiusmodi de hijs q̄ deponūt ap̄ eos. vide. j. Nauta in prin.

16 ¶ Ad q̄d teneat̄ deputatus ad custodiam libroꝝ. vide supra. Custos. in prin.

Derisio fz. S. Tho. 2a 2e. q. 75 ē cū aliq̄s malū alicui⁹ ꝑsone vl' defectū i ludū vl' risū pōit vt erubescat ⁊ verecūdet̄. Et ꝓpterea differt a ꝯuicio seu ꝯtumelia. qz sicut finis ipsius est vt tollat hōrem. sic deridēs itendit vt erubescat. Fit āt derisio i verbo cachio. ⁊ sic ē derisio. Aliqñ fit naso rugato. ⁊ sic ē subsanatō Aliqñ sciis. ⁊ sic ē illusio. tñ in fine idē sunt. vt nō. gl. sup ps. q̄ hītat i celis irridebit eos.

1 ¶ Utrū sit mortale peccatū. R. q̄ s. ibidem q̄ sic qñ irridēdo oio ꝑuipēdit aliquē ⁊ taz vilem existiat vt de eius malo nō sit curañ sed sit ꝓ ludo hn̄dū: ⁊ tāto grauius quāto magis tenet̄ reuereri eū. Uñ irrisio dei ē grauissimū peccatū. Secūdū locū tz irrisio sc̄orū ⁊ sacroꝝ. Tertiū pentū ⁊ ꝓlatorū. ꝓpter cham fuit maledictus. 2. q. 7. sn̄ia. 15. q. 5. c. i. Quartū iustoꝝ q̄ grauis ē qz multi a bene agendo retrahūt̄. Irridē aūt de malo ꝓximi i quātū ē leue seu puū ⁊ sine nōbili vilifica tōe ꝓximi vel ꝑturbatiōe erit veiale pctīn fm Ale. 2a 2e. ti. de drisione.

Desperatio ē qñ ex fl'a extiatōne pp̄ peccata q̄ fecit: vel bona q̄ oisit despat d dei mīsicordia. credēs deū nolle vl' n̄ posse sibi pcē: vl' i gratiā recipe.

1 ¶ Utrū sit grauissimū petōꝝ. R. q̄ ex parte nr̄a ē grui⁹ q̄z odiū dei. qz p̄ spez reuocamur a mal' ⁊ itroducimur ad bona ꝓseq̄nda. iō sblata spe hoies ifrenate labūt̄ i peccata. ⁊ a bonis retrahūt̄. Uñ glo. sup illud. puer. 24. si despaueris. Nihil execrabili⁹ despatione quā q̄ hēt ⁊ i gn̄alib⁹ hui⁹ vite laboribus. ⁊ qḋ pe⁹ ē i fidei certitudine ꝯstātiā pdit. ⁊ Isi. de sum. bo. Perpetrare flagitiū aliqḋ mors ē. despare ē descēdere i ifernū. Qdū tñ dei qḋ ꝓuenit ex eo q̄ volūtas hois diuine bonitati ꝯriat̄ fm se ē grui⁹ petīn. sili' isā dlitas. Et itellige q̄ ē grauissimū petīn qñ hō scient̄ ⁊ aduertēt̄ tz q̄ deus nolit parcē peitētib⁹ ⁊ grām dare redeūtib⁹: qz sicut mot⁹ spei q̄ ꝯformit se hēt ad extimatōz vāz laudabil' ē ⁊ meritori⁹. sic motus oppositus. s. despatōis q̄ se ꝯformat extiatiōi falsē d deo ē viciosus ⁊ mortale petīn ⁊ grauissimū. secus si despatio esset in subito ⁊ indeliberato motu: cū aliquotiens ex cōplexione nē causet̄. qz esset veniale: vl' nullū peccatū. hec ex Tho. 2a 2e. q. 20 ⁊ Ale.

2 ¶ Despatio aliqñ ꝓuenit ex accidia. qz pp̄ tristiciam quā ꝯcipit erga bonū despat posse p̄ se vl' p̄ aliū illud ꝑficere. Aliqñ ꝓcedit ex luxuria q̄ hō deditus delectationibus vene

reis fastidit bona spūalia ⁊ nō spat ea q̄ bona ardua. Aliq̄n ex auaricia q̄ hoīem q̄ h̄et multa restitue ligat vt despet. Aliq̄n ex nature ꝯplexiōe: quia homo malēconicus incidit in eam.

3 ¶ Utrū sit de aliq̄ desperandū ī hac vita. R. q̄ nō. c. nemo. de pe. di. 7. 26. q. 6. c. ab eis q̄ ipre. ⁊ c. si presbr. ⁊ c. agnouimus.

Detractio ē aliene fame per occulta v̄ba denigratio. Et dr̄ occulta respectu eius de q̄ dr̄. q: in ei⁹ abſētia ꝓferunt. Et differt ſm Tho. ſa ſe. q. 73. a ꝯtumelia. q: ꝯtumelioſus ꝑ apta v̄ba deā ī faciē intendit derogare honori. Detractor v̄o in abſētia ꝓximi eius famā ledit. Et ſic p3 q̄ ī modo. quia iſte occl'te. ille apte. ⁊ ī fine differt: q: iſte famā. ille hōrem auferre itendit.

1 ¶ Quot mōis fit detractio. R. ſm Ale. ſa ſe tractatu eo. q. 7. mōis. Prīus ē occultatiu⁹ q̄n qō cēt manifeſtañ neceſſario ad hōrem ⁊ ſalutē aiarū ñ v̄lt ꝓpalare. Uñ Gilbtus. Grauis igr rapacitas. cū verā alterius gl'az ⁊ ſi mēdatio ñ corrūpis ſilētio ꝑteris. Sc̄s dus ē negatiuus. ſ. cū negat ſciēt alterius bonū. ſ. dicēdo. ñ ē vep̄ q̄ tal' ſit bonus. Terti⁹ ē depuatiu⁹. ſ. cū dicit bonū factū: ſed mala ītentōe: ſeu q: ſecuta tot ſcandala ſūt ⁊ hu⁹ mōi ꝯ illud. ii. q. 3. c. Ubi q̄ dicit̄. ⁊ c. Quar⁹ ē venēatiu⁹. ſ. cū mala imiſcēt bōis ſicut fit cōiter q: dicūt p̄i⁹ bona: poſtea addūt mala ⁊ huiuſmōi. Quītus ē publicatiu⁹. ſ. cum occulta peccata maifeſtat hijs q̄bus nō d3: aut ordine q̄ ñ d3. Sextus ē augmētatiuus. ſ. addendo: l' ex mō loquēdi aggrauando factū. Septimus ē īuētu⁹. ſ. falſa cria īponēdo. ſiue p̄dicti mōi fiāt v̄bis claris: ſiue obſcuris: ſiue ſignis: l' l'ris: aut alio mō equalēti. q: ſcis ⁊ ſignis loquimur. de ſpō. cū apō ⁊ c. me.

2 ¶ Utr̄ ſit pcm̄ mortale. R. vt colligo ex doctria Ale. vbi. ſ. ⁊ Tho. vbi. ſ. q̄ tripl'r dicit̄ quis detractor. Primo mō ſolū formaliter ⁊ h' eſt ille q̄ dic̄. occl'tat. negat ⁊ c. q̄ da3 que de ſe non ſunt ī famiam proximi ſed tamen ea intentione vt diffametur. ⁊ talis ſemper peccat mortaliter. Facit. c. cum voluntate. de ſen. ex. cum ſimilibus. Non tenetur tamen ad reſtitutionem fame. Sc̄s do modo dicitur quis detractor materialiter tantum. ⁊ eſt ille qui non animo infamādi. ſed ex loquacitate: vel alio modo indebito occultando negando verba profert ī īfamiam proximi. ⁊ ſi talis occultatio. negatio. ⁊ c̄. de ſe infamant. puta. quia ſunt contra honeſtatem vite ⁊ morum ⁊ apud illū: vel illos quibus occultat. negat. ⁊ c̄. ſequitur infamia proximi contra quem taliter detrahit. tunc mortaliter peccat. ar. c. ſepe contigit. ⁊ c. hij qui. 50. di. Si vero de ſe talia ñ infamant. puta. quia poſſunt intelligi ita d̄ culpa veniali ſicut de mortali. ſicut cum q̄s dicit. talis eſt magnus ſuperbus. alterius. auarus. iracundus. ⁊ huiuſmodi. que poſſunt accipi ⁊ pro primo motu qui eſt venialis. ⁊ etiam pro peccato mortali. tunc non peccat mortaliter talis proferens ex loquacitate. quia ſi proximi audientes ſcādaliz̄atur eſt eis imputandum. cum faciant contra illō. eſtote miſericordes. de reg. iur. quia in meliorem partem debebant interpretari. Idem dicendum in his que ſunt modice ī portantie. puta peccata venialia que communiter non infamant. Idem ſimiliter dic ſecundum Sco. in. 4. di. 15. q. 4. de eo qui ex loquacitate dicit ſe audiuiſſe aliqua mala infamatoria proximi. Ratio quia talis ex natura actus non aufert illi famam in opinione audientis. quia qui cito credit leuis eſt corde: dummodo aliquid non addat quo prouocentur audientes ad credendum: quia tunc eſſet mortale ſecundū Laudul. vbi ſupra. Similiter ſi ille cui dicit habebat eum pro ſcelerato. quia iam infamatus erat apud eum de alijs. ⁊ ſi non de iſto. Tertio modo dicitur q̄s detractō materialiter ⁊ formaliter. quando. ſ. occultat: vel negat: vel dicit verba infamatoria ⁊ cum intētione infamandi. ⁊ talis ſine dubio magis mortaliter peccat q̄3 raptores rerum. 6. q. i. ex merito. ⁊. c. deteriores. Et q̄ detractio ſit mortale peccatum ex ſe facit. c. accuſatio. 2. q. 7. ⁊. c. nemo peritorum. ii. q. 3. ⁊ c. homicidiorū. de pe. di. i. ⁊ c. clericus. el' fo 46. di.

¶ Utrum ille qui ꝑ detractionē ſuam abſtulit famam proximi teneatur ad reſtitutionē. 3
R. ſecundum omnes doc. in. 4. di. 15. q̄ ſic ſicut qui res rapuit alienas. Diſtingue tamē ſic. aut occultatio. negatio ⁊ ſimilia de ſui natura erant infamatoria. ⁊ ea occultauit. negauit ⁊ c̄. ei qui bonam opinionem habebat de proximo. ex quibus nunc malam habet: nec ſciuit aliunde. ⁊ ſic indiſtincte tenetur. ſ. ſi dixit veram ſine mendatio excuſando proximum. ſ. q̄ male dixit. ⁊ q̄ ñ credat ſi occl'tauit ſuelādo ⁊ huiuſmōi. Si v̄o ipo ſuit falſū. dicē⁹ ſe mēdaciū dixiſſe: ēt ſi ꝯbet

remanere infamatus. qꝛ magis tenet̃ ſuare famã iuſte ꝓximo ꝙ̃ iniuſte ſibi. vñ ſi in publico dixit retractet i publico. ſi in occulto: i occulto. Fallit hoc i. 7. caſibus. Primus. qñ ſequeret̃ maioꝛ ifamatio. vt puta qꝛ non ãplius fõte recoꝛdant̃. ⁊ ꝓpterea qñ vult reſtituere famã: dicat de eo malo qd̓ dixi ꝯ talí: ñ credatis: nec ſpecificet qd. Secundꝰ caſus qñ reſtõ ñ poſſet fieri ſine piculo ꝓbabili alicuius moꝛtal' peccati: vel moꝛtis coꝛporal' ⁊ huiuſmodi. qꝛ tũc cũ tale malũ ſit pꝛeponẽdũ fame ñ tñtur. Aduertẽdũ tñ ꝫ doc. ꝙ qñ reſtõ fame nõ põt fieri. infamatoꝛ tenetur ad aliqd̓ equiualens i rebus. ar. c. eccl'ie ſancte Marie. vt lit. pẽ. ni. ino. Tertius qñ dixit his qbꝰ debebat. puta plato p denunciatõem aut accuſatõem. l' his q poterãt prodeſſe ñ obeſſe. Quartus qñ talia de ſui nã ñ erãt infamatoꝛia. puta. qꝛ poterant iterpꝛetari i peccatuꝫ veniale. Quintus qñ dixit ſe audiuiſſe nihil ipe addẽdo ex quo credulitatem faceret. ⁊ ſic nõ tñtur ad reſtõem ꝫm Sco. i. 4. ⁊ laudul. ⁊ Aſteñ. Addit tñ Aſteñ ꝙ ſi ſequat̃ ifamia nihilominus tñtur ꝙ̃uis ſimpl'r dixerit ſe audiuiſſe nihil addendo. Sco. vero dicit ꝙ vꝫ duruꝫ dicere ꝙ excuſat genuſ peccati venial' qñ ex incõſideratõe talia refert. Sextus caſus ẽ qñ ille cui dixerat ſciuit p aliã viã poſtea. vt puta qd̓ tunc erat ſecretũ: nũc publicatũ ẽ p alios. Septimus qñ ille oĩo erat infamis: ſaltẽ apud illos cũ quibus detraxit de eo.

4 ¶ Utrũ ille q infamauit ꝓximũ indirecte. ſ. negando crimẽ ſibi ipoſitũ ab accuſatoꝛe i iudicio: aut denũciatoꝛe teneat̃. R. ꝫ Sco. vbi. ſ. ꝙ ñ tñtur peccatũ ſuum in iudicio cõfiteri: niſi mõ ⁊ oꝛdine de quo. ſ. Confeſſio delicti. Et iõ ſibi iputet q accuſat de quo nõ põt ꝓbare. Concoꝛ. Ri. ibidẽ. ar. 5. q. 3. Dꝫ tñ p verba ſobꝛia excuſare eũ dicendo non credatis ꝙ maligne ꝓceſſerit. ſed ſic credebat aut aliquis eũ ſeduxit ⁊ huiuſmodi.

5 ¶ Utrũ audiẽs detractõem peccet moꝛtal'r. R. ꝫm Tho. ſa ſe. q. 53. ar. 4. ꝙ ꝯſentire per audiam detractõi põt eẽ dupl'r. Uno mõ directe qñ. ſ. qs inducit aliũ ad peccatũ ꝺtractõis. ⁊ placet ei pp odiũ qd̓ hꝫ ad eũ cui detrahit̃. ⁊ ſic ẽ equale peccm̃ cũ detractõe. Et iõ ſi detractio erit moꝛtal'. ſic ⁊ auditio. ad ro. i. Nõ ſolũ q faciunt. ſed qui ꝯſentiũt. fac. c. nõ ſolũ. i i. q. 3. Alio modo ꝯſentit qs indirecte. ſ. qñ ñ reſiſtit cũ reſiſter̃ poſſit. Et hoc ꝯtingit aliqñ: ñ qꝛ peccatũ ei placeat: ſꝫ pp timoꝛẽ humanũ: vel negligentiam: aut verecũdiã. ⁊ tũc aliqñ ẽ moꝛtale. puta. qꝛ platus q tenetur ꝯpeſcere: vel pp ſcandalũ: aut qꝛ ꝓponit timoꝛẽ humanũ caritati dei. al' veniale ẽ. Concoꝛ. Alex. vbi ſupra.

¶ Utrũ infamãs ſeipm dicendo aliqua mala q nõ cõmiſit peccꝫ moꝛtal'r. R. ꝙ ſi facit pp toꝛmenta euitanda. ſicut faciũt illi q ad toꝛturã ponunt̃ ñ peccat. ſed licite fieri põt: qꝛ tal' ꝯfeſſio fcã tali metu ñ valet: nec ẽt ſi fiat ꝯ aliũ. Sed ſi ñ fiat ex tali metu peccat moꝛtaliter. ⁊ tñtur retractare. ar. c. ñ ſunt audiẽdi ii. q. 3. Glo. tñ in. c. i. 15. q. 6. tꝫ ꝙ ẽt ſi facit pp toꝛmenta peccat moꝛtaliter. Sꝫ ei ñ credo. qꝛ ñ ẽ mendaciũ pnicioſũ: niſi foꝛte in caſu qñ ratificaret poſt toꝛmẽta ex qua ratificatõne eſſet occidendus ipſe: vel alius dãnificãdus. qꝛ ſic moꝛtal'r peccaret ⁊ teneret̃ retractare quo ad id qd̓ f'ſe dixit de alio. ſed quo ad id qd̓ dixit de ſe ſi pp doloꝛẽ toꝛmẽtoꝝ quẽ timeret iterũ ſibi infligi potius ꝑeligẽt moꝛi ꝙ̃ ipm pati. credo ñ teneret̃ de neceſſitate retractare. 6

Diaconus dꝫ aſſiſtere ſacerdotibus ⁊ miniſtrare in oĩbus que agunt̃ i ſacramentis xp̃i. ꝓdicare euangeliũ. donare pacẽ ⁊ annũciare. 25. di. pleĉtis. §. ad diaconũ. ⁊. 93. di. in multis caplis.

¶ Utrũ poſſit diſpẽſare coꝛpus xp̃i. R. ꝙ ñ de ꝯſe. di. 2. puenit: niſi neceſſitate cogẽte de iuſſu epi: vel pſbiteri. 93. di. pñte. vel ſi lõge eſſet eps vl' pſbiter ⁊ neceſſitas cogeret poſſet ſine alia licẽtia. ea. di. c: diacones. 1

¶ Utrũ diaconus idutus ad cantãdũ euangeliũ poſſit cantare i choꝛo. R. Hu. in. c. in ſancta romana. 92. di. tꝫ ꝙ ñ. ⁊ ſi facit excõicatus ẽ. vt in. d. c. Sed verius credo ꝙ illa ꝓhibitio tñ locũ hẽat i eccleſia romana i cardiali ꝓpter verbũ ibi poſitũ i hac ſede. imo credo mereat̃ ſi iõ cantat vt choꝛũ adiuuet: qꝛ foꝛte pauci ſũt. Si vero faceret qi ꝯtemnẽs offiñ ſuum: vel ex iactantia. ſic peccarꝫ. Et ita poſſet intelligi dicta ꝓhibitio pſati. c. quo ad rõem ꝓhibitionis. ſed ñ quo ad penã excõicatõis. qꝛ ſolũ locũ hꝫ in cardinali vt. ſ. dixi. 2

¶ Quõ vtitur ſtolla. vide infra. Sacerdos §. 5. 3

Dialetica diſſuadet̃. in. c. nõ ne. ⁊ in. c. vino. ⁊. §. hinc ẽt. 37. di. p totum.

Dies feſtus qñ icipit. R. vt colligit̃ ex gl. i. c. qñ de feriis ⁊ gl. i. c. pnũciandũ de ꝯſe. di. 3. ꝙ diuerſis reſpectibus diuerſis hoꝛis incipit. Quo ad officium incipit in veſperis.

Dieta · i una ſignificatõe dr̃ ſpatiũ vnius diei et e ꝯ. Una dr̃ dieta legalis: q hꝫ ꝯtinꝫ. xx. miliaria ytalica. alia dr̃. dieta vulgaris: q hꝫ ꝫ ꝯſuetudinẽ regioñs.

miliare hz mille passus: pes nõ xv. digitor. passus ē mēsura. quiq3 pedū.
vide j. immunitas §. 21

Quo ad esū carniū3 incipit a cene termino. Limita nisi ꝓtraheret̃ vltra mediā noctem cena ⁊ qñ dies seques ē dies ieiunij: vel sexta feria. q2 sic quo ad ieiunū icipit i media nocte. sic ⁊ abstinētia carniū. Et dr̃ terminus cene media nox qñ dies ieiunij vel sexta feria seqtur. fm Pa. in. d. c. qñ. Quo vo ad cessatōem ab opibus fuilibus fm Pa. i. c. i. de ferijs incipit fm ꝯsuetudinem prie. facit c. qñ. co. ti. Et io si est cōsuetudo ꝙ incipiāt festare in mane. tenēda ē: dūmodo cesset vsq3 ad aliud mane. si i sero. sic fina. Unū tñ ē notandū ꝙ l3 consuetudo possit determinare q̄ hora sit incipiēdū festū. nō tñ pōt diminuere qn ad minus p. 24. horas nō cessent̃ ab opere seruili sel in ebdā. q2 isto mō est d iure diuino. qđ ꝯsuetudo nō pōt diminuer: l3 possit augere: vel declarare. Pōt ēt ꝯsuetudo augere vt faciamus festū plusq3 p. 24. horas. vt p3 in. d. c. qñ. Qđ limita nisi augeret taliť ꝙ sabbatū videremur festare. q2 tūc ñ v3. ar. c. qdam de aposta. Incipit ēt dies alijs respectibus alijs horis. sed nihil ad ꝑsciam. Et ex ꝑdictis p3 qđ dicendū de barbitonsoribus ⁊ alijs artificibus q laborant vsq3 ad mediā noctē: vel vsq3 mane diei festi: q2 l3 sint inducēdi vt desistāt: nō tñ ꝯdemnandi de mortali. ex quo sic ē ꝯsuetudo: dūmodo ꝓtrahant festū postea vsq3 ad seqns mane. ita ꝙ p. 24. horas ipsū seruet. Qđ nō

1 Certū die assignata ad aliquid faciēdū alicui teneat̃ sine alia monitōe. R. ꝙ sic. q2 tūc dies interpellat pro hoīe. de locato. c. potuit. L. de ꝯtrhen. ⁊ co. sti. l. magna. C. de in. emphi. l. 2. facit. c. 2. de conces. pre.

2 Quot miliaria ꝯtinet queq3 dies. R. ꝙ in iudicijs fm leges. 20. vt. l. i. ff. si qs cau. ⁊ ff. de. v. sig. l. in itinere. ⁊ quodl3 miliare hab3 mile passus. ⁊ ql3 passus. 5. pedes. vt. d. l. in itinere. in tex. ⁊ in glo. Sed in ꝯscībus standū ē arbitrio boni viri. vt attēta qualitate ⁊ ꝯdictōe ꝑuitēus limitet. vt. ff. de. v. ob. l. ꝯtinuus. §. cū ita. Sed glo. in. c. nō nulli. de rescrip. vult ꝙ attēdamus cōem vsū loquēdi fm quē assignabunt̃ miliaria. Et io si ꝯsuetudo ē ꝙ denť. 25. illi stabit̃. ⁊ de illa intelligētur rescripta. Sed iudicio meo arbitrio boni viri ē relinquendū: q tñ a cōi ꝯsuetudine recedere nō d3 cū sit optima iterpres legū. de ꝯsue. c. cū dilectus. ff. de legi. l. si de interpretatōe. nisi sit cā euidens aliud dicēdi.

Diffamatio

vid. s̄. De tractio. Et nō. ꝙ pōt qs iplorare offiñ iudicis vt cōpellat diffamantē cessare. ⁊ index tenetur. vt in. l. diffamari. C. de ingenuis ma. nō. In no. i. c. conquerēte de offi. or. ꝓpterea dicit tex. i. d. l. diffamari statū ingenuor: siue errore: siue malignitate quorūdā p iniquū est i. valde iniquum.

Diffidatus

an possit occidi ipune. ⁊ rebus spoliari. vide. s̄. Assassin̄ §. 2.

Dignitas

est fm Archi. in. c. i. de ꝯsue. li. 6. administratio rer ecclesiasticar cū iurisdictōe. ꝓpterea hr̃e dignitatē est fm Pa. in. c. de multa. de pben. hr̃e iurisdictō3 s. quo ad for ꝯtētiosum ētiā modicis cāis fm Pe. de ancha. in cle. si dignitatē de pre bē. sicut archi. pbr̃i in ecclesia pictauiēsi q excōicant. suspendūt. ⁊ absoluūt. vñ quil3 rector: seu prior ecclie colliate dr̃ hr̃e dignitatē. vt nō. Pau. in cle. i. de elec. ⁊ in cle. ne in agro. de sta. mo. ⁊ dñi de rota decisōe. 166. ꝓ hoc facit tex. in. c. idēntatibus de elec. li. 6. vbi abbatissa dr̃ hr̃e dignitatē. Hoc ten3 Car. in cle. 2. de rescrip. ⁊ ibi ē glo. q̄ dic̄ hic esse approbatā opi. abbatis in hoc. Limitat Inno. in. d. c. de multa. si ē ꝑpetua. allat c. 2. de sta. mo. §. fi. Et l3 nō sit ꝑpetua dūmō possit eē ꝑpetua. sicut ē in ministris ordis minor sufficit. Nā dr̃ eē ꝑpetuū qđ est ipotentia ꝑpetua. vt nō. Car. in. d. cle. 2. tex. ē ꝓ hoc in. c. clericos i. v. ꝑpetuā. iuncta gl. de coha. cle. ⁊ mu. Ité dr̃ dignitas si in eccla vbi ē reputet̃ ꝓ dignitate ⁊ hēat administratōem temporaliū rer ꝑpetuā. l3 non sit numerata iter dignitates ecclesiasticas fm Inno. ibidem. Ministri aūt qui sine penitus iurisdictione exercent offiñ aliqđ. sicut ꝓcuratores. sindici ⁊ sacriste q pulsant cāpanas non hñt dignitatē: ēt si essent ꝑpetui. secus si haberent iurisdictōem. ff. de offi. pro. cesa. l. vltiā fm eundē Inno. Silr dr̃ dignitas q̄ appellat̃ aliquo noīe de dignitatibus iuris. vt archidiaconatus ⁊ huiusmodi. ēt si non exercceret offiñ fm Inno. ibidem. Ex qbus p3 ꝙ vicarius epi nō h3 aliquam dignitatem fm Pa. vbi. s̄. ⁊ differt a ꝑsonatu dignitas: q2 ꝑsonatus fm Archi. vbi. s̄. ē quedā ꝓrogatiua in ecclesia sine iurisdictione vt habere stallum honorificū in choro. in capitulo. in optōibus in ꝓcessionibus. in vocibus dandis ⁊ similibus plusq3 alij sui ordinis canonici. ⁊ nō tāq̄ alij in dignitate constituti: q̄uis fm Inno. vbi. s̄. aliqñ accipiatur ꝓ dignitate. Offiñ vero fm eundem Archi. vbi s̄. est administratio rerum ecclesiasticarum

suũ iurisdictõe. sicut sindici. ꝓcuratores. castaldi. de qbus. i. q. 3. saluator. Jtẽ vicedñs ꝛ similes q sicut pице hñt referre. tunc hñt offiñ: nõ dignitatez Ros. Renuntiatio §. 14.

1 ¶ Utrũ successor i dignitate teneaƚ ex ɔctu inito cũ pdecessore suo. ℞. Pa. in. c. i. de ꝓba. ꝙ sic: si fuit initus noĩe dignitatis: etiaz si fuerit initus cũ subdito suo. Jta tꝫ Cy. i. l. digna vox. C. de legi. ꝛ Jo. an. ꝛ cõiter sequẽtes. ẽt si tal' sit papa vel iperator facit. l. cesar. ff. de publica. ꝛ ẽt qꝛ tal' obligatio est de iure naturali cui pnceps submittit. facit cle. pastoralis. §. ceterũ. de sen. ꝛ re. iudi.

2 ¶ Utrũ dignitas possit appeti vel qri. ℞. ꝙ dignitas ecclesiastica nõ. imo ipso iure efficitur idignus ꝛ dꝫ repelli. i. q. 6. sicut is qui. Dignitas võ secularis si ẽ dignus ꝛ aptus põt appeti ꝛ peti ab eo qui põt eã dare. ẽt mediante pecunia: dũmodo palã detƚ ꝛ petaƚ. vt. ff. de pollici. l. i. §. i. ff. de decurio. l. eos ꝛ. ff. de offi. pto. l. barbarius i prin. Secus si clam. vt. C. ad. l. iul. repe. l. fi. in prin. ibi ñ ambitu. vel ptio. Silr lꝫ dare pecuniã: vel petere vt ɔfirmetƚ vt nõ. glo. singularis i. d. l. eos. Facit pro his omibus glo. in. l. vnica ff. ad. l. iul. de ambitu. Silr lꝫ emere militiã ff. de ac. emp. l. creditor. §. inter venditorez. Nõ limita si querit vt ꝓsit: ñ vt presit. qꝛ sic peccat de quo vide. s. Ambitio. §. i. ꝛ infra Officium. §. i. ꝛ. 3. Aristo. tñ. i. poli. c. 6. dicit ꝙ licite appetitur principatus si tria cõcurrant. Primo ꝙ hẽat amorẽ ad consistentẽ politiã. Secundo potentiã maximorꝫ operũ pncipatus. Tertio virtutẽ ꝛ iusticiam in vnaquaqꝫ politia eam que ad politiã pertinet. vñ fm eum lꝫ scienti se hrẽ pdicta tria appetere principatũ ꝓpter vtilitatẽ rei publice: sed ñ lꝫ ei eũ petere. vñ dicit. 2. poli. c. 6. Non bñ statutũ est ipm petere q pricipatu dignificabitur.

3 ¶ Utrũ qs possit hrẽ plures dignitates ecclesiasticas: sic. vide. s. Bñficiũ. §. 35. cũ se.

4 ¶ Utrũ eps possit dispensare cũ eo q. 20. hꝫ annũ solũ. vt possit hẽre dignitatẽ ecclesiasticã sine cura aĩarum. ℞. ꝙ sic. c. ꝓmittimus. de eta. ꝛ quali. li. 6. Officium quantũcunqꝫ vile dƚ dignitas qñ fit principe mandãte. tex. est in. l. nemo pfectus. C. de digni. Et sic verificaƚ. l. vnica. C. de man. prin. vbi dƚ ꝙ nulli credatur se mandato principis venisse nisi in scriptis oñdat. ꝛ additur: nec vllius dignitate terreri: siue tribuni: siue notarij: siue cõitis ꝓferat dignitatẽ h ibi.

Dilapidator

dicitur p latus qui res ecclesiasticas alienat ꝛ male expendit q dꝫ deponi. 12. q. 2. aplicos. ꝛ. 17. q. 4. nullus res.

1 ¶ Utrum suspecto de dilapidatione debeat dari coadiutor. ℞. ꝙ sic. vid' in. c. venerabili. de offi. dele. ꝛ in. c. lꝫ Hel. v. §. qꝛ vero de symo.

Diligere

deũ dbemus ex toto corde ꝛc. d pe. di. 2. §. caritas ẽ. vid. s. Caritas

2 ¶ Utrũ teneamur diligere inimicos. ℞. S. Bo. in. 3. di. 30. q. 4. ꝛ. 5. ꝙ ẽ affectus ꝛ effectus dilectõis duplex. Primus innocentie quo nolumus nocere: ꝛ isto mõ ẽ in preceptto. vñ qlꝫ teneƚ nõ optaƚ eis malũ iqtũ malũ ẽ. i. p se. possumus tñ per accñs optaƚ eis malũ. puta si credimus ꝙ sit expediẽs sibi vel ecclesie: vel cõitati. sed inferre quo ad effectũ non lꝫ: nisi sit official' cui cõpetit ꝛ ꝫe lo iusticie faciat: vel in casu pmisso a iure. Alius ẽ affectus ꝛ effectus benificẽtie. Et hꝫ ẽ duplex quidã a caritate elicitus quo quis optat alij summũ bonũ: vel bona spũalia. s. gratiã ꝛ gloriam. ꝛ iste ẽ in precepto erga inimicos. Quidã ẽ a caritate iperatus quo quis optat alij bonũ tpale. ꝛ ꝓsperitatẽ transitoriã ꝛ iste nõ ẽ in precepto nisi in casu necessitatis. ẽ tñ perfectionis optare talia inimico nisi p accñs inquantũ putanƚ ei: l' alijs nociua: vel si ẽ inimicus ecclesie: aut cõitatis qꝛ tũc ẽẽt iperfectõis optare sibi bona tpalia. Jntellige tñ fm Alex. in. 3. parte sũ. tractatu de caritate. ꝙ ẽ preceptũ affirmatiuum qd nõ obligat ad semp. i. cũ nõ sumus in cõsideratõe: aut dormimus. sed solũ ꝓ loco ꝛ tpe qñ de hoc cogitamus: vel necessitatis casus occurrit. Limita ẽt pdicta fm. S. Bo. vbi. s. q. 5. ꝛ Ri. ibidem ar. i. q. i. i effectibꝰ spũalibus. sꝫ quo ad effectus generales tenetur qs de pcepto diligeƚ inimicos. puta. cũ qs orat i generali ꝓ populo. pdicat. facit elemosinã generalẽ ꝛ huiusmodi. qꝛ tñtur nõ excludere eos a talibus. ꝛ ẽt teneƚ ad effeñ salutationis fm Ri. ibidem q. cõiter impẽdiƚ nisi in casu qñ timeret eos prouocari ad malũ aliqd: vel aliud iconueniens oriri.

3 ¶ Utrum teneamur remittere signa rãcoris ℞. fm Ri. vbi. s. q. 2. ꝙ sic si petit veniam. Actõem aũt nũq̃. vel dic fm Ale. vbi. s. ꝙ ẽ rãcor q cõittatur appetitũ vindicte ꝛ hũc dimittere ẽ precepti. vt. s. pꝫ. ꝛ ẽ puñitio quã cõmittatur ꝫelus iusticie. ꝛ hanc nullus teñtur remittere de necessitate. Nõ. tñ ꝙ sunt qdam signa propinqua que gerunt ꝓbabilẽ suspitionez rãcoris. vt cum quis nunq̃ vult

loqui iniurianti: vel cum obuiat diuertit. vel toruo vultu respicit et huiusmodi. et talia nulli licet tenere: sine ante satisfactōz sine post. qz ab oi specie mali ē abstinēdum. nam ex talibus signis pz inimicicia. facit. c. 2. de renū. li. 6. et l. dolū. C. de dolo. vide qd nō. in c. cum adrianus. 63. di. vbi glo. vult qz quādo quis alium non salutat presumitur esse inimicus. quā limitat Pa. in. c. repellantur de accu. veram qñ erat solitus salutare. Sūt alia signa remota. vt nō ꝯuersari amicabiliter non facere sibi mutua seruitia. nō continue cōuersari et huiusmodi. et si hoc facit vt magis viuat in pace. et ille magis cognoscat ꝯ gis viuat in pace. et ille magis cognoscat ꝯ licium suū nō peccat. al' petenti veniam et satisfacienti pro posse nō poterit sine peccato veniali tñ ista denegare. vide de hoc infra. Iniuria. §. 6. et. 7. Ros. caritas. q. 5. 6. 7.

3 Utrum diligere mundū sit peccatū. R. F3 Alle. fa fe tractatu de auaritia. q. 2. qz aut diligitur ad necessitatē. et sic non ē peccatum. Uñ Beda. sup Io. 2. vtimini mūdo ad necessitatē non ad voluptatē. Aut diligitur ad voluptatē et superfluitatē. et sic ē ꝓhibitu3. Et l3 ordinate quis possit amare mundum. tñ dificile ē quoniam ē occasio peccatoru3. Aut diligitur mundus vt finis in eo ꝯstituatur et propter se. et l3 non sit i eo aliquid appetēdum ꝑpter se: tñ extimatur in eis sufficientia cum non sit. et sic cadit sub ꝓhibitō ne tal' dilectio. et istis duobus modis dicit'. Nolite diligere mundū. 1. Io. 2. et nomine mūdi intelligūtur tpalia. Est ēt diligere mūdum. i. longo tpe velle stare in mundo pp delitias. et sic ē veniale peccatum. sed perpetuo velle stare nō potest eē sine mortali peccato: si est deliberatio voluntatis secundu3 Pe. de pal. in. 4. dist. 21. velle stare propter prolongari solum non est peccatum: sed si vt magis mereatur et melius operetur est meritorium.

Diligētiam
qualem tenetur quis poneř in rebus alienis vide. s. Comodatum. §. 11.

Diocesis
est vbi episcopus 16. q. 3. c. quicunque.

Discere
debet quilibet antequa3 doceat. 23. di. c. his igitur in fi. et. 37. di. relatum. et. 61. di. c. in sacerdotibus. et. 16. q. 1. si clericatus ff. qui recusat discere diaboli membrum ē. 38. di. null' et sacerdotes debent semper sacris litteris intendere similiter ꝑdicatores. 36. di. §. ecce et. 38. di. ignorantia. Hieronymum senes. et Aug. dicit se libenter a Iuniore adiscere. 24. q. 3. si habes circa medium. e q̄ ecclesiasticis

Disciplina
est vltrix male vite. 23. q. 5. c. ad fidem. non amat filium aut seruum qui cum non disciplinat. eadem. q. c. non putes. Mali sunt flagellandi non interficiendi. 23. q. 5. c. primo. et secundo. et per totam. q. Facit elemos. nam qui per disciplinam corrigit. 45. di. et qui emendat. Cum misericordia est tēperāda. c. disciplina. 45. disti. et citra effusionem sanguinis. ar. de rapto. c. in archiepiscopatu. vide supra. Correctio primo.

Discordia
vtrum sit peccatum mortale. R. secūdū Tho. fa fe. q. 37. articulo primo qz discordia est peccatum inquantum concordie contrariatur. Quod quidem potest esse dupliciter. scilic3 per se: aut per accidens. per se. i. cum scienter et ex intentione. sic accipitur per se in humanis actibus et motibus dissentit a bono diuino et bono proximi in quo tenetur consentire. et tunc est mortale ex genere suo propter ꝯtrarietatem ad caritatem: et hoc est quando cognoscit tale quid secundum rationem eē fiendum. tamen non vult alijs assentire ne videatur sequi opinionem aliorum tanq3 minus sapiens: vel ex odio: aut displicentia ad alium cui queritur prouideri. vel alia ex causa. Et sic intellige. c. oblationes dissidentium. 90. di. et. c. abijt. 14. q. 3. et. c. ismael. di. 57. Limito hoc in rebus alicuius ipotātie. alias esset veniale: sicut in pueris patet. Primi etiam motus huius discordie sunt veniale peccatum propter imperfectionem actus. Quando autem discordia est per accidens quod est quando in actibus humanis est preter intentionem. sicut cum vnus dicit. et credit bonum tale quid alius oppinatur contrarium. tunc non est peccatum nisi sit cū errore circa ea q̄ sunt de necessitate salutis: vel cum pertinatia indebita. quia caritas est voluntatum vnio. non opinionum.

Discretio
est mater omnium virtutu3 prima. q. 5. presentium. de officio. custo. c. 1. Est necessaria in prelato in corrigēdo. 50. di. pōdēt. ꝑdicatōi. 43. di. sit rector

·/· ꝑ dbilitas cōpoīs d ligata ꝯplexio ꝛhō: vid. ī. religiosus. §. 34. ꝓ ꝑm

§. vlt. Cōfessori. 23. q. 4. his qui de pe. di. i. quē. penitet de pe. ⁊ re. c. omnis.

Dispēsatio ē iuris cōis relaxatio fcā cū cause cognitiōe ab eo qui ius hēt dispēsandi fm glo. i. q. 7. §. multoꝝ. alias ē. §. nisi rigor. ⁊ addit dispensare est diuersa pensare. Nam omnia hec de quibus ibi fit mētio pēsare dꝫ q. dispēsare vlt. Et q̄ sint illa īfero in qōne sequenti. ⁊ ideo fꝫ. Ber. in. li. de dispensatione ⁊ ꝑcepto: prelati sine cā rōnabili vel saltem dubia, sed ꝓ sola voluntate dantes licētiam veniendi ꝯ̄ legē sūt dissipatores nō dispēsatores.

1 Que sūt cāe legiptime dispēsādi. R. vt colligo ꝑ totam. q. 7. prime cāe sūt sex. Pria tps. ibidē. c. necessaria. ⁊ c. qd̄ ꝓ remedio. nam deffectus nr̄i tpis quibus nō solū merita sed corpa ipa defecerūt districtiōis illius n̄ patiꝫ manē cēsuram. 34. di. fraternitatis tue. Scda vtilitas vꝫ vt alij facilius reuertanꝫ. 23. q. 4. ipa pietas ⁊ i. q. 7. tali. Tertia q̄litas ꝑsone ⁊ meriti ⁊ scie. d. c. tali ⁊ c. didici. cū alius eq̄ dign⁹ n̄ sit. Quarta religio. 77. di. c. mōacus. de sen. exco. c. cum illoꝝ. Quinta multitudo rōne scādali vitandi. 50. di. vt ꝯstitueret. Sexta necessitas. d. c. tali.

2 Utrum dispensatio necessario requirat cause cognitionē. R. Pa. i. c. diuersis de clericis ꝯiugatis: ꝙ in principe nō: sed sufficit sola ipius volūtas. in hijs q̄ sūt iuris positiui solum. vt nō. Inno. in. c. cū ad monasteriū de sta. mo. sed ī īferiore sic. vt nō gl. in. d. §. nisi rigor vn̄ si fiat sine cognitione cāe ē dissipatio nō dispēsatio. ⁊ venit puniēdus q2 egit ꝯ̄ legē. vide bōaꝫ gl. i. c. 2. de scis. vbi plene nō. doc. tꝫ tamen quo ad eū q dispensauit q2 nō pōt ꝯ̄uenire neqꝫ eā reuocare ex quo egit actum ī quo potuit dispensare lꝫ nō teneat quo ad superiorem vt nō. glo. in. d. c. diuersis.

3 Utrū dispēsatus sine cā legiptima sit tutus quo ad deū. R. vt colligo ex. Inno. in. d. c. cū ad monasteriuꝫ. ⁊ Pa. in. c. nō ē voti ꝯ voto. ꝙ aut loquimur de papa. aut ꝯ alijs. Si de papa. aut loqmur in hijs q̄ sūt iuris diuini vt ī voto. iuramēto. ⁊ h⁹ mōi. ⁊ sic nō pōt dispēsare sine iusta cā: alr̄ dispēsatus nō ē tutus quo ad deum. Si aūt subest iusta cā tꝫ dispēsatio ⁊ ē tutus ēt in voto castitatis. ⁊ ꝓprietatis fm Inno. vbi. s̄. Si v̄o loqmur de hijs que sūt iur. positiui pōt sine cā ⁊ est tutus in ꝯscia. q2 eius ē destruere cuius ē cōdere. nec princeps tenetur legibus suis ligatus. l. digna vox. C. ꝯ legi. Limitat tn̄ Pa.

vid. ī. Iuramn̄ vi. ī ꝑn̄.

ꝑ ro . ī . tu . v. §. 4.

de pluralitate bn̄ficioꝝ ī qua nō pōt sine cā legiptima. ⁊ ita tenet Jo. an. i. c. de multa de prebē. q2 oīa bona eccliaꝝ sūt dei. vt in. c. cū ex eo de elect. li. 6. Et iō n̄ ē tutus talr̄ dispēsatus de quo dic. vt s̄. Beneficiū. §. 35. Ex quibus infert Pa. ꝙ non est tutus religiosus ·/· cum quo dispensat sine causa iusta vt transeat ad laxiorem religionem. Similiter si ꝓficitur ecclesie curate causa legitima nō subsistente. puta. quia non est aptus ad officium predicandi. vel exercitium cure. Unde dicit glo. singularis in. c. mōaci vagantes. 16. q. 1. ꝙ religiosus promotus ecclesie seculari non vt prosit sed vt presit peccat mortaliter quia facit contra votum suum. Si loqmur de alijs a papa. sic clarum est ꝙ non ē tutus quo ad deum: nec quo ad ecclesiam. vt nō. Inno. vbi s̄. q2 cuiꝯqꝫ alio a papa ꝯceditur dispensare intelligitur. ꝙ hoc faciat ex causa legitima. ⁊ ideo debet fieri cum cause cognitōne. Qd̄ nō bn̄.

In quibus pōt dispensare papa. vide. ī. Papa. 4

In quibus cāibus pōt eps̄ dispensare. 5
R. ꝙ glo. In summa. 50. di. ⁊ in. d. §. nisi rigor ⁊ doc. in. c. at si clerici de iudi. satis confuse loquuntur ⁊ contrarie. Sed tu dic clare. ꝙ aut dispensatō est in faciendo cōtra canones vel concilium. ⁊ sic non potest: nisi h̄ ei expresse a iure concedatur. c. cum dilectus de tempo. ordi. Et sic intellige opinionem que dicit ꝙ non potest nisi ea concedatur expresse. vt in. c. cum dilectus. Et sic collige ꝙ episcopis conceditur dispensatio in oibus crībus mīoribꝰ adulterio. Nam peccans mortaliter notorie notorietate iuris nō potest promoueri. 25. di. primum itaqꝫ ī gl. ⁊ promotus deponitur. 50. di. qui semel. ⁊ ideo indiget dispensatione que epis in criminibus minoribus adulterio conceditur generaliter. vt nō. in dicto. c. at si clerici conceditur etiam in aliquibus maioribus. vt de heretico ⁊ scismatico. 50. dist. presbiteros. in glo. Item in sacrilego. 50. di. si qs presbiter. Et quomodo in istis ⁊ multis alijs dispensat. ī. subiciam. In tribus tn̄ cāibꝰ pōt eps̄ dispensare ꝯ̄ canonē ⁊ conciliū lꝫ ei expresse n̄ ꝯcedatur. Prio rōne ꝯsuetudinis vt q2 ꝯsuetudo ꝑscripta hꝫ vt dispēsare possit. c. fi. de ꝯsue. 11. q. 1. qcunqꝫ. ꝯsuetudo enī facit valere dispēsatōem q̄ alias n̄ valēt ar. de cele. missa. perniciosus cū suis ꝯcor. ⁊ ar. de trāsac. c. fi. Secūdo rōe magne necessitatis vel vtilitatis de nouo emergētis: ⁊ inexcogitate tempore constitutionis: quia tunc

Inno. i c. nup. de sen. exco. dt. q eps pt dispesare in oib quo st ei phibita. allat. c. cu apd. de spon. et 27 q. 1. sut no nulli. et de tempo. ordi. dilectus.

eps pōt dispēsare. vt tenēt dñi de rota ⁊ Jo. de ligna. in. d. c. at si clerici. ⁊ sequit Pa. ibi dē ⁊ Bal. nō. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ Bart. in. l. si hominem. ff. mandati. Ponit exemplum quod in ciuitate perusij fuit factum statutum ne quis deferret arma: ⁊ tamē priores possent dare licētiā portādi pp brigā ciuitatꝫ quā de nouo hꝫ. ⁊ ēt statuere. qꝛ ē casus nouus ñ puisus a statuentibus ēt si iurassent seruare illud statutū ut nō. Bal. in. R. C. q ad bo. pos. ⁊ Bar. i. l. a ɔstitutis. C. §. quibus. Facit. d. l. si hōiem. vbi pcuratorē ex noua cā. phibꝫ spāli pcuratori ne exequat manumissōem sibi cōissā. ⁊ bñ vt ibi. Ex qbus ɔcludo epꝫ posse dispēsare in gradibus ɔhibitꝫ i matrimonio qñ ipedimētū ē occultū: ⁊ ad papā ñ pōt hñi recursus ⁊ separatō ñ pōt fieri sine notabili scādalo: sicut sepe euenit i mulieribus q̄ cognite fuerunt a ɔsanguineis viri añq̄ ɔherēt mrīmonium. Tertio qñ canon dicit dispēsatōem posse fieri lꝫ alr expresse nō indulgeat ꝙ tē eps pōt ar. c. nup de sen. exco. Ita tꝫ Jo. de lig. ⁊ Jo. cal. ⁊ originalr fuit dictū Inno. i. c. dilectus de tpo. ordina. qꝛ frustratorie intelligeret de papa qui sp pōt indulgere ⁊ hoc ēt tꝫ gl. in. c. postulasti de cle. exco. Aut dispensatio ē sup eo qđ iam ē factū vt tolleret. ⁊ sic pōt eps nisi ɔhibeat. vt in. d. c. nup arg. ad hoc. 22. q. 5. hoc vr. ⁊ sic. Intellige faz opinionē illoꝝ q dicūt ꝙ eps pōt dispēsar nisi i casibus vbi expsse ɔhibetur sibi. Sed vt clarius scias qñ ei ɔcedit ⁊ quō. ⁊ qñ ei ɔhibet: hic recolligo q̄ ad foꝝ ɔsciē ptinēt qi pro tabula totius istius sūme. Et prio. quō dispēsat cū apostata. vide supra Apostasia §. 6. ⁊ .j. Irregularitas. prio. §. 27. Itē i bis baptizato vide Baptismus. 7. §. 9. ⁊. 10. ⁊ Irreglaritas. prio. §. 24. Itē cū eo q recipit bñficiū de māu laici vide. Bñficiū. §. 12. Itē i clerico ɔiugato vt hēat bñficiū vide. Bñficiū. §. 15. Itē in illegiptio vt hēat bñficiū. ibidē. §. 17. cū mult. §. se. Itē quō qs hēat bñficia plura. ibidē. §. 38. Itē i bigamo. vid. Bigamia. §. 9. Itē vt quis ɔhat mrīmoniū sine bānis. vide. s. Clandestinū. §. i. Itē cū clerico existente i studio ne ɔmoueatur ad sacerdotiū ⁊ sup residētia. vide. Clericus. 7. §. 5. Itē in viciato i corpore vt ɔmoueatur. vide Corpore viciatus. §. i. Itē i qbus criminibꝰ dispēsat vide. Crimē. §. 5. Itē i dignitate cū eo q hꝫ. 20. ānū vide. s. Dignitas. §. 4. Itē i pugnāte in duello. vide. Duellū. §. i. Itez in etate quō pōt dispēsare. vide. Etas. Itē quō dispēsat cū homicida. vide Homicidiū. 2. §. i. ⁊. §. 9. ⁊ homicidiū. 5. §. i. ⁊. 2. ⁊. 4. Itē cū eo q est i bello iniusto. vide. Irregularitas. i. §. 5. Item quō dispēsat cū infami. vide. Infamia. §. 12. Itē quō dispensat cū plat ne ab officio amoueant qñ ɔcedit igrēdo. vid. .j. Inquisitō. §. 9. Itē quō dispēsat cū illo q ligna ɔ hñcis ɔburēdis posuit vide. Irregularitas. i. §. 18. Item quō dispēsat in eo q ordinatur i excōicatōne exñs. vide ibidē. §. 22. Itē cū eo q duos ordines sacros vno die accepit. ibidē. §. 23. Item cum acolito qui ministrat ad baptismum bis vni collatum. vide ibidem. §. 24. Item quomodo dispensat cum eo qui suscepit ordinem ab epo excōicato. vel qui resignauit epatum. ibidem. §. 31. Item quomodo dispensat cum eo qui suscepit ordines extra ipa debita. ibidem. §. 35. Item cum eo qui ministrat in ordine quem non habet. ibidem. §. 38. Itez cū publice penitente. ibidē. §. 49. Item cuz illegiptio. ibidē. §. 52. Itē in impedimentis matrimonij. vide. Matrimōniū. 3. Impedimēto. 18. §. 3. Itē in solēnter pēitente. vide. .j. Penitētia §. 5. Itē quomodo dispensat cuz ordinatꝫ a scismaticis. vide. Scisma. §. 4. Itez quō i simoniaco in ordine vł in bñficio. vide. .j. Simonia. 6. §. 2. ⁊. 3. Itez in alia simonia. ibidē §. 5. Itez cum sortilegis. vide Sors. §. 4. Itē quomodo dispensat cū pugnante in torneamentis. vide. .j. Torneamētuz. §. vltimo. Itez quomodo dispensat in voto sancti Jacobi ⁊ ierlm. vide. .j. Votū. 4. §. 6. Itez in voto castitatis. ibidem. §. 9.

6 Utrum eps in casibus i quibus dispensare pōt. possit hoc facer sine. caplo. R. arch. in. c. is qui de fili. presbi. tenet ꝙ non. sꝫ ego teneo cum glo. in. c. cum ex eo de elect. li. 6. ꝙ sic.

7 Utrum abbas vel alius prelatus religiosorum possit dispensare cum suis subditis R. ꝙ non nisi inquantum eis a iur. vel regula. aut per priuilegium cōceditur. vt nō. Inno in. c. 2. de eo qui fur. or. susce. ⁊ do. Ant. in. d. c. at si clerici. ⁊ ibi dicit Pa. ꝙ ē comunis oppinio.

8 Sed in quibus casibus cōceditur abbati vt dispensare possit. R. ꝙ in decem. Prio in nouitio vt promoueatur ad sacros ordines. 77. di. mōachus Scdo cū apostata monacho. vt possit ministrare: ⁊ ascēder ad alios ordines ar. 50. di. c. fi. nisi in apostasia fit ordinatus vt de apostatis. c. fi. qꝛ ad papaz tunc pertinet vt ibidem. Tertio cum illegiptimo monasteriū intrante vt ɔmoueatur. in c. i. de fi. presbi. Quarto ꝙ non confiteatur.

Itē quō dispēsat cū filio illiꝰ q occidit sacerdotē c. c. q hēbat feudū: vide hereditas. §. 12.

Plat mittēs aliquē irreglare ad ordinandū. An videat dispēsare: Ros. §. 6.

Ministri frm minor. an possit dispensar

τ eucharistiā sumāt semel i mēse cle. ꝓria de sta. mo. Quīto. ꝙ mōachus dēt i capellanū ecclie pochial: si epi τ populi ꝯsensus accedat. 58. di. c. i. τ. 16. q. i. doctos cū multis alijs caplis. Sexto. ꝙ mōach⁹ hēat ꝓpā cellā. ĭ. septā mōasterij ex cā. 13. q. 2. null⁹. 20. q. vlt. c. fi. ad fi. Septīo. i ieiunijs. cibis. τ esu carniū. silentio. τ opibus manuū ad q̄ tenetur monachus. vt de cōse. di. 5. n̄ mediocrit τ. c. carnē. τ. c. nūq̄ τ de sta. mo. c. cū ad monasteriū. Sed host. i. d. c. cū ad monasteriū de esu carniū vr̄ tenere ꝙ non pōt. sed ꝯ ipz ē glo. Jnno. τ Pa. in. d. c. cū ad monasterium. imo dico plus ꝙ pōt dispēsare in oib⁹ regule. exceptis tribus votis p ar. a ꝯrio. i. d. c. cū i fi. Limitat Pa. ibidē: dūmō sit dispēsatio non dissipatio. vt puta p necessitate τ alijs de qb⁹. s. §. i. Octauo. i irregularitate de q̄. s. Abbas. §. 14. Nono i obsuātijs regule remittēdis. 20. q. vlt. c. fi. in glo. de ꝯse. di. 5. carnē saltē i his q̄ nō sūt de sba. ar. de ui. τ ho. cle. ds. Pro cuius declaratōne notandū ē Alex. ꝙ in regula beati Benedicti q̄dā sūt pure spūalia. vt caritas. humilitas τ cetere virtutes. Et in illis n̄ pōt Abbas disponere. Quedā sunt ptim spūalia: τ ptī corporalia vt cantare. psallē. orare. τ huiusmodi. τ de istis pōt abbas disponere: nō tn̄ fm libitum volūtatis. sz ē ꝙ bonū τ equū viderit expedire fm occurrētia qd ꝓprie est dispensare. Quedā vero sūt. q̄ sunt i obseruātijs corporalibus. puta comestio carniū. Fractio ieiunij τ huiusmodi. τ tunc si talia a regula pcipiuntur. vel ꝓhibeātur n̄ pōt abbas ea mutare: nisi fm ꝙ ꝯuenit caritati. vt dicit beatus Benedictus in regula. i. ꝙ subsit rōnabilis cā: alias n̄. Rō. q2 lz abbas psit subditis: regula tn̄ preest abbati τ subditis. τ id eius obia pponēda. τ cum dr in regula beati Bndicti. ꝙ oia de dispositiōe Abbatis fiant itelligitur de illis de qbus regula expresse n̄ pcipit vel ꝓhibet. Si tn̄ Abbas monaco multum laboranti cognita necessitate psone: pcipiat ꝙ carnes māducet: dz sibi obedire: alr̄ si ex sola voluntate pcipiat. nullo mō dz sibi obedire. vn̄ beatus Benedictus in regula. Quādiu militant caritati imobilr̄ fixa sunt pcepta regule ita. s. ꝙ mutari nō possūt nec ab ipsis ppositis sine offensa. Quid aūt debeat facere tal' monachus cū pcipitur aliquid qd ē contra regulā τ dubitat de cā legiptia vel in cōscia tiet vide. ĭ. Religiosus. §. 29. Et qd hic dicit Alex. de abbate. serua in quocūq plato cuiuscūq religionis si ei permittitur ex regula dispensatio sicut sit ministris fratrū minorū q pñt dispensare i oibus exceptis tribus votis τ que sūt ꝯ dei pcepta fm Dir. li. 2. ti. 19. scdm ꝙ conuenit caritati. Et hoc innuit beatus Franciscus cum dicit. si q frn̄ scirent τ cognoscerēt se nō posse regulā spiritualiter obseruare ad suos ministros dēant τ possint recurrere. s. vt dispensent si conueniat caritati. vt dictum ē. Et sic pz in quibus τ quando possunt plati religiosorū dispensare in regula. Qd bene nō.

Abbas an possit dispensare i hijs q̄ ꝯtinet i regula

9 Utrum potestas dispensandi sit late interpretanda. R. fm Pa. in. c. fi. de symonia. ꝙ sic qn̄ datur potestas dispensandi nō expressis personis dispensandis tanq̄ principis bn̄ficium. Et sic sentit gl. in. d. c. fi. τ sic intellige Bar. in. l. 3. ff. de verbo. oblig. vbi dicit ꝙ si datur ptās alicui legiptimandi filium adulterinū. item incestuosū. poterit legiptiāre adulterinum τ incestuosum simul. q2 in materia larga sub simplici veniūt mixta. vt in. l. si ita. ff. de lib. τ posth. Secus si exprimerent psone cum quibus dz fieri dispensatio. ar. in. c. si cui de pbē. li. 6. q2 ois recessus a iure cōi ē odiosus. vt ē tex. in. c. fi. de filijs presbi. li. 6. τ in. c. ꝙ dilectio de cōsan. τ affi. Et sic distingue canonistas tenētes cōtra Bar. in. c. per venerabilē qui fi. sint legip. Adde et qd dico. s. Beneficiū. §. 20. Aduerte tn̄ ꝙ lz dispensatio sit stricti iuris. vt puta. q2 ꝯ ius ē τ stricte sit interpretanda qn̄. s. exprimuntur psone vt in. d. c. ꝙ dilectō τ in. c. 1. τ. 2. de fi. presbi. li. 6. nihilominus extēdit ad necessaria consecutiua: seu ad dependentia ex eo sup quo ē dispēsatum: qn̄ alr̄ non iprimeret actū validū sup eo in quo dispēsat vt. s. Bn̄ficiū. §. 23. Facit glo. τ pa. in. c. q2 i tm̄. de pbē. τ glo. in. c. si qs in clero. 7. q. 1. q dicunt ꝙ dispēsatus sup pluralitate bn̄ficiorū vr̄ dispensatus sup residentia. vid qd nō. Hosti. i. c. cū i cunctis. de electōe. τ glo. i. c. nō pōt. de pben. li. 6. τ de hoc vide. s. Clericus. 7. §. i.

10 Sed nunquid extendetur dispensatio i affinitate ad publice hōestatꝭ iusticiā. R. Pa. i. c. non debet de consan. τ affi. ꝙ non nisi i narratōne affinitatis vnum comprehendat aliud secundum glo. in arbore affinitatꝭ. Secus ē in dispensatione qn̄ solum gradus remotior est expressus. de quo vide Matrimonium. 3. Impedimento. 6. §. vlti.

11 Quid si impetretur dispensatio tacita veritate vel ex falsa causa. R. ꝙ nulla ē. vt in. c. 2. de fili. presbi. li. 6. Et idez de qualz gratia alia. vt nō. in. c. ad audientiā el. 2. de rescriptis τ. d. c. non potest.

12 ¶ Utrū superior assumendo aliquē ad aliqȯ offīn videatur dispensare eidē in ipedīmto qȯ hȝ ad illȯ. ℞. Inno. in. c. ꝑterea. ȯ testi. cogē. ⁊ in. c. veniens. ȯ fil. ꝑsbi. vꝫ sibi ꝯdicere. ⁊ glo. in. c. quicunqȝ. 81. di. ⁊ in. c. q̄ i aliquo. 51. di. Sed ego sic distinguo. ꝙ aut ipedimentum est notoriū supiori: ⁊ tūc si est p̄sn ceps intelligitur dispensatus. si vero ē īferi ꝙ si pōt dispensare ⁊ subest cā sufsiē dispēsatus: al'non. Facit ꝑ hoc qȯ nō. Jo. an. in. c. 2 de scis. Aut ipedimentū ē occultū supiori tā ꝙ iudici: ⁊ sic ñ intelligitur dispensatus sed sibi iputet ꝙ illud tacuit. facit. c. cū non ignores. de ꝑben. ⁊ tenet Bar. in. l. 2. C. si suus l' lib. ad dcū. aspi.

13 ¶ Utrum potestas dispensandi sup irregularitate l' illegitimitate ꝯcessa a papa alicui duret post mōtē pape. ℞. Fede. ꝯsilio. 28. ꝙ sic qꝛ grā semel facta p papam i ꝑsonaȝ aliquā non expirat per mortem pape: vt est casus ȯ offi. dlc. sup grā. li. 6.

14 ¶ Utrum per mortē illius cui concessa erat talis autoritas expiret dispensatio iam fcā: si ille dispensatus vsus non fuit tali gratia: puta. dispensatus fuit vt posset ordines accipere. vel in ꝑlatum eligi: non accepit ordines nec fuit ꝓmotus ante mortem dispensantis an poterit ordinari vel ꝓmoueri. ℞. Fede. vbi. s̄. ꝙ sic. ⁊ ꝙ non expirat. qꝛ dispensatō canonice semel facta ex superueniēti facto non retractatur. casus est in. c. ex ma de fi. ꝑ sbi. Facit quod nō. de accu. c. de hijs: beneficia enim concessa in tempestiue reuocari nō debent. de como. c. vnico. de reg. iur̄. decet. li. 6. Facit quod nō. de elect̄. li. 6. in glo. c. cū ex co. ⁊ ibidem. in nouella Jo. an.

Disputare de fide publice vel occulte cuicunqȝ laico prohibitū est. ⁊ si contrafacit debet excommunicari. de heret. c. quicunque. §. Inhibemus quoque li. 6. hec quoqȝ prohibitō fit in. c. sicut in vno corpore. eo. ti' in decretalibus. sed in. l. nēo. C. de sum. tri. ꝓhibetur ne dum laicis sed ēt clericis publice turbis coadunatis disputare de fide. S. autem tho. ꝭa ꝭe. q. 10. ar. 7. tenet fore illicitum de fide disputare quando quis disputat. aut qꝛ dubitat de fide: ⁊ p disputationem experiri vult: qꝛ talis infidelis est: Aut qꝛ disputat coram simplicibus ⁊ titubantibus qui non sunt solicitati ab infidelibus sicut est in terris fidelium qui tanto firmius credunt: quanto non audiunt motiua ⁊ argumenta infidelium. Sed disputare ad confundendum errores. etiam coram simplicibus qui sunt solicitati ab hereticis. vel infidelibus nitentibus corrumpere in eis fidem. si est sufficienter instructus ⁊ aptus ad confundendum errores non solū nō est prohibitum. ymo est necessarium disputare ne taciturnitas esset confirmatio erroris. ꝓ quo facit. l. quoniam. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. 23. q. 6. vides. Similiter licet ad exercitium coram instructis ⁊ firmis in fide disputare. ad quod facit. c. in mandatis. 43. di. pro hac distinctione. tho. probanda. vide de hoc. 96. di. nos in glo. ⁊ Inno. in. c. 2. de sum. tri.

Diuinatio a persis fertur inuēta. c. ꝑmo 26. q. 3. vnde diuini dicti sunt quasi deo pleni. diuinitate enim se esse plenos simulant. ⁊ astutia fraudulenta hominibus futura coniectāt. vt ibidem.

¶ Quot modis fit diuinatio. ℞. vt patet 26. q. 4. § ꝑmo. ⁊. c. ꝑmo. ⁊. q. 5. in. c. nec mirum. ꝙ multis modis. vnde nuncupatur diuersimode. vnde diuini dicuntur aliquando arioli. aliī aruspices. aliī augures. aliī nigromātici: ⁊ multis alijs noib'. ℞ꝫ ꝙ diuersiō de qs vult scire futura: que omitto. qꝛ non ē necesse. vide ibi si vis. Et de hoc. vide. j. Sortes. §. 3. 1

¶ Quō āt demones possūt scire futura q̄ ñ habēt certaȝ ⁊ īfallibilem cām. ℞. scīs Bo. vbi. s̄. ⁊ elicit ex. c. sciendū. ē. 27. q. 4. ꝙ ex q̄tuor. Prio ex ingenij acrimonia. vt qñ ꝯsiderāt ad qd inclinat affectio nr̄a. Scdo. ex multa experiētia q̄ ꝯsiderāt in talibus accidē talia. Tertio ex dolosa cautella. qñ. s. ꝓponūt aliqd facere ⁊ ꝑdicūt. Quarto ex aliena doctrina. vt qñ ꝑmittitur vt a bono angelo ad: scāt. 2

Diuortium est viri ab vxore vl' ecōuerso legiptima separatio. legiptima dico. vt nō fiat sine lege vel rōne. qꝛ qȯ dūs ꝯiunxit hō ñ separet. 31. q. 1. §. ⁊ obicit. Et dr̄ diuortium a diuersitate mētium. vel qꝛ hij qui matrimoniū. distrahūt in diuersas partes. eunt. l. 1. ff. de diuor. de quo dic vt. j. Matrimoniū. quarto.

Diuturnitas in malo auget peccati. de ꝯsue. c. fi. dī tanto grauiora sūt peccata q̄zto diutius infelicem aīam detinēt alligatam cum suis concordantijs.

ex[m] i[n]ueditore. sciebat re[m] aliena[m] ut al[ia]s obligata[m] e[ss]e [et] n[on] certificauit emptorem.

D Octor d[icitu]r a docendo. un[de] [et] noie doctor[um] ve niu[n]t magistri. [et] e co[n]trario s[ecundu]m Pa. i. c. i. de loca. Un[de] tex. in l. q[ui]bus p[re]cipua. ff. de ver. si. dic[itu]r cuiuslibet discipli[n]e p[re]ceptores magistros appellari a monendo l[ibe]r mo[n]strado [et] hoc s[ecundu]m ethimologia[m] vocabuli. Nam doctores d[icu]ntur a docendo. sic magistri a magistrando. Fac tex. in p[ro]hemio co[m]pilatio[n]is decretalium. vbi papa o[mn]es magi[st]ros doctores appellat. sed noie scolariu[m] n[on] veniunt doctores nec magistri. nisi in larga significatione.

1 Utru[m] i[n]terp[re]tatio doctor[um] necessitet. R[esponsio]. s[ecundu]m Pa. i. d. c. v[est]ra. d[e] coha. cle. [et] mu. q[uod] no[n]. nisi i[n]q[uan]tu[m] iur[e] p[ro]batur. l[ibe]r ro[n]e valida. vt no[tatur] in. c. i. de postu. pla. d[e] quo vide. j. Opinio. §. i.

2 Utru[m] doc. l[ibe]r magister possit reprobari. R[esponsio]. q[uod] sic. vt e[st] tex. in. l. 2. C. de p[ro]fes. [et] me. no[tatur] Bar. i. l. s[ed] [et] reprobari. ff. d[e] excu. tu. i[n] p[ri]n. vbi tex. dic[it] d[e] medico q[uod] po[tes]t reprobari. [et] e[st] tex. e[tia]m de medico in. l. vt gradati. §. [et] p[ro]bari. ff. d[e] mu. [et] hono. sed n[on] sine ca[usa]. l. po[m]ponius scribit. ff. de nego. ge.

3 Utru[m] doctore da[m]nato intelligatur [et] ei[us] opa seu libri reprobati. R[esponsio]. q[uod] sic. vt p[atet] p. c. fraternitatis tue. de here.

4 Utru[m] allegationes sint facie[n]de a doctorib[us] i[n] co[n]silijs. R[esponsio]. Pa. in. c. v[est]ra. de co. cle. [et] mu. q[uod] i[n] co[n]silio decisiuo no[n]. sicut nec in sententia. vt d[icitu]r in. c. sicut nobis in glo. de sen. [et] re. iudi. secus in consilio postulato a parte. ro[ne] diuersitatis. q[uia] in p[ri]mo est a[p]probata fides co[n]sultoris. in s[ecund]o no[n]. [et] io non creditur ei nisi quatenus p[ro]bet.

5 Utrum doctor p[ro]motus corruptis doctoribus debeat gaudere p[ri]uilegio doctorum. R[esponsio]. Archi. in. c. de quibusdam locis. 37. di. q[uod] n[on] allegat tex. in simili in. l. vnica. ff. de attlet[is]. facit tex. iuncta glo. in. l. i. C. de ano. ciui. li. xi. vbi dicitur q[uod] stipendia sunt tradenda non p[ro] titulis dignitatum vel numero scolarium sed s[ecundu]m merita. [et] io glo ibide[m] dicit p[re]ferri debere peritos scolares i[m]peritis doctoribus. intelligit Pa. in. c. clerici de iudi. de a[n]tecessione non de lectione. Ego credo q[uod] e[tia]m in vtroq[ue] debet p[re]ferri.

6 Quis debet p[re]cedere. R[esponsio]. Pa. i. d. c. clerici. q[uod] theologus. post ip[su]m canonista. post canonistam legista. post medicus. vide ibi si vis.

D Olus aliq[ua]n[do] bonus [et] licit[us] [et] accipit[ur] p[ro] solertia sicut q[ua]n[do] q[ui]s aliquid simulat ne da[m]nificet[ur] a p[ro]ximo. vt in. l. prima. ff. de dolo in tex. [et] glo. exe[m]plificat de capto a ianue[n]. q[ui] simulauit se co[n]tentu[m] ... q[uo]d q[ui]dem l[icet] ... ff. de nego. ge. l. a[tque] quid na[m]. §. cu[m] me. [et] ff. de lega. 2. l. cu[m] p[ate]r. §. titio. [et] ff. si q[ui]s ob. ca. te. l. qui au[tem]. § si patronus [et] de hoc vide. j. Simulatio. Sed co[mmun]iter dolus accipit[ur] in malo. [et] sic diffinit[ur] in. d. l. i. a labeone. dolus malus e[st] o[mn]is calliditas. fallatia. Machinatio ad circumueniu[n]. falle[n]. [et] decipiendu[m] alter[um] adhibita. fit tace[n]do in a[n]i[m]o caliditas. vt. ff. d[e] act. empt[i] [et] ve[n]. l. i. fit mentie[n]do in v[er]b[is] fallatia. ff. de furt[is] l. falsus. §. si quis. Fit arte verbor[um] machinatio. ff. de act. e[m]pti [et] ven. l. iulianus. §. idem. Ad circu[m]uenien[dum]. s. reddendo singula singul[is] s. circu[m]uentionem caliditati. fallentiam fallatie. deceptionem machinationi. ponit[ur] adhibita. s. co[n]tra ius [et] bonos mores pp differentia[m] doli boni. hec in glo. ibidem. Et adde s[ecundu]m Ge. in. c. si co[m]promissarius. §. si vero d[e] elect. li. 6. q[uod] quis dolose facit q[ua]n[do] scie[n]ter rem sibi prohibita[m] facit: differt au[tem] dolus a fraud[e]. q[uia] fraus p[ro]prie per facta fit. sed dolus per verba [et] facta.

1 Utrum ignorantia iuris excuset a dolo: [et] consequenter a pena: ad quam i[n]currenda[m] reqritur dolus. R[esponsio]. cy. in regula. Ignora[n]tia li. 6. q[uod] sic. q[uia] l[ic]z iuris error sit lata culpa: no[n] t[ame]n e[st] dolus vt. ff. de hijs qui no[tantur] infa. l. prima vbi e[st] glo. singularis facit. l. i. ff. de abige. Facit q[uo]d no[tat] bar. in. l. siq[ui]s in ... C. vn[de] vi. vbi dicit. q[uod] si minor credens sibi licere rem prop[ri]am sine cuiuscu[m]q[ue] a[u]c[torita]te occupat no[n] i[n]currit pena[m] d. legis. siquis. q[uia] no[n] e[st] in vo dolo. allegat. l. prima[m]. C. si aduersus delictum seq[uitur] d. Ant. in. c. primo. de dolo. [et] co[n]tu. [et] allegat l. si ex ca[usa]. §. si in co[n]silium. ff. de mino. [et] quod no[tat] in. l. p[r]ia. §. nu[n]tiando. ff. de noui ope. nu[n]. pro hoc q[uod] excusat ignorantia a dolo. e[st] tex. [et] ibi. Bal. i. l. sed [et] si. lege. §. scire. ff. de pe. here. vbi error iuris excusat ab inuasio[n]e ne q[ui]s dicat[ur] predo. Ide[m] tenet Salicet[us] in. l. senatus. C. de hijs qui sibi ascri. aliq[ui]d in testo in s[ecund]a columpna. e[st] casus [et] ibi Bar. in. l. i lege. ff. de siccarijs idem tenet Ange. in. l. siq[ui]s id §. doli. ff. de iur. oium iudi. vbi allat. Butri. Fortius dixisse q[uod] etiam ignorantia iuris naturalis excusat a vero dolo. [et] ad. l. 2. C. de in ius voca. que v[idetur] co[n]tra. Respondet q[uod] ibi no[n] requirebat[ur] verus dolus sed presumptus [et] ita tenuit. dictus but. in. l. regula. ff. de iur. [et] fac. ignorantia. Limitat hec Ang. in. l. 2. ff. q[uod] quis iur[is] vera. nisi sit doctor v[e]l assessor cui turpe est iur. ignorantia. Et idem Ange. in. d. l. senatus dicit q[uod] creditur allegant[i] se ignorasse ius ad excludendum dolum: [et] p[er] consequens a pena que esset imponenda propter dolum. [et] dicit ibi esse casum. Ex h[oc]

si vero lex vel statutum non regrit expresse dolum ... simpliciter loquitur sic lata culpa equiparatur dolo ... equiparatur in actionibus et sequentibus

dictis collige q ubi ius vel statutū requirit verū dolū: q ignorans ꝗtūcūq; sit culpabilis nō incurrit penā ipsius: lʒ aliomodo sit puniēdꝰ ſm modū culpe. ubi vero ius vl' statutū requirit dolū ꝑsumptū: sic ignorās crasse. ⁊ supine ñ excusat. qꝛ ē in dolo ꝑsūpto. hoc pʒ in censuris ecclesiasticis q̄ cū requirant dolū presūptū talr ignorans eas non euitat. vt pʒ in. c. vt aiaꝝ periculis de ꝯsti. li. 6. Secus si esset in leui culpa ignorantie. Nō bñ nō. qꝛ facit ad multa.

2 Utrū iniusta cā excuset a dolo. R. q sic ⁊ quēlʒ. ita nō Bal. i. c. vt aiaꝝ in pricipio se colūne de consti. li. 6. vbi dicit q perturbans aliquē in possessiōe ex iniusta cā/putans sibi licere: excusatur a pena statuti puniētis i cētū: qd requirit dolū. per nō. in. l. plagij cris C. ad legē. fauiā. de plagi. nō. ēt Jo. An. i ti. de arbitris in addiꝗ. ad specu. ⁊ q excusat a pena legis ēt in iusta cā nō. in. c. i. in fi. de electio. li. 6. Idē Jo. An. ⁊ Bal. in aūt generaliter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ multis alijs. ⁊ sequitur do. Ludo. de. 20. colūna. 23. in. R. a. de arbitris. Est pro hoc glo. in. l. vnica. §. fi. i magna glo. ff. si quis iusdicen. ñ obtēpera. Est Bar. ⁊ Ange. in. l. i. in fi. ff. de abigeis. Inno. in. c. de seruo oꝝ de seruis non or.

3 Utrū lata culpa equiparet dolo. R. q ñ vbi requiritur verus dolus. vt dicit Bar. i. l. in actionibus. ff. de in litē. iurā. ⁊ glo. in. §. suspectꝗ. insti. de suspectꝗ. tuto. vñ dicit Bal. in. l. si qs id quod in finali colūna. ff. de iur. oium. iudi. q qñ delictū circunscribitur p dolū ñ sufficit culpa. secus i his i qbꝰ culpa venit puniēda. allegat. d. l. sēatus. ⁊. d. l. plagij cris accusatio. Et vt nō Ang. in. d. l. si qs id. §. doli. q vbi fit mentio de dolo requirit verus dolus. Unū annotabis q ignorātia affectata q̄ ē qñ quis noluit vel dissimulauit scire equipolet scientie. c. cos de tēpo. ordi. li. 6. ⁊ iō ē dolus non culpa. Ros. Ignorantia § 6. 7.

Utrū pena corporal' sit imponenda sine dolo. R. q nunꝗ̄ sine doli interuentu. glo. ⁊ Bar. in. l. in actōibus. ff. de in li. iurā. ⁊. d. §. suspectꝗ. ⁊ Bar. i. l. i. §. i. ff. si qs te. eē iꝰ li. fue. ⁊ Bal. in. l. opera data. C. q accus. nō po. ⁊ casus ē in. d. l. i lege vbi dic Bar. q in penis corporalibus. vel in infamiam irrogantibus lata culpa nō equiparat dolo. ⁊ glo. in. l. in actionibus. ff. de in lite. iuran: approbata cōiter. ⁊ Bar. in. l. qd nerua. ff. depositi. ⁊ in. d. l. in lege dicit q in cā sāguinis. status. vel fame: lata culpa non eqperatur dolo: iō verus dolus requiritur in illis Ange. tñ in. l. in actionibꝰ. ff. de in litē. iurā.

tenet cōtra ⁊ dicit ꝯsilium paduanū cōsuluisse ꝯ Bar. in hoc. sed iudicio meo si cōsideret. l. 2. C. de noxa. verior ē opinio Bar. ⁊ iura que Ange. adducit in ꝯtrariū continēt casum specialem.

Utrū incurrat quis sñiam excōicationis a iure ꝓmulgatā sine dolo. ꝗ. vide excōicatō. 7. casu vlt. §. 2. 5

Utrū quis possit pacisci vt nō teneatur de dolo. R. q non. vt ē tex. in. l. i. §. si cōueniat ff. depositi. qꝛ hec conuentio ē contra bonā fidem ⁊ bonos mores. ⁊ iō nec sequenda. dicit tex: ibidem. 6

An quis possit tenere bona alicuius que ex statuto ad eum venerunt: pp delictū alicuius si ipse dolose egit: vt ille delictum committeret. R. Pa. in. c. postulastis de ꝯcess. ꝑbē. q non. ⁊ bene facit tex. ibi in fine cum sua glo. 7

Utrum dolus annulet ꝯtcū spiritualē. puta. votum ⁊ huiusmodi. R. Pa. in. c. cū dilecti de emp. ⁊ ven. q non. nec pōt quis excipere de dolo qñ fuit inductus ad bonū: qꝛ non est proprie dolus puta. dolo induxi te ad religionem: tenet ingressus. Facit qd legitur. ⁊ nō. in. c. cū dilectus qd melius cā ⁊ vide glo. nō. in. l. a diuo. ff. de ritu nupti. que h̄ tenet ēt in matrimonio. Ro. § 1. pꝰ me. 8

Utrum dolus annulet ꝯtcum temporalē puta venditōem ⁊ huiusmodi. R. q aut dolus per contrahentes dat causam contractui. puta. dolo induxi ad vendendum quod ñ eras venditurus. ⁊ sic in contractibus bōe fidei non tenet ſm glo. ⁊ Pa. i. c. cum dilecti de ēpt. ⁊ ven. ⁊ glo. in. l. 2. C. de resci. vē. ⁊ gl. cū Bar. in. l. elegāter. ff. de dolo. ⁊ placet lʒ pē. teneat ꝯtrariū. In ꝯtcibus āt stricti iuris tʒ ꝯtcus. sʒ agēs ex eo elidit ope. exceptōnis. ff. de ver. obli. l. si quis cū aliter. ⁊. C. de pac. l. cū postea. Si vero p aliū a ꝯhentibus dat cām ꝯtcui ēt bone fidei tʒ ꝯtcus: sed agit ꝯ mediatorē de dolo. d. l. elegāter §. i. ff. de ꝓsenetis. l. 2. ⁊. 3. tenet ēt ille pro quo factus ē inquantū factus ē locupletior vt. l. fi. ff. de eo p quem factū erit in pricipio. ⁊ ñ plus. Aut dolus nō dedit cām cōtractui sed incidit i ꝯtcum. puta. cras vēditurꝰ sed dolo induxi te ad minus vēdendum. ⁊ huiusmōi. ⁊ sic tʒ ꝯtcus. sed in ꝯtcibus bōe fidei aget ex eo ꝯtcu vt suppleat ꝑtiū. vt. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. Julianus. §. si vēditor. Erit tñ in arbitrio emptoris: vel supplere ꝑtium: vel restituere reʒ: si deceptio sit vltra dimidiam iusti pretij. c. cum causa de ēpti. ⁊ ven. ⁊. l. 2. C. de rescin. vend. ⁊ in cōsciētia 9

pone: si ex statuto liceret occidere i ... bannitum ... dolose ... alterius ... si postea occidat ...

huiusmōi.l.vnica.ff.de fur.aduer.nau. Si vo.familia nō deliquit i offō dñi.nō tenetur dñs quo ad foꝝ iudiciale:sed quo ad ꝯsciētiā sic si ē in culpa nō corrigēdo eā.nam tenetur verbo ⁊ exemplo eā corrigere.⁊ si aliquis eoꝝ ē incorrigibilis tenetur eū expellere:nisi qñ presumeret ꝙ efficeretur peior nā tunc faciat qd pōt ⁊ excusatur.alias nō. qꝛ talibus dī.Error cui nō resistitur approbatur.83.di.error.cum similibus.

4 Quō aūt famulo infirmanti debeat merces vide Familia.§.2.An tenetur de robaria que fit in eius dominio vide pedagiū.§.8.

Donatio

Donatio dr̄ a dono: quasi dono datū.ff.de dona.cā mortis.l.senatus.§.i.

1 Donatio ꝓprie ē qua aliquis dat ea mēte vt statim fiat accipientis fieri. nec vllo casu ad se reuerti.⁊ ꝓpter nullā aliā cām facit ꝙ vt liberalitatē ⁊ munificentiā exerceat.ff.de dōa.l.i.in pricipio.⁊ hec dōatio dr̄ simplex.vt.C.de dona.ante nup.l.fi.§.i.⁊ absoluta vt.d.l.senatus.§.i.⁊ inter viuos vt insti.de dona.§.ālie.nec obstat illi verbo vllo casu ad se reuerti.C.de reuocā.dona.l.fi.qꝛ illa reuocatio fit potestate legis non contrahentiū.

2 Quot sunt spēs donatōis.R̷.ꝙ q̄uis gl.in.l.i.in principio.ff.de dōa.dicat tot quot sunt diuersitates volūtatum.tñ glo.in.l.res vxoris.C.de dona.inter vi.⁊ vxo.tm̄ tres explanat.Prima dr̄ donatio inter viuos q̄ simpliciter vocat donatio.Secunda dr̄ cā mortis.Tertia dr̄ inter virū ⁊ vxorē.de pria hic dicā:de fa in.c.se.⁊ de tertia in.c.3.se.Adde ⁊ aliā que dr̄ pp nuptias de q̄ in.c.4.se.

3 Donatio q̄ dr̄ iter viuos q̄truplex ē.Alia simplex ⁊ absoluta: q̄ simpl̄r quis donat de qua i.d.l.i.i prin.Secūda ē ꝯditionalis de qua i.d.l.i.§.2.q̄ ē qñ qs donat sub ꝯditione.vt si fecerit l' si venerit ⁊ huiusmodi Tertia ē modalis.vt .C.de dona.sub mō.l.i.⁊.2.⁊ ē qñ donat vt tale qd fiat.⁊ d̄ hoc vide s̄.Cōditio.Quarta ē remūeratiua bñficioꝝ.de qua in.l.āquilius regulus.ff.de dona.vbi dī nō eē merā donationē s3 officium mgr̄i remuneratū quadā mercede.⁊ ꝑpea ista nō reuocatur cā igratitudinis.

4 Quis non pōt donare donatiōe inter viuos vt sciatur qs pōt donare cōsequenter ⁊ cui pōt donari.R̷.q.23.sunt qui donare ñ pñt.hic nō loquoꝛ de donatōe que dicit remuneratiua.sed tñ de simplici :vel conditionali seu modali.

Sũma de clãtoia q̃ sit pdig. ꝑ ang. areti Insti q nõ ẽ ꝑmi. fa. te. §. Jte pdigus.

Primus q nō ē ꝯpos sue mentis:sicut furiosus.amens ⁊ huiusmodi.15.q.i.merito cle.si furiosus:de homi.⁊.l.Julianus.ff.d̄ cura.fu.nec curo an sit ei datus curatoꝛ.qꝛ i ꝯsciā:ex quo non ē sane mentis non tenet. facit.l.modestinus.in fi.ff.de do. 5

Secūdus ꝓdigus.vt in.l.i.ff.de curato.furio.⁊ hoc veꝝ postq̄ curatoꝛ ē ei datus vel interdcā ē ei alienatio.vt.l.is.cui.ff.de ver.obli.et si vere nō eēt ꝓdigus.secus in tutore dato pupillo q ē adultus.⁊ in curatore.qꝛ ista pendēt a nā.sed eē ꝓdigū a declaratiōe iudicis fm̄ Bar.ibi.Nec sufficit ꝓcoizatio ꝙ nullus ꝯhat cū tali.qꝛ requiritur interdītio que.d3 fieri ipi ꝓdigo .l' saltē datio curatoris fm̄ Bar.in.d.l.is cui. 6

Tertius minoꝛ.25.annis :nisi ratum hēat post ꝯpletum.25.vt.C.si maio.fa.ra.habuerit.l.vlt.l' nisi cū auctoritate tutoris l' curatoris.vt.l.pupillus.ff.de acqui.re.do. 7

Quartus filiusfamilias.vt.l.filiusfail.ff.de dona.Fallit si ē filius in dignitate.fm̄ Jnno.i.c.grandi.de supplē.ne.pla.li.6.alī.d.l.filius.vel sit filius senatoris vel alteri9 dignitatis:qꝛ pōt nisi spāliter pater sibi denegauerit.Jtem si filiusfaial' habet liberā peculij administrationē:⁊ iusta rōne motus donet vt mr̄i ⁊ filibus coniunctis personis pōt:al's non. Jtem si habet peculium castrense l' qi.pōt.vt in.d.l.filiusfamil'.in tex.⁊ in glo.Jtē in cāibus de quibus i.§.se. 8

Quintus seruus religiosus vel monach9 ⁊ similes q nihil habent ꝓpriū.12.q.i.nō dicatis:nisi de licētia superioris.vt ibidē.Fallit in religiosis ⁊ monacis si hñt legitimā administratōē3.⁊ ex cā legitia donet.sed sine rōne iusta ñ pñt.d.l.filiusfa.in prin.⁊.12.q.i.qꝛ tua.Jntellige de mobilibus.⁊ que ꝑuando seruari non pñt.vt.s̄.Alicātio.Jtē si de licentia prelati stat in scolis cū consilio maioris ptis ꝯuentus.vl' in ꝑegrinationē3 vadit qꝛ pōt donare que alij scolares ⁊ peregrini honesti rōnabiliter facere solēt.vt tenet gl.in.d.c.non dicatis.all'.l.vlti.C.ad mace.l.si longius.ff.de iudi.Et etiam donare possūt causa elemosyne fm̄ qd dicā.Elemosyna.§.6. 9

Sextus abbas ⁊ quilibet alius platus religiosus qui nihil dare pōt:nisi sicut dictū ē de filijsfamil.qui hñt administratōē3.54.di.abbati:nisi per statuta.aut consuetudinē aliud caueatur.ar.l.prohibere autē.§.non tm̄ aūt.ff.qd vi aut clam.de hijs que fiunt a prelatis.c.ea noscitur. 10

Septimo vxoꝛ si non h3 vlra dotem ni 11

Nota q̄ lic. p̄r. p̄hibeat donar̄ filio existēti ī sua p̄tate. ꝛ si donauit nō tenet donatio: tamē si donat et p̄dit sibi illd q̄d ei donat si nō reuocauit dū uiueret mōte ip̄i⁹ p̄ris ꝯfirmat: ꝛ valebit vt legatū vide. j. peculiū. §. 10. cū ā me. Itē ꝯfirmat iuramēto ip̄i⁹ p̄ris: h. f. r ysidrus:

elemosinā ſ3 q̄ dico infra. Elemosina. §. 7.

12 Octau⁹. qui cōmit crimen lese maiestatis. C. ad. l. iul. ma. l. vltima. Ros. §. 7 vid. oīo et ꝯ. p̄

13 Non⁹. hereticus. q2 ipso iure bona eius sūt ꝯfiscata. vt de hereticis. c. cū fm leges. li. 6. §. 3

14 Decim⁹. q ꝯhit incestas. s. inter ascendētes. ꝛ descendētes. aut nephariās. s. īter collaterales. l'inutiles alias p̄hibitas nuptias q2 ipso iure bonoꝝ suoꝝ dñiū perdit. vt. ð. c. cum fm leges. ꝛ in aūt. de ince. ꝛ ne. nup. in principio. ꝛ ibi dicit p̄cedere ī quocūq3 m̄rimonio illicito: dūmodo fuerit sciens factum. puta cōsanguineā ꝛ ius. s. q̄d p̄hibib3 alias nō. s. si sciat ius sed nō factū: aut factū3 sed nō ius. q2 erroꝛ iuris excusat a dolo.

15 Vndecim⁹. qui ī aliqua re cadit in cōmissū puta in agro vectigali: ip̄so vectigali nō soluto: vel q̄n quis occultat merces quarū vectigal ē soluendū: q2 ipso iure p̄dit dñium illius rei ꝛ huiusmodi. vt nō. in. l. cōmissa. ff. de publi. vbi dr̄. Nā q̄d cōmissū est statim desinit esse eius q̄ crimen ꝯmit: dñium q3 vectigalis acquiritur. fisco. s. vel fm ordinem ciuitatis. fm glo. ibidem. In isto tñ casu ꝛ tribus imediatis p̄cedentibus licite a donatario retinetur q̄d est ei donatum ante sniam declaratoriā que requiritur anteq̄ ei possint auferri. vt īfra. Pena. §. 3.

16 Duodecimus. qui cōmit aliud capitale crimen a predictis pp q̄d bona eius sunt publicanda post condēnationem nō p̄t donare sed ante sic. vt. ff. de dona. l. post ꝯtractum fm distinctionē. s. Alienatio. §. 24.

Ros. §. 7.

17 Terti⁹decim⁹. Miles q meretrici vel cōcubine donare n̄ p̄t. l. 2. C. de do. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ per glo. ꝛ doc. in. l. miles ita hr̄ dem §. mulier. ff. de testa. mili. Idē dic de clerico doctore. ꝛ aduocato q dicuntur milites per nō. in. l. miles. ff. de sen. ꝛ re. iudi. Sed Cy. in. ð. l. 2. intelligit de milite armate militie nō de militibus q militant luxui. ꝛ appellātur milites dignitatis ꝛ gaudentes non militis opere.

18 Quart⁹decim⁹. vir vxori ꝛ econtrario cōstante m̄rimōio. de quo dic. vt. j. Dōatio. 3.

19 Quint⁹decim⁹ p̄r q filio: filie ve: non p̄t donare aliquid. q2 p̄r. ꝛ filius censetur vna p̄sona. vt. C. de impu. ꝛ alijs sub. l. vlti. Fallit fm glo. in. l. p̄r. C. de inoffi. dona. in quatuoꝛ casibus. Prim⁹ est cā dotis ꝛ donatōnis pp nuptias. l. pōponius filadelphus. ff. familiher. Secundus ē eunti ad castra: nā3 ei p̄t res mobiles dōare. l. 4. C. famil. her. Tertius est pp aliq̄d diuturnū. vt puta p̄ alimētis. Quartus ē vsusfructus quē h3 ī aduenti

Ros. §. 92. cū seq. vid. oīo sil. 2. §. 7. vid. oīo

sūt ꝛ alij casus. ī qbꝫ nō ꝯmit p̄ri vsus fruct⁹ ſ3 filio vide j. peculiū §. 2 / Et Ros. dona. §. 92.

cijs: quē p̄r p̄t donare. Addo. quintum q̄n v3 filius ē emancipatus. ar. de re. iu. inte. c. p̄ssimus. Adde sextū q̄n donat p̄pter bñmerita fm Bar. in. l. 1. C. de colla. Ros. §. 46

20 Sext⁹decim⁹. q13 dōare p̄hibetur vltra q̄ngentos solidos. vt. C. de dona. l. pe. in fi. Nō est veꝝ sine insinuatione p̄cedēti. Excipiuntur. 7. casus. Primus in magistro militū qui res mobiles tā suas q3 ex spolijs hostium hitas donare p̄t militibus. Secūd⁹ casus q̄n qs donat p̄ro repatōe domus rupte ex ruina vel incendio. Tertius. in redēptione captiuoꝝ. hij sunt. in. ð. l. pe. in gl. ibidem. Adduntur. Quartus in donatōe imperiali. Quītus in donatōne pp nuptias vsq3 ad quantitatē dotis. Sextus in donatōne cā mortis. Addo ego septimū in donatōe ī piā cām. vt in. l. sancimus. C. de dona. Et l3 glo. ibidem in. ð. l. sancimus velit q̄ in piā cām n̄ valeat sine insinuatione nisi vsq3 ad octingētos soldos. tñ tu tene q̄ v3. sicut tenz Bar. in. l. illud. C. de sac. san. ec. p̄ idēptitatē rōnis. ð. l. pe. Cum insinuatōe āt v3 vsq3 ad quācunq3 sūmam facta indistincte ab his q donare possunt. vt in. ð. l. pe. Ros. §. 51.

vid. j. §. 25. & dē qd sit. ꝯfirmatio

Voce h̄ vide j. Ros. 3. §. 1 cā morī oīo

21 Quid si sit facta dōatio duobus de maiori sūma q3 quingentoꝝ solidoꝝ sine īsinuatione. R̄. q̄ nō valet Tex. est illd. l. sancimus §. ne autem commune.

Aūtica. Itē ꝯfuatis sī

22 Quid si dōatio sit facta in singulos ānos eiusdē q̄ntitatis q̄ singulariter n̄ excedit summā: sed simul oēs sic. R̄. q̄ n̄ v3 fm Hō. q2 ē donatio vna. l. senatus. §. si. ff. de dona. cā moꝛ.

te suj.

23 Sed quid si fiat diuisi3 per plures donatōes vltra prefatā sūmā. R̄. Albꝛi. in. l. illud C. de sa. san. eccle. q̄ nō v3: q2 ad hoc vt cesset necessitas insinuatōis requirit. distantia. in ip̄e. vt ð. l. sancimus. §. fi. Fuit. n. vnus impetus quē lex p̄ insinuatōem voluit refrenare. C. de inoffi. dona. l. p̄r. Alr̄ preualerent v̄ba rei ꝯ. l. 2. in fi. C. cōia. de le. vbi dicitur. Nos. n. n̄ verbis: sed ipsis rebus legem imponimus. Facit. ff. de castren. pecu. l. si forte Nā vnus ipetus facit plura eē vnū. ff. ad. l. acquil. l. illud. §. fi. extra de oꝛ. cogni. c. cum dilectus.

i. d. autēti⁹ ꝯfuatis § sig

vid. j. ēxco. j cau. §. 30

24 Sed nūquid reuocabitur tota donatio si excedat sūmā facta sine insinuatōe. R̄. q̄ n̄. sed solū excessus ī dictis. 500. soldis. vt in. l. sancimus. C. de dona. ꝛ qd valeat soldus. vide. j. Ludus. §. 2. in fi.

25 Sed quid ē insinuatio. R̄. Albꝛi. in. ð. l. illud q̄ consuetudo vr̄ admittere q̄ insinuatio ē per superiorē auctoritatis prestatio. q̄d

13

q̄ limita veꝝ n̄ fuiss iuramēto firmata q̄ tūc ī nllo reuocat. ſ3 Jo. an. ī addi. ad specu. d fide. Instru. Ros. §. 53. Sil. § j. [illegible]

falsi qñ donãs mitat p sũu donatarij & ea inte vt statim fiat sua d.l. absenti.

videtur inuere gl.in auß.vt nõ fiant pigno ra.§.illud.vnde ad cautelã solent hec vba poni q corã eo donatio insinuata sit. & ita cõiter fit.lz pprie insinuatio sit pexñis do natõis in scripturã autenticam redacte apõ ꝯpetenté iudicẽ facta publicatio. & eius au ctoritate in publica gesta seu acta facta re ductio vt colligit.l.in hac.C. de dona.iñc to.§.illud.in auß.vt fratrum filij.& .in .§. non hñte.de defen.ciui.& in.§.& hoc pñcit vt nulli iudicum.vt sic inter tpus donatõis & insinuatiõis posset deliberare an expedi at.vt in auß.de appel.ũra q tpra circa prin cipium.

26 ¶ An insinuatio possit fieri die feriato .R. Albri.in.d.l.illud q sic:quia nõ exigit cau se cognitõem.Ergo quolibet die põt fieri. ff.quis ordo in bo.pos.ser.l.2.& ẽt quia est actus voluntarie iurisditõis.C. de ferijs.l. actus.

27 ¶ Cui iudici dz fieri.R.Albri.in.d.l. illud q iudici loci.l.data in fi.C.de dona.

28 ¶ Decimusseptimus.donare ñ põt qui do miniũ in re quã donare volunt non habẽt sicut sũt raptores.fures.& hmõi.qz nemo plus iuris in alium transferre põt qz ipe hz l.nemo.ff.de re.iu.Facit.l.traditio.in prin. ff.de acqui.re.do.vide aliquas exceptiões in.d.l.traditio.sed nihil ad nos.

29 ¶ Decimusoctauus.prelati & alie persone ecclia stice q ñ põt res eccliasticas mobiles vel imobiles pnosas alienare: sine certa so lẽnitate.de qua.s.Aliẽatio.Res aũt mobi les phibẽtur in vsus ihonestos alienare. vide.s.Clericus.3.§.4.

30 ¶ Añ eps põt donare p ꝯstruendo mõa sterio.vide in.c.aplice sedis.de dõa. quia pax ad simplicem ꝯfessorẽ ptinet.

31 ¶ Decimusnonus.illi q sunt ñ soluẽdo cre ditoribus.vide.s.Alienatio.§.26.

32 ¶ Uigesimus.illi qui pp cãm illicitã donãt puta femine p meretricio. Sed aduerte q meretrici publice siue cõcubine valz pmis sio siue dõatio.secũdum Bar.Bal.& An. post Cy:in.l.affectionis.ff.de dõa.& in.l.ij. C.de cõdi.ob tur.cãm.lz gl.i.d.l.affectõis. velit q vz ñ quo ad actõez.sz q ad exceptõ nem.sed reprobatur a pdictis. sed pro me retricio facto cuz nupta,vidua vel virgine. qd de iure ciuili punitur nõ valet pmissio. sed donatõe facta potior ẽ cõditio possidẽ tis.nisi sit miles.vt dictũ ẽ supra . Uerũtñ si secus posset auferre a muliere.vt nõ . Cy.in l.ij.ff.de cõdi.ob tur.cãz.& i tex.l.lunus i fi.

ff.de iur.fis.& ista ẽ vera opinio:licet alij in distincte velint q nõ valeat.& male.Et idez dic de donatõe facta p quocũqz qd lege pu nitur.& sic itellige.d.l.affectõis.

¶ Uigesimusprim9.illi q iudici seu presidi: aut alijs officialibus quibus ẽ constitutum salariũ suum aliquid donãt:siue añ:siue p9 depositũ offiñ p aliquo bñficio ipze admi nistratõis prestito.nam tam donans qz cui donatur conuictus quadrupli pena plectit vt in.l.fi.C.ad.l.iul.repetun.Intelligit gl. verum quando occulte datur:secus si palã propter.l.i.ff.de polli.que est contra . Fac pro ea tex.in.l.barbarius.ff.de offi.prefec. Iudices autem delegati ecclesiastici nihil possunt recipẽ:nec eis dõari:nisi soluz escu lẽtũ & poculentũ qd in paucis dieb9 possit consumi:& mera liberalitate donatuz. Idẽ dic de ꝯseruatore.vt in.c.fi. de offi. dele.li. 6.Idem dic de iudice seculari. de quib9 vi de.Iudex.§.8. 33

34

¶ Uigesimussecundus.Illi qui visitatoribus suis aliquã pecuniã:seu eoz familis.vel qd cunqz aliud munus donare volunt.d quo vide.j.Uisitatiõem.§.3.

¶ Uigesimustertius.illi quibus per statuta municipalia est prohibitum nisi cum certo modo donare. & si donationem pro ani ma possint prohibere.vide Immunitas.§. 46.& 47. 35

¶ Utrum donatio possit fieri absenti.R. q sic.siue mittas qui ferat.siue iubeas q ipe penes se qd habet de mo teneat.sed ignorã ti non potest.vt in.l.absenti ff.de dona. 36

¶ Utrum donator teneatur de euictiõe do natario.R.glo.in.l.aristo.ff.de dona. secũ dum Azo.q sic.hodie cum assimiletur vẽ ditioni insti.de dona.§.alie. Sed ipa glo. distinguit q aut fuit de ea promissum. & sic tenetur.C.de euic.l.2.Nam p qualibet cau sa promitti potest de euictione .ff.de edili. edi.l.sciendum. Aut non fuit promissuz:& tunc aut cepit donatio a datione siue tradi tione. & non tenetur de euictione.sed d do lo si intercessit.aut cepit a pactione vel pro missione. & tunc agi põt.vt in.d.l.aristo. & C.de iur.do.l.ff.de ver.ob.l.vbi au tem.§.fi. 37

¶ Utrum donatum ab eo qui non potest donare sit restituendum de necessitate a do natario.R.q sic secundum q patet per su pradicta: & secundum supradictas distinc tiones. 38

¶ Utz donatiz ambassiatoribus ... grãur 39

eis l'dño. R. fm Bar. in. l. si vero. §. Jtē qc qd. ff. solu. ma. ⁊ p Cy. i. l. si. §. sed cum in secundā. C. de fur. ⁊ p Gulier. i. l. q. pprio. i §. procurator. ff. de procu. ⁊ glo. vtrobiq3. q acqrit ambassiatori si donatur tanq3 persone. Facit. l. socium qui. §. i. ff. pro socio. vbi donatum socio occa' societatis cedit dōatario nō societati. ex quo donatū ē psone nō societati. sec' si donat rōne officij: q2 acqrit dño. ff. de castren. pecu. l. si forte. ⁊ l. miles la. 2. Pa. in. c. postulasti de pces. p bē. dicit. q in dubio debemus attendere q̄litatē doni: ⁊ si talis sit res q poti' creditur donata dño q3 ambassiatori. vt puta leo. ⁊ huiusmōi tūc acquirat dño: alias nō. Vl' pōt dici q si psona ābassiatoris antea erat nota nūc videat intuitu psone. Si vero solum ē nota pp officiū sic intuitu officij datum videatur. l. si forte. l. miles. la. 2. l. dotem. §. hereditatem. ff. de castren. pecu.

40 Utrū qū donat vel legat isto mō: dono l' lego talē terrā q̄ ē. j. tales pfines: q̄ ē. 20. iuger. q̄ tñ ē. 30. l' lego vxori mee talia iocalia q̄ sunt precij centū ducator: ⁊ tñ sunt ducētor: donatarius poterit ne bona pscia tenere. R. Bal. i Rica de ēpt. ⁊ ven. C. dicit q Jo. an. in addi. ad Spe. ti. de emp. ⁊ vē. refert ⁊ sequitur dñum suū qui fuit Odofardus psilio. 232. q pōt totū retinere. p. l. si fundū sub pditōe. §. si libertus in fi. ff. de le. i. l. cū pr. §. pr q filio. ff. ō le. 2. S3 ipe Bal. dicit multū differre: an qs expriat pceptu3 suū icipiēdo a nūero: l' mēsura. vt puta. dono tibi quatuor modia terre in tali confinio: ⁊ tunc nō veniat plus. vt. l. si qs testō in pri. ff. de le. i. An exprimat p noia designātia certā spēm: l' corpus deteriatū. l3 postea mēsuret. q2 tūc mensura ē loco demōstrationis: q̄ falsa nec vitiat nec minuit id cui addicit. l. demōstratio. ff. de pdi. ⁊ de. Facit. l. si vēditor. ff. de actio. emp. ⁊ vē. Hoc seqt Petrus in. c. p tuas. de dona. vbi dicit. q si vir legat talia iocalia vxori q̄ extiat cētū. q l3 valeāt duplum nō poterit heres minuer s3 totū hēbit. Sed si minus valēt nō poterit plus mulier petēr. Jdē dicit de vēditōe seu ēptōe. Et sic solue. l. pe. i. §. fi. ff. de ac. ēp. ⁊ vē. p hāc distinctō3. Vl' breui' i ēptōe dic. q si ptiū taxat p modia nō hēbit illud plus. secus si nō taxat p modia. Jdē dici i vendēte si est minus. vt teneatur fm predicta.

41 Utrum donatio mera possit reuocari ex pnia. R. q nō. ar. c. ver. de cōdi appo. Fac ō. l. aristo. §. fi. Et iō dicit Bar. i. l. si. ff. de pdi. ob cāin: q donatio ē pcus noialis ⁊ nō i. l. iur. gētium. ff. de pac. in priū. Nā h3 nomē elegās: nec reuocat pnia sicut alij pctus noiati. vt. l. si pecuniā. i pn. ff. de pdi ob cā3.

42 Utrum donatio mera reuocetur propter aliquā cā3. R. vt colligo ex. l. fi. C. de reuo. dona. ⁊ ex. c. fi. de dona. cum ibi nō. q sic propter vndecim causas Pria propter defectum cause propter quam res est donata. c. qō a te. de cle. coniuga. de quo dic. vt. j. §. 47. Secunda propter conditionem adiectam. c. verum de condi. appo. de quo dic. vt j. §. 46. Tertia propter dati enormitatem. puta cum pater donat tm̄ q filio hereditas non remanet. 13. q. 2. si quis irascitur. dic. vt j. §. 10. ⁊ 11. Quarta cum donatarius manus violentas miecit in donatorem. Quinta si attrocem iniuriam fecerit. s. verbalem aut cum fugauerit. vel in carcerem intruserit: ⁊ huiusmodi. vt differat a precedenti. Sexta cum graue dannum rebus donatoris intulit. puta in tota vel in maiori parte substantie pōt etiam esse cura maiorem partem substantie. ⁊ ideo erit arbitrarium fm Jo. an. in. d. c. fi. Septima qñ iferre psūpsit vite periculū: licet effectus non sit secut'. s. ponēdo isidias. Octaua si puētōes i donatōe pōitas nō seruauerit q̄s pmisit. Hec quq3 supdcā i mediate hñtur. in. d. l. fi. Adde f3 glo. ibiō. Nona si donatari' negligit alē donatore3 inopē. qō itellige f3 Cy. in. d. l. fi. verum si donatio consistit in magna re seu quātitate. Et sic limita. d. glo. per iura allegata in ea que loquūtur. qñ libertas est donata. vt. l. alimenta. ff. de liber. agno. ⁊ auten. vt liber. de cetero. §. illud. ff. de iure patro. l. diuus. la. i. ⁊. l. ingratus. Unde donatio facta liberto reuocatur solum ex obsequio non prestito. ⁊ etiam emptum ab eo ex pecunia donata. vt in. l. i. C. de reuo. dona. sed non libertas. C. de libe. causa. l. solo. Sed hoc est speciale in liberto non in alijs. vt ex sola non prestatione res ex pecunia donata ēpta reuocetur. vt in. d. l. i. nō. glo. Vō nō. p istis mulieribus ⁊ simplicibus que fere oia donant: ⁊ demum negliguntur alimentari a donatario. Si vero sit modicum. qō donatum: non reuocatur donatio pp alimenta denegata. Et sic intellige glo. in. l. in condempnatiōe. ff. de re. iur. que vult q non reuocetur donatio pp alimenta denegata. Et nō. in predictis causis reuocari donationem per donatorem: non per hēdes ēt si talis ingratitudo sit comissa i donatorem non in heredes. vt i. d. l. fi. i no. Decia cā ex psumpta volūtate dōatoris

si religt ad filiis· sic nõ r̃uocat· n̄ usq ad debitã natur:
ad hoc· l· omnimo· C· de inoff· testa· si uõ n̄ r̃ light· sic r̃uocat

vt pp natiuitatẽ filiorꝫ supueniẽtẽ. ꝛ i hoc sũt varie opiniones: qꝛ vñr iura varia. vide si placet. Bar. i. l. fina. i. §. impator. ff. de le. 2. Undecia cã ẽ ꝯ voluntatẽ donatoris rõe ioffõsitatis. Circa qđ nõ. Bar. i. l. si vt allaf. C. de ioffõ. dona. sic distinguẽtẽ: q aut donatio ẽ inofficiosa re ꝛ ꝯsilio. ꝛ tunc si ẽ facta liberis reuocatur qꝛ ẽ imoderate factũ. vt. l. si liqat. C. de ioffõ. dona. Si võ sit facta extñeis. sic reuocat i totũ. d. c. si qs irascit. Aut donatio ẽ ioffõsa re solũ: ꝛ sic reuocat solũ qꝛ ẽ imoderate gestum. Exẽplificat Aug. i. d. c. si qs. q qñ qs irascẽs filio exheredat eũ ꝛ donat oĩa sua ecclie: q nõ ẽ suscipiẽñ qꝛ inoffõsa re ꝛ ꝯsilio. Si võ ꝯputat. x. filiũ hñs ipe aliũ: vel si hñs duos filios decimũ ꝯputat tertiũ: l' hñs. 11. X. ꝯputat. 12. ꝛ omnibus eque reliquit: sic nõ facit ioffõse ꝛ valꝫ.

43 ¶ Sꝫ qđ si fuit fcã mõasterio: reuocabitur pp supueniẽtiã filiorꝫ. R. Pa. in. d. c. si. q nõ in totũ. qꝛ monasterium ẽ loco filij. ꝛ qꝛ donatio ẽ facta fauore anime: sꝫ solũ reuocabit quo ad legitimã debitã. hoc idẽ sentit glo. ẽt i donato ecclie. 17. q. vl. c. si. ꝛ alia glo. 27. q. i. c. vt lex ꝯtinentie. Et hoc verũ iure fori. s. iuris ciuilis. sed iure poli. i. quadam nãli eqtate reuocatur in totum. vt sentit glo. in. d. c. si. ꝛ in. d. c. si qs irascitur. ꝛ hrõe presumpte volũtatis donatoris.

44 ¶ Utrum si sit iuramento firmata reuocabitur pp prefatas causas. R. fm. d. An. in. d. c. si. q sic. ex subsistentia conditionis que est in iuramento.

45 ¶ Quid si dictum sit per pactũ q nõ possit reuocari pretextu alicuius igratitudinis. R. q tale pactum nõ tenet. qꝛ equitati nãli ꝯtrariũ eẽt. s. q aliquis impune ingratitudinis vitium comitteret. C. de inũ. stipula. l. ex eo.

46 ¶ Utrũ donatio ꝯditõalis reuocetur. R. q pẽdẽte ꝯditõe nõ põt. qꝛ ex futuro euentu pẽdet. facit. l. potior. §. videamus. ff. qui po. in pi. ha. nec ẽt purificata ꝯditione: qꝛ ẽ vã ꝛ mera donatio. Si vero ꝯditio deficiat ñ reuocatur: qꝛ qđ nõ ẽ: reuocari nõ põt. c. ad dissoluen. de dspon. ipu. erit ergo pinde ac si non fuisset donatum.

47 ¶ Utrũ donatio facta sub mõ possit reuocari mõ ñ s̃uato. R. vt colligo ex nõ. p doc. i. c. verꝫ de ꝯdi. appo. q aut mõus fuit principal' cã. seu final' ꝯctus. ꝛ ita põt reuocari vt dicit Bar. i. l. 2. §. fi. ff. de dona. Facit. l. cũ te. C. de pac. inter ẽp. ꝛ vẽ. vbi reuocatur ꝯctus noĩatus non ipleto mõ qñ modus fuit cã principalis ꝯhẽdi. Et sic itellige. l. ea cõditione. C. de rescin. vẽdi. Aut mõus nõ fuit cã finalis donatõis: ꝛ sic nõ reuocat cessãte mõ. Facit. l. mevia. ff. de manu. testa. vbi libertas legata tribus s̃uis sub hac ꝯditiõe: vt alternis vicibus luminaria accẽderẽt super sepulcrum eius nõ reuocat: q̃uis mõus nõ ipleat. qꝛ tẽr. nõ ꝯsiderat vt cãm finalẽ libtatis date: modũ sed vt cãꝫ ipulsiuã. Et si sumus in dubio: si donatio ẽ i piam cãm: fauore pie cãe: videbit ꝯtẽplata pia cã ꝑ finali cã. vt vr̃ velle Bar. in. l. ea cõditione. C. de rescin. ven. ꝛ. l. si pecuniã. i prin. ff. de ꝯdi. ob. cãm. alias nõ. Ex his infert. q donatio facta ecclie sub mõ nõ reuocat. si mõus nõ seruet: nisi expressum fuerit q possit reuocari. Ratio qꝛ donatũ ecclie sub mõ vr̃ donatum ꝑ salute aie principalr. c. requisisti de testa. Facit glo. in. l. si quis ticio. ff. de le. 2. Et iõ mõus appositus nõ vr̃ cã finalis sed ipulsiua. ꝛ iõ cessante cã ipulsiua ñ cessat effectus: nisi sit expresse actũ. ꝛ ꝑ hoc facit. d. l. mevia. Facit tex. in. l. lẽgatum. ff. de admi. rerꝫ ad ciuita. pti. iunctis q̃ nõ. ibi Bar. ꝛ i l. lẽgatum. ff. de vsufru. lega. ꝛ Bal. in. l. i. ff. de his q̃ pene cã reli. ꝛ i. l. cũ alienã. C. de lega. Nam in dict. l. lẽgatũ. ꝛ. l. legatũ probat q si testator reliquit mille ad honorem suum rei publice. vt inde fierent ludi ãnui: l' fabrica que iure ipedicte fieri nõ possũt: q illa pecunia ꝯuertat ad aliũ vsum: qui cedat i honorẽ testatoris: nec reuocatur legatum. qꝛ ad honorẽ suum ẽ cã finalis.

48 ¶ Pone q solus platus ẽ q nõ seruat mõꝫ nũqd reuocabitur qñ dictũ ẽ q possit reuocari. R. Un. i. c. verꝫ de condi. appo. tenꝫ q nõ: qꝛ delictũ plati solius non nocet ecclie. Regula delictũ. li. 6. Et idem sequunt doc. cõiter. in. c. breui. de iureiur. secus si prelatus cum caplo. Aduerte qꝛ aliud ẽ si donatio sit sub ꝯditione. qꝛ si solus prelatus caꝫ nõ seruat nõ valet donatio: rõ qꝛ i acquirẽdis solus prelatus põt nocere ecclie: non in acqsitis. vt nõ glo. ꝛ doc. 16. q. 6. §. fi. ꝛ Inno. in. c. fraternitatem de dona.

49 ¶ Utrum cũ dictum ẽ q possit reuocari requiratur sententia. R. fm Inno. in. d. c. verꝫ ꝛ Ho. d. An. ꝛ Car. ibidem q sic. Alij vt Bal. in. c. cẽterum de fo. compe. ꝛ in. c. illõ de presump. tenent contrarium. ꝛ angelus in. l. pe. ff. de pac. ꝛ glo. in aut. vt de cetero ñ fiant ꝯmutationes. §. i. Sed verius ẽ primum. qꝛ nemo sibi ius dicit. 16. q. 6. placuit de preben. cum qui. li. 6. C. vnde vi. l. si qs in tantam: q si dictum est vt propria auctoritate: tunc poterit. vt tenet Hosti. in. d. c. verum ꝛ in. c. cum dilecti. de dona. ꝛ cõiter.

Nota q si fiat dona° sub ꝯditiõe / nõ tenꝫ ñ ꝯditioe extãte: nꝫ donatarius petẽ põt rem sibi donatã / anteqꝫ ꝯditio extet / ꝛ si cauere uelit de ꝯditiõe ĩpleda. ff. de ꝯdi. ꝛ demõstra. l. qui heredi §. fi. ubi si petẽte ꝯditõe res tradat. ꝛ po° ea ꝯditio nõ extet: res tradita repetit. ff. de ꝯdi. indebi. l. sub ꝯditiõe. Si uõ fiat sub mõ dona° statim tenꝫ: ꝛ donatarius statim petẽ põt si cauere uelit de mõ ĩpledo. ff. de fid. liber. l. cũ ĩ testo. vñ magis obligat° ẽ q donat sub mõ / qꝫ sub ꝯditiõe h Asten. li. 3° ti° 22. ar. vlti°

doc.in.d.c.verū. Bar.in.l.creditores in.6. colū. C.de pigno.τ nō. Idem Bar.in.l.fi. ff.vt in pos.leg.nisi esset sacra effecta.l.si qs curialis. C.de epi.τ cle. Limito nisi essz ꝺ facto resistens.q2 tunc pactuz non valet.vt dicit Bar.i.d.l.creditores.prestaret ei materiam veniendi ad arma:qꝺ non licet.

50 Quid si donatum aliquid sit ecclesie vl alteri cuz pacto ꝙ n̄ possit alienari. R. fm d. An.in.d.c.verū.de cōdi.appo.q ꝙ aut ponit post contractum donatōis τ nō ipedit alienationem: nec aliquid operatur circa contractum.l.donatio perfecta. C.de dōa. que sub modo. Aut ante contractum pfectum.i.ante traditōem.tamen post obligatōnem.τ tunc secūdum Cardi.in.d.c.verum nihil operatur tale pactum per gl.in.l.vnica.§.accedit. C.de rei vxo.ac. Aut pactum apponitur tp̄re ꝫhen.de obligationis.τ tē aut reseruat sibi aliquod iūs in re quā tradit pro obligatione: τ ēt apponit ꝓhibitōem de alienatione τ tunc non valet alienatio. l.si creditor.§.si.ff.de di.pi.iuncta gl.ibi ꝺ fm lrām pisanā q̄ h3 lrāz negatiuaz.s.nullam venditionem esse. Aut nullum ius sibi reseruat:sed alteri.τ tunc secundu3.d.An. eadem ē ratio.vt nō valeat alienatio. Aut nec sibi nec alteri reseruat ius in re dōata. τ tunc si alienatio sequatur v3.sed aget qui pactum apposuit ad extimatōem.l.ea lege. C.de condi.ob cām.τ.l.pe.τ ibi Bar.ff. de pac. Aut apponitur ꝓhibitio de alia re non alienanda.τ non valet tale pactum.τ ita loquit.d.l.pe.nisi paciscentis intersit ꝺ non alienando.quia aget ad interesse.ita nō.in dicta.l.penulti. Et hoc verum in priuato. In ecclesia autem si alienat semper videtur interesse dantis cum tali pacto: de non alienando:quasi sit fauorabile anime dātis:nisi quando alienaret in casu necessitatis. Intellige quādo aliter prouideri non pōt:quia sic donator si non voluisset turpiter intellexissz.nec valuisset ꝓhibitō c.sicut hij.47.di.cum ibi nō.in glo.c.i.83. di.vel quando alienaret ob magis piā causam.fm.d.An.vbi supra.Facit.c.licet de regula.c.peruenit el.2.de iur iur.τ.c.aurum 12.q.2. C.de sacro.sanc.ec.l.sancimus τ ꝗ̄s mis alij teneant contrarium.

51 Sed quid si dicitum sit ꝙ non possit alienari:τ si alienetur:tunc liceat ipsi τ hedib9 suis fundum ad se reuocare: R. iuriste cōit tenent ꝙ non possit alienari.sed Ber.brix. in questionibus suis.q.4.tenet ꝙ ꝺ eqtate canonica pōt:ob piam causam: qn̄ alia nō habet que commode possit alienare. Et idez tenet glo.in.c.imperator:leo.10.q.2. Et nō. ꝙ hec suprapostita distinctio valet de omni contractu in quo ab homine alienationis prohibitio apponitur. Si autem prohibitio sit a lege τ tunc nulla est alienatio.in.l. quemadmodum. C.de agri.cen.τ cōr.c. ecclesia sancte Marie.el prio.τ ibi Pa. vt litte pen. Si autem prohibitio talis ponitur ab homine in vltam testamenti vel vltie voluntatis.tunc dic vt in.l.filiusfamil.§.diui.ff.de le.i.dicitur qūo sine causa non pōt. oz ergo causa exprimatur:i vide diffuse ad propositum nostrum infra. Legatū.2.§.11.

Utrum prohibiti donare donatiōe mera conditionali:vel sub modo: prohibeantur donare propter bene merita que dicitur remuneratiua. R. ꝙ non.quia non est ꝓprie donatio.vt colligitur ex.d.l.aquilius regulus.τ qꝺ nō.in.c.si quos.12.q.2.τ in.c.consensus.de re.ec.non alie.τ Bal.in.l.iubemus. C.de sacrosan.ec.nisi prohibeantur donare.q2 non habent administrationem in rebus liberaz quas volunt donare.sicut sunt primi.2.3.4.5.7.8.9.10.11.12. vl prohibeantur donare propter legitimam cām. sicut sunt.13.20.22.vel qui nō possunt donare nisi in dānum alioruz.vt sunt.19.vide ēt ꝙ dico.ſ.Immunitas.§.53. Aduerte hic ꝙ ista verba qn̄ quis dicit se donare pp bene merita.si ꝓferant ab eo qui libere pōt dōare:tunc inducunt probationem inter easdē personas.sed si de necessitate requirerētur bene merita vt valeret donatio:tunc nō sufficiunt talia verba enūciatiua:quia non probāt bene merita pcessisse.l.si forte.ff.de castren.pecu.τ ibi Bar. 53

Utrum talis donatio remuneratiua possit reuocari propter causas quibus reuocatur alia mera.vel conditionalis.vel modalis:ꝺ quibus dictum est supra. R. ꝙ non.vt in.l.si pater.ff.dona.tenet Pa.in.d.c.fi.q2 secundu3 eum iura scripta loquentia ꝺ donatione non habent locum de hac donatione remuneratiua.

Utrum donatuz consanguineo in dubio presumatur donatum respectu cōsanguinitatis. R. ꝙ sic.τ non respectu remunerationis.tex.est in.l.tutor.§.que a maioribus.ff.de excu.tu. 54

Donatio ij.

Donatio ij. cā mortis ē cum qs magis vult hr̄e se q̄3 eū cui donat.ma

gisq3 eũ cui donat. q̃ heredem suum dicit tex. i. l. i. ff. de do. ca. mor. et in. l. senatus. §. donatio. eo. ti.

Tres sunt spẽs donationis cã mort. Que dã fit qñ imminẽte periculo mortis ita dat vt statim sit accipientis. Alia fit nullo metu presentis periculi sed sola cogitatione mortalitatis. vt ab hoie sano. Tertia spẽs cũ donat cã mortis nõ vt statim fiat accipiẽtis s3 tunc demũ cũ mortuus fuerit. l. 2. ff. eo. ti.

2 Conuenit donato cã mortis cũ donatõne simplici qr vtraq3 donatio ẽ. Itẽ qr vtraq3 inter viuos pficitur. et traditur. differt. qr ista ex pnia reuocatur. illa ñ. vt. l. q mortis cã. ff. eo. Itẽ qr in ista. 5. testes: in illa duo sufficiũt vt. l. fi. C. eo. ti. in dubio psumit donatio iter viuos nisi pbetur 2triũ vel sit facta mentio de morte. vt nõ. glo. in. d. l. fi.

3 Quõ dignoscitur a legato. R. q si verba sunt cõia: vel equiuoca. tũc p traditõem rei vel per obligatõez qua se obligat legatario cognoscitur. aut qñ nullũ istoꝝ iteruenit dr legatũ: vide qd legit et nõ. in. l. 2. et. l. marcellus. ff. eo. ti.

4 Conuenit in multis cũ legato. qr vtraq3 ẽ vltima voluntas. Itẽ qr vtraq3 gnariũ nũerũ testiũ requirit. Itẽ qr in vtraq3 substitutõ locũ vendicat. vt in. l. i. C. eo. Item qr nec insinuatõem exigit. d. l. fi. Itẽ qr ñ est perfecta nisi morte secuta. vt. ff. eo. l. nõ vr et multis alijs de qbus dic. vt nõ. in dictis. l. Marcellus. et. l. fi.

5 Differt a legato qr legatũ fit nolenti. s3 nõ donatio cã mortis. Itẽ sepius donatũ causa mortis tradit. a donãte sed legatũ non. Itẽ qr dõatio in singulos ãnos ẽ vna. legatũ vero plura. l. senatus. eo. ti. Itẽ filiusfa. nõ legat. sed donat cã mortis de cõsensu patris. Itẽ l3 testũ falsũ sit vl nullũ donatõ tenet. l3 ñ legatũ. ff. de his qui vt indi. l. pe. §. vltimo et multis alijs de qbus vide p totum istum titulum. ff. et C.

6 Quõ reuocatur. R. fm glo. in. l. ñ omnis in prin. ff. si cer. pe. q tribus modis tex. ẽ in sti. de dona. §. i. Primus si donatarius premoriatur q̃3 donator. Secũd' si penitet donasse. Tertius cessante cõdictõe sub qua donatio facta fuit.

7 Quid si iurauit ñ reuocar. R. q põt reuocari in duobus casibus. Primus ex noua cã. vt. j. Sepultura. §. 40. Secundus si donauit oia bona qr tũc iuramentũ induceret votũ captãde mortis. et iõ non t3. qr eẽt vinculũ iniquitatis. petet tñ prius absolutionẽ a iuramento. sed si donasset

Quis põt donare cã mortis. R. q ois q testũ facere nõ põt: ñ põt donare cã mortis. 8
Excepto filio famĩ. q l3 testari ñ possit etiã iubẽte pr̃e: põt tñ donare cã mortis pr̃e permittente. l. tam is. ff. eo. ti. Itẽ qui ñ põt dõare inter viuos. non põt donar cã mortis. l. filiusfami. ff. de dona. Vñ dicit Bal. i li. de cõsue. feu. in Rica de prohi. feu. alie per Fede. c. i. q qñ nomen donatõis põitur phibitiue: tũc includitur etiam donatio cã mortis. puta. statuto cauetur ne mulier possit donare. vnde nec ẽt cã mortis: qr a quo remouetur genus: et quel3 eius spẽs. d. l. filiusfa. §. pari rõe. Sed qñ nomen donatõis ponitur pmissiue: tunc ñ includitur donatio causa mortis. qr ñ est proprie donatio. vt. l. i. §. i. ff. de dona. vnde feudatarius cui a dño p missum est donare: non potest donare causa mortis feudum.

Utrũ dõatio cã mortis valeat facta ab eo 9
q capitale crimen comisit. R. q nõ: siue sit facta ante cirmen cõmissum: siue post: siue añ sniam: siue post: cũ et testamentum rũpatur et oia publicentur. vt. ff. eo. l. si aliquis. Fallit in re dõata vxori. vt. ff. de dona. inter vi. et vxo. l. cum hic. §. si maritus et glo. i. l. reos vxoris. C. de dona. inter vi. et vxo.

Donatio tertio inter virum et vxorem constante matrimonio ñ valet. ratio ẽ ne mutuo amõre inuicem spoliarẽt dõationibus non temperantes. vt tex. in. l. i. ff. eo. Intellige si. alter fit ditior. et alter pauperior vt in. c. donatio de dõa. inter vi. et vxo. Nõ intellige verum in donatione pura. et simplici. de qua. s. dõatio primo. in principio. Secus in donatiõe remuneratiua qr nõ prohibetur. vt in. l. qd aũt. §. si vir. ff. eo. ti. vbi p3. q si vir donat vnam rẽ vxori: et vxor aliam viro: fit hinc inde cõpensatio. Et p hoc notabiliter dicit Bar. in. l. si diuortio. ff. de ver. obli. et ẽ glo. in. l. si in voluntate. C. de do. p. q plebeius potest constituere dotez nobili: cui nubere vult animo donandi l3 2feratur in tps matrimonij qr est remuneratiua et non simplex. Facit ad hoc. l. acquilius. ff. de dona. Et sic limita iura prohibẽtia donatõem. nec solum prohibet inter virum et vxo. sed in eos q ad eos pertinẽt ẽt. aut interpositas personas. vt. l. si sponsus. §. generaliter. ff. eo. ti.

Quid si viro mortis cã donare volẽti mãdat vir q donet vxori. R. q donatio ẽ nylla. qr vr ac si vir donar3. l. ideõ q3. ff. eo. ti. Se 1

vxori: nō facit donationem inter vir ⁊ vxorē. l. sed si vir. §. qd legatarius. ff. eodē. Rō. q2 in donatione cā mortis ēt sine traditiōe transfertur dñium irreuocabiliter ut. l. 2. ff. de publi. secus in legato qd cedit solum a tpe mortis. vt. l. a titio cum si. ff. de fur. ideo i pri mo casu quesito dñio viro nō pōt: sed in se cūdo sic. q2 non acquirit nisi morte secuta. Hoc limita verum qñ iam donauerat causa mortis sed qñ soluz disposuerat donare va lebit: si mutato proposito ad instantiam vi ri donat vxori quia sic ratio cessat diuersi tatis de legato.

2 ¶ Utrum vniuersaliter non valeat donatio inter virum ⁊ vxorē. R. q non. Sed fallit i 8. casibus. Primus in donatione impera toris facta coniugi: vel econtra. ē tex. in. l. pe nul. C. eo. ti. Secundus si edes vxoris incē dio exuste sunt. donatum ad earū extructioz a viro valet: inquantum edificij extructio expostulat. l. q si vir. ff. eodē ti. Tertius pōt maritus constante matrimonio remittere vxori dotē sibi ab ea promissam. in toto: vl in parte. vt est glo. singularis. ⁊ ibi Cy. ⁊ Bal. in. l. si cōstante. C. de dona. ante nup. Sz re missio alterius ōbiti nō vz: sicut nec assigna tio alterius debitoris. q2 hec oia donatiōes sunt. d. l. si sponsus. §. si debitor. Quartus si ex tali dōatiōe ñ fit pauperior: q donat qñuis cui donatur fiat ditior: vt si maritus institu tus heres ab aliquo nō adijt hereditatē vt ad vxorē substitutam perueniat: vel si repudiet legatū vt remaneat apud vxorē oneratam pro legato per testatorem. vel si rogatus re stituere hereditatem vxori non detraheret quartam causa donationis. vt in. l. si spon sus. §. si maritus heres. ff. eo. vbi tex. neqz eniz pauperior fit qui non acquirit. sed qui de patrimonio suo deposuit. Idem dicas quando donat rem alienam. l. sed ⁊ si con stante. ff. eo. ti. Intellige i tali casu quo ipse donans non teneatur restituere. vt puta de licentia domini dantis sibi liberam facul tatem donandi. donauit. Quintus si cui do natuz est non fit ditior: quamuis donator fi at pauperior. vt si donauit ad emenda vnguenta. d. l. quod autem. §. primo. Idem si donat vxori pecuniam vt pro cognato suo sportulas soluat qñuis ipsa vxor pecuniā ipsam nullo fuisset acceptura. d. l. si sponsus. §. pe. Idem dic si soluat vectigal pro ea fm Ho. Idē si dat ad oblatiōes faciēdas ⁊ aliā pi am cāz. sz eundē heres ēt vxoris si expen deret inutiliter non pp hoc minus teneret vt in. l. qd de bonis. ff. ad. l. fal. quia satio ē q donatarius effectus ē locupletior. vt nō. Pa. in. d. c. donatio eo. ti. Sextus quādo donat in tpus fini matrimonij. vt tunc res fiat mariti vel vxoris cum mors fuerit secu ta. l. sed interim in prin. ff. eo. Septim° quā do donat causa mortis cuiuscunqz speciei sit ista donatio causa mortis: vt in. d. l. sed interim in prin. nisi ita fiat vt nullo modo r noceatur quia non valeret secundum glo. i. d. l. sed interim. Octauus quādo vxor donat viro causa dignitatis vel honoris adipiscē di. l. qd adipiscende. ff. eo. ti.

3 ¶ Quomodo cōfirmat donatio inualida inter vir ⁊ vxorē. R. q in duobus cāibus. Primo morte donantis ⁊ non reuocantis tacite vel expresse. vt. l. 1. ⁊ 3. C. eo. ti. ⁊. d. c. donatio. Limita verz q morte confirmatur in donatiōe que nō ē vltra. 500. solidos: qa si esset vltra. 500. solidos et sit facta sine i sinuatiōe non cōfirmatur morte: nisi expres se tunc approbauerit. Si approbauit expsse in morte valebit: vt legatū qd non idiget insinuatiōe. alias non. secundum glo. ⁊ Io. an. in. d. c. donatio. Item q non fuerit fcā simplici promissione: quia si sic non valēt l. papinianus. ff. eo. ⁊ ibi Bar. dicit verum nisi interuenisset traditio vera vel ficta: puta quia confitetur se habuisse. quia sic confir maretur. Requiritur ergo traditio in vita donantis: vt donatio morte confirmetur. vt. j. Pactum. §. 15.

4 ¶ Sed dubitatur an intelligatur iste casus de morte naturali tantum q ꝯfirmet talem donationem. R. q non: sed etiam de ciuili illa qua perditur libertas ⁊ seruus efficitur vt. l. cum hic status. §. si donator. ff. eo. Sz efficitur seruus pene. vt. C. eo. ti. l. res vxoris. Ratio diuersitatis secundum glo. i. d. l. res ē quia vbi efficitur seruus homi nis est dominus qui potest reuocare. sed non vbi efficitur seruus pene. Hodie tamē ex delicto non debet quis damnari vt sit ser uus secundum glo. predictam. Item de illa qua ingreditur religionem. Licet Uincen. i. d. c. donatio teneat q non intelligatur de ista religione. Sed Iohan. Andr. ⁊ Car. tenent q sic. quia ingrediens censetur mor tuus. l. fi. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. 16. q. 1. c. placuit. Sz opinio Uin. videtur verior in ma trimonio consumato per. d. l. res vxoris: que requirit mortem talem qua matrimoni um dissoluitur. quod non est in ingressu reli giōis nisi quo ad exercitiū. sz i matrimonio

ꝯſumato tene opinionē Jo.an. ⁊ Car. Se cūdo ꝯfirmat iuramētō ſm Pa.in.d.c.dōatio q dicit ꝙ hec ē cōis opinio Bar.in.l.ſi quis ꝓ eo .ff.de fideiuſ. ⁊ in .l.ſeius ⁊ augerius.ff.ad.l.fal. idem ʒ.ſed in.l.i.ff.de do.inter vi. ⁊ vx.videt tenere ꝯtrarium per rōnem glo.in.d.c.donatio:quia videtur ꝯtra bonos mores Sʒ dic verꝫ ꝯ bonos mores ciuiles:ſʒ ñ ꝯ bonos mores nāles ꝯ quos ñ valet iuramentū: ⁊ dic ꝙ confirmatur.

5 Quid ſi matrimonium non tenuit. R. ꝙ licet donatio ipo iure valuerit:qꝛ tñ idigna pſona eius fuit qui nec maritus dici pōt reuocari poterit.l.ſi ex volūtate.C.eo.ti. Intellige ſi ignorabant. Si vō vterqʒ ſcit ipedimentū ⁊ matrimoniū non tenere fiſcus repetit.ff.eo.ti.l.cum hic ſtatus.§.vlti. Et ſi non repeteret poterit tenere bona ꝯſcia: licet de bono conſilio deberet dare paupibus.

6 Utrum donatio inter ſponſum ⁊ ſpōſam de futuro teneat. R. glo.prefata ꝙ ſic: allat l.inter eos.ff.eo.vbi dicit tex.valere etiā ſi eodē die mr̄imoniū poſtea ꝯtrahatur.

7 Quō reuocat donatio inter virꝫ ⁊ vxorē. R. ꝙ in.5. Primo p pniam.d.l.cū hic ſtatus. Scdō ſi alienet res donata p dōatorē l.ſi marit⁹ tu⁹.C.d do.it vi.⁊ vx. ⁊ i.d.l.cū hic ſtatus. Tertiō qñ pignori obligat res donata a donatore:niſi aliō expmat.d.l.cum hic ſtatus. Quarto ſi pmoriat qui donationē accepit.de dona.inter vi. ⁊ vx.c.dōatio ⁊ ſi moriantur filij ſm glo.ibidem. Quinto cum diuortium fit ex diſplicentia.d.l. cū hic ſtatus:niſi expreſſe voluerit donatōem valere.l.ſi interim.ff.eo.ti. Secus ſi cā religionis.ſi tñ matrimoniū reſtauret poſt diuortium nō reuocat.d.l.cū hic. Et idē dic de donatōe inter ſocerꝫ ⁊ nurꝫ: vel generꝫ: ⁊ inter conſoceros qui copulatos matrimonio i pōtate hñt.d.l.cū hic ſtat⁹.§.oīo: ⁊ inter patrē ⁊ filium non emancipatum. vide glo.in.d.c.donatio que hoc ʒ. In dubio vero qñ pſumat donare veſtimenta.vide Peculiū.§.21.

d Donatio ante nuptias: vel pp:olim dicebat añ nuptias dōatō. Sed hodie nō ē niſi donatio pp nuptias. vt.C.de dona.ante nup.vel pp nuptias. in l.fi.⁊ fit in recōpenſatōem dotis: ⁊ pōt fieri a viro hec donatio ſiue prius ꝙ ꝯtctū ſit matrimoniū ſiue poſt ꝯtctum.vt.d.l.fi. ⁊ dicitur antiferna ab anti qd ē ꝯ ⁊ ferna qd eſt dos quaſi ꝯ dotem.

i Utrum requiratur equalitas cū dote ī iſta donatōe. R. olim ſi fiebat in ꝯſtitutōe dotis tunc nō regrebat equalitas.vt.C.de pac.ꝯuētis tam ſupra do.l.ex morte. ⁊.d.l.fi. Si vō dos prius erat ꝯſtituta oportebat equalitas.vt.d.l.fi.§.ſancimus :ſʒ hodie qualitcunqʒ oporteat ſit equalitas tā in donatione pp nuptias cū dote ꝙ i lucro ſup vtroqʒ. p auꝫ.equalitas poſita ſup.d.l.ex morte.

Et ꝯ ſoluto matrimonio donatō pp nuptias reuertat ad virꝫ. R. ꝙ ſic.vt.d.l.fi. ſicut ⁊ dos reuerti ad mulierē. C.de re.vx.ac. l.vnica.§.illo ꝓcul dubiō. Et hoc verꝫ niſi pactū aliud hēat. Nam ſi pactū ē ꝙ lucret donatōem pp nuptias. ⁊ vir lucrabit dotē: ⁊ cō qꝛ.d.l.fi.dicit ꝙ pari paſſu vadunt.ſ. quo ad pactū quia quale erit de lucrando donatōem vel dotem tale ⁊ de ꝯrio. 8

Sed ad qd valet donatio pp nuptias ex quo vxor eā ñ lucrat:niſi ex pacto ſpāli.vt d.§.illo.nec fructus hēat dicte donatōnis. vt.C.eo.ti.l.ſi liberis. R. ꝙ valet vt ſit ſecurior i dote.vt dicit glo.i.d.l.fi. Nā res ſuas vir alienat ꝯſentiente vxore: ⁊ renūciat pōt iuri ipothecario qd hʒ in alijs bonis mariti.vt.C.ad velle.l.et. Sed in donatōis pp nuptias alienatōe aut obligatōe ñ pōt mir renūtiare iuri ipothecario pro iure ſuo qd hʒ in hac donatōe pp nuptias: nec valet ꝯſenſus mulieris.vt.C.ad velle. auꝫ. ſiue a me:niſi interueniat iuramentum.vt in.c.lʒ de iureiu.li.6.aut duo alia ꝯcurrant. Primū ꝙ vxor ꝯſentiat poſt biēniū ſecūda vice. Secundum ꝙ tñ ſit in facultatibus viri vt indemnitati vxoris poſſit ꝯſuli:non ſolū tpre ꝯtctus vt quidam dixerunt :ſed ēt tpre quo vxor agere pōt.vt nō. in.d.auꝫ. ſiue a me.vel ꝙ per.30.annos tacuerit.lʒ ꝯo non ꝯſenſerit.vt nō. Pā.in.c.peruenit de emp. ⁊ ven. Itē ꝯ viro diſſipante bona ſua pōt agere ſic ꝓ dōatōe pp nuptias ſicut ꝓ dote. C. de iur.do.l.vbi.de quo dic vt nō.ibidē. Itē pp adulteriū viri lucrat.vt.ſ. Adulteriū.§.3. 3

Quid ſi ſoluatur matrimonium aliter ꝙ per mortem:nunquid pactum vel conſuetudo poterit facere ꝙ vir lucretur dotem: ⁊ ſic mulier remaneat ſine dote. R. ſecundum Hoſtiē. ꝙ non.vt notatur in dicto.c. donatio.de donatio.inter vi. ⁊ vx. Et ideo prefatus .§.illo procul dubio loquit quando mulier deceſſit quo caſu tunc vir lucratur ratione pacti ſolum ſecundum Hoſti. ſed ſecundum Car.in dicto .c. donatio etiam ratione conſuetudinis: quia quod poteſt pactum: poteſt ⁊ conſuetudo. vt notat glo.in.c.non putamus.de conſuetu.li.6. 4

Quid si filia fornicet. An pr teneat dotare eā. vid. j. exhēdatio. §. 3. ... Quid si filia ɔnupsit dote. An pr teneat eā iterū dotare. vide i Ros. § 26.

5 Querit statuto cauet. q si alter coniugū pre moriat: alt lucret dotē l' donatio pp nuptias: an debeat itelligi de morte nāli l' ēt de igres su religiōis. R. q tm de morte nāli nō d ista ciuili. pbatur q: vba statuti sūt facti z i ficto psistūt. c. i. de cōsti. nec recipiūt cāus fictos vt. l. 3. §. hec verba. ff. de nego. ge. ymo nec exprimere posset, pnidere q muliere igrediē te religionē vir lucraret pte dotis cū liber tas religiōis grauaret p diminutionē dotis qd fieri nō dz. l. i. §. onerande. ff. quar re. act. nō dat. z ēt q: disponeret statutū de re bus psone religiose qd nō pōt. c. si. de re. ec. non alie.

6 Quid si ex pacto sit vt lucret alio pmoriē te. R. q pactū manet validū: quiymo purifi ficat p igressū religiōis. vt. l. deo nobis. C. de epi. z cle. z in aūt. de sctis. epis. §. si vero constante.

DOs ē qdaz donatio scā a pte mulieri: l' ab extraneo: l' facta a muliere ipi viro, p onerib' mrimonij sustinendis. ita nō. canoiste Hos. z host. i. c. Raynutius de testa. z p legistas i R'ica. ff. so. ma. Et qppe ppriū prīmoniū mulieris. vt. ff. de iure do. l. 3. §. sed vtrum. in fi.

1 Quot sūt ei' spēs. R. due. Prima dī pfecticia. z ē q a pte l' auo l' pauo z huiusmodi. pt no, p filia l' nepte z huiusmōi. d bōis eorū pficiscit. l' q alis de mādato eoz: vl' noie eoz z ipi ratū hūt pstituit. vt i. l. pfecticia i pri. ff. de iure. do. ēt si filia eēt emācipata. d. l. pfecticia. §. fi. Secūda dī aduēticia z ē illa quā dat mlr, p se ip̄a. l' qlz ali' q alias nō dscēdit a pte vl' auo z huiusmōi. Itē aduēticia ē si pt cū debēt filie cū volūtate. ei' oderit. vt. d. l. pfecticia in fi. Itē ē alia distictō. Aliqn dat dos extiata: aliqn iextiata: qn extiata tradit piculū ptinet ad maritū. Si vo iextiata ptinebit ad mlierē. l. plerūq3 i pri. ff. de iur. do. Fruct' tn z fetus rez dotaliū lucrat marit'. vt i. d. l. plerūq3. d q ibi vide z p gl. i. c. salubriter de vsuris. z canonistas ibi z p Gofre. i sūma ti. de dona. i. §. aduēticia. Limita tn ver' q fruct' lucrat si sustiet onera mrimonij. alis nō sz restituūt mlieri. ff. de vsur. vide anf'. la Ba. §. pe. Itē q si dos eēt i aialib' dz marit' supplē de iam natis fetib' capita mortua. vt. d. l. plerūq3. Ros. § 3.

2 Utrum dos possit esse sine mrimonio. R. q nō. C. de do. aū nup. l. fi. z iō solutū pro dote vbi mrimoniū fuit nullū nō repetetur noie dot. sz pdictōe sine cā. ff. de pdi. sine cā l. fi. z ē priuilegiata hec actio quo ad mlierez sicut actio de dote vt tenēt doc. in. c. de priudētia de dote post di. resti. facit. l. 2. ff. de priuil. cre. z sic ppōet. fz q. j. dicā. §. 11. z §. 12

Quāta dz esse dos. R. q etiā in modico pōt constitui. vt dicit glo. in. l. imperial'. C. de nup. in verbo dotalibus qd est circa mediū. Et q: dos succedit loco alimentoz vt nō. per Bar. in. l. ticio centū. §. ticio genero. ff. de cōdi. z demon. z p Bal. in. l. i. §. ius nāle. ff. d iusti. z iur. Ideo fm hoc extiabit z fiet pēsat cōditiōibus z aliys qualitatib'.

Utrū pr teneat dotare filiā que nupsit p eius voluntatem. 4 R. fm pa. in. c. i. de despō. ipub. distinguēdo aut nupsit idigno: z tē nō tenetur. glo. ē nō. in. c. de raptoribus. 36. q. i. Qd itellige fz do. An. i. c. accedēs de p cura. z Imol. ibidē si ē idignus turpi indignitate. secus si esset idignus. i. nō paris pditionis. Uerūtn poterit minorē dotē dare ex cōditōe psone. z faciūt que hntur i. l. cū post diuortium. §. gener. ff. de iur dot. iūcta glo. in. l. si volūtate. C. de dot. pmis. Aut elegit dignā vel nō indignū. z tūc aut pmisit dotē. z sic pr tenet eā dotare: q: lz pr nō cōsenserit in tali pmissione tn filia p hāc pmissionē releuat prem a debito dotandi: z iō tā q3 in rem pris vtatur ista pmissio tenebitur pr de i rē. vso: ita dicit Bar. in. l. obligāur §. lege. ff. de act. z obliga. p tex. in simili i. l. z iō. §. fi. z. l. filius. ff. de in rem vso. Aut nō pmisit dotē z sic nō tenet: q: ex quo inuenit sibi maritum sine dote z marit' teneatur eam alere sicut filiā: vt in aūt. qbus mo. na. effi. le: §. pe. nō. Inno. in. c. per nras de do. in. vi. z vx. z etiam si pmoriat relicti filijs tenet sibi relinquere. qrtā ptem suorum bonoz pfatus vir. Secus si filios nō hūt vt no. glo. in. §. pe. z ideo cessat vtrūq3 debitum in pre. s. alimētoz z dot. primū, q: hz vnū alat se. s. ex bonis mariti: z dos succedit loco alimentoz. vt s. dictum est. z ita tenet Bar. in. d. §. lege. z Ange. in. l. si socer. z Bal. in. l. i. ff. so. ma. z in. l. fi. C. de do. pro. Et sic limita glo. in. c. fi. 32. q. 2. que dicit q tenetur eam dotare verū si pmisit. alias nō. Non tn hēbit locū statutū quo cauet vt filia dotata nō succedat i tali mliere. vt no. Pa. in. d. c. accedens: nec excluditur a successione saltem legitime sicut ceteri filij. multo magis tenetur pr dotare filiam que non cōtraxit contra eius voluntatem: z contra prem pt implorari officiū iudicis regulariter. vt dotet filiam. l. qui liberos. ff. de ritu nup. no. in. d. §. lege. hētur in. l. fi. C. de dotis p.

Utrum frater teneatur dotare sororē. R. Pa. in c. peruenit de arbi. coiter teneatur q

Causa dotis ē fauorabilior q̄ cā alimētor / Ros. Alimēta §.3.

et hec ē cōis oppio. lz aliq̄ tulū vigeat argu. ī 9riū q̄ pōt magr 2. q̄ deum argu. nō est semper

sic nō. glo. de laico i. l. cum plures. §. pe. ff. de admi. tuto. ꝛ i. l. nō omni. C. co. titu. R̄ ō q2 fm Cy. in. d. l. nō omni. cā dotis ē fauorabilior q̄ cā alimentoꝝ: ppterea tenet Bar. in. l. si. ff. de hijs qui. vt indi. q̄ p2 pōt relinquere filie spurie dotem q2 dos succedit loco alimētorū. idez notaꝛ. in aut. ex cōplexu C. de ice. nup. ꝛ in. l. meuius. §. duobus. ff. de le. 2. Vn̄ sicut tenet aliūtare vt s. Aliniēta. sic ꝛ dotare in cāu necessitatꝭ. Idē dic ꝛ fortius i clerico q̄ magis tenetur ad caritatem. vt in. c. i. ꝛ q̄ ibi nō. de emp. ꝛ ven. Et si nō hȝ alia bona pōt eam dotare. ꝛ aliam cōsanguineā de reddītib9 ecclesie si ē iops: qd̄ probaꝛ p. c. p̄mū de coha. cle. ꝛ muli. ꝛ in. c. oio ꝯfitemur. 31. di. q2 sicut p. d. c. pōt alere cōsanguineos paupes de redditibus ecclie ergo fortius dotare: cū sit fauorabilior. vt dictū ē. Qd̄ verū credo: dūmō ꝯstituat ad necessitatē sue conditōis nō ꝑ pompam fastuositatꝭ. ar. c. negotiatorem. 88. di. sic ergo qui tenetur alimentare tenet dotare.

6 ¶ Utrum vir possit ꝯstituere dotē vxori. R̄. Pa. in. c. ꝛ si necesse de do. in vi. ꝛ vx. q̄ n̄ post cōtractum matrimonij secus si an̄ matrimonium. q2 pōt. vt. l. i. ꝛ q̄ ibi nō. C. d. do. ante nup. nisi sit constituta vt nunc dominium adipiscatur cū matrimōniū fuerit subsecutū q2 non valet. vt in. l. qd̄ sponse. C. de do. an̄ nup. quia nec ante matrimonium dominiuȝ transiuit quia noluit: nec post matrimonium quia non potuit. vt ibi glo. Fallit hoc i plebeio dotante nobilem quia videtur donare in recompensationem eum nobilitate. q2 pōt. vt s. Donatio. 3. in principio.

7 ¶ Utrum res emphiteotica possit a patre dari in dotem sine consensu domini. R̄. Spe. ti. de loca. §. nūc aliqua. v. 190. q̄ sic. non transfert tamen plus iuris q̄ ipse habȝ vt in. c. nuper. de do. inter vi. ꝛ vxo. nec sol

8 ¶ Utrum feudatarius consimiliter possit. R̄ Jo. an. in dicto. c. nuper q̄ non. Inno. tamē ibi tenet q̄ potest: ꝛ eum sequitur Pa. ibi dem ꝛ etiam dicit. i dona. ōe propter nup. Ego concordo sic q̄ vera est opinio secunda in feudo in quo succedit filia. ꝛ prima opi. in illo in quo non succedit: quia sic est ratio diuersa ab emphiteosi in qua succedit filia.

9 ¶ Utrum vir possit repellere vxorem non soluta sibi dote promissa. R̄ q̄ sic. vt sentit Ho. in. c. per vestras. de do. in. vi. ꝛ vxo. Nam dos datur propter onera matrimonij sustinenda. vt in dicto. c. per vestras. ꝛ in. c. salubriter de vsu. ꝛ in. l. si cum dotem §. sin autem. ff. so. matri. ergo pōt hec onera recusare: si non habet vnde sumat emolumenta. bonus tex. est ibi ꝛ Bal. in. l. fi. C. ad velle. post Cy. in. l. qd̄ in vxorem. C. de nego. ge. ꝛ Bar. in tractatu de alimentis. Ex quo conclude eum non teneri ad traductionem dote prius non soluta: secus de debito coniugali.

10 ¶ Utrum maritus ducens vxorem sine dote teneatur eam alere de suo. R̄. q̄ sic secundum statum sue persone: vt notant ꝛ volūt Inno. ꝛ Ho. in dicto. c. per vestras ꝛ glo. in dicto. §. sin autem. Facit tex. in. l. q̄ si nulla. ff. de religio. Ratio secundum Inno. q2 personam suam dedit pro dote. vt in aute. qui mo. natura. effi. legi. §. pe. ꝛ. ff. vt i poss. lega. l. pe. dicitur q̄ vxorem debet alere vt filiam.

11 ¶ Que sūt priuilia dotis. R̄. q̄ multa. Primum quia omnia bona viri sunt tacite ypotecata pro dote. vt est tex. in. c. ex litteris. de pigno. Secundum quia non perditur propter maleficiuȝ viri nec etiam patris. vt nō. glo. d. c. ex litteris. Fallit in vxore primipilarij qui in eo officio deliquit. vt. C. quibus i cessio pig. ta. contra. l. satis nouimꝰ. ꝛ. C. de primipil. l. vtilitas. Tertium quia preponitur omnibus creditoribus etiam priorībus qui hūt personales actōes vel tacitas ypotecas. vt in. l. assiduis. C. qui pōt. in pignus habentibus expressas. vt nō. glo. Secus habentibus expressas. vt nō. glo. d. l. assiduis. ꝛ Dy. in regula qui prior. li. 6. Sȝ tamen dico cum Pa. in dicto. c. ex litteris. q̄ si consuetudo est aliqua illā seruabo. l. si de interpretatiōe. ff. de legi. cū si. Si vero non est dico q̄ fauore mulierū debet preferri etiam habentibus expressas ypotecas. quia si mulier vincit eum qui ad ꝛeffectionem rei dedit. vt in auten. quo iur. posita super. d. l. assiduis: qui tamen preferuntur anterioribus habentibus expressas ypothecas. vt. l. interdum. ff. qui po. in pigno. habeantur: ergo si vinco vincentem te multo magis vinco te. vt in. l. de accessionibus ff. de diuer. ꝛ tempo. prescrip. adminus casus dubius ꝛ in facto dubio potior est conditio dotis. vt in. c. fi. de re iudi. ꝛ nō. in. c. ex lris de proba. cū hac opinione ē Pe. ꝛ Cy. ꝛ Jo. an. lz cōiter doc. teneāt cū glo. in. d. c. ex lris. Et istud priuiliuȝ vt preferaꝛ creditoribus transit ad filios eius. secūduȝ Alex. de Imo. in. l. ēt. ff. so. ma. ꝛ ibi ē glo. ꝛ alia in. l. i. C. de priuile. do. licet Bar. dicat 9rium. Sed pōt intelligi opinio Bar. vt nō loquaꝛ de heredibus suis: vt sunt filij.

§. 1. circa me — Quo tn̄ possit dari ī dote p diuiz q̄ ipe emit ex pecunia eccl̄ie ipaz pecuniā potuiss̄ dare — d. l. fi. vide. — ī emphiteosi 12 — vid. ī feudū 17 — ī pign. 41 ī magis — Ros. §. 39 — vid. ī . 9 — Ros. §. 31 ī inde — solu. §. 31

et laudemiū q2 ē alienatio nec̄ia. q̄ simil̄ bar. ī l. et io. ff. d̄ q̄ai. furti / Solr pt dari ī dote extimata. si ī extimata det / 2 soluet laudeiuȝ / Sȝ ex tiata nō pt extimē dari / q̄ bn̄ fitur / Ros. emphitiosis §. 20 et 21. ꝛ inde q2 pluriꝰ ibi de hoc.

ted de extraneis qui non habent hoc priuilegium vt.l.vnica.C.de priui.do. Quartum quia ecclesia potest se impedire de dote. non solum in fauorem induarum vt in.c.nuper.de do.inter vi. et vxo. sed etiam mariti petentis sibi dotem pmissam. vt i.c.per vestras.eo.ti. Facit quod no. Inno. in.c.lator. qui filij sunt le. quamuis alij contrarium teneant nisi accessorie. Quintum quia viro vergente ad inopiam iudice iubente potest dari pecunia dotalis mercatori cum pacto vt capitale sit saluum: et de lucro percipiant vir et vxor ptem honestam cõpensato lucro cum dãno sine vsura. vt.c.per vestras. de do. inter vi. et vxo. Ita tenet Jo.an. et Car.i.d.c.per vras. et Fulgo.i.l.cum duobus.ff.pro socio.§.item si i facto. et Bal.in quodam consilio incipiente. Viso instrumento sco inter: no. Hostie.i sum. de vsuris.§.an aliquo. Pa.in..c.nauigãti. de vsuris. dicit se dubitare. Sed ego credo contractum vsurarium: nisi excusetur fm quod.j.dico. Societas p°.§.7. Sextum quia fundus dotalis alienari non potest etiam de consensu mulieris. vt no. in.l.Juliãus.ff.de fundo dotali. et.C.ad vel leia.auth.siue a me.nec etiam in ipothecam dari. vt.l.vnica.§.et cum lex.C.de rei vx.ac. Non verum est nisi iuramentum interueniat. vt in.c.cum contingat de iureiu. et.c.licet de iureiur.li.6. Multa sunt et alia priuilegia in iure. de quibus vide si placet speculatorem eo.ti. hec omitto. quia nihil ad confessorem. Tene tamen quod huiusmodi priuilegijs gaudet. dummodo mulier sit catholica aliter non. vt.C.de here.auth. item priuilegium dotis.

12 Utrum eadem priuilegia habeat in donatione pp nup. que habet in dote mulier. R. Pa.post Inno.in.d.c.ex litteris.de pigno. quod aut mulier agit ad donationem pp nuptias tanquam spaliter sibi obligatam pro dote. et tunc habet priuilegium dotis: quia agit potius pro dote quam pro donatione pp nup. Si vero agit vt eam lucretur. sic non gaudet quia cessant rones priuilegij dotis: sed bene habet tacitam ipothecam.l.vbi. C.de iure do. Intellige coem non priuilegiatam. vt preferatur alijs habentibus eam. In parafrenalibus aut habes.j. Parafrenalia §.2.

13 Ad quem pertinebit dos soluto matrimonio. R. quod licet maritus de subtilitate iuris efficiatur dominus dotis sibi date. vt in.l. rebus.C.de iure do. et.l.doce ancillam.C.de rei ven. tñ ad eum non pertinet post mortem vxoris nisi in duobus casibus. Primus quando inerat pactum de lucranda dote vel donatione pp nup. vt dictum supra in pcedenti.c.§.2.

Secundus quando vxor intestata decedit deficientibus liberis et ppinquis vir succedit et econtra vxor viro.l.vnica.C.vnde vir et vxor. Sed peruenebit ad eum qui eam constituit. si stipulatus est eam sibi restitui. siue sit extraneus. vt in.l.vnica.§.accedit.C.de rei vxo. ac. siue sit pater. Si aut non sit stipulatus. tunc si est extraneus qui eam constituit reddetur vxori si supest vel heredibus eius. Si aut est pater in duobus casibus erit filie. Primus si eam emancipauit. Secundus si pater premoriatur ante eam: aliter filia premoriente: erit patris. etiam si extant liberi ex filia. vt dicit Ang.per.l.dos.a patre.C.solu.matri. cum qua opinione communiter transeunt canoniste. vt dicit Pa.in.c.fi.de do.inter vi. et vxo. et Bar.i.l.post dotem.ff.so.ma. et gl. in.d.l.dos. Sed opinio contraria que vult quod restituatur liberis preualuit in vsu. vt dicit d.glo. Sed filia superstite et patre. et non emancipata. tunc patri et filie. nec alteri sine consensu alterius reddetur.l.ij.ff.solu.ma. Si vero est mulier que sibi constituit dotem. tunc reddetur sibi.d.l.vnica: vel heredibus suis nisi ratione adulterij perdiderit. vt.j.dicam. Predicta limita vera: nisi sint statuta quod aliter disponant vt sunt cõiter. Ros.§.25.

14 Sed nunquid viro vergente ad inopiam potest vxor petere dotem constante matrimonio. R. quod sic si modo ipsa eam non sit consumptura. de quo vide in.c.per vestras.de dona.inter vi. et vxo. et in l.vbi.C.de iure.do. Ros.§.34.

15 Utrum vir propter adulterium vxoris lucretur dotem. R. quod sic si per sententiam sit diuortium.de do.inter vi. et vx.c.plerumque vel per exceptionem. vt dictum est supra. Adulterium.§.3. Non lito. dummodo ipse vxori fidem non fregerit etiam vxore inscia: quia in conscientia quo ad lucrum dotis: credo quod illud habeat locum paria delicta mutua compensatione tolluntur: vt dicit.l.viro.ff.so.ma. cum concordan.ibi positis. et.ff.de dolo in l.si duo. cum alijs concor. vt in.c.intelleximus.de adul. cum alijs concordan. Item lucratur si vxor intrauit balneum cum viro alieno. secundum glo.81.distinc.non oportet. Similiter vxor donationem pp nup. si vir cum muliere alia. allegat.l.vlti.C.de repu. Fallit in istis duobus casibus quando mulier habet filios. quia tunc filij habebunt dotem quo ad proprietatem. et alia bona matris sue secundum Johan.andre. in dicto.c.plerumque. Facit autem. sed hodie

C. de adul.

16 Utrum amissa dote propter adulterium si mulieri constet de impedimento tali q non erat matrimonium recuperet eam. R. q nō pp intentiōẽ cū opere subsecuto. ar. c. nup. 2. c. vlti. de biga. hoc tz Host. Goffr. c. Lau. Ber. & Jo. Sz Tācre. tz q recupēt: & placet magis. ne pena excedat casū suū.

17 Utz hr̄des p exceptōẽz de adulterio possint retinere dotē. R. diuersa fuit opinio. sz mihi placet distinctio dñi Signoroli d homodeis quā recitat. d. Jo. ant. d scō Geor. in. c. plerūqz. vbi supra. Aut maritus viuēs ignorauit adulteriū. & sic possunt hr̄des excipere de adulterio: cū maritus non possit videri dissimulasse & remisisse: nec potuit remittere iniuriaz quā ignorabat. vt. l. nihil interest. §. si cū filius. ff. de inof. testa. & l. mater. §. i. co. ti. & l. legitimā. ff. de peti. here. & l. vtilitatē. ff. de ᵹfir. tuto. & idē dico si dubitat an sciuit: q2 presumit ignorasse. l. i. §. illud. ff. de li. agno. & l. mariti. ff. de adul. & l. verius. ff. de pba. Si vero sciuit. & non ē ᵹquestus. vt potuit de iure nouissimo ēt ᵹstante mr̄imonio: añt. sz nouo iur. C. de adul. sed vxorē retinuit cū fuerit leno. l. sine metu. C. de adul. sic... cū heredes tractent de lucro captando ᵹ ipos replicabitur de lenocinio mariti. l. cū mulier. ff. solu. ma. & sic paria delicta mutua ᵹpensatione tollēt. Facit qd nō. Inno. in. d. c. intelleximus. & Ja. de are. in. d. c. cū mulier. & in. l. rei. §. i. ff. so. ma. Si xo post sciam vxorē non retinuit. & tunc si q̄ritur de delicto principali: heredes ñ pñt ᵹqueri. imo accusatio debz fieri. & inscriptio. cū modificatōẽ tñ quam facit glo. in auē. vt lice. ma. & auie. §. q2 vo sed secūdario sic vt repellāt petitōẽz dotf. vt in. l. fi. §. scia. ff. de adi. lega. & sic concorda opiniones fm hanc distinctiōẽz.

18 Utz vidua ᵹmittēs stuprū & petens dotē a fr̄e mariti vel herede eius possit repelli per exceptōẽz de fornicatōne. R. dñs Jo. an. vbi. s. q sic. d rigore iuris. & pdet dotē & sic remāebit apud fr̄em: vel heredes mariti ex offensa facta defuncto. p tex. cū glo. & p id qd nō. Bar. in. l. pe. C. de adul. & ff. de liti. l. fi. & l. i. §. & si forte. ff. de iniur. ita determinat Pau. de ca. ᵹsi. 119. Uide ibi nulla. p. & ᵹtra.

19 Sz nūqd pr q dedit dotē p filia pdz eā p adulterio filie. R. q si ñ ē stipla° eā sibi reddi pdet: & sibi iputet. vt tenet Jo. an. in. d. c. plerūqz. & Accur. in. l. ᵹsensu. C. de repu. & in. l. si dotem. C. de iur. do. sed Din° per l. 2. §. itez si voluntate. ff. so. ma. dicit. q si filia ē in potestate p̄ris non preiudicat p̄ri. quin possit agere p dote. & ita silr dominus Ant. in. d. c. plerunqz. p. l. fi. C. de repu.

20 Utz vir q expulit vxorē pp adulteriū nō notorium ppria auctoritate teneatur soluere mutuū qd accepit vxor pro alimentis. R. q sic q2 adulterium nō notorium nō puat ipo iure alimentis: nisi snia lata sit. ff. d dona. l. post ᵹctuz. cum sua materia. & ad illud qd dicitur qd mulieri obstat exceptio adulterij. verz ē quo ad futura: sed non quo ad alimenta que debent ante sniam latā. & de hoc in. l. si instituta. ff. de inof. testa.

21 Utz frater qui viuente patre de bōis paternis dotauit filiā teneat illam dotem conferre mortuo p̄re. videt q sic per. l. certuz. C. fami. her. & l. fi. cū ibi nō. Sed Bal. in l. fi. C. de do. pmis. dicit cāum singularem. vt nō ᵹputet. sed ego do tibi glo. in. l. dotē q̄ dedit auus. ff. de coll. bo. q dicit si tpe mortis patris ᵹstabat matrimoniū non eē cōicandū. allat. l. filiū de coll. bo. & l. pmā §. fi. ff. de coll. dot.

22 Utz cōfessio qua vir ᵹfitetur se recepisse dotē constante matrimonio valeat. R. q ñ: nisi appareat de numeratione. Nam videt donare. Bal. i. l. i. i° fa colūna. C. de do. pmis. & Ang. i. l. pe. ff. q res pi. ob. po. & Bā. in. l. si diuortio. & ibi legiste. ff. de ver. ob. & alij in. l. si volūtate. C. de dot. pro. & presūit simulata cōstitutio. vt dicit Bar. in. l. i. C. de dona. ante nup. de hoc habet in. l. i. vbi tex. C. de do. cau. non nu.

23 Quando dz restitui dos. R. q si consistit in rebus imobilibus dz statim restitui soluto mr̄imonio. Si vero ᵹsistit i mobilib° rebus f sic. j. annum. C. de re. vx. act. l. vnica §. exactio. Intellige tamē in marito si pōt. q2 si dolo mal° nō ē versatus non restituet nisi inquātum pōt. idem priuilegium habebunt filij eiusdem mr̄imonij. & cauebūt tñ tam maritus q̄z filij de restituenda si ad pinguiorem fortunā venerint. vt nō. in. d. l. vnica. in. §. cū aūt. & in. l. in condēnatōne. ff. de re. iur. & an. l. etiam in principio. ff. solu. matrimon non tamen transit ad heredes extraneos illud priuilegium. l. maritum. ff. solu. matr. de hoc vide glo. in. c. mulieres & ibi per canonistas de do. inter. vi. & vx.

24 Sed pone quando fuit data dos erant res immobiles quas vendidit maritus & emit res mobiles ex earum pretio respondeo q ñ cōputabūt imobiles sz mobiles. casus ē in. l. cū i fundo. §. si fūd°. ff. d iur do.

Et iō limita dictū.s.q̄ sint mobiles vel imo biles tp̄e mortis viri: τ ita iudicabunt.nec valebit q̄ surrogatū sapiat nām τc̄.q2 non ē ver͡z hic. τ iō n̄ statim restituentur.

25 ¶ Utr͡z maritus vel heredes expensas scās i dote possint desalcare.℞. glo.in.d.c.mulieres:q̄ necessarias sic ipo iure.vtiles nō minuūt dotem.sed petūtur act.mandati vl' negocio͡z gesto͡z:voluntarie ēt cum ꝯsensu vxoris facte solū pmittūtur abradi: si pn̄t si ne lesione rei.C.de rei vx.ac.l. vnica.§.sed nec. τ.l.i.ff.de ipen.in re.do.factis. Sed h̄ non h͡z locū in expensis factis pro exactiōe vl'defensione dot͡i:q2 maritus ē doꝰ fructuū dotis. τ sic tāq̄ doꝰ ip̄am tuetur. vt nō.ff. de ipen.in re. do.fac.l.2. Et iō non poterit repetere.vt t͡z Spe.ti.de dote post di.re.§. vl.v.illud etiam. τ Jo.an.

26 ¶ Utrum heredes teneātur alere mulierē͡z relictā.ꝯ.annū.℞.q̄ sic.Nō ver͡z ē si nō h͡z aliunde.vnde alat.non tñ fm q̄ntitatē dot͡i. q2 si fructus excederent non tenētur nisi solū ad alimenta.Et si aliq̄d de dote restituūt tenētur in residuo alimento͡z. ita nō.glo. i d.§.exactio. τ.ff.so.ma.l.diuortio in prin. Un̄ si pater ꝓstituit alimenta filie poterit ea͡z repetere.ab heredibus viri. Facit qō nō. Bar.in.d.l.diuortio. Si ꝟo h͡z vnde alat tunc heredes n̄ tenentur.ita t͡z glo in .d.§. exactio. τ ꝓbat in.l.extraneo.ff. de ven.in pos.mit.

27 ¶ Sed nūquid tenet habitare cū heredibꝰ mariti.℞.Bar.in.d.l.diuortio.q̄ n̄. q2 nō inuenit in iure exp̄ssum. ꝯrium tñ videtur verius.q2.ꝯ. annum dr̄ mulier quasi esse in mr̄imonio.C.de bo. ma.l.fi. τ sic cōsuluit d.Bar.q̄ non poterit alimenta petere .si ꝯ co͡z volūtatem alibi sit demorata.dūmō honeste possit apud eos demorari.

28 ¶ Utr͡z licite mulier possit pcipere certum q̄d ꝓ alimentis ab heredibus mariti:dōec dotē sibi restituāt.℞.q̄ sic de iure cōi.iuxta nō.p Bar.post Cy.C.de bo.aut.iudi.pos. aut.ei qui.Et p Ang.in.l.ticia.ff.so.ma. τ Pau.de ca.ꝯsi.384. τ Pa.in.c. de prudētia.de do.post di.re.recitat Jō.de ligna.in cle.ex graui.de vsu. τ sequitur dicentem q̄ valet statutum vt heres soluat certum q̄d ꝓ centenarioꝰ.Limitat tñ idē Pa.hoc: in ea que non h͡z.vnde aliunde viuat.s͡z nō mihi placet ista limitatio q̄ñ non accipit tale q̄d: rōe lucri.sed rōne interesse lucri cessantis. vt puta quia potius vellet h̄re dotem vt ea͡z implicaret i possessiōibus vel alijs negociationibus ꝯ q̄bus verisilr̄ tm̄ vel plus habe ret:alias n̄ liceret. Et sic itelligo Jo.d imo. in.d.cle.ex graui post Math.de mat. qui tenent nō licere sine vsura.puta q2 solu͡z accipit ratione lucri.

89 ¶ Utrum vir licite accipiat possessione͡z in pig̃ꝰ ꝓ dote soluēda.vide.ꝯ. Usura.i.§.25.

Dubium

Dubium fm Jsy.li.eti.i.est motꝰ idifferens in vtrāq̄ ptem ꝯdictōis. vel dic q̄ dubiū ē equalitas rōnum ꝯrariarum fm pbm.

1 ¶ Jn dubijs vbi versat periculu͡z aie semp tutio͡r pars ē eligenda. τ in ip̄is qō certius ē tenen̄. τ qō sin̄ periculo explicari pōt.ita dicit Pa.in.c.iuuenis.de sponsa.

2 ¶ Utr͡z in dubio debeamus interp̄tari vt potius quis nō sit irregularis.℞.vt colligo ex Pa.in.c.cum tu fili ꝓposite.de testi. τ i.c. ad audiam.de homi. Aut loq̄mur in foro aie. τ sic debemus interpretari irregularē τ sic de alijs.vbi dubitatur de aliquo delicto.vide glo.in.c.vnico. de seru.i or.fa. Similiter dicendū in foro quasi penitentiali. vt puta.q2 n̄ agitur ad penā ꝓprie. sed vt a ministerio abstineat.aut ab alio in quo sub esset peccatū.sicut in ꝯtu mr̄imonij. Facit c.significasti nobis de homi. τ.d.c.iuuēis. a ut loq̄mur in foro ꝯtētioso. τ sic debenꝰ interpretari ꝓ nō.maxie:vbi agitur de pēa. puta q2 celebrauit q2 collatio non tenuit τ huiusmodi.q2 in penis melio͡r interpretatio ē fienda.vt in rl'a in penis. τ rl'a odia li.6. τ idē dic in excōicatōe. τ silibus.

3 ¶ Quō sunt interp̄tanda ab alijs facta dubia proximo͡z.℞.c.estote misericordes.de reg.iu.q̄ i meliorē ptē.vid.ꝯ. Juditiū.§.17.

4 ¶ Uerba dubia sunt accipiēda fm intentionem ꝓferentis.ff.de reg.iu.in ambiguis. τ vt res potius valeat q̄ pereat.c.abbate.de ver.sig.alias fm cōem vsu͡z.100.di.ꝯ mo rem.vide.s̄.Castitas.§.i.

5 ¶ Jn quo differt dubiu͡z ab opinione τ fide. τ scia.vide.ꝯ. Opinio.in prin.

6 ¶ Jn re dubia fidei: auctoritas ē requirenda romane ecclie.ii.di.palam.

7 ¶ Jn rebus ambiguis absolutū non d͡z eē iuditiū.33.di.c.habuisse.imo q̄ñ dubiū ē in persona:vel in facto:vel in iure.nullo mō sētentia ē ferenda.30.q.5.iudicantem.

8 ¶ Non dicitur iteratu͡z qō dubitatur factū. de p̄sbi.non bap.c.veniens.

9 ¶ Dubio exn̄te in iure matrimonij tutius ē contra statuta hoīum dimittere copulatos q̄ disiungere ꝯiunctos cōtra statuta dei.c. licet ex quadam.de testi.

Duellum est pugna duorum. vt dr in. c. monomachiā. i. singl'are certamē. 2. q. 5. ⁊ fit ad pbationē alicuius rei ita vt qui vicerit pbasse videat̃ q̄ est phibitū sub pena mortalis peccati. q2 ɔ̈ legē dei ibi nō tēptabis dn̄m deū tuum. Math. 4. ⁊ dr in. d. c. ⁊ iō n̄ solum offerēs sed acceptās cū dantibus auxiliū. ɔsiliū vel fauorē: ⁊ valentib⁹ phibere ⁊ nō phibentibus peccāt mortaliter. Ad ro. c. i. digni sunt morte q ɔsentiūt. ⁊ nō excusant ex consuetudine vel metu acceptātes: nisi vt. j. dicā. q2 potius dz quis quelz mala tollerare q̄z malo consentire decernat. 32. q. 5. ita ne. nec obstat q̄ dauid cuz golia exercuit q2 auctoritate sp̄s sancti fecit: sicut ⁊ sanson. vt dicit gl. i. d. c. monomachiā 23. q. 5. si non licet.

et de iure ciuili vt nō. glo. i. l. vna C. de gladiatoribus

1 Que pena est clerici in duello pugnant̃. R. q̄ dz deponi: ⁊ ē irregularis. tn̄ eps pōt dispēsar: dūmodo mors vel mēbrorum diminutio nō interuenerit. c. i. de cle. pu. indu. nec solū efficitur irregularis si ipse pugnat sz; et si aliū pro se pugnare facit. vt an. c. 2. eo. ti. ⁊ quicūqz hoc mādat ɔsulit aut defendit si mō homicidiū sequatur: vel mutilatio. vt i. d. c. 2. dispēsat tn̄ eps cū clerico i beneficio. etiā habendo solū pro sustentatōe. vt in. d. c. 2. cū ibi nōt: dūmodo n̄ hēat curā aiarum.

2 Sed nunquid ille q cogitur a iudice tali mō: q̄ suspendet̃ q2 hz euz p conuicto: nisi duelliū suscipiat: possit suscipere cū sit innocens. R. diuersa sunt opinio. vt nō. i. c. i. eo. ti. sed mihi placet q̄ talis coactus tali coactōe licite suscipiat: ⁊ et in cā ciuili qn̄ n̄ imminet pbabile piculū mortis: q2 sicut lz se dēfendere ⁊ res suas ⁊ alia facere q̄ de se nō sunt mala: sic pugnare qn̄ alio mō nō pōt euadere. Facit. c. interfecisti de homi.

3 Utrū clerici q reliquias afferūt pugilib⁹ ad pugnādū sint irregulares si sequat̃ hōicidiū. R. q̄ si oio sine ipsis erāt pugnaturi nō erūt irregulares. alias sic. ⁊ sic intellige opiniones diuersas ⁊ cōcorda secundum hanc distinctionem.

4 Quod dictū ē de duello. Idem dic d iudicio aque feruētis vel ferri cādent̃. c. fi. de pur. vul.

Ebrietas ē priuatio vsus intellectus facta ad aliqd̄ tp̄us ex imoderato potu vini: vel cuiuscunqz alterius rei potabilis.

1 Utrū ebrietas sit peccatū mortale. R. vt colligo ex Alex. in ḃa ḃe. ⁊ glo. 25. di. §. al's ea demū ⁊ doc. ibidē: q̄ aut raro contingit aut assidue. Si raro sic distinguo: q̄ aut inebrians se cognoscit vini potētiā ⁊ suaz cōplexionem dispositā ad ebrietatē: ⁊ in magis vult ebrietatē incurrere: q̄z a potu abstinere ⁊ sic est peccatū mortale. Aut inebriās se: nescit vini potentiaz ⁊ ignorat q̄ ex tali potu possit inebriari vel n̄ aduertit ⁊ sic est nullū peccatū vel veniale fm excessum i potu ⁊ negligētiam i aduertēdo. Si vero assidua sit ebrietas sic ē mortale peccatū non ppter iteratōem actus q2 multiplicatio actuū venialiū non auget in infinitū: sed q2 non pōt eē q̄ hō assidue inebrietur qn sciens ⁊ volēs q̄ ebrietatē incurrat: aut saltē nō obmittat diligētiā quā dz adhibē d necessitate ne inebrietur cū hēat ip̄s deliberatōis repmēdi motus veniales ne pcedant in regnū peccati. Ille vero q pcurat vt quis inebrietur cōiter mortalr peccat siue sequatur ebrietas siue n̄ siue sit peccatū mortale. i eo q inebriat̃ siue nō: q2 ɔsentit in dānū notabile proximi.

ebrietas dr ab a. qd ē sine: et bria qd ē mensura vn ebrius ē q sine mensura bibit. h. hnt i glo. i c. A crapula. d vita ⁊ hone. cler. j. sup ... crapula ... dr q crapula dr q ad superfluitate ciborum: et dr crapula q cruda epula. hec glo predicta

2 Utrū ppter sanitatē liceat inebriari. R. q̄ nō sine peccato mortali. tā in operāte q̄z in patiente scienter vez ē q̄ fm sanctū Tho. ḃa ḃe. q. 150. cibus vel potus qui eēt superflu⁹ sano n̄ erit sfluus infirmo. puta. q2 dat ei cā medicine ad puocādū vomitū ⁊ sine peccato: qn̄ tal' infirmitas id requirit: sz nō vsqz ad ebrietatem.

3 Utrū ebrietas excuset a peccato. R. q̄ excusat a tāto: sz n̄ a toto. Intellige quo ad penā: sed quo ad culpā excusat a toto qd̄ fecit inebrietate ex quo ē sine vsu totali rōnis. ⁊ ita dicit qd̄ nō. 15. q. i. in. c. sane ⁊ c. si qs insaniēs. Quo vō ad penā Pa. in. c. q2 diuersitatē de ɔcess. pbe. tz q̄ n̄ iputat̃ nisi id qd̄ ex culpa imediate pcedit. nō qd̄ mediate. ⁊ facit qd̄ nō. in tex. ⁊ in glo. 23. q. 5. de occidēdis. ⁊ in. c. lz de testibus. vn̄ dicit q̄ lz quis excōicet̃ pp suā culpā n̄ tn̄ iputat̃ postea ei q̄ bn̄ficiū n̄ ptulit. j. tp̄s debitū: nisi fuerit i mora petēde absolutōis. q2 culpa nō ē cā imediata: sed excōicatio q ē pena. sic i pposito lz sūptio potus superflui fuerit culpa ⁊ cā immediata priuatōis vsus rōnis: n̄ tn̄ ē cā imediata homicidij vel alterius qd̄ facit. ⁊ iō n̄ erit irregularis fm istā opinionē. Ri. tn̄ in 4. di. 15. tz q̄ erit irregularis. ⁊ q̄ ei iputat̃ ad penā oia q̄ sequuntur. sz mihi placet magis opio. Pa. ⁊ p eo ē tex. cū glo. i. c. de cetero d homicidio: nisi volūtarie iebriāi voluisset vt postea nesciēs occideret: q2 sic ei iputaret̃. sicut tz glo. i. d. c. de cetero. et qd̄ cū q̄z qd̄ sequutū ē q̄uis mediate processisset.

4 Utrū ebrietas largo mō dcā: qua qs. nō

Hec dictio / Etiam q̄ nā sua i̅plicat. vt i c. vico de como. et i c. cū oēs. d ꝯsti. et C. situ. ul' cum. l. etiā 2 l. fi. vid' oio i Ros. Bisti. ꝯ. §. fi. i fi.

totalr̄ priuat vsu rōnis sed bñ alterat. sicut iñ qd̄ facit: silr̄ sit peccatū mortale. τ excuset. ℞. absq3 dubio ñ excusat a malo qd̄ ppetra tur ex quo scit qd̄ facit: nec ēt credo talez ex cusari a peccato mortali q scienter tñ bibe ret q̄ talē grauedinē incurreret. tñ pp̄ peri culū ebrietat: tū q2 sine notabili lesione rō nis hoc fieri ñ pōt. In eo āt cui hoc accidit i aduertēter siue raro siue ēt frequēter ñ cre do sit mortale peccatū. q2 ñ facit a ꝓposito τ scienter: q2 ñ ita ītur talē alteratōem vita re sicut ebrietatē: q̄ priuat vsu rōnis totalr̄.

5 ¶ Utrū teneāt gesta p talē ebriū. ℞. q̄ non qñ ꝓprie ē ebrius: sed qñ ñ eē ꝓprie ebrius s3 ꝯfortatus τ scit qd̄ facit tūc tenēt: l3 i mul tis succurrat ei vt in iuramēto τ ꝯfessiōe τ silibus p misericordiā iuris vt. s. dixi Bla sphemia.

Ecclesia

sumitur multiplr̄ vt. ꝯ3. di. c. quoꝝ vices. τ. 7. q. 1. scire debes τ ne p̄ lati vices. c. vl. de ver. sign. c. cā. τ. c. cū cle rici in glosis τ ibi vide.

1 ¶ Ecclesia vniuersalis q̄ est collectio fideli um ñ pōt errare in fide seu eius articulo. ne q3 in his q̄ ad bonos mores necessarios ad salutē ptinēt. q2 xp̄s ꝓ ea orauit vt nō defi ceret fides eius. τ sic intellige. 24. q. 1. a rec ta. In alijs āt bñ pōt errare. q2 sequit opio nē q̄ pōt falli. τ sic intellige. c. a nobis el. 2. de sen. exco.

2 ¶ Ecclesia romana ibi ē vbi sunt boni. vt dicit glo. in. c. q̄uis. 21. di. τ sic p3 q̄ tēpore mortis xp̄i remansit in sola vgine maria.

3 ¶ Ecclesia an dicatur illa q̄ ñ est ꝯsecrata. ℞. Pa. in R̄ica de ꝯse. ec. vel alta. q̄ ñ ꝓpro prie: sed Basilica. i. domus regis. alle. glo. cū tex. in. c. 1. de relig. do. τ facit ad statuta. vt delictū cōissū in ecclesia ñ ꝯsecrata nō sit comissū in ecclia: l3 iproprie accipiat vnū3 p altero. Itē equiuoce dr̄ ecclia oratoriū l3 ꝓprie oratoriū sit locus aptus ad orādū: quē qsq3 in domo sua hedificare pōt.

4 ¶ Ecclesia Matrix. Aliqñ ē cathedral'. vt in. c. venerabili. de vbo. sig. aliqñ ē baptis mal' seu ꝓchial'. vt in. c. ex transmissa. de p̄ scrip. τ in. c. ad audiam. el. 1. de ecclesijs he difi. nōt. do. Car. in cle. ne romani de elec.

5 ¶ Ecclesia nūllis cuius auctoritate d3 fūda ri. ℞. q̄ auctoritate ep̄i diocesani. vt in aut. de ecclia. tiu. §. si qs āt τ de conse. dist. 1. c. nemo el. 1. τ hoc verū in locis nō exēptis. i exemptis vo nullus pōt hedificare sine licē tia sedis aplice. vt in. c. auctoritate de priui legijs li. 6. τ sic intellige. c. ꝯ locoꝝ cū. c. se. de conse. di. 1.

¶ Utrū debeat ecclia hedificari sine dote. 6
℞. q̄ ecclie mendicātiū sic. alie vo nō: nisi i mōasterijs q̄ habēt redditus. vt nō. in. c. 1. de cēsibus τ dos ē mansus terr: q multiplr̄ dr̄: vt nō. glo. in. c. sm canonicā. 23. q. 8. τ i d. c. 1. notat Pa. q̄ accipit hic ꝓ dote neces saria ꝓ sustentatōe mīstri q mās' d3 eē lib ab omni seruitute temporali. vt in dictis iu ribus. τ nō. Inno. τ Hostiē. τ Jo. An. in d. c. 1. Ros. §. 6. 2

7 ¶ Quis tenetur ad ecclie reparatōem. ℞. Pa. i c. 1. de ecc. hedifi. q̄ de iure tñ tr platus ꝯ qr̄ quartā ptē redditus: si spāles ñ sunt ad hoc deputati. vel si ꝯsuetudo ñ trāstulit onus fa brice i populo. nec val3 ꝯsuetudo i ꝯriū. vt i c. cognouimus. 12. q. 2. τ in. d. c. 1. qd̄ itellige qñ supest aliqd detractis necessarijs sibi: alis ñ tenetur sm eundē Pa. i. c. de his q de eccle sijs hedifi. τ qd̄ dico de plato intelligo de oibus bñficiatis i ea. vt dictis. c. 1. τ ē. de his. Si vo ꝯsuetudo trāstulit onus fabrice in se culares tenent ipsi. ar. c. ad aplicā de simo. qd̄ limito nisi ecclesia habūdaret τ ipsi secu lares in magna egestate eēnt. ar. c. aux cum similibus. 12. q. 2.

8 ¶ A quo d3 ꝯsecrari τ de recōciliatōe eius vide. s. ꝯsecratio ecclesie. De eius imunita te. vide. j. Immunitas.

¶ Utrū oblatōes q̄ fiūt capelle cedāt ecclie 9 ꝓchiali. j. quā ē sita. ℞. Pa. τ do. Anto. i. c. pastoral' de his q̄ fiūt a pla. q̄ sic p locū a spāli. i. c. ad audi. 3 prio de ecc. hedifi. In fert ēt do. Anto. ibidē q̄ oblatio q̄ fit yma gini picte i muro alicuius ꝓchie cedit ec clesie ꝓchiali. Facit glo. in. l. statue. ff. de vsufr. τ Angelus i sua disputatōe q̄ icipit in refulgēti palatō. hoc limito vex qñ fit i aliu ecclie ꝓchial' al' ñ de quo. j. votū. 3. §. 26. Idē do. Ant. nō. sup. ℞. de ꝓchijs: q̄ ob latōes q̄ fiūt celebrātū in alterius ecclia sunt rectoris illius ecclie: nisi sit ep̄s i ꝓpria dio cesi: vel archiep̄s in tota ꝓuincia dū visitat q2 tunc ep̄o vel archiep̄o cedunt q2 tota dio cesis censet. Parrochia ꝯ rapto. c. 1. de par ro. c. super eo. τ prouincia est parrochia archiepiscopi. c. romana. §. fi. de censi. li. serto.

¶ Ecclesia non consecrata an gaudeat eo 10 dem priuilegio quo consecrata. ℞. Pa. in. c. fi. de conse. ecc. vel alta. q̄ sic: quando au ctoritate episcopi est hedificata. multa pro hoc allegantur in glo. ibidem.

¶ Ecclesie parrochialis collatio ipso fac 11 to est nulla si fiat ei qui non attigit. 25. annū

Ecclia anq3 ꝯsecret appllat' basilica Sed po' ꝯsecratioez appllat' ecca Ecclia ē nomē grecū 2 latine id3 ē qd̄ ꝯuocatio q2 hoēs ibi vocāt' ad dīna audieda. basilica vero dr̄ qi habitatio regū 2 iꝑatorū. a basilio ꝑncipe. Sepe tñ iura vtūt' ꝑmiscue hijs vocabulis: h̄ pam. i c. p̄. de religiosis domi. et lati' i R̄ca d' ꝯse. eccle.

Mansus

edificās. vid. j. ī lra. hedificās.

layci vero pfessiōe ⁊ hītu nll'o nō et ex ↄsuetu. po' jt hrē vocē d. c. messana

Item collata ei qui non est sacerdos si .j. annum a tpre pcessiōis ⁊ adepte possessio nis nō fuerit sacerdos ordinatus vacat: licʒ alteri pferri ñ possit nisi cōpleto anno trāsac to. de quo dic. vt. s. Clericus. 7. §. 5.

12 Ecclie prochiali pñtaꝰ pōt admitti q̄uis ñ sit i sacris: dūmō .j. tps ōbitū possit ordiari i sacerdotē. c. si is de īsti. li. 6. sʒ sine pñtatōe instituī ñ pōt nisi dispensatiue ꝟm Jo. An. i c. preterea de eta. ⁊ quali. or.

Electio est alicuius psone idonee ad dignita tē vel ſrnaʒ societatē ꝓuata forma canonice facta vocatio. hoc colligit ex. c. cū i pctis. ⁊. c. cū ecclia vulterana. ⁊. c. qr pp ō elect. ⁊. c. cū oli de arbi.

1 Ad quē ptinet electio. ℞. de iure cōi spec tat ad collegiū. Nā q̄libet ↄgregatio dʒ si bi de iure cōi eligere platū: nisi ↄsuetudo sit in ↄrīū de elec. c. i. 16. q. vlt. ↄgregatio. 18. q. 2. abbatem. ⁊. c. se. vñ ad eam spectat etiā si duo solū vel tres fuerint de elec. c. i. de cō suc. c. cū dilectus. imo vt tʒ glo. in. c. 2. de po stu. p. Inno. ⁊ host. ⁊ cōuer doctores. Ius vniuersitatis pōt remanere in vno solo oī bus alijs mortuis vel priuatis suspēsis vel excōicatis. tex. ē in. l. sicut. §. sed ⁊ si vniuer sitas. ff. qō cuius. vniuer. cū glo. ⁊ Bar. vñ in isto casu ptās eligēdi ptinet ēt ad pautio res qñ maior ps ē inhabilis ad eligēdū. pu ta excōicati. vel suspēsi ⁊ sic minor ps rep sētat totū collegiū cū inhabiles non cōpre hendātur i numero. Facit. c. illa de elec. bo na glo. in cle. qō circa de elec. Iste tñ solus nō posset se eligere qr notaret ābitiosus. c. p vr̄as de iur. patro. pertinet ēt aliqñ ex cō suetudine vel priuilegio ad alios q̄ʒ de col legio. c. cumana de elec.

2 Utrū ptās eligēdi deuoluat ad alios de collegio: qñ alij sunt priuādi ptāte eligendi p ea vice. ℞. glo. in. d. c. 2. q ñ an q̄ ꝓuentur.

3 Quid si ñ vocent alij q sunt priuati vel inhabiles ad eligendū. ℞. Pa. in. d. c. 2. q tʒ electio ⁊ alia capitularia: lʒ nundū sit di scussū an sint ꝓuati. qr sufficit q postea pos sunt conuinci.

4 Utrū cōuersi sint de caplo ⁊ hēant vocē in electōe plati. ℞. Ludo. de ro. in suis no tandis tʒ q non allegat. c. ex eo de elect. li. 6. nisi antiqua consuetudine. hoc haberent ꝟm Inno. in. c. 2. de insti. Idē tʒ Federi. ↄsi. 107. p tex. in. c. ⁊ si xp̄s de iur. iur. in verbo vos ⁊ cōuersi. qō esset frustratoriū. mona sterij vestri.

5 Utrum elector possit vnū vel plures pro curatores instituere ad eligēdū. ℞. q sic. si ipse sit absens ⁊ iusto impedimēto detinet. sed oʒ q si plures pcuratores instituit q q libet sit insolidū alr nō admittet. ⁊ si simul pcurrāt potior erit pdicto poccupātis. Si vero nullus eoꝝ poccupat: tunc caplm ad mittet quē voluerit: vel si maior ps capli ñ pcordat. admittetur q prior ē institutꝰ. Itē oʒ q pcurator sit de collegio ⁊ si nullus vl let esse ñ posset extraneū capitulo nolēte de putare neqʒ p lr̄as votū suū exprimere. Itē ītio oʒ q pcurator institutꝰ ñ eligat vnuʒ suo noīe ⁊ alteꝝ noīe pcuratōis qr nihil va lēt: nisi dominus spāle mandatū dedisset de aliquo nominādo: qr tūc illū noīe dñi ⁊ al terū suo noīe poterit nominare. c. si quis ō electio. li. 6.

Utrū illi q nō sunt pfessi tacite vel expsse in locis regularibus sint admittēdi. ℞. q ñ vt pʒ in. d. c. ex eo. nec illi q per eoꝝ regulaʒ vel cōstitutiones phibentur sicut minores. 6

Utꝝ illi q nō sūt subdiaconi habeant vo cē in capitulo in cathedralibus collegiatis secularibus vel regularibus ecclesijs. ℞. q nō ēt si ab alijs libere pcedatur. cle. vt hij q de eta. ⁊ q̄. Quidā tñ limitāt quo ad illos q nolūt ordinari laici. pfessi tñ cū clicis ad mitti debent de iure cōi. vt in. c. messana de elec. non laici cōuersi nisi vbi hʒ ↄsuetudo. q admittātur. vt nō. glo. i verbo electōibus in. d. c. ex eo. vt in. d. cleṁ. vt hij. qr dictum .c. ex eo excludit solum laicos conuersos. 7

Quis nō pōt eligi. ℞. ꝟm Inno. ⁊ Pa. i d. c. 2. de postula. multi ꝓuant ptāte eligēdi. Primo excōicati maiori excōicatiōe. c. cō stitutus de appel. secus de mīori. de cle. ex co. mi. c. vl. Secūdo suspēsi ab offō. de con sue. c. cū dilectus. Tertio iterdcti. de elec. c. cū iter. Quarto qbus iterdcm̄ e eligi sine su perioris lnia. de elec. c. si. Quito q sciēter ce lebrauerūt i loco iterdicto. de sen. exco. c. is q li. 6. Sexto illi q i ea vacatōe elegerūt sciē ter idignū. c. cū i pctis. ⁊. c. inotuit i fi. ō elec. Et idē si peccauerūt i postulando. c. scrip tū eo. ti. qr p ea vice sūt priuati ptāte eligē di si facta noiatiōe secuta fuit postulatio. vel electio. Secus si nō sit secuta quia non sunt priuati. c. perpetue eo. li. 6. 7. Septimo pu pilli. c. ex eo. e. ti. li. 6. Octauo laici cōuersi Nono non professi. Decimo non subdia coni. de quibus dic. vt s. dictum est. Undeci mo illi qui per laicalem abusum elegerunt eo. ti. c. quisquis. Duodecimo non eligētes i. tpus debitum. vt. j. dicam. 8

Quādo debet fieri electio. ℞. q in cathe 9

In hoc c. sigs d elec. li. vi. dr i fi. nō potest . . . absens aliquatēs pl . . . exp . . . votū suū . . . ē an scrutiniū . . . i ipo scrutinio secrete . . . votum . . . expmedu . . . vocē suā i scriptis ad electores faciedā. glo. . . . vide ibi si placet

dralibus vel regularibus eccl'ijs.j. tres mē ses.alr̃ deuoluitur ad superiorem ꝓximum qui superior si.j.prefatum terminum non elegerit deuoluitur ad alium superiorē ⁊ sic vsq₃ ad papam.vt in.c.ne pro de defectu de elec.nisi iusto impedimento fuerint ipe diti.deinde tenentur electores p̄ntare ele ctionem electo ⁊ petere consensum eius j 8.dies postq₃ comode poterunt: alioquin sunt suspensi per tres annos ab omnibus beneficijs ipsius ecclesie.c.cupientes. §. ce terum.li.6.eo.ti. In alijs vero ecclesijs de bet prouideri.j.sex menses.aliter ad proxi mum superiorem deuoluitur.vt in.c.de mul ta de preben. ⁊ in.c.nulla de conces.prebē.

10 ¶ Utrum possit fieri electio ante sepulturā predecessoris tex.in.c.bone memorie.el.2. eodē ti.tenet ꝙ non.si tamen fieret valeret s̄m glo.ibidem

11 ¶ In quo loco debet fieri electio .R̸.ꝙ pōt fieri in quocunq₃ loco honesto maxime s₃ consuetudinem.vt in.c.causis.eodem:dum modo non sit locus clādestinus.quia electiō nes que fiunt in cameris per occulta cōue ticula reprobantur.79.di.c.2.⁊.c. si transi tus.propterea electiones ep̄orum solent fie ri in ecclesijs.c.ꝙ sicut eo.ti.

12 ¶ Utrum in loco interdicto facta valeat.R̸. Pa.in.c.i.de postu .prela.ꝙ licet Archi . in.c.in nomine .23. di .teneat ꝙ non valet. tn̄ Hugo.vercellen̄.⁊ Jo.an.⁊ cōmuniter doc.post eum tenēt:ꝙ valet ⁊ postulatio ⁊ electio:quia sunt quidam contractus.⁊pro batur per tex.d.c.i. Fallit hoc i electiōe pa pe.vt in.c.vbi piculū.de elec.li.6.eo.ti.

13 ¶ Qui sunt vocandi ad electionē.R̸.ꝙ om nes qui sunt p̄ntes ad quos pertinet eliger ⁊ etiam absentes sunt vocandi secundum ꝙ consuetudo se habet.c.coram. eo.ti.quia licet de iure absentes sint vocandi. vt in.c. quia propter eo.ti.tamen consuetudo pōt introducere vt non vocētur. ⁊ valeat elec tio.vt nōt Pa.in.d.c. coram. ⁊ in.c. cuma na eo.ti.

14 ¶ Quomodo sunt vocandi.R̸.ꝙ l'verbo l' scripto vel ꝯsueto signo campane. ⁊ huius modi s̄m ꝯsuetudinem.

15 ¶ Utrum possit statui terminus minor triū mensium in quo si non conueniant licite ꝓ cedatur ad electionem.R̸.s̄m Ho.ꝙ si due partes presentes sunt ⁊ causa coartationis assignetur.sic pōt:quia tunc pōt absens sal tē vni ð collio cōmittere vices suas.c .quia propter.eo.ti. Si vero due partes ab̄ntes sint vel non sit causa coartationis.sic nō po

test sed debet expectari vsq₃ circa finem tri um mensium.Et sic intellige doc . ⁊ cōcor. in.c.cum inter vniuersas . ⁊ .c. cum nobis eo.ti.

¶ Utrum pulsata campana si minor pars sit que conuenit possit fieri electio.R̸. Pa. in.c.ex causis eo.ti . ꝙ in negotijs que pos sunt expediri per presentes qð est regular iuxta nō.per gl.in.c.2.ð testi.li.6.sufficit vo catio per sonum campane: dūmodo talis sit campana ꝙ ipsius sonus possit peruenir ad intelligentiam existentium in loco . Sz in negotijs in quibus absentes sunt vocan di non sufficit vocatio per sonum campāe Sed absentes debent vocari per nūtium l' per lr̄as.vt in.d.c.cu₃ inter ⁊.c.q₂ propter. eo.ti. ⁊ ita videtur sentire Inno.in.dcō.c.ex causis. ⁊ i.c.2.de no.ope. nunti . Sed quia Bar.in.l.omnes populi.ff.de iustitia. ⁊ iu re.tenet ꝙ quantūcūq₃ pulsetur campana. nisi cōueniant due ptes vniuersitat saltem non valet qð fit per.l.nominationem.C.de decurio. ⁊ in. l. nulli .ff.ꝙ cuius.vniuersi. ⁊.l.fi.C.de pre.decu. ⁊ sic cōtrar transeunt legiste.Tu tamen dicas ꝙ optimo legistar ē vera:qn̄ campana pulsatur ab eo q n̄ h̄et potestatē:puta per aliquē de vniuersitate: quia minor pars de duabus vniuersitatis n̄ h₃ auctoritatē conuocandi vniuersitatē: vel qn̄ pulsando non intelligit ꝓ vocatiōe ad tale quid pagendū:sed indifferent pul satur.secus quādo pulsatur p eum ad que₃ pertinet aduocare: ⁊ tali modo ꝙ omnes sciunt se vocatos . Et sic itellige ⁊ limita.l. nominatōem:⁊ predicta₃.l.nulli.l.aūt si.p dicta nihil ad ꝓpositum:quia dicit ꝙ decre tu₃ non debet ex tabella recitari . Intelligo ibi tabella.i.tabellionē quia istud non ē de legabile. ⁊ sic non facit ad propositum.lic₃ Bar.exponat tabella pro instrumento pul sanli.sed nō.bene. ⁊ sic tene ꝙ valet quan do sunt p̄ntes:⁊ quando pulsatur per eum qui pōt uocare. ⁊ tali modo ꝙ intelligant se vocatos.Et sic concorda dicta cāonista rum.in.d.c.2.⁊ in.c.i.de maio.⁊ obe. ⁊ in d.c.in causis.de hoc vide .j. Statutum.§. 12.⁊.13.

¶ Quid si aliquis sit in ciuitate vel mōaste rio infirmus.R̸.secundum Hosti.ꝙ scruta tores debent ire ad eum ⁊ inquirere votu₃ eius:sicut vota p̄ntium quia p̄ns est q in or tis est .ff. de procura.l.i. iuncta.l.§.nec erit necesse ipsum in collatione :aut alijs que se quuntur requirere:sed sufficit consensus in scrutinio habitus , ⁊ concor. Inn. Posset

etiam talis procuratorem constituere vnum de collegio cū iusto impedimento detinea tur.vt.s.dictū ē.

18 Utrū vno electo℞ contempto nec vocato sit irritanda ellectio.R℞.q℞ sic si ipse vlt: pōt ēt ratā hře si vult.c.q℞ sicut eodem tit.

19 Utrum elector possit renūtiare voci sue. R℞.q℞ sic.q: quilibet pōt renūciare iuri suo. ff.de pac.l.si quis i pscribēdo. Si tñ acce dat admittēdus ē in oibus que circa ipam electoȝ faciēda restāt.c.ecclia vr̃a coð.t.R℞.

20 Quis dȝ eligi.R℞.q℞ melior:nō simplr:sȝ q melior erit tali platōni.vñ Jero.8.q.i.lȝ q pstantior ē ex omni populo. q doctior q sanctior q ēt in omni virtute eminentior ille eligat.63.di.c.metropolitano dr̃. optimus dȝ eligi. Intellige fm iudiciuni.pscie eligētȝ

21 Utrū peccet mortal: q nō eligit melioreȝ illi platiom fm iudicium sue pscie.R℞.Hen ri.de gan.in.4.quol.q.32.dicit q℞ si duo bo na pponātur vni:si cetera st paria.puta eq̄ pcepta: eque facilia.⁊ huiusmodi tenet sb pctō mortali eligere melius bonū.rō q: eli gēdo minus bonū ptēpnit bonū vbi hēt rō nē pfecti.s.maius: ⁊ sic pfert in sua electiōe defectū boni ipi bono.ex quo duo sequunt absurda. Primū q℞ statuit sibi in bono illo minori finē boni: in eo qð excludit maius seu qð amplius ē in maiori.p̄ qð dicit glo. sup illud ad phil:ȝ.Nō q℞ iam accepim aut pfectus sim.Nemo inquit fidelium ⁊ si ml' tū pfecerit dicat sufficit mihi.q.n.hoc dicit exit de via añ finē.Secūdū absurdum est q℞ ptēpnēdo illud.bonū qð ē āplius i maio ri bono:cū nō sit i eo nisi rō boni:cōtēpnit i eo bonū q: bonū:qr cū rō boni ptēpni ñ possit:nisi contēpnēdo primū ⁊ summum bonū:q: omne bonū ē aliqua ratio primi boni:ergo eligendo minus bonum ptemp nit primū bonum nō solum idirecte: sicut quilibet alius peccator q vellet si eēt possi bile summum bonū Iste vō nō sic:sed abso lute nō vult sibi illud bonū adeē:⁊ ita neq; bonum simplr q: bonū:sȝ q: hoc:⁊ sic sim plr cōtēpnit absolute bonum simplr nolēs in bono pficere:qð ē a bono deficere: fm Bernar.⁊ fm glo.ad phil'.3. Ad ea vō q̄ sūt priora extēdēs dicit ad futura merita:a qbus si cessaret pderet ⁊ pta. Secus si ex carnali affectione:q: ta' affectio mutat rōeȝ cōtēptus:qm iste qui pfert minus bonum sine affectione:nō cōtempnit nisi bonuȝ q: bonum:qð nō vult:⁊ ita directe ⁊ ex mali tia.Ille vō q ex affectione pfert nō cōtēpnit bonū q: bonum. quia bene vellet hře ma ius bonū:tñ pp affectionē pferet min' bo nū ⁊ ptēpnit indirecte maius bonum.⁊ sic fm exigentiā illius affectionis ⁊ libidinis i ea poterit eē ptēptus venial'.h ille.Ex hoc ergo collige q℞ q eque facilit pōt eligē me liorē ad illā platioȝ seu offiñ: si solūmodo ideo nō eligit meliorē q: nō vult: q℞ peccat mortalr i quacūq; electione. Si vō iō non eligit meliorē fm iudicium sue pscie ex ali qua affectione.puta q: ē sibi inimicus ille melior:l' q: minus ydoneus ē sibi beniuol' ⁊ huiusmōi.tūc distiguēñ ē an electio sit de maiori dignitate.puta papatu.epatu.⁊ idē de oibus curā aia℞ hñtib' ⁊ sic peccat mor talr.ar.c.nihil.de elec.Si vō sit de alijs ele ctionibus erit pctñ veiale:dūmō sit dignus hoc ē nō hēat aliqð canonicū ipedimētum his vr̃ pcordare Tho.6.quol'.q.6.lȝ obscu re q: ibi dicus oȝ addere q̄ dicit de accep tione psona℞ nec obstat qð dr in.c.cū olīȝ c.cū dilecti.⁊.c.cum inter canonicos ⁊ ibi glo.co.ti.q℞ sufficit sit dignus q:.R℞.Tho. vbi.s.q℞ ista itelligit quo ad fo℞ cōtētiosū in quo nō reprobat electio dūmō sit dign' Si āt eligit idignū i ecclia sticis.sic ē mōtale In tpralib' vō ñ credo mortale nisi i maio ribus dignitatibus puta.dūo i alijs āt offi cijs nō:nisi sit tal' q eligit q℞ ex eius electiōe sit secuturū aliqð notabile dānū i illis qb' hēt exercere tale officiū. vt q: tabellio qui nescit dictare instra l'iudex qui nescit dare sententiam ⁊ huiusmodi.

Utrum eligentes incognituȝ saluēt psciaȝ R℞.Pa.in.c.bone memorie.el.2.de postu. prela.q℞ non per tex.ibidem qui vult vt ple nam habeāt notitiam.Limito hoc vel per se vel per eos cum quibus conuersatus est. c.scriptum est eodem. 22

Que sunt canonica impedimenta.R℞.re ducuntur ad.8.Primum si est malus ⁊ ma le vite.vnde dio⁹.in epistola ad demophi lū monacum.Qui non est gratia illumina tus non est iste sacerdos sed inimicus dolo sus:delusor sui ipsius ⁊ lupus cōtra domi nicuȝ populum pelle ouina armatus hec il le.Et ex hoc dicit Tho.vbi supra q℞ existēs in peccato mortali est indignus ad platurā ecclesiasticā ⁊ officiū spūale exequeñ.Scōm si ē excōicatus maiori excōicatōe.c.pstitutis. el.i.de appell'. Tertium si est excomunica tus minori excomunicatione.c.fi.de cle. exco.mini.Quartum si est suspensus vel in terdictus aut interdictum non seruauit. c.i.de postul.pla.c.cū dilectus.de consue. Quintū si non ē legitime natus etatis debi 23

& literature ꝯuenientis. vt in. c. cum in cũ
ctis eodẽ ti. vel h3 aliqđ de alijs impedimẽ
tis circa ordinañ. de quibus vide. j. Ordo.
3. Sextum si semel pp vitium persone fuit
reprobatus. c. super eo. eo. ti. Secus si cas
sata fuit electio pp vitiosum ꝓcessum. c. ino
tuit eo. ti. Septimũ si ẽ ep̃us quia ñ põt eli
gi ad aliam dignitatem: sed d3 postulari. c.
si. de postu. p̃la. Octauo in aliqua religio
ne nõ põt eligi expresse nõ professus in ea
c. nullus. eo. ti. li. 6. & cle. cũ rõni eo. ti. i ep̃3
ñ põt eligi nouitius. d. c. nullus.

24 Utrum electio de tali hñte aliqđ p̃dicto
rũ3 impedimẽtoꝝ sit nulla ip̃o iure. R. q sic
excepto in habente primũ impedimentũ3
& tertiũ quia ẽ cassanda. vt patet in. d. c. si.
de cle. exco. mi. & electores sunt priuati ip
sa vice electõne. et suspensi triẽnio ab eccle
siasticis bñficijs ip̃o facto. vt in. d. c. cum in
cunctis.

25 Quõ d3 fieri electio. R. q tres sũt forme
a iure nobis tradite. vt in. d. c. quia pp eo.
ti. & iõ electio que nõ fit secundũ vnam ipa
rum ẽ nulla ip̃o iure. vt ibidem. Ros. ff. § 14

26 Prima dicit forma scrutinij in qua req
rũtur ista de necessitate. aliter esset nulla ele
ctio. Primũ q omnes qui debẽt esse & vo
lunt ꝯgregent p̃ntialiter sil'. Secundum q
ab ip̃is assumant tres de collegio: & depu
tẽtur ad scrutanda vota oĩum de collegio:
& non sint nec plures nec pauciores secũdũ
cõe3 opionẽ Posset tamen teneri opinio
Uincen. & Tancre. in. d. c. q2 pp. quando i
collegio essent pauci q sufficerent duo: &
qñ non essent nisi duo sufficeret vnus voca
tis testibus secũdum Inno. & placet Pa. i
d. c. quia propter. tenent ẽt aliqui q si pre
dicti tres non essent de collegio eligẽtiũ nõ
esset inualida electio: sed cõis opinio tenet
q o3 sint de collegio: aliter sit nulla: & con
uẽit magis l're. Tertiũ q illi tres exqrãt vo
ta singuloꝝ in secreto. s. ab alijs de col
legio. q2 bene possent esse alij testes qui nõ
sunt de collegio: dũmodo non sint tales q
possent timorẽ incutere eligentibus: quia
tunc possent refutari sicut & scrutatores si ta
les essent vel aliqs ip̃oꝝ. & esset iusta causa
appellandi. fm Pa. in. d. c. quia propter.
Quartum q ista inquisitio fiat sigillatim ñ
bini vel trini sunt vocãdi. Quintum q vo
ta oĩum exquirãtur. q2 si vnus ꝯtẽneretur
non valeret. Sextum q scribant vel p seip
sos vel p tabellionẽ vota oĩum. Septimũ
q mox postq̃ fuerit in scriptis redacta vo
ta oĩum publicẽtur in cõi. ibi dicit gl. mox
s. in cõtinenti nullo actu ꝯrio intermisso p
vota seruata & scripta. & vno cõtextu. Oc
tauum q facta publicatiõe fiat collatio nũe
ri ad numeꝝ meriti & zeli. ad meritũ: & ze
lum. Nonum q facta collatiõe fiat electio p
vnũ de cap̃lo noie capituli: & p verba singu
laris numeri. vt in. c. sicut eo. ti. li. 6. dicat
sic. Ego. N. nomie meo & omniũ vestruz
qui mecũ in ip̃3 cõsensistis eligo. N. in ep̃i
scopũ & c. vel si ip̃e eligens non consensis
dicat noie oĩum vestrum qui in ip̃um & c.
Deciũ3 q electio fiat de eo in quẽ3 maior
& sanior pars totius cap̃li ꝯsensit. & sanior
pars p̃sumit semp maior pars. c. dudũ eo.
ti. & in. c. eccl'a v'ra. eo. ti. dicitur vbi maiõ
ẽ numerus: zelus maior presumit. Undeci
mũ q dicta electio solẽniter & publice de
nũcietur. Duodecimũ q seruet ordo oĩu3
predictoꝝ successiue sicut enumeraui. Alr
si preposteretur nihil valet. Addunt aliqui
multa alia que dñt fore de substantia huius
forme: sed cõiter non tenetur nisi de supra
dictis. Ex quib' p3 q difficilis ẽ ista forma
in qua multi & docti deficiunt ignorantes
praticam. vt dicit glo. in. c. cum expediat li.
6. eo. ti. Dico ẽt q ẽ periculosa religiosis.
& illis q viuunt sil': q2 cũ intelligũt aliquos
ñ dedisse voces mõ quo voluissent ꝯcipiũt
aliq passiões: & sepissime eligentes aliquo
humano respectu ñ eligunt fm iudiciũ cõ
scientie. Unde tex. in. c. vbi piculu3. in. §. ce
terum. de elec. li. 6. dicit cũ arbitrium vel in
ordinatus captiuat affectus vel ad certum
aliquid obligationis cuiusq3 necessitas adi
cit cessat electio dum libertas adimit eligẽ
di. hec ibi. Et ꝓpterea ẽ alia forma securiõ
& expeditõr q̃ seqtur. Ros. ff. § 14

Secũda forma dicit forma ꝯpromissi. vt 27
d. c. q2 pp. s. ꝯmittẽdo aliqb' iuris idoneis
põtatẽ eligẽdi. Ista aũt ꝯmissio siue istud ꝯ
promissu3 põt fieri dupliciter. Prio limita
te. s. vt ꝯpromissarij teneãtur eligere illum
in quẽ maior pars totius cap̃li scrutatis vo
tis oĩum de cap̃lo sigilati3 & secrete ab ip̃is
ꝯsensit: & ista ẽ forma đ q̃ i. c. cũ dilect' eo.
ti. & i. c. cũ expediat. e. ti. li. 6. & ista ẽ melior
oib' formis: q2 electões ñ abdicãt a se põta
tẽ noiatõis. Et ad istã formã ñ reqrit đ necẽ
tate nisi p̃mo q ꝯpromittẽtes sũt sil' ꝯgrega
ti. & oẽs q đbẽt & volũt iterẽẽ. Scđõ3 q cõ
ꝓmittãt i vnũ l' duos tres: aut quot volũt siue
sint đ collio l' ñ: dũmõ sint cl'ici ñ laici. c. ꝯti
git đ arb. Tertiũ q ꝯpmissari' l' ꝯpmissarij
seruẽt vota siglõꝝ secrete & sigilati. Quãtũ
q eligat illũ i quẽ maiõ ps tot' cap̃li ꝯsẽsit

dicendo. Ego .n. ɔpromissarius de consen su τ volũtate ɔpromissarioꝝ meoꝝ si habꝫ alios v̓tute compromissi in nos facti eligo i epm̄. .N. in quē maioꝛ ps totius capl'i cōsē sit. Et si in prima scrutatōe ñ cōsensit maioꝛ pars tot' capituli replicare dꝫ tã in ista q̄ i prima forma scrutinij donec consentiant in aliquē. c. cũ terra eo. Et si dubitaret aliquis de fraude. ɔpromissarij possent eligentes q libet ipsoꝝ sigilati facere fieri tres vel duas cedulas in quarũ q̄libet esset scriptũ nomē alicuius qui est in op ione eligendi. τ ipsis acceptis a cōpromissario pōat vnã de pre dictis cedul' in q̄ sit scriptũ nomẽ illius quez vult noiare in aliqua scatula q̄ sit corã com promissario qbus a quolibet sic posit tunc cōpromissarius coram oibus extrahat oēs dictas cedulas τ postea eligat illũ in quem maioꝛ ps totius capl'i consensit: τ sic com promissarius nō poterit scire qs dedit vocē isti vel illi nec fraudem facere. Et ad seruã dam istam formã sicut τ [illegible] sufficit q̄ maioꝛ ps totius capl'i consentiat ꝭm lapum quem sequit̃. Ge. in. d. c. cũ expediat. qꝛ nul li fit p̄iuditiũ cũ quilibet noiet quē vult. Fit ꝭo ɔpromissũ simpliciter. s. vt ɔpromissarij eligant quē volunt τ isto mō ñ pōt fieri nisi oēs ɔsentiant: alias vno ɔdicente ñ valeret. q̄ si oēs ɔsentiunt ñ regritur nisi vt eligant sic. Ego. .N. ɔpromissarius de ɔsensu ɔpro missarioꝝ meoꝝ virtute ɔpromissi in nos facti eligo i epm̄. .N. τ si p̄dicti ñ elegerit v̓l maioꝛ ps ipsoꝝ elegerit indignũ scienť elec tio deuoluiť ad caplum qd̄ i eos ɔpromisit

38 ¶ Tertia forma dr̃ forma cōis inspiratōis: ad istã formam requiriť prio q̄ oēs ɔueni ant i vnam psonam: qꝛ si vnus ñ ɔueniret ñ esset p inspiratōem. 2. q̄ fuerit facta sine vitõ symonie vel alicuius tractatus spālis i quo noietur certa psona: sed tractatus general' p bono p̄lato in genere bñ ɔcediť ꝭm Jo. an. sed ñ spālis: qꝛ sic esset psuasio ñ inspiratio.

29 ¶ Utrũ supradicte forme sint ꝭuande in oi electōe. R̃. Pa. in. d. c. qꝛ ɔpter q̄ ñ: sed so lũ bñt locũ in electōibus epoꝝ τ alioꝝ p̄la toꝝ ecclesiaꝝ collegiataꝝ q bñt generalem iurisdictōem. qd̄ pꝫ p. c. ne. p defectu eo. vbi p̄latos appellat cathedraliũ τ regularium ecclesiaꝝ. Jn electōibus ãt alioꝝ bñficiato rũ a supradictis sufficiunt singulares ɔsen sus illoꝝ de capl'o dũmō p̄sentur in capl'o. nec est necesse seruare aliquã formaꝫ istaꝝ: sed electus simpl'r a maiori parte τ saniori habebit ius.

30 ¶ Uñ ũ electus teneať ɔsentire. R̃. ge. in. c. si electio. eo. li. 6. refert Archi. dicentē q̄ sic. alias peccat mortal'r. si putat se dignũ ad p̄ laturã τ illam sibi oblatam ñ acceptat. 8. q. i. in scripturis. qd̄ credit. veꝝ Jo. An. qñ ñ ē eque ydoneus p quē illi ecclesie possit cō suli. Ego vero dico cũ Rica. i. 3. quol'. q. 21. q̄ in tribus casibus teneť consentire sub pe na mortalis. peccati. Prio. qñ a superioꝛ p obiam cogeretur. de renun. c. nisi cũ p̄ridez Secũdo qñ ꝭm inditũ sue ɔscie v̓r sibi ve risil'r q̄ non ē q velit τ possit salutē aiarum ꝓcurare quam ipse posset: τ ex hoc videt ꝓbabiliter ecclie imineř notabile dispēdiũ τ periculũ nisi assentiat. d. c. in scripturis τ c. olim cadē cã. 2. q. Fallit hoc in religioso q si consentiret electioni de se facte ex̃ suum monasteriuꝫ sine licentia sui superioris pe tita τ obtēta ipso iure electio esset nulla: quã licentiam solus prelatus sine ɔsensu capl'i sui pōt dare. c. si religiosus de elec. li. 6. Si militer fallit in p̄dicatoribus minoribus τ alijs mendicantibus q ēt de licentia suoꝝ ꝑ̄latoꝝ electioni postulatōi, ꝓuisioni seu vo cationi ex̃ admistrationem sui ordis i discō dia celebrate consentire ñ possunt alr̃ē irri tũ τ inane. c. quoꝝdaꝫ eo. li. 6. Tertõ peccat mortaliter qñ per viã illicitã refugit puta. abscidendo se: nisi ex spāli instinctu sps. san cti. Si ãt non cogitur p obiam: nec iminet ꝓ babile periculũ ecclesie si refugit pp pigriti am per viã licitam peccat venialiter. Si v̓o ꝓ humilitatē reputans se indignũ sic mereť.

¶ Jnfra quot tps tenetur consentire elect̃. R̃. i. mensem a die p̄ntationis electōnis alr̃ est nulla ipso iure: nisi superioris requiraś assensus. c. q̄ sit de elect. li. 6. Quid si electõ tenuit de iure naturali. puta. qꝛ interuenit ɔ sensus eligentiũ: sed nō tenuit de iure qꝛ ob missa. fuerunt substantialia iuris. R̃. ꝭm Jn no. quem sequuntur cōiter doc. in. c. qd̄ sic de elec. q̄ electus si est confirmatus ē. verus p̄latus τ non tenetur resignare. 431

Eleymosina

secundũ sanctum Bona. in. 4. di. 15. parte ꝭa articl'o primo. q. 4. accipitur communissime ꝭm q̄ ɔ prehēndit omne opus misericoꝛdie impen sum siue primo siue sibi: iuxta illud ecclesia stici. 30. miserere aie tue. communiter secũdũ q̄ importat oē pietatis opus impensũ ꝓxi mo corpoꝛale siue spirituale. ꝓprie vero ꝭꝫ q̄ importat opus pietatis impensuꝫ proxi mo ad releuandã indigentiã corpoꝛaleꝫ. τ dicitur ab eleo qd̄ est verbum grecũ qd̄ idē est q̄ misereoꝛ cuius iperatiu' est eleyson. i.

miserere a quo eleos.i.misericordia.τ ideo dʒ dici eleymosina non eleā vel elia.

1 Utrum eleymosina cadat sub pcepto. R. fm Rica.in.4.di.15.ar.2.q.2.q sic sub pcepto legis nature.prime Jo.3.q habuerit substantiā huius mondi τ viderit frem suū necessitatem hre:τ clauserit viscera sua ab eo quō caritas dei manet in eo. τ legis diuine Math.25. Esuriui τ nō dedistis mihi māducare. τ legis canonice.86.di.non satis.τ 7.q.1.omnes.sed qꝛ pceptum ē affirmatiuū nō obligat nisi p loco τ tpe. ideo consideranda est facultas hntis τ inopia indigētis. Si.n.homo hʒ aliquid qd non sit necessarium sustentationi sue nature:nec illorum quibus tenetur puidere:sicut sū uxor.filij serui.ancille.prs τ huiusmodi. τ sit tanta necessitas q immineant signa pbabilia extreme necessitatis in paupere tūc tenetur de pcepto. Si vero hʒ aliquid superfluū non solū sustētationi nature:sed ēt conuenientie sui status tenetur de illo facere eleymosinā etiam si nō inuenirentur tales qui essent in necessitate pstricta. Et si plures occurrerēt quibus oibus non posset subuenire tenetur ceteris paribus illi qui magis indiget. Si vero nō hʒ vltra conuenientiam sui status nec est qui sit i extrema necessitate non tenetur de precepto. concor. Tho 2a.2e.q.32.

2 Quis dʒ pponi in elēosina. R. q ipsemet deinde sui.deinde noti.deniqʒ boni. deind extranei de quo vide tex.pulcrum in.c.non satis.86.di. τ tex.cū glo.in.c. quiescamus. 42.di.que quidē iura intellige ceteris paribus vt dictum est.qꝛ posset esse extraneus i tā arta necessitate q deberet pponi noto τ coniuncto qui non est in tali.sed prs malus dʒ preponi cuicunqʒ bono in equali necessitate ppter preceptum dei.

3 Utrum deputatus executor ad distribuendū certa bona pauperibus possit distribuere inter suos consanguineos. R. Pa.in.c. Primo de coha.cle. τ muli.q sic.nam clericus pōt in pauperes cōsanguineos de rebus ecclesie dare qui est distributor.vt in. d.c.1. τ 16.q.1.c.si.sic τ prefatus ar.in.l.si mandauerō.§.si tibi centū.ff.mandati. Sibi autem nō pōt distribuere.vt in.d.§.si tibi centum.

4 Utrū ei q pōt laborare sit danda eleymosina. R. q nō ar.§.1.82.di.2.c.eps.quod verū intellige qn per laborem sibi pōt puidere:τ sic limita.l.vnicam.C.de mendi.vali. de quo.s.colonus.

5 Utrū sit danda peccatoribus. R. q sic.vt in.d.c.quiescamus.τ.1.q.2.cꝫ pro:nisi qn pp securitatē eibi negligeret iustitiam.qꝛ tūc sibi trahendus est.5.q.5.non omnis.

Quis pōt facere elynam. R. q quilibet q pōt donare.de quibus dictum est.s. Donatio primo. τ ēt aliqui qui nō possunt donare sicut monaci.filij. τ huiusmodi.qui sunt in ptāte alterius vt serui.qui in qttuor casibus possunt facere elynam.pᵒ. existenti in magna necessitate pnt facere elynam qn non ē tempus vt possint habere recursuʒ ad superiorem.vt nō. Pa.in.c.si quis de furtis τ nō.glo.in.c.non dicatis.12.q.1. Secundus quando pdicti de licentia suorum superiorum pegrinantur vel sunt in scolis qꝛ possunt facere elynas quas alij honeste pegrini τ scolares cōiter faciunt.ar.l.vl.C. ad macedo. τ.l.si longius.ff.de iudi. τ.l.2.ff.de iur.omnium iudi. τ.c.preterea de officio dele. Facit glo.in cle.2.§.pe.de vita τ ho.cle. Tertius quando vident aliquem in extrema necessitate ēt contra superiorum phibitionem possunt ei elynam dare.qꝛ tunc oia sunt coia iure diuino.ymo tenentur fm Rica.vbi s .q. 6.τ glo.12.q.1.in.c.non dicatis. Quartᵒ possunt de voluntate expressa l' psumpta.vt puta quia habent administrationem a suis superioribus commissam.ar.ff.de dona.l.filius familias.§.1. 6

Quid de vxore nūquid pōt. R. q si habʒ bona parafrenalia nulli dubium est q pōt quia sua sunt.de quibus dic.vt j.parafrenalia. Si vero nihil habet preter dotem non pōt facere elynam.33.q.5.q dō.nisi.in.8.casibus.primus secūdus tertius τ quartus st de quibus s in precedenti dixi.q filij possunt. Quintus si consuetudo loci ita habʒ q vxores de pane τ vino τ huiusmodi faciant elynas quia consuetudo dat iurisditiōnem. τ licet viri aliquando prohibeant debet sibi formare pscientiam secundum Rodoñ. τ Jaco.de lau.in summa q ideo faciunt ne nimis dent sed temperate. Sextᵒ qndo vtiliter gerit negotiuʒ viri.puta.quia videt virum crudelem τ sceleratum. τ vt deus suspendat irani vel eum illuminet dat modratas eleymosinas oculte.secunduʒ Rodo. Nam propter eleymosinas deus suspendit flagella.vt.16.q.1.reuertimini. τ ideo bene facit mulier dando eleymosinas oculte sine scandalo viri vt deus eum adiuuet. Facit.l. soluendo.ff.de nego.ge.cū si. τ melius exēplum abigail primi. R.25.que liberauit virū a morte propter panes datos dauid contra voluntateʒ viri sui. Septimus si vir assignauit sibi certū quid pro victu τ ipsa abstinet 7

vt inde elemosinā faciat qꝛ suū vſ. Octauūs si mulier ē lucrosa. puta. qꝛ exhibita gubernatione domus ⁊ familie lucraꝶ ex operibꝰ suis. nec intelligo deducendas expeñ victꝰ qꝛ vir teneꝶ eā alimẽtare pp dotē. vt dictū ē s. Dos. ⁊ ēt ꝓpter obseqa ab vxore exhibita. de hoc sī vide. j. Ux. §. 2. ⁊ ꝙ possit de lucro facere elemosinā ꝫ sanctus Tho. ⁊ Rica. in. 4. di. 15. ⁊ cōiter sūmiste sequunꝶ h̄ cū theologis vt Ja. de lau. in sūma. Distingue tñ sic. ꝙ aut lucrū ē necessariū sustentationi sue ⁊ viri: ⁊ sic nō pōt facere elemosinā. qꝛ magis teneꝶ sibi ⁊ viro ꝙ̄ alteri. Si vo lucrū superhabundat. sic pōt: ⁊ idē dic de parafrenalibus. vide. j. Uxor. §. 2.

8 De quibus dꝫ vel pōt fieri elemosina. R. vt colligiꝶ ex canonistis. i. q. i. in. c. nō est putanda. ⁊. 14. q. 5. ⁊ per theologos in. 4. di. 15. ꝙ pōt fieri de oī re q̄ ē ꝓpria ipsius danꝶ ⁊ q̄ nō ē obligata r̄stōi alicui certe ꝑsōe siue licite sit acquisita siue turpiter. Qñ āt sit restitutioni obligata vide. j. Restitutio. ⁊ Usura ⁊ i multis aliꝭ. n. Limita ētiā rebus propriꝭ ſm Rica. vbi. s. q. 5. dūmō non sint necessaria ad sustentatōem nature sue ⁊ suoꝝ. qꝛ ordine caritatis magis dꝫ se diligere ꝙ̄ aliū: nisi esset talꝭ ꝑsona de cuius morte imineret notabile nocumentū rei publice. ⁊ ꝑfectui aiarum: qꝛ tunc esset ꝑfectionis nō necessitatis de tali dare elemosinam.

9 Quot sunt genera elemosinaꝝ. R. tria. vt dꝶ in. c. tria. 45. di. Primū corpale. ⁊ hoc ꝯsistit in operibus misericordie corporalis q̄ sunt pascere esurientē. potare sitientē. vestiꝶ nudū. hospitē recolligere. īfirmū visitaꝶ redimeꝶ captiuū. mortuū sepelire. vñ versus visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. cōdo. Scdꝫ. ⁊ ētiā. genꝰ ē spūale. s. remittere iniuriā: ⁊ corrigere delinquentē. vt in. d. c. tria. Adduntꝶ alia quinqꝫ. s. ꝯsulere dubitantē. ꝯsolari tristē. supportare onerosos doceꝶ ignorantes orare. ꝓ oībꝰ de qbus. j. Misericordia. §. 1. Et q̄ sint digniores. vide Ri. vbi. s. q. 4. ⁊. j. Satisfactio. §. 9.

10 Aduerte ꝙ dare elemosinā intentōe subleuandi necessitatem ꝓximi est opus misericordie: sed dare intentōe recōpensandi ꝓ debito diuine offense. sic est opus iusticie. ⁊ sic est satisfactoria ꝓprie. ⁊ ꝑtinet ad meritū dimissionis pene. sed primo mō pertinet ad meritū vite ſm Jaco. de lau. in summa.

11 Utrū pauperibus ꝯpetat aliqua actio ꝯ̄ diuites vt eis subueniant. R. Pa. in. c. si qs de fur. ꝙ nō. sed bene possunt iploraꝶ offm̄ iudicis seu superioris vt eos cogat. ⁊ ecclesia pōt eos cogere. vt nō. gl. i. c. sicut hi. 47. di. ⁊. ar. in. c. nullus. laicus de iu. patro. Nō limita veꝝ qñ sunt in tali necessitate ⁊ diuites in tali habundātia ꝙ tenenꝶ eis facē elemosinam de precepto. alias non.

Utrum quis possit furari vt faciat elemosinam. R. ꝙ non. qꝛ ñ sunt facienda mala vt veniant bona. 14. q. 5. forte. ia

Emancipatio

est relaxatio. pr̄ic potestatis coram iudice cōpetente voluntate pr̄is ⁊ voluntate filij cōcurrente ⁊ i vtriusqꝫ p̄ntia. dicta ex eo ꝙ extra manū. i. potātem pr̄is poniꝶ filius. eliciꝶ h̄ ex. l. nō nudo. C. de eman. li. ⁊ qd̄ ibi nō. ⁊ instim. quibus modis ius pa. po. sol. §. ꝑterea.

Quis pōt emancipari. R. infans de spāli licentia principis. 1

Utrū teneatur pr̄ emancipare filiū. R. ñ regulariter. qꝛ pr̄ic potestas in extimabilis est ff. de le. i. l. filiusfam. §. vt quis hr̄des. Sꝫ nec filius pōt cōpelli vt emancipetur a pr̄e: Limita nisi ex cā. ꝫ Bar. i. l. quidā cū filium. ff. de vbo. obli. lꝫ aliter dicat gl. insti. q̄ mo. ius pa. po. sol. §. fi. Nā in hꝭ q̄ sunt voluntarie iurisdictōis nō pōt quid fieri altero inuito. vt in aūt. quibus mo. natura. effi. sui §. si vero. Fallit hoc prio si pr̄ male afficit filium verberibus ꝯ̄ pietatē. Jtē si cōpellit eū peccare in corpus suū. Jtē si filius ē arrogatus impubes: ⁊ pubes factus ꝓbat non sibi expedire esse arrogari. Jtē si pr̄ agnouit sibi relictū legatum vt emanciparet filiū: qꝛ i istis casibus teneꝶ pater eum emancipaꝶ. vt nō. Azo. in sūma. C. de emancipa. li. 2

Emphiteosis

dꝶ ab em. i. intus. ⁊ fitos. i. fidꝭ ⁊ thesis. i. positio: qꝛ res fidei accipientis cōmittiꝶ. vel dꝶ melioratiōis ꝯtus siue datio ad lucellū: ⁊ ē medius ꝯtus inter locatōem ⁊ venditionem de quo vide glo. in. c. potuit de locato. Unñ emphiteoticarius: vel emphiteota ē q acciꝑit rē imobilem ꝑpetuo ⁊ hereditario iure colendā. vel meliorandam: vel ad ips. puta. 2am vel tertiam generationē. vt in aūt. de ñ alie. §. emphiteosim. Et quō contrahiꝶ nō. i l. i. C. de iure emphi.

Utrū ꝯtus emphiteoticus differat a ꝯtu censuali. R. ꝙ sic. qꝛ per ꝯtum emphiteoticū transit solū vtile dūnium. vt in. l. i. §. qui in perpetuū. ff. si ager vecti. Sed per censualē transfertur ñ solum vtile: sed ēt directum. sic qñ dꝶ. concedo tibi talem rem ⁊ trāsfero 1

y. sit liber. a[illegible] canonis. no[n] p[otes]t alr sic. locare v. ex
[illegible] ad loc[um] [illegible] p[otes]t. [illegible] Specu[lator] [illegible] 123

i. te q[uic]quid iuris h[ab]eo in ea [et] solvit annuatim certus census. tex. est singularis in. c. p[otes]tu[m] tus. iuncta glo. de reli. do. [et] est si dica[tur] [con]cedo tibi talem rem in emphiteosim perpetuam transfere[n]do in te q[uic]quid iuris h[ab]eo in illa. p[ro] certa annua pensione erit [contra]ctus censualis casus. e[st] singularis in. d. c. co[n]stitutus. [et] illa verba in emphiteosim improprianture vt in. l. si vno i[n] p[ri]ncipio. ff. locati. [et] in isto [con]tractu n[on] h[abe]t locu[m] pena c. potuit de locato. [et] l. 2. C. de iure emphi.

2 Utru[m] accipiens e[m]phiteosim vsq[ue] ad tertiam generatio[n]em: nec dicit inclusiue: vel alia exp[re]ssio lentia li. vsq[ue] intelligatur exclusiue. R[espondeo]. q[uod] si vsq[ue] ponitur a lege sup[er] gradu. sic stat inclusiue. vt insti. de succe. agna. §. fi. no[tatur]. C. vn[de] legiptimi. l. certu[m]. [et] in. c. no[n] d[e]b[et] de [con]san. [et] af[fi]. Sed si ponit[ur] ab h[omin]e in [contra]ctu obligatorio tu[n]c ponit[ur] exclusiue. l. veteribus. ff. de pact[is]. Sed quida[m] intelligunt hoc in eo q[uod] auger[e]t obligatio[n]em: sed in casu n[ost]ro n[on] auget: s[ed] facit ea[m] transmissibile[m]: [et] ideo includit[ur] f[m] Bal[dum]. [et] p[lu]r[es]. Bal. t[ame]n in. l. meminisse. ff. de offi. pro co[n]sul. dicit in re ecclesie si dica[tur]. vsq[ue] ad tertia[m] generatio[n]em stabit inclusiue: si vero vsq[ue] ad quartam stabit exclusiue. q[ui]a vltra. tertia[m] generatio[n]em n[on] p[otes]t fieri inuestitura. vt in. d. §. emphiteosim. *Sed [contra] hoc v[ide] Ange. [in] c. Insti.*

3 Sed nu[n]quid stipes co[m]putabit[ur]. R[espondeo]. q[uod] non q[ui]a accipie[n]s n[on] e[st] generatio sui ipsius. [et] in gradibus stipes no[n] [com]puta[tur] in nu[m]ero. ff. d[e] gradibus. l. iurisconsultus. sicut vnus n[on] est nu[m]er[us]: sed principiu[m] numeri. *Bar. tenz [illegible]*

4 Utru[m] emphiteosis q[ue] fit de generatio[n]e in generatio[n]em assimile[tur] inuestiture feudali. R[espondeo]. q[uod] sic. vt no[tat]. Bar. in. l. si mihi [et] ticio. ff. de v[er]bo. obli. [et] tex. cu[m] Bal. in. c. i. de vasalo d[e]crepite etatis.

5 Utru[m] ius emphiteoticu[m] tra[n]seat ad extraneos h[ere]des. R[espondeo]. q[uod] fuerunt opiniones: s[ed] mihi pl[acet] opi[ni]o Jo. de ymo. in. c. fi. de locato. dice[n]tis q[uod] sic e[tia]m in re ecclesiastica du[m]mo[do] sit data cu[m] illa sole[m]nitate. c. i. de re. ec. non alie. li. 6. [et] c. sine exceptio[n]e. 12. q. 2. de qua vide supra Alienatio. §. 2. 3. [et] 4.

6 Utru[m] p[ate]r q[ui] accepit e[m]phiteosim p[ro] se [et] suis filijs possit illa[m] prelega[re] vni filio[rum]. R[espondeo]. Bal. in. c. i. in ti. an agnatus i. 6. colu[m]pna. [et] q[uod] sic e[m]phiteosim: sed n[on] feudu[m]: [et] multi alij Ange. &c consil: o. 18. [et] q[uod] n[on]: q[ui]a ius est q[uae]situm filijs nisi alteri filio [pro] tantu[n]de[m] de alijs bonis plegasset. allegat. l. i. §. assignare. ff. d[e] assi. liber. iuncta. l. si cu[m] dote[m]. §. s[i]. p[ate]r. ff. solu. ma. vbi p[ate]r p[otes]t diminuere ius filie ex p[ri]a p[ro]missione: du[m]mo[do] tantu[n]de[m] eide[m] relinquat q[uan]tu[m] diminuit

[illegible] qua. s. dotem dedit marito et postea exegit [in] scia filia

[et] sic concorda dicta doctorum.

7 Utru[m] veniant filie q[ua]n[do] accepit p[ro] se [et] suis filijs. R[espondeo]. f[m] Jo. de ymo. in. c. fi. d[e] locato. q[uod] no[n] per singulare dictum Archi. in. c. si quis suade[n]te. 17. q. 4. vbi voluit q[uod] in ma[teri]a contractu[s] masculinu[m] n[on] concipiat femininu[m] per. l. veteribus. ff. de pac. hoc ide[m] [et] Gul. de su[sa]. qui fuit docto[r] Archi. in legibus [et] Ray. d[e] forli. in. l. tres fr[atr]es. ff. de pac. [et] Lu. de ro. [con]silio. 34.

8 Utru[m] emphiteota possit dimittere re[m] emphiteoticam [et] se liberare q[ua]n[do] vult. R[espondeo]. [et] ali qui distinxerunt an sit obligatus ro[n]e rei. [et] sic possit. an ro[n]e persone. [et] no[n] possit. vt dicit. d. Odofr. [et] Jaco. e[st] [contra] tenens q[uod] nullo mo[do] p[otes]t. [et] ide[m] Pa. in. c. iudicatu[m] de inm. ec. q[ui]a quod a principio est voluntatis. ex post facto est necessitatis. l. sicut. C. de act. [et] ob. Item q[ui]a personaliter est obligatus ad pensione[m]. l. i. [et] 2. C. de iu. emphi. ergo tenetur p[er]sonaliter. cum omes acto[n]es sunt p[er]sonales. insti. de act. §. appellamus. [et] sic dimitte[n]do re[m] obligare[tur] ad pensione[m]. q[ui]a p[er]sonales acto[n]es sunt affixe oss[i]bus nostris. l. q[ui]s ergo. ff. de pecu. *Ros. q. 14.*

9 Utru[m] possit aliu[m] emphiteota[m] facere. vel alteri locare. R[espondeo]. q[uod] sic insti. locati. §. adeo. q[ui]a n[on] est proprie alienatio. vera. *Hu[n]c [et] Specu. [illegible] loco [illegible] v[ersi]. 125. Sed tu [illegible] q[uod] si [illegible] dare e[m]phiteosi[m] q[uod] [illegible]* *Ros. q. 15.*

10 Utrum emphiteota cuiuscunq[ue] etiam ecclesie possit donare aut legare melioratio[n]es quas fecit in re emphiteotica: vel ipsam re[m] emphiteotica[m] sine alia solemnitate. R[espondeo]. glo. in. c. fi. de loca. q[uod] sic. [et] communiter sequuntur doc. Bar. tenet veru[m] in emphiteota sui ci. sed non in emphiteota priuati in. l. fi. C. de iu. emphi. per. l. 2. C. eodem. Sed Bal. in l. vsufructu. ff. solu. ma. reprehe[n]dit Bar. [et] dicit eum male intellexisse. d. l. 2. quia loquitur quando alienat proprietatem. [et] sic ius dominij. sed quando alienat donando. vel legando saluo iure dominico semper tenet donatio vel legatum. vnde dicit Pa. in. d. c. fi. de locato q[uod] vbicunq[ue] prohibetur venditio facta co[m]memoratione de pretio. vt in. d. c. fi. [et] d. l. fi. non intelligitur d[e] alia alienationis specie. vt in. l. fi. C. de pre[dijs] curi[alium]. Et per hoc i[n]fert q[uod] etiam permutare potest [et] sic limita. l. statuliberi. §. quintus. ff. de statu. liber. [et] quod nota[tur]. in. l. 2. C. de vsuc. p[ro] empto. vbi tenetur q[uod] nomine emptionis. [et] venditionis intelligitur omnis contractus. Per quem dominium rei transfertur. Tutius tamen est. vt non permutet. *Ros. q. 95 et 97*

Ros. q. fi.

si res perit tota liberabitur emphiteota. sed si pro parte, nulla liberabitur ex te. syl. eo. t. q. 1.

sine consensu dñi. pp doc. multos qui tenēt q nō pōt pmutare. i. d. l. fi. z d. c. potuit. pignori tñ obligare pōt. l. tutor. §. si. ff. de pigno. ac. licet sit tutius facere cum consensu domini fm Spe.

11 Utr possit vēdē rem emphiteoticā ecclie l' melioratōes pdcās. R. Pa. i. c. fi. de loca. q sic dūmō hāc solēnitatē fuet. Prio q requirat plāū l' rectorē ecclie qui df eccl'a. vt 7. q. i. scire. Scdo q denūtiet pnū qd offert vere. l. fi. C. de iure emphi. Tertio q eccli'a nō respōdēte labāt duo mēses. h. e. pbāt in d. c. fi. Quarto q n̄ vendat phibitis psonis quas pōit glo. ibidē: z sūt oēs psone q non sūt faciles pueniri. sic capitanei z huiusmōi ex quib' pmudtiū possz pati ecclia. vt. ff. qui satisda. cogū. l. 2. Quito q n̄ vēdat nisi vtile dñium sibi ɔpetens z melioratiōes quas i re fecit. Sexto q pus nō ceciderit a iur suo puta nō soluēdo canonē. q2 in. l. nemo. ff. d re. iur. df. Nēo plus iuris i aliū trāsferre potest quam habet.

12 Utrū pdicta debeat obseruare superficiarius ecclie qñ vlt vendē qui ē dñs superficiei qui sup solo alicuius. hedificat domū donādo sibi cēsum puū. R. Bar. i. l. i. §. pe. ff. de sup fi. q sic. p. l. 2. C. ne rei diuie l' tēplorū. Sed d. Bar. ē ɔ. Ange. vō dic̄ ibidē. dcīt Bar. equū: sz iure nō pbari. z iō añ feum sequeñ. post factū Bar. Nō tñ fm Bal. i aūt. q res C. de sac. san. ec. q qui cadit a solo cadit a superficie. ar. d. l. i.

13 Utr pfata solēnitas sit suāda. i emphiteota puati seu secularis. R. q non. nisi solum q requirat dñs an emē velit melioratōes. z nō vēdat talib' psonis qbus dñs ɔmode n̄ possit hr̄e ius suū. vt potētioribus z huiusmodi. al's caderet a iure suo. vt in. l. fi. C. de iure emphi. z nō. glo. i. d. c. fi. de loca.

14 Utr fr̄ fr̄i possit aliēar sñ pfata solēnitate R. Bal. i. l. volūtas. C. de fideicōmissis q sic qñ duo fr̄es hñt emphiteosim pr̄na z ecclie ēt q vn' pōt iura sua alienare alteri sine cōsensu ecclesie.

15 Utrum possit dari in dotem: vide. s. Dos §. 7. Ros. §. 20.

16 Utr debeat fieri remissio canonis. i. annue l' regularis solutōis pp guerrā. R. q lz sit diuersa opinio. tu dic q si qtitas canōis ē ita magna. q si res locaret de āno i ānū nō pl' pcipet. tūc pcedat opinio q fiat r̄miss sio: nō solū pp guerrā: ymo ēt pp aliā sterilitatē. vt dicit Bal. in. l. i. C. de iure emphi. z ibi dicit Bar. q nō ē pprie ɔtus emphiteoticus tūc qñ daf tāta qtitas sicut p loca

tione. Si vō ē modicus. vt cōiter fit. tūc nō fiet remissio. ar. l. si merces. §. vis maior z l. ex pducto. §. i. z. l. si uno. ff. locati. nisi sua rei pēitus ledat. l' nisi fundus captus ab hostibus desparet posse rehr̄i: q2 tūc fiet remissio: vide glo. i. d. c. fi. et. l. i. C. de iure ēphi. Et idē dic de augmēto rei q nō auget pēsio in casu in quo non minuit propter eius lesionem fm Bar. in. l. i. C. eo. ti.

17 Utr fundo inūdato a fluie liberetur emphiteota a canone. R. Pa. in. d. c. fi. q sic. quia dicitur deperditus. l. 3. §. labeo cum similibus. ff. de acqui. pos. Itē fundus inūdatus z occupatus ab hostib' eqpatur. l. cū unus §. fi. ff. de bo. auc. iudi. possi. Nō ver credo qñ nō ē spes recupatōis: intellige si i totum pijt l' vltra dimidiā. Secus si sola medietas pijt. q2 nō liberat. ar. l. ēt ptis. ff. de vsufru. z l. q de tota. ff. de rei vendi. lz alij velint q z. ptes pierint si dz liberari. Sz magis placet qd dixi. q2 in dubio ptis appellatione itelligitur dimidia. d. l. etiam partis.

18 Utrū destructa re ēphiteotica. verbi gratia domo ex igne fortuito si reparetur teneatur emphiteota pseuerare. R. fm Nicho. de ma. in. l. i. C. de iure emphi. q nō. q2 illō dicitur nouum. Facit qd dicit Bar. in. l. dñi. § si is qui. ff. de dā. isec. vbi vult q si qs obligauit se alicui habenti domū i villa dare de aqua recenti in estate: destructa domo destruitur obligatio: licet postea reficiatur. Facit etiam qd voluit Bar. in. l. de pupillo §. si quis riuos. ff. de no. op. nū. vbi dicit q qui reficit: de nouo facit. l. inter stipulantem §. sacram. ff. de verbo. obli. Idē voluit Ange. in. l. i. § si quis hedificium. ff. de no. opnū. z Bal. in. l. si vt proponis. C. de nup. vbi dicit. Dictat ɔstitutio ecclesie q nemo faciat fortilicium nouum in consulto papa an filij possint reficere destructum castrum propter rebellionem patris: z dicit q non. ita facit. l. cum alijs. C. de cura. furio. vbi si furiosus efficitur sane mentis expirat curatoris officiū: nec reuiuiscit si postea redit in furiam. sed debet sibi dari nouus. Idem facit qd nō. doc. de ecclesia reparata an sit eadem. vt nō. in. c. de fabrica. de conse. di. i. z in. c. pposuisti. z. c. ligneis. de ɔse. ecc. vl'al ia. z i. d. §. sacram. z fm illō limita oia ista.

19 Utr ēphiteota nō soluēs canonē cadat a iure suo. R. q si per triennium non soluit. a iure cadit si est priuati. vt. l. 2. C. de iure emphi. Si vō ē ecclesie. p bienniū n̄ soluēs cadit ipo fctō: nisi celerit soluat: vt i. d. c. si. z n̄ dicitur celerit soluere fm Bal. in addi. ad

[Marginal manuscript notes:]
Ros. §. 53.
Ros. §. 65.
In recog. rē dñi.
et ut correspondet fructibus. et sic pro usu rei et nō in signū recognitionis dominij.
Ros. §. 2. et 3.
sed si pt dimi ... Ros. ... catio. §. 22.
Quā distinctionē dicit syl. eē domini Alex de imol in 6 eod. incipienti a Redemptoris. vide plixius syl. ... Tabella ... q. 13.

Spe. ti. de locato. Si expectat libellu3 vel requisitõem. fm glo. nõ. in. d. c. si. ista celeritas erit in arbitrio iudicis vt ɔsiderata paupertate: ⁊ alijs iudicet. qd̃ ē valde equū. quia cū ista more purgatio p celeritatē p̃dictam ñ h̄eat locū in emphiteota p̄uilari s3 Jo. ð Jmo. in. l. insulā. ff. de ver. ob. ⁊ Ang. sed solū eccle q̄ nimius agit. ppterea merito arbitriū boni viri magis ē sequēn i hac celeritate. §.5.

20 Utrū emphiteota nō soluēs p biēniū vel triēniū cadat a iure suo. si dñs tenebat sibi in tanta q̄ntitate vel maiori. R. Pa. in. c. bona fides. de deposito. q nō: q2 exceptio cōpensatōis quo ad euitandā penā debentis soluere fit ipo iure. vt ē tex. nō. iuncta glo. i. l. si ɔstat. C. de ɔpē. vbi doc. sic determināt. §.62.

21 Utrū dñs recipiēdo canonē ab emphiteota qui cecidit a iure suo pp ñ solutōem p̃iudicet sibi. R. Pa. in. c. si. de loca. aut eū expulit ⁊ sic ñ preiudicat sibi. aut nō expulit. ⁊ tunc aut recipit cāonē p tpre post mora3 ɔtractam. ⁊ sic p̃iudicat sibi: q2 vr p actū contrariū renūciasse iuri suo. c. solicitudinem. de ap. aut recipit cāonē p p̃to cū p̃testatōe q nō intendit sibi p̃iudicare. et sic non p̃iudicat aut ñ fecit p̃testatō3: s3 simplr recepit ⁊ i h̄ fuerit dopi. S3 ð fōnlitate iuris dicēū q ñ p̃iudicat. q2 in dubio ñ vr qs velle renūtiare iuri suo. vt. i. c. sup hoc. de renun. ff. ð pba. l. cū de indebito. Facit glo. in. l. cū qd. ff. si cer. pe. que dicit q si trado magnā q̄ntitatē pecunie dicēdo tolle. nō p̄sumit donatio simpliciter ex hoc: s3 mutuū vel depositū. nisi aliud appareat respectu p̄sone. Sic i pposito. ⁊ l3 glo. dicat ver ee q recipiēdo canonē p̃iudicat in p̄uato: non i eccl'a q̄ h3 capl'm. tñ Pa. vbi. s. dicit q non dicē ver: q2 solus platus in acq̄rēdo preiudicar pōt. ⁊ deteriorē facere. vide glo. 17. q. 4. §. pe. sentit Jnno. in. c. 2. de dona. ⁊ doc. in. c. qm̄. de decimis. ⁊ iō solus platus recipiendo canonē sine ɔsensu capli p̃iudicat eccle sie. Sed aduerte hic q Pa. in. c. vt super. de re. ec. non alie. limitat Fede. ɔsi. 184. q tenet q res emphiteotica redita ad ecclesiam pp non solutōem pensionis pōt iterū dari ei qui cecidit a iure suo sine aliqua solēnitate ⁊ cāis requisitis in alienatione rei eccliastice a plato eccle. sic dicēs hoc ver. vbi p̄ima cā ɔcessionis duraret. puta quia erat castrū in feudū qd̃ pp custodiā erat potius dānosu3 eccle ⁊ huiusmodi. q2 non ē noua alienatio: sed executio ordinatōis antiq. Sed vbi p̄ima cā ɔcessionis cessaret. puta quia ager dat' ad excolēn. tractu tpris excultus reuertit ad ecclesiā. tunc dari non poterit in ēphiteosim vel feudū sine debita solēnitate ⁊ cāis requisitis in alienatōe rei ecclesiastice. Et fm hoc videret vera opio glo. p̃dicte. Sed q nō possit dari ð nouo ei qui cecidit a iure suo ppter ñ solutōem pensionis, qñ cessat cā ppter quā fuit data i emphiteosim sine solēnitatibus ⁊ cāis reqsitis in alienatōe rei ecclesiastice nō credo Pa. qñ sit exqui cecidit vel eius hrdibus. q2 videtur tex. d. c. si. ɔ eū ⁊ ɔsuetudo. sed bene esset. ver qñ alteri q̄ ei qui cecidit vel eius heredibus vellet dari: vel qñ iā ecclesia per aliqd̃ tps pacificā habuit possessionē talis rei. Et sic concorda opiniones.

22 Queritur in quot casibus ēphiteota cadit a iure suo. R. q in. 5. casibus. Primus qñ negat pēsionē dño petenti cā ⁊ negat se emphiteotā illius fm Pe. belic. i trac. de ɔctu ēphiteotico. Ratio q2 magis d3 operari ɔtumatia expssa q̄ tacita. l. si ita expssum ff. de cōdi. ⁊ demō. sed ēphiteota nō soluente p triēniū canonē res cadit in cōissū. vt. j. dicet. q2 tacite negat dñium recognoscer. ergo multo forti' vbi expresse negat.

23 Secūdus casus ē qñ vendit sine dñi volūtate rē emphiteoticā fm eundē Pe. vbi s. Mð limita fm Spe. in ti. de loc. ⁊ Bar. in. l. sequit. §. itē labeo. ff. de vsuca. ymolā ⁊ canonistas in. c. potuit de loca. ver si res sit tradita. q2 si nō ē tradita l3 vēdita non cadit i cōissū ⁊ ēt si fuerit tradita in hac lege vt si dñs vell3 emere pro tātūdē illi ēptor restitueret eā. q2 sic nō cadit. vt nō. Ange. in. l. volūtas C. de fideicomissis. Ros. §. 19.

24 Quid si vēdidit. ⁊ tradidit simplr s3 postea redemit. R. nihilominus cecidit a iure suo q2 p alienatōem ius ē q̄situm dño. ⁊ iō sine facto suo nō pōt auferri ab eo. Ros. §. 26.

25 Sed pone q sūt duo dñi rei ēphiteotice. ⁊ vēdidit rē de ɔsensu vnius tm̄ ⁊ ñ alteri'. R. q cadit soli p pte illius. q2 ñ pl'. puniri d3 q̄ deliqrit. l. heres. ff. de his q. vt indi. Ros. §. 25.

26 Tertius casus ē qñ res emphiteotica est data p se ⁊ suis filijs nepotibus ⁊ hrdib'. tūc si filius l'nepos r̄futat hrditatē cadit. q2 ea nō pōt h̄re: vt nō. Bar. i. l. vt iurisiurādi §. si liberi. ff. de op. liber. secus si nō poneretur verbū ⁊ hrdibus. q2 sic refutata hrditate nō caderet. q2 ɔcessio i p̄io casu requirit vtrumq3 vt. s. sit filius vel nepos ⁊ hrs. vt i aūt. de nō alie. §. emphiteosi. ⁊ iō feuda que transeūt ad filios vt filios ita si hredes sint dicūtur venire in hrditatis petitōe. vt i. l. itē videndum ē. ff. de pe. here.

Emphi. an possit pscebere: vid Ros. § 19.

27 Quartus casus est quando quis accepit emphiteosim pro se et suis filijs et moritur sine filijs suis relictis solum naturalibus quia reuertuntur ad dominum.

Ros. 28. Non limito secundum Bar. in l. ex facto §. si quis rogatus ff. ad tre. verum quando emphiteosis est data ab ecclesia quia presumendum est quod de illegitimis non cogitauit sed quando data est a priuato emphiteosis sic veniet ad illegitimos in tali casu. Et sic intellige et lita spe.

28 Quintus casus est quando emphiteota non soluit canonem. de quo dic. vt. s. §. 19.

29 Quid si sunt plures heredes et omnes preter vnum soluerunt pensionem. R. glo. in d. c. fi. quod non cadunt si soluerunt totam: secus si non totam quia cadere omnes et ideo soluant totam et postea agant contra non soluentem.

30 Utrum heres ignorans rem emphiteoticam et non soluens cadat. R. glo. in l. 2. C. de iur. emphi. et Bar. ibidem. et glo. et Dy. in l. cum filius. §. in hac ff. de ver. obli. quod cadit: sed restituitur de equitate. Idem dic de minore qui non soluit per l. fi. C. in quibus ca. in inte. re. non est necessaria.

31 Quid si dominus sit mortuus et hereditas iaceat per triennium in quo emphiteota non soluit. R. quod non poterit expelli neque cadit. vt patet per predicta.

32 Utrum filia puenit emphiteosi quando instituta est in certa re heres et iussa esse contenta: et quod non possit de bonis suis plus petere. R. Bar. in d. §. si liberis quod non. quia d. verba debent intelligi quod non possit peti plus iure hereditario: sed non iure emphiteotico vel vt patronus. et posito quod pater ex dispositione sua posset filiam priuare ab emphiteosi tamen illa verba non important. Idem dic quod per talia verba non priuatur quin possit petere dotem maternam secundum eundem Bar. etiam si bona sibi a patre relicta sint vltra legitimam: quia bona intelliguntur deducto ere alieno et eo alieno est dos et similiter res emphiteotica.

33 Utrum tutor pupilli qui habet emphiteosim ab eo non soluendo per quinquennium cadat. R. quod sic quia iste tutor debuit exigere a se ipso. l. si pupilli. ff. de nego. ge. secundum Pe. vbi s.

34 Utrum laudemium sit soluendum quando res emphiteotica transit ad alium emphiteotam. R. quod sic: et non debet excedere quinquagesimam partem pretij rei emphiteotice. l. fi. C. de iure emphi. sed de consuetudine exigit plus secundum Hosti. que seruanda est. Fallit

Ros. § 52. hoc secundum Pe. vbi s. in quatuor casibus in quibus non debetur.

35. Primus quando heres recipit hereditatis emphiteosim aditijt secundum Pe. vbi s. quia dominus propter laborem habet laudemium quia laborat mittendo nouum emphiteotam in possessionem sed in aditione hereditatis non requiritur talis labor cum heres possit adire propria auctoritate. vt in aut. de her. et fal. §. in omnibus. Quidam tenent contrarium per l. fi. C. de iur. emphi. vbi patet quod cum quis de nouo adipiscitur possessionem rei emphiteotice tenetur ad laudemium sed in adjtione hereditatis est secundum c. l. cum heredes in prin. ff. de acq. possessio. quod debetur. Item patet quia per alienationem debetur laudemium: sed aditio hereditatis est alienatio. quia per eam transfertur dominium ergo debetur. Sed primum credo verius nisi consuetudo sit in contrarium. Ros. § 35. 36. 41.

36 Sed quid si emphiteota donauit rem emphiteoticam. R. Pe. q. s. quod debetur laudemium. quia magis fauendum est illi qui rem habuit titulo oneroso. sicut qui emit quam qui titulo lucratiuo. Et ideo sicut primus debet sic et iste. et quod primus debeat habetur in l. fi. C. de iure emphi. Item quia legatum et donatio equiperantur. sed ex legato debetur l. is qui. ff. de le. 3. ergo. et donatarius. Nec obstat quod emphiteota potest donare sine voluntate domini. quia hoc concesso non sequitur quod non debeat laudemium. contrarium tenet Spe. ti. de locato. §. quod non teneatur.

Ros. § 40. 45. 46. 47.

37 Secundus casus est quando res emphiteotica fuit vendita et tradita. post re tradita fuit ex antiqua causa. Secus si fuisset retradita ex noua. quia ista retraditio esset filia prioris traditionis in qua fuit vendita. Item ad multitudinem traditionum sequitur multitudo laudemiorum. l. quecunque. C. de fun. fu. gi. Intellige ex noua causa. Secus in antiqua quia non videtur alia traditio: sed prima. Ros. § 32.

38 Tertius casus est quando plures habentes rem emphiteoticam communem diuidunt eam inter se: quia cum hoc possint facere domino irrequisito. vt no. Bar. in l. voluntas. C. de fideicom. Ro. quia causa propter quam prohibetur alienari in extraneum est quia extraneus non habet necesse recognoscere dominum. vt no. in d. l. fi. quia causa cessat. quando vendit alteri emphiteote socio suo et ideo non debetur laudemium secundum Guil. et Bar. per l. per diuersas. C. mandati. quia ista est alienatio necessaria. Alij tenent quod debetur. quia ante diuisionem nullus est dominus illius partis magis quam illius. sed post diuisionem quilibet est dominus partis sue. ff. de le. 2. l. meuius. §. duobus. ergo vera alienatio. Sed tu tene primam opinionem Bar. quam no. in l. et ideo ff. de condi. fur. nisi consuetudo sit contrarium.

Ros. § 39

39 Quartus casus quando quis vendit. sed re integra discessum est a venditione. quia dominus non habet mittere nouum emphiteotam in possessionem. Sed contra Pe. vbi s. dicit quod debetur. quia per eum non stetit. Ideo perinde est ac si misisset. Non credo verum de rigore iuris. Secus de equitate.

Ros. § 3

40 Utrum emphiteota cadens a iure suo perdat meliorationes quas fecit in re. R. Pa. in d. c. fi. quod sic 10. q. 2. hoc ius. et in d. l. 2. C. de iure emphi.

41 Utrum emphiteota cadat ex deterioratione facta ab ipso. R. Pe. vbi s. quod sic. quia causa finali cessante cessat effectus. l. adigere. ff. de iure pa. §. quamuis. sed causa finalis est melioratio. vt. l. fi. C. de iure emphi. ideo cadit. quia frangenti fidem fides frangatur eidem.

Ros. § 50 [illegible]

Quare aut emphitheota possit rem emphitheoticam donare sine voluntate domini et non uideri [illegible] vid Ros. § 45 [illegible]

limitat [illegible] bal. In d. [illegible] ver. si deterioratio sit nobilis [illegible] et [illegible] sit ad [illegible] fundi. vt esset [illegible] non putat [illegible] quando arbores [illegible] si [illegible] ad deteriorationem fructuum vt si ager non [illegible] et 3. quod talis deterioratio procedat dolo. lata [illegible]

[illegible] alb[illegible] l. 4. ff. de damno [illegible] bar. in l. 2. C. eo. Sed contrarium [illegible] Spe. [illegible] s. 2 Jo. an. [illegible] addi ad ipsum non deponat [illegible] l. 2. C. eo. et l. accepta. C. de usu. 2 [illegible] tutius

adde [illegible] quando alienatio est necessaria vt [illegible] quando pater dotat filiam non habens alia. sed bar. in l. et io ff. [illegible] gdi. fu. [illegible] solutionem alienatio est voluntaria. Ros. § 20. 21. vid. [illegible]

An pr possit dare peculiu ad ueti? i emphiteosim. Ros. §. 37. — liber e qhe ap. sꝫ po q̄tū nō e ligitim ... pte nō ↄsentiēte. l. sic. C. de actio. obli.

42 Utrū dñs possit ꝓpria auctoritate expellere ēphiteotā. R. Pa. in. d. c. fi. dicit Cy. post Accur. ꝙ ñ pōt. qꝛ ēphiteota hꝫ ius i re vt in. l. i. ff. si ager vecti. ⁊ ñō ꝓpria auctoritate nō dꝫ expelli. facit. l. creditores. C. d pig. hec opinio est tutior. Ros. §. 23.

43 Utrū res ecclesie possit dari i emphiteosim. R. vt. s. Alienatio. in principio.

Emptio

Emptio ⁊ vēditio ē alienatio quedā q̄ dñiuꝫ ⁊ possessio rei vēdite transfert per traditōnem ipsius dñi: vel si ñ ē dñs vsus capiēdi ↄditio i emētē ꝑ ipsa soluto pretio.

1 An āt veniat sub noīe vēditōis ois aliēatio. Bal. i. l. volūtas. C. de fideicōis. tꝫ ꝙ nō: lꝫ i principio, iuris ciuilis vēiret. vt pꝫ. l. statuliberi §. quintus. ff. de statuli. vid. qd̄ dixi. s. Emphiteo. §. 10. Adūte hic ꝙ ēptō. ⁊ vēditio. tribus modis pficitur. vt nō. glo. insti. d ēp. ⁊ ven. in prin. Primo quo ad h vt non possit discedi ab altera ptiū sit p ↄuentōem ēt cōdiciōalem. Scdo q̄tū ad periculū qd trāsit ad emptorē fit pure. vt. j. §. 11. Tertio. quo ad trāslatōem dñij vel vsucapiendi cōdictōem fit tradēdo rē vēditā. §. vēdite isti. d rer. diui. l. clauibus. ff. de contra. emp.

2 Emptio ⁊ vēditio nō alr facit rē emptoris nisi aut ptiū solutū sit aut satis eo noīe factū vel alr fidē de ptio habuerit vēditor ⁊ tradat res. vt. l. qd̄ vēdidi. ff. d ↄhē. ēpt. nec pōt esse ēptio sine ptio. s. pecunie numerate. vt insti. de ēp. ⁊ vendi. §. itē ptiū. Na ubi aliud ꝑ alio dat. pmutatio ē nō vēditio. ff. de contrahen. emp. l. i. vid. j. pmuta. i pn. 29

Sed nunquid tradēdo rē venditor videat fidē hr̄e de ptio. R. glo. i. d. l. qd̄ vendidi ꝙ sic: nisi forte ēptor dicebat pecuniā hr̄e ad manus cū ñ hr̄et ⁊ sic tradidit. vt. ff. de pig. act. l. si q̄s. Silr hꝫ fidē de ptio si dedit diē solutōis ēptori. ar. l. ad solutōꝫ. C. d re iudi.

4 Utrū quilibet q pōt vēdere possit fidē habere de ptio vt tradēdo rē ēptori trāsferat i eū dñium. R. ꝙ ñ pcurator fisci: eccle: ⁊ minoris. vt nō. Bar. in. l. a diuo pio. §. sꝫ si ēptor. ff. de rei iud. ⁊ Cy. in. l. Inciuile. C. de rei vē. ⁊ ē tex. iuncta glo. in. l. si pcurator fisci. ff. de iure fisci. nō. Pa. in. c. cū oli. el. i. de offitio dele.

5 Utrū vendens possessionem vel domum ⁊ huiusmodi: ⁊ qꝛ emptor nō hꝫ ptiū tradit eā cum pacto: q̄ donec sibi soluerit pretiuꝫ vult sibi soluat pensionem debitā de ea re. sed pretio soluto nihil amplius vult: licite possit facere. R. ꝙ sic. tex. est in. l. curabit. C. de ac. emp. ⁊ ven. ⁊ sm Azo. in glo. Bal. ⁊ Bar. ibidē ⁊ Sali. ⁊ Ange. in. l. Julianus. ff. de act. emp. ⁊ Jo. de ana. in. c. conq̄stus de vsur. lꝫ ēt iure canonum. ⁊ facit glo. i. c. conquestus. quam cōiter sequitur doc. de vsuris. Nec ob. ꝙ loquitur de eo qui est in mora post terminū. qꝛ sic in mora pōt cōstitui a principio. Et lꝫ aliqui theologi ⁊ legiste. vt But. in. d. l. curabit dicant vsurarius qñ solū percipit fructū. qꝛ non soluit. secus qñ de pecunia sua lucratus fuisset: vel ex ea aliq̄ꝫ vtilitatē fecisset. qꝛ tunc hꝫ locuꝫ pria opinio. tñ mihi vr̄ ꝙ simpliciter. prima opinio sit vera. qꝛ nihil iniustū facio si nolo tibi dare possessionem meaꝫ vt fructus tuos facias nisi dederis mihi pretium: etiam si illud volebam seruare in capsa.

6 Que ñ possunt vēdi. R. multa. Primo spiritualia. ⁊ de h vide. Simonia. Secūdo liber hō. dic. vt. j. Seruitus. §. 1. Tertio illa q̄rū vsus ē solū malus. vt. s. Ars. Quarto res aliēa. Quō āt teneat q emit. vide infra. Restitutio. 2rio. in vbo emēs. Quinto res pupilli nō pñt emi a tutore. l. cū ipse. C. de contra. ben. emp. ⁊ vendi. hec no j. l. fi. ēptoe ff. d. 9r. ēptio. vid. j. pign. §. 1. i margine

7 Quo ptio pñt vēdi vel emi res. R. ꝙ licet varie fuerint opiniones tā legistaꝝ in. l. i. C. de epi. audiē. ꝙ cano. in. c. i. ⁊ c. cū dilecti. de emp. ⁊ ven. Tñ saluo meliori iudicio sꝫ ꝙ colligo ex dictis Scoti. in. 4. di. 15. Dico ꝙ res tātō vēdi potest q̄tō emptor inuenit ⁊ econtrario emi potest q̄tō venditoreꝫ inenit: dummodo hec. quatuor concurrāt. Primum scientia. s. ꝙ nulla sit deceptio ex parte alterius sed quilibet ipsoꝝ agnoscat rem ⁊ eius qualitatem ⁊ valorē. Facit glo. penul. in. l. mortis causa capi. ff. de donatō. causa mor. Secundum libertas voluntatis scilicet ꝙ non fiat ex tali necessitate que excludat rationem voluntarij. Quomodo autem possit perpendi ꝙ non fiat voluntarie. considera. si talis res pertinet ad necessitatem vite: sicut sunt granum. medicine. vinum. vestes. domus. ⁊ huiusmodi sine quibus viuere quisque non potest. quia talia non possunt vendi ad libitum. sed iustum pretium debet taxari. Attenditur etiam ꝙ non sit libera voluntate quando quis vendere vel emere vult tali pretio propter euitandum notabile ⁊ enorme damnum. Naꝫ quando quis nisi venderet tali pretio: vel emeret esset incursurus. puta. amissionem maioris partis suorum bonorum: vel notabiliorē: certe ista necessitas ⁊ ois tior q cadit in ↄstātē excludit libertatē volūtatis

Adde: sꝫ ar. flo. ñ adsit fraus ... rex. studiose: sic q̄dā lupi sua uolētes uēdē frumtū que ... ut nō ñ cēto ptio uēdat ... ptiū crescat ... sua postea uēdat. sicut uolētes emere exponūt multa i foro ut ptiū uilescat ... ptiū rei nō ē sꝫ ... extra ...

hoc ꝯfacit ad hoc ꝙ ꝗ iuste fact. ꝫ ad hoc ꝙ i iuste fact⁹ iustificet: cū illū suppoāt iustū

fm nō.in.c.cū locū.de spon.⁊ in.c.abbas.
qd me.cā. Secus in minori metu. Nam di
cit Sali.in aut.ad hec.C.de vsu.qd ē ꝯ ca
ritatē addere afflictōem afflicto: qd non lꝫ.
l.diuus.ff.de of.psi.. Tertiū ꝙ sit prudens
qꝛ magna mentis leuitas reddet ꝯctū illici
tū. Quartū ꝙ ille q vendit vel emit plus de
bito possit donare.ar.c.1.de dona. Si ꝯo
hec quatuor ñ ꝯcurrūt. tūc nō licet emere ꝉ
vēdere nisi iusto precio ⁊ sciēter notabilr
plus vēdēs: vel minus emēs peccat morta
liter. ⁊ tenet ad restitutōēꝫ. qd quidē ptiū
dꝫ attendi fm cōem estiatōēꝫ. vt dicit.l. pre
tia.ff.ad.l.fal.nō.glo.in.c.hoc ius.10.q.2.⁊
eā sequūtur cōiter doc. Quo āt ista extima
tio dꝫ fieri qñ non ē cōitas talis ꝯmertij. di
co ꝙ pensatis raritate.laboribus ⁊ piculis
iudicio boni mercatoris determinabit.qꝛ
alia regula nō pōt dari. ⁊ hoc in re mobili
In imobili ꝯo extiat.fꝫ fructus.fm glo.⁊
Bar.in.l.2.C.de rescin.ven.quē sequūtur
cōiter doc. ⁊ tali ptio deberet vēdi ⁊ emi.
de hoc vid.ꝭ. Extimatio.§.1.cū se. Si tñ p
dicta ꝯcurrant credo silr: vt mobiles emi
posse ⁊ vendi. Et nō.ꝙ quo ad valorē attē
di dꝫ tps ꝯctus emptōis: vt in.d.c.cum di
lecti. ⁊.d.l.2.C.de rescin.ven. nisi sit dubiū
an tpre solutōis sit plus valitura. fm ꝙ di
cā.ꝭ. Usura.1.§.33. Aduerte tñ pdicta non
hr̄e locum qñ plus vendit rōe tpris.qꝛ pre
tium ñ soluit.qꝛ lꝫ foret sciēs ⁊ volens: tñ ñ
excusaret vsurā.vt pleius.ꝭ. Usura.1.§.58.
dicet.vide ēt qd dico ꝭ. Dolus.§.9. Limi
ta ēt pdicta.nisi in cāu.de quo.ꝭ.§.10.

8 Utrum venditor teneat dicere defectus se
cretos ementi. R̄.vt colligo ex dictis p An
ge.i.l.si quis cū aliter.ff.de act.emp.⁊ vē.
⁊ Pa.in.c.iniustū.de reg.iur.⁊ pnm.cū distinc
tiōe.ꝙ aut si sciret nllo mō emeret. puta qꝛ
equus hꝫ defectū talē ꝙ potius staret sine
equo.⁊ tunc nullo mō licꝫ celare. Si vero
emeret: lꝫ non ita libēter.tunc si nullū peri
culū imineat vel dānū emptori: ⁊ res nō vē
datur vltra iustū ptium attēto defectu latē
te.⁊ emptor sit industri⁹: nō tenet ei reuela
re: nec peccat ñ reuelando qñ solū facit.vt
iustū hēat ptiū. Et qd dico de defectu.intel
lige ⁊ de mistura alterius rei.vt puta vino
limphato: spēbus qbus imiscetur.aliō ꝙ
extimet. si aūt iminet periculū vel dānum
emptori seu alteri tenet manifestare.alr te
neretur ad restitutōēꝫ dāni si accideret.ar.
l.in rebus.§.itē qui sciens.ff.ꝯmo.⁊.l. Iu
lianus.ff.de actio.emp. Aduerte tamen ꝙ si
vendens itendit vēdere vnā rē: ⁊ emens in

Ros. arbiter. §.6. ... equū dolētem i spatula.

error i qlitate accidētali nō viciat
error i qntitate vt tabernarij

tendit emere aliā in sbā non valet vēditō.
vt si vēdens itendit vnum agꝝ vendere.⁊
emens aliū emere.l.in venditionibus.ff.de
ꝯhen.emp. Idem dic in mā.vt si vendatur
auricalcū p auro.d.l.in venditōibus. Idē
dic in qualitate sbali.puta in domo que ē
combusta.ar.l.qd tñ.ff.de ꝯhen.emp. Se
cus i qlitate accidētali.vt puta i agro sterili
quē credit vberē.29.q.1.§.hijs ita respōdet
Frandans ꝯo in quātitate.puta in flamen
suratōe vt faciunt tabernarij qui non iplet
mensuras: vel in numeratōe ⁊ huiusmōi.lꝫ
teneat venditio tñ tenetur restituere: nec cō
suetudo excusat eum. Ros. §.14. vide eciam

Utrum liceat vendere rē fm ꝙ vendens ea
sibi extimat vtilē ꝙuis emens non libere e
mat. R̄.ꝙ sic.si ex tali venditōe tale dānū
incurrat ꝙtum plus vēdit.vel qñ talem af
fectōem ad rē hꝫ ꝙ potius vellet eā sibi di
mitti ꝙ tali ptio emi nisi sit in tali habūdā
tia ꝙ gratis teneatur pximo subuenire.cō
cor. Tho.fa se.q.77. Sed nō licēt vender
tñ plus.ꝙtum erit vtilis ementi. qꝛ sic her
ba medicinalis valeret.c.ducatos.secūdū
Sco.vbi.s. Ros. §.8.

Utrū liceat carius vēdere rē q̄ imutata vē
ditur in eodē loco ꝙ fuit empta.vide.ꝭ. Ne
gotium.§.3. Ros. §.10. vide eciam

Ad quē ptinet periculū rei vendite. si ali
ud in pacto spāliter non ē deductum. R̄. vt
colligo ex Azo.⁊ Gof.ꝙ aut venditio ē cō
ditionalis.⁊ tūc ante euentuꝫ ꝯditionis pe
riculū pemptōis ptinet ad vēditorēꝫ. sed de
teriorātōis ad eptorē.vt in.l.id qd.ff.de pi
culo ⁊ co.re.vē. Silr si venditio sit in scrip
tis ꝙ donec scriptura pficiatur piculū ē vē
ditōis.l.ꝯctus.C.de fi.instru. Limito hoc
verū qñ ꝯuenerūt.vt nō valeat añꝙ scriptu
ra sit facta. Secus si simplr sit factus cōtrac
tus.postea faciunt scripturam. Idēꝫ dic qñ
venditio fit in genere.puta asini.qꝛ genus
non pōt pire.l.in rōne.§.verꝫ ē aūt.ff.ad.l.
fal. Sed secus esset qñ genus esset determi
natū.puta ad asinos quos hēo ꝉ bi gratia.
Uēdo.tibi vnū de seruis meis vel asinis ⁊
huiusmodi: si oēs peunt venditor ē libera
tus sicut in legato.d.l.i rōe.§.icerti. Posti
tñ videtur tenere ꝙ ēptor poterit repetere
ptium quasi sine cā sit apud venditorē. Se
cus i legato qꝛ ptiū rei legate non ē legatū.
Et iō si perijt res legata aliud ñ debet. Sꝫ
mihi videtur ꝙ nec ēt ptium poterit ēptor
repetere i cāu isto nec excipe.vt nō soluat
nisi vēditor fuisꝫ i mora.qꝛ ptiū ñ ē nisi cū
cā.s.emptionis. Et idem dico sicut quādo

vtrum quis ꝯpelli possit ad vēdēdū rē suā. Ros. eptio.§.9. et ꝭ. i vbo venditio.§.1.

ex⁹ pñ cũ venditor sciebat emptore pecuniã hre noluit recipe postea vo cũ sciuit nõ hre pe tijt. ita di⁴ glo. fi. i. d. l. si p emptorẽ

An ecc. tenet. de euictiõe ...

aliqd alternatiue emitur. puta sticus aut se ius. Si sticus perit: perit emptori. et seruus erit in obligatiõe solu. Si vo ambo. sic venditor liber erit: et perit seruus emptori q solus remanserat fact. l. si i emptõe. §. pe. ff. de ꝯhen. ẽp.
Aut venditio fit pure. i. sine ꝯdictõe et sine seri pus et de re certa siue i spẽ. et tũc fm glo. in l. i. ff. de pi. et co. re. vẽ. dic q in vino et ceteris q degustationẽ requirũt et añ degustationẽ periculũ ẽ emptoris. Si vero vendit nõ i spẽ: sed ad mẽsurã. piculũ ẽ venditoris donec sit mẽsuratũ: et ibi multas diuersitates poteris videre sed illud sufficit tibi ꝓfessori Silr si nõ exigit degustationẽ piculũ ẽ empptoris. excepto cãu publicationis. qr si publicetur añ traditionẽ vel post pp maleficiũ venditõis periculũ erit ipsius venditoris. l. fũdus. ff. loca: et ibi glo. Silr p pactũ. Moꝛã dolũ. vel culpã periculũ ẽ venditoris. puta. qr pactũ fuit vt teneret. Itẽ si sunt in mora tradẽdi rẽ. Si vo tã emptor q̃ venditor fuerit in mora: posterior mora ꝑponderat priori et illi nocebit. q̃ ad piculũ. Lz ita nisi posterioris more prim⁹ morosus fuerit cã: qr sic nõ nocebit posteriori cãus ẽ iũcta glo. i. l. si p emptorẽ i fi. ff. de ac. ẽp. et vẽ. qd nõ. Idem dic si venditor fuit i dolo vel culpa lata seu leui ꝑditõis rei vẽdite q periculũ erit suũ: sic i comodato et deposito. Et idem dic de deterioratione: seu melioratõe rei vẽdite q ptinet ad ẽptorẽ qñ res ẽ vẽdita i spẽ fm legistas: siue in ĩero fm logicos. qd idẽ ẽ. Sec⁹ in fructibus rei vẽdite q ptinẽt ad venditorẽ donec pfecta sit vẽditio: nisi venditor sit i culpa. d. l. curabit. Nec ob. l. fructus post et . l. pe. C. de ac. ẽp. et vẽ. qr loquũt in pfcã vẽditõne quã voco pfectã quo ad hoc qñ pciũ ẽ solutũ l' hita fides de pcio vt nõ in glo. l. i. C. de pi. et co. rei ven. lz al' sit pfecta qñ res est tradita. ff. de ac. ẽp. et vẽ. l. si qs alienã.

12 Utrũ emptũ de aliena pecunia sit emẽtis R. q sic si noie suo emit. l. si ex ea. C. de rei vẽ. Fallit i ẽpto ex pecunia ecclie. 12. q. 3. c. 1. et. 2. et. q. 5. fixũ. Adeo est verũ qr si clric⁹ hñs pecuniam de pbẽda emerit pdiũ: ãpli⁹ nõ poterit illũ dare intuitu pietatis: lz pecuniã potuisset dare: qr statĩ pdiũ fit ecclie: siue emerit noie ecclie: siue suo: siue alieo. c. 1. d pecu. cle. et. c: ingrendũ. Silr dic i ẽpto de pecunia pupilli: vel minoris a tutore l' curatore: qr minor sibi vẽdicare põt. l. 2. ff. qñ ex fac. tuto. Idẽ dic de ẽpto ex pecunia militis: C. de rei vẽdi. l. si vt ppõis. Silr dic in empto a marito l' vxore de pecunia sibi ab altero eoꝝ donata si efficiatur nõ soluendo qui donũ accepit. l. vxor marito. ff. de do. i ter vi. et vx. Hec limitata qñ pecunia non fuit alteri mista: qr si fuisset mista trãsiret i dñiũ et furto. l. si alieni nũmi. ff. de solu. et sic ñ esset ecclie vel prelatorum.

Vid aliũ casuz. §. donã. §. 92. cãu. 9.
Itẽ aliũ casuz. j. resti. §. i rebo. vsur. §. 16

Quo põt pr vẽdere filium. et quo liber homo põt vẽdi. vide. j. Seruitus. §. 1. 13

Quid si res vẽdat duob⁹. R. q potior ẽ is si res tradat sibi l' pm⁹. si p⁹ sibi dat. Et idẽ in donatõe. l. quotiẽs. C. de rei vẽ. nisi pri⁹ emisset noie ecclie spãle ẽ in hoc vt dñium acquiratur sine traditione. ar. c. ex lris. de ꝯsue. et expsse. C. de sa. sa. ec. l. vt inter diuinũ publicũ qz. ẽt si secũdus emisset: et ipe noie ecclie. qr preferret prim⁹. ff. de pen. l. in cãe sed venditor teneret crie falsi vt pz. ff. ad. l. cor. de fal. l. qui duobus. Si vo pmutauit aut alteri in solutum dederit: l' alr distraxerit post q̃ eam obligauerat tenetur crimine stellionatus. vt. l. 3. ff. de cri. stel. 14

Utrũ vendens vinum q nihil dixit de expeditione vasoꝝ possit illud euacuare i terra si emptor nõ euacuat. R. q sic si vẽdimia superueniat: vl' si venditor ẽ mercator q solet vendere et emere. ff. de peri. et co. re vẽ. l. 1. §. pe. fm Gofre. Uñ tu dic fm Hosti. q si indiget vasis et eo ãmonito nõ vult. põt corã testibus vinũ mensurare et effundere. Nõ limito nisi emptor sit in tali necessitate q venditor teneatur ei subuenire ex debito. 15

Utrũ venditor teneat de euictione emptori R. fm glo. et Pa. in. c. si venditori de emp. et ven. q sic: nisi in tribus casibus. Prim⁹ si in pricipio lit. vel ad minus post litem cõtestatam nõ denũciauit venditori vt eũ defẽderet. vt. C. de euic. l. emptor fundi. et. l. auctore. et. ff. eo. l. si rem. §. fi. 16

Sed qd si sciebat litẽ motã venditor. R. Bar. in. l. denũtiasse. ff. de adul. videtur sentire q ẽt teneatur denũtiare. Nõ fm eũ qr qñ denũciatio requiritur ad aliqd faciẽdũ vt in cãu isto tunc nõ sufficit sibi scia sola: vt in. d. l. denuntiasse. Secus ẽet qñ denũtiatõ requiritur ad simplicẽ sciam hñdam qr valet vt rl'a q. certus est de re. iur. li. 6. et. l. 1. ff. de ac. emp. et vẽ. Glo. tñ et Cy. i. d. l. emptor et Dy. in. d. rl'a qui certus tenẽt q nõ tenet. denuntiare: et multi alij. Tñ tutius ẽ q denũtiet. per. l. si controuersia in v. auctori. heredi ue eius enuntia. C. de euic. et sic fit denuntiatio qd importat non simplr indicare: sed per officialẽ facere ei notum litem motam: vt veniat ad defendendum. 17

Secundus casus qñ emptor citatus contumaciter abfuit tpre sñie. qr videt cõdẽnatus 18

De Jure et de facto quo intelligantur ... | Ultra et citra quo ... verba intelligantur Ros. §. g. ante medium

pp suā ɔtumaciam.d.l.ēptor.τ.ff.de euic.l. si ideo.i.rn̄so. Idē ī vēditore absente n̄ appellauit a snia.l.herenius.ff.de euic.

19 ¶ Tertius qn̄ p iniuriam snia lata fuit ɔ̄.ēptorē.d.l.ēptor qꝛ iniuria q̄ fit ēptori nō contingit vēditorē. l'si p iprudentiā.i pri. ff.de euic. Idē dic si p violentiam extraiudicialr auferatur.d.l.si p̄cēt si notari⁹ posuit ꝙ obligat se defendere de iure τ de fcō qꝛ illud ō fcō itelligit si lis moueat de fcō nō de iure fm̄ Pa.vbi s̄.qꝛ violētia extraiudicialis nō venit fm̄ nām̄ ɔctus ō quo dic.vt nō.p Bar. in.l.stipulatio ista.ff.de ver.obli.

20 ¶ Addo quartū cāuz qn̄ emptor ɔpromisit τ ɔ̄riā sniam reportauit.l.si decem.§.si i arbitrū ɔpromisso.ff.de euic.intellige hoc verum si volūtarie ɔpromisit qꝛ secus si coactus.s.uel a statuto ꝗ sic vult ut inter ɔsanguineos ɔpromittat.τ huiusmōi.τ hoc denūciauit uēditori fm̄ Bar.i.d.§.si in arbitrū.τ Bal.in.l.i.C.de pi.τ co.re.uē. Quintus casus qn̄ emptor potuit vsucape τ non vsucepit.d.l.si dictū.§.si cū posset. Sextus casus si rē alienam scienter emit:nisi ō euictione spālr sibi cauerit. l.si fundum. C. de euic. Septimus si aliqd casuale ɔtingat.C. co.de lega.l.fi.de re.ec.non ali.c.ad nr̄az vide alios casus per Jo.in sum.eo.ti.

21 ¶ Quid si fecit pactū vēditor ꝙ nō vult teneri de euictōe.R̷.nihilominus tenebit ad ptium re euicta.l.ēptorē.§.i.ff.de ac.ēp.Qd limittat ludo.de Ro.i nō.qn̄ pactū fit in gn̄e .s.a quocūqꝫ euicat. Secus si specificat psonaꝫ qꝛ tūc ēt nō tenebit ad ptium.casus ē i.l. q libertat i prin.ff.de euic.τ ibi glo..ō hoc.

22 ¶ Sꝫ qn̄tū tenet vēditor ēptori re ēpta euicta i casib⁹ i qb⁹ tenet de euictōe.R̷.ꝙ i simplū tn̄.τ si fuit i culpa i vēdēdo tenet ēt ad iteresse. In foro tn̄ ɔtētioso i rebus p̄ciosis arbitrio iudicis cogit duplū pmittē. alr ɔdēnabit i duplūz ptij ɔuenti.ff.de euic.l.2.τ.l. emptori.

23 ¶ Itē vēditor teneat ad oēs expēsas quas ēptor fecit i iudicio qꝛ eum nō defendit venditor postq̄ꝫ sibi hoc denunciauit: R̷. Pa. vbi s̄.ꝙ sic,siue obtinuerit siue nō.vt.l.i.C de euic.τ.l.vēditores.ff.de ver.obli.τ vtrobiqꝫ p Bar. Secus si nō denunciasset vēditori litem motam.

24 ¶ Itē emēs domū p centū i q̄ postea inuenit thesauꝛ valētē ducenta teneat. R̷.ludo. de Ro.tꝫ ꝙ sic: τ dicit se consuluisse τ obtinuisse i curia ꝙ i hoc hꝫ locū remediū.c.cū cā de emp.s.ꝙ rescindat ɔctus l' restituatur pl⁹. Sꝫ ɔ̄riū de iure ē veri⁹.s.ꝙ n̄ teneatur

R̷ō qꝛ thesaurus ē res mobil' abscōdita ab ignotꝫ dn̄is tpre vetustiore.vt.l.vnica. C.de thesauris.ergo do⁹ nullus erat ipi⁹.vt cāus ē i.d.l.τ.l.nūqꝫ.§.thesaurus.ff.de acq.re.do. Sic ergo remanebim⁹ i dispositione iuris cois.vt sit dn̄i soli si data opa l'a casu inuenit i suo:l'si data opa i alieno solo erit dn̄i soli.si vō a casu erit medietas dn̄i soli:alia inuentoris:vt i.d.l.vnica. Cū ergo iste ēptor sit do⁹ soli erit suus.de hoc casus ē i.l.auctore.iūcta glo.ff.de rei uendi.'vbi pecunia iūcta p modū thesauri cedit ēptori. Secus si nō esset p mōꝫ thesauri vt murata ab aliquo i muro.vt dicit tex.i.d.§. Thesaurus:qꝛ tūc nō esset ēptoris. Nec ob.ꝙ vēditor non vēdit thesauruꝫ.qꝛ ɔcedo : sꝫ stamus in dispositione iuris cōis vt cedat dn̄o soli: τ hoc hēo p idubitato si emptor nihil sciebat de thesauro.sed si sciebat τ ppterea emit.tunc vr̄ dubiū. Nicola⁹ tn̄ de lira sup mathei.13. i illa parabola de thesauro.τ.S.Tho.22.q 66.ar.5.videtur tenere ꝙ licite emat τ de subtilitate iuris ē vez ꝙ pōt licite fieri. sed de equitate videret ꝙ aliquā ptem deberet dare vēditori.vide de hoc si placet.qō nō.i l.si qs cū alr.ff.de ver.obli.sed quo ad conscīam ex quo sciebat videtur iuenisse: τ sic a casu.sic medietas erit sua. Si vero a ɔposito.sic ... totū cedet dn̄o soli.vt.d.l.vnica.

¶ Cū hoc sit ꝙ iura nō cogāt rescindere ɔ̄ctū ēptionis l' supplere iustū ptiū: nisi qn̄ deceptio ē vltra l' citra dimidiam iusti ptij. vt s̄. Dolus.§.9.cui datur electio tūc.R̷.ꝙ qn̄ ē vltra dimidiā electio erit venditoris fm̄ Azo.p ar.a ɔ̄rio qn̄ ē citra dimidiā. tunc ē ēptoris.vt nō. Bar.i.c.cū dilecti.τ.c.cum cā.de ēp.τ nō Pa.in.d.c.cū dilecti.ꝙ si periret res empta minus dimidia piret ēptori qꝛ cū duo sunt i obligatiōe alternatiue.vno pempto remanet aliud.l.plerūqꝫ.ff.de iure do.τ.l.sticum.ff.de ver.obli. Et idē dic qn̄ ē p l⁹ vendita ꝙ piret vēditori per eādē rationē.tamē predicti nō tenent nisi ad restituēdū id pl⁹.quo vendidit:l' supplere illud minus quo emit vsqꝫ ad iustū pretiū. Et poterit agere deceptus vsqꝫ ad.30.ānos siue agatur conditione ex.l.2.C.de re.vendi. q̄ cōditiones cū sint psonales sūt ppetue. Siue ex eo ɔ̄ctu.s.ex vēditio.vt nō Pa.τ Jn no.in.d.c.cū cā. Si vero ageretur offō iudicis.vt volunt aliqui sic nō posset agere nisi vsqꝫ ad q̄ttuor ānos qꝛ vsqꝫ ad illud tps datur restitutio in integrū.l.vl. C.de i inte.re. Pa.tamen vbi supra vult ꝙ etiam si agatur offō iudicis detur vsqꝫ ad.30.annos. 25

26 Utrū mercator ꝗ scit plures alios post se venire teneatur minus vendere ꝗ̄ sit cōis extimatio: vel dicere ꝙ plures veniunt. R. Tho. 2.2. q. 77. ꝙ n̄ nisi de pfectione.

27 Quid de mercatoribus q inter se ꝯueniunt vt vnus solus vendat. R. ꝙ si hoc faciūt in lesionem rei publice sunt dānandi ppetuo exilio ꝛ bonis spoliandi. vt. C. de monopo. l. vnica. Secus si facerent pp aliquem finem: q: liceret. de ista mā hēs supra. Dolus §. 9. ꝛ. j. Negotiatio ꝛ supra. Ars. §. 1.

28 Utrum ille cui datum est aliquid ad vendendū p. 10. ꝛ vendidit pro. 12. teneatur illa duo r̄ſtituere dn̄o rei. R. ꝙ. n̄. q: si illa duo sit vltra iustum p̄tium tenetur restituere ementi: sm ea que dixi supra. §. 7. Si vero nō excessit iustum pretium. sed sua industria habuit: sic sibi acquirit. Nec ob. ꝙ datur ei certa merces pro labore. q: illa daf: vt inueniat emptorem pro. 10. ꝛ sic n̄ tenet necessario restituere. Secus si daretur sibi simplr vt vēderet. q: tūc vēdē meliori pretio quo pōt ꝛ totum dare dn̄o ex quo mercedem habꝫ pro labore.

29 Quid de vendente possessionē l emēte. j tales confines que ē plꝰ vel minus ꝗ̄ sit dictum: vide supra. Donatio. §. 40.

30 Queritur de. q. quotidiana vtrum valeat vendicio seu alius ꝯtcꝰ collatus in alterius arbitriū. R. ꝙ si est incerta persona cuius arbitrio cōmittitur non valet. l. si merces. §. 1. ff. locati: nisi i casu qn̄ simplr fuit cōmissum in arbitrium boni viri. q: tunc intelligitur in arbitrium iudicis. l. vir bonus. ff. iudi. sol. ꝛ sic videtur cōmissum in certam personam. Si vero persona cui committitur ē certa. tunc licet varia sit opinio. in. l. i emētis. C. de emp. ꝛ ven. tamen dic sm. d. Lucam de grassis. in. l. si quis arbitratu. ff. de verbo. obli. ꝙ siue sub alia ꝯtcus. vt puta p̄tium in venditione ꝛ similia. Siue accidētalia. puta uenditur fūus si rationes reddiderit ꝛ huiusmodi committantur in arbitriū certe persone valet ꝯtcus si ille noluerit arbitrari: nam sicut sub alē ultime uoluntatis pōt ferri in argumentum heredis. l. si sic. ff. de lega. i. ita in ꝯtcibus. l. seruum qui filij. §. cū qui. ff. de lega. i. ꝛ p hoc uidetur casus i l. si libertus iurauerit. ff. de op. liber. ubi ualet promissio liberti facta de operibus ad arbitrium patroni. ꝛ si male arbitratus fuerit potest cogi ut arbitretur sicut bonus vir. Sic in proposito qui si arbitrari noluerit l non potest. sic non valebit. §. pretium insti. de emp. ꝛ ven. Si vero mortuus fuerit alt contrahentium. si fuit comissum super ꝯtcu perficiendo non poterit arbitrari. Si vero sup contractu perfecto. sic non expirat eius arbitriū, sed sicut ꝯtcus transit ad heredeꝫ: ita obligatio de stando arbitrio dicte psōe sm Bar. in. d. l. si quis arbitratu.

31 Quō autem ꝯtractus emptionis ꝛ venditionis rescindatur ppter dolum habes. s. Dolus. §. 9. vel pp minoritatē pretij. qn̄ est citra dimidiā iusti pretij: vel ppter alias cās vide Hosti. in sū. eodem ti. ꝛ Azo. in sūma C. de rescin. vē. q: parum ad ꝯfessores sed sufficit quod dictum est.

Emunitas vide. j. Immunitas.

Enormis iniuria qn̄ dicatur. R. c. cuꝫ illorū de sen. exco. exēplificat si mēbrū mutiletur: si effusio sanguinis fit. Et itelligunt doc. ibidē qn̄ effusio est in habundātia: ꝛ de membro de quo sanguis de facili non exijt. Item si in epm aut in abbatem vl prelatum seu superiorem sit iniecta manus insti. de iniur. §. atrox dicitur si quis vulnerf tur. Intellige si vulnus eget medicamine cirugie vel emplastrorum: seu aliorum medicinalium secundum Monal. Item si quis fustibus ceditur. si in teatro vel foro: aut in conspectu iudicis verberetur. Iteꝫ ꝫ alios si in ecclesia vel cimiterio: aut dormitorio verberetur. ar. de sen. exco. c. cuꝫ pro causa 17. q. 4. quisquis. ꝛ. §. qui autem. Item si sacerdoti induto vestibus sacerdotalibus. C. de iniur. l. atrocē. Sed breuiter dic ꝙ iniuria df enormis. Primo ex persona ꝛ in iure nō hēmus expressum nisi ꝙ dictū ē in. d. c. cū illorū. ꝛ in. d. l. atrocē. ꝛ insti. de iniur. §. atrox. ꝛ. ff. eo. ti. l. pretor. §. atrocē. vbi df ꝺ magistratu parente ꝛ patrono epo plato ꝛ sacerdoti induto. vt. s. dictū ē. Secundo ex loco. vt puta si in conspectu ptoris fiat seu plati. vt in. d. l. pretor ꝛ in teatro vel foro. vt i d. §. atrox. ꝛ. l. sed est questionis in prin. ff. de iniurijs. Tertio ex tempore. ꝛ hoc est arbitrarium. vt puta ludi vel magne festiuitatf Quarto ex re. puta. ex vulnef. vnde dicit. l. Vulneris magnitudo atrocitatem facit. ꝛ n̄ nunꝗ̄ locus vulneris: veluti oculo percusso hec ibi. ff. de iniurijs. ita incipit. Quinto ex modo. vnde dicit Pa. in. c. cum illorum de sen. exco. ꝙ percussio in ecclesia vel i platea ꝛ excessus notorius dicitur enormis. d. §. atrox. ꝛ ꝙ episcopus non potest eum absoluere ex talibus iniurijs notorijs factis ecclesiasticis personis.

f ¶ Sed qs hēbit arbitrari an sit enormis iniuria. R. q ille q hȝ absoluere ꝛ ligaꝛ an sit sue iurisdictiōis. vt puta possit eū absoluere l'ne. ar. c. sup lris ò rescrip. ꝛ. l. si qs ex aliena. ff. de iudi. Sed caueat vbi ius determinauit atrocē ne ipse velut leuē arbitrari. qꝛ ñ absoluēt: sed decipēt. Sec' vbi i' ñ detmiat.

Episcopus

grece latie speculator interpretatur. vt dr. xi. di. c. cleros. ꝛ. 8. q. i. qui epatū. Speculare eni dȝ mores ꝛ vitā populi sibi subiecti ꝛ intēdere ad eorū salutē. Uñ eps hec negligēs ē in peccato mortali ꝛ dr canis ipudicus. 2. q. 7. qui nec. ꝛ dȝ lectioni ꝛ orōni vacare. vt i. c. epi ibiò nec dȝ hre familiaritatē praui hois. vt i. c. puenit eadē cā. ꝛ. q. imo psbiteros diacones clericos bōi testionij dȝ penes se hre. vt i. d. c. epi. ꝛ. c. cū pastoris. ꝛ ò ɔse. di. i. c. eps ò

i ¶ Utrū principalius debeat intēdere multiplicatōi tpaliū. R. fm Tho. in quol. q ñ. sed eius ppria ꝛ pcipua cura dȝ eē circa custodiā gregis sibi cōmissi orādo. pdicādo. sacramēta dispēsando. ꝛ sua iuxta qð res exigit erogando. Pōt tñ itendere multiplicationi tpaliū ad vtilitatē ecclie qñ oportunitas adest ꝛ fieri possit sine dāno spūalium notabili alias nō. Alex. aūt fa fe ti. de' auaritia dicit. q eps nō pōt ɔgregare ad sui tuitōem: siue ecclesie. sicut rex pōt: sed dȝ ɔuertere res ecclesie in vsū ecclie qð facit pauperibus dando. Rō ē: qꝛ rex ad h cōstitutus ē vt subditos in pace teneat ꝛ defēdat ab aduersarijs. ꝛ iō pōt ad h ɔgregare. nō sic eps sȝ vt faciat bonū ecclesie. qð facit dādo pauperib' facit. i2. q. 2. aurū. Uñ tȝ Tho. fa fe. q. i85. q si bona ecclesiastica nō dispēsat in pios vsus: sed notabiliter deficit peccat mortalr. Secus si in modico deficiat. Addit tñ q si necessitas nō iminet p pauperibus q pōt reseruare i futurū: vel emere possessiōes vt tpe necessitatis prouidere possit. Bona vo pⁱmonialia pōt tenere ad libitum.

2 ¶ Utrū liceat appetere epatū. R. q ñ. 8. q. i. qui epatū ibi dr. locus superior sine quo popul' regi nō pōt. ꝛ si ita regineaꝛ atqȝ administreꝛ vt decet: tñ indecenter appetitur q obrē otiū scm̄ querit grā veritatꝫ. negotiū iustū suscipit necessitas caritatꝫ quā sarcinā si nullus iponit pcipiende. atqȝ itnēde veritatꝫ vacan. est: Si āt iponiꝛ suscipiēda ē pp caritatꝫ necessitatē. Sed nec sic oio veritatꝫ delectatio deserēda sȝ subtrahaꝛ illa suauitas vt nō opprimaꝛ ista necessitas. hec Aug. Ex quo pȝ q appetiꝛ illicite. Et qñ sit mortale vide

s. Ambitio prio ꝛ oblatus recusaꝛ cū peccato mortali si ē dignus. ꝛ eque dignus nō ē cui debeat dari. Facit simile ad h. c. i scripturis ea. cā. ꝛ. q. vide. s. Electio. §. 30.

¶ Quā iurisdictionē hēat vide de offi. or. p totum. qꝛ ad ɔfessores non ptinet. 3

¶ Utrū eps possit ɔcedē auctoritatē nō epis quā ipse hȝ. R. Pa. in. c. accedētibus d' excess. pla. q nō ea q spectant ad ordinē epalē sicut ordiare. chrismare. ɔsecrare. ꝛ similia vt in. c. aqua. de ɔse. ec. vel alia. Ea vero q spectāt ad iurisdictionē epalē bene pōt sic. cognoscere de cā mrimoniali: iniūgere publicā pniam. ɔcedere indulgētiā: iudicare d clericis ꝛ huiusmodi. vt. i6. q. 2. visis pter insignia. vt vsus mitrie. ꝛ pontificaliū q sol' papa ɔcedit. ar. c. vt apostolice. de priui. li. 6. ea ēt q sunt iurisdictōnis pōt ɔcedere q̄uis nōdū sit consecratus nec sacerdos. fm eundē. Pa. vbi. s. post Jo. An. ꝛ Calde. vt ibi nō. Pa. Ros. ɔfirmatio. §. 9. 4

¶ In qbus pōt eps dispēsare. vide. s. Dispensatio. §. 5. 5

¶ Utrū eps cadat in penā suspensionis aut iterdicti. R. q non ex nulla cōstitutione: nisi in ipsa de ipsis epis fiat spālis memō. Similiter nec eorū superiores. vt in. c. qꝛ periculosū de sen. exco. li. 6. Idē dic de suspēsione a beneficio a iure posita. vt in. c. si cōpromissarius. §. huiusmodi de elec. li. 6. Secus de excōicatōne. vt nō. in. d. c. qꝛ periculosū. 6

¶ Utrū eps possit dispensaꝛ in pluritate bñficiorū. vide. s. Beneficiū. §. 38. 7

¶ Utrū executione deuoluta ad epm ppter negligētiam executoris teneaꝛ eps seruare formā quā tenebanꝛ executores. R. Bar. in. l. si puellam. C. si man. ita fu. ali. q sic. ꝛ facit tex. in cle. i. de supplē. negli. prela. ꝛ qð nō. Jo. An. i. c. publicato de elec. 8

¶ Utrū mortuo epo expirȝ offiū vicarij. R. Pa. in. c. i. ne. se. va. q sic. vt nō. glo'. in cle. si. de procura. Idē videꝛ de offō prioris cōstituti ab abbate mortuo abbate. ar. ex nō. i d. cle. si. Secus si ɔstitutus eēt ab abbate cū capl'o. ar. c. 2. de sta. re. 9

¶ Eps in sinodo dȝ cōstituere aliquos idoneos viros per totam diocesim quos debȝ iuramento astringere ad denunciandū sibi vel p eū misso quicquid ppenderint' fieri ɔ voluntatē dei ꝛ totam christianitatē: quod ptineat ad iurisdictionē ecclesiasticaȝ vt habetur in. c. eps in sinodo. 35. q. 6. ꝛ tales appellantur testes sinodales. io

¶ Eps pōt cogere religiosos mendicātes vt vadant ad pcessiones. c. ninius praua. de ii

An epus concedēs alicui suā auctoritatē generalē audiendi confessiones intelligatur qd possit absoluere a reseruatis vide s. Conf. 5. 5. 5

exce. pla. Ex quo tex. dicunt doc. quod ex quo prohibetur eis ne ex levi causa compellant eos ire ad processiones sequitur quod ex magna et gravi causa possunt vt puta novo introitu epi vel legati vel iminente peste aut alio flagello: vel in generalibus letanijs que sunt tres dies rogationum. hec no. Pa. in c. dilect. de offi. ordi. Quod est verum nisi spale privilegium habeant.

12 ¶ Eps in ecclijs baptismalibus debet ordinare magistros qui doceant pueros in studijs litterarum liberalium atque artium assidue vbi necessitas occurrerit. 37. di. de quibusdam.

13 ¶ Eps singulis annis sinodum teneat admonendo clericos constitutiones legendo. et laicis predicando. vt. 10. q. i. placuit. Item singulis annis si potest visitet omnes ecclias: monasteria. et hospitalia. sibi subiecta.

14 ¶ Eps tenetur deputare in ecclijs cathedralibus et alijs conventualibus viros idoneos ad predicandum. et confessiones audiendum aliter peccat mortaliter. similiter quando ipse non potest propter amplitudinem diocesis vel alia occupatione: tenetur habere viros potentes in opere et sermone qui visitent et doceant vice eorum plebes sibi commissas et eis provideant de sustentatione. vt in c. inter cetera. de offi. ordi.

15 ¶ Eps debet quos vult ordinare inquirere primo de etate debita ad illum ordinem. dic vt. i. Etas et de litteratura. Nam ordinans subdiaconum vel diaconum qui nescit officium videlicet peccare mortaliter. quia prebet ei causam peccandi mortaliter. Quantum vero ad illos quos promovet ad curam animarum quod habeant scientiam necessariam. de quo supra Confessio. 4. §. 3. alias peccat mortaliter. Item non permittat quod notarius petat salarium in scribendo ordinandos. quia prohibitum est. i. q. 2. sic. eps intellige secundum glo. ibidem quando est salariatus: alias potest accipere aliquid dummodo eps non participet in lucro licet contrarium teneat glo. ibidem.

16 ¶ Eps potest querere de titulo beneficij sui subditi si non consensit in eum. vt voluit Fede. consilio. 93. et idem dic de quocumque alio cuius interest.

17 ¶ Eps ecclesiastica officia non debet committere propinquis nec administrationem rerum ecclesiasticarum vt i. c. indicatum est nob. 89. di. cum. c. se. sed yconomus debet esse clericus honeste vite vt probatur ea. di. per totum

18 ¶ Eps in conferendo beneficia debet attendere vt det dignis. aliter peccat mortaliter secundum Tho. et Alb. i. 4. facit quod no. 61. di. c. in sacerdotibus.

19 ¶ Eps in publico debet lineis vti: nisi sit religiosus: super indumentis. vt in. c. clerici officia de vi. et ho. cle.

20 ¶ Eps tempore interdicti potest celebrare et celebrari facere vbicumque et audire divina. vt i. c. fi. de privile. li. 6. Quod limita. vt i. c. quod non nullis. de privile. s. interdictis exclusis: submissa voce: ianuis clausis: et campanis non pulsatis: et ipse specialiter non sit interdictus: vel non fuerit causa ipsius interdicti

21 ¶ Eps potest vbicumque cum altari portatili celebrare et celebrari facere. d. c. fi.

22 ¶ Eps non servans canones vel non faciens servari est peior. no. Pa. in c. ego de iur iur. allat glo. i. c. sacerdotes. el. i. 2. q. 7. que dicit. quod a prelato non servante canones potest recedi sicut ab excommunicato receditur et preciso. Quod intelligit dictus. Pa. verum quando ex contemptu non servat nec servari facit. alias secus.

23 ¶ Utrum eps propter persecutionem sui corporis possit fugere. R. secundum S. Tho. secunda secunde q. 185. ar. 5. quod vbi subditorum salus exigit persone presentiam non potest fugere propter aliquod damnum temporale vel corporale: ymo tenetur sicut bonus pastor animam ponere pro omnibus suis. Ubi vero sufficienter in absentia per alium posset saluti subditorum provideri: tunc licite posset fugere nec est mercenarius tunc. Hoc idem patet i. c. sciscitaris. 7. q. i. vi de Inno. in. c. nisi. de renun. et glo. in. §. hoc genium 7. q. i.

24 ¶ Epalis dignitas liberat a conditione servili et ascriptitia. 54. di. si servus sciente. el. 2. et etiam a curiali secundum canones. vt tenet glo. in. d. c. si servus.

25 ¶ Eps si habet iurisditionem temporalem in aliquo loco debet constituere iudicem laicum qui in causa precipue criminali faciat iusticiam: et potest etiam in speciali super aliquo maleficio delegare vt faciat iusticiam: et non efficitur irregularis: dummodo per suam responsionem neque directe vel indirecte indicet iudici quod debeat penam sanguinis irrogare sed solum in genere quod faciat iusticiam et quod si dubitat consulat peritos iudex aliter esset irregularis. c. ex litteris. de excessi. prela. Tenet tamen Rodo. quod etiam potest dicere quod puniat reum secundum quod ius vult: dummodo non exprimat de morte vel de mutilatione vt etiam notat Hugo. di. 3. c. omnis autem lex. penitus tamen non debet esse vindicte sanguinis. vt i. d. c. ex litteris.

26 ¶ Utrum eps peccet mortaliter respondendo in ordinatione sua cum interrogatur vtrum sciat novum et vetus testamentum: quod scit. R. secundum Ricar. in quol. 3. q. 24. quod sic. si est ita ignarus quod nesciat in generali mandata dei. articulos fidei virtutes. et vitia etiam sacramenta. quia tunc mentitur perniciose. Si vero non est ita ignarus quin sciat vetus et novum testamentum quantum ad ea que necessarium est scire prelato: et sine quorum scientia non potest convenienter exequi officium suum tunc non credit quod peccet mortaliter. licet in alijs sit indoctus. quia videtur quod con-

vt ordinat' añ etatẽ celebrãdo item efficiat' Irregularis. vide in ros. irregularitas. l. ipsi. in fi.

suetudo sic solum velit.

37 ❡ Utrũ religiosus promotus in epm teneatur ad obseruãtias regulares. R. quod sic vide. j. Monachus. §.7. et Religiosus. §.33.

Errare est aliud pro alio putare. Vñ Aug. 38. di. in. c. quãuis. inquit. Quisquis se existimat scire qd nescit pro vero quippe approbat falsum qd erroris est proprium. Ad idem. 22. q. 2. in quibus. Et ideo in. d. c. quãuis di. quod non est cõsequens vt assiduo erret quisquis aliquid nescit.

1 ❡ Utrum error sit peccatum. R. quod in hijs que non pertinent ad regnum dei capescen. t. n sic non est peccatum: aut si est. minimum est. vt in. d. c. in quibus.

2 ❡ Errantes non videntur consentire. l. nihil consensui. ff. de re. iur. Hõ habet. j. Matrimonium 3. Impedimento. 4. in principio

3 ❡ Error iuris an excuset a dolo et pariter a pena que debetur pp dolum. R. quod sic. vide. s. Dolus. §.1.

4 ❡ Error cõis aliqñ facit ius. ar. 95. di. c. ecce ego. quasi in fi. et i. l. barbarius. ff. de offi. pro.

5 ❡ Errorem suum quilibet dz corrigere. 35. q. 9. §. qr ergo. et. 9. sequenti.

6 ❡ Error quando dicatur intollerabilis. R. quando aliqd cõtinet vel in suo genere est peccatum. vt in. c. venerabilibus. §. põt de sen. exco. li. 6. Uel si cõtineat aliqd impossibile vt in glo. c. per tuas. de sen. exco. l. fz ius. l'iegẽ. l'excõicet quia bonum fecit. puta. Elemosynam. vide in. d. glo.

Erubescentia de bono est peccatum: et filia accidie. et cõtingit quadrupliciter. Primo cum erubescit de defectu nature. vt puta. quia est claudus et huiusmodi. et hec est peccatum si est nimia. 56. di. nasci. et. c. nũqz erubescamus. Secundo cum erubescit dicere veritatem: vt predicare: testificari: corrigere Et hec aliquãdo est mortalis si non facit qñ tenetur de precepto. Tertio cum erubescit confiteri mortalia pctã et si omittit pp hoc mortalis est. Quarto cum erubescit ieiunare orare: et huiusmõi. ne dicatur iceis et hec est peccatum veniale qñ omittit nõ necessaria: sec' qñ necessaria. qr mortale.

1 Etas determinata reqrit in multis negocio a iure ita quod non potest geri añ. Et primo in spõsalibus. 7. annorum completorum. vt in. c. vnico. de dispõ. impu. li. 6.

2 ❡ In matrimonio vo. 12. ãnorum in femina: et. 14. in masculo: nisi malitia suppleat etatem qd tũc est qñ sũt potẽtes ad cõeundũ sil. vt nõ. i. d. c. vnico

3 ❡ In voto religionis seu. professione fienda requirit. 12. In muliere. 14. In masculo cõpletus. vt hetur de muliere in. c. cum virum de regula. et in. c. puelle. 20. q. 1. et in. c. puella 20. q. 2. de masculo in. c. significatum. de regula. et i. c. 1. de regula. li. 6. Fallit in casu de quo. j. Monicus. §.2.

4 ❡ In ordinibus capiẽdis. prie tõsure est. 7. annorum cõpletorum. vt in. c. in singulis. 77. di. et etiã minorum ordinũ. vt i. d. c. in singulis. et quicunqz conferrent ante predictã etatem nisi religionẽ intraret suspensus est ipso facto per ãnũ a collatione eiusdem ordis. de tẽ. or. c. nullus. li. 6. Acollitatus post. 12. ãnũ. vt i. d. c. in singulis. Subdiaconatus est. 18. annus incohatus. Diaconatus võ. 20. Presbiteratus 25. vt i cle. generalẽ. de eta. et quali. ordi. Si tñ ordinet añ dictã etatẽ quis: suscipit quidem caracterẽ ordis. sed nõ executionẽ vsqz ad cõpletum tps: vt nõ. i. d. cle. generalẽ. nec eps põt dispensare. vt ibi nõ.

5 ❡ In beneficijs regularibus in abbatissa. 30. annorum completorũ. similiter et in priorissa seu matre vel ministra que hz regere monasterium. vt in. c. indẽnitatibus. de elec. li. 6. In abbate. 25. annorum inceptorum. per. c. cuz in cunctis. in. §. inferiora de elec. vbi regulariter ad qzlibet dignitatem obtinendam requiritur illud tps lz n de abbate sit aliquid spãliter expressum. In prioratu collegiato i. qd hẽat sub se collegium. 25. annorum inceptorum. ar. cle. ne in agro. §. ceterum de sta. regula. In prioratu vero non cõuẽtuali si habet curam aiarum quam hẽat per se exercere requiritur. 25. annorum inceptorum quia opz sit sacerdos. secus si non hz per se exercere. tunc sufficit etas. 20. annorum cõpletorum. d. §. ceterum. In prioratu ãt qui non habet curam aiarum requiritur etas. 14. annorum cõpletorum. qr opz sit pfessus c. nullus de elec. li. 6. Et ita lz Pa. in. c. sup inordinata de prebẽ. lz Fede. dicat sufficere etatẽ. 7. annorum cui non credo qr opz sit professus in religione vt dictum est in beneficijs secularibus que hñt dignitatem. In episcopo. 30. annorum completorum. c. cũ i cũctis de elec. Inferiora võ epatu reqrunt quod attigerit. 25. annum. d. c. cum in cũctis V §. inferiora. ~~eps~~ põt dispensare in dignitatibus vel personatibus curam aiarũ non hñtibus. vt. 20. annũ cõpletũ hẽant. c. pmittimus. de eta. et quali. li. 6. In beneficijs vero simplicibus sunt opiones. sz mihi plz opinio Calde. quã seqt Pa. i. c. sup iordinata

V et si eccl'ia curata cõferat' ei q nõ attigit 25. annũ ipso iure vacat. nec eps põt dispẽsare. c. lz canon. de elec. li. 6. Sed hn

de ꝑben. ꝙ si bñficiū sonat in nomen recto
ric. vt puta quia est ecclesia vel capella per
se stans habēs ad regimen clericū. tunc re-
quiratur etas. 14. ānoꝝ cōpletoꝝ. vt in. c.
deꝯ. de eta. ꝛ quali. ordi. qꝛ qui nescit se r
gere nec ecclesiam. Si vero non sonat recto
riam sed ē beneficium in ecclesia: tunc si re
quirit maturitatē consilij vt in canonicatu
ecclie cathedralis. Hosti. ꝛ Archi. tenēt ꝙ
requiritur etas. 14. annorum. quia ante nō
pōt iura sapientum tractare sicut dicimus i
mulie volente testari ante illam etatē i. l. ls
Code te. mul. Si vero nō requirit maturita
tem consilij tunc. 7. ānorū ē etas. ꝛ ista sūt
beneficia in multis ecclesijs pro clericis
pueris.

6 ¶ In electionibus monialium requirit etas
12. ānorum completorū aliter nulla admit-
titur ad eligeñ. vt in. c. idēntatibus. de elec.
li. 6. In iuramento ꝛ testimōio requiritur
pubertas. vt nō. in. c. paruuli. 22. q. 5. ꝛ in. c.
testes. 4. q. 3.

7 ¶ In testamentis ꝛ multis alijs que ōmitto:
quia ad nos nihil requiritur pubertas: in e
lectione sepulture requiritur ꝙ ad annos
pubertatis perueniat. ar. c. licz. de sepl. li. 6.

8 ¶ Quomodo cognoscetur quando requirit
etas completa quando de mente ignoratur
statuentis vel disponētis. Rñdit Bar. in. l.
si cui. ff. de le. 1. ꝙ qñ etas ꝑfertur in geniti-
uo requirit ꝙ cōpleta sit: in ablatiuo cū ꝑpo
sitione in. sufficit sit inchoata: sine prepoſi-
tione requirit cōpleta: cle. 1. de se. pos. In ac
cusatiuo cū verbo significāte rem ꝑfectā:
vt ꝑpositio. p. vel cū futuro cōiunctiui regri
tur cōpleta. l. non putabam. ꝛ. l. si in annos.
ff. de condi. ꝛ demon. sine tali verbo si de
fauore agitur. sufficit inchoatā si de odio:
requirit cōpletas. l. ad rem publicam. ff. de
mu. ꝛ ho. In accusatiuo cū ꝑpositione ad
sufficit inchoari. l. qui filium. ff. ad treb.

Euagatio mentis est filia accidie: qꝛ ꝓpter tediū boni operis euagat varia co-
gitando vt ipm tediū euitet: ꝛ hec inducit
ad multiloquium ꝛ vaniloquium: ꝛ audieñ.
noua. ꝛ facit instabilē in loco que tunc sunt
mortalia cum sit ꝓ predicta ꝯ aliqd ꝓceptū
alias veniale. hec ex scō Tho. sa se. q. 35.
In oratione aūt an sit peccatum. vide Ora
tio. §. 10.

Euangelium legens sacerdos induitur stola sicut diaconus. 32. di. eccle
siastica. Euangeliū nō sedendo vel genufle
xo sed stando audire debemus. de ꝯse. di.
1. apostolica.

Eucharistia. i. bona gra ab eu qd est bonum ꝛ caris gratia. ꝛ sic noiatur
sm ꝙ cōtinet realiter xpm qui ē plenꝰ grā.
sm nō. qd ē signū rememoratiuū passiōis
xpi que fuit sacrm verē dicitur sacrificium.
sm aūt ꝙ ē signū demōstratiuū vnitatis ec-
clesie cui hoies aggregāntur per ipam dicit
comunio. put vero ē prefiguratiuū diuine
fruitōis que ē i patria dr viaticū qꝛ prebet no
bis viam perueniendi ad illā. vel quia datur
transeuntibus de hac vita ad ipm xpm. vnū
tñ ē sacrm in quo sunt tria. s. spēs visibilꝭ cō
pus xpi verē: ꝛ corpus xpi misticū. s. eccle
sia. ꝛ sm ꝙ dicit Aug. Primū ē signum se
cundi ꝛ tertij. Secūdū ē res ꝛ signū ꝛ cau
sa tertij. tertium ē res secūdi ꝛ veritas pmi
de quo. de cele. missa. in. c. cum Marthe.
§. distinguendum ē.

¶ Que ē materia debita huius sacri. R. ꝙ
panis triticeus ꝛ vinū vit. vsus. n. huius sa
cramenti ē refectio que ad sui integritatem
cibū ꝛ potū requirit. Significatio ēt eius
ē duplex. vna passio xpi in qua sanguis fuit
separatus a corpore: alia ē cibatio corpōis
ꝛ aīe. ꝛ ppea propter conuenientiam vsus
ꝛ significationis duplex mā exigebatur.

¶ Utrum possit cōfici de pane farris ꝛ spel 2
te vel siliginis. R. licet aliqui dixerunt ꝙ sic
tu tñ tene ꝙ nō pōt cōfici nisi in pane triti
ceo. i. frumenti. sm Sco. in. 4. dist. 11. ꝛ cōit
theologos.

¶ Utrum in pasta facta de tritico possit con 3
fici. R. sm Sco. vbi. s. ꝙ non.

¶ Utrum possit confici in pāe corrupto. R. 4
ꝙ non qñ tanta est corruptio ꝙ panis spēs
soluūtur: sicut qñ continuitas soluitur. ꝛ sa
por ꝛ color ꝛ alia accidentia mutantur. se
cus si esset aliqua dispositio solum ad cor-
ruptionem quam declarat aliqua immuta-
tio saporis quia sic pōt confici.

¶ Utrum in amido possit confici. R. Sco. 5
vbi. s. ꝙ multo probabilius est ꝙ non iōo
peccat ꝛ iudicio meo grauit. qui ex tali ma
teria conficit scienter siue qui preparat. ille
autem qui conficit ignoranter. licet non cō
secret tamen non est idolatra secūdū Sco.
vbi. s. nec idolatrare facit quia quantum
in se est materiam esse idoneam ꝛ ab alijs
adorandam supponit.

¶ Utrum possit confici in pane fermentato 6
R. sm Sco. in. 4. di. 11. ꝙ sic. ꝛ tex. est in. c.

litteras de cele. missa. ⁊ in. c. i sacro de ɔse. di. 2. sed grauiter peccat latinus si celebrat i fermentato. ⁊ vt dicit Sco. forte ēt grecus grauiter peccat pp multa que adducit ibidē sed maxiē qꝛ xp̄s in azimo consecrauit.

7 Utrū possit confici in pane facto de aqua rosea vel endiuie ⁊ huiusmodi. ℞. quidam theologi in. 4. di. ii. tenēt q̄ nō pōt ɔfici de pane facto ex quocūqꝫ alio liquore: sed oꝫ sit factus de aqua vera alr̄ vere panis ñ eēt. Alij āt theologi tenēt q̄ pōt ɔfici qꝛ aq̄ ipa non requirit vt maneat in spē ꝓpria imnio mutat in nām aliā. sed ego credo q̄ nō pōt qꝛ xp̄s ɔfecit in pane facto ex aqua naturali ⁊ sic serua.

8 Utrū si grana alterius generis admisceātur cū tritico possit cōfici. ℞. fm̄ cōiter theologos i. 4. di. ii. q̄ si admistio sit p̄dominās vel equal'ē virtus in vtroqꝫ miscibiliū q̄ ñ pōt confici qꝛ mutat spēs ⁊ cognoscitur ex colore p̄cipue ⁊ sapore. Accidentia. n. magnā partē ɔferunt ad cognoscēdū qd̄ quid est p̄io de aīa. secus si nō est equal' admistio qꝛ confici potest.

9 Circa materiā vini querit vtrū possit cōfici de alio vino q̄ de vino vitis. ℞. fm̄ cōiter doc. in. 4. di. ii. q̄ non: ⁊ rō potissima qꝛ sic xp̄s instituit lu. 22.

10 Utrū possit ɔfici i aceto. ℞. Inno. de offō misse dicit q̄ sic: sed fm̄ theologos maxie. Ricar. in. 4. di. ii. dic q̄ nō pōt: qꝛ vinum ⁊ acetū differunt fm̄ phm̄. 8. methaphisice. sicut viuū ⁊ mortuū. In vino tñ fm̄ Ricar. vbi. s̄. ⁊ cōiter alios qd̄ accedit ad acceduē manēte tñ adhuc forma substantiali vini pt̄ ɔfici. Idē dic qñ putrescit pfecta putrefactōne que redire nō pōt ad cōplexionē vini q̄ nō pōt ɔfici. si vero sit in via ad corruptōeꝫ pōt ɔfici. silr̄ si vino sit cū sapore vinoso sapor aromaticus. vel ponticus. vel acerbus ex minus pfecta digestione vini.

11 Utrū in agresto possit ɔfici. ℞. q̄ nō qꝛ nihil recipit spēm nisi sit in termino sue generationis ⁊ iō non est vinum.

12 Utrū in musto possit ɔfici. ℞. q̄ sic si ē expressū extra vuā sed non in eo qd̄ adh̄ ɔtinetur i vua matura. ar. de ɔse. di. 2. c. didicim⁹. ⁊ c. se. ⁊ hec ē verior opinio qꝛ sic nō ē sub spē potabili sed potius edibili.

13 Utrū possit ɔfici in pusca seu in aqua via ta seu in aqua supfusa sup aceruos vuarum postq̄ vinū est expressū aut in aqua rubea i qua lotus est pānus vino rubeo tinctus. ℞. fm̄ cōiter doc. q̄ nō qñ tollit virtutē vini aq̄ addita. facit de consecra. di. 2. c. cū omne ⁊ de cele. missa. c. pniciosus.

14 Quid si aqua equalir̄ misceat. vio. ℞. Ricar. vbi. s̄. q̄ aut sit fm̄ quantitatē equalem molis aut fm̄ ꝓportiōem equalē virtutis. pmo mō non tollit spēm vini qꝛ ē magis actiuum q̄ aqua nec tñ vinū posset cito i sui naturā aquā ɔuertere ⁊ iō sola vini sb̄a transb̄aret in sanguine. scd̄o mō' generat tertia nā. ex duobus que nec est vinū nec aqua. sꝫ nō stati qꝛ nā nō operat in instāti q̄uis car termini sint in instanti: ⁊ iō tā cito posset sacerdos ɔficere post talē appositōem q̄ illō qd̄ fuit ibi vinū cū adhuc nō esset transmutatū ad cōpositionē nature tertie ɔuerteret in sanguinē xp̄i. Si tñ anteq̄ ꝓferret verba ɔsecratōnis esset tertia nā ɔstituta nō posset ɔfici sanguis xp̄i qꝛ spēs cōponētiū ex qbus p essentiā ɔstituitur vnū incōposito nō remanent fm̄ essentias nisi forte diminute. vel fꝫ quid qd̄ dico pp opinionē illoꝝ q dicūt eas manere i cōplexiōs. Aduerte q̄ lꝫ vt dixi possit ɔfici in nā panis vel vini qñ admistio vl' corruptio nō tollit virtutē ipsoꝝ tñ peccat q sine necessitate cōficit preterq̄ in pane triticeo puro ⁊ incorrupto ⁊ silr̄ in vino non aceto so ⁊ purificato pp irreuerētiā sacri fm̄ oēs doc. in. 4. di. ii.

15 Utrū d̄beat aqua admisceri i vino calicis ℞. q̄ sic. c. lr̄as de cele. missarū ⁊ de ɔse. di. 2. c. i. ⁊ c. oē crimen. ⁊ qr̄ hoc. vide ibidē. ⁊ in. c. cū māthe. de cele. missa.

16 Sed nūqd sufficit q̄ fuerit apposita i dolio. ℞. S. Bo. in. 4. di. ii. q̄ ñ sꝫ tē dꝫ appōi qñ sacra misteria icohāt ēt si al' fuissꝫ posita

17 Quid si omittat. ℞. q̄ nihilominus ɔficit de ɔse. di. 2. scripta sꝫ peccat mortalr̄ q scienter eā nō apponit ar. c. lr̄as de cele. missa. q vō omittit ex negligētia ex hoc q̄ hūit diligētiā semiplenā peccat vēialr̄: sꝫ grauiter qꝛ quātū istud sacrꝫ p̄cellit alia sacra ⁊ opa tñ in eo magis q̄ in alijs negotijs p̄ponderat negligētia fm̄ scm̄ Bo. i. 4. di. ii. Si āt omisit ex negligētia eo q̄ nullā diligētiam adhibuit mortaliter peccauit fm̄ Alex.

18 Que aqua dꝫ apponi. ℞. q̄ sola aqua naturalis. c. in quadam de cele. missarum.

19 In quāta quātitate. ℞. q̄ lꝫ aliq canoniste alr̄ dicant: tu dic q̄ modica aqua dꝫ apponi maxie si vinū ē debile vt sic ɔuertat in vinū fm̄ pbabiliorē opionē q̄ eē ñ posset nisi eēt modica appositio. alr̄ si apponeret in tanta quantitate q̄ soluerentur spēs vini nō conficeretur vt dictum est.

20 Quid fiendū in illis ptibus vbi vinū hr̄i nō pōt. ℞. q̄ papa pōt dispensare vt sine san

guine corpus xp̄i ꝯficerent ne pp̄ defectū sa
cr̄i incurrerent maximū dānū: cū corpus n̄
sit sine sanguine in hostia. ⁊ iō papā adeāt.

21 Circa formā hui⁹ sacr̄i querit̄ q̄ sit forma
transsb̄ationis panis. R̄. ꝙ est ista. Hoc est
eni corpus meum sacu. c. cum marthe. §. ex
eo dicitur de cele. missarum.

22 Utrū hec ꝯiunctio. n. sit de sb̄a forme. R̄.
ꝙ nō sed ponit̄. ibi ad denotandū ordinē ꝯ
secratōis ad vsū materie ꝯsecrate: q̄ tn̄ n̄ est
de necessitate sacr̄i. vn̄ nec ꝯiunctio silr̄. scie
ter tn̄ omitti nō d3 vbi vsus ecclie illus anti
quus h3. Scōm v̄o. Sco. in. 4. di. 8. li. eni3
ibi ponit̄ ad ꝯiūgēdū ne. s. verba forme sīt
p̄cedentibus ꝓferāt̄. Ideo credo mortalr̄.
peccarent q̄ sciēter ōmitterēt tā in ꝯsecratōe
pāis q̄3 vini. q2 ita h3 vs⁹ gnālis eccie rōane

23 Quid demōstrat li hoc ꝓnomē demōstra
tiuū. R̄. mihi pl3 opio Ricar. de sancto vic
tore li. de trini. ꝙ ibi sit demōstratio mixta
. s. ptim ad sensum ⁊ ptim ad intellectū sub h̄
sensu illud in qd̄ hoc transb̄abit̄ est corpus
meū: q2 sicut ista ꝓpositio esset vera ⁊ magis
ꝓpria si demōstrando cibū diceret hoc est
corpus meū. s. illud in qd̄ iste cibus ē trans
mutādus ē corpus meū qn̄ virtute eius i ꝓ
latōis termino ille cibus fieret corpus meū
Sic in ꝓposito. q2 ibi virtute v̄boꝝ i cōple
mēto ⁊ termino ipsius orōnis panis fit ver
corp⁹ xp̄i. Aly tn̄ alr̄ dn̄t vide i 4. sniaꝝ di. 8

24 Utrū ꝓbiter dicēs solūmō ꝓfata verba sr̄
pane ꝯsecret. R̄. fm̄ Sco. in. 4. di. 8. ꝙ non
rō q2 dicēdo hoc ē corpus meū n̄ refert̄ ad
corpus xp̄i. ⁊ iō l3 nō sint alia verba de sb̄a
forme q̄3 ꝓdicta. tn̄ de necessitate reqritur vt
exprimant̄ aliqua v̄ba ex qbus prefata for
ma solūmō determinet̄ ad corpus xp̄i sicut
sicut dr̄ fiat dilectissimi dn̄i nr̄i iesu xp̄i q̄ ꝓ
dic ⁊ c̄. aliter nihil fieret ⁊ hoc tene q̄3uis q̄
dam teneant contrarium ⁊ male.

25 Utrū sacerdos possit q̄3tūcūq3 mām pa
nis virtute ꝓfatorū verborū trāsubstātiare i
corpus xp̄i. R̄. fm̄ Alex. in. 4. tractatu d̄ eu
charistia ꝙ nō. sed solūmō illā quantitate3
q̄ rōabiliter pōt sumi a fidelibus: q2 sic intē
tio dn̄i dantis formā ꝯficiēdi fuit vt sumeret̄
qd̄ p3 cū dicit. Accipite ⁊ comedite sic ē itē
tio ecclie ⁊ d3 esse cuiuslibet sacerdotis ꝯfi
ciendi. vt sumat̄ in vsū sacr̄i iplicite vl' expli
cite ⁊ iō si intēderet ꝯsecrare totū panē q̄ est
in foro q2 nō ꝯformaret intētōem suā inten
tōi ecclesie sic nō ꝯficeret nō ex defectu vir
tutis verboꝝ q̄ vna vice poss3 ꝯficer̄ tot ho
stias ꝙ sufficerent toti mōdo si eēt necessitas
ecclesie sed pp̄ defectū intētionis illius q̄ h̄

sacr̄m instituit q̄ nō intendit in ludibrio vel
stulticia fiat ꝯsecratio s3 pro vtilitate ecclesie
generalis vel pticularis. ⁊ sic p3 ꝙ multominus
nus ꝯsecrat q̄ ꝯficit ad irrisionē veneficia ⁊
huiusmōi. ⁊ l3 Tho. in. 4. di. 11. teneat ꝙ imo
ꝯficit nō cures s3 tene qd̄. s. dixi vt t3 sanct⁹
Bo. in. 4. di. 10. ⁊ Pe. ca. di. ⁊ multi aly q̄3
uis ēt opio Tho. possit sustineri fm̄ ꝙ etia3
Ricar. ea. di. sustinet si intelligat̄ ꝙ ꝯficiēs
itendat. p⁹ ꝯficere l3 ꝯseqūter ad veneficia
sed pria magis videt̄ rōabilis ⁊ iō tene eā.

Utrū sacerdos virtute v̄boꝝ prefatorum 26
possit vnā ptē ipsi⁹ hostie ꝯsecrare sine alia
hostia cōtinua remanēte. R̄. fm̄ Ricar. i. 4.
di. 10. ꝙ sic si intēderet determinate ad alte
rā ptem puta. dexterā vel a tali signo citra q2
verba non operantur nisi super illam mate
riam ad quam precise fertur intentio conse
crantis: secus esset si intentio consecrantis
non esset determinata magis ad vnam par
tem q̄3 ad aliā sed in vago: q2 tunc si non in
tenderet nisi medietatem consecrare solum
nulla pars ess3 consecrata. q2 reales opera
tiones non sunt circa singularia vaga: s3 cir
ca determinata: ⁊ ideo oportet ꝙ intentio
ad quā sequitur realis determinatio aliqd̄
determinatū ⁊ determinate respiciat. Et ex
predictis solui t̄ alia questio de sacerdote q̄
h3 20. hostias ⁊ ex illis nō intendit ꝯsecrare
nisi. 18. ꝙ nulla3 cōsecrat nisi intentio sua se
determiet determinate ad quas vult. 18. Se
cus si credens ꝙ sint solum. 20. ⁊ sunt. 22. tn̄
intendit consecrare quicquid est ante ipsu3
sic oēs sunt consecrare. Ite3 patet ꝙ hostie
in altari ex obliuione reseruate ⁊ guta vini
in pede calicis ⁊ huiusmodi nō cōsecrant̄:
quoniā ad eas nō refert̄ intentio cōficiētis.

Quid si sacerdos acceptis pluribus ho 27
stijs consecrandis qn̄ venit ad actum conse
crationis nō aduertit nisi ad eam quā hab3
in manu. R̄. secundū Fran. de May. in. 4.
di. 12. quidam dicūt ꝙ non sunt alie cōsecra
te. Sed tu dic cū Sco. ꝙ omnes sunt conse
crate. q2 non requiritur de necessitate intē
tio actualis: sed virtualis que fuit qn̄ prefa
tas hostias accepit. vt eas consecraret.

Circa formam vini consecrandi queritur 28
que sit. R̄. ꝙ hec. s. Hic est enim calix san
guinis mei noui ⁊ eterni testamenti qui ꝓ
vobis ⁊ pro multis effundetur in remissiōē
peccatorū. hec quotienscunq3 feceritis i mei
memoriā facietis vt in. d. §. ex eo nō. Unde
sanctus Bo. in. 4. di. 8. ⁊ multi doctores ibi
dē tenent ꝙ solum de sb̄a forme predicte sūt
ista verba. Hic est calix sanguinis mei. Alia

// Totum homogeneum est cuius partes habent eandem denominationem cum toto ut sanguis, aqua etc. Totum eterogeneum est cuius partes non habent eandem denominationem ut pes, caput etc.

vero sequētia nō sunt de sbā. sed ptinent ad ornatū: ⁊ ad ostendendū vsū vel dignitatē ibi accipiēte ⁊ bibuē ⁊ c. aut effem: vt ibi noui ⁊ eterni. ⁊ c. Alij tenent vt sanct⁹ Tho. i. 3. q. 78. ꝙ oīa sūt d sbā forme vsqȝ. Hec quotiēscunqȝ ⁊ c. Sed Sco. ca. di. 8. dicit ꝙ cū non sit nobis traditū pro certo an ad formā sbālem ptineant aliqua verba post. h. sāguinis mei. iō periculosū ē asserere ꝙ pcisse sit in illis verbis ex quo sufficiēs auctoritas nō habet: ⁊ iō oīa dic vsqȝ ad. Hec quotiēscunqȝ ⁊ c. ac si essent de sbā forme lȝ cōuer doc. cōcordent cum beato Bo.

29 Nota ꝙ que dixi. s. in cōsecratōe panis debent silr dici de vini consecratione.

30 Similiter de prolatōne verborū aut corrupta: aut diminuta: aut addita. dic vt. s. dictum ē de baptismo. Baptismus. 2. §. 15. cum duobus sc.

31 Circa ꝯuersionē que fit i hoc sacrō p virtutē verborū ꝓlatorū est firmiter tenendū ꝙ sba panis sm totā suā materiā ⁊ formā existens actu transsbatur in totum corpus xpi actu existens: ita ꝙ mā in materiā. ⁊ forma in formā. s. corporeā transsbatur solis accidentibus remanētibus. sm sanctum Bo. ⁊ Ricar. ⁊ Pe. in. 4. di. 11. ⁊ sanctū Tho. i. 3. q. 75. Sed sȝ Sco. i. 4. di. 11. ibi nō ē ꝯuersio sbe in sbam q̄tū ad esse sbale simpliciter: sȝ q̄tum ad esse hic. qꝛ corpori xpi nō acquiritur simpliciter esse: sed esse hic. s. sub spē panis. vñ acquirit nouā p̄ntiā nō amittēdo antiquā. panis vero desinit esse ibi nō acqrendo aliquā p̄ntiā alibi. vñ lȝ illa desitio pāis sm se considerata sit anihilatio: ipsa tñ cōuersio nullo mō est anihilatio: qꝛ eius terminus nō ē nihil: sed noua p̄ntia corporis xpi sub spē panis. hec Sco. Et idē dico de sba vini ꝙ transsbatur in sanguinē xpi. ita ꝙ panis in corpus ⁊ vinū in sanguinē purū virtute verborū transsbatur. nō in aliqd aliud: sȝ qꝛ corpus nō est sine sanguine ⁊ ceteris humoribus suis: nec sanguis sine corpore ⁊ venis ⁊ neruis suis iō in hostia ē corpus xpi p transsbationē. ⁊ sanguis eius p ꝯmixtionē. ꝯmixtus eni ⁊ diffusus ē in corpore ⁊ ideo vbicūqȝ ē corpus xpi ibi ē sanguis ei⁹. Alia uō ē ibi rōne cōiunctiōis cū corpore cui iseperabiliter ē cōiuncta. Quantitas āt ⁊ alia accidentia sunt ibi rōne inseperatōnis a corpore. Diuinitas vō rōne vnionis diuine cū humana nā. Similiter in calice vinū trāsbatur i sanguinē solū virtute transbationis: sȝ qꝛ sanguis nō est ibi effusus: sed in venis. iō ē ibi ēt corpus xpi p ꝯcomitāciā ⁊ cetera vt dictū ē in corpore. ⁊ ad hoc facit. c. firmit §. vna de sū. tri. ⁊ fi. ca. ⁊ c. in quadā de cemis. Et hec oīa fiunt in instāti cōpleta orōe verborū dei virtute assistēte virtuti forme ꝓfate. Est ēt totū corpus xpi ita in tota hostia qd est ēt i qualibet eius pte in qua saluat rō totius. cū eni sit totū hōgeneū nō est maior rō ꝙ vna pars ꝯuertat in vnā ptē q̄ in aliā ita tñ cōiter. Est ēt corpus xpi sub hostia q̄tū. sed ñ mō quātitatiuo. qꝛ lȝ sit ibi corpus q̄tū nō tñ cōpatur ad spēs vt q̄tum: sicut q̄uis sit ibi clarū. nō tñ vtitur claritate sua illuminādo mediū. ita q̄uis sit q̄tus ñ vtit quātitate sua occupando locū: sicut deus pōt facere. vt hoc sit ignis nō exercēdo cōbustionis actū. Est ēt corp⁹ xpi sub hoc sacrō: seu sub spē nō localiter ꝓprie loquēdo: qꝛ eē localiter ꝓprie ē esse dimensiue siue cōmensuratiue. Est tñ corpus. xpi in loco spēi. Et ex hoc sequit ꝙ corpus xpi ē i pluribus locis simul sȝ esse sacrale. qꝛ vere ⁊ realiter ꝯtinetur sub diuersis spēbus que sunt in diuersis altarib⁹. Est ēt in hoc sacrō corpus xpi imobile localiter ⁊ p se loquēdo: lȝ sit mobile p accidens. s. ad motū hostie: sicut anima mouetur ad motum corporis. vnde p accidēs mouet ad motum hostie ⁊ quiescit ad qetē aliē hostie. Itē mouet sursū ⁊ deorsum simul ⁊ semel ad motū diuersarū hostiarū. hec ex Ricar. in. 4. di. 10. Ros. 3o § 13

Sed nūqd vertit corpus xpi versa hostia sicut mota mouet. R. Ricar. vbi. s. ꝙ nō. qꝛ lȝ ptes ordinē hēant in ipso corpore absolute nō tñ p cōpationē ad spēm. Vñ nō pōt dici ꝙ pedes hēat in vna pte hostie ⁊ caput i alia. ⁊ sic de ceteris mēbris. qꝛ oēs ptes sūt simul sub qualibet pte hostie. 32

Utrū fracta hostia vel passa aliqd corp⁹. xpi patiat. sicut mota mouet. R. ꝙ ñ: qꝛ mutatio ⁊ passio. innouaret in xpo aliqd absolutū sed motus local' nihil sm Pe. di. 10. 33

Est ēt corpus xpi penit⁹ inuisibile oculo corporali sm Ricar. ⁊ Sco. di. 10. qꝛ ñ pōt videri nec p nāz: nec p gloriā: nec p miraculum oculo corporali: sicut nec existentia sbe spūalis in loco ad cuius istar corpus xpi est sub sacrō i q̄tū ē ibi p̄ns ⁊ p se rōne sbe ⁊ quātitas nō est ibi nisi p ꝯcomitantiā. vñ sȝ Ricar. vbi. s. si aliqñ apparet ibi spēs pueri vel frustrū carnis nō est corpus xpi. Maiores eni sunt dimēsiones corporis xpi q̄ ille que ibi apparēt: ⁊ si ibi vere apparet corp⁹ xpi ñ apparet vt sub sacrō. vñ dicit Ricar. ibidē ꝙ illa apparētia paruuli que aliqñ ibi visa est: vel describit in ymaginatōe vel i sen 34

// Nota secundum sanctum Bonaventuram ... di. 22. ar. ... q. 2. quod Xps dicitur in loco 3 modis: personaliter et sic est ubique; 2o sacramentaliter et sic est in multis locis; 3o localiter secundum quantum ad esse et visibiliter et sic est in celo empireo ratione humanitatis assumpte

¶ Asten. li. 4. ti. 12 post h' mag usq adsi hui'. p. titu -

su cõi videns: vel' ẽt si est realiter extra ñ cre do q̄ ille dimensiones sun dẽtur in dimẽsio nibus spẽi panis: lz tunc appareant. vnde spẽs sacri sub qua cõtinet corpus xp̄i latet sub illa figura que apparet: nulla inmutatõne facta circa ipsaz. ⁊ confunditur tñ ipsa spe cies quibusdam accidentibus carnis l' pue ri que non sunt ꝓprie accidentia corporis. xp̄i vel liniamenta. *l' plongationes mbor.*

35 ¶ Est tamẽ corpus christi visibile sub sacra mento s̄m Sco. vbi. s̄. per naturã oĩ intelle ctui non alligato sensibus in intelligendo: si ne angli: siue aĩe separate Ricar tñ vbi. s̄. te net q̄ non per nãm: sed tñ per gloriam: nõ solum in verbo: sed etiam in proprio ge nere.

36 ¶ Est etiam corpus christi sub hoc sacr̃o in tangibile imediate ab alio: sicut nec substan tia spũalis tãgitur a loco. vñ quantũcunq̃ aliquis speciem penetraret christi corpus tangere non posset. secundum Ricar. vbi supra.

37 ¶ Sunt autem in hoc sacramento acciden tia sine subiecto primo. s. sine sb̃o a virtute di uina. Itẽ sicut spẽs sacramentales retinent esse qd̄ hẽbant panis ex virtute diuina. sic ⁊ agere. Unde possunt exteriora corpora ⁊ sẽ sus inmutare: nõ possant tñ alia in sacramen tum cõuertere. qd̄ non fit sine verbo. Unde aqua modica posita in sacr̃o calicis licz s̄z aliquos conuertat in vinum. ⁊ hoc virtute spẽrum illarũ: non tñ in vinuz qd̄ sit vinum s̄m speciem: sed ẽ vinum s̄m materiã tantũ: sicut caro s̄m speciem conuertit in carnem s̄z materiã. Uel dic q̄ ibi forma substantial' aque nõ soluitur s̄z alterat. q2 mutatur color ⁊ sapor ⁊ odor ⁊ sensus pcipit ꝓprietates vini. ⁊ idõ quantum ad sensum conuertitur in vinũ. nunq̄z. ñ in sacramentum. hec ex sã cto Bona. in. 4. di. 12.

38 ¶ Quid cũ accidentia sub q̄bus est corpus xp̄i in sacr̃o corrũpuntur. R̃. q̄ accidentia illa aliq̃n inmutantur ex pte quantitatis sicut cũ diuiditur panis vel vinũ in multas ptes: ⁊ tunc si in ipsis ptibus non põt saluari nã panis vel vini desinit corpus xp̄i sub ipsis esse. Similiter dic de inmutatione ex pte qua litatis. vt cũ ita inmutãtur color sapor. ⁊ odor ⁊ alie qualitates panis ⁊ vini q̄ nullomõ põt cõpati nã panis ⁊ vini q̄ nõ manet cor pus xp̄i sub sacramẽto. secus si corruptõ ac cidentiũ uel qualitatis aut quantitatis ñ suf ficit ad corruptionẽ panis ⁊ vini. q2 sic non desinit eẽ ibi corpus christi. vel sanguis sub sacramento. Aduerte tñ circa corruptionẽ que est respectu admixtionis alterius liquo ris quia si est vinum ⁊ additur in maiori quantitate vel equali sic soluit totaliter ⁊ tollit continuitatem speciei cum ad om nes eius dimensiones peruenit: ⁊ sic incipit quo ad actũ esse aliud nouũ vinũ: ⁊ sãguis ibi desinit esse sanguis christi. Credo tamẽ q̄ si additum non sit notabiliter excedens propter dubiuz sit tutius vti toto illo liquo re tanq̄ sacramento. Si vero additũ sit mi noris quantitatis sic non desinit esse ibi san guis christi: nisi sub illis partibus ad quas peruenit vinum additum: que cuz discerni non possint similiter toto illo liquore debe mus vti tanq̄z sacramento. ⁊ idẽ dic de alio liquore addito.

¶ Utrum desinente esse eucharistia sub illis 39 accidentibus redeat substantia composita. R̃. secundum Sco. in. 4. di. 12. post reproba tionem multorum modorum dictorum q̄ sic redit substantia composita cui talia ac cidentia conueniunt quam etiam afficiunt. ⁊ hoc in instanti corruptionis ⁊ imediate a deo. Prima pars huius sententie probat. quia deus statuit illas species manere sine subiecto tantum in eucharistia: ergo statuit q̄ non stante eucharistia non sint accidẽtia sine sb̃o: ⁊ per consequens in instanti illius corruptionis fit aliqua substantia. Secũda pars probatur. q2 si redijt aliqua substãtia: non est alia q̄z illa que potest illis accidenti bus affici: quia alia substantia non esset eo rum capax. Tertia pars. s. q̄ non redit ni si immediate a deo patet. quia nullum aliõ agens hoc agere posset hec Sco.

¶ Utrum species sacramentales possint nu 40 trire. R̃. vt pz ex supradictis sicut possunt ꝯ uerti in cineres vel in vermes ⁊ huiusmodi sic per eandẽ rationez possunt conuerti in corpus humanum.

Eucaristia

Secundo. circa mini strum queritur quis potest confi cere istud sacramentum. R̃. q̄ solus presbi ter potest consecrare corpus. ⁊ sanguinem domini nostri iesu christi. 25. di. perlectis. ⁊ de sum. trini. ⁊ fi. ca. firmiter. §. vna. hoc se quuntur theo. in. 4. di. 13. *Ros. 3°. ¶ Asten. li. 4. ti. 13. 1°.*

¶ Quid si quis credat se presbiterum esse 1 cum non sit ⁊ celebret. R̃. g lo. in. c. apo stolicam de pre. non bap. q̄ non conficit in veritate. Sed tu dic. vt supra Baptismus. 7 §. vltimo. *¶ Asten. li. 3. §. quid. g.*

¶ Utrũ quilibet presbiter possit hoc sacrm̃ 2 conficere. R̃. s̄m Ricar. in. 4. distin. 13. q̄ pe

-fure non põt: nec irregularis nec interdcũs aut suspẽsus ab executione eoꝝ que sunt ordinis nec simoniacus. scismaticus. excõicatus: aut degradatus. siue depositus. vel quilibet publicus ꝛ notorius peccator. sed de facto si supra dbitã materiã pferat vba cũ intentõe debita ṽe pficit quãtũcũqꝫ sit nepharius quia caracter sup quẽ fundat põtas cõficiẽdi ẽ idelebil'. lꝫ mõtalr' peccet pfuẽdo.

3 ¶ Utrꝫ plures pſbri possint eãdẽ hostiã consecrare. ℞. licet diuersa sit opinio. in. 4. dis. 13. ego teneo q non. qꝛ qui prius ptulit verba ille cõsecrauit alij nihil faciũt. Et iõ credo in ordinatõe presbroꝝ sit melius nõ dicere qꝫ dicere verba pſecratõis: nisi dubitaret d epo q nollet pſecrare.

4 ¶ Utrꝫ corpore viciatus pſbyter possit cõficere. ℞. vt. s. Corpore viciatus. per totũ.

5 ¶ Quid de pſbro qui postqꝫ indutus ẽ recolit se de aliquo mortali. ℞. q si tenetur celebrare ꝛ hꝫ copiã idonei cõfessoris tenetur cõfiteri. si ṽo nõ hꝫ pterat cũ pposito confitendi. ꝛ sufficit nec peccat si cũ verecũdia accedit. Si ṽo non teneť celebrare: tũc non dꝫ celebrare nisi prius pterať ꝛ pfiteať. qa ad hoc teneť ẽm. S. Bo. in. 4. di. 13. ꝛ glo. in. c. de hoie. de cele. missa. ꝛ alia glo. in. c. nihil. 7. q. i. ar. de sentẽ. exco. c. de cetero. ꝛ 26. q. 6. qui recedunt. Et hoc idem tꝫ. d Anto. in. d. c. de hoie. Sed alij tenent pͣriũ. qꝛ sufficit confiteatur semel in anno. Et Pa. i d. c. de hoie. dicit esse verius. licet primum tutius. Sed tu dic ẽm cõem opinionẽ theologoꝝ q primũ verius. Tñ Ricar. in. 4. di. 9. distinguit. q si nõ iminet scandalũ vel psone aut ppli: aut non incepit missam si est sacerdos sumens corpus xpi. qꝫtũcũqꝫ cõtritus. sed nõ cõfessus: dũmõ habeat copiã idonei pfessoris tps ꝛ loquellã ad confitẽdum q peccat mortalr'. ꝛ sic dꝫ dici q non dꝫ celebare vel cõicare. Si ṽo aliqd trium pdictoꝝ iminet. s. vel scãdalũ persone: vel ppli nisi celebret. vel qꝛ iam incepit missaꝫ. sic sufficit ptritio. Et sic põt intelligi q tũc põt celebrare. ar. c. de cetero. ꝛ. c. a nobis. el ẽo. de sen. exco. ꝛ. c. qui recedũt. 26. q. 6. Adde tñ ẽm Ricar. in. 4. di. 17. q qꝫuis habeat idoneũ cõfessorez: sed tñ expectat aliũ cui deuotius. ꝛ securius cõfiteatur: q tunc absqꝫ cõfessione ꝛ sine peccato põt sumere euchariſtiã cũ cõtritiõe sola. Quod limito dũmodo sit confessus semel in anno. Item quia tenetur celebrare vel cõicare: alias nõ credo si põt desistere sine scandalo ppli vl' persone. qꝛ prius dꝫ confiteri.

¶ Quid si celebrãdo recoleret se cõedisse ꝰ bibisse. ℞. q i difficultatibus semp accipiẽdũ ẽ qd minus hꝫ de periculo. Maius ãt piculũ ẽ qd ẽ p͡ sacri eccl'e perfectionẽ. quia hoc ẽ sacrilegiũ qꝫ qd ẽ pertinens ad qualitatem sumentꝭ. Et iõ si pſbr post pſecrationem inceptã meminit se comedisse nihilominus dꝫ perficere sacrm. Idẽ si meminit se excõicatum. vel in mortali cũ ptritiõe tñ debita. ꝛ sic nõ peccat: sed fructuose sumit. Et in hoc concor. cõiter doc. Si vero meminit ante cõsecratõem. Tho. in. 3. q. 83. tꝫ q tutius ẽ dimittere missam inceptam: nisi scandalũ graue imineret. Sed. S. Bo. in 4. di. 13. tꝫ q sine peccato põt ichoatã perficere cũ pposito cõfitendi. ꝛ cũ ptritiõe totũ suppleť: nec vr' ibi esse ptẽptus. Idez dic ẽt S. Bo. ibidez. de eo q meminit se irreglãrẽ qꝛ phiũõ pp irr'gl'ritatẽ ñ extẽdit se ad eũ q accessit siñ pscia irreglãritatis ꝛ ichoauit missaꝫ. Tñ pp reuerentiã sacri ꝛ scandalũ ppli dicunt q si dolet: ꝛ libẽter faceret qd in se est a dño esset dispensatũ p tũc. Idem dicerẽ ẽt qñ ñ icepit si non põt desistere sine scandalo. nec i hoc casu incurrit irregularitatẽ. ar. c. clerici. ꝛ. c. latores. ꝛ. c. fraternitati. q̃ reqrũt temeritatẽ de clerico excõi. mini. per totum. Nec ob. c. aplice. eo. ti. qꝛ ibi fuit in culpa nõ intelligẽdo qd debent. Sꝫ hic iste ẽ i necessitate. Et hoc credo verꝫ nisi foret scandaluꝫ pharisoꝝ vel quis acciperet scandalũ p aliq̃ admiratõe. qꝛ tunc ñ liceret sine nota irregularitatis.

¶ Quid de eo qui incepta missa hꝫ cõsciaꝫ q ñ sit pſbr. ℞. S. Bo. vbi. s. q añ pſecratõem dꝫ dimittere missam infirmitatẽ fingẽdo. aut psciam deponere. 7

¶ Sed quid faciet sacerdos qui ppendit non esse aquã in calice. ℞. q si hoc aduertit añ pſecratõem eã appõat. lꝫ post pſecrationez nullo mõ. qꝛ ñ ẽ d necessitate sacri. vt. s. dictum ẽ. Et de hac mã. vide. j. Missa. 8

Eucaristia. iij. circa sumptionẽ eius qs teneť sumẽ. ℞. q quilibet sacerdos cũ celebrat. de pse. di. 2. relatũ: qꝛ sacrm in sũptõe pplemẽtũ sue significatõis accipit. ꝛ si deficeret alius dꝫ supplere p eo q sit ieiun' si iã hostiã saltẽ pſecrauat. 7. q. i. nihil. Si ṽo dubitať ã ppleuit pſecratõeꝫ hostie: tunc ẽm Inno. in. c. pſbr. de sa. non iterã. Incipieñ. ẽ ibi addẽdo. s. dñs nr' Iesus xps. pdie qꝫ ꝛc. qꝛ ñ dicit reiteratũ qd nescit factũ. c. aplicã. de pſbi. ñ bap. Si autez certũ ẽ q nõ iceperat verba consecra

tionis.tūc nō ē neċċe supplē. Si tñ qs vellet supplere possꝫ.ſꝫ nō deberet reicipere ſi iā signa sup hostiā fecerat: sed ꝓsequēn ē vbi dixit.ſm Ale. ꝛ placet. alias icipiēn ē a capite. ꝛ si pluries celebrat i die. semp dꝫ sumere ōmissa purificatione i ꝑcedentibus missis. Secūdo tenet glibet xp̄ianus cū ad annos discretiōis puenit. vt i. c. oīs de pe. ꝛ re. de q̄ dic. vt. j. §. n. nisi ex rōnabili cā de ꝯsilio ꝓprij sacerdotis ad ips duxerit abstinen. Tertio tenetur glibꝫ i articulo mortis ꝯstitutus ppea appellat viaticū. Vñ credo peccat mōtalr q i tali articulo contēnit sumere corpus xp̄i. Quarto rōne statuti. Quīnto rōne officij. ſi cut sacerdos qui tenetur celebrare saltem in magnis festiuitatibus. vt. j. Missa. §. 45.

1 Quot mōis sumit. R. q tribus mōis. aliqñ sumit solū spūalr: aliqñ solū sacramētalr: aliqñ sacr̄alr ꝛ spūalr simul.

2 Quid ē mādūcare spūalr. R. ſꝫ scm̄ Bo. in. 4. di. 9. q mādūcatio spūal' trāslata est a corpalibus: ꝛ iō sicꝫ i mādūcatōe corporali st duo pricipalr. ſ. masticatō ꝛ icorpatō sic ꝛ i spūali st duo suo mō. ſ. spūal' masticatō q̄ ē recogitatio p fidē. ſ. carnis xp̄i ꝓ nobis exposite i ꝑtiū i cruce ad redimēn: ꝛ spūalis icorporatō p caritatē. ſ. dū recogitās ei quē recogitat iungitur ardore caritatis ꝛ ita ei incorporatur.

3 Vñ dr̄ qs solū mādūcare spūalr ꝛ nō sacr̄alr. R. q tūc qñ sacr̄m ē i voto ꝛ effectus eius pcipit. qꝛ sicut gdā añq̄ꝫ baptizent ex desiderio bapt̄i pcipiūt effcm̄ ipius. sic ꝛ in hoc sacr̄o: nec frustra iducitur postea sacr̄ꝫ qꝛ plenius iducit effcm̄ ipa susceptio sacr̄al' q̄ꝫ solū ꝯsideriū ſꝫ. S. Tho. ꝑ 3. p. q. 80. Vel melius ſm scm̄ Bo. in. 2. di. 40. qꝛ non eēt vera volūtas nisi deduceretur in opus cum adest facultas.

4 Quid ē mādūcare sacr̄alr solū. R. ſꝫ. S. Bo. in. 4. di. 9. q ē manducare sacr̄m vt sacr̄m. Ad hoc aūt vt mādūcet sacr̄ꝫ vt sacr̄ꝫ necāria ē itētio: ꝛ intētōis regulatio. Intentio inq̄ꝫ ē necāria. qꝛ si qs iret ad mēsam ꝛ itenderet corpus reficere: ꝛ aliqs ꝓ pane cōi sacr̄m sibi panē offerret: ꝛ ipe oio itēderet cibū sumere nō dicerē eū sacr̄alr manducar: necessariū ē ēt vt huius itentio dirigatur ſm fidē q̄ ē in ipo l'i altero. qꝛ dꝫ credat q sub illa spē aliqd spūale lateat qd sumere itendat. l' dꝫ q saltē sumere itendat qd alios credere existimat. lꝫ ipe nō credat. ꝛ sic pꝫ ꝓ quanto quis dicat sacr̄alr mādūcare: qꝛ. ſ. q sacr̄m vere existat ibi ꝛ ipe qui manducat illud vt sacr̄m sumere intendat. siue qꝛ credit esse verū sacr̄m: siue qꝛ existimat alios credere: hec scis Bo. vbi ſ. Adde q tūc solū sacr̄aliter sumit qñ ꝓpter aliquod impedimētū qd in ipso sumēte ē: vel malā eius dispositōꝫ caret effectu ꝛ fructu ipsius sacr̄i q ē spūal' mādūcatō hoc ē spūaliter incorporari corpori mistico p fidē ꝛ caritatē. vel magis incorporari p augmentūꝫ fidei ꝛ caritatis q̄ manducatio n̄ ꝯuenit idigne suscipientibus.

Utrū vere in hoc sacr̄o xp̄s mādūcet. R. 5
ſm Ricar. in. 4. di. 9. q ē in sūptione huius sacr̄i q̄dam manducatio carnal. qua comestū masticat. ꝛ in stomacū trahit. ꝛ postea digeritur: ꝛ vltio in sbām mādūcantis conuertitur. ꝛ sic vere manducat illa spēs sub q̄ realiter ꝯtinet verū corpus xp̄i. Est ꝛ alia manducatio sacr̄al' qua corpus xp̄i verū realiter sub illis spēbus panis contentū sumit: sed sic sumptū corporalr non masticat. ꝛ si spēs sic in ore masticētur q p digestionē ibi factā nō corrūpatur in eis forma ꝓpria: sed descēdant in formā ꝓpriam in stomacū descendit ꝛ corpus xp̄i in stomacū p descēsuꝫ spēi sub qua ꝯtinet: ꝛ tam diu ibi manꝫ corpus xp̄i q̄ diu in eadē spē forma ꝓpria spērū saluat. Si aūt spēs panis tā diu in ore masticet q p digestionē in ore factam corrūpat forma ꝓpria in eis ꝛ nō descendat i stomacū. tūc nec corpus xp̄i descendit in stomacū ꝛ sic intelligit illud de ꝯse. di. 2. c. tribus cū dr̄. q̄ cito spēs dētibus atterit. tam cito in celū rapitur corpus xp̄i. Adde tñ ſm sanctuꝫ Bo. in. 4. di. 9. q cū corpus xp̄i maneat sub illis speciebus q̄ diu illa spēs sit habilis ad refectionē humanā. qꝛ ad hoc ē statuta ꝛ ad hoc ordinat: ꝛ hoc habeat cū ē ex̄ stōacuꝫ ꝛ in stomaco. qꝛ ibi reficit: ꝛ tā diu ibi corpus xp̄i moret donec refectōis opatio compleat. Ideo si qs euomat illas: euomit corpus xp̄i: ꝛ si spēs pñt discerni ab alijs dēnt sumi cū reuerentia ꝛ cremari: ꝛ cineres iuxta altare recondi. vt in. c. si per negligentiaꝫ de conse. di. 2. Si autem species ille transeant per stomacū indigeste ꝓpter aliquam i firmitatem: tunc sunt ex̄ proprietatem refectionis. ꝛ ideo si vadant in secessum nō est ibi corpus dñi. ꝛ hanc opinionem sanctus Bo. vbi. ſ. dicit probabilem. ꝛ placet cum qua conuenit Ricar. vbi. ſ.

Quis potest idonee suscipere sacramentum eucharistie. R. Pe. aureo. in. 4. di. 9. 6
q. 2. q idoneus susceptor est homo viator adultus fidel' mente preditus. Ieiunus deuotus apparitione miraculosa nō ꝓhibitus

sine ꝯscia peccati mortalis legiptie ꝯfessus i ꝯuersatõe, cric nõ notatus corpore mundus a ministro idoneo tpe debito ꝛ recta intẽtõ ne sũptus vbi. i5. notanda cõmemorat.

Primo dicit hõ: qꝛ lꝫ angeli beati mãducent xp̃m in sua spẽ igitũ ei vniunt in fruitõne caritatis pfecte ꝛ visione manifesta. non tñ ꝯtingit eis spũaliter mãducare hoc sacrꝫ qd̃ ẽ per fidẽ credere in xp̃m cũ volũtate sumendi hoc sacramentum.

Utrũ brutũ possit sumere corpus xp̃i sacralitee. R. vt. s̃. patuit q̃ nõ.

Sed nũqd si mꝰ cõedit illas spẽs trãsibit corpꝰ xp̃i in eiꝰ ventrẽ. R. S. B. i. 4. di. 13. qdam dixerunt q̃ sic per rõem supradictã. Sed alijs vr̃ q̃ nẽ: qꝛ xp̃s nõ est sub illo sacr̃o nisi catenus quatenus ẽ ordinabilis ad vsũ humanũ. s. ad manducatõem: sed sicut q̃ cito mus rodit. ita ꝛ tam cito inhabile facit: ꝛ sacr̃m esse desinit. Et hec ẽ opinio communior fm sanctũ Bo. ꝛ magis pia. Et sic pꝫ q̃ solis hoĩbus dꝫ dari nõ brutis: vel q buscũqꝫ ẽt angelis: qꝛ illusio esset.

Secundo dicit viator: qꝛ nulli mortuo dꝫ dari ꝛ si petunt illusio est.

Tertio dicit adultus: qꝛ lꝫ greci antiqtus pueris darent vt de ꝯse. di. 2. paruuli. tamen sacralr̃ sumere nõ pñt. qꝛ nõ vtuntur sacr̃o. vt sacr̃o: sꝫ vt cõi cibo pp carẽtiã discretõis.

Sed qñ est etas debita. R. Aurcolus vbi s̃. q̃ relinquendũ ẽ arbitrio boni viri. Et iõ dico q̃ tunc ẽ etas debita qñ pueri hñt vsuꝫ rõnis q̃ pñt ꝯcipere deuotõem huius sacr̃i ꝛ discernere ꝛ diiudicare corpus xp̃i: ꝛ reuereri ab alio cibo saltẽ ex aliorũ instructõe qd̃ põt esse in. 10. vl̃ saltẽ in. 12. anno vnde si apparerent in eis tunc signa discretõis ꝛ reuerentie pñt sumere fm Tho. in. 4. di. 9. imo debent saltẽ semel in anno sumere. vñ tenẽtur ad hoc eos iducere q corꝫ hñt curã.

Quarto dicit fidel': qꝛ nulli infideli dꝫ dari. imo nec infidel' põt sumere sacralr̃ ẽt nisi hẽat intentõnẽ sumendi ipsũ vt sacr̃m ecclesie: lꝫ ipse non credat.

Sed nunquid cathecuminis debeat dari R. Aurco. vbi. s̃. q̃ nõ. qꝛ non sunt de familia christi per baptismum.

Quinto dicit mente preditus. vñ demoniacis ꝛ amentibus nõ dꝫ dari distinguit tñ Aurco. vbi. s̃. aut talis amens nunq̃ hũit vsũ rõnis. ꝛ tali nõ dꝫ dari. Aut aliqñ hũit vsũ rõnis. Et tunc subdistinguit. q̃ aut ostẽdit signa deuotõnis ex. ꝛ sic põt cõicari: aut nõ pretẽndit signa deuotõis. ꝛ tũc recurrẽdũ est ad tps p̃tiũ: qꝛ si ante insaniã petijt ꝛ deuotionẽ ad ipsũ hũit põt dari ꝛ dꝫ in articulo mortis: si nõ timet̃ de periculo euomẽdi. vel alterius irreuerentie. vt hẽtur in. c. is qui. 26. q. 6. Si vero nullam deuotiõem ad ipsũ hũit tpe sãitatis nec eũ petijt debito tpe nullo mõ eis dꝫ dari. Idẽ dic de demõiacis fm prefatam distinctionẽ fm Tho. in. 4. di. 9. in. 3. ... Amentibus vero q hñt dilucida interualla põt dari tũc qñ hñt vsũ rõis fm Aurco. predictũ vbi. s̃. Multo fortius põt dari illis q largo mõ dicuntur amentes s. q hñt debilem vsũ rõnis: dũmõ possint aliq̃ deuotõem huius sacr̃i concipere.

Sexto dicit. ieiunꝰ: nã quicunqꝫ aliqd̃ comestibile vel potabile post mediam noctẽ sũpsit nullo mõ põt comunicare: siue digesserit siue nõ de cõse. di. 2. c. liquido. 7. q. i. nihil de cele. missa. c. ex pte. Excipitur casus infirmitatꝭ qꝛ si de eorũ periculo mortꝭ dubitatur ẽt post cibũ sunt cõicandi ne sine cõione decedant de cõse. di. 2. presbr̃. Nec ob. c. sacr̃a de ꝯse. di. i. qꝛ obrogatũ est ꝛ de hoc vide. j. Missa. §. 3. §. 5. 6. ꝛ. 14. cũ tribus se.

Septimo dicit deuotus. Nã sicut q cibũ corporalẽ non põt digerẽ vel masticare nõ est aptus manducare ipsũ: sic qui deuotõeꝫ nõ hꝫ: non est dignus cõicare de ꝯse. di. 2. c illo. ꝛ. c. tribus gradibus. vñ sanctus Bo. in. 4. di. 12. Maiorẽ inquit efficatiaꝫ recipit hõ in vna missa vel manducare cũ bona p̃paratõe q̃ in multis si se nõ p̃paret diligẽt.

Octauo dicit appãritõe miraculosa non p̄hibitus. Nã si apparet in forma pueri vl̃ huiusmodi nõ dꝫ sũere fm prefatũ Aurco. vbi. s̃. qꝛ nõ apparet sub spẽ conuenienti humane refectioni. Dicit tñ sanctus Tho. i. 3. p. q. 82. q̃ ꝯsulẽdũ eẽt presbr̃o q̃ iterato corpus ꝛ sanguinẽ dñi consecraret ꝛ sumeret Sed ego nõ credo: qꝛ q̃ fiunt miraculose nõ sunt sub legibus. l. nã ad ea. ff. de le. Et ẽt qꝛ verisimiliter posset ẽt in alia ꝯsecratione sic apparere. ꝛ sic esset processus i ifinitum.

Nono dicit sine ꝯscia peccati mortalis. Nã suscipiẽs cũ ꝯscia peccati mõtal' peccat mortaliter fm Aurco. vbi. s̃. ꝛ cõiter oẽs: sed si conscianı nõ hꝫ de mortali. lꝫ sit i mortali peccato. ñ peccat mortaliter fm Aurco. vbi. s̃. nisi sit ignorantia crassa: vel affectata qꝛ debitã diligentiã de comissis nõ adhibuit. Landul. in. 4. di. 9. dicit q̃ diligentia debita est qñ facit illa q̃ prudẽs facit de re quã vellet studiosissime examinare. Et Sco. in 4. di. 9. dicit q̃ tenet̃ qs se examinare pꝫ diligentiã nr̃e fragilitati possibilẽ. Addit tamẽ Aurco. q̃ qñ qs dolet de ptis peccatis mor

talibus cōmissis: τ hꝫ ꝓpositum non peccā
di. τ deuotionem ad sacrm̄ ꝙ potest' presu
mere ꝙ non sit in mortali. Ros. coicar. §. 3

20 19 ¶ Utrū presbiter peccet mortaliter dando
ei quē scit in peccato mortali ɔstitutū. ℞. hꝫ
Ricar. in. 4. di. 9. q' si talis nō petit sibi dari
sic peccat sibi dando. Si vero petit. τ tunc
distingue aut ē notorius peccator. τ sic pec
cat si ei dat. q: hꝫ ꝯ ipsū legitimā exceptōꝫ.
Aut non est notorius ꝗ̄uis possit probari p
duos testes vel tres. τ si petit in oculto. dꝫ ei
denegare. q: hꝫ legiptimam exceptioneꝫ ꝯ
eū: τ moneat ne petat in publico vt hētur de
ɔse. di. 2. ne ꝓhibeat qd petit. Si vero petit
publice tunc si est sacerdos extraneus. non
dꝫ sibi dare. q: legiptimam hꝫ cām de con
se. di. 2. tribus. Si aūt ē sacerdos ꝓprius par
rochial'. sic dꝫ sibi dare: q: nullā hꝫ excep-
tōeꝫ quā in publico possit obicere. de offō
iudi. or. c. si sacerdos. Nec ob. ꝙ sit maius
peccatuꝫ sumere cū pctō mortali ꝗ̄ infama
ri: q: sacerdoti ministranti corpus xpi peri'
est peccare mortaliter infamādo iniuste pec
catorē occultū ꝗ̄ ꝙ ille mortaliter peccꝫ. q:
nullus dꝫ mortale committere vt aliū a mor
tali liberet. Peccator tn̄ occultus ſm sāctū
Tho. 3. p. q. 80. potius dꝫ eligere infamari
ꝗ̄ indigne ad mensā xpi accedere. Nō cre
do verū qn̄ quis indigne accedit. s. cū mala
volūtate puta. q: nō penitet de peccatis. Se
cus esset de indigne sumente. q: non est con
fessus. de quo dic. vt. s. Eucharistia. 2. §. 5. τ
§. 14. Ros. coicare §. 9

21 20 ¶ Sed nunquid esset minus malū dare tali
hostiam non cōsecratam: vel non consecra
re τ sic sumere. ℞. ꝙ nō. vt pꝫ in. c. de hoie
de cele. miss. Ideo dr̄ prorsus quidem falsa
remedia sunt abicienda q̄ sunt veris pericu
lis grauiora: ibidem.

22 21 ¶ Quid si solum sit suspectus de crimine .
mortali. ℞. ꝙ si suspitio sit violenta τ noto
ria dicendum est sicut de eo queꝫ scio i mor
tali. ſm ꝙ. s. dictum ē. alias non elicit. 2. q. i.
c. 2. τ. 3. in glo. τ. 32. q. i. dixit dominus. Ros §. 10

23 22 ¶ Utrū existens i peccato mortali peccet vi
dendo corpus xpi. ℞. ꝙ nō: dūmodo cum
humilitate τ reuerentia videat. Similiter n̄
peccat tangens ex necessitate. puta. q: ceci-
dit in terram τ huiusmodi ſm sanctū Bo.
τ sanctum Tho. in. 4. di. 9.

24 23 ¶ Quid de illo q lꝫ non sit vere i peccato
mortali. tn̄ ſm ɔsciam scrupulosā se existiat
esse. ℞. ꝙ peccat mortaliter. nisi eam depo-
nat: q: quicquid fit ꝯ consciam edificat ad
gehēnam. vn̄ nisi sit ex ꝓbabili coniectura
dꝫ deponi. vt in. c. inquisitioni de sen. exco.
q: vt dr̄ in. c. non soluꝫ de regula. li. 6. decꝫ
τ expedit vt conscie puritati non desit iudi
cium rōnis: ne dū spiritualis profectus que
ritur salutis dispendium incurratur. hec
ibi.

¶ Decimo addit legiptime ɔfessus q: quan 24 25
tumcūqꝫ doleret de peccato cōmisso nō suf
ficeret vt digne sumat: sed dꝫ legiptime con
fiteatur. aliter peccat mortaliter nisi vt ē dic
tum. s. Eucharistia. 2. §. 5. Tenet tn̄ Aureo.
vbi. s. ꝙ sacerdos parrochialis qui nō hꝫ
aliū sacerdotē: τ religiosus in via cum so
cio nō sacerdote ꝙ pn̄t celebrare cum cōtri
tione τ cū proposito confitendi ex quo nō
hꝫ cui confiteatur. q: religiosus non pōt ex̄
suum ordinem confiteri in religione mino
rū. Quod limito tn̄ verum qn̄ sine aliorꝫ
admiratione desistere non potest: aut quia
tenetur celebrare. Idem dicas de eo q vo
lens cōicare coram sacerdote celebrante re
colit aliqd mortale non confessum legiptie
ꝙ pōt cōicare cum contritione τ proposito
confitendi qn̄ sine admiratione τ aliquali
nota non posset desistere quin cōicaret nec
habet aut tempus: aut sacerdotem cuꝫ quo
confiteri possit. Ros. 3o. §. 26.

¶ Undecimo dicit in conuersatōe crīe non 25 26
notatus. vn̄ histrionibus τ huiusmodi non
dꝫ dari de ɔse. di. 2. pro dilectōne dr̄. Puto
nec maiestati diuine nec euangelice discipli
ne cōgruere tā turpi τ infami cōtagione fe vt pudor et
detur. vn̄ ſm glo. ibidem. nec talibus nec honor etc
cuicunqꝫ infami notorio manifeste danda ē
eucharistia. Si tn̄ reuertantur ad dominuꝫ.
eis communio τ reconciliatio non negatur.
vt ibidem dicitur in. c. se. Non est tamen in
telligendū sic, vt statim debeat ei dari eucha
ristia. sicut fit a multis τ male. sꝫ propter re
uerentiam sacri debet differri vsqꝫ post per
actam penitentiam quam publice debet fa
cere nisi articulus necessitatis vel pietatis
aliqn̄ in casu aliter fieri persuadeat.

¶ Utrum sit danda. eucharistia suspenden 26 27
dis vel decapitandis pro suis maleficijs. ℞.
ꝙ sic. si peniteant τ pure confiteantur. vel
cupiant confiteri si possent. quia nec eucha
ristia nec sepultura est eis deneganda: τ mis
sa pro eis potest celebrari τ oblationes of
ferri. 26. q. 7. c. i. τ vltimo. τ distin. 50. peni
tentes. τ. 13. q. 2. pro obeuntibus. immo ho
die in cle. prima de pe. τ re. precipitur of-
ficialibus ꝙ eis administrare permittant si
petunt.

28 27 Quid de excõicat.iterdictis.scismaticis τ huiusmõi. R.q̄ nullomõ dʒ eis dari. Ad dit corpe mundus.s.ab ea imundicia q̄ tolli põt.aliter ñ tollendo ſm Aureo.vbi.s̄.pec cat grauit cũ tali imundicia sumẽdo eucha ristiã. Sed immũdicia que tolli ñ põt.puta lepra fluxus sanguinis:vel seminis τ alia i firmitas nõ ipedit sũptionẽ eucharistie.sed bñ celebratõnem misse ſm q̄ dictum est.s̄. Corpore viciatus.

29 28 Utrũ nocturna polutio ipediat sũptiõem huius sacri. R.vt colligo ex.s. Bo.in.4.di. 12.τ Aureo.vbi.s̄.τ ẽ cõis opio.q̄ aut polu tio ꝓuenit ex cã peccati mortal' certa vel ꝓ babili.puta ex crapula.vel morosa cogita tõne τ huiusmodi.τ sic necessario tenet ab stinere.alr peccaret mortaliter vt colligitur in.c.nõ est.6.di.τ ẽ.ar.in.c.quisquis.14.q. i.qꝛ lʒ ipsa polutio ſm se nõ possit eẽ pecca tũ mortale.hʒ tñ peccatũ mortale annexũ rõe sue cãe. Jstud ego limito verũ:nisi prius q̄ sumat aut celebret cõteratur de peccato. τ ꝯfiteat:qꝛ si conteritur τ ꝯfessus ẽ de pec cato.τ necessitas:vel scandalũ cogat ad ce lebrandũ.vel sumẽdũ nõ peccabit. Sine ne cessitate tñ nõ credo ẽt confessus possit sine peccato sumere.vel celebrare.sed bene sine mortali peccato ſm Jo. de saxo. i sũma τ Pe.de pal'.in.4. Aut polutio ꝓuenit a cã q̄ ẽ peccatũ veniale tñ ꝓbabiliter:τ sic nõ im pedit necessario.sed de cõgruo .nisi potior cã vrgeat ſm Ricar.in.4.τ ſm Tho.in.3.p q.80.peccat tñ vẽialiter si sine cã necessaria cõicet vel celebret:nisi i duobus casibus ſʒ ꝑdictũ Jo. Primus qñ ẽ dies festus i quo ẽ ꝯsuetũ cõicare. Secũdus qñ imineret scã dalũ nisi celebraret puta.qꝛ alius nõ est:vel est ꝑlatus q ꝯsueuit celebrare τ huiusmodi. Similiter dico de illa q̄ ꝓuenit ex illusione diabolica.τ hoc pp duo. Primũ pp imun diciã corporis. Secundũ ꝓpter euagatõeʒ mentis siue ineptitudinẽ. Jdẽ dic qñ ꝓueit ex cã que nullũ ẽ peccatũ q̄ de congruo dʒ abstinere. Jn hoc casu sanctus Bo. vbi.s̄. τ bñ distinguit dicens q̄ aut sentit inquina tionẽ illã inclinasse multũ aiam:τ sic ꝯsulẽ dũ ẽ q̄ faciat reuerentiã sacro τ abstineãt. Si ãt sentiat magis expeditã naturã τ vlte rius deuotio vel solẽnitas vel aliud quod multũ recõpenset.puta.caritas alterius q coger et celebrare in mortali .vel cõpassio aiarum τ huiusmodi ad sumendũ.vel cele brãdũ trahat:tũc arbitror dicit ipsũ sine re morsu ꝯscie accedere posse. Aut polutio ꝓ uenit ex diabolica tẽptatõe.vt puta qñ cum maiori deuotõe disponit celebrare:aut rõe solẽnitatis τ huiusmodi cicius polluit.sic ꝺ illo legit in collatõibus pr̃m qui sp hãc pa tiebat infestis qñ erat cõicaturus.cui decre tũ fuit vt semper cõicaret.τ sic cessauit talis illusio:τ sic non dʒ abstinere. Ros. coica F.9.5.

Sed p quãtũ tp̄s dʒ abstinet. R.q̄ p.24. horas ſm Alb.τ S.Tho. Sed Pe.ꝺ pal. limitat vex cũ accidit circa mediã noctẽ.sʒ si ante mediã.noctẽ accideret abstinere non tenet nisi qñ ꝓuenit ex cã mortalis peccati. 30

Quid de coitu coniugali. R.credo distin guẽ fore vt de polutõe nocturna:nisi q̄ pt esse q̄ exigẽs peccaret mortalr τ tñ reddẽs inuitus ñ peccaret:τ sic solũ in exigẽte cad ret ꝓhibitio nõ in reddẽte.τ.c.ois hõ de ꝯ se.di.2.τ.33.q.4.sciat.dʒ intelligi de ꝯsilio incoitu in quo nõ ẽ pctũ.vel saltẽ solũ vẽia le. Credo tñ q̄ exigẽs nõ digne suscipiat:sʒ p.24.horas ad minus dʒ abstinet de bono ꝯsilio nõ de pcepto.vt nõ.in glo.i.ꝺ.c.ois. τ sequit Pe.de pal.τ Tho.i.3.pte.q.80. 31 Ros. coica. 9.8. Nou. c. 2 n. 51.

Utrũ menstruata vel mlr post partũ ime diate dʒ abstinere. R.q̄ nõ de necessitate.si tñ ex reuerẽtia abstinet nõ peccat di.5.c.ad eius.τ de puri.post par.c.vno:dũmõ cõicʒ ſm instõnem ecclie i.c.ois de pe.τ re. 32

Utrũ sonniũ hõicidij.vl' alterius peccati mortalis ipediat sũptõem huiusmodi sacri R.q̄ huiusmodi sõnia nõ inducũt polutõʒ corporis:nec tantã distractiõem mentis sicut sõ niũ fornicationis pp intẽsionẽ delectatõis. τ iõ nõ ipedit. Si tñ sõniũ homicidij ꝓueni at ex cã q̄ est mortale pctũ.ipedit sũptõnem sacri rõe sue cãe ſm sctũ Tho.in.3.p.q.80. Jntellige nisi prius conterat τ confiteatur. 33

Tertiodecimo dicit a ministro ydoneo.s. sacerdote de ꝯse.di.2.ꝑuenit.nã nullus tan gere dʒ ẽt diacon' nisi i necẽitate:vt si cãu ca deret i terrã vel aliquo alio cãu.93.di. dia cones. Uerũ ẽ q̄ diaconus cũ ꝑsbr ẽ fessus vel alias ipotens τ necessitas cogit de iussu ꝑsbri põt dispẽsare:vel ẽt sine iussu qñ iuss' expectari ñ põt.vt nõ. Hug.i.ꝺ.c.diaconos aliq ẽt tenẽt.vt nõ. Pa.i.c.quãto de ꝯsue.q̄ ẽt laicus põt administrare tpe necessitatis arti culi mort qñ nec sacerdos vel diaconus ad est.alli.§.vex.22.di. Jtẽ alij tenẽt q̄ i tali ne cessitate mort:lʒ p se eucharistiã assumere. Nec obstat.c.fi.24.q.i.qꝛ loquit de hẽticis a qbus ñ lʒ accipere.sʒ tñ Pa.lʒ ꝯriũ.s.q̄ ñ lʒ nisi sacerdoti admĩstrare.τ credo sit secu rior opio.qꝛ i tali necessitate ꝯstituto dr:cre de τ manducasti. 34

Sʒ an õbeat a.ꝓprio sacerdote solũ sũmi 35

R.q pōt sumi a pprio epō t archipsb: ō.de offō archipsbri.c.3. t a pprio sacerdote: t ab hñte lniam ab eis. caueat religiosus. qr si ministrat excōicationē incurrit. vt dicit. j. Excōicatio.5.casu.12.

36 ¶ Quartodecio dicit tpre debito: qr q̄ ad celebratōz misse reqrit dies: t nō nox. vt. j. Missa.§.41. Quo vō ad alios cōicare volētes nō inuen. qui possit oi hora recipi: dūmō sint ieiuni vex ē q mane dici ē ɔgruentior hora. Itē q nō omittat qn sumat saltē semel i āno i pasca. qr ad h tnr glibet fidel postq̄ ad ānos discretiōis puenit: nisi ex aliq̄ rōnabili cā ad tps ō ɔsilio pprij ɔfessoris duxerit abstinēdū. vt i.d. c. oīs: alr peccat mortalr. Nō āt gdā voluerunt itelligere pcise ō die pasce nō bñ senserunt. Vñ papa Eugenius ōclarauit ad remouēdas ābiguitates q suf ficit q suscipiat i die iouis scā t vlterius vsq ad dñicā post pasca imediate sequētē inclusiue qn magis sue deuotōi videbit expedire t sic satisfacit pcepto t credo q magis artat q̄ ad pueros sb pēa mortal pcti hñtes curā puerorum. vt ad h sacrm eos iducāt tpre pasce q̄s ipe cū ignorātia eos excuset saltez vsq ad tpra.13. ānor l'circa. Itē tpre debito.s. vt solū semel i die cōicet fm. S. Tho.i 4. di.12. ar.ō ɔse.di.1. sufficit. Pluries āt nō lz: nisi vt. dē. j. ō sacerdote i titlo. Missa.§. 45. Itē dic tpre debito. vt.s. nō vadat statim ad sumen postq̄ ɔfessus q i illis sunt pctā t magnis: sed dz pluries ɔfiteri prius et orōni bus t ieiunijs se odoriferū reddē. ar. ō pe. di.1. nō sufficit. t.c. in actione.

37 ¶ Sz qd vr rōabilis cā abstinēdi cū qs dicit se odiū hre ɔ aliquē. R.q ñ nec aliud pctū mortale qr tnr desistere t pteri t ɔfiteri t cōicare: alr nō cōicās saltē semel i āno excōicāduē ē. ō ɔse.di.2. si qs itrat. t.d.c.oīs

38 ¶ Utrz liceat quottidie sumē. R.fz S.Bo. i.4.di.12.q q̄tum est ex parte scri cs virtus est hominibus salutaris: vtile est hominibus ipz q̄tidie suscipe. Facit.c. si q̄ncūq̄ de ɔse.di.2. sz ex pte sumētis i q̄ reqrit vt cū magna dūotōe t reuerētia ad h sacrm accedat aliqñ exped t q̄ tidie sumē: t laudabilr qñ quotidie se prepatū inēit t hoc voluit dicere Aug.ō ɔse.di.2.c.ñ ist. Sic viue inqt vt merearis quottidie accipe. Sz qr multociēs i pluribus hoibus hō dūotōis ipedimēta occurrūt pp idispositionē corpis. l'aie nō ē vtile oibus ad h sacrm quottidie accedē: sz tūt qñ se prepatū inēit qr maiorē efficaciā recipit hō i vna missa l'mādūcatōe cū bona pparatōe q̄ i mult̄ si se nō pparat diligēt. Et

iō si qs cognoscat expimētalr q ex frequēti sūptōe hō sacri feruor caritatis augeatur i eo: t reuerētia ad sacrm ñ minuit quottidie dz cōicare: l'saltē frequēt. S. āt sētat p multā frequētatiōnē q reuerētia minui t feruor ñ crescit dz iterdū abstinere. vt postea cū maiori reuerētia t deuotōe accedat.

¶ Quitodecio dicit recta itētōe. s. vt p ipm vniamur xpo p caritat amorē: t muniamur ɔ diaboli temptationes. 39

¶ Utrz debeat dari ad accipien aliqd expimētū. R.q nō.2.q.5.cē saluisti. t de pur.ca. ex tuar. Nec ob.c.sepe ɔtigit.2.q.5. qr illō abrogatū ē: vñ nec pp purgatōez ifamie vel pp aliud tpale dz dari l'sumi. 40

¶ Addo.16.i sūptōe fm Durañ. vt. s. sumat discrete t leniter dētibus anterioribus terat t lingua moliat ne aliq̄ ps ei dētibus inhereat. 41

¶ Addo t.17. fm eūdē. Durañ.s. vt nō stati post cōionē expuat pp reuerētiā sacri: ne si aliqua ps sacri ihesisset dētibus expui ɔtigēt. Itē vt nō stati vadat ad māducādū aliū cibū. Vñ dz cē aliq̄ mora t tanta q ille spēs sint ɔsūpte. l'saltē pp reuerētiam sacri. Vñ dz saltē aliqs orōnes puatas dicere añq̄ aliquē cibū sumat: reqrit tñ tale spaciū sicut dr i.c.tribus. de ɔse.di.2. qr illud abrogatū ē. 42

¶ Quid si euomat. R.q si p ebrietatē l'vo racitatē euomerit. laicus.40. dies dz penitere.c. si qs p ebrietatē. de ɔse.di.2. clerici l'religiosi p.70. Epi vō.p.90. Si vō p ifirmitatē euomerit. p.70. dies penitere dz.d.c. si qs per ebrietatē. 43

¶ Utrz actus ɔiugal sit, phibitus post cōionē. R.q nō q̄ ad reddētē qr tenetur ad hoc: sz quo ad exigētē ē phibitū eodē die: nō tamē peccat mortaliter si exigit. sed solum venialiter fm Alb. 44

Eucharistia iiij.

Circa efficaciā sacri huius quero qs sit eius effectus. R. fm. S. Bo. in.4. di.12. t cōiter alios q primo ɔfert gratia cū virtute caritat. Qēm.n. effectum quē facit cibus t potus quātū ad vitā corporalē facit hoc sacrm ad vitā spūalē. Jo.6. Caro mea vere ē cibus. Vñ reficit spūalr qd sine grā cē nō pōt. t cōfert grā cū virtute caritat: qr iste panis ñ ē simplr panis. sed cōiunctus cū diuinitate: t iō ē sicut carbo igni vnitus. Et amor ñ ē ociosus. Jō p hoc sacrm q̄tū ē de sui virtute: nō tñ hitus grē t virtutis cōfert. sed etiā excitat in actū. Et iō aia spūalr reficit. t per hoc delectat. t quodāmō inebriatur a dulcedine bōitat dīne. Scdo virtutes augent

sicut per cibū corpus augmētat. Tertio pctā venalia remittūt sicut p cibū corpus restaurat qd quotidie depdit. Un remittunt pctā veialia q minuūt caritatē: et plura et paucio ra sz q hō magis vl min' se dispōit. Quanto remittit et mortale. qn exns i mortali nō hz psciam ipius nec affectū. Un reuerēter accedēs q3uis antea de eo nō fuerit ptritus. psequit grām caritatis: q ptritionē pficit et rmissionē pcti. ymo nedū valet sumēti: sz et offerēti. et illis p qbus offert ad remissionē pene debite: suis pctis: scdm deuotionē maiorē vl minorē. Aduerte tn hic scdm Pe. i. 4. di. 9. q si qs fecit debitā diligētiā q3uis sit i mortali ignorās nō peccat sz meret: et ei valz ad remissionē pctōrum. Si vō fecit diligētiā non debitā sz scdm suā fragilitatē quātū potuit sic n meret nec et peccat. Si āt nō adhibuit diligentiā possibilē hūane fragilitati sz fuit negligēs i discutiēdo: et sic peccat mortalr sumēdo si ē i mortali q3uis ignorās. Quod limittat Ricar. i. 4. di. 9. qn si adhibuisset diligētiā scdm hūanā fragilitatē pcti mortalis recordatus fuisset. Quito pseruat hō a pctis qr spūalr roborat. Un Inno. igt. Eucharistia libat a. malo pseruat i bono: delet venialia: et cauet mortalia huius etiam virtute sacri virtutes augen. et oium grārum fructus exuberat.

1 Utrum i oibus hēat efficatiā suā. R. q non sz 03. Primo istū cibū ab alijs discernere per fidē. Scdo hospitiū ppare p sui pbationez Tertio i hospitio pparato recipe cū honore et deuotōe: primū et scdm nō pric. co. i. u. n̄ diuidicās. et pbet āt. Et qr multi hoc nō faciunt iō ibeciles ifirmi et dormiūt multi.

2 Utrū icurrat culpā mortalē q nō recipit effectū huius sacri. R. scds Bo. i. 4. di. 12. q lz vir iustus ex quadā corruptōe vl distractōe nō pparādo se debite nullā vl modicā reportet efficaciā nō tn icurrit culpā mortalē. Secus āt de illo q nō suscipit effectū hui' sacri qr idigne accedit. s. existens in mortali et huiusmodi. qr sic mortalr peccat.

3 Utrū istō sacrm hēat efficaciā i aliquo q ē in pctō mortali. R. scds Bo. vbi. s. q lz nō sit artāda dei largitas qn aliqn faciat et possit facere ois culpe rmissiōez: tn sz scdm cōē et generalē rōnem istitutionis huius sacri. qr sic datū ē i cibum ill' q sūt de corpe mistico xpi. et oēs tales habent caritatem. Ideo nō habet efficatiam in eo q ē i pctō mortali sz in solis iustis.

4 Utrū venialia pctā impediāt effectum huius sacri. R. scdm Tho. in. 3. q. 79. q nō loquēdo de venialibus put sūt pterita. Sz put sūt in actu nō impediūt ex toto sz i pte. Nam sicut dictū ē effectus hui' sacri ē nō solū adeptio habitualis grē et caritatis: sz et quedā refectio actualis spūalis dulcedinis que quidez ipedit si aliqs accedat ad hoc sacrm mente distracta per pctā venialia: nō āt totalr augmentū spūalis grē et caritatis.

Utrū hēat maiorē efficaciā in sumptōne plurū hostiarū simul quā i vna. R. scdm Tho. vbi. s. q nō: qr lz sacerdos in vna missa psecret plures hostias: nō tn multiplicatur effectus huius sacri. qr nō ē nisi vnū: nec ē plus virtutis i multis hostijs psecratis q3 in vna cū sub oibus et vna sit totus xps. Iō sumēs plures hostias simul nō pcipit maiorē effectū. In pluribus vō missis multiplicat sacrificiū oblatō: et iō multiplicatur effectus sacri.

Eunuchus an possit ordinari. vide s. Corpore viciatus. §. 1.

Un debeat portare puluerem. R. q non ss. di. eunuchus.

Exactio nō ē vbi qs sponte soluit. vide glo. et car. i cle. pnūti de cēsibus. et ibi dicit Pau. q exigere et extorqre dicit violētiam vt. ff. de le. 3. l. fideicōmissa. §. si rē suā. Dicit tn q si pcessit extorsio lz sequat voluntaria solutio q satis ē exactio. facti sic qd nō. hosti. i. c. preterea de iure patro. et de penis. c. cōstituimus. Exactio aliqn dr talia. de qua hēs j. Talia.

Exaltacio filia supbie. vide j. Supbia. §. 2.

Examinatio q dz fieri i ordinādis vide. j. Ordo. 7. et in cōfirmādis. vide. s. Confirmatio.

Excepta itelligit i gñali sermōe psona loqns de iure iur. c. petitio. et glo. cū allegatis.

Exceptio firmat regulā. vide. s. Alienatio. §. 10.

Excommunicatio j. sñia seu iudicium

qd ē. R. Pa. sup Rica. eiusdē. Excōicatio ē cēsura a canone vl a iudice ecclesiastico plata priuās comunione sacrorū et qnq3 hoīnū. Fac ad hoc. xi. q. 3. c. audi.

Quotuplex ē excōicatō. R. q duplex vna dr maior et hec priuat a sacris: et cōsortio hoīnuz. et ab ingressu ecclie et multis alijs de quibus nō. in. c. a nobis el. 2. et c. si vere.

que āt drīa sit īter excom. maiorē et ana-
thema. vid ī Ros. exco. § 5. 1.

eo.ti.li.q.3. i multis.c. Et hec dr anathema. vt.11.q.3.§.euidenter. Alia dicitur minor et hec seperat a sacramentis tantum. vt in.d. §.euidenter. Intellige percipiendis nō mi nistrandis.c.si celebrat de cle.exco.mi. Etiam ab electione passiua. vnde reddit ipsum excōicatum inhabilem ad quodcunqȝ beneficium ecclesiasticum consequendum. vt nō.in.c.si celebrat de cle.exco.ministrā. vnde dicit Inno.ibidem q̄ nec dignitatē ali quam consequi potest nisi prius absoluat: etiā si eligentes hoc ignorant. vt tenet glo. ibidem et cōiter doc.

2 ¶ Quot modis infligitur excōicatio. R̸. q̄ tam maior q̄ȝ minor infligitur duobus modis. Aliquando a iure cōmuni seu municipali vel statuto et hec dicitur excōmunicatō a iure de qua.ī.excōicatio.5.et.6.et.7. Aliquando infligitur a iudice potestatem habētē. Et hec dicitur ab homine vel a iudice: de quibus dicitur. et nō.in.c.nuper.eo.ti.

3 ¶ Quis pōt excōicare. R̸. q̄ excōicare ex cōicatione maiori proprie spectat ad offiñ episcopale. vt patet in.c.corripiantur.24.q. 3. quia dicitur Sacro episcopi in.c. visis 16.q.2. Item secundum glo.in.c.nemo episcopus.2.q.1.et in.c.cum in cunctis de elec. de iure cōmuni possūt omnes ecclesiarū prelati. vt in.c.cum ab ecclesiarum de officio ordi. vbi de hoc plene nō. et voco prelatum et iudicem ordinarium super plebē suam hic quemcunqȝ secundum glo. in.d.c.cum ab ecclesiarum qui preficitur collegio vel vniuersitati ecclesiastice ab eo qui habet administrationē cum iurisdictiōe. vt puta ab episcopo vel qui est electus a collegio: siue vniuersitatē licet subsit alteri. puta episcopo. vt extra de elec.c.1.93.di.legimus. et hoc verum nisi episcopi prescripsissent ne possent excomunicare: vel nisi vellent excomunicare cum illa solemnitate de qua in.c.debent.11. q.3. scilicet cum.12. sacerdotibus circumstantibus habentibus candelas accensas in manibus: quia solum episcopi tali modo excomunicare. possunt. Possunt etiam excomunicare illi quibus ex consuetudine. vel indulgētia cōpetit vt capitulum. vt d̄ rescrip.ex parte decani. Hosti. etiam vult q̄ in notorijs q̄ non indigent indagine iudiciali possunt excomunicare etiam sacerdotes parrochiales premissa tamen monitione: quod possȝ tollerari vbi ex consuetudine haberent: vel episcopi prohibitio non obstaret. alias nō nec.c.cum inhibitio de clan. dispon. qd allegat hosti. probat hoc potest etiam dici

Dehoc hr̄ ī glosa.c. nēo eps. 2. q. 1. augit. § 29. ✓ vtr laycus possit excoi. vide Asten. li. 7. ti. 4. § vtr laycus

potestas vero ē nom magis generale: et plurēs habent vt vniuersitas maior et scolarium collegiū dr cū sit habēt. sic dicēm q sit collegium

q̄ qui potest facere statutū potest excomunicare intelligo in ecclesiasticis etiam si nō sit sacerdos. Excomunicatione minori potest excomunicari quis siue simpliciter. de pe.di.1.in actione: siue ad tempus.56. tanta. et ab illis qui possunt excomunicare maiori. vt in dicto. capitulo cum ab ecclesiarum nota. Ros. excom. § 5.

¶ Utrum prelati excōicati interdicti suspensi a iurisdictiōne intrusi et huiusmodi possint excomunicare. R̸. q̄ non.24.q.1. audiuimus c.quia de cōces. pre. cum similibus. et qui non seruauit interdictum. c. si. de conces. preben. de quo tamen dic. vt infra excomunicatio.3.§.2. 4

¶ Utrum ille prelatus qui tantum habet tēporalem iurisditionem possit excomunicare. R̸. q̄ ñ argumēto. de officio ordi.c. dilectus. 5

¶ Utrum sola consuetudo reddat aliquem excomunicatum. R̸. secundum hostien. q̄ sic quando est approbata per Papam vel per alium prelatum quo ad suos subditos: quia perinde est ac si esset statutum: alias ñ q̄ȝtumcunqȝ sit longa. Ros. 7. § 10. 6

¶ Qui possunt excōicari. R̸. q̄ vniuersitas et collegiū ꝓhibent excōicari ne ꝯtingat innoxios ligari. c. romana. §. in vniuersitatē d̄ sen. exco. li. 6. Si tñ excōicaretur teneret sententia. vt ibidem notat glo. Asten. li. 7. ti. 6. § vtr. 7

¶ Utrū excōicatus possit excōicari. R̸. q̄ sic et pro eadē cā: et ꝓ diuersis: et ab eodē iudice: et a diuersis. c. engeltrudā. 3. q. 4. c. excellentissimus. 11. q. 3. et de hoc vide glo. in. c. officij. eo. ti. Asten li. 7. ti. 6. § vtr. excoit. 8

¶ Utrū eps vel alius prelatus possit excōicare nō suū subditū. R̸. sm cōiter doc. q̄ non. dūmō rōne delicti vel ꝯtractus seu rei de qua agit nō sit effectus de eius iurisdictiōe. vt nō in.c.1. de priui. li. 6. imo plus dico q̄ ꝓprius platus nō pōt ratā hr̄e sm Inno. et alios in c. prudentiā de offō dele. et si sit lata in eius territorio: q2 qd̄ nullū fuit nō pōt ratificari: et excōicatio aut est nulla aut statim ligat. vt nō. in. c. pastoralis de appel. nisi ferat sub ꝯditione. ī. exco 2°. § 5. 9

¶ Qui ligatur sententijs excōicationis quorūcūqȝ prelatorū. platis p modū statuti. R̸. vt colligo ex Pa. in. c. a nobis el. 1. d̄ sē. exco. et Be. i. d̄. c. vt aiar. et distingo sic q̄ aut fit ꝯ statutū ab existentibus i territorio statuētis siue sint subditi siue forēses et sciūt statutū et sic sūt excōicati. Ita tenet Inno. vt refert Pa. i. d̄. c. a nob: verum qñ statutū ē aptū ꝯprēdere 10

vtr laycus possit excoicare vide Asten. li. 7. ti. 4. § vtr laycus

Ros. exco. § 5. vide oio

1. ensis.

platus sunt 3

Ros. § 5

ꝓuilegiū

Inuestigatiōe

sic exp ... iuri ... ūiu̇sitas

Asten li. 7. ti. 2. cū ig ... ca

Sil. § 5 ... vide oio

Ros. 7. § 97.

Ros. excoicat. § 8. vid. oio

Ros. exco 7. i fin

... dum sit d ... sus fuit fecerit excoīs sit d. c. a nobis.

qꝛ ip̄e cau̅ pu̅ qꝛ te. ꝯpare corā eo ut. ȝ. et nō fac̄
ȝ uidet̄. s. nō ꝯpē. u. .. facē dbebat. i. ista ꝯtumacia
pastoris uidet̄ facta i loco ꝙ dbebat ꝯpē: Aliud ex̄
udat. q pena excōis oēs clicos i ter ex̄ ꝓuinciali

tam subditos q̄ȝ nō subditos. Si vero sunt ignorātes sic nō ligant: nisi ignorātia sit crassa vel suppina. Si vō sit ꝯ statuti extra diocesim statuēns sic nō ligātur forēses. Subditi vō statuentis ligātur in quatuor casibus. Primo si statutū agit originare cām in territorio ex facto negatiuo cōmisso in limitib⁹ alteri⁹ territorij. Exēplū puta statuto caueť. ꝙ quicūqȝ fecerit vbicūqȝ furtū nisi .j. mensez a die cōmissi crīs cōpareat corā iudice delicti. vel corā nobis sit excōicatus iste faciens furtū ligať nō rōe furti nō fiendi: qꝛ ē factuȝ negatiuū in territorio alieno: sȝ ex ea parte qꝛ nō cōparuit: qḋ cōparere ē factū affirmatiū ꝯtriū faciēdū in limitibus territorij statuētis. Rō qꝛ p edictū ad hoc potuit artari. vt i c. ex tue de cle. nō resi. facit qḋ nō. de rapto. c. pe. ꝛ. c. romana. §. ꝯhentes de fo. cōpe. li. 6. Secūdo ligant qn̄ statutū principaliter ꝯcernit rē subiectā statuēns. puta. Eps excōicat p statutū clericos nō residētes ligant clerici ēt extra diocesiȝ residētes: rōne rei qua subiecti sūt epo q̄ sita ē in eius diocesi de foro cōpe. c. fi. ēt si psona sit ex̄ diocesim vt p bat in. d. §. ꝯhentes. ꝛ p hoc qḋ hic sequit. Tertio vbi qs teneť ad aliqḋ faciendū. ꝛ illud nō facit factū vr̄. vbi illud facere dēbat: vt. ff. de re. iur. l. q nō facit. ꝛ de vsu. c. i. li. 6. ꝛ qḋ nō. glo. magna in c. i. vt lite. nō cōte. Quarto ligant. qn̄ factū ē principiatū in territorio lȝ sit cōpletū alibi. facit qḋ nō. Joh. an. in. c. i. de priui. li. 6. de sagitāte i loco nō exēpto cū ipse sit exēptus. vt efficiaď subdit⁹ vtriusqȝ iudicis. ꝛ p hoc pȝ ꝙ religiosus faciens ꝯ statutū qḋ excōicat quēcūqȝ q assentit plationi extra ordinē nisi prius restitutus libꝛis ē excōicatus si assentit: qꝛ origiatio facti fit i subiectōe plati statuētꝭ lȝ efficiaď exēptus ab eo post p̄stitū ꝯsensū. ꝛ sic determināt dn̄i de rota p nō. p Inno. in. c. ꝑterea requisiuimus de appel. de illo q excōicauit si

capl'o. i diocesi tali: q nō iterfu̅ ꝛ si sit ꝛ alia lig
Vel appellauit ... ad eligendū exco
sit fca ab excōicato: Alij dīt ut post ... ad ꝯsum
excōit̄ ... elegit: ꝛ sic electio nō sit fca ab excōicato

tione pueniens añq̄ȝ recederet: vel nisi ad requisitōem huius iudex ,ppriꝰ sub quo degit ipm citaret/ put mr̄ reqsiuis vt iret ad respondēdū: qꝛ si non faceret posset excōicari. Aut ,pfert spāliter ,pp̄ iā culpa: ꝛ sic ligat subditū q [illegible]ūt extra territoriū ꝛ ibi existentem. [illegible] no ꝙ cū corā vtroqȝ ordinario possit ꝯ[illegible] de foro cōpe. c. fi. Ergo pōt cogi p ordinariū ad cōparēdū: ꝛ si nō cōparet excōicari pōt. Et lȝ nuncius exequaď citatōem ex territoriū ,ppriū: tn̄ citatio decerniť facta in ,pprio territorio ipsius iudicis quo ad oēs effectus: nisi añ talē. citatōnem alibi caperet domiciliū qꝛ tūc nō posset citari nec ꝯseqnter excōicari tāq̄ȝ ꝯtumax fm̄ cōem opinionez lȝ Pau. in cle. pastoral de re iudica. teneat ꝙ ēt subditus ex̄ territoriū citari non possit. Aut sn̄ia ,pferť generalr̄ vel spāliter ,p culpa futura: ꝛ sic eqꝑaď statuto quo ad subditos solūmō in hoc: vt nō liget ignorātes nec ex̄ territoriū delinquētes. Quo vō ad forenses postea delinquētes/ nullo mō cōparaď statuto nec ligaď: qꝛ cū sumat sn̄ia vires incōtinēti ꝯ quos ,pferť sic nō pōt cōphēdere nisi subditos fm̄ cōiter legistas i. l. cūctos populos. C. de sū. tri. Et aduerte ꝙ ista sn̄ia ,p futuris culpis nō pōt ferri nisi mōra i exhibēda satisfactōe. vel culpa seu offensa pcesserit aut alia rōnabilis cā que i psis senētijs exprimenda ē. vt in. c. romana. §. caueāt. co. ti. li. 6. si tn̄ feraď tȝ: lȝ sit iniusta vt ibidē tȝ Ge.

Q̄ꝛ Archieps in diocesi sui suffraganei delinquēs ligeť statuto epi excōicātis tales delinquētes: ꝛ sil'r eps q fecit statutū si faceret ꝯ. R. ꝙ diuersa sunt opinio. vt pȝ p Archi. ꝛ Ge. in. d. c. vt animarū. tamen mihi placet opinio Jo. de ligna. in tractatu de censura ecclesiastica q̄ aut statutum dicit ꝙ quilibet exercens iurisdictionem in tali loco ꝛ tempore vel celebrans in pontificalibus sit excōicatus: ꝛ tunc faciētes ꝯtrium non ligantur si sit episcopus vt eps: ꝛ Archiepiscopus

iam subditos q̄ȝ nõ subditos. Si vero sunt ignorãtes sic nõ ligant: nisi ignorãtia sit crassa vel supina. Si võ fit ꝯ statutũ extra diocesim statuẽtis sic nõ ligãtur forẽses. Subditi võ statuentis ligãtur in quatuor casibus.

Ros. 7. § 3

Primo si statutũ agit originare cãm in territorio ex cõ negatiuo cõmisso in limitib⁹ alteri⁹ territorij. Exẽplũ puta statuto cauet. q quicũq̄ȝ fecerit vbicũq̄ȝ furtũ nisi .j. mensē a die cõmissi criĩs cõpareat corã iudice delicti. vel corã nobis sit excõicatus iste faciens furtũ ligat nõ rõe furti nõ fiendi: q̄r ẽ factũ negatiuũ in territorio alieno: sȝ ex ea parte q̄r nõ cõparuit: qd cõparere ẽ factũ affirmatiũ ꝯriũ faciẽdũ in limitibus territorij statuẽtis. Rõ q̄r p edictũ ad hoc potuit artari. vt i c. ex me de cle. nõ resi. facit qd nõ. de rapto. c. pe. ⁊ c. romana. §. ꝯtentes de fo. cõpe. li. 6.

vide dio Hau. c. 27. n. 6.

Secũdo ligant qñ statutũ principaliter ꝯcernit rẽ subiectã statuẽtis. puta. Eps excõicat p statutũ clericos nõ residẽtes ligant clerici ẽt extra diocesiȝ residẽtes. rõne rei qua subiecti sũt epo q̄ sita ẽ in eius diocesi de foro cõpe. c. fi. ẽt si psona sit ex diocesim vt pbat in. d. §. ꝯtentes. ⁊ p hoc qd hic sequitur. Tertio vbi qs tenet ad aliqd faciendũ. ⁊ illud nõ facit factũ vr. vbi illud facere debat: vt. ff. de re. iur. l. q nõ facit. ⁊ de vsu. c. i. li. 6. ⁊ qd nõ. glo. magna in c. i. vt lite. nõ cõte. Quarto ligant qñ factũ ẽ principiatũ in territorio lȝ sit cõpletũ alibi. facit qd nõ. Joh. an. in. c. i. de priui. li. 6. de sagitãte i loco nõ exẽpto cũ ipse sit exẽptus. vt efficiat subdit⁹ vtriusq̄ȝ iudicis. ⁊ p hoc pȝ q religiosus faciens ꝯ statutũ qd excõicat quẽcũq̄ȝ q assentit plationi extra ordinẽ nisi prius restitutus libris ẽ excõicatus si assentit: q̄r origiatio facti fit i subiectiõe plati statuẽtis, lȝ efficiat exẽptus ab eo post pstitũ ꝯsensũ. ⁊ sic determinãt dñi de rota p nõ. p Inno. in. c. pterea. requisitĩ sũmus de appel. de illo q excõicauit si elegerit. Et iõ limita tex. d. c. vt aiarũ q statuto nõ ligant ex territoriũ delinquẽtes: qñ deliquẽs ⁊ res circa quã delinquit. ⁊ ẽt ipȝ delictũ sunt totaliter extra puinciã seu territorium statuentis. Ros. 7.

Qui ligant qñ sñia pfertur nõ p viã statuti sed sñie hois. R. fm pa. ⁊ Ge. vbi. s. Aut pfertur generaliter p preterita culpa ⁊ sic ñ ligat eũ q eã cõmisit ex territoriũ sñiantis sed bñ ligat subditũ q eã cõmisit in territorio q̄uis sit ex territoriũ tpe sñie. Sed eũ q nõ ẽ subditus seu de territorio lȝ ibi deliq̄rit siue pferat generaliter siue spẽaliter ꝯ eũ ñ ligat eũ ex territoriũ existentẽ: nisi fuerit citatione puentus añq̄ȝ recederet: vel nisi ad requisitõem iudex pprius sub quo degit ipm citaret/ put mr regestus vt iret ad respondẽdũ: q̄r si non faceret posset excõicari. Aut pfert spãliter pꝑtã culpa ⁊ sic ligat subditũ q deliquit extra territoriũ ⁊ ibi existentem. [illegible] cũ corã vtroq̄ȝ ordinario possit ꝯueniri de foro cõpe. c. fi. Ergo põt cogi p ordinariũ ad cõparẽdũ: ⁊ si nõ cõparet excõicari põt. Et lȝ nuncius exequat citatõem ex territoriũ pprũ: tñ citatio decernit facta in pprio territorio ipsius iudicis quo ad oẽs effectus: nisi añ talẽ citatõnem alibi caperet domiciliũ q̄r tũc nõ posset citari nec ꝯsequẽt excõicari tãq̄ȝ ꝯtumax fm cõem opinionẽ lȝ Pau. in cle. pastoral de re iudica. teneat q ẽt subditus ex territoriũ citari non possit.

Aut sñia pfert generalr vel spãliter p culpa futura: ⁊ sic eqperat statuto quo ad subditos solũmõ in hoc: vt nõ liget ignorãtes nec ex territoriũ delinquẽtes. Quo võ ad forenses postea delinquẽtes nullo mõ cõparat statuto nec ligant: q̄r cũ sumat sñia vires incõtinẽti ꝯ quos pfert sic nõ põt cõphẽdere nisi subditos fm cõiter legistas i. l. cũctos populos. C. de sũ. tri. Et aduerte q ista sñia p futuris culpis nõ põt ferri nisi mõra i exhibẽda satisfactõe. vel cũ culpa seu offẽsa pcesserit: aut alia rõnabilis cã que i pso senẽtijs expmenda ẽ. vt in. c. romana. §. caueãt. co. ti. li. 6. si tñ ferat tȝ: lȝ sit nulla vt ibidẽ lȝ Ge.

Vtrũ Archieps in diocesi sui suffraganei delinquẽs liget statuto epi excõicãtis talr delinquẽtes: ⁊ silr eps q fecit statutũ si facit ꝯ. R. q diuersa fuit opinio. vt pȝ p Archi. ⁊ Ge. in. d. c. vt animarũ. tamen mihi placet opinio Jo. de ligna. in tractatu de censura ecclesiastica q aut statutum dicit q quilibet exercens iurisdictionem in tali loco ⁊ tẽpore vel celebrans in pontificalibus sit excõicatus: ⁊ tunc faciẽtes ꝯtrium non ligãtur q̄r sic episcopus vt eps: ⁊ Archiepiscopus vt Archiepiscopus faciunt contra ⁊ nõ possunt ligari. Et sic intelligit opinionẽ dicentium q non ligantur. Aut dicit statutum q faciens furtum vel aliud maleficiũ sit excõicatus ⁊ sic ligantur: quia non cõmittunt vt eps vel Archiepiscopus sed vt priuatus. ⁊ sic intellige dicentes q ligantur. Destruat ergo statutum si non vult ligari: absolui tamẽ poterit a suo confessore. Ros. 7. § 14.

Quid si Archiepiscopus participat in crimine excõicati ab episcopo suo suffraganeo R. q ligatur sententia iuris: ⁊ erit absoluendus ab episcopo suo suffraganeo. c. nuper

de sen. exco.

14 ¶ Utrum inferiores prelati ab epis hẽant territorium. R. fm Jo. an. in c. cum contingat de fo. cõpe. & sequitur Ge. in d. c. vt animarum q non. Limita nisi essent exempti cũ suis subditis fm Jo. de sancto georgio.

15 ¶ Quomodo ligantur subditi religiosorũ exemptorum ex loca delinquentes. R. Ge. in d. c. vt animarum. q eo modo quo ligãt subditi epõrum ex diocesim. quia subiecte ecclesie sunt eis pro territorio. vt sunt iudices personarum & non loci simpliciter dic vt. j. Sententia. §. 5.

16 ¶ An loca exempta sint de territorio. vide Statutum. §. 2.

17 ¶ Utrum ignorantes ligentur statuto excõicante factum dãnatum puta falsificantem instrumenta. vide. j. excõicatio. 7. cãu. vlt. §. 2.

18 ¶ Utrum excõicatio ex iniusta causa vel falsa liget. R. q nõ quantum ad deum. xi. q. 3. §. ex hijs. sed quo ad ecclesiam si est ab eo q iurisditionem habet super eum sic ligat: sz debet eam reuocare vel absoluere qñ cognoscit errorem suum vel iniusticiam: non obstante contradictione aduersarij. sed caueat iudex ne pretendat errorem vel iniusticiam in preiudicium alterius partis indebite. c. sacro. de sen. exco. Et propterea caueat ille qui se tenet excõicatum iniuste vel ex falsa causa ne excõicationem contẽnat. quia contẽnendo eam peccaret mortaliter & posset excõicari. xi. q. 3. §. cum ergo. nisi in casibus de quibus. j. excõicatio. 3.

19 ¶ Utrum excõicans aliquem cõditionalr. puta si non soluerit titio hinc ad pasca liget eum si non soluit quia non potuit. vide pena. §. 13.

20 ¶ Utrum sñia excõicationis edita in fauorem alicuius liget si ille cuius fauore agit consentit vt nõ faciat qd ei precipitur: puta mãdatur ticio sub excõicationis late sententie pena vt soluat Sempronio centum. j. pasca Sempronius est contentus prorogare terminum vsq3 ad pentecostẽ erit ne excõicatus ticius non soluens. j. pasca. R. q nõ fm Pe. in c. i. de locato. facit. c. preterea de appel. Bar. i. l. i. §. & post operum. ff. de noui. ope. nunt. & Jo. an. in c. quicũq3 de sen. exco. li. 6. Ego addo notabile dictum Bal. in l. maximum vitium. C. de liberis ptis. vbi dicit statuto cauetur q frater excludat sororem a successione patris. Mortuus est pater. filius habet multos creditores q vlt admittere sororem suam ad successionẽ & sic renũtiaui statuto: an creditores possint impedire renuntiationem tãq3 in fraudem creditorum fiat: & determinat q non. Et sic tene etiam de alijs penis. Intellige tamen si consensus prestatur ante cõmissam penã quia post penam inflictam consensus superueniens non tolleret eam. faciunt notata p Bar. in l. i. §. filius. ff. de lega. 3.

21 ¶ Sed pone q prorogato termino ticius non soluit etiam in termino prorogato: erit ne excomunicatus. R. q non si prorogatio sit sine auctoritate iudicis. Secus si fieret cũ auctoritate iudicis prorogantis mandatum qd erat vt solueret in pasca vt soluat in pentecoste sub eadem pena quia sic ligaretur. Aliter non: quia fm Bal. in l. tale pactum. ff. de pactis. excomunicatio non põt nasci ex pacto sed ex sententia.

22 ¶ Quare debet quis excomunicari. R. q solum pro peccato mortali cui est annexa cõtumacia puta. quia monitus nõ vult resipiscere. vt ẽ tex. in c. nẽo episcoporum. xi. q. 3. Nec mirum quia nulla maior pena in ecclesia: vt in c. corripiantur. 24. q. 3. vnde dicit Pa. in c. per venerabilem qui filij sunt legi. q vbicũq3 i iur ecclastico reperitur pẽa mortis pro excomunicatione debet exponi. vt in d. c. per venerabilez probatur. propterea dicit. tex. in c. cũ medicinalis de sen. exco. li. 6. q iudex in ea proferenda debet se ostendere prosequi qd corrigentis est & medentis. h ibi.

Excomunicatio ij.

quomodo debet quis excõicari.

1 ¶ Utrum requiratur monicio precedens. R. q sic triplex: vel vna pro tribus coram personis idoneis facta cũ interuallo dierũ nisi necessitas aliud suadeat. vt nõ glo. in c. Statuimus eo. ti. li. 6. Aliter excomunicans sine monitione per mensem vnum est interdictus ab ingressu ecclesie ipo facto vt in c. sacro eo. ti. nisi sit episcopus vel superior. in c. quia periculosũ eo. ti. li. 6. Aduerte tamen hic q quando prelatus precipit sub excomunicationis late sententie pena subdito ne faciat tale crimen: tunc nõ requiritur alia monitio: sed faciẽs contra statim excomunicatus est cum habeat annexã contumaciam secundum Jo. de ligna. i tractatu de censura.

2 ¶ Utrum debeat proferri in scriptis. R. q sic & causam excomunicationis expresse cõscribere propter quam profert. Et exẽplũ huiusmodi scripture requisitus tenetur tradere infra mẽsem excomunicator: quilibet

aliter per mensem vnum ab ingressu ecclesie et diuinis officijs est suspensus si est inferior Epo. vt in.c.cum medicinalis. eo.ti.li. 6. Similiter in sententia suspensionis et interdicti est seruandum sub eadem pena.vt ibidem.

3 Utrum in hanc penam cadant prelati religiosorum si hoc non seruant. R. Lap. vt refert Ge.in.d.c.cum medicinalis q no.eo q continue habeant monere et corrigere subditos. et sic oporteret semp habere calamum Ego autem credo verum. Primo quando periculum esset in mora vt non posset seruari predicta. qd etiam tenet Jo.an. ibidem. et glo.in ver.temerarius. Secundo quando statuta sui ordinis aliam formam traderent. et illam seruarent lz non istam.qr vt no.in.c.qualiter et quando.el ii° in fi.de accu.ordo iuris non seruat in regularibus. Tertio crederem excusari si ex ignorantia contrafacerent.quia faciliter religiosi ignorant iura.vt in.c.veniens.de simo. Alias non credo excusari. et sic limita Jo.an.ibidem qui tenet q ligantur ista penas si non seruant predicta.

4 Utrum sit certa forma verborum determinata. R. q non:oportet tamen q vtatur talibus verbis que exprimant consensum iudicis de presenti excommunicantis:sicut in simili dicitur de spon.c.si inter virum. et de spon.duo.c. i.ar.a contrario sensu.in.c.audi.ii.q.3. Non autem de preterito vel futuro.Unde si dicat denunciamus talem excommunicatum quem tamen prius non excommunicauit non erit excomunicatus. Similiter si dicat volo sit excomunicatus vnus de istis duobus neuter erit excomunicatus. Et licet quidam dicant q si intentio sit excomunicandi:qualitercumque loquatur erit excomunicatus:non credo:sed tene qd dixi quia in excomunicatione requiritur vltra intentionem expressio certa. qd etiam tenet Hostie. Et facit qd no.in.c. cum desideres eo.ti. et no. Inno.in.c.cum olim el primo.de priuile. Et idem dicendum de absolutione. Ex quibus collige q excomunicandus. Primo debet moneri. Secundo debet subesse causa iusta. Tertio animus bonus iudicis. Quarto verba congrua. Et quinto q proferatur in scriptis. Et sexto q exemplum scripture si requiratur detur infra mensem.

5 Utrum excomunicatio maior possit ferri ad tempus. R. q sic secundum.d.Anto. et etiam eius absolutio:vt recitat Pa.in.c.veniens. el ii° de testi.vbi dicit q pot absolui vt testimonium det: et postea reincidat. sed suspendi non pot:sed oportet q aut totaliter liget. aut totaliter tollatur: secundum glo.in.c.pastoralis. de sen.exco.li.6. Potest bene ferri conditionaliter: et deficiente conditione non ligabit:sed absolutio non pot fieri conditionaliter:qd intellige de conditione propria que suspendit actum.sed de conditione preterita que proprie non est conditio bene potest fieri.vt puta si fecisti sic ego te absoluo sicut dicimus. Si tu non es baptizatus: ego te baptizo.

6 Quid si dicat habeo te pro excomunicato. R. q excomunicatus erit.vt patet per ea que dixi.s. Cliuis.§.i.

7 Ex quibus verbis cognoscitur quomodo excomunicatio sit late sententie vel ferende R. secundum Pa.in.c.si diligenti. de foro compe. q quando profertur sententia in iure respectu preteriti temporis.vt puta excomunicatus sit vel interdictus.tunc ipso iure regulariter ligat.c. cupientes. in.§.ceterum. et ibi tenet glo.in ver.suspensos.de elec.li.6.facit c.2.de testi.coge. et glo.hoc tenet in.c.quicunque. de here.li.6. et glo.in.l.in criminali.C. de iurisdi.om.iudi. Et hoc verum nisi alio iure appareat q sint ferende sententie.vt no. in.c.2.de foro compe.in verbo sit sequestratus. et 30.di.per totum.vbi dicitur anathema sit.s.per sententiam ferendam. Si vero verba non sunt respectu preteriti temporis tunc si sunt declaratoria:sic ipso iure ligant: vt si dicat decernimus excomunicationi subiacere et huiusmodi: vel viribus carere. pro hoc tex.cum glo.in.c.nouit.de hijs que fi.a prela. Si autem verba sunt dispositiua: tunc si sonant in futurum est canon ferende sententie:nisi addatur aliquod verbum qd ostendat q ipso facto. vide bonam glo.in regula in penis li.6. Item tenetur comuniter de hoc verbo subiaceat q sit late sententie licet sonet in futurum. Similiter verbum habeatur.vt no.in.c.vnico.de iniur.li.6. et probatur in.c.si quis suadente.17.q.4. Et sic intellige qd dicitur in rubro.C. comminationes vel epistolas.

8 Utrum cum dicitur.siue a iure.siue ab homine.precipio sub pena excomunicationis. sit lata sententia:ita q contrafaciens incidat ipso facto. R. q non nisi aliud appareat ex coniecturis.ita concludit glo.notabilis que comuniter tenetur in.c. vnico.de sagitta. et in.c.2.de simo. et in.c.2.de matrimo.contra interdic.eccle.contra.Nec approbo distinctionem Host. et Hug.qui volunt q si profertur a iure sit late sententie.allegat.30.di. per totum.sed parum faciunt. Si autem pro

fertur ab homine: tunc [illegible] late sententie sed primum tene.

9 ¶ Utrum vbicunqʒ fit mentio de excomunicatione intelligatur de maiori. R. ꝙ si profertur a iudice, est certum ꝙ sic: si aliud non exprimatur. per tex. in. c. penul. de sen. ex. Idem posset dici quando profertur a iure. ⁊ ista ē ratio. quia verba debent intelligi secundum comunem consuetudinem. vt i. c. ex litteris. de spon. ⁊ l. labeo. ff. de supe. lega. vnde quia comunis vsus habet vt accipiatur pro maiori sic faciendum est.

Excommunicatio iij.

In quibus casibꝰ excomunicatio ab homine lata non tenet. nec est timenda. R. ꝙ i is. secundum communiter doc. in. c. solet ⁊ c. presenti. eo. li. 6. Primus quādo est a non suo iudice. de consue. c. ad nostram cum suis concor. in glo. ⁊ hoc verum nisi ex certa scientia quis consensisset in eum tanꝙ in iudicem proprium. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si per errorem. ⁊ ff. de iudi. l. 2.

2 ¶ Secundus quando est a suo iudice sed excomunicato: ⁊ licet aliqui teneant ꝙ quando excomunicatio ē occulta ꝙ ratione publici officij tenet: tu tamen tene ꝙ non valʒ. vt est tex. in. c. audiuimus. ⁊ c. aperte. 24. q. i. ⁊ tenet glo. in. §. i. 24. q. i. verum ē ꝙ excomunicatus ab excomunicato occulto non debet in aperto celebrare vel imiscere se diuinis: quia si non posset probare eum excomunicatum scandalizaret populum. Pa. i c. veritatis. de dolo. ⁊ contu. tenet pōst factum istam opinionem: sed ante factum dicit tenenduʒ ꝙ valeat. sed non credo nisi vt dixi quo ad hoc vt non celebret in publico: nisi possit probare ꝙ sit excomunicatus. Idem dic si est a suo iudice sed itruso. i2. q. 2. alienationes: vel suspenso seu interdicto a iurisditione. de conces. preben. quia. cum ibi notatis.

3 ¶ Tertius cāus quando ille prelatus qui eā tulit violauit interdictum hominis. c. tanta de exces. prela. Et hoc verum nisi fuisset absolutus a dicta violatione: quia tunc teneret sententia excomunicationis ab eo lata post absolutionem.

4 ¶ Quartus quando quis excomunicat subditum contra priuilegij sui tenorem. de priuile. c. cum capella. ⁊ c. quanto.

5 ¶ Quintus quando prelati excomunicāt subditos qui nollunt eos procurare vltra euectionis ⁊ personarum numerum taxatum. i c. cum apostolus. de censi. duʒ eos visitant. vt in. c. cum ad quorumdam. de excessibus prela.

6 ¶ Sextus quando fertur a delegato impetrato ab excomunicato in casu non permisso: vt de rescrip. c. i. li. 6. Nam solum potest impetrare excomunicatus rescriptum sup articulo excomunicationis vel appellationis alias non vt ibidem.

7 ¶ Septimus quando fertur contra insinuantes vel exponentes superioribus aut apostolice sedis legatis: vel inquisitoribꝰ statum ecclesiarum monasteriorum. seu locorum suorum. personaruʒ. ⁊ rerum ipsorū. vt in. c. quia plerigʒ de officio. or. li. 6.

8 ¶ Octauus quando delegatus excomūicat contra intentionem delegantis de preben. c. vlti.

9 ¶ Nonus quando excomunicatur qs post appellationem legitimaʒ. vt in. c. solet. ⁊ c. venerabilibus. eo. li. 6. ⁊ c. per tuas eodē. Fallit hoc. vt nō. Pa. in. c. venerabili. de cē si. quando prelatus procedit extraiudicialiter vt pars ad conseruationem iuriuʒ suorum: quia sicut potest se defendere gladio materiali. sic ⁊ spirituali. nec tenetur admittere probationes in contrarium vel appellationem. vt in. c. dilecto eo. li. 6. Quod limito verum quando est in possessione. vel saltem non constat ꝙ non sit in possessione Secus esset quando constaret eum non eē in possessione. vt puta quia constat monasterium esse exemptum: ⁊ constat episcopum non esse in possessione ipsum visitandi: qa tunc si excomunicaret post appellationeʒ non teneret.

10 ¶ Utrum appellatio post excomunicatiōeʒ inflictam ipam suspendat. R. secundū Pa. in. c. per tuas. codem ti. ꝙ non. sed solum ꝺfert iurisditionem ad superiorem. vt patet in. c. pastoralis. ⁊ qꝺ ibi nō. de appel.

11 ¶ Utrum allegans sententiam nullam: ⁊ ñ petens absolutionem ad cautelam sit audiendus. R. Pa. in dicto. c. per tuas. ꝙ sic. ⁊ licet in dicto. c. per tuas non ponantur. nisi duo casus in quibus debet quis audiri: tamen hoc intelligitur gratia exempli: ⁊ ꝓpterea pro omni casu in quo quis dicit sententiam nullam debet audiri ꝙuis non petat absolutionem secundum communiter doc. in dicto. c. per tuas. ⁊ in dicto. c. solet. Secus de allegante sententiam iniustam: quia non auditur ante absolutionem.

v limita n̄ i̇ponet ꝑ mā statuti ꝫ eūdꝫ par. ic
ꝯ fragabili. §. ceter. ꝺ offi. or. qꝛ sic ligaret

11 12 Decimo qn̄ continet intollerabilē errorē vt in. c. p tuas eodē. ꝛ dictis. c. solet. ꝛ venerabilibus. Et dr̄ intollerabilis error quādo aliqd sub vi pcepti cōtinet in sn̄ia, qd̄ cōtinet vel in suo generē ē peccatū: veluti si excōicat qꝛ elemosinā pauperi tribuit: vl' qꝛ faciebat aliqd qd̄ in se bonū ē: aut qꝛ nō operabatur illud qd̄ ex suo actu illicitū ē ꝛ prauū. vt dr̄ i c. venerabilib'. Addit glo. i. d. c. p tuas q' est intollerabilis error qn̄ precipit impossibile. Itē qn̄ pnūciat expresse ꝯ ius scriptū. vt puta. qꝛ dicit pnūcio excōicatōez valere q̄uis sit lata post legitimā appellatōnē. Sꝫ hic aduerte qꝛ aliqn̄ error ē expressus ꝛ tūc clarū ē q' nō ligat p tex. predictos: Aut nō ē expressus ꝛ sic glo. in. d. c. p tuas ꝫ q' ligat. ꝫ Pa. i. d. c. cū aplūs ꝫ verā glo. qn̄ nō pstat notorie de errore: ꝫ qn̄ notorie pstat. vt puta q' qꝛ noluit eū pcurare vltra numerū debitū excōicat q' nō ligat. cle. pastoralis. §. pis sana de re iudi. vt nō. p Inno. i. c. fraternitatis de fri. ꝛ male. ꝛ plꝫ mihi ista opinio.

12 13 Quid si cōtinet errorē facti puta. qꝛ dicit excōico te qꝛ fecisti furtum cū nō fecerit. R̄. glo. i. d. c. p tuas q' ligat. sed ego credo glo. verā nisi notorie pstaret de errorē facti qꝛ sic non ligaret.

13 14 Undecimo qn̄ sn̄ia pfert generalr̄ ꝯ non facientes puta. restōem: vel nō soluētes: ꝛ aliqs nō facit qꝛ nō pōt, qꝛ sic nō ligat fm̄ Fe. cōsilio. 93. Rō ꝫ Pa. in. c. P. ꝛ. G. de officio dele. qꝛ verba sn̄ia dēnt intelligi ciuiliter. ar. l. si cui. ff. de serui. vide Pena. §. 13.

14 15 Duodecimo qn̄ sn̄ia excōicationis ponit vt aliqd faciat qs i certo termino, ꝛ termin' progat ab illo cui debebat facere. ꝺ quo vide. s̄. excōicatō. 1. §. 20.

15 16 Tertiodecimo qn̄ iudex ferēs sn̄iam nō intēdit ligare. qꝛ excōicatio assumit vires ab intentōe excōicatoris fm̄ Pa. in. c. ex pte cl. i. de offō. ordi. facit qd̄ nō. gl. in. c. 2. ꝺ testi. cogē. ꝛ i. c. P. ꝛ. G. de offō dele. ꝛ i. c. i. de iudicijs. ꝛ ideo qn̄ iudex generaliter excōicat n̄ reuelātes: vel q' fecerunt aliqd si intēdit aliquos eximere ab hoc n̄ ligātur qd̄ nō.

16 17 Quartodecimo qn̄ aliqs inferior a Papa excōicat aliquē cū pticipantibus cū eo i casibus in qbus minor excōicatio incurrit. Nā ꝯ tales pticipātes ipso iure ē nulla: nisi fuerint noiatim moniti tribus vicibus: vel vna p tribus cū aliquorū dierū interuallo: ne cū tali excōicato pticipēt. c. statuim' iūcto c. ꝯstitutionē eo. li. 6. ꝛ sine dicta monitōne excōicans ē iterdictus p mēsē ipso facto ab ingressu ecclesie. c. sacro. eo. ti. ꝛ nō. in. d. c. Statuimus. Secus ē ꝺ papa q pōt excōicare aliquē cū pticipātibus ꝛ sic ligarēt eadē sn̄ia: ꝛ ab ipso solo essent absoluēdi. c. qd̄ i dubijs. eo. Similiter fm̄ Jo. An. ꝛ Ab. ꝛ sequitur Pa. i. d. c. qd̄ in dubijs. Si qs iudex excōicaret pdictos pticipātes cū aliquo excōicato ab alio nō a se teneret excōicatio, q̄uis nō essent moniti. Et sic i illis duobus casibus timenda ess̄, alias non.

17 18 Quintodecimo qn̄ excōicatio ferē sub cōditione: ꝛ an̄ cōditionis euentū morit excōicator: qꝛ sic expirat ꝛ nō ligat post mortem eius fm̄ Pa. i. c. cū ad hoc de cle. nō resi. ꝛ q̄libet ēt alia sn̄ia expirat, ex quo nō hūit ef fecm̄ i vita sn̄iantis facit. l. si. ff. ꝺ pe. ꝛ silr̄ di cū Ge. in. d. c. vt aiarum, q' subditus q efficit fori alterius pendēte cōditōe nō ligatur fm̄ Archi. sed fm̄ Jo. An. ligatur nisi appellauerit de foro cōpetenti. c. pe. de offi. dele. c. gratū. ꝛ. c. relatū. ꝛ idē Inno. ꝫ ꝛ verius.

18 In oibus predictis casibus sn̄ia excōicationis nullo mō ē timēda: nec quo ad deum: nec quo ad ecclesiā qn̄ notorie pstat de aliquo ipsorū. Sed qn̄ nō constaret tūc quo ad ecclesiā esset timēda: ꝛ ipsā ptēnēs peccaret mortaliter. ꝛ posset excōicari, ꝛ sic itelligendū ē caplm̄ primū. ii. q. 3. vbi dr̄. Sn̄ia pastoris siue iusta. siue iniusta fuerit timenda est.

19 Ex predictis pꝫ decisio notabilis, ꝛ quotidiane qōnis. Eps̄ excōicat oēs q sciūt qs accepit aliqd si nō reuelāt. an teneāt. Et dic q' si alr̄ nō exprimit nō tenenē: nisi sciētes ꝛ q pbare possunt vt. s̄. denunciatio. §. 13. Si āt exprimeret in sn̄ia, q' siue pbare possit siue nō q' teneant denūtiare: sic ptinet errorē intollerabilē. ꝛ nō vꝫ: nisi adderet q' q non pōt pbare teneat sibi dicere tā q̄ pri ꝛ prouisori vt secrete puidere possit. ꝛ tūc tenerētur ei dicere fm̄ distinctōem quā hēs. s̄. Denunciatio. §. 10. Itē alterius qōis: Eps̄ excōicat oēs nō audiētes missā in parrochiali ecclesia in festis, qꝛ si aliud nō addit solū erunt excōicati q sine rationabili cā eam n̄ audiūt aut in casu a iure: vel generali ꝯsuetudine pmisso. Et ideo illi qui pp aliquam infirmitatē non audiūt ꝛ huiusmodi non erūt excōicati. Similiter q audiunt in ecclesia minorū ꝛ predicatorū. Si vero in sn̄ia adderet siue ex rationabili cā dimittant: siue non: siue in casu pmisso a iure, vel a ꝯsuetudine siue nō. sic ptinet intollerabilē errorē, ꝛ non ligat: qꝛ sicut epūs attētando ꝯ ius nihil facit. c. videsi. 10. di. ꝛ qd̄ nō. in. l. nō dubiū. C. de legi. Ita ēt attētatum ꝯ ꝯsuetudinem generalem totius orbis ē nullū vt i. c. his ꝛ. c. catholica

Silr̄ qn̄ fit ad instātiā alterius sed' nō ligat. Intellige qn̄ ē expssa vltra intētōēz regētis. qꝛ officiū iudicis nō situ, nō excedit intētōez regētis. c. bone memorie. ꝺ postu. prela. ista tra de est: et sequitur Nau. c. 27. n. 11. als nō — ꝺ hoc i Ros. abso. §. 72. v' pō. ex' uid oio.

Marginalia: c. 7. § 34. — vide 7. § 6. et p eādem — s. i sn̄ia — 6 pōt — s. gīalia — 7. § 35. Ros — Ros. 7. § 38. — supra 1. §. x. — s. maiori ex co... vide i no... — Ros. 7. § 4 — Ros. Apr... — Ros. 7. § 26 + sequitur Na. cap. 17. n. 134 et 135.

Quis effectus minoris excõicatõis. Ro. 8. § 1. vide. Et s. excõ. § . § 1. ubi breviter tangitur

si. di. qḋ esset si posset prohibere ne audirẽt in ecclesijs minorũ ⁊ predicatorũ ⁊ huiusmodi. Idẽ dic qñ mandat ne qs laboret i festis fm predictã di. Itẽ qñ precipit alicui vt soluat in tali termino tacito centũ fm prefataꝫ di. ⁊ faciũt ad predicta qḋ dicã. j. pena. §. 13. vbi plene videbis ꝓ hac mã. ⁊ simuluꝫ questionum.

Excommunicatio 4. in qbus casibus incurrit minor excõicatio ipso iure. Ad qḋ dicendũ ẽ qꝫ lꝫ plures casꝰ numerent in iure nihilominus oẽs reducũtur ad istos duos. Quorũ priꝰ ẽ peccatũ mortale. Nã quociẽscũqꝫ qs peccat mortaliter ẽ excõicatus minori excõicatõne ipso facto vt pꝫ i. c. audi. ii. q. 3. vnde si celebrat vel recipit ecclesiastica sacrã nisi prius ꝯteratur de peccato peccat mortaliter. c. si. de cle. excommuni. Quod limita. vt. s. Baptismus. 5. §. 10. Et hꝫ excõicatio minor est solum quo ad deum si peccatum est occultuꝫ. vt in. d. c. audi. Si vero est notoriũ sic excõicatus est etiaꝫ quo ad ecclesiã. vt i. c. vestra de coha. cle. ⁊ muli. de quo dic. vt. s. Clericꝰ. 8. §. 4. Et ad istũ casum reducitur illud qḋ hẽtur in. c. minor. 17. q. 4. ⁊ i. c. tãta de simo. ⁊ in. c. si quis deinceps. 16. q. 7. cũ silibꝰ. Scḋs casus ẽ cũ qs participat cũ excõicato maiori excommunicatione in locutõe. oratõe. salutatione. comestione ⁊ similibus de quibꝰ dic. vt. j. Excõicatio. 8. pro totum.

Excommunicatio 5. de casibus i quibus quis icurrit ipso facto excõicationem maiorem: ⁊ a qua nõ põt absolui nisi a sede apostolica. Primus casus ẽ i. c. si quis suadẽte. 17. q. 4. iuncto. c. nõ dubium. ⁊. c. veniẽs. ⁊. c. ad eminẽtiaꝫ. ⁊. c. cum illorũ. ⁊. c. de monialibus. co. ti. cuꝫ. c. religioso. eo. ti. li. 6. vbi excõicãtur quicunqꝫ suadẽte diabolo in clericũ vel monachũ vel monialem canonicũ aut cuiuslꝫ religionis ꝯuersum vel cõuersam. aut nouiciũ quẽlibet cuiuslibet religionis violẽtas manus i iecerint pro cuius casus declaratõe querũtur infrascripta. Ro. Ab so. 2. § 10. Et e. 20.

1 Quãdo dicat inicere suadẽte diabolo. R. qꝫ qñ dolose facit. nã dolus requiritur vt excõicatio hec incurratur. vt nõ. Jo. An. i. c. quãte in nouella de sen. exco. ⁊ ẽ tex. apertus in. c. i. ⁊ in. c. cũ voluntate. co. ti. ex quo pꝫ qꝫ pcutiẽs clericũ i. 9. casibus nõ ẽ excõicatus.

2 Primo si indeliberate sicut faciũ ludẽs ꝑcussus aliqñ sine deliberatõe repercutit. vt i d. c. i. fm Monal. qꝛ hꝫ ẽ ꝯditio ludi. vt percussus grauiter repercutiat ne videatur inferior in ipso ludo.

3 Secũdo si ex ludo ⁊ ioco intellige leuiter. ⁊ nõ i derisionẽ. vt in. d. c. i.

4 Tertio si cã correctõis. vt in. d. c. cũ voluntate intellige de hijs qbus est ꝑmissum sicut sũt prelati q ꝑ se ipsos clericos vel religiosos verberare possũt excepꝰ epis quibus nõ lꝫ aliquẽ percuterꝫ. vt. c. nõ liceat. 86. di. sed ꝑ aliũ faciat. vt. 5. q. 5. illi q. Non tñ ꝑ laicũ si clericus ẽ qui verberandus est. vt in. c. vniuersitatis. co. ti.

5 Quid si sit ꝑlatus. sed ñ illius clerici quẽ verberat. R. qꝫ ẽ excõicatus. qꝛ fm Pa. i. c. vt fame eodẽ: oꝫ sit suꝰ ꝑlatus. ⁊ eo qꝫ ad eũ spectet correctio: qꝛ nõ sufficit hẽat auctoritatẽ in ciuilibus sicut rector vniuersitatis hꝫ alit̃ i. his duobꝰ nõ ꝯcurrẽtibus erit excõicatꝰ.

6 Utrũ verberãtes ex mãdato prelatorũ excusent. R. qꝫ si ẽ inferior epo ꝑlatus oꝫ ipse verberare nisi cã vrgeat aliter ẽ excõicatus tã ꝑcipiẽs qꝫ obediẽs si per aliũ faciat. vt i. d. c. vniuersitatis. Si vero ẽ eps vel si non est eps ⁊ cã vrgeat excusat verberãs de eoruꝫ mãdato: vt i. c. ex tenore eodẽ. dũmõ sit clericus monachus vel ꝯuersus si verberari vult clericũ monacũ vl' ꝯuersũ. qꝛ lꝫ ꝑ laicũ possit capi clericus ex necessitate vel monacus aut ꝯuersus: vt i. c. vt fame eodẽ tñ verberare nõ lꝫ aliquomõ nisi cã subsistẽte: aliter excõicatus eẽt. vt i. d. c. vniuersitatis. ⁊ hic capio laicũ ꝓ seculari ꝑprie. vt in. d. c. vniuersitatis. ⁊ sic ꝯsuetudo iterpretat. d. c. vniuersitatis vt ꝓ cã rõabili ⁊ ꝑ ꝯuersos seu laicos religiosos possit d mãdato ꝑlatorum vberari

7 Utrũ ꝑlatus vel alius de eius mãdato detinẽs clericũ sit excõicatus. R. qꝫ nõ nisi modũ excedat. vt puta cũ clericus gete se capi ꝯduci permittit: ⁊ capiẽs calce vel pugno impingit vt dicit Jo. An. in. c. si clericos eo. li. 6. vel nisi clericus fideiussorã de parendo darꝫ qꝛ tũc ñ põt detineri: nisi excessus enormitas: vel alia rõabilis cã aliud suaderet. vt in. d. c. si clericos.

8 Utrũ ꝑlatus verberãs clericũ ex odio nõ cã correctionis sit excõicatus. R. qꝫ sic. ar. d. c. cũ volũtate. Sed nõ. fm Monal. ii. excommunicatio qꝫ ñ reqrit qꝫ prelatus verberãs cogitet de correctione sed sufficit sit ꝑsona q hꝫ auctoritatẽ a iure verberandi ⁊ cã sõsit ꝑp quã debeat puniri. vñ percutere ex correctione ẽ pcutere pro culpa digna correctõe: que sñia ⁊ si sit benigna securius tñ ẽ fm eũ dẽ vt saltẽ hitu cogitet de correctõne: qꝛ licet

Ros. 8. vide ubi enim multi modis in quibus infligitur minor excõicatio

Ros. 2. § 6. vide

2. § 10.

Quid si cleric9 verberat est furiosus, an percutiens ipm sit excõicat9. quia non ptinet ad eum correctio. videtur qꝫ sic: quia furiosus lꝫ nõ possit facere iniuriam alteri. et si facit non imputatur ei ad culpam; tamen pati potest ut in c. illud. 15. q. 1. vide j. furios. § 3.

Rõnabilis cã eẽt. si fuissent plures malefactores: et vellꝫ platus ul alius unũ ex eis detinere: ut per eũ alios scire possꝫ et capere. h. Jo. An. d. et fet. Ascen.

tũc moueat ex ira nõ erit excõicatus. ſ3 lon ge meliuſ ẽ vt differat dõec ira queſcat. vt dr̃ i. c. illa ꝓpoſitoꝝ. ⁊. c. ira. ⁊. c. cũ apꝰ. ii. q. 3.

9 Utrũ magiſter poſſit filiũ cã diſcipline ver berare. R. ꝙ ſic. c. i. ⁊. c. ex tenore. ⁊. c. cum volũtate. §. fi. eo. ti. nec diſtinguit an clericꝰ ſit in ſacris aut in minoribus ſicut nec i p̃re lato in dictis. c.

10 Utrũ pr̃ vel dominus familie: vel ꝓpinquuſ filiũ poſſit. R. ꝙ ſic ſi ſunt i minoribus cleri ci. d. c. cũ volũtate facit. l. ſi filius. C. de pa. pote. ⁊. l. vnica. C. de emẽda. ꝓpin. 45. di. §. neceſſe ad fi. ſ3 tñ Jo. de ligna. Pe. de peru ſio ⁊ Pau. ꝙ etiã ſi pr̃ familias verberaret exiſtẽtem in ſacris cã correctõis non erit ex cõicatus. ⁊ pl3 poſt factũ l3 ante factũ tene a3 cũ Pa. in. d. c. cũ volũtate ꝙ icidat. Nec obſtat dicto prefatorũ doctoꝝ rõ glo. i. d. c. cũ volũtate. q2 vt dicit Pa. ibidẽ ⁊ in. c. cõ ſtitutus de in inte. reſti. ſola. dignitas epal'. nõ facer ordo liberat a p̃ria poteſtate. ar. c. per venerabilẽ qui filij ſint legitimi.

11 Similiter põt preſbiter vel glibet alius. rõe officij qð h3 i eccleſia: q2 cui offĩm cõmit titur. ⁊ oĩa ſine qbus offĩm exeq non põt. ar. c. i. de offõ dele. Et ſi tal' clericus ꝑturbat of ficiũ in eccleſia l3 hñs offĩm. nõ hẽat magiſte riũ ſup eũ: põt tñ eũ expellere ⁊ verberare. vt nõ. Inno. ⁊ hoſti. i. c. veniens eo. ti. Pa. ẽt ibidẽ dicit ꝙ ẽt ſi nõ h3 prelationẽ excuſa tur i tali caſu pcutiẽdo. Silr̃ pñt facer̃ ſenes clerici cã deuotionis i pueros clericos ⁊ iu niores i minoribus ordinibus ꝯſtitutos. vt in. d. c. cũ volũtate. §. fi. ⁊ hec intellige de le ui pcuſſione nõ graui: q tñ oẽs ſupradicti ſi excederẽt modũ dũmõ nõ ex ꝓpoſito non erũt excõicati. vt nõ. Ber. ⁊ ho. i. d. cũ volũ tate.

12 Quarto rõne cohertõis põt detineri ſine excõicatõe. puta ꝯtinuat actũ malũ nec põt ꝯpeſci alr̃: ſm Inno. i. c. ſi vero el. i. eo. ti. q2 iudex põt eũ capere: ⁊ qlibet alius. ⁊ ligare dũmõ q̃ primũ reſtituat p̃lato ſuo. Simili nõ põt ſm Pa. i. d. c. ſi vero familia pote ſtatis inueniẽs clericũ de nocte q2 põt timer̃ ne velit facere aliqð malũ q2 eſt ꝯ eũ preſũp tio. c. ꝯſuluit de offõ dele. Itẽ qñ capitur ꝑ malũ qð egit vt ducat ad prelatũ ſuũ vt pu niat: ⁊ dubitat de fuga eius ſm Pa. i. c. cu3 nõ ab homine de iudi. facit i ar. C. de decu rio. l. generali. Idẽ dic ſi creditor timet de fuga. clerici debitoris ſm Inno. ⁊ Pa. i. c. vt fame eo. ti. fac it. l. ait pretor. ff. de his que i frau. cre. Itẽ põt ſi fecit aliqð delictũ detieri p. 20. horas ad uocandũ teſtes ne ſit locus i

ficiationi facit. l. capite quinto. ff. de adul. ⁊ in aũt. vt lice. ma. ⁊ aui. §. is quoq3.

Quinto rõe defenſiõis tã ſue q̃ ſuoꝝ ſeu ẽt alioꝝ l3 detinere eũ ⁊ ad iudicẽ propriũ ducere ſm Pa. in. d. c. cũ non ab hoĩe: ⁊ ẽt pcutere. mutilare ⁊ occidere cũ moderami ne i culpate tutelle: imo dicit glo. i. §. i. 23. q. 8. ꝙ nec ẽt peccat: ſequit Pa. in. c. oli el. i. d reſti. ſpo. nec ſolũ pro defenſione pſone: ſed ẽt rerũ l3 percutere. vt in. d. c. olim. ⁊. c. dile ctus de ſen. exco. li. 6. ⁊ in. l. furẽ. ff. de ſicca rijs: non tñ occidere. vel mutilare l3: quãdo ablatũ eſt recuperabile p iudicem ſm Bar. in. d. l. furẽ q2 ſic incurreret excõicationem: ſecus ſi eſſet irrecuperabile ablatũ: vt in. d. c. olim. ⁊ in. d. c. dilectus. ⁊ nõ. in. d. l. fure3 ⁊ de hac materia vide. ſ. defenſio. Idẽ dic de auxiliatoribus taliũ. Aduerte hic ꝙ l3 ñ ſit excõicatus faciens violentiã clerico pro recuperatione rerũ ſibi ablatarũ: tñ ſi hoc facit ex interuallo poſtq̃ clericus peruenit ad locũ deſtinatum ⁊ adeptus ẽ poſſeſſiõe3 perfectã rerum ablataꝝ incidit in excõicatõ nem ſm Pe. de cenſu. eccleſiaſticis ⁊ qñ di catur ex interuallo vide. ſ. defenſio. 13

Sed pone ꝙ excedat modu3 percutiens clericum cauſa defenſionis. R. ſecundum Pa. in. d. c. olim ꝙ ꝓpter hoc non erit ex comunicatus: dũmodo ex propoſito nõ fa ciat q2 vt dixi requiritur dolus vt incidat in excomunicationem: facit glo. in. c. ſignifica ſti el. 2. de homi. ⁊. l. ſi ex plagijs. §. taberna rius. ff. ad. l. acqui. vide bonam glo. in. d. c. cum voluntate ⁊ in principio. 23. q. i. Secuſ ſi ex propoſito. Et dicit excedere quando nõ ſeruat moderamen inculpate tutelle. de quo habes. ſ. defenſio. §. 14

Sed pone ꝙ fugiẽdo põt euadere ſed nõ fugit ⁊ ſic percutit inuaſorem. R. ſecundum Bar. in. l. i. C. vñ vi. ⁊ ſequitur Pa. in. c. oli el. primo de reſti. ſpo. ꝙ licite poteſt percute re: q2 fuga eſt quedam iniuria. l. Item apud labeonem. ff. de iniur. ⁊ dicit Cy. in. d. §. ta bernarius: ꝙ fuga reddit quẽ viliore3: hoc limito verũ qñ eſſet talis ꝙ fuga eſſet ei cõn fuſio. cum ergo iniuria corporalis ſit maior q̃ iactura reru3. l. in ſeruorum. ff. de penis. ⁊ pro iactura rerum liceat percutere vt dic tum eſt. ergo a fortiõi pro iniuria corporali: ſed tamen non euitaret irregularitate3 ſi oc cideret Cle. ſi furioſus de homici. 15

Sexto ratione turpis operatõnis cũ vxo re: matre: ſorore vel filia a clerico facte. Nã ſic cum talibus perſonis inueniens eum ſi ne excomunicatione percutit: nec diſtingo 16

inter leuem τ atrocem percussionem cum ius non distinguat. vt i. c. si uō. el primo co. §. vl. cuʒ etiam lex permittat occidere. vt. ff. de adul. l. quod lex ait. §. qđ ait. Peccat tamen grauiter si mutilat vel occidit: vt nō. in d. c. si vero. excomunicatus vero nō est. licȝ aliqui dixerint ꝙ sic. Ego tamē quia difficile est iustum temperare dolorem. vt. C. de adul. l. gracus tenerem ꝙ esset excomunicatus occidendo: vel mutilando quando maturo consilio τ pensato animo id faceret ñ ex calore ire subito quia tunc cessaret ratio qua canon excusat ab excomunicatione: τ lex ab occisione: alias non sit excomunicatus.

17 Quid si inuenit non cum predictis personis aut aliqua earum sed cum aliqua alia ꝯsanguinea. R. secundum tex. d. c. si vero ꝙ erit excomunicatus percutiens: quia presata concessio non extenditur ad alias personas. Host. tamen extendit filiam ad neptes τ vxorem τ ad sponsam. vt in aūt. vt lice. matri τ auie. §. quia vero. τ Inno. matrem ad ascendentes. τ filiam ad descendentes. prima tamen opinio tucior est vt non extendatur. ar. optimū in. l. pure. τ quod ibi nō. ff. de adul. vbi nomine patris cui licet filiaȝ in adulterio occidere non veniunt ascendētes.

18 Quid si non inuenit in actu coitus cum p̄dictis personis sed in osculis amplexibus. τ huiusmodi signis propinquis coitus. vel explēdi: vel explen. R. Mo. vbi. s. ꝙ si huiusmodi fiant in loco suspecto nō erit excomunicatus verberans eum. Secus si in publico oscularetur secundum morem patrie.

19 Utrum post expletum opus nepharium cum aliqua prefataruȝ ex interuallo percutiens sit excomunicat⁹. R. Dire. li. 3. ti. 1. ꝙ sic. nisi forte ter monuisset eum. vt in aūt. vt lice. ma. τ auie. §. is quoqȝ. τ. C. de adul. autētica si qs ei vbi patet ꝙ si ter corā testibus monuit suspectum: τ postea inuenit cōfabulari cum vxore potest eum occidere credo tamen ꝙ sit etiam excomunicatus si monuit ter: dummodo non inueniat eum in actu aut propinquitatibus. ar. d. c. si vero. posset tamen eum capere post talem monitionem inueniens eum colloquentem τ iudici presentare argumentuȝ i. l. capite quinto. ff. de adulte.

20 Quid si procurat vt clericus vocetur ab vxore ad turpitudinem τ sic eum verberat. R. Mona. vbi supra quod excomunicatus est tam ipse quam vxor quia in dolo sunt.

Utrum mulier petita de turpitudine a clerico licite eum percutiat. R. Mona. vbi supra ꝙ sic si eam inuitam tangebat: vel vim corporalem inferebat: dummodo faciat cum moderamine inculpate tutelle. Secus si eam non tangebat sed solum verbis eam impetebat. quod verum credo quando solum verbis potuit eum repellere alias licite eum percutit: nec etiam excomunicata est si ȝelo castitatis accensa modum excederet: non ex proposito sed subito τ improuise. ar. eoꝝ que notant. i glo. i pricipio. 23. q. prima. 21

Septimo ratione perditionis priuilegij clericalis: quod quidem perditur multis modis: aliquando ratione inhonestatis. de quo vide supra Clericus. 9. §. 3. cum sequentibus. τ Clericus. 10. §. primo. Aliquādo ratiōe bigamie de quo supra Bigamia §. 10. cū sequentibus. Aliquando propter qualitatem persone. sicut clerici coniugati si non deferunt habitum: τ tonsuram sine aliqua monitione omne priuilegium perdunt secundum Johan. mo. τ Archidia. in. c. Johannes de cleri. coniuga. tex. est in. c. vnico de clericis coniugatis libro sexto. 22

Sed nunquid si isti reassumunt habitum τ tonsuram gaudeant priuilegio. R. Johā mo. τ Archi. τ Johan. de ligna. ꝙ sic per Cle. primam de vita. τ honestatate cleri. Alij dicunt ꝙ nunquam: sed primum verius. Aduerte tamen hic ꝙ est duplex priuilegium secundum Pa. in. c. primo de apo sta. scilicet fori. vt tantum conueniantur sub iudice ecclesiastico. Aliud canonis si quis suadente de quo hic. Primum cum maiori difficultate perditur quam secundum quia nec ex sola dimissione habitus. aut immixtione enormium τ huiusmodi perditur. vt in capitulo si iudex eo. libro sexto: sed bene quandoqȝ secundum. vt dictum est. 23

Aliquando propter depositionem. vt puta. quia est degradatus actualiter de quo vide. s. degradatio. 24

Aliqñ propter heresim q2 hereticus perdit omne priuilegium. c. excõicamus. ḋ here. ita tenet Inno. in. c. si vero. ⁊ sequitur Pa. i. c. cõtingit el prio eo. ti. Aliqñ pp excõicatõnem fm aliquos: cõior tñ opinio ẽ q pcutiens excõicatum clericũ ẽ excõicatus. q2 ñ amittit priuilegium fm Jo. Vincẽ. Gofre. Inno. Jo. an. nõ. de hoc in. c. nulli. 11. q. 4. ⁊ in. c. excõicatoꝝ. 24. q. 5.

24 Quinto ratione ignorationis. puta quia comam nutriebat: nec aliquid apparebat de clericatu. ⁊ sic credebat laicum. vt in. c. si vero el. 2. eo. ti. vel si habebat habitũ non euz videbat. q2 de nocte erat q2 scdm Hosti. ⁊ Inno. in. c. cũ non ab homine de iudi. ⁊. d. c. si vo. o3 ẽgo itẽdat percutere clericum vel intendere debeat vt sit excõicat⁹. Si vero videret ei tonsurã licet non crederet clericũ esset excõicatus percutiens: quia credere debebat. Intellige si ille erat clericus q2 aliter non esset excõicatus etiã si clericum credidisset q clericus non est. per. d. c. si vero fm Ber. ⁊ Inno. nec etiam irregularis ẽ secundum Fede. consi. 13. fr in tali dubio celebrasset vt sequitur Pa. in. d. c. si vero.

25 Sexto ratione qualificatõis facti: nã o3 ad hoc vt quis incidat in excõicationem pcutiendo clericũ q peccet mortalr qñ ergo iniectio manuũ ẽ taliter qualificata q pcm̃ mortale non ẽ: excõicatio non incurrit: sic pbatur in puero qui non ẽ doli capax qui pcutiendo nõ incidit. vt in. c. i. eo. ti. pp qḋ teneo cũ Pe. de perusio q fugiens inimicos si equũ vel gladiuz violenter de manu clerici accipiat. vt se defendat non incidat i excõicationem. q̃uis Ber. brix. ⁊ Tãcre. teneãt 2riũ. Sed verius ẽ dictũ Petri p rõem suam qui dicit sic. nullus sapiens diceret hũc peccasse mortalr. Et cũ excõicatõ nõ inferat nisi p mortali. 11. q. 3. Nemo epõrum. ergo nõ erit excõicatus: qḋ nõ. bene p multis. Idem dic si quis violenter includit clericum ne ab inimicis ledatur. quia si sit violentia non tñ inest dolus secundum Inno. in. d. c. nuper. duo enim requirũtur. s. aĩus dolosus ⁊ opus fm nõ. Jo. an. in. c. ppẽnte. de elec. li. 6. Similiter socius q̃uis turbatus clericũ ipellit non ex deliberatõe sed ex subito motu non erit excõicatus. vt 3 Ricar. in. 4. di. 18. facit tex. in. §. notañ. 2. q. 3. inconsultus calor calũnie vicio caret. ⁊ ob hoc nullam penam erogari o3. ⁊ propterea dicitur. Si quis suadente diabolo qḋ proprie nõ dolum ⁊ mortale peccatum.

27 Nunc restat videre quis dicatur clericus vel monachus. R. q nomine clerici hic cõprehenditur ois habens aliquẽ ordinẽ etiã pmam tonsuram solum. vt de eta. ⁊ quali. c. cum 2tingat. ⁊ nõ. d. Pe. de ancha. in. c. i. de cle. cõiuga. li. 6. Nomine monachorũ vel monialium veniũt hic omnes professi q̃cũq3 regulam approbatam. Et nomine nouiciorum veniunt ingressi religionez approbatam vt probent si in ea manere ðbet Nomine vero cõuersoꝝ ⁊ conuersaꝝ hic veniunt omnes qui mutato habitu se ⁊ sua alicui de religionibus approbatis dedicauerunt perpetuo: siue sint masculi siue sint femine: Et licet glo. in. c. quisqs. 17. q. 4. teneat q conuersi ⁊ penitentes gaudeant priuilegio clericali: Et per hoc infertur ab aliquibus q mulier inclusa vt totaliter vacet deo: ⁊ heremite qui contemptis mondãis: vt deo vacent deserta loca inhabitãt: Et cõuersi ecclesiarum secularium qui se ⁊ sua ðdicarunt deo: ⁊ incedunt tonsorati: vel mutauerunt habitum ⁊ intersunt cõtter horis diuinis: ⁊ huiusmodi: similes sicut sunt fratres ⁊ sorores tertij ordinis sancti Frãcisci qui viuunt in congregatione sicut ceteri religiosi q gaudent isto priuilegio ita q verberans eos sit excommunicatus. Hoc tamẽ ego non teneo post factum sed bene ante factum tum quia non sunt religiosi proprie eo q tria vota non promittunt vni de religionibus approbatis: ⁊ cras possunt esse mere seculares si volunt: tum etiam q nec sunt conuersi religionis approbate: ⁊ tex. i d. c. non dubium: ⁊ alibi non loquitur simpliciter de conuersis: sed de conuersis religionis: multominus heremite qui cã questus: vt sunt communiter nostri temporis sibi formant habitum: ⁊ illi conuersi ecclesiaꝝ qui sibi proprietatez suorum retinent: ⁊ fratres tertij ordinis prefati qui in domibus ppijs cum vxoribus ⁊ filijs viuunt gaudẽt isto priuilegio. ar. c. duo sunt. 12. q. i. ⁊ quod nõ. Hosti. ⁊ cõiter doc. in. d. c. non dubiuz ⁊ Car. in cle. i. de deci.

28 Postremum sciendum est quid est inicere manus violentas: ⁊ dic q est omnis violentia que fit persone. vnde secunduz Panor. in. c. nuper eodem ti. canon. d. c. si quis suadente ponderat potius effectum violentie q ipm modum inferendi violentiam: ⁊ hoc patet in. dicto. c. nuper. vbi detinẽs clericum in custodia publica: vel priuata: vel in domo aliqua: quanuis manus non

Vult dicere dñs Anto. vt ifert pan. i c. mulieres.

inicia⁊ e excõicatus: ex quo libere non põt ire. Itẽ iniuriosa manus iniectio absq; violentia i clericũ facta inducit hãc excõicatiõné. vt in c. cõtigit el primo eo. ti. Ex quo pz q̃ ñ solũ q cũ pcutit et voluntariũ é excõicat⁹: sz ẽt si clericus seipm pcutit ex ira vel odio: sicut faciũt q tedio vite vel alia despatione ducti seipos interficiunt vl' mutilãt. vt tenẽt cõiter doc. in. d. c. cõtigit. Siłr qui spuit: vl' aquã aut aliud effundit sup eũ vel ponit custodes vt capiant eũ si exierit ð domo. Similiter si vis fiat rebus sibi inherentib⁹: vt puta equo cui insedet. vel qd aliud qð tenet eripitur violenter. Aut scinditur sine frãgit vt tz Car. in cle. i. de penis: nisi sit res q̃z ꝓpria auctoritate capere põt. qz tũc nõ incidit.

29 28 Sed qd si solo metu inducat. vt ei aliqd det. R. dic: ti. 3. ti. 2. q̃ non é excõicatus. Similiter q cũ i aliqua domo obseruant solũ vt ei verecũdiã aliq̃z faciant. Nec ẽt qui cũ dormit vel nõ sentit furtiue zonã vel bursã, vel qd simile aufert: qz in huiusmodi violẽtia persone nõ fit: vel rebus sibi coherẽtib⁹ Cocor. Car. in cle. i. de penis. Itẽ nec é excõicatus qui lz hẽat aïuz ledendi: non tñ eũ tangit: licet vibret ensem sup caput eius vel si tãgit et vim non infert nec lesionẽ: qa verba sunt cũ effectu accipienda. c. relatũz. de cle. non resi. nec obest conatus sine effectu. de spon. c. iuuenis.

30 29 Itẽ ꝓsequens clericũ. vt pcutiat: ⁊ ipe fugiens cadit ⁊ leditur sit excõicat⁹. R. Rod. q̃ non: nisi qi coactus. vt euadat se precipitet vel in aliud periculũ se ingerat. Sz ego credo q̃ sit tutius dicere. q̃ sit excõicatus: qz satis manũ iponit: ⁊ é securi⁹ hoc tenere.

31 30 Mandans ẽt ð̃r inicere manus: qz vt dr in. c. mulieres eo. ti. is vere cõmittit cui⁹ mãdato vel auctoritate fit: ⁊ iõ é excõicatus si mãdatari⁹ clericũ pcussit. vt i. d. c. mulieres.

32 31 Quid si mandator reuocauit mãdatum: sed añq̃z veniret ad noticiã mãdatarij percussit. R. lz Inno. teneat non esse excõicatũ tñ secũdũ Ber. ⁊ Host. vt refert Dire. vbi s. nisi re integra reuocauerit mandatariũz. ⁊ eũ certificauerit sup hoc: erit excõicatus ar. l. si mandassez. ff. manda. de ꝓcu. ex insinuatione. c. de rescrip. ex pte decani. Hoc ẽt tenet Io. [...] di. tibi dño.

33 32 Quid si post mãdatũ mortuus é mãdator re integra. R. secũdũ Dire. vbi. s. q̃ lz mandatarius postea pcusserit nõ erit tñ mandator excõicatus. qz supstes tñ ligatur. 24. q. i. quod cũq̃z. licet si notoriũ sit de mãdato. ⁊ signa pnie non oñderit non sit sepeliẽd⁹ i sacro nec eccl'a orabit ꝓ eo rõe peccati notorij. vt tz Host. ⁊ Ber. ⁊ Inno. Pa. aũt. in. c. a nobis. el. 2. eo. ti. videtur tenere q̃ nisi mandatarius habuerit noticiã de ei⁹ morte erit excõicat⁹ et si pcusserit in morte. ⁊ e tũ. us: lz de rigore iuris nõ sit excõ. catus. cũ in veritate mãdatũ reuocatũ fuerit morte. vt nõ. idẽ Pa. in. d. c. mulieres.

34 Quid si non mandauit: sed dixit aliqua verba dolose: vt inducat ad pcutiẽ. R. q̃ si talia sunt ṽba que coopeniur mandato vl' consilio: puta dicit faceret mihi singulare consolatõem: vel semp vellem ei bonũ qui pcuteret: nulli dubium q̃ si sequitur percussio ex hoc erit excõicatus. vt in. d. c. mulieres nõ. quia non refert quid ex eqpollẽtib⁹ fiat. Unde vt refert Bar. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acq. here. q̃ do⁹ verberatus a quodã dixit corã famulis suis: nisi aliud de tali audiero anteq̃z domũz reuertar, ero male contentus: pp qð famulus interfecit pcussorẽ: fuit punitus ipe dominus de homicidio. ⁊ propterea dicit Pa. i. c. ex lr̃is. de exces. prela. q̃ non refert an directe vel indirecte aliquid ꝯsulatur. vt probatur in. d. c. ex litteris in epo qui dixit, omẽs dicunt q̃ malum est si euaserit eum homicidium imputatur. ⁊ facit ad hoc. l. cerũz. ff. si cer. de. ⁊ l. cum quid eo. ti. facit qð notat Bal. ⁊ Ang. ⁊ Rapha. ⁊ Imo. in. l. quid go. §. pe. ff. de lega. i. q volunt q̃ instigãs ⁊ solicitans aliquez vt percutiat sit excõicatus si sequatur percussio. Secus aũt si non sunt talia verba quia non erit excõicatus.

35 Cooperans auxilio vel ꝯsilio non soluz e excõicatus: sed etiam ꝓhibere valens si non obuiat ne verberet. c. quante eo. ti. qð indubitatũ é fm omnes: in eo sub cuius potestate est verberans. In alijs autem qui ñ habent ex officio si non prohibent dolose: similiter est indubitatum q̃ sunt excõicati. Si vero hoc non facit dolose: sed quia nõ vult se inmiscere rumoribus vel ex timore vl' negligentia non prohibet: tenent cõmuniter doc. q̃ non est excomunicatus in. d. c. quante. vbi Io. an. in nouella dicit notabile verbum. in hunc inquit vel aliũm canonem nullus incidit. nisi sit in dolo. ar. ff. de adul. l. penulti. ff. de sicca. l. i. Idem Io. de ligna.

36 Sed quid de clerico qui voluntarie subicit se verberibus an ipe sit excommunicatus R. q̃ non: vt tenet Pa. in. c. contingit. el primo. Nec obstat quia nõ obuiat: quia non facit dolose: sed in satisfactionem: ⁊ vt

+ et similiter syl. exco. 6. no. 3. casu. 7.

De istis priuilegiatis vide j folio 378 ...

malus forte malū euitet. nec etiam obstat q̄ participat in crīe. q2 secundum Jo. an. i. c. delicatum de regu. in. li. 6, in mercurialibus. talis verberans vno impetu plures ic⁹ dat τ ē solum excōicatus vna excōicatione. q2 pro vno facto hētur. hoc idem nō. Bar. in l. nunq̄3. ff. de priua. dlic. τ q̄ sit verior opinio p3 in. d. c. ꝯtingit. vbi dicit tex. excōicandum talem clericum.

36 Ratum habēs q̄ aliqs noīe suo iniecit manus violentas in clericū ē excōicatus: q2 rati habitō mandato cōpatur. Secus si non sit factum noīe eius: quia licet ratū habeat non tamen ē excōicatus q̄uis peccet mortaliter: de sen. exco. c. cum quis. li. 6.

37 Queritur vtrum prefati inijcientes man⁹ in ecclesiasticā psonā sint semp a sede aplica absoluēdi. R. q̄ distinguēdū ē inter iniuriā leuē: mediocrē: τ enormē: vt pro iniuria leui quilibet eps possit absoluere iure suo: aucte c. puenit eo. ti. pro iniuria nō. mediocri ñ pōt epus absoluere nisi priuilegiatos. τ q sint notatur in. c. si vero. el. p̄io. eo. ti. τ i. c. qm̄. de vi. τ ho. cle. vbi hoc ē priuilegiū clericoꝝ cōiter viuētium τ claustraliū. In iniuria autem enormi regulariter nullus pōt absoluere citra sedē aplicā. vt in. d. c. si qs suadente. vel legatoꝝ eius. de quo vide legatus. §. 4. nisi in casibus de quib⁹. j. §. 49.

38 Sed nūquid inferior epo qui habet q̄si epālem iurisditionem poterit absoluere sicut eps pōt i iniuria leui vl mediocri: R. q̄ cōiter tenetur q̄ nō. q2 dictū. c. peruenit loquitur de epo τ non de inferiori: quia dicit fraternitati. nā3 inferiores dicūtur filij. vt in. c. q̄3 graui de cri. falsi. Fallit hoc in habētibus auctoritatē epālem a papa q2 possunt sicut epi quoscūq3 in foro pniali absoluere. Sic τ fallit in prelatis religiosoꝝ quorūcūq3 qui si sunt sacerdotes possūt absoluere sibi subditos se adinuicem percucientes: dūmō iniuria non sit enormis: vt in. c. cū illoꝝ. eo. ti. τ extenditur istud priuilegiū ad magistrꝝ τ fratres hospitalis ierosolimitani. vt in. c. canonica eo. ti. qui possunt absolui a suo priore si pbr ē: τ dicitur ille prelatus qui ñ habet sup se maiorē in ꝯuentu: non autē ille prior trium vel quatuor q instituitur τ amouet ad arbitrium superioꝝ: nisi super hoc habeant priuilegiū spāle: pōt tñ eps ꝯmittere hanc auctoritatē absoluēdi inferiori. vt nō. in. c. fi. de offō ordi. τ sic plati religiosorū. cū illud cōpetat eis ex priuilegio rōe dignitatis: vt in. c. eis quibus. de offō ordi. i tex. τ in glo. τ. c. fi. de of. dele. loqtur qñ cōmissio fit rōe psone: qd bene nō. pro limitatione. d. c. fi.

39 Sed quid si prelatus predictoꝝ religiosoꝝ non ē sacerdos vel ē excōicatus vel mortu⁹ vel aliter impeditus. R. fm Host. q̄ in dēfectu ipsius semp ē ad epm ꝓprium recurrēdū. vt p3 in. c. monaci. τ. c. cū illoꝝ. τ. c. canonica eo. ti. τ concor. cum hoc Fede. in quodā consilio. τ Ge. in. c. religioso pp rōnem ne euagandi τ c. Sed Pa. in. d. c. monaci: t3 ꝯtrarium in religiosis exemptis: τ dicit silr i ꝯuium facere notata per Jo. an. in regula scienti de regu. iu. in mercurialibus. Et hoc credo verius p. c. pe. de of. ordi. τ tex. iuncta glo. notabili. in cle. pe. de sen. exco. Ibūt ergo ad papā. de quo vide. j. exēptus. §. 6.

40 Quis absoluet abbatē excōicatū pro iniectione. R. Pa. in. c. vniuersitatis. q̄ eps. vt in. d. c. monaci: nisi iniuria sit enormis: vel nisi sit exemptus.

41 Quid si regularis pcutiat regularem alterius claustri: platus pcutientis possit absoluere. R. fm Pa. in. d. c. cum illoꝝ. cū Hosti. τ Ber. q̄ debz aduocari prelatus pcussi ñ vt absoluat s3 vt iniuriā remittat: aliter absolui non dz. τ illud ē verius. licet Domi. Anc. teneat q̄ ambo debēt absoluere: vel ꝯmittere vnus alteri vices suas.

42 Utrum regulares extra claustrum se percutientes possint similiter absolui. R. q̄ l3 Hosti. dicat q̄ non. Ego teneo cū Pa. in c. cum illoꝝ. q̄ coꝝ prelatus poterit eos absoluere q2 dicta. c. cū illoꝝ. τ. c. canonica loquūtur indistincte: nec repetunt in claustro.

43 Sed quid si regularis pcusserit clericū secularem sue vel alterius diocesis. R. q̄ ꝓprius eps absoluet cū in eo cāu i quo poss3 clericū suum si pcussisset aliū absoluere. vt in. c. religioso eo. ti. li. 6. τ nō ꝓprius prelatus suus. nisi sit exemptus taliter q̄ etiā ratione delicti non possit ꝯueniri nisi sub suo prelato: q2 absoluet a suo plato dē ꝯsēsu epi.

44 Queritur quid tenendum sit de monialibus que se inuicem percutiūt. R. q̄ absoluentur ab epo in cuius diocesi sunt earum monasteria: τ hoc non solum non exēpte sed etiam exempte: ita tenent cōiter doc. τ glo. in. c. de monialibus eo. ti. nisi aliud habeant priuilegium.

45 Quid de sororibus sancte Clare τ. s. Dominici. R. Pa. in. d. c. de monialibus dubitat an possint absolui a suis platis. sed hodie clarum ē per priuilegia ipsarum q̄ pñt.

46 Utrum nouicius qui iniecit mãus violētas ante nouiciatum possit absolui a suo p

et si occidit, uel mutilauit, et nomine suo, et ratum habet, et est irregularis, vide ...

De h. vide j. exemptus. 6. 8. ...

Dh' vid oio Aster. li. 7. ti. 13. ar. 5. po me^o. 2 log^r. deo q erit excoicat^o an i gressu religionis —

Nec fam tenz ĝrũ expsse i c. relatũ ĵ. alegato. vide Ros. abso. 2. §. 29. circa me^o. —

lato. R. fm Jo. an. in. c. cum illoꝝ. extra de sen. ex. ꝛ Ge. in. d. c. religioso. ꝙ abbas nõ potest absoluere nouitium tpre nouiciatus: nisi sit expresse vel tacite professus. ꝛ lz Inno. ꝛ Hosti. in. d. c. monaci. ꝛ archi. in. d. c. religioso videantur tenere contrariũ. s. ꝙ possit: tamen eos limita quando percussio fuit facta tpre nouiciatus non ante: nisi sint priuilegiati

47 Quid si nouitius peniteus in nouiciatu ꝛ absolutus egrediatur. R. ꝙ si egrediatur nisi se repñtet ꝗꝫ primũ cõmode poterit ei q de iure eũ absoluere poterat. incidet i eandẽ vt in. c. eos eo. ti. li. 6. Hec oĩa locũ habet qñ iniuria ẽ leuis: vel qñ ẽ mediocris l' grauis. nõ qñ iniuria ẽ enormis: qꝛ a papa solũ vel ab eius legato possunt absolui. vt in. c. ad eminentiã eo. ti. iuncto. c. cũ illoꝝ. eo. ti. Quando aũt iniuria dicitur enormis. vide s. Enormis. Quãdo nõ. grauis l' leuis aut mediocris relinquitur arbitrio iudicis fm Pa. in. c. peruenit. eo. ti. [Ros. abso. 2. § 6 oio ind]

48 Queritur in quibus casibus expresse cõceditur episcopis. vt ab enormi vel graui iniuria absoluant. R. ꝙ in. x. casibus. [Ros. abso. 2. §. 17. cuz seq.]

49 Primo in articulo vel periculo mortis constituto. vt in. d. c. si quis suadente. ꝛ. d. c. non dubium. ꝛ c. ea noscitur. §. fi. ꝛ. c. ꝙ de hijs eo. ti. nec solum eps sed quilibet sacerdos secundũ modũ de quo. s. Absolutio 3. §. 16. Et quis dicatur in periculo mortis. vide mors. §. 6.

50 Secũdus i hñte legitimũ ĩpedimentũ pp qđ ñ possit adire Papã. l' aliũ q ptãtẽ hẽat absoluẽdi. vt i. c. de cetero. ꝛ i. c. qđ de hijs eo. ꝛ in. c. eos. eo. li. 6. Et quid sit legitimũ impedimentũ. R. ꝙ ẽ oẽ qđ arbitrio boni viri rõnabiliter impedit. vt puta. qꝛ hẽt capitales inimicicias. d. c. de cetero etiam ex culpa sua. l. nec timore. ff. qđ me. ca. ꝺ spon. vel quia est infirmus. vt in. c. ꝙ de hijs eo. lz non sit periculum mortis: l' est pauper non mendicans qui viuit ex artificio qđ nõ põt in via exercere: l' si mendicãs sibi: l' vxori l' alteri subueniebat qđ alibi non posset. Secus in mendicante qui solum sibi habet ꝓuidere: quia si eundo ꝛ mendicando possz necessaria inuenire non posset absolui vt nõ. Pa. in. c. ea noscitur eo. l' est multum senex i. d. c. ꝗꝫuis. ꝛ huiusmodi Imponetur tamen eis vt cessante impedimento se repñsentent exceptis senibꝰ quia senectꝰ nũꝗꝫ deficiet: ꝛ lz videantur fortes tamen qꝛ periculum ẽ absoluentur fm Inno. ꝛ Hosti. in d. c. ꝗꝫuis. ꝛ de istis impedit dic vt. s. absolutio. 3. §. 16.

[Ros. excõ. 37. § 4. / non. vt absolutione obtineat. qꝛ iaꝫ st absoluti]

[Fm at i articulo mortis siplex sacerdos possit dispensare i votis. sicut pt absoluere a qlibz pcto 2c. vid Ros. abso. p. § 135.]

52 Tertius in nobilibus magne potentie q non possunt terras suas relinquere. prius tamen anteꝗꝫ absoluantur intimanda ẽ eorum conditio sũmo pontifici ꝛ secundum eius consilium absoluentur: nisi sit periculum in mora. c. mulieres. §. 1. eo. ti. [Ros. Abso. 2. § 28 et ...]

53 Quartus in mulieribus cuiuscunꝗꝫ conditionis sint. d. c. mulieres. ꝛ qualitercũꝗꝫ percusserint ẽt atrociter. [Ros. Abso. 2. § 19.]

54 Quintus in hijs qui sui iuris non sunt sicut sunt filijfamil. serui ꝛ huiusmodi etiam si filius habet. ꝛ ipse familiam. Et hoc intellige in iniuria mediocri simpliciter. in enormi vero non possunt absolui nisi fecerint in fraudem: vel nisi quando dominus vel paterfamilias non existens in culpa ex eoꝝ absentia graue dãnum incurreret: quia tũc possunt etiam ab enormi absolui: nisi sit scãdalum. vt nõ. in. c. relatum eo. ti. Nec distinguo in filijs familias. secundũ Pa. in. d. c. relatum. ꝛ placet quia sufficit ꝙ non sint sui iuris. [Ros. abso. 2. § 21. [illegible] et dic vt ibi pñ. ut sbtrah. at se obsequio dnor. — mulieres eo. ti.]

55 Sed an hoc idem erit in viro qui i fraudem vxoris fecit: vel in liberto. R. glo. i. d. c. relatum ꝙ non quia cum hoc edictũ sit prohibitoriũ non extenditur nisi ad expresse exceptos ar. c. cum illorum. eo. ti. ꝛ nõ. Pa. in. d. c. relatum. Hosti. tamen ibidem tenet ꝙ idem erit iudicium sicut de supradictis: quia tales persone non sunt sui iuris: ꝛ placet mihi. d. c. mulieres: quando patronus vel vxor graue damnum pateretur propter eorum absentiam. ar. d. c. relatum. Cum autem efficiuntur predicti sui iuris vel liberi tenentur se presentare apostolice sedi. [Ros. abso. 2. § 27. q dit q coit te opi^o glo. — Ros. ũ. s. § 12. 43 ĝrũ]

56 Sextꝰ in iuuenibus nec distiguo an sint sui iuris vel non: siue sint diuites vel non: quia simpliciter non tenentur ire: quia eorum itineratio periculosa est. vt nõ. Pa. in d. c. ea noscitur: impedimento tamen iuuentutis sublato tenetur se presentare pape. vt nõ. in. d. c. ꝗꝫuis.

57 Septimus in hostiario vel officiali qui pretextu officij arcendo turbam percussit clericuꝫ. vt nõ. in. c. si vero. el primo. eo. ti. Hoc intellige verum in mediocri non autem in graui percussiõe. vt nõ. ibidẽ ꝛ hic accipio graue ꝓ enormi: mediocrẽ pro graui.

[an s. filius exñs i ptate pris teneat familiaꝫ ꝓpe puta vxorẽ 2 liberos. An sit i faĩlia prĩa i hitat sil cũ pre qꝛ sufficit q nõ st sui iuris. Sꝫ pt 2 dic q qn talis filius exñs ex filiaꝫ pris necẽ hret ipsi pri puidere ꝙ tũc possit absolui. als nõ]

ná fm Monal. iter enormē τ leuē ē media q̄ grauis dr̄: q̄ vt dixi arbitrio iudicis extia bit ex q̄litatibus τ circūstātijs. ff. d ver. ob. l. ꝯtinuuſ τ de voto. c. q̄ sup his. Aduerte ēt hic q̄ si officialis laicus alr̄ q̄z arcendo turbā inicit manū i clericū: q̄ nō pōt absolui nisi a papa q̄lr̄cūq̄ leuit pcusserit: q: iniuria ē grauis q: vsurpat sibi iurisditionē in clericū. ita nō. Pa. i. d. c. si vō. τ ibi tex. ap͛. Nō vez itelligo qn̄ hoc facit tāq̄z official'. Sec͛ si pcusserit tāq̄z psona priuata: q: nisi eē iniuria grauis nō eēt mitēdus ad papam

52 Octauius pueri ipuberes q doli capaces pcusserunt. vt in. c. i. eo. ti. siue an̄ pubertatē petant absolutionē siue post. c. si. eodē. ti. nec tenētur se p̄ntare cessante pueritia. d. c. si. τ. c. q̄ꝛuis. q: nihil dr̄ de iuramēto. τ. c. q̄ꝛuis excipit pueros. Vn̄ dicit Pa. i. d. c. si. q̄ beneficiū semel idultū minori ex quo cepit habere locum nō extinguitur p superueniētiā maioris etatis. Nō nota.

Casus 2. ē in. c. querēti. de off. dele. ꝯ iobediētē siue delegati vltra annū. de q̄ dic vt. s. absolutio fo in pri.

Casus 3. ē in. c. dura de crīe fal. vbi excommunicati ex gnāli sn̄ia suoꝝ diocesanoꝝ hn̄tes lr̄as aplicas f'las: nisi infra viginti dies postq̄z cognouerit se hr̄e lr̄as falsas illas destruxerit aut resignauerint illis n̄ p̄nt absolui post lapsum doꝝ xx. dieꝝ nisi a sede aplica: vel de eius spāli mandato. Aliq tn̄ tenent q̄ isti. xx. dies incipiunt currere a die noticie. s. q̄ hn̄t pdcās lr̄as falsas. vt Hosti. sed Pa. in. d. c. dura. tenet q̄ icipiūt currere a die excōis ꝓlate p ordinarios contra tales: ita q̄ nisi illa pcesserit nō erunt excōicati. τ hoc credo verū saltē post factū: τ hac ēt sn̄ia ligantur si excōicatio pcesserit: q̄ꝛuis ipis lr̄is falsis non fuerint vsi.

1 Quid de falsarijs lr̄aꝝ aplicaꝝ. R. q̄ oēs tā clerici q̄z laici q perse vel p aliū vitiū falsitatis exercuerit cū fautoribus τ defensoribus suis sūt excōicati ipso facto: τ hodie p pcessum annualē fcm̄ in die cene dn̄i n̄ p̄nt absolui citra sedē aplicā: nec nō falsarij supplicationum grām vel iusticiā ꝯcernentiū p pontificem vel vicecanzellariū aut regentem offm̄ canzellarie signatarum

2 Utrū vtentes lr̄is aplicis falsis sint excōicati ipso iure. R. q̄ sidsi sunt laici: tn̄ poterīt absolui a suis ordinarijs: vt pȝ p. c. ad falsarioꝝ de cri. fal. clerici vō nō sunt excōicati fm Pa. in. d. c. ad falsarioꝝ q̄ꝛuis Hosti. teneat contrarium.

Utrū corrigētes lr̄as pape sint excōicati. R. fm ho. vt recitat Pa. in. c. ex lr̄is de fid instru. q̄ sic ēt si vnā figurā siue lr̄az l'ēt dimidiā abraserit deleuerit aut cāz clauerit addiderit: vel diminuerit ꝯpleuerit. l' mutauerit siue l'nia illi' ad quē spectat postq̄z lr̄a ē bullata l' signata: nec p̄nt absolui citra sedē aplicā. Posset tn̄ ipetrās totā lr̄az lacerare seu bullā si illa nō vult vti: ex quo pȝ q̄ ēt simplex nōri' qui lr̄as aplicas scripsit: nō pōt illas corrigere postq̄z sūt bullate vel signate sine l'nia official' ad h deputati. hoc tn̄ τ bn̄ limitat Ri. in. 4. di. 10. ar. ii. q. 4. verū si tal' abrasio: vel correctio: seu mutatio faciat vt bulla q̄ an̄ erat inualida efficiat ualida: vl' si erat vtilis sit magis vtilis. 3

Utrū impetrās lr̄as dn̄i pape tacita veritate l' suggesta falsitate sit excōicatus. R. Ricar. vbi s. q. 3. q. lȝ sit falsari' nō tn̄ ē falsari' lr̄arum dn̄i pape. q: veras lr̄as impetrat τ ideo non ē excōicatus. 4

Utꝝ recipiētes lr̄as aplicas exn̄tes ipsi i curia de manu alterius q̄z pape vel officialiū ad hoc ꝯputatoꝝ sint excōicati. R. q̄ sic si sunt laici. vt in. d. c. dura. Alīn̄ fm Jo. an. τ Pe. de ancha. i. d. c. dura: quia quotidie fit ꝯ: non ligat. 5

Casus 4. ē i. c. significauit. eo. ti. vbi excōicat clericꝯ qui pticipant i diuinis offitijs tā i eccl'a q̄z alibi spōte τ scienter cū excōicato a papa sn̄ialr̄ l' iudicialiter secūdū cōem lecturā. lȝ glo. ibidē aliter sentiat. ex quo collige q̄ quinq̄z reqrūt vt ista excōicatio icurrat. Prio q̄ sint clerici. Scd̄o q̄ scienter. Tertio q̄ sponte. Quarto q̄ i diuinis pticipēt. Et quinto q̄ ille cū quo participant sit excōicatus a papa iudicialiter. τ isti non possunt absolui nisi a papa. vt in. d. c. significauit.

Casus 5. est in. c. tua nos. eo. ti. vbi oēs incendiarij ꝓpriē dicti postq̄z fuerint publice excōicati τ denūciati nō possunt absolui citra sedem aplicam.

Casus 6. ē in. c. ꝯquesti. eo. ti. vbi effractores cum spoliatiōe ecclesiarū postq̄z fuerīt denunciati nō p̄nt absolui nisi a sede aplica. Pro cui' casus τ p̄cedētis maiori euidentia ē sciendum: q̄ incendiarij τ effractores ecclesiarū cū spoliatione sūt excōicati ipo iure: sed incendiarij alioꝝ locoꝝ non: nisi excōicentur l' per statuta vel alio modo. Alīn̄ tn̄ denuntiationem non sunt mittendi ad sedem aplicam. Sed si aliqui predictorum denuntientur excōicati publice tunc nō p̄nt absolui nisi a papa

Secūdū cōem τ vam opi. i. d. c. tua nos. τ c. conquesti.

1 Qui dicuntur incendiarij proprie. vide. ī. Incendiarius i principio.

2 Qui āt dicātur effractores. R. q̄ sūt illi q̄ dolo malo aut p iniuriā violēter pietem fodiūt: aut vitreā fenestram frangūt: seu serraturā: l' hostia. l' cardines: seu vectes: dum tenent hostia firmata. aut ipsum tectum ecclie ſm archi. Alij āt q̄ faciunt enormia i ecclia vt rapiēdo corpus xpi: τ huiusmōi: frangēdo calices τ similia: nō sūt effractores ꝓpe nec excōicati ipso iure ſm Hosti. τ Jo. de ligna. nec ēt si excōicarēt: τ denūtiarēt cēnt mittēdi ad papā: sȝ possent ab illo qui eos excōicauit absolui: oȝ ergo q̄ spoliatio fiat cū effractione: vn̄ sola effractio p se nec sola spoliatio. facit aliquē icidere i hūc cāsum: vt denūciatus sit mittendus ad papā quod nō q̄ pauci aduertūt sȝ sic ē vt i. d. c. cōquesti.

3 Sed nūqd hic noie ecclīarū veniāt monasteria: τ loca pia. R. ſȝ Pa. i. d. c. tua nos q̄ sic p tex. 54. di. §. hac auctē. nōt glo. i. c. grādi. de sup. ne. prela. li. 6. τ in c. si. de sen. exco. Rō ē q̄ ista excōicatio ꝑulr ē i fauorē ecclīarū. τ iō latissime accipit respectu ipsarū sȝ al's nō veniāt monasteria: nȝ pia loca nomine ecclie. q̄ i iure ponunt. vt diuersa. vt pȝ i. c. sciāt pcti. de elec. i. 6. τ i. c. si. de sen. exco. Addit ēt Pa. i. c. si. de eccl'ijs edi. q̄ ecclie nō ꝯsecratē τ hospitalia veniunt hic noie ecclīarū. Intellige si auctē epi. aut pessūt edificata: al' nō cēnt loca religiosa. vt nō. in. c. ad hec de religi. domi.

4 Utrū effractor cū spoliat ꝯe domus existētis in spacio puiliato ecclie sit excōicatus τ post denūtiationē hēat ire ad papā. R. q̄ nō. q̄ talis dom⁹ nō dr̄ loc⁹ religiosus nisi sit ecclie l' clericoꝝ. vt in. c. q̄sqs. 17. q. 4. Et effractores locoꝝ nō religiosoꝝ ēt post denuntiationē nō sūt mittēdi ad papā. i. vt pȝ in d. c. ꝯquesti. τ allātis ibi i glo. Intelligo hic nō q̄ sint ecclie vel clericoꝝ quo ad dn̄ū sȝ tali mō q̄ dicant loca religiosa.

5 Sed qn̄ dicunt tales publice denūtiati. R. q̄ qn̄ocūqȝ publice denūtiēt siue noiatiȝ: siue i gnē. puta denūtiamus excōicatos oēs q̄ fecerūt tale incēdium: l' effractionē talis ecclie: seu loci religiosi: τ huiusmōi. vt pȝ in d. c. tua nos. quod nō distinguit al'r.

6 Utrū icēdiarij sint absoluēdi ēt añ denūtiatōeȝ añq̄ satisfecerit dānū passis. R. q̄ ñ. vt nō in. c. pessimam. 23. q. vlti.

Casus sequētes vsqȝ ad casuȝ. ii. sūt i. 6. li. decretalium.

Casus .7. ē i. c. fundamēta d elec. vbi excōicant. Prio oēs q̄ sine licentia sedis aplice noiationi. electioni. vl' assumptōi: i senatorē. capitaneū. patricium aut rectorē. l' ad regimē vrbis rome assentiunt. l' se itromittit p se l' p aliū vltra annuale spatiū: nisi ex ipa vrbe nālr sint oriundi. aut ꝑpetui hītatores nec hn̄t extra territoriū talē ptātē q̄ possent euacuare rōnē cōstitutionis pdicte. Itē fo excōicant itendētes l' obiētes eisdē sic assumptis. Itē tertio excōicant qui ipos noiauerūt: eligerūt: l' assumpserūt. Itē quarto excōicātur dātes auxiliū ꝯsilium vl' fauorē publice l' occulte tā noiatoribus τ assumptoribus: q̄ȝ noiatis τ assūptis. nec oēs pdicti pn̄t absolui nisi a papa.

Casus .8. ē in. c. clerici d imu. eccle. sed quia hodie non ligat per Cle. vnicaȝ. eo. ti. iō ptranseo.

Casus .9. est in. c. felicis de pe. vbi excōicant. Prio oēs isequutores cardinaliū romane ecclie hostilr. vel clericoꝝ: aut religiosoꝝ familie pape l' cardialiū pdictoꝝ. Item fo percussores τ captores. Itē tertio socij talia faciētiū l' mādātiū. Iteȝ quarto q̄ factū ratū habuerit l' ꝯsiliū dederit aut fauorē. Itē qnto q̄ tales postea receptauerint l' defensauerit scient. Itē. 6. excōicantur pncipes: senatores: ꝯsules. ptātes. rectores siue alij dn̄i τ eoꝝ officiales q̄. ī. mēseȝ a die noticie hīte de pdicto delicto nō puniunt pdictos reos ſm tenorē. d. c. felicis nec pn̄t absolui nisi a papa: exceptis istis vltis .s. principes τ c. q̄ poterūt absolui a suis ordinarijs. Aduerte hic q̄ isequutio sumitur i malā ptē. τ cape itelligit cū effectu. q̄ si nō capiat sed fiat isultus ad domū vt ei fiat iniuria: l' si obsident l' claudūt i domo nō vt eos ibi custodiant sed vt eis inferant vecūdiam nō hēbit locum pena ista. ſm q̄ nōt Inno. in. c. nuper eo. ti.

Casus .10. ē i. c. qcūqȝ. eo. ti. vbi excōicant oēs dātes licētiā alicui occidēdi: capiēdi: seu al's in ꝑsonis: aut bonis suis: l' suoꝝ grauādi: eos q̄ snias excōicationis vel interdicti tulerūt ꝯ quēcumqȝ: siue eos occasione quoꝝ sūt prolate: vel obseruantes tales snias: seu talr excōicatis nolētes cōicare: nisi sniam ipam si fuit ad ꝑsonas grauādas reuocauerit añqȝ i aliquo sit ꝑcessum: l' si dicta snia fuit ad bona eoꝝ capienda: nisi infra octo dierū spatiȝ restitutionē fecerit fieri. l' satisfactionē τ sniam reuocauerint. Itē. 2. excōicantur oēs q̄ pdicta snia data: vti ausi fuerint. Itē. 3. qui aliquid

premissoꝝ ad q̃ cõmittẽda dari licẽtia ꝓhi
bet/ꝯmiserint suo motu: nisi vt dictum ẽ re
integra/si ad personas: ꝛ si ad bona. ĩ. octo
dieꝝ spaciũ restituerint/vel satisfecerint. In
qua excõicatione oẽs ꝑdicti si per spatium
duoꝝ mẽsium manserint/non nisi per sedẽ
aplicam poterunt absolui.

i ¶ Querit idem archi. qd veniat noĩe suoꝝ. ꝛ. R. ꝙ veniũt oẽs q̃ sunt sub pñtate eoꝝ. vt insti. de hijs q̃ sunt sui vel alie. iu. ꝑ totũ. Itẽ ꝙ veniũt ꝯsanguinei vt i. c. sciant cũcti. de elec. in. vi. Itẽ domestici. vt. C. de his q̃ ad ec. ꝯfu. l. pñti. §. sane. ꝛ qui dicant domestici familiares. vide Familiaris.

2 ¶ Item grauare dicuntur q̃ ꝓhibẽt/ne eis coquat/molat/vendat/ꝛ huiusmodi.

¶ Casus sequẽtes sunt in cle. vsq; ad casum. 17.

¶ Casus .ii. ẽ i cle. nisioꝝ. d̃ hereti. vbi excõicãtur omẽs inqsitores heretice prauitatis iferiores/ epis/q̃ odio ł grã/vel amore/lucri aut/ꝯmodi tpal' obtẽtu/ꝯ iustitiã/ꝛ ꝯsciaz suã omiserint/ꝯ quempiam ꝓcedere. vbi fuerat ꝓcedendũ ꝑ heresi. Itẽ ꝑo excõicat ꝑdicti/si obtẽtu eodẽ prauitatẽ ipam heresis: vel impedimẽtũ sui officij alicui iponẽdo ꝑsumpserint aliquez q̃ q̃mõ vexare/ñ pñt absolui/nisi a papa. nisi i mortis articulo/ꝑmissa satisfactõe, itẽ lige si põt fieri/alr ñ valeret absolutio. Un̄ aduerte fm Car. in cle. ꝑdicta/ꝙ ad incurrendũ istã penã/oz fiat ꝯ iustiam/ꝛ ꝯsciam copulatiue. Itẽ nõ. ꝙ quoquomõ vexẽt aliquẽ/siue icitatõibus fideiussiõibus/ꝛ silibus icurrũt istã penã. fm Pau.

i ¶ Quid si õmittunt ex timore/vel ad euitãdũ scandalũ. R. glo. ꝙ nõ incidunt i hãc penã

¶ Casus iii. ẽ i cle. religiosi. de priuil. vbi prio excõicat oẽs rligiosos q̃ clicis/aut laicis sacr̃m vnctõis extreme/vel eucharistie ministrare ꝑsumunt: vel solẽnizant matrimõia/sine licẽtia spãli ꝑsbri pãrochialis. Itẽ si ꝑdicti absoluũt excõicatos a canone pterq̃ in cãibus a iure expressis: vel ꝑ priuilegia sedis aplice cõcessa eisdẽ: vel si absoluũt a sentẽtijs ꝓmulgatis ꝑ statuta sinodalia/ vel ꝓuincialia. seu a pena ꝛ a culpa/nec possunt absolui nisi a papa.

i ¶ Querit an ligẽtur oẽs religiosi. R. fz Car. ibidẽ ꝙ ñ fz solũ religiosi religiõis approbate: qꝛ alij ñ sunt ꝓprie religiosi. vt i. c. vnico de voto. Et lz qdã istõ restrigãt ad religiosos exẽptos. vt Pe. de sta. tñ cõiter tenetur ꝙ hẽat locũ ẽt i ñ exẽptis/ꝛ i religiosis ꝑfectis eccl'ie prochiali/si alijs q̃ suis prochia

nis ministrant. fm glo. in clem. i. de deci. ꝛ Pan. ibidem.

¶ Quid si nouitius faciat aliqd ꝑdcoꝝ. R. fz Car. ꝙ ligat. ar. c. religioso. de sen. exco. in. 6. 2

¶ Utꝝ religiosi ꝯuersi sint. R. Car. ꝙ Pe. de ancha. tz ꝙ ñ ligãtur sicut nec mõiales ex quo ordinẽ non hñt. sz Zenze. tz ꝙ ligantur. ꝛ videtur verius. 3

¶ Utꝝ religiosi ministrãtes alijs religiosis sacr̃a ꝑdicta ligentur ꝑfata pena. R. Car. ꝙ Pe. de sta. dicit quẽdaz cardinalẽ ꝯsuluisse ꝙ nõ: sz Lap. tz ꝙ verbũ clericis itellr tam de regularibus q̃ de secularibus: sz v̓bum laicis: ẽt ꝯprehẽdit religiosos. vl' mõachos laicos. Sed primuz credo verius ꝑ ea que dixi. s. Clericus. prio. 4

¶ Utꝝ tpre mortis possint ministrare euchari stiã licite. R. Car. Pau. ꝛ Lap. ꝙ nõ: sed Jo. ꝛ archi. 26. q. 6. si ꝑsbr. Inno. ꝛ Hosti. in. c. ois. de peni. ꝛ re. tenẽt q̃ sic: vt recitat directoria. li. i. ti. 15. ꝛ hoc credo veꝝ si alius sacerdos nõ põt hr̃i qui ministret. 5

¶ Utꝝ rector eccl'ie q̃ non ẽ sacerdos/vl' vicarius rectoris possit dare liciam dicꝭ religiosis mistrãdi ꝑdicta sacr̃a. R. Car. ꝙ sic: ꝛ sic serua/lz alij teneant ꝯ. Silr Pau. tz ꝙ ẽps ꝛ archipsbr ciuitatis possint predictam liciam dare. ꝛ Zen. ꝛ Ste. idez tenẽt de vicario epi i spũalibus vel delegato. aut etiã pniario. tutius ẽ tñ fm Pau. non recedere a lr̃a/non tamen ẽ necessarium. 6

¶ Quid ẽ solẽnizat mr̃imoniũ. R. Car. i. d. cle. i. ꝙ Zen. dicit ꝙ cõprehendit ois solẽnitas q̃ obseruat iuxta ritũ eccl'aꝝ religiõis. de spon. c. i. siue fiat bñdictio solẽnis: siue dicat missa spãl' sup ꝯhẽtes. ꝛ huiusmõi. Inducere aũt fedus matrimonij vel ꝓnũtiare verba inter ꝯhẽtes/non ẽ eis ꝓhibitum. fm Zen. ꝛ Ste. 7

¶ Utꝝ v̓bum excõicatos a canone. Intelligat solũ de maiori excõicatiõe. R. Car. vbi s. ꝙ sic. fm Lau. ꝛ nõ de minori. facit. c. si quẽ. ꝛ. c. nup. de sen. ex. Idem tz Lap. ꝛ facit. c. ꝑmũ de rescrip. li. 6. Ge. ãt in. c. vnico de hijs q̃ vi. li. 6. dicit ꝙ ẽt intellr de minori qꝛ lex penalis ꝓhibẽs absolõnẽ ab excõicatõe icludit ẽt minoris absolutõnez. ꝑ hoc ẽ glo. i cle. i. de priui. Item vbicumq; fit mẽtio de excomunicatione ꝛ materia in qua profertur est proportionabilis etiam minori de vtraq; intelligitur. vt nõ. glo. Pe. i. c. presidentes. de here. in. 6. Et licet hec opinio sit tutior. tamen prima mihi videtur verior. 8

6 Queritur de quo canone intelligit. R. Car. vbi. s. Pau. et Lau. q itelligitur de quocunq a papa pmulgato: qr ille pprie p excellentiã dr canon. lz aliqñ iproprie accipiatur p illo epi. vt. 3. di. §. porro.

10 Quid si supradicti absoluũt excõicatos p sniam hois et pape. R. gl. Lau. Pau. et Zē. ibidē tenēt q ñ ligant pfata pēa. qr si voluis set itelligi exp̃ssisset. ar. c. ad audiētiã de dci.

11 Utrũ noie snie hic veniat excõicatio soliũ R. glo. et Pau. Ibidē q et venit suspēsio et iterdictũ. sz Car. dicit qd verius ē q solũ in telligit de snia excõicatõis, qd bñ pbat lra p alternatiuã. qr. s. dicit de hijs q absoluūt ex cõicatos a canone et postea subicit l'a snijs p statuta. et sic restringit vbũ sententijs p ver bũ excõicatos. ar. de rescri. c. fo. regris.

12 Quid de snijs lat p statuta legatoz d qb' hēs de offõ le. c. si. R. fm Lau. et seqt Car. q idē ē sic de statutis sinodalib' l' pnicialib'

13 Utrũ religiosi pdci absoluētes a pena tñ ligēt pdicta cēsura. R. fm Zen. quem sequit Car. q ñ. qr lra loqtur coplatiue a pena et a culpa. c. 2. de rescrip.

14 Quid si pdicti religiosi absoluũt a pecca to et nõ ab excõicatõe quã qs icurrit p pec cato. R. Zen. et Car. tenēt q nõ incidũt i pe nam et placet ne fiat extensio.

15 Utrũ religiosus ignorãs penã hanc et ad ministrans sacrz eucharistie vel extreme vntõ nis sine licētia rectoris prochial nõ tñ i prē tñ ipsius incurrat hanc penã. R. Car. se psu luisse p lraz. d. cle. q dicit psũpserint qd nõt dolũ et temeritatē ministrant q ñ ligat. et plz mihi p ea q dixi. s. dolus. §. qnto et infra ex cõicatio septimo. Casu vltimo. §. 2.

16 Utrũ recipiētes pfata sacra a dicts religio sis sine licentia suoz rectoz prochialiũ sint excõicati. R. q ñ pria vice. vt patebit. j. Ex cõicatio. 8. §. 1.

17 Utrũ sit credēdũ. Dicēti se hre lniam. R. glo. q sic et dcor. Lau. Pau. et Ste: qr nēo vr imemor pprie salutis. 1. q. 7. sancimus.

18 Quid de mercenarijs Scolaribus et h' modi. R. gl. q sufficit licētia sacerdotis pro chial' i cuius prochia ihitant: nisi cã recrea tõis vel alia tpali statim reuersuri ad ppria aduenissent qr sic non sufficeret.

Casus

13. ē in cle. i. de. pe. vbi excõi cat qlz q iniuriose vel temē pcusserit. repit: aut bãnierit aliquē epz seu q pdicta mãdauerit: vl' facta ab alijs rata ha buerit l' sotius fuerit i hijs faciēdis: aut psiliũ aut fauorē dederit vel defensauerit eosdem nec põt absolui pterq̃z i articulo mortis ni si a papa: et cũ absoluendus fuerit i articulo mortis non vz absolui nisi pri' caueat ydo nee q parebit pene iponende et penitentiã domino auxiliante faciet. Itē fo excõicãtur oēs officiales quocunq noie censeant q in aliquo predictoz fuerit culpabiles. nec va lent absolui nisi vt predictum est.

1 Sed quid si eps nũdũ erat pscratus. R. glo. q nõ erit locus isti pene. qr nõ ē eps de cele. mi. cle. fa. Secus de eo qui renũciauit epatui qr hēbit locum in eo illa pena.

2 An habeat locũ predicta pena in iclusiõe facta epo ad verecundiã. R. Car. q non qr hic capere accipit pro detinere sic. et in. c. fe licis de pe. li. 6. accipitur vt supradictuz est.

Casus

14. ē in cle. cupientes i. §. fi. d pe. vbi excommunicãtur oms religiosi et clerici seculares q inducunt ad vouēdũ iurãdũ et ē de elligēñ sepultura apd ecclias ipsoz, de q dic. vt. j. sepultura. §. 35.

Casus

15. ē in cle. grauis de sē. exco. vbi excõicãtur oēs dñi tpra les et si sunt epi qui in terris seu locis eoz interdicto suppositis cogũt quomõlz diuina officia celebrare: aut q voce pconia seu per cãpanarũ pulsatõem ad officia eadē audiē da aliquos pseritz excõicatõis aut interdci snia fodatos euocãt vel q excõicatio publi ce aut iterdictis phibēt ne de ecclesijs exe ant dum missaz solēnia agũtur a celebranti bus moniti generalr: vl' specialiter vt exeãt. Itē fo si excõicati publice et interdicti qui in ipsis sũt ecclesijs postq̃z fuerit noiati mo niti a celebrãtibus vt exeant remanere psũp serint sniam excõicationis icurrũt a qua so lũ a pap pñt absolui. Et sic collige q h pēa ē 3 cogētes. euocãtes. phibētes. et remanē tes. Itē aduerte q verbũ quõlz cõprehēdit oēm modũ cõpulsionis realē vel psonalem directũ: vel indirectũ vt puta psanguineos vel ipsos in psonis aut rebus grauando: vt notat glo. in. d. cle.

3 Quid si euocarēt nõ excõicatos vel nõ in terdictos. R. Car. post Pau. ibidē q icidũt in predictã penam cũ locus sit interdictus. et dictio presertiz stat pro maxime.

4 Utrũ hec pena habeat locũ i cessatõe a di uinis posita i dictis terris. R. q sic: qr qñ ces satio a diuinis ē generalis hz vim interdic ti. vt in cle. i. eo. ti. i. §. in cessationibus. secus si cessatio esset specialis.

5 Quid itelligit hic noie diuina officia. R. Car. post Pau. ibidē q restringit soluz ad missas. et io si aduocarēt ad alia officia pre ter missas nõ haberet locuz hec pena.

4 Quid si predicti precipiant nō subditꝭ suis vel predicta nō faciant in terris ipsorū: sed in alienis. R. ibidē car. ꝙ n̄ h3 locū hec pena.

5 Utrū predicti aduocātes secrete p nuntiū ad diuina ligētur prefata pena R. car. ibidē post Pau. ⁊ Zen. ꝙ nō nisi voce preconia. vl' voce tube. aut cornu vl' p campanarū pulsationem aduocent.

6 Quid si cōpellunt i loco nō iterdicto. R. Pau. ibidē ꝙ nō h3 locum hec pena.

7 De quo interdicto intelligit. R. glo. ibid ꝙ tam de interdicto a iure ꝗ̄ ab homine.

Casus .16. ē i cle. cū exeo. eo. ti. vbi excōicāt fres minores recipientes tpe interdicti illos d tertio ordine ad diuina. Sed q2 hodie vacat p priuilegium dñi Sixti. quarti ptrāsceo q2 non ligati.

Casus sequētes sunt p processū curie ānualē factū in die cene dñi vsq3 ad casum.32.

Casus [illegible]. ē ꝯ hereticos gazaros patarinos: ⁊ alios quocunq3 noie censeant ac ꝯ oēs fautores. receptatores. ⁊ defensores eorundem.

Casus 18. ē ꝯ piratas: cursarios: ⁊ latrunculos maritios ac oēs receptatores eorūdē cū dantibus eis auxiliū cōsiliū vel fauorem. Et dr̄ pirata qcunq3 in mari depredat nisi hēat iustū bellū ꝯ eos quos depredat qd nō. q2 pauci aduertūt credētes ꝙ nisi qs indiferenter depredet i mari nō sit pirata ⁊ non incidit in hanc penam sed falsum est.

Casus 19. ē ꝯ oēs qui in terris suis noua pedagia iponunt: vl' p hibita exigūt sed a sponte soluētibus pedagia recipiens n̄ incurrit excōicatōnem ſm glo. ⁊ Pau. in cle. qm̄ de imu. ec. q2 exiget est ab inuito extorquere.

Casus 20. ē ꝯ oēs falsarios bullarū apostolicarū de quo dictum ē. s. casu tertio.

Casus 21. ē ꝯ illos qui equos arma: ferrū: lignamia: ⁊ alia phita deferūt saracenis: turcis: ⁊ alijs xpi nominis inimicis qbus christianos oppugnāt. p [illegible] intelligētia queruntur infrascripta.

1 Quid vēit hic noie armorū R. glo. i. c. ita quorūdā de iudeis ꝙ ēt fustes: ⁊ lapides p machinis venūt: s3 nō lapides p edificijs fiēdis i. l. 2. C. q̄ res expor. n̄ de. dr ꝙ lorice. scuta: arcus: sagite: spate: gladij: ⁊ ella noie armorū veniūt. Ego vo dico ꝙ illa q̄ cōtinent sunt p vsu offendēdi vel defendendi se ⁊ n̄ p alio vsu: veniūt noie armorū. Illa vo quibus possumus vti p armis ⁊ p alio vsu. puta pro instrō dicūtur arma ex intentōe vtendi hijs pro armis defensionis vel offensōis als nō. vt nō. in cle. ne. i agro de statu mōa. Et iō gladius ad incidēdum panē nō venit noie armorū ſm Pa. in. c. clerici el. i. de vi. ⁊ ho. cle.

2 Quid venit noie ferri hic. R. ꝙ accipit h ferrū pro ferro infecto: vel facto sub quacūq3 forma. vt in. l. 2. C. que res expor. non d. qd tn̄ limito p rōnem expressā i. d. l. 2. de ferro p qd possent pugnare vel se munire: q2 brochete ⁊ silia nō credo sint sub ipso comprehensa.

3 Quid itelligit sub noie lignaminū. R. ꝙ intelligit qdcunq3 lignū p qd naues galeas aut alias machinas possent facere ad impugnandū: vel defendēdū se a christianis: secus de alijs lignaminibus qbus nō possunt vti ad offendendum vel defendendum.

4 Quid intelligit noie phibitorū. R. ꝙ sunt oīa qbus possint christiani ipugnari: vl' ipsi infideles ne ipugnent a christianis muniri q̄ oi tpe phibent. Similiter q̄cunq3 victualia: vel mercimonia tpe guerre cū eis hūe ab aliqbus christianis legiptime. Tēpore vo pacis mercimonia q̄cunq3: ⁊ victualia nō sunt phibita eis deferri: nisi tn̄ dispēdiū christianorū fieret. puta q2 timētes de guerra muniunt se: vel vt inuadant christianos. Tenet tn̄ Inno. ⁊ hosti. in. c. significauit de iudeis ꝙ p redimēdis captiuis tpe guerre arma ēt sine pena excōicātionis possunt deferri qd añ fcm̄ nō tenerē: s3 bn̄ post factū. d alijs vo mercimonijs nō ē dubiū inter doc. pp predictū. c. significauit ꝙ pro redēptōe captiuorū pn̄t deferri ēt tpre guerre.

5 Quid si tpe pacis deferātur arma: ⁊ alia phibita nō tn̄ ea intētōe vt ipugnent xpiani R. ꝙ nihilominus ligant si sunt talia qbus pn̄t impugnari ſm glo. Jo. an. ⁊ do. an. ac Pa. i. d. c. ita quorūdā. Quidā tn̄ tenēt ꝙ n̄ ligātur nisi ea intentōe deferant vt christiani impugnētur: vel ne possint infideles impugnari. ⁊ ꝯuenit satis hec opinio cū tex. i. d. c. ita quorūdā l3 pria opi. sit tutior: maxime ante factum.

6 Utrū deferētes phita infidelibus: ⁊ penitētibus postea ea reportātes ⁊ n̄ ditientes in fidelibus ligent. R. ꝙ nō. q2 vba cū effectu sūt accipiēda. Idē dic de deferētibus arma p sui tutōe ad terras ifideliū ꝙ n̄ ligant: nisi postea ea ipsis venderēt q2 sic ligant. Si aūt statim vendita recuparēt nihilominus ligarentur. Idem dic de permutatione.

7 Quũ dr̃ tp̃s guerre. R. q̧ dr̃ qñ aliq̧s princeps xp̃ianꝰ auctẽ pncipis: vel papa fac̃ cũ eis bellũ quo ad illũ dñm. puta Soldanũ: vel turchũ: nõ quo ad alios dños ĩfideles: nisi essent tali in subsidium.

8 Aduerte hic q̧ lȝ Nicolaus. Bõifacius. et Clemẽs multos ligauerit circa pdcã tñ q̄a hodie vacant ptraseo. solũmõ remanẽt ex cõicati exercẽtes regimẽ in galeis aut nauibus ĩfideliũ in. c. ita quorũdã: sȝ non est papalis sȝ ordinarius poterit absoluere. Uerũ ẽ q̧ tã isti q̄ supascripti ñ debẽt absolui: nisi q̄cq̧d acq̄sierint ex tali cõmercio dãnato expendãt in subsidiũ xp̃ianorũ. et vltra tantumdem de suo si possint.

9 Quid d dãtibus cordã: vel anchorã: et huiꝰ mõi vt possint negotiari cũ ĩfidelibꝰ tp̄re pacis. R. q̧ regrit lnia aplica q: per talia pñt xp̃iãi impugnari.

10 Utrũ portãtes clauos paruos: et cultellos p pãe icidẽdo sint excõicati. R. q̄d nõ. q: ñ ꝯphẽdũt sb noie armorũ: vel ferri: vel aliorũ prohibitorum.

11 Utrũ portãtes ferrũ: arma: et alia phibita de vna terra sarracenorũ ad aliã: vel saracenos cũ armis suis. vt puta d marica i alexãdriã sint excõicati. R. q̧ ñ. nisi hoc fiat i dispendiũ xp̃ianorũ sicut declarauit Greg. 9. i extrauagãti q̄ icipit postulasti.

Casus 22. ẽ ꝯ ipediẽtes seu inuadẽtes victualia: vel alia ad vsũ romanae curie necẽia adducẽtes. seu ne ad ipam adducãt: vel deferãt ipediẽtes aut pturbãtes et ꝯ defensores talia faciẽtium.

Casus 23. ẽ ꝯ oẽs q illos q ad sedeȝ aplicã veniũt et recedũt ab eadẽ: temeritate ppa capiũt: spoliant: et detinẽt: aut ex pposito deliberato verberare: mutilare: vel interficẽ psumũt: et ꝯ oẽs q talia fieri faciũt: vel mandant.

Casus 24. ẽ ꝯ illos q iurisdĩtõeȝ ordinariã: vel delegatã nõ hñtes morãtes i eadẽ curia: temeritate ppa: capiunt. spoliãt. et detinẽt. aut ex pposito dlibe rato: verberare: mutilare: vel iterficẽ psumũt et q talia fieri faciũt seu mandant.

Casus 25. ẽ ꝯ oẽs illos q p se: vel p aliũ seu alios q̄scũq̧ psonas seculares vel eccl'asticas ad romanaȝ curiã sup eorũ cãis et negotijs recurrẽtes. Illa q̧ icapsequẽtes aut pcurãtes: vel pcuratores ipor vel aduocatos seu iudices sup dictis cãis deputatos occasiõe cãr vel negotiorũ huiꝰ mõi. vbërãt. mutilãt. vel occidũt. aut bõis spoliant et ꝯ dãtes auxiliũ ꝯsiliũ vel fauorẽ in pdictis.

Casus 26. ẽ ꝯ oẽs illos q ne pareat lr̃is: aut mãdatis aplicis: et legatorũ: et nũtiorũ: et iudiciũ: delegatorũ eorũ dẽ grãz: vel iusticiã ꝯcernẽtibꝰ: decretisq̧ sup eis et re iudicata seu pcessibꝰ executorialibꝰ ñ hito prius eorũ bñplacito et assensu: ne vel tabelliões et notarij sup huiꝰmõi lr̃is et pcessibꝰ executorialibꝰ illa seu acta ꝯficẽ: aut ꝯfecta pti cuiꝰ iterest tradẽ sb grauissimis penis phibẽ: statuere: seu mãdare psumũt. et ꝯtra dãtes auxiliũ ꝯsiliũ: vel fauorẽ.

Casus 27. ẽ ꝯ oẽs q se ab obia rõani pontificis ptinaciter sbtrahere: vel qñolȝ recedere psumũt. et ꝯ dãtes auxiliũ ꝯsiliũ: vel fauorẽ pdictis.

Casus 28. ẽ ꝯ oẽs q iurisdĩtiõeȝ ad ecclesiasticas psonas ptinẽteȝ vsurpant p se vel p aliũ: seu alios directe: vel indirecte: aut i eisdẽ ꝯsiliũ auxiliũ: vel fauorem prestare non verentur. Ros. exco. 8.

Casus 29. ẽ ꝯ oẽs mutilãtes. vulnerãtes. iterficiẽtes. seu capientes: et detinẽtes. seu depdãtes romipetas et pegrinos ad vrbẽ cã pegrinatõis et deuotõnis accedẽtes: et i ea morãtes: vel recedẽtes ab ipa cũ oibus i hijs dãtibus ꝯsiliũ auxilium. vel fauorem. Ros. exc. 21.

Casus 30. ẽ ꝯ oẽs illos q p se vel p aliũ directe: vel indirecte sb q̄cũq̧ titulo vel colore occupãt. detinẽt. vel hostilr discurrũt seu inuadunt intotũ: seu in partẽ almã vrbẽ: aut alias ciuitates: vel terras: et loca: et iura ad romanã ecclĩam spectantia cũ adherẽtibus: fautoribus. et defensoribus eorum. seu dantibus auxilium consilium: vel fauorẽ in eisdem.

Casus 31. ẽ ꝯ quoscũq̧ psumentes absoluere quẽlibet p dictuȝ processum excõicatũ: nisi in articulo mortis prestita pas de stãdo sancte mr̃is eccl'e mandatis satisfactõe vel sufficiẽti cautõe: ẽt pretextu cuiuscũq̧ priuilegij: vel ꝯcessiõis aplice ñ faciẽtis plenã et exp̃ssam de pdicta phibitiõe mentõeȝ. nec absolutio aliter impensa valet. Et licet Paulus secundus plures alios casus posuerit quos in nulla ꝯcessione volebat itelligi nisi spetialiter exprimerentur. Tñ Sixtus quãtus solũmodo ad pdictos supra exp̄essos se restrinxit. et iõ cãus pauli i ꝯcõ pcessu omitto.

Aduerte ẽt q̧ pfatus Sixtus i extrauagãti q̄ icipit. et si dñici gre. excõicat oẽs absoluẽtes a q̄cũq̧ pdictarũ excõicationũ p pcessũ fcãr. vel dispẽsant i voto vltramarino: scõr Petri et Pauli. scĩ Jacobi. et castitatis: ex q̄

p 3

eũq̃ ꝯcessiõe ab ipo Sixto hĩta: nisi de .d. exuagãti õ vbo ad vbũ in ipa ꝯcessiõe fiat mentio. Et beñ aduertant ꝯfessores quo ad illos q̃ ꝯfessionalia habuerũt ab ipso. except tis illis ꝯfessiõalib⁹ q̃ data fuerunt ipĩe cruciate vnĩ ꝯmisse. qꝛ quo ad illa nõ valꝫ di cta exuagãs. sicut pꝫ in bulla ꝑdicte crucia te. Et ego aurib⁹ ꝓprijs ab ipo audiui.

2 Sunt ⁊ alij cãus ꝑ exuagãtes i q̃bus snĩa excõicatõis infligit ipo facto. ⁊ ñ põt impedĩ absolõ nisi ꝑ sedẽ aplicã. Et qꝛ multe sũt re uocate: aliq̃ ñ sunt in vsu: solũmõ ponã que cõiter hñtur in vsu: ⁊ sunt seq̃ntes vsq̃ ad Excõicatio. 6.

Casus 32. ẽ sub ßrica de sepul. ⁊ est Bonifacij. 8. vbi excõicantur oẽs exẽterãtes: vel ifrusta icidentes: aut i aquis coquẽtes vt carnẽ ab ossib⁹ euellant corpa defunctoꝝ. vt alibi tumulãda deferãt vbi nõ. q̃ ad icurreñ predictã penã oꝫ tria ꝯcurrant. Prĩmũ q̃ ille mortuus circa cui⁹ cadauer volũt facere ꝑdicta: sit mortuus in terra: vbi viget cultus xp̃ianus: qꝛ si essꝫ mõ tuus i terra ifideliũ ñ caderent i penã facien do ꝑdicta. Secũm q̃ ꝑdcã faciant cadaueri mortuo. Tertiũ q̃ faciãt aiõ vt alibi tumu lañ deferant: qꝛ si facerẽt ex odio vel pp cy rugiã ñ inciderent i penã ꝑdictã.

Casus 33. ponit õ regularibus. vbi Martinus excõicat oẽs reli giosos mẽdicãtes euntes ad ordiẽs seu mo nasteria ñ mendicãtũ: vt ibi sint fr̃es. ẽt sb ptextu cuiusuis lnĩe ẽ aplice gnãlis. Jtẽ ßo excõicat ipos recipiẽtes. Sꝫ h pẽa ñ extẽdit adeuntes ordĩnẽ cartusieñ.

Casus 34. ponitur de simonia. vbi Paulus scõs excõicat oẽs q̃cũq̃ dignitate ꝑditos. q̃ q̃ulibet dando vel recipiẽdo simoniã ꝯmiserit: aut q̃ fue rint mediatores. vt ꝑpa fiat i ordĩe l' bñficio.

Casus 35. ẽ sub ßrica de snĩa excõi catõis. de quo Jo. an. in. c. nemo. de simo. facit mẽtiõeꝫ ꝯ dãtes aliq̃d ꝓ gr̃a obtinẽda apõ sedẽ aplicã. quã ptran seo qꝛ reuocata ẽ ꝑ Cle. 5. vt dicit Jo. cal. ⁊ recitat Jo. de lignano ibidem.

Casus 36. ponit sub ßrica de pniẽ. vbi excõicãt q̃ libellos famo sos: aut cantbilenas vel rithimos faciũt. de tinẽt. vel publicãt i infamiã status ordinũ mi noꝝ: ⁊ ꝑdicatoꝝ. ⁊ ẽ Alex. quarti q̃ incipit Ex alto.

Casus 37. ẽ i dcã exuagãti. vbi exco municãt. ꝑdicãtes. docẽtes. vel defensantes. q̃ ꝑlatoꝝ ordĩnũ fr̃es non sunt i statu ꝑfectoĩs. ⁊ q̃ ñ lꝫ eis de elemosi nis viuere. Aut q̃ ñ pñt ꝑdicare: siue confes siões audire de lnĩa. Ro. pon. seu alioꝝ pre latoꝝ ordĩarioꝝ: siue ꝯsensu curatoꝝ.

Casus 38. ẽ ibiõ ꝯ faciẽtes violẽtiã dãnabilẽ in locis ꝑdictoꝝ or dinũ. ⁊ tã isti q̃ dicti in. 36. ⁊ .37. cãu ꝑcedẽ ti ñ pñt absolui nisi a sede aplica. aut a ꝯser uatorib⁹ deoꝝ ordinũ. ꝑterq̃ i articlõ mõtis.

Casus 39. ẽ ꝯ oẽs ĩrãtes mõasteria sancte clare. ⁊ ordis ꝑdicato rũ qui ipo facto sũt excõicati si itrant. ꝑterq̃ in cãib⁹ ꝑ eoꝝ regulã ⁊ statuta ꝯcessis.

Excomunicatio. 6. de cãib⁹

excõicationũ q̃ reseruãtn iure epĩ so lũ q̃ sunt duo. Prĩm⁹ ẽ in. c. ꝑuenit eo. ti. ꝯ quo dic vt. s. Excõicatio. 5. cãu. 1. §. 38. Se cũdus cãus ẽ in Cle. rũ ex eo. eo. titu. ꝯ fr̃es minores recipiẽtes ad diuia. ipĩe interdicti fr̃es tertij ordis. Sꝫ qꝛ hodie vacat ꝑ priui legiũ dñi Sixti quarti. ideo ptrãseo.

Excomunicatio. 7. õ casib⁹ ex

cõicationum nõ reseruatis a iure ali cui. ⁊ a q̃bus põt absoluere q̃libet ordiari⁹ vt pꝫ. s. Absolutio. 1. §. 80.

Casus prim⁹ ẽ i. c. administratores. 23. q. 5. vbi excõicãt oẽs ꝑncipes ⁊ officiales q̃ terrio ad nõiti ab epĩs vel ec clesiasticis ꝑlatis recusant eis facẽ iusticiam sup eoꝝ causis.

Casus 2. ẽ i. c. lꝫ. de elec. vbi excõica tur ille q̃ elect⁹ a paucioꝛib⁹ q̃ a duabus ptibus cardialium i sũmũ pon tificẽ: assentit electõi de se facte. Secũdo ex cõicãt oẽs q̃ talẽ recipiũt ꝓ papa.

Casus 3. ẽ in. c. q̃m. de offi. ordĩ. ꝯ il lũ q̃ se igerit in eccliã i quã ẽ epĩs se pro epõ gerens: siue cõsessa illi⁹ epĩ.

Casus 4. ẽ in. c. 1. de loca. vbi excõi cãtur mgr̃i: ⁊ scolares bono nie ꝯducẽtes hospitia domoꝝ alioꝝ mgr̃o rũ ⁊ scolariũ i lesionẽ: vel ipedimentũ iha bitãtiũ: nisi ꝑus tp̃s ꝯductõis sit elapsũ: vel nisi de ꝯsensu ipoꝝ mgr̃oꝝ vel scolariũ in quilinoꝝ. Et nõ. q̃ noie mgr̃oꝝ veniunt do ctores. sꝫ noie scolariũ ñ veniunt existẽtes i studijs ꝓ scolaribus: vt sunt cartarij ⁊ scrip tores ßm Jo. an. ⁊ Hof. q̃uis ꝑdicti gaude ant priuilio scolariũ. vt nõ. i auẽ. habita. C. ne filius ꝓ patre. ⁊ h tenẽ q̃uis Innocen. ⁊ Lau. teneant q̃ ẽt ligantur.

Utrum locatores ligẽtur ꝑfata pẽa. ß. gl. i. d. c. i. lꝫ q̃ nõ. Bar. i. l. si. C. de accepila. ⁊

Ros. excoe 14. §. 2. vdt q cont tl opio pan. fu. i. d. c. ad usus dt q hec opio e valde rigorosa
gra. h. d. ressit. Ancha. flo 3. p. su. ti. 25 et 39. et q forte ... poss teneri. qd ego crederez post factu. B an factu tenerez pena.

in multis alijs locis. ₇ Ge.i.c.2.de ɔfes.li. 6. ₇ i.c.cupiētes.de elec.li.6.ꝫ q̄ ligantur. ſꝫ tu dic ſm Pa.i.d.c.i.q̄ vbi p ſe eſſet eadē rō i correllatiuis:ſic eſſet vā ħa opinio.ſed i cāu nr̄o nō ē eadē rō. ₇ iō eſt verior opinio glo.quia locator certat de dāno vitādo:ſed conductor certat de lucro vel ɔmodo. ₇ in odiū alioꝝ aliquando. facit .c. ſup eo.de vſuris.vbi pena non extenditur ad mutuo. accipiētē:q2 ñ ē eadē rō. ₇ Cle.i.de conſan. ₇ affin. Idē dic i ſtatuto qd̄ ipōit penā vēdenti frumētū q̄ ñ extēdat ad emenē.fac qd̄ dico.ī.lex.§.6. ₇ ī.pēa.§.5.poſſet tñ locatō īcurrer̄ p̄dictā penā ex p̄ticipatōe. Nā ɔductor ipſā incurrit tractādo de ɔductōe. ₇ iō ſi poſt tractatū i alio tp̄e venit ad locatōem erit locator excōicatus per.c.nuper.eo.ti.

8 Utrū debeāt p̄dicti expectare ipſū finitum locatōis. R. Jo.an.ꝫ q̄ ñ ſꝫ ſolū ipſ ɔductōis fiende.ſꝫ pa.ꝫ q̄ tutius ē expectet ₇ vr̄ magis conuenire tex.d.c.primu.

3 Utrū iſta excōicatio ſit tñ localis. R. cōiter tenet̄ q̄ ſic.ſꝫ hoſti.ꝫ q̄ ſit gn̄alis ad oīa ſtudia q̄ ſūt ſub dn̄io pape. ₇ glo.i.l.ne cui.C. locati. ₇ illud ē tutius p prologū i vbo doctoribus ₇ ſcolaribus bononie cōmorātib⁹ q2 ɔprehēduntur etiam alibi exiſtentes.

Casus

ſ. ē in.c.ñ minus īncto.c.adūſus de imu.eccliaꝝ vbi excōicāt̄ p̄mo oēs officiales laici quorūcunqꝫ locoꝝ q āgarias: ₇ exactōes indebitas ecclijs ₇ eccleſiaſticis pſonis ipōnūt.Secundo excōicāt̄ p̄dicti q iuriſdictōeꝫ p̄latoꝝ: ₇ auctoritatē quā hñt i ſuis hoībus euacuāt. Nā tā iſti q̄ p̄mi ſi mōiti cōpetēter nō deſiſtāt ipo facto:tā ipi q̄ fautōes eoꝝ ſūt excōicati nec debēt abſolui donec ſatiſfecerint ɔpetenter. Tertō excōicāt̄ ſucceſſores p̄dictoꝝ officialiū niſi īfra mēſē exceſſū ſuoꝝ p̄deceſſoꝝ purgauerint ₇ ſatiſfecerint. Ros. excoe. 8.

1 Pro quoꝝ itelligētia ē aduertēdū ſꝫ pa nor.i.d.c.aduerſus q̄ ſucceſſor ñ eſt excōicatus ipſo fcō.niſi p̄deceſſor delīq̄rit p̄textu officij ad comodū ipſius officij l' vniuerſitatis.ſecus ſi deliq̄t ad comodū ɔpriū:l' ad libidinē ſuā ſatiſfaciēdā.nā tūc ipſe reus ſol⁹ tñtur. ₇ ipſe:l' eius hr̄s ɔueniri dēnt iuxta illud qd̄ legit̄. ₇ nō.in.l.i. ₇ .2.ff.ad.l.iul.repe. in.c.i.de ſolu.

2 Querit̄ an p̄fatus official' teneat̄ ſatiſfacer̄ de ſuo:ēt ſi nihil hūit ſi cōitas i cuius vtilitatē ē v̄ſū extorſit ñ vult ſatiſfacer̄. R. ſm Pa. i.d.c.aduerſus q̄ ſic p argumētū p̄dci.c. ₇ p nō.p Inno.i.c.ſicut dignū de homi.ad vtē. tñ ſm Goffre.q̄ cōitas i cuius vtilitatē ē v̄ſū ſi ē effecta locupletior tñr ſatiſfacere.facit.l. Julianus.ff.de actio.emp.

Sed pone q̄ official' ſeu rector ñ ɔſenſit ſꝫ reſtitui q̄tū potuit:nunq̄d tñr ad reſtōnez ſi ñ dimiſit offiñ. R. ſm Inno.i.c. nouerit de ſen.exco. ₇ Jo.an.in.d.c.aduerſus q̄ ſic. ₇ eū videntur ſequi communiter doc. 3

Quid de ſucceſſore q ñ negligit inducere vniuerſitatē vt ſatiſfaciat:ſꝫ eā īducē ɔ poſſe ₇ tñ nihil facit. R. q̄ tñr dimitter̄ offiñ vt ſic cōitas cogat̄ ex neceſſitate official' ſatiſfacē ₇ h̄ ē tutius ſm cōiter doc. 4

Utrum dantes cōſiliū p̄dictis:ſiue omnes ɔſiliarij talis vniuerſitatis teneant̄. R. ſm Pa.in.d.c.aduerſus.q̄ ſi dederunt cōſilia ad h̄ grauamina inferenda: ₇ moniti ñ reuocauerint īdubie ſunt excōicati. vt in.d. c.aduerſus. ₇ i.c.nouerit.de ſen.ex. ₇ tenet̄ q̄libet ipoꝝ īſolidū ad ſatiſfaciēñ ſꝫ Inno. in.d.c.ſicut dignum. Si vero tacuerunt ita q̄ non ɔſuluerunt nec pro nec contra tunc dic q̄ inoluūtur pena et peccato cum hijs qui expreſſe conſenſerunt. vt nō. Inno.in c.i.de hijs q̄ fiunt a maio.par.capi. de quo vide.ſ̄.conſentire.§.2.Si autem expreſſe ɔtradixerunt: ſed non dimiſerunt officium an inuoluantur peccato ₇ pena. Innocen. in.d.c.nouerit recitat opiniones cōtrarias: tamen ego tenerem q̄ licet non dimiſerint officiū non teneantur per nō.per Inno.in d.c.i.niſi eſſent tales q̄ ex ceſſatione conſiliationis inducerent comunitatem ad deſiſtendum. 5

Utrum predicta pena habeat locum in q̄cunqꝫ ſucceſſore officialis excomūicati pp q̄dcūqꝫ delictū. R. ſecundum Inno.q̄ non ſed ſolum habet locum in ſucceſſore excōicati ex cauſis predictis.vel aliter qualitercūqꝫ propter libertatem eccleſie violatam:vl' niſi ſecundum Hoſti.ſucceſſor foueret factum dānatum:propter qd̄ predeceſſor ſuit excommunicatus.puta q2 tenet clericum poſitum in carcere a predeceſſore ſuo:vel q̄d ſimile.facit.c.ſi concubine.de ſen.exco. 6

Utrum iudex ſecularis compellens clericū vel etiam ſecularem perſonam que alias ē de foro eccleſiaſtico etiā ſine diſtrictione p̄ſone ſit excommunicatus. R. ſecūdū Pa.in d.c.aduerſus.q̄ ſi monitus non deſiſtat excommunicat⁹ ē ipo facto:q2 turbat iuriſdictionē eccliaſticā.vt ē tex.i.d.c.ñ minus. ₇ tenet Hoſt. ₇ Jo.an.hodie aūt p ɔceſſum curie ſunt excommunicati excommunicatione papali.vt.ſ̄.Excommunicatio.5.cāu.28. 7

Angarie dr̄ pſonalia obſequia ppijs ſuptib⁹ p̄ſtita p̄ agarie vo pſona ſuit ſuptib⁹ alienis p̄ſtbuto. h glo. i. d. c. nō min⁹ d imu. ecce ſup hbo agarijs. vide. ē ſ. Angaria

ꝙ incipit sacro sca: vid. i le. priuilegio. fo. 94

8 Sȝ q̄ ſt pſone q̄n pn̄t iudicari a ſeculari iu dice. ℞. ꝙ ſūt. Prio oēs ille q̄ gaudēt ꝑuile gio canonis ſi q̄s ſuadēte de q̄bus dixi ſ. Excōicatō. 5. cāu. 1. except̄ clicis ꝯiugat̄. ō q̄b' dic. vt. ſ. Clic'. vlt. §. pe. Scd̄o ſūt oēs p ſone aſtricte ꝑpetuo ſuitio eccl̄ie: l' ꝑdict̄ q gaudēt ꝑdicto ꝑuill̄io: ſi q̄s ſuadēte. vt nō. Pa. i. c. null' ō foro ꝯpetēti: ⁊ Fedric'. ſaē. c. p exceptionē. ō ꝑuil. li. 6. i vbo ꝑpetuo. ſe cus ſi n̄ ſt ꝑpetuo oblati. Et ſic litia glo. i. c. clericū. u. q. i. Tertio ſt oēs ō familia epi ſȝ coēȝ opionē. vt nō. Pa. i. d. c. null'. Quar to vxor clerici q defert tōſurā ⁊ hn̄t: ⁊ nō ē bigam'. tex. ē i. l. ſi. C. de icol'. Mlieres igt tex. honore maritoꝝ cigim': ⁊ gnē nobilita m'. ⁊ foꝝ ex coꝝ pſona ſtatuim' h ibi. Qui to rectores hoſpitaliū pioꝝ ſi ſt ꝑpetuo. ob ligati ſm eūdem Pa. i. d. c. nullus. al's nō. Sexto ſres tercij ordis bti Frāciſci: ⁊ foro res ſm Bar. i. l. i. ff. de pe. ⁊ l. ſemp. ff. de iu re inm. ⁊ d. An. i. d. c. null'. ⁊ hodie n̄ ē du biū. vt patȝ ex ꝑuill̄io dn̄i Sixti q̄rti. qd̄ dr̄ bulla aurea. Jeſuate aut heremite ſȝ coēm opionē nō ꝑtinēt ad forum eccliaſticū: quia cras pn̄t eſſe ſeculares.

Casus 6. ē i. c. ſi magno. ne cle. l' mo. ꝯ quoſcūq religioſos tacite: l' expſſe ꝓfeſſos: audiētes leges. l' phiſicā niſi i ſpaciū duoꝝ mēſium ad clauſtrū rediēit. Adde qd̄ dicam i. caſu. 27. §. 3.

Casus 7. ē i c. ſi. ne cle. l' mo. vbi ex cōicatio ꝯ religioſos de qua i ꝑcedēti cāu extendi ad archidiaconos de canos plebanos ꝑpoſitos cātores ⁊ alios clericos pſonatū hn̄tes: ⁊ oēs ſacerdotes. niſi iſra ſpatiū duoꝝ mēſiū deſtiterint audi re leges l' phiſicā. Pro c' cāus ⁊ ꝑcedētis declaratione.

2 Querit q̄n icipiūt currere ꝑdicti duo men ſes. ℞. ſm Pa. i dict̄ caplis ꝙ quo ad reli gioſos icipiūt a die exit' monaſterij. vt ꝑdi ctas ſciētias audirēt. In d̄cānis vo ⁊ alijs ō q̄b' i. 7. cāu icipiūt ſȝ Pa. a die exit' ꝑpoꝝ larīū cū effectu audiniōis ꝑfatarum ſciaꝝ.

2 Quid ſi nō exeūt ꝑprios lares: nec religio ſi monaſtria: ſȝ i domibus ꝑprijs aut mona ſterijs audiūt ſciētias ꝑdictas. ℞. ſm Pa. i d. c. ſi. ⁊ ē cōior opio ꝙ nō erūt excōicati. ⁊ ſic tene q̄uis q̄dā teneāt ꝙ nihilominus ſt excommunicati.

3 Utrū religioſi q exeūt monaſteria ex aliq̄ alia rōnabili cā: ⁊ ſic audiūt predcās ſcien tias ligent pena ꝑdicta. ℞. ſm Pa. i. d. c. ſi. ꝙ nō. q2 vt ligent dicta pena reqrit vt exeāt monaſteriū: ⁊ ſo vt exeāt iſta itētōe. ſ. ſtu dēdi i p̄redict̄ ſciētijs. ⁊ tētio ꝙ ſtēt p duos mēſes ex monaſteriū: ſiue audiāt ſiue non. Ex quo patȝ. ꝙ ſi exiret ex monaſterium ex aliqua rōnabili cā non vt audiret predctās ſciētias. ⁊ ex tali rōabili cā pſeuerās ex mo naſteriū vltra duos mēſes. Interiȝ audiret predcās ſcias nō eēt excōicat'. ſec' ſi ſolum ſtaret ⁊ pricipalr ex monaſteriū. vt audiret q2 tūc ipſ duoꝝ mēſiū iciperet a die ceſſatō nis cāe pp quā exiuit: ⁊ diſpoſitōis ſtandi ex vt audiat.

Quid ſi religioſus exiuit vt audiret pre dictas ſcias: poſtea mutato ꝓpōito audit thelogiā. ℞. Inno tȝ ꝙ nihilomin' ligatur. Sȝ Pa. i. d. c. ſi. tȝ ꝙ nō ē neceſſe. vt reuerta tur ad monaſteriū nec icurrit penā. ſȝ caut' eſt vt faciat ꝙ abbas ſignificet ei ꝙ ſtudeat theologie: ⁊ ſic cenſetur reuerſus ad clau ſtrum. ⁊ hoc erit magis tutum. 4

Utrū religioſus legēs predictas. ſcias in ſuo monaſterio liget predicta pena ℞. mi hi placet opinio. Pa. in dicto. c. ſi. ꝙ non ligat nec ſilr d̄cāi: ⁊ alij de q̄bus i. 7. caſu. 5

Sȝ nūq̄d peccāt prefati ſtudētes i camēa ꝑpria: l' monaſterio i legibus. ℞. Pa. in. d c. ſi. ꝙ nō. ſi hoc faciūt ad ſinē itelligēdi me lius canones. ſecus ſi ꝑālr ſtuderēt pp ipaȝ ſciam ciuilem. Idem dic de predictis tenē tibus libros predicte ſcie. 6

Casus 8. ē i. c. clericus ne cle. l' mo. vbi excōicant oēs ſacerdo tes q poſt monitionē offm̄ vicecomit̄: aut ꝑ poſiti ſecularis hn̄erint. ⁊ cōiter doc. in. d c. clericus dn̄i ꝯprehēdi noie ſacerdotum oēs exiſtētes in ſacris. Et ſic tene.

Casus 9. ē i. c. i. de ſiſma. vbi excōi cant oēs innitentes ordiatō nibus l' alienationib' fact̄ a ſciſmaticis. ō q̄ vide Sciſma. §. 2. ⁊ 3.

Casus 10. ē i. c. excōi. ō rapto. vbi excōicant oēs qui xp̄ianos naufragiū patientes dānata cupiditate ſpo liant rebus ſuis: niſi ablata reſtituāt q̄ꝫ pri mū poterūt. ſm Pa. in. d. c. ⁊ videtur etiā tene: ⁊ ſic glo. ibidem ⁊ ē tutius. ſȝ añ Jo an: requiritur monitio. vt reſtituant. alr añ monitōȝ n̄ erūt excōicati. Sed nō placet.

Casus 11. ē i. c. ad falſarioꝝ de crie falſi. de q̄ hēs ſ. Excōicatō 5. caſu. 3.

Casus 12. ē in. c. nouerit fraternitas tua. de ſen. exco. vbi excōi cāt. Prio oēs illi q ſtatuta edūt ⁊ ꝯſuetudi nes itroductas ꝯ eccleſie libertatē fecerint ſeruari. Secūdo excōicāt oēs qui eadē ita

tuta nō fecerint dleri q̄ primū sciuerit: Nō limito vn3. si hn̄t potatē delendi. Tertio excōicāt statutarij p̄dcti. Quarto scriptores p̄dictoꝝ statutoꝝ. Quinto potates: ꝯsules: rectores: et ꝯsiliarij locoꝝ. vbi p̄dicta statuta edita fuerit. Sexto qcūq3 iudicāt f3 p̄dcā statuta. Septio q iudicata redigunt i publicam formam.

1 ¶ Quid dr̄ ꝯ ecclesiasticā libertatē3. R̄. scdm Pa. i. d. c. nouerit. q̄ ē oē illō qō statuit ꝯ p̄uilegiū datū vniuersali ecclie a deo vt illō qōcūq3 ligaueris sup terrā. 24. q. i. vel a papa. vt puta q̄ ad pias cās legata valeāt corā duob' testib' et h'mōi. vel ab impatore. vt verbi grā. q̄ nullus iudicet clericos et ecclasticas psonas: nisi coꝝ plat' et filia. Secus si tale statutū esset ꝯ p̄uill3 datū alicui pticulari ecclie q2 nō cēnt excōicati fm coīe doc. Adde tn̄ fm Bar. i aūt. cassa. C. de sac. sā. ec. q̄ statutū quo clerici efficerēt inundiores. et laici audatiores cēt ꝯ libertatē ecclasticā. vt vbi grā. si statuerēt q̄ q pcutit clericū soluat. 10. qui vero laicum. 20.

2 ¶ Sed qd si ponat in fine statutoꝝ q̄ si cēnt aliq̄ ꝯ libertatē eccle hēant p nō scripts. R̄. fm Pa. i. d. c. nouerit. et Bar. i. d. aūt. cassa q̄ nō sufficit ad euitandam excōicationem predictam: f3 o3 q̄ deleri faciant.

3 ¶ Utꝝ sciētes statuta: f3 ignorātes eē ꝯ libtatē eccle ligēt. R̄. Inno. t3 q̄ n̄ ligāt. Jo. de ligna. t3 q̄ n̄ st audiēdi. f3 tu tene opi. Inno. que est verior.

4 ¶ Utrū ꝯsiliari' aut official' q nō ꝯsensit sed ꝯdixit talib' statutis fiendis nec ea fuari fecit sit excōicat' si n̄ dimisit offm̄. R̄. f3 Ho. i sū. titulo. de sen. exco. q̄ sic. S3 ego dico f3 q̄ s̄. casu. 5. §. 5.

5 ¶ Qn̄ ligāt sup̄dicti. R̄. Pa. i. d. c. nouerit q̄ statuētes. dictātes. scribētes. aut fuare faciētes stati ligāt. Officiales vo et ꝯsiliarij tunc ligāt qn̄ ea sciētes fuauerūt. l' vt seruarētur opam dederūt. aut cū possent ea dleri nō fecerūt. aut officio n̄ renūtiauerūt. Intellige tn̄ q̄ d3 dari eis aliqō tps ad delēdū. l' renūtiādū: q2 nō incōtinēti post sciam tenentur currere. ar. in. l. ratū. et i. l. qō dicim'. ff. de solu.

Casus sequētes vsq3 ad casum. 35. sunt in. 6. decretalium.

Casus 13. ē in. c. vbi periculū de electione vbi excōicāt oēs. primo q mit n̄ scripturā: vl' nūtiū: vl' secrete loquit cardinalibus: l' alicui coꝝ existētib' i ꝯclaui. p electōe pape: vbi nō q̄ missio aut loquutio o3 q̄ sit secreta fm Archi. et Ge. ibidē. alr̄ nō cēt excōicatus. pp qō dic Ge. q̄ qn̄ statutū enumerat plura p̄hibita: et vltio p̄hibito qualitatē aliquā restrictiuā adiungit. illa qualitas restrigēs refert ad oia nūcerata. Itē. 2. excōicant oēs dn̄i. rectores. alij q3 officiales cuiuscūq3 dignitatis aut cōditionis existant: q diligent nō obseruāt. aut fraudē circa ea cōmittit q̄ sibi pcipiūtur obseruanda i morte pontificis morienti i coꝝ tra. vt hēt i. d. c. vbi picli. qō itellige f3 Ge. ibidē. verū nisi tales officiales ipedirentur de iure: l' de scō ad talia fuanda. q2 sic non ligarentur.

Casus 14. ē in. c. sciant cūcti. de elec. vbi excōicātur oēs q per se vel p alios spoliando seu alias iniuste pseq̄ndo grauare p̄sumpserint i bn̄ficijs seu alijs bonis suis clicos: vel q̄slibet persōas ecclesiasticas. aut coꝝ ꝯsanguineos: vel ecclesias monasteria seu loca cetera: ex eo q̄ tales psone ecclesiastice ad quos spectat electio noluerunt vel nolunt eligere eum p quo rogabant. Et nō. fm archi. et sequitur Ge. ibidē. q̄ p vbum spoliando intellr: siue auferant latēter: siue vastent quocūq3 mō: siue inuadant imobilia: siue rapiant mobilia p vim et publice siue fraudēt p dolū.

1 ¶ Querit an p̄dicta pena hēat locū: si grauāt affines. R̄. f3 Ge. ibidē q̄ non.

2 ¶ Usq3 ad quē gradū intelligūtur isti ꝯsanguinei. R̄. f3 Ge. ibidē q̄ vsq3 ad. 7. gradū.

3 ¶ Utꝝ hec pena hēat locū in p̄ntatōe postulatōe vel ꝯfirmatōe. R̄. fm glo. in. d. c. q̄ sic dūmō hēat fieri a clerico l' psōa ecclastica. Secus si patronus ess3 laicus. Idem dicit Ge. ibidem in conferente et postulante. Ex quo collige. q̄ constitutio pēalis quatēus ꝯcernit fauorē ecclesie ē extendēda ad aliū casum q̄ ei p̄ssum: dūmodo casus ad quē3 fit extensio ꝯcernat fauorē ecclie. facit qō s̄ dixi Excōicatio. 5. casu. 6. §. 3.

4 ¶ Utꝝ mādatari' sit excōicatus. R̄. f3 Pe. de anch. quē sequit Ge.: Ibidē q̄ aut mandatarius scit qualitatē facti q2 scit hoc fieri i cōtēptum eligere debentis et tunc ē excōicatus. Et sic limita et itellige glo. ibidē. Si vo ignorat qualitatem facti tunc q2 nō facit in ꝯtēptū canonis nō erit excōicatus. facit. c'. si vero. de sen. exco. et placet hec opinio. Jo. de imo. sed punietur alia pena.

Casus 15. ē i. c. gnāli ꝯ elec. vbi excōicantur primo illi qui regalia. i. colectam q̄ fit noie regis: vel iperatoris: seu vectigalia ꝯcessa ecclesijs a rege: aut custodiā seu guardiā sicut in ecclesia pmēsu: vbi laici debent custodire donec ecclesie sit pro

glo. s. ii. xbo dr. ppe. mobilia dicut occupari vel vasi: imobilia dicunt inuadi: sepe tn sunt vnum et re hoc.
glo. forte occasione discordie inter ipsos suscitate: 2 dicit procurare ope consilio persuasione et cooperatione glo. id est quibus

uiuum: vel aduocationis seu defensionis titulū. qḋ idē ē qꝛ aduocatus dī defensor in ecclesijs: monasterijs. aut alijs pijs locis vacantib' de nouo vsurpādo bona ecclesiarū mōasterioꝝ aut locorū ipsorū occupare presumunt cuiuscūqꝫ sint dignitatis. vbi nō fm Ge. ibidē. ꝙ duo requirūtur vt sint excōicati primū ꝙ predicta iura de nouo vsurpēt. ⁊ dicitur de nouo si a. 40. ānis citra s3 Garꝛ p. c. si. de ꝯsue. Scḋ3 ꝙ vtute illi' vsurpationis bona vacantiū predictoꝝ occupēt. aliꝰ n̄ sunt excōicati. ⁊ addit Gar. ꝙ nō solū sᵉs noīata iura sed ēt qḋcūqꝫ aliud p quod occupent bona predicta vsurpēt: icidunt i penam predictā. ƀo excōicantur clerici predictarū ecclesiarū. monachi monasteriorum. ⁊ psone cetere locoꝝ eorūdē qui pdicta fieri pcurāt. itellige. fm Jo. an. si pcurāt ope: ꝯsilio: psuasione: aut cooperatione.

Casus. 16. ē i. c. idēnitatibus. de elec. vbi excōicanꝰ deputati vel vocati ad dirigēdas moniales i electionibus: q se nō abstinēt ab hijs p q̄ inter eas super faciēdis electōibus ipis oriri posset discordia: uel exorta nutriri. vbi dicit Ge. ꝙ non euocat' ad electionē: l' vocatus ad alia ꝙ ad dirigēdam electōē nō icurrit hāc penā: licz nutriat discordiā ⁊ nō solū ista pēa h3 locū i electōib' monialiū: s3 ēt i hijs q nō renūtiāt ppriijs: s3 viuūt sicē canonici seculares i secularib' ecclesijs. Ros. excō. 27

Casus. 17. ē i. c. hac ꝯstitutōe ḋ offō. deleg. vbi excōicanꝰ quilz pcurans. vt ꝯseruator sibi dat' se itromittat de alijs: ꝙ de manifestis iniurijs. de quo dic vt s. ꝯseruator. §. i. Ros. excō. 28

1 Est ⁊ ali' casus i. c. cū gētes de offō leg. de quo dic. vt. j. legatus. §. vlt.

Casus. 18. ē i. c. vnico. de hijs q̄ vi met' ue cau. vbi excōicantur oēs illi q absolutionē: l' reuocationē quācūqꝫ a snia excōicatōis suspēsiōis: l' itḋicti extorserit p vi: aut metū qḋ itellige fm glo. ⁊ archi. ibidē. si absolō seu reuocatio sit facta qꝛ si iudex noluisset absoluē: l' reuocarꝫ: n̄ hēret locum pdicta pena ⁊ si vis: aut metus sit illatus.

1 Quid si snia erat iiusta. R. ꝙ nihilominus ligabunꝰ predicta pena si p viz: l' metū obtinuerūt reuocationē. ar. ii. q. 3. c. i. ⁊ siue faciat p se siue p aliū. c. mulieres. de sen. exco.

2 Quid si obtineretur talis absolō p vanum metū ḋ quo timē nō debebat. R. s3 Gar. ibidē. ⁊ archi. ꝙ nō ligabūt qꝛ ꝓprie nō appellatꝰ metus talis timor. l. metū cum. l. sequē. ⁊ l. non timorem. ff. qḋ me. cā.

Utrū hēat locū pdicta pena i absolōne a miori excōicatione sic obtēta. R. ꝙ nō. ar. c. si quem de sen. exco.

Casus. 19. ē i. c. mulieres de iudi. vbi excōicatur q singu cāz: l fac frandē vt iudex psonalr vadat ad mulierē ꝓ testimonio ipius capiēdo. vbi dicit glo. ꝙ iudex. vt posset visitare dn̄am faciebat cā noiare i testē si tn̄ iudex nō iret ad eā. l3 fingat cāz n̄ icurrēt ista pena fm Jo. an. ibidē.

Casus. 20. ē i. c. ad aplice de re. iu. di. qḋ qꝛ vacat omitto.

Casus. 21. ē i. c. hoc consultissimo de re. ec. nō alie. vbi excōicanꝰ oēs ꝯpellētes cuiuscūqꝫ ꝯditionis. sint platos: l' ecclīasticas psonas ad submittēdum ecclīas: sbiciendo bona imobilia: l' supponēdū iura ecclīarum laicis: l' recognoscēdū seu pfitendū se tenere ab illis tāqꝫ a supioribus: l' ad statuēn eos laicos tāqꝫ patronos l' aduocatos ecclīaꝝ seu bonoꝝ ipaꝝ i ppetuū: seu ad nō modicū tps sine capli ꝯsensu ⁊ lnia spāli aplice sedis: vbi nō fm glo. ibidē. ꝙ vt icurratur ista pena reqrꝰ. Prio ꝙ sint bona imobilia l' iura q̄ imobilibus cōputāꝰ. Scḋo ꝙ supponanꝰ tāqꝫ sint sua: vel recognoscanꝰ ab eis. Tertio ꝙ nō sit ad modicū tps. qꝛ si fieret ad modicū tps ex aliq iusta cā cū ꝯsensu capli nō icurrerēꝰ hec pena. Quarto ꝙ fiat sine lnia capituli ⁊ pape. Scḋo excōicanꝰ oēs laici q ex lnia pape ⁊ ꝯsensu capli ꝯcetus inierūt de ecclīasticis immobilibus. l' inient in futuꝝ: si aliqd plusqꝫ iportat nā ꝯcetuū ipoꝝ: vel pactum in eis factum vsurpauerunt: vel exegerunt: si moniti ltie nō desistunt ab huiusmōi vsurpatione restituendo ēt taliꝰ vsurpata. vbi dicit archi. ꝙ si ē ꝯtract' emphiteoticus accipiant qḋ est a iure permissum ⁊ non vltra. Et sic de alijs ꝯcetibus initis. Item dicit ꝙ non sufficit abstinere a tali vsurpatione ad euitandū penā pdictā: nisi vsurpata restituanꝰ.

Casus. 22. ē in. c. vnico de religiosis. do. vbi excōicanꝰ nouū ordinē: aut religionē iuenientes: l' hitum noue religionis assumētes. intellige. s. vt cum alijs simul viuāt: alꝯ seorsū assumere nō ꝓhibēꝰ. Scḋo excōicanꝰ oēs fres mēdicātiū ordinū post ꝯcilium lugdunense institutorum: qui aliquid in proprio habere non pn̄t ex eorum regula: si aliquem recipiunt ad professionem. siue si domos vel loca eoꝝ alienant sine lnia sedis aplice spāli aut ēt fm archi. si alienant bona mobilia. Excipiunꝰ ab ista pena fres minores: ⁊ predicatores: ⁊ heremitaꝝ sci Aug. ⁊ carmelitaꝝ. vt p3 i. d.

Quid si an satisfactionez talis fuit absolutus: nugd tenz absolutio: vide in Ros. excoicat. 32. § 2. et hic j. casu vlti°. § vlti°.

e. Cōcilium aūt p̄dictū celebratū fuit ab Inno. 3. anno dn̄i. 1215.

Casus 23. est i. c. q̄ꝗ̄. de cen. vbi excōicant qcūq; p se: l' p alios suo noīe: l' alieno ab ecclijs l' eccliasticis personis exigūt pedagia: l' guidagia pro reb⁹ suis pprijs quas defer ūt: l' deferri faciūt nō cā negotiationis. Intellige si sūt p̄sōe singulares qui hoc faciūt. Secus si esset vniuersitas: vel collegium: qz nō excōicant: sz subiciūt ecclesiastico interdicto. Quid autem sit negotiatio p̄pe. vide s̄. Clericus. 9. §. 1. hodie tn̄ papal' ē vt s̄. de ez ē Excōicatō. 5. cāu. 19.

Casus 24. ē in c. clericis. de imu. ec. Sed qz p cle. vnicā ē reuocatus pertransco.

Casus 25. ē i. c. qm̄ de imu. ec. vbi excōicant oēs q ipetratores lr̄arū aplicarū l' alios ad forū eccliasticū recurrētes sup cāis q̄ ad idē forū de iure l' antiq̄ ɔsuetudine ptinere noscunt, ɔpellūt seu ɔpelli pcurāt: aut p se: l' p aliū ipediūt ne corā iudicib⁹ eccliasticis delegatis seu ordinarijs possint iusticiā obtinere l' q̄rellā de dict causis corā eis pponere iudices eccliasticos l' ipetrātes aut litigātes seu litigare volentes aut ppinquos ipsoꝝ seu res illoꝝ aut ecclesiaꝝ suaꝝ ēt p captionē modis ne alijs qbuscūq; aggrauātē dantib⁹ ɔsiliū auxiliū vel fauorē ad p̄dicta nec tales dēnt absolui nisi prius integre satisfecerit tā iudici c⁹ iurisdictōem pturbauerint: q̄z ptī pturbate de iuria dānis: expensis ꝛ iteresse ptim papal' est. vt pz. s̄. Excōicatō. 5. causu. 25.

Casus 26. ē i. c. eos d̄ imu. ec. vbi excōicant oēs seculare dn̄ium hn̄tes q suis subditis interdicūt ne plas aut clericis seu psonis eccliasticis. qcūq; vēdāt aut emāt aliqd ab eisdē nec ipis bladū molāt c. qquāt panē aut alia obsequia exhibere p̄sumāt: vbi nō. fm̄ Ge. ibidē q p̄dcā pēa locū hz solū in illis q hn̄t dn̄iū. ꝛ nō in alijs: ꝛ qm̄ p̄dicta interdicūt suis subditis: secus si p̄dicta interdicunt non suis subditis.

Quid si fiat tale p̄ceptū vel statutū ne qs possit vēdere vel alienare n̄ subditis l' illis q nō portāt onera cōis. R̄. fz Ge. i. d. c. eos q nō ligant p̄dicta pena: qz nō ē ɔ libertatē eccliasticā ex quo n̄ fit mētio d̄ ecclijs vel ecclesiasticis psonis: nisi illud intelligeret d̄ ipis vn̄ pōt iudex ecclesiasticus ipsos cōpellere. vt declarēt q hēant locū quo ad laicos nō quo ad ecclesiasticas personas.

Casus 27. ē i. c. vt periculosa ne. cle. vl' mo. vbi excōicant tria genera psoaꝝ. P2io oēs religiosi tacite vel expsse psessi aliquā religiōz approbatā temere habitū sue religionis dimitētes: vbi nō. q ad i currēdū hāc penā duo reqrūt. Primū q dimittāt ex̄ mōasteriū egrediēdo: qz si itelligeret q essent excōicati dimittēdo i monasterio existēdo: sequeret̄ duo icōueniētia Prio q tex. fuisset supfluus dicēdo i scolis l' alibi. Suffecisset. n. dicē ubilz: qd̄ eē n̄ dz. vt dicit glo. i Rica. ff. qd̄ me. cā. Scd̄o sequeret̄ q religiosus dormiēs sine hitu esset excōicatus: qz temere dimittit. ɔ̄. c. vidua. 20. q. 1. ꝛ ɔ̄. c. sanctimonial. 23. di. ad hoc de vi. ꝛ ho. cle. c. fi. i fi. q̄ iura volūt q semp hitu vti dz: qd̄ eēt valde amarū v̄bū si ligaret sin̄ hitu dormiēdo. qd̄ n̄ ē credēdū fm̄ Jo. an. in d. c. vt piculosa. i nouella. Et id̄ dic q dz dimittāt hitū ꝛ sint i scolis l' alibi ex̄ monasterium. qz sic euagādi hn̄t māz. vt vl't rō dcti. c. al's q̄uis dimittāt i mōasterio nec ex̄ eggrediunt n̄ credo ligēt. qz cessat rō. l. s. mā euagandi. Scdm̄ qd̄ reqrit vt icurrat hec pena ē vt dimittāt temere. s. sine rōabili cā: seu licita religioso qz lz ex̄ mōasteriū appareāt sin̄ hitu ꝛ eū dimittāt tn̄ si hec faciūt ex cā licita religioso quā iplē nō possūt comode cū hitu puta. pp balnea. l'. piscationē licite fiēdaz nō ligant pp v̄bum temere. ꝛ nō. i glo. ibidē ꝛ in c. 1. de sen. exco. li. 6.

Sz qd si religiosus d̄ferat hitū sz occulte. puta sub vestib⁹ laicalib⁹ sine rōabili cā ꝛ ex̄ mōasteriū. R̄. Jo. an. i. c. de⁹ q. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ glo. i cle. 2. eo. ti. vidēt tenē q sit excōicatus. Pa. aūt. i. d. c. d̄s tz q nō. ꝛ ego post fcm̄ silr teneo. qz ɔstitutio penal' n̄ dz extēdi ad cāuz n̄ hn̄tē oīodā rōez. vt nō. Jo. an. in rl'a odia d̄ re. iur. i. 6. i mercurialib⁹ lz an̄. fcz sit tenēda opi. Jo. an. ꝛ glo.

2 Quid si assumit hitū alteri⁹ relōnis. R̄. q mihi plz opi. Ge. ibidē: q n̄ icurrit p̄dictaz penam. Et ita ɔsuluit Lap. allone. 34. Nec ob. v̄bū sue religiōis. qz vna ē religio gn̄alr sumpta quo ad iria vota.

3 Scd̄o excōicat oēs religiosi q accedunt ad q̄uis studia lr̄aꝝ. itellige ex̄ claustꝛ: nisi a suo plato cū cōsilio maioris partis sui cōuēt⁹ sibi eūdi ad studiū lnia p̄mi⁹ sit ɔcessa.

4 Nūqd ligabit abbas sine prefata lnia vadens. R̄. Ge. ibidem. q non.

5 Tertio excōicant oēs doc. siue magr̄i qui religiosos hitu suo dimisso leges l' phisicaz docent l' i scolis suis p̄sumunt retinere.

Casus 28. ē in. c. qcūq; de here. vbi excōicātur oēs q p̄sūpserint

ecc'iastice sepulte tradē hr'ticos credētes, receptatores, defensores: vel fautores eoꝝ sciēter, nec debēt absolui nisi ,ppriis manib⁹ publice extumulēt h⁹mōi corpora dānatorū.

1 ¶ Quid ē tradere ecclesiastice sepultur. R. fm Archi. ꝙ ē taliū cadauera in cimiterio ecclesie tumulare: vel ēt alibi ad modū xpianorū cū ps. ⁊ orōibus ad sepulturam deducere. 23. q. 2. qui diuina. ⁊ c. quesitum.

2 ¶ Qui aūt dicant fautores. receptatores. ⁊ huiusmodi vide. ĵ. hereticus.

Casus

29. est in. c. vt inqsitōis de hr'ti. vbi excōicātur ptātes. dñi tpales. rectores vel coꝝ officiales: seu balini q de crie heresis cognoscūt vel iudicāt siue si captos pro eodē crie absqꝫ epoꝝ vel inqsitorū licētia a carcē liberant: vel executōez pro huiusmōi crie eis a diocesano l' inqsitoribus iniunctā nō iplent, ,put ad coꝝ spectat offm̄. Itē si directe vel indirecte ᵽsumūt sententiā diocesanoꝝ vel inquisitoꝝ aut ,pcessū ipedire: vel si diocesano vel inqsitoribus ᵽ sūpserint se opponere in hiis q̄ ad prefatū fidei negotiū incūbūt. aut alr ipedire cū oibus dātibus eis in predcis auxiliū ꝯsiliū vl' fauorē. Limitat tñ Matheus ibidē verum si facit aio ipediēdi offm̄. Secus si ipediret animo offēdēdi quia est inimicus su⁹ quia sic non esset excommunicatus. lꝫ ipediret.

Casus

30. ē in. c. vnico de scisma. Et qꝛ vacat hodie omitto.

Casus

31. est in. c. i. de homi. vbi excōicātur oēs q p assasinos aliquē iterficiūt d quo dic. vt. s̄. Assasin⁹. §. i

Casus

32. est in. c. i. de vsu. vbi excōicāt oēs psone singulares ecclesiastice epis inferiores q̄ vsurariis alienigenis ꝯcedunt domos ad fenus exercēdū, de quo vide. ĵ. vsura. 2. §. 13.

1 ¶ Quis dr' oriūdus. R. ꝙ is q ortus ē ibi vl' in vico ciuitatꝭ illius. ff. ad munici. l. q ex vico. l' ēt si pr̄ eius inde originem duxit. ff. eo. ti. l. assumptio. §. filius.

2 ¶ Quid si vsurarius ñ sit de terra oriūdus. sꝫ de dñio sub cuius est terra. R. fm Car. ⁊ Fran. ibidem non hꝫ locum hec pena.

3 ¶ An ᵽdicta pena cōprehēdat ꝯducētes iudeos. R. Car. in cle. i. de vsu. Ge. i. c. vsuraꝝ de vsu. i. 6. ⁊ Pau. ⁊ Bal. i quodā ꝯsilio. qd incipit. Inter iudeos ⁊ Lau. de Rodol. in suo tractatu de ꝯtctibus tenēt ꝙ sic. Et sic tene. lꝫ aliqui tene ꝯtriū. vt. ĵ. vsura. 2. §. 14.

Casus

33. est in. c. vnico de iiur. vbi excōicātur cōcedētes repsalias ꝯ psonas ecclesiasticas vel coꝝ bona, vel si generalr ꝯcessas ptextu c⁹uis ꝯsuetudinis ad easdē referūt seu extēdunt nisi. ĵ. mēsem a die ꝯcessiōis reuocēt. intellige si sūt psone singulares. Itē nō. fm Archi. ibidēꝫ ꝙ ꝯcedere ptiet ad ꝯcedētes ⁊ extēdere ad eos qbus tales repsalie sunt concesse.

1 ¶ Quid si añ mensē ,pcesserunt ad actū. R. glo. ⁊ Ge. ibidē ꝙ sūt excōicati qꝛ ,phibent actū ⁊ ᵽcipit reuocationeꝫ infra mensem.

Casus

34. ē i. c. felicis de pe. d quo hēs. s̄. Excōicatio. 5. casu. 9.

Casus

sequentes vsqꝫ ad casū. 46. sunt in clementinis.

Casus

35. est i cle. vnica de seq. pos. vbi excōicātur oēs q seqstrationē q̄ dꝫ fieri p ordinariū loci de bñficio nō possesso pacifice p triēniū integrū p⁹ sniā diffinitiuā ꝯ possessorē apud sedē aplicaꝫ dūtaxat i petitorio, l' possessorio ,pmulgatā ipedire: l' fructus seqstratos q supsūt onerib⁹ tenētꝭ seqstratū bñficiū occupare ᵽsūpserint, a qua nō absoluātur nisi vsurpata restituant ⁊ impedimentum remoueant.

1 ¶ Quid si seqstē ꝯv'tit fruct⁹ i vtilitatē bñficiꝭ. R. gl. Pau. ⁊ ꝯc. ꝙ nō pōt pp v'bū restituat.

Casus

36. ē in cle. i. de sepul. vbi excōicāt oēs q iterdicti ipe i casibus ñ ꝯcessis a iure, vl' excōicatos publice s. maiori excōicatōe q̄ñ minori fm Inno. i. c. sacris de sepul. aut noiati iterdictos. Intellige a diuinis ⁊ pticipatōe sacroꝝ fꝫ Pau. qꝛ iterdicti a iurisditiōe l' ab aliquo offō nō ᵽuaf sepultura, l' vsurarios manifestos sciēt sepelire ᵽsumūt i cimiteriis nec dēnt absolui nisi prius satisfecerit illis qbus iiuria fca ad arbitrium diocesani.

¶ Utrū ad icurrēdū ᵽdcam penā reqrat ꝙ locus sit bñdict⁹. R. fm Car. ibidē ꝙ sic, qꝛ ñ dr' cimiteriū nisi p bñdictōem. ar. c. nēo de ꝯse. di. i. Et h' ver⁹ lꝫ aliq teneāt ꝯtriū quoꝝ opi. pōt eē v'a, qñ locus diu hērēt ,p bñdicto lꝫ in v'itate non essꝫ.

¶ Quis dr' publice excōicat⁹. R. fꝫ glo. i. c. exceptōeꝫ de excep. ꝙ si agr' d pēa icurrēda respcu cōicātiū ip si excōicato itelligit' si iudex tulit sniā i loco vbi publice iudicaf ꝯsueuit ᵽsēub⁹ officialib⁹ suis ⁊ ptib⁹, l' altēa abñte p ꝯtūaciā al' sec⁹. Sꝫ gl. i. d. cle. i. vlt ꝙ ex q̄litate fori ⁊ ex mltitudie astātiū l' paucitate dicaf publicū l' ñ publicū. vñ fꝫ eād gl. sepeliēs oculte excōicatū lꝫ sciat ñ icidit i penaꝫ. Pa. i. d. c. exceptōeꝫ litat h' v'uꝫ qñ ñ eēt excōicat⁹ fꝫ mōꝫ quē dic glo. i. d. c. exceptōem. Aut si eēt tñ sepeliēs ignorabat ⁊ magis plꝫ. Quo v'o ad excōicatū dr' publice excōicat⁹ ex q̄ a iudice fuit excōicat⁹ ipo p̄nte l' ꝯtūacit' abñte lꝫ ñ fuēit dñūciat⁹ fꝫ Pa. i. d. c. excep.

3 ¶ Quis dicat nominatim interdictus vel excōicatus. vide Nominatim.

4 ¶ Quid si vsurarius manifestus fecit cautōnē. R. Car. i. d. cle. q̄ poterit sepeliri licite. Et ita tȝ glo. ꝛ Mathe. ibidem.

5 ¶ Utrum hec pena liget solū humo vel tumulo iponētes an ꝯcomitātes vl' portātes seu officiātes. R. Pau. tȝ q̄ solū tumulo imponētes. Ste. tȝ q̄ oēs ēt ꝯcomitātes. Glo. dicit cāum dubiū. Ego credo nisi fiat fraudulenter q̄ solū ē excōicatus iponēs in tumulo cū mandantibus ꝛ auctēm pstātibus sil' cū platis dolose ñ ꝓhibētibus. sȝ pmittentibus sepelire ꝛ officiātib⁹ sȝ morē sepulture.

¶ Casus 37. ē i cle. i. de deci. vbi excōicātur oēs religiosi administratōem vel bñficia ñ hñtes q non aliū: aut als decias ecclesijs debitas: ꝛ ad eos ñ spectantes sibi appropriare psumunt: seu qui de aialibus familiarū aut pastoꝝ suoꝝ vl alioꝝ ēt aialium miscentiū eoꝝ gregibus: aut qui de aialibus que in fraudem ecclīaꝝ emunt: emptaq̄ venditoribus vel alijs ab ipis tenenda tradūt. seu qui de terris quas tradūt alijs excolendas decimas soluere nō pmittunt aut ꝓhibent si post requisitōem factā ab eis quoꝝ interest nō destiterint. ī. mēseȝ. vel si de hijs que ꝯ pmissa vsurpare vel retinere psumpserūt infra duos menses ecclesijs dānificatis emendā ñ fecerint ꝯpetētē: nec debēt absolui nisi ante satisfactionem ꝯdignam fecerint. Ros. excōe 39.

1 ¶ Quid ð dēcis debitis puato ex priuilegio l' feudo. R. glo. ibidē ñ esse locū isti pene.

2 ¶ Quid si pdicti lȝ ñ ꝓhibeāt alijs. tñ ipi nō soluunt decias cū debeant. R. glo. ibidem. Pau. ꝛ Zen. q̄ ñ erunt excōicati alr peioris essent ꝯditionis q̄ laici ñ soluentes decias.

¶ Casus 38. ē i cle. i. de sta. mo. vbi excōicāt duo gnā psonarum. Prio oēs mōaci ꝛ canonici regulares administratōeȝ aliquā ñ hñtes qui sine licētia spālī suoꝝ platoꝝ se trāsferūt ad curias principum vt dānū aliqð suis platis aut mōasterijs inferant. Ubi nō. sȝ glo. ꝛ Car. ibideȝ. q̄ ad icurreñ hanc penā duo requiruntur. Primo q̄ itrauerint curiā: q: ex solo exitu claustri ob hāc cām ñ ligarētur. Secūdum q̄ requiritur ē vt cā dānificādi monasterium vel platū curiā itrauerint: vnde lȝ dānū nō intulerint: vt puta q: penituit eos. tañ ex quo pp hanc cāȝ curiā itrauerūt ligant. licentiā vō hñe vel nō hñe non pato pōderanduȝ. vt dicit glo. ibidem.

1 ¶ Quid ē administratio. R. Car. in. d. cle. ꝛ Lau. q̄ pro administratōe debemus intelligere pceptōem tpaliū fructuū: nō āt spūaliū officioꝝ.

2 ¶ Itē 2o excōicātur monaci q sine licentia obtenta abbatū suoꝝ tenēt arma itra septa mōasterioꝝ: vbi dicit Car. q̄ septa ē clausura monasterij quā nō lȝ egredi nisi de lnia.

3 ¶ Quid si talis ē abbas qui parit ꝯtumeliā creatori vel iniungit monacis itollerabilia. vel eos psequit odio capitali poterūt ne monaci sine lnia arma sumere. Si alijs remedijs ñ pñt sibi ꝓuidere. R. Car. ibidem. q̄ sine pdicta pena pñt assumere. ii. q. 3. c. Julianus.

4 ¶ Quid si tenēt arma i aliquo mōasterio ñ i suo. R. q̄ ñ erunt excōicati. Et nō. q̄ noie armoꝝ itelligūt ea q̄ cōiter sunt ad iuadeñ. vel defendeñ. Si vero essent talia qb⁹ possent vti vt armis vl' vt instrumētis. sicut baculus. lapis. furcha ꝛ huiusmōi. tunc talia sumunt significatū ab intentōe deferent. Itē nō. q̄ pfati casus non habent locum i alijs monacis nisi in nigris.

¶ Casus 39. ē in cle. attēdētes. de sta. mo. vbi excōicāt ipedientes visitatores monialiū q̄rūcūq̄ ꝛ ēt cāonicarum regulariū in hijs q̄ ptinent ad officiū visitationis earūdem. Ubi nō. sm Car. ibið q̄ ad icurreñ. predictā penā oȝ. Prio q̄ i pedimētū effectualr prestet. Scðo q̄ admonitio vt desistant sit eis facta per visitantem. Tertio q̄ monitio ñ precedat impedimētuȝ. als ñ ligarētur ista pena. Et dicit sufficē vnicam mōitōeȝ ēt generalr factam: dūmodo fiat a visitante. Ros. excōe 25.

¶ Casus 40. ē in cle. i. de reli. do. vbi excōicāt oēs statū bighiaꝝ assumētes vel assumptū sectantes. Secūdo excōicāt religiosi qui dcās bighinas fouēt in eoꝝ statu seu vt assumant dictū bighinatum dant eis ꝯsiliū fauorē vel auxiliū directe vel indirecte. Ros. excōe 42.

¶ Casus 41. ē in cle. vnica. de ꝯsan. ꝛ affi. vbi excōicāt oēs scienter ꝯtrahentes matrimoniū i gradib⁹ ꝯsanguinitatis l' affinitatis ꝓhibitis. Itē 2o ꝯhētes cū mōialib⁹. Itē tertio religiosi l' mōiales aut clīci i sacris ꝯstituti ꝯhētes mr̄imōiū cū qb⁹cūq̄.

1 ¶ Quid si ignorauit qñ ꝯxit sȝ postea sciuit gdū ꝓhibitū. R. cū glo. ꝛ Car. i. d. cle. q̄ ñ ligat ista pēa: nisi ꝯhat ð nouo q̄rūcūq̄ cohabitet. licet peccet mortalr.

2 ¶ Utrum ꝯhēs cū ipubere sibi ꝯsāguiea l' affine ligēt pdcā pēa. R. Car. ꝛ Lau. ibidē. q̄ ñ ligat q: spōsalia poti⁹ isti iuris iterptatōe

Itē si sciēt attēptēt e… bona . ob clicoꝝ delictū ꝑditi occasiōe officij fisco ꝛ ecc̄ applicare ſibi itex dixit et glo. fr. Ibo. ecc̄. dt. mitomm̄ ſibi ipis officialib⁹ vl fisco ſeculari cuj als applicata ſit ipo iure bona laycoꝝ ꝺ heresi dāpnatorū eo. ti. cū. ſꝫ. li. vi. ſꝫ glo.

ꝯhūt ꝙ mrimoniū. c. vnico. ꝺ ꝺſpō. ipu. li. 6 ꝛ ꝯhētes ſpōſalia ñ ligāt ꝑdcā pēa. vt ꝫ gl. Ste. ꝛ. Pau. ibiꝺ Qꝺ itellige niſi ꝑ copulā carnalē efficiant matrimonium.

3 ¶ Utrū ꝯhens cū furioſa ſibi affine ligetur ꝑdicta pena. R. ꝙ non.

4 ¶ Quid ſi ſolū ꝯxit ꝑ v̄ba de p̄ñti ſꝫ ñ conſumauit. R. glo. ꝙ nihilominus ligatur.

5 ¶ Quis dicat̃ religioſus vt icidat i iſtā penā R. glo. ꝙ quilꝫ tacite l' expſſe profeſſus aliquā religionem approbatam.

¶ Casus. 42. ē i cle. nolētes. ꝺ hēti. vbi excōicāt oēs iqſitores ſeu cōmiſſarij ſup hēſi ꝺputati q ꝑtextu officij iqſitōis q̄cūqꝫ mō illicito pecuniā extorquent ab aliqb⁹. Itē. 2. ſi ſciēt ꝑdicti acceptēt bōa eccliaꝝ. Itē. 3. ſi fiſco ēt ecclie ob clericoꝝ ꝺlictū applicēt bōa eccliaꝝ. vbi dic̄ Car. ꝙ h̄ pēa ñ ꝯphēdit epos. ꝛ ē ꝟioꝛ opi. lꝫ aliq ꝯdicāt. Itē dic̄ ꝙ noīe pecunie itellr̄ qꝺcūqꝫ extiabile. fac. l. i. ꝛ. 2. C. ꝺ ꝯſti pecu. ꝛ. i. q. ꝑ totū. Itē dicit ꝙ ſolū hꝫ locū iſta pena qñ ꝑtextu officij h̄ faciūt. Et adūte ꝙ ꝑdicti non p̄nt abſolui ꝑterq̄ i morꝭ articulo niſi pri⁹ ſatiſfecerit de pecūia ſic extorta: nec ꝑuilſm aut pactū l' remiſſio valꝫ ꝯ hoc. vt in. ꝺ. cle.

¶ Casus. 43. ē i cle. vnica. de vſur. vbi excōicāt ꝑtātes. capitanei. rectores. ꝯſu'es. iudices ꝯſiliarij aut alij quis officiales q̄rūcūqꝫ cōitatū q faciunt ſtatuta ſcribūt l' dictāt ꝙ vſur̄ ſoluāt aut ꝙ ſolute ñ reſtituāt cū repetūt. Itē. 2. q ſcient iudicare ſꝫ illa ſtatuta ꝑſūpſerit. Itē. 3. ſi ꝑdcā ſtatuta hacten⁹ edita ꝺ libris coitatū ipaꝝ nō deleuerit ſi hñt ꝑtātē ſup hoc. ī. tres mēſes. itelligetā ꝺ ꝑtāte iur̄ q̄ facti ſꝫ glo. ꝛ Car. ibidē Itē. 4. q cūqꝫ ꝑdcōꝝ ꝑſumētes obſuare predcā ſtatuta ſeu ꝯſuetudīes effectū coꝝ hñtes q̄q̄ mō. Sꝫ alij a ꝑdcis ſuātes talia ſtatuta ñ ſt excōicati ſm Car. ibiꝺ. Itē nō ꝙ is q ſcribit l' dictat vt icidat i penā ꝑdcāꝫ oꝫ hec faciat tāq̄ official' ſꝫ Pau. alr̄ ñ ligaret. Silr̄ ñ ligat ſcribēs ſniaꝫ ꝯformē ſtatuto: niſi poneretur tenoꝛ ſtatuti in ſnia. Ros. exc. 47.

1 ¶ Quid ſi faciūt ſtatutū ꝑꝑ vſurarios reꝑimēdos vt ñ exigāt niſi tm̄. R. gl. ꝛ Cā. ꝙ ñ ligāt

2 ¶ Quid ꝺ dñis q cū iudeis vſuras exercētibus pacta faciūt. R. Car. ibiꝺ ꝙ ſic ſūt excōicati ſꝫ Lau. maxie ſi vſure exigātur a xp̄ianis ſic̄ qñ faciūt pacta cū xp̄ianis vſurarijs.

¶ Casus. 44. ē i cle. cupiētes. ꝺ pe. vbi excōicāt oēs religioſi mendicātes q loca ꝺ nouo accipiūt ad hitañ. Itē 2. ꝑdci q accepta loca hucuſqꝫ mutāt l' transfert i alios q̄uis titulo, de q̄ dic vt. ī. Loca. Aduerte tm̄ ꝙ lꝫ ſit nouū. qꝺ fuit ꝛ poſtea reficit̃. vt nō. 18. q. 2. de mōachis tm̄ ſꝫ Car. hic ñ ꝓhibēt loca deſtructa reficē. Limitat Pau. veꝝ niſi ipa loca deſierit eē de eorum dñio ꝛ poſtea ex nouo iure acquirunt.

¶ An āt ꝑdci mēdicātes poſſint augmētare loca iā capta. R. Lap. ꝯſilio. 188. ꝙ ſic ſiñ ꝑdicā pena. facit. c. fi. de ꝯceſ. ꝑbē. li. 6. ꝛ. c. ꝯſuluit. de iude. ꝛ cle. i. de ſup. ne ꝑla. q2 aliud ē ꝺ nouo capē aliud augmētare. ꝑterea hic ñ accipit loc⁹. vt i. l. locus. ff. de v̄. ſig. ſꝫ capit̃ ꝓ alio loco diuerſo pluraliter. vñ ꝑꝑ augmētatōꝫ ñ dñtur hr̄e duo loca. Itē. 3. ibiꝺ excōicāt oēs religioſi q aliq̄ ꝓferre ꝑſumūt i ſmonibus ſuis l' alibi iſta itētiōe vt a decimarū debitaꝝ ecclijs ſolōne retrahāt audiētes. Vñ tria reqrūt̃ vt icidāt i ꝑdcāꝫ penaꝫ. Primū ꝙ dicāt itentōe retrahēdi. Scōm ꝙ decime a qbus retrahē itendūt ſint ꝺbite Tertiū ꝙ dicāt ꝑſonis audiētibus q̄ ex ꝺbito ꝺbeant ſoluē dictas decias. Itē. 4. ibidē excōicāt oēs religioſi q ꝑdicare ꝑſūpſerit negligētia ñ purgata de ꝯſcia faciēda circa decias ñ ſoluētibus ꝯfitētib⁹ vt ſoluāt. Pro q̄ ē ſciēn̄ ꝙ i. ꝺ. cle. ꝑcipit̃ ſub itermiatōe maledictōis eterñ ꝙ i ꝑpria dñica: q̄rta ꝛ vlti. q̄dragelſime ꝛ i feſtis aſcēſionis dñice. peñt. natis bti Johis baptiſte. aſūptiōis. Et natis beate v̄ginis Marie ꝑdicādo populis ſi a ꝑlatis eccliaꝝ aut eoꝝ vicarijs l' loca tenētibus coꝛūdē fuerit reqſiti audiētes expꝛeſſe de ſolutōe ꝺcimaꝝ iformē. J. ē. 2. ꝑcipit̃ predictis religioſis ꝙ requiſiti a ꝑdictis ꝯſciam faciāt illis q̄ꝝ ꝯfeſſiones audiunt ꝙ decias ſoluere nō omittāt ꝙ ſi poſt talē reqſitionē ſciēter poſt poſuerit ꝯfitentib⁹ ꝯſciam facer̄ de huiuſmōi ſoluēdis decimis tam diu ab offō ꝑdicatōis ipo facto ſūt ſuſpēſi donec ꝯfitētib⁹ ipis nō fecerit ꝯſciam ſi hoc ipm ſibi dicēdi comode facultatē hūerit. ꝛ iō hoc ñ faciendo ꝑdicādo interim ſūt excōicati ipo facto: oꝫ ergo ꝙ ꝯſciam faciāt ſibi ꝯfitētib⁹ ſi comode poſſunt anteq̄ ꝑdicent alr̄ non euitant predictam penam.

¶ Casus. 45. ē i cle. i. ꝺ ſen. exco vbi excōicāt oēs religioſi cuiuſcūqꝫ ordinis ꝛ ꝯditōis exiſtēt q iterdictū ipoſitū a ſede aplica l' a quocūqꝫ prelato. qꝺ mr̄ ecclia ſuat nō ſuauerint. Idē dic de ceſſatōnibus generalibus a diuinis ꝛ ligat hec pena etiam ſi interdictum ſit nullum. Ros. exc. 48.

¶ Casus 46. q alñ ē papal': alr̄ ep̄alis. alñ ñ. nō. i. c. eos de ſen. exco. li. 6. vbi illi q a ſnia canonis l' hoīs ꝑꝑ morꝭ ꝑiculū l' aliud, ipediūti fuerūt abſoluti ab

v. § absō. 3. §. 16. dī magr. q dñi d rota tenet 5 opi. Jo. an. i hoc passu. qz fecit dm Jo. mo. 20. vide oīo ibidz cca fi. Et 2 i Ros. exco. 37. §. 4. post. me.

alio q ab eo a quo d iure erāt absoluendi: si liberati a tali ipedimento q̄cito comode poterūt cōtēpserūt se p̄ntare illi qui ltimc d bebat eū absoluere. τ satisfacē, put ab eodem eis iniūgeatur ipo fcō sniam excōicatōis icur rūt τ ab eo solo poterūt absolui a quo a pri ma excōicatōe erāt absoluēdi. Idē dic de il lis q cū absoluūt a papa l legatis ipius a qui buscūq sentētijs iniungit eis vt se ordiarijs aut alijs qbuscūq rp̄sētēt p susceptōe pnie l p satisfactōe ipēdenda hijs qbus iniuriam fecerūt si nō faciūt q̄ primū comode pote rūt eādē sniam ipso facto icurrūt de quo vi de. s. absolo. 3. §. 16. Et aduerte h q Jo. an. dicit q istud hz locū tā i snia iuris q̄ hois. τ ita sequūtur dñi de rota. Ros. exc. 21. §. 2.

Casus 47. q ē aliā papal aliā ep̄al aliā n ē i. c. inup. τ i. c. si pcubine. d sen. exco. 5 participātes cū excōicatis. d quo dic vt. j. excōicatio. 8. §. 1. Ros. exc. 17

Casus alius ē p extrauagātem pauli fi positā sub rbrica de re. ec. nō alie. vbi excōicat alienātes res ecclesiasticas siue faciētes pactū p qd ipor dñiū trāsferat ac oēs pcedētes ypothecātes infeudātes vl i ep̄hiteosim pcedētes aut locātes nisi i ca sibus a iure pcessis: except fructibus τ bo nis q fuando fuari nō pnt. Itē. τ excōicant qui talr alienata recipiunt.

1 Sūt τ multi alij casus excōicationū tā pa pales q̄ p statuta ordinariorum in eor dioce sib' pmulgati quos omitto breuitatis cā. τ ēt pp ea q inferam in sequenti qōe.

2 Pro dclaratōe oiuz p̄dcōr casuū tā i isto c. q̄ in duob' p̄cedentib' q̄runt j̄scripta.

3 Vtrum ignorantes p̄dictas snias excōicatio nū ligent quo ad deū τ pscīam faciēdo vel omittēdo id pp qd snia excōicatōis ipoīt. R. Aut ignorantia ē affectata crassa l suppi na. τ sic ligarēt fm cōiter doc. p tex. clar in c. vt aiar piculis de psti. li. 6. Aut ignoran tia nō ē affectata nec crassa aut suppina. Et sic quo ad for pscie ex nō i. c. cognoscētes de pstit. τ i. c. a nob el. i. de snia excōicatōis τ i. d. c. vt aiar distiguo. Aut id qd coīt vl omnitit pp quod excōicatio isligit n ē phi tū l p̄ceptū a lege diuina sz solū a iure positiuo l p statutū. Et tūc tal ignorans n ligat snia ex cōicatōis: qz ad eaz icurrēdaz reqrit dolus verus l p̄sūpt' sicut ē lata culpa. l. qd nerua ff. dpositi. hoc tz Jo. an. i. c. q̄te. eo. ti. i no uella. vbi dicit notabile verbum. Nō q in hunc vel quēcūq canonem nullus incidit nisi sit in dolo. Hoc idem tenere videtur Inno. in. c. cum medicinalis eodē ti. li. 6. τ

facit qd nō Bar. in. l. quicunq. C. de fuis fugi. vbi dicit q vbicūq loquitur d pena ca pitali vel corporali sbintelligit dolus. de h vide j. Pena. §. 6. ergo a fortiori sbītelligit in excōicatione q punit aiam. Cū ergo talis nō sit i dolo vero vt patet s. Dolus. §. 1. nec presumpto quia non ignorat crasse nec sup pie qd ē lata culpa ergo nō ligabitur sentē tia excommunicationis: facit qd nō. Inno. in c. nouerit eodē ti. vbi dicit q faciēs statutū 5 ecclīasticā libtatē ignorans fore contra ec clesiasticā libertatē n ligat snia excōicatōis. Item h pz p ea q nō. in. l. q 5. τ i. l. si qs in cesti. τ in aut. incestas. C. de ince. τ inuti. nup. vbi pz q ignorātia iuris excusat a pēa iposita vetitas nuptias pbēti. facit. l. si adul terū cū icestu. §. 1. [illegible] adul. Aut id qd cō mittitur vel ōmittit pp qd excōio isligitur ē 5 legē diuinā τ pmitte scit fore 5 legē dei: lz ignoret esse phibitū p ius cōe vel per de cretales aut statuta quecūq τ in hoc est di uersitas inter doc: Nā glo. i. d. c. a nobis. τ Bar. in. l. cūctos poplos. C. de sū. tri. τ fi. ca. vr tenere q ligat: qz ē in dolo faciēdo rē quā scit sibi eē phibitaz: pro quibus fac. l. nec exēplū. C. ad. l. cor. de fal. τ. c. cū illor. i fi. eo. ti. h' opi. vr ēt Sco. in. 4. di. 6. Con trariū tz Jo. an. in. d. c. vt aiarum. τ quo ad excōicatōez. d. Anto. τ Pa. i. d. c. a nobis. τ Ge. in. d. c. vt aiar. Sed p pcordia sic di stinguo aut loquimur de excōicatōibus q in fligūtur a iure cōi aut p extrauagantes uel sta tuta quecūq sup facto dānato a lege diuia q cōiter in diocesibus publicāt τ sciūtur. vt ē illa de nō pbēdo in gradu phibito de nō verberādo clericū τ silibus: τ sic ligatur: qz ē lata culpa ignorare qd oēs sue pditōis sciūt: qz si ē hō boni sensus n ignoraret talia si faceret q cōiter hoies sue pditōis faciunt. l. si iret ad ecclesias τ ad p̄dicatiōes τ silia ipa non ignoraret. Cū ergo talis n sit extra culpā ignorantie sic non euitabit penam. τ sic itelligo τ limito glo. τ Bar. tenētes q li gat: Aut loquimur de excōicatōib' iuris cōis τ extrauagantiū vel statutor quorūcūq sup fcō dānato a lege diuina q cōiter nō publi cant i diocesibus nec sciūtur. Et sic cuz tal ignorans sit ex oēm culpā ignorantie nō li gabit pēa excōicatōis nisi sit psōa cui ex of ficio ignorare sit phibitum: τ sic intellige τ limita Jo. an. τ. d. Anto. cū ceteris qui te nēt q n ligat snia excōicatōis. Rō ē qz quā titas pene dz pportionari q̄titati culpe. c. felicis. de pe. li. 6. sed talis peccans solum offendit legem diuinam contra quā se scit

Reqr. dolus ad exco. vid. 2 d. h. 5 exco. v. cau. p. §. 26. vid. i Ros. Ig. ratia §. 8. v. quo dubit. [illegible]
Sed ad sua motiua respondet Syl. ignorantia q. 8. §. 3 circa medium et Hall. teret idem c. 27. n. 16. et n. 272 not. 13.

bar. i. l. qd nerua ff. d po. dt q lata culpa nō dr dolus p̄sūpt. vid. i Ros. Ignorantia §. 5. cca fi. Et ēt s. culpa. [illegible]

Marginal notes: declarat. tibi cō[illegible] mode; Ros. ignorantia §. 18 vid. oīo; 2 d. h. vid. 5. alienatio §. q; 2 d. h. vide [illegible] §. 7.; vid. j. ignorantia §. 1.; vide oīo; 2 d. h. 2. §. cum 12. §. 3.; ff. de [illegible]; cui verba for ma. vid. Ros. ignorantia §. 21; Ros. Ignorantia §. 13. [illegible] fi. v. phar. [illegible] h. et 15. fi. [illegible] ma concludit.; vide infra igno. §. 4

alios q̃ ab eo a quo de iure erãt absoluendi: si liberati a tali ipedimento q̃cito comode poterũt cõtẽpserũt se p̃ntare illi qui litine debebat eũ absoluẽ. ⁊ satisfacẽ, put ab eodem eis iniũgeãr ipo factõ sniam excõicatõis icurrũt ⁊ ab eo solo poterũt absolui a quo a prima excõicatõe erãt absoluẽdi. Idẽ dic de illis q cũ absoluũt a papa l' legat ipius a quibuscũq sentẽtijs iniungit eis vt se ordiarijs aut alijs qbuscũq p̃sẽtẽt p susceptiõe pnie l' p satisfactiõe ipẽdenda hijs qbus iniuriam fecerũt si nõ faciũt q̃ primũ comode potuerũt eãdẽ sniam ipso facto icurrũt de quo vide. s. absolõ. 3. §. 16. Et aduerte h q Jo. an. dicit q istud h3 locũ tã i snia iuris q̃ hois. ⁊ ita sequũtur dñi de rota.

Casus 47. q̃ ẽ aliũ papal' aliũ ep̃al' aliũ nẽ i. c. nup. ⁊ i. c. si pcubine. de sen. exco. ⁊ participãtes cũ excõicat. de quo dic vt. j. excõicatio. 3. §. 1.

Casus alius ẽ p extrauagãtem pauli ii positã sub rica de re. ec. nõ alie. vbi excõicãt alienãtes res ecclesiasticas siue faciẽtes pactũ p qd ipoꝝ dñiũ trãsferat. ac oẽs pcedẽtes ypothecãtes infeudãtes vl' i ep̃hiteosim pcedẽtes aut locãtes nisi i casibus a iure pcessis: except fructibus ⁊ bonis q̃ fuando fuari nõ pñt. Itẽ. ⁊. excõicant qui talr' alienata recipiunt.

1 Sũt ⁊ multi alij casus excõicationũ tã papales q̃ p statuta ordinarioꝝ in coꝝ diocesib' pmulgati quos omitto breuitat cã. ⁊ ẽt pp ea q̃ inferam in sequenti q̃ne.

2 Pro dclaratõe oiũ pdcõꝝ casuũ tã i isto c. q̃ in duob' pcedentib' q̃rũt j̃scripta.

3 Utrũ ignorantes pdictas snias excõicationũ ligent quo ad deũ ⁊ psciam faciẽdo vel omittẽdo id pp qd snia excõicatõis iponit R. Aut ignorantia ẽ affectata crassa l' suppina. ⁊ sic ligarẽt fm cõiter doc. p tex. claꝝ in c. vt aiaꝝ piculis de psti. li. 6. Aut ignorantia nõ ẽ affectata nec crassa aut suppina. Et sic quo ad foꝝ pscie ex nõ i. c. cognoscẽtes de pstit. ⁊ i. c. a nob el. i. de snia excõicatõis ⁊ i. d. c. vt aiaꝝ distiguo. Aut id qd coiut vl' omnitit pp quod excõicatio isligit nõ ẽ phibitũ l' pceptũ a lege diua s3 solũ a iure poiuo l' p statutũ. Et tũc tal' ignorans ñ ligat snia excõicatõis: q2 ad eã icurrẽdã reqrit dolus verus l' psũpt' sicut ẽ lata culpa. l. qd nerua ff. dpositi. hoc t3 Jo. an. i. c. q̃te. eo. ti. i nouella vbi dicit notabile verbum. Nõ q in hanc vel quẽcũq canonem nullus incidit nisi sit in dolo. Hoc idem tenere videtur Inno. in. c. cum medicinalis eodẽ ti. li. 6. ⁊ facit qd nõ Bar. in. l. quicunq. C. de fuis fugi. vbi dicit q vbicũq loqmur de pena capitali vel corporali sbintelligit dolus. de h vide j. Pena. §. 6. ergo a fortiori sbintelligit in excõicatione q̃ punit aiam. Cũ ergo talis nõ sit i dolo vero vt patet s. Dolus. §. 1. nec presumpto quia non ignorat crasse nec supine qd ẽ lata culpa ergo nõ ligabitur sententia excommunicationis: facit qd nõ. Inno. in c. nouerit eodẽ ti. vbi dicit q faciẽs statutũ ⁊ ecclesiasticã libtatẽ ignorans fore contra ecclesiasticã libertatẽ ñ ligat snia excõicatõis. Item h p3 p ea q̃ nõ. in. l. q ⁊. ⁊. i. l. si qs in cesti. ⁊ in auẽ. incestas. C. de ince. ⁊ inuti. nup. vbi p3 q ignorãtia iuris excusat a pẽa iposita vetitas nuptias pheẽti. facit. l. si adulteriũ cũ icestu. §. 1. [illegible] adul. Aut id qd cõmittitur vel omittit [illegible] excõis isligitur ẽ ⁊ legẽ diuinã ⁊ omitti [illegible] scit fore ⁊ legẽ dei: l3 ignoret esse phibitũ p ius cõe vel per decretales aut statuta quecũq ⁊ in hoc est diuersitas inter doc: Nã glo. i. d. c. a nobis. ⁊ Bar. in. l. cũctos poplos. C. de sũ. tri. ⁊ fi. ca. vr' tenere q ligat q2 ẽ in dolo faciẽdo rẽ quã scit sibi eẽ phibitaꝫ: pro quibus fac. l. nec exẽplũ. C. ad. l. cor. de fal. ⁊. c. cũ illoꝝ i fi. co. ti. h' opi. vr' ẽt Sco. in. 4. di 6. Contrariũ t3 Jo. an. in. d. c. vt aiaꝝ in. ⁊ quo ad excõicatõeꝫ. d. Anto. ⁊ Pa. i. d. c. a nobis. ⁊ Ge. in. d. c. vt aiaꝝ. Sed p pcordia sic distinguo. aut loqmur de excõicatõibus q̃ infligũtur a iure cõi aut p extrauagantes uel statuta quecũq sup facto dãnato a lege diuia q̃ cõiter in diocesibus publicãt ⁊ sciũtur. vt ẽ illa de nõ phẽdo in gradu phibito de nõ verberãdo clericũ ⁊ silibus: ⁊ sic ligatur: q2 ẽ lata culpa ignorare qd oẽs sue pditõis sciũt: q2 si ẽ hõ boni sensus ñ ignoraret talia si faceret q̃ cõiter hoies sue pditõis faciunt. s. si iret ad ecclesias ⁊ ad pdicatiões ⁊ silia ipa non ignoraret. Cũ ergo talis ñ sit extra culpã ignorantie sic non euitabit penam. ⁊ sic itelligo ⁊ limito glo. ⁊ Bar. tenẽtes q ligat: Aut loqmur de excõicatõib' iuris cõis ⁊ extrauagantiũ vel statutoꝝ quoꝝcũq sup facto dãnato a lege diuina q̃ cõiter nõ publicant i diocesibus nec sciũtur. Et sic cuꝫ tal' ignorans sit ex oẽm culpã ignorantie nõ ligabit pẽa excõicatõis nisi sit psõa cui ex officio ignorare sit phibitum: ⁊ sic intellige ⁊ limita Jo. an. ⁊. d. Anto. cũ ceteris qui tenẽt q ñ ligat snia excõicatõis. Rõ ẽ q2 quãtitas pene d3 pportionari q̃titati culpe. c. felicis. de pe. li. 6. sed talis peccans solum offendit legem diuinam contra quã se scit

Alius casus ē i sixtina 2 cōt hēt i ꝓcessib⁹ cur̄e q̄ hēt. q̄ ɔspiratores i ꝑsonā aut statū romani pōtificis. It excōicati lʒ res nō hūit effectū: Ros. abso. p. §. 19. et 53.

facē ñ āt offendit ɔditorē canōis cū ipʒ cāo nē ignoret τ sine oi culpa: ergo solū oʒ puniri pēa. l. dine quā ꝑuaricat nō pena excōicatiōis q̄ ñ ligat: nisi rōe ɔtēpt⁹ reglārit. vt i c. sacrū eo. τ. c. nemo epoꝝ. xi. q. 3. cū silib⁹: q ɔtēpt⁹ ñ ē i casu nr̄o q̄ ad cantoꝝ l' statutuʒ qȯ ignorat: q2 vbi daī ignorātia cessat ɔtēptus fm. d. An. i. d. c. a nob facit. c. si. q matri a cu. po. Itē qȯ nō Inno. τ doc. i. c. si vero el. 2. eoꝝ: vbi pʒ ꝙ ꝑcutiens clericū ignorāſ clericū eē nō ē excōicatus lʒ faciat factū dānatū. l. dina: q2 ñ ɔtēnit canonē cum ignoret clericū eē τ sic nō ligaī. Nec ob. ꝙ sepe in excōicatōib⁹ dr̄ ꝙ sufficiat affixio in valuis S. Petri rome: q2 id oʒ intelligi: quo ad ꝓsumptiōeʒ fori ɔtentiosi: vel quo ad illos qui sunt in culpa: ... ñ possint publicari i corū terris. Alr̄ sequeretur ꝙ quilibet teneretur hr̄e ꝓcuratorē i curia vel studere iuri cāonico: qȯ ē ipossibile multis.

4 Utrū mādans fieri aliqd qȯ ꝓhibeī aliq̄ ꝓlatarum excōicationū sit ipo facto excōicatus. R. fm distinctiōem. de qua. ȷ. mandatum. §. i.

5 Sed quid si qȯ mādauit ñ habuit effectū. R. ꝙ ñ ē excōicatus i nullo cāu ꝓdictoꝝ: nisi solū i illo ð quo. s. in cāu. 3i. s. i. c. i. ð homisid aliis aūt cāibus vt incidat i excōicationē ñ sufficit ꝙ solū mādauerit sʒ oʒ effectus mādati sequaī. vt nō. in. c. felicis. de penis li. 6. per Gos. τ alibi per doc. Ros. abso. p.

6 Utrū rāti hñs maleficiū quod aliq̄ ꝓdctārū excōicationū ꝓhibeī ligeī silr̄ cū faciēte R. ꝙ ligaī si tñ iteruenīāt q̄ requirūī vt ratihabitio hēat locū q̄ vide. s. ɔsentire. §. 4.

7 Utrū ɔsulētes l' fauorē dātes iducētes alios ad aliqȯ ꝓdctōꝝ faciēdū silr̄ sit excōicati R. ꝙ ñ nisi ubi exꝓmit ēt ɔ dātes ɔsiliū. auxiliū l' fauorē: τ excepto si darēt ɔsiliū. auxiliū l' fauorē ad factū dānatū postq̄ ille cui dāt ɔsiliū auxiliū l' fauorē iā ē ligat⁹. q2 sic ligarenī eadē pena τ ab eodē eēnt absoluendi vt i. c. nup. de sen. exco. τ i excōio. 8. §. i.

8 Quero de q̄ ɔsilio itellit qñ excōio ifligit cū dātib⁹ ɔsiliū. R. vt colligo ex Car. i cle. si qs de penis ꝙ intellr̄ de frandulēto ɔsilio nō de nudo qȯ nihil addicit ad pctm̄. vt nō i. d. c. nup i glo. fa. τ i. c. sicut dignū de hōi. Et dicit pau. ꝙ cōsiliū ꝓstatur suadēdo rogādo. mandādo. istruēdo l' vtilitatē inde sequuturā ondēdo. vt nō. Inno. in. c. ad audientiā de hōi. Itē dicit Pau. ꝙ ex nudo cōsilio regl̄r qs nō teneī: vt insti. mādati. §. tua tñ grā. Et dr̄ nudū ɔsiliū l' siplex fauor illius qui ad maleficiū faciendū nihil addicit puta. q2 sic oīo faceret τ cū tāto aīo sed vbi qs magis efficacit̄ induciī lʒ alr̄ eēt factur⁹ tūc nō ē nudū ɔsiliū: nec simplex fauor vt elicio ex glo. i. d. c. felicis. Itē nō fm Pau: i. d. c. felicis ꝙ ad icurrēdā penā excōionis oʒ ɔsiliū fauor l' auxiliū sint circa factū dānatū p qȯ incurritur excōicatio: q2 si eēt circa alia non hēret locum.

Quis dicaī defensor vel receptator hēs ȷ. Hereticus. §. 23. cū sequētibus. τ fm predictā dclaratōeʒ ligabūtur. in quocūqʒ ð ipsis fit mentio spālis. 9

Quis dicaī sotius. R. glo. Car. τ Pau. i d. c. felicis. ꝙ ē ille q aliqd coopaī ad actū dānatum. Un̄ nō. ꝙ qñ sunt plures ad deliquendū. τ nullus ē pricipalis tūc dicuntur agentes. Sʒ qñ vnus ē pricipalis τ ali⁹. coopans: tūc stricte dr̄ sotius ī cēsuris: lʒ large sotius cris dicaī tripliciter. s. ɔcomittāſ. fauēs. τ nō corripiens. vt. 23. q. 4. ita plane 86. di. faciēt. τ in. d. c. sicut dignū. §. 2. τ tales regl̄r ñ puniūtur eadem pena. 10

Queritur q2 i plerisqʒ cāibus excōicationū ꝓdictaꝝ dr̄ ꝙ non sunt absoluēdi nisi ꝓus satisfecerint vel aliud fecerit. Utr̄ teneat absolō añ satisfactōem τ impletionē illoꝝ q̄ mādanī in dictis cāibus. R. τ pro regula ē teneñ. ꝙ vbicūqʒ ius vtiī isto vbo pōt negatiue: ꝙ tunc absolō impensa ɔ id qȯ sic iponiī ē nulla vt pʒ per glo. in regula pria. de regu. iu. li. 6. Idem dic qñ canon vtitur verbo ñ valeant. τ tales cāus sunt. ii. τ. 13. τ. 17. τ oēs cāus sequētes vsqʒ ad cāuʒ. 3i. iclusiue. s. Excōicatio. 5. τ 42. s. Excōicatō 7. vbi aūt canon vtiī vbo nullatenus tūc fʒ Zen. in cle. vnica. de seq. non valet. sed scdʒ Car. ibidem valet. Sed ego dico ꝙ vbi alr̄ absolō alicui ptinet de iur̄: tunc lʒ absolō si omittaī qȯ ꝓcipit canon fieñ. q̄ztūcūqʒ vtaī verbo nullatenus. aut verbo ñ mereaī vel ñ absoluaī. sed vbi absolō de iure nō ɔpetit tali. puta q2 ɔditor canonis sibi vel alteri reseruauit τ solū ɔcedit i aliquo casu. vbi grā i articulo mortis τ huiusmodi sub aliqua forma sit sub quibuscūqʒ verbis velit: tunc non valet absolutio nisi seruata modificatōne seu forma in ipso canone expressa. facit glo. in cle. i. de iure patro. in verbo inhibētes qȯ nō. bene.

Excommunicatio 8. ð participantibus

cū excōicatꝭ maiori excōicatione: τ quia diuersimode participaī diuersas inferam qōnes per quas intelligere qs poterit qñ participando ligatur maiori excōi

ꝓdicta itellige ñ apponet clausa decreti irritāt actū. na ī hoc cāu sive ordiār⁹ sive alī qcūqʒ hēat ptātē, sive nō ñ facit absoluēdo: ñ fuet fōmā mādati: lʒ Ros. excōie. 32. §. 2. ð hac clausa vid i glo. c. cū exco. d. pe. re.

cationē vel minori: aut quādo licite: ꝛ sine
peccato participat.

1 Utrum participans cū excōicatis in crie in
currat aliquā censurā. ℞. ꝙ aut excōicatus
cū quo pticipat ē excōicatus cū dantib⁹ ei
auxiliū ꝯsiliū vel fauorē: ꝛ tunc si pticipat i
eodē dlicto sine anteꝙ̃ sit excōicatus siue p⁹.
s. dādo auxiliū ꝯsiliū vel fauorē ad ipum fa
ciēn vel ꝯtinuan̄ sic ligat eadē snia excōica
tōis. ꝛ ab eodē solo pōt absolui a quo pōt
excōicatus cū quo sic pticipauit: aut talis n̄
ē excōicatus cū dātibus ei auxiliū consiliū
vel fauorē. ꝛ tūc si participat cū eo dādo au
xiliū ꝯsiliū uł fauorem i facto dānato anteꝙ̃
ille ꝯmiserit factū pp qḋ excōicatus ē: sic so
lū peccat mortalr. Si aūt pticipat postꝙ̃ ille
ꝯmiserit factū dānatū: ꝛ ē excōicatus sic
ligat eadē excōicatōe. ꝛ ab eodē poterit ab
solui a quo pōt excōicatus cuȝ quo pticipa
uit. ꝛ sic intellige. c. nuper. ꝛ. c. si concubie.
de sen. exco.

2 Quid si pticipat non i eodē delicto propt
qḋ excōicatus ē ille cū quo pticipat: sed in
alio peccato mortali. ℞. ꝙ peccat mortalr.
ꝛ solū ē excōicatus minori excōicatōe: nisi
talis fuisset excōicatus a papa cū pticipāti
b⁹ ei i casib⁹ n̄ ꝯcessis: qꝛ sic ligaret eadē snia:
si autem eēt excōicatus cū pticipantib⁹ ab i
ferioribus a papa. dic vt. s̄. Excōio. 3. §. 17.

3 Utrū pticipans i diuinis liget eadē censura.
℞. ꝙ aut talis cū q̄ pticipat fuit excōicatus
snialiter. ꝛ noiatim a papa. ꝛ sic si sunt cleri
ci. dic vt. s̄. Excōicatio. 5. cāu. 4. Si vō non
sunt clerici. dic ꝙ peccāt mortalr: ꝛ sūt ex
cōicati solū excōicatōe miori. ar. c. significa
te eo. titu. fm cōem opi. doc. in. c. sacris. qḋ
me. cā. Aut ē excōicatus a quocūqꝫ iferiori
a papa ꝛ denūciatus: ꝛ sic clerici pticipan
tes i diuinis peccant mortalr. ꝛ ē eis iterdic
tus ingressus ecclie. vt hēs. j. Suspensio. i.
§. 24. Laici vō solū peccāt mortalr. Aut est
excōicatus gnāliter a papa vel a quocūqꝫ
alio plato seu a canone vel p statutū. ꝛ sic tā
clerici ꝙ̃ alij nō peccāt nec sunt excōicati ēt
minori excōicatōe: nisi sit talis excōicatus
p sacrilega iniectōe manuū i psonā eccla
sticā: ita notorie ꝙ nulla possit tergiuersatō
ne celari. ꝛ hꝫ p extrauagantē factā in concilio
ꝯstantiensi sub Martino. 5. ꝛ vt dicit Ar
chi. Flo. in sūma sua habuit ipe a duobus
notabilibus fide dignis qui fuerunt presen
tes ꝙ fuit acceptata in. d. concilio ab omni
bus. ꝛ ē ppetua fuit ēt vt habui ego a fide
dignis ꝯfirmata ꝛ approbata in concilio ꝯ
stantiēsi cui⁹ tenor talis ē. Ad euitādū scan
dala ꝛ multa picula que ꝯsciētijs timoratis
ꝯtingere pn̄t xp̄i fidelibus tenore pn̄tiū mi
sericorditer idulgem⁹ ꝙ nēo deinceps a cōio
ne alicuius sacramēto ꝛ administratōne: vel re
ceptōe: aut alijs qbuscūqꝫ diuinis intus ꝛ ex
tra ptextu cuiuscūqꝫ cēsure aut snie ecclasti
ce a iure vel ab hoie generalr pmulgate te
neat abstinere: vel aliquē vitare aut iterdictū
ecclesiasticū obseruare: nisi snia vel cēsura
huiusmōi fuerit illata ꝯ psonā collegiū: vni
uersitatē: eccliam cōitatē vel locū certū a iu
dice publicata vel denūtiata spāliter ꝛ exp̄s
se ꝯstitutōibus aplicis ꝛ alijs i ꝯtrariū faciētib⁹
nō obstātibus qbuscūqꝫ. Saluo si quē p sa
crilega manuū iniectōe in clericū sniam la
tā a canone adeo notorie ꝯstiterit icidisse ꝙ
factū nō possit aliq̄ tergiuersatōne celari nec
aliquo suffragio excusari: nā a cōiōe illi⁹: lꝫ
denūciatus n̄ fuerit volumus abstinere iux
ta canonicas sanctiones. hec. D. extrauagās.

4 Utrū pticipātes cū pdictis excōicatis noia
ti denunciatis a quocūqꝫ plato in alijs ꝙ̃ in
crīb⁹ ꝛ diuinis peccēt mortalr. ℞. Pa. i. d.
c. sacris recitat diuersas opi. ꝛ dicit ꝙ cōis
opio ē ꝙ solū peccat venialr ꝛ ē excōicatus
minori excōicatōe nisi in sex casibus. Quo
rū primus ē qn̄ cōicat in ꝯtēptū clauiū. Se
cūdus ꝯ pceptū superioris. ar. c. 2. de ma. ꝛ
obe. Tertius qn̄ i diuinis. Quartus qn̄ i crie
mortali. Quintus qn̄ ē excōicatus cū pticipā
tibus sibi. Sextus si cōio sit nimis frequens
Et lꝫ pdicta opio sit satis rōnabil' tn̄ magis
mihi plꝫ opio sci Bonaueture i. 4. di. 18. q.
pe. q tꝫ ꝙ solū peccat mortalr i duobus casi
bus cōicans i actu exteriori alijs a crie ꝛ a
diuinis: s. qn̄ cōicat i ꝯtēptū snie late: aut eo
qn̄ credit pbabiliter ꝙ ex tali cōione snia
venit in cōtēptū. Sed si pbabilr extimat ꝙ
snia nō magis ꝯtēnet ex sua cōione ꝛ cū tīo
re hoc facit ex quadā affabilitate: aut pusi
lanimitate ꝛ h⁹modi: sic solū peccat venia
liter. ꝛ ligat minori excōicatōe. cuȝ qua sen
tentia concor. Tho. in. 4. ea. dis. q. 2. ar. 4. ꝛ
Pe. ea. di. Intellige pdicta si cōicat i phi
bitis q̄ sunt vltra crimē ꝛ diuia ista q̄ ꝯtinēt
i isto vsu. Os. orare. vale. cōio. mensa. nega
tur. Os. i. loquutio quā Guido. ꝛ Hugo. in
c. qm̄ multos. 11. q. 3. extendunt ēt ad litteras
recipiendas vel mittēdas. ꝛ nuntios. ꝛ mu
nera. Assurgere aūt vel ei reuerentiā facere
aut inclinare se salutanti vel mouere labia
dūmodo nihil dicat non inducunt minorē
excōicationem fm Rodo. cum pene sint re
stringende per regulā odia de re. iur. in. 6.
Orare g hoc prohibetur nō solū participa

tio in diuinis ⁊ sacramentis sed ⁊ etiam ne quis oret in ecclesia vel extra simul cū excōicato. Dicit tñ Inno. in. d. c. nup ꝙ si excōicatus sit in ecclesia vel in alio loco nō cā orandi sed pro alio negotio ꝙ ñ prohibet qs ibi orare cū in orōne sibi nō cōicet. ⁊ plꝫ mihi lꝫ hosti. ibidē teneat ꝯriū. Uale. p h ꝓhibet salutatio q̄lꝫ fienda excōicato/sed loco eius dꝫ dicere/deus emendet vos. vel si scribit loco salutationis dicat/spm̄ sanioris consilij ⁊ huiusmodi/qꝛ sic nō ē ipsum salutare modo quo ꝓhibetur. Comūio p h prohibetur ne qs facto cōicet excōicato: puta cooperādo in aliquo exercitio: vel habitādo in domo cū excōicato: dicit tñ Inno. in. d. c. nup ꝙ si ego ⁊ excōicatus sumus in aliq̄ domo: ego pro meis negotijs ⁊ ipse pro suis: ꝙ non dicor cōicare ei: sed qñ ego ⁊ ipse simul ꝓ eodē negotio cohabitamus. Similiter dicit ꝙ si ego ⁊ ipse haberemus vnā solam camerā comunē ꝙ liceret mihi in ea cū eodē excomunicato iacere/comedere ⁊ huiusmodi dūmodo nō cōicē ei in eadem mensa: nec in eodē lecto/aut locutione/vel orōne. Mensa. p h ꝓhibetur comestio. vel potatio cū excōicato. ⁊ de hijs oibus habetur. xi. q. 3. c. sicut ⁊ in tribus. c. se. ⁊ nō. in. d. c. nuper.

Sunt multe psone que licite cōicare possunt cum excōicato de quibus. xi. q. 3. c. qm̄ multos: que cōprehendunt hijs versib⁹. Utile: lex: humile: res ignorata: necesse. hec anathema qdez faciunt ne possit obesse.

6 Utile. s. cū quis participat ꝓ sua vtilitate. puta petendo ab eo debitū quo ei tenet. ex. eo. c. si vere. ⁊ ēt in iudicio ꝓpter h pōt eū conuenire. Itē ꝓpter vtilitatem aīe excōicati/videlicet eū corrigendo/vel inducendo ad penitentiā: lꝫ etiā interponat alia verba vt magis efficaciter possit eū inducere. c. cum excōicato. xi. q. 3. facit. c. cū voluntate. eo. ti. ꝓpterea ad predicationē admittunt de ꝯse. di. i. c. ēps facit. c. rñso nostro. eo. ti. Excusantur ēt propter hoc q cā predicationis vel ꝯfessionis hitant inter eos/⁊ elemosinas recipiunt ab eis: qñ alias id facere bono mō nō possunt eis nō cohitando. d. c. cū voluntate. Itē licite possum pticipare cū excōicato ꝓ salute aīe mee/⁊ pro vtilitate tpali: puta querēdo ab eo ꝯsiliū: cū alios ptos hr̄e ñ possū. Dicit tñ Ray. ꝙ in hoc non sūt nimium laxande habēne: sed discrete ⁊ cum intētiōe solū vtilitatꝭ pdicte ꝯsequēde/⁊ ñ alio mō. Et tā diu pñt pticipare pro salute aiarū ipsorū excōicatoꝝ q̄diu spē de eorū correctiōe pbabiliter hñt ⁊ non plus.

Lex. s. mr̄imonij ꝓpterea vxor cohitādo viro/⁊ obediendo q̄uis sit excōicat⁹ ñ peccat nisi excōicatō eēt iflicta pp tale mr̄imōiū 7

Sed nungd licitū sic sit viro cōicare cū vxore. excōicata. R. qdā dicūt ꝙ ñ: sꝫ tu tene ꝙ sic licite cōicare pōt/qꝛ ad iparia nō iudicant vir ⁊ vxor. c. gaudemus de diuor/vērū ē ꝙ si vir/cū debeat eē caput mulieris: 33. q. 5. hec ymago/nō iducit vxorē. ad petēdā absolutōem fm ꝙ dꝫ/⁊ tūc peccat mortalr̄ c. negligere. ⁊ esset excōicatus minori excōicatōe: secus qñ nō pōt eā cogere/⁊ suscepit necessaria ab ea/vel efficeretur peior. 8

Sed qd si vir vocat ad mēsam excōicatū nungd mlr̄ poterit licite cū eis cōcedere. R. ꝙ nō/sꝫ comedat i alia mēsa diuersa ab illa 9

Humile sub hoc excusant filij serui ⁊ ancille Modo. tñ intelligit de filijs q sunt i patria ptāte secus de emācipatꝭ qꝛ tenent euitare eū nisi ipsi cōmensales eius essēt ⁊ ab eo necessaria haberēt. qꝛ sic excusarent. Idem dicit Hugo. de p̄re respectu filij ꝙ tūc vitat filiū excōicatū nisi ab eo recipiat alimēta: ⁊ idem tꝫ Inno. qd limitandū puto qñ nō facile pōt aliunde necessaria habere. 10

Excusant ēt serui: ancille: rustici seruientes ⁊ oēs alij subditi de familia excōicati q nō adeo curiales sūt vt eorū ꝯsilio scelera ppetrēt tales. n. psōe ex q̄ erāt añ sñiā latā ad familiare obsequū exhibēdū astricti: excusant cōicādo ēt post sniam: c. inter alia eo. ti. Idē intelligas de nutricibus ⁊ illis q ꝯxerūt societatē vel alio mō p aliquē ꝯtrū eis erant obligati. Qd limitat. Ho. ⁊ Ber. qñ sine eorū incomodo ñ pñt abstinere: sic̄ ꝯductor mercenarij facere pōt q̄uis postea excōicet. Idē dic de vassallibus ⁊ hōībus ēphiteosim ab eis ꝙ possunt eis reddere pēsiōēs ⁊ alia ad que obligantur fm veriorem opi. 11

Sed qd dicemus de illo q vel ex ꝯtru vl' ex iuramēto tūr aliqd soluere/vel dare alicui in certo termio q postea excōicat. R. ꝙ sup h fuit diuersa opi. inter doc. sꝫ mihi plꝫ opi. hosti. ꝙ si tal' obligatus pōt desistere a tali solutōe vel datōe sine suo icomodo vel dāno ꝙ ñ tūr. nec dꝫ cū excōicato pticipare dādo vel soluēdo qd ꝓmiserat: qꝛ i oi iuramēto. vel obligatōe subintelligit ista clausula. s. si tal' pmanserit cui liceat cōicare. ar. 22. q. 2. ne qs/nec peccat nō adiplēdo qd ꝓmiserat si facit ex zelo ecclesiastice discipline. secus si faceret solū ex cupiditate auaritie. qꝛ sic peccaret quo ad deum 12

Quid si qs ꝯhat cū excōicato nūqd excusabit pticipādo postea. R. ꝙ si hoc facit ex 13

¶ Si q̄rit̃ q̄n dī quis scir̃ aliq̄ eē excōicatū: Ros. 6. v. 35. 36.

magna sua necessitate/puta. q2 nō pōt alr̃ viuere bono mō/sic excusatur p. c. si ver̃. eo. ti. Si aūt nō fuit ɔpulsus a tali necessitate/sic ñ excusabit̃ pticipando cū eo: sꝫ mō ɔ̄xit sciēs eū excōicatum: h̄ elliciunt̃ ex dictis doc. i. c. nos sanctoꝝ. 15. q. 6. ꝛ in. c. veritatis de do. ꝛ contu. ꝛ in. d. c. si vere. Ros. excō. 6. §. 7.

14 ¶ Res ignorata. s. q̄n ignorādo eū excōicatū pticipat: qđ itellige verū nisi ignorātia sit crassa vel affectata/ ꝛ sic non excusaretur. Ros.

15 ¶ Sed qd si audiuit de aliquo ꝙ sit excōicatus nunqd tñr. eū vitare. ℞. ꝙ aut ꝓbabilit̃ credit eū excōicatū/puta. q2 hoc hūit a psonis grauibus ꝛ fide dignis: ꝛ sic tñr: si āt nō credit probabilr̃ excōicatū/sic nō dꝫ eū vitare: sed deponat ɔsciam. s. ꝙ nō sit excōicat9: q2 multi multa loquūt̃: ꝛ q cito credit leuis ē corde. qđ si ñ pōt eā deponere/tenetur euꝫ vitare. ar. c. inquisitioni. eo. ti. Ros. 6. §. 35. cū

16 ¶ Utrū semel excōicatus sit semp vitādus. ℞. ꝙ sic nisi ɔstet de absolutiōe p regulā. semel malus de re. iur. in. 6. ꝛ ē bonus tex. ꝓ h̄ in. c. ꝓposuit de cle. exco. mi. qđ limito q̄ ad ɔsciam verū nisi eēt tal' psona de qua ꝓbabiliter posset credi dicto suo affirmāti se eē solutū. ar. c. ex parte de officio ordi.

17 ¶ Necesse pp necessitatē cōicans excōicato excusat̃: vñ si neċitas ē absoluta q̄ dr̃ vix/sic claꝝ ē ꝙ excusat p. c. sacris ō hȷs q̄. vi. l' me.

18 ¶ Sed qd de necessitate ɔditionata/q̄ ē metus. ℞. ꝙ aut metus ē tal' q caderet in ɔstātē viꝝ/ ꝛ sic ex tali metu pticipans ēt in diuinis nō peccat/nec minorē excōicatōem incurrit: nisi pticipet in crīe: vel nisi cā excōicationis esset ꝓ fide defensanda/ rō q2 ex quo qs nō tñr obedire p̄lato precipienti ꝙ se exponat morti/vel cruciatui/ ꝛ huiusmōi/nisi ꝓ fide ꝛ cōi salute/q̄n alias ñ pōt defensari/vt pꝫ. ɔ̄. caritas. §. 5. ꝛ. ȷ̄. religiosus. §. 29: Sic nullus tenet̃ euitare excōicatos/q̄n id facere nō pōt sine tali periculo: q2 p̄ceptū de excōicatꝭ vitandis/cū sit iuris positiui/nō pōt ad hoc ligare aliquē: Si āt metus non sic talis/sic pticipans ex tali metu nō euitat minorē excōicatōem ꝛ ̄fm hoc intellige. d. c. sacris dum dicit ꝙ ꝓ nullo metu dꝫ qs peccatū mortale incurrere. q2 p̄supponit talē facere ɔ̄ p̄ceptū qđ seruare tñr: vel dic ꝙ loqtur de pticipatōe in crīe/vel de metu q nō caderet in ɔstantē: ꝛ ̄fm p̄dictā distinctōnem ɔcorda. doc. q sr̃ varij i. d. c. sacris q2 ad'eā ñ aduūt

19 ¶ Quid de necessitate victus ꝛ huiusmodi nunqd talia possint peti ab excōicato. ℞. ꝙ sic ̄fm cōiter doc. i. d. c. si vere ꝛ i. c. iter alia eo. ti. vñ breuiter ɔcludēdo dico ꝙ q̄n cōi-

ex̃ī i excōĩne q̄ h̄ticos l' scisma eos. ... v. cā 17. tē si aliqs cogeret̃ ex metu q q caderet i ɔstātē viꝝ/ ad celebrādū diuina: nō excusaret̃: q2 talis excōis cā ē ꝓ fid defensāda:

eo excōicato nō in eius fauorē aut comodū sꝫ pro euitādo meo damno/vel subleuanda mea necessitate/nō incido in minorē excōeꝫ dūmō non pticipē in crīe aut i diuinis ex cā sū iusti. metus ar. eoꝝ q̄ nō. i. d. c. nos p̄decessoꝝ p̄decessoꝝum. ꝛ. c. veritatis.

¶ Quō debeo euitare excōicatū. ℞. ꝙ aut ē occultus ꝛ sic debeo eū euitare in occulto puta. excūdo ecclesiā fingēdo aliā cām ꝛ hui9modi ꝛ taliter ꝙ non ꝓdā eū. ar. c. si tñ. 6. q. 2. ꝛ. c. cū ñ ab hoīe c. ti. Et voco hic occultū excōicatū illum q cōiter hēur pro ñ excomunicato/lꝫ aliqui pauci sciant: ꝛ nisi sit ei9 prelatus q cū eo cōicat q2 talis prelatus tñr eū monere vt ecclesiā exeat/ꝛ si nō vult si potest ꝓbare/dꝫ eū publice increpare. Si v̊o ē publice excōicatus/puta. q2 cōiter. scit/sic dꝫ eū publice euitare/vñ si intrat ecclīaꝫ cā orādi vel audiēdi diuina dꝫ eū publice moner̃ vt exeat ꝙ si nollit pōt ad p̄ceptū sacerdotꝭ violenter eici/si mō ñ immineat periculū effusionis sanguinis/vel saltē debent de ecclesia ipsi exire. 20 Ros. 6. §. 19.

21 ¶ Quid faciet sacerdos si incepta missa pendit ibi excomunicatum esse. ℞. ꝙ si est ocultus nō dꝫ dimittere offiū. 7. q. 1. nihil. limita nisi sit prelatus suus: ꝛ possit hoc probare quia tunc faciet vt dictum ē i. §. precedenti: si vero est publice excomunicatus. Si publice moneat eum/vt exeat: ꝙ si non vult exire ꝛ sacerdos nundum incoauit canonem debꝫ dimittere missam. ar. c. omnis 24. q. 1. ꝛ hic nomine canonis itelligo a Te igitur ꝛ vltra secundum archi. in. c. de hinis de conse. di. 2. Ɋ̄uis dominus Alex. vincen. in. c. cum marthe. de cele. mi. recitet hosti. Inno. ꝛ Pa. tenere ꝙ canon incipit a v̊bis consecrationis. Si vero incoauit prosequatur vsqꝫ ad sumptionem sacramenti: qua facta iteꝝ moneat eū vt exeat: ꝙ si non vult exi re dimittat post cōionem/ꝛ in sacristia eam dicat. Ros. 6. §. 15.

23 ¶ Utrum. participans cum excomunicato etiam ab inferiori suo/ vel a se ligetur minori excomunicatione. ℞. secundum Pa. in c. cū ōsideres eo. ti. ꝙ sic si est inferior a papa. ꝛ addit ꝙ etiam si vellet eum habere ꝓ soluto/nihilominus ligaretur. quia non potest euꝫ tali modo absoluere.

25 ¶ Utrum excomunicatio transeat in tertiaꝫ personam. Respondeo ꝙ non nisi quando participantes ligantur etiam maiori excomunicatione. Ros. 6. §. 1. i fi. v̄ vide. ...

hoc sic. h̄ itelligi. s. ꝙ pticipās cum excō. maiori excōicat̃ ... p pticipatōem. cū excōicato maiorj nō icurrit aliquā excōicatōem. uel

... 11. q. 3. ... Archi.

post sm̄ .i. si ille q̄ erat excoīcat⁹ aq̄ dā iudicem occulte excoīcato celebrauit missā⁹ ... tenē q̄ nō erat excoīcat⁹ ad penā irreglaritatis ...

Excoīcatō ulti⁰ de mai. q̄ iduc

maior excoīcatio. vt ondat q̄ztū ē timenda. Ubi sciendū q. 21. malū inducit.

1 Prio puat pticipatōe alioꝝ. nā excoīcat⁹ tīr eūitare alios fз Pa. i. c. nulli. de sen. ex co. ꝛ cōtēnendo euitare alios totiēs peccat mortalr. fac. c. illud de cle. exco. mi. ꝛ c. sic. 2 q. 3. vñ lз excoīcato possint cā hūanitatis in subsitētatē з vitcē et nō expectata cr̄ma necēita te necessaria vite mīstrari. vt alimēta. vestes ꝛ hospitiū fз glo. i. c. qm̄. ii. q. 3. tñ vtēsilia ꝛ alia istra sine qb⁹ viuere pōt nō sī ei mistranda. Solūmō ergo i casu iq̄ hō ex pcepto caritatis tīr cōicare cū eo pōt fm theo.

2 Secundo excludit hoīez a sacramentis ecclesie. 3. q. 4. engiltrudā.

3 Tertio puat suffragio ecclie qd̄ suffragiuз fm theo. i. 4. di. 22. valet ad Quatuor. vз ad augmētū grē quā hñt. ad meredā grām q̄з nō hñt. Ad preciōз dei hñdam. ꝛ ad defensionē ab hostib⁹ pmerēdam. Et propterea dicitur tradi sathane in. c. omni. 2. q. 3. vnde sacerdos excomunicatus ñ pōt dicere dominus vobiscum in officio.

4 Quarto ñ pōt iteresse diuis officijs: aūt cū alijs orare in ecclia al's peccat mortalr. nec dз ex̄ ita ppe stare q̄ audiat. d̄ pe. ꝛ remi. c. qd̄ inte. posset tñ solus i ecclia orare.

5 Quinto excludit a regno celoꝝ. 24. q. i. qsqз 2. q. 3. nemo.

6 Sexto si igerit se diuis existēs i aliq̄ ordine irregularis efficit vt ĩ irreglritat. i. §. 40

7 Septio efficit īfamis. 6. q. i. īfames: Bal. tñ hoc refert ad excoīcationē notoriā.

8 Octauo nullū bñficiū ecclīasticū pōt acquirere. c. postulasti. de cle. exco. mi. ꝛ in. c. bone in fi. de eta. ꝛ quali.

9 Nono ñ pōt eligī de appella. cōstitut.

10 Decio si sic excoīcat⁹ recipit bñficiū lз absoluat postea ꝛ ei pcedatur tñ fruct⁹ anteriores restituere tenetur. c. sacro. eo. ti. ꝛ. c. pastoral' in fi. de appella.

11 Undecio ab offō. ꝛ bñficio ē suspensus. d̄ c. pastoralis in fi.

12 Duodecio obligati ei ex debito fidelitat: sic sūt vassalli nō tenent ei quādiu durat excōicatio fm Pa. in. d. c. veritatis.

13 Tertiodecimo non pōt ɔ̄here matrimonium sine peccato mortali lз teneat.

14 Quartodecimo nō valēt lr̄e ipetrate a papa p eū sup alio articlo. c. ipo iure d̄ rescriptis. li. 6.

15 Quintodecimo nullus pōt pro eo orare intellige solēniter.

Sextodecimo nō pōt ɔ̄stitui pcurator: d̄ pba. post cessionē nec pcuratorē ɔ̄stituere c. fi. d̄ pcura. qd̄ limitta verum vt actor: sec' vt reus ad defēdēdū se. c. itellexim⁹ d̄ iudi. 16

Decioseptio q̄ stās excoīcatus p ānū pōt puari oib⁹ bñficijs: sī q̄ hз. 11. q. 3. rursus. ꝛ. c. gcūqз. qd̄ limitat glo. i. c. cū ɔ̄tūacia de hē. li. 6. ꝛ Inno. i. d. c. cū bone ꝛ do. Ant. i. c. i. de iudi. verū sī excoīcatus fuit p cā crialī sec' sī p ciuili: q: sī stetisset p mille annos nō posset priuari. glo. ē singularis. in. c. contingit de dolo. ꝛ contu. 17

Decioctauo q̄ dз soluere p singulo die vnū grossū anq̄з absoluat fm statutū aliquorum epoꝝ: qd̄ qdem lз videat simoniacuз p. c. ad nr̄am. ꝛ. c. nemo. de simo. Tñ Host. ꝛ Jo. an. i. c. ad aures de simo. determināt ɔ̄trarium: ꝛ q̄ licitū ē: qd̄ intelligo verū sī fiti penā ꝛ vt citius q̄rat absolutionem. 18

Decionono ñ valēt ɔ̄tus facti p excoīcatum rōne publici offici sī erat publice excoīcatus: vñ act⁹ publici ꝛ ciuiles nō tenēt: puta. q: tutor existēs iterpōit auctoritatē alicnādi seu suscepit pcuratōis officiū l' administratōnē bonoꝝ ecclie: aut infra cōficit sī ue vt arbiter laudū pnūt: q: tales sūt actus publici. Si vero ɔ̄promissūз sūt in eū vt in arbitratorē ita q̄ arbitramēti accipiat effectū ex ɔ̄sensu partiū: vt ē qñ reduciū pres ad ɔ̄cordiā bñ tenet nō ex vi sue snie sз ɔ̄sensus partiū. Gesta āt p occulte excoīcatū rōe publici officij bñ tenēt sī nō officiū ē publicū auēte ꝛ vtilitate eff̄ec⁹ sī fuisset publicū auēte. sed vtilitate priuatū fm Pa. i. c. post cessionē de proba. quo tñ ad actus spūales sī sūt tales i quib⁹ iprimit caracter sic tenēt. vt collatio ordinū ꝛ huiusmōdi: lз idigeat dispēsatione talr ordinat⁹ vt ĩ irregularitas. i. §. 3. Alij āt actus spūales i qb⁹ nō iprimit caracter vt collatio beneficij ꝛ huiusmōi tenēt qñ nō ē publice excoīcatus rōne publici officij. l. barbarius. ff. de offō. pto. sīu: tñ retractandi sī is i cuius fauorē sūt fci sciebat eum excoīcatū sed dubitat de excoīcatoē: an teneat rōe publici officij lata ab excoīcato occl'to. Pa. i. d. c. veritatis de do. ꝛ ɔ̄tu. lз p⁹ factū ad penam irregularitat euitandā q̄ ñ valeat: ꝛ placet. Electio ēt lз videatur quo ad caplз ptinere ad officiū publicū: tñ quo ad singulares nō ē officiū publicū sed est q̄dā frnitas. ꝛ iō nō ualз facta ab excoīcato oc'to occulto. Alij āt ɔ̄tus sup tpalibus inuti nō rōne publici officij sed priuati vt ēptio vendītio ꝛ c. cōīter tenēt q̄ tenēt. vt nō Pa. i. c. si vere. eo. ti. ꝛ in. d. c. veritatis ɔ̄tuis mul

Jn c. si celebrat d̄ cle. exco. mi. nō duas pleras drias it excoīcatoēs maiorē ꝛ minorē. p̄ q: exco. maior puat pticipatoē sacroꝝ actiue ꝛ passiue ꝛ a cōioe fideliū et suspēdit ab ordie. Sз exco. mior nō puat cōione fideliū sз pticipatoē sacroꝝ passiue nō actiue; ... excoīcat⁹ maiori celebrādo efficit irreglaris ...

q: si erat excoīcat⁹ tpe assūptiōis offij nō valet ... gnālr. ut ... q: fuit ɔ̄stitut⁹ pcurato q̄ erat excoīt: sec' sī p⁹ ɔ̄stitutoēз fuit excoīt⁹ q: tenēt ñ excipiat: fз pa. i. d. c. p⁹ cessioem: ... solus pp̄a dispēsat. Sз excoīt⁹ minori nō: peccat ...

ti doc. teneant fore nullos Jctus.

20 ¶ Uigesimo nõ põt testm̃ facere fʒ aliquos: comunius m̃ tenet̃ q põt testari. vt nõ. Al bri. i. l. i. C. de here. isti. ⁊ Car. in. c. q̃ʒq̃ʒ. de vsu. li. 6. ⁊ Pa. in. c. ad proban. de re iudi. qꝛ equipatur relegato.

21 ¶ Alius priuat̃ ecclesiastica sepultura: qꝛ cui ñ cõicamus viuo: nec mortuo cõicare debe- mus. c. sacris. de sepul. qõ limita nisi absol uatur. vide multa alia si placet. in. d. c. ad ꝓ bandũ. ⁊ in. c. veritatis. ⁊ in. c. si vere nota ta a doctoribus.

Excusatur qs a peccato ex decẽ. Pri mo ex aliẽatõe mẽtis illicitũ agẽs: quã alienatõeʒ adducit qñqꝫ facti q̃litas. sic Loth qñ voluit filias prostituere vt libera ret quos susceperat. vt dicit Aug. in. c. quod ait. 14. di. Aliqñ furor siue insania. Aliquan do ebrietas. Uñ qñ ex toto quis ẽ ex̃ seip̃m excusat̃ a toto. vt pʒ in. c. aliquos scimus. ⁊ c. illa cauẽda. 15. q. i. ⁊ in. c. inebriauerunt ibidem pʒ q ẽ puniendus pro ebrietate: sʒ non pro ɔmisso in ip̃a. ⁊ sic videtur tenere glo. ibidem. de quo vide. s̃. Ebrietas. §. 3. Secundo ex coactione. Intellige absoluta fact. c. non est. 15. q. i. ⁊. 50. di. c. presbros. Tertio ex ignorantia siue errore. Intellige vt dicã. j. Ignorantia. §. 3. facit pro hoc. 15. q. 6. si a sacerdotibus. 34. q. 2. in lectum. Quarto excusat consuetudo. de quo. s̃. Cõ suetudo. §. 9. Quinto necessitas. de conse. di. 5. discipulos. Sexto pietas. vt pʒ in. c. cõ questus. de ferijs. Septimo iocatio ⁊ ludꝰ vt in. c. i. de sentẽ. ex. ⁊. 15. q. i. illud relatum. dũmodo non sit noxius. qꝛ. ff. ad. l. acquil. l. nam ludus noxiꝰ in culpa est. Octauo qñ fecit diligentiaʒ debitam. vt in. c. Johãnes. ⁊ in. c. quidam vt asseris. de homi. Nono indeliberatio mentis. 23. q. 4. nabuchado- nosor. Decimo ex obedientia superioris. 14. q. 5. c. dixit dñs. ii. q. 3. qd ergo. 23. q. i. qd culpat̃. Intellige si ñ sũt ɔ legeʒ sup̃ioris. vt ii. q. 3. si dominus. ⁊. c. se.

1 ¶ Utrum clericꝰ cui ep̃s p̃cipit vt vadat ro mã possit se excusare. qꝛ alij sunt meliores ⁊ magis apti. R. glo. i. d. c. quid ergo. ⁊. 23. q. i. c. si q nõ: qꝛ in legationibus ordo non est seruandus. ff. de legatõ. l. sciendũ. §. pe. Item qꝛ Jo. vltimo. r̃ndit dñs petro. quid ad te tu me sequere.

Executor proprie dr̃ qui rẽ iu dicatã ducit ad effe ctum. vt dicit glo. in. c. super q̃onum de offi. dele. ꝫ quo hr̃. 2. q. 6. c. ei qui appel lat. §. ab executore. ⁊ in. c. nouit. de appel. ⁊ multis alijs locis q aliqñ dr̃ merus execu tor. qñ cã ẽ cognita a superiore ⁊ mera exe cutio sibi mandat̃. vñ ab isto appellari non põt tã de iure canonico q̃ʒ ciuili. vt de re iu di. c. qõ ad ɔsultatõem. ⁊. d. §. ab executor̃ ⁊. C. quoꝝ ap. ñ re. l. ab executore. nisi exe- cutor fniẽ modũ excedat. vt dicit tex. in. d. l. Aut nisi male iterpretet̃ sniam ⁊ huiusmõi de qbus p glo. i. d. c. qõ ad ɔsultatõem. Ali qñ võ dr̃ mixtus. ⁊ ẽ qñ aliqd a superiore mandat̃ exequẽdũ simplr̃. vñ tal' dʒ admit tere rõnabiles exceptiones. c. ex pte. el. 2. de offi. dele. ⁊. c. cã te decet de eta. ⁊ quali. ⁊ i c. cũ a deo. de rescrip. Et hoc verũ nisi con stet q superior ex certa scia sic velit. vt nõ. gl. in. d. c. ex pte. Et ab isto executore mixto põt appellari si aggrauat vel iuriat̃. vt. C. de appel. l. si quis prouocatione.

¶ Quis põt esse executor in cãis ecclesiasti cis. R. merus executor põt esse quilʒ cleri- cus. Mixtus võ nõ nisi i dignitate constitu tus: vel canonicus ecclesie cathedral' si cõis sio fit ei auctoritate lr̃arum aplicaꝝ: vel le gatorũ: aut ꝺlegatorũ aplicoꝝ. Secus si ab alijs qꝛ tunc qlibet clericus põt esse. vt pʒ p nõ. in. c. statutũ de rescrip. li. 6. 1

¶ Executores testõꝝ: siue fidicõissarij qui pñt dari. R. q siue testõr sit clericus: siue lai cus põt deputare executores tam laicos q̃ʒ clericos seculares ⁊ ẽt religiosos quoscun qꝫ dũmõ religiosi a suis superioribus obti neant licentiã exequẽdi exceptis fratribus minoribus qbus ẽ ꝓhibitũ i cle. exiui. i. §. ꝓinde vir sanctus de. v̄. sig. Fallit hoc fm Bar. in minorica qñ distributio dʒ fieri in fratres ipsos l' moniales. Sancte clare sub iectas cure ipsoꝝ herede volũtarie soluẽte qꝛ sic fr̃ minor põt esse executor. Et q tã cle ricus religiosus q̃ʒ laicus possit esse execu tor nõ. in. c. religiosus de testa. li. 6. ⁊ p doc. in. c. tua nobis. ⁊ ibi Pa. ⁊ in. c. Johãnes de testa. ẽt si sit minor. 25. annis fm glo. i. d. c. religiosus. ⁊ hoc de ɔsuetudine. Et sequi tur Albri. in. l. nulli licere. C. de epi. ⁊ cle. dũmõ adultus sit. Itẽ nõ admitt̃ furius nec surdus mutus, ꝓdigus. furiosus. q̃uis aliq tenuerint q ẽt seruus ⁊ pupillus possit esse vt ibi nõ. Albri. sed est verius q non. 2

¶ Utrũ feia possit deputari. Glo. Jo. an. in d. c. religiosus tʒ q ɔsuetudo q̃ ẽ optima in terpres legũ hʒ q sic Pa. i. d. c. tua nobis dicit q al' fuit ɔsultũ q ñ põt. Sed Bal. tʒ cũ Jo. an. ⁊ plꝫ: qꝛ mlr̃ nõ cõparet vt ꝓcu ratrix sʒ itẽtat actõem noie ꝓprio de quo p 3

Nō ꝙ pena nō soluēda legata

eūdē. Bal. i. l. id qḋ paupibus. ⁊ i. l. si qs ad declinādā. C. de epi. ⁊ cle. Et sic nō ob. l. nꝫ scia. ff. de pcur. ⁊ l. alienā. C. eo. ⁊ l. 2. ff. de reg. iu. ⁊ 2. q. 7. ꝯtria. qꝛ vt dixi nō vt ꝓcuratrix comparet.

4 ¶ Utrū possint deputari mixti. s. secularis ⁊ rliosus simul vel clericus. R. ꝙ sic fm Jo. an. in. d. c. Johannes.

5 ¶ Utrū cū simplr deputātr tres ul' q̄tuor executores. vno mortuo alij possint ꝓcedere. R. ꝙ sic. l'ēt si viueret ⁊ nollet exeq possent ipi exeq. vt ē tex. in. d. c. rl'osus.

6 ¶ Quid si vnus executor viuit sed ē i remotis R. ꝙ nihilominus ceteri exequēt. vt i. d. c. rliosus. ymo fm glo. ibidē nō ē necesse vocetr tūc sicut ⁊ i electōe. vt i. c. qꝛ pp. ⁊ i. c. cuꝫ īter vniūsas. de ele. Secꝰ si ñ multū distarꝫ qꝛ tūc vocandꝰ eēt. ⁊ si i termio assignato ñ venerit ꝓcedēt ceti. Et h' itellige qñ simplr sūt deputati. Secus si cū aliq̄ litatiōe. puta. ꝙ vnus sine alio nō possit ⁊ huiusmodi. qꝛ tūc fuañ ē qḋ testōr statuit. vt i. d. c. rliosus.

7 ¶ Utrū offiñ p̄fati executoris trāseat i hedibus R. glo. i. d. c. rl'iosus ꝙ nō. nisi testōr expsserit. Et hoc tene p dcm̄ tex. lꝫ aliq tenuerit ꝙ trāseat. p. l. cū vnus. ⁊ l. a filio. i prin. ⁊ l. alimēta in prin. ff. de ali. ⁊ ci. le. Alij vō ꝙ re itegra nō trāsibit: sed nō itegra sic. vt ḋ elec. c. in cāis. ⁊ l. mādatum. C. man.

8 ¶ Quid si sit deputatus executor abbas. S. Proculi an eo mortuo successor eiꝰ exeqt R. glo. i. d. c. rl'iosus ꝙ si abbas mortuꝰ erat ꝓp nquus testōri nō trāsibit ad successorēꝫ qꝛ vr̄ electa psona ex affectione: siue nomen eiꝰ fuerit expressum l'ñ. facit ad hoc. i2. q. 3. pōtifices. de testa. reqsisti. Si āt ñ erat ꝓpinquus. tūc si nomē erat expssuꝫ nō transibit. Si vō nō erat expressum transibit. de offi. dele. qm̄ requisisti.

6 ¶ Quer r an teneat deputatus executor acceptare. R. Pa. in. d. c. Johes ꝙ nō. nisi tacite acceptasset l' expsse: qꝛ nō possꝫ renūciare. Et dr̄ tacite acceptare qñ aliqd fecit qḋ ptinet ad hoc ⁊ huiusmōi. Itē si scīeter recepit lr̄as qbus sibi offiñ deferebatur. ar. l. i §. i. ff. de pcu. aut si ipe ꝯsensit i qñ testōr ad illud offiñ eū deputabat. ad hoc. l. vxori. §. i. ff. ad. l. cor. de fal. facit. l. ex snia. ff. de te. tu. Posset tñ eps i legatis ad pias cās citra acceptationē ꝯpellere si nō vt executorē: saltē vt delegatū. sicut in qualꝫ alia delegatione vt. C. qui pro sua iurisdi. l. vnica. ⁊ c. pastoral'. de offi. dele.

10 ¶ Qñ tenēr executores exequi. R. Pa. in. c. nos quidem. de testa. ꝙ aut testator pꝛ ouidit sibi de tempore. ⁊ illud serua. Unū tamen semper nō. ꝙ licꝫ testator mādet aliqd fieri ifra certum tps ꝯputandum a die mortis. intelligitur ⁊ suppletur ⁊ scientie ⁊ adite hēditatis. vt ꝓbat tex. in. l. statulibos. §. si quis heredi. ff. de statulib. facit tex. iuncta glo. in. l. fi. §. si autem dubius. C. de iu. deli. Si vero testator non prouidit sibi de tempore. tunc Pa. dicit in. c. si heredes. de testa. ꝙ si res l gata ē in patrimonio testōris pōt solui siñ mora. Naꝫ dñium illico adita hr̄ditate transit in legatariū. vt i. l. si tibi hō §. cū seruus. ⁊ qḋ ibi nō. ff. de le. i. ⁊ in. l. cū res in prin. ibidē dr̄ ꝙ si ñ soluat sine mora heredes ꝯdēnant ad pstañ vsurā ⁊ omnēꝫ vtilitatē. Idē ēt si esset pecunia legata. vt i. l. si domus. §. in pecunia. ff. de leg. i. vbi dicit ꝙ ad solutōēꝫ tpus modicū dandū ē. Sed glo. ibidē. illud breue tpus dicit fore. x. dies a precepto iudicis: vel saltē arbitrariū pēsata quātitate ⁊ qualitate hereditatis. ⁊ si nō hꝫ dꝫ repire vndecūqꝫ. l. si pecuniā. ff. ḋ le. 2. Et hoc tene quo ad obligatōem. quo aūt ad penā. s. vt cogātur solueř cū oi emolumēto ⁊ interesse: dic ꝙ in legatis ad pias cās ē tpus sex mensium. vt in aut. de eccle. ti. §. si autem legatum. Idem dicerem in legatis ad non pias cās per argumen. a maiori. in d. §. si aūt legatū. ⁊ hoc a die insinuationis testamenti ꝙ si per ānū a die monitōis per iudicē sibi facte nō iplet q̄cūqꝫ relicta priuatur tota hereditate ⁊ veniet ad substitutos: vel si non sunt veniet ordine seruato cohēdibus adeūtibus: vel gnāli fideicōmissario ⁊ ceteris. fm ꝙ habet in aut. amplius. C. ḋ fideicōmis. lꝫ possit iudex cogere ēt añ p̄fatū tpus executores vel heredes alio remedio.

11 ¶ Utrū executore nō exequēte deuoluat ad epm executio. R. Pa. in. d. c. nos quidem ꝙ si pcessit duplex monitio post negliaꝫ debentis exequi stati in legatis ad pias cās ḋ noluit: nec requirit aliud tpus. vt vr̄ innuere tex. in aut. de ec. ti. §. si aūt q hoc iussi sunt. Et sic intelligerem: nō. p Bar. in. d. aut. amplius. Si sola vnica monitio pcessit expectat ānus anteq̄ deuoluat ad epm. Sed aduerte ꝙ hodie epi per statuta dispenūt vt currat ānus a die mortis admonēdo generaliter quoscūqꝫ. ⁊ sic post ānum deuoluetur intelligēdo a die mortis ⁊ scie ⁊ adite hereditatis. vt. s. dixi. L imitat Ri. in. 4. disti. 45. hoc verū si hꝫ bona in prōptu de qbus possit ifra ānū legata iplere. alis nō deuoluitur ad episcopum. Qḋ nō.

12 Queritur quidā reliquit cētū pauperibus
declarandis p sempronium an elapso anno de
claratōe non facta eps possit eligere paupe
res vigore statuti p̄fati in precedenti. q. R̷.
Bar. in. l. cū qdam ita. ff. de le. 2. ⁊ sequitur
Pa. in. d. c. nos quidē q nō: q̄ statutū lo
quit̄ de executore ⁊ i eo haberet locū vt nō
posset amplius se intromittere. ar. c. litteras
de sup. ne. pla. sed hūs declarare non ē exe
cutor. sic dicimus d̄ram īter iudicem qui de
clarat ⁊ executorē. C. de exe. rei iudi. l. exe
cutorē. qđ nō. q̄ pbat q̄ fr̄ minor q̄ n̄ pōt eē
executor hn̄ posset eē declarator ⁊ silr̄ ꝯsul
tor. cū nllo iure phibeat̄ de q̄ dic. vt ĩ. §. 26.

13 Utrum prefata deuolutio habeat locum
tam in legatis ad pias causas q̄ non pias
R̷. Pa. in. c. si heredes de testa. q in legat̄
ad pias causas non est dubium. In alijs āt
est diuersitas inter doc. Sed ipse Pa. sic ꝯ
cordat q aut eps vult se ipedire anteq̄ he
res sit priuatus hereditate. s. an̄ lapsum āni
⁊ sic pōt se ipedire ⁊ ꝯpellere. Silr̄ si hēs
incidit in penam priuationis: sed de scō eā
possidet. quia nemo eā petit. nā tunc cessat
rō. d. aut̄. amplius. q̄ vult vt hereditas cum
onere exequēdi transeat ad aliū. ⁊ habebit
locū. d. c. si heredes qđ loqtur generaliter.
Nec ob. q non d3 epus ipendere offiñ suū
ñ iploratū ad vtilitatē priuatā ꝯ determina
ta in. c. bone memōie. el p̄io. de postu. p̄la.
q̄ pro quo ipendit ē miserabil' psona. ⁊ iō
pōt. vt ibi nō. q̄ defunctus ē destitutus om̄i
auxilio. ⁊ iō merito ēt non implorat' potest
iudex ipendere offiñ suum. Aut vult se ipe
dire postq̄ puenit ad alios hereditas pp p̄
uatōem p̄mor. ⁊ sic nō pōt respectu execu
tōis: sed bene respectu ꝯpulsiōis fiende he
redi nono vt exequat̄: q̄ tunc hēbit locum
d. aut̄. amplius. Et sic ꝯcorda. d. c. si hr̄des
cum. d. aut̄. amplius.

14 Quid si testōr expresse phibuit ne eps se
impediat. R̷. Pa. in. c. tua nobis. de testa.
q quo ad compulsionem executorū non
valet. quia sicut ipse si viueret non posset
se eximere a foro epi. ita nec executores sub
trahere potuit. vt p3 in. d. c. tua nobis. Quo
vero ad deuolutionē executionis dicit idē
Pa. ibidem. q si testator ꝓuidit de alio exe
cutore in casu neglie primi. ille exeq̄t ñ eps
ar. i. l. nulli. ⁊ i. l. si qs ad declinādam. C. de
epi. ⁊ cle. Aut solū phibuit epis exeq. tunc
in legatis ad pias cās nihilominus exeq̄t ñ
obstāte phibitōe. tex. bonus ē i aut̄. de ec. ti.
§. si qs aūt ꝓ redēptione. cū duobus. §. se. ⁊
in. d. c. tua nobis. In alijs autem non.

Utrum executor habeat actionem ꝯ her 15
dem. R̷. Pa. in. c. iohannes. de testa. q aut
ē purus executor. ⁊ sic nec de iure ciuili: nec
canonico habet. sed pōt implorare offiñ iu
dicis contra detinentes bona defuncti. ar. i
l. hereditas. in fi. ff. de pe. hr̄. ⁊ i. l. quint⁹. ff.
de an. le. Et hoc voluit Dy. in. l. lucius. §.
menia. ff. ad tre. ⁊ Bar. in. l. si quis ticio. ff.
de le. 2. Glo. in. d. §. menia. limitat verū: nisi
in legatis ad pias causas. quia tunc dicit ha
bere actionem ꝯ heredes. allē. l. nulli. C. de
epi. ⁊ cle. Idem tenet glo. in. d. l. ticio. Si
vero nō ē purus executor sed legatarius. si
cut qñ vba dispōis cōferunt̄ in eum tacite l̄
expresse. Exēplū dicit testōr relinquo ticio
cētū ⁊ volo illa restituat seyo: tunc poterit
agere ꝯ detinētem bona tāq̄ legatarius. ⁊
ē vtile: q̄ si deficeret fideicōmissum ex per
sona fideicōissarie accresceret sibi ⁊ nō her
di. vt in. d. l. si qs ticio. Idē erit vbi tacite ꝯ
fert̄ i eum dispō. puta. quia ē particeps illi⁹
relicti. fm glo. in. d. §. menia. ⁊ in glo. d. l. si
quis ticio. ⁊ ibi vide.

Utr̄ executor possit vendere bona defūc 16
ti ꝓ executōe vltime voluntatis. R̷. Pa. in
d. c. Iohānes. q si ē executor vniuersalis.
puta q̄ omnia sunt distribuēda paupibus.
sic poterit. d. l. nulli. Si vero ē pticularis ñ
pōt nisi testator expresse ꝯcesserit. vt i. l. alio
herede. ff. de ali. ⁊ ci. le. Sicut cōiter hodie
ē in testis dat̄ libera vēdēdi auctoritas ipis
ꝓ executōe vltie volūtatis. Et quid ipoītēt
dicta verba. vide Bar. i. d. l. alio. Et cautel
la ē q addat̄ sic Dans eis generale manda
tū cū libera administratōe agendi. exigēdi.
distrahendi ⁊c̄.

Utr̄ cū testōr reliqt. c. pro restituēdis ma 17
le ablatis ⁊ ñ repiūtur male ablata vsq3 ad
illā sumā r̄siduū sit distribueñ. R̷. Pa. i. d. c
tua nobis. Ja. de are. i tractatu executiōis:
vt refert ⁊ seqt̄ Bal. i. d. l. si qs ad dclinādā.
distinguit q aut testōr phibuit in aliū vsū
cōuerti: ⁊ sic cedet hr̄di residuū queadmo
dū qñ deficit aliđ legatū. vt. d. l. si quis ticio
⁊ expressio cāe limitat legatū. vt i. l. si. ff. de
au. ⁊ ar. le. Aut simpliciter disposuit. ⁊ tūc
d3 dictū residuū dari paupibus. vt in. l. lega
tū. ff. d vsu. ⁊ vsufruc. le. quia sicut destiatū
in vnum pium vsum. si non pōt debet ꝯuer
ti in alium pium. vt i. c. nos quidē. de testa.
⁊ facit in ar. d. l. legatum. sic ⁊ hic. Et hoc
puto verissimum. qđ tenet etiam Jo. an. in
addi. ad Spe. in ti. de instru. edi. §. nunc ve
ro aliqua. v̄. ⁊ scias. Et maxime secundum
Pa. vbi. s. quia ex quo expressit certam

V Cau[s]ula pro ut videbit: et placuit. Ros. Judex. § 15.

quātitatē p̄sumēdū ē illā deberi: lȝ n̄ appeant creditores. Et idē dicit fore fuan̄ i cautōe quā faciūt v[s]varij. vt ēt nō. i. c. quāq̄ȝ. de vsuris. li. 6. Cōsulo tn̄ hoc fieri de consilio ep̄i l'hēdis. ꝛ istud sequen̄ i ꝯscia. q̄ȝuis alij distinguāt si executor ē nudus mīster. ꝛ sic reddet heredi. ꝺ. l. si qs ticio. ꝛ. l. codicil' in prin. co. ti. Si vō n̄ ē nudus executor: tunc residuū erit ipi⁹ executoris. Posset h opi. i ꝯscia ꝓcedere qn̄ legasset dcō executori cū exp̄ssione creditorū fm ꝙ i libro suo inueni et ꝛ huiusmodi: qꝛ tūc residuū sūme videt̄ur voluisse legare executori. vt. l. pr. §. tuscu lanus. ff. de le. 3. ꝛ. l. filio. §. mariti. ff. de adi. le.

18 ¶ Utrū executor cui testōr dedit aliqd ad distribuen̄ vbi ei videbit̄ ꝛ placuerit teneatur illud distribuere i pios vsus. R. ꝙ sic si aliō nō appet de mēte testōris. facit. c. cū tibi. de testa. Sȝ meli⁹ vbū videbit̄. ꝛ vbū placuerit qd̄ refert̄ ad arbitriū boni viri. ff. de fideicōis. li. l. thais. §. sorore sua. ꝛ. l. fideicōissa libertas. la. 2. Bon⁹ aūt vir arbitrabit̄ magis ad salutē aie testōris dispēsandū q̄ȝ alias. de so. ꝯpe. c. ꝯq̄stus. Et ad salutē magis facit vt it̄ paupes dispēset̄. l. id qd̄ paupibus. ꝛ. l. nl' li. ꝛ. l. si qs ad declinan̄. C. de epi. ꝛ cle. nec ipedit̄ dispō testōris lȝ nō sint exp̄sse p̄sone qbus debeat fieri. vt i dcis legib⁹. Itē qꝛ debem⁹ iterp̄tari volūtatē testōris i meliorē ꝛ fauorabiliorem cām pp r'lām: qꝛ in testis sit melior iterp̄tatio. c. cū dilecti. de dona. ff. ꝺ re. iur. l. i testis. ff. de vi. tri. oleo q̄ȝ le. l. 3. Cū ergo nulla sit melior q̄ȝ vt i paupes xp̄i dispēsetur. ita fiet alr̄ si n̄ fiet. ep̄s reuocare poterit ꝛ dȝ executionē. Pe. tn̄ ꝺ pu. tractatu de cano. por. epi. c. 9. 13 ꝙ medietas dȝ dari paupibus ꝛ medietas pijs locis. Nihil tn̄ allāt. ꝛ est satis equa.

19 ¶ Utrū executor ēt cū ꝯsensu ep̄i possit imutare vsū destinatū p testatorem in meliorē. vide infra Legatum. 2. §. 11.

20 ¶ Utrū reliosus exēptus deputatus executor si i exequēdo deliqt possit puniri ab ordinario. R. ꝙ sic. tex. ē i cle. vnica. de testa. vbi ēt eis relio⁹ iponit̄ vt reddāt rōnem de executōe ordinarijs. ꝛ silr̄ ordinarijs vt exigāt. Citat Ri. in. 4. di. 45. ar. 5. q. 2. verū in reliosis q hn̄t exēptionē eōem q tn̄ possent ꝯueniri rōne ꝯctus l' delicti: seu rei. vt in. c. i. de priuil. li. 6. Secus in alijs q ēt ex p̄dicꝭ ꝯueniri nō p̄nt: qꝛ nō p̄nt tales puniri ab ordinarijs. Et placet. Calo vid exempt. § 9. 2. fi

21 ¶ Utrū platus r'osi q dedit licētiā accep tandi executionē rlioso possit eā reuocare re ēt n̄ integra. R. glo. in. ꝺ. cle. vnica. ꝙ sic. cū rliosus nō hēat velle nec nole ꝛ executio fiet per collegam: aut si alius deputatus non est per ep̄m.

¶ Utr̄ executor possit distribuere in filios l' ꝯsanguineos ꝓprios. vide. s. Elya. §. 3. 22

¶ Utrū dilatio executōis pie preiudicet anime testatoris. R. fm Ri. vbi. s. q. 4. ꝙ sic cuius ratio ē duplex. Prima qꝛ ecclesia ꝛ pauperes n̄ excitant̄ ad orandum sicut facerent si eis daretur legatum. Acceleratio aūt feruentiū orōnum ꝓ aia defuncti multū valet ad eius alleuiationē ꝛ celeriorē expeditōeȝ Secunda ratio. qꝛ sicut anima in caritate ꝺcedens ꝛ aliquid purgabile secum portans in hac vita meruit vt elemosine si pro ea dētur ꝓsint non ad augumentū grē. sed ad alleuiationem ꝛ breuiatōem pene: ꝛ ideo q̄ȝ to citius impletur tanto citius alleuiat̄ ꝛ eꝯuerso. q̄ȝto tardius ipletur tāto tardius liberat̄. non tn̄ pp hoc si nunq̄ȝ implerent̄ ppetuo staret in penis. sed solum multo tardius liberarēt̄ur. Ex quo pȝ ꝙ grauissime peccāt ꝛ magnā proditionem faciunt qui q̄ȝ citius p̄nt non exequūtur. vn̄ vocantur necatores egentiuȝ in. c. qui oblatōes el primo cū duobus. c. se. 13. q. 2. ꝛ in. c. qui oblationes. el. 2. Et dn̄r venire ad exinanitionem fidei ꝛ ꝙ hn̄di sunt sicut qui non credūt iudiciuȝ dei. Idē dicēdum de restōe quam statuerunt fieri. vnde in cronicis minoꝝ legitur ꝙ qdam impediebatur intrare paradisū quousq̄ȝ facta fuit restitutio. qꝛ nisi fiet luet in penis. facit ad hoc. c. in literis de rapto. 23

¶ Sed nūqd excusantur prefati executores si propterea tardant vt res defuncti melius vendantur. R. fȝ. S. Tho. in quol'. ꝙ mora modici tpis n̄ videtur esse magnū periculū Unde si executor p modicū tp̄us differat vt rebus defuncti melius venditis āpliores elemosinas facere possit. licite facit. Quod intelligo veꝝ qn̄ tantum ē augmentum ꝙ preualet tarditati. puta quia elemosyna illa quaȝ habuisset de illis rebus cito venditis ꝛ tp̄s tardationis i quo penaȝ sustinuit non iudicantur tantum satisfactoria q̄tum ē elyna que elicitur ex tardatōe: al' non liceret: qꝛ n̄ ē fiendum malum mihi pro bono alterius. Et hoc pȝ ex eo qd̄ subiūgit. Si vero iquit S. Tho. per multum tp̄s differat: vt in modico ampliores elynas faciat non excusat̄ a culpa qꝛ forte defūctus a purgatorio liberatur interim. ꝛ sic frustrat̄ remedio q̄ multum indigebat. Faciat ergo ꝙ magis rōnabiliter vr̄ expedire anime defuncti. 24

¶ Fres minores an sint exempti a legatis de latere. vide Ros. § 6. ¶ exemptus ut no teneat procuratoris legatoris an revocet per clausulam generalem. Ros. eo. § 5.

25 ¶ Quid si quis deputauit executorem cum ista cōditione. vt exeqt cū cōsilio tal'. R. q aut dixit cū psilio. et sic executor lz teneatur petere psiliū. tñ nō tenet seq. Si vō dixit q exeqtur fz psiliū. sic tūr seq ipz. vt tz Albri. i. l. nulli. C. de epi. et cle. vide. s. Cōsiliū. §. 4.

26 ¶ Quid si sit fr minor ille cuius psilio exeq dz. R. q diuersa ē opi. inter doc. Sz tu dic q fr minor lz nō possit eē executor: pōt tñ eē psultor. qr executor dz q sit pctator pecūiarum et vēditor rerū et huiusmōi que nullo mō pueniūt fri minori. sed dare psiliū i nllo derogat sue pfessiōi. Et sic p hoc euacuatur rō Ge. i. c. fi. d te. li. 6. q tz q ñ ptz eē psiliarius tali modo q alr nō possit fieri dispensatio nisi fm suū psilium. Et sic fm pdcā limita. nam si testator relīqt. c. danda paupibus declarandis p frem minorez. hoc nō derogat sue pfessioni et licet. De hoc per Bar. expsse in tractatu minoricarum. Ros. Religio. § 6. 7

Exemptus dr qui nō subest iurisdītōi ordinarij. vt pz. et nō. in. c. cū persone. de priuil. li. 6. Solus ergo papa l' legatus de latere pōt cognoscere de causis p exēptum vt nō. in. c. qd trāslatonē. de offi. le. Secus in alijs legatis. vt ibi. vnde eximere ,ppue ē apostolice sedis. 16. q. 1. fr. 6. q. 3. nūc vero. nō. Jo. an. i glo. d. c. 1. de priuil. li. 6.

1 ¶ Quot modis datur exēptio. R. vt nō. Pa. in. c. marum. de priuil. q duobus modis. Primo ratione loci. puta monasterij vl' ecclesie et huiusmodi. et in illis habet locū. c. i. de priuil. li. 6. q ratione delicti pmissi extra locū exemptum: vel rōne ptractus alibi initi: vel ratione rei alibi site possunt coraz ordinario pueniri et ab eo puniri. Et exempta ecclesia vel monasteriū intelligunt exēpti ēt ipsius monaci vel canonici clerici ēt et puersi ppetuoqz oblati. non aūt eiusdez ecclesie psbr qui parrochianoz curam habet quo ad ea que ad eandem curā ptinēt: nec ipi prochiani. vt in. c. per exemptiōem. de priuil. li. 6. Eximit ēt exēpto mōasterio fm glo. i. d. c. ipius cimiteriū et domus et teatz cū ortis et areis q sūt iuxta ecclāim. ar. 12. q. 1. necessaria. et. c. nulla. 17. q. 4. diffiniuit. Jō dic in dormitorio et dombus clicoz q sūt. iuxta eccliam cū eorum ortis. ar. d. c. necessaria. et diffinit. Scdō dat exēptio rōe psone. et nō loci. vt i priuilio pcesso capelanis et familiaribus pape. et de talibus nō hz locū. d. c. i. qr nec ēt rōe delicti pñt puniri ab ordinarijs. alr eoz priuilīn eēt inutile. qd eē nō dz. vt in. c. si papa. de priui. li. 6. ex qbus oībus pclude q exēptus rōe alicuius loci l' rei ñ censetur exēptus rōe alterius rei vel loci. Nā priuil'z pcessuz psonis respectu certi loci nō extenditur vltra locū. Unde censetur priuiliū potius reale qz persōale. vt nō. Pa. in. c. cū capella. de priui. Secus i exēptione respectu psone. vt pz. Aduerte q si canonici alicuius eccl'e eximantur ipi soli sunt exempti non autem eccl'ia l' alij eius clici. Si õ clici cuiuslibet ecclesie eximātur tūc tā canonici qz alij clerici sunt exempti nō aūt ecclesia nisi aliud exprimatur. vt in. d. c. p exēptionē: nec etiam cōuersi vel oblati. vt dicit glo. ibidem.

¶ exedre vocātur quedam volte que exterius adheret parietibus ecclie. h. glo. i. c. pcipiēdū. 13. q. ij. ¶ ecclia et

¶ Quibus vbis ,pbat exēptio. R. q multipliciter. vt pbatur in. d. c. si papa. puta si dicatur in priuilegio a papa l' sniando eccliaz iuris beati petri existere: siue ad ius et ,pprietatē romane ecclesie pertinere. vl' ad romanam eccliam spāliter aut sine medio et simpliciter ptinere l' si dicat q ecclesia sit libera: seu q potiatur romane ecclesie libertate siue q eps non audeat illic cathedraz collocare: seu aliqd imperiū exercere vel ptātez aut q eximit a potestate epi. Item si recipiātur in proprios subiectos per huiusmodi et similia cognoscitur exemptio. vt ibi pz. Secus si reperientur sub defensione. vt in. c. ex parte. el. 2. d priui. vel iproprios filios. qr ñ essent exempti. vt ibi dicitur. et ibi vide. et qd ibi nō. 2

¶ Utrū exemptus teneatur citatus ab ordinario pparere. R. Pa. in. c. cum ordinem. de rescrip. q aut ē notorie exemptus et tā diu tollerat priuilegio exemptōis sicut sūt mendicantes: et sic ñ tenet nec valebit sententia sup pricipali. qr ē a non suo iudice. neqz tā qz p ptumacē. Ad hoc tex. in. l. non videtur ff. de iudi. et bonus tex. in cle. pastoral'. §. pisana. et ibi bona glo. ff. de re. iudi. et glo. in c. veniens. de accu. et. 2. q. 3. si eps. et p Inn. in. c. 2. de dila. et Bar. in. l. 2. ff. si quis in ius vo. non ie. licet in alijs terminis. Si vō nō constat ita notorie. tunc tenetur comparere et allegare priuilegiū. et in loco congruo et securo infra terminū pptentem ordinario ostendere. fm q dicitur in. c. cum persone. de priui. li. 6. 3

¶ Utrū pendēte lite sup validitate priuilegij seu an fuerit concessum vel nō debeat quis priuari vel interdici vsu possessionis vel qr ēt si possessio sit cōtra ius. R. Pa. in. c. 1. vt lit. pen. ni. inno. q non tex. est in. d. c. cum psone. i. §. q si tales. cū. §. se. et hoc idē tenēt ibi doc. vbi dicit Jo. mo. vt ibi nō. Ge. q 4

pendente lite non est turbandus in possessio
ne sua etiam si possideat contra ius cōe. dū
modo ex aliqua probatione: licet non suffi
ciēti ad finalē intentū ipse iustificet possessio
nē. et ita vr sonare ibi tex. vñ Jo. an. in glo.
vltima ibidē dicit. Nō. quātus fauor priuile
gio debet. Est eni ex se priuilegiū fauorabi
le sz pscriptio odiosa. de deci. c. ex pte. et c.
tua. et de re iur. odia. hec Jo. an.

5 ¶ Quid si exēptus litigat corā ordinario et
ñ allegat exemptōem an pdat eā p hoc. R.
Pa. in. c. i. de sen. et re iudi. q nō nec tz snia
Nec ob. tacitnitas. qr ēt si voluissz ñ potuis
set i illū cōsentire. vt in iudicē de arbi. cum
tpe. Et hoc tz Jo. an. in. rl'a. scieti. li. 6. i mer
curialibus. facit qd nō. in. l. i. C. vbi de cri.
agi. oz. Nō est sz Pa. in. d. c. cū tpe: qr exēp
tus nō pōt renūtiare exemptōi. qr tangit ne
dū fauor exēpti sed ēt superioris q ipsū exe
mit. vt in. c. ad aplicā de rl'a. et. in. l. si qs in ɔ
scribendo. C. de epi. et cle. Albri. tñ in. d. l. si
qs tz q exemptus pōt renunciare priuilio
exēptionis p. d. l. si qs. Et ad. ll. ɔrias rñdit
q loquunt de priuilegio iuris cōis itroduc
to in fauorē ordinis clerical' cui renunciari
ñ pōt. sed suo priuilegio spāli bene pōt. et ve
rius credo qñ ipse ipetrauit. Ex pria opi. est
vera qñ superior pprio motu aliquem exe
mit. Quod nō. bene.

6 ¶ Utrū exēptus possit absolui ab epo ab ex
cōicatione inflicta a canone quā sibi ɔditor
canonis nō reseruauit. R. Pa. in. c. signifi
casti de fo. cōpe. Fede. ɔsi. 14. et Jo. de lig.
in cle. ne in agro. de sta. rl'a. tenent q sic. Sz
Jo. an. in rl'a scienti palle. dicit q nō. Pa.
hoc sequit. qr nō est sue iurisdiciōis. nec pōt
se submittere sine licētia pape rōe dicta in p
cedenti. q. in fi. Excipere tñ vr Jo. an. in. c.
religioso de sen. ex. li. 6. excōicatos pro iiec
tōe manuū violenta p rōnem tex. ibidē. s. ne
materia euagandi. cū tñ ɔrīū teneat in cle.
cū ex eo. de sen. ex in glo. fi. Et ppea teneo
q nec in illo cāu. c. religioso. nec i alio exēp
tus possit absolui ab epo nisi vbi spāliter ei
cōittitur a papa. et. d. c. religioso loquit de ñ
exēptis quos antea ñ poterat absoluere pp
c. cū illorū de sen. ex. Et h tene. qr si de exēp
tis intellexisset sic dixisset sicut dicit i. d. cle.
cum ex eo. in fi. Ros. abso. 3. §. 5. vide oio.

7 ¶ Quid pōt exercere archieps vel eps i lo
co exempto. vide. s. Archieps. §. 3.

8 ¶ Utrū exēptus rōe loci si deliquerit alibi
vel ɔhat aut res ipsa ɔsistat possit i loco do
micilij cōueniri aut puniri p. ordinariū. R.
q nō. nec hz potestatē remittēdi cū si ɔueia
tur. vt in. d. c. i. de priui. li. 6. Similiter si de
lictū vel ɔctus vel res ipsa litigiosa sit in lo
co exēpto nō poterit se ipedire. Intelligitur
ergo. d. c. i. q rōe delicti vel ɔctº pñt p ordi
narios ɔueniri. s. si iueniant ex locū exemp
tū vel remittētur. vt nō. in. d. c. i. Sunt tñ qui
dā exēpti rōe loco et psone q ēt rōe delic
ti aut ɔctus vel rei nullo mō pñt conueniri.
vt fratres minores. pdicatores et cistercien
ses. et multi alij. Ros. §. 5.

¶ Utrū deliquēs in loco exēpto ligeť statu 9
to epi. vide infra. Statutum. §. 2.

¶ Utruz cum statuto epi caueatur ne qs acce 10
dat ad quelz monasteria monialiuz sub pe
na excōicatōis quā incurrat ipso facto. sint
excōicati q accedunt ad monasteria exēpta
monialium. R. q sic si sine licentia illius ad
quē pertinet accedunt. Nō. qr sine pfata licē
tia accessus ē phibitus. vt in. c. periculoso.
de sta. mo. li. 6. Et iō si epi vt cōpescant tales
accessus addunt penam: licite faciunt et iō
ligantur. nec dicendū q delictū cōittatur in
loco exempto solū: sed ēt in non exēpto. vz
cū accedunt anteq̄ peruenerint. Jtē pz per
hoc qd nō. Bar. in. l. relegator. ff. de inter
dic. q dicit q ciuitas pp comodū ciuitatis l
odiū eorū ad quos nō vult vadant phibet
pōt ciuibus suis ne vadant ad talē terrā hoc
nō. Pa. in. c. postulasti d fo. compe. ergo si
militer in casu pdicto. Et hoc tz. d. Phi. de
perusio in. c. vt aiarum de consti. li. 6. secus
si phiberent ne quoquo mō sine eorū licen
tia quis accederet: qr nisi psidentes mona
sterijs essent culpabiles in admittendo non
valeret eor statutū cum esset ɔ ius cōe. vt in
d. c. periculoso. ɔ qd eps non pōt statuet ni
si ex iusta cā. vt tz Bal. in. l. oēs populi. ff. d
iu. et iure. et. d. Anto. in. c. vestra de loca. pñt
imo obligant primates archiepi et epi vni
uersi sub pena eterne maledictionis in pro
pria diocesi monasteria exēpta que imedia
te subsunt romane ecclesie auctoritate apo
stolica cogere vt seruent clausurā. vt in. d. c.
periculoso. Similiter debent ea visitare ea
dē auctoritate singulis annis. vt in cle. atten
dētes de sta. reg. et hoc de pcepto sz glo. ibi
dē pp. v. debeāt qd ē preceptiuū. vt i. c. obla
te de ap. et in. c. vt fame de sen. ex lz in. c. i. d
despon. impu. sapiat honestatem.

¶ Utrū exempti possint oratoria vel capel 11
las in locis ñ exēptis edificare. R. q nō nec
in sic constructis celebrare vel celebrari fa
cere. nisi de licentia diocesani loci. vt i. c. auc
toritate de priui. li. 6. Intellige nisi ex licētia
pape hoc facerent. aliter diocesani eos cō

Exhibere est rem in publicum deducere: videndi tangendi et apprehendi rei facultate prebere: l. 2. cum ibi no. ff. ad exhibe. vide Inuocatio

pescere pñt. vt in. d. c. auctoritate. Et itellige de oratorijs publicis. qr in priuatis possũt. vt nõ. glo. ibidẽ. Hec intelligo in publicis factis oratorijs q non possunt celebrare verum qñ epi prohibitõem fecissẽt ne in eis celebraretur. alias qñ cõiter in eis celebratur si fiat de consensu illius qui curã eorum hꝫ sufficit sine alia licentia epi.

12 Utrũ in locis exẽptis predicta in pcedẽti q. facere possint. R. q nõ nisi licentiam vel priuilegium sedis apostolice habeant spãle vt in. d. c. auctoritate. §. inhibemus.

13 Utrũ cãs et lites suoꝝ hoium ac liberoꝝ seu censualiũ possint exẽpti assumere. R. q non. vt in. d. c. auctoritate. §. cãs.

Exẽplum

malũ dantes pcipue prelati et qui hñt alios regẽr mortaliter peccant. Et vt dr. 11. q. 3. precipue tot mortibus digni sunt quot pditionis exempla ad alios transmittunt. ar. 81. di. nemo. 93. dis. puenit ad nos in fi. 2. q. 7. paulus. et c. cuꝫ pastoris. 17. q. 1. qui bona. De hac materia nõ. infra. Scandalum.

Exequie

põpatice. curatõ funeris conditio sepulture potius sunt viuorũ solatia q̃ mortuorũ subsidia. 13. q. 2. c. aie. §. curatio. Hinc tex. in. c. ñ extiemus. ea. q. dic̃ corpori humano quicqd ipenditur non ẽ presidiũ salutis. sꝫ hũanitatis officiũ fm affectũ quo nemo carnẽ suaꝫ odio hꝫ. Uñ oꝫ vt q̃dm põt p carne pximi curã gerat cũ ille unde recesserit q gerebat. hec ibi. Et d hoc vide infra Sepultura.

Exheredatio

filiorũ hodie non põt fieri nisi pr̃ habeat iustam cãm quã dꝫ describere in testõ. vt. C. de iof fi. te. autẽ. sed hodie.

1 Sed que sunt iuste cãe. R. 14. q̃ ponũtur in autẽ. vt cum de ap. co. §. cãs. Prima si filius parentibus manus intulerit. Secunda si grauem iniuriã eis fecerit. Tertia si eos criali accusauerit de cã que non sit aduersus principẽ l'rẽ publicam. Quarta si cum malficis conuersatur. Quinta si maleficus efficiatur. Sexta si vite pentum insidiatur. Septima si cũ nouerca sua aut ꝯcubina pr̃is sui se immiscuerit. Octaua si pro psona ipius l'debito eius icarcerati iquãtũ põt fideiubere noluerit. Et hec octaua cã itelligitur solum de masculis. Nona si phibuerit eos facere testamẽtũ. Decia si ꝯ pentuꝫ volũtatẽ iter arenarios et mimos pseuerauerit cũ pr̃ illi9 p fessionis non fuerit. Undecima si filia vitã luxuriosã elegerit cũ pentes eã vellent pro posse nubere et dotare. nisi neglexerint eaꝫ nubere vsqꝫ ad. 25. annum. Duodecima si pentibus furiosis debitã curam non impẽderit. Terciadecima si de carcere pentes deducere neglexerit. Adde. 14. si voluntatem vltimã executioni demandare noluerit. vt s̃ Executor. §. 10. Et. 15. si filius ẽ hereticus cũ pr̃ sit catholicus. vt. d. §. causas.

(Marginal note, left: Ros. hereditas §. 2. vide 2 glo. c. quia nonnullis de iureiur. —)

(Marginal note, right: limita vt eo. §. 3)

Similiter filius põt patrem exheredare. 2
Primo si de crimine eũ accusauerit. excepto crimine lese maiestatis. Scdo si vite filij insidiatus fuerit. Tertio si vxori sue l'cõcubine se ꝯmiscuerit. Quarto si testari in quo poterat phibuit. Quinto si nõ egit curam eius cũ eẽt furiosus. Sexto si captus a saracenis non redemit. Et si moritur intestatus ibi non succedet sed ecclesia et dabunt bona eius p redẽptione captiuoꝝ. vt in. d. autẽ. cum de ap. co. Ros. hereditas §. 3.

3 Utꝝ in istis cãibus in quibus põt exheredare possit alimẽta filijs denegare. R. Jo. an. et Pa. seqtur i. c. qm̃ auallis. de iureiu. vbi ẽt in glo. ponũt predicti cãus. q sic. Et idẽ tꝫ Bar. in. l. diuus adrianus. ff. de parici. per l. si quis a liberis. ff. de li. agno. Et idẽ tenet Pa. in. c. ex l'raꝝ. de eo qui du. in ma. quaꝫ po. per adul. de patre igrato ꝯ filium. Que limita nisi ipos peniteat. p quo facit glo. in l. fi. C. de epi. et cle. et tex. in. c. non liceat. 19. q. 2. vbi dr̃ q p religiõis igressũ purgat oĩs igratitudo. et qd nõ. Spe. in ti. qui fi. sũt le. v̈. quid si filia. et seqtur Pa. vbi. s̃. qui dicẽ q si filia fornicatrix vult pẽitere de peccato pr̃ tenetur eã alere. ar. c. ferrũ. 50. di. Et per pñs dicit Pa. vbi. s̃. q ẽt tenetur eam dotare. qr cã dotis ñ minus ẽ fauorabilis q̃ causa alimẽtoꝝ. vt nõ. Cy. in. l. non omni. C. de admi. tu. et Bar. in autẽ. ex ꝯplexu. C. de ince. et inuti. nup.

4 Utꝝ liceat exhr̃dare filiũ vt hr̃dem faciat ecclĩam. R. Aug. in. c. quicũqꝫ. 17. q. 4. Quicũqꝫ exheredato filio heredem vult facẽ ecclĩam querat alium qui suscipiat non augustinum.

5 Utꝝ fr̃ exheredet a fr̃e. R. q sic i trib9 cãibus. Primus si isidiatus ẽ vite ip9. Scdõ si de criẽ iscripsit ꝯ eũ. Tertius si i bõis eius nõ bili lesit. Et hoc ẽt hꝫ locũ qñ moritur ab itestato fr̃. vt non succedat ei fr̃. vt in autẽ. de nup. §. ingratitudinem.

(Marginal note, right: Ros. hereditas §. 4.)

6 Utꝝ vir vxorẽ et eꝯ vxor virũ possit exheredare. R. q sic. vt nõ. in. d. §. cãs.

Quod limita verum si ignorauit. qr si sciuisset ingratitudinem videretur remisisse. nõ determina. q nõ succedat. vt i l. fi. C. de re. dona. iuncta l. conficiunt. in pn. ff. de Iur. codi.

ytiles vero et voluntarias solum potest auferre quando sine lesione potius status rei id fieri potest ut l. domum C. de re. ven.

Exorbitantia a iure cōi nō debent trahi ad sequellā ꝯ reg. iu. li. 6. q̄ a iure cōi exorbitāt nequaꝗ̄ ad ꝯñtiā sunt trahenda.

Exorciste ex greco in latinū adiurantes siue increpantes vocant dicit tex. i c. cleros. circa fi. 21. di.

1 Quid ptinet ad eoꝝ offim. R. tex. in. c. perlectis. 25. di. ad exorcistā ptinet exorcismos memoriter tenere manusqꝫ sup energumios i. lunaticos et obsessos a demōibus et cathecuminos in exorcizando iponere hec ibi.

2 Cū ordinatur dꝫ accipere de manu epi libellū in quo exorcismi sunt scripti cuꝫ istis verbis. Accipe et cōmenda memorie. et ē. vt in. c. exorcista. 23. di.

Exorcismus est adiuratio ꝯ͂ diabolū. vt de cōse. di. 4. in. c. añ. 10. dies

1 Quid vꝫ exorcismus ante baptismū. R. Ri. in. 4. di. 6. ar. vltimo. q. i. p ipsum virtute diuīa artat ptās diaboli ne possit decepto nisi quantū ceteris pibus posset si ñ eēt exorcizatus et maxie impediēdo ne baptismum suscipiat facit ad hoc. c. sicut nostis de conse. di. 4.

2 Quid si aliqs baptizet siñ exorcismo. R. Ri. vbi. s. ꝙ dꝫ post baptismū exorcizari facit. d. c. nostis. Rō. qꝛ lꝫ in baptizato paruulo ñ sit peccatū tñ in eo remāet actualiter fomes peccati. Et iō ēt post baptismū hꝫ efficaciā reprimendi diabolū.

3 Per quē dꝫ qs exorcizari. R. ꝙ p sacerdotē de ꝯse. di. 4. sacerdotes. et de h viō. s. Cathecismus. qꝛ idem est.

Expense tā in cibarijs q̄ꝫ i. vestibus debent fieri fm dignitatē illius cui sunt pstāde et facultates illiꝰ q dꝫ pstare. hoc colligit in l. hitatio. ff. de vē. in pos. mit. et in. l. sꝫ et si quidē. §. i. in. ꝟ. vestiri. ff. de vsufruc. Et ppea dicit Bal. in. d. §. i. ꝙ abbas dꝫ melius vestiri q̄ monachus magr̄ i theologia q̄ꝫ alij fres. doctor q̄ scolaris. Et idē dic de cibarijs per elegātē doc. Bal. in. l. i. C. de epi. audi.

1 Utrꝫ ille q aliū vulnerauit teneat ad expēsas. R. ꝙ sic ad oēs quas p curatōe fecit. vt ff. si qua. pau. fe. di. l. ex hac. et. ff. de hijs qui deie. vel effu. l. vltia. vide glo. in. c. si qs mēbrorū. 23. q. vltima. et in. c. i. de iniurijs.

2 Utrū i extimādis facultatibus sit hñda rō expensaꝝ. R. ꝙ sic. vt nō. glo. i. c. qm̄ ꝯ vi. et ho. cle. vñ illi fructus extimandi sunt q sup sūt deductis expensis. C. de fruc. et li. ex. l. i.

3 Utrū expense facte in re aliēa sint attendēde. R. ꝙ aut erat possessor male fidei et sic de rigore iuris nō poterit hr̄e nisi solū illas q̄s fecit grā fructuū querēdoꝝ congregandoꝝ aut cōseruandoꝝ. q. ēt a male fidei possessore deducunt. vt in. l. si a patre. §. fructus. ff. ꝯ peti. he. et. l. plane in fi. ibidē. et in. d. l. i. al' si quas fecit amittit. vt. l. ex argento. ff. de ꝯdi. fur. et insti. de re. di. §. ex diuerso. Sed i foro ꝯscie fm Mo. ti. Usura. §. poterit ēt repetere eas quas fecit ad ꝯseruatōem rei vt pascendo equū et huiusmodi: vel ad opportunam melioratōem. vt curādo aial morbosum nutriendo porcuꝫ et huiusmodi. et placet p rōnem dictaꝝ. ll. Similiter dic de eo q scripsit vel pinxit in re aliena seu edificauit ꝙ in cōscia. poterit petere et ille in cuius re expēsas fecit tn̄r nō inquantū expensa vꝫ sed solū in quantū sibi dicta res est plus vtilis arbitrio boni viri. Si āt erat possessor bone fidei sic poterit omnes expensas quas fecit tollere si sine lesione rei potest fieri. l. iulianus. la. 3. ff. de rei ven. vel si non possunt tolli dominus rei soluet eas. l. in fundo. eo. ti. aut vendere ei rem in qua expensas fecit. quia. ff. de peti. he. l. si quid possessor. §. sicut ante dicitur ꝙ quis non debet culpari de administratione rei quam tenet vt suam bona fide. Ideꝫ dic quando fecit credens vtiliter gerere negotium proximi sui. ff. de ne. ge. per totum.

4 Expense non veniunt nomine damnoꝝ vel interesse: quia expensa est quam quis facit eundo redeundo vel maiorem familiam tenendo aut aduocatis soluendo. et huiusmodi. Damna vero vel interesse sunt in re vel circa rem. et ideo qui remittit vnum nō videtur remittere aliud. vt de iniurijs. c. in nostra in tex. et in glo.

5 Expense dicuntur necessarie que si facte non fuissent perijssꝫ: aut facta fuisset deterior res circa quam sunt facte. Utiles sunt que rem meliorem faciunt et deteriorem fieri ñ sinunt. Uoluntarie vero sunt que rem tātuꝫ ornant. sed fructum non augent. l. impēsas ff. de. ꝟ. si. Quomodo autem debeantur q̄ sunt facte in re aliēa scienter et bona fide. vt puta in re locata habes. s̄. locatio. §. 21. et. s̄. Comodatū. §. 13. et. s̄. Dos. §. 25. et. s̄. Peculiū. §. 22.

Experientia facit artem Inexperientia casū. i. metaphisice: vñ in. c. q̄ꝫ sit de elec. li. 6. in princi. dicitur magistra rerum: et. ff. de le. 3. l. legatus. §. ornatricibus

Extensio legis an 2. qn fiat i penalib. vid. j. lex 86 et 7 et 8. clu. 8. 9. q. et j. pena. 5. 5.

dr q prebet cuilibet artificio nutrimentū. ⁊ i c. vt psideret. 50. di. dr. Cogunt eni multas i uenire medicinas multorum experimēta mor borum.

Expositio sacre scripture ⁊ canonū ex cā. psona. loco. ⁊ tpe dz fieri. vt. 26 di. c. sciendū. ⁊. c. se. Quorū mōi qr medulitus nō indagant in erroris laberintū nō nulli intrudēdo ipingūtur cū añ iudicāt q̄ intelligant añ inculpāt q̄ iterando lecta pquirant. hec Isi. ⁊ hētur. in. d. c. sciendum.

Utrū liceat varijs modis sacrā scripturā. vel iura exponere. R. glo. in. c. qd hoc ē. 50. di. q aduocatus pōt varijs modis iura exponere. Qd lita verū qñ eadē rō legis hī reg rit. alr nō excusant. qr vt dr in. c. intelligētia de. v. si. intelligētia dictorū ex cāis ē assumēda dicendi: qr ñ sermoni res: sz rei dz sermo eē subiectus. ⁊ i. c. in hys. eo. ti. dr. Uerba i tentōi dēnt deseruire. cū suis pcor. ibi nō. in glo. Idē dic de sacra scriptura q̄ exponitur 4. modis. Primo sm hystoriā. hystoria ē rei geste narratio. ab histrion qd ē videre vel cognoscere. qr apud veteres nēo scribebat historiā nisi interfuisset. Secūdo a legorice. aleon. qd ē aliud. ⁊ gore. qd ē dicere vel locutio. ⁊ ē qñ p vnū factū dat intelligi aliud qd ē credēdū. Tertio anagogice ab ana. qd ē sursū. ⁊ goge qd ē ductio. ⁊ ē qñ p vnū factū dat intelligi desiderandū. s. glia. Quarto tropologice. a tropos qd ē conuersio ⁊ logos qd ē sermo ⁊ ē qñ p vnū factū dat intelligi faciēdū. Et ppterea dicit. Hiero. i. c. hresis 24. q. 3. Qui alr scripturā intelligit q̄ sēsus sps sancti flagitat a quo scriptura ē. lz ab ecclesia ñ recesserit tñ hreticus pōt appellari ⁊ de carnis opibus ē eligēs q̄ peiora sūt. hec ille. facit ad hoc. c. relatū. 37. di. Qd bñ nō.

Expositus filius infās a patre siue ab alio eo sciēte vel ratū habēte eo ipso liberat a pria ptāte. Idē i seruo ⁊ liberto expositis q liberant a dñica ptāte. Idē in lāguidis cuiuscūqz etatis sint expositus. vel si alicui alimēta negari pugēt tpe. vt i. c. vnico de infan. expo. Si vo eo ignorāte vel inuito sit expositus poterit eū repetere. sed restituet expēsas infra. x. dies post eplam ptestatōnis factaz. vt ibidē nō. ⁊ i. c. si. 87. di.

1 Utrū recoligens talē expositū acqrat aliqd ius in eo. R. q nō. vt in dictis iuribus.

2 Utrū expensas factas possit repetere. R. q si sunt alimenta vel cā alimentorū facte ñ repetet: nisi in duobus casibus sz glo. in. d. c. fi. Primus si pstatus est q volebat repetere. vt. ff. d nego. ge. l. nensenius. Hoc limito nisi esset psōa q̄ ad hoc teneret. sicut ecclesia q̄ tenetur alere pauperes. qr qualitercūqz pstetur non repetet. vt. c. sacrorū. 12. q. 2. ⁊. l. alimēta. C. de ne. ge. ⁊ qd ibi nō. Limito sz q in cōscia poterit repetere persona q̄ ad hoc non tenebatur lz nō fecerit ptestatōnem qñ a principio habuit aiūm repetendi. ar. eorū q nō. j. Lex. §. 4. Secundus casus est qñ expositus ⁊ collectus nō vult ducere filiā collectoris in vxorē. C. d nup. l. patrē. Si vero sunt alia ab alimentis q̄ expendit. puta in erudiendo puero in aliqua arte ⁊ huiusmōi repetere poterit. C. de infa. ex. l. i.

Sed nunquid excusent pdicti exponentes si ex necessitate. puta qr eos alere nō poterant exposuerunt. R. glo. in. d. c. si. q non. qr debuit eū mittere in xenonem. s. hospitale. vt. C. de ca. tol. l. vnica. §. sed scimus. q si talis locus nō erat: tunc vr glo. dicere q excusatur de filio sed de seruo nō p. d. l. vnicaz ⁊ in aūt. de nup. §. ⁊ multo pocius. Sed ego credo verū quo ad penam predictaz in. §. i. sed non quo ad deū qr quantum in ipso est occidit nisi forte expositio tali modo fieret q nullum periculum exposito immineret. 3

Expressio quandoqz nocet. Ut. l. non nunqz. ff. de condi. ⁊ de. dicit. Nō nunqz contingit vt quedā nominatī expressa officiant. q̄ tñ si omissa tacite intelligi potuissent nec essent obfutura. Inde dictuz est expressa nocent nō expressa nō nocent hec ibi facit ad hoc. l. si quis. ff. de hr. istit. ⁊ glo. in. c. psulti de procu. ff. de reg. iu. l. expressa.

Estimatio rei quando debeat fieri R. q tempore contractus. vt in. c. cum dilecti. de emp. ⁊ vendi. ⁊ in. l. 2. C. de rescin. ven.

Quantum fieri debeat. R. glo. in aūt. de ali. ⁊ emphi. §. sanctissimas q debet fieri secunduz redditus quos res extimanda affert facit tex. ibidem. ⁊ in aūt. de ec. titu. §. si aūt annale ⁊ tex. in. l. si quos. C. de rescin. ven. 1

Qualiter fiet secundū redditus. R. q tantum debet valere res quot fructus producit in. 25. annis: vel si est res que debetur ecclesie in. 35. annis. vt in. d. §. si ante annale. vbi ē tex. de. 35. annis. ⁊ ibi nō Aly lib. hnt 25. annis. 2

Quid si res est nō fructuosa. R. q extimabitur sm q cōiter apprciatur. l. precia i pn. ff. ad. l. fal. Et hoc hz locum hodie cōiter in oībus rebus ⁊ qd dr. res tantum valet q̄tū 3

Inanis. 20. vt tantū d yo alie. 8. q2 non leonis: hoc itelligere qn res eet uedēda ad numeratū: qn eodz loco 2 tpr exhibet pciū 2 recipit merces. als ē cōruptella. s. qn uedet ad credētiaz. vid. sil. ypo 2. 6. 14. i q̄ ptla

Et ibi Bar. 2 p eunde i l. sint certo § me vidndu ff. como. et i l. plerumq i pn. 2 i l. ferres ff. d iure doti 2 i l. extimat ff. solumat / Inutilez et nullu eq parat

vendi pōt per.l.i.§.si heres.ff.ad treb.τ.l. querebatur.ff.ad.l.fal.τ.l.si quis vxori.§. vlti.ff.de fur.dz intelligi ver nō hito respectu ad affectionē singulariū psonar:sz cōiūz vt in.d.l.ptia.nisi affectio esset rōnabilis respectu extimantis.de quo dic vt.s.Emptio §.7.τ.9.

4 Utrum extimatio faciat venditioēz.R.φ sic in duobus cāibus.Primus cū eo aio fit extimatio vt ipa prestetur.secus si fiat vt apparcat quanti res sit facta deterior.vt.l.si inter vir.C.de iu.do.Qd tunc apparet qn in pacto ē vt transacto certo tpe res que extimata data ē reddat.qz tunc non facit venditionē.vt.d.l.si iter.Secūdus cāus ē qn res simpliciter daf extiata in 2ctu de cuius natura ē vt trāsferat dñium.vt in.l.quotiens.τ l.plerūqz.ff.de iure do.τ.l.extimatio.ff.so.ma.Exemplū mulier dedit rē extiataz.c.viro suo censebif vir emisse.Fallit hoc qn natura 2ctus repugnat vt faciat venditioēz.vt in.l.seruos.ff.fa.her.Exēplum ego τ tu sumus heredes τ facimus extimatōēz de hereditate.tunc nō facit venditionem.

5 Utr extimatio faciat trāsire periculū in acciptentem.vide.s.Casūs.§.6. fortuit.

Extrema

vnctio.vide.j.Unctio extrema.

Fabule

occiose vel secularium negocior non dz recitari i 2uiuio clicor aut religiosor vt i.c.2uiuia.τ in.c.preuerētia.44.di.nec fabular oblectamēta excitantiū mētē ad icētiua libidinū.c.ideo.37.di.

Facilitas

venie incentiuūz pbet dliquēdi.23 q.4.ē iniusta.de vi.τ ho.cle c.vt clericor.vñ Stephanus papa dicit.Eccl'astici vigoris ordo 2funditur si aut temere illicita psumātur.aut nō 2cessa impune tēptentur.pinde si negligēter ea q male vsurpant omittimus.excessus viā pculdubio alijs aperimus.

Facultas

dr qn sine difficl'tate pōt quis facere.vt nō.Inno.in.c.in pñti.τ in.c.romana.de sen.ex.li.6.

Factum

legitime retractari ñ debet.licet cāus postea eueniat a quo non potuit ichoari.de regu.iur.li.6.Pa.in.c.discretionez.de eo qui co.consan.vxo.sue.dicit verā regulam quando factum iam est perfectum.puta matrimonium:licet superueniat affinitas non retractatur.τ.l.si a me fuerit.ff.de iudi.cum alijs que videntur contraria itelliguntur quando factum non erat perfectū sed solum inchoatum:quia tunc retractatur.

Utrum sit dicendum factum quod non durat.R.glo.in.c.ad nostram.de regula.φ quando ex facto volumus iudicare animū.tunc est verum φ non dicitur factum.s.animo faciendi qd non durat.τ ibi ponit multas concor.Adde tex.in.c.nam τ ego.d v.si.cum concor.in glo.

Utr factū illegitime censeatur factuz.R.φ non.vt in.c.veniēs.de presbi.nō bap.sicut inutile.τ nullum paria iudicāf.c.inter corporalia.de transla.prela.sic etiam dicif non esse qui minus idoneus est.vt in.l.i.ff.qd cuiusqz vni.facit tex.cum glo.in.c.fraternitatis.de fri.τ male.vnde Bar.per.d.l.i.dicit φ si pcurator non facit fidem de mandato.perinde est ac si non comparuisset τ dominus tanq contumax debz puniri.Jta excipere τ non pbare.idem ē sicut non excipere.c.cum super.de conces.pre.Et paria sunt quo ad iuris effectū non esse τ nō apparere.l.duo sunt ticij.ff.de te.tu.Itez non fieri τ tarde fieri vel eo mō quo fieri nō debet.ar.c.auditis.de procu.ff.qui satisda.co.l.quotiens.τ ibi glo.

5 Utrum plus sit facto consentire q verbo R.φ sic glo.est in.c.in causis.de elec.vide glo.in.c.dilecti filij.el.ij.de ap.vbi plus factis loquimur.Factuz alienum promittens quomodo teneatur.vide.j.Sponsalia.§.14.Factum vbi promittitur venit qd inter est in obligatione.ff.si quis in ius vo.nō ie.l.cum qui s.

Falcidia

vide.j.Legitima.

Falsarius

df quis diuersimode.vt nō.in c.in memoriam.19.di.τ in.c.qui sig ij.q.3.τ de cri.fal.per totum.

4 Utrum sit falsarius qui abñtium noia in instrumento ponit vel qui sigillum furtiue surripit.R.φ sic.vt nō.in.c.quanto.τ.c.ea.de hijs que fiunt a prela.Item.secundum Bar i autē.presbr.C.de sa.san.eccl'.falsitas non solū 2mittitur in dicendo falsum.sz ēt in tacendo verum.

5 Utr apiens lrām alterius vt legat sit falsarius.R.glo.in.c.cū olim.el.ij.de offi.dele.tz φ dz puniri tanq falsarius.allegat.c.olim.de rescrip.τ.c.ad audientiam.de cri.fal.Innocen.vero.tenet φ iste minus peccat qz si falsificasset sigillum apponendo

adulterinum tñ falsarius ē.pp qḋ dic̄ Pe. de anca. ꝙ solū dꝫ puniri pena extraordiaria c.de cāis.de offi.dele. ⁊ ꝯcurrūt cōiter doc. ⁊.c.allata p glo.loquuntur de fl'ario q facit rasurā viciādo lr̄am.vt i.d.c.olim. l'appo-nēdo sigillū adulterinū.vt.d.c.ad audiētiā Bar.dicit ꝙ si apit oñdendo aduersario·nu-tētis pōt puniri vt fl'arius.ar.bonū i.l.i.§.is q.ff.ad.l.cor.de fal.v.is qui deposita in lr̄a oñdit aduersario icidit i crimē falsi. Qḋ nō ꝯ notarios ⁊ aduocatos qui oñdunt iura p tis aduersario. Si vero apit.sed non oñdit aduersario.sic nō punit crīe falsi. ⁊ vr̄ tex. i.d.c.cū olim. ⁊.ff.de cri.stelli.p totū. ⁊ ad l.q testū.ff.de fal.dic ꝙ ē spāle in eo q ap-puit testū clausum vt puni at pena falsi. Ex quo collige ꝙ peccat mortalr̄ apperiēs lr̄as alterius vt legat nisi speꝫ hēat i ratihitione. Qḋ itelligo qñ aduertenꝫ ⁊ studiose fac̄ cū veniat puniēdus crīe stellionatus. Qḋ limito verū nisi hērenꝫ.p dērlicꝫ.puta eas ꝓiecit l' lacerauit ⁊ huiusmōi.q2 si tales legu.ꝓ aliq̄ bono fine.lꝫ al'curiositas ē ñ tamē mortal' de.se.

3 Utrū lacerās l'cōburēs l'celās scripturas publicas l'priuatas q̄ ad aliū spectāt ita ꝙ āplius non apeant sit fl'arius. R. ꝙ sic.vt est casus ⁊ ibi Bar.in.l.paulus. ff. de fal. vbi dicit tex.legis cor.pena oēs teneri q ēt ex̄ te stamēta cetera fl'a signassent.sꝫ ⁊ ceteros q i rōibus tabul'.lr̄is'publicis.alia'ue qua re si ne signatione falsum fecerint: vel vt verum nō appat qd celauerint.surripuerint.deleue rint.subiecerit ⁊ resignauerint eadem'pena affici solere dubiū ñ ē.hec ibi. Glo. i v. sur-rupuerit.dicit sic.vt nō cēt.cōburēdo. Et sic pꝫ quid dicen̄ de falsantibus libros merca-toꝝ ꝯburētibus l'occultantibus l'als scrip-turas. ⁊ vltra dictā penā tn̄r ad restōnem to tius iteresse.tex.ē in.l.qui tabulas. ff. ḋ fur. de quo vide ꝭ. Restitutō.i.in verbo Scrip turas.

4 Utrū falsificans monetā sit fl'arius ⁊ pec cet mortalr̄. R. ꝙ sic ḃm Ho. Jo.an. Pe. ⁊ Jo.de ymo.i.c.quāto.de iureiur.ꝫ. ⁊ pꝫ per tex.ibidē.vbi dr̄ ꝙ seruans falsam monetā agit iniq.ergo fortius falsans.pꝫ ēt p ex̄ua. Jo.22.q̄ excōicat oēs tales i regno francie ⁊ tn̄r restituere oē dānū datuꝫ illi'persone. coitati l'pp'lo dānificato.vt nō. prefati doc. vbi ꝫ.l'si nescitur spāl' ꝑsona.saltē paupib᷒ ar.coꝝ q̄ nō.i.c.cū tu.de vsuris. ⁊ in rl'a pec cati.de re.iu.li.6. ⁊ vide Ho.i sum.ti.de cē ss.§.ex quibus.v.qd si moneta. Idē dic fꝫ Gira.obdo.de illo q recepit fl'am ignorāś quā postea sciēs expēdit.ꝑ bona. Qḋ limi to i pecunia alicuius iportantie.secus i de nario vsuali.sic dico de furto.ꝭ. Furtum.§. 43.

Quot modis fl'atur moneta. R. ꝙ tribus modis ḃm communiter doc.in.d.c.quanto. 5
Primo in forma.s.quando imponitur si-gnum illius qui eam cudi non facit.vt in.l. falsi nominis. ⁊ in.l.qui nomine.ff.de fal. ⁊ in.d.c.quanto. Secundo ex materia metha lica.s.qñ fit de ere vel de stagno vel non de debita liga.vt in.l.paulus.ff. de solu.secun dum Bar.vel cum talis materia immiscet̄ vbi non debet.vt in.l.qui nummos'. ⁊ in.l. cornelia.ff.de fal. la prima. Tertio ex pon dere.nam ista tria requiruntur de substantia monete.vt in.l.i.§.i.ff.de ꝯhen.emp.

Sed quero qḋ pondus debet habere. R. 6
secundum glo. ⁊ doc.in.d.l.i. ⁊ Bar.in.l. 2.§.i.ff.si cer.pe.ꝙ de iure tantus debet esse valor coniate ⁊ tantum pondus quantum erat prius in materia non deductis expen sis nec labore que de iure debent fieri de pu blico. Sed secundum Inno.quem commu niter sequuntur doc. ⁊ seruatur ex consue tudine tantum debet esse in pondere quan tum erat in materia deductis expensis ⁊ la bore.quia nemo suis expensis tenetur eam facere.ff.qui.ex ca.ma.l.i. ⁊.c.qui sentit.de re.iur.li.6. Immo plus credit Inno. ꝙ si princeps indiget poterit inde sentire aliqd lucrum ⁊ sic minuere a predicto pondere. Sed Panō.in.dicto.c.quanto. de iureiu rādo.limitat verum:nisi spargatur extra re gnum.quia cum damno non subditorum suorum non potest.quam credo verissimā Credit Inno.etiam ꝙ princeps cum cōse su populi possit minuere.hoc est ꝙ sit mio ris ponderis q̄ꝫ deberet. ⁊ tamen expēdat ac si esset iusti ponderis. Ratio quia quilꝫ potest renunciare iuri suo.7.q.i.q̄ꝫ periculo sum. ⁊ dicit sufficere consensum maioris p tis magnatum regni:quia negotium regni reputatur negotium vniuersitatis.ar.in.l.2. §.scissimus. C.de iureiurando propter ca lu.Sed Pa.vbi ꝫ.dubitat de hoc.cum tra ctetur de preiuditio singulorum eorum.ar. eorum que nō.in.c.cum omnes. de consti. ⁊. C.que sit lon.consue.in Rica. Et ego cre do requiri consensum singulorum:nisi quā do ex alia causa propter hoc alleuiarentur puta.ab angarijs ⁊ huiusmodi per ea que nō.in dictis iuribus. Dicit tamen. Inno.nō sufficere consensum populi vt expendatur extra regnum.

7 ¶ Utrū princeps fraudet monetā qñ reprobat valentē τ minus valentē acceptat vt de reprobata hēat bonū forz τ illā ꝯflari faciat τ cudi. R. No. vt recitat Pa. vbi. s. ꝙ sic facit tex. i. l. elegāter. §. q reprobos. ff. ð pi. ac.

8 ¶ Utrū radentes vel tondētes sint falsarij vł subtilius ex aqua pticulā auri vel argēti tollēdo ita ꝙ cognosci nō pōt. R. ꝙ sic. vt i gl. d. c. quanto τ tenenł ad restōnem dānificał. vel si ipsos ignorant pauperibus de necessitate. c. fi. de iniurijs.

9 ¶ Utrū illi q singulos denarios ponderāt τ grauiores retinēt τ ꝯflari faciūt sint falsarij. R. vt colligo ex Ho. Jo. an. Pe. ð āca. τ Jnno. vbi. s. Si illi q cudūt pecuniā qz aliqui denarij sūt qñqz minus ꝓpterea dimittunt alios plus in pōdere. qz ñ pñt equaliter oēs sculpere. tūc tales sunt falsarij τ tñr ad restōem cōitati qz corpus pecunie dānificauerūt. Si aūt oēs denarij sūt iusti pōderis. sed aliq sūt āpliōris τ illos radūt: dūmōo remāeāt iusti pōdris seu ꝯflāt ñ credo flarios lz male faciāt τ nullo mō sit eis ꝯsulendū. Nō si nolunt abstinere. nō credo eos fore extra statum salutis propter hoc.

10 ¶ Quid de falsario lrarū apostolicarū vid s. Excommunicatio. 5. Casu. 3.

11 ¶ Utrū falsificans mensuras. τ pondera teneał. R. ꝙ vltra mortale teneł ad restōnem totius dāni dati. vt pz ex. c. 2. de emp. τ ven. τ deberet. 30. diebus in pane τ aqua penitere. vt ibi lz sit arbitraria hodie. Jdē dic ð vtente scienter falsis. Et falsans mensuras tñr lege cor. de fal. ff. de extraor. cri. l. annonā. circa fi. q̄ ē pēa publicatōis oīū bonoꝝ cū deportatōe si lib ē. si seruus vltimū suppliciū. vt. l. i. in. fi. ff. de fal. Utēs vo falsis pōt puniri in duplū τ relegari i insulam. vt. ff. de fal. l. pe. Ros. restit. 5. § 2. et 3.

12 ¶ Utrū instrā confecta p ffm notariū sint nłla. R. vt colligit Pa. i. c. fenitatis de hē. per Jnno. ibidē aut loqmur de instris cōfectis post falsitatē cōmissā: vel ēt añ tñ nūdū dānatū lz tolerātū i offō τ sic valēt ptextu officij lz pºea dāneł fac. l. bābariº. ff. ð of. p. Aut loquimur de instris ꝯfectis post damnatōem notarij. τ sic ñ valent. vt. l. si aliqd. C. de suscep. prepo. τ archa. facit tex. in. l. fi qs ex argētarijs. §. fi. ff. de eden. Bar. tñ in. l. i ff. ad l. iul. repe. limitat verz qñ notarius fuit damnatus pp falsitatē cōissam in offō tabellīonatus. τ sic loquił. d. l. si aliquid. Secus si alś fuisset damnatus de falso cōmisso ex alia cā extra offm tabellionatus. sicut in quodaz ꝯsilio ipse Bar. ꝯsuluit pro quodā notario dannatō qz extraxerat duas cartas ð libro comūitatis valebāt eius instrā. lz sit infamis effectus. Et hoc verū dūmodo illud officiū nō hēat in se dignitatē. vt qz est notarius pncipis. l. i. C. de man. prin. vel salariuz de publico. vt qz ē notarius in bancho. qz tunc nō valerent. alias sic. Ros. falsitas § 7. 8. et 9.

¶ Utrū instrumentū factum a notario non dannato qd hz diuersa caplā sit falsū si falsitatem hz in vno capitulo. R. Pa. vbi. s. ꝙ aut falsitas ꝓuenit ex vicio notarij. τ tūc aut concernit sbalia instrumenti. puta. qz in indictione aut die. τ tūc totū corruit. vt nō. in. c. inter de fi. instru. τ in aūt. vt propo. no. impera. circa prin. Aut ꝯcernit substātialia negotij. τ tunc distingue. aut capitula sūt cōnexa. τ tunc totū reprobatur. Aut non sunt connexa sed separata. τ sic solū illud capitulū falsum reprobatur. Et sic limitaᵗ Bar. in. l. si ex falsis. C. de transac. qui lz ꝙ quando venit ex vicio notarij totum corruit. qd Jnno. ēt tenet. Si vero falsitas est circa extrinseca vt qz scripsit ꝯhentes esse ꝯsanguineos: vel aliqd aliud qd non facit ad negotiū lz hoc sit falsū non reprobatur pp hoc istrumentū. qz hoc nō ē vitiū notarij. Et idē dic in teste. Et idē voluit Jnno. in. d. c. fraternitatis vide glo. in. d. l. si ex falsis. 13

Fama

Fama ē illese dignitatis statᵘ legibus τ moribus ꝯprobatus. l. cognitōem. §. extiatio. ff. de va. τ extraor. co. τ in glo. c. vrā. de coha. cle. τ muli.

¶ Utrū fama sit defendēda. R. fm glo. in. c. senti. ii. q. 3. ꝙ aut sumus inter tales q parati sunt imitari. τ sic peccat mortaliter q eam nō defendit ꝓ posse. Et sic intellige. c. non sunt audiēdi eā. q. τ. c. nolo. 12. q. i. τ de conse. di. i. iubemus. Aut sumus inter tales qui solū parati sunt reprehēdere non imitari. τ sic sufficit nobis consciā nostra τ non tenemur defendere. Et sic intellige. c. quid obest homini. cū. 5. c. se. ii. q. 3. 1

¶ Quot modis ledatur fama. Et quō sit restituenda. vide. s. Detractio. 2

¶ A quibus ē abstinendū pp famā ꝯseruandam. vide infra. Scandalum. §. 3. 3

¶ Fama ꝓprie ē qñ tota ciuitas vel vicinia vel maior pars acclamat aliquid. Uel dic ꝙ ē cōis locutio ex verisimilibus coniecturis surgēs. vt colligitur ex nō. in. c. si duo. 35. q. 6. τ in. c. sup eo. de eo qui co. ꝯsan. vxo. sue. τ in. d. c. vestra. Unde primo oportet ꝙ sit ex verisimilibus coniecturis. quia alias ꝓprie non est fama quo ad iuris effectum sed 4

fama et rumor

sunt varie voces populi. de quo per Bar. i l. de minore. §. tormenta. ff. de qstio. p glo. et doc. in. c. inquisitõis. et in. c. cũ oporteat de accu. et ñ sunt audiende. vt in. c. 2. de elec. et tex. in. l. decurionũ filij. C. de penis. l. diuo marcho. C. de ma. te. et. l. si priuatis. ff. qui et a qui. Vñ dicit Pa. in. c. veniens el. i. de testi. q testis deponens de fama dz reddere rõem seu cãm sufficientẽ sui testimonij. Secundo requirit q sit saltẽ maior ps. qz vt dicit Pa. in. c. cũ in tua de spon. q dicta paucorũ nõ infamant. Et ppterea differt fama a rumore. qz rumor est qñ aliqua ps vicinie aliquid asserit: sed fama qñ maior pars. vñ se hz in plus. vt dicit gl. in. d. c. sup co. Pro quo nõ. q noie ptis venit media pars. vt in c. 2. §. 1. de deci. li. 6. et in. l. nomẽ filiarum. §. poriõis. ff. de ver. si. Sed qñ additr aliq tnc verificat in qualz minima pticula. qz dictio aliqua restringit. Attñ lz regratur maior ps ad famã faciendã. tñ ad pbandũ sufficiunt duo testes vt nõ. glo. 2. q. 1. § qñ el. 2. et in. l. 3. ff. de testi. et nõ. Bar. in. d. §. tormẽta. Et cõtra pbationẽ fame admittit 9ria pbatio. et si fa ẽ clarior offuscat effectus prime. Et iõ eo casu quo infamia sufficeret ad torturã si pbaretur p aliã partẽ bona fama tolleretur psũptio pria. et sic pbat tex. in. d. c. cũ in tua et qd nõ. Bar. in. l. fi. C. de questio.

Familia qd cõprehendat. R. Archi. de pau. lz li. 6. dic q triplex ẽ fãilia quedã ppetua et religiosa. vt religiosi clerici. et cõsimiles. et tales gaudẽt priuilegio 9uẽtus vl collegij de sta. mo. recolẽtes. C. loca. l. milites. Aliter tenerent duplici iure. 3. c. cognouimus cũ sy. 12. q. 2. et de hac loquit. c. cũ olĩ de arbi. Est et alia. s. q ñ ecclesiasticos tantũ cõprehendit. sed ẽt laicos sicut sunt vxor filij. nepotes. serui. famuli q in eius domo ei9 sũptibus viuunt 9tinue. de qua intelligitur ff. de publi. l. 1. §. familie. C. ad. l. cor. de sic. l. si forte q ponitur de pe. di. 1. et de here. c. filij li. 6. in fi. et de testi. c. in lris vbi de hoc. et. 3. q. 5. c. 1. Et de tali intelligit qd dr i. d. c. lz de quo vide. j. Interdictũ. 6. §. 4. Est et alia familia q nec ẽ ppetua nec mercenaria. sicut clerici et religiosi et alij ecclesiastici dicunt de familia eccle. de qbus. 16. q. 6. de lapsis. Est et alia de qua in. l. fi. C. de. v. sig. vbi nomien familie cõprehendit parentes. liberos oẽsq propinquos et sbam et libertos ẽt et patronos: necnõ et seruos. et hec significatio hz locũ in fideicõissis vt ibi p3.

1 Ad quid tenet psfa. R. q ad duo tenetur de pcepto. s. ad administrationẽ necessariorũ ad vitã. et ad disciplinã tã verbo q exẽplo morum. vt colligit. 1. ad thimo. 5. et ad ephe. 5. et nõ. in. §. necesse. 47. di. Aliter est peccatũ mortale d sui natura: nisi excuset aliqua circũstantia. puta necessitas et huiusmodi. vel nisi sit famulus de quo in se. 3. §. dicã vel sit circa ea q nõ sunt necessaria ad salutẽ omissio correctõis. Et sic intellige. 23. q. 4. duo ista. et. q. 5. non putes.

2 Sed nũquid infirmãti teneat subuenire q ex mercede locauerat opas suas. R. quo ad expensas fm Bar. in. l. si cũ dotem. §. sui di. ff. so. ma. et in. l. in rebus. ff. como. q ad magnas expensas ñ tenet. Quod lito verũ rõne famulatus. Secus si teneret vt paupi. Quo vero ad salariũ Jo. an. d. Anto. Jo. d ymo. et Pa. i. c. 1. de cle. egro. et cõiter doc. tenent q nõ: qz casus contingẽs in psona q locauit operas liberat 9ductorẽ a prestatiõe mercedis. l. si vno. §. itẽ cũ quidaz. et qd ibi nõ. ff. loca. et qd nõ. in. l. in rebus. ff. como. et glo. in. l. fi. §. idem iuris. el. 2. ff. ad. l. ro. de iac. Hoc tñ limitat Pa. vbi. s. qñ salarium debetur solũ ratione psone. Secus si daret rõne aliorum ẽt. Vñ ptãs qui hz famulos et iudices quibus hz soluere. lz infirmet vel moriatur. tñ nihilominus heres. et iõ ipse põt petere. et debitores debent ei soluet. tex. est in. l. pecuniã in prin. ff. de cõdi. ob cãz. facit qd nõ. in. l. diẽ functo. ff. de offi. asse. Inno. vr tenere qd debeatur salariũ in. c. pp sterilitatẽ de loca. facit. c. 1. de cle. nõ re. li. 6. et ibi Ge. per illũ tex. dicit doctori vel famulo nõ dz subtrahi salariũ pp infirmitatẽ. allegat qd hẽtur in Spe. de cle. non re. §. postqz. v. qd si mercenarius. Et istud tz Sali. i. l. lz. C. loca. et pulcre. Ang. i disputatõe. Exorta guerra. facit. l. quẽtitũ. ff. d re iudi. Et hoc pcedit indubitanter vbi consuetudo sic est. qz tunc debetur: qz illud videtur actum quod est cõsuetum. l. q si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. Sed vbi consuetudo non est tene q ñ debetur nisi vt dictum est. et in casu speciali. vt. C. de aduo. di. iudiciorum. l. post duos. vbi aduocato debetur salarium ex publico constitutum. licet moriatur infra annuz. Secus esset de salario promisso a parte qz non debetur nisi p rata temporis secũdũ Bar. in. d. l. diem functo. Similiter in. l. cum hrs §. sticus. ff. de sta. li. vbi quando per seruum non stat quin seruiat: nihilominus libertatẽ legatã propter hoc consequitur. de quo dic vt. j. Locatio. §. 15. vbi pulcre tãgit hec mãteria.

3 Utrū cum dñs ñ pōt corrigere suā famil'iā vel aliquē ipsoꝝ teneatur ipsū expellere. R̷. ꝙ si nec verba nec verbera emēdant sꝫ subtractio necessarioꝝ seu expulsio corrigeret tūr expellere. ar. eoꝝ q̄ nō. in. c. ñ ois. 5. q. 5. Si vero licētius peccaret expellēdo faciat quantū pōt: ⁊ lꝫ ille non se corrigat excusaꝭ vt pꝫ in. c. quātulꝫ. ⁊. c. se. 47. di.

4 Utrum possit cā correctōis verberare clericos. vide. s̄. Excōmunicatio. 5. Casu. 1. §. 4.

5 Utrū pīfa. teneaꝭ de furto familie vide. s̄. Dñs §. 4. ⁊. j. Obligatio. §. pe. ⁊ vltimo.

6 Utrū fāilia epi gaudeat pulegio fori. R̷. Pa. in. c. nullus de fo. ꝯpe. cōtter tūr ꝙ sic.

7 Utruꝫ familia vel aliqs coꝝ teneaꝭ reuelare delictū dñi sui requisitus p obiam superioris. R̷. ꝙ ñ si crialiter vult ꝓcedere. vt. 4. q. 3. c. lege iulia. el. 2. Si aūt ciuiliter sic credo teneaꝭ. qꝛ nulla. l. repellitur. vt nō. glo. 3. q. 5. c. 1. Qō credo verū q̄ñ nullū maluꝫ sibi immineret ex hoc. alias secus: qꝛ non teneor cū malo meo facere bonū ꝓximi ipale.

8 Utrū dño familie q fecit iurare familiam de veritate dicēda sit parendū. R̷. sꝫ. Durā aut iste dñs ē truculentus ⁊ ꝓbabiliter habeꝭ serus. ⁊ sic ñ tūr: qꝛ illicitū fuit iuramentū. Si vō ē mansuetus ⁊ ꝓbabiliter credit ꝙ ñ ꝓcedet nisi rōnabiliter. tūc distingue ꝙ aut res puta asportate erant ad custodiā suā deputate. ⁊ sic sicut pōt ꝓsequi asportanteꝫ sic ⁊ dño reuellare. Si vō nō erāt deputate ad eius custodiā: tūc si pōt ꝓbare tūr diceꝭ veritatē. Si vō ñ pōt ꝓbare ñ dꝫ reuelaꝭ nisi tali q possit ꝓdesse ⁊ non obesse. ⁊ si alio mō iurauit ñ fuit licitū iuramētum nec obligatoriū. Idē dicit Hug. de testibus sinodalibus ꝙ ñ tūr denūciaꝭ epo lꝫ iurauerint nisi cria q̄ pñt ꝓbaꝭ. 73. q. 4. si qs. al' esꝫ ꝓditor. 2. q. i. si peccauerit. nisi hoc faciat secrete illi q hꝫ corrigere pīnaliter. ar. 22. q. 5. hoc vī. De hoc vide. s̄. Denūtiatio. §. 10.

9 Utrū obligatus ꝓcurare aliquā familiaꝫ vel fratres alicuius domus teneaꝭ excrescēte fāilia vel fratribus in nūero. R̷. sꝫ Pau. ꝙ si familia vel fratres hēbant numeruꝫ determinatū. tūc ñ tūr. Si āt indeterminatuꝫ. vt sunt fres minores alicuius ꝯuentus. sic teneꝭ. fac. c. q̄nto de cēsi. si tñ nimis gñaret: p iudicis officiuꝫ sibi ꝓuidebitur. Et sic pꝫ ꝙ quo ad consciam non tenetur.

1 Familiaris

qs dicatur. R̷. fm glo. 3. q. 5. c. i. ꝙ large dicūtur oēs q cohabitāt cū aliquo. vt i. c. in lfis de testi. ⁊. c. insinuante de offi. dele. Glo. in. d. c. in litteris dicit familiares appellātur ꝯsanguinei colonus ascripticius. mercenarius. filius i ptāte libertus. seruus ⁊ oēs habitantes in domo. Domestici vō sūt qbus rōne patrie ptāus dñice iperari pōt fm glo. i. d. c. i. litteris. Qñ eni dꝭ familiares domestici intelligunꝭ oēs q in expensꝭ alicuius cōmensales ꝯtinue existunt: ēt si aliqñ abeisse ꝑ eius negotijs gerēdis ꝯtigat. vt nō. i. c. fi. de ver. si. li. 6.

Familiaritas

cū mulierib' ꝓhibeꝭ eccl'asticis. 32. di. iterdixit. ⁊ duobus. c. se. 34. di. quoꝛūdā. 81. di. clericis. 18. q. 2. cognouimus. ꝯ coha. cle. ⁊ mu. p totū. vide. s̄. Cleric'. 5. Imo vt dicit Hiero. i. c. hospitiolum tuum. 32. di. non pōt digne cū deo hītare q feiarum accessibus delectatur. Familiaritas nimia parit contemptum. de iudeis. c. ⁊ si iudeos.

Fatum

qui credit mortaliꝭ peccat. 26. q. 7. non obseruetis.

Fauere

peruersis. idem ē ac si ipe facēnt. ii. q. 3. qui consentit. 83. disti. nemo. ⁊ c. se. 23. q. 4. si quis.

Fautor

qs dicatur. vide j. Hereticus. §. 24.

1 Femina

ñ dꝫ tōsari ēt cā rl'onis. c. vxoratus i fi. de cōuer. cōiu. Et itelligitur nō solum de tonsura q̄ dꝭ clica. sed ēt de rasura q̄ fit p abscissionē capilloꝝ vsqꝫ ad aures. fac. 30. di. q̄cūqꝫ mlr. ⁊. 20. q. 3. c. ii. ⁊ cle. attendentes. de sta. rl'a. Glo. tñ i. d. cle. videtur tenere ꝙ ꝯsuetudo ꝯria excusat. ⁊ ꝙ. c. q̄cūqꝫ mlr. itelligitur de illa q̄ vult remanere in seculo nolens rl'ioni deseruire sed mundialiꝭ viuere. ⁊ placet. Peccat ergo mortaliꝭ talis tonsurans se. cum in. d. c. quecūqꝫ mulier sit excōicanda. Qō ēt intellige nisi ex necessitate hoc faceret: l' cā rl'ionis seu mūdi ꝯtēpt'.

Quare feia citius pubescit. R̷. glo. i. l. 2. C. de hijs q ue. eta. ipe. qꝛ mala herba cito crescit. Sꝫ ē alia rō quā reddūt doc. i. c'. lfas. de despon. ipu. s. qꝛ sexus mlieris ē debilioꝛ ⁊ citi' deficit. ⁊ iō citi' pficiꝭ. sic i alijs videm'.

Que sūt illa que mlr nō pōt exercere. R̷. multa. Nō pōt predicare: nec docere publice. 23. di. mlr. nec ꝯfōnes audiꝭ: nec alijs bñdicē. vt i. c. noua. de pe. ⁊ re. Itē nec tāgē sacra vasa. 23. di. sacratas. nec sacratas pallas ꝯtigē. nec icēsū circa altaria ꝯferꝭ. vt i. d. c. sacratas. Itē nec actū alic' ordis exercē. vt i. d. c. noua. ⁊ i. c. tāta. ꝯ ex. p. ⁊ nō. i. c. dilecta. ꝯ 2

10 Qd si famlus cū dño nō conuenit de salario? R̷. q si famlus q suevit locare opas suas ꝯdijs ꝯduce opas. ... q tenet dñs solue: vsqꝫ ad suma q̄ alios fuissꝫ conductus. ar. l. si ma... sōte. ⁊ libert'. ff. de ꝯdi. idebi. nō archi. i. q. i. sꝫ nō nisi q si fuit conduct' sb' mercede taxada ad arbi. dñi. sic iudi. boni viri taxabit. vt pꝫ. s̄. arbit. §. 10. q̄ i fi.

Femia nō excusat ab ignorantia Juris vlt. masculos nisi i casib⁹ aiure exp̄ssis | dqb⁹ gl. ...
tex. ē satis nō. il. fi. c. d. iuris. 2 fac. igno. vide glo. i. c. fi. 6. notādum. 1. q. q. | fi. c. d. velle

ma. τ obe. Itē nec iudicis nec magratus gerere officiū nisi in casibus de qbus i glo .15. q.3.§.1.nec postulare nec procurare nisi in propria causa τ suorum.vt nō.in .l.femine ff.de reg.iur. τ.3.q.7.§.tria.15.q.3.§.1.Item nec testis esse.de quo dic.vt isra.Testis.§.5. nec psonaliter posset trahi ad iudicium causa ferendi testimonium:aut alia qualibet cā que in iure non exprimitur contra eius voluntatem. τ si est religiosa non potest etiam si vult trahi ad iudicium ex quauis causa psonaliter.c.mulieres.de iudi.li.6. Itez nec viri habitu vti sub pēa anathematis.30 .di. si qua mulier. Item nec accusare nisi in certis casibus.de quibus.1 .q.3.§.1.in tex. τ in glo. Item non potest se obligare seu propriam substantiam pro debito viri nisi creditum sit conuersum in suam vtilitatem. vt in aut.vt nul.indi.§. τ illud nō. Item nō debet incarcerari vel detrudi pro aliquo ōbito.vt ibidem.

Fenus ē vsura.sed differt i hoc ab vsura.qz vsura ē lucz de capitali acceptū. Fen⁹ vero ē lucz de vsura.vnde Gracismus. Est vsura suos cū quis tradit mihi nummos. Spe lucri fenus.duplex vsura vocat. Nō q dē fenus iprobū exercentes sunt infames. l.improbum. C.ex qui.ca.infa.irro. De q̄ dic vt.ī. Usura.qz cōiter vnū pro altero accipit.vt in.d.l.improbum.

Ferie dicūtur qz prestant vacatōēz ab hijs que fiūt in foro iudiciali: τ opibus seruilibus.quaz alique sunt ob reuerentiaz dei introducte.vt in.c. cōquestus.de ferijs. τ.C. eo.ti.l.dies festos. Alie sunt ob reuerentiaz principis vel ciuitatis.vt dies natiuitatis sue vel dies principij de iperio.C. eo.ti.l.oēs dies. Alie sunt ad requiem laboris.vt tps messiū τ vindemiaz.de quibus in.d.c.conquest⁹. τ.ff.eo.ti.l.1.

1 Utz ptes possint renūtiare dictis ferijs. R. q primis τ secūdis non.tertijs sic.vt in.d.c. conquestus. τ.15.q.4.in sūma.

2 Utz nullo mō possit quis compelli ad iudiciū in prefatis ferijs. R. q nō nisi in cāib⁹ de qbus.ff.eo.l.1. τ ō quo in.c.vlti.de iudi. τ nisi necessitas vrgeat:puta qz res erat peritura.vt exēpla hēs in.l.1.2. τ.3.ff.eo. τ.l.1. ff.de dam.infec. Aut pietas.puta cā debiliū vel miserabiliū psonarum.d.c.cōquestus: qz in operibus misericordie nō est habēda distinctio dierum.ar.76.di.vtinam .de pse. di.5.nūq: τ sūma. rō ē que p religione facit.ff.de reli. τ sump.fu.l.sunt persone. h' i. d. glo.

3 Festū seu ferie solēnes que in honorem dei sunt introducte τ in quibus abstinēdū est ab operibus seruilibus que sunt. R. sunt īfrascripta posita.in.c.conquestus.de ferijs s. Natiuitas dñi. S. Stephā. S. Jo.euāgeliste. Scōz Innocētium. S. Siluestri. Circuncisio domini. Epiphania domini. Septem dies dominice passionis. Resurrectio domini cum.7.diebus se. Pentecostes cū duobus seq. Natiuitas beati Jo.baptiste. Sanctorum.12.apostolorum. S. Laurētij. Purificatio Marie x̄. Annunciatio eius. Assumptio eiusdem τ Natiuitas ipsius. Dedicatio. S. Michaelis archangeli. Festuz omnium sanctorum. Dies dominici. Omnes alij dies quos episcopi in suis diocesibus cū clero τ populo duxerint celebrandos. In.c. [illegible] pronunciandum .de cōse. di.13.vbi prefate solēnitates ponūtur addūtur etiam tres dies rogationum. Dedicatō cuiuscunqz oratorij. Festum Sancti Martini pontificis τ confessoris. In.c.crucis.d. nostri.de cōse.di.3.ponitur. Festum inuentionis sancte crucis. In cle.si dominum.de reli. τ ve.san.ponitur festum corporis xpi. Adde secunduz Jo.an.quē sequitur.d.Anto. τ etiam Pa.in.d.c.conquestus.cum nō reprobet festa quattuor doctorum ecclesie. Sed in istis τ omnibus alijs predictis stādum est consuetudini fm Ho. τ Pa.i.d.c. conquestus. Similiter de festo. S. Bartholomei quo ad diem in quo fiat.c.consiliū.ō obser.ie. Uñ hodie dies passiōis τ septiana resurrectionis τ dedicationis oratorij τ q̄tuor doctorum τ euangelistarum non seruantur. Sed limita vt videlz intelligamus q consuetudo deroget prefatis festiuitatib⁹ dummodo non sit dñicus dies: vel eo maior sicut est festum natiuitatis dñi.resurrectiōnis.ascensionis.pentecostes. τ ephie.vt in c.licet.de ferijs.dicitur in glo.quam sequūtur doc.vbi addit Jo.an.assumptionez virginis gloriose.ar.c.fi.de sen.ex li.6. quia ñ credo valere consuetudinem in contrariuz cum videantur quasi iuris diuini. vt patet i d.c.licet.

Utrum consuetudo possit alias a prefatis festiuitates introducere.ita q de precepto teneamur ad illa. R. q sic sicut potest facere aliam legē τ quādo sit vide supra. Consuetudo.§.2. 4

Utrum episcopus cum clero solum possit indicere festum. R. q non.sed oportet q faciat cum populo.vt supra patet.§.3. 5

i. glo. — Resp. §. 3. — vide ...

6 Festū imaculate cōceptiōis glōse virginis matris dei Marie lz ecclia rōana antiquit⁹ nō celebrauerit. vt pz p Tho. i. 3. pte. q. 27. & p. S. Bo. i. 3. di. 3. & p glo. de cōse. di. 3. in. c. pnūciādū. qz eius puritas nūdū erat reuelata. tñ hodie de ipa cōceptōe facit solēne officiū & festū cū largitōe idulgentiaꝝ q̄ in festo corpis xpi sūt date illis q īterfūt diuis. & hoc pp multa miracl'a p q̄ maifestū ē q sine pctō origiali fuit cōcepta. Et iō hodie ad cuitāda scādala pcipit sub pēa excōicatōis late snie a q̄ nō possint absolui nisi a romano pōtifice pterq̄ i mortis articulo oibus cui⁹cūqz status. gd⁹. ordis & cōditōis fuerit ne d̄ cetō ausu temerario psumāt i smonibus ad pplz seu al' quōlz affirmare q tenētes virginē eē pseruatā a pctō originali i sua cōceptōne poluat labe hēsis l'mortal' pcti l' festū ei⁹ dē cōceptōis celebrātes: nz tenē libros l'legere aut hēe, p vis hoc ptinētes. Siliqz pēa ēt ligant q ausi fuerit asserere q cōtrariā opionē tenētes. s. q sit cōcepta i pctō origiali icurrāt hēsiz l'mortale pctū. hec hñtur i extra. Sixti quarta q̄ incipit. Graue nimis. de qua etiam

7 Quid d̄ illis festis. S. Antonij. S. Nicholai. S. Katherine & huiusmōi q̄ ex cōsuetudine celebrāt: Ignorat tñ an ex tali cōsuetudine sint itroducta q̄ hēat vim legis pcepti ne. R. q nō credo peccare mortalr ñ suantes nisi eēt scādalū. Rō qz nō sūt introducta vt de pcepto: sz ex deuotōe. Ubi āt eēt scandalū. sic ibi ē cōsuetudo obligatoria. ex quo tādiu ē q ē pscripta & reputat obligatoria.

8 Qñ incipit dies festus. vide s̄. Dies i pri.

9 A quibus ē abstinēn diebꝰ festiuis pdictis R. q ab oi ope seruili nō solū pcti: sz ēt mechanicis vt agricultura. vt d̄ i. c. licet. de ferijs. Procuius itel ligētia ē notañ fm Ri. i 3. di. 37. ar. 3. q. 4. q opus seruile d̄ triplr. Uñ materialr solū sz formalr liberū. vt verbigrā scribere nō pp tprale lucrū: sz ad edificanonē aiaꝝ pp diuinū cultū & huiusmōi: & istud nō phibet ymo cōcedit. vt pz i. d. c. cōquestus. vbi cā pietatis q̄ al' phibent pmittūtur. facit. l. diuus. ff. de ferijs. vbi ca q̄ faciūt ad disciplinā militarē pñt pagi diebus feriatis. Secūdo d̄ opus seruile formalr soluz māliter añt liberū ē. vt puta cū aduocatus cogitat de hijs q̄ dic crastina dz pponere pp lucrū tprale. rusticus de aratione terre & ordinatōe boū. & lz ab isto abstinere debeamus i diebus festis nō tñ astringimur d̄ pcepto. Uñ nō peccat mortalr talia faciens nisi p hoc opus excludat illa vacatio/ quaz dz cultui diuino ex necessitate quā explicabo in se. q. q̄ fit. Tertio d̄ opus seruile mālīter. & formaliter seu finaliter. & hoc ē omne opus corporale ordinatum sicut ad proprium & proximum finem ad bonum corporis tprale seu ad lucrum. & istud est illud qd̄ phibetur de precepto diebus festiuis. Unde semper peccat mortaliter ipm faciens nisi excusetur propter istorum. 4. vnum fm. S. de may. in tractatu de. 10. pceptis. Primū opis mōicitas seu paucitas q̄ ñ ipedit spiritu⁹ libertatem. Secundum necessitas operis que non possit preueniri comode nec differri vt decoctio ciborum pro illo die vl necessitas coactionis quam faciunt domini. alit eorum bona prescriberent. facit. c. licet. de ferijs. Tertium cordis pietas. vt in. c. conq̄stus. de fe. vt s̄. dictum est. Quartum publica vtilitas. vt pote pro pace & concordia, pponte & huiusmodi que etiam sunt pia. qd̄ libz eni istorum excusat q non sit mortale saltem laborare in diebus festiuis. Ex quibus patet quid tenendum sit de multis questionibus que reducuntur ad infrascriptas questiones. 24.

Prima de mulieribus que aliqua pūcta ponunt vel scopant domum vel de illo qui vendit vnam solum rem vel qui putat ramum. facit coquinam. itinerat modicum & huiusmodi q non peccant mortaliter propter modicitatem operis. Ratio. quia fz. S. Bo. in. 3. di. 37. super litteram & communiter theolo. ratio prohibitionis operum est vt vacemus deo. & quia ista modica non ipediunt vacationem predictam licet aliqualiter minuant. ideo non est peccatum mortale talia facere nisi quis talibus per notabile tempus occuparetur vel vsqz ad vltimam defatigationem. qd̄ quidem arbitrio boni viri relinquendum est vt attendat si ratio legis euacuatur vel non. sed solum minuatur faciunt ad hec que nō. in. c. intelligentia. de ver. sig. 10

Secunda de carnificibus qui per notabile tēpus occupantur. quia si faciunt propter necessitatem quam nec preuenire possunt. puta. quia estas est vel si pl'a festa. excusant. alias non. 11

Tertia de tabernarijs qui si faciunt propter necessitatē excusātur. Secus si ad ebrietatem. ad ludum & huiusmodi. Et idem dic de hospitibus. 12

Quarta de hijs qui panem. herbas. fructus & huiusmodi vendunt: quia si faciunt p necessitate diei festi excusantur. alias non sicut qui vendunt multa que sunt soluz ad gu- 13

iositatem: nisi esset modicitas distractionis
sicut est in hijs que vendunt candellas ⁊ ca
nistria inzucharata ⁊ huiusmōi. i quibus ñ
oꝫ facere pretia: sed quilibet scit ꝙ tm̄ habꝫ
soluere. ⁊ sic soluit ⁊ accipit pro quo soluit
sine alio strepitu: qꝛ in modico distrahitur.
14 ¶ Quinta de medicis minutoribus. aroma
tarijs ⁊ huiusmodi. de quo dic ꝙ licet quia
medicinalia sunt necessaria. Ros. p. 17.
15 ¶ Sexta de cursoribus ⁊ mulionibus qui si
ne necessitate magna differre non possunt:
Ros. §. 26. ⁊ alijs viatoribus ⁊ conductoribus reꝝ. ⁊
dic ꝙ excusantur. Itineratio tamen non sic
stricte ꝓhibetur. quia pōt quis etiaꝫ itinerā
do intendere deo. ⁊ ideo nisi sit vsqꝫ ad vl
timam fatigationem non credo sit prohibi
ta vel cū ōmissione diuinorum.
16 ¶ Septia ḋ ferratorib⁹ equoꝝ. Dic ꝙ excu
santur. qꝛ sicut illi necesse hn̄t ambulare. sic
istis lꝫ principalr̄ pp necessitatē coꝝ quib⁹
seruiunt ꝙuis lucꝝ habeant.
17 ¶ Octaua de facientibus vitros. silr̄ de tinc
toribus ⁊ coctoribus lateꝝ qui dicūt forna
sarij ⁊ huiusmodi qui sine magno dāno ḋ
sistere non possunt. dic ꝙ licet.
18 ¶ Nona de molendinis siue cū iumentis si
ue ad aquā vel ad ventum. Dic ꝙ si faciunt
Ros. §. 19 propter necessitatē illorum quibus īseruiūt
excusantur: ꝙuis ēt posset dici ꝙ molendi
na ad aquaꝫ ⁊ vētum non sint prohibita la
borare cum ex modico opere hominis exē
ceri possint non videntur euacuare rōnem
huius precepti. Melius tamen ē abstinere
⁊ securius nisi necessitas requirat.
19 ¶ Decima de rusticis qui ꝯpelluntur a do
minis laborare. Dic ꝙ si iusto metu faciūt
ē necessitas que excusat. al'non. Ideꝫ dic ḋ
famulis. filijsfa. vxore ⁊ huiusmodi. Ros. §. 23.
20 ¶ Undecima de ꝯducentibus laboratores
in festis. ⁊ qui exigunt debita a suis debito
ribus. Dic ꝙ si alijs diebus non inueniunt
excusant: dūmodo diuina nō dimittant.
21 ¶ Duodecima de euntibus ad mercata vel
nundinas. Dic ꝙ si auditis diuinis ꝓpter
necessitatem faciunt. puta quia non alio lo
co vel tp̄e talia possent vendere vel emere
pro bono cōitatis. aut vt ex lucro ꝓuideant
sibi ⁊ sue familie: vel vt dent pauperib⁹ fm
Pe. de pa. in. 4. ex quo prelati sciunt ⁊ tol
lerant excusant a mortali: nisi forte a prelatꝭ
locoꝝ essent interdicta. Intelligo verum in
festis minoribus dn̄ica. qꝛ talis tollerantia
prelatorum videtur derogare illi festo. Se
cus in maioribus. quia non credo liceat: ni
si pro necessitate vel pietate solum: ꝙuis p
lati non interdicāt. quia tunc locū hꝫ illud
Multa per paciētiam tollerantur ⁊c. §. de
may. in tractatu. x. ꝑceptorum tenet ꝙ solū
ē peccatum mortale. Primo si dimittit mis
sam. Secundo si episcopus precipit ne fiāt
Addo ⁊ tertium quando solum fit ex lucri
cupiditate. c. i. de ferijs. Ros. §. 25.
¶ Ternadecima de bellatoribus. Dic ꝙ ꝓp 22
ter necessitatem licet.
¶ Quartadecima de hn̄tibus segetes vel fe 23
num in agro pp inundantiā aquaꝝ ⁊ huius
modi. Dic ꝙ licet colligere.
¶ Quintadecima de habētē domū q̄ ruinā 24
minat. Dic ꝙ pp necessitatem repare lꝫ.
¶ Sextadecima de doctor qui vt expediat 25
illum qui de longe venit facit consiliū. Dic
ꝙ licet.
¶ Decimaseptima de venatoribus. R. ꝙ ñ 26
licet. qꝛ si non licet in quadragesima. ⁊ die Ros. §. XI.
bus ieiunioꝝ fm glo. in. c. qui venatoribus. 56. d.
ꝙtominus in die festo. Nō credo tm̄ peccēt
mortalr̄ q diebus festiuis ipsis intendūt nisi
id faciant causa lucri principaliter vel dimis
sis diuinis.
¶ Decimaoctaua de citharistis ⁊ alijs sona 27
toribus. R. si ad laudem dei ⁊ sanctoꝝ pul Ros. §. 14.
sant. vel propter recreationem alicuius ⁊ h⁹
modi pia vel necessaria excusantur si prin
cipaliter propter hoc faciunt. licet secunda
rio propter lucrum. Secus si propter cām
non piam vel necessariaꝫ: vel propter lucꝝ
principaliter. quia non excusantur nisi sicut
alij ex quatuor predictis.
¶ Decimanona de laborātibus agros pau 28
peꝝ vel reficiētibus domos coꝝ vel laborā
tibus circa edificatōeꝫ ecclesiarum aut mo
nasterioꝝ ⁊ huiusmodi. Dic ꝙ licet si fiat
propter pietatem ⁊ deum non propter car
nalem amorem vel spe renumerationis fu
ture: quia opera pietatis ⁊ misericordie ñ
debent cessare diebus festiuis. dicto. c. con
questus.
¶ Uigesimo de studētibus. Dic ꝙ si studiū 29
sit principaliter ad illuminationem ꝓprij
intellectus ⁊ aliorum: licet consequenter ve
niat lucrum non erit peccatū. vt tenet Pa.
in. c. i. de se. ar. c. cum ex eo. de elec. li. 6. qꝛ
studium tale ē propter publicam vtilitateꝫ.
maxime in theologia ⁊ iure canonico. Stu
dere autem principaliter propter lucrum ñ
licet.
¶ Uigesimaprima de scolaribus legentib⁹ 30
in diebus festiuis potius vt doceantur ꝙ ḋ
ceant: ⁊ assuefaciant se. Dic ꝙ licet secun
dum Pa. vbi. s. dūmodo principaliter nō

Degb⁹ vid. s. hic. §. 3. post me.

faciant propter lucrum. sed si in consequen
tiam non nocet. ar. l. i. ff. de aucto. tu. et in l.
rogasti. §. i. ff. si cer. pe. et i. c. qd prorit. 61. di.

31 Uigesimasecunda. de scriptoribus. R. q scolaribus lectões seu recollectas notant. scribere: vel sermones aut legẽdo libros corrigere nõ ẽ illicitũ: dũmõ nõ nimis intendãt huiusmodi sicut q de quaterno ad quaternũ scribunt: vel ñ faciãt cã lucri hñdi. et depictoribus q diebus festiuis vt addiscãt stant i ecclesijs ad designãdũ. Scribere tñ spũalia et pp spũalem cãm non ẽ illicitũ: ẽt in quantitate. d. c. conquestus.

32 Uigessimatertia de laborãtibus circa põtes reficiẽdos. viã aptãdã portus repandos Dic q lz: dũmõ non pp lucrũ principaliter qr publica vtilitas sb noie pietat ꝯprehẽdit

33 Uigesimaquarta de faciẽtibus serta et alia vanitates: dic q ñ lz eo q nulla publica vtilitas inest.

34 Sed si qras ꝓ quanta necessitate pdicta liceant. R. q licet quidam in. c. licet de fe. dixerint licere ꝓ necessitate vite sustẽtande solũ. tñ hoc nõ credo verũ cũ pfatũ. c. lz. qd loquit de allecibus q nõ sunt necessaria ad vitã. qr sine ipsis viuere possumus sic ꝯ eos et xps in Mat. i2. c. Cuius vestrũ bos vl asinus cadat in foueã ñ extrahet illũ. et ẽ. ppea dicendũ fm Tho. 2a 2e q nõ solũ ꝓ necessitate ꝓuisionis q ptinet ad ꝯseruandũ psonã suã vel alior et rerũ: sed ẽt ad qdcunq damnũ vitandũ et satis ꝯfirmat hoc dictũ p. l. i. 2. et 3. ff. de ferijs et melius. i5. q. 4. i sũma. et qd nõ. in. d. c. ꝯquestus. Itẽ ẽt necessitas excusat q laborat pro acquirendo aliquo vtili qd alio tpe nullo mõ haberi posset. sicut pz in. d. c. lz. vbi piscari allectia ꝯcedit. qr alio tpe ñ possent hri. Et idẽ de quocũq sili. Rõ ẽ qr nõ est tã arta obseruatio dñice quo ad opa sicut fuit sabbati. Et lz ille q laborat habeat lucrũ: tñ si principaliter fuit pp necessitatẽ illorũ ꝓ quibus laborat excusatur. sicut si illi laborarent excusarentur.

35 Nõ. tñ q ad hoc vt necessitas vel pietas excusent pfatos oẽs dz q nõ dimittãt diuina illa qbus necessario ẽ insistendũ diebus festiuis nisi forte esset tanta necessitas q arbitrio boni viri excusarẽtur. Item fo qñ inest necessitas ꝓ acquirẽdo aliquo vtili requiritur dispensatio si põt hri comode et ab epo si põt vel a ꝓprio sacerdote si epm comod adire nõ põt. Item tertio q si ꝓuenit aliqd lucrũ ex opa lz principaliter fiat pp necessitatẽ alior q faciat aliquas elemosynas in recõpensatõez. hec nõ. in. d. c. lz. Quibus non credã istud fm esse necessariũ. securũ tñ est.

qd tñ nõ dz itendere p'ncipalr al. nõ excusaretur a peto mortali. vid i Ros. §. 17.

36 Utrũ opus mortalis peccati sit ꝯ istud pceptũ. Sabbata sanctifices. R. fm Nico. de lira sup exo. 20. q sic. cũ sit opus totaliter seruile. vñ erunt duo peccata mortalia. s. qr fornicatus ẽ et qr opus seruile fecit in festo. Et hoc verũ fm Ale. in. 3. p sũ. tractatu de isto pcepto rõe reatus. sed rõe actus nõ erit nisi vnũ soluz. et sic erit circũstantia cadens sub spãli prohibitione. et iõ necessario ꝯfitẽda Peccatum autez veniale non rumpit festũ fm. S. Tho. vbi supra. ar. 4.

37 Utrũ citatio facta ad diẽ feriatũ teneat. R. glo. in. c. vltimo. i5. q. 4. q si citat vt rñdeat die feriato ẽ nulla ipso iure. ff. de ferijs. l. i. et sic cũ liqueat q ẽ nulla nõ tñr cõparere. Secus si esset dubiũ an teneat citatio vel ne. qr dz ire ad allegandũ ꝓuilegiũ feric. 3. q. 2. si eps. et ibi glo. Si aũt citet ñ ad rñdendũ sed vt cõpareat. die feriato bene lz citatio. vt. ff. de adul. l. miles. §. sexaginta.

38 Utrũ cã agitata i die feriato teneat. R. q nõ ẽt si de consensu ptium pcesserit. itelligo d ferijs ob reuerẽtiã dei statutis. ppea ois ꝓcessus iudicial dz cessare de pcepto. vt i. c. i. de fe. nisi necessitas vel pietas aliud regrat vt nõ. i5. q. 4. in sũma. et in. d. c. conquestus.

39 Utrũ actus q ptinent ad voluntariã iurisdictõem. vt emancipare. ꝯctus inire. iusticiã facere. scribere. instrã ꝯficere et huiusmodi valeant in diebus pdictis. R. Pa. in. d. c. cõquestus q sic. vt vr expressũ in. l. actus. C. d ferijs lz peccent mortaliter faciẽtes: nisi excusentur pp aliqd de quatuor de quibus. s. dictum est. §. 9. Ros. §. 21.

40 Quibus ẽ insistendũ in pfatis festiuitatibus R. dicit tex. in. c. ieiunia de ꝯse. di. 3. Die aũt dñica nihil aliud agendũ ẽ nisi deo vacãdũ nulla opatio i die illa scã agat nisi tñ hymnis et psalmis et canticis spũalibus dies illa trãsigatur. hec ibi. Et lz talibus sit insistendum tñ non de precepto nisi. s.

41 Primũ. vt pteratur vel saltẽ atteratur d peccato mortali cõisso i quo iterũ ẽ. et hoc probat qr de pcepto tenemur vacare deo i aliq hora diei festi fm oẽs. sed hoc facere ñ põt q ẽ in mortali nisi de eo pteratur vel atterat ppterea. d leui. 23. Sabbatũ requietõis est affligetisq aias vras. et iterũ. Alia que ñ fuerit afflicta die hac peribit. Et q hoc sit de pcepto i eo q se esse in peccato mortali recognoscit hẽo pro idubitato p ea q dixi supra Contritio. §. 5. Sed de eo qui ñ aduertit nec recogitat ẽ magis dubiũ. sed credo potius eũ teneri saltem generaliter in aliqua hora

dolere τ esse male contentum de peccatis
oibus saltē in genere. aliter ñ video quō ex
cusēt a mortali ppea in missa pmittitur ↄfes
sio vt sit admonitio. Ad hoc faciunt q̄ dicā
infra. Obligatio. §. 8.

42 ¶ Secundū. vt audiat missam integrā de ↄ
se. di. 1. oēs fideles. τ. c. missas. Dicit. tñ Ri.
in quolz. 1. q. 19. ꝙ si ex vero ↄtemptu omit
tat vel interpretatiuo ē mortale. Et vocat cō
tēptū īterpretatiuū qñ sine aliqua ltia cā ad
nō audiēdū missā in festis assuefacit. Voco
ego ltiām cām corporalē infirmitatē. habent
pueros tenellos l' infirmos ↄsuetudinē prie
que hz vt mortuo aliquo nō egrediant p' tps
similiter ne puelle nubiles ducant ad missā
dūmō ñ ducantur ad coreas τ spectacula al'
nō excusant. Castellani. τ similes vel timor
inimicoꝝ vel aliqd aliud qō sm rectū iudi
ciū ltia excusatio debeat appellari. Si autē
omittit ex aliqua passione ai vel pigritia vl'
nō cā rōabili si. tñ ad hoc ñ ē assuetus est ve
niale peccatū. Si vō ex ltia cā erit nullū pec
catū. Et qō dico de tota dic de pte nōbili. se
cus de modica. puta introitu: τ huiusmo
di. qr tex. vult vt totā vsq3 ad benedictiōem i
clusiue audiat i. d. c. missas. Jtē dicit Archi.
in d. c. oēs fideles sm Aug. ꝙ illud pceptū
nō remouet qn cā necessitatis vel honestat
seu ex cā minus iusta ñ possit añ finez misse
qs discedere sine hac pena. Nō lita nisi du
cat in ↄsuetudinē. Jdē dic si non audit sacer
dotē eā dicentē ꝙ excusant qñ comode au
dire ñ pñt: dūmō existant ibi pñt aliter. Jdē
dic ꝙ excusant seculares q nesciunt discer
nere inter missā de offō vel votiuā si audiūt
votiuā in die festo. sz ñ sacerdotes publice
eas dicētes. τ ēt seculares q hoc sciūt discer
nere nisi audiant illā de offō. de quo hēs. j.
Missa. §. 33. Si āt audit i prochia l' alibi an
sufficiat. vide. j. Missa. §. 59.

43 ¶ Tertiū ē vt i orōe psistat. Nā cū orō sit de
pcepto. vt. j. Orō. vbi ꝙ dies festus sit tēpus
determinatū. τ hoc ē indubitatū ꝙ hō tñr
in aliqua hora orare. vñ si stat ad missā illō
sufficit nisi volūtarie aliis intēdat. qr tūc nō
sufficeret cū sit vacandū deo in aliqua hora
saltem de necessitate sm omnes.

44 ¶ Quartum est vt audiat predicationem si
est qui predicet. Quod verum intelligo de
illis qui nesciunt necessaria ad salutem τ se
cundum eā distinctionē quam supra posui
de missa. §. 42. alios autem non credo tene
ri nisi ratione scandali. Et. c. sacerdote de
consecra. distin. prima intelligo de eo qui
egreditur ex contemptu vel cum scandalo
aliorum ꝙ tunc peccat mortaliter. τ venit
excomunicandus. vt ibi dicitur. alias non.

¶ Sed. quero quod magis est preeligen 45
dum in festo. An auditio misse. an predica
tionis cuz vtrumq3 non potest audiri. R̸. ꝙ
auditio predicationis. quia ratio legis in
hoc magis militat. vt patet intuenti iura. de
consecratione distin. 1. in. c. omnes fideles.
τ. c. sacerdote. τ. c. episcopus nullum: que
magis ratione audiendi scripturas sanctas
τ verbum dei precipiunt missam audiri q̄3
alia ratione. facit ad hoc. 1. q. 1. c. interrogo
vos.

¶ Utrum audiens missā dicendo suas ora 46
tiones satisfaciat. R̸. ꝙ non licet non credaz
ꝙ peccet mortaliter: quando ex deuotio
ne facit. sed melius esset omittere nisi quan
do sacerdos dicit secretas. Aduerte tamen
ꝙ non excusarem a mortali illum qui dice
ret aliqua ad que tenetur. puta officium
quando dicitur missa τ est de precepto. vt
audiatur. argu. c. ex literis de proba. cum
ibi nota. in ver. vices duoruz. secus si mis
sa esset de consilio audienda.

¶ Quintum ad quod tenētur omnes secun 47
dum aliquos in diebus festiuis est oblatio
quam quilibet tenetur facere in predictis
festis. De quo dic vt infra. Oblatio. §. pri
mo.

¶ Sunt τ alie ferie que canonice dicuntur 48
scilicet. 2. 4. τ. 6. de quibus in. c. de illis. 11. q.
3. in quibus carnes non debemus comede
re. sed hodie consilium est secundum Ho
stien. τ Innocen. nisi. 6. feria. vt in. ca. ieiu
nia. de. consecra. distinctione tertia. τ addi
tur dies sabbati de quo in. capi. sabbato. de
consecra. distin. 5. τ distin. 5. in. c. quia dies.
dicitur in sabbato debet a carnibus abstine
re qui particeps religionis christiane desi
derat esse nisi festum scilz natiuitatis: vel in
firmitas impediat. hec ibi. Sed hoc est pre
ceptum vbi consuetudo est. vt in. c. consili
um de obseruā. ie. Ubi autem consuetudo
non est ꝙ non comedantur carnes in sabba
to. consiliuz est secundum glo. in. d. c. quia
dies. de conse. di. 5.

¶ Sed si natiuitas domini veniat in. 6. fe 49
ria vel sabbato nunquid carnibus vti pos
sumus. R̸. ꝙ sic nisi quis se voto vel regula
ri obseruantia astrinxerit ad non come
dendum. vt in capitulo finali de obseruan.
ieiu.

F Eudum ē bn̄ficiū qd̄ ex beniuolētia ꝓceditur alicui ita ꝙ ꝓprietas rei imobil' bn̄ficiarie penes dantē remaneat. Usufructus āt illius rei ita ad recipientē trāseat vt ad eū hēdesqꝫ suos masculos ꝛ femias si de hoc noiatim ē dcm̄ i ppetuū ptineat ad h̄ vt ille siue sui hēdes fidelr̄ dn̄o fuiāt: siue illd̄ ser uitiū sit noiatim expressum q̄le debeat esse siue nō. tex. ē i. c. i. §. fi. sub ꝵica. in qui. cau. feu. amit. in li. de cōsue. feu. Un̄ nō. ꝙ si feudū datur vt ex eo ꝑstet fuitium reale nō est ꝓprie feudum sed ꝯctus innominatus fm̄ Cy. i aut. ingressi. C. de sa. san. ec. ꝛ exēplificat Bal. i ꝑfato li. i ꝵica de pace ꝯstan. in ṽ. libelloꝝ. vbi dicit ꝙ i qbusdā ptibus lōbardie pro feudis ecclie soluitur par caponū. l' spatula porci ꝛ huiusmodi. fm̄ eū eq̄pat ēphiteosi. Silr̄ si eēt ēptū n̄ hēt nāz feudi fm̄ Bal. vbi s̄. de feu. dato. c. i. ꝛ in. l. q se. C. vn̄ li. Sꝫ qn̄ ponitur onus ꝑsonale vt ire ad plamētū Regis l' exercitum l' caualcatā ꝛ huiusmōi tūc ꝓprie ē feudū ꝛ rlāt lege feudorum.

i ¶ Quomplex ē feudū. ℞. Bal. i ꝓlogo ꝑfati li. sup prin. ꝙ multiplex. Aliud regale. Aliud nō regale. Jtē aliud simplex. aliud ꝯdicionatū. i. nō sub ꝯdiōe datū sed sub q̄lificatione. vt cū cōcedit feudū hitationis. Jtē aliud ātiquū seu primū. s. qd̄ fuit illius q fuit cōis parens agnatōis. Aliud nouū. Jtēꝫ aliud pt̄nū cuius nā aspicit tm̄ masculos dſcēdētes vsqꝫ ad. 4. gradum ꝛ nō plus sed si addit ꝛ ātiquū extēdit vltra. vt nō. Bal. de suc. feu. §. hoc q̄ꝫ i fi. Aliud maternum cuꝰ nā aspicit primo masculos: deinde femias. Jtē aliud hn̄s ꝓpriā nām feudi. Aliud i ꝓpriam. Jtē aliud reale qd̄ trāsit ad hēdē. Aliud ꝑsonale qd̄ solū ad vitā alicuius ꝯceditur. Jtē aliud ligiū vbi iurat fidelitas ꝯ oēꝫ hoiem. Aliud nō ligiū in quo prior dn̄s excipitur. Jtē aliud franchum. s. a fuitijs ꝛ opibus exibēdis. Aliud nō franchū. Jtē aliud ānale ꝛ ē feudū guardie ꝛ castaldi ꝛ ꝓ mercede alicuius rei Castaldus ē is cui res dn̄i gubernanda mādatur. vt in. l. iubemꝰ. C. de sa. san. ec. Aliud nō ānale. Jtē aliud nobile qd̄ nobilitat possessorē. Aliud burgēse. s. qd̄ n̄ nobilitat. Jtē aliud ecclāsticū. ꝛ h̄ triplex Primū qd̄ datur ecclie. Scd̄m qd̄ recipit ab eadē. Tertiū qd̄ dat l' recipit a clico. Aliud sacrale. Et qn̄ qs iuestitur de ducatu dr̄ dux. de coitatu comes. de marchiōatu marchio. Qui āt ē a pricipe iuestitus vl' a ptāte de aliq̄ plebe dr̄ capitaneus. Qui āt a capitaneis ātiquo iure dr̄ valuasor. Qui āt ab aiaioribꝰ valuasoribus sūt iuestiti dn̄r valuasini. s. minores valuasores. hoc dicit Bal. in c. qs dicat dux. marchio. i pri. in li. de consue. feu.

¶ Quis pōt feudū dare. ℞. Bal. de hijs q feu. da pos. §. abbatissa. ꝙ qlꝫ tā masculꝰ qꝫ feia: tā nobil' qꝫ rusticus: dūmō hēat ltiam suoꝝ bonoꝝ admistratiōnē. vt in. c. i. §. noui p quos fi. inue. Mo. tꝫ ꝙ ēt pōt mior. 14. annoꝝ si feudū sit vetus. si vō sit nouū os ꝙ sit pubes ꝛ iurauerit non contrauenire. 2

¶ Utꝝ platus possit rē ecclie i feudare sine alia solēnitate l' lnia. ℞. ꝙ sic ātiquū: qꝫuis sit reuersū ad eccliam ēt nō obstante iuramēto qd̄ faciunt plati de nō alienādo: cū modificatōe tm̄ ō q̄. s̄. Emphiteosis. §. 21. De nouo āt nō pōt. vt i. c. fi. de feu. 3

¶ Quis pōt iuestiri. ℞. fm̄ Mo. ꝙ qlꝫ ēt seruus: dūmō sciēte dn̄o faciat. Et taꝫ p se qꝫ p procuratorem pōt quilꝫ inuestiri. 4

¶ Quot mōis acqrit feudum. ℞. Mo. ꝙ q̄tuor mōis. Primo p iuestiturā dādo sibi possessionem corporalē. Scd̄o p aliqd̄ equalēs iuestiture. sic cū dn̄s dicit. vade i possessionem tal' fundi ꝛ tene pro feudo. Tertio per ꝑscriptionē. vt si. 30. ānis tenuit feudum ꝛ dn̄o seruiuit: lꝫ iuestitus nō fuerit. Quarto p successiōem. 5

¶ Quis succedit i feudo. ℞. Bal. de hijs q feu. da. pos. §. ꝛ qr. ꝙ hic reptitur tale caplꝫ Fideli absqꝫ libis ex se descēdētibus ꝛ i feudū succedētibus si qdē feudū fuit cōis pent̄ ff̄es defuncti cū filijs ꝑmortuoꝝ ff̄um i stirpem succedāt. hijs vō nō extātibꝰ ad agnatos ꝓximiores id volumus ptinere ꝛ si qui dē i pari gradu sūt pariter admittunt. si vō ex vno ē vnus. ꝛ ex alio pl'es nō in stirpem sed in capita succedere debēt ordinamꝰ. hec ibi. 6

¶ Utrū feia succedat. ℞. Bal. in. d. §. ꝛ qr. dicit glo. hic. ꝙ n̄ nisi i tribus cāibus. Primo qn̄ noiata ē iuestitura. Scd̄o qn̄ feudūꝫ redemit a dn̄o. Tertio qn̄ dn̄s ei dedit ꝓpt fuitiū pr̄is. in qbus cāibus ab aliquo ex pētibus nō ē igetanda. vt in. c. si quis sine filio mas. quē ad. feu. ad fi. p. Adde q̄rtū si feudū sit datū ad nullū fuitiū. qr nō extātibus masculis succedet feia fm̄ Bal. i. d. §. ꝛ qr. Qui tū qn̄ feudū erat q̄situ iure ēptiōis fꝫ Odo fre. i sū. sua potius ex nā ꝯctus qꝫ feudi. 7

¶ Utrū ꝯcesso feudo ticio ꝓ se ꝛ descēdētibus filijs masculis ꝛ feis filiabus filia simt cū masculo sup̄stite admittat. ℞. Bal. i ꝵica ep̄m l' ab. aut abba. feu. da. nō pos. §. cū eniā ꝙ nō. sed masculus solū. qr nā feudi ē vt ꝑse 8

Dux: Marchio: Comes: Capitaneꝰ: valuasor: valuasinj.

catur masculus. Et si postea filius decedit si ne filio nõ admitteret scia soror pmortui fratris q: sel' exclusa fuit p masculũ. ⁊ ideo reuertitur a dominũ. Qđ verum est in feudo simplici ⁊ recto. Secus in feudo concesso ad certum seruitium qđ femina posset explicare p se l' p aliũ. q: tunc admittetur cum masculo simul. ff. de vsuf. accre. l. si qs ticio. ⁊. l. si mulieri. fm Ja. de bel. qui dicit q fuit in facto in regno apulie. Ex quo infert Bal. q statutum excludens feminas extante masculo semel exclusam non amplius succedere nisi vt fratri habet succedere: non vt patri mortuo sine masculo.

9 ¶ Utrũ clericus succedat in feudo. R. vt colligo ex diuersitate opi. pro cõcordia q aut feudũ erat sibi aptũ. ⁊ tũc si pmoueat ad sacros ordines sic renũtiare vr. q: transit ad statũ ĩpatibilẽ. facit. c. de multa. de pben. ⁊ cle. gr̃a. de rescrip. Nec poterit isto casu frui p substitutũ: nisi eẽt feudũ ex quo pstaretur solũ fruitũ reale. qđ nõ ẽ pprie feudũ l' feudũ ex quo pstaret fruitũ qđ non repugnat ei⁹ ordini. q: tũc succedet. eo q p clericatũ nõ pdũtur iura successiõis. 12. q. 3. c. 1. cũ sy. Si vero pmouetur solũ ad miores. ordines succedet. q: põt frui p substitutum. vt vlt. glo. in. c. 1. de bñ. fe. Aut feudũ nõ erat sibi aptũ. puta. q: erãt tres fr̃es ⁊ priogenit⁹ possidebat feudum. ⁊ ipe erat vltimus qui effectus ẽ cardinalis. Postea mortui sunt alij fr̃es sine hẽde. ⁊ tũc succedit. q: nõ põt dici q hũerit aium renũtiandi. nec ẽt facultatẽ. ⁊ tũc de equitate iuris admittet q possit frui p substitutũ lʒ secus de iuris rigore nisi tale eẽt seruitiũ qđ de sui nã posset per quẽlʒ explicari. q: tunc ẽt de iuris rigoꝛ succedit. ar. l. continuus. §. si ab eo. ff. de ver. ob li. Et hec ẽ determinatio Bal. in. l. qsquis. C. de epi. ⁊ cle.

10 ¶ Quid si efficit rl'iosus quis succedet. R. Odofre. ⁊ Oldo. i aũt. igressi. C. de sa. san. ec. q transit ad monasteriũ eo mõ quo erat penes ingressum. l. siquis. C. de epi. ⁊ cle. Inno. in. c. in pñtia. de proba. limitat verũ si seruitiũ ad qđ tenetur põt prestari ab ecclia. al' ad dñm reuertetur. C. đ ca. tol. l. vnica. §. ne aũt. Albri. i. đ. aũt. tenet q fm ius ꝯsuetudis feudoꝝ reuertitur ad dñum indistincte. vt ẽ casus. si de feu. ꝯtro. fue. c. qui clicus. ⁊ de va. mi. q̃ be. ar. de. c. 1.

11 ¶ Sed quid si pater obtiuit pro se ⁊ suis heredibus ⁊ successoribus quibuscunqʒ transibit ne ad extraneum vel legatarium vl' clericum. R. Bal. in. l. i. ff. de re. di. ⁊ sequitur Ludo. de roma. in. l. id ipsus. §. i. ff. đ vsuc. q sic. sed ipe Bal. in. c. i. §. donare ti. qualiter olim feu. po. ali. corrigit se ⁊ dicit q dictio qbuscunqʒ intelligitur de succedẽtibus ab intestato. ar. l. si quando. C. de inoffi. te. Unde dic q non veniet extraneus. Ratio quia res non debet rl'ari fm naturam contractus. sed ꝯtractus ipe secundum naturã rei deducte in eo. vt. l. stipulatio ista. §. si qs ff. de ver. ob. vbi licet stipulatio sit trãsmissibilis in heredem de sui natura. vt in. l. veteris. C. de contrahẽ. sti. tamen non transmittitur quando res in ea deducta non ẽ transmissibilis. vt est videre in feudo nec legatarius ẽt veniet nec clericus. Et sic dictio quibuscunqʒ restringit per nõ. in. l. i. C. de sac. san. ec. ⁊ per Ja. de are. in. l. i. §. Item nunciatio. ff. de no. ope. nun. Limita tamen de clerico. secundum q dixi. s̃. in. q. 9.

¶ Sed nunquid succedet frater vel filius fratris quando quis fuit de nono beneficio inuestitus si decedit sine liberis. R. q non. sed ad dominum reuertetur. vt in ti. de nã. suc. feu. Et qđ dicitum ẽ. s̃. q deficientibus filijs veniunt agnati intelligitur de feudo acquisito ab antiquo. i. ab eo qui fuit cõis parens totius cognationis. 12

¶ Utrum vasallus possit vni ex filijs prelegare totum ius feudi. R. Bal. in ti. de pbi. feu. alie. q non vllo modo nisi de voluntate ⁊ consensu filiorum. quia lex feudoꝝ dictat q ad omnes equaliter perueniat. vt in ti. qui feu. d. a. pos. §. sed cum hoc. Limita nisi sit ducatus vel marchionatus: ⁊ huiusmodi qui debẽtur pmogenito solum. Ja. tñ lotharius tʒ q illud. c. i. de suc. feu. vbi dicitur q vltima voluntas vasali nihil valet i feudis limitatur ad eam dispositionẽ que ẽ vltima voluntas. secus in stipulatione. quia in coherentibus psone pater põt stipulari vni coheredum. vt. ff. de pac. l. auus. Et sic posset assignare in totum. ar. l. filio. §. fi. ff. đ ri. nup. cum multis alijs. 13

¶ Utrum feudum possit dari in dotem. R. glo. in. c. fi. de feu. q sic ad tempus vite feudatarij ⁊ non plus. 14

¶ Utrum vasalus valeat grauare filium heredem vt de vino qđ educitur de vinea feudali det oĩ anno p aia sua. R. Bal. in ti. de suc. feu. c. i. q sic. q: testatur de fructibus nõ de feudo qui fructus sunt res proprie heredis. vñ nõ dicitur alienatio feudi qñ alienãtur fructus separati. ff. de dona. l. in edibus §. ex rebus. 15

¶ Ad qd obligat vasalus dño. R. q ad. 6. q̃ 16

nō.de vsi.feu.in.c.i.de for.fi.τ 22.q.5.de for ma.τ de iureiurando. ego. Primū ne sit ei i aliqḋ dānū corpis sui τ ꝙ ipediat ꝑpos se. Scdm ne dānū i ꝓralibus faciat l' vtulita tē ipediat. Tertiū ne reddat ei difficile l' ipos sibile qḋ facere eū velle vidꝫ. Quartū ne re uelet eius secreta p q̄ l' minus tutus. l' noceri ei possit. Quītū ne sit ꝯ eius iustitiā l' hone statē.s.maculādo vx l' filiā eius l' famā dcō fcō l' cōsensu. Sextū vt fidelr ei ꝓbeat ꝯsiliū auxiliū τ fauorē. Adde septimū ꝙ tñr iura re fidelitatem nisi ex pacto sit remissū. For mā āt iuramēti ponit Ho.sic. Ego. A. iuro sup scā dei euāgelia ꝙ ab hac hora.i antea vsqꝫ ad vltimū diē vite mee ero fidel' tibi. C. dño meo ꝯ quēcūqꝫ: excepto ipatore l' rege Intellige i cā iusta. τ ēt dꝫ excipe si hēt aliū dñm āntiquiorē. Adde octauū ꝙ tñr fm ꝙ ꝯ uetū ē l' nā feudi τ regiōis ipius seu ꝯsuetu do requirit.

17 ¶ Sꝫ.qd si dñs moriēf relīqt plēs filios vtꝝ iurabit oībus. R. ꝙ sic.si oēs eq̄lr succedūt Ho.tñ tꝫ ꝙ nō: sed solū vni.filii iurabūt oēs filij seu heredes vasali si feudū indiuisum hñt. Si vō ad vnū puenit.ille solus iurabit.

18 ¶ Utrū vasalus possit p aliū iurare. R. Bal. i.c.nuꝰ.epꝫ.ab.l'abba.feu.da.ñ pos.ꝙ si ꝑ uitiū dꝫ fieri ꝑncipl' ñ ꝑt fieri p substitutū nisi ꝺ volūtate pricipis. vt. C. de murile.l si qs ex corpe. Et nō si icurrit tal' ifirmitas ꝙ ꝑuitiū exhibē nō pōt ꝑdet feudū nisi essꝫ a cāu fortuito sine clpa ꝑcedēte.vt puta.qꝛ a latro nibus cecatus.qꝛ tūc nō ꝑdet ne det afflictō afflicto ar. C. de fur.autē.naui. τ. C. de epi. au.l.tam dementis.

19 ¶ Dño aitit feudū. R. ꝙ.12.mōis. Primꝰ si vasalus est: eit clicꝰ l' rsiosus. De quo dic vt s.i.q.9.τ facit.23.q.8.§.i.qꝛ arma nō por tat. Scdus si hēs vasali steterit p ānū τ diē ꝙ nō petierit a dño iuestiturā feudi. Intel lige hic τ i sequēti si ē maior.14.ānis l' puel la.12.vt nō.i.c.veritatis.de iureiurādo per Pa. Tertius si vasalus mortuo dño ab eiꝰ hēdibus ifra tps ꝑdcm̄ iuestiturā nō petie rit de qbus duobꝰ hēt i qui.cau.feu.ait.c.1. Sꝫ ꝑdcā lita qñ iurauit ꝑsone solū.vt cū di cit. Iuro tibi. Secꝰ si iurasset sibi τ successo ribus l' sub noīe dignitatis.qꝛ nō tñr āplius iurare successoribꝰ nisi magna lōgigtate pi ret mēoria.vt nō. Pa.i.d.c.ritatis. Itē nisi eēt miles qꝛ hꝫ ānū τ mēsem. Itē nisi iusta cā eū ipedierit vt hētur de ꝓhi.feu.ali.p lo tharū.c.qsi iter dñm. Quartus cū vasalus tribus vicibꝰ regsitus corā paribus τ huius modi fidelitatē iurare noluerit: Quis dñs

T. s. iudicibꝰ pares ēi curie ꝑt iudi ces inter dñ̄. et vasallum.

sit paratus facere iuestiturā. Quintus si vasa lus interficit ꝑpriū germanū suū l' filiū ger mani sui vel aliud cōmiserit quo paricida nūcupari posset vt totaꝫ hereditatem habe ret. Sextꝰ si vasalus dimitat dñm in ꝑrelio non mortuum vel ad mortem vulneratum Septimus propter multas cās ingratitudi nis que enumerantur qui mo.feu.ait.c.1.τ 2.τ de feu.si.cul.non amit.c.1.τ.2. puta con cubuit cum vxore.filia l' sorore τ huiusmōi Octauꝰ si sciens negauit feudū vel ptē aut ꝯ dictionem eius. Secus si ignoranter. Nonꝰ si infeudauerit feudum alia lege q̄ꝫ ea quam habet ipe vel in talem vasalum qui feudum seruare non pōt. Decimus si dñm accusaue rit aut testimonium ꝯ eum tulerit in causa criminali. Et quidam dicunt etiam in causa ciuili. Undecimus si vocatus a dño ꝙ secū vadat in expeditione publica.puta vocatus ab imperatore vt secum vadat pro corona suscipienda τ huiusmodi non venerit nec alium acceptum dño miserit: vel stipendia militie non dederit. Duodecimus si feudū alienauerit. Isti casus hñt i sū. Ho.ti.eodē.

¶ Sed queritur an alienans feudum sine ꝯ sensu domini ipo facto cadat. R. Pa.in.c. vltimo de feu.ꝙ sic.τ potest sine alia senten tia expelli τ alteri conferri: etiam si alienan do dixerat. Saluo iure dominij secundū Bal.que sit causa bene.amit.c.i.quia factū sequens est contrarium.ar.c.cum te.de iu reiurando.τ qḋ nō ibi. Secus si dixisset. Et aliter vel alio modo non intendo. quia operantur vt domino contradicente non vi deatur facta alienatio. Et hoc verum nisi ali qua captio domino posset interuenire.puta daret castellum tali quem dominus expel lere postea non posset. 20

¶ Quid si non alienat nisi partem. R. Jo. an.quem sequitur Pa. vbi supra ꝙ solum perdit illam partem quam alienauit. etiam si esset maior pars.de prohi.feu.alie. impe rialem.§.1. 21

¶ An possit alienare pro anima. R. ꝙ non. neqꝫ legare: neqꝫ disponere pro anima. vt i.c.1.qualiter feu.ali.licet: nec etiam de iure canonico secundum Ho.in sum.de immu. eccle. 22

¶ Quid si alienat suas comoditates ad tem pus longissimum. R. Bal.in ti.de pace con stan.in.ver.in.§.carta ꝙ non cadit: dummo do actum sit ꝙ dominium vtile non transe at.allegat glo.singularem in.l.codicillus. §.instituto.ff.de le.2. Idem dicit in emphi teota. Idem tenet Bar.in dicto.§.instituto 23

Insti. q. mo. fi. tu. §. ite finit q2 habeat pradus feudo. nō tn̄ nocet successori. q2 eo motuo reuetet ad suū succ essore. at se. 2 glo. i c. p. 9 fi. iti. de capitulis corradi:

vbi dicit ꝙ vendens fructus domus ad cen
tum. annos non videtur alienare. Sed non
placet. Sed si vult alienare faciat sic. Uen
do vel concedo fructus vel ipsaȝ perceptio
nem fructuum. cum hoc si domino placue
rit. vel domin⁹ nō reuocauerit. Et sic saluo ⁊
saluato honore ⁊ iurisdictiōe ⁊ ꝯsensu dn̄i. ⁊
si de iure possuȝ nec aliter: nec alio modo. Si
autem domino non placuerit: vel non con
senserit vl' reuocauerit vel de iure non pos
sum. res sit inempta vel venditio vel alie-
natio sit irrita ⁊ ipso iure nulla. ⁊ sic erit
tutissima cautella nisi sit captio domini. vt
dixi.

24 Utrum possit pignori dare. ℞. Pa. vbi
supra ꝙ non. quia que prohibentur aliena
ri generaliter a lege vel per testatorem vel
per pactum contrahentium prohibentur
pignori dari. l. fi. C. de re. ali. non alie. Sec⁹
si a iudice. l. in quorum. ff. de pigno. Ratio
quia per constitutionem pignōis ꝺ facili ꝑ
uenitur ad distractionem rei. Et propterea
vno prohibito prohibetur omne per qꝺ ꝑ
uenitur ad illud. l. oratio. ff. de spon. cum cō
cor. ibi in glo. positis.

25 Ad quem reuertetur feudum vasalo pri
uato. ℞. Bal. qui. mo. feu. amit. §. aut si li-
uato. ꝙ si priuatur ex dolo cōmisso in
bellario. ꝙ si priuatur ex dolo cōmisso in
persona domini. ad dominum reuertitur.
vt que sit prima. causa ami. bene. c. i. §. deni
ꝙ. Quando vero delinquitur extra perso
nam. tunc veniunt agnati ⁊ non dominus.
Quando vero ex causa alienationis. tunc
sunt opi. sed Bal. ibidem dicit ꝙ si fecit in
fraudem agnatorum. tunc ipsi agnati veniūt
non dominus. Si vero non in fraudem fe
cit. tunc reuertitur ad dominum: tamē filij
vel agnati imo etiam filia masculis non exi
stentibus debet redimere a domino ⁊ cogi
tur dominus eos inuestire. vt de hijs qui
feu. da. pos. §. cum vero. Quod intellige si
feudum non erat nouum secundum Ja. de
beluisio. Bar. tamen vt recitat Pa. vbi. s.
in. l. eum. ff. de inter. ⁊ releg. ⁊ in. l. vt iure
iurandi. §. si liberi. ff. de ope. li. dicit ꝙ si pa
ter cōmisit delictum propter qꝺ directe ve
nit priuandus feudo. puta quia alienauit ⁊
huiusmodi vl' cōmisit aliquid contra teno
rem iuramenti. tunc nocet filio etiam si pro
cessisset ab anteriori generatione. ar. in. l. i.
ff. si quis ali. te. pro. ⁊ in. l. cum ratio. §. fi. ff.
de bo. proscrip. vbi patet ꝙ si quis prohi-
buerit aliquem testari: vel interfecit consan
guineum cui debebat succedere ab intesta-
to fiscus occupat hereditatem: nec veniunt
aliqui consanguinei qui sunt prohibenti ꝓ
occidenti gradus inferioris. vt ibi patet cuȝ
nō. Si vero delictuȝ non est propter quod
directe sit priuandus: sed per quandam cō
sequentiam. puta quia damnatur propter
aliquod maleficium. ita ꝙ eius bona veni-
unt publicanda. tunc ꝓcedat distinctio Dy.
in regula non debet li. 6. qui distinguit ⁊ te
net ꝙ si feuduȝ a patris persona habuit ori
ginem noceat filio. Secus si est a genere vl
teriori. quia tunc non nocet. Cum qua di-
stinctione transit Jo. an. ⁊ d. Anto. in. d. c.
fi. de feu. Distinctio tamen Bal. mihi vide
tur equior. q. ad laicos: Sed i stato ecc. tene cū Ang. de are.

26 Utrum vno legatario deficiēte accrescat feu
dum alteri. ℞. Pa. vbi. s. ꝙ nō nisi fuisset ex
pressum. vide Bar. in. l. si mihi. ff. de ver.
obliga. feudatario.

27 Utrum masculus vasali mei sit meus va
salus. ℞. ꝙ non. sicut nec libertus liberti
mei est meus libertus. ff. pro socio. l. nam
socij.

28 Utruȝ filius repudiata hereditate patris
possit feudum tenere. ℞. secundum Ho. ꝙ
non. Sed aut totum debet retinere: aut totū
repudiare: nisi dominus de nouo beneficio
inuestiat agnatis ꝯsentientibus. Agnati vero
bene possunt feuduȝ retinere repudiata he
reditate. vt in consti. Fe. an agna. vel fi. ꝺ fū.
re. he. pos. feu. re. c. si ꝯtingeret.

29 Utrum vasalus inuito domino possit refutare
feudū. ℞. Jo. de Imo. in. c. i. de feu. ꝙ non
allegat glo. singularem in. c. fi. de capi. qui
cu. vē. ⁊ Pa. in. d. c. i. Idem tȝ glo. in. c. que
in ecclesiarum. de consti. Bar. vero in. l. is cū
quo. ff. de aqua plu. ar. ⁊ Dy. consil. 44. ⁊
Ja. de belui. in. d. c. fi. sic cōcludunt ꝙ si est
datum ad certum seruitium non potest. Si
vero ad seruicium incertum. tunc potest an
teq̄ȝ illud seruitium sit indictum. quia nun
dum est purificata obligatio. facit in simili
glo. in. l. incola. ff. ad munici. nisi iurassȝ spe
cifice non posse refutare secunduȝ Bal. in
preludijs feu. Fallit si dominus esset in pre
lio. ⁊ tunc vellet refutare. quia domin⁹ tunc
non posset sibi prouidere de equali vasalo.
ar. l. si tibi inte. ff. so. ma. Nam cedere feudo
est quoddam diuortiū. ⁊ non valet nisi pos
sit consuli indēnitati domini. Ho. in. c. vno
de va. qui contra consti. lo. feu. alie. tenet ꝙ
pōt. Sed tu tene opi. Bar.

30 Utrum dominus teneatur viceȝ repende
re vasalo fideli. ℞. ꝙ sic. alias censebit̄ ma
lefidus. vt in li. feu. de for. fi. c. i. in fine. facit
22. questione. 5. de forma. 95. distinctione

esso. subiectus. τ dz priuari feudo p superio rē si gside se hz ɔ̄ vasalum suum.

31 ¶ Utrū ecclesia possit sine vsura recipere in pignus feudū τ facere fructus suos. R̷. fm c. i. de feu. φ sic: dūmō interim nō recipiat s̄uitiū a vasalo. Et illud hz locum ēt in feudo laicali fm cōiter doc. Et lz glo. ibi sit ɔ̄ria ñ curabis de ea. Dicit tñ Car. ibidē quem seq tur. d. Anto. τ cōiter alij φ si feuduz esset li berū non posset retinere fructus. qz pfatum c. i. intelligit qñ non est liberū. Sed iuditio meo nō hūit respectū ad seruitiuz. qz cōiter seruitiū nō tñ valet quantū fructus feudi ali ter. nō essz beneficiū feudū. Et ideo mihi vr saluo meliori iudicio φ tex. fundauerit se su per nām feudi: que est vt dñium rectū rema neat apud dñm τ vtile penes vasalū: sed cū obligatione saltē fidelitatis. lz nullū seruitiū sit debitū. Et iō dimissa obligatōe de consē su ipsius vasali ɔsolidat ipm dñiuz vtile cū directo. nō ex aliena re: sed ppria. τ sic nō dz attendere an sit liber vel ne. sed φ nullo mō retineat eū obligatū ad aliqd. Et sic de claret φ interi ē absolutus ab oībus ratione feudi debitis. Ros. vesa. p. §. 18.

32 ¶ Quid si dñs recipit interim seruitiū a va salo. R̷. φ si vasalus facit tanq̄ ex dbito: tūc fructus teneretur restituere: nisi ptestet. ar. i l. 2. C. de iu. doti. τ in. c. cū. M. de cōsti. Se cus esset si ex liberalitate sciens se nō teneri vasallus exhibet consueta seruitia.

33 ¶ Utrū idē sit in ēphiteosi τ locatōne. R̷. φ sic. vñ Spe. in ti. de feu. §. qñ ver. 40. φ feu dū τ ɔ̄ctus emphiteoticus τ liuelarius sunt eiusdē nature. Et dicit Bal. in pfata. g. carta in ti. de pa. constā. verū in feudis in qbus ñ debetur seruitiū. sed certa quantitas pecūie vini τ huiusmodi. alʼ nō. Sed quo ad hoc nō iudeo qn liceat recipere fructus liberan do a seruitio rōe iā dicta. lz Jo. an. τ ho. τ alij dixerint indigere declaratōe papali. sed nō placet. Et dico φ vbicunqz lex feudalʼ ñ est ɔ̄ iuris ciuilis aut naturalis rōnem hz lo cū in ēphiteosi. alʼ nō. vt tz Bar. in. l. si mihi τ ticio. ff. de ver. obli. τ Bal. in. c. i. de inue. de re. alie. fac. Aduerte ēt in ɔscia φ melio ratōes q̄ cōiter in ɔ̄ctu emphiteotico fiunt nō posset rōe mutui tenere. Ideo pfata oia limito tā in hoc dubio q̄z antepcedēti de feudo τ emphiteosi vbi melioratio non est facta φ tunc lz. Itē qñ est a cā libera. qz si ex bursasset quantitatē pecunie lʼ qd aliud dño pro ipso hñdo sic nō liceret qñ fructʼ dispro portiōaret a seruitio siue a fictu. Qd bñ nō. qz pauci aduertunt.

¶ Utrū idē sit in vsufructuario obligante p pprietario. R̷. fm Ho. in sum. φ sic si hz a cā libera a pprietario. alias nō vbi fructus dis proportionantur a seruitio. 34

Fictio
vide. s̄. Simulatio. Et quō fictio iuris va let τ quando vide. s̄. Consensus.

§. 4.

Fidei
cōissum τ mortis cau sa donatio legatorum appellatōe ɔtinent. ff. de le. 3. l. τ si fideicōmissum. sed fideicōmissum iō factū ē qz fideicōmissa oli petebant ex fide heredū sed hodie fere exequata sunt fideicomissa τ legata. hñt tñ aliquas dñias. de qbus vide i glo. d. l. τ si fideicōissum. τ qd ibi nō. τ est tex. in. l. i. ff. de lega. i.

Fideiussor
est q p alie nis debitis i tercedit. Et differt a mandatore. qz mandator interuenit a principio. fideiussor vo pōt accedere tā añ factū q̄z post: vt hētur in aūt. pñte. C. de fideius. pptrea tā i. ff. q̄z in. C. eo. ti. additur. τ mandatoribus.

¶ Fideiussio ñ tz qñ ē accessoria ei qd nō tz glo. in. c. gr. uis de cēsi. cum concor. ibi po sitis. 1

¶ Quis pōt fideiuber. R̷. φ qlibet q habet liberam administrationem suorum bono rum. 2

¶ Utrū mulier possit fideiubere p viro. R̷. φ nō. τ si fecit non tenet ipso iure. l. 2. i glo. ff. ad se. consul. vele. 3

¶ Utrum mulier possit fideiubere pro alte ro. R̷. φ non secundum φ nō. in. l. q̄uis. ff. ad veleya. Et secundum φ ibi distinguitur ponuntur. 6. casus in quibus mulier potest fideiubere. Primus quando fideiubet pro pretio dando vt quis manumittat seruum. Secundus quando pro dote alicuius mu lieris. Tertio quando renuntiauit benefi cio veleyano certiorata de eo. Quartus quando accepit pretium pro fideiubendo vel aliquid loco pretij. Quitus quando in fraudem fideiussit. vt deciperet. Sextus. quando pignus: vel fideiussorem pro alio dedit τ post biennium a. dicta cautione nu merandum iterum ad idem se obligauit vel pignus: vel fideiussorem dedit. Secus. si infra biennium consensit. quia non vale ret. 4

¶ Utrum clericus possit esse fideiussor. R̷. φ pro laico nullo modo potest. τ si facit est abiciendus. vt in. c. primo de fideius. Sed aliqui limitant in frequentia fideiussionis 5

pꝑ v̄bum inseruiens.i.d.c.positū.qđ notat
frequētiā.i.valde seruiēs sicut ⁊ ponitur in
l.gallus.§.ille cāus idifficil'.i.valde difficil'.
ff.de li.⁊ po.Sꝫ mihi vr̄ ꝙ nullo mō debe
at fideiussor esse ꝓ laicis.vt.11.q.1.c.te qdeꝫ
i tex.⁊ in glo.nisi i cāu necessitatis.i quo sic̄
obligat' subuenire idigēti.vt.16.q.1.vidētes
sic ⁊ fideiubere.Et hoc tꝫ glo.i.d.c. te qui
dem.⁊ glo.in.c.pe.eo.ti.Sed pro ecclesia
vel pro alio clerico bene pōt fideiubere. vt
in.c.2.eo.ti.⁊ in.d.glo.d.c.te quidem.

6 ¶ Sed nūquid obligat' si fideiusserit.℞.ꝙ
sic.vt in.c.puenit.⁊ i.c.ꝯstitutus.eo.ti.
Limitat tñ Ho.ꝙ solū tenet' đ pr̄imōio suo
vel de reditibus bn̄ficij quos facit suos.nō
aūt in ꝑiudiciū ecclie.Archi.in.c.statutum.
de rescrip.li.6.tꝫ ꝙ nec ēt de fructibus bn̄fi
cij.Sed cōis opi.ē in ꝯrīuꝫ.⁊ cū opi.Ho.
⁊ sic tene.

7 ¶ Utrꝫ religiosus possit fideiubere.℞.ꝙ nō
vt in.c.pe.eo.ti.nec ēt si esset abbas nisi hoc
fiat de maioris pꝛtis ꝯuentus capli ⁊ abbat'
lnia.vt ibidem.

8 ¶ Utrꝫ heres fideiussoris obliget' sicut fide-
iussor.℞.ꝙ sic.l.pōt accipi.ff.de fideius.

9 ¶ Utrꝫ fideiussor q ꝓmiserat aliquē pn̄tare
liberet' si talis ꝓ quo fideiussit post fideius
sionē ꝯmisit capitale crimen pꝑ qđ fuit con
dēnat' ad mortē vl' bānitus ⁊ fugit.℞.ꝙ sic
vt ē cāus i.l.sꝫ ⁊ si qs rei.ff.si quis cau.i pn̄.
⁊ nō.in.l.si decesserit.ff.q satisda.co. Et ibi
dr̄ ꝙ.d.Albꝛi.cū fideiussisset ꝓ quodā sco
lari Bonōie accāto de quodā maleficio đ
eo pn̄tādo sub pena mille librarum.post quā
fideiussioneꝫ accusatus fuit pf̄atus scolaris
ab alio:de alio maleficio q fugit.⁊ nō com
parens citatus:fuit bānitus ⁊ diffidatus fꝫ
ꝯsuetudinē Bononie ⁊ ꝯdēnatus ad mor
tē.post quā ꝯdēnationē obtinuit ꝙ non erat
obligatus sue fideiussiōi. Et hoc verum nisi fi
deiussor esset i dolo vel lata culpa respectu
maleficij postea ꝑpetrati.qꝛ in ꝯscia teneret'
ad restōnē dāni ꝓximi.al's non.

10 ¶ Utrꝫ fideiussor rei decapitandi cui dictus
reus fuerat assignatus ⁊ fugit sit ipe decapi
tandus.℞.Cy.in.l.ad ꝯmētariēseꝫ.C.đ cu
sto.re.⁊ Bar.i.l.si qs reū.ff.de cu.reorum.ꝙ
nō.sꝫ pecuniali' punief.Rō qꝛ nemo pōt se
obligar' ex ꝯctu ad penā capitalē.qꝛ nemo
ē dn̄s mēbrorum suorum.23.q.5.si nō lꝫ.⁊ in.l.li
ber hō.ff.ad.l.aq.Si tñ fuerit in dolo pu
nietur pena arbitraria.vt nō.in dictis lo-
cis.⁊ in glo.c.cum homo.23.questione.5.
Nec ob.d.l.ad ꝯmentariēseꝫ.qꝛ loqtur de
illo q hꝫ ex offō custodiā q punit' eadē pēa
q̄ erat puniendus icarceratus si ē in dolo siu
ge vel i negligentia.vt ibi nō.

¶ Utrꝫ possit qs iterponere fideiussorē i cā 11
criali.℞.Pa.in ℞ica de fideius. ꝙ si nō ve
nit iponēda corporalis pēa pōt.al' non.Et
sic itellige.c.si clericus.de sen.ex.li.6.facit
d.l.si quis seruū.iuncta.l.diuus pius.ff.de
custo.re.⁊ ē bonus tex.in.d.c.cuꝫ hō.⁊ ibi
ēt glo.Fallit in muliere.de quo dic vt in au
ten.vt nulli iudi.§.necessarium.

¶ Utrꝫ cū plēs isolidū sunt fideiussores đbe 12
at diuidi debitū inter eos.℞.Pa.in.c.pue
nit.eo.ti.ꝙ sic:si sunt oēs pn̄tes ⁊ soluēdo.
⁊ hoc postulēt an̄ litē ꝯtestatā.ff.de fideius.
l.si dubitet.§.1.Et istud ē bn̄ficiū diui adria
ni positūꝫ.C.de ꝯsti.pecu.l.diui adriani.⁊
hēs i effectu isti.eo.ti.§.si plēs.Et hoc verum
nisi huic beneficio renunciassent.

¶ Utrꝫ pn̄te debitore principali ⁊ indiscuso 13
possit ꝯueniri fideiussor.℞.ꝙ nō.vt i autē.
pn̄te.C.eo.ti.ēt fm̄ Pa.in.d.c.puenit.si cō
stituerit se principalem debitorē vt fit cōiter
hodie.Et hoc verum ē nisi renūciauerit huic
beneficio.vt.C.de duo.re.sti.autē.hoc ita.
⁊ nisi debitor notorie sit non soluendo.

¶ Utrꝫ creditor teneat' cedere actiōes suas 14
fideiussori.℞.ꝙ sic.Intellige quas hꝫ ꝯtra
eū ꝓ quo fideiussit.aliter pōt ei denegare so
lutionē debiti.vt.l.modestinus.ff.de solu.⁊
l.fideiussoribus.ff.eo.

¶ Utrꝫ debitor teneat' satisfacere fideiussori
de oi dāno.℞.ꝙ sic. Intellige qđ ei euenit
ex sua culpa propter fideiussioneꝫ.c.2.⁊.3. 15
eo.ti.⁊ de so.comp.e.c.si.qꝛ officiū suū nlli
dꝫ esse dānosum.ff.de fur.l.si seru' cōis.§.
qđ vero.ff.ad velle.l.2.§.1.ff.quemadmo.
te.aperi.l.sed si quis.ff.qui.ex cau.maio.l.
videlicet.4.q.3.§.vēturis.⁊ in glo.d.c.2.

¶ Utrūꝫ repetere possit vsuras quas soluit 16
fideiussor pro creditore.℞.Johā.an.in re-
gula dānum.li.6.in mercu.⁊ sequit' Pa.i
d.c.2.ꝙ aut simpliciter erat solum obliga-
tus ad debitū soluēdum.⁊ sic non repetet:
sed sibi imputet si soluit.quia non erat ob-
ligatus.facit.l.centum.ff.de eo qđ cer.lo.ni
si soluisset vsuras vt interesse.Et hoc veruꝫ
quando fideiussor obligasset se non solum
simpliciter:sed etiam in omnem casum ve-
nientem ex debito principali.quia teneret'
de augumento debiti.vt.d.l.centum.⁊.l.q̄
ro.§.1.ff.loca.⁊.l.mora.ff.de ver.obli.al's
simpliciter fideiubens non tenetur ad inter
esse:nec ad augumentum debiti.vt nō.glo.
in.d.c.3.⁊ sequūtur doc.⁊ ideo sibi impu-
tabit si soluet iure fori,licet iure poli deb-

tor teneatur si ipse erat obligatus ī vero ad
interesse: seu augmentum creditori. al'non.
Aut obligauit ad se fideiussor vsuras soluē
das. Et sic secundum legistas ⁊ canonistas
distinguitur. quia si soluit sponte: non repe
tet secundum glo. in dicto. c. 2. quia indebi
te erant. vt in. c. debitores. de iureiurando.
Si vero soluit coacte. sed non opposuit ex
ceptionem: non repetet. Si autem opposu
it. sed per iniquitatem iudicis fuit coactus
soluere. ⁊ sic non posset repetere nec debi
tor tenetur. per. l. exceptionem. ff. eo. ti. ff. de
euic. l. si per imprudentiam. Sed in contra
rium secundum theologos ⁊ in conscien-
tia tene firmiter ꝙ tam in isto casu quando
soluit coacte ꝗ̃ etiam quando sponte soluit
eo ꝙ sic promisit eas soluere ꝙ possit re-
petere ⁊ ꝙ debitor sibi teneatur. quia sic in
telligitur mandasse vt soluat debitum. vt. l.
si procurator. ff. de condi. inde. Et sic sibi i-
putet debitor qui cum fideiubere fecit pro
vsuris. nisi soluerit in fraudē vt faueret vsu
rario. quia sic non repetet. Aut non solum
fideiussit soluere vsuras. sed etiam iurauit.
⁊ sic repetet secundum omnes. quia lz pos
set petere absolutionem a iuramento: non
tamen tenetur secundum Goffre. quia licet
teneatur fideiussor excipe e. vt nō. in glo. d.
c. 2. per multa iura. nō tñ tenetur agere.

17 Utrum fideiussor remaneat obligatus ꝓ
rogato termino a creditore. R. secundum
Pa. in. c. constitutus. eo. ti. communiter tenet
ꝙ aut fideiussor erat obligatus ad tempus
solum. puta vsqz ad annum. ⁊ sic non tene
tur post annum prorogato termino. per. l.
item queritur. §. qui impleto. ff. loca. vbi pz
ꝙ si locaui tibi domum vsqz ad annum da
to fideiussore. si conducis postea tacite ad
aliud tempus. fideiussor non tenetur nisi d
nouo promittat. Aut obligatio erat pura li
cet solutio dilatata sit ad tempus. ⁊ sic licz
solutio sit prorogata non tamen liberatur
Ratio. quia nulla facta prorogatione termi
ni tenetur fideiussor etiam post terminum
sicut ⁊ reus principalis. ar. c. cum dilecti
de dolo. ⁊. l. celsus. ff. de arbi.

18 Utrum fideiussor ante tempus possit agē
ꝯ debitorem vt liberet eum. R. ꝙ sic in trib⁹
casibus. Primus si diu in debiti solutione
stetit. Secūdus si dissiparet bona sua debi
tor incepit. Tertius si condēnatus fuit sup
fideiussione. de quibus hēs in. c. fi. eo. ti. ⁊
vide qd ibi nō.

19 Utrum fideiussor pro alienatione rei do
talis vel donationis propter nuptias con
stante matrimonio teneatur de euictiōe. R.
Pa. in. c. cū contingat d iureiuran. Bar. in. l.
cum lex. ff. eo. ti. ⁊ Jo. an. post multas opi.
videntur concludere ꝙ si mulier vendit nō
tenetur nec ipse: nec ipsa mulier. d. l. cū lex
sed si vendit maritus vel alius tenentur ven
dens ⁊ fideiussor vel ad rem tradendam l
ad interesse. secundum qd nō. in. l. rem alie
nam. ff. de contrahen. emp. ar. l. ⁊ si is. C. d
pre. mi. Ratio. quia lex non resistit venditō
ni ⁊ actioni personali. sed alienationi. i. trās
lationi dominij. Unde vxor non obligatur
quia teneretur ad translationem dominij.
l. exempto in principio ff. de actio. emp. ⁊
ven. nec fideiussor quia haberet regressum
contra mulierem. Et hoc verum nisi mulier
iurasset. quia si iurasset teneretur tam ipsa
ꝗ̃ fideiussor. Et hec opinio placet omissis
alijs multis in. d. c. cum contingat. per Jo.
⁊. d. Anto. tactis.

Utrum fideiussor possit aliquid recipere 20
sine vsura a debitore. R. quidam tenent ꝙ
non quia esset vsura. Ratio quia videt ꝙ fi
deiussio sit quoddam mutuū interpretatiū
Sed ego credo ꝙ non sit vsura aliquid ac
cipere. Dūmodo fraus neqz dolus interue
niat. puta quia conuenit cum aliquo. ne cre
dat debitori nisi fideiubeat vt sic lucrari pos
sit. quia tunc non liceret. alias sic. qr hic nō
est mutuum verum: neqz etiam interpretatiū
Sed si ratione facti aliquid acciperet. bene
esset iniusticia ⁊ ꝯ caritatem quando nullū
periculum habet vel laborem in fideiuben
do. sed quando aliquid accipit ratione pe
riculi cui se exponit vel forte laborum ⁊ ce
terorum que faciliter incurrunt in talib⁹
fideiussionibus esset omnino licitum aliqd
accipere: moderate tamen. ⁊ sic ē contract⁹
innominatus: non mutui.

Fides dicitur dupliciter. s. pac-
tionis ⁊ consensus. vt ha
betur in. c. i. de spon. duo. Omnis pa
ctio quecunqz simplex dicitur fides. Unde
veniens contra promissionem dicitur veni
re contra fidem prestitam. Et sic capitur in
l. i. ff. de pac. ⁊. ff. de const. pecu. l. i. Unde
dicitur fides quasi fiet. ⁊ hec respectu pro
missionis de futuro. Alia est que est consen
sus de presenti. Et hec facit matrimonium.
vt nō. in. d. c. i. de hoc habes. ē. ꝯ. Juramen
tum. i. §. 6.

Utrum fides sit frangenti seruanda. vide 1
ꝯ. Juramentum. 5. §. 17.

Est ⁊ alia fides que dicitur substantia spe 2
randarum rerum argumentum non appa-

ꝑentium.ad hebꝛe.ii.c.Et de iſta intellige ꝗ̃ infra dicam in toto iſto capitulo.

3 ¶ In quo differt fides ab opinione.℟.vt infra Opinio.

4 ¶ Que pertinent ad fidē.℟.Tho.ſa ſe.q.ii.ar.2.ꝙ directe ⁊ pꝛīcipaliter articuli fidei Indirrecte vō ⁊ ſario ea ex qbus ſi nō crederentur ſequeret alicui⁹ articuli coꝛruptio. Et circa vtraqꝫ pōt eē hereſis eo modo quo ⁊ fides.

5 ¶ Quot ſunt articuli fidei.℟.cōiter dr̄ ꝙ ſūt 12.qꝛ qlibet apoſtoloꝝ q fuerūt .12.ſuum poſuit.⁊ oēs inſil' oēs articulos approbauerūt.Sed verius dicendū ē ꝙ ſunt.14.ſeptē ꝑtinētes ad diuinitatē.⁊.7.ad humanitatē xp̄i qui oēs ponūtur in ſymbolo minoꝛi q ſūt infraſcripti. Primus quē poſuit Petr⁹ eſt.Credo in deū pr̄em oīpotentem creatorē celi ⁊ terre.In quo tria ↄtinentur. Primū vnitas deitatis.ibi credo in deū:ñ deos Secundū diſtinctio pſone patris ibi pr̄em oīpotentē.Et vt dicit Ri.in.3.ſen.hic oīpotentia includit oēm ſciam.ſūmam bonitatē ꝓuidentiā reſpectu oīum ⁊ oēm ꝑfectiōem Tertiū creatio oīum ibi creatorē celi.⁊ terr̄.i. viſibiliū ꝑ terrā.⁊ inuiſibiliū ꝑ celū ſignificans.Secundus articulus quē poſuit beatus.Andreas ē.Et in ieſū chꝛiſtū filiū eius vnicū dn̄m noſtrū.eius dicit.i.patris.⁊ vnicū.qꝛ ſolus vnus ē filius.⁊ dn̄m nr̄um.ſ.iure.creationis gubernationis ⁊ redēptionis Tertius articulus quē poſuit Johānes eſt. Qui ↄceptus ē de ſpū ſancto natus ex Maria virgine.Quartus.quē poſuit Jacobus maioꝛ ē.Paſſus ſub pontio pillato.crucifixus moꝛtuus ē ⁊ ſepultus. Quintus articulus quē poſuit Thomas ē.Deſcēdit ad inferos.tertia die reſurrexerit a moꝛtuis. In ꝗ̊ ↄtinentur duo articuli. Primus dſcēdit ad inferos ſcilicet ſecundum animam. Secundus r̄ſurrexit a moꝛtuis.ſ.gloꝛioſus ⁊ immoꝛtalis.Sextus articulus quē poſuit Jacob⁹ minoꝛ ē.Aſcendit ad celos.ſedet.ad dexterā dei pr̄is.Aſcendit eni nō ſolū ſuper oēs celos.i.ſuꝑ oēm creaturā coꝛpoꝛalē.ſed ēt ſuꝑ oēm ſpūalem.qꝛ ꝑꝑ dignitatē vnionis oēs excellit.ephe.i.ꝓpterea additur. ſedet ad dexterā dei pr̄is.i.in potioꝛibus bonis patris.Septimus articul⁹ quē poſuit.Philipus ē.Inde vēturus eſt iudicare viuos ⁊ moꝛtuos.i.eos q in eius aduentu viui reperient ⁊ in momēto moꝛiētur.⁊ poſtea reſurgēt cū eis q primo erant moꝛtui. Octauus articulus quem poſuit Bartholomeus eſt.

Credo in ſpm̄ ſanctū.q.ſ.eſt tertia pſona in trinitate.Nonus articulus quē poſuit.Matheus ē.Sāctā eccleſiā catholicā.i.ↄgregatōem fideliū.Decimus articulus quē poſuit Simō cananeus ē.Sanctoꝝ cōiōnē.remiſſionē peccatoꝝ.Et iſte articulus cū illo quē poſuit beatus Matheus ē vnus articulus ⁊ ad vnū ⁊ eūdē articulū ptinet q ē de opatōe dei ꝑ quā dat nobis eē grē..Et ē ſenſus. Credo in ſpm̄ ſcm̄ facientē ſanctā ecclīam catholicā.i.vl'em i qua ē cōio ſanctoꝝ ⁊ rēiſſio peccatoꝝ.Et iō nō dꝫ dici. In ſanctā.ſꝫ ſanctā.Vel ē ſenſus.Credo catholicā eccleſiā eſſe ſanctā.ſ.ꝑ operatōēz dei: eccleſiā inquā hn̄tē cōionē ſanctoꝝ ⁊ remiſſiōem peccatoꝝ.Tn̄ ad hunc articulū reducit fides de ſacr̄is.qꝛ in eis cōicant fideles ⁊ ſunt inſtr̄a ſanctificād' . ⁊ ex ↄ̄ñti peccata remittendi. Undecimus articulus quē poſuit Judas tadeus ē.Carnis reſurrectionē. Duodecim⁹ articulus eſt quē poſuit Mathias. Vitā eternā.Et ē ſenſus iſtoꝝ duoꝝ.Credo ꝙ deus reſuſcitabit nos ⁊ dabit nobis' vitā eternā ſ.bonis.⁊ ex ↄ̄ñti ſeqtur ꝙ dabit mal' penā eternam.hec ex Ri.in.3.di.25.

¶ Vtꝝ ſimplices q in ſubtilitatibus fidei errant peccēt.℟.Tho.ſa ſe.q.2.ar.6.ꝙ nō ſi nō ꝑtinaciter ꝑuerſe doctrine inherēt in ꝑticulari ↄ̄ vlis eccleſie fidem.Spe.vero ti.de heret.⁊ Aluarus.vt refert Jo.de li.tenent ꝙ peccant moꝛtaliter ⁊ ſunt heretici.Speculi.allegat.24.q.1.ſciſma.C.de heret.l.2.⁊ de iniis vocando.l.venia.37.di.c.ſi.Aluarus.vō allegat.6.q.1.quero.16.q.i.ſi cupis. 22.q.2.in ipſarum . Sed ego credo veram opi.Sā.Tho.immo plus dico ꝙ aliquando talis erroꝛ poſſet eſſe meritoꝛius.vt .puta aliquis audit aliquem pꝛedicatoꝛem famoſum vel epiſcopum pꝛedicaſſe aliquem erroꝛem ⁊ ſimplex credit animo obediendi fidei.paratus tamen coꝛrigi . nam ex intentione opera iudicantur.c.cum voluntate de ſenten.exco . Aliquando cum peccato veniali.vt puta vetula credit trinitatem eē vnam feminam. ⁊ quia credit eccleſiam ſic tenere ſic credit.⁊ tamen non eſt heretica. quia condicionaliter credit ſi eccleſia ſic tenet ⁊ credit . Aliquando eſt cum moꝛtali vt eſt quando homo ſcienter credit aliquid quod eſt contra articulos fidei vel determinationem eccleſie.⁊ hoc patet ex.c.damnamus in ſi.de ſum.trini.Ad iura que adducit.Spe.l.2.cum ſua glo.ē ↄ̄ ipſum.l.venia. nihil facit ad materiam .c.ſciſma . loquitur

Credere explicite ē scire explicare articlos fidei distincte & defendere. Implicite vero ē credere qz ecc̃a credit. Ita q sua fides sit in fide ecc̃e. h pan. i R ca d su trini & fi. ca.

figura de diuersis figuris vid. glo. i c forma de vbo signi. sup verbo pate

de hereticis paratis se nõ corrigere. Ad iura Aluari que videtur velle q ignorantia ñ excuset. loquitur de ignorantia iuris nãlis que ñ excusat. Et hoc tene. sicut tz et Inno. in R ica d sũ. tri. & Bar. i cle. vnica. de sũ. tri. Vide et qd infra dicã. Hereticus. in prin.

7 Utrũ omnes teneantur habere fidem explicitam. R. fm. S. Bo. in. 3. di. 25. & puenit cũ eo. Ri. ibidem q credere explicite & distincte ē fidei perfecte: & nõ ē necessarium nisi illis q fidem necessario alijs hñt manifestare qui. s. officiũ docẽdi & pdicandi suscerunt. Credere võ iplicite ē fidei diminute. & non sufficit hñti vsum rõis. qz cum quedã sint notorie diuulgata non posset quis illa ignorare nisi ptẽptu & totali negligẽtia sue salutis. Credere võ quedam iplicite. s. quosdam articulos & quosdã alios explicite ē necessarium ad salutẽ. Tenentur enĩ et simplices ad illos articulos explicite credendos quos eis manifestat nõ tm̃ predicatio sed et ecclĩastica consuetudo. vt ē de vnitate & trinitate quã ex signatione noscere pñt. cum dicunt. In noie patris & filij & c. Itẽ de natiuitate passione & resurrectione que festa pdicant. & remissionẽ peccatorũ quã ex actu pſbiterorũ noscere pñt. Ideo ab ignorantia taliũ nullus excusat vtẽs rõne. qz nõ põt eẽ sine negligẽtia & ptẽptu. nisi fm Ri. vbi s. illi qbus xps nec p se nec p aliũ: nec p ispiratiõez iteriorẽ locutus ē. quia tales nõ tenent credere explicite nisi id qd credebat i lege nature. Tenet et Ale. de alex. s a s e. titulo de pplexitate pscie q puer in carcere sarracenoz inclusus ab infantia fm Aug. de qõnibus noui & veteris testi. si non fuerit a quo didicerit nec ad eum rumor doctrine fidei puenerit imunis erit. & cũ nõ hẽat impotentiam oio credendi dicit Ale. q si faciet qd in se ē deus illuminabit eum l' p occultaz inspiracionez vel per angelum. aut per hoiem.

8 Utrum sit necessarium ad salutem pfiteri ea que sunt fidei. R. q sic pro loco & tpre. fm Tho. s a s e. q. 3. ar. 2. puta quando si aliquis iterrogaretur de fide & taceret & ex h crederetur vel q non hẽrent fidem vel q ñ esset vera: vel alij per eius taciturnitatem a fide auerterentur & huiusmodi casibus in quibus honor debitus dõ & vtilitas proximis impendenda subtrahitur nisi confessio fiat est necessaria de precepto. In alijs autem casibus non est necessaria de precepto sed de consilio si mõ vtilitas fidei spat. Uituperabilis est confessio fidei quando solum ē ad perturbationem infidelium. dñte dño.

Math. 7. Nolite sanctum dare canibus. facit. c. in mandatis. 43. di.

Quid de illo qui licet interius credat. tñ ppter timorem facit aliquez actum ifidelitatis. puta exhibet reuerentiã idolo. portat aliquã vestem designatã ad aliqd determiatum signum ifidelitatis & huiusmodi. R. q peccat mortaliter. qz fm Aug. 32. q. 4. sicut Sanctius est mori q vti idolatico. hec ille. Secus esset si nõ designaret determinate ifidelitatẽ. sicut legimus in bto S. bastiano qui vtebat clamide militari ex bono zelo: vt lucraret aias xpo: & huiusmodi. 9

Utrũ liceat pce vel ptio aliquẽ adducẽ ad fidem. vide. j. Iudeus. §. 33. 10

Utrũ liceat disputare de fide. vide. s. Disputatio. De hac mã. vide. j. Infidelitas. 11

Filius quidã dicit spurius. & p patre ē natus ex mre nobili & patre ignobili: vel pre icerto & mre vidua. Sz in iure spurius dicit ois natus ex illicito coitu. pterq de pcubia i domo retenta ab eo qui ñ ē piugatus. vt nõ. in c. tanta. q fi. sunt le. & nõ. Bar. i. l. gener. ff. de hijs qui. vt idigni. Spurius natus de adulterio pprio noie vocet mãcer. deutro. 23. & in. c. nisi cũ pridem. §. psone. de renũ. Et ois talis spurius i nihilo succedit pñi: vel pinquis p lineã pñaz. qz ñ dr agnatus. de quo tex. in c. dicat aliqs. 32. q. 4. & glo. in. c. p venerabilem. q fi. sunt le. & qd nõ. in aut. ex pplexu. C. de ince. & inu. nup. & Insti. d suc. co. §. vlgo. & Insti. ad orphi. §. nouissime. Immo nec pater põt talem instituere heredez. aut. lz. C. de na. li. & d. c. dicat aliqs. Unde dicit Pa. in. d. c. p venerabilẽ. q bastardi nobilium nõ dicũtur de pentella pentium: qz sordes ñ pputantur inter pcipuos. C. ad orphi. l. si qua illustris. nec arma parentũ portare possunt. & ē snia Bal. i. l. cũ legitime nuptie ff. de sta. ho. & sequitur. d. Anto. in. d. c. per venerabilem.

An tales succedant mri. Distingue q aut ē vulgo quesitus & proprie solũ spurius. & sic succedit cũ legitimis filijs: nisi mater sit illustris femina. vt in. d. l. si qua illustris. & ibi per glo. & Bar. & Insti. de succes. cogna. §. vulgo quesitus. Idem dic de notis. Aut sunt etiam manzeres. sicut nati de ea q non poterat esse legitima vxor siue quia alteri nupta vel ipse: siue quia consanguineus vel affinis. & sic in nihilo succedunt. vt i. d. aut. ex complexu põtest tamẽ heredes eos instituere fm Bar. & Bo. & videtur tenere glo. in. d. c. tanta.

mãseribus scõtatis nothis mechus dedit ortum
vt seges aspica: sic spurius fit ab amica
Dant naturales q nobis sit speciales
hec iuocatio i verbo manser

Filia vitã luxuriosaz ducẽs pt a pre exerdari. vt i aut. vt d appel. cogno. §. causas. vide s. exhẽdatio. §. 1. limita ñ ea peiteat qz tz eaz alimentare & p gũs dotare & c. vide s. exheredatio. §. 3.

q. 2 bonis. ff. d. vul. 2 pupil. substi. no phibe[tur] sb cedere fre suo pupilo. 2 eruditio pris. fac. glo. i aut. q. mo. na. effi. sui. i fi. q dic q sz pr no possit ulg... substituere tale. ... pupillar[iter] qui pupilli sit heres.

2 ¶ Queritur an parentes succedant prefatis spurijs. R. Pa. in. d. c. tanta q non in eo casu quo ipsi nõ succedunt parẽtibus. Et hoc verum de quibuscunq; filijs illegitimis.

3 ¶ Quero an prefati spurij possint institui herẽdes ab alijs extraneis. R. Pa. i. c. cũ heret de eo q du. i ma. quã po. p adul. q sic. qr nõ phibentur nisi parentes. vt nõ. glo. in aut. q. mo. na. effi. sui. §. vltimo. et sic fz bar. i. l. fi. ff.

4 ¶ Utrum parẽtes possint prefatis spurijs aliqd relinquere rõne alimẽtorum. R. q sic. vt nõ. Bar. i. d. aut. ex cõplexu. Jmo tñr de eqtate canonica eos alere fm facultates eorum: τ tam pr q mater. tum qr tales nõ sũt in ptãte nec pris nec matris. Jnsti. de nup. §. sunt τ alie psone. τ. l. vulgo cõcepti. ff. de sta. ho. tũ qr alimẽta debent instinctu nature q sic matrem obligat sicut prem. vt nõ. Jnno. i. c. 2. de rla τ Pa. in. d. c. cũ heret. Secus de iure ciuili vt in. d. aut. ex cõplexu. Uñ dicit Bal. in. l. fi. §. si a socero. ff. de hijs. q in frau. cre. q de eqtate canonica põt pr donare spurio. vt hẽat pro alimẽtis. Et silr legare p alimẽtis. nõ Bar. in. l. fi. ff. de hijs qui. vt indi. τ Cy. in l. nõ oi titulo. C. de admi. tutorum dicit q ẽt spuria dz dotari. vt nõ. Jmola in. l. lucius. la 2. §. i. ff. de le. 2. Limita pdicta nisi eẽnt in nimia quãtitate in fraudẽ legata. Et cõcludit q pfati pt pdcã a patre recipiẽdo de eius bonis tñr restituere etiam in conscientia.

nec donare aliqd pse ul' p i[n]t[er]positã psona vt i. l. Siqs incestis C. d' icestis nup. et verum d' iure ciuili secus d' iure canonico vt i c. cũ habet d' eo q duxit i ma. q[uã] polu. p adul. et ibi pan i[n] ... vltio nõ ... de hoc vide s. alimta § i.

5 ¶ Filius alius dr nothus. vt nõ. in. d. §. sũt τ alie psone. q aliter dicitur naturalis tñ: qm̃uis spurij etiam sint naturales tantum. τ talis est ille qui est natus ex coitu neq; dãnato: neq; approbato de iure ciuili. vt est filius cõcubine solute in domo retente a soluto que posset esse eius vxor legitima. puta. quia nõ est consanguinea nec affinis. vt in. l. in cõcubinatu. ff. de concubi. τ iste succedit patri ab intestato in duabus vncijs totius hereditatis: dummodo non existant filij legitimi l' vxor legitima. vt in aut. liceat patri C. de natura. li. quia filijs legitimis existentibus vl' nepotibus non põt nisi vnam vnciam relinquere ei τ matri τ non vltra. vt. l. matre. C. de natura. li. Sed si nihil reliquerit ei. in nullo succedet. sed tamen debet alimenta ri a legitimis.

6 ¶ Sz nũquid si non hz filios lgĩmos poterit tales heredes instituere. R. q sic. etiã in totum. legitima tamẽ reseruata parentibus si habet. vt nõ. in dicta auten. liceat patri. Et licet Gofre. teneat q non succedat. cum hodie talis coitus sit reprobatus. vt i auten. de leno. col. 3. τ in auten. scenicas. colla. 5. τ. C. de concubi. l. vnica. tamen ego teneo cũ gl. in. d. c. tanta. τ in. c. nisi cũ pridem. de renũ. q succedunt ẽt de iure canonico. quia ex quo ius canonicum non statuit oppositum non debemus in hereditatibus recedere a dispositione iuris ciuilis. facit. c. per venerabilem qui fi. sint le. τ sequitur Pa. in. d. c. tanta.

¶ Filius alius dr legitimus tñ. τ iste ẽ adoptatus vel arrogatus. Et dicũt legitimi tñ. qr non natura sed legis institutõe sunt filij. vt de cogna. le. in rubro τ nigro. Et isti succedunt patri legitimo simul cũ filijs legitimis τ nãlibus. vt nõ. C. de adop. l. fi. τ insti. de here. que ab inte. def. §. item adoptiuos. τ i. l. si pater. ff. de adop. vide. s. Adop. §. i. τ. 2. 7

si nõ sit legitime emancip ati a pre adoptãte.

¶ Filius alius dr spiritualis τ legitimus. sicut ẽ susceptus de baptismo vl' crismate. Et iste in nihilo succedit. quia cum sit spiritual' nõ extendit se ad tpralia. Filius alius dr spũalis tñ. sicut sunt oẽs xpiani pape. τ de diocesi epi. τ de prochia psbri. vt in. c. omnes. 30. q. i. Et isti silr in nihilo succedunt parentibus suis isto modo. 8

¶ Filius alius nãlis τ legitimus. nãl' dr qa nãliter ẽ generatus. legitimus qr ex legitiã pentum cõiunctione approbata per leges. isti succedunt ab intestato parentibus omnibus alijs exclusis. vt in aut. de here. que ab ite. Limita nisi in cãu in quo aliqui spãliter admittũtur. vt dictũ ẽ in filijs adoptiuis τ sunt quasi dñi viuentibus pentibus: solum eis de est administratio. vt insti. de her. qua. τ dif. §. sed sin. Unde ex cõsuetudine lege innata filij cõitum appellantur cõites. vt filij regum reges ẽt in vita pentũ. vt. 24. q. i. c. si. τ per Bar. i. l. si. C. de digni. 9

¶ Utrum filius nãlis tñ efficiatur legitimus per sequens mrimoniũ inter prem τ mrem eius. R. Pa. in. d. c. tanta. q sic qcũq; sit filius naturalis. si tpre quo genitus fuit poterãt esse legitie vir τ vxor in mrimonio pentes eius. Et lz Bar. in. l. pe. ff. de cõcubi. velit solum hoc esse verum in cõcubina in domo retenta postea p vxore capta. tñ canoniste cõiter tenẽt contrariũ. τ hoc teneas. Secus esset si tpre generatõis non potuisset esse matrimonium inter pentes. quia licet per dispensationẽ vel alio modo sit postea contractum matrimonium: non tamen erunt legitimi. secundum Jo. an. in quadam apostilla Bal. in li. feu. ti. si de feu. contro. fue. vult q nisi interueniat instrumentum dotale. vt volunt iura insti. de nup. §. aliquando. τ insti. de here. que ab inte. deffe. post prin. τ in aut. qui. mo naturã effi. sui. §. fi. qm̃uis sequatur mrimoniũ 10

nō potuiſſꝫ ēē vxor eiꝰ. ſit tpr ꝓtˀ ꝯhit legitime cū ea. filius erit legitimꝰ. ſꝫ coēꝫ opi. id. c. tanta. Silr nō nocebit filijs natis ex ꝯcubina q̄n ſit legitimꝰ. lꝫ pr i tēmedio tpr huit vxorēꝫ aliā ꝛ ea mortua poſtea accepit ꝯcubinā ī vxorē. ſꝫ bar. i. l. cū in dece. ff. de ſolut. ꝛ bal. i. l. penul. ff. ſb matri

nō lītiantur. Sed ego teneo ꝯrm̄. ſicut tenēt modernioꝛes canoniſte cōiter ꝛ in pratica ſequuntur legiſte.

11 12 ¶ Utrū filij nati ex cladeſtino mrīmoio ſint legti. R. glo. i. c. qd nobis q fi. ſūt le. ꝙ ſi nullū ē impedimentū poſt approbatōnē matrimonij erunt legitimi ſiue ſint nati ante appꝛobationē matrimonij: ſiue poſt. Et hoc ſequunt oēs ꝛ pꝛobat in. c. 2. de cla. deſpon. Nā approbatio retrotrahit ꝛ pinde ē ac ſi a pꝛincipio fuiſſet ꝯtum in facie eccleſie. immo plus dicit Alanus ꝙ lꝫ clandeſtine contrahētes nō pſumātur cōiuges. vt dicit glo. in. c. latoꝛ. q fi. ſunt le. tn̄ hoc ꝓcedit reſpectu nubentiū. ſed reſpectu filioꝝ pſumūtur coniuges qd eſt notandū. Ex quo infert Pa. in d. c. latoꝛ ꝙ natus ex viro ꝛ muliere ſimul cohabitantibus pſumit lītus. qꝛ fauoꝛe lītiationis pꝛeſumitur inter eos matrimonium. Pꝛo quo facit. l. in libere mulieris. ff. de ri. nup. Et maxie ꝓcedit ſi vocabant ſe coniuges. vt nō. Inno. i. c. ex pte de reſti. ſpo. Dicit ēt Ho. ꝙ ſi multo tpe ſimul tanq̄ꝫ coniuges cohitarunt pſumendū eſt eſſe matrimoniū facit qd nō. ipſe in. c. illud d pſup. Si āt erat impedimētū. tūc ſunt opi. Jo. an. ꝛ d. Anto. tenēt ꝙ poſt approbatōem lītiant. licꝫ poſtea ſeperētur. Glo. tꝫ ꝙ hoc ē verū in natis poſt approbationē. ſed nō in ante natis. Jo. cal. tꝫ ꝙ nullo mō lītiant. Et hoc putat Pa. vex de rigoꝛe iuris facit. c. fi. in. §. ſi qs de clan. deſpon. Et hāc teneo ꝓpter pſāꝫ c. fi. vbi ē tex. apertus vide de hoc. ſ. Clādeſtinū q̄n dicatur in prin.

12 13 ¶ Utruꝫ natus de ſponſa de futuro ſit lītius R. Pa. in. c. p tuas q fi. ſunt le. ꝙ ſic ſi nullū ſit ipedimentū. alias ſecꝰ ſecundū ꝙ dictum eſt i pꝛecedenti. q.

13 14 ¶ Utrū filius q cōiter reputatur filius viri ꝛ vxoꝛis teneat credere vxoꝛi dicēti eū illegiptimū. vide. ſ. Adulterium. §. 5.

14 15 ¶ Utrū ex tractatu pētū qs conſtituat filius R. Pa. vbi. ſ. ꝙ ex nominatione filij ꝛ tractatu vt filij ꝯſtituitur qs in poſſeſſione filiatōnis ēt ſi ſit natus extra domū. Un̄ ibidē dicit d. Anto. quē ſequitur Pa. vbi. ſ. ꝛ nō. Butri. in. l. quidā. ff. de pꝛoba. ꝙ tractatus pentum. puta. qꝛ illi tractabant eū vt filiū ꝛ ipe eos vt parētes ꝓbat aliquē filiū alteriꝰ. imo plus vult glo. in. c. tranſmiſſe. qui fi. ſint le. ꝙ ꝓbatio huius tractatus pfertur negatōni pētum. Itē. d. Anto. in. d. c. vult q ēt ſola fama pꝛobet filium ſi nihil pꝛobetur i ꝯrium.

15 16 ¶ Quid ſi ꝓbetur ꝙ vxoꝛ eo tpe cōmiſit adulteriuꝫ quo talis conceptus eſt. R. Pa. in. d. c. tranſmiſſe. ꝛ. c. p tuas. eo. ti. ꝙ ſi pater ſeu maritus cohitabat eo tpe cum vxoꝛe reputabit lītius. qꝛ cum poſſit eſſe filius vtriuſqꝫ debemus fauoꝛe filioꝝ pſumere ꝙ ſit filiꝰ mariti potiuſq̄ꝫ adulteri. p hoc eſt tex. i. l. miles. §. defuncto. ff. de adul. facit. l. qꝛ ſp. ff. de i ius vo. Idem dic de filio nato de cōcubina retenta in domo. vt ſemp pſumatur filius ꝯcubinarij. vt hēs glo. ſingularē in. c. michael de fi. pꝛeſbi. Secus ſi fuiſſet abſēs tanto tēpoꝛe ꝙ non potuiſſet euꝫ generare. vt. ff. de hijs qui ſunt ſui. vel alie. in. l. filium.

¶ Utrū filius natus ex illis q poſt matrimoniū ꝯtū de cōi ꝯſenſu fecerūt votuꝫ: vel q̄n alter intrauit religionē ꝛ repetitus fuit ſit legitimus. Uide infra. Matrimoniuꝫ. 3. Impedimentum. §. 5. 17 16

¶ Utrū appellatōe filioꝝ veniant naturales tm̄. R. Pa. in. c. in pn̄tia de pꝛoba. ꝙ aut apparet de tacita voluntate diſponētis: ꝛ qꝛ ē eadē rō de lītō ſicut de naturali. ꝛ tūc veniunt ēt naturales: ſiue tractetur de pena: ſiue de comodo: ſiue in legibus: ſiue in ſtatutis ꝉ teſtis ꝛ huiuſmodi. Si vero nō apparet de mente. tūc ſi tractatur de comodo veniunt ēt naturales. 35. q. 7. c. vnico. Et hoc ex benigna interpꝛetatōe potiuſq̄ꝫ ex ſignificatione ꝓpꝛia. qꝛ ex pꝛopꝛia ſignificatōne nōie liberoꝝ vel filioꝝ veniunt ſolūmō naturales legiptimi n̄ adoptiui vel naturales tm̄. vt in. l. ſi ita qs. §. fi. ff. de le. 2. non veniunt ēt. vbi tractat de comodo: ſpurij ꝛ ex coitu dānato nati. 18 17

¶ Utrū filius denominet a patre. R. ꝙ ſic d iure. vt in. c. 2. de cōuer. in fi. ꝛ inſti. de le. agtu. §. 1. Et hoc qꝛ ſequitur familiā ꝛ agnatōem patris. Nec ob. c. rainutius de teſta. qꝛ fuit Jo. an. illud erat p ſuperbiaꝫ. qꝛ mater erat nobilioꝛ. Unde filius ſequitur priuilegium patris in tribus. Primo quo ad honoꝛes. Secundo quo ad curialem conditionem. C. de decurio. l. eos. l. exemplo. ꝛ. l. nullus. Tertio quo ad oꝛiginē. ff. ad munici. l. i. vid glo. in. c. dicat. 32. q. 4. ꝛ glo. in. l. cū lītie. ff. d ſta. ho. De illegiptimis dic. vt in. §. ſe. 19 18

¶ Utrū ſequatur ꝯdictōem ſimiliter patris R. ꝙ nō de iure. ſed matris ſꝫ glo. quā ſequuntur cōiter doc. in. c. i. de ꝯiu. ſer. q̄ vult ꝙ partus ancille erit penes dn̄ꝫ ancille. l. ꝛ ſeruoꝝ in prin. ff. de ſta. ho. pꝛo quo facit tex. in. l. ptū. C. de rei. vē. ꝛ nō. i. c. vnico. de na. ex li. vē. ꝛ i. c. fi. de ſer. nō oꝛ. ꝛ Inſti. de iu. pſo. §. fi. Nec ob. c. liberi. 32. q. 4. vbi dꝛ ſemp q naſcitur deterioꝛē ptem ſumit. ſed expone deterioꝛē. ſ. matris q̄ fragilioꝛ ē. Hoc tamen 20 19

illegitimus

similat Pa.i.c.lz de ?in.ser.vez nisi ?suetu
do.vel statutū hēat aliud.sicut hodie ē q na
tus ex ancilla non est seruus si pater ē liber.
Quod nō.

20 21 ¶ Utrū pr̄ et mr̄ teneāt alere filios. R. q sic
de quo vide.s. Alimēta.§.i.nisi in.5.casib⁹
quos nō. Pa.in.c.cū hret de eo q du.i.ma.
quā po.per adul. Primus si filius eū accu
sauit.vt.l.si qs a liberis.§.itē iudex.ff.de li.
agno. Secūdus si pr̄ eget ipse.q2 non mr̄ vl
traq̄ pōt.d.l.si qs.§.sed si filius. Tertius si
filius cōmisit crimē ingratitudinis ? patrē
l.si prem. C.de alen.libe. Quartus si filius
hz artē vel aliud vñ viuat.d.§.sed si filius. et
§.alimenta ibidē. Lita tñ hoc fm Bar.i tra
ctatu alimentorum nisi sit filius nobilis q euz
dedeceat in tali arte opari. Quītus sūt oēs
cāe ex qbus pr̄ pōt exheredare filiū.ita et d
negare alimenta.de qbus vide.s. Exheredatio. et infra. Ingratitudo.§.3.

21 22 ¶ Sed si diuortiū fiat apud quē dz ali. et q
bus expensis. R. q extimabit iudex pēsatis
circūstātijs.puta.q2 minor triēnio apud ma
trē et huiusmodi.vt nō.in.l.vnica. C.de di
uor.fac. et apud quē li.edu. et in aut.si pater
ibidez posita.vbi dr̄ q si pr̄ fuit cā diuortij
nutriet apud matrē expēn patris:si mō mr̄
non cōuolauit ad scās nuptias. si vero mat
dedit causam apud patrem expensis mris
locupletis.nisi pater minus idoneus sit. q2
tunc apud matrem locupletez:nisi alter eo
rum esset infidelis.q2 apud fidelem sunt alē
di.vt patet per ea que dixi supra. Baptis
mus.6.§.ii.

22 23 ¶ Utrū filius magis teneat subuenire patri
q̄ extraneo. R. q patri etiam infideli q̄ ex
trano fideli ceteris paribus.vt nō. glo. 30.
di.c.j. et.42.di.quiescamus. et.86.di.nō satis

23 24 ¶ Est filius qui non hz nisi vnum panez et
hz patrem qui fame perit: et filium silr cui
dz subuenire. R. Cy.in.l.2.C. de pa.qui fi.
di.q potius pr̄i q2 posset eū vēdere. Ego
addo q2 ius diuinū sic eum obligat.qd dic
Honora prem et c. Et qñ dicit q amor ma
gis descendit q̄ ascendat.l. isti quidē.§. fi.
ff.qd me.cā.l.liberorum.ff.de ver.signi. et.l.li
beri. et ibi glo.ff.de inoffi.testa. R. Ja.ibi
dem.q vez ē quo ad ordinē dilectiōis.nō
tñ quo ad effectū obligationis.nam p nati
uitatē filiorum nō dz cōditio aui fieri deterior
q2 iam habet filiū obligatum. Sed in ?rīū
facit qd nō. Bar.in.l.si qs a liberis.in.§.si.
l parēs.ff.de li.agno.vbi dicit post glo. q
pr̄ teneat alere filium de iure nāli. et filius te
neat alere patrem de iure gentium. et sic vi

detur fortius vinculum quo tenetur pater fi
lio q̄ quo tenetur filius patri. Contrarium
tamen determinat in.l.i.in fi. ff.de in. et iu
re.facit etiā ? qd nō. Bar. in.l. non queād
modū.ff.de li.ag.vbi vult q si quis habet
patrem et filium diuites et indiget alimen
tis q potius debet petere a patre suo q̄ a fi
lio ratione predicta.

¶ Utrum filius possit nubere sine lnia patris. 25 24
R. q sic tam masculus q̄ femina.q̄uis nō
expediat.vide.s. Dos. Et qñ teneat eā do
tare q̄ nupsit sine scitu patris.in.§.4.

¶ Utrum possit vouere.vide.j. Uotū.2.§.5. 26 25

¶ Filiusfa.viuente matre emancipatus ac 27 26
quirit vsumfructū in maternis bonis p vi
rili.i.pro media parte si ē vnus filius et pa
ter pro alia post mortem matris.casus ē. C.
de bo.mater.l.si viua matre. Idem dic i ne
potibus et pronepotibus. Idem dic si sunt
plures filij.quia pro virili parte simul cum
patre. Sed si aliqui sunt emancipati.aliqui
in patria potestate pro virilibus partib⁹ ve
nient omnes sed vsusfructus non emācipa
torum remanebit apud patrem. vt in dicta
l.si viua.

¶ Sed nūquid idē erit in alijs bonis aduē 28 27
ticijs. R. q ñ.sed solum in maternis.vt nō.
glo.in.d.l.si viua.

¶ Utrum filius possit agere contra patrez. 29 28
R. Pa.in.c.non est.de spon.q sic ratione
peccati.al'non.ē admittēdus.vt nō.glo.i.c.
si ecclesia.23.q.4. Sed glo.in.c.queritur.2.
q.7.tenet q pōt in castrensi causa ciuiliter ñ
in alia.ff.de iudi.l.is nulla. et etiam in quasi
castrensi.vt.ff.de fur.l.si qs vxori.prio rñso
non tamen de furto.sed actione in factum.
C.de dolo ma.l.superstite. Et hoc non
existens emancipatus.sed emancipatus; be
ne potest agere petita venia et impetrata. C.
de i ius vo.l.vltima.sed in criminali causa
non auditur.2.q.i.prohibentur.nisi iniuri
am in ipsum cōmiserit.vt.C.de pa.pote.l.
congruenti⁹.

¶ Ad quid tenentur filij parētibus. R. vt colligo 30 29
ex Alie.de ales.in.3.par.sum.in tractatu de
4.precepto.q ad tria de precepto. Primū
est q mr̄ eos diligere. Ratio quia cum fili⁹
sit obligatus anime patris et matris ex cu
ius operationis virtute generatus ē tenetur
ei rependere.qd non pōt in alio nisi aman
do.quia sic cōsolatur eos cū hoc ppēdūt.
Et hoc est q dicit Iero.li.de honore parē
tum. Redde amoris vicem. et Iohan.

f 2

Utrum pr̄ teneatur ex delicto filij facto cū extraneo si ē ?suz iuxta litterā pris. vid. j. obligatio. §. 13. et i kos. resti. 12. §. 9. cū seq.

14. Ut cognoscat mundus. τ c̃. q. d. exẽplum capiendo q̄ diligo pr̃em. τ nõ sufficit q̄ cõsistat in corde. sed o3 õndatur in signo. nec d3 esse amor quo obligamur oẽs diliger̃. s3 spãlis τ precipuus. Et ppterea ñ excuso a mortali filios qui nunq̄ signa amoris ostendũt parentibus imo semp loquunt̃ dure τ vñr eos hr̃e exosos. Secũdũ ad qd̃ tñr est obedire i hijs q̃ ptinent ad dispositõem rei familiaris τ multo magis in necessarijs ad salutẽ. vt sunt ea q̃ ptinẽt ad bonos mores. In hijs sciẽter ɔtẽnens obedire mortaliter peccat. Secus si ex inaduertẽtia vel raro sine ɔtẽptu. q2 vr̃ veniale. Ad alia ãt obedire ẽ de consilio solũ. Tertiũ ẽ q̄ debẽt eis in necessarijs subuenire: siue sint infirmi vel alia necessitate. vñ mortaliter peccãt q cũ possint eo2 necessitatibus non subueniũt nisi forte esset quid minimum.

30 31 ¶ Utrũ malicia patris noceat filijs. R. q̄ sic quantũ ad penã tpalẽ. vt p3. C. ad. l. iul. ma. l. quisqs. τ in. c. cũ s̃m de hr̃ti. li. 6. τ in. c. nisi cũ pdẽ. §. i. d s̃nũ. 56. di. nũq̄ τ. c. nasci. Itẽ ẽt ad penã eternã pp malũ exẽplũ vel malã curã. vt de Hely. i. R. i. facit. c. si gẽs. 56. di. Similiter malicia filij inducit p̃sũptionem ɔ pr̃em. 6. q. i. q crimen. 37. di. legant.

31 32 ¶ Utrũ possit filius intrare religionẽ. τ an teneatur ad eius ministrationẽ ingressus vide infra religiosus. §. ii. τ. §. 31.

32 33 ¶ De filijs illegitimis ordinandis vide infra. Ordo. 3. §. 14.

33 34 ¶ Quõ filij acquirũt sibi τ non alijs fratribus. Uide infra Peculium.

Finis aliqũ inspiciendus ẽ. aliqñ mediũ. aliqñ p̃ncipiũ. vide multas allegatões i. c. sciẽtes de censi. Et est questio brocardica.

Fiscus ẽ bursa cesaris vel p2cipis. 16. q. 7. maiores. Uel põt dici q̄ fiscus hodie ẽ saccus sine ɔscia q iburset oia quesita male. ff. de calũ. l. in heredem. τ. ff. de inoffi. te. l. papinianus meminisse.

1 ¶ Utrũ fiscus p̃feratur alijs creditoribus. vide infra. Restitutio. 2. §. 16.

2 ¶ Fiscus turpia lucra ẽt ab hr̃dibus extorquet. l3 cria sint extincta. d. l. i hr̃dem i prin.

Flagella. quõ sunt satisfactoria. vide infra. Satisfactio. §. 8.

Fletus de mortuis iprobatur. 13. q. 2. q̃3 p̃posterum.

Fomes ẽ langor nature q carnis ɔcupiscentia appellat̃. 15. q. i. §. vt itaq3. Qui qdẽ ñ ẽ peccatũ s3 pena peccati. ibidẽ. §. i.

Forma est q̃ dat ẽẽ rei s̃m Inno. in R̃ica de ɔsc. ecc. vel al.

¶ Quid si omittat̃ forma in sacris. R. q̄ nihil fu. i. q. i. qui perfectionem in glo. 1

Fornicatio ẽ oĩs illicitus coitus vt. 32. q. 2. §. q ergo. τ in. c. meretrices ea cã. q. 4. Sed ppẽ fornicatio ẽ inordinatus ɔcubitus natural' quo solutus solutã nãli vsu cognoscit. Et intelligit̃ solutus q̃libet vinculo. s. ɔiugij. cõsanguinitatis. affinitatis. ordis. religiõis: seu voti. Etiã dr̃ nãl'. ad dr̃iam illi9 vsus q dr̃ ɔ nãm. vt nõ. i. d. c. meretrices. Et sic ẽ ppria spẽs luxurie. vide infra. Luxuria. §. 2.

¶ Quid de clerico fornicatore vid. s. Clericus. 5. τ. 8. §. 4. 1

¶ Utrũ accedẽtes ad meretrices excusẽtur pp ignorantiã nesciẽtes esse p̃hibitum. R. q̄ ñ imo peccãt mõtalr accedẽdo. τ totiẽs q̃tiẽs. q2 ignorãtia iuris naturalis τ diuini in tali cãu claro neminẽ excusat. i. q. 4. p totũ. Itẽ peccat mortalr si qs induxit aliquẽ ad eas qui hoc non intendebat. de pe. di. i. noli. τ 2. q. i. notum. 2

¶ Que dr̃ia est inter fornicatõem ppẽ. icestũ. stuprũ. τ c̃. vide. j. Luxuria. §. 2. 3

Fortitudo vera ẽ per quã qs mediocriter timet τ audet ad hoc iclinatus ex hitu pp bonũ finẽ q ẽ ɔseruatio boni cõis i piculis mortis. vt elicitur a pho. 3. ethi. Est ãt fortitudo vt ibidẽ dr̃ circa timores τ audacias qi cohitiua tio2ũ. τ moderatiua audacia2 τ qdẽ circa timores piculo2 mortis ẽ fortitudo simplr. circa v̄o alia ẽ fortitudo s̃m qd. Actus. n. fortitudis p̃ncipalior ẽ sustinẽ. i. imobilr sistere i picul' q̄ aggredi q2 3. ethi. i sustinendo tristia maxie dũ aliqui fortes.

¶ Utrum homo teneatur sustinere mortem Uide. s. Caritas. §. 5. 1

Forus ẽ exercendarũ litiu3 locus a fando dictus. c. forus. de. v̄. si.

¶ Quõ fortit̃ qs fo2. R. glo. i. c. i. 3. q. 6. per istos v̄sus. Cõtractus. crimẽ reus res religio q3. Uir rõ filis vel puocat atq3 recusat. Excedit iussus vel si ɔsentit vter q3. Et ibi vide expositionem cum allegationibus. 1

alioꝝ . ut facto ex re . q̄ de se nō ē lucrosa : dicet in restitutio . pmo i verbo possessore . § . i .

Fratres

quō diuidūt acq̄sita p aliquē ipoꝝ vide . j . Peculium .

Fraus

ñ pōt eē sine dolo . ſ3 bñ dolus sine fraude . Jō fraudi iest dolus sic spēs generi ita dicit Pa . i . c . ex tenore . de rescrip .

1 ¶ Fraus τ dolus nei dꝫ patrocinari . ter . ē i . d . c . ex tenore . fac . 16 . q . 6 . c . i . 20 . q . 3 . cōstitutu . 30 . q . i . dictum est .

2 ¶ Fraus legi fit aliū de psona ad psonā . sicut qñ mlr vlt donare viro τ ecōuerso . cū ñ possit . vt de dona . iter vi . τ vxo . c . vlti . supponit aliā psonā . puta q̄ soluat eius creditori . vt ff . d do . iter vi . τ vx . l . hec ratio . § . vlti . Silr tutor q nō pōt emere rē pupilli interponit aliā psonā q̄ emat . Aliū fit rei ad rē . sicut cū qs dat frumētū filiofa . l'sile vt vēdat pro eo q̄ pecuniā mutuo dare nō pōt . l . 4 . § . i . ff . ad mace . qꝛ idē ē ac si mutuaret . ar . 14 . q . 3 . plerīq̄ . i . q . i . sūt nō nulli . Aliū fit vnꝰ 3ctus ad aliū 3ctū 3riū . . vt cū vxor vēdit viro qd do nare itēdit . l . si spōsus . ff . de do . iter vi . τ vx . ar . 16 . q . 3 . si sacerdotes . Aliū fit vnꝰ 3ctꝰ ad aliū 3ctū silēm . vt cū mlr q̄ fideiubē nō pōt facit se pricipalē debitricē . l . q̄uis . § . si cum eē3 . ff . ad vel' . τ . l . se . Et oēs tales puaricātur legē τ i 3specu dei nō excusant . facit qd nō i . c . itelligētia . de ver . si . τ in . c . quanto . de p iu . τ in . c . constitutus . de conces . pre .

3 ¶ Fraudare nemo vr eos q sciunt τ consentiunt . ff . de reg . iu . l . nemo .

4 ¶ Fraudē vr facē ēt is q ñ facit qd dꝫ facere ff . de hijs q̄ in frau . cre . l . in fraudē .

Frigiditas

quō ipediat mrīmoniū vide j . Mrīmoniū . 3 . Impedimēto . 16 .

Fructus

ſ3 Bar . i . l . ex diūſo . ff . de rei ven . Quidā sīt nāles . vt poma τ huiusmōi q̄ nā pducē τ sicut pducit vtimur . Alij sīt ptim nāles . ptim idustriales . vt lac . lana . segetes . vinū . τ huiusmōi . q nāles sīt i quātū a nā . τ idustriales iquātū i aliā spēē ex idustria ipis vtimur . Jn . d . l . ex diūſo . τ . l . certū . C . de rei vē . cōiter dr q̄ relinqt arbitrio bōi viri an sit nāles l'idustriales . . vt si plus vsaf de idustria hoium dicātur idustriales vt de vino . lana . caseo τ huiusmōi . ar . l . qrītur . ff . de sta ho . q . 3 . hermofrodita . Si vero magis d nā dicāt nāles . Alij solū sīt industriales . sicut fructꝰ q acqrūt ex artificio l'negotiatōe τ huiusmōi q alio mō dicūt ciuiles . eo q̄ ñ pueniāt ex re ſ3 ex puisiōe hois pcipiūt pp rē . vt ē pēsio domꝰ τ huiusmōi . vt i . l . si nauēs . ff . de rei ven . τ . l . domū . C . eñ . Et istoꝝ quidā sunt hōeste pcepto . quidā ihōeste . vt si locauit domū ad exercēdū qstū ihōestū . l . ācillarum . ff . de pen . he . Ros' resti . 7 . § 19 . cū i . fi . vide

¶ Utrū bōe fidei possor faciat fructꝰ rei quā bōa fide possidet suos . R' . vt colligo ex . c . grauis de resti . spo . τ . d . l . ex diuerso . cū ibi nō . qꝛ lōga ē distictio doc . q̄ ad forū 3tētiosū eā oitto τ solū dico quo ad obligationē restōnis i 3sciā q̄ oēs fructꝰ tā nāles q̄ idustriales : siue possideat cū titulo : siue sīn titulo tñr restituē si extāt . si vō 3sūpsit tñr soluꝫ restituē iquātū factꝰ ē locupletior . puta qꝛ i eā rē expēdit i quā oporuisset expēdē tātū de suo . l'aliq̄ emit ex qbꝰ āpliauit pr̄imoniū suū : facit . d . l . certū . τ . l . si me τ titiū ff . si cer . pe . Uerūtū diminuet d fructibꝰ idustrialibꝰ quātū idustria sua ē extiāda i dicto negotio exercitāda i vtilitatē seu augmētū dictorum fructuū accipiēdoꝝ . qꝛ nēo militat stipēdys suis . Si vō nō ē fcūs locupletior nō tñr de 3sūptis . ff . de peti . he . l . virū . ex quo dolo non desijt possidere .

¶ Utrū pfati bōe fidei possessores possit vsucapē fructus pdictos . R' . Pa . in . d . c . grauis q̄ fructus nāles idubitabilr vsucapiunt per triēniū . vt nō . i . l . seqt . § . i . ff . de vsuca . facit . l . i bello . § . si qs fuū . ff . de capti . Alios aūt cū fecerit suos nō pōt vsucape . qꝛ qd meū est vsucape nō possū . d . l . i bello . τ vr ter . i . d . l . seqt . § . lana . Sed bñ vsucapit aduersus iudicis officiū p qd tenebat restituē . qꝛ possū pscribē rē meā aduersus actōē q̄ poterā cogi ad restōnē eius . vt ē ter . i . d . § . si qs seruū . Et hoc voluerūt glō . τ Bar . i . d . l . seqt . i . §. Et sic pꝫ q̄ i 3sciā post triēniū bona fide transactū erūt sui oēs qlrcūq̄ . nec tñr restituē . De possore male fidei quō teneat vide j . Restō . i . in v . possessor . 2

¶ Sed nō . q̄ fructus sunt illi qui supsunt d ductis expēsis q̄ sunt grā fructuū qrēdoꝝ . 3gregādoꝝ . τ cōseruādoꝝ . ff . de peti . her . l . si a dño vel pre . § . fructus . τ . l . plane . i fi . τ C . de fruc . τ li . ex . l . i . vbi dr hoc fructuum noie 3tinet qd iustis sūptibus deductis supest . Nā nullus cāus iteruēire pōt qui hoc genus dductōis ipedire possit . ff . famil' her ciscū . l . fundus q . i . R'nso . ff . so . ma . l . fructus Uñ fructus itelligit deductis necessarijs impēsis . ff . de ope . ser . l . fructus . ff . d vsur . l . qd in fructus . τ . ff . man . l . q mutuā in fi . τ i glo . d . c . grauis . τ vide . s . Expense . § . 3 . Unde dicit ter . in . d . § . fructus intelligūtur deductis expēsis que querēdoꝝ . collocandorū . τ cō 3

f 3

PROVINCIA DI TO…

suadõꝝ eoꝝ gr̃a sunt: ⁊ nõ solũ i bone fidei possessoribus nãlis rõ expostulat. verum ẽt in predonibus. hec ille.

Fugere an possit platus ꝑ persecutione. vide s̃. Epus. §. 23.

1 Utrũ ĩcarceratus ꝑ delicto suo possit fugere. ℞. si tñr iuste. ẽ clarũ q̄ sic. Si vero tñr iuste. tũc distiguo q̄ aut tñr nõ pp morte inferẽdã l'aliqḋ mẽbrũ abscindeñ. sed pp aliḋ puta ad pũitõez ⁊ huiusmõi. ⁊ sic nõ lz. fac. qḋ nõ. glo. i. c. ius gẽtium. di. 1. Si võ tñr ad morte l'abscisionẽ mẽbri. tũc fm̃ d. Anto. si peccũ ẽ mãifestum peccat fugiẽdo: si fugit vt ĩ pctõ pseueret. Si võ vt peniteat ñ. tñ si fugit nõ tñr se restituere. Secus si occultũ. qꝛ põt fugẽ. Nã nullo iure cauet q̄ debeã expectare mortẽ nisi violẽtia alicui fieret i fugiẽdo qꝛ tũc hẽret iiustũ bellũ. Idẽ dico de cõcordãtibus cũ eo l'auxiliantibꝰ: dũmõ fiat sine violẽtia alicuiꝰ ⁊ aio ꝯpassiõis: nõ aio fouẽdi tales ĩ peccatis ⁊ sine scãdalo alicuiꝰ maxime custodis. nec distiguo vtꝝ snia l'non. qꝛ q̃lr cunq; sit credo fugere possit si bono mõ vt dixi põt facere. facit glo. i. c. iter cetera. §. s; cũ hijs. 22. q. 4. in fi. q̃ dicit q̄ lz reo corrũpere aliquẽ pro vita ꝯseruãda. facit. 2 q. 3. §. notañ. in fi. facit. l. 1. ff. de bo. eoꝝ qui mor. sibi ꝯsc. vbi dicit tex. Ignoscẽdũ ẽe fuerũt ei q sanguinẽ suũ q̃lr cũq; redẽptum voluit. Et. S. Tho. sa se. q. 69. dicit q̄ si qs eẽt dãnatus vt fame piret posset cibũ sumẽ. imo vr̃ tenẽ q̄ teneẗ si põt ips; sumẽ. Similit dic de fuga. s; q̄ teneat nõ credo neq; cõedere vltra ꝯdẽnatione vl fugẽ. s; posset patiẽt ferre pro peccati sui satisfactione.

2 Quid de eo q q̃rit vt capiatur an possit fugere. ℞. q̄ siue snia ꝯ eũ data sit l'nõ põt fugere. ñ tñ cũ violẽtia officialiũ q vellẽt eum cape. qꝛ ipi hñt iustũ bellũ ꝯ eũ. 3. q. 5. non putes. 11. q. 3. q resistit. ⁊ sic eos ipugnando mortalr peccaret. Silr auxiliãtes.

Funus dꝫ fieri i sũptibꝰ fm dignitatẽ l'facultatez defuncti. l. si quis sepulcrum. §. sũptus. ff. de reli. ⁊ sumpti. fu.

1 Funeris ipẽsa sp ex hẽditate deducitur q̃ ẽt oẽ creditũ solz pcedere cũ bona soluẽdo ñ sũt. l. funeris. cum duabꝰ. ll. se. ff. de reli. ⁊ sũp. fu. Hoc litã i sũptibus necẽijs ñ ad põpã l'statũ. qꝛ nõ liceret ex alijs õbito i ꝯscia.

2 De suo expedit mortuũ funerari. Jõ mlr de dote qi de ꝓprio patrimonio funereẗur. l. in eum. ff. de reli. ⁊ sump. fu.

Furiosus an possit in aliq̃ casu se obligare. ℞. i. c. sicut tenor. de rl'a. q̄ ñ. cũ nõ ꝯsẽtiat. Uñ nõ. q̄ ẽt bñ faciẽdo nõ pñimitur sane mẽtis. Ex quo ifero q̄ lz faciat testñ tã q̃; qlz mẽtis ꝯpos nõ valet. Idẽ vr̃ si daret bõa sua pro aia. facit. c. fi. de suc. ab inte.

Utrum possit baptizari. vide s̃. Baptismus. 6. §. 10. 1

Utruz debeat ei dari corpus xpi. vide s̃. Eucharistia. 3. §. 14. 2

Utꝝ iputeẗ sibi illud qḋ facit ad penã l'culpã. ℞. q̄ nõ. facit cle. si furiosus. de hõici. nã satis suo furore puniẗ. ff. ad. l. põ. de pari. l. pe. in fi. ff. de offi. psi. l. diuus. 1. rñsio. Pati ẽt põt iniuriã. s; ñ facẽ. ff. de iniurijs. l. illud relatũ. q̃ lex põiẗ. i. c. illud. 15. q. 1. Uñ qḋ facit pide ẽ ac si sine fcõ psone accidisset. ff. de admi. tu. l. vltima in fi. 3

Furtum ꝓprie est ꝯctio rei aliene mobil: corporal: fraudulosa iuito dño facta aio lucrãdi: siue ipius rei: siue vsus rei: siue possessionis. ff. eo. l. 1.

In quo differt fur a latrone. ℞. Pa. in. c. 2. d. fur. q̄ fur ꝓpe dr̃ q ḋ nocte furaẗ. Latro dr̃ q de die. facit. d. l. 1. q̃ dicit q̄ fur dr̃ a furno. i. nigro. eo q̄ obscure ⁊ de nocte plerũq; fit. Bar. võ i aut. sed nouo iure. C. ḋ ser. fugi. dicit q̄ fur dr̃ q furaẗ clã sine aggressura. Latro võ cũ agressura: siue cũ armis: siue sine. vt i. d. aut. s; nouo. Capiũtur tñ sepe equiuoce. vt i. c. ma. de homi. 1

Utrũ sola volũtas ꝯstituat aliquẽ furẽ. ℞. q̄ nõ quo ad ad hoies. vt pz in. d. l. 1. §. 1. ⁊ iõ oꝫ sit ꝯctatio. Secꝰ quo ad deũ. de pe. di. 1. vulgaris. ⁊. c. ꝓpca. 14. q. vltia. c. vltio. qꝛ ꝯ pceptum. Nõ ꝯcupisces rẽ ꝓximi tui. ⁊ ẽ mortale peccũ cũ limitatõe fm q̄ ĩ dico furtum mortale esse. §. 34. 2

Utrũ in re ꝓpria possit eẽ furtũ. ℞. q̄ nõ: nisi alius hẽret i ea aliqḋ ius. puta. qꝛ impignorata l'cõmodata ⁊ huiusmõi. vt. ff. eo. l. si res. §. 1. ⁊. l. si is qui rẽ. in fine. ꝓpea dr̃ rei aliene. Idẽ dic si credebat suã lz nõ eẽt q̄ ñ cõitiť furtũ. insti. vi. bo. rap. §. qꝛ tñ. sed quo ad peccm sic pp erroneã cõsciam.

Utrũ i re imobili. puta i agro ⁊ huiusmõi: l'nõ corporali. vt sũt actões ⁊ similes cõittaẗ furtũ. ℞. q̄ nõ. ff. e. l. vel. 1. rñso. ꝓpterea dr̃ mobilis: corporalis. 4

Utrũ sine aio furandi cõmittatur furtum ℞. q̄ nõ. vt. l. furtũ. ff. de vsuca. in prin. ⁊ insti. de ob. q̃ ex quasi delic. na. §. furtum autẽ. fit. 14. q. 6. c. vltimo. ⁊. d. §. qꝛ tamẽ ꝓpterea 5

ł sed quo ad peccatũ bñ posset esse pp ꝯscietiã erronea qua credit alienã.

dicitur fraudulosa.

6 ¶ Sed qd si credebat ꝓpria auctoritate rē suā posse accipere. ℟. ꝙ furtū nō cōmittit sed perdit ius qḋ hēbat in re. d. §. qz tñ. ⁊. §. se. Et hoc de iure fori. secus de iure poli.

7 ¶ Quid si credit dñm permissurū. ℟. ꝙ nō cōmittit furtum. ff. co. l. si is q rez. Intellige si suberat causa legitima credendi alias non.

8 ¶ Quid si dominus videt ⁊ non contradicit. ℟. ꝙ si non contradicit ex timore vel verecundia perinde ē ac si contradiceret. l. pe. ff. eo. alias videtur consentire. 83. di. error. Fallit hoc in casu. l. si quis seruo. C. de fur. vbi persuadens seruo vt tollat rez a domino licet seruus eam tollat domino. sciente: tamen talis tenetur furti ⁊ serui corrupti.

9 ¶ Utrum rapiens ancillam animo fornicādi sit fur. ℟. ꝙ non. l. verum la. 2. alias incipit certum. ff. eo. propterea dicitur animo lucrandi.

10 ¶ Utrum ille qui solum vsum vel possessionem vsurpat sit fur. ℟. ꝙ sic. 50. di. qui saccum. ff. eo. l. qui iumenta. sicut vtens re deposita vel re comodata ad aliū vsum ⁊ huiusmodi. ⁊ tenetur ad restitutionem extimationis ipsius vsus.

11 ¶ Quot sunt species furti. ℟. ꝙ multe. Prima dicitur sacrilegium. vt. j. Sacrilegium. Secunda dicitur peculatus scilicet de re religiosa vel publica. ff. ad. l. iul. pecu. l. i. 23. q. 4. quid ergo. Tertia abigeatus scilicet dispgendo gregem ⁊ inde furando. ff. de abige. l. i. §. i. Quarta dicitur plagiatus scilicet hominis liberi venditi vel empti scienter. ff. de plagia. l. i. ⁊. 4. Et eodem modo si seruum alienū solicitauerit vel asportauerit vel ad aliam regionē furtiue duxerit. C. de plagia l. prima.

12 ¶ Nota. etiam ꝙ furtum aliqn̄ dicitur manifestum. s. cum fur deprehenditur cū re priusꝙ̄ veniat ad locum destinatum: siue dephendatur ab eo cuius est res: siue ab alio. ff. eo. l. 3. Aliquando dicitur non manifestum. s. cum non deprehenditur cum re furtiua: vel si deprehenditur cum re furtiua: iam delata ad locum destinatum erat. l. sine igitur ff. eo.

13 ¶ Quot modis participat quis i furto ⁊ tenetur ad restōnem si pricipalis n̄ restituitur ℟. x. modis. Primo cooperatōe. sicut faciens ferramina pro furtis faciendis vel scalas vel faciens scortam: vel alio modo prestans opem vel consilium. nam tales tenentur furti. Insti. de obliga. que ex quasi de lic. nascū. §. interdum. ⁊. ff. eodem. l. is qui opem. ⁊. ff. de sicca. l. nihil interest. ⁊ tenetur in solidum. Et si nihil habuit quando sine sua cooperatione non fuisset furatum. alias non nisi de peccato mortali.

14 ¶ Utrū dantes signū. puta fumi quo parati ad furtū vel rapinā vadant tenēantur. ℟. fz Inno. ⁊ Ho. ꝙ sic. Similiter illi q verbis aiāntis aut instris bellicis. vt sunt tibicines Itē qui ignē ponunt in vna domo. vt illuc alij currentes alias domos ꝑdentur ⁊ consimiles fm eosdē. ⁊ in solidū restituere tenēturi si alias nō fuisset factū sine eorū opeꝛ ꝙ si factū fuisset sine ipsis ēt tenentur fz ꝙ magis vel minus fuerunt efficaces in hoc.

15 ¶ Utrū illi q cū raptoribus vel furibus ⁊ hm̄odi vadūt vt ipsos defendāt ab illis quos dānificare volunt idebite tenēātur. ℟. Inn. ⁊ Ho. in. c. sicut dignū ḋ homici. ꝙ sic: siue associauerint eos vt retraherent a rapina: siue nō: dūmō raptores: siue fures nō iuissēt si ipsi eos nō associassent. Unde fm ꝑdictos tenentur restituere in conscia id qḋ ꝑdicti rapuerūt: vel q̄ eoꝛ auxilio rapta fuerunt. puta. qz cū rapiebantur se deffendissent si ipsi non fuissent: vel qz tales non iuissent si eos nō associassent vel nō tm̄ rapuissent. Similiter tenēntur qui pacificā aio cū eis vadunt tm̄ aduersarijs timorē incutiūt quo res suas non audent defendere nisi eisdē hoc significent. qz dant cām efficacem. Concor. Dir. ti. resti.

16 ¶ Utrū cum multi ꝯcurrunt ad furandū vl rapiendū. nec habēt aliquē capitaneum seu dñm sup se. nec vnus magis aiauit alium ꝙ̄ alius ipsum teneantur glz insolidūz. ℟. Inno. in. d. c. sicut dignum. ⁊ sequitur ibidem Pa. distinguit sic. aut vnus fuit in culpa in subtractōe facta p alium. aut nō. Si sic. aut dedit ꝯsiliū. ⁊ sic tenetur in solidū in ꝯscia: siue principalis inueniatur: siue nō: siue dñm passus contra principalem velit agere siue non. Si tñ principalis esset absolutus a dannnū passo. tunc etiam liberatur q dedit cōsiliuz: nisi ad eum aliquid puenisset. qz id tenetur restituere. Econtrario tamen si absoluatur consultō non liberatur principalis per regulam. Accessorium conuenit sequi naturam principalis sui de regu. iur. li. 6. Aut non dedit consilium: sed auxilium. puta quia associauit ⁊ huiusmodi. ⁊ sic tenetur in quantum damnum est plus datum ex auxilio suo. Et si in totū. puta. qz res erat pōderosa ⁊ vnꝰ sine alio portare n̄ potat l vnꝰ

Vide dio Flau. cap. 71. cap. 13. et cap. 17. nu. 18. et nu. 130. et Angles in floribus parte 2. fol. 270. et 273.

sine alio non iuuisset: vel nisi eum associasset, tenet in totum. ff. de fur. l. sed et si quis furti punit. §. si duos. Et rō diuersitatis ē inter dantē ɔsiliū et auxiliū: qꝛ consilium vagatur super totū furtum. Auxilium vero non: sꝫ ad id super quo prestatꝰ. Et ideo non sunt in culpa subtractionis rei alterius. et sic non tenentur restituere nisi inquātum ipe asportauit. Ho. tn̄ indistincte tꝫ ꝙ omnes tenent isolidū: cū q̄uis vnus per se potuisset. allegat. l. ita vulneratus. §. fi. ff. ad. l. acquil. et l. si plures ff. ar. fur. ce. et l. i. §. fi. ff. si quis te. li. esse ius. fue. Sed iste leges loquitur quo ad penam. quia omnes tenēt insolidū. vt nō. glo. in. d. l. si plures. Sed in ɔscia tene cum Inno. et Pa. vbi non habet locū pena nisi post condēnatōem ꝙ soli tenētur ad restitutionem. vt dictum ē. Aduerte tn̄ ꝙ qn̄ plures dolo malo dederunt dānum alicui. si vnus restituat: alij liberati sunt. l. si plures. ff. de dolo. Nec credo in ɔscia ēt de necessitate teneantur primo satisfacienti: quia obstat sibi turpitudo sua: nisi iste fuisset cā sine qua non induxisset eū ad tale quid facien. sed de bono ɔsilio dꝫ dari pauperibus si quid habuit.

17 ¶ Secūdo participat iussiōe seu mādato et tenet isolidum ad restitutiōem de omni dāno ēt si nihil habuit vtilitatis. et similr executus. ar. c. Julianus. xi. q. 3.

18 ¶ Tertio ɔsilio. de quo dic vt. s. Consiliū §. primo.

19 ¶ Quarto ɔsensu. Intellige vt teneat ad restitutiōem si cōsensit expresso ɔsensu scdm Ri. in. 4. di. 15. sine quo furtū non fuissꝫ factum. al' cōsentiens solū mortalr peccat. sꝫ restituere ñ tenetur. Et sic intellige et limita. 2. q. i. notum. cū nōtis in glo. que volunt vt ɔsentiens ligeē eadem pena. de hoc vide. s. Consensus. §. 2.

20 ¶ Utrum ille qui audiēs aliquē suo nomine intulisse dānum proximo hꝫ ratum teneat ad restitutiōem. R̄. Mo. ii. resti. ꝙ sic insolidū xi. q. 3. qui cōsentit cū duobus ca. se. et de resti. spo. c. cum ad sedem. qꝛ secūdum Sco. talis ē cōsensus interpretatus. Limitat tamē Mo. verum quādo ex tali ratihabitōe dānificati impediūtur recuperare dāna. Credo ego etiam ꝙ tenetur q̄uis non impedirentur recuperare: dūmodo tale dānum ñ fuisset datum si non presumpsisset talis dānificans eum ratum habere.

21 ¶ Quinto palpādo. s. adulando vel laudando eum subtilē. strenuū et huiusmodi. et tenet insolidū secūdum Ri. vbi. s. si probabiliter credit ꝙ ex hac adulatōe sunt moti ad dānifican̄ proximum. qꝛ talis adulatio ē quedam consensus. 86. di. c. nemo. et ff. de ser. cor. l. i. §. persuadere. q̄uis Mo. vbi. s. teneat hoc verum in particulari adulatore ñ in generali. tn̄ tu tene idem secūdum ꝙ Ri. dicit. Idem de detractore qui ē causa sine qua non.

¶ Sexto recursu. s. qñ dānificātes habent ad eum recursum sicut ad patrocinium prestantes secūdum Ri. vbi. s. ii. q. 3. qui consenit peccantibus. 22

¶ Septimo receptatione. Nam scienter receptans rem furtiuam et furē tenet furti. vt ē tex. in. l. eos. et ibi Bal. et. C. de fur. non tn̄ punit ac si furtū fecisset: sed sicut qui furto operam prestitit. Et ita intelligit Bar. in. l. furtum. ff. de fur. d. l. eos. sed quo ad restitutionem tenetur secundum Inno. et Hosti. in. c. sicut dignum. de homici. de omni damno qd ex receptatiōe aut defensione factum ē qd factum non fuisset. Receptatione vero rerum furat. non tenet si ex sua receptatione res que furata ē habita non ē a vero domino. d. l. eos. ar. l. qui vas. §. i. ff. de fur. Et hoc si scienter fecit. l. quo naufragiū. ff. de incen. ru. et nau. §. non tātum. Secus si ignorāter vel vt rem redderet dn̄o. qꝛ tunc non teneret. vt in. d. §. non tantum. 23

¶ Sed qd si iā receptauit an teneatur eas res restituere dn̄o. R̄. Mo. resti. 5. ꝙ sic. nisi immineat periculū in restituēdo: vel latroni vel alteri persone. 24

¶ Octauo participatōe. s. rei furtiue comedēdo vel alio modo scienter recipiēdo nisi in cāu extreme necessitatis. et tenet ad restitutionē iquātum participauit. Et hoc verum nisi res furata transisset in dn̄um furis. puta qꝛ pecunia et ē mixta cum alia: vl' granum: vel vinum. et ē cum alio mixtum talit ꝙ nullo mō posset discerni ab illo cū quo ē mixtum. quia tunc trāsit i dn̄ium furis. l. si alieni nūmi. ff. de solu. et l. nam et si fur. ff. si cer. pe. et in. l. si frumentum in prin. ff. de rei ven. et recipiens ñ tenet restituere nec peccat si fur ē soluendo. al' sic. Secus si ignorāter et in bona fide ɔsumpsisset: nec factus esset locupletior. al' si extat vel factus est locupletior postq̄ꝫ sciuit tenet restituere: nisi sꝫ ꝙ dixi. s. Fructus. §. i. et 2. 25

¶ Nono ñ obuiādo scdm Ri. vbi. s. s. qui clamando vel alio mō possꝫ ɔhibere ne furtū fiat et nō facit. Intelligo ꝙ tenet qñ dolose ñ ɔhibet qñ ñ hꝫ ex offō. ar. eorum q̄ nō. i. c. quāte. de sen. ex. Et sic limita Ri. vbi. s. Secus qñ ñ ɔhibet ex neglia: vel qꝛ ñ vult se 26

imiscere rumoribus vl alteri piculo. Et sic intelligo τ limito glo. in. c. non inferenda. 23. q. 3. τ in. c. dilecto. de sen. ex. li. 6. vel qñ hꝫ ex officio. vt sunt plati. officiales. tutões τ huiusmõi. qꝛ tenet ar. c. faciẽtis. 86. di. cũ sy. τ qð nõ. in. d. c. sicut dignũ. τ tꝫ Bal. in l. qm̃ iudices. C. de ap. τ Dy. in. l. qm̃ multa facinora. C. ad. l. iul. de vi. pu. τ Bal. in l. mancipia i pri. C. de ser. fu. qui plus dicit ꝙ ñ faciẽs restituere cũ possit ex neglia iudex tenet ipe. Et Sco. silr dicit ꝙ non faciens restituere cũ possit ex officio τ õbeat ꝙ tenet insolidum. Et hoc intellige fm eũdem Sco. qñ hoc faciẽdo non vergit piculũ rei publice seu malũ euidẽs vel proprie psone. qꝛ si sic non peccaret nec teneret ad restitutionẽ nõ faciendo: dũmodo ꝑponeret hijs cessantibus obuiare. Ros. 7. §. 15. 16. et

27 ¶ Decimo ñ manifestãs. s. requisit⁹ in iudicio vl ex tali mõ ꝙ res restitueret si diceret veritatẽ quã sine piculo ꝑprie psone põt dicere τ ẽt alterius psone qꝛ tenet isolidũ. Uñ si in iudicio regsitus tacet vl ñ vult respõdere τ dicere veritatẽ quã scit secũdum Bal. i. l. presbri. C. de epi. τ cle. efficit testis falsus τ tenet ad restitutionẽ insolidũ. facit qð nõ. Pa. i. c. qui cũ fure. de fur. τ Bar. i l. ciuile ẽ. C. co. Fallit hoc si sciret in confessione. c. dilectus. de exces. prela. Ros. V. § 17.

28 ¶ Sed quero vtꝝ teneat simulr reuelare fures. R. glo. i. d. c. q cum fure. ꝙ de iure ciuili nõ tenetur. qꝛ põt aliqd accipere. vt indicet. ff. de prescrip. ver. l. solent. ff. de condi. ob tur. cau. l. 3. §. vlti. sed de iure canonico sic. Sed mihi videtur dicẽdum fm Inno. i. d. c. dilectus. τ i. d. c. q cũ fure. τ de simo. c. nemo. τ Bar. Ang. τ Raph. in. d. l. ciuile ẽ. ꝙ taꝫ de iure canonico ꝙ̃ ciuili ad instantiã ptis nõ tenet nisi reuelare furtũ: non furẽ ad penã: sed iudex vel ex offõ implorato vel dũ ꝑcedit per iquisitõem gnãlꝫ põt ꝯpellere ad indicãdũ furẽ. ar. l. 4. τ. l. ꝯgruit ff. de offi. presi. Et sic recte epi possũt admonere τ excõicare ñ indicantes ñ solum furtum: sed ẽt fures. qꝛ supiores tenet expurgare ꝑuinciã malis hoibus. Limito hoc qñ ñ iminet periculũ mortis i fure fm Hosti. τ multo magis sibi. Et ẽt limito fm ea que dicaꝫ ĩ. Inquisitio. §. i. τ. 2. τ. s̃. Denũciatio. §. 12. Nec ob. predictis si dicat ꝙ ad instantiã ptis tenet quis phibere testimonium ꝯtra furẽ. ar. l. nullũ. C. de testi. quia aliud ẽ indicare aliud perhibere testimonium quia qñ quis testificat iã fur ẽ detectus p accusatõeꝫ sed nõ sic quãdo idicat. τ iõ non tenet ad instantiam partis.

26 ¶ Utrum iueniens rem alienã ꝯmittat furtũ accipiẽdo eã. R. Pa. in. c. ex lris. eo. ti. ꝙ aut hẽbat ꝑ derelicta. τ sic nõ cõmittit. Aut non hẽbat pro derelicta. τ sic ꝯmittit. l. falsus. §. q alienũ. ff. eo. ti. 14. q. 5. c. si quid inuenisti. τ. c. multi. nisi acciperet aio reddendi dñ̃o. vt nõ. glo. in. d. c. si quid. Fallit hoc in thesauro occulto. de quo dic vt nõ. glo. in dicto. c. si quid τ vide. s̃. Emptio. §. 24. τ. ĩ. Inuẽta p totum.

30 ¶ Quid si ñ inenit dñ̃s cuius erat. R. Pa. i. vbi. s̃. dabitur paupibus. ar. c. cum tu. de vsuris. τ in auẗ. omnes pegrini. C. co. de suc. De hꝫ ĩ inuẽta § fi

31 ¶ Utꝝ iueniens aial dans sibi dãnum i sua possessiõe qui ipum accipit τ ducit ad domũ suã ꝯmittat furtum. R. videtur ꝙ sic. vt in. l. 3. ff. eo. Sed dic ꝙ si aio celãdi eũ dñ̃o furtũ cõmittit. Si võ ñ aio celãdi. Sed qa ignorat cuius sit icludit donec sciat. licꝫ. vt nõ. in. l. quitus. al' icipit ꝙ̃uis. ff. ad. l. acql. nam nõ licet in eo agere aliqd mali. sꝫ dominum admonere vt suũ recipiat. τ de dãno satisfaciat. vt ibidem. al' id.

32 ¶ Utꝝ emens rem furatã teneat restituẽ. vide ĩfra Restitutio primo in. v. Emens.

33 ¶ Utꝝ quis possit vsucapere in re furtiua vl vi ablata ꝯ dñ̃m rei. R. ꝙ nõ tam quo ad furem ꝙ̃ quo ad eius heredes τ ẽt quo ad eũ qui eũ ꝙ̃tũcunqꝫ bona fide emerit: seu q̃ ad quẽcũqꝫ quocũqꝫ titulo habuerit. insti. de vsuca. §. qð aũt dictum ẽ. De quo tamen dic vt ĩfra Prescriptio. §. 9. s. Ab ipo fur Sec̃ si habet heredes bona fide dq vide Prescriptio § 4. 7

34 ¶ Utꝝ furtũ sit peccatũ mortale. R. ꝙ sic qꝛ contra pceptuꝫ Exo. 20. Non furtũ facies. in quo precepto non solum prohibetur furtum ꝑprie acceptum. vt. s̃. diffinitum est. sꝫ ẽt ois illicita vsurpatõ rei aliene. 14. q. 5. penale. 32. q. 4. meretrices. τ ꝙ̃tũcũqꝫ modica. vt. 14. q. vlti. c. vltio. τ insti. de re. di. §. galinaꝝ. vbi dicit glo. ꝙ ẽt in vno ouo. Qð limita quo ad peccatũ mortale. qñ. s. voluntas ẽt maiora subtraheret: vel qñ intendit dare notabile nocumentuꝫ proximo. al' minima accipere non erit peccatum mortale. facit. c. τ si questiones. de simo. vbi non ꝯmittitur simonia in modico. τ in. l. eleganter. §. vltimo. ff. de dolo. dicitur. Nam nisi ex magna re τ euidenti caliditate non debet actio dari de dolo. τ ibi glo. dicit magna. i. vltra duos aureos. Quod limito verũ circa magnuꝫ dominum secus circa cões personas quia videtur magnum: facit ad h̃ de conse. di. 2. c. reuera. in pri. vbi dicitur ꝙ omnes in deserto mortui sunt. cum tamen Ros. § 18.

Vt glo. di. modic⁹ excessus nõ attẽdit ff. de rebo obli. l. ꝯtinuus i pri. Et paruũ iteruallum nõ obest. ff. de duob⁹ reis. l. duos § duo. Et modic. res. nõ iduc̃ simonia. ext. de sim. c. etsi ꝙones. h.

Ros. Resti. 7. § 23.

Caleph ꝛ Josue supuixerint.

35 ¶ Utrum vxoꝛ que habens viruꝫ prodigū celat de bonis eius contra eius pꝛohibitionem vt sibi ꝛ viro prouideat tempoꝛe necessario, ꝯmittat furtum. R. Modo. q͛ non nec peccat, nec tenet̄ obedire viro ꝑcipiēti sibi q͛ ei omnia tradat. q2 sic esset dare gladium furioso.

36 ¶ Utꝛ furans ex necessitate peccet moꝛtaliter. R. Pa. in. c. qm̄ de symo. q͛ quedā sunt mala in se. vt adulterare. piurare ꝛ hmōi. ꝛ illa pretextu paupertatis non sunt ꝯmittenda. vnde in ipis hꝫ locum illud. c. ita ne 32. q. 5. ꝛ. c. sacris. de hijs que vi. me. cā fi. q͛ potius dꝫ quis ꝗlibet mala tollerare qꝫ malo ꝯsentiꝛ. nec ignoscit ꝑtextu paupertatis si talia ꝯmittant. l. palam. §. non ē. ff. de ri. nup. vbi dicitur. Nō ē ignoscendū ei qui obtentu paupertatis turpissimam vitā egit. Quedā sunt mala que tm̄ necessitas excusat vt furtum. q2 tꝑe necessitatis oia sunt cōia. 47. di. sicut hij. Et iō non ꝯmittit furtuꝫ nec peccat moꝛtalr̄ q tꝑe extreme necessitatis cibum vel vestitū ꝛ huiusmodi furat̄ vt nō pereat eo q͛ n̄ ꝯtrctat rem inuito dn̄o. facit. c. discipulos. de ꝯse. di. 5. Si vero non ē necessitas extrema. sed magna excusatur a tāto: sed non a toto. Et sic itellige. c. si quis eo. ti. Posset ēt excusari a toto qn̄ ille a quo accipit habūdat. vt dicā in se. §.

37 ¶ Sed nūquid tenetur restituere talis si veneritit ad pinguioꝛē foꝛtunam. R. q͛ si necessitas fuit magna solū. sic non tenet̄ precise restituere. sed vel restituere si pōt ꝯmode sine magna iedia: vel qn̄ non excusat a toto pēitere tres ebdōas. vt in. d. c. si quis. Et ista extimatio relinquit̄ arbitrio boni viri qn̄ debeat dici magna vel nō. Si vero ē extrema nō tenet̄ restituere. q2 de iure suū factum ē. Posset ēt dici q͛ licet aliqs n̄ sit in extrema necessitate q͛ sine peccato ꝛ obligatōe ad restituen̄ pōt occulte ꝛ bono modo accipere rem alterius qn̄. s. ille ita habūdat. ꝛ iste taliter necessitat̄ q͛ de precepto sibi tenet̄ subuenire qō quādo sit. vide. s̄. Elyma. §. 1. Nō nō. Et qō dixi licere exn̄ti in extrema necessitate dic ēt licere alteri pro eo facienti. qui alio modo ꝓuidere non pōt fm̄. S. Tho. Limita tm̄ ista vera nisi ille. cui furatus ē esset in equali necessitate. quia sic non liceret. ꝛ restituere teneturꝛ si abstulit. De quo vide J. Restitutio. 3. §. 5.

ꝑtinos. vt. C. ne xp̄i. man. h̄re. vel pa. i rub: o ꝛ nigro. Et iō cum iniuriose eos teneāt nō peccat qui eos liberat. Similiter dicenduꝫ esset de eo qui liberat detentū iniuste a xp̄iano. facit qō nō. 23. q. 2. dn̄s.

¶ Sed nūquid liceat res infideliū capeꝛ. 3
R. q͛ si esset indictū bellū ꝯtra eos liceret d. c. dn̄s. al' non. sicut nec a xp̄iano.

¶ Utꝛ ille q non pōt h̄re sibi debitū possit 4
furtiue sibi satisfacere. R. q͛ sic. l. si non fortē i pri. ff. de condi. inde. ar. de oꝛ. co. c. cum dilecti. imo dolus cū dolo ꝯpensari debet. l. si duo. ff. de dolo: ꝛ paria delicta mutua ꝯpensatōe tollūt̄. c. intelleximus. de adul. cū cōcoꝛ. suis. Et hoc veꝛ credo si nullū istoꝝ 4. ꝯcurrit. Primū q͛ possit iudice sentētiā te suū rehabere. q2 nemo dꝫ sibi iusdicere. Secūduꝫ scandalū sui vel pꝛoximi inocentis cuius foꝛte custodie erat res ꝯmendata. Tertiū piculū moꝛtis coꝛpalis vel alterius lesionis magne. Quartum periculū moꝛtalis peccati. s. piurij ꝛ hmōi. q2 aliquo istoꝝ interueniente non lꝫ: imo si accepit ꝛ imiet piculū aliqō istoꝝ triū postremo dictoꝛum tenet̄ restituere. ar. c. cū ex iniuncto. §. super quoqꝫ. de no. ope. nun. Concoꝛdat Pa. in c. olꝫ el pꝛio. ō resti. spo. Ubi addit secūdū Inno. q͛ qn̄ quis n̄ hꝫ copiā superioꝛis potest ꝓpria auctoꝛitate sibi iusdicē. ar. c. per venerabilē q fi. sunt le. ꝛ bona glo. in. §. ius gētium. di. i.

¶ Sed qd si ep̄us vel alius ꝓlatus precipit sub pena excōicatōis q͛ qui habuit aliqd ō reb9 tal' teneat̄ restitue ꝛc. Nūqd talis qui sibi furtiue satisfeē teneat̄. R. q͛ n̄: q2 ex quo licite pōt sibi i recōpensatōeꝫ detinere iam suū ē factū: nec amplius ē alterius: nec ēt si diceret in snia. q͛ ēt q aīo recōpēsandi. vl' q̄litercunqꝫ. q2 tūc snia ꝯtinet expresse intollerabilē erroꝛē. Et iō n̄ tꝫ nec silr ligatꝛ qui n̄ reuellat qn̄ scit talē retinere aīo recōpensandi cert9 ō debito qō tal' dꝫ h̄re. secus si n̄ sit cert9 q͛ tal' debeat h̄re: q2 lꝫ ipe dicat nō credo excusaretur n̄ reuelādo: q2 mlie fraudes alr̄ posset fieri. Qn̄o teneatur reuelare ꝛ qn̄. vide. s̄. Denūciatio. §. 13.

¶ Utꝛ liceat accipe rem meā apud aliuꝫ depositā. R. q͛ nō. l. si qs. C. dpo. nec ēt si ēēt ꝯmodata. l. ꝑtextu. C. ꝯmo. in ꝯscia tm̄ lꝫ si ꝯmodatario vel dpositario nullū dānū pōt euenire fm̄ Aldericū. ꝛ Hosti. allegat. l. bo

netur restituere si fecit ꝛ q̃uis sit vsurarius cui furatur: tñ non licet nisi faceret pro extñ ti in necessitate fm ꝙ dictũ ẽ.s̃.§.37.

44 ¶ Utrũ si res furata peat liberetur fur a restitutõe. R̃. ꝙ ñ: qꝛ fur sicut ꝛ quilibet alius malefidei possessor semp ẽ in mora. vnde si deteriorant ẽt teneẽ fm eam extimationez in qua melius valuisset apud dñm a tp̃re pᵒ ꝙ̃ eam accepit. Facit. c. grauis. ꝛ qđ ibi nõ. in glo. de resti. spo. ꝛ l. in re furtiua. ff. đ cõ di. fur. ꝛ in. l. nauis. §. gñaliter. ff. de re. ven. Excipit cãus qñ rem dño loco ꝛ tp̃re obtulit ꝛ ipe recipe recusauit: qꝛ purgauit morã d. l. in re furtiua. nec teneẽ si perierit vel deteriorata fuerit. l. vlti. C. de condi. fur.

45 ¶ Utrũ teneatur fur ad restitutionẽ fructuũ rei. R̃. ꝙ sic non solum perceptos sed etiã percipiendos a vero domino seu quos percepisset. d. c. grauis. ꝛ. d. l. in re furtiua. §. si ex causa.

46 ¶ Utrũ fur possit repetẽ seu retinẽ expẽsas quas fecit in re furtiua. R̃. ꝙ non nisi vt dictum ẽ s̃. Expense. §. 3.

47 ¶ Utrũ filiusfamil. l' vxor. religiosus ꝛ huiusmodi possint ꝯ volũtatẽ p̃risfamil. l' mariti ꝛ huiusmõi restituẽ rẽ furatã ab eis. R̃. ꝙ si res extat ap̃ eos ꝙ teneẽ: l. i ciuilẽ rem C. đ furt̃. Qđ itellige fm ꝙ dañ ẽ s̃. §. 24 si sñ piclo fieri põt. si võ ñ extat sꝫ ẽ ꝯsũpta l' alienata. tũc si p̃rĩ l' res ẽ vsũ i vtilitatẽ dñi l' mariti põt bono mõ de bonis dñi l' mariti restituẽ ẽt eo ꝯdicẽte. Et voco hic vtilitatẽ dñi ẽt si se vestiuit l' calciauit fm ꝯueniẽtiã sui status ꝛ huiusmõi. Si võ expẽdit in utilr. vt puta i vanitatibᵒ ꝛ huiusmõi. nõ põt ꝯ volũtatẽ dñi restituere nisi hẽat vltra dotẽ l' peculiũ castrẽse l' qi. ꝯcor. mõ al'. restõ. 2.

48 ¶ Sꝫ qd si maritᵒ ipe furatᵒ ẽ vl' p̃r poterit ne vxor vel filius restituere contra suaz voluntatẽ. R̃. ꝙ sic si res ẽ in eius potestate. d. l. in ciuilem rem. sed si est in potestate p̃ris. vel mariti. non. Si tamen facerent bona fide non peccarent mortaliter quia non cõmitunt furtum cum non sit fraudulosa nec animo lucrandi. concor. Hodo. ꝛ Jo. 14. q. 5. c. vlti.

49 ¶ Utrum actio furti deẽ ꝯ quẽcũq̃ furez. R̃. ꝙ sic. facit. l. impuberez. ff. eo. Intelige si ẽ doli capax. Itẽ ñ solũ contra furem. sꝫ contra eum qui dedit opem vel ꝯsiliũ. l. is qui rem pignori. §. fciu. ff. eo. Fallit in patre contra filium. ꝛ econtrario ꝛ in vxore contra maritum. ꝛ econtrario constante matrimonio. sed datur eis actio rerum ãmotarꝫ. l. si quis vxori. ff. eo. ꝛ. l. fi. C. eo. ti.

50 ¶ Que pena furis. R̃. ꝙ si agatur crimiasr pena ẽ vt fastigetur vl' vt exulet vel alio modo puniatur arbitrio iudicis: non tamẽ vt occidatur vl' demembretur. vt. C. de ser. fu. aut. sed nouo iure. Et hoc verum si est simplex latro. secus si cum armis siue violẽter aggreditur in domibus vel in itinere vel in mari. vel si palã surripit. quia tunc suspendit tur. l. capitaliũ. §. crassatores. ꝛ. §. famosos. ff. de penis. Sed quid de consuetudie qua suspenduntur omnes latrones q̃tũcunq̃ simplices si vltra certam sũmam furati fuerunt. Ray. tenet ꝙ necessitas pacis communis ꝛ frequens incorrigibilitas huius malicie hoim facit rationabilem dictam ꝯsuetudinem. Si vero agatur ciuiliter. tunc si ẽ manifestum pena quadrupli. Si vero non ẽ manifestum pena dupli. vt insti. de obli. q̃ ex delic. na. §. pena. ꝛ. §. fi. Et põt hec pena peti ẽt post ãnum ꝛ iperpetuum. Insti. de perpe. ꝛ tpa. ac. §. furti. Et licet primo egerit criminalr. poterit iterum agere ciuiliter ꝛ econtrario. C. quando ciui. ac. preiu. cri. l. vnica. ꝛ. l. fi. ff. eo. ti. An autem hec pena i conscientia sit soluenda. dic ꝙ non. vide. j. Lex. §. 4.

51 ¶ Utrum fur possit occidi a priuato. vide Homicidium. i. §. 5.

52 ¶ Utrũ fur sit excõicatus qui furatur calices paramenta ꝛ huiusmodi sacra. R̃. Pa. in. c. ex litteris. eo. ti. ꝙ non: nisi cum furto sil' fregerit hostia ecclesie vel armaria vel fenestras ꝛ huiusmodi. facit. c. cõquestus. đ fo. compe. ꝛ. c. cõquesti. de sen. exco. ꝛ qđ ibi nõ. vide Excõicatio. 5. cãu. 6.

53 ¶ Utrũ fur qui suspẽdiẽ sit sepeliendus in cimiterio. R̃. Pa. i. c. 2. eo. ti. ꝙ sic ꝛ oẽs alij q pp sua đlicta vita priuãẽ. ꝛ ẽt oĩa alia sacramẽta eis debent ministrãda si pẽiteãt đ pctõ. vt ẽ tex. i. c. si. 13. q. 2. nec valet ꝯsuetudo i ꝯtrũ. cle. i. de pe. ꝛ re. glo. tñ. i. d. c. fi. dicit verũ quo ad sepulturã dũmodo fiat đ auctoritate pricipis. allat. ff. de cadaue. pũi. l. i. ꝛ bñ. nec cle. loq̃tur nisi đ sacris reprobãs ꝯtrã ꝯsuetudinem.

Generalis

Generalis clausula ꝯtinꝫ omĩa nisi ꝯtria mẽs appareat testatoris. ff. de peculio. l. qui penu. legat. C. de inoffõ. testõ. l. si qñ in glo. Nõ enim videtur quis gñalr ꝯcedere. qđ spãlr nõ ẽ ꝯcessiurus. C. que res pi gno. obli. po. l. i. in glo. nec ẽt maiora exp̃ssis. nisi spãlr cõmutantur. ff. de procura. l. pomponius in principio. ꝛ. l. mandato.

1 ¶ Generali per spãle proculdubio derogatur. đ rescrip. pastoralis.

v et restitutio pncipis nō pdit retro q̄ ius q̄situ alti. vt tz ange. 2 ī no. l. gallus. ff. d libe. 2 posthu.

a ¶ In generali mādato multa sūt q̄ nō intelliguntur nisi exprimātur ꝺ offi. le. c. i. i glo.

b ¶ In generali locutōe pſōa loquēs itelligit excepta. c. petitio i glo. de iur. iur. cū ꝯcordātijs ibi positis. vn̄ si ꝓmisi tibi dare aliqd ꝯ oēm hominem non teneor dare contra me.

a **GLadius** nō ē reddendus furioso effcō ēt si iurasset. 22. q. 2. ne qs arbitrer. Et facit ad ꝓbandū ꝙ ex iuramēto vel voto ñ tñr. hō qn̄ venit ad eū casū in quo nullo modo iurasset vel iurare non potuisset.

g **GLoria uana** vid. Vana glia.

GRatia accipit multipliciter aliqñ pro amore ꝛ sic accipit in. c. i. como. aliqñ ꝓ cōcessione bñficij: seu alicuius indulgētie vel auctoritatis. sicut cle. grē ꝺ rescrip. ꝛ qꝺ habet in rl'a. qꝺ ob grām. li. 6. Et itellige qn̄ ad illud bñfitiū faciēdū nō ē obligatus: q2 q facit id ad qꝺ ē obligatus rōne naturali ñ fac grāȝ vt dicit Bal. in. c. i. § hec sacra de pace iura. fir. in ṽbo p grāȝ ecclesie. ꝛ facit tex. pdictus ꝓ eo. ꝛ. l. lucius. ff. de obseq. patro. Aliñ accipit ꝓ dono spūs sancti. i. q. i. gratia ꝛ in cle. i. de magistris i glo. ꝛ p magistrum i ꝗo sen. Et hec ē duplex. s. grā gratis data. Et hec stat cū peccato mortali. Et ē oē bonū additū naturalibus nr̄is. sicut grā pdicādi ꝓphetādi. faciēdi miracula ꝛ huiusmodi. Alia dr̄ gratū faciēs. Et hec ꝭȝ Rica. i. 2. di. 26. ar. i. q. i. nō differt a caritate ꝭm aliqd ab solutū. Et iō idē ē realiter ꝙ caritas ꝭȝ Fran. de may. in ꝗo di. 29. q2 q̄ ñ possūt seperari sꝫ idē realiter. Sed p rōnes formales respectiuas differūt. q2 hñt hitudies diuersas bñtes distictos termios. Caritas. n. dr̄ ad obm̄. s. essentiā diuinā sed nullus ē i grā essentie diuine. ꝭȝ volūtatis. ꝛ ita differūt formaliter. ꝛ plz ꝭȝ alij teneāt alr. hec nunq̄ pōt eē cuȝ peccato mortali. ꝛ sine hac nullus saluabit. De quo vide p theologos i. 2. di. 27. ꝛ. 28.

i ¶ Utrū bānitus pp aliqꝺ delictū cuius bōa sūt ꝯfiscata si a dn̄o recipiat ad grām eo ꝑo sit restitutus ad bona. ꝛ remissa sibi culpa. R̄. gdā tenēt ꝙ sic pp tex. i. l. i. § fi. ff. de q̄sti. Ubi dicit Bar. ꝙ bānitus qn̄cūq̄ recipitur ad grām pn̄cipis vr̄ restitutꝰ. Idē vr̄ ēt sensisse i. l. fi. ff. de sēam pa. Sȝ Salicetꝰ i. ꝺ. l. fi. dānat dictū Bar. ꝛ dicit cū Cy. ibidē ꝙ ñ restituit. ꝛ magis placet p tex. i ti. de pace ꝯstan. i pn̄cipio i verbo plenitudinē grē nr̄e receptꝰ ꝛ. ibi dicit Bal. ꝙ qn̄ qs recipit ad plenitudinē grē ꝙ remittūtur culpe ꝛ restituit ad fauorē. Ergo qn̄ solū simplr ad grā recipit non restituit. ꝛ merito. Facit ēt q2 rescripta fisco dānosa i dubio sūt restringēda ad minꝰ piudiciū. ar. l. si qn̄. C. de op. publi. ꝛ Bar. intelligendus ē qn̄ faciens grāȝ mādat iniam vel bānū cāzelari: q2 adducit. §. fi. pdictū qꝺ nō. Uide. s. damnatus. §. 2. ✓ i suū piudiciū solū

a ¶ Utrū grā ꝗo mō accepta ꝯcessa alicui per papā expiret p mortē eiꝰ. R̄. gdā doc. tenēt ꝙ si grā ꝯcessa hȝ ānexā iurisdictōeȝ ꝛ sit ꝯcessa sine lr̄is ꝙ expirat. Si ṽo ñ hȝ ānexā iurisdictōem. sic nō expirat ēt si sit ꝯcessa solo verbo. Sed Jo. an. i prologo sup. 6. li. in nouella tȝ simplr ꝙ nō expirat ēt solo ṽbo concessa. Idē tȝ archi. ibidē. ꝛ est verius p cle. dudum de sepulturis. ꝗ dispēsatio ꝗȝ

¶ Quid de grā ꝯcessa ab iferioribus pape. Utrū expiret morte. vide. Indulgentia. §. 7. 5

g **GRadus** ꝯsanguinitatis ꝛ affinitatis quō ꝯputat. Uide. i. matrimōiū. 3. ipedimēto. 6. ꝛ. 15.

g **GUerra** quō ꝛ qn̄ sit licita. Uid supra Bellū.

GUla. ē inordinatus appetitus ꝭm Aug.

Quot sunt eius spēs. R̄. Gre. 20 li. mora. ꝛ ponit de ꝯse. di. 5. quinq̄ modis sꝫ quinq̄. Prima spēs est qn̄ hora puenit debita de quo hēs de ꝯse. di. i. c. solēt. Secūda qn̄ cibos lautiores q̄rit q̄ȝ ꝯueniat eius qualitati ꝺ quo. 41. di. c. i. 2. ꝛ. 3. Tertia qn̄ nimis studiose ꝛ accurate cibos pparat de quo dic. vt. 41. di. c. 3 Quarta qn̄ nimis comedit vel bibit q̄ȝ mensura refectōis exigat. Quita qn̄ cū nimio desiderio affectat de quo di. 41. c. i. vn̄ vsꝰ. Prope lautenis ardēt. ꝛ studiose i

¶ Utrū gula sit peccatū mortale. R̄. Alex. ꝺ ales in cōpendio suo. ꝙ appetitus comedēdi vel bibēdi pōt eē. 5. modis. Primo cibum vel potū solūmō appetendo. ꝛ hoc nullū ē peccatū. q2 naturale ē. Secūdo qn̄ tali appetitui adiungitur delectatio in cibo vel potu. Et sic est veniale peccatū. Tertio qn̄ tali appetitui adiūgit trāsgressio alicꝰ pcepti. puta. q2 frāgit ieiuniū ꝺ pcepto ad qꝺ obligat sic ē mortale. Quarto qn̄ tali appetitui fiali affēu ibſt. pū. patꝰ facē q̄ꝯq̄ vt eū ꝯseq̄t sic ē mortale. ꝛ grauiꝰ sic fec. esau. Quito qn̄ pp tale dlectatōȝ appetitꝰ duc̄ totā vitā suā hꝰ mōi delectatōibꝰ ꝺputat sic diues q epulabat q̄tidie. Et h ē mlīū vicinū mortali. addo. 6. p clariori itelligēa: qn̄ tali cibo l'potu seu tāto 'ciēt ꝛ aduertēt vti vli oꝺ nōbile nocumītū ꝓpe psone pfēt. puta. tīn̄ bibit vel cōedit aduertenter ꝙ pdit vsū rōnis: quia tunc peccat 2

mortalr. Silr si comedit aliqd sciēter quo nōbilē īfirmitatē l'malū icurrēt eēt mortale. qꝛ ꝯ pceptū Math.22. diliges pximū tuū sicut te ipm. Secus si iaduertent nisi ita eēt frequēs q tenēt aduertē sic dicim⁹ de ebrietate.25.di.§.alias ea demum. l'ēt secus si modicū nocumētū ex tali cibo icurrat. aut verisilr credat īcurrere. sicut infirmus qui poti⁹ vult pati augumentum febris q̄z siti ꝛ huiusmodi. quia tunc est veniale.

3 De Ieiūio ꝛ hora comedēdi ꝛ cibis quib⁹ vesci lz. vide. ī. Ieiunium.

4 Quot sūt filie gule. R. q sūt. 6. Pria ebrietas. Scda ebetudo mentis. Tertia iepta leticia. Quarta multiloquiū. Quinta scurilitas. Sexta imūditia. d quib⁹ i suis capitulis.

HAbitus aliqñ dr q̄das q̄litas ai acq̄sita ex frequētatis actibus l'ex vno mltū vehēti quo anima facilr disponit ad aliquid faciēdū q differt a dispōne: qꝛ illa dfacilr mobil'. s3 hit⁹ d dificilr fm. Ari. i pdicamēto q̄litat3. aliñ dr vestis seu tegumētū q̄ hō tegit d q̄ i.c. pcipim⁹.21.q.4. ꝛ d vi. ꝛ ho.cle.c.ds q

1 Quo autem sit pctm in uestimētorum ornatu. vide Ornatus.

2 Quali hitu debēt vti clici. R. glo. i sū.21. q. 4. q pñt vti pānis. ēt ptiosis fm ꝯsuetudinē regiōis vt ꝯformēt se moribus eoꝝ iter q̄s viuūt. ꝛ ne vilescat clerical' dignitas. vt. 80 di. epi. d q̄. vide. s. clericus. 4. ꝛ. ī. ornatus.

3 Qualis d3 eē hitus religiosi. R. silr fm statuta sue rl'e. ita tñ q ꝯueniat religioni ꝛ penitentie. vt. 20. q. i. c. vidua.

4 Quo ipe d3 vti hitu religionis. R. q oi tēpore seu lectulo q̄escens. seu in quocūq3 loco consistens. vt dicitur in. d. c. vidua.

5 Utrū peccet mortalr religiosus dimittens hitum. R. q sic sine cā rōnabili ꝛ ē excōicatus de q̄ vide. s. excōicatio. 7. casu. 27.

6 Utrū liceat tā clico q̄3 religioso ex cā rōabili occultare hitū seu trāsformare. R. q sic vt in. d. c. clerici officia.

7 Utrū vir possit vti veste mulieris vl' ecōtrio. R. q nō. ymo vr pctm mortale: qꝛ pōt excōicari. vt. 30. di. si qua mulier. ꝛ fm aliquos sunt excōicati sed non credo.

8 Quid de vtēte hitu monachali l'alio religioso cā ludubrij. R. glo. i. c. cum decorem de vi. ꝛ ho. cle. q prohibitum est. Et sic videtur mortale peccatum. ꝛ grauiter puniendus. vt in aūt. de san. epis. §. vlt. C. de epi. audi. l. nemine.

HEbetudo mētis ē grossities itellect⁹ qua hō nō pōt ptingē ad cognitionē rei. nisi per multa ei sit exposita. nec tūc ēt pfecte pōt ꝯsiderare oia q̄ ptinēt ad rōnē rei. ꝛ dr hebes eo q acuto opponit. Acutū eni ē penetratiuū3. ita hebes sive obtusum ē qd nō pōt penetrare. Uñ inq̄3tū iportat debilitatē mētis circa spūalia cōsiderāda sic opponitur dono itellectus qd subtilit penetrat. ꝛ differt a cecitate mētis: qꝛ ista iportat oimodā priuationē cognitionis spūalis. sed hebetudo nō qꝛ nō totalr priuat cognitione.

Utrū hebetudo sit pctm. R. q i tātū q̄tū h3 rōe3 volūtarij sicut ꝛ cecitas mētis. vt p3 i eo q ē affectus circa carnalia ꝛ de spūalibus subtiliter discutere fastidit vel negligit. Hec oia ex scto Tho. 2a 2e. q. 15. ar. 2. Ex q̄ p3. q nō ē mortale nisi qñ volūtarie ita implicat se terrenis q ōmittit illā discussione3 q̄ de necessitate salutis ē. sicut in ꝯfitēdo peccata vel in cognoscendo necessaria ad salutē. ꝛ ē filia gule fm Gre. 31 moraliū.

HEdificans i solo alieno de suo. de iure efficit hedificiū dñi soli. Insti. de re. diui. §. ꝛ ex diuerso. Secus si in litore maris vt piscationi itendat casā hedificauerit. qꝛ q̄3diu casa durauerit sua ē. vt i. l. in tantū. ff. de re. diui. Fallit hoc q hedificium nō efficit dñi fundi. qñ hedificatū ē de reb⁹ eccl'e: qꝛ solum cedit edificio. 12. q. 2. apostolicos. fm Io. ibidē. ꝛ i. c. iuestigādū de peculio fm Ber. Intellige tñ q ecclia soluet ptiū soli. Silr itellige pdcā qñ sciens quis edificat i alieno solo: qꝛ si bona fide credēs edificare i suo: edificat i alieno i ꝯscia tenet dñs soli vel ad vēdēdū fūdū l' satisfaciēdū p edificio arbitrio boni viri. Si vō qs edificat de alieno i suo solo. tūc edificatū ē suum l. adeo quidē. §. cū i suo. ff. de acq̄rē. re. do. sed restituet extimationē de iure si fuerit cōdēnatus i duplū. d. §. cū in suo. ꝛ. l. gēma. ff. ad exhiben. ꝛ si destrueret edifitiū poss3 petere suū puta. trabē. si nō duplum non fuerit consecutus. insti. de re. diui. §. cum in suo ꝛ. d. §. cum in suo. Sed in ꝯscia si non fuerit condemnatus sufficit restituat extimatione3 solum.

Utrum hedificans cu3 danno uicini sui teneatur ad restitutionem. R. q non. si non facit animo nocendi pximo. sed sibi consulendi. l. i. §. deniq3. ff. de aqua plu. ar. Nam vsq3 ad celum pōt quis eleuare suum edifitium si est sibi vtile ꝛ seruitutem nō habet. l. altius. ff. si serui. ven. Et tenet glo. in. c. cum ecclesia de elec. in verbo iniuriarum. Sec⁹

si aio iniuriandi primo hoc faceret. nam tunc siue denunciatio noui operis sit facta vel non. In pscia tenet. d. §. deniqz.

2 ¶ Utrum teneatur edificans demoliri edificium suis sumptib⁹ aliquando. R. q sic. qn post denūciatōez noui operis siue iure: siue iniuria edificauit. ff. de ope. no. nū. l. pretor ait. §. i. extra eo. ti. per totum.

3 ¶ An quis possit edificare castrū vel noua edificia. vide. s. emphiteosis. §. 18.

4 ¶ Utrum quis possit in alieno aliqd facere inuito dño. R. Ange. de aretio. Insti. de lege fusa cani. tollen. q sic qn facienti pdest: et dño non nocet. vt ibidem. et in. l. i. §. si. ff. de aqua plu. ar.. Secus si lederet. C. de serui. et aqua. l. aquam. et. ff. si serui. ven. l. et si forte in prin. et. l. sicut. §. pe. Idem dicit q nēo pōt facere in suo qd alteri nocet. et sibi non pdest. et q si facit aio nocēdi tenetur de dolo. d. l. i. §. deniqz. et. ff. de dam. infec. l. proculus.

Hereditas

vocatur as. i. pōdus. 12. vnciarum et diuidit in. 12. ptes que vocant 12. vncie que vocant diuersis nominibus. s. sextix vncia. s. vna. Alia sextans. i. sexta pars hereditatis que sunt due vncie. Quadrans i. tres vncie q sunt quarta pars. Triens. i. q̄tuor vncie q sunt tertia pars. Quincūx. i. qnqz vncie. Semis. i. sex vncie. Septūx. i. septem vncie. Bes. i. 8. vncie. Dodrās. i. nouē vncie. Dextās. i. decez vncie. Decūx. i. vndeci vncie. Appellatōe vero assis. 12. vncie ptinēt. vt Insti. de here. insti. §. hereditas sz Inno. etiam in. c. ex lris. de iure patro. Hereditas ē quodā ius vniuersale. et ea vendita uel data transit ius patronatus. et omnia iura. Et iō hereditas ē successio i vniuersum ius qd defunctus habuit tpe mortis. l. nihil. ff. de ver. signi.

1 ¶ Ad quos dz hereditas deuenire defūcto aliud nō disponēte vel inualide. R. q in laicis de iure cōi. Primo veniunt legitimi descendentes si sunt oibus alijs exclusis: et si sunt primi gradus multi equalr succedunt. Si vo sunt nepotes et vlteriores solū succedunt in stirpes. i. in eā pte qua pater eorum si viueret hēret, nec distiguit an sint masculi vel feie ēt adoptiui: qz indistincte omnes admittūtur. vt. C. de suis et legi. here. aut. i successiōe. Si vo descendētes non sunt: tūc veniunt ascendentes. Puta pater aus ab auus et cē. cum fribus et sororibus ex vtroqz parente pūnctis defūcto vel eorum filijs quos fratres vel sorores seu filiōs si non hz succedunt ascendētes salua semp prerogatiua gradus. s. qz pr pfert auo. et sic eum excludit et sic de ceteris. Et sic solū venit de ascendentibus qui ē primior defuncto cū fratribus: si sunt in capita. sed cū filijs fruni in stirpes exclusis fratribus ex vno parente tm̄. Si āt dicti ascendentes sunt in equali gradu: puta ex pte patris in prio vel so. et ex parte matris silr in prio vl so: et hmōi: sic equaliter paterni pro dimidia et materni pro alia dimidia succedūt qzuis sint plres psōe ex pte vna qz alia. puta auus et aua ex vna parte et ex alia solū auus vel aua: vt in auth. de here. ab inte. §. i. et. 2. et in auth. defuncto posita C. ad tertulianū. et qd ibi nō. in glo. Aliter qui ē in proximiori gradu defuncto siue paternus siue maternus sit admittitur. vt i. d. auth. defuncto q si nec ascendentes sint veniunt collaterales. Et prio fratres et filij alicuius fratris pmortui qui. s. erant pūncti ex vtroqz parente defuncto de cuius hereditate agitur. non tn̄ in capita sed i stirpes: quo ad filios fratrum pmortuorum ipi fres bene succedunt in capita. et isti pferūtur fratribus q sunt ex vno parente solū. vt. C. de legi. her. auth. cessante. Dicit tamē Bar. in. l. omnes. C. cōia de succes. q qn parentes veniūt ad successionē in bonis quesitis ex linea materna pferūtur parentes ex linea materna. Et in bonis paternis parentes ex linea pterna. l. 3. C. de bo. mater. Silr qn sūt duo filij ex diuerso matrimonio preferūtur i lucro matrimonij illi qui sunt nati ex illo matrimonio alijs natis ex alio. Sed si ex dispoe et statutis. ul.

¶ Sz nūqd cū fribus prefatis veniāt filij filij alterius fratris. R. secundum Gu. q nō. ff. qd cū eo q in alie. po. l. sed si ex parte. 2

¶ Utrum filij filiorum prefatorum fratrum preferantur fratribus ex vno parente solū. R. q sic. 3

¶ Utrum filij fratrum soli sine patruis et amitis superstites admittantur in capita. R. Azo. et Hosti. q sic qzuis sint filij diuersorum fratrum. sed non nepotes. s. nati ex eis 4

¶ Secundo non existentibus predictis vel aliquo eorum veniunt fratres ex vno latere tantum coniuncti et eorum filij qui preferūtur patruis defuncti. 5

¶ Tertio prefatis non existentibus preferūtur qui gradu sunt primiores defuncto: et si pes sr piter admittūtur. vt. C. de legi. here. auth. post fres: et extēdit h pputatio vsqz ad decimū gradū et vltra etiaz vt habet. 35. q. 5. c. ad sedem: licet imperator solū dixerit de decimo gradu expresse. Et i pfata successiōe 6

legis l statuti diceret q succedat agnati put sut i gradu primioes. et i tali casu veniunt filij frum pmortuorum cū patruis. iux. aut. cessante. C. de legi. here. nō. glo. qz secūt coit doc. i l. cū ita ff. de le. ii. sicut. s. de statutis ē. qn succedut ab intestato. ut. s. 14. p. vid oio d h i Ros. successio. §. 9.

perceptio q ft legitim⁹ nō succedit frī suo ilegitimo ex parte pr̄is. nec ecōio. q2 nō ē illi agnat⁹ nec illo sp̄i

tam ascendentium quam descendentium seu collateralium cessat ois drīa tam sexus q̄ emancipationis: hoc tñ attento. vt cū agit᷑ de successiōe pr̄is solos consanguineos ad mittas: de rebus vero maternis vterinos. Filij vero nāles tñ vel spurij fm angelum in aut̄. qūo nā. effi. sui. §. fi. si sunt ex eodem pr̄e nō ex eadē mr̄e nō succedūt ad inuicem vnus alteri. Si vō sūt ex eadem matre. tunc vnus succedit alteri ab intestato: q2 cognos cuntur ad inuicem. l. 2. ff. vn̄ cogna. Si vero vnus spurius decederet relicto fr̄e spurio ꝛ alio legitimo ex eadē matre. tunc venit le gitimus ꝛ excluditur illegitimus: q2 qñ de successione tractatur illeḡr p̄ferꝛ q pluribus nexibus est coniunctus vt dictū ē. De suc cessione vō frm ad inuicem serua qd̄ dictū ē. Et durat i infinitū quousq3 memoria pos sit haberi de cognatōne Insti. de gra. cog. per totum.

7 Prefatis aūt oibus ascēdētibus descēdē tibus ꝛ collateralibus deficiētibus. veniet vir. ad successionem vxoris ꝛ vxor viri. vt C. vn̄ vir. ꝛ vx. l. vnica qd̄ si nō ē veniet fis cus. vt. C. de bo. vacan. l. i. Si vō eēt pactū vel statutum aut consuetudo ꝯ oia l aliqd̄ p dictorū illud serua si tale est q̄ uiri cōi pos sit derogare.

8 Si vō loquim᷑ in clericis ab intestato mo rientibus distiguit᷑ aut sunt bona propria cli ci de qbus libere poterat dispone. De qb⁹ dictū ē s. clericus. i3. Et in talib⁹ succedunt agnati fm q̄ dictum ē s̄. Si vō nō h3 succe det ecclesia cui seruiebat tp̄re mortis vel al tare si solum seruiebat altari qd̄ hēbat bōa disticta ab eccl̄a ipi altari deputata. vt nō. i2 q. vlt. c. vlt. in aūt. de ecclia. titu. §. si qs eps. Fallit hoc in p̄sbris ex seruitute pmoti ad sacerdotiū cū consensu dñoꝝ: q2 de eorum bonis si ab intestato decedūt fiunt quatuor partes quaꝝ vna epo altera ecclesie: tertia paupibus: ꝛ q̄rta parētibus assignetur: ꝛ si nō sint ydonei vt puta heretici. 24. q. 2. sane ꝛ huiusmodi. eps in vsum ecclie distribuat vt in. c. 2. de succe. ab inte. Nec ē abrogatū. vt ibi doc. cōiter tenēt l3 glo. voluerit q̄ sic Si vō sūt bona ecclie de qb⁹ dispone clici nō possūt succedit ecclia. vt in. c. i. de succe. ab ite. ꝛ. c. i. ꝛ. c. relatū el. 2. ꝛ. c. regsisti de testa.

6 Quid de successiōe i feudis. vide s̄. Feu dū. §. 6. cū sequētibus ꝛ emphiteosis. vide emphiteosis. §. 5. cum duobus se.

10 Quid de. filijs manumissis decedētibus ab intestato. R̄. q̄ succedēt descēdentes vel ascēdētes vel collaterales fm q̄ dictū ē: ex cepto q̄ patronus vēdicat ptē nō tñ totum: vt Insti. de succe. lib. §. 13 n̄ra ꝯstitutiō. ꝛ ibi uide de eoꝝ. successione. Bar. in. l. defūcto C. si in frau. patro: dicit q̄ si vnus patronus viuit prefert filio alterius patroni: ꝛ filius p̄roni prefertur nepoti alterius patroni.

Utrū clerici laicis succedāt fm q̄ dictum ē. ꝛ eo ordine. R̄. q̄ sic indubitanter: quia iura preallegata non excipiunt eos ymo ēt religiosi. Intellige qui possint habere p prium in cōcetiā si dum laici erant cōmise runt vitium ingratitudinis. vt. i9. q. vlt. c. fi. Fallit hoc in feudis. De quo s̄. Feudū. §. 9. 11

Utrum filius aliquando excludatur ab hereditate patris vel alijs de predictis. R̄. q̄ sic in. 5. casibus. Primo si pater fuit her̄ ticus: quia ipso iure bona hereticorum sūt confiscata. de here. c. cum secundum. li. 6. Scdo si pr̄ cōmisit crimē lese maiestatis: l. qsqs. C. ad. l. iul'. ma. ꝛ. 6. q. i. §. verum hoe Aduerte tñ q̄ pena icapacitat̄ nō extendit ad filios nisi qñ crimē ē cōmissum in eū q nō recognoscit supiorē. Secus si ē cōmissū i eū q recognoscit supiorē: q2 l3 sit crimen le se maiestatis. vt. l. i. ff. ad. l. iul'. ma. nō tñ quo ad incapacitatem quo ad filios fm Salice. in. d. l. quisquis. Et etia3 aduerte q̄ crimen lese maiestatis cōmitatur a subdito tñ cle. pastoralis de re. iudi. Tertio si pr̄ erat p̄ro nus l hēbat aliqd̄ ius seu feudū i ecclia qd̄ deberet transire ad filios ꝛ ipe iterfecit vel mutilauit rectorē l clicū illi⁹ ecclie: q2 ipo iur̄ pdit. oē ius ꝛ dignitatē ꝛ ad filios nō puē niet de penis. c. in qbusdā: q2 talia deuoluūt ad ecclesiam cui iniuria facta ē: ymo filij tali um vsq3 ad quartā generationē i clicos col legio nullaten⁹ s3 admitti nec i aliq̄ religio ne pn̄t eē plati nisi fuerit cū eis dispēsatū: vt i. d. c. in qbusdā eps tñ dispensare pōt: ex q̄ conditor canonis non sibi reseruat. ar. c. nu per. de sen. exco. Quarto si filius vel alius q pōt succedere furioso debitā curā n̄ ipen derit s3 succedet ille q eū i sua domo ppriꝭs sūptib⁹ vsq3 ad finē vite pcurauerit euacua ta ēt institutiōe illius q neglexit: si mō talis i scriptis āmonuerit eos vt curā hērēt: vt in aūt. cū de appel'. cogno. §. causas. vbi ēt dic̄ glo. q̄ l3 nullus ex̄neus cū pcurauerit: tñ he reditas ab agnatis auferet. vt. ff. de hijs q. vt idi. l. 3. vbi institut⁹ indignus iudicatus ē successione q p negligēciam suā ꝛ culpā id egit vt mulier a qua institutus fuerat moreretur. vbi dicit glo. s. non adhibendo medicū vel malū. Quinto si icaptiuitatē eos qb⁹ succedē

Si vero vxor eēt sine dote ꝛ paup: ꝛ marit⁹ nō ht descēdētes, n̄ ascēdētes s3 sō⁹ agnatos ul cognatos tc succedit uiro ab intestato i quarta pte hreditatis ut i aut. de exhi. re. § qm uero et idez dic d uiro paupe circa bo⁹ vxoris alie 3 ptes hreditatis erūt agnatorum l. cognatorum

deberet mori per suam negligentiam commisit. vt l. d. §. causas. et sic succedet ecclesia ciuitatis ex qua oritur. vt ibidem. et etiam in casibus in quibus pot exheredari. vt. s. Exheredatio. §. i.
13 Utrum filius possit exheredari per patrem. R. vt. s. exheredatio. et fratres fratrem. et vir vxorem. ibidem
14 Utrum dominus qui de consuetudine totum accipit quod erat illius qui sine filijs mortuus est teneatur. R. secundum Hosti. si talis consuetudo prescripta est excusatur. quia potest allegare quod hoc pactum ab initio fuerit: quia terra sua erat.
15 Quomodo succedent filij illegitimi. vide. s. Filius in prin. cum se. verum est quod Azo tamen quod naturales tamen succedunt adinuicem de succe. cogna. §. vulgo. sed Ho. contradicit auth. qui mo. na. effi. sui. §. filium. sed tu dic vt. s. §. 6.
16 Quis succedet damnatis ex aliquo delicto ad mortem. R. quod descendentes vel ascendentes secundum quod dictum est. s. sed collaterales non nisi vsque ad tertium gradum. vxores vero talium solum habebunt dotem et donationem an nup. Si vero dotem non habuerit accipient partem legibus diffinitam. Glo. dicit quantum ex morte lucrarentur siue habeant filios: siue non. et si neiem predictorum habeant fisco applicantur. vt. C. de bo. damna. auth. bona.
17 Utrum bona ingredientis religionem ab intestato perueniant monasterio. R. Pa. i. c. i penultima de proba. quod quo ad fratres minores non: quo autem ad predicatores et alios mendicantes sic. non tamen vt immobilia aut iura perpetua sibi retineant: sed vt vendantur imploratione officij iudicis. Idem dic in omnibus alijs relictis fratribus quam per religionis ingressum etiam in fratribus minoribus. s. quod petet imploratione officij iudicis et vt vendantur. quo autem ad alios religiosos non mendicantes indubitanter succedit monasterium.
18 Sed quero quod monasterium succedet cum mendicantes nullum habeant: et aliqui transferantur ad placitum prelatorum. R. Pa. vbi. s. quod non perueniunt in predictis monasterio particulari: sed erunt in potestate illius qui preest: vt prouideat prout sibi videbitur.
19 Utrum nouitio morienti ab intestato succedat monasterium. vide. i. nouitius. §. ii.
20 Quid si ingrediens erat vsufructuarius solum. R. Pa. vbi. s. quod transibit in monasterium vsusfructus: sed solum durabit in vita ingredientis. et non plus.
21 Quid de collatione tali ingredienti ea lege vt non alienet. R. Jo. an. tamen quod succedet monasterium. per ar. l. i. ff. de fun. instru. et l. pater. §. Julianus agrippa. ff. de le. 3. et in eo quod no. de iure patro. ex litteris. Pa. vbi. s. contrarium tamen. et quidam alij per ar. l. peto. lucij tich. ff. de le. 2. Facit quod legitur et no. in. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ver.

ob. Ego vero sic concordo distinguendo. Si prohibita est alienatio vt in familia remaneat. sic est vera opinio Jo. an. per. d. l. peto. §. fi. a contrario sensu. Si vero vt ad extraneum perueniat prohibitum est: sic non succedet monasterium.
Sed quero quando accipiet quod sibi debetur aliquis ex hereditate ingredientis siue fecerit testamentum vel non. R. Pa. vbi. s. Bar. dicit quod quando mors ista ciuilis operatur omnem effectum quem mors naturalis. sicut est in ingredientibus ordinem minorum qui nihil in communi vel particulari possunt habere: tunc statim habebit post ingressum cum effectu. i. possessionem expressam. ar. l. deo nobis C. de epi. et cle. sed quando non operatur omnem effectum in hoc quem mors naturalis. puta quia habent saltem in communi. tunc debet expectare mortem naturalem ipsius ingredientis et iterum dispositio si fecit erit in suspenso. Et cum hac opinione transit Ly. et dominus Anto. et Pa. in. d. c. in penultima. Limita tamen nisi in testamento aliter de ipsa determinasset: quia illud erit seruandum. Item limita vera predicta. nisi quo ad filios legitimos. qui legitimam habebunt ex equitate statim post ingressum: non autem alimenta secundum predictos doc. Quod verum credo quando legitima eis sufficit: aliter non: saltem in conscientia. sed vel monasterium dabit eis statim quod debent habere ex bonis ingressi vel statim alimenta prestabit: donec eis talia bona dederit. Facit ad hoc d. l. deo nob. §. nam et maritus. et quod no. ibi in gl. 22
Hereditas quomodo diuiditur inter fratres qui habent peculium castrense vel quasi. aut aduenticium. vide peculium per totum. 23

Heres

Heres aliquando primum. i. proximum significat non vlteriorem. vt. ff. de ver. sig. l. scien. sed regulariter nomen heredis per multas successiones accipitur. vt. d. l. sciendum. et l. vlti. C. de here. institue. vbi heres heredis testatoris dicitur heres. vide glo. in. c. ex transmissa. de fi. presbi. Aliquando tamen descendentes post primum heredem vocantur proheredes. vt tamen glo. in. c. fi. de pecu. cleri. quamuis alias proheres dicatur qui se putat heredem cum non sit. ff. de pe. here. l. proherede: et insti. de interdi. §. adipiscende. Aliquando quilibet descendens cui relinquitur aliquid dicitur proheres. vt in. d. glo. Nomine vero suorum heredum non veniunt extranei heredes. de quo per Bar. et alios in. l. gallus. ff. de libe. et postu. Quod limita verum in his que non transeunt ad heredes extraneos. et
Utrum deus instituerit quod aliquis sit heres. R. quod sic. vt patet in. c. non omnis. 32. q. 2. et q. 4. dicat ibi. Eyce ancillam etc. Non enim erit heres filius etc. 1

2 Utrū heres institutus solū in certa re qui ꝓprie nō dr̄ heres ſ3 legatarius. vt in. l. quotiens. C. de here. institu. possit in foro aie nō dato alio hr̄de adire totā hereditatē fm q̄ vult. l. i. in. §. si ex fundo. ff. de here. insti. R̄. Pa. in. c. q2 ingredientibus de testa. q̄ Fe. consilio. 126. ⁊ multi alij doc. in sacra pagina ꝯsuluerunt q̄ sic: q2 ius humanū nō ꝯtrium diuino d3 seruari in foro aie. Ergo licite poterit: limitant tn̄ dūmō dolose non sit inductus testator ad instituendū eū in certa re vt puta: q2 ꝑsuasit q̄ nō poss3 habere regressum ad alia bona.

3 Quid si ita sit institutus in certa pte hoc addito. ⁊ volo q̄ de bonis meis plus non possit petere sed sit ꝯtentus ⁊c. ⁊ instituitur alius heres vniuersalis q non vult addire hr̄ditatē. an suprascriptus possit ipse eā adire. R̄. vr̄ q̄ sic. ar. d. §. si ex fundo. ⁊ d. l. quotiens. Sed ꝯtrariū ē verū q̄ nō pōt. vt i. l. quotiens. §. sed si duo. ff. de here. insti. vbi p3 q̄ §. pdictus si ex fundo. ⁊ pdicta. l. quotiens h3 locū. qn̄ voluntas testatoris ē simplex. ⁊ nō restricta expresse. vt in casu isto. Et id venient succedentes ab intestato. q2 testm̄ non reperit̄ hr̄e heredē. ⁊ nō pōt qs pro pte decedere intestatus. ⁊ ꝓ pte testatus. l. ius nr̄3 ff. de re. iur. Si dicis quō pōt ꝓhibere q̄ n̄ plus peteret. R̄. p. l. domus. §. fi. ff. de vsufr. vbi testator ꝓhibet ius accrescendi. ⁊ casus ē in. l. i. ff. de iniusto. rup. testa.

4 Utrū heres teneat̄ ex delicto vel qi delicto defuncti. R̄. vt colligo ex Bar. in. l. i. ff. d ꝑuatis delictis: q̄ aut actio ē penalis ex vtraq3 pte. vt puta. qn̄ petitur pēa que ē applicāda pti. Nā tam ex pte rei q̄ actoris ē penal'. Et sic nō tn̄r aliquo iure. Si vero actio ē penalis ex pte rēi ⁊ ꝑsecutoria rēi. ex pte actoris. vt puta. q2 ago pro satisfactōe dāni mei ⁊ sic de iure ciuili: si delictū fuit cōissum circa contractū qui quidē ꝯtus tenuit sic tenetur heres: q2 non fundatur intētio actoris imediate ex delicto sed ex ꝯtu. puta: q2 agit actōe cōmodati vel depositi ⁊ huiusmodi. ⁊ nō ex dolo vel delicto. Casus est in. l. ex d positi. ff. de ac. ⁊ obliga. ⁊. l. ex ꝯtibus ibidē. ⁊ bonus tex. in. l. si hominē. §. dat̄ actio ff. depositi. Si vero fuit comissū delictū circa ꝯtum q non tenuit. vt puta. q2 dolus dedit cām ꝯtui. q2 n̄ t3. vt in. c. delicti de ep. ⁊ ven. sic non tn̄r. q2 cū agere nō possit ex. ꝯctu cū nō sit: oporteret agere ex delicto ꝯ hr̄dem ⁊ crimina morte extinguunt̄. 23. di. quorūdā ⁊ nullus post mortē pōt accusari. 24. q. 2. c. i. ff. de bo. eo. q au. sen. mor. si. ꝯ. l. vlt 53. q. 2. admonere. nisi i casibus heresis. 24. q. 2. sane. vel si hereticos instituit heredes. d here. c. si quis eps. vel si i crie notorio decessit. vt nō. in glo. d. c. quorūdā ⁊. 24. q. 2. i suma. vel generaliter dic qn̄cunq3 cōmisit defunctus crimē pp qd ipso facto pena sit ifflicta a lege sicut in heresi ⁊ crie lese maiestatis q2 tūc accusat̄ ⁊ agitur ꝯ heredem. nō vt puniatur ex illo delicto: sed vt bona auferātur ab eo que in cōmissū ceciderunt. Facit. l. cōmissa. ff. de publi. ⁊ tex. bonus in. c. 2. de prescrip. li. 6. alias nō tenet̄ heres pro quocunq3 delicto cōmisso a defūcto siue in ꝯctu nullo siue extra oēm contractū: nisi in duobus casibus. Primus si lis fuit ꝯtestata cū defūncto. vt. l. vnica. C. ex delic. defun. Ratio. q2 in iuditio quasi ꝯhimus. vt in. l. 3. §. idē scribit ff. de peculio. Et ideo videt̄ initus contractus cū defuncto p contestationem litis. Secundus si aliqd peruenit ad heredē ex delicto defuncti: q2 in tm̄ tenetur ⁊ nō plus. vt in d. l. vnica. Fallit in conditione furtiua: q2 in l. si pro fure. ff. de condi. fur. dicit tex. furti actio penā petit legiptimā conditio. rē ipsa3. ⁊ sequitur conditio rei furtiue: q2 rei h3 prosecutionem heredē quoq3 furis obligat nec tantū si viuat seruus furtiuus sed ⁊ si decesserit. s. viuo fure vel mortuo. De iure autē canonico tenet Bar. indistincte teneri quādo quis agit pro satisfactione dāni contra heredē ⁊ hoc sequitur cōiter doc. Et sic intelligende sunt glo. in. c. ex presentiū de pigno. de solu. c. i. de rapto i litteris de vsu. tua nos Intellige in qn̄tum hereditas se extendit. Et placet in ꝯscia. l3 Pa. in. c. fi. de sepul. solu3 admittat verū qn̄ defūctū penituit. q2 iura canonica loquūt̄ q̄ tn̄r qn̄ dfūctū pēitnit. vt nō glo. singularis in. c. a nobis el. 2. de sē. exco. q2 tunc agitur ex quasi contractu nō ex delicto. Si vō n̄ penituit nō tn̄r fm eūdē Pa. ⁊ glo. d. c. a nobis nisi qtenus de iure ciuili tn̄r.

Utru3 heres teneatur soluere legata in te 5
stamento minus solenni facta. R̄. q̄ in foro iudiciali non: de quo dicendū. vt in. l. si veritas. ⁊. l. si. C. de fideicomis. Sed in foro aie pendet hec questio ex alla. s. vtrū ex volūtate defuncti oriatur obligatio naturalis: ⁊ communiter vltramontani tenēt q̄ non. Cismōtani q̄ sic. De quo vide per canonistas i. c. fi. de solu. ⁊ per Bal. ⁊ legistas in. l. cū qs C. de iuris. ⁊ facti ignorātia. Et ibi dicit Albricus q̄ opinio cismontanorū est comūis opinio: ⁊ sic tene ea3: q2 verior. Et qua opinione. d. Anto. motus dicit se consuluisse in facto i quo tm̄ vnus testis fuerit adhibit⁹

Vide .j. legatum .2. §. xj. in margine vbi ponit verba formalia ...

Idem dic secundum bar. id autem quod potest alienari proponendo filio in morte. Similiter causa alimentorum quod non potest ... et idem de redimendo filio capto ab hostibus.

quod tenebatur heres in foro anime. Pa. autem in c. quia plerique de immu. ecclesiarum distinguit quod aut defunctus non egit solenniter relinquere. sed totum commisit fidei heredis. Et sic tenetur ciuiliter et naturaliter. Et sic in vtroque foro casus est notabilis secundum vnam lecturam quam sequitur Bar. in d. l. si. Aut non commisit fidei heredis: sed simpliciter relicta fecit sine solennitate debita et distincte tenetur heres in foro anime si ei de hoc constet. Ratio: quia solennitates fuerunt inducte ad falsitatem tollendam. Vbi ergo constat quod nulla falsitas interuenit debet cessare: dispositio legis et seruari equitas et obligatio naturalis que oritur ex dispositione defuncti. l. eum amplius. §. is natura debet. ff. de reg. iur. et pro hac opinione facit quod no. Inno. de elec. in c. sicut. et l. instrumenta. C. de fideicommis. Ego dico quod si erat legens doctus: et non erat necessitas que excluderet solennitatem debitam: et sic non valeat: quia videtur voluisse potius illudere. Si vero erat ignorans vel forte non potuit solennitatem obseruare: sic valeat in conscientia alio non constante de mente. vide de hoc .j. Testamentum. §. 9. et 10. et legatum 2. §. 8.

6 ¶ Utrum heres teneatur satisfacere ex contractu vel quasi defuncti in quo ipse defunctus erat obligatus vltra vires hereditarias. R. quod si fecit inuentarium nullo modo tenetur. Si vero non fecit inuentarium in foro anime non tenetur secundum Jo. an. et dominum An. et Pa. in d. c. quia plerique. In foro vero contentioso sic vt. l. l. fi. C. de iur. de lib. Federi. tamen consilio 21. dicit quod etiam teneatur in conscientia vltra vires. Sed prima opinio videtur equior quo ad conscientiam.

7 ¶ Utrum hereditate exausta per legata possit heres aliquid de ipsis legatis detrahere. R. quod aliam detrahit falcidiam. aliam trebellianicam: aliam legitimam. de quo dic vt .j. Legitima. Similiter ante omnia deducere potest expensas funeris et alias necessarias quas fecit causa hereditatis vt in testamento et in inuentario et huiusmodi: quia sic debet esse immunis a grauamine sicut est a lucro. in l. scimus. §. et si prefatam cum quinque l. sequentibus. C. de iure delibe.

8 ¶ Utrum heres scienter soluens legata nec retinens sibi falcidiam possit repetere vel si ignoranter. vide Solutio. §. 21.

9 ¶ Quid si plures sunt heredes an quilibet teneatur insolidum ad omnia debita vel legata. R. quod regulariter quilibet tenetur soluere pro parte hereditaria. C. de her. act. l. pro hereditariis. Fallit hoc in 7. casibus. Primus quando defunctus aliter disposuit. ff. de le. 2. l. cum ab vno. Secundus si obligatio sit propter impensas funeris vxoris. quia non solum obligantur heredes. sed et vir secundum portionem quam habent. puta si vir habet centum et heredes 200. tunc vir tenetur pro tertia. et heredes solum pro duabus. Tertius si bona defuncti erant expresse vel tacite ypotecata debitoribus. quia vno existente non soluendo tamen alii obligantur. Quartus in alimentis legatis. quando sic per iudicem est diffinitum vel defunctum. l. 3. in principio. §. prio. ff. de alimen. lega. Quintus quando res legata possidetur ab vno insolidum dicta. l. pro hereditariis. et ff. commo. l. sed nobis. §. heres. Sextus quando obligatio consistit in implendo pollicitationem factam a defuncto ad honorem dei vel sanctorum vel rei publice. ff. de polli. l. prima. §. si quis. et l. ex pollicitatione. Septimus quando obligatio est indiuidua. ff. de verbo. obliga. l. in executionibus. §. serua. et de hoc habes in glo. d. l. pro hereditariis. Ros. hereditas. §. 14

¶ Quid si heres est pupillus numquid differetur solutio debitorum vel legatorum. R. quod non. vt. l. sub pretextu. C. de acq. here. 10

¶ Utrum dilatio restitutionis facta ab herede prolonget statum in purgatorio defuncti et quomodo episcopus potest compellere heredes non exequentes vel alios executores et multa alia ad hoc. vide supra Executor. 11

§. 23 et 24

¶ Utrum heres rogatus restituere hereditatem possit alienare aliquid de ea. R. quod non C. communia de le. l. fi. nisi in casibus positis in auth. res que. ibidem posita: qui sunt isti. s. causa dotis et donationis propter nuptias. et loquitur in liberis non in extraneis. potest tamen retinere sibi quartam trebellianicam vt in c. Raynutius et c. Raynaldus de testamentis. Si vero rogatus est restituere quicquid superuerit de hereditate. tunc ad minus quartam partem seruabit substituto. vt. C. ad trebe. auth. contra rogatus. Et vide de hoc in glo. in d. c. in presentia. Aduerte secundum glo. in dicto c. in presentia. quod licet quis sit pure rogatus restituere hereditatem nulla facta mentione de filiis. Si tamen postea habuerit filios. vel nepotes substitutio euanescit. C. de fideicommis. l. cum acutissimi. C. de in- 12

Ros. legatum 2. §. 30 cum seq.

ex liberis testatoris

sti. τ substi. l. generaliter. ff. de condic. τ demon. l. cum auus.

13 ¶ Utrum bona ingredientis religionem nõ capacem vt sunt mendicantes. qui nec in comuni debent habere sint propinquorũ. ℟. comunis opinio est: q̄ ad succedentes ab intestato veniant per aũt. bona. C. de bo. prescrip. Sʒ hoc limita nisi predicta bona fuerint ei relicta sub conditione si decesserit sine liberis restituenᵭ: quia tunc debent erogari ad pias causas. Casus est singularis in aũt. de sancti. epi. §. sed τ hoc presenti. i. fi. Et hoc sequitur Angelus in disputatiõe q̄ incipit. Nobilis quidam genere. Hec oia limita vera: nisi imploratione officij iudicis ea vellent vendere τ pretium in suas necessitates conuertere: quia succederent. vt sup Hereditas. §. 17. dictum est.

14 ¶ Utrũ hẽs õdicãs se mõasterio excludat substitutum. ℟. glo. in dicto. c. in presentia q̄ sic si est priuatus τ etiam cum rogatus est restituere priuato. Secus si substitutus vel cui rogatus est restituere esset ecclesia vel locus religiosus vel alia pia causa: quia nõ excluderet. vt in dicto. §. sed τ hoc presenti. vñ sumpta est aũt. nisi rogati. C. ad trebe.

15 ¶ Sed quid si non ingreditur monasteriũ sed efficitur clericus. ℟. glo. in prefa. de. c. in p̄sentia q̄ non euanescit substitutio nisi duo concurrant. Primum vt perpetuo maneat in ecclesia. Secundum vt redditus expendantur in pias causas. vt in prefata aũt dici tur. Sed Pa. ibidem restringit ad clericũ conuersum alicui monasterio: sʒ magis placet: vt simpliciter intelligatur: sicut glo. intelligit.

16 ¶ Utrum conuersio seu dedicatio sui ipsius τ suarum rerum ecclesie seculari euacuet tia. q̄ aut fit clericus. dic. vt. §. precedenti. Aut non fit clericus. Et sic non expirat: licet alij dicant q̄ etiam expirat. Sed primũ verius. Secundum equius.

17 ¶ Quid si quis ingreditur religionẽ i fraudem substituti. ℟. Pa. in dicto. c. in presẽtia abbas tenet q̄ non euacuat substitutionem: quia dolus τ fraus nemini patrocinatur. c. fides. de rescrip. τ placet communiter doc. Fa cit. 20. q. 3. §. fi. Ubi inductõ facta causa bonorum impedit acquisitionem eorũ. ergo fortius quando fraus interuenit.

18 ¶ Utrum hẽs institutus cum conditione si sine liberis ex se legitime descendentibus l ex corpore suo nascentibus si ingrediatur monasterium euanescat substitutio. ℟. Pa. in dicto: c. in presentia post diuersas opiones recitatas concludendo cũ Bar. τ Ly. i. l. si ita quis. ff. de lega. 2. q̄ euanescit. τ credo sit verior. concor. Archi. τ Jo. 19. q. vi. c. si qua.

19 ¶ Sed quid si nõ intrauit sed instituit mõasterium heredem. ℟. archi. i dicto. c. si qua q̄ non euanescit substitutio fm̃ Gofr.

20 ¶ Utrum heres teneatur soluere legatum causa dotis factum si illa ingrediatur monasterium. ℟. Pa. in dicto. c. in presentia q̄ sic. τ idem si esset ei relictum causa donationis propter nuptias.

21 ¶ Utrum substitutio expiret facta sub ista conditione: si ingreditur monasterium l si nupserit vel non nupserit. ℟. Pa. in dicto. c. in presentia q̄ non: quia communiter tenetur q̄ habetur conditio pro non adiecta in substitutione que impedit religionis ingressum: sicut illa que impedit matrimonium carnale. l. cum tale. ff. de condi. τ demon. l. 2. C. de indic. vidui. Et ideo mulier non tenetur restituere relictum sibi cum onere restituendi si nupserit. l. quotiens. ff. de condic. τ dmõ. Ubi legatum factum si non nupserit tenet. q̃uis faciat contrarium. l. filie. ff. de cõdic. τ demon. Idem dicit Alber. i. l. deo nobis. C. de epi. τ cle. q̄ puella cui relinquuntur centum si nupserit. Si vero religionem intrauerit. 50. q̄ nihilominus si intrauerit habebit centum: quia in casu predicto omnis conditio dilatio τ grauamen remissa intelliguntur: cum predicta institutio succedat loco debiti bonorum subsidij vt est expressum. C. de inoffõ. testa. l. quoniam in prioribus. Et hoc dicit verum in filia cui bonorum subsidium debetur sed in extranea ñ: sʒ solum si conditio extet τ etiam non haberet filia quando legitima essʒ sibi legata: τ istõ esset vltra bonorum subsidium. Et de hoc vide eundem ibidem diffuse: τ in dicta. l. quoniam in prioribus Ricar. malũbra disputauit τ tenet q̄ si relinquatur alicui centum si nupserit. τ 50 si ingrediatur religionem q̄ nihilominus ingrediendo habebit centum nec distinguit an sit filia vel extranea: τ est verum. Et sic tene.

22 Statuto cauet. q filie extantibus masculis filijs nō succedant sȝ debeāt ð bonis prius dotari ꝛ esse ꝯtente. q̄ritur. si pr̄e mortuo q reliquit filiū ꝛ filiā. ꝛ anteq̄ꝫ fr̄ sororē dotaret mortuus ē relicta filia sua. dicta amita ð beat habere solū dotē vel tanq̄ꝫ hr̄s. R. Albri. in. l. publico. C. ad. l. iul. de adul. qdam tenēt q sic: qꝛ neptis nō succedit vt mascul⁹ sed. verius vr̄ fm̄ hugolinū de la fontana q succedꝫ neptis non amita. Rō: qꝛ ex morte patris iā ius fuit quesitū filio. ꝛ illud transmittit filie. vt. C. de ca. tollē. §. in nouissimo. qꝛ in hoc rep̄ntat p̄sonā patris sui. ar. C. de here. vel ac. ven. l. ēpta. ꝛ sufficit semel ius fuisse quesitū. vt. ff. qð me. cā. l. videam⁹. De quo vide. s. Feudū. §. 8. Sed si filius p̄mortuus fuisset añ patrē relicta filia. vera eēt opinio prima. qꝛ tale statutū est factuꝫ: qꝛ p masculos conseruaꝛ agnatio. vt. ff. de ven. inspi. l. i. §. pe. Ergo nō dꝫ porrigi ad sexū femineū vt in. d. l. publico. vide. s. Excōicatō. i. §. 20. Quō fr̄ pōt admittē sororē i fraudē cr̄ditoꝝ.

23 Utrū heres teneaꝛ seruare ordinē in soluēdo creditoribus vl̄ legatarijs. R. q sic. qꝛ creditoribus prius satisfacere dꝫ siue ex ꝯtractu. vel qī. aut delicto vel qī sint postea legatarijs. Si tñ pri⁹ solueret sine dolo legatarijs prius venientibus nō poterit iquietari a creditoribus: si nihil ei remansit de hereditate sed habebunt regressū ꝯ legatarios. Quis autem in creditoribus sit preponēdus. vide infra Restitutio. 2. §. 16.

24 Quis pōt heres institui. R. q ois q nō ꝓhibeꝛ a iure. ar. de spō. cū apud. Et qs ꝓhibeat. R. q. 13. Primo hereticꝰ aut pagan⁹ de here. c. si qs epō. Secūdo credentes receptatores ꝛ defensores hereticoꝝ de hr̄. c. excōicamus el. i. §. credētes. Tertio apostata. Quarto collegiū illicitū. Quinto deportatus. C. de here. insti. l. i. Sexto dānatꝰ ob crimē famosū. Septimo insecutor cardinaliū. de penis. c. felicis li. 6. Octauo excōicatus. Nā q ꝑe instōnis vl̄ mortis vel additionis hr̄ditatis erat excōicatus n̄ vꝫ institutio. Secus si post institutionē fuit excōicatus: sȝ añ mortē absolutus. vl̄ post mortē fuit excōicatus ꝛ añ additōem absolutus tꝫ institutio ff. de hr̄. insti. l. sȝ si i ꝯditōe. §. solemus. ꝛ. l. si alienū. §. i ext̄neis. Nono spurij nati ex dānato coytu. de qbus. s. Filius i pricipio. Decimo incestuosi cū monacha. 27. q. i. si quis solicitauerit i glo. Undecimo crimē lese maiestatis committentes. de pe. di. i. c. si quis cū militibus. Duodecimo. Simoniaci fm. aliquos: qꝛ parificanꝛ ledentibus maiestatem.

Terciodecimo illi qui nō pn̄t hēre. nec i ꝓprio nec in cōi. vt sunt fratres minores. cle. Exiui. §. cupientes de verbo. sig. De materia heredis. vide s. Hereditas. ꝛ. i. Legatū ꝛ. Testamentum.

Heremita

Heremita dr̄ q vē ꝛ purā solitariam eligit vitā. 16. q. i. qui vere.

1 Utrū possit hēre propriū. R. glo. in. d. c. q vere q sic. ꝛ est tex. 19. q. 3. §. eē.

2 Que ē strictior vita. an heremitaruꝫ an religiosorum. R. glo. vbi supra dicit. q monachorum. Intellige in heremitis qui nō sūt religiosi.

3 Utrum heremita gaudeat priuilegio clericali. R. glo. vbi supra q sic. ꝛ dicit probari per. d. c. qui vere. sed iudicio meo nihil ꝓbat: nisi q sunt digni honore. Et propterea dico cum Jo. de ligna. in cle. per lr̄as de p̄ben. q sicut laici nati sunt. ita laici perseuerant ꝛ sub iurisditione imperatoris cum eis non adueniat aliquid eripiens eos ab ipi⁹ iurisditione. qð duplex ē. vꝫ receptio ordis vel conuersio ad aliquam religionē approbatam. in. c. si. de reli. do. 17. q. 4. si quis suadente. de sen. exco. non dubium cum silib⁹ ꝛ sequitur Pa. in. c. nullus de fo. compe. lꝫ sit equum dicere q sunt ecclesiastice p̄sone ꝛ de foro ecclesiastico per. c. nulla rōne. 93 di. ꝛ. c. si autem. ii. q. 3.

4 Utrum religiosi possint vitā heremiticaꝫ eligere. R. q sic de lnia suorum prelatorum ꝛ cellas siue habitacula i heremo siue locis vbi non sit hoīuꝫ habitatio de ꝓpinquo capere ꝛ mutare: possunt ēt religiosi mēdicātes. vt in. c. cum ex eo. de exces. prela. li. 6. Sed prelati nemini debent dare lniam: nisi iam in societate p̄fectis: cum sit periculosissimuꝫ solitarie hitare imperfecto. cui dicitur. Ue soli: quia cum ceciderit nō habet sublevantē. Et iō sanct⁹ Tho. 2a 2e. q. 188. dicit q vita socialis necessaria ē ad exercitiū p̄fectionis: qꝛ mutuo se instruunt verbo ex ex° ꝛ correctione que ad p̄fectionem ꝑducunt. Solitudo aūt ꝯpetit iam p̄fectis: qui aliorū regimine non indigent. Et iō si absq̄ꝫ exercitio ꝓcedentı talis vita assumaꝛ piculosissimū: nisi suppleatur ꝑ diuinam grām. h. ille.

Hereticus

Hereticus est secundum archi. i. c. quicunq̄ꝫ. de here. li. 6. Primo qui tenet ꝯ quatuor cōcilia. Item qui aliter sentit de sacramentis. s. corpore xp̄i. baptismate. ꝯfessiōe: ꝛ alijs q̄ꝫ sacrosancta p̄dicat ꝛ obseruat ecclesia. c. cū ad abolendā. de here.

Marginal handwritten notes: "Ros. hēdi tas. §. 13" (beside 23); "vid. s. heretici §. 22. 23 et 25" (beside 24); "s. testatoris" (beside the line on excommunication before death).

Item qui conatur auferre priuilegium ecclesie romane sibi a xpo traditum. vt in.c. oēs.22.di.qḋ ē vt sit caput oium ecclesiarū.
Item dubius in fide.c.dubius.de here. Itē omnis scismaticus.24.q.3. inter heresim.
Item omnis simoniacus.i.q.i.quisquis.
Itē omnis precisus ab ecclesia.4.q.i.c.2.
Itē omnis interpretans male sacrā scripturā.24.q.3.heresis grece. Itē qui nouā opinionē inuenit.24.q.3.hereticus ē. Itē qui trāsgredit̄ pcepta aplice sedis.99.di.nulli. Itē qui ñ tenet articulos fidei. Sed loquendo de heretico ,ppriē. ⁊ vt sit excōicatus. ⁊ subiaceat alijs penis ꝯ hereticos statutis. Dic ꝙ tria reqrūtur fm̄ Alex.de ales fa fe ti.de heresi. Primū falsa credulitas i rōnali.i.ꝫ glo.24.q.3.§.qꝛ vero sermo. ꝙ erret in articulos fidei ⁊ eius sacramētis. vt in.c. ad aboleñ.de hereti. Addit Pau.in clem̄.vnica.co.ii.ꝙ ēt ille qui falsam ⁊ extortam expositōem i diuinis scripturis ponit ꝯtra id qḋ tenet eccl'ia. Intelligo.s.,p articulo fidei ē hereticus. Glo.tñ in clem̄.i.§.fane.de vsu.dicit indistincte d̄e tenente aut gignēte puersū dogma vel falsas opiniones ꝙ hereticus ē. Cardi.in.d.cle.ēt voluit hoc extēdere ad tenētes ꝯ canones. ⁊ multi doc.ibidem. Sed ego dico clarius :ꝙ falsa credulitas ꝯ fidem ē dupliciter. Primo directe ⁊ pricipalr̄. Et hoc ē oē qḋ ē ꝯ articulos fidei. Scḋo indirecte ⁊ secūdario.sicut ea ex qbus sequtur corruptio alicuꝰ articuli sicut dicere aliqd fl'm in scriptura diuia ꝯtētum: qꝛ ē corruptio illius articuli de spū sancto q locutus ē p ,pphetas. Silr̄ dicere ꝙ eccl'ia male determinauit in aliquo circa fidē ē ꝯ illud.sanctā eccl'iā catholicā ⁊ hꝰmōi. Secūdū ꝙ reqrit̄ vt qs sit hereticus ē puersa volūtas i cōcupiscibili. Tertiū ipugnatōis ptinacitas ex pte irascibilis.s. ꝙ ptinacit̄ ħ teneat:qꝛ lꝫ quis erret in fide ⁊ alijs predictis. Si tñ parus ē corrigi ñ ē hereticus.tex. ē.24.q.3.dicit aplus. ⁊.c.qui i eccl'ia. ⁊ glo. ibidem. ⁊ glo.i.c.nec licuit.17.di. ⁊ tex.planus in.c.hec ē fides.24.q.i. ⁊ in.c.dānamꝰ de sū.tri.in v̄bo ptinaciter.ppea dicit Lau. ꝙ q errorē non defendit.imo paratus ē intelligere rōem nō ē putādus hereticus. Similiter ille q dubitat ex ai īfirmitate: nō tñ ptinaciter insistit. Et.c.dubius.de hereti.intelligat̄ qñ in dubio pertinaciter isistit.

i ¶ Qua pena puniūtur heretici ,ppriē. R̷. vt colligo ex diuersis iuribus ꝙ vltra mortale peccatū.i4.penis. Pria ꝙ ipo facto sunt excōicati.de quo.s̄.Excōio.5.casu.17. Nec būt hereticus excōicatur:sed ēt suspectus ꝯ heresi:nisi ad arbitriū epi se purgauerit.c. ad abolendā.§.laicus.de hereticis. ⁊ d̄ sē. exco.vt fame. Et si excōicationē p ānū sustinuerit aio indurato :tunc vel ut hr̄ticus cōdēnabit̄.c. Excōicamus.§.i.de hereti. cum ꝯtumatia.de here.li.6. Reqritur tñ vt specifice sit vocatus vt de fide rñdeat fm̄ Jo.an. ibidem. ⁊ se de tali suspitōe purget.

¶ Sed quid si sit occultus oio:puta qꝛ tenet heresim in corde solū erit excōicatꝰ. R̷.glo. in.§.i.24.q.i.ꝙ sic. Idem tꝫ Ray. ⁊ Gofr. ⁊ Jo.de anco.in suis sumis.co.ti. ⁊ glo.in cle.i. de hereti.quā sequr Cardi.que allegat multa iura ad hoc. Archi.aūt in.c. cuꝫ quis.de here.li.6.allegat multa pro ⁊ contra. Et finalr̄ reliquit disputationi. Sed salno meliori iudicio mihi vr̄ dicēduꝫ ꝙ si heresis sit solū in corde:nec aliquid ōndatur in signo vel opere ꝙ nō ē excōicatus. Et ħ tenet Pe. de palu.in.4. ⁊ Ho. in.c.mulieres de sen.exco. ⁊ sequr glo.in.c.cū quis. de sen.exco.li.6.loquēdo de eo qui ratam hꝫ verberationē clerici solū in corde ꝙ nō ē excōicatus quo ad eccl'iam. Nec ob. iura q̄ allegat glo.in.d.cle.i.qꝛ ꝯcedo ꝙ si aliqd pcipit ecclesia in ope faciēdū ex.vel non faciendum cū tali intentōe vel aio:ꝙ faciēs ꝯ ligat̄ ēt quo ad eccl'iam:licet eccl'a non iudicet ex quo occultum ē. Et ita loquūtur iura per.d.glo.allegata. Nam in.d.cle.i.inquisitor obmittens procedere ꝯtra consciam ligatur. Ecce qḋ precipitur fieñ.cle.i. d̄ sta. mona.loqtur de actu exteriori.quo qs ad curias principum vadit eo aio vt offendat Ecce precipit abstineñ ab accessu tali anio. Et omnia alia semp habent opus ānexum faciendum vel nō faciēdum,si bene attendātur. Et iō q̄ztūcūqꝫ sit occultū tale opus factum tali animo vel non erit ligatus. Secus vbi cogitatōi cordis nihil additur operis: quia solum deū habent vltorē. C.de iniu. l.iuriurandi.33.di.c.habuisse. ⁊.50.di.§.ꝫ illud.v̄.quoꝝ. Si vero aliqd ostendat in signo.s. verbis factis. ⁊ huiusmodi.sic erit ligatus q̄ztūcunqꝫ sit occultus. Et sic pꝫ ꝙ ecclesia ligat oio occulta. Et tamen ñ ligat ea q̄ solū consistunt in corde sine aliq̄ oper̄.ad iūcto fctō l' omisso. Et sic cōcorda doc.i.ħ.

ẜ ¶ Quid de illo qui osculatur sepulcrū macometi vel aliquid facit ad eius venerationem sicut alij infideles. R̷. Alex.de ales fa fe ti.de apostasia ꝙ si faciunt qꝛ ita credunt ⁊ ideo profitentur.sic sunt apostate heretici ⁊ excōicati. Si vero hoc faciunt solum

Ros. ibi so. p. 6. 28. et 29 —
Sequitur Nau. cap. xi. n. 17 et cap. 27. nu. 51 —

verbo vel ꝑ metum nõ in corde: sic peccãt
mortalr. nõ tñ sunt heretici nec excõicati.
4 ¶ Secũda pena ẽ ꝙ nemo cũ hereticis debꝫ
hr̃e negotiationẽ neqꝫ i domo vel terra sua
eos tenere vl' fouere. Facit. c. sicut ait. eo. ti.
Et fm̃ Pa. ibidem extenditur. d. c. ad oẽs
hereticos: licet loquatur de tollosanis. Et
nõ ꝙ licet cũ nullo excõicato sit participã
dum: tamen cum hereticis multominꝰ. Unde
licet non excõicentur oẽs participantes cũ
eis eadem excõicatione: tamen credentes
fautores. receptatores: defensores heretico
rum bene ligantur. vt patet s. Excõicatio. 5
casu. 17. posset tamen aliquis sine peccato
ꝑticipare cum eis in his que spectant ad eo
rum salutem. Similiter ꝛ filij. vxor ꝛ hu-
iusmodi qui iuditio boni viri alr̃ comode
facere non pñt. nec inest ꝑiculum ꝑuersiõis
ꝛ ẽt ceteri in casibus in quibus licet partici
pare cum excõicatis. de quibus hẽs supra
Excõicatio. 8.
5 ¶ Tertia pena est ꝙ bona ipoꝝ ipo fcõ quo
crimen incurrunt heresis applicantur fisco
in terris. s. imperij si sunt seculares iudicis
secularis. In terris võ ecclie. vel si sunt cle-
rici applicantur fisco ecclesie: nisi clericorũ
bõa cẽnt ecclesie. vel ipi hẽrent stipendium
ab ecclesia: quia applicabuntur ecclesie a q̃
stipendium hẽbant vel cuius erant. vt in. c.
vergentis eo. ti. hec in. c. cuꝫ fm̃. eo. ti. li. 6.
Uerumtamen executio ipius confiscatiõis
vel occupatio dictorum bonorum non fiet
donec per aliquam personam ecclesiasticam
fuerit sniatum super prefato crimine here-
sis contra ipm hereticum. vt in dicto. c. cuꝫ
fm̃. de quo vide. j. Pena. §. 3.
6 ¶ Sed quid si in vita ipoꝝ hereticorum
non fuit sniatum ipos hereticos. R. Pa. in
c. si. ꝙ si post mortem ipsorum sniatum fue-
rit super eorum crimie nihilominus appli-
cabuntur fisco. vt in. c. 2. de rescrip. li. 6. qꝛ
confiscatio fuit facta in vita ipsorum eo ipo
ꝙ inciderunt in heresim. Et de hoc est tex.
in. c. accusatus eo. ti. li. 6. in. §. in eo võ cãu.
7 ¶ Quid si habet filios catholicos. R. fm̃
glo. in sũma. 23. q. 7. ꝛ in. c. vergentis eo. ti.
ꝙ nihilominus ꝯfiscant. Et sic nihil habe-
bunt de bonis parentum filij. nec etiam a-
gnati. Unde per. d. c. vergentis corrigitur.
auten. de nestorianis. C. de heret. que vo-
lebat vt devoluerentur ad filios vel' agna-
tos catholicos bona hereticorum. qḋ ꝛ se-
quitur Archi. in principio. 23. q. 7. Et Cy. i
l. quisquis. C. ad. l. iul. maiestatis Hos. dicit
hoc verum in terris ecclie. sed non in alijs

Et istud vltimũ ẽ magis pium. q̃uis primũ
sit verius.
¶ Quarta pẽa est ꝙ heretici. credẽtes. rece- 8
ptatores. defensores. ꝛ fautores ipoꝝ qꝫ filij
vsqꝫ ad secundam generationem nullũ ec-
clesiasticũ beneficium vel officium publicũ
adipisci pñt. vt i. c. 2. e. ti. li. 6. Hoc intelligẽ
fm generationem per lineam pr̃is qui est filiꝰ
ꝛ nepos. sed per lineam maternam nonni
si ad primum gradum. s. filiam extenditur.
vt in. c. statutum el. 2. e. ti. li. 6. Et ẽt nisi emẽ
dati tales heretici. fautores. receptatores ꝛ
alij eẽnt ꝛ reincorporati ecclie parati ad pe
nitentiaꝫ pagendã fuissent. vt in. d. c. statutũ
¶ Quinta pena est ꝙ si quis vir ecclesiasticꝰ 9
ad preces heretici. fautoris. receptatoris ꝛ
aliorum similiuꝫ pestilentium ꝺ dignitates. ꝑ
sonatus ꝛ quecũqꝫ alia ecclesiastica beneficia
scienter est adeptus ipis ẽ priuatus ipo fcõ
ꝛ inhabilis ad similia. Si vero ignoranter
solummodo sic habitis est priuatus. vt. d.
c. quicũqꝫ li. 6.
¶ Sexta pena est ꝙ filij hereticoꝝ ipo fcõ 10
quo sniatum est ꝯ eoꝝ parentes de heresi
efficiuntur sui iuris ꝛ effecti intelliguntur a
die cõmissi criminis. Unde emancipatio fa
cta non valet post cõmissum crimen. vt in
d. c. quicũqꝫ.
¶ Septima pena est ꝙ vxores que contra- 11
xerunt matrimonium cũ illis quos sciebãt
hereticos amittunt dotes ipo facto. Secꝰ
si ignorabant. licet postea scierint. vt in. c. ꝺ
crescit. eo. ti. li. 6.
¶ Octaua ꝙ appellare nõ pñt hetici. credẽ 12
tes. receptatores. fautores ꝛ ꝺfẽsores eoꝝ. vt
in. c. vt inquisitõis negotium eo. ti. li. 6.
¶ Nona est ꝙ contra hereticos. credentes 13
ꝛ alios predictos admittuntur excõicati ꝛ
participes vel socij criminis ad testimoniũ
vt in. c. in fidei fauorem eo. ti. li. 6. Et officia
les licet sint excomũicati possũt contra eos
dem suum exercere officiũ si requisiti fue
rint ab ipis vel inquisitoribus vel eorum ꝺ
legatis. ꝛ licite pñt eos requirere. vt in. c. ꝑ
sidentes eo. ti. li. 6.
¶ Decima ꝙ hereticis siue sint coniuncti si 14
ue extranei nihil est relinquendum seu non
possunt institui heredes. vt in. c. si quis. epis
copus cum. c. sequenti. ꝛ qḋ ibi nõ. de hẽ.
Secus facientes si sunt episcopi vel clerici
sunt excõicati. vt in dictis capitulis notatur
¶ Undecima ꝙ vassalli hereticorum ꝛ qui- 15
cũqꝫ alij qui hereticis aliqua obligatione
erant astricti vt famuli liberti ꝛ huiusmodi
ipo facto liberantur. vt dicitur ꝛ notatur in

c.si.eo.ti. Propterea si aliquis promisisset eis hereticis soluere sub pena vel iuramento certo die non tenetur.vt nō.glo. ibidem Et hoc intellige si est manifestum ipm hereticum incidisse perfidiam. Et dicit phil'.idē etiam si sit ocultus:dummodo probari possit.sed Jo.an.limitat dictum suum.verum. si ad probationem processum est:quia tunc probatio facit delictum manifestum.vt in.c. cum olim de verbo.signi. Secus si non est processum ad probationem Pa.vero ibidem vult.ꝙ a die cōmissi criminis sunt liberi.q̄uis non possit allegari predicta absolutio nisi facta manifestatione per sententiā Ego teneo cum tex.ꝙ eo ipo ꝙ est manifestum in heresim incidisse tales absoluti sūt quantumcūq; sententia non feratur contra eos.quia per exceptionem eorum petitionem elident.

16 Duodecima pena est.ꝙ damnati presentibus secularibus potestatibus aut eorum baylinis relinquantur animaduersiōe puniendi clericis prius a suis ordinibus degradatis.vt in.c.excomunicamus el.1.eo.ti.⁊ ista animaduersio est pena ignis de consuetudine.licet de iure sit pena mortis.vt in.l.arriani.C.de hereti.iuncta.l.vltimum supplicium.ff.de penis.

17 Sed quero quid si hereticus damnatus per ecclesiam velit redire nūquid ei parcetur.R. Jo.an.in quadam apostilla.in dicto c.excomunicamus:tenet ꝙ sic.Et idē glo. singularis in.c.excomunicamus el.2.eo.ti. Sed licet istud sit humanum:tamē ego credo de iure contrarium. Nam vt acceptetur oportet ꝙ continuo post deprehensionem erroris ad fidei catholice vnitatem sponte recurrat ⁊ errorem suum ad arbitrium presidentis publice abiuret ⁊ satisfactionem condignam exhibeat.vt in.c.ad abolendā eō. ti.qḋ non facit qui expectat condemnationem.Et dictū.c.excomunicamus el.2.qḋ videtur contrarium.loquitur de deprehenso non condemnato Archi.tamen in.c.vt commissi.eo.ti.li.6.dicit ꝙ relapsis dumtaxat n̄ parcitur.semel tamen lapsis parcendum ē. ex quo volunt ad fidem redire. Et vt dixi hoc est mitius.

18 Utrum rediens sponte ad veritatem fidei ⁊ reconciliatus recuperet bona. R.ꝙ nō sed solummodo euitat penam mortis. Et ꝙ olim debebat detrudi in perpetuū carcerē ad agendam penitentiam:hodie per inquisitores vna cum presidente potest cōmutari.vt in.c.vt cōmissi.eo.ti.li.6. Et similiter recuperabit bona si ex misericordia ei concedantur.alr non.vt in.d.c.vergentis.

Terciadecima pena.ꝙ nullus clericus dʒ ei prebere ecclesiastica sacr̄a.neq; tradere ecclesiastice sepulture.neq; elymas aut oblatōnes eorum recipere.aliter clericus priuandus est suo officio:regularis sua priuilegia in illa diocesi vbi contrafecerint non ei seruentur.vt in.c.excomunicamus el.1. eo.ti. 19
Hodie tamen quicūq; tradiderit ecclesiastice sepulture est excomunicatus ipo facto p c.quicūq; eo.ti.li.6.ḋ quo.s.Excomunicatō 7.casu.28. Sed hec omnia limita.nisi peniteant ⁊ signa manifesta penitentie in eis appareant:quia tunc ecclesiastica sacramenta possunt ⁊ debent dari etiā si forent relapsi: vt in.c.super eo.de here.li.6.

Quartadecima ꝙ nullus tabellio publica instrumenta vel scripta pro hereticis credentibus.fautoribus ⁊ ceteris facere potest nec aduocatus in aliqua causa vel facto pōt eis patrocinium prestare. nec litigantibus sub eorum examine:aliter ipso facto sūt suspensi ab officio.⁊ perpetuo infames. vt in c.si aduersus eo.ti. Intellige ſm Pa.ibidē nisi reuertantur ad fidem.quia tunc possūt predicta pro eis impendi. 20

Qua pena puniuntur credentes.fautores receptatores ⁊ defensores hereticorum. R.q.18.penis. Prima quia sunt excomunicati ipo facto.de quo supra.Excomunicatō 5.casu.17. Secunda ꝙ si post excomunicationem infra annum satisfacere contempserint ex tunc ipo iure sunt infames.vt neq; ad publica officia seu consilia seu ad eligendos ad huiusmōi aliquos:neq; ad testimoniū admittuntur:sunt intestabiles.etiam nec ad successionem admittuntur. Nullus eis cogatur respondere super aliquo negotio.sʒ bene ipi alijs. Si sunt iudices ⁊ dant sniam nulla est. Nec aliquis pōt causam agitare sub eis. Si aduocati sunt:non sunt admittēdi ad patrocinium. Si tabeliones instrumēta per eos confecta nihil valent.sed cum auctore suo damnantur. Si vero clericus fuerit.ab omni officio ⁊ beneficio deponatur. Hec habentur in.c. excomunicamus el.1. eo.ti. Ex quibus collige.12.penas contra p̄fatos. Adḋ q̄rtā.qntā.octauā.nonā.terciādecimā ⁊ q̄rtādecimā i precedentibꝫ.§.ocās. 21

Quis dicitur credens hereticis. R. Archi.in dicto.c.quicunq; eo.titu.li.6.ꝙ ille qui ore proprio dicit se velle mori in fide talis heretici. vel qui dicit se credere erroribus eorum.ad hoc de peniten.di.1.c.potest 22

Ros.ex coi.p̄. ꝙ.p̄.

Similiter qui adorauerit reuerētiā suo mo
re exhibuerit consolatōēz vel corōnē i mor
te seu in infirmitate ab hereticis receperit. ꝟ
similia ppetrant que ad ritū eorū ptinēt cre
dentes dr̄. qꝛ plus factis q̄ verbis loquitur
ar. de appel. dilecti el. 2. Et loquor de his fa
ctis i qbus error exprimitur. qꝛ i alijs factis
vt visitare eos, vel alimoniā pbere nō ē cre
dere. sed potius fauere. Credētes tñ eorum
erroribus hr̄tici sunt. c. excōicamus el. 2. eo.
25 ¶ Quis dr̄ receptator. ℞. Archi. vbi. s̄. q il
le qui scienter recipit hereticos τ si nō freq̄n
ter qꝛ lꝫ fꝫ gramaticū sit verbū frequētatiuū
tñ in iure p simplici verbo ponitur. vt pbat
. ff. de recepta. l. fi. In iure ciuili receptator
dr̄ qui latēter recipit τ celat. vt ꝯseruat ma
nus iudicis euadat. vt. l. i. ff. de recepta. τ. l.
ꝯgruit ff. de offō p̄sidis. τ. l. vlt. C. de his q
la. ocul. Et sic accipitur ēt de iure canonico
nisi solū in casu isto hereticoꝝ. Nō qꝛ spāli
ter oīs receptio phibetur. vt i. c. sicut ait eo.
24 ¶ Qui dicūtur fautores. ℞. Archi. vbi. s̄. q
si sunt psone q publica ptāte funguntur ex so
la omissione dicūtur fautores. puta. si ab ec
clesia ꝯdēnatos nō fugant vel ñ puniūt sicut
debēt τ pcipitur i. c. ad abolendam. eo. τ in
c. excōicamus el. i. eo. Hoc pbatur. 23. q. 3.
q pōt. τ. q. 5. q vi ijs. τ. q. 8. pterea. τ. 17. q.
4. §. qui āt. Itē dicit. idē Archi. q si plati ñ
faciunt carceres ad custodiā hereticoꝝ vel
similia q ad eoꝝ offiñ ptinent ex auaritia ñ
dicūtur fautores: qꝛ id in fauorē hereticorū
nō faciunt. Secus si pp eos nō faciūt. Si sꝫ
priuate psone lꝫ nō capiant hr̄ticos ex omis
sione sola nō dicūtur fautores: sed si celant
eos postq̄ iurauerūt indicare pñt dici fau
tores cū peccent mortaliter i hoc celādo ve
ritatē. ii. q. 3. q̄squis. Idē dic de p̄uatis astric
tis p iuramētū ad indicandū τ celāt in casu
in quo tenētur idicare qd̄ qñ sit vid. ſ. In q
sitio. §. ii. Secus in alijs p̄uatis nō astrictis:
qꝛ nisi omittant dolose nō dicūtur fautores.
Ex cōmissione vō oēs dicūtur fautores: qꝛ vl'
verbis excusant eos vel laudāt τ huiusmōi
vn̄ si p̄dicta vba ꝓuocāt simplices ad amo
rē hereticoꝝ. τ deuotōem quā hn̄t ad eccle
siā habeāt minuere. τ talia nō dicātur ex lu
brico lingue: qꝛ lubricū lingue ad penā non
dꝫ trahi. ff. ad. l. iul. maie. l. famosi tūc fauto
res dicūtur. ii. q. 3. nō solū. 2. q. i. c. fi. Mul
to magis fautores sunt q facto eis fauent. pu
ta alimoniā ministrando. ipsos liberādo. vel
p que liberari pñt dando τ similia. ad hoc
23. q. 4. ē iniusta. ff. de furtis. l. si pignore. Et
idē dicit in eo qui precibus eos liberat. ar.
14. q. 6. c. i.
¶ Qui dicātur defensores. ℞. q. s̄. Archi. q 25
q cūqꝫ defendētes errorē hereticoꝝ τ tales
dicūtur hr̄siarche. Itē dicūtur defensores il
li q psonas ipsorū defendūt resistēdo virib'
vel potētia ne ad manus iudicis veniāt pu
niēdi vel examinādi. Et de hoc. 21. q. 5. p to
tū. 27. q. 2. si custos. vel ne fiat executio. vt in
c. ex litteris de offō dele. Nō tñ q defendēs
hereticū ne ledat a priuato vel q in iudicio
eidē patrocinat credēs eū hr̄e iustā cāꝫ ñ
dr̄ defensor vel fautor ēt si postea appareat
q nō erat iusta cā: qꝛ hec ē iusta defensio q
talibus reseruat. Secus si ꝯ ꝯsciaꝫ ei patro
cinat: qꝛ defensor ē ita nō. Car. i. cle. i. d pēis
¶ Quō hr̄tici. fautores credētes. defensores 26
receptatores eoꝝ τ ēt īfamati d hr̄ē. r cipiāt
ad pniam. ℞. q ad arbitriū epi prius dēnt
abiurare errorē τ pmittere p scripturā q te
nebūt firmiter fidē catholicā. τ hoc publice
vel p̄uate sicut crimē ē publicū ꝟ p̄uatū. i. q.
7. quotiēs de ꝯse. di. 2. ego beregarius. τ. d.
c. ad abolendā. postea dꝫ absolui fm ecclie
formā de qua hr̄tur. ii. q. 3. cū alijs de se. ex
co. cū desideres. Et postea iponi qd̄ talibus
solet iungi. vt in dictis. c. quotiēs τ ego. Si
tñ ips nō adest τ signa pñie in extremo de
mōstrēt pñt absolui sine solēnitate p̄fata fm
Ho. τ Inno. in. c. a nobis el. 2. d. sen. exco.

Hermofroditus.

dr̄ ille q hꝫ vtrūqꝫ sexū. s. virilē τ fe
mineum.
¶ Utrū possit esse testis i testō. ℞. glo. 4. q. 3. 1
Itē ydonei. v. hermofrodita q nō. sicut nec
mulier. insti. de testa. §. testes. In iudicio tñ
sic eo mō quo mulier. Et h̄ itelligo qñ ma'
gis hꝫ de femina q̄ de viro. Secus esset si
sexus virilis magis incalesceret. Si vō ē pa
rilitas. glo. p̄dicta ñ determinat. Sed dicerē
nō admitti nisi quatenus mulier admittitur
¶ Utrū possit ordinari. ℞. q ñ qꝛ ē mōstruo 2
sus. ar. 36. di. illiteratos. τ. 49. di. c. vlt. Si
tñ ordinat τ sexus virilis magis incalescit
recipit caracterē. alias nō. ēt si equaliter ica
lesceret secundum Rodo.
¶ Utrū possit ꝯhere τ an debeat ꝯhere cuꝫ 3
viro vel cū muliere. ℞. glo. p̄dicta q sexus
magis icalescēs dꝫ attēdi τ sic determinari.

Hironia

ē mendaciū i vbis vel factis dictum
vt qs min' extimet q̄ seipsum exi
stimet. vt puta cū aliqs asserit de se aliqd vi
le. qd in se nō recognoscit. Aut negat aliqd
magnū qd tñ existimat in se esse. τ ē aliquā

do peccatū veniale qñ id q̄d dicit vel oñdit in se esse vel nō eē nō ē scandalū nec ꝓprie fame vel alterius. Aliqñ ē mortale qñ eēt in scandalū ꝓpriū vel alioꝝ vel qñ hoc fieret ex inordinata ābitōe. vt pficeret alicui pla ture spūali. puta. q2 vadit male vestitus ⁊ de spectus pp hoc solū vt pstitatur ⁊ delibera te. Et intellige si ē indignus. vel si pp hono rē solū ⁊ huiusmodi fm q̄ dixi ambitionē eē mortale de quo vide. s. Ambitio. Et ꝺ ta li dr̄ ecclesia. Est q nequit se hūiliat: interio ra āt eius plena sunt dolo. Alias esset venia le peccatū talis ābitio cū tali hyronia. Et sic intellige dictū Aug. in. c. cuz humilitatis. 22. q. 2. minora tn̄ de se dicere salua veritate ⁊ maiora abscondere pp humilitatē non ē hy ronia nec peccatū fm genus suum fm San ctū Tho. 22. q. iij.

Hystrio

qs dicatur. R. q̄ ille q de psona sua lu dum facit.

1 Utꝝ sit peccatū. R. sanctus Tho. 22. q. 148 q̄ nō si fiat moderate ⁊ loco ⁊ tpe ⁊ psōis ꝯgruis ⁊ gestibus vel verbis honestis vt ꝓ sublenatōe ai alicuius. vñ ⁊ licite tales reci piunt aliqd ꝓ mercede. Et sic nō intelligitur de istis. c. donar. ⁊. c. q venatoribus. 86. di. nec. c. ꝓ dilectōe de ꝯse. di. 2. Alias aūt ludū facere de psona cū gestibus inhonestis aut turpibus seu in loco aut tpe ꝓhibito ē mor tale peccatū. vt p3 p. d. c. ꝓ dilectōe i quo de negat ei corpus xp̄i. ⁊ talibus donare ē pec catū mortale si fiat pro eorū ludo exercēdo Secus si fiat pp necessitatē ad naturā su stentādā vel ne ab eis ifamarent f3 Rodo.

2 Utrū tales hystriones ꝓhibiti possint or dinari. R. fm glo. in. d. c. donare q̄ nō. vt in c. maritū. 33. di. q2 infames sunt. 4. q. i. c. i. ff. de his q no infa. l. 2. §. vlti. limitat tn̄ Pa. in c. cū decorē de vi. ⁊ ho. clericoꝝ veꝝ: quan do his exercuit artē illā in publico. Facit. l. palā. ff. ꝺ ritu. nup. 25. q. 2. ita nos Jnno. vo in. d. c. cū decorē vult vt sit infamis q̄ hēat hoc offiū in curia. vel q̄ assuescat se in illo actu: alias nō sit infamis. ⁊ ē opinio magis pia. ⁊ mihi placet.

Homagium

ē qñ quis facit pro missionē alteri gēibus flexis ⁊ ma nibus itra manus illius positas: ita q̄ efficit hō illius nullius alterius fidelitate salua. ⁊ talis appellatur hōligiū. ⁊ fit solū iperatori vel regi ⁊ huiusmōi q ñ hñt sup se superio rez. ⁊ talis hois ligius differt a vassalatico i quo reseruat saltē iperatoris fidelitas vt au ctoritas. nec pōt qs eē hōligius duoꝝ: s3 bñ pōt esse hōligius vnius ⁊ vassalus alteri⁹ vel pluriū. De quo homagio nō. i glo. cle. pastoral. i. §. rursus. ꝟ. hōqz ligi⁹ ꝺ re iudica.

1 Utrū sit simonia ꝓ re spūali. puta bñficio ecclesiastico homagiū exigere. R. q̄ sic. vt ē tex. i. c. ex diligēti de simonia. ⁊ i. c. fi. de re. iur. Nō q2 homagiū ē seu ꝯtinz ipale como dū illius cui prat: q2 efficitur eius subditus ⁊ obligat sibi ad certa seruitia. Fidelitas āt iuramentū bñ pōt exigi sine simonia: q2 nō obligat vt sibi sit fidel ⁊ pstat potius digni tati q̄ psone. Et hoc veꝝ qñ ē i tali dignita te cui debet fidelitas talis: alias ēt esset simo nia fm vnā lecturā in. d. c. ex diligenti.

Homicidium

i. dr̄ vo luntariū q̄d aio ⁊ intētione occidē di ho iem ppetratur cū effectu. vñ dr̄ homi cidiū. hoīs ab hoīe facta occisio. Et istud cō mittit facto. ꝑcepto. ꝯsilio. defensione. ⁊ dis suasiōe. coopatiōe. aiatōe. auxiliatōe. Pro quoꝝ declaratōe multa dubia sub isernūtur.

1 Utrū homicidiū volūtariū ab hoie factū vt ē hō sit peccatū mōtale. R. q̄ sic semp q2 ꝯ ꝑ ceptū. Nō occidēs exo. 20. imo terribile pec catū. vt p3. 50. di. c. si qs volūtarie. vbi vult tex. q̄ iponat ei pnia vt semp. i. hoīs statu tis iaceat ad ianuā ecclesie ⁊ cōionē in exitu vite sue nō recipiat. Dicit glo si nō fecerit ꝑ dictā pniam. Et notāt dixi esse mortale pec catū homicidiū volūtariū ab hoie vt homo ē. Nō āt ab hoie vt a lege sine vt ē legis mi ster: q2 nō ē peccatū dūmō nō desit iustus or do iusta cā. iust⁹ aius. Deest iusta cā: qñ ali qs sine demerito occidit. Justus aius: cum ex liuore vindicte occidit. Just⁹ ordo: cū oc cidit ille cui lex ñ comittit. vel cū occidit nō eo ordine quo lex statuit. de quo. 23. q. 5. i. c reos ⁊ per totam. q.

2 Utrum liceat alicui occidere seipsum aut mutilare. R. q̄ non sine mortali peccato. q2 nemo mēbroꝝ suorum est dn̄s. 23. q. 5. si nō l3. ⁊ in. l. liber hō la. i. ff. ad. l. acquil. Prop terea dicit Aug. i. d. c. si non l3 His ergo ex ceptis quos vel lex iusta generaliter vel ipe fons iusticie deus spāliter iubet occidi quis quis hominē vel se ipsum vel quemlibet oc ciderit homicidij crimine tenetur hec ille. Fallit hoc in mutilatione q̄ fit causa medica minis que l3. Et de hoc. 55. di. c. si quis ci. i. ⁊ 2.

3 Utrum liceat alicui occidere seipsū ne ali quis cogat eū ad peccatū. R. q̄ ñ. vt in. d. c. si nō l3. ⁊. 23. q. 4. displicet. Vñ Hyero. i. c.

nō ē nr̄m.23.q.5.dicit.vñ ⁊ in psecutionib⁹ ñ lȝ mihi ꝓpria manu perire absq; eo vbi castitas pericitat̄.h ille. Et lȝ aliq ex hoc dicto dixerint ꝙ vbi castitas ipugnat̄.lȝ se occidere. Hoc ē falsū vt pȝ in pallegatis.c. Et iō hec dictio.absq; ponit̄ inclusiue sicut ibi Pulchre sunt gene tue absq; eo qḋ intrinsecus latet. Sic ⁊ dictio vsq; ēt inclusiue pōit̄ ff.de pigno.ac.l.i.13.q.2.cbron. Et qḋ legit̄ de sanson.q se īterfecit.⁊ idē ḋ aliq̄ alio dicēdū ꝙ hoc fuit ex speciali reuelatione dei.vt dicitur in.d.c.si non lȝ.

4 Quid si iudex occidat malefactorē ordie iusticie nō seruato. R̷.ꝙ peccat mortaliter. sicut ⁊ qñ ex aīo vindicte vel ex cupiditate occidit:q2 iuste qḋ iustū ē exeq̄ris.dicit tex. in deutero.⁊ nō.in.d.c.reos.qḋ credo verū nisi ex aliqua vrgenti cā hoc faceret ⁊ notorie ꝯstaret occisū dignū morte. Et pro hoc facit.c.de occidendis.⁊.c.officia. Sed melius.c.non frustra R̷.q.5.

5 Utrū liceat occidere furē. R̷.glo.in.c.cū hō.23.q.5.ꝙ latronē insidiantē in itinerib⁹ ⁊ nocturnū depopulatorē agrorū lȝ cuilibȝ occidere. C.qñ liceat vni sine iudi.l.i.⁊ 2. Latronē seu furē nocturnū similit̄ lȝ:diurnū vero nō nisi armis se defendat.vt i.c.si pfodiēs de hōi. Limitat tñ Pa.i.c.i.de hōicidio.⁊ pdicta glo.verū:qñ alr̄ nō pōt ꝯprehendi. Facit.l.furē.ff.de sicca.⁊.c.2.de hōi. Limitant ēt ꝯo dicentes ꝙ qñ fur nocturn⁹ vel diurnus cognoscit̄.⁊ res pñt rehaberi p iudicē ꝙ ñ lȝ occidere. Facit qḋ nō. Bar. i.d.l.furē.alr̄ sic.⁊ ñ solū p cū ... furat̄:sȝ ēt p quelibȝ. Irreglaris tñ erit tā iste occidēs ꝙ ēt iudex.de quo in pcedēti dubio dictū ē ēt si seruaret ordinem iusticie.

6 Utrū vxor a viro filia a pr̄e cōmittendo adulteriū simul cū adultero possit occidi. R̷.ꝙ pr̄ in ipso actu i domo ꝓpria vel i domo generi pōt iterficere vtrūq;. ff.de adl̄. l.nec i eo.⁊.l.se. Marito ēt ignoscit̄ si occidat adulterū quo ad mitigatōem pene. C.ḋ adul.l.gracus.si nō cū adulterū dephendat in domo sua cū adultera.vt.l.marito. ff. de adul.alias nō de iure antiquo sed de iur̄ nouo pōt post tres denuntiatōes factas vbiq; occidere.vt in aut.vt liceat matri ⁊ auie.§. pe.⁊ vlt. Dicit tñ glo.i.c.inter hec.33.q.2.ꝙ lȝ tales ⁊ similes excusent̄ a pena ciuili nō tñ excusātur a culpa seu a peccato homicidij.vñ in.c.qui.23.q.vlt.dr̄.q sine aliqua publica admistratōe maleficū.furē.sacrilegū. adulterū.piurū vel quelibet criosum iterfecerit trucidauerit aut mēbris ḋbilitauerit velut hōicida iudicabit̄.⁊ tāto grauius qȝto nō sibi a deo cōcessam ptātē vsurpare nō timuit. Aduētē tñ ꝙ aliud ē qñ lex aliqd pmittit nō puniēdo.vt in occidēdo adulterū. Et sic nō lȝ sine mortali peccato. Aliud ē qñ lex ꝯcedit:sicut qñ diffidat aliquē.vt in.c.ꝓ humani de hōici.li.6.⁊ similibus:q2 tūc si aliqs talē occidit nō aīo vindicte:sȝ zelo iusticie.sic ñ peccat ꝺm Jo.an.i addi.ad Spe.q2 facit vt minister legis.qḋ lȝ.23.q.5.nō ē crudelis. Et sic ꝯcorda istud qḋ hic dr̄ cū eo qḋ dr̄ in dubio pcedenti. Ille āt q aliquē occidit defendendo se.vel ꝓximū nō ꝓprie dr̄ homicida.de quo dic.vt.j. Homicidiū.3.

Utrū sit hōicida q pcutit mulierē pgnātē 7
R̷.ꝙ si ptus erat iā formatus ⁊ ex pcussiōe interijt hōicida ē.secus si nō erat formatus. hec pbāt̄.ff.ḋ pēis.l.si qs aliqd.§.q abōtōis

Utrū letaliter aliquē pcutiēs q pcussus po 8
stea ab alijs occisus ē sit hōicida. R̷.ꝙ sic.vt ē tex.i.c.significasti.el.2.e.ti. Similiter si nō apparet an letalr̄ pcusserit vl̄ ne.tñ hōicida ē. Itē hōicida ē si aīum occidēdi hūit ⁊ percussit:ꝙuis ñ letalr̄ si postea ab alijs pcussus interijt.vt in.d.c.significasti.

Mādato seu pcepto cōmissū hōicidiū ipu 9
tat̄ nō solū mādatario:sȝ ēt mādāti.q2 vt dr̄ i.c.mulieres de sen.exco. Is vere cōmittit cuius mādato delictū cōmi ꝓbatur. Et iō sic peccat mortaliter:aut excusat̄ sicut si ipse faceret.⁊ p inde determinādū ē de mandatoribus quo ad irregularitatē sicut ḋ mādāte pcuti clericū quo ad excōicatōem.vt.ȝ. Excōicatio.5.casu.1.§.30.⁊ tribus sequētibus.

Utrū platus hñs iurisdictōem tpalē qui i 10
iungit suo officiali ꝙ sup tali malefitio inqrat ⁊ iusticia exequat̄ sit irregularis ⁊ hōicida si officialis mandatū exequēs aliquē occidi faciat. R̷.ꝙ ñ:q2 dicit tex.i.c.eps ne cle. vel mo.li.6.ꝙ lȝ clicis nō liceat cās sāguis agitat̄:eas tñ cū iurisdictōeȝ hñt tpalē dēnt ⁊ possiunt metu irregularitatis cessāte alijs delegare.hec ibi.

Cōsilio ēt efficit̄ qs hōicida qñ ex ꝯsilio se 11
qtur hōicidiū nec solū qñ ꝯsiliū ē directe ḋ morte alicuius:sȝ ēt qñ ꝯsulit̄ i cā ꝓpinqua Pa.i.c.ad audiētiā eo.ti. Et h itellige quo ad cām ꝓpinquā ꝺm Inno.ibidē.vbi ꝯsulitur res illicita ex qua mors seqtur. Sȝ vbi ꝯsulit̄ res licita.puta ꝯsuluit vt maleficus capiat̄:l̄ vt exponat se ꝓ patria l̄ fide xpiana: q2 lȝ hōicidiū seqtur ñ iputat̄ ei. Facit.23.q. 8.oī tiore.⁊ melius.c.hortatu ⁊ pcib⁹ adriani.⁊ sic ñ ē hōicidia ꝺm cū. Sȝ ꝯ ē qḋ nō.

Ho.i.c.ex litteris de exce.pla. et p Pa.in c.i.de furtis. et e tex.in.c.si qs viduā.50.di. et in.c.sicut dignū.e.ti. et ibi determinat. q clericus vel alius interrogatus de pena de licti si r̄ndet q est mors est homicida: si ca sus immet de p̄nti per dicta iura. Sed ego concordādo dico q dicit verū Inno. quo ad peccatū. sed quo ad irregularitatē dicit ve Inno. qn̄ ē in consulendo rē licitam. et nō hōi cidiū. et qn̄ homicidiū posset nō accidere: lz verisimiliter debeat euenire. Sicut dictū ē s. Bellū q licz platis dicere pugnate viril' et huiusmodi. Et dictū Ho. et Pa. intelligi tur quo ad irregularitatē nō quo ad pecca tū in eo q consuluit sup morte q̄ infallibiliter exequet: qz dicunt q si nō iminz casus de p̄ senti q lz clericus consulet q ē pēa mortis pu niendus malefactor. non ppterea ē homici da. s. quo ad irregularitatem. nec ēt quo ad peccatū. nisi malo aīo hoc faciat. vt. j. Irre gularitas primo. §. 4.

12 ¶ Utrū consulens alicui vt aliū interficeret. q volēs interficere interfectus ē sit homicida R. q quo ad peccatū mortale ē indubitatuz: quo āt ad hōicidiū quidā vt Inno. et Ho. in. d. c. ad audientiā referūt q si verisimile erat q nō poterat interfici ab illo nō erit ho micida nec consequēter irregularis. Si vero verisīle fuit q poterat interfici: sic erit hōici da. Sz Jo. an. i. c. fi. e. ti. li. 6. et Pa. in. d. c. ad audientiā tenēt indistincte talē consulto rē homicidā cēseri quo ad penā irregulari tat. Et i istō magis assētit ēt Inno. Et ē veri⁹

13 ¶ Quid de eo q consulit i genere q adulteri sunt occidendi vel alij q tn̄ de iure nō sūt oc cidēdi. R. fm Rodo. si reputabat iuris pe ritus et errauit nō in apicibus iuris sed i iu re claro et certo. sic ē irregularis si consult⁹ ex suo consilio consisus aliquē occiderit. Si vō nō erat reputatus pitus. sz simplex vel ydio ta aut errauit in subtilitate aliqua in qua sūt opiniones diuerse: sic n̄ erit irregularis: dū mō casus nō immeret de p̄nti. vt. s. dictū est.

14 ¶ Utrū consulēs alicui vt aliquē interficerz q̄uis ille cui dedi. consiliū per multū tps stete rit anteq̄z interfecerit sit hōicida. R. fm In no. vt Pa recitat et sequitur in. d. c. ad audi entiā q sic: qz debebat reuocare consiliū. Et si putabat amicū nō desistere debebat hoc ini mico intimare vt caueret: alias nō euadit q̄ uis doluerit de consilio. Nō credo tn̄ q de beat reuelare specifice illū cui dedit cōsiliū sed bono mō seruata eius fama auferi inimi cum. et sufficit. ex quo consilium reuocauit.

15 ¶ Quid de consulente alicui vt se exponat pro patria vel iure suo. R. Inno. in. d. c. ad audientiaz. q non est homicida nec irregu laris etiam si interficiatur. 23. q. 3. pro mem bris. et. q. 8. hortatu. Si tamen sciret euz ibi moriturum. sic videtur homicida et irregu laris secundū Inno. et Ho. ibidem. Quos limita quādo consuluit pro iure proprio ita se exponere. Sed secus esset si consuluisset q pro xpo mortem sustineret: vel pro ec clesia etiam pro patria: quia licet sciat mori turum non est homicida: nec irregularis. Et sic intellige Inno. et Ho. vbi. s.

¶ Defensione cōmittitur homicidiuz. puta assotiando homicidam ad factum homici dij. vt euz si oporteat defendat et talis q̄uis etiam ei homicidium dissuadeat tamen se cundū Ho. homicida erit. Facit. c. henric⁹ de cle. pu. in duc. Nec in hoc distīguitur an alias esset facturus vel ne quo ad irregula ritatem. Sed quo ad restitutōnem bene ē di stinguendum: quia si alias erat facturus nō tenetur. 16

¶ Permissione etiam cōmittitur homici cidiū nō prohibendo cum potest. vt patet i c. non inferenda. et. c. sequenti. et. c. fi. 23. q. 3. Sed lz glo. in. d. c. non inferenda. hoc refe rat solum ad prelatos: tu tamen dic q cum iura loquantur vniuersaliter. Ideo est disti guendū in illis qui non sunt prelati nec hn̄t ex officio an dolose omittant phibere. Et sic credo homicidas si aliqs occiditur. Si vero nō dolose hoc nō phibēt: sed ex negli gentia vel pusilanimitate. aut qz nolūt se im miscere rumoribus vel nolunt aliuz huiꝰ modi rumoribus immisceri. sic mater filium. vxor vir et hꝰmodi. nō credo eē hōicidas. Et ad hec faciūt notata in. c. q̄te. de sen. ex. per Jo. an. et sequentes licet peccent. et for te mortaliter quādo sine periculo omni pos sunt obuiare per iura preallegata: non tn̄ sunt irregulares non obuiantes nisi dolose vt occideretur desisterent. 17

¶ Utrum cum quis vult aliquem interficere iniuste: nisi ego dem sibi aliquam certaz pe cuniam meam tenear. R. glo. in principio. 83. di. q quidam dicunt sic quidaz non. Ip sa videtur tenere q. non nisi sit prelatus. Sed ego credo q siue sit prelatus vel non q tenetur aliter peccatum mortale non eua dit si modo habet vltra necessitatem sue vi te et illoruz quibus tenetur prouidere. quia sicut tenetur existenti in extrema necessita te subuenire. sic et tali. Ex quo alio modo non potest eum a morte liberare. 18

19 ¶ Utrū nō reuellās tractatū hōicidij sit hōicida si seqt̃. R̷. Pa.i.c.petrus eo.ti. Alij dicūt q̄ nō sufficit q̄ ꝓhibuerit. Jo.an.distinguit q̄ aut dolose nō reuellat: ꝛ erit hōicida. aut nō dolose nō reuellat: ꝛ nō erit hōicida. ꝛ hoc pl3 Pa.ibidē. Ego credo q̄ si nō reuellat illis q̄ p̄nt ꝓdesse ꝛ nō obesse q̄ erit hōicida. q̄ñtūcūq3 ꝓhibuerit. Et de hoc vide Inno.in dicto.c.petrus.

20 ¶ Utr̄ iniuriat⁹ ab aliquo audiēs amicos suos l' p̄ētes velle uindicare sit hōicida si non ꝓhibeat exp̄sse. R̷. fm glo.i.d.c.petrus q̄ si hōicidiū seqtur erit homicida nisi exp̄sse ꝯdicat: q2 tractātib⁹ talia si nō ꝯdicit vr̄ ꝯsētire. Silis casus ē.i.q.4.q2 prelatus.

21 ¶ Coopatōe ēt cōmitt̃ hōicidiū: vñ i.c. sicut dignū.§.i.eo.ti.dr̄ q̄d illi q̄ ad capiēdū ipm aīo feriēdi aut occidēdi accesserit: l3 man⁹ i eo nō iposuerit: tñ ex quo mors secuta ē: hōicide sūt. Facit ēt.c.studeat.50.di. Ubi p̄cutiēs aliquē q̄ iterijt ex pcussione siue directe.puta.q2 vuln⁹ letale fuit siue occasionaliter.puta: q2 ex pcussiōe de equo cecidit vl' ī alio loco ex q̄ casu iterijt hōicida ē. Et sic itellige de coopatōe sili i quocūq3 hōicidio vt puta: q2 mlti vulnerauert̃.de quo etiam. 23.q.vltima.c.fi.

22 ¶ Utrū exhibēs pn̄tiam suam i bello iniusto aiando.ꝯsulēdo l' inimicis timorē icutiēdo sit hōicida si aliqs ibi occidit̃. R̷. Pa.i.c.significasti eo.ti.q̄ sic. Secus eēt i bello iusto vt.ī. Bellū. ꝛ in.c.petitio tua in glo.eo.ti.

23 ¶ Utr̄ exhibēs pn̄tiam suā vbi fit hōicidiū sit hōicida ꝛ irreglaris. R̷. q̄ si ē p̄latus ibi h̄ns iurisditionē ē hōicida ꝛ irreglaris de exce.prela.c.ex lr̄is. Alij vō nō. vbi ex sola curiositate stāt ad videnū.peccāt tñ grauiter clerici.

24 ¶ Utr̄ iqsitor hēticoꝝ sciēs q̄ cū pnūtiauerit talē hēticū occidet̃ efficiat̃ irreglaris ꝓnūtiando. R̷. s3 Ho.i.d.c.ad audiaz ī hōi. q̄ nō.23.q.8.legi.ꝛ.q.5.si audieris.

25 ¶ Aiatōe icurrit̃ hōicidiū.vt p3 i.d.c.sicut dignū. Licet tñ Pa.ibidē vez: q̄ñ icitatio seu aiatio ē ad hōicidiū sp̄alr̄: q2 tūc tn̄r. Sec⁹ eēt.si eēt icitatio ad odiū i gn̄e: q2 nō teneret̃ de delicto postmōz ide secuto. Idē dic q̄ñ aiatio ē ad factū licitū: l3 hōicidiū sequatur Sic cū plat⁹ hortat̃ i bello iusto vt virilr̄ pugnēt.de quo vide ī. Bellū.§.4.

26 ¶ Auxiliatōe ēt cōmitt̃ hōicidiū vt i.d.c.sicut dignū. Uñ dic Pa.i.d.c.q̄ p̄stans q̄dcūq3 auxiliū q̄ñtūcūq3 modicū i delicto cōmitēdo tn̄r: ēt custodiēdo vestimēta. S3 distigue si uis bn̄ itelligere. q̄ aut auxiliū p̄stat̃ ad ppetrādū factū legitimū ꝛ iustū: ex quo tñ fctō sequitur homicidiū. Et sic nō tn̄r ī tali homicidio talis auxiliator quo ad peccatum. sed quo ad irregularitatē. Si auxiliat⁹ fuit directe homicidio bene tenetur. Secus si idirecte. sicut dcm̄ ē ī auxiliāte pugnātes i bello iusto ꝛ huiusmōi. Aut prestatur auxiliū sup facto illicito. ex quo seqtur homicidiū. Et sic homicida reputat̃ q̄ñtūcūq3 auxiliū sit idirectū. Et sic loquit̃.d.c.sicut dignum. Silr̄ si auxiliū p̄statur sup hōicidio ppetrādo siue iuste siue iniuste incurrit̃ irregularitas.si homicidiū factum est

¶ Utrū clericus accomodās arma alteri sit irregularis si ille iterficit. R̷. q̄ si in bello iusto vel vt se defendat ꝯ iniuriātez nō erit. Secus si in bello iniusto.c.fi.de homi. De mā hōicidij quo ad irregularitatē. vide ī. Irregularitas.i.§.i: cum multis sequentibus. 27

Homicidium ij.

Homicidium casuale dr̄. q̄d p̄ter volūtatē euenit ꝛ ex casu fortuito. de quo.50.di.§.eꝯ. cum multis capitulis sequentibus.

¶ Utrum sit homicida quo ad culpā vl' penā qui a casu hoiem occidit. R̷. vt colligo ex glo. Ber.i.c.sicut de hōicidio. q̄ aut dabat opam rei licite ꝛ adhibuit omnem diligentiā quā debuit. Et sic excusatur ac si nō fecisset.c.ex litteris el.i.ꝛ.c.dilectus eo.ti.ꝛ 50.di.~~fi.de~~. Si vero non adhibuit debitā diligentiam imputatur ei quo ad culpam ꝛ penam.s.irregularitatis.50.di.de clerico faciente. potest dispensari cum eo vt in ordine suscepto ministret fm Jo.in.d.c.clerico Si vero dabat operam rei illicite siue adhibuit diligentiam vel non imputatur ei.vt in.c.quantum.50.di. Ex quo p3 q̄d tenēdū de multis questionibus. 1

¶ Quid de clerico qui rixam faciens superuenientibus eius amicis occiderūt eum cū quo rixabatur. Ad quā respondeū ē.q̄ est hōicida ꝛ irregularis. ita nō. Pa.in.c.petr⁹ eo.ti.doc.ibidē. ꝛ facit tex.ibidē. Licet tñ Pa.si rixam illicite exercebat. alias nō: q2 si fuit sine culpa: factū aliorū non debet sibi imputari.c.significasti el.2.eodē.ti. Limita hoc ēt fm Ho.in.d.c.ad audientiā verum.si non prohibuit quātū potuit. Silr̄ non eēt hōicida nec irregularis si inimici illius cum quo rixam faciebat superuenissēt ꝛ occidissent. q̄uis rixa fuisset illicite: quia non intuitu clerici eum occiderunt.sed pp inimiciciam quam hēbant ꝯ eum. Ita nō. doc.in.d.c.significasti.el.2. 2

3 Quid de eo qui pcussit latronē qui aspor-
tabat res suas: ex qua pcussiōe fugere ñ po
tuit. ex quo ab alijs postea occisus ē. R℞. q
ē homicida ꝛ irregularis fm cōiter doc. in
c. significasti. el. 2. eo. ti. ꝛ in. c. decetero ibi-
dem: qꝛ dedit operā rei illicite. Sed si tene
mus q ēt clericus licite p defensiōe rez pos
sit pcutere ñ erit irregularis. dūmō letalr ñ
pcusserit nec aio occidendi fecerit. ꝛ magis
placet q̄ꝫ opinio doc. qꝛ dictū. c. decetero lo
qtur de cā ppinqua homicidij vt sit irregu
laris. Secus in cā remota. vt ē i cāu isto ex
quo nō habuit aium occidendi. Et p hoc fa
cit. d. c. significasti. ꝛ. c. exhibita. eo. ti. ꝛ. ff.
loca. l. qui domū in fi. Et vr̄ sensisse glo. in
d. c. de cetero. ꝛ in. c. tua. de homi. nisi forte
dicas. q lꝫ daret opam rei licite: tamen de
buit cogitare q si vulneraret eū ñ valens fu
gere q occidret. ex quo erat verisimile. Et
sic erit irregularis. Sed mihi ñ placet. Nā
vt hētur in. d. c. tua. clericus vulnerans gra
uiter furem ingressum suā domū. lꝫ fur po
stea captus sit duct⁹ ad officialē. qui officiał
mittens clerico pdicto. vt exponeret si q̄ sci
ret de predicto fure intersigna. sed nuntijs.
tribuens cultellū ꝛ sotulares quos a fur ab
stulerat. si in nullo alio se impediuit: lꝫ talis
fur occidal non ē irregularis. ergo nec a fō
tiori pdictus.
4 Quid de eo qui vidēs latronē clamauit.
ex quo clamore captus fuit ꝛ occisus latro.
R℞. q ē homicida ꝛ irregularis. vt tꝫ Inno.
ꝛ Ho. ꝛ seqtur Pa. in. d. c. significasti. el
2. ēt si non habuit aium ad mortē: quia de-
buit cogitare de hōicidio. qd̄ cōiter sequit̄ i
tali clamore. Et hoc credo verum fm Pa. ibi
dem. si cōiter sequitur: alias nō. ex quo ani
mū non habuit vt occideret. Similiter nō
ē irregularis qñ clamauit p sua liberatiōe:
qꝛ ille volebat euꝫ interficere. Secus si pro
rebus vel alijs. vt. ī. dicet Homicidium. 3.
5 Quid de ludente cū pgnante q̄ dispergit.
R℞. fm Jo. an. ꝛ seqtur Pa. in. c. sicut ex li
terarum. eo. ti. si ꝯditio ludi erat gratilis ꝛ lu
dus fuit licitus rōe persone: vt qꝛ marit⁹ fra
ter vel alia psona ꝯiuncta non erit irregu-
laris. qꝛ non ē in culpa aliqua. eo qd̄ ludus
leuis ñ ē prohibitus i pgnante: dūmō perso
ne ꝯueniat ludēti cū ea: alias sic.
6 Quid de clerico vel quocunqꝫ alio q iplo
rat offiñ iudicis p recuperādis suis rebus.
licet sciat p certo q sine sanguinis effusione
nō poterit recupare. R℞. q nō ē irregularis
secūdum Jo. an. Et ē tex. in. c. 2. eo. ti. li. 6.
dūmō pmittat protestatiōnē q non itendit
ad vindictā sanguinis. ꝛ hoc tene: lꝫ Vinck
tius tenuerit ꝯtrium: qꝛ ita declaratum ē. i. d.
c. 2. Et credo verum: qñ alio modo non pōt re
cuperare. Et sic intellige prefatū. c. 2. quādo
mortē non intendebat. sed recuperationem
suaꝫ: qꝛ si intentio erat maculata erit irregu
laris. si mors vel mutilatio ē secuta secūdū
Hosti. Et sic intellige. c. ex lris. de exce. pla.
ꝛ. 23. q. 5. c. 2. ꝛ de pe. di. i. c. piculose. Idem
tene ēt si furē capiat ꝛ iudici tradat fm limi
tatōem predictā.
Quid si post suspēsionē seu occisionē le 7
tetur ꝛ habeat ratum. R℞. q non erit irregula
ris: qꝛ lex promotionis attendit factū. 15. q.
1. c. fi.
Quid de sacerdote qui p hedificatiōe ec 8
clesie vel domus aduocauit aliquē in adiu
torū qui a cāu interijt. R℞. q non ē irregula
ris si nihil de ꝯtingentib⁹ ōmisit. c. fi. eo. ti.
Quid de ludente cū alio q a casu occidit 9
socium. R℞. q si ludebat cū psonis cum qb⁹
erat licitū ꝛ ludo licito ꝛ verisilr ex condi
tione ludi talis cāus euenire non debebat ñ
ē irregularis. vt pꝫ in. c. lator. eo. ti. vbi cleri
cus ludens cū clerico qd̄ lꝫ. ꝛ nihilominus
vnus ipoꝝ alter accipiens ꝛ psternens ad
terrā cultellū sibi infixit ꝛ mortuus ē: ꝛ tñ p
stratus non ē irregularis. qꝛ ꝯditio ludi nō
erat psternēdi. ꝛ iō non fuit in culpa. sed p
sternens. Si vero nō ꝯsiderauit cōditionē
ludi ex qua tale qd euenire poterat erit irre
gularis. vt in. c. ꝯtinebat. eo. ti. vbi volēs eq
tare sup sociū qui hēbat falcē in latere occi
sus ē. ꝛ socius ē irregularis. qꝛ ꝯditio ludi
erat vt qui tetigisset baculū alterius sup euꝫ
equitaret. Et iō debebat deponere falcē. ex
quo ludi ista erat ꝯditio. Si tñ prohibuisset
ne cū equitaret. tꝫ Pa. in. d. c. q non essꝫ ir
regularis. Hosti. tamen ꝛ alij tenent q euā
pp ludi ꝯditionem. qꝛ potuit euenire. Sed
Pa. opinio magis plꝫ. pōt tamen episcop⁹
dispensare in cāu quo efficit̄ irregularis. vt
in subdiacōatus officio ministret. si subdia
conus erat. vt in. d. c. ꝯtinebatur.
Quid de eo q dat poculū amatoriū. ex q̄ 10
seqt̄ homicidiū q̄uis ñ itenderet. R℞. q hōi
cida ē ꝛ irregularis. vt nō. Pa. i. c. si aliqs
eo. ti. Facit. l. si qs aliqd. §. q abortiōis. ff. de
penis. Nō qꝛ dat opaꝫ rei illicite. Secus si
ñ seqt̄ homicidiū. puta: qꝛ fetus nūdū erat
formatus: qꝛ lꝫ peccet mōtalr qcūqꝫ dat ali
qd ad potañ l' ex libidie l' odio ꝛ hmōi vt
ñ possit gn̄are aut ꝯcipe l' nasci soboles con
cepta. vt pꝫ in. d. c. si aliqs. tñ irregularis ñ ē
vt ibi glo.

n fuerint in malitia l' lata culpa ar ff si q'd dni par- fecit di l. i. et fi

11 Quid de eo q insequēs aliū qui ex fuga cecidit τ mortuus ē. R. q ē homicida si fugiens timebat de graui malo sibi infligēdo nisi fugeret. Secus si de leui τ ca ludi. Unde Pa. in. c. exhibita eo dicit q si qs ,p(ro)hicit lapidē. vt aliū pcutiat. dūmō pcussio nō possit esse grauis. τ alius ne pcutiat fugiēs cadat τ occidat n̄ erit irregularis: l' si ,p(ro)hicēt lapidē a remotis τ ali9 timens fugeret τ corruens interiret. sil'r nō est irregularis. Secus si vt grauiter pcuteret. vel iactus potuisset grauē pcussionē facē. nisi ali9 fugisset. qz tūc mr de hōicidio: qz tūc noxi9 esset lud9 ēt i pueris.

12 Quid de illo puero q vesicā porci iflataȝ violēter frangēs ex terremoti muliere grauida expauescta fugiēs dispersa ē. R. q nō ē homicida: nec irregularis p doctrinam Pa. i. d. c. exhibita. q̄uis Inno. Abbas. τ Uincē. videātur sentire q tā in isto q̄ i pcedenti iputetur ei homicidiū. Sed mihi vr̄ durū nec tex. i. d. c. vr̄ velle vñ nō quelibȝ cā dȝ attēdi. sed ,ppinqua ad hoc vt sit irregularis. Facit. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest in glo. Nō eni qz faber facit cultellū ē homicida si tn̄ aio nocendi facit τ minorē diligētiā adhibuit: tūc ɔsideraſ cā remota ſm Ber. in. c. de cetero. τ. c. p̄sbiteroꝝ de hōi. Uñ cū qs pcutit aliū vulnere nō mortifero. tn̄ ex iperitia medici vel icuria vel expositōne ad labores τ sudores ille moriſ non ē irregularis ſm Ber. in. c. exhibita de homi.

13 Quid de clerico q venādo vel se exercendo iaculū ,piecit τ aliū a casu interfecit. R. q tn̄r de homicidio τ ē irregularis siue adhibuerit diligentiā vel ne: qz dabat operam rei sibi illicite. c. q arborē. §. si vō. 50. dis.

14 Quid de custodientibus ifirmos q ad eorū petitōem dederūt ei vinū vel aliqd hu9 modi. R. q si certū ē eos mortuos pp hoc. τ ipsi hoc potuerūt puidere q irregulares sunt. n̄ debent tn̄ facere sibi hanc ɔsciam q pp hoc sint mortui ſm Rodo. qn̄ bono aio id fecerunt: nisi sit euidēs culpa vel dissoluta neglia. Et si hn̄t ɔsciam debent deponere ad ɔsiliū boni viri. nisi ɔ̄ preceptū medici expresse dedissent: qz nō excusarenſ. vt nō. i. d. c. tua nos de homici. Idē dic de vertentibus infirmos. vnde vel appostema frangiſ. vel anelitus obturatur τ suffocatur. Ros 3/49

Sil. 2. § 15

15 Quid de parentibus q a casu ,pprios filios occiderunt. R. si ex culpa graui vel leui tenenſ de homicidio vt pȝ in glo. c. si. d his q ,ppri. fi. occi. Nā datur eis ,p culpa graui pnia. 7. vel. 5. annoꝝ. Pro leui triū. Si autē nulla culpa pcessit n̄ tenētur. Nō. tn̄ ſȝ Ho. τ Pa. τ alios doc. i. d. c. fi. q si clpa sit occl'ta siue grauis vel leuis nō dȝ dari pnia publica ɔ̄ qd faciunt multi q iponūt publicam pniam de qua i. c. in capite. 50. di. τ male: qz fieri n̄ dȝ talis pnia. nisi crimen adeo fuerit graue q totā cōmouerit vrbē. vt i. d. c. in capite. Collocaſ tn̄ apud se filios tenellos parētes nō debēt aliter sunt in culpa. 2. q. 5. ɔsuluisti. τ eis iputatur homicidiū si sequiſ. nisi forte ita paupes eēnt q n̄ possēt eos pānis fouere ɔ̄ frigora: qz tūc tenēdo apud se i lecto si debitā faciūt diligētiā: in religs nō tenētur aliqua culpa: qz duobus malis ɔcurrētibus minus eligiſ. 13. di. nerui. τ id si ē min9 piculū collocaſ penes se q̄ȝ alr tenē excusaſ

16 Quid de tenētibus aialia que aliquē interfecerūt. R. si nō fuerūt i aliqua culpa n̄ tenētur de hōicidio: alias sic. puta: qz erant ferocia τ n̄ tenuerūt ligata τ huiusmōi. ar. c. hijs q arborē. τ. c. sepe. 50. di. τ qd nō. in. c. d occidendis. 23. q. 5. Et hoc tene ſm Ho. lȝ Jnno. in. c. ad audientiā de homi. videatur tenere q nullo modo sit irregularis.

17 Quid de illo q vocat milites ad defēsoēȝ sui iuris si aliqs ibi occidaſ. R. n̄ tn̄r de hōicidio. vt i. d. c. de occidēdis. τ. q. 3. cadē causa. c. maximianus.

18 Quid de medico cui pter volūtatē infirmus mortuus ē in manibus seu sub cura. R. si ista quatuor ɔcurrāt n̄ hȝ culpā. Primuȝ q istud offm̄ sibi ɔueniebat: qz n̄ erat ei ,p(ro)hibitū exercere sicut ē clericis τ religiosis. cl. rogā. i. c. sniam. τ. c. nō magno ne cle. l' mo. Secundū si erat pitus in arte. Tertiū si exhibuit oēm diligentiā ſm artē. Quartū si isormauit de hijs q sant ɔ̄ria egritudini infirmi. Nā istis suans n̄ iputaſ ei homicidiū. ita nō Pa. i. c. ita nos. eo. ti. alias tenetur d eia. τ quali. c. ad aures.

19 Quid de eo q ipelliſ i aliū τ ille moriſ vl de eo q declināš eū q volebat pcutere pcussus ē alius ex tali declinatōne τ occisus. R. ſm Aug. i. c. sepe. 50. di. nō est irregularis: nec homicida. nisi in fraudem fecerit.

20 Quid de eo q mādauit aliquē verberari ihibendo ne interficiat vel mutilet. R. si mādatarius iterficit vel mutilat seu iterficiſ vel mutilaſ pp talē pcussōem faciēdā. Homicida iudicaſ mādator: qz mandando i culpa fuit. c. is q eo. ti. li. 6. qn̄ vīsimiliter hoc posse euenire debuit cogitare ibidē. Idē dic d eo q mandat aliquez capi. qn̄ verisimiliter mors poterat ɔtingere. τ hoc quo ad eū q iuste τ ex offō mandat. Secus in alijs: qz q̄litercūqȝ mors sequaſ irregulares sūt q̄uis verisimiliter non debebat euenire.

21 Quid de illo q volēn fugeſ inimicos pp

timoꝛē moꝛtis ꝯsuluit vt remaneret ⁊ ꝓcu-raret pp q̇ꝺ remāsit ⁊ occisus ē. ℞. n̄ tn̄r qñ bono aīo fecit hn̄s ꝓbabilē cām credēdi ꝙ ex remansiōe n̄ immineret periculū. puta. qꝛ inimici erāt eius ꝯsanguinei vel tales amici ꝙ eos poterat cohibere. Secus esset si non hūit ꝓbabilē cām credēdi vel si hūit nō tn̄ fecit q̄ʒtū potuit. qꝛ sic iputaretur ei homicidium. vt in. c. tua nos. eo.

22 Quid de eo q misit puerū ad aquādum equū monēs vt caueret a fluīe q submersus ē. ℞. si rōabilr poterat dubitari est irregularis aliter non.

23 Quid de illo q cū corrigia q̄ hēbat gladium verberās famulū interfecit. ℞. ꝙ ē irregularis qꝛ probabiliter debebat credere occasionem non remouendo gladium.

24 Quid de illo q interrogatus de malefactoꝛ ipsū eis ondit. ℞. si ꝓbabiliter potuit cogitare ꝙ ad moꝛtē eū q̄rerent̕ ē irregularis alias nō. De hoc ēt hēs. ī. irregularitas i pn̄cipio. Et ibi vide multos casus.

b Homicidium iij.

Homicidium cōmittitur necessitate. s. defensiōis. q̄ qñ ⁊ quō liceat vide. s̄. Defensio.

1 Quid si violētia infert rebus solū. Utruʒ occidens ꝓ ipsis saluādis excuset. ℞. Pa. in. c. significasti. el. 2. eo. ꝙ nō clericus nec ēt ꝓ ipsis recuperādis: vt i. c. suscepimus eo. Si vero ē laicus de iure ciuili ē clarū ꝙ pōt īpune occidere. si alr saluare nō poterat eas vt in. l. furē. ff. de sicca. ⁊ i. l. itaq3. ff. ad. l. acql. ⁊ h̄ hēbit locū i oi foꝛo ꝯtētioso seculari. Sed quo ad irregularitatē tā clericus q̄ʒ laicus occidēs vel mutilās ꝓ ipsis saluandis erit irregularis. vt pʒ i. c. suscepim⁹ eo. Nō. glo. 33. q. 3. in pꝛincipio. An āt peccet moꝛtaliter occidendo pꝛo rebus saluandis dic. vt supꝛa. Defensio. §. 3. ⁊. 5.

2 Quid si violētia infert ꝑsone solū. vl' ꝑsone ⁊ rebus simul. ℞. Pa. in. d. c. significasti ꝙ aut pōt euitar̄ fugiēdo agressoꝛē. ⁊ sic clericus tn̄r fugere p. d. c. suscepimus. In laico nō. Bar. in. l. i. C. vn̄ vi. vr̄ tenere ꝙ nō tn̄r fuger̄: qꝛ fuga ē iniuria. vt. l. ita apud labeonē. ff. de iniur. ⁊ dicit Cy. in. l. si ex plagijs §. tabernarius. ff. ad. l. acquil. ꝙ fuga reddit fugientē viliorē. Ergo sicut lʒ pꝛo iactura rerū multo magis pꝛo iniuria coꝛpoꝛali q̄ est maioꝛ iiuria. l. in seruoꝝ. ff. de penis. Tu dic ꝙ siue in clerico siue in laico si pōt fugere n̄ lʒ occidere vel mutilare. aliter incidit in penā irregularitatis s̄m Ray. ⁊ Bar. Hos. tn̄ lʒ ꝙ post peractā ꝑniam poterit in suscep-tis ordinibus ministrare sine dispensatōe: sʒ non ascēdere ad maioꝛes. ⁊ ita itelligit. c. de his clericis. 50. di. Si v̄o aliter n̄ pōt fugere nec euadere. nisi mutilet vel occidat: sic licite tā clericus q̄ʒ laicus occidit vel mutilat ⁊ sine oi pena irregularitatis. vt in cle. vnica. co. ⁊ sine oi peccato ita ꝙ statī ꝑsbiter possʒ celebrare s̄m. Jo. de ligna. tractatu de iusto bello. Facit. c. olim el. i. de resti. spol. dū mō nō faciat aīo vlciscēdi. Facit ꝓ h. c. 2. eo.

3 Quid si interfecit pꝛo defensione ꝑsone alteri⁹ quā aliter nō poterat saluare. ℞. ꝙ lʒ hoc possit sine oi peccato qñ volebat iniuste talē ꝑsonā interimere: tn̄ irregularis efficit̄ vt nō. i. d. cle. vnica. eo. vid̄ s̄ clic⁹. 10. §. vlti.

b Homicidium iiij

Homicidium. s. spūale cōmittitur in aīa solū. multis modis. Pꝛimo ꝑlatus nō arguens. 43. di. ephesijs. 1 Secūdo adducens subditos i despeʀatōʒ pp austeritatē. 45. di. recedite. 2 Tertio q̄cunq3 defraudet res ecclesie. 12. q. 2. qui xpi. ⁊. c. qui abstulerit. 3 Quarto. nō soluens legata defunctoꝝ. 13. q. 2. q oblatōes cū duob⁹. c. se. ⁊ dicūt mēbꝛa diaboli. 12. q. 2. cum d nouissimam. 4 Quīto de rebus alienis faciēs elemosinas. 4. q. 5. imolans. 16. q. 1. decie. 5 Sexto alios ad malū pꝛouocās de ꝯse. dis. 4. queris de pe. di. i. noli. 6 Septimo decimas debitas nō soluendo. d. c. decime. 7 Octauo pꝛouocans ad iuramentū quē scit false iuraturū. 22. q. 5. ille. 8 Nono odiū alteri gerendo de pe. di. i. homicidioꝝ. pꝛic. Jo. 3. 9 Decio alteri detrahēdo. d. c. hōicidioꝝ. ⁊. 6. q. i. sūma iniquitas. 10 Undecimo moꝛienti ꝑniam negando. 26. q. 6. agnouimus. 11 Duodecio d se malā suspitionē dando. 11. q. 3. non sūt audiendi. 12 Tertiodecimo oppꝛessionē vel iniusticiam. aut iniquitatē exercendo de pe. di. i. omnis. 13 Quartodecimo cā libidinis explēde vel odij meditatione hōi vel mulieri aliq̄d faciendo vel ad potādū dando. vt n̄ possit gn̄rar̄ aut ꝯcipē. vt i. c. si aliq̄ d hōicidio. 14

b Homicidium v.

Homicidium quo ad penā. s. irreglaritatis ⁊ al' de iur̄ cāonico. Utꝝ ois hōicida sit irreglaris. ℞. ꝙ sic qlʒ q occidit p⁹ baptismū ꝑ idustriā ⁊ ꝑ isidias vt nō. Pa. i. c. i. de hōicidio. ⁊ tibi pʒ ex tex. ⁊ ēt ē irreglaris ois hōicida volūtarie occidēs siue ex iustitia siue legis aut cāonis ꝑmissōe: siue ex vīdicta siue sīn pcō siue cū pctō solūmō excipit̄ ille q occidit nō valens aliter euadere: ⁊ hoc intelligo si habʒ occidens vsum ratōnis: qꝛ omnes furiosus

infans ꝛ dormiēs si occidūt nō sunt irregu
lares.cle.vnica.eo.ti.Unū iudex q̄tūcūq̄
ex iustitia ꝑcedit ē irregularis.Si.di.aliquā
tos.ꝛ accusator aut testis vl' ēt notari⁹ sniaꝫ
scribēs vel proferens aut attestationes scri
bēs vl' legēs dum publicant.Aduocatus in
tellige ꝯ reum vel ēt pro reo si mors illiga
tur accusatori.assessor ꝛ quilibet alius offi
cialis i cā mortis l' mutilationis mēbri irre
gularis est.vt nō.in.d.c.aliquantos. ꝛ per
totū.ex̄ ne cle.l' mo.sniam. ꝛ i glo.i sūma.Si
di.Et nō solū qñ qs iterficit vel mutilat per
se sed ēt ex mādato ꝯsilio. defensiōe.pmis-
sione.coopatōe.aiatōe.auxiliatione .fm ꝙ
s̄ in.i.c.huius tituli declaratum ē fore homi
cidas solum excipio quo ad irregularitatē
eū qui nō obuiat cū possit:qꝛ lꝫ sit homici-
da fm ꝙ dixi s̄.nō.tñ credo erit irregularis
nisi fꝫ ꝙ s̄.dixi.Homicidiū .i. §.17. qꝛ lex
promotionis factū requirit.15.q.1.si' qs nō
iratus.Et pro his oibus facit.c.sicut dignū
eo.ti.ēt si occisus vel mutilatus sit paganus
50.di.clericū.homicida vero casualis i ca
su i quo ei iputatur silr irregularis ē: alias
nō.Et qui sūt dictū ē i.2.c.huius tituli.Ho
micida.Silr ex necessitate ñ excusatur. nisi
pro euasione sue psone.vt dictū ē.c.3.hui⁹
ti.Hōicida vo spūalis nullo mō irreglaris
efficit.p baptismū ēt tollit irrglaritas hōici
dij añ comissi.vt s̄.Baptismus.7.§.3.

1 Utrū cū homicida voluntario solus papa
possit dispensare.R.fm cōiter doc.i.c.sicut
dignū eo.ti.ꝙ sic:q̄uis gl.tenuerit ꝙ nec ēt
papa possit.Sed tu tene cū cōiter doc.ꝙ pt
ỹmo dicit Pa.i.c.ego de iureiur. ꝙ clerici
pñt vti armis ēt offensibilibus de lnia pape
qꝛ solū ē phibitum de iure positiuo.sed eo
inferior nemo pōt dispensare q̄tūcūq̄ etiā
sit occultus.c.vltimo de tēpo.ordi. Uicenti⁹
tñ tenet.ꝙ si oio occultū ē ꝛ egit pniam ꝙ
nō indiget dispēsatione:qꝛ ecclie nō ē obno
xius .qꝛ peccatum occultum.32.q.5. xp̄iana.
nec deo pp pniam qua ei satisfecit .Et iō ce
lebrat pōt ꝛ vti ordinibus sine alia dispen-
satōe.Lau.vero ꝛ Jo.ꝯcordant cū Uincē.
si mō dispēsatio epi iteruenit Pa.vero i.c.
ex tenore.de tē.or.tꝫ ꝙ si ē oio ocultū pront
ocultū distinguit ꝯ pbabile sic respiciēdo
legē promotionis publicā.sic nō idiget.Sꝫ
si respiciamus ad legē ꝯscie iformatā ex lege
positiua.sic indiget dispensatione.qd intelli
go ꝯ dispensatōe non papali.sed epali vt sa
tisfaciat ꝯscie.Et ad.c.fi.de tē.or.qd videtur
ꝯrium.Rñdetur.ꝙ loquit de dispensatiōe
non papali. sed epi que est necessaria vt tꝫ
Lau.ꝛ Jo.ꝛ videt tenere ēt Pa.ne qs cō
stituat se iudicē in causa propria existiman
do oio ocultum qd forte non est.qd nō. qꝛ
facit ad multa.

Utrū cū homicida casuali qui est i culpa 2
iferior papa possit dispensare.R.Pa.in.c.
ꝯtinebat eo.ti.ꝙ eps pōt dispensare i mino
ribus solum.vt in.c.ad audientiā eo .ti.Ar
chieps vero vt commissarius pape pōt i sub
diaconatu tñ.In diaconatu vero l' psbite-
ratu solus papa dispēsat.vt in.d.c.ꝯtiebat.

Utrum mutilatio mēbroꝝ ex casum insir 3
mitatis parificetur quo ad penā mortale.ꝛ
quo ad irregularitatē ꝛ eius dispēsationeꝫ
homicidio.R.glo.singularis in cle.vnica
eo.ti.ꝙ sic.facit.c.aliquātos.Si.di.cū mlīs
alijs ibidē.ꝛ.c.clericis. ne cle.vel mo.ꝛ.c
in archiepatu de rapto.c.is qui.de hōici.li.
6.ꝛ alijs allātis in.d.glo.

Utrum eps possit dispensare cum homi- 4
cida circa beneficium.R.fm Ho.ꝙ circa
simplex pōt.sed circa curatum non.sed so
lus papa.ar.c.si.de fili.presbi.Hō.Pa.i.c.
fi.de pug.in duc.

Quid si non mutilat sed debilitat an sit ir 5
regularis.R.Pa.in.c.de diacono.qui cle.
vel mo.ꝙ non.argu.i.q.i.sicut vrgeri:qꝛ lꝫ
membrum debilitatum sit quasi inutile quo
ad opationem:tñ valet saltē ad decorē.ꝛ in
penis facienda ē mitior interpretatio.ꝯcor.
Gaspar in.d.c.diacono.In ꝯrium tñ facit
qd nō.Cy.in aut.sed nouo.C.de seruis fu-
gi.Unū Bar.in.l.2.ff.de publi.iudi.in fi.dic
ꝙ mutilatio proprie est quando membrum
leditur ita ꝙ non pōt exercere suum officiū
Hoc probatur in.l.idem ophilius in prin.
ff.de edil.edic.Truncatio vero est quando
ex toto abscidit membrum. d.cle.vnica.
Non dicit truncat.sed mutilat.Et ideo intel
lige ꝙ non est irregularis.quando quis nō
debilitat ex toto.sed quando ex toto . ita ꝙ
nihil pōt facere.sic teneo ꝙ sit irregularis p
d.cle.vnicā.ꝛ.c.qui percutit.25.q.vltima.

Utrum truncatio vel mutilatio digiti indu 6
cat irregularitatem.R.do.Cardi.in cle.pre
dicta ꝙ non.sed cum sit in principibus mē
bris fm Lanō.all.c.i.de cle.pug.in duc.qd
loquitur de membro.Pro quo nō.ꝙ mē
brum proprie sumptū ꝛ stricte est fꝫ Bar.
dicis.pars corporis hñs officium separatū
ꝛ distinctum.sicut manus ad palpañ ꝛ pes
ad ambulañ.Facit.c.singula.89.di.iuncta
glo.Facit tex.in.d.c.sicut vrgeri videor.ꝛ i
aut.pdicta.sed nouo iure.Digitus autē nō

ē proprie mēbrū. sed pars mēbri. seu offm mēbri. vt in. l. non sunt liberi. ff. de statu ho. & d. l. idem ophilus. Et iō optime tenēduz non esse irregularē talem truncatorem vel mutilatorem.

7 ¶ Qua pena punitur pr̄ qui occidit filiū vel filius qui occidit prēz. R̄. Pa. in. c. i. de his qui fi. pro. occi. fm leges ponat in sacco de corio cū cane simia vipa & gallo. & sic ꝓhiciat in fluūe. Si ñ hēt portatur in insulam a feris deuorādus. l. vnica. C. de his q pa. vl fi. pro. occi. & l. i. ff. ad. l. pō. de paricidis.

8 ¶ Qua pena puniūt alij homicide. Clericꝰ dz deponi & sine alia incorrigibilitate tradi curie seculari: hoc ītellige qñ volūtarie occidit. Si vō a cāu. tūc glo. i. c. si. de illis qui fi. occi. dicit ꝙ si a cāu nulla culpa ꝑcedēte. sic nulla pnīa ipōitur: nisi forte ad cautellā. qz bonaꝝ mētiū ē culpā agnoscere vbi culpa nō ē. c. ꝯsiliū. §. 2. de obseruā. ieiu. 25. di. ad eius. & de pe. & re. c. ꝗsitum. Si vō clpa ꝑcedente. dic vt. s. Homicidiū. 2. §. 15.

9 ¶ Ad quid tenētur homicide. vide. j. Restōꝑio in. v. homicida.

Homo ꝯstituitur ex aīa & corpe alio istoꝝ deficiēte nō ē hō. vt pz ex. c. cū xps. de hr̄. & in. c. i qdā. de cel. mis. & i. c. sicut. de homici.

1 ¶ Utrū liber hō possit dari. i pignus & i subsidiū aliaꝝ rerū deficiētiū. R̄. ꝙ nō. facit. c. lator. de pigno. imo pdit recipiēs eū in pignꝰ debitū. & tñdem de suo dare tenet detento vel eius parētibꝰ. vt nō. glo. i. c. ex rescripto de iureiu. & C. de act. & obli. aut. ōio. Ubi dr̄ ꝙ quadruplū restituat. Nō qz illa q nō sunt in nr̄o cōmertio obligāi ñ pnt. l. i. §. cā rem. ff. q res pigno. Sz liber hō non est dominus mēbroꝝ suoꝝ. l. liber hō. la pria. ff. ad l. acql. Et iō pulcre dixit Bal. in. l. 2. C. de prībus qui fi. distra. ꝙ illa. l. 2. habuit ortuz a legibus antiquis fm quas pater poterat occidere filios. l. in suis in fi. ff. de li. & po. q hodie ē correcta. Et iō solū pmittit vēditio cā paupertatis seu egestatis victus: qz filiꝰ sic vēditus pōt se redimere ptiū offerendo ꝑe vel alius ꝓ eo vel mācipiū. vt in. d. l. 2.

2 ¶ Utrū liber hō possit dari in obsidē. R̄. ꝙ de iure ñ pōt. nisi p papam & ipatorem. vt nō. in. l. obsides. ff. de testa. & l. diuus. ff. de iur fisci. & p eum qui nō recognoscit supiorez. vt nō. Bar. in. l. famē. ff. de publi. iudi. & in l. hostes. ff. de cap. & in. l. i. §. de qua. ff. de postul. Tñ de ꝯsuetudine vsurpatū ē ꝯtrium fz glo. in. l. 2. C. de patribꝰ qui fi. distra. Et sic de facto seruatur vt etiam ciuitas que recognoscit supiorem det obsides & alij similes & habet talis ꝯsuetudo vim legis. l. de quibus. ff. de legi. imo videtur licere de iur cōi dare obsides pro pace seruāda fm glo. i. c. vt pridie. 23. q. 8. sed ñ pro pecunia vt in. d. c. ex rescripto. & d. l. ex rescripto. & d. l. i. qz liber homo non pōt obligari pro pignore. nec pōt haberi in eo ius pignoris. sed tātū ius retentionis.

Honestas requiritur in omni negotio. quia ē vnum preceptum iuris. insti. de insti. & iur. §. iuris precepta sunt h honeste viuere & c. In matrimonijs. ff. de ritu nup. l. semp in ꝯiunctionibus. nō solum ꝙ liceat ꝯsiderandū ē. sed & ꝙ honestū sit h ibi. In lege di. 4. erit aūt. i voto. c. magne de voto. In iuramēto. 22. q. 5. de forma. nec fisco rē quā vendit retractare pmittitur pp honestatē. l. vltia. C. ne fiscus rē quā vē. eui. l. io. Nec actio furti datur viro ꝯ vxorem. nec prī ꝯ filium vel ꝯtrio propter honestatem. ff. de furtis. l. si quis vxori in prin. & §. i. C. de fur. l. si. Nec arrogatio. l. nec ea. §. pe. ff. de adop. propterea dicit tex. in. l. ex dāni infecti in prin. ff. de dāno infecto. honestus modus seruādus ē & nō imodrata cuiusqz luxuria sequēda ē. propterea dicitur in. l. filius qui. ff. de condi. insti. Naz que facta ledunt pietatem extimamus verecundiaz nostram. & vt generaliter dixerim que contra bonos mores fiūt. nec nos facere posse credendum est. hec ibi.

Honor est maximum exteriorum bonorum. vnde potentatus & diuitie propter honores desiderabilia sunt. 4. ethi.

¶ Cui debetur honor. R̄. ꝙ soluz virtuti fz 1
phm. 4. ethi.

¶ An sit honor preferendus vtilitati. R̄. ꝙ 2
sic. ar. in. l. iulianus. ff. si quis ob. ca. te.

¶ Utrū possit appeti honor sine pcō. R̄. ꝙ ñ 3
Unde phs. 3. ethi. dicit ꝙ non sunt vere fortes qui propter honores faciūt fortia. Nec ob. ꝙ honor est premium virtutis. 4. ethi. & propterea sit appetibilis: quia illud est verum ꝙ est premiū virtutis ex parte aliorum qui. s. non habent maius qd̄ retribuāt propterea dicit idem phs ibidem. ꝙ honō est propter virtutez. non virtus propter honorem. Nec ob. qd̄ idē phs. dicit. ꝙ bonorum amator plusꝙ oportet: vel vnde non oportet vituperabilis est. Ergo sine peccato aliquando potest appeti: quia concedo.

quando non propter seipsum appetitur: sed ad gloriam ⁊ laudem dei vel salutẽ aiaruz: alias semp peccatum ẽ.

4 ¶ Utrum sit mortale peccatum inordinatus appetitus honoris. ℟. ꝙ sic scḿ ꝙ ambitio ẽ mortale peccatum. de quo vide Ambitio alias non.

5 ¶ Utꝝ oblatus honor sit suscipiendus. ℟. ꝙ non nisi secũdum ꝙ dr̃. i. q. i. non ẽ in fi. Quisquis igitur sacerdotium non ad elatõnis pompam: sed ad vtilitatem adipisci desiderat prius vires suas cũ eo ꝙ ẽ subiturꝰ honore metiatur vt si ẽ impar abstineat. ⁊ ad id cũ metu ẽt cum sufficere existimat accedat. hec Greg.

6 ¶ Utrum querenti sit dandus. ℟. ꝙ nõ imo auferẽdus. vt. i. q. 6. c. sicut his. Fugienti võ ẽ dandus. ibidem. ⁊. 8. q. i. in scripturis.

7 ¶ Utrum doctor qui in docendo principaliter querit suum honorem peccet mortalit̃. ℟. Henri. de gãda. prio quol'. q. 34. ꝙ qui vtitur aliquo principalr̃ ad qȝ non ordinatur in quo deũ contẽnit peccat mortaliter. Et sic ꝯcludit ꝙ doctor qui principaliter q̃rit honorem suũ in docẽdo: ⁊ sic ꝑfert honorẽ suũ honori diuino peccat mortaliter: quia vt dicit Aug. li. i. de doctrina xp̃iana ad fidem spẽ ⁊ caritatẽ tota militat diuina scriptura que principalr̃ ordinat̃ ad honorem dei. In quo deus contẽnitur si principaliter ad alterius honorez ordinetur. Sȝ sane intellige ⁊ limita verum qñ legit aliqd qȝ ẽ principaliter ordinatum ad honorem dei. vt cum predicat ⁊ huiusmodi: quia secus credo qñ legit aliqd qȝ non ẽ principaliter ad honorem dei. vt sunt leges ⁊ multe scientie que ad pacem hominum ⁊ vtilitatem principaliter ordinantur. quia tunc nõ ꝯtẽnitur deus. Et sic non erit mortale peccatuȝ. Et de hoc vide. Uanagloria.

Hora canonica

prout hic accipio ẽ officium diuinum certa hora dici nãlis deo ꝑsoluen̄ ab ecclesiasticis personis.

1 ¶ Quot sunt hore canonice. ℟. secũdũ glo. in cle. i. de cel'. miss. ꝙ sunt. 7. s. matutinũ. prima. tertia sexta. nona. vespere. ⁊ ꝯpletoriũ.

2 ¶ A quibus debent dici. ℟. ꝙ ab omnibus ecclesiasticis ꝑsonis. Facit. c. fi. 92. di.

3 ¶ Utrum omnes ecclesiastici teneantur de ꝑcepto ad omnes horas canonicas dicẽdas ℟. secũdum glo. in. d. c. fi. ꝙ sic. ⁊ eam videtur sequi Inno. in. c. i. de cel'. miss. Sed doc. cõiter in. d. c. i. dicunt ꝙ non omnes tenet̃.

Ubi dr̃ nemo ex dhõio suo fac̃ ꝯdicionem suã meliorẽ. 12 di. nos. ꝯsuetudine

Sed solum triplex genus ecclesiasticoruȝ. Primum genus est illorum qui sunt beneficiati. hoc patet per. d. c. fi. vbi dicit. ecclie deputati. s. per beneficium: ⁊ sic soluit̃ opinio glo. predicti. c. fi. Facit. c. cum secundũ. de preben. Secundum genus sunt existentes in sacris: licet non sint beneficiati: ꝓbat̃ per. d. c. primũ. ⁊ i. c. dolentes. co. ti. ⁊ quod ibi nõ. Et cõmuis Pa. in. d. c. i. dicat esse tutius ꝙ ẽt existentes in minoribus cõmuis non sint beneficiati teneãtur: ex quo in partẽ domini sunt assumpti: tamen ego non credo nisi de bono consilio. Tertium genus est illorum qui per professionem vel votum ad id faciendũ se obligauerunt. c. licet. de voto.

¶ Utꝝ cliꝰ beneficiatꝰ existens i minoribꝰ cuȝ ẽ absens ex causa legitima ⁊ deseruit ecclesie per vicarium teneatur ad horas cãonicas. ℟. secundum Pa. in. d. c. i. ꝙ sic. ⁊ hẽ de mente Inno. in. d. c. i. ⁊ Jo. an. ⁊ est tutius. licet abbas ⁊ quidam alij dicant ꝙ nõ tenetur. quos credo dicere verum. si nullaȝ vtilitatẽ in absñtia reciperet ab ecclesia: alias non est vera opinio: cuȝ non solum beneficium detur vt seruiat ecclesie. sed etiam vt oret pro his qui beneficium constituerunt. Concor. cum hoc Car. in. d. cle. i. 4

¶ Utrum clericus excõicatus teneat̃ ad horas. ℟. ꝙ si ẽ minori excommunicatione inodatus potest ⁊ debet dicere ẽt cum alijs scḿ ꝙ infra dicã. Si vero ẽ excommunicatus maiori excommunicatõe. sic solus tenetur dicere sine. Dñs vobiscũ: ⁊ ẽt degradatus si est in sacris: vel si non ẽ in sacris si tñ tenet beneficium. Facit ꝙ legitur ⁊ nõ. in. c. legi. 16. q. i. in pria glõ. ⁊ concor. cõiter doc. in hoc. 5

¶ Utruȝ papa possit dispensare. vt prefati ñ teneantur ad horas canonicas. ℟. scḿ Pa. in. d. c. i. ꝙ non. quia septies in die teneãtur laudare deum. In modo aũt dicendi dispẽsare potest. 6

¶ Utrum dimittens officium ex infirmitate excusetur. ℟. secundum Inno. i. d. c. i. ꝙ sic. si est talis infirmitas in qua directe vel occasionaliter sibi obesset. vel obesse timeretur si celebrationi intenderet. Dicit tamẽ Pa. in. d. c. i. ꝙ si nocumentum esset leue vt in febre quartana vel longa vel modica. non excusaretur. si non diceret.

¶ Quid si ex obliuione aliquã horaȝ: dimisit. ℟. non credo sit mortale peccatum. debȝ tamen supplere qȝ omisit. ⁊ doleat de negligentia sua. Inno. autez in. d. c. i. videtur sentire ꝙ confessor posset ei imponere aliã penitentiam etiam si voluntarie dimisit. licet

Et qui dimisit offm̃ diuinũ ꝑ ĩfirmitateȝ: nõ tenet̃ poꝰ mõ. cessãte ĩfirmitate illd resumere. scḿ Inno. vid ĩ Ros. § 7.

¶ vt.ʒ at sit tot pcta mortalia qt hore omisse. vide Ros. § 3. i fine

consulat vt imponat φ suppleat que omisit nisi qñ videret non pficere. Sed hoc tene de bono ↄsilio. τ qđ confessor possit ei iponere aliud qđ sit ad laudē dei: puta. 7. psalmos τ huiusmodi. tʒ Tho. in quol. τ Petrus de pal. in. 4. disti. 15. ēt si dimisit voluntarie. Ros. § 9.

¶ Utrum ñ habens librū vel carens visu τ huiusmodi excusef. si nō dicat horas. R. φ sic. ar. cle. si. de vita τ hone. cle. dūm̄ suppleat p psalmos vel pr̄ nr̄: τ huiusmo di.

¶ Utrum prefati obligati ad horas peccēt mortaliter ipas omittendo ex negligentia. R. Hēri. de gada. in quol. tenet φ peccat mortaliter omittēdo. nisi rōe infirmitatis vel alterius cāe legītie ipediatur. Rica. vero anglicus in quol. dicit φ si dimittat ex neglia: non auderē dicere. φ mortaliter peccaret. Si vero ex fastidio diuini cultus vel contemptu: sic mortaliter peccat. Credo etiam φ consuetudo i huiusmōi dimissiōe sit mortale peccatum. Hec Rica. que opinio ē humanior.

¶ Utrum clericus beneficiatus ñ dicēs officiū teneaf restituere fructus quos interi recepit ab ecclesia. R. Jo. cal. in. d. c. 1. dicit φ sic: qr propter officium datur beneficium. vt in. c. diuersis. de cle. coniuga. Et ideo cum aliqd datur pp cām: cā non secuta repetif. ff. τ. C. de condi. cā da. ca. nō se. per totū. Domi. Car. tʒ ↄtrum. τ Pa. dicit φ pria ē nimis rigida. Sed ego credo φ lʒ sit rigida tñ est vera: τ iō sequenda. Et responsio Pa. ad motiua Calde. nō ē valida: qr lʒ deneř reddi tus vt viuat. vt dicit. c. diaconi sunt. 93. di. τ c. 2. de preben. non quidē tñ simpliciter. sʒ vt viuat secūdum cultum dei. τ facit p hoc c. clericus victū. 91. di. arguēdo a maiori. τ hoc tenet etiam Lau. in clericis qui nō implent officia sua. sed voluptatibus vacant φ tenētur fructus restituere.

¶ Quid đbeat dici pro hora. R. Car. i cle. i. de cele. mis. Laudu. dicit φ si ē constitutō vel ↄsuetudo illa seruetur. 12. di. nouit. quia nec hoc vel illud dicere ē in precepto: cum diuersi diuersa dicant. de conse. di. 5. in die resurrectōis. Uerum ē φ clerici seculares đbent dicere secundum ordinem romane ecclesie. d. c. in die. vel fm ecclesiam metropolitanam. 12. di. c. fi. nec reprobatur vsus alicuius ecclesie antiquus fm Laudu. Ubi clerici sunt ↄtenti tribus psalmis. licet ecclesia romana vl metropolitana hoc non seruet. Secus esset si priuata psona hʒ sibi faceret.

¶ An offm. B. V. sit i pcepto. vid. Ros. eo. § xj.

Aduerte ēt qr dicit directorium. li. 1. ti. 8. φ clerici ordinati ad titulū sui patrimonij possunt dicere qđcūqʒ offm̄ volūt: qr non obligantur ad istam vel illā ecclīam. In regularibus vero dicit seruādā eorum regulā vel statutū in hoc. 12. di. c. fi. Et hoc verū nisi sint priuilegiati vt clerici τ religiosi q sunt cōmensales domestici alicuius cardinalis seu episcopi τ cōtinē sedis aplice hn̄tis q licite se eis conformare debent. vt in cle. fi. de cele. mis.

¶ Quid de eo q ex dispensatōe ē bn̄ficiatus in duabus ecclesijs. R. φ dʒ dicere offm̄ fʒ illā i quā tnr̄ facere residentiā: φ si ad nullius residentiā tnr̄. tunc credo φ pōt se ↄformare illi ecclesie i qua se reperit officia celebrare. Si vero dicit p se: tūc fm Tho. i quolibet vr̄ φ debeat dicere fʒ ordinē illius ecclesie in qua hʒ maiorē dignitatē: qrꝫuis forte in alia hēat pinguius bn̄ficiuʒ. Nō credo de bn̄ eē. nō de necessitate fore verū: cū possit dicere qđ vult. vt satis pʒ p nō. in. c. 1. de cele. mis. per Inno. τ alios doc.

¶ Utrū peccʒ mortaliter q ad libitū suū mutat offm̄ ↄsuetū. R. credo φ sic i clerico prebendato τ religioso. Secus in alio ordinato ad suum patrimonium.

¶ Utrū monachus ppositus ecclesie seculari teneaf dicere offm̄ monachale. R. φ si ppetuo ē assūptus. τ sic trāslatus. sic cū nihil hēat cōe cū monasterio. 16. q. 1. ne p cuiuslʒ nō dicet mōachale sed illius ecclie ad quā translatus ē. τ placet Jo. 16 q. 1. c. 3. τ Gof. i sūma de statu mo. τ Ho. i sū. eo. ti. Secus esset si nō eēt trāslatus nisi ad tps. qr dʒ dicere mōachale: τ hoc vr̄ sentire glo. i cle. fi. đ cele. mis. Et facit tex. ibidem in argumētū.

¶ Quid si dicēdo offm̄ in choro cū alijs ex aliq̄ necessitate itermisit psalmū vel lectōꝫ R. fm Inno. in. c. dolētes de cele. mis. φ ñ tnr̄ illud reassumere lʒ sit cautius reassūat. dūmō ñ subtrahat vocē suā ab offō chori. imo plus dico φ ēt si aliqd omisit ex negligentia sua. φ nō dʒ supplere subtrahendo vocē ab offō chori: sʒ postea suppleat si aliqd nōbile obmisit. Si vō esset versus vel qd minū suppleat p aliquē psalmū vel pr̄ noster. Idē dic fʒ Henri. de gan. i quolʒ φ si qs nō ex malicia. sʒ cū cā legitia non itermisit in pricipio officij vel fini φ nō dʒ a capite reincipere l' finē pficere pp pfectōem caritatis qua vnū corpus reputanf. τ qđ vnus dixit extiatur alter dixisse. Et hoc verum nisi chorus multū in principio pcessisset: l' multum de fine restaret. hec ille.

v 2

¶ Syl. cler. q. § 23. tʒ opi. ... psoluit ... vnde p hoc ...

bene ... off. ... sicut ... et ... dicat offm ...

sylv. q. 7 17 ¶ Utrʒ teneat̄ q̄s dicere id q̄d ſm ɔſuetudi-
nē chori aliq̄s ſolus dicit vel aſſociat̄. q̄n dic
officiū i choro. R̄. q̄ nō. ſʒ Pe. de palu. i. 4. di.
15. q̄ id q̄d dicit vn⁹ reputat̄ dici ab oibus:
q̄n ex aliq̄ rōabili cā ita ē ɔſuetū vt ſolus ta
le quid dicat. Ros. § 8.

18 ¶ Utrʒ dicēs officiū ſi p̄mittat vnā horā ex
obliuiōe vel q̄d ſīle. puta lectōeʒ vel pſalmū te-
neat̄ iterʒ reitare totū. R̄. vt colligo ex doc-
trina Inno. vbi ſ. ⁊ ſeq̄t Landu. q̄ nō ſʒ ſuffi
cit ſupplē q̄d omiſſū eſt. Un̄ q̄ ɔmiſit ymnū
vel pſalmū p̄mi nocturni cū adūtit. ⁊ ē i. 3.
nocturno. nō oʒ reicipiat diſturbādo officiū: vel
q̄ dixit tertiā ⁊ adūtit nō dixiſſe p̄mā nō
opʒ dicat iterʒ tertiā. Sʒ poſt officiū ſuppleat
omiſſuʒ ⁊ doleat de neglīa. Dicit Pe. de
palu. vbi ſ. q̄ q̄ nōbilr male dixit officiū. ſi
vlt euadē mortale dʒ redicē totū. Sʒ ſi mo-
dicū dimiſit. puta pſalmū vel vſuʒ vel dictionē
tm̄r. illud repetē poſt officiū vel aliq̄d loco eius
dicere. ſi vult euadere peccm̄ veniale.

19 ¶ Utrū debeat dicē pr̄ nr̄ p⁹ horas. R̄. q̄ ſic
poſt veſpas ⁊ matutinū. de ɔſe. di. 5. c. id ſp
⁊ de ɔſuetudine dr̄ i fine oiuʒ horarū: quia
matutinū accipit̄ p̄ oi officiō vſq̄ʒ ad nonam.
⁊ p̄ veſpe oē aliud q̄d reſtat. vt pʒ in. d. c. id
ſemper. ⁊ c. conuenit ibidem. Ros. § 16.

20 ¶ Qua hora ſi dicēde hore canōice. R̄ dēnt
dici t̄pre ſuo. ſ. matutinū i nocte p̄ia i ortu
ſol. Et ſic d̄ ceteris: niſi ex nec̄citate, vt hic iſra
dicam

21 ¶ Sʒ nūq̄d i ſero poſſit q̄s dicere matutinū
ſīn pcō. R̄. vt ex p̄dcis pʒ. q̄ ſic: ſi ex rōabili
cā facit. q̄ ſʒ Tho. i quol. Melī⁹ ē ſi deo d̄
bitas laudes p̄ueniēdo reddam⁹ ⁊ alia ho
neſta offā poſtea faciam⁹ q̄ ſi p̄ vnū aliud i
pediat̄. Sec⁹ eēt ſi faceret nō ex rōabili cā:
q̄ ſic eēt peccm̄ ar. c. clericus el. i. 91. di.

22 ¶ Utrʒ ſit mortale peccm̄ nō dicere horis d̄bi-
tis ſīn cā rōabili. R̄. q̄ nō. niſi q̄s faceret i ɔ
tēptū dei vel eccle: cū nullū ius p̄cipiat q̄ dica
tur horis debitis. niſi cle. i. de cel. miſ. q̄ vr̄
p̄ceptiua pp̄ v̄bū ſancim⁹. ſ. q̄ officiū horis d̄
bit̄ i cathedralib⁹ rl̄arib⁹ ⁊ collegiat̄ eccl'ijs
d̄uote pſallat̄. Et iō credo q̄ pcārēt mōtalr
p̄lati. ſi i p̄fatis eccl'ijs horis debit̄ nō face-
rēt dicere: ⁊ ēt illi q̄ vel ſī bn̄ficiati i p̄fat̄ eccle
ſijs vel ſubditi p̄lato reglariū: cū iponitur
eis a p̄latis: ſi nō dicerēt. Nec accipias ho-
rā debitā ita ad pūctū: ſʒ groſſo mō ⁊ lar-
go: ſicē dicere matutinū i aurora vel q̄ ceſeat̄ i
media nocte ⁊ huiuſmodi. al's āt a p̄ucula-
rib⁹ pſonis vel i alijs eccl'ijs a p̄dic̄t nō dicere
horis d̄bitis erit peccm̄ veniale ſine rōabili
cā. Ex cā v̄o rōabili ēt i p̄dic̄t eccl'ijs liceret

vt puta. q̄ proceſſio ē fienda vel predicatio ⁊
huiuſmodi. Et p̄pea p̄ueniūt tp̄s debitum.

23 ¶ Utrum matutinū ſit dicēdū anq̄ʒ miſſa di
catur. vide ī. Miſſa. § 42

24 ¶ Utrū idē ſit de prima. vide ibidem.

25 ¶ Ubi dēnt dici hore canonice. R̄. q̄ i eccl'a
vt nō. glo. 92. di. in. c. ſi. Sʒ hoc itelligo quo
ad clericos q̄ i ip̄a ſī bn̄ficiati. pp̄ v̄bū poiti
i. d. c. ſi. ecclie deputatus. ergo vr̄ cleric⁹ bn̄
ficiat⁹ q̄ peccet mortalr ſine rōabili cā ibi nō
dicēs officiū. q̄ dicit ibi tex. i d. c. ſi. q̄ q̄ nō cō
uenerit deponat̄ a clero. Et quo ad eccl'as
collegiatas vel rl'ares. claʒ ē. q̄ ē de p̄cepto: vt
ibi dicat̄. vt pʒ i cle. i. de cel. miſ. nō Inno. in
c. i. de cel. miſ. quo ad alias non credo.

26 ¶ Sed nūq̄d peccet tūc̄ mortalr quotiēs
nō cōuenit cl'ic⁹ bn̄ficiat⁹ vel religioſus ad cho
rū ſine rōabili cā. R̄. q̄ nō credo. q̄ nīā nō
vr̄ ita pōderoſa: ſʒ q̄n duceret i ɔſuetudineʒ
vel q̄n officiū ecclie pateret̄ iacturā i celebratōe
tūc nō excuſarē a mortali. Et ſic lito ⁊ intelli
go. d. c. ſi. Ex alī q̄ tn̄ rōnabili cā lʒ p̄latis ⁊
alijs ſe abſentare. dūmō officiū dicāt eūdo vel
ſtando i domo ſua. Nec ob. c. ep̄s. d̄ ɔſe. di.
3. Nō videt̄ iniūre ſufficēe ep̄o. ſi die dn̄ico
ad eccl'iam ɔueniat. q̄ illud. c. nō dat licētiam
abſentie. ſʒ nō vult vt p̄ alia cā q̄ īfirmitatis
⁊ ſilīs abſit diebus feſtiuis. Et q̄ alijs die-
b⁹ dēat iterē facit. c. p̄uēit ad nos. 7. q. i. ⁊ c.
ep̄s vilez. 41. di. ceſſante itellige ipedimēto.

27 ¶ Quo ad attentionem ſeu deuotōeʒ. Que
ritur vtrum peccent mortaliter non dicen-
tes officiū d̄uote ⁊ ſtudioſe. R̄. glo. i cle. i. in v̄
bo fructus. de cel. miſ. tenet q̄ ſufficit dicere
ore. licet non corde. Et cum ea concurrunt
multi canoniſte in. c. dolentes de cel. miſ.
Alij autem tenent q̄ eſt de precepto vt dica
tur deuote ⁊ ſtudioſe per. d. c. dolentes. Ut
ſic deuotio denotet attentionem: ⁊ ſtudioſi
tas modum dicendi. Sed tu dic ſm̄ Pe. de
palu. in. 4. di. 15. q̄ attentio ad officium ſic
ad q̄dlibet bonum opus poteſt requiri du-
plex. Primo vt officium ab intentione pro
cedat. ⁊ iſto modo attentio requiritur ad of
ficium. non ſolum propter meritum. ſed ēt
ad euitandum peccatum: quia nullum opus
eſt meritorium niſi ex intentione procedat.
aliter non eſſet humanum: cum homo ſit
homo per rationem ⁊ voluntatem: Simi
liter ad euitandum tranſgreſſiones precep
ti: quia preceptum datur hominibus. Et iō
oportet q̄ non procedat ex ſola ymaginatō
ne que communis eſt nob̄ ⁊ brut̄. Sed ex de
liberatōe q̄ req̄rit attētionē. Scdo mō vt to
tū officiū attētio ɔcomitet̄ actualiter. ⁊ h̄ non

[Marginal manuscript notes: "Vide Na. c. 25. nu. 97."; "sylv. eod. q. 9. 4"; "Nav. c. 25. n. 99"; "Ros. § 14"; "vide Ros. § 3. eod."; "Nav. c. 25. n. 105"]

§. 1. qñ hō. uolūtarie alia cogitat nō ptinētia ad orōem. vide j. oro. §. xj.

§ Deuotio ⁊ uolūtatis feruor quē mēs cohibē nō ualens, certis indicijs manifestat . s. exterius.

requiritur nec l officio. nec l alijs bōis orōnib' l opibus: q2 ē ipossibilis hūane fragilitati. Reqrit tñ ꝙ orās sciēt ñ distrahat mentē ab offō: q2 hoc nō posset eē sine mortali pctō l vẽiali. Nã euagatio q̄ ē pter itẽtionē ⁊ pp p̄cedētē occupationē licitã nō ē pctm̃. Secus si pp illicitã. Sz euagatio q̄ ē aduertens ⁊ solū fm actū iteriorē. licet sit temeraria ⁊ grauis forte: nō tñ ē mortale nisi pp ꝯtēptū: q2 eccl'ia nō hʒ iudicare de iterioribꝰ actibus mere. pp. qd̄ mister eccl'ie lʒ dicēdo offm̄ aliud cogitet. nō vr̄ trāsgressor p̄cepti ex nã facti. Si ãt euagatio mētis sit ex hoc ꝙ aliqs sciēt se occupat in actu exteriori qui ñ secum patitur attentionē: sic vr̄ eē mortale pctm̄ ⁊ directe ꝯ preceptum. c. dolentes de cel'. mis. vbi precipit vt studiose pariter ⁊ deuote dicatur. hoc nō obseruãt q occupãtes se i actu exteriori sciēt sibi attētionē subtrahunt. Idē Tho. i. 4. di. 15. dicit ꝙ qñ aliqs mētē ex ꝓposito distrahit ad alia i orãdo. sine culpa nō ē: ⁊ p̄cipue si i alijs sponte se occupat que mētē distrahūt: sicut sūt exteriora opa. Et si mens ad ꝯtrium euagetur. erit culpa mortalis. Si ãt sine hoc ꝙ pcipiamus: mens ad alia euagetur. l' culpa caretul' minima erit: nisi precedēs cogitatio ex qua ꝯtigit euagatio talis esse dicatur in culpa. hec ille. Et hoc teneaſ. limitãdo tñ dcm̄ Thome verum quo ad orōnem que est de p̄cepto. sicut ē offm̄ ⁊ huiusmodi: nō ãt quo ad orōnē que ex deuotiōe ē ⁊ uolūtate solum. Aduerte tñ fm Tho. 22. q. 82. ar. 1. ꝙ deuotio nihil aliud eē videt: ꝙ volūtas quedã ꝓmpte se tradendi ad ea que ptinēt ad dei famulatū. Similiter attēde fm Tho. in. 4. di. 15. ꝙ requiritur ꝙ attentō remaneat i orōne: nō p eſſē tiã actus: nec sufficit ꝙ sit i habitu solū: sed ꝙ sit fm virtutem, que ē mediū qd iter predicta duo. Et tunc vr̄ manere fm virtutē: qñ accedit ad orōnez cū itentōe aliqd ipetrãdi l' deo debitū obsequium reddendi: ēt si i ꝓsecutione mens ad alia rapiatur: nisi tanta sit euagatio. ꝙ oio depereat uis prime itentionis. Et iō opʒ ꝙ sepius hō cor reuocet ad se ipm̄. Et ex his pʒ qd tenēdū de confabulantibus ⁊ alias dissolutiones faciētibus i offō: aut ipm̄ dicentibus faciēdo aliqd exercitiū manuale: qd bñ nō. Et pʒ p̄dicta itellige ⁊ limita. d. c. dolentes. ⁊ doc. ibidem.

28 ¶ Utrū clicus cantãs i ecclesia officium diuinū, vt placeat populo peccet. R. Pa. in. c. vt quisquis de vita ⁊ ho. cle. ꝙ sic grauiter Unde dicit. Isido. Deuz moribus stimulat qui populū vocibus mulcet. Facit qd̄ dicit ⁊ nōt. 92. di. c. l. ⁊. 2. De quo tñ vtrū sit mortale vel veniale l nullū. Dic vt j. placere.

Horror futuure vite est filia luxurie iqtū reputat bonū eternū vt bonū arduū: q2 pp delectatiōes venereas ñ appetit. imo fastidit bona eterna ac si nō essent ardua ⁊ summa.

Hospitale qd̄ alio vocabulo dr̄ sinodochiū: aliud dr̄ religiosuz. Aliud ñ religiosum. Hospitale religiosū dicit qñ auctoritate epi edificatū ē. c. ad hec. c. de reli. do. ⁊ tunc ptinet ad ipm̄ epm̄. non vt dispo nat de reddítibus ad libitū: sed vt ordiet vt dispensent ad vsū destinatū. ar. cle. q2 ꝯtingit. de reli. do. Hospitale qd̄ non ē religiosum ē illud qd̄ sine auctoritate epi ꝯstructū ē. nec eps pōt se de eo intromittere. sed p̄onus qui edificauit ad libitum disponet. vt i c. inter dilectos. ⁊ ibi per Inno. de donaſ. Et q̄uis eps exercuerit ibi vnū ius epale. ñ pōt tñ per hoc alia exercere secūdū Fed. consi. 25. quia de possessione vnius articuli non ē inferendum ad alios articulos. vt in c. cum contingat de deci. Nec ob. c. primū. de reli. do. q2 locus de quo loquitur necessario debebat esse subiectus alicui epo. ⁊ iōo presumitur pro eo qui exercuit vnum ius in eo. Simile infert Jo. an. in r'ſa. Qd̄ alicui. li. 6. i mercurialibus. ꝙ patronus qui exercuit ius presentandi alio nō apparente presumitur patronus ex quo ius patrōatus ad aliquē debet pertinere ⁊ alius non appareat. nisi iste qui exercuit actus patroni: non sic in casu nostro: quia hospitale necessario non est religiosum vt pʒ. Limita tñ hoc verum. ꝙ eps non pōt se intromittere qñ non est religiosum. fm Pa. in. c. 1. ⁊. c. qd̄ sinodochijs de reli. do. verum. nisi patronus qui ipm̄ hedificauit eēt mortuus: quia tunc ad curam epi pertineret. vt voluntas defuncti pia mandaretur executioni. vt videt tex. in aut. de eccl'ia. titu. §. si quis hedificatione ⁊ §. se. Unde licet talis locꝰ non teneatur epo rñdere: in epalibus tñ eps curã hēre pōt. ex quo pius locus est. Qd̄ verum ē. nisi testator qui ipm̄ hedificauit alr' expresse disposuisset: quia illud suandum. vt in. d. §. si qs. Ex quo pʒ ꝙ quilibet pōt hospitale hedificare etiam cum oratorio fm Ho. ⁊ Pa. in. d. c. ad hec. sine alia auctoritate. Sed in oratorio non pōt celebrari sine lnia epi de ꝯse. di. 1. c. vnicuiqꝫ. ⁊. d. c. inter dilectos.

¶ Quis pōt preficí pro rectore hospitalis? 1

¶ Nota q i orōib' ad quas. obligam'. ex uoto. ul. pnali iunctiōe. ul ex statuto ecclie. tenem'. repellē nō solū cogitatōes uanas, sʒ ⁊ bonas. tñ i ptinētes. vn̄ dr̄. ber. sup cantic. ips sens illa hora. s. orōis gratū nō recipit qqd aliud. pʒ qd debes. obtuleris. neglecto eo qd dbes. h'sus orō. §. 1. i fi.

R. Pa.in.d.c.de sinodochijs q religiosi nō possunt deputari: nisi talia hospitalia habeant curā aiaꝝ: vel nisi hospitale esset subiectum monasterio: ⁊ monachus deputaret p abbatē tanq̄ obedientiarius fm Fede. cōsilio.155. Clerici seculares possunt esse rectores: sed nō pnt habere i titulū beneficij. vt in cle. q2 contingit. de reli.do. ⁊ cle. p lras. de pben. Laici oēs possunt instituti rectores. dūmō sint viri idonei ⁊ puidi ⁊ boni testimonij. qui sciant velint ⁊ possint loca ipa ⁊ iura eoꝝ vtiliter regere. vt in cle. predicta. quia contingit.

2 ¶ Quid debent facere predicti rectores. R. q debent ad modū curatoꝝ ⁊ tutoꝝ iuramtum pstare ac inuentariū facē de bōis ipoꝝ locoꝝ ⁊ ānuatim reddere rōem ordiarijs sub quibus sunt vl ab eis deputatis. alioqn collatio. prouisio. ⁊ ordinatio taliū ē nulla ipo iure. vt in. d. cle. q2 ptingit. Vez q nō extēditur hoc ad hospitalia militariū ordinū aut alioꝝ religiosoꝝ. Precipit tñ omnibus rectoribus sub obtestatōe diuini iudicij ⁊ p obediam vt redditus in vsus paupeꝝ puertant ⁊ non i alios. Rectores tñ militarium ⁊ religiosoꝝ hospitaliū sufficit puideāt fz eoꝝ ordinū isituta ⁊ antiquas obseruātias paupibus. Qd ē limitandū: qñ qd superest exponunt p fide vel pie. alias nō excusant. si male expēdunt i nō pios vsus: q2 negari nō pōt. quin tales reddiuus sint instituti pp pios vsus.

3 ¶ Quid de administratōe sacramentoꝝ ⁊ celebratōe i ipis hospitalib' paupibus ibidē. R. q dz seruari antiqua psuetudo quo ad exercēda ⁊ ministrāda spūalia supradicta. vt in. d. cle. q2 ptingit.

4 ¶ Precipit oibus ad quos de iure vel psuetudine vel statuto vel priuilegio ptinet cura hospitaliū q bona depdita alieāta idebite in statū debitū reducāt ⁊ reformient vt rectores iuxta facultates puētuum insistant sustētationi ⁊ receptioni miserabiliū psonaꝝ. In quo si negligētes fuerunt ordiarijs iiungitur. vt ipi si nō sunt exempta auctoritate ppria. Si vero exempta sunt auctoritate aplica pcellant ad pdicta faciēda p censurā ecclesiasticam pcescendo tam eosdē q̄ quoscūq̄ pdictores cū dantibus auxiliū psiliū vel fauorem. Non obstātibus quibuscumq̄ priuilegijs quo ad hoc. d. cle. q2 ptingit.

H Ospitalis

quomodo dz esse clericus. vide. s. Clericus. 3.

H Ostiarius

dr idez q ianitor. Nam in veteri testamento. Primi paralipo. 5. Hostiarij electi sūt ad custodiā tēpli vt nō igrederet i illō imūd' spūs i oi re. Vñ hostiarij dicti sunt eo q presint hostijs templi. Ipi enim tenentes claues omnia intus extraq̄ custodiunt atq̄ inter bonos ⁊ malos hñtes iudiciū fideles recipiunt. ⁊ infideles abiciūt. 21. di. cleros i fi. ⁊ 25. di. plectī.

H Osti

seruāda ē fidōs pmissa 23. q. 1. ⁊. 22. q. 4. innocēs. Qd lita. vt. j. Iuramētū. 5. §. 17.

H Umilitas

vera reqrit tria. Primū sui ipius nihilatiōem. hoc ē q reputet se oibus viliorez. Et lz cognoscat se habere aliqua dona dei que alij nō habent. tāto magis dz in se vilescere cogitās q si deus talia alijs dedisset gratiores deo esset q̄ ipe. Et sic cū veritate potest se existimare viliorem oibus ⁊ magis ingratum. Et hoc est qd voluit dicere Beda in omel. sabbi tertie dñice quadragesime. Cū aliū iquit peccantem pspicimus mox aium deorsum inclinemus. ⁊ q̄ abiecti ex nostra fragilitate sum'. si nos diuia pietas nō sustētet humiliter inspiciamus. Hec ille. Et Io. 13. Cū feceritis hec omnia dicite. q2 serui inutiles estis qi dicat ex psideratione hūili obligationis quā habemus: q2 cuz augentur dona rōes etiā crescunt donoꝝ. Secūdū pmptā alioꝝ obtēperatōez. Vñ de renū. c. nisi cū pridem. tūc veram humilitatē oñdis cū p eam locū sublimez effugies. ⁊ tñ per obediam non dimittes. Nam vera humilitas facit vt quisq̄ magis alijs de se credat q̄ sibi ipi: q2 dic Gre. si se meliorē alijs nō crederet nequaq̄ alioꝝ psilia sue deliberatōi postponeret. Et h vez in omni dubio q potius dz alijs credere q̄ sue opinioni. secus in alijs. Tertiū q requirit humilitas est. vt dona dei que in se hz abscondat. ⁊ se solum vilem ab extra demonstret. nisi inq̄ntum honor dei ⁊ bonum pximi aliud requirit. Naz non esset humilitas qñ p salute pximi ⁊ ad edificatōem aiaꝝ posset oñdere ⁊ predicare dona dei que hz si ea occultaret: q2 dr Math. 5. Luceat lux vra ⁊c. Non tñ dz magis vilescere in apparentia q̄ ipo ret pditio sua ⁊ qualitas respectu eoꝝ cū qbus viuit. q2 sic potius esset supstitio q̄ humilitas. 41. di. c. qsqs reb' in pri.

I Actantia

pprie iportat q hō verbis se extollat fm Tho. 22. q. 122. ar. 1.

fallit vt. i. c. procurator. §. 2.

Et pz ex. c. imitare. 6. q. i. Et procedit secun dū Gre. in li. 23. moralium. Aliqñ ex super bia sicut a cā interius motiua: qꝛ ex hoc ꝙ quis p arrogantiā iterius supra se eleuatur. plerunqꝫ exterius maiora q̄dā3 de se iactat Et ppterea ponitur a Gre. ibidem. Tertia spēs supbie. lꝫ non sit idē qꝺ supbia. sꝫ ē tā qꝫ a cā ipellente. Aliqñ vō pcedit ab inani gloria. sicut a cā finali iqꝫtum. s. iactator itē dit. ꝙ p suā iactantiā gliam ꝯsequet. Et iꝺo ponitur ēt a Gre. filia inanis glie rōne finis vt nō. Alex. de ales. 22. ti. co.

1 Utrꝫ iactantia sit pcīz mōtale. R. vt colligo ex Alex. ꝛ Tho. vbi. s. ꝙ sic quadruplicit Primi duo modi sunt iqꝫtū ꝯsiderat ex se. Secūdi duo iqꝫtum ꝯsideratur ex cā vel fi ne. Prio ē mortale pcīm qñ iactator pfert qꝺ ē contra gliam dei. sicut ille de quo eze chie. 28. Eleuatū ē cor tuū ꝛ dixisti deꝰ ego sum. Tales sunt q iactant se suis meritis ha bere aliqua dona dei: vel a se hr̄e. vel illi q de pc̄tis mortalibus q̄ fecerūt. vel nō. iactāt se. vt strenui videant: vel ēt laudant alios ꝛ iactant de pc̄tis mortalibus que fecerunt. vt nō. glo. in. d. c. imitare. Secus essꝫ de vēiali qꝛ non ē ꝯ deū. Secūdo ē pcīm mortale qñ iactātia ē ꝯ caritatē pximi: sicut cū quis iac tando se prūpit in ꝯtumeliā pximi. sic pha riseus Lu. 18. Non sum sicut ceteri velut. ꝛ hic publicānus. alias aūt iactare se de eo qꝺ ñ ē ꝯ gliam dei vel caritatē pximi ex se est vēiale. Tertio ē mortale pcīz qñ pcedit ex tali supbia vel vanagloria q̄ sit mortale pec catum. Si vero non erit mortale pcīm talis supbia vel vanagloria. sic nec iactātia ex eis pcedens. Qūo aūt supbia vel vanaglia sit mortale. vide Supbia ꝛ vanaglia. Quāto ē mortale qñ pcedit p appetitū lucri i dānū pximi nōbile. sicut cū quis se iactat magnū medicū. aduocatū pitū3. mltas scitates face re. sicut ceratani ꝛ hꝰmodi. q false in nocu mentū pximi se iactant. secus si ñ esset i no cumētum pximi: qꝛ esset veniale pcīz. Intel lige ēt si sit nocumētum alicuius impoztātie qꝛ id qꝺ minimū3 ē. rō apphendit quasi ni hil. 2. phi. nisi itēdēt ēt nocē i mltō. si posset.

2 Utrū iactantia possit esse in factis sicut i dictis R. ꝙ pprie ñ. sed equalenter sic: sicut cum qs i uestibus. i eqs. in domibus. i ꝯuiuijs. i familia. in pulchritudine ꝛ hꝰmōi. vt appa reat diues de magna domo ꝛ nobili prosa pia ꝛ hꝰmōi. Et sic erit mortale pcīm: sicut iactantia i dictis: si pdicta q̄ facit sint ꝯ glo riā dei ꝛ caritatē pximi. vel ex supbia ꝛ va naglia mortali vel in deceptōem pximi.

Iconomus

Iconomus dr cui res ecclīastica gubernāda mādat. vt. 89. di. qꝛ in qbusdā3. ꝛ idē ē iconomꝰ ꝙ sindicus ꝛ dꝫ esse clicus ñ laicus. vt pꝫ in. d. c. ꝛ. c. idcirco ibidē. ꝛ i. c. qm̄ i qbusdā. 16. q. 7. de quo dic vt. s. Laycus. §. i. Sed aduerte ꝙ ē differen tia inter actorem pcuratorē ꝛ sindicum seu iconomū fm glo. in. c. erga epm. 2. q. 7. qa actor ꝯstituit a ñ dño ꝛ auc̄te iudicis. ꝛ ad p̄ntes lites tm̄. Procurator vero semp a ve ro dño ꝯstituit siue ad vnā litē siue plēs siue p̄ntes siue futuras. Sindicꝰ āt siue iconomꝰ ab vniuersitate ꝯstituit seu a collegio. ꝛ ad vnā cām ꝛ plēs ꝛ p̄ntes ꝛ futuras. ꝛ auc̄te epi. ꝺ iura. cal. c. ipatoꝝ i fi. Canō tm̄ oēs ad mistratores ecclie vocat pcuratores. i. q. 3. saluator. vide glo. ibidē. ꝛ i. d. c. ipatoꝝ cū suis allegatōibus. Lꝫ tm̄ Pa. in. d. c. ipatoꝝ ꝙ si ad vnā certā cāꝫ solū ꝯstituit. ꝙ pōt fie ri sine auc̄te supioris. alias nō.

Idulia

Idulia ē q̄dā reuerētia siue adoratio. de qua. s. Adoratio. p totum.

Ieiunium

Ieiunium fm. S. Bōa. i. 4. di. 15. p̄āte Fa. ar. i. q. 4. dr comūnissime p ab stinētia ab oi mortali. Isa. 58. Nōne hoc ē ieiuniū qꝺ elegi. dissolue colligatiōes colli tui. dr ēt cōit omis afflictio q̄ ꝯsistit i vigilijs flagellꝭ ꝛ disciplinis. Proprie āt dr ieiuniū afflictio carnis p sbtractōez cibi ꝛ potꝰ scā fꝫ istōnē eccl'e. Et sic diffinit ieiuniū fꝫ Gofre. ē sbtractio prādij. ꝛ pꝰ cenā cuiꝰlibꝫ cibi pri uatio vsqꝫ i diē seqntē. ꝛ abstinētia a cārnibꝰ ꝛ trahētibꝰ semētiā3 originē ab ipis. vt a lac te a caseo ꝛ ouis. Elicit hec diffinitio. 4. di. c. dēiqꝫ. Et pōit a Pa. i Rica ꝺ obsuātia ie iunioꝝ. Pro cꝰ ꝺclātōe q̄rūt dubia īscripta.

Utrꝫ sit aliq̄ hora ꝺteriata i q̄ i diebꝰ ieiūio rū sit comedeñ. vr ꝙ sit cēa. ibi pꝰ cenā. ergo vsqꝫ ad cēā ē abstineñ. Sꝫ breuit notañ ē ꝙ i iur nlla hora ē ꝺtīmiata p comestiōe in die ieiunij. nisi solū hora vespoꝝ tpe q̄dragesia li. vt i. c. solēt. ꝺ ꝯse. di. i. q̄ iō ꝺputata ē. vt sic celebrat vespis ñ restat aliud offiñ diurnū. sic fictōe iuris vidamur. 40. dies ieiūare. ꝺ q̄ p Archi. i. d. c. solēt ꝛ pꝰ Pa. i Rica ꝺ obs. ieiu. Et iō suāda ē ꝯsuetꝰ circa horā cōestōis q̄ cōit ē i hōa nōe l' circa fꝫ Arch. i. d. c. solēt 1

Sꝫ nūqd frāgit ieiūiū q añ p̄fatā horam māducat. R. vr ꝙ sic i. 40. p tex. i. d. c. solent qꝺ dīc. ꝙ ñ sē cr̄dēdi ieiūar q anꝙ vesptinū celebret offiñ māducāt i. 40. Sꝫ ñ credo ēt i 40. frāgat ieiūiū q añ statutā hōā cōedit ēt si 2

per notabile spaciū preciat nisi faceret i frau
dē ieiunij: q2 si quis attendat ad verba p̄fati
c. solent. potius loquit de p̄fectione q̄3 de ne
cessitate. Et l3 glo. in. 25. di. §. alias ea demū
teneat q2 sit peccatum mortale ante horam
comedere. Tñ. c. i. de p̄se. di. 4. qd allegat p
sua opinione nihil facit pro ea. Melius for
te faceret p ea. c. vtinā oi tpe. 76. di. qd innuit
consuetudinē3 p̄rie estimandā legē. qd qui
dem admitterē qñ talis p̄suetudo esset intro
ducta ea mente vt frangere3 ieiuniū q ante p̄
dictā horā comedere3: qd quidē non credo
nisi vt dixi qñ in fraudē ieiunij fieret. Et iō
cōcludo cū Aug. in. d. §. alias ea demum. q2
quotiens quis corpore sanus alijs ieiunan
tibus prādere voluerit. s. ante horā q2 ē pec
catum veniale. Et sic tene. Si vero ex cā rō
nabili nullū peccatum erit qd quidē t3 etiā
Inno. in p̄fata. R̄ica. Et sic dicit debere itel
ligi. d. c. solent. Aduerte tñ fm doctrinā san
cti Tho. in. 4. di. 15. q2 vbi hora comedendi
in die qñ non ieiunatur esset hora tertie. In
die ieiunij hora comedendi ess3 sexta. vnde
dicit q2 q2 ieiuniū ecclesie d3 esse penale ⁊ sa
tisfactoriū: Ideo supra ip̄s cōiter comeden
di aliquid additur nō aūt tm̄ q2 penitus hu
mor cibi assumpti exsicetur aut virtus na
turalis debilitetur. vñ paruo residuo tpe. s.
a sexta vbi cōiter sumitur cibus nona occur
rit in qua cibus fm institutione3 ecclesie su
mendus est in diebus ieiunij hec ille. Ex q̄
p3 q2 si esset tertia veniret. 6. Qd bene nō.

3 Utrum plus q̄3 semel comedere sit frāge
re ieiuniū. R̄. q2 varia fuit doc. opinio Ho.
⁊ cōiter theologi in quarto sen. tenēt q2 sic.
si comedatur per modu3 cibi. Et iō indiffi
nitiue dr̄ cuiuslibet cibi priuatio. Secus fm
eos si aliquid sumeret p modū medicine. si
cut sunt electuaria ⁊ huiusmodi. Et fm In
no. in R̄ica de obserua. ieiu. solū licent pro
remouenda infirmitate vel fugiēda. Sed p
p̄seruanda sanitate vbi nō ē signū infirmita
tis nō l3 nisi quatenus l3 vti alijs cibis. Alij
tenēt q2 nullo iure cauet q2 solū semel in die
ieiunij comedamus. Et ppterea dicunt lice
re pluries in die comedere sine fractōe ieiu
nij: dūmō fiat ex rōnabili cā: ⁊ fm consuetu
dinē illoꝝ inter quos viuit. Et huius opio
nis vr̄ fuisse Pa. in p̄fata. R̄ica. Nō fm cū
q2 cū nō hēamus ius specificū recurrendū
ē ad p̄suetudinē loci. Fac. c. vtinā. 76. di. Et
ad dictū Ho. in. c. 2. e. ti. q dicit q2 p̄suetudo
i ieiunijs idictis ab ecclesia nihil pōt facere.
Dicit verū qñ p̄suetudo ex toto aufert ieiu
niū. ⁊ ñ h3 rōnabilē cām in se. sed sunt iduc
ta vt hoies se ventri dedicēt pp tpalia gau
dia: alias secus vt nō. glo. in. d. c. 2. Et ppte
rea dicit. Idē Pa. putarē tñ q2 ali gd cōēd
re pro collatōe de sero magis ad sustētatōz
nature q̄3 ad delitias nō sit peccatū nec fran
gere ieiuniū: dūmō fiat fm p̄suetudinē loci
⁊ tēperate. hec ille. Facit p hoc qd nō. In
no. in. d. R̄ica q2 prandere pluries in die
ieiunij ē p̄ consuetudinē approbatā ecclie.
⁊ sic vr̄ sentire q2 nō sit de iur̄ specifico. Itē
Inno. dicit ibidē q2 cistercienses fecerūt sta
tutū vt seruientes alijs aliqd sumant i die ie
iunij ⁊ licite. Itē q2 seruientes dn̄is q faciūt
credentiā nō frangūt ieiuniū. Mihi vero
vr̄ q2 opio q t3 q2 solū semel debeamus cōe
dere sit verior. si nō verba: sed mentē legis
volumus ãplecti in. c. quadragesima de p̄
se. di. 5. Et iō cōcludo q2 comedens plus q̄3
semel in die aliquid eoꝝ q cōiter in cibum
solēt sumi. vt panē fructus ⁊ herbas: q2 etiā
sancti herbis vsi sunt p cibo frāgat ieiuniū
nisi comestio ordinet̄ potius ad medicina3
q̄3 ad cibū respectu intētōis comedētis ⁊ prī
cipaliter ex mō ⁊ q̄ntitate sūpti ad id ordie
tur. l3 cōsequēter aliqualiter nutriat. vt puta
q2 indigēs potu ⁊ timens ne dilatet stoma
chū ⁊ noceat aliqd sumit siue sit electuariū
siue ēt panis vel fructus ⁊ huiusmodi p eui
tando nocumento potius nō ad sustentatōe3
q2 non frangat ieiunium: nec restringo me
solū ad electuaria vt quida3: sed vt dixi ad
panē fructus ⁊ qdcūq3 aliud qd sumit per
modū medicine. ar. c. ad eius. 5. di. Et hoc
ēt vr̄ tenere Pe. de pal. in quarto. Cōuenie
tius tñ ē a pane abstinere cū sit principalior
cibus in vsu. nisi sit alteratus: ⁊ nisi sit carē
tia alterius rei. Nec ob. q2 talia nutriant. q2
fm Tho. in quarto di 15. ecclesia nō attēdit
instatuendo id qd quocūq3 mō nutrire pōt
sed id qd principaliter ad nutriēdū ordina
tū ē. h ille. Et sic tene. q2 finis legis ñ frustra
tur ex huiusmodi sumptione.

Utrū pluries bibere vinū vel aquā frāgat 4
ieiuniū. R̄. Inno. in p̄dicta. R̄ica q2 nō. siue
ante pastū siue post. Posset tñ fm R̄ica. in
4. di. 15. ar. 3. q. 7. frangere ieiuniū: qñ v3 qs
in mane biberet vinū vel ceruisiā nō ad ex
tinguēdū sitim sed famē. Similiter ēt nō frā
git ieiuniū q ēt ante pastū comedit ficus aut
polentā aut aliquid huiusmodi p modū me
dicine ne deficiat in die ieiunij fm Pe. de
palu. in quarto.

Quibus cibis frāgit ieiuniū. R̄. F3 R̄ica. 5
vbi. s. q2 per esū carniū. ⁊ sic transeūt cōiter
doc. i p̄fata. R̄. Archi. in. c. rogatōes de con

ymo magis adheret opioni q. ut q. sel tm̄ i die ligent comedere tpe ieiunij: 2 hoc pbat p. c.

+ vel si ex delectatione fm sylvest. q. 3 §. 1. vbi allegat Ric. peccaret tñ venialiter nō frangens ieiunium fructus ppter delectatione.

Nauarro seqt. c. 21 n. 13 + idē sylv. eo. t° q. 3

q̄dragesima. d. p̄se. di. v. 2 p. c. Sint tibi ea. di. / Nota. q. q2 pan ī dca R̄ca rfert Inno. sentire q2 prādere pluries i die ē frāge ieiuniū q2 sic de p̄suetudie ecc ieiuniū approbatū ē q. i sentia hoc nullo iure caueri vt sel tm̄ comedat̄ i die tpe ieiunij / S3 ego dicerē sait ipe pan satis hoc caueri si bn̄ pōderet̄ mēs. capli. q̄dragesima d. p̄se. di. v. ubi ibi dr̄ q2 dies dnicales sūt illo tpe subtracti ab observatia. qd nō pt itelligi nisi vt te pluries possit comedi ergo i alijs dieb9 vt exceptio sit bona / solū ē sel comedēdū. / Ad id3 tex. ī. c. Sint tibi d. p̄se. di. v. vbi dr̄ cottidie prandere 2c / videt̄ eni3 prohibē. solū sel comedere ī die … nō. 2 postea ē esuriēdū ad afflictōe3 carnis.

De obser. ieiu. c. fin. licet uesci carne feria 6. qn̄ in ea uenit dies natalis dn̄i: ⁊ — vide supra / feria / 5.48

ſe.di.3. Facit.d.c.dēiq̄ȝ. ⁊ .c.ꝯſiliū eo.ti. De ouis vero ⁊ caſeo ⁊ alijs lacticinijs. Goſr. i ꝑſata diffinitiōe vr̄ tenere ꝙ ſilr̄ frangant. Inno.in ꝑſata Rica dicit ꝙ pōt ſtatui vt ꝓp penuriā piſciū vtamur iſtis lacticinijs i alijſ ieiūijs ꝑt q̄dragesimā. Tn̄ dic ꝙ cū n̄ hēm⁹ tex.expſſū q oua ⁊ lacticinia ꝓhibeat niſi solū i.40.vt i.d.c.deniq̄ȝ ꝙ ꝯſuetudo ſeruā da ē i alijſ ieiūijſ ex̄.q̄dragesimā. ſȝ Ri.vbi ſ̄.q.5. ⁊ Pa.in.d.Rica. Facit.d.c.vtinā. ⁊ ē cōis opio. Et iō pn̄t comedi vbi ꝯſuetudo ē in oībus ieiunijs ꝑter quadragesime ieiu nia.al'nō lȝ. Nō tn̄ dicerē frāgere ieiuniū q̄ ēt comederet oua ⁊ lacticinia ex̄ quadrage simā vbi ꝯſuetudo nō ē.qn̄ nō ꝑ guloſitatē ſȝ ex aliqua rōnabili cā faceret. Nō. ēt ſm̄ Ho.in ſū.co.ti. ꝙ cuicūq̄ȝ ꝯcedit̄ vſus ouo rū ⁊ caſei intelligit̄ ꝯceſſū ꝙ ēt pōt vti ſagi mine.i.lardo.ar.c.ꝑſoiter.32.di. ⁊ ibi glo.

6 Utrū ieiuniū cadat ſub ꝑcepto. R̄. ſȝ Rica.in.4.di.15.ar.3.q.2.3. ⁊ .4.q2 ieiuniū al'i accipitur largiſſime ꝓut ē actus natur̄. ⁊ ſic qlȝ ieiunat anq̄ȝ comedat. ⁊ iſto mō nec eſt act⁹ virtutiſ.nec de ꝑcepto. Scd̄o mō accipit̄ large ꝓut ē actus v̄tutis abſtinētie.ſ.frenare delectatōes guſtus ꝑ cōparatōem ad cibum ſm̄ rl'aȝ rōnis.ſiue ſemel comedat i die ſiue plurics. Et ſic cadit generalr̄ oībus ſub pre cepto. Nō intelligas tn̄ ꝙ ſꝑ mortaliter pec cet qn̄ excedit.ſȝ ſolū qn̄ rō v̄tutis totaliter extinguit̄. Et hoc ē i caſibus qn̄ gula ē mor talis de quo vid.ſ̄. Gula. Tertio mō accipit̄ ꝓprie prout abſtinemus ēt ab illis qbus vti poſſemus ſaluo actu v̄tutis. Et ſic accipit̄ in diffinitiōe ꝑmiſſa ⁊ oībus ſuperiorib⁹ ⁊ ſȝ cōem itelligētiā vocabuli: ⁊ iſto mō cadit ſb̄ ꝑcepto in duobus caſibus.ſ.qn̄ ex iuramen to qs l'ex voto ſe obligauit. Scd̄o qn̄ ex ꝑ cepto ei indicitur ab eccleſia vel ab alio pre lato. Facit.d.c.vtinā. ⁊ de ꝯſe.di.5.c.ieiūia.

7 Sed q̄ro qn̄ ⁊ qbus diebus ieiuniū indi cit̄ ab eccleſia. R̄. ꝙ in infraſcriptis tꝑibus. Primo quadragesima tota exceptis dieb⁹ dn̄icis.vt in.c.quadragesima de ꝯſe.di.5. vbi dr̄ ꝙ ſūma obſeruatōe ē obſeruāda. ⁊ i cipit i quarta feria q̄ ꝑcedit primā dn̄icaȝ q̄ dragesime quo ad ſeculares.vt in.d.c.qua dragesima. Nō āt ad clericos icipit ſa feria poſt dn̄icā quīq̄geſime. vt in.c.deniq̄ȝ. 4. di. Sed cōiter tn̄r ꝙ ē ꝯſiliū nō ꝑceptū ſȝ ſo lū i quarta feria ꝑdcā. Secūdo quatuor tꝑa vt i.c.ſtatuimus di.76. Statuimus inquit vt quatuor tꝑa āni ab oībus hōībus cū ieiūio obſeruēt̄. Prima tꝑa cadūt i quadragesima ſ.q̄rta feria ⁊ .6. ⁊ ſabbato poſt primā dn̄icā q̄dragesime. Scd̄a cadūt. 4. ⁊ . 6. feria ⁊ ſab bato poſt peñ. Tertia cadūt. 4. ⁊ . 6. feria ⁊ ſabbato poſt exaltatōȝ ſācte crucis. Ultia ca dunt.4. ⁊ .6. feria ⁊ ſabbato poſt feſtū ſācte Lucie vt pȝ i.c.de ieiunio.76.di. ⁊ ꝑ totuȝ. Tertio oēs vigilie. [illegible]deci aplo͛rū ſunt i ob ſeruatōe ieiunij celebrāde ꝑt vigilias aplo rū Philipi ⁊ Jacobi ⁊ beati Johānis euā geliſte vt dicit tex.i.c.ꝯſilium nr̄ȝ co.ti. ⁊ ſūt hee.ſ.vigilia ſācti Mathie Petri ⁊ Pau li. Jacobi Bartholomei. Mathei. Simo nis ⁊ iude. Andree ⁊ Thome. Quārto vigi lia aſſūptōis dn̄e.vt in.c.i.co.ti. Quito vigi lia natiuitatis dn̄i nr̄i i.d.c.i. Sexto vigilia oium ſanctoꝝ ⁊ ſancti Johānis baptiſte ⁊ ſancti Laurētij ſȝ Inno.vbi.ſ̄. ⁊ cōit doc. Nullo tn̄ iure inuenit̄ expreſſū.ſȝ rōne ꝯſue tudis hoc dicūt: q2 vt dicit Rica.i.4.di.15. ar.3.q.8.ſi in aliqua regione ē aliqd̄ ieiuniū ꝯſuetū qd̄ tn̄ nō ē ꝑceptū ꝑ ius ſcriptū nihil ominus obſeruādū ē ab exiſtētibus ibideȝ. Facit pro hoc.c.ꝯſuetudo di.i. ⁊ .c. eccleſia ſticarū. ⁊ .c.in hijs rebus.ii.di. Sȝ dico ego veru qn̄ ꝯſuetudo hȝ oia requiſita de qbus ſ̄. Cōſuetudo. Septio vigilia pētecoſtes.vt 76.di.c.de Ieiunio. Et lȝ Gratian⁹ teneat ꝙ ſit de ꝯſilio i.§.neceſſario ea.di. Tn̄ veri⁹ vr̄ ꝙ ſit de ꝑcepto ſm̄ glo. Io.ibidē in.d.§. Et pȝ euidenter in.d.c.de Ieiunio.

Quid ſi vigilia aliq̄ꝝ ꝑſatarū ſolēnitatū veniat in dn̄ica. R̄. ꝙ in ſabbato ꝑcedenti ie iunanda eſt.vt in.c.i. ⁊ .2.de obſerua.ieiu. 8

Nū dȝ celebrari vigilia ſancti Mathie tꝑe biſexti.vide.ſ̄. Biſextus. 9

Sunt ⁊ alie vigilie ſeu ieiunia indicta ab eccl'ia ſȝ nō de ꝑcepto.vt cōiter tn̄r.ſ.aduen tus dn̄i. De quo i.d.c.ꝯſiliū. ⁊ rogatōes. De qbus i.c.rogatōes de ꝯſe.di.3. Itē. 4. ⁊ .6. feria.vt i.c. Ieiunia ea.di. ⁊ ſabbata oia.vt in.c.ſabbato eadem di. 10

Utrū ieiunia idicta de ꝑcepto ab eccleſia poſſint trāſferri de die i diē. R̄. ſȝ Inno.i ꝑ ſata Rica ꝙ ſic ſicut dr̄ fieri in frācia vbi ſūt eccleſie ſancti Quintini.vbi vigilia oiuȝ ſā ctorū ieiunat̄ tertio die ꝑcedenti. Limitat ħ Pa.i.d. Rica dūmō fiat auctoritate epi.ar. c.2.de obſer.ieiu.in fi. ⁊ bene. 11

Utrū ꝑſata ieiunia de ꝑcepto ab eccleſia poſſint redimi vel in aliud cōmutari. R̄. In no.vbi.ſ̄. ꝙ nō niſi cā vel neceſſitas i ieiunā te ſubſit. Nō itelligo ab iferiore a papa. Se cus eſt de ieiunio voti l'penitentie. De quo ſ̄. Confeſſio.6.§.4. ⁊ .ſ. Uotū. 4.§.2. 12

Utrū omnes teneantur ad ieiunia indicta ab eccleſia de precepto. R̄. Inno .vbi.ſ̄. ꝙ 13

putarē tn̄ q aliquid ſumere ꝑ collatōē de ſero magis ad ſuſtentatōeȝ nature q̄ȝ ad delicias nō eſſȝ pctm̄ nec frāgere ieiuniū dūmō hoc faciat tꝑatē ſm̄ ꝯſuetudinē loci. Nā ex quo nō hēr̄ i hoc ius ſpecificū recurrēdū ē ad ꝯſuetudinē loci. Ad hoc.c. vtinā.76.di et.c. illa.12 di. 2° et.ſ. di. Adde tn̄ notabile dom. hosti. i.c.2. d obſ.a. Ieiu. ū di. ꝙ i ieiunijs ſollēpnib⁹ et i dictis ꝑ ecc. nihil ꝑt facē ꝯſuetudo. ad' itelligo. ait pan. q̄ ꝯſuetudo ex toto nō ꝯt iſtud tollere, ſec' ſi i ꝯſtat quali ſit ꝑlectō ieiu. mō ꝑdcō, Nā ꝯſuetudo ē optima legū itꝑres. i.c. cū dilec. d'ꝯſu. h. ꝑan. . .

de lardo. de hoc per glo. ad nonere 1. q. 2 cap. proposuit fi: 82. d. et pan. et cap. ꝯſuluit de iudeis.

sic oēs q̄ sunt sane mētis doli capaces ⁊ potētes ad ieiunādū cū peccare possint ⁊ peccata deflere. vt in. c. i. de delic. puc.

14 ¶ Utrū semp peccent mortaliter p̄fati qn̄ soluunt ieiunia ecclie q̄ sunt de p̄cepto. R̷. gl. in. §. alias aūt ea denū. 25. di. ⁊ cōiter doc. tenēt q̄ sic. si sine rōnabili cā q̄s ea soluat. Dominus Car. in. c. 2. de obser. ieiu. tꝫ q̄ nō nisi ex ɔtēptu vel inobia hoc faciat. vt puta: q꜠ nō vult se subicere p̄cepto superioꝛis. Et dicit hoc tenere Archi. i. d. §. alias. Sꝫ Archi. ibidē recitat Jo. de santo. hoc tenentē. Sꝫ ego distinguo fm̄ q̄ ī dicā Jnobia i p̄n.

15 ¶ Que sūt rōnabiles cāe excusantes a ieiunio. R̷. vt colligo ex Rica. vbi. s̄. ar. 3. q. 4. cū quo cōcurrunt cōiter doc. q̄ sunt. 5. Prima etas vt sunt pueri q̄ fm̄ aliquos vsq꜡ ad pubertatē excusātur a ieiunio. ar. c. ex lris de spo. ipu. vel fm̄ alios vsq꜡ ad plenā pubertatē q̄ est in. 17. in muliere. ⁊ in. 18. anno i masculo. Aut fm̄ alios vsq꜡ ad. 25. ānū. ar. l. si q̄s aliqd. C. de his q̄ ve. eta. ipe. Mo. in c. 3. de obser. ieiu. ⁊ cōiter theologi tenēt q̄ vsq꜡ ad vigesimū alij vigesimūp̄rimum annū excusātur. ar. c. cū vicesimū de offō dle. Jntellige q̄ nō tenent ad oīa ieiunia. sꝫ benē ad aliquā eis cōmensurāda fm̄ augmētum ⁊ ppinquitatē ad dictū vigesimūp̄rimū annū fm̄ Tho. in. 4. di. 15. Propterea dico h̄ remittēdū arbitrio boni viri vt pēsata qualitate etatis ita iudicet. ar. c. de causis de offi. dele. Et idē dico de senib꜄ lꝫ qdā dicāt eos nō teneri post annos. 55. ar. l. 2. §. si. ff. de decurio. in tex. ⁊ i glo. ibidē. vbi excusantur a muneribus psonalibus post. 55. ānū. excepto a tutella. ⁊ cura. a q̄bus solū excusātur p꜄ 70. ānū. C. qui eta. l. vnica. Scḋa ē ifirmitas q꜠ i eis nā debilis ē ⁊ cibū necessariū i vna vice si sumerēt noceret. Et idē dico de debilibus eadē rōne. Tertia laboriositas. sicut i illis q̄ laborādo victū acqrunt seu rōne itineris vel alio mō nō possunt simul cū labore sufferre ieiuniū. Aduerte tn̄ q̄ intētio maioris lucri nō excusat fm̄ Asten. Silr̄ nō excusātur q̄ nolūt ɔducere oparios nisi ieiuniuꝫ soluāt nisi cā sit necessaria fm̄ Astē. q̄ festinātiā reqrit. Quarta mēdicitas qn̄ cibuꝫ necessariū i vna vice hēre nō pn̄t. Quinta q̄litas mulieris p̄gnātis aut nutriētis ex appetitu extraneo. aut nutrimēto fetus nō possunt ieiunare sine piculo vel earū vel fetus seu pueri. nō solū excusant. imo tenent soluere ieiuniū fm̄ Rodo. vn̄ dicit sanctus Tho. in 4. di. 15. q̄ subtractio cibi p ieiuniū si ipediret ea q̄ necessarie sunt agēda cū q̄bus cōui-

uit ex societate vel offō tn̄r: n̄ esset licita sed diceretur rapina.

¶ Sed nūqd seruiētes mēsis nobiliū aut legētes ad mensā religiosorū q̄ aliqd p̄libāt ne desitiant i legēdo vel seruiēdo soluūt ieiuniū. R̷. Rodo. q̄ nō si hoc faciūt positis mēsis vel parū an̄. ita q̄ pp cōtinuatōem ipi dici debeat totū vna mēsa. Jdē dicendū de illis q̄ iā incepto prādio portāt enceniū ad viciniū. l' aliqd aliud faciūt. ⁊ postea redeūt ad comestionem perficiendam. 16

17 ¶ Utrū vxores pp ,p̄hibitōem viroꝛū excusent. R̷. fm̄ Jnno. in Rica de obs. ieiu. q̄ n̄ a ieiunijs indictis ab eccl'ia. sꝫ a volūtarijs sic. 33. q. vlti. manifestū. Credo tn̄ q̄ p̄sbiter ,pprius pp scandalū uiri cui aliquo mō nō pōt obuiari posset dispēsare cū eis. ar. c. vt ɔstitueret i si. 50. di. q꜠ p̄ceptū iuris positiui non obligat quē cū scandalo. ar. 2. c. de no. op. nū. ⁊. c. nihil de p̄scrip. cum similibus.

18 ¶ Utrū peregrināntes ex deuotōe excusent. R̷. q̄ sic si talis peregrinatio nō pōt differri ⁊ simul cū ea ieiunare nō pn̄t. Nec ob q̄ p̄ceptū dꝫ p̄poni consilio: q꜠ fm̄ Alen. itētio dātis h꜄mōi p̄cepta nō ē excludē alias pias causas ⁊ magis necessarias. Secus est de preceptis legis nature q̄ ,p̄hibent hoc q̄ꝺ secundum se est malum. Jdem. S. Tho. vbi s̄. Et addit q̄ dꝫ fieri cū dispensatione superioris. Jdē dic de quacūq꜡ alia operatione bona. puta obedia p̄lati predicatōe auditōe ɔfessionū ⁊ huiusmoi. ar. c. non mediocriter. de ɔse. di. 5.

19 ¶ Queritur si alie cāe a predictis possint assignari que excusent a ieiunio idicto ab ecclesia. R̷. q̄ sic multe. Et iḋo tam in p̄fatis cāis q̄ꝫ in alijs ē notanduꝫ q̄ si causa sit euidens ex qua non pōt ex toto ieiunare. licite homo per seipm̄ pōt frangere ieiuniuꝫ. presertim ɔsuetudine interueniente: vel quādo recursus de facili nō pōt haberi ad superiorem. ar. prefati. c. consilium. Si vero sit dubia vel non ex toto tollit facultatē ieiunādi. sed solum in pte. vt puta debilitas vel pegrinatio aut laboꝛ ⁊ huiusmodi dꝫ ad superiorem recurri qui pōtateꝫ hꝫ in talibus dispēsandi fm̄ Astē.

20 ¶ Quis ē supioꝛ qui possit in hoc dispēsare R̷. Host. in. c. ɔsiliuꝫ. de obser. ieiu. q̄ ē ep̄s nec sufficit lnia simplicis p̄sbri ēt ex iusta cā nisi sūma necessitas imineat. ita q̄ ad ep̄um n̄ possit haberi recursus sine piculo. Rod. aūt dicit arbitrio boni viri limitandum pro quanta necessitate sit frangeñ potius q̄ꝫ per doctrinam gnālem. ⁊ sic cum proprius sa-

cerdos sit ordinarius iudex psciē. videtur q ipse possit. Ego vo credo q si loqmur d dispēsatione que est quedam relaxatio iuris: q tunc pertinet ad episcopum soluz. q causa subsistente in ieiunare debente potest dispensare et in aliud bonum cōmutare talia ieiunia. Et causa legitima est debilitas psone siue proueniat ex defectu nature siue laboris. ar. d. c. consiluz in fi. Si vero loquamur de declaratione. s. vtrum sit causa legitima vel non: sic credo sufficiat illa confessoris proprij qui est bonus vir et etiam consilium medici: sed medicus peccat si sine rationabili causa vt frangat consulit. ar. c. qd culpat. 23. q. 1. Et sic intellige Rod.

21 Utrum non ieiunans vno die teneatur altero die ieiunare. R. q licet tex. c. 1. de obs. ieiu. videatur velle q sic qi sit obligatus ad duo. s. ad ieiunandū. et illo die. Facit etiam ad hoc i ar. c. cum dilecti cum notatis i glo. in. v. forma de dolo. et contuma. Tamen p capitu. 2. de obser. ieiu. Ego teneo q non tenetur. quia ibi non imponitur frangentibus. vt alio die ieiunēt. Fac ad hoc qd nō. Inno. in. c. 1. de cel. mis. De illo qui dimisit officium. q non tenetur illud reassumere quasi sit seruitus cuiuscunqz diei et varietur ex tempore. Nā si teneor prestare operas certo tempore et impedior nō sum obligatus alio tpre: qz nō sūt eedem opere sed variātur ex tpre. vt est tex. nō. i. l. si nō sortem. §. libertus. ff. de cōdic. idebi. Itē si reliquit mihi vsusfructus p biēnium futurum et ipedior nō possū petere vsumfructū alteri biēnij: qz nō ē idē vsufruct. l. si vsufruct mihi. ff. de vsufru. et reddi. et hita. et tex. c. 1. dz intelligi de trāslatōe fiēda ex cā pp solēnitatē.

22 Sed nūqd tociēs peccat mortalr quotiēs comedit i die ieiunij fracti sine cā. R. Jo. de neapo. i quol. tz q sic: qz vr reduci ad pceptum negatiuū. sz magis placet opīo durādi in. 4. q n nisi semel. nisi comedēs nouo cōtēptu mētis pluries comederet: qz tūc tociens peccaret mortalr. Et hec ē cōior opīo. aliter obligaretur ad impossibile. qz ex. quo semel ieiuniū fregit. iā illud nō pōt amplius facere illo die. Et iō pceptum ē sibi factum impossibile. Secus esset de ieiunio qdragesime. quia licet fregerit vno die. potest tamē ieiunare et tenetur altero die. Et sic quot dies omittit in quadragesima tot pctā mortalia cōmittit.

23 Utrum liceat ieiunare i dominica et alijs festis solemnibus. R. q sic. nisi quis faceret quasi volens deuiare a consuetudine populi christiani. quia turpis est omnis pars que suo toti non congruit. potest etiam esse illicitum secundum Tho. vbi supra si adeo pertinaciter ieiunium teneret q non crederet per deuotionem festi vtilitatem ieiunij compensari posse. Idem dic quādo ex alia superstitione hoc faceret.

24 Utrum ieiuniū factū i pctō mortali. psit? R. q sic qtū ad obiaz mādati. si ē pceptū ab ecclia l ex voto et huiusmodi. Scdo valet ad macerationē. Tertio ad oīa alia vz ad q valent opera facta ex caritatem. de quibus infra. Satisfactio. §. 6.

25 Diuersis intētionib ieiunat. vn versus. Abstiet eger. egēs. cupid. gula. simia. virt. Eger vel qz nō pōt comedere vel pp medicinā. Egēs qz nō hēt. cupidus ne expēdat. Gula. vt postea audi comedat. Simia. i. ypocrita vt laudet. vtus. i. vtuosus vt mēat.

Ignorantia

i Ignorantia Alia bona q qs ignorat ea q ei eēnt occasio pcti. vt i. c. Quis di. 38. Alia neqz mala neqz bona quā qs ignorat q nō expedit scire. Alia mala q qs ignorat q scire expedit. Et hec multiplex est. Alia iuris: alia facti. Ignorantia iuris: alia iuris diuini: alia iuris nālis: alia iuris canonici et ciuil: et de istis scribit. 38. di. in sūma. et. 1. q. 4. §. vlti. i tex. et i glo. hic aūt nō itēdo tractare de ignorātia facti: qz hec excusat. vt i rla ignorātia li. 6. sed d ignorātia iuris. pro cuius declaratione qruntur plura.

1 Utrū ignorātia mala sit pctm? R. q aut ignorātia dicit puationē cognitiōis necessarie ad salutē. Et sic fm. S. Bona. i. 2. di. 22. q. pēul. pōt eē dupliciter. Prio ita qd ē i nob sz nō a nobis. et hoc mō clpa n ē. et cū nō simus ei pricipiū i ipa: nec mēmur nec dmēmur. Scdo ita qd ē i nobis et ex nob. et hec ignorātia ē clpa. et hec fit tripli. Prio mō cū sum i via vitatis volūtarie ab ea recedim i viā erroris nos pcipitantes. Et hec ē ignorantia erronea. vt i hereticis. Scdo mō cū ad viā possum ptigē veritas cupim i tenebris eē. Et hec ē ignorātia affectata. Tertio mō cū ex qdā pigritia et neglia n curamus vitatē addiscē. Et h dr crassa et suppia. Sz pria maior culpa q sa. et sa q tertia. Et de hac dr i. c. ignorātia. 38. di. et i. d. §. fi. Si vō ignorātia dicit priuationē cognitiōis eorū q n sūt necessaria ad salutē. sic nō ē pctm. vt 22. q. 2. c. in quibus rebus.

¶ Ignorantia crassa et supina dicitur per metaphoram hominis crassi et supini qui non videt quod ea quae coram eo fit: sic quae publica et manifesta se dicit ignorare cui non facile creditur. de postu. pla. c. p. h. Ros. Ignorantia. §. 2.

3 ¶ Sed que sunt necessaria ad salutem scire. R. s(ecundu)m Tho. pria se. q. 76. q(uod) oes tenent(ur) scire co(mmun)iter ea que sunt fidei et universalia iuris precepta. Singuli aut(em) ea q(ue) ad eorum statu(m) seu offi(ci)u(m) spectant.

5 ¶ Utrum ignorantia excuset aliquem a peccato. R. s(ecundu)m S. Bona. ubi. s. q. ultia q(uod) si tanta sit. q(uod) privet rone(m) voluntarii et rone(m) conte(m)ptus excusat a toto. sicut e(st) ignorantia invincibil(is) que privat simpliciter cognitione iuris. sicut i(n) furioso et in infante. nisi in talem ignorantia(m) venisset ex culpa sua. q(ui)a tunc non excusat a toto. sed a tanto. de quo dic ut. s. Ebrietas. §. 3. Item dic s(ecundu)m Tho. in quol. de eo qui h(abe)t sufficiens impedime(n)tu(m) p(ro)p(ter) q(uo)d scire no(n) potuit. puta fuit in carcere vel in terris ad quas co(n)stitutio pape n(on) p(er)venit et huiusmodi. q(uod) non peccat facie(n)s (contra) (con)stitutione(m). Si vero ignora(n)tia omnino n(on) privat rone(m) voluntarii et ro(n)nem (con)te(m)ptus. sic distinguo secundu(m) R. car. eadem di. et li. q(uod) aut e(st) ignorantia (com)missio(n)is qua q(ui)s n(on) vult scire. ut liberius peccet: que d(icitu)r affectata. Et sic nec excusat nec alleviat pec(ca)tu(m). Aut e(st) ro(n)e omissio(n)is. qua quis negligit scire q(uod) tenet(ur). que satis faciliter potuisset scire. Et hec d(icitu)r crassa et suppina. et hec excusat a tanto. s. q(uod) non e(st) tam grave peccatu(m). sed non excusat qui sit mortale. si e(st) circa ea que sunt p(re)cepti divini aut nature. 24. q. 1. si quis dederit. et 38. di. c. qui ea. Si aut(em) sit circa ea que su(n)t p(re)cepti iuris positivi. sic credo q(uod) aliq(ua)n(do) excuset a mortali secundum ea(m) distinctionem. de qua dicam. i(nfra). Inobedie(n)tia. Et secundu(m) predictam intellige q(uo)d dicit(ur). 6. q. 1. quero. et. 24. q. 1. c. scisma. et. 32. q. 7. que(m)admodum. 28. q. 1. §. ex his.

4 ¶ Ex predictis et ad evitan(dum) confusione(m) multorum que circa ignorantiam scribuntur. adverte q(uod) si ex ignorantia quis facit aliq(ui)d q(uo)d non est contra legem dei nec nature. credens non fore prohibitum aliqua lege: cu(m) tamen sit prohibitum: et talis ignorantia n(on) est affectata nec crassa vel suppina. puta q(ui)a laborat pro viribus scire sibi necessaria. puta si e(st) mulier vel rusticus mercator et huiusmodi. vadit libenter ad predicato(r)es et alia loca ubi declarantur talia. et facit q(uod) co(mmun)iter faciunt alii de sua qualitate et convenit facere. Si est religiosus studet libenter interrogat et huiusmodi: q(uod) talis ignorantia excusat eu(m) ab omni pena et exco(m)municatio(n)is in iure posita quo ad forum anime etia(m) ab omni culpa. per tex. clarum in. c. fi. qui matri. accusa. pos. et per ro(n)em. c. cognosce(n)tes de consti. Absurdu(m) ei esset ad pena(m) obligari ignorantem. Facit. l. fi. ff. de decre. ab ord. facien. Iura vero que videntur innuere co(n)trarium fundant se super p(re)sumptio(n)e. ut evidenter colligit glo. in. l. 1. C. de interdic. matri. approbata per doc. ibi. et in. l. fi. ff. d(e) ritu nup. et in. l. qui contra. C. de ince. et inuti. nup. Et magis aperte colligitur ex his que notantur in. d. c. cognoscentes. ubi determinatur q(uod) volens probare ignorantiam ad evitandam penam sit audiendus. Hec non intelligo d(e) prelatis: officialibus: medicis: artificibus et huiusmodi. qui exercere habe(n)t aliqua officia: ex quibus da(m)num notabile posset inferri proximo ex ignorantia: quia non debe(n)t officia talia assumere. nisi sint sufficienter instructi ad ea exercenda: aliter eis imputatur. Si autem ignorantia sit affectata non evitat penam: q(ui)a in dolo est. Si vero sit crassa vel suppina: puta quia nescit quod communiter omnes sue conditionis sciunt. puta quia predicatur. sed ipse predicatione(m) nu(n)q(uam) vult audire vel non curat interesse: ubi talia publice declarantur: cum tamen (com)mode possit. non evitat penam. ut in. c. ut animarum. de consti. li. 6. De istis dicitur 38. distin. c. fi. Qui enim rebeliter vivit et discere atq(ue) agere bona recusat. magis diaboli q(uam) x(rist)pi membrum esse ostenditur. et potius infidelis q(uam) fidelis esse monstratur. Si vero id contra q(uo)d facit ex ignora(n)tia est contra legem dei. tunc distinguo. aut expressu(m) e(st) et explicitum in lege dei vel nature. Et sic ignorantia non excusat a mortali peccato. 16. q. 1. si cupis. nec etiam consequenter excusat a pena iuris divini nec positivi. secu(n)du(m) Sco. in. 4. di. 6. Facit q(uo)d no(tat). glo. in clemen. eos. de consan. et affi. Facit. l. venia. C. de in ius vocan. et. c. ignorantia. 1. q. 4. Quod limita quo ad penam iuris positivi secundum q(uod) supra dixi Excommunicatio. 7. casu ultimo. §. 2. Si autem non est explicitum sed reducibile. maxime cu(m) subtilitate: sic credo excusari a culpa et a pena illos qui no(n) sunt ignorantes ignorantia affectata. crassa aut supplina. Et enim duru(m) esset dicere. q(uod) peccat mortaliter qui facit secundum subtilitatem contractum illicitum. credens licitum. et huiusmodi. Facit pro hoc. 15. q. 1. merito. et. c. fi. 37. distinc.

¶ Utrum ignorantia iuris tollat bonam fidem quo ad faciendum fructus suos. R. q(uod) non. tex. est in. l. sed et si lege. §. scire. ff. de petitio. hered(itatis). Quod limito. nisi sit affectata vel crassa.

Vide ibi. s. dolus. §. 3. i. fi.

2m membrum

Vide etiam s. Excommunicatio 7. casu ult. §. 2.

Rem q(ui) culpa caret in damnu(m) vocari no(n) convenit. eo. c. cognoscentes.

vid. dicta mia. In uocablo. iuris. i. verbo Ingratia

6 Que differentia inter ignorantiaz nesciaz et errorem. R. q ignorātia ē nescire qd scire tenet. et d3.37.di.c.si q̄s nescia est ignorare qd scire n̄ tenet. Error ē vnū pro alio putare.22.q.2.in quib⁹. et.38.di.c.q̄snis. S3 melius fm Fran.in.2. Nescia simplicē negatōnem scie iportat. Ignorantia vō scie priuatōem. Unde ignorātia nihil aliud ē nisi carere scia quā q̄s natus ē habere. Hoc enī ē de rōe cuiuslibet priuatōis. Aliq̄ aūt ignorantia ē aliqd scie ɔ̄triu͂ que dicitur ignorantia puerse dispositōis. puta cum aliquis h3 hitum falso℞ principiorum et falsarum opinionū: ex quibus impedit a scia veritatis. Error autem ē approbare vera pro falsis. Unde addit actū quēdā sup ignorātiaz: q2 pōt quis ignorās esse sine hoc q sniam ferat sup ignotis. et tūc ē ignorās et n̄ errās s3 qn̄ iam falsam sniam fert de his q̄ nescit. tunc proprie dicit errare. Et quia pcm̄ in actu ɔ̄sistit. Error h3 rōnem peccati. q2 sine presumptione esse n̄ pōt. q q̄s sniaz ferat d his que ignorat maxime in quibus piculū ɔ̄sistit. Nescia vō de se nec rōnem culpe vł pene h3. Qn̄ q aliquis nesciat q̄ non est aptus natus scire non ē neq3 culpa neq3 pēa. quia ē ēt in beatis. vt dicit Dyoni. in.5.c. ecclesiastice ierarchie.

i **Legitimus** filius q̄s sit et quō succedit. et quot sunt differentie. et quō legitimat vide. Filius et Legitimatio.

i **Magines** sancto℞ q̄r depingūtur R. Gre. in.c. platu3 de ɔ̄se. di.3. sic inquiēs. qd legētib⁹ scripturas hoc et ydiotis pstat pictura cernentibus q in ipsa ignorantes vidēt qd seq debeant in ipsa legunt q litteras nesciunt. vn̄ pcipue gentibus pro lectione pictura ē. hec ibi.

1 Utrū ymagines sancto℞ sint adorande. R. glo. in.c. venerabiles de ɔ̄se. dis.3. q sic adoratōe dulie q̄ solū reuerentiā exhibet n̄ latria. et iō nō sunt violāde de ɔ̄se. di.3. per latum cum duobus.c. sequentibus.

2 Utrū ymago xpi sit pingēda sub forma agni. R. q nō. sed in forma hūana. vt i.c. sextā sanctā sinodū de ɔ̄se. di.3. Dicit tn̄ glo. q nō ē ꝓhibitū pingere xp̄m in spē hūana et sub ipso agnum. sed solum pingere ipsum in agno prohibetur.

3 Utrū liceat ymagines sācto℞ in aggrauatōem cessationis aut excōicatōis i terra prosternere lapidib⁹ aut spinis supponere et h⁹modi. R. q nō. q2 id fieri districte ꝓhibetur in.c. si canonici. de officio ordi. li.6.

Utrū liceat sculpere signū crucis in solo l' silice aut marmore humi posit. R. q nō. C. nei. lice. sig. sal. l. vnica. et vr̄ eē pceptum: q2 vlt grauissima pēa puniri. vbi dic̄ gl. forte mortis. ex quo valde rephēsibiles st̄ q̄ s̄ sepulturas humi positas cruces imprimūt. 4

i **Misericordia** ē filia auaricie q̄ n̄ subueīt idigētib⁹. vide Auaricia. §.3.

i **Mundicia** ē filia gule q̄ q̄s ꝓuocat se ad vomitū vt sepi⁹ comedere possit. Ul' tn̄ comedit q necesse h3 euomere cōiter ē veiale pcm̄. Aln̄ tn̄ mortale sicut qn̄ cōedit itendēs euomere pp delectatōnē gule: nulla alia cā bona adduct⁹ ad hoc. vel qn̄ ex hoc gn̄at sibi nōbile nocumentū i corpore nec ppea vult desistere hoc aduertendo. Aut qn̄ hoc facit vt hēat polutionem i nocte dormiēdo et huiusmodi.

i **Munitas** ē qi suū nuneribus data libertas ab in qd ē sine. vel imunitas qi puritas inde dr̄ q̄s inmunis a pctō. de pur. ca. c. si. Dicitur ēt emunitas. qd ide3 ē qd libertas qi ex̄ munia. i. munera data libertas ab e. qd est extra.

Ad quid se extendit imunitas ecclīe et cimiterij. R. q ad.29. Prio q2 secularia placita non sunt in ecclesia vel cimiterio tractāda. ecclesiastica tn̄ possunt. vt in.c.1. de imun. eccle. et.c. cū ecclesia: et snia data i ea ē nulla ipo iure. et maxime snia sanguinis que sub anathemate ꝓhibetur ibi ferri. i. d.c. cu3 ecclesia. Limita nisi sit data alia a sanguine p viam volūtarie iurisdictōis. q2 sic tenet fm Pa. in. d.c. cum in ecclesia. de cāis ecclasticis aut. bn̄ t3 ar.c. qua fronte. de appel. i

Utr℞ q̄s possit doctorari i ecclesia. R. Joan. in.c. decet. eo. ti. li.6. q sic. et plac3 Pa. in. d.c. cum ecclesia. 2

Utr℞ ɔ̄ctus facti i ecclīa teneant. R. Pa. i d.c. cū ecclesia h3 glo. in. d.c. decet q sic: q2 illud.c. cū ecclesia. cum sit penale non deb3 extendi ad ɔ̄ctus. Ex quo aduerte q dispositio odiosa cōcepta super quasi ɔ̄ctu non extēditur ad ɔ̄ctum pu℞. Nam in iudicio quasi ɔ̄himus. l.3. §. idem scribit. ff. d pecu. Idem dic de cōcepta supra ɔ̄ctu puro. non extendi ad quasi ɔ̄ctum. ita dicit Bar. in. l. more. ff. de acqui. here. vbi vult q si statutū ꝓhibet mulierē ɔ̄here sine certa solēnitate q pōt nihilominus adire hereditatem: q2 3

tunc nõ vere 2bit.sed ql 2b: it cũ debitorib⁹ hẽditarijs ad qd vide qd legitur in.l.apud Julianũ.ff.q.ex ca.ipo.eatur.§.pe.⁊ fi.

4 ¶ Secundo nõ debẽt in ecclesia vel cimiterio fieri cõclamatiões.seduões.ipet⁹.vniũsitatũ cõctiões ⁊ publica parlamẽta negotiatões nũdiaꝝ ⁊ fori.vt i.c.decet ꝺ imm.ec.c.t.li.6.Jo.an.tñ 13 ꝙ parlamẽta ⁊ societates ꝓ actu pietatis aut spũalitatis pñt fieri.vt refert Pa.in.d.c.cum ecclesia.

i.guocationes

5 ¶ Sed nunqd peccat mortaliter q aliqd ꝓ dictorũ in eis facit.R.ꝙ nõ.vñ dicit tex.i.d.c.decet.ordinarij locoꝝ hoc faciãt obseruari suadẽda suadeãt iterdicta ꝯpescant.Ex q̃ ꝯcludo ꝙ illa q̃ totaliter ipedirẽt orõem tpe debito sint ꝓhibita sub peccato mõtali.alia nõ nisi ex se sint mala:vel qs ex ꝯtẽptu faceret.Et sic intellige.c.pe.⁊ fi.42.di.

sil.§.2.

6 ¶ Tertio.qr i ecclia ñ debẽt sepeliri nisi epi vel abbates vel digni pꝛsbiteri aut fideles laici.13.q.2.nullus.Et intelligunt qdã de laico fideli q miracula facit a virtute fidei.Alij ꝺ quolibꝫ fideli cuius bonitas fuit manifesta.Ho.vero ĩtelligit ꝺ quolꝫ fideli i dignitate ꝯstituto vt comite.rege.iperatore.Sed hoc hodie nõ seruat ⁊ male:qꝛ de iure ciuili nl' lus dꝫ in ecclesia sepeliri.vt nõ.Albri.in.l.nẽo apꝉoꝝ.C.de sa.san.ecc.⁊ ẽt Azo.ibidẽ in summa.

7 ¶ Quarto nõ dꝫ ecclesia incastellari.nec in ꝓpugnacula hedificari vt inde fiat guerra.vel vt ibi recipiãtur q guerrã faciunt nisi in sta necessitate ⁊ auctoritate epi.de custodia eucha.c.relinq.s.vt boni viri defendãtur a malis.Et hoc cõiter tenet doc.fm Pa.i.d.c.cum ecclesia.

8 ¶ Quinto intra ecclesiã vel cimiteriũ nõ debent suppellectilia poni vel hospitari in ea nisi pro necessitate.alias videtur mortale in isto ⁊ in precedenti.vt in.d.c.relinquit.

9 ¶ Utrũ vẽditio cãdelaꝝ q̃ fit i ecclesia sit ꝓhibita.R.ꝙ vr̃ sit tollerabilis.Nec ob.ꝙ dominus eiecit vẽdentes i tẽplo:qꝛ ibi fiebãt pacta ⁊ multa ꝑturbãtia cultũ diuinũ.Sed in vẽditõe candellaꝝ nullus fit strepitus.Et iõ non ꝓhibentur.Secus esset de alia negotiatõe:qꝛ illa est prohibita.

10 ¶ Sexto ꝙ in ecclia vel cimiterio non dꝫ vllã violẽtia fieri vel aliqs violẽter ex̃hi aut eius ꝯfinia frãgi.vt i.c.sicut antiquus.17.q.4.nec ea q̃ in ea posita sunt ꝑ vĩ aut furtũ auferri.alr̃ sacrilegiũ cõmittit.c.qsquis inẽtus.17.q.4.Et sic peccat mõtalr̃.vt i.d.c.qsqs pꝫ

11 ¶ Utrũ excõicatus ꝯfugiẽs ad ecclesiã gaudeat pꝛfata imunitate.R.ꝙ sic:qꝛ cũ lex non excipiat.nec nos.

¶ Utrũ seruus fugiẽs ad ecclesiã possit violẽter ex̃hi.R.ꝙ aut vẽit sine armis.s.vt dño se subtrahat.⁊ sic reddet dño.ꝓstito tñ prius iuramẽto ꝺ ipunitate.c.iter alia e.ti.Aut venit cũ armis.Et sic ꝯtinuo ex̃hitur.l.si fu⁹.C.ꝺ hi.q ad eccias ꝯfu.itellige.ꝓmissa ipũitate 12

¶ Utrũ iudeus ꝯfugiẽs ad ecclesiã gaudeat isto ꝓuilegio.R.fꝫ glo.in.l.i.C.de his q ad ec.ꝯfu.ꝙ nõ.Et dicit Pa.i.c.inter alia e.ti.ꝙ ẽ verior ꝗ opio glo.d.c.iter.qꝛ lex ꝓdicta iducit ꝓsũptõem iur.⁊ de iure ꝯ quã non admittit ꝓbatio.5o.di.ferꝫ ꝙ ꝯfugit non ꝓp zelũ fidei.sed ꝓp euasõem debitoꝝ vel crĩuꝫ Jnno.tñ ẽ cũ glo.ꝓfati.c.inter.Ego dicerẽ ꝙ si venit ad eccliã ⁊ petit baptisinũ ꝙ gaudebit:al'n:qꝛ vr̃ venisse vt effugiat ñ cã fidei. 13

¶ Utrũ clerici ⁊ religiosi ꝯfugientes gaudeãt ista imunitate.R.Pa.i.d.c.iter alia.ꝙ ñ q̃ a plaus suis ñ possint ex̃hi ⁊ flagellari ⁊ huiusmõi:dũmõ ñ faciãt ex odio ꝫ cã discipline.vide p eum diffuse si placet. 14

¶ Utrũ ꝯfugiẽs ꝓp ꝺbitũ gaudeat isto p̃uilegio.R.Pa.in.d.c.iter alia.ꝙ legiste in.l.pñti.C.de hi.q ad ecc.ꝯfu.distinguũt:aut ẽ debitũ ꝓp tributum.s.debitum principi.Et sic extrahitur.vt in aũt.ꝺ man.prin.§.publicorum vero tributorũ.⁊ ibi nõ.in glo.Sed Pe.vt refert Cy.tenet ꝙ non extrahet.sed ibi citabitur.⁊ si se defendet.bene quidem:sin autem procedetur ad missionem in possessione bonorum.⁊ ita intelligit dictam autẽ.⁊ placet Pa.Si vero debitum est propter aliud.tunc non extrahetur inuitus secũdum omnes.d.l.presenti.Sed in modo ꝓcedendi sunt opiniões.Mihi placet opio Jacobi de raue.qui dicit ꝙ dabitur sibi securitas standi ⁊ exeundi extra ecclesiam ꝑ 3o.dies infra quos respondebit aduocatus ad iuditium ⁊ iudex si dabit sententiam cõtra euꝫ condemnabit ꝙ aut redeat ad ecclesiam aut pareat sententie.⁊ cum hac opione transit Cy. 15

¶ Utrum cõmittens maleficium ⁊ vadens ad ecclesiã gaudeat isto priuilegio.R.Pa:in dicto.c.inter alia ꝙ sic quo ad duo pricipaliter.Primuꝫ vt non possit inde violenter extrahi.Secundum vt non possit ãplius de illo damnari ad mortem vel ad aliaꝫ penam corporalem seu corporis afflictiuã.Potest tamen pecuniãliter dãnari vl' alia pena ex̃ corpus ⁊ cogi ad pniam agendam ⁊ aliã satisfactionẽ:ita tñ ꝙ violenter nõ ex̃hatur fm cõiorem opionem.Et aduerte ꝙ licet egrediatur de ecclia.ex quo semel con 16

passus est mesura .5. pedum / pes vero .15. digitorum

fugit ad eam. non pōt amplius de illo corporalr dānari. ꝛ hoc dicit glo. in. c. reū. 17. q. 4. Et fuit snia Hugo. vt firmat. ꝛ sequitur Archi. ibidem.

17 Excipiūt ab ista imūitate dcā s. §. io. q̄tuor gn̄a hoīum. Primū. latronū publicorū qui palam ꝛ publice furāt. vt sūt pirate. vel illi qui publice stant in stratis vt depredent oēs transeuntes. Secūdū ē nocturnum depopulatoꝝ agroꝝ. ꝛ differt istud genus a primo ſꝫ Inno. quia istud in nocte segetes destruit. dum ibi se abscondit vel iacet. vel quia vltra homicidia ꝛ depredatōes quas faciunt in strata publica ꝯburunt agros illorum qui eis non seruiunt vel sunt cōtrarij. Cōueniunt tn̄ ista duo genera: qꝛ qōlibet ꝺpredat in stratis. Tertiū genus ē illoꝝ q̄ aliqō maleficiū enorme ꝯmittunt in vna ecclesia vt defendātur ab alia. Secꝰ si ꝯmitterēt ex̄ eccliam vel cimiterium sub spe vt defenderēt ab ea. qꝛ gaudēt. ut in. c. si. eo. ti. Et lꝫ loquatur de homicidio vel mutilatione: tn̄ ēt habet locum in alijs delictis granibꝰ. fm Pa. ibidem pp idēptitatem rōnis. Secus esset in non enormibus. Sed quid si ꝯmisit malefitium in ecclesia. sed non sub spe vt defendat ab. ecclesia. Pa. in d. c. si. vult vt non defendatur: alij contra. ꝛ magis placꝫ per. d. c. si. Quartum genus secundū Pe. de anch. ē raptorum virginum homicidaꝝ ꝛ adulteroꝝ p̄ aut. de man. prin. §. Qō si ꝺlinquentes. Sed cōiter teneīur ꝛ verius q̄ ē correcta illa aut. p ius canonicū. ꝛ q̄ gaudent hac imunitate.

18 Utrum ꝯfugientes ad ecclesiam tp̄re belli sint capiendi. R. q̄ non si ipas non incastellauerunt aut inde pugnauerunt. ar. c. si. eo. ti. nec res eorum ibi reposite. nisi essent ad pugnandū. vt in. c. sicut antiquitus. 17. q. 4.

19 Utrum detentus sub iuramento redeūdi dimissus confugiens ad ecclesiam sit educēdus. R. Jo. an. in addi. ad Spe. ti. de iure iu. q̄ si iniuste detinebat non redibit. maxime si iminet periculū mortis vel mutilatonis. sed petet absolutionē a iuramento. Secus si iuste detinebatur. quia tunc cōpellendus ē redire vt volnit Bar. in. l. relegati. ff. de penis. Non tamen debet pati ecclesia vt inuitus abstrahatur: nisi prestita cautiōe de impunitate mortis vel truncationis.

20 Utrum violenter abstrahens aliquem de ecclesia nisi in casu permisso teneatur. illuꝫ restituere. R. Pa. in. d. c. iter alia. cū Bar. in. l. presenti. C. de hi. qui ad ec. confu. q̄ de iure pōt peti se restitui: cum de facto sit priuatus. Cōcor. Oldra. consilio. 53. ꝛ ecclia pōt agere: cum sit spoliata libertate. vt in. c. miror. 17. q. 4. Et ideo non liberantur nisi restituant etiam si dominus prestaret iuramentum vl' cautionem de seruo extracto. Et facit ad questionem. An captus in territorio alieno possit peti. ꝛ q̄ sic. per. d. c. miror. ꝛ firmat Bar. in. l. si cui. ff. de accu.

Capt' in territorio alieno

21 Qua pena punitur de iure ciuili qui tales violenter extrahit constringit aut requiem aut vestes vel victum negat. R. q̄ crimen lese maiestatis incurrit ꝛ vltimo supplicio feriendus. d. l. presenti. De iure canonico debet excomunicari ꝛ condemnari pecunialiter: ꝛ imponi sibi publica penitentia. nec ꝯstitui cōtoni. nisi restituat quem violēter ex̄xit. vt in. d. c. miror. iuncto. c. si quis contumax. ꝛ. c. quisquis. ꝛ qō ibi nō. 17. q. 4. Et sic patet q̄ peccant mortaliter tales. Et nō. q̄ nedum in ecclia vel cimiterio habet istō priuilegium. sed etiam per. 40. passus. si est ecclia maiō. s. matrix. vl' p. 30. si est minor vt capella. 17. q. 4. sicut antiquitus. c. frater. c. miror. Capelle tamen que sunt intra ambitum murorum ciuitatis vel castri seu ville n̄ ponuntur in. 30. passuum obseruatione fm Hosti. 17. q. 4. quisquis. Et nō. fm Isido. q̄ passus est mensura quinqꝫ pedum. pes vero. 15. digitorum. vide glo. in dicto. c. sicut ātiquitus. vbi hoc dicitur. Limita istud spacium quando vadit ad requisita nature. Secus si iret vt accederet ad alias. domos. vt i. c. diffinimut. 17. q. 4. quia possent tunc capi infra dictum spatium.

Ros. abso°. §. 14.

22 Quis faciet expensas confugienti ad ecclesiaꝫ. R. Pa. in. d. c. inter alia. q̄ ipe si habet de suo vel laborabit si potest vt viuat. q̄ si non potest vel non habet de suo. ecclesia sibi prouidebit secundum Archid. post Hugo. in. c. diffinimit. 17. q. 4.

23 Utrum existens i ecclesia ꝛ vulnerās existentem ex̄. violet imunitatem. R. Pa. in. c. si. eo. ti. q̄ sic: qꝛ delictuꝫ fuit ibi principiatū ꝛ hēbit locum. c. si. eo. ti.

24 Utrum mandans fieri delictum existens in ecclesia violet imunitatem. R. Bar. in. l. si vt proponitur. ff. de fideiuſ. ꝛ latius per eum in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur. tex. in clemen. pastoralis in versiculo ꝺciperet igitur. de sentē. ꝛ re. iudi. vbi innuitur q̄ citatio facta extra territorium ciuitatis non valet. Ergo videtur q̄ debeamus

attēdere locū vbi mandatū exequit̄. nō vbi mādatur. Sed ego dico q̄ ēt attribuetur factū in loco vbi mādatur: qr̄ exequēs exequtur necessitate iuris. Ad qđ facit qđ infra di cam mandatum. §. i.

25 ¶ Utrū ecclesia nō ꝯsecrata gaudeat p̄fata imunitate. R. fuerunt opiōes. sed mihi pl3 opio gl. Ho. quā seqtur Pa. in. c. ecclesia co. q̄ sic. ⁊ ibi vř tex. ēt monet se qr palatiū epi gaudet hac immunitate. vt. 17. q. 4. c. id ꝯstituimus. Ergo multo fortius ecclesia. Itē facit qr oīa p̄uilegia cōcessa ecclesijs extēduntur ad hospitalia in. l. oīa p̄uilegia. C. đ epi. ⁊ cle. Itē qđ de ꝓximo faciendū ē hētur ꝓ iā facto. vt. l. nō nū in p̄n. ff. de excusa. tut. ⁊ in. l. pe. ff. de testa. mili. Hanc t3 Car. in. d. c. ecclesia. ⁊ Jo. de ligna. post Laur. in cle. i. đ pe. ⁊ re. Intellige si auctoritate epi vel pape edificata est.

26 ¶ Utrū hospitale ⁊ priuata oratoria similiter gaudeāt. R. Hos. q̄ sic si auctoritate epi sunt fūdata. Et facit q̄ ipse nō. in. c. si. de ec. hedi. ⁊ t3 Lau. in. d. cle. i. ⁊ pl3 Pa. i. d. c. ecclesia per. d. l. oīa alias non.

27 ¶ Utrū ecclesia interdicta similiter gaudeat. R. Hofr. ⁊ Ui. q̄ sic. ar. p̄fati. c. ecclesia. ⁊ sequuntur cōiter doc.

28 ¶ Utrū ꝯfugiēs ad corpus xp̄i sit defensandus. R. Ho. q̄ sic l3 hoc i iure nō exprimat. qr vbi maior ē rō. ⁊ ibi mai⁹ ius ⁊ mulier tāgens fimbriā xp̄i saluata ē Math. 9.

29 ¶ Septimo ecclesia h3 imunitatē q̄ eius rustici nō possunt eius rura đserere. ⁊ alias se transferre. vt i. c. 3. co. intellige fm̄ glo. ibi đ de illis q glebe sunt astricti. ⁊ q sint vide. s. Colonus.

30 ¶ Octauo qlibet pōt regulariter rē suā ecclesie relinquere. l. gnāli. ⁊ l. iubemus. C. de sa. san. ecc. ⁊ ēt donare īter viuos sine insinuatōe in infinitū. l. illud ibidē. ⁊ i aut. đ nō alie. re. ec. §. si minus. q̄uis glo. in. d. §. teneat ꝯtrū. s3 primū veri⁹. vt. s. Donatio. §. 20.

31 ¶ Nono transfert̄ dn̄ium rei in ecclesias solo pacto. i. sola nuda ꝓmissōe. l. vt. sit iter diuinū. C. de sa. san. ec. in gl. ⁊ hāc seqtur. Albri. ibidē. Et idem ē fm̄ Rodo. qn̄ datur aliqd ecclesiastice p̄sone intuitu ecclesie. In ēptōe tn̄ reqritur solutio p̄tij l' fides de p̄tio alr dn̄ium nō acquiret fm̄ glo. p̄dictam.

32 ¶ Decimo quicqd fuerit ēptū de pecūia ecclesie reuerti d3 ad eā. 12. q. 2. ⁊ c. i. 2. q. 5. fixu3. Et hoc siue sit emptum nōie ecclesie vel nō de pecu. cle. c. i. ⁊ c. inquirendum.

33 ¶ Undecimo q̄ nō tn̄r ad munera ~~materie~~ p̄sonalia. Et dicuntur munera ~~materie~~ personalia q̄ ai ꝓuisione ⁊ corporali labore sine aliquo gerentis detrimento ꝑpetrantur. vt in. l. fi. in p̄n. ff. de mu. ⁊ ho. Quorū munerū ~~materie~~ p̄sonaliū quedā sunt sordida vt cloache mundāde. calces coquende. arene fodiende. fossati vel stabuli mūdandi. ⁊ huiusmodi de quibus in. l. maximarū. C. đ excusa. mu. Et ad hec nō tenentur ecclesie. nec ea⁊ mancipia: aut clerici vel co⁊ vxores aut familie ⁊ coloni. vt. 16. q. i. c. generaliter. §. nona⁊. ⁊. §. placet. 2. C. de epi. ⁊ cle. l. 2. ⁊ l. neminē. C. de sa. san. eccle. q̄ vult q̄ i aduentu principis teneantur. nō v3 quo ad clericos ecclesias atq3 seruos q sūt dn̄o ecclesia⁊ subiecti. qr iur diuino sunt exēpti. vt in. c. si imperator. 96. di. ⁊ nō. Inno. in. c. 2. de maio. ⁊ obe. Facit. l. rescripto. ⁊ qđ ibi nō. Bar. ff. de mu. ⁊ ho. Et hoc intelligo đ familia ꝑpetua ecclesia⁊ ⁊ carū seruis. sed bene v3 quo ad colonos liberos q seruiūt ꝓ mercede: cū sint sub imperatore. iuxta nō in. c. iudicatū. 89. di. ⁊ ab ip̄o a mulus excepti. vt in. l. i. ⁊. 2. C. de epi. ⁊ cle. Et ideo potuit eorū immunitatē limitare. vt in simili nō. gl. in. c. cum fm̄ leges de here. li. 6. Ma3 tales tenentur ad gabellas ⁊ alia onera de parte eis cōtingente fm̄ Fede. consilio. 3. Sunt ⁊ quedā alia munera p̄sonalia que non sunt sordida: sed h̄nt annexū honorem. vt sunt officia secularia. sic nō tenentur clerici p. c. sacerdotibus ⁊. c. sed nec ꝓcurationes. ne cle. vel mo. vn̄ in. l. placet. C. de epi. ⁊ cle. dicitur. Placet nostre clemēcie vt clericis nihil cōe cū publicis actionibus vel ad curiā ꝑtinentibus cuius corpori non sunt annexi hēant. hec ibi. Ex quo p3 q̄ non sunt đ vniuersitate nec in eā voce3 possint hēre vt t3 Inno. in. c. dilectus. ꝑpe finem de exce. pre. Sunt etiam quedam alia munera personalia que non habent nec honorē nec vituperium annexum. vt legatio tutella vel cura ⁊ huiusmodi licet enim ab istis sint exempti. vt in. l. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. posita in c. generaliter. 16. q. i. tamen secundum glo. iuncto tex. i. c. peruenit. 86. di. possunt si volunt legiptimam tutellam clerici accipere non datiuā: aut testamentariam: sed episcopi ⁊ monaci non. 88. di. episcopus. ⁊. 16. q. i. monaci. Tutellā autem miserabilium personarum omnes clerici ⁊ monaci possunt suscipere. quia officium pium est. vt in. d. c. peruenit. Et in omnibus predictis muneribus personalibus quo ad ecclesias ⁊ clericos habent locum predicta tam in ordinarijs q̄3 extraordinarijs muneribus seu idictis

vel superidictis.vt in.l.placet.C.de sa.san.
ec.ꝛ aut.Item nulla communitas.C.de epi.
ꝛ cle.ꝛ.c.quanquam.de censi.li.6.Et que dicant
ordinaria vel extraordinaria indicta ꝛ sup
indicta.vide.s.Munus.

34 Utrum clerici teneant custodire ciuitatē seu
opidū.R.Pa.in.c.peruenit.eo.ti.ꝙ non:
nisi maxima necessitas subesset.vt nō.glo.
16.q.1.§.placet. que quidem per laycum nō
dz discerni.fm Ho.in summa.sed p epm ꝛ
per eum compellantur.vt in.c. ecclesia sancte
Marie.de consti.puta.qr aliter nō pōt defen
di sine eis.Nā tunc tenent.ar.l.nullus pē[ni]
tus.C.de cursu pu.ꝛ in dicto.c.peruenit.Nā
quilibet dz suā patriā defendere.Facit tex.in
c.pe.de homici.Ubi ipe inuasionis pn̄t cle
rici vna cū laycis arma sumere ꝛ pugnare
nec sunt irregulares licet multi sint occisi:
dūmō ꝓprijs manibus nullum occiderint
quamuis vulnerauerint.

35 Utrū teneant ire ad bellum vbi volunt ali
os impugnare.R.Pa.in.d.c.peruenit.ꝙ nō
et si ageretur de recuperatione terre sancte
quia clericatus reddit eos inhabiles ad pu
gnandū et cū sarracenis.vt probatur.in.c.
ex multa.in.§.fi.de voto.

36 Duodecimo ecclesia nō tenet ad munera
patrimonialia seu realia.Et dicuntur patrimo
niorū munera q̄ sūptibus patrimonij ꝛ dānis
administrātis expediuntur.vt in.l.fi.§.patri
moniorum.ff.de mu.ꝛ ho.Et hec munera sūt
duplicia.Quedam sūt mere patrimonialia.Et
hec tripliciter idicuntur.Primo rei de eo
qd fiendū ē de ipa re:vt ꝙ nauis ecclesie vel
equus l' currus vadat ad seruitium rei pu
blice.Secūdo iponunt sup eo qd pcipit ex
ipa.vt.s.detur certa pars fructuū:ꝛ de istis
habes in.d.§.patrimoniorū.Tertio iponunt
ipi rei de eo qd nō percipit ex ipa re nec ē i
ipa re.vt prestare certā quantitatem pecunie
annuati de quo hes in.l.hactenus.§.1.ff.de vsu
fru.ꝛ i.c.1.de cēsi.An āt ecclia teneat ad ista
R.fm Pa.in.c.fi.de vi.ꝛ ho.cle.ꝙ si tales
res qbus iponunt talia munera hēbant onus
tale ppetuum annexū ꝛ inuariabile ac cer
tū:siue ex dispōne publica puta pricipis:si
ue ex dispōne priuata.vt.c.quanquam.de censi.ꝛ
anteq̄ venirēt ad eccliā.sic pz exemplum de
tributo.vt in.l.ipatores.ff.de publi.ꝛ.c.1.in
fi.de cēsi.vbi innuit ꝙ qlibet possessio ab
antiq̄ ē onerata onere soluēdi tributa.ꝛ sic
ecclia de talibus rebus tenet.qr res transit
cū onere suo.de deci.pastoral'.ꝛ de pig.ex
lris.Fateor tñ ꝙ italia raroqz priceps ꝓuincia
rū non obligatur hodie ad talia tributa.vt
nō in.l.1.ff.de cēsi.Si vō nō erant onerate
tali onere certo ꝛ inuariabili qn̄ puenerunt
ad eccliam:sic nō tenetur ecclesia quamuis eēnt
onerate onere icerto ꝛ variabili.vt sunt iste
descriptōes q̄ fiunt hodie.qr extimant bōa
cuiuscūqz vt soluat plus l' minus fm imposi
tionem collecte.Et hanc opionem tenet Jn
no.in.c.nō minus eo.ti.Et recitat Pa.ibi
dem Jo.de ligna.in cle.pn̄ti.de censi.ꝛ Jo.
an.post Archi.in.c.1.eo.ti.li.6.ꝛ placet.lz
aliqui teneant ꝙ si possessiones prius erāt
ascripte vt tātuz soluatur pro solido vel li
bra ꝙ tunc teneatur ecclia.sed prima tutior
licet ista non sit condēnanda.Sunt tamen
aliqua onera que ratione viali succūbunt ip
sis rebus.vt reficere ante domum viam ꝛ
sic ecclesia tenetur vt nō Bar.in.l.ad instruc
tiones.C.de sa.san.ec.Item in purgatione
putei necessarij tote vicinie in qua est eccl'a
vt nō.Spe.ti.de censi.Itē soluere ad portā
vel pontem pro plaustro pro ipsius pontis
vel porte conseruatione.quia destruunt viā
vt nō.in.d.l.ad instructiones.ꝛ nō.Bal.de
pace constan.Et idem de similibus.Man
sus vero ecclesie qui est dos ecclesie fm co
munem opinionem doc.debet esse liber ab
omni munere anteq̄ consecretur vt in.c.1.
de censi.ꝛ debet esse tanta quantitas terre
ex qua vnus rusticus cum sua familia viuere
possit vt dicit glo.23.q.8.fm canonicam.
Sunt ꝛ quedam munera patrimonialia mix
ta.Et dicuntur mixta.quia habent onus cū
sumptu.ff.de mu.ꝛ ho.l.fi.§.mixta.partici
pant.n.de onere personali quatenus habēt
onus annexum.ꝛ cum patrimoniali quatenus
sunt cum sumptu ꝛ hec dupliciter indicunt
Primo persone habito respectu ad rem seu
bona patrimonij.ꝛ hoc differt a tertio mo
do imponendi onera in rebus mere patri
monialibus.quia ibi quelibet res tenetur
pro munere qd eam respicit ꝛ non vltra.d.
l.imperatores.hic vero est persona obliga
ta.ꝛ per consequens omnes res patrimo
nij.l.aufertur.§.fiscus.ff.de iure fisci.ꝛ ad
ista non tenetur ecclesia nec etiam laici non
subditi:licet habeant patrimonium in loco
l.rescripto.§.fi.ꝛ ibi per Bar.ff.de mu.ꝛ
ho.nisi aliud habeat consuetudo quo ad lai
cos.vt nō.Bar.in.l.vna.C.de capitatione
ciuium.non quo ad ecclesiam.quia consue
tudo non valet.auten.cassa.C.de sa.san.ec.
iuncta aute.Item nulla cōitas.C.de epi.ꝛ
cle.Et isto modo pōt intelligi tex.c.non mi
nus eo.ti.ꝛ.c.fi.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ.c.quanquam.de
censi.li.6.Secundo,mō imponuntur psone

ꝛ

nulla facta mētiōe. de re. ⁊ sic dr̄ capitio q2
iponit p capita nō hito respectu ad bōa pa
trimonij. vt i dicta. l. vna. ⁊ ad ista illr̄ nō te
netur ecclesia nec clerici. q2 nō sūt subditi i-
peratori. d. c. q̄3q̄3. ymo nec laici ciuiles sed
tm̄ rustici vt i. d. l. vna. nō. Bar. ⁊ hec oia p
cedunt regulariter.

37 ¶ Sz dubitatur de cōcernētibus pietatem
vt istructio pōtium ⁊ viar. R. Inno. dicit
q ecclesia tenetur p. d. l. ad istructionē. ⁊ p
c. ..eo. ti. similit i hedificatione muror ciui
tatis vel ville. Similiter glo. i. d. c. nō min⁹
Idē Uincen. ⁊ Ho. ⁊ d. Car. ⁊ Phili. ⁊
Pe. de ancha. ⁊ Albri. in. d. l. ad istructio-
nē. Addens q idē putat de fontibus ⁊ pu-
teo cōi. ar. ff. ne qd i lo. pu. l. 2. §. viarū ⁊ dīc
huius opionis eē Dy. ⁊ Oldo. Sz i p̄riū
ē cōis opinio canonistarū i. c. fi. de vi. ⁊ ho.
cle. ⁊ i cle. pn̄ti. de cēsi. ⁊ p Jo. de ligna. ⁊ p
Bar. i. l. rescripto. ff. de mu. ⁊ ho. ⁊ d. l. pla
cet. ⁊ gl. 16. q. 1. §. nouar. Jo. an. ⁊ Pa. i. d.
c. nō minus p multa motiua. Et iō dic q. d.
l. ad instructionē. ⁊ siles nō valēt. q2 lz. c. i.
cū silibus de no. ope. nū. dicant stādū legi-
bus ex quo i canonibus nō repitur p̄riū
tm̄ hoc nō ē verū qn̄ lex iperialis ē dānosa
eccl'ijs seu ecclīasticis psonis. q2 tunc nō te-
net nisi specifice approbetur ab eccl'a. vt est
cōis opio. doc. i. c. fi. de solu. ⁊ i. c. ecclia san
cte Marie. de consti. ⁊. c. fi. de re. ec. n̄ alie.
⁊. 10. di. si in adiutorium. Distinguo tm̄ sic
fm Pa. i. d. c. nō minus. q aut necessitas l'
pietas imminens concernit vtilitatem eccle
siarum a remotis per quandam conse-
quentiam. ⁊ tunc est tex. apertus in dicto
c. non minus. q non tenent nisi sponte vel-
lint approbāte epō cū clero ⁊ prius cōsul-
to romano pontifice. per. c. aduersus eo. ti.
Aduerte tm̄ q si tanta eēt necessitas l' pietas
q nō posset sine scandalo ⁊ piculo hr̄i pri
us romani pontificis recursus q tūc suffice
ret deliberatio cleri cū epo. Facit. c. fi. de ec.
hedi. ⁊ qd ibi nō. Aut necessitas l' pietas p
cernit de directo ⁊ principalr̄ vtilitatez ec-
clesiarum ⁊ laicor. vt puta q2 praua socie
tas territorium ciuitatis incendit. deuastat
pdia in quo eccl'ia multas possessiōes hēt.
⁊ tūc ecclia dz cōtribuere n̄ tm̄ ad delibera-
tionē solū populi: sed dz q clerus ⁊ popu-
lus pricipalr̄ p̄ueniant ⁊ deliberent. q2 qd
oēs tāgit dz ab oibus approbari. i cle. i. ⁊. 2.
de censi. ⁊. c. ad hoc de offi. archi. Fatet tm̄
Pa. vbi s. i. d. c. nō minus. q si clerus nollz
sine legitima cā p̄sentire q possent laici im
plorare auxilium supioris ecclīastici vt cō-
pellat eos. vt in. c. nullus. de iur. pa. in arg.
⁊ in hoc casu nō hēt locū d spō. d. c. adu-
sus. de p̄stitutione romani pontificis. quia
hec ipensa nō fit pp publicam vtilitatē sz p
pter priuatā eccliarū. ⁊ sic sumus ex̄ cāum
p̄fati. c. aduersus. Facit cle. pria. ⁊ secūda de
censi.

¶ Tertiodecio hz inuūitatē q ecclie l' clerici 38
nō tenēt ad gabellas q̄ hodie iponūt in vio
⁊ silibus fm Pa. i. d. c. nō minus. i fi. p. d.
aūt. Itē nulla cōitas. tenet Bal i. d. l. placet
C. de sa. san. ec. nisi gabella fuisset iposita p
oneribus ad q̄ tenet ecclia. q2 tunc succedit
loco onerū. vt voluit Butri. i. d. l. ad instru
ctiones.

¶ Utr ecclia teneat ad gabellas si aliqd do 39
nat l' legat ei fm statuta quorūdam. R. q n̄.
23. q. 8. §. q̄3uis. cū duob⁹ sequentibus. Idez
si dōatur c'lico. ar. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ ibi
Pa. ⁊ quod nota. in. ca. similiter. 16. q.
prima.

¶ Quid si clericus trāsferat res eccl'e ad ali 40
um locū negociatōis cā. R. Pa. i. d. c. fi. q
nō pōt exigi pedagiū l' gabella. q2 delictum
clici nō pōt nocē ecclie. vide Fede. p̄si. 200.
secus si sunt sue nō ecclie.

¶ Utr clerici debeant soluē gabellā p vino 41
l' frumēto qd vendūt ex pbēda sua hito. R.
Bal. ⁊ Pe. ⁊ Cy. i. l. ois. C. de epi. ⁊ cle. q
nō: nec ēt ad portā. Idē Bar. in. d. l. placet
nec ēt fm Pa. i. d. c. fi. de p̄rimonio dz sol-
uere gabellas l' pedagia. facit cle. pn̄ti. de cē
si. ⁊. c. q̄3q̄3. eo. ti. li. 6.

¶ Quid de gabella q̄ ponit sup carnibus vi 42
no ⁊ huiusmodi. quā ecclie soluūt indirec-
te cū emāt carius ab illis q vēdūt pp talem
gabellam. R. fm Ricar. i quol. q si p̄sules
ponūt talē gabellā propter abusum ⁊ exces
sum eorū. sic nō licet: sed soluāt de suo pro
prio. Si vero ponūt pp cōem vtilitatē tam
clericor q̄3 laicorū. sic licet eis. Si vero pp
vtilitatē laicor principalr̄. indirecte vero
clericorū ⁊ a remotis. puta. q2 p̄speritas ci
uium redūdat i vtilitatē ecclesie ⁊ psonarū
ecclīasticarum. tūc distiguo. aut faciūt aio ex
torquēdi pecūias ab ecclīasticis q̄s aliomō
nō possūt. ⁊ sic nō licet. Aut nō aio extorqn
di ab ecclīasticis hoc faciūt. q2 ēt si nō eēnt
ecclesiastice psone q̄ emerēt. talē gabellam
ponerēt. tūc licet eis hita auctoritate dn̄i tē
poral' ⁊ hita moderatōe ne ponat magis su

per his que sepius emitur a clericis: aut ab extraneis: aut a pauperibus q̄ ab alijs ciui bus. ⁊ sic clerici nō possūt conqueri: cum possunt alibi emere: licet non ita comode. hec probatur. ff. de no. ope. nū.

43 ¶ Que pena collectantiū ecc̄lias l' clericos R. s̄m Pa. in. c. aduersus. d̄ immu. ec. d. An. in suis reportationibus voluit φ postq̄ fuerint excōicati seu īciderūt excōicationē post monitionem p. c. nō minus siue tollerentur siue ignorentur: nō teneant sn̄ie: aut statuta talium ipo iure: siue sint edita ꝯ ecc̄iam: siu ꝯ quācūq; psonā ēt laicam. Alij volunt φ subito ex quo cum effectu collectauerūt ipo iure sint nulle. ⁊ huius opi. vr̄ Pa. ⁊ mihi placet. q̄ ex verbis prohemij colligit̄ mēs disponenꝭ. vt. l. si. ff. de here. insti. ⁊ p Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. fa. Ex quibus pꝫ φ. d. c. adūs' voluit aliqd adder̄ ad ius antiquum. qd̄ pꝫ in verbo addicimus. ibidem. De alia āt pena. vide s̄. Excōicatō 5. casu. 28. ⁊. Excōicatō. 7. casu. 5 Tenentur etiam vltra pc̄m mortale cōmissum ad restitutionem omnium ablatorum. 14. q. 6. c. si res. cum similibus.

44 ¶ Quartodecimo habet īmunitatē φ nec ecc̄lia nec monasteria l' hospitalia tenentur ad lucratiuam descriptionem. vt in. §. sancimus. 23. q. 8. Et nō. φ lucratiua descriptio est quarta pars bonorū que a curialibus relinquebantur. q̄ fiscus vēdicat exceptis relictis curialibus ⁊ eorum cōiunctis. de quo habes. C. qui ⁊ a quibus quarta pars. l. i. ⁊ secunda ⁊. C. de impo. lucra. descrip. l. vnica.

45 ¶ Quintodecimo φ laicorum statuta non habent locum super rebus ecc̄ie. c. fi. d̄ re. ec. nō alie. vide j. Statutum. §. 7. Predictū priuilegium. Limitant quidam verum nisi papa approbaret tale statutum. vt in glo. c. ecclesia sancte Marie. de consti. Nō verum credo s̄m Bal. ibidem. quando expsse ⁊ nominatum approbatur a papa. secus si generaliter approbaret statuta. quia non valerent contra ecclesiam per talem approbationem. cum sit contra libertatem ecclesiasticam. ⁊ sic tene. ⁊ vide eundem Bal. i c. i. per quos fiet inuestitura.

46 ¶ Sed quid de statutis laicorum impediētibus quoquomodo liberam facultatē donandi ecclesijs: aut pro anima. R. Pa. in. c. relatum el. i. de testa. φ nō valent. vt nō. in l. i. C. de sa. san. ec. Facit qd̄ nō. Jo. an. . i. c. fi. de imu. ec. li. 6. vbi dicit φ nō obstāte statuto quo quis prohibetur donare forensibus: seu non suppositis iurisdictiōi φ poterit donari ecclesie. quia non possunt inferiores tollere priuilegium superioris. Et hāc opinionē fouet apte Bal. in. l. gn̄rali. C. de sacro sanc. eccle. Et idem in aut. cassa. eo. titulo ponit aliam. q. notabilem. Statuto cauetur φ testamentum insinuetur per hr̄des infra sex menses. aliter sit irritum ipso iure. Clericus est heres ⁊ non insinuat nūquid sit nullum testamentum. Et respondet φ non. quia statutum non astringit clericū nec fortius ecclesiam quando fuisset heres instituta. Et ex hijs infert Pa. in. d. c. relatum. φ quāuis statuto caueatur φ mulier non possit donare ecclesie seu ad piam causam seu testari ⁊ se obligare ecclesie vel ad pias causas sine presentia duorum agnatorum suorum. tamen potest donare. testari ⁊ se obligare ecclesie vel ad piam causam sine hac solennitate. quia relicta vel donata ecclesie vel ad pias causas debent determinari secundum canones ⁊ non secundū leges vel statuta que sunt pars iur̄. ciuilis. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iur̄. Idem tenet dominus Anto. in dicto. c. relatum. ⁊ per Bar. in. l. i. C. de sum. tri. Sed Bal. in. c. ecclesia sancte Marie. ⁊. c. que in ecclesiarū de consti. tenet valere si disponat statutum de re immobili. Sed contra eum est casus in. c. si. de re. ec. non alie. ⁊ ibi. Immo ⁊ bene.

¶ Utrum laici possint statuere super mortuarijs. R. Jo. de imola in dicto. c. fi. φ sic quatenus disponit in hijs que non applicātur ecclesie. Addit Pa. ibidem. aut concernunt diuinum cultum vel refrigerium anime. quia cū h̄ sint annexa iuri spirituali nō valeret. vt puta. φ non dentur nisi tot cerei vel non inuitentur nisi tot clerici ⁊ huiusmodi. Igitur solum valet in concernentibus pompas mundanas que sunt potius consolationes viuorum. q̄ suffragia mortuorum. nec ecclesia talia approbat. vt in. c. q̄ preposterum. 13. q. 2. Et sic transeunt cōmuniter doc. in dicto. c. fi. Et quia dic̄ Bal. in. l. i. C. de lati. liber. tollen. per istum tex. φ equi. ⁊ arma ducti ad sepulturam militis. ⁊ cerei debent remanere apud clericos vel fratres sepelientes quasi sequella cadaueris. ar. l. medico. §. fi. ff. de au. ⁊ ar. le. ideo non valeret statutum laycorum 47

48 ¶ Utrū istud pruilȝ.d.e.si.de re.ec.nō alie. de quo.s.i.§.45.extendat ad res pr̃imonia les cleicoꝝ.R.glo.i.c.ecclia sancte Marie de cōsti.ꝙ sic.⁊ i.c.si.de vi.⁊ ho.cle.⁊ i.c. ex l'ris de pigno.⁊.16.q.1.in.c.siliter.est ēt glo.singularis apud leg.stas fm fran.tigni. in.l.fi.§.pr̃imonie ꝛ i v̄bo pōtifex.ff.ð mu. ⁊ ho.hēs.l.decernimus.C.ð epa.audi. In ꝯrāū faciunt q̄ dico j.Prescriptio.§.38.Et credo verius.

49 ¶ Sextodecimo ꝙ nec ēt p̄lati aut p̄sone ecclīastice pn̄t ecclījs nouos cēsus ponē aut veteres augere aut alio mō grauare. vide hoc s.Census.§.i.

50 ¶ Utrū archiepi aut epi possint aliqd exigē ab ecclījs l'a clicis.R.Pa.i.c.cū ap̄is de cē si.ꝙ dn̄i visitāt possunt exigere obuētionē q̄ eis ꝯceditur in.d.c.cū ap̄is.aliud nō.de q̄ vide.j.Uisitatio.§.3.Talias āt ⁊ exactiōnes eis facere nō pn̄t.sed ad caritatiuā subuētionē pn̄t ꝯpellere.si rōabilis ⁊ maifesta sit cā puta vult ire romam ꝓ cōi vtilitate l'necessitate.⁊ huiusmōi ⁊ nullomō pōt p̄scribi istð subsidiū caritatiuū.Ab oratorijs aūt ⁊ alijs locis nō religiosis ēt rōne visitatiōis n̄ pn̄t exigē ꝓcurationē.c.vl'io ð cēsi.⁊ ibi Pa.

51 ¶ Utrū rector ecclie possit rē ecclie ꝓ sua necessitate obligare puta.qꝛ erat ifirmus l'egebat idumēti.vl' ꝓnecessitate ecclie.R.Jo. an.i.c.ex pn̄ti.de pigno.ꝙ sic.⁊ successor tenebit ⁊ cū eo trāseūt ōner doc.Sed ego limito sic.ꝙ aut ecclia bn̄ hn̄dabat fructib⁹ ⁊ sic nō tenebit successor.qꝛ fructus futuri tp̄ris reseruant successori:vt de ip̄is viuat.p c.pn̄ti.§.porro.de offi.ordi.li.6.Aut fruct⁹ nō sufficiebāt ad necessitatē.⁊ sic ē vera opinio Jo.an.Distigūt ēt Pa.i.d.c.ex pn̄tiȝ ⁊ bn̄.ꝙ si ecclia erat ipotens a pricipio qn̄ eā ipetrauit.⁊ sic sibi iputet nec poterit obligare nisi ꝓ sua vita sȝ tenet viuere de industria aut fortius ex pr̃imonio.nō āt vēdere l'obligare rem ecclie.tex.ē nō.cū glo.21.q. i.c.i.Facit.c.clicus victum.91.di.Si vero ē facta ipotens postq̄ȝ eā accepit ēt i isto casu n̄ pōt eā obligare.sȝ dȝ agē ꝯ parrochianos vt p̄stēt sibi necessaria ex quo seruit eis i diuis ⁊ ē cā licita subtrahēdi parrochiāis diuia.vide bonā glo.de ꝯse.di.i.hō xp̄ian⁹ 9/0/5

52 ¶ Utrū debeat fieri ꝯpēsatio cū p̄duis ex negligia administratoris ecclie cum acquisitis ex ei⁹ diligētia.R.Pe.de ancha.in.c.ꝯsensus.de re.ec.non alie.ꝙ sic allīat.l.cū querit ff.de admi.tuto.⁊.l.gayus.⁊ ibi Bal.cū sequitur.ff.de v̄b̄sȝ ꝯ eos facit qð nō Pa.in c.ex pn̄tium.de pigno.Ubi tenet ꝙ si rector ecclie potuit acquirē aliqd ecclesie ⁊ nō fecit ꝙ tenetur ip̄i ecclie.⁊ ꝓ hoc hēs tex.cū glo.12.q.4.c.fi.ad instar tutoris q ad hoc tenetur.vt in.l.qcqd.C.arbi.tute.⁊ sic pȝ ꝙ ēt tenetur de leui culpa.vt pȝ in.d.l.qcqd.si n̄ laborat vt acquirat ecclie ⁊ i.d.c.fi.Sȝ hoc nō itelligas ꝙ teneatur laborare p̄sonalr vl' ex doctrina aut artificio vt acquirat:sed so lūcū solicitudine in rebus ecclie ⁊ ex tali solicitudine acquisitū ē ecclie.⁊ iō nō pōt dari in recōpēsationē.sed.d.Pe.intelligit de acqsito p exercitiū cōporale l'alio mō i quo acqrit sibi.de quo hēs.s.Clic⁹.13.ð quo bn̄ pōt recōpēsare.⁊ sic itellige.l.p ip̄m all'.

53 ¶ Utrū p̄latus ecclie possit de rebus ecclie dare remunerādi cā.R.glo.i.d.c.ꝯsensus.ꝙ sic.Facit.c.si quos.⁊.c.cū redēptor.12.q. 2.Et dicit glo.in.d.c.si pr̄.§.i.⁊ in.l.filiusfamil'.in pri.ff.de dona.⁊ tex.in.l.ēt.§.ex p̄fi.o.ff.de ma.vidi.Fac.l.cū p̄les.ff.de admi. tuto.⁊ qð nō.Bal.i.l.i.C.mādat.Ūn dicit idē Bal.in.l.iubemus.C.de sa.san.ec.ꝙ p̄ textu bn̄ficij colorati nō pōt prelat⁹ remunerare aicum suū.⁊ iō vera merita debēt esse. Facit glo.in.d.c.si quos.ex quo aduerte ꝙ remūeratio nō ē restricta ad regulas iuris. glo.ē singularis i.l.acquilius regulus.ff.ð dona.⁊ facit.d.§.i.Adeo ꝙ quilibet administrator donare pōt remūerādi cā.l.tutor fm dignitatē.§.fi.ff.de admi.tu.⁊ ex glo.c.epo q mācipium.12.q.2.sil'iunctus.Addit ēt.d. Anto.⁊ Pa.i.c.ceterum.de dona.ꝙ ēt pōt dare ex cā alia.puta vt ecclia hēat aicos ꝓ sua defensione ⁊ huiusmodi.Limitāt tn̄ in isto casu ⁊ cā remūerandi veruȝ:dūmō res que donatur sit mobilis ⁊ mima.l'de fructibus.quia immobilia ⁊ etiam mobilia magna non potest nisi cum debita solēnitate ⁊ causis de quibus s.Alienatio.§.2.⁊.3.⁊.4.

¶ Decimoseptimo se extendit imunitas ecclesie ita ꝙ ecclesia si caret proprio prelato non currit sibi prescriptio licet prelatus superior possit pro ea agere.fm Inno in .c. olim.el.1.de resti.spo.tex.est in.c.i.de re.ec. non alie.li.6.licet Bar.in.l.2.ff.de aq̄.plu. ar.dubitauerit. 54

¶ Decimooctauo ꝙ res ecclesie non possunt alienari sine certa solēnitate.vide s. Alienatio. 55

¶ Decimonono ꝙ vnam ecclesiam nemo pōt ledere quin videatur omnes ledere.qꝛ particulares ecclesie sunt membra vniuersalis ecclesie.Facit.c.loquitur.24.q.i.sicut in simili dicitur qui tangit aurē totū hoīeȝ tetigisse dicat.c.vulgaris.de pe.di.i. 56

57 ¶ Uigesimo q̄ de psonis ecclesiasticis nemo pōt iudicar/ nisi iudex ecclesiasticus de fo.cōpe.p totum. Et q̄ sunt iste psone hēs excōicatio.7.casu.5.§.7.

58 ¶ Uigesimoprimo q̄ de rebus ecclesiasticis ⁊ ēt patrimonialibus clericorum aut de cāis spūalibus iudex secularis iudicare nō pōt. Et de istis vide.s. Excōicatio.7.casu.5.

59 ¶ Uigesimosecundo q̄ loca pia sunt sub iurisdictiōe ecclesie.c.ad hec de reli.do.⁊ in cle.q2 ɔtingit de reli.do.fm Pa.in.c.cū sit generale.de fo.cōpe.⁊ iō ledētes ea sunt sacrilegi cēsēdi.d.c.cū sit gnāle/ʒ ledēs i bonis clericoꝝ sine violentia psoe nō cōmittit sacrilegiū:ʒ super ipsa sit iurisdictō iudicis ecclesiastici.vt in.c.si clericus de fo.cōpe.

60 ¶ Uigesimotertio q̄ relicta in testō min⁹ solēni facta ecclesijs ⁊ pijs locis valēt.c.cū esses.c.relatū.c.indicante.de testa.ō quo.ĩ Legatū 1.⁊.2.

61 ¶ Uigesimoquarto.q̄ ecclesia vl'eius possessiones nō pñt pro alienis debitis obligari ⁊ obligans ē suspēsus ab administratōe tp aliū ⁊ spūaliū. de solu.c.2.q̄ tñ suspēsio pōt p epm relaxari:cōsulto indēnitati ecclesie prio.c.ex pre el.i.de ver.signi.nō cōprehēdit tñ hec suspensio epos.c.q2 periculosum de sen.exco.li.6.

62 ¶ Uigesimoquinto.q̄ excōicātur vsurpantes regalia.custodiā ⁊ huiusmodi de qbus .s.Excōicatio.7.casu.1.

63 ¶ Uigesimosexto.q̄ clericus qui ecclesiaʒ ex collatione laici ʒ.si nō resignauerit suspendēdus ē ab offō ⁊ beneficio/laic⁹ excōicandus. de iure pa.c.preterea.⁊.c.relatuʒ iūcto.c.si aūt vobis.11.q.3.⁊.c.cū nō ab homine de iudi.

64 ¶ Uigesimoseptimo.q̄ in choro nō debent laici cū clericis stare.de vi.⁊ ho.cle.c.1.de cōse.di.2.Sacerdotum.

65 ¶ Uigesimooctauo.q̄ ecclesia ⁊ ecclesiastica ornamēta nō debent i vsum seculariū cōuerti de cōse.di.1.ligna.⁊ quiq3.c.se.de re.do.c.ad hec.

66 ¶ Uigesimonono.q̄ ludi teatrales cuʒ lāuis ⁊ similibus inhonestis non pñt fieri in ecclesia.c.cū decorem de vi.⁊ ho.cle/secus de honestis q ducūt ad deuotōem.ar.de ɔse.di.2.semel.⁊ di.4.q̄ris quasi.i fi.

68 ¶ Qua pena puniūtur violātes ecclesiasticā immunitatem. R. q̄ diuersa fm q̄ diuersimode violat. Nā si qui violant quo ad primū puniūtur nullitate snie.vt dixi.s. Si cōtra fm erit solum mortale peccatū. Si contra tertiū.nec mortale peccatū est pp ɔriam ɔsuetudinē. Si ɔ quartū vltra mortale non adiuuātur ab ecclesia. Si ɔ quintū videtur mortale. Si ɔ sextū peccāt mortaliter ⁊ alia pena de qua dixi. Si ɔ septimū cōpellunt. [s. §. 21.] Si ɔ octauum credo teneātur ad restōeʒ ō dāno dato vltra mortale qd cōmittit. Idē dic si ɔ.9.10.11.12.⁊.13.⁊ puniūt pena vt ibi dixi. Si ɔ decimūquartū idē dic. Similiter si ɔ.15.dic Albri.i aut.cassa.C.d sa.sā.ec.q̄ facientes statuta ɔ libertatem ecclesiasticaʒ puniunt pena priuatōnis iurisdictōis ⁊ mille marcarū. Rectores. statutarij.scriptores iudicantes fm talia statuta sunt ipso iure infames ⁊ eorū snie nulle ⁊ alij actus legitimi nihil valent.vt pʒ in corpore.vñ hec aūt sumitur in originali qd multi hñt post libꝝ pheudorum ⁊ est cōstitutio Federici imporis.⁊ ē sūt excōicati.vt.s. Excōicatio.7.casu.12. Si ɔ.16.ibi dixi. Si ɔ.17.18.⁊.19.peccant mortaliter. Silr si ɔ.20.21.⁊.22. Si contra.23.vltra mortale tenētur ad restitutionē. Si ɔ.24.25.⁊.26.pʒ ibi. Si contra.27.male faciunt. Si cōmittunt contra.28.est nullitas alienationis ⁊ peccant mortaliter. Similiter si contra.29.mortale peccatum est.

i **Impedimentum** vide.ĩ. Matrimoniū.3.

i **Imperium** merum est habere gladij potestatem ad animaduertendum in facinorosos homines qd ⁊ potestas appellatur. Mixtuʒ vero imperiuʒ in danda possessione consistit.vt in.l. imperiū ff.de iur.omnium iudicuʒ ⁊ vide ibi glo.

i **Impossibile** dicit aliquando illud quod non comode possum⁹ facere ⁊ sic sumitur in.c.cathanensis ecclesie.61.disti.ff.de verbo.signi.l.nepos proculo. Impossibile dicitur quod non est honestum vt de condit.insti.l.filius. Impossibile dicitur quod non iuste potest fieri.24.q.2.sane.el primo.⁊ est in ar.q̄ illud possumus quod de iure possumus. [vel licet]

i **Impubes** dicitur masculus donec cōpleuerit.14.annum. Femina autē 12.quia in ista etate homines incipiunt pubescere.l.fi.C.quando tutor vel cura.⁊ insti.qui.mo.fi.tu.in prin. Et hoc verum quo ad tutellam.sed quo ad matrimoniū ɔhendum iamdiu est impubes masculus vel femina q̄ diu non est potens ad generanduʒ vt in.c.impuberes.de despon.impu.in tex.

67 ¶ 30 q̄ ecclia vtit iure minoris ⁊ rei pu. Itaq oia priulegia concessa rei pu. videntur concessa ecclijs fʒ glo. i.c. auditis ⁊ ibi pan. de resti. in inte. ⁊ glo. i.c. 1. eo. ti. Inter pot vt iure Imperij ita q priulegia attributa Imperio intelligunt attributa ecclijs.

⁊ in glo.

1 ¶ Impubes vel furiosus capitalem fraudē .i. penā pp̄ q̄ȝ capite pūnēd⁹ ē cōmittē nō pōt ff. de edi. edic. l. cū aūt. §. i. Facit. C. de fal. mo. l. i. in fi.

2 ¶ Impubēs torqri nō debēt terreri tñ solent ⁊ habēa l' ferula cedi. ff. ad senat⁹cōsu. sile- nianum. l. i. §. impubere aūt.

i **Incantatio** vide. Sorti legium. Superstitio. ⁊ s̄. Diuinatio.

i **Incarceratio** vide s̄. Carcer.

i **Incendiarius** qs dicatur proprie. R̄. Ho. ⁊ Gofre. q̄ ille q ciuitatē. castrū. domū. segetē ⁊ silia aliēa icēdit malo studio vt odiō l' vīdicta l' aīo iniuriandi. vt i. c. pessimā. 23. q. 8. & 12. q. i. c. cū deuotissimā. de iur. si qs domū. Secus si icēderet ex neglīa l' cāu l' iusto bello: q2 talis nō proprie dr̄ icēdiarius. Itē icēdiarius ꝓprie dr̄ q malo studio ignē fecit apponi: aut ꝯsiliū dederit. aut auxiliū sciēt: vt i. d. c. pessimaȝ.

i ¶ Utrū tales icēdiarij ꝓprie sint excōicati ipso iure. R̄. vt s̄. Excōicatio. 5. casu. 5.

2 ¶ Qua pena pūiūtur icēdiarij. R̄. q̄ de iure ciuili. dicit tex. i. l. q edes. ff. de icendi. Qui edes aceruū ue frumēti iuxta domū positū ꝯbusserit. cōuictus v̄beratus igni necari iubet. si nō sciēs prudēsq3 id cōiserit. Si vō casu. i. neglīa aut noxā sarcire iubetur. aut si minus ydone⁹ sit leuius castigat: hec ibi. Ex quo p3 illud. Qui nō pōt soluē i ere luat in corpe. ff. de iuris. om. iudi. l. si qd id. §. in suos. ⁊ ff. de ius voca. l. si. ⁊ ff. de penis. l. i. in fi. Quo vero ad ius canonicum vltra mortale si sciēter ⁊ volūtarie fecit l' ex lata culpa. tenet ad restitutionē totius dāni dati. c. si egressus cū. c. se. de iniurijs ⁊ ibi cōiter doc. Facit. l. si fortuitu. ff. de incēdi. Si vero fuit i leui l' leuissima culpa sic silr̄ tenet ad restitutionē. si nō tenebat de leui vl leuissima culpa. non credo tñ peccauerit mortalr̄. Si āt nihil omisit de contingētibus nō tenet. Qñ āt qs teneat de leui l' leuissia culpa hēs s̄. Culpa. §. 4. ⁊ 5. Et adūte q̄ tales icendiarij culpabiles ñ solū tenēt d dāno icēdij. s3 ēt de rebus pditis ꝓ icēdio. ar. c. fi. de iur.

3 ¶ Utrū rapiēs res illoꝝ q patiūt icēdiū teneant ad restitutionē. R̄. q̄ sic. c. si qs domū. d iur. nisi hērent ꝓ derelictꝭ. puta q2 ignis tm̄ iualuit q̄ nullus sine piclo vite pōt eis succurrē. ⁊ dn̄s dimittebat eas ꝓ derelictꝭ. tūc si qs eas capet nō teneret restituē de necessitate. ar. l. si qs merces. ff. pro derelicto.

4 ¶ Utrū destruēs domū vicini tior icēdij ne sua ꝯburat teneat ad restitutionē. R̄. Dir. ti. de icēdiarijs. q̄ nō si erat iust⁹ met⁹. puta q2 iā ignis puenerat ad domū vicini. l' probabilr̄ dubitatur. q2 ips erat vētosum ⁊ huiusmōi. l. 3. §. qd̄ aūt ptor. ff. de icē. rui. ⁊ nau. Uñ dicit tex. i. l. si alius fecerit. §. est ⁊ alia exceptio. ff. qd̄ vi. aut clam. Nullā iniuriam aut dānū dare vr̄ eq̄ pituris edibus. facit. l. si qs fumo. §. qd̄ dr̄. ff. ad. l. acql'. Si aūt nō fuit iustus met⁹. tūc tīr ad simpliū dānū fm Ho. Addit tñ Ho. q̄ si a vicinitate domus alicuius ē dirupta iusto metu icendij. q̄ iudex ex officio ⁊ sūma eqtate d3 facere q̄ vicini ei satisfaciāt glibet ꝓ pte sua. ar. l. i. §. cgssimū. ff. ad. l. ro. de iactu. ⁊ l. interdū. ff. q po. in pigno. ha.

i **Incertorum** restitutio. vide ifra. Restitutio. 2. §. ii. ⁊ se.

i **Incestus** ē ꝯsanguinearū l' affinium abusus. Uñ icestuosi dr̄ q ꝯsanguineis l' affinibus abutitur. 36. q. i. §. cum ergo.

i ¶ Utrum incestus sit grauius adulterio. R̄. q̄ sic. 32. q. 7. §. sunt. n. ⁊ c. se. vincitur tamē a peccato contra naturam. vt in. d. c. qd̄ incipit Adulterij malum.

2 ¶ Utrum accedens ad monialem cōmittat incestum. R̄. q̄ sic: 27. q. i. virginibus. quia sponsa dei est qui est pater noster. 12. q. 2. q abstulerit. nec solum incestum: sed ⁊ adulterium. quia sponsam alterius corrumpit ⁊ etiam sacrilegium. vt in dicto. c. virginibus. sed tamē non sunt tria peccata sed vnū solum secundum Hugo. licet sortiatur diuersa nomina.

3 ¶ Utrum incestuosus possit contrahere matrimonium. R̄. Pa. i. c. i. de eo qui cogno. consan. vxoris sue. q̄ non. sed nec etiaȝ exigere potest debitum a propria vxore quam prius habuit anteq̄ȝ incestuȝ ꝯmisit. 27. q. 2. qui dormierit. nisi dispensetur cum eo. ⁊ si exigit peccat mortaliter secundum Uncē. quia facit contra preceptum canonis. ar. c. 2. de ma. ⁊ obe. sed tu tene. vt. ĩ. Matrimonium. 3. impedimento. 9. in prin.

4 ¶ Sed quid si contrahit de facto. R̄. Pa. in. c. trāsmisse. de eo qui cogno. consangui. vxo. sue q̄ tenet matrimonium ⁊ reddere tenetur debitum. exigere autem non poterit sine peccato mortali nisi dispensetur cuȝ eo. Panor. tamen in. capi. literis de presumptionib⁹. videtur velle q̄ ista pena. s. q̄

Incola qs dica(tur) vid Ros. exco 35.§.3.

non possit contrahere vel exigere incestuo sus solum locum habeat quando constat d incestu qualitercu(m)q(ue). ar. d. c. literis. et placet mihi.

5 ¶ Quis poterit dispensare vt talis (con)trahat vel post contractum exigat. R(espondeo). Pa. in. d. c. i. q(uod) si incestus est vere (com)missus. vt puta quia cognouit consanguineam vxoris sue. cum qua iam (con)sumauit matrimoniu(m) vel cu(m) (con)sanguineis proprijs. q(uo)d est vere incestus. vt in. d. §. cum ergo. tunc episcopus non poterit dispensare nisi ex causa. puta ratione iuuentutis et huiusmodi. quo casu bene poterit. c. si duo. 35. q. 6. Idem tenet et dicit communiter tenere doc. i. c. transmisse. de eo qui cogno. consan. vt etiam exigere possit. Si vero incestus non est vere co(m)missus. vt puta quia cognouit consanguineam sponse nundum cognite. sic episcopus poterit dispensare et sine causa vt co(n)trahat. non tamen cu(m) sponsa illa de futuro. si (com)mixtus est in vase et ibi (con)sumauit cum eius (con)sanguinea. sed cu(m) alia que sibi no(n) sit affinis. poterit etiam sine dispensatione. vt est glo. in. c. quidam. 27. q. 2. cum tex. Quida(m) p(re)dicta intelligunt de eo solum qui (com)misit incestum cum consanguinea vxoris sue. sed de alio incestuoso non h(abe)nt locum. ita q(uod) potest et contrahere sine dispe(n)satione et exigere debitum post contractu(m). Sed contra videtur tex. c. si duo viri. 35. q. 6. et. q. 3. c. de incestuosis. vbi tex. clarus. et c. nec eam. et. 32. q. 7. si quis viduam. Et ideo dic q(uod) generaliter omnis incestuosus prohibetur contrahere. Nec obstat q(uod) titulus de eo qui cogno. consan. vxo. sue. solum loq(ui)t(ur) de incestu cum (con)sanguinea vxoris. q(ui)a vnu(m) ius suppletur p(er) reliquum. et de hac materia vide Matrimonium. 3. Impedimento. 9. in prin.

Ros. i pedi. to B. 5. 18 et 19 et ibi pbat. ?rin(s) esse veri

Inconsideratio.

I (e)st q(uan)n inter diuersa que occurru(n)t n(on) bene iudicat et determinat quid est facien(dum). et ideo inconsideratio (e)st ex defectu circa actum iudicij. sicut consideratio pertinet ad iudicium rectu(m). Q(uo)d quidem rectum iudicium in hoc consistit quando vis cognoscitiua apprehendit rem aliqua(m) secu(n)du(m) q(uod) in se est. q(uo)d (pro)uenit ex recta dispositione virtutis apprehensiue. sicut p(ate)t i speculo q(uo)d si sit bene dispositum appe(n)t imagines recte. Si vero sit male dispositum apparent torte v(e)l obscure. Q(uo)d autem virtus cognoscitiua sit bene disposita ad recipiendum res (pro)ut su(n)t contingit radical(ite)r ex natura consumatiue ex exercitio et munere gr(ati)e: et directe quide(m) ex virtute cognoscitiua ex eo q(uod) no(n) est ibuta prauis opinionibus sed veris et rectis. Indirecte vero ex bona dispositione virtutis appetitiue ex qua sequitur q(uod) bene iudicat de appetibilibus. Defect(us) autem recti iudicij ad vitium in considerationis pertinet ex eo q(uod) contemnit vel negligit attendere ea ex quibus rectum iudicium procedit. et sic in circu(m)spectus est ad non intue(n)dum circo(n)sta(n)tias negocij. loci. te(m)poris. persone et huiusmodi et pericula que possint co(n)tingere. Et quia hoc maxi(m)e facit luxuria propterea ponitur filia eius.

Inconstantia

i I similiter est filia luxurie. que est q(uan)n quis n(on) stat co(n)stans in bono (pro)posito sed sine ca(usa) ratio(na)bili ex aliqua passione. precipue ex amore co(n)cupi(scenti)e facit co(n)trarium illius q(uo)d deliberauerat. Ideo sicut precipitatio est ex defectu circa actu(m) co(n)silij. et i(n)co(n)sideratio circa actu(m) iudicij. ita inco(n)stantia circa actu(m) p(re)cepti deficit. q(ui)a deficit in precipie(n)do que su(n)t co(n)siliata et iudicata. et l(icet) ira et inuidia q(uandoque) impediu(n)t ro(ati)onem ad aliud: causent inco(n)stantia(m). ta(men) luxuria eam extinguit. hec ex facto Tho. 22. q. 54.

Iudiciu(m)

i I qd (e)st. R(espondeo). Bal. in. l. ea quide(m) C. d accu. Iudiciu(m) plenu(m) (e)st diuinatio rei p(er) signa sufficie(n)tia p(er) que a(n)i(mu)s in aliq(uo) tanq(uam) vero quiescit et plus inuestigare non curat. vt. C. de rei vendi. l. iudicia. Semiplenu(m) vero iudiciu(m) (e)st p(re)sumptio fortiter moue(n)s a(n)i(mu)m ad aliq(uo)d crede(n)du(m) vel dice(n)du(m). de quo in. l. cum probatio. ff. de proba.

¶ Qualiter probatur iudicium. R(espondeo). q(uod) ad minus per duos testes. vt est glo. singularis et ibi doc. in. l. si. C. famil. her. et Bar. in. l. si. ff. de questio. et vt preiudicent reo oportet citentur et iurent testes. alias non preiudicat vt nota. in l. si quis. ff. de adul. 1

¶ Utrum vnum iudicium sufficiat. R(espondeo). q(uod) regulariter non. sed oportet sint plura. ut notat glo. et Bar. in. l. prima. §. occisorum. ff. ad silena. et Bal. in. l. congruit. ff. de offi. presi. teneret tamen processus si non opponeretur quamuis plura non precessissent indicia: sed tamen damnari non posset etiam si in tormentis est confessus et post ratificauit. vt (e)st ex. cum glo. et ibi Bar. i. l. pe. de q(ue)sti. secus si spo(n)te et sine tortura (e)st (con)fessus 2

fm Pe.de anch.in cle.i.de homi. Sufficeret tñ aliqñ vnũ inditiũ. puta vnus testis integer τ bõe fame q testificat ꝙ vidit ꝯmittere tale maleficiũ.tũc põt poni ad torturã ad iquirendũ.nõ glo.τ doc.i.l.si qs.C. ad.l. iul'.maie.τ Bar.i.l.i.§.2.τ.l.mãit⁹.τ.l.pe. ff.ð qõ. Ji ꝯfessio extraiudicialis rei si est hõ male vite τ conditionis sufficit vt dicit Bar.in.l.si ff.de questi. Item iuuenis inuenitur exire de domo pulcre mulieris vel inuentus ẽ cum ea in locis secretis τ aptis ad fornicandũ.vt nõ.in.c.lr̃is de p̃sump.τ hu⁹modi.τ ita videtur relinquendũ arbitrio iudicis qñ vnũ sufficit.

3 ¶ Utrũ sufficiant inditia si reo nõ detur copia τ aduocato suo.R̷.ꝙ nõ.vt.l.custodias τ ibi glo.Bar.Ang.τ Jmo.ff.de pu.iudi. Limitat Ange.in.l.si vacantia.C.de bonis vacan.nisi qñ iudex ꝓcedit ex mero officio τ nõ ad q̃rellaꝫ.vt nõ.dñs Ant.i.c. qualr τ qñ.el.2.de accu.

4 ¶ Utrũ fama sit sufficiẽs inditiũ.R̷.ꝙ nõ.vt ꝫ Bar.in.l.i.§.idem cornelio.ff.de q̃stio. nisi iungat cũ alijs idit̃ijs. Fama tñ cũ vno teste i ciuilibus facit plenã ꝓbationẽ.vt i.c. veniens.el primo.de testi.secus i crĩalibus.

5 ¶ Utrũ ꝑticeps criminis iterrogatus vl sponte dicẽdo faciat idiciũ ꝯ sociũ.R̷.ꝙ nõ.vt nõ. Bar.i.l.i.§.si seru⁹.ff.de q̃sti.facit qð nõ. glo.Jn.l.si filiũ.C.de li.cã.Silr nec pr̃ vel filius aut alij cõmẽsales de qbus i.l.parentes τ liberi.C.de testi.faciũt inditium.vt nõ. Bar.i.d.§.idẽ cornelio.Et hec ꝓcedũt qñ nulla alia iditia vrgẽtia p̃cedũt τ iõ socius de socio nõ est iterrogãdus.l.si.C.de accu. Fallit i ascisinis.vt nõ glo.in.l.non iõ minus.C.de accu.τ in delictis i offensam gñalitatẽ.vt nõ.Bar.in.l.repi.ff.de q̃sti.sicut sũt latrones τ huiusmodi.

Indignatio ẽ filia ire q̃ nõ valet videñ l'audire eũ cui irascit τ cõit ẽ veniale pctĩ nisi p accidẽs.s.rõe scãdali l' q2 denegat lo q vel rñdẽ i cãu quo tñr de p̃cepto.de quo vide s.Diligere.§.3.

1 **Indulgentia** fm Archi.τ segtur Ge.i.c.idulgẽte.de pe. τ re. li.6.qñq3 dicit remissionem pene.2.q.3.i fi. Qñq3 ꝯcessionẽ grẽ vt lite.pen.c.fi.de priui.dudũ.Qñq3 dispẽsationẽ.77.d.c.fi.i fi. de elec.dudũ el.2.Qñq3 ius cõe.33.q.2.iter fectiões.τ.35.q.6.de icestuos.Qñq3 accipitur ꝓ vacare seu operã dare.vñ dr̃.Indulgere gule noli q̃ ventris aica ẽ.Sed hic accipio idulgẽtiam ꝓ idulgẽtijs q̃ dãtur i ecclesijs τ huiusmõi q̃ sic diffinit. Jndulgẽtia ẽ q̃dã remissio pene debite pro pctõ post cõtritionem hitam de eo.hoc colligitur ex nõ in.c.qð aũt.de pe.τ re.

¶ Qual'est ista pena q̃ per indulgẽtias remittitur.R̷.glo.in d.c.qð aũt.recitat quinq3.τ ego addam duas.τ sic fuerunt.7.opiniones. Prima tenet ꝙ solũmõ remitit illa pena quã de⁹ pro supplemẽto statuit iponendam i alia vita illis qui solũmodo fecerũt pniam fm ꝙ canones iponũt sed illã quaꝫ canones iponũt faciendã nullo mõ remittit:sed hec opinio ẽ falsa:tum q2 ꝯ tex. aptum in.c.cũ ex eo de pe.τ re.vbi dr̃ ꝙ per idulgentias pnial'satisfactio eneruat.tuꝫ ẽt quia presupponit ꝙ canones pniales necessario sint exequẽdi ꝯ tex.i.c.de⁹ qui eo.ii.q vult ꝙ pnia hodie per arbitrium discreti sacerdotis sit moderãda.τ sic est arbitraria. Facit ad hoc.c.mensuram.de pe.di.i. Secunda tenet ꝙ solum remittit penã taxatam a iure seu canone pniali;sed nõ eã quã diuia iustitia statuit imponẽdam.τ hec est falsa: tum quia presupponit vnum falsum ꝯ euãgelium ꝙ ecclesia nõ possit absoluere quo ad penam.cũ ẽt absoluat quo ad culpam p virtutem sacri fm Sco.i.4.di.14.ẽt quo ad deum.cũ dicatur Math.16.24.q.i.Quodcũq3 ligaueris super terram τ c.tum ẽt quia sic idulgẽtie eẽnt nociue.q2 absoluẽdo eos a pena huius mũdi trãsmittũt tales ad grauiora tormenta i purgatorio. Tertia oppio tenet.ꝙ remittit penã debitam pctõ.τ quo ad deum τ quo ad ecclesiam.sed ꝯcedens onerat se ad satisfacieñ pro illo cui dedit.τ hec silr falsa.tñ q2 aliũ sũt tã modica merita ꝯcedentis ꝙ nõ sufficiũt sibi tñ ẽt q2 nullus ꝯcedens ad hoc se obligare intendit:τ nẽo obligat nisi qui aium obligandi hũt.l.obligationũ.ff.de ac.τ obli. Quarta opinio tenet.ꝙ remittitur solũ illa pena debita pctõ. pro quo nõ satisfecit ex neglia.siue quo ad ecclesiam siue quo ad deum.nõ aũt illa quaꝫ cõtẽpsit facere seu noluit.τ hec ẽ falsa.tum q2 remunerare vult negliam ꝯ.l.nõ.ff.ex qbus ca.ma.nõ.n.negligẽtibus subuenit sed necessitate rerũ impeditis.hec ibi.tum etiã q2 p̃supponit ꝙ qs possit ꝯtẽpnere pniam τ eẽ capax idulgẽtie.cũ talis i pctõ mortali sit.qð falsum est. Quinta opio tenet ꝙ remittitur ẽt pena inferni.allat tex.de pe.di.3.c. vltio.vbi pꝫ ꝙ bona fctã i pctõ mortali valẽt ad tollerabilius iudiciũ subeũdũ.s3 hec silr ẽ falsa.tñ q2 illud.c.nõ itelligit ꝙ talis

bona minuāt penā inferni debitam pctis.sʒ
qꝛ malum nō cōmittendo ꝛ faciēdo bonum.
nō augetur.tum ēt qꝛ expresse tenet ꝯ.c.tres
sunt.de pe.di.1.ꝛ de conse.di.4.omnis vbi
pʒ ꝙ pena eterna nullo modo pōt remitti
nisi per contritionem propriam loquendo
de eo qui peccauit actualr.s.de adulto.Fac
c.maiores de baptismo i.§.hic vō dicimus
¶Sexta opinio tenet ꝙ per indulgentias re
mittitur pena taxata a deo ꝛ ēt a sacerdote
imposita si mō ipe sacerdos qui eam ipo-
suit hoc sibi concesserit vt eam per tales re
missiones vel in partem vl' in totum possit re
dimere. ꝛ hec similiter nō videtur vera. lʒ
glo.in.d.c.qḋ aūt.ꝛ multi canoniste eam te
nuerint.tum qꝛ vꝫ artare ptātem superioris
quasi nō possit remittere penam ipositam
ab inferiori suo.ꝯ id qḋ legitur ꝛ nō.in.c.
qḋ sup hijs.§.rursus de voto.tum ēt qꝛ vꝫ
ꝯ tex.presan.c.cum ex eo in verbo eneruat
¶Septima opinio tenet ꝙ prefate indulgen
tie valent.fm Fran. de may. in tractatu de
ptāte clauium. Primo quo ad augumentum
grē. Nam fm Aug. Caritas meretur auge-
ri.sed per opera meritoria facta ab exnte
in gratia meretur augumentum grē ergo
ꝛc.quia nō datur nisi facientibus opera de
sui nā meritoria.Scḋo quo ad augumētuʒ
glie.quia cum nullus possit lucrari idulgē-
tiam nisi per fidem ꝛ fides sit virtus cui ꝑ-
mittitur visio dei ergo ꝛc.Tertio valēt quo
ad penā debitā in purgatorio.quia qn̄ ali-
cui aliqḋ debitū est remissum ab eo qui hʒ
ptātem. pinde ē ac si solutum eēt.sed sicut ec
clesia iponendo pniam remittit penam pur
gatoriam.ergo remittendo p indulgentiaʒ
absoluit ab ea. Quarto valent quo ad penā
impositā a sacerdote fm ptem vel totum p
ut sonant ꝛ hec est vera opinio quā sequit
Gofre. Jo.an. Pa.in.d.c.qḋ aūt. ꝛ cōiter
alij canoniste ꝛ Theo.in.4. sen. di.20. Ex
quo pʒ ꝙ ille cui imposuit sacerdos pniam
7.annorum ieiunandorum accipiendo in-
dulgentiam.7.annorum absolutus est licet
melius sit eam facere. ꝛ hanc pro purgato
rio reseruare pro residuo. si imposita non
fuisset condigna.

2 ¶Queritur quātū remittitur per indulgētiā
de presata pena vl' debita pena in purgato
rio. vel i hac vita pro peccatis cōmissis. R̷.
ꝙ diuersa fuit opinio inter doc.canonistas
ꝛ Theo. Nam quidam dicunt ꝙ valent fʒ
internam suscipientis deuotionem ꝛ non
plus: ꝛ huius opinionis videt fuisse Ray.
Sed hec est falsa quia sequeretur ꝙ sine ex
teriori operatione valerent qḋ ē ꝯ communit
Theo.in.4.di.20.vbi volunt ꝙ nisi qs facia-
at illud pro quo dat indulgentia nullo mo
do ipam ꝯsequatur quātūcūqꝫ habeat bo
nam voluntatem.licet consequatur meritū
bone voluntatis. Secunda opinio tenet ꝙ
valent fm deuotionis quātitateʒ ꝛ dantis seu
laboris magnitudinem. vnde licet dicatur
qui porrexerit manus adiutrices tali ecclie
habeat de idulgentia.40.dies.tamen si vnꝰ
dat plus altero vl' de magis longinquo ve
nit.ad visitandum ecclesiam in qua est idul
gentia.7.annorum.participabit magis quā
ille qui dat minus vel venit de prope. Sed
hec opinio implicat ꝯdictionem eo ꝙ non
esset indulgentia sed ꝯmutatio.aut oʒ dice
re ꝙ ecclia predicaret falsum si non ambo
haberent.40.dies vel.7.annos. Et ideo est
tertia opinio que tenet ꝙ tm̄ valet quātum
valeret ei pnia tot dierum vl' tot annorum ab eo
facta in hac vita.pro quot datur indulgen-
tia.hoc est ꝙ tm̄ minus punietur in purga
torio quātum si fecisset pniam per tot dies vl'
annos quot sonat indulgētia.ex quo cōclu
dunt ꝙ sicut pnia facta cum maiori feruore
ꝛ austeritate per annum.plus valet ceteris
paribus qꝫ facta cum minori:sic illi q plus
dat ꝛ plus laborat corrn̄det annus efficatio
ris pnie.qꝫ alij.ꝛ ideo plus habebit de re-
missione qꝫuis ambo remissionem tot ano
rum habeant. Et hec opinio nō placet mi-
hi.quia videt derogare verbis indulgētie.
cum dicatur ꝙ datur indulgentia tot anno
rum. ꝛ debeat intelligi de annis vere ꝛ op
time penitentie fiende. quia verba in potio
ri significato sunt intelligenda ꝛ latissime i
beneficio principis de ver.signi.c.olim ti-
bi. Quarta opinio tenet ꝙ quo ad remissio
nem extensionis pene tantum valent hijs q
ꝛ de prope cum modica elymosina sicut hijs q
de longe ꝛ cum multa elemosyna fm ꝙ co
tinetur in forma.sed quo ad remissionem
pene intensiue ꝛ quo ad dispositionem sui
ad recipiendum augumentum gratie. sunt
impares:quia qui plus dat ꝛ magis labo-
rat ceteris paribus plus habebit. hec autē
opinio nisi vellit dīc qḋ dicit tertia opio
implicat contradictionem nisi quo ad illā
dispositionem augumenti gratie quia illud
est verissimum. Ratio quia si non debeo fer
re nisi penitentiam.7.annorum si dimittatur
mihi extensiue similiter ꝛ intensiue remitte
tur. Quinta opinio est ꝙ tantum valēt quan
tum sonant.ꝛ tm̄ multum danti quantuʒ pa
ruʒ: vel modicum laboranti quantum mul

Añi ul' dies Indulgẽtie quõ intelli

tum. quia indulgentia est quedam liberalitas que non respicit merita sed largitatem cõcedentis. Et hec q̃uis sit magis cõis opinio nõ mihi placet. cũ vidat irrationabilis Nec illud Mat. 20. quo dr. An nõ lz mihi facere qđ volo an oculus tuus neq̃ ẽ q̃ me qr loquit ille tex. de dato ex ꝓprio non ex alieno. Sexta opio ẽ q nõ plus remittit de pena nisi q̃ntũ meret ille labor illa operatio ẽt si talis indulgẽtia nõ esset: aliter videretur ecclesia inducere xpianos ad dimittẽdũ opera alia satisfactoria ⁊ solũ intendere huiusmodi idulgẽtijs: qđ essz absurdũ dicere: ⁊ iõ dicũt q solũ quo ad nomẽ dat indulgentiã vt xpianos potius iducat ad talia facienda. ⁊ adducũt dictũ Inno. q dicit q ꝓp indulgẽtias generales nõ minus tñr pniãz agere hõ in hac vita. Sed hec opio ẽ falsissima: tum qr ꝑsupponit ecclesiã ꝑdicare falsũ: ⁊ facere malũ sub spẽ boni. qđ nullo mõ lz ẽt ꝓ vita alterius saluãda. c. sũr eo. de vẽ. tũ ẽt qr fundat se sup falso intellectu ad Inno. qr ẽ intelligẽdus Inno. de pnia prout ẽ extinctiua inclinatõis ad malũ: ⁊ ꝑseruatiua nõ ꝓut delet penã pro peccato preterito. Et iõ ẽ septima opio quã puto verissimã. vz q indulgẽtia quantũ ad augmentũ gratie ⁊ glẽ tñ valz q̃ntũ est interna deuotio suscipiẽtis ⁊ non plus: q̃ntũ vero ad remissionẽ pene debite i purgatorio vel iposite a sacerdote in pnia. Dico q indulgẽtia tñ dimit q̃ntũ sonat dũmõ fm sanctũ Bo. ⁊ sanctũ Tho. in. 4. di. 20. hõ faciat qđ sibi imponit fm q eũ decet facere. vñ si pauper dat vnũz denariũ fm q ei conuenit dare. sic hẽbit idulgentiã q̃ datur porrigẽtibus manus adiutrices sicut diues qui dat vnũ ducatũ. sed nõ econtrario. qr si diues vellet dare vnũ denariũ. nõ censebit porrexisse manus adiutrices. ⁊ sic nõ hẽbit tñ de idulgẽtia. sicut nec rex diceret auxiliũ dedisse alicui dãdo obolũ. sz fm q conuenit regi dañ. Similiter si ꝓpter honorandã ecclesiã dat indulgẽtia visitãtibus eque hẽbit eã qui de ꝓpe. sicut q de lõge venit. dũmõ visitet sicut ei cõuenit. s. non furtiue nõ sine societate magna si ẽ dominus ⁊ huiusmodi aliter nõ tñ hẽbit. Et hec opio saluat ecclesiã vt nõ ꝑdicet falsa. qr verã dat indulgẽtiam vt sonat. concludit rõnabilitatem vt intelligat q id qđ imponitur dz fieri fm q cõuenit faciẽti. ⁊ excludit dissipatõez thesauri dũ presuppõit rõabilẽ largitatem in dispẽsatore. Addit tñ sanctus Bo. vbi. s.

q lz homo nõ faciat qđ iniungit i idulgẽtia fm q cũ decet q propterea ñ dz dimittere qn faciat illud fm q sibi placet. qr lz nõ habeat tñ de illa indulgentia tamen plus habebit de remissione pene pro tali facto q̃ñ haberet pro alio simili ceteris paribus facto: vbi ñ dat tal' idlgẽtia. Inn. ⁊ Ho. aũ tenẽt q dũmodo qs faciat qđ imponitur eã habebit. Sed magis placz opinio sancti Bo. nec per hoc sequit q hõ debeat dimittere alia opera meliora vel satisfactoria. ⁊ huiusmodi solũ intendere. qr lz iste plus dimittat de pena. alie tñ sunt magis meritorie ꝑmij essentialis qđ est melius ⁊ preseruatiue a recidiuo ⁊ subiugatiue carnis dominio rationis. Aduerte hic q aliqñ dicitur. Damus indulgentiam omniũ peccatorũ vel centum ãnorum de pnia sibi iniuncta: qr tũc solum remittitur pnia imposita a confessore. ⁊ iõ si moreretur nõ statim euolaret. qr nõ imponitur eque cõuer. Aliqñ dicitur. damus indulgẽtiam oium peccatorum de quibus cõtriti ⁊ ore confessi sunt: ⁊ sic oblita non remittũtur vel ignorata. Aliqñ simpliciter datur remissio oium peccatorum. ⁊ tunc si nullum peccatum post commiserit statim euolaret ad gloriã si moreret. Intellige ẽt q opinio sancti Bo. predicta nõ intelligitur quãdo indulgẽtia datur sic. Damus indulgentiam cuicunqz dicẽti decem pater noster vel dãti vnum ducatum tali loco ⁊ huiusmodi qr in talibus nõ requiritur ꝯdecentia persone vel status sed effectus operis impositi. sed intelligitur sanctus Bo. qñ imponitur aliquid generaliter. qr tunc intelligitur q illud dz implere fm q facienti cõuenit Nõ. etiam q isti ãni vel dies indulgentie nõ sũt ãni celi vel purgatorij: sed anni huius vite quod est dr̃e q tãtum diminuit de pena q̃tum si per ãnum vel per tot dies fecisset penitentiam.

Sed quero vtrum dies isti vel ãni indulgentie sint vtiles vel cõtinui. R'. Ho. in. c. cũ ex eo. de pe. ⁊ re. ⁊ sequitur Pa. ibidem q dies erũt vtiles. Ann⁹ vero cõtinuus. Ut si dicere q si sacerdos imposuit alicui vt ieiunz 40. dies siue cõtinue siue iterpolate accipiẽdo indulgẽtiam. 40. dierum erit absolutus Si vero deberet agere pniam per ãnum qualiscũqz sit illa pnia. puta ieiunãdi p ãnum q̃libet septimana bis vel ter q ista solũmodo tollitur per indulgẽtiaz ãni ita q indulgentia nõ diuiditur per dies sed valet respectu

āni integri prout pnīa est ānualis. Sed ego hoc vltimum credo verum qn̄ indulgetur ānus de iniunctis penitētijs: prout aliquando dicitur. vt in. d. c. cum ex eo. Secus autē credo quando simpliciter datur annus indulgentie quia credo sit vtilis ⁊ sic dimittit de pena debita peccato in foro anime. siue sit imposita a sacerdote. siue a iure. siue a diuina iusticia. 365. dierum si est plenaria stati euolat: si in tali statu moritur: nec purgatorium sentiet secūdum Ho. ¶ Ros. §. 22.

4 ¶ Quomodo itelligetur indulgentia. R. ꝙ certa doctrina nō potest dari: sed inspiciātur eius verba: ⁊ sic secūdum ꝙ sonāt intelligentur. ar. de priuile. c. cū ⁊ plantare. Subintelligūtur tamē aliqua semper: scilicet ꝙ dans habeat potestatem: ⁊ suscipiens sit debito modo dispositus: de quibus. j. dicetur. ⁊ tertio ꝙ faciat q̄d in ipsis cōtinetur ⁊ secūdum ꝙ ei conueniat facere. Item aduerte ꝙ quādo datur indulgētia sic. puta a primis vesperis: vsqꝫ ad secūdas. vl' vsqꝫ ad octo dies: sic solum semel habetur. etiam si intrat decies. Secus si diceretur ꝙ totiens quotiens quis visitauerit. vel quando est perpetua secūdū sanctum Tho. in. 4. di. 20. ⁊ Cal. qui allegat. c. primum. de filijs presbi. li. 6. ⁊. c. non potest. R. 2. de preben. li. 6. ⁊ sequitur. Jo. an. ⁊ Ge. in dicto. c. indulgentia. Math. tamen vt recitat Car. in cle. prima de priuile. tenet: ꝙ etiam habebit totiens quotiens visitat: etiam quando est temporalis: ⁊ sequitur. ipse Car. ⁊ in cle. 2. de pe. ⁊ re. ⁊ credo verius.

5 ¶ Quis potest dare indulgentias. R. ꝙ solus papa potest dare plenarias ⁊ in toto orbe: quia ipse solus est assumptus in plenitudine potestatis. dicto. c. cum ex eo ⁊. 24. q. 1. q̄cunqꝫ. Item legati domini pape possunt de iure facere perpetuas indulgentias in terminis sue legationis. sicut ⁊ perpetua statuta. de offi. lega. c. vltimo. in tex. ⁊ in glo: Item Archiepiscopi in sua prouintia ⁊ episcopi in sua diocesi. dummodo non excedant summam dierum. 40. siue sit pro āniuersario ecclesie. siue pro quacūqꝫ alia causa. In dedicatione vero basilice possūt concedere vsqꝫ ad summam vnius anni ⁊ non plus: siue dedicetur ab vno episcopo aut Archiepiscopo: siue a pluribus. vt in dicto. c. cū ex eo. ⁊. c. nostro eodem titu. hoc nō. Cardi. in dicta clemē. 2. ꝙ si excedant hunc numerum non valent. vt in. c. indulgentie. de pe. ⁊ re. li. 6. Q̄d intellige secundum glo. ibidem quo ad excessum nō quo ad numerum concessum. Alij autem prelati inferiores siue seculares siue regulares. vt Abbates ⁊ huiusmodi non possunt facere aut dare indulgentias. vt nō. glo. in dicto. c. nostro. nisi ex speciali cōcessione aut priuilegio vel alia causa legitima. puta prescriptione ⁊ huiusmodi id ei competat. vt in. c. accedentibus. de exce. prela. Possūt tamen comunicare bōa sui collegij. Itē sacerdotes omnes in foro penitentiali possunt dare indulgentiam illis quos possunt absoluere. ita refert dominus Cardi. in cle. rel' glo. si de priui. Aluarum hoc tenentem argumento. c. deus qui. de penitē. ⁊ remis. Sed tu vide glo. in. c. mensuram. de pe. di. 1. que hoc tenet. Hoc idem tenet Pa. in. c. sicut dignum. de homici. allegat. c. quez penitet. de pe. di. 1. Hoc idem tenent Innocē. ⁊ Ber. in. d. c. q̄d autem. Sed de quanto non determinatur: nisi ꝙ Aluarus dicit ꝙ pōt dare idulgētiā ānorꝫ vel dieꝝ sicut ei videbitur: dummodo discrete faciat. Hoc idē tenet Inno. vt refert ⁊ sequitur Archi. in d. c. indulgentie. Et ad iura que videntur ꝯtraria. R. Archi. ꝙ est verum de generalibꝰ aut publicis remissionibus que facere non possunt. vel debent intelligi de pētentia iniuncta a superiore. puta episcopo quam remittere non potest. 21. di. inferior. Quod limita secundum quod dixi. s. Confessio. 6. §. 4. Ros. §. 28.

¶ Ros. §. 25.

6 ¶ Quid si prefati prelati non sunt sacerdotes. R. Laud. in clemen. si domi nū in fi. de reli. ⁊ vene. sanctorum. ꝙ nihilominus possunt dare ar. d. c. q̄d autem. de elec. trāsmissam. licet Hosti. dicat ꝙ non debet nisi sint presbyteri.

7 ¶ Utrum durent post mortem concedentiū. R. ꝙ sic secundum Innocen. in. c. ꝙ translationem. de offi. lega. ⁊ est dictum solēne. Facit q̄d nō. Cappus in. c. si. de rescrip. li. 6. ⁊ sequitur. Ge. ibidem. facit quod nō. glo. ⁊ doctores in. c. cum ad hoc. de clericis non residentibus. ⁊ Laudunus in

[Handwritten marginal notes:]
3. ingruit
Ros. §. 12.
Ros. §. p°.
hoc ⁊ pan. in c. accedētib' de exce. pla. in fi.
tibi dit sic. pt sacedos ex potestate sibi comissa aliquntulū dispēsādo minuē de pena debita: vt ē pulcer tex. Aug. de pe. di. 1. q̄ penitꝫ. et ido ho. ē vt sacedos in impositioe pene dispēsꝫ cū ꝯfitēte circa residuū pene si maior eēt iponēda. h. pan.

ele.fi.de elect. ꝛ facit ad lrãs ꝙ saluusc͛odu
ctus non expirat mõte ꝯcedentis. vide glo.
singularẽ in.c.cũ eo.de elec.li.6. Nec ob.
l.fi.ff.de penis.qꝛ loquitur in penalib⁹. Nõ
bene nõ. Pa.vero in.c.fi.de offi.lega.idẽ
tenet quo ad indulgẽtiã de qua hic loquoꝛ.
sed de indulgentia seu lnia.vt puta eligendi
ꝯfessorem vel nõ residendi in beneficio ñ.
sed tenet ꝙ expirat morte concedentis vel
finito ei⁹ officio nisi sit fcã cũ cãe cognitõe
ꝛ ꝯsensu sui capituli.qꝛ est in preiudiciũ ec
clesie.ꝛ sic tene ꝙ in ꝯcessione preiudicati
ua ꝯcessa p inferiores pape sine cãe cognitõ
ne expirat.secus esset si concederetur a pa
pa.vel non esset alteri preiudicatiua. Et sic
concorda doc.

8 ¶ Quid si tales dantes sint in peccato mor
tali. R. fm Ho. ꝙ nihilominus valent ꝓpt
officiũ q̃diu tollerant ab ecclesia. Facit.c.
dictum est.1.q.2.

9 ¶ Unde assumũtur iste indulgentie. R. cõis
opinio doc. tam theologoꝝ in.4. q̃ cano
nicoꝝ i.d.c.indulgẽtie.ꝛ cle.vnica.de reli.
ꝛ ve.scõꝝ.ꝛ in.d.c.qđ autẽ.ẽ ꝙ sunt ex ha
bundãtia meritoꝝ que vltra mensuram de
meritoꝝ suoꝝ sancti sustinuerunt ꝛ xp̃i. Sꝫ
ego teneo cũ Frã.de may.in tractatu de in
dulgentijs ꝙ cum merita sãctoꝝ sint vltra
cõdignum renumerata a deo: ꝛ sic exausta
ꝙ solum dantur ex merito xp̃i ꝛ passionis
eius cuius minima gutta sanguinis vel su
doris sufficeret ad expiationẽ omnium pec
catoꝝ que vnq̃ fuerunt perpetrata aut per
petrabũtur.qꝛ eius respectu nihil sunt oĩa:
vt in.c.dãnam⁹.circa fi.de sum.tri.quia ve
re dolores nostros ipe portauit.de cele.mis.
c.cum Marthe.cuius dispensatio tradita
ẽ super terrã illi qui curam hꝫ miñaci cõpo
ris ꝛ clauẽ totius ecclesie militantis.ẽ n ãl
la.c.quãto.ꝛ.24.q.1.c.qđcũqꜫ.

10 ¶ Sub qua forma sint concedende questo
ribus. R. ꝙ secundum formam que scribit
in.d.c.cum ex eo.

11 ¶ Utrum prefati prelati possint cõcedere in
dulgẽtias ñ suis subditis. R. ꝙ non nisi in
duobus casibus. Primus ẽ in.c. nostro.ꝺ
pe.ꝛ re.vbi archiepi cõcedunt simpliciter
ꝑ totam ꝓuinciam licet nõ sint eius subditi
nisi in casibus a iure expressis. Intellige ta
men ꝙ ñ valent nisi existẽtibus de ꝓuintia
non aduenientibus qui ibi non habent do
miciliũ. Secũdus cãus ẽ qñ illi qui volunt
eas accipere hñt lniam a proprio episcopo
secundum aliquos.vt nõ. Inno.in.c.qđ au
tem.de pe.ꝛ re. Alij vero dicunt ꝙ etiaꝫ de

licentia proprij sacerdotis prochialis pos
sunt ipas accipere. Et cum hoc transit Ho.
Gul. vero in Spe.dicit ꝙ tutius ẽ ꝙ hẽat
ꝯsensus epi ꝛ fm eundem sufficit ẽt consen
sus metropolitani fm.d.c.nostro. Addit ẽt
Gu.ibidem ꝙ ex cã iusta põt eps statuẽs in
diocesi sua ꝯcedere vt indulgẽtie sue ꝓsint
venientibus de diocesi aliena. Facit.d.c.qđ
aũt.non tñ possꝫ cõcedere q indulgentie ab
alijs episcopis in eius diocesi cõcesse vale
ant.ex quo pꝫ ꝙ illi qui hñt lrãs diuersoꝝ
epoꝝ dantes idulgẽtias facientibus eis ele
mosinas ñ valent nisi quo ad indulgẽtiam
proprij episcopi vel nisi habeant lni..m a ꝓ
prio epo vel sacerdote vt tales indulgẽtie ei
ꝓsint.de fo.compe.significasti.

¶ Sed quid si epus ꝯcedit idulgentiam ꝛ 12
Archieps fili tale quid facientibus. R. ꝙ oẽs
subditi epi hẽbunt vtraqꜫ alij vero hẽbunt
solam archiepi fm Ho.in.d.c. cum ex eo.

¶ Pro qbus causis idulgentie sunt fiẽde. 13
R. secundum communiter doc. ꝙ pro dei lau
de ꝛ gloria que precipue relucet in sanctis
eius.sancti vero honorantur in constructio
ne ecclãrum ꝛ cõmemoratione virtutum. ꝛ
ideo recte dantur celebrantibus eoꝝ festa
exñtibus predicationibus.visitantibus eoꝝ
ecclesias ꝛ huiusmodi. Item secundo pro
communi vtilitate ꝛ defensione fidei.terre sã
cte. ꝓmotiõe studij ꝛ huiusmodi.

¶ Utrum possint dari pro temporalibus tã 14
tum. R. ꝙ non simpliciter:sed bene pro tem
poralibus ad spiritualia ordinatis secũdũ
S.Ho.vbi.s. ꝛ sic non ẽ simonia.

¶ Utrum ꝓ spũalibus tm̃. R. ꝙ sic sicut In 15
no.ꝯcedit indulgentiam.10.dierum oran
tibus ꝓ rege franc. ꝛ predicantib⁹ crucem.

¶ Utrum pro remissione iniurie. R. sanctus 16
Ho. ꝙ non quia in datione indulgẽtie dꝫ
attendi illud qđ sit mere volũtatis nõ neces
sitatis. Sit etiam quid taxabile: sit etiam ali
quo modo penale si recte dantur. quorum
primum deficit in proposito.

¶ Quibus prosunt indulgentie. R. vt colli 17
go ex Inno. ꝛ Ho.in.c.qđ aũt.de pe.ꝛ re.
ꝛ etiam a theo.in.4.di.20.ꝙ vt valeant re
quiruntur secundum aliquos.7. Primum
ꝙ sit contritus ꝛ confessus: videtur tamẽ sa
tis rationabile ꝙ hoc intelligatur secundũ
ecclesie interpretationem vnde ille qui fuit
confessus in paschate ꝛ post cecidit in morta
le peccatũ si ꝯteratur de eo ꝛ deliberet con
fiteri i q̃dragesima futura cẽsebit ꝯfess⁹ ꝛ ꝯtrit⁹.
ꝛ sic hẽbit indulgentiam. ꝛ licet hec sit pia

cõtrit⁹ et cõfessus. ȝquõ Inte.

syl. eo. 7. §. 2.

opio quā Pa.in.c.ois vtriusq3.de pe.τ re
mis.tangit τ Jo.an.in.d.c.q aut.τ i glo.i
cle.vnica.de reli.τ ue.scōꝝ.τ.Car.ibidem
tȝ.tamen tutius ē q ɔfiteatur maxime cum
vix sciāt seculares vere contriti.si confiteri
nō pōt ɔmode ɔferatur:τ credo eam habe
bit.non autem existens in mortali.s.non cō
tritus. Ros. §.22.

18 Secūdū q hēat deuotionē fidei quā cre
dat tātam pōtatē esse apud ecclesiam:qꝛ lȝ nō
hēamus manifesta testimonia añ tpus Gre
gorij. tñ credeñ ē q ēt ante faciebantur. nō
ita freqñter qꝛ añ sua tpꝛa raro poterāt fie
ri ita solēnes τ catholici.qꝛ erant magis p
fecti non ita indigebant.

19 Tertium q sit subditus eius q facit.scđm
qđ dictum est.s. §.xi.

20 Quartū q faciat illud ꝑ quo datur indul
gentia.alias nō valet q̄tumuis hēat bonaȝ vo
luntatē.nam fm Tho.in.4.20.di.ñ istante
ɔditione nō pōt quis ɔsequi qđ sub ɔditōe
ɔceditur. Nec ob.q deus respicit bonā volū
tatem.14.q.5.si quid.qꝛ verū q̄tuȝ ad augu
mentum grē τ glorie.sed ñ quo ad accidē
talia cuiusmōi ē remissio pene.valet tñ per
accidens talis bona voluntas.qꝛ inq̄tum
augmētat grām.ꝑ ɔsequens τ contritionē
auget.τ ita opatur ad remissionē pene.

21 Sed qđ si aliqs facit pro eo.R.q si indul
gentiā ɔcedens exprimit.valebit. alias nō
valebit si hoc exprimit ēt si ille ꝑ quo facit
sit mortuus ñ p modū indulgentie sȝ suffra
gij.τ hec ē cōis opinio theologoꝝ.τ ēt tȝ
Inno.in.d.c.q aūt. Nec ob.q dicas papā
ñ hēre auctoritatē sup mortuos.qꝛ hoc ē ve
rum per se τ directe:τ sic non valent mor
tuis indulgentie sed p modū suffragij bene
valent. Alij aūt tenēt vt refert Car.in.d.cle.
2.q qñ ē a papa taliter data q ēt pro mor
tuis possit fieri id qđ iponitur q valet fm
Tho.in.4.τ Pe.τ Aug.de ancho.in li.đ
pōtate pape. Et ad illud qđ dr Mat.16.qđ
cūq3 ligaueris sup terrā τc.R.rferri ad pa
pam exñtem sup terrā:qꝛ cū mortuus fuerit
amplius ligare vel soluere non pōt.requiri
tur tñ si dȝ valere ꝑ alio q tam ille qui acci
pit q̄ ille pro quo accipitur sint in statu gra
tie aliter ñ valeret neq3 p modum indulgē
tie neq3 p modū suffragij. Et plȝ mihi.

Ros. §.12.

22 Utꝝ religiosus possit facere id pro quo da
tur indulgentia vt eam habeat. R.q lȝ nō
hēat ꝓpriam nec ꝑ sua volūtate possit exi
re claustꝝ.supior tñ pōt ei dare liām aliqd
dandi vel visitandi loca sancta.τ sic eā ha
bebit sicut alij. si ñ tñ dȝ dimittere religionis
obseruātiam pp ipas.quia plus meret que
ad pmium essētiale religionem seruādo q̄
indulgētias capiēdo.licȝ minus quo ad di
missionem pene. Ros. §.23.

Utꝝ ille qui dedit indulgētiā si facit illud 23
pro quo dedit hēat eam. R. Gu.in.d.c.cuȝ
ex eo.τ Guil.in Spe.τ Archi.in.d.c.idul
gente q non.l.vnica.C.ne qs in ca.su.τ.l.
inquisitio.C.de solu. Theologi in.4.di.20.
dicunt q licet principaliter nō possit prelat⁹
sibi dare indulgentiā.tñ data alijs ēt sub ea
deȝ forma pōt ea vti.τ sic tene q valet vt te
net Gaspar in.d.c.nro.τ sequitur Ge.in.d.c.
indulgentie.de pe.τ re.li.6.

Quintū q tñ dei ꝑ quāto nollet sustineri 24
penā sibi iniūctā.vñ q̄uīȝ daret ne haberet
ieiunare tot diebus ñ dicunt dȝ dare si vlt
eā hēre. sȝ hoc cōiter nō tenet a doctoribus
vt tȝ Pa.in.d.c.q aūt.sed sufficit faciat fm
q ei conuenit.vt dixi.s.

Sextum q ille qui eam vult accipere nō 25
possit facere debitam pniam vt p̄tm suū re
quirit.qꝛ si posset facere τ non faceret ñ va
leret indulgētia.sed hoc falsuȝ ē.vt.s.patuit
τ ideo non requiri necessario ista duo.

Septimū q subsit necessitas in cā ꝑ qua 26
datur. Sed hoc sit non ē verum. qꝛ ēt sine ne
cessitate pōt dari.vt.s.patuit. Et sic patet q
quatuor dūmodo sunt necessaria.

De pena religiosoꝝ ꝓnunciātium vel p̄ 27
dicantiū idulgētias idiscretas hētur in cle.
religiosi.de priuile.vbi pȝ q peccant mōta
liter.qꝛ ꝓhibet eis in virtute sancte obedie
sub pena maledictiōis eterne. Et dicūtur p̄
dicare idulgentias indiscretas.fm glo.quā
do ꝓnuntiant indulgentias nō concessas.i.
quas non habent Car.in.d.cle.religiosi.di
cit q ēt si sunt concesse eis dūmodo sint in
discrete adeo q eis non potuerunt concedi
dicuntur indiscrete fm Pau.qui dicit q
dicūtur indiscrete qñ concedens excedit q̄
titatem.d.c.cum ex eo. Idem ēt dicit Zēze.
q indiscrete dicūtur quando probari non
possunt.ar.de proba.quoniaȝ.τ.c.post ces
sionem.τ de fide instru.c.2.sed qño peccent
mortalr tene q solum ē quando pronūtiāt
indulgentias non veras aut nō validas.

Inepta leticia est filia gu
le que quando sit
peccatum.vide Ludus.§.2.

Infamia est lese dignitatis
qualitas repro
bata quātum ad vitam τ mores p
argumen. a 3rio sensu sicut fama est illese di
gnitatis status.vita.τ moribus cōprobat⁹.

hō levis / gravis / bn̄meriti

⁊ in nullo diminutus.l.cognitionum nume
rus.§.extimatio.ff.ď vari.⁊ extraor.cogni.
Et iō infamis dr̄ cuius status vita ⁊ morib⁹
ē reprobatus sicut colligitur.ff.de iuis vo.l.
sed ⁊ si hac lege.§.ptor in glo.⁊.ff.de obse
qui.a libe.l.honori.⁊.l.lʒ.

1 ¶ Quotuplex ē infamia.R̸.triplex.s.facti hǭ
puenit ex cōi hominū locutōne de qua per
Bar.in.l.de minore.§.tormenta.ff.ď qōni
bus.Secunda iuris.Tertia canonica.

2 ¶ Quō incurrit infamia facti.R̸.ꝙ aliqñ in
curritur a crie ita ꝙ crimen ē proxia cā ifa
mie.⁊ hec repellit a testimōio i cāis grauio
ribus ⁊ in cā criali sed in alijs admittuntur
fm ꝙ plus ⁊ minus sunt ifamati. Aliqñ cā
tur infamia facti ab alio.puta q̄r fuit incarcē
ratus vel fuit pp crimē repulsus a testimōio
vt in.c.testimoniū.De testibus:vel cū pater
p verba turpia instituit filiū heredē dicēdo
filiū meū proditorē neq̄ʒ ⁊ huiusmodi isti
tuo heredē vel ei lego.vt.C.ex q.ca.infa.ir
ro.l.ea.q̄.pater.Itē cātur p verba iudicis di
cētis alicui postulanti calūniaris vel bn̄ face
res si ad frugē melioris vite te ꝯuerteres ⁊
h⁹modi.vt i.l.verbū.⁊ in.l. iterlocutō .C.
e.ti.Multꝭ ēt alijs mōis icurrit.vñ qñ apō
bonos ⁊ graues viros infamat ex aliquo fa
cto.sic icurrit ifamiā facti.ď.l.lʒ.⁊.6.q.i.sūt
plurimi.vt nō.in.c.lʒ ex quadā.de testi.In
famiā eni nō faciunt dicta paucorū nec mul
tarū leuiū psonarū dūmō apō graues ⁊ bo
nos nō sit opinio lesa.Et nō.ꝙ hic graues
dicūtur q nō sunt leues.puta ē hō bōe fame
⁊ opinionis antiquus.sicut bn̄meritus dr̄
q nō demeruit.ff.de le.2.l.cū pater.§.rogo.
⁊.l.cū quidā in prin.⁊ de seruit.c.vno. Añ
⁊ senibus maior fides adhibetur.ff.de fid
instru.l.vlia ⁊ ar.ff.fami.hercis.l.si q̄ sunt
vbi heres in maiori pte pponitur illi qui in
minori parte est heres.

q̄ ht ortū a crimine. 3 ¶ Quē effectū operat hec ifamia.R̸.ꝙ prio
repellit a dignitatibus.c.iter dilectos de ex
ce.pla.q̄r vilibus ⁊ indignis porte dignitatꝭ
patet nō debēt ⁊ de re.iur.infamibus li.6.
Itē repellit a testimonio.Intellige in cā cri
minali nō aūt in ciuili:nisi fm qd dixi de in
famia q̄ hʒ ortū a crimine.Ita nō.Io.An.
⁊ Pa.in.c.testimoniū de testi.⁊ in.c.inqui
sitionis.§.pe.ď accu.Ricar.tñ in.4.di.25.lʒ
ꝙ infamia facti ipso iure nō interdicit actus
legiptimos alle.c.si qs presbiter de purga.
ca.sʒ sūt talibus interdicenda donec purga
tōeʒ canonicā fecerit.c.ex tuaꝝ.de pur.ca.
Itē repellit a pmotione ordinum.de accu.
Omnipotēs deus.81.di.tanus daniel.⁊ sus

pendit iam promotū sʒ ꝙ crimē.ipedit fm
Inno.de postula.pla.c.fi.de elec.c.sup eo.
de renū.c.nisi cū pridem.Itē inducit querel
lā in officiosi testamēti ꝯ testū fratris si infa
mis heres a fratre fuerit institutus ⁊ rūpit
C.de in offi.testa.l.frēs.Itē purgatiōem in
ducit si iudici videbit ď accu.veniens.⁊ ibi
Ho.de hoc ⁊ in glo.in.l.nullā.C.ex q.ca.
infa.ali.irro.

¶ Quō tollitur hec infamia facti.R̸.Pa.in 4
c.ex diligēti de simo.ꝙ tollitur p ꝯtrariū fac
tū.vt nō.Io.6.q.1.c.omnes in glo.Pōt ēt
princeps disponere vt talis infamia nō ha
beat effectuʒ.vt nō.Pa.in.c.cū te.de sen.⁊
re.iudica.

¶ Quō incurrit infamia iuris.R̸.ꝙ p sniaʒ. 5
⁊ regulare est ꝙ nō incurrat infamia iuris i
criminibus publicis nisi per sniam.l.1.ff.ď
hi.qui.no.infa.nō.Dy.in.ď.regula infami
bus ⁊ Pa.in.c.exceptionē.De excep.Et q̄
sint publica crimina habet insti.de pu.iudi.
p totū.De quo vide.s.Crimen.§.7. Itē in
curritur infamia iuris ipso facto in casibus i
qbus iure cauet ꝙ incurratur ipso facto .vt
cū imperator militi aufert insignia vl' mittit
aliquē in exiliū.l.ꝙ ait.§.ignominiosa.ff.ď
hi.qui no.infa.Itē qui exercēt iprobum fe
nus exigētes vsuras vsurarū.3.q.7.§.porro
⁊ ibi vide bonū tex.cū glo.Itē cū aliquis ď
prehendit in adulterio.l.palā.§.que i adul
terio.ff.de ritu.nup.vel ꝯhit simul cuʒ dua
bus vel simul hʒ duas sponsas.l.qd igitur
ff.de hi.q no.infa.de bigamis nup a nobis
Itē q lenocinū exercuit vel filias vel nep
tes pstituerit.l.atletas.§.ait ptor.ff. eodem
⁊ ibi de multis.Itē qui pugnauit cū fera.ff.
de postul.l.1.§.bestias.⁊ multis alijs de qui
bus vide in.ď.§.porro ⁊.ď.l.atletas.Et nō
ꝙ regulariter oēs ifames fm leges sunt ēt i
fames fm canones.probat hoc tex.notatus
in.c.oēs vo.6.q.1.nō.Inno.in.c.qualiter ⁊
qñ el.2.de accu.Similiter oēs qui ex culpis
suis ad ordines nō possunt promoueri vt i
ď.c.omnes.ē tex.⁊ ibi vid bonā glo.de hoc
⁊.ď.§.porro.

¶ Utrū confessio ďlicti in iuditio reddat ali 6
quem infamē infamia iuris.R̸.Bar.in.l.in
famē.ff.de publicis iudi.notat Pa.in.c.at
si clerici de iudi. ꝙ non q̄r iuditiū pretoriū
vr requirere ad hoc vt sit infamis ꝙ sit con
dēnatus de crimine.l.i.ff.de hi.q nō.infa.⁊
in cā criminis cōfessus nō habet pro cōdē
nato.vt.l.si confessus.ff.de custo.⁊ exhi.re.
⁊ iō Bar.in.l. furti.ff.de hi.q nō. infa.dat
cautellā vt soluat qñ requirit snia ad ifamiā Cautela

incurrēdā ꝯdemnatōem añ sniam ꝛ sic eus det ar. l. si reus. ff. de procura. Similiter nō aliā cautellam. s. ꝙ talis ñ litiget ꝑ se ſꝫ ꝑ ꝓcuratorē qꝛ lꝫ ipse cōdemnet ꝛ procurator procuratorio noie tñ in hoc casu nec dñus nec ꝓcurator efficietur infamis vt ꝓbatur i d. l. furti. §. si quis alieno ꝑ tex. ꝛ glo. ꝛ ibi Bar. hoc nō. ꝛ doc. ꝛ nō. ꝙ loquit qñ quis conuenitur vt ꝯdemnet actōne famosa vel ex crie ex quo sequit. infamia p̄ria tñ cantella nō valeret vbi infamia irrogatur ipso iure. vt i. c. testimoniū de testibus qꝛ ꝑ solutōem videret reus cōfiteri crimē. l. ad solutionē. C. de re. iudi. ꝛ. l. qñ. ff. de hi. qui nō. infa.

7 Utrū prelatus efficiatur infamis si remoueat ꝓpt dolū. R. Pa. in. c. lꝫ heli. de simo. ꝛ ibi glo. ꝙ sic sicut iura volunt in tutore.

8 Utrū infamia iuris tollat executionem ordinū. R. Pa. vbi. s. ꝙ sic ꝛ ēt exercitiū cuiuscunqꝫ dignitatis vt dicit tex. in. l. infamia C. de decuri. ꝛ id̄o prelatus nō expectet sniaꝫ sed resignet sponte a principio. ꝛ sic euitabit infamiam.

9 Sed nūquid talis ifamia ꝑuat titulo bñficij ꝛ alijs dignitatibus ipso facto. R. Pa. i. c. querellā de iur. iur. puto ꝙ sic in dignitatibus ꝛ honoribus citra titulos bñficiales ꝓbatur ex tex. l. 2. §. miles. ff. de hi. q nō. ifa. vbi glo. dicit quod sicut infamia p̄uat ipso facto militē militia vt ibi. sic pari rōe p̄uat militia celesti in alijs dignitatibus ꝛ honoribus. Idē vr̄ velle glo. in. l. frustratoꝛiis. C. de re. iudi. In bñficialibus āt nō inuenio tex. dicit Pa. in. d. c. q̄rellam hoc dicentem vnī ñ debemus iponere hāc penā sp̄ualem in ipsis ex quo iure canonico non caueatur expresse vt in simili dicit glosa in. c. si. de iure patro. Fatetur bene idem Pa. ꝙ collatō facta ifami ipso iure ē nulla rl'a infamibus de re. iur. li. 6. ꝛ. l. 2. C. de dignita. Facit c. inter dilectos de exce. ꝑla.

10 Utrū ꝯdēnatus de falso cōisso in offō testificādi efficiat infamis. R. i. c. cū dilectus i fi. de or. cogni. ꝙ sic si directe fuit cōdēnatꝰ secus si directe non fuit actū ꝯ eū ſꝫ vt repelleretur a testimonio ar. d. c. cū dilectus. ꝛ. l. lucius. ff. de hi. qui no. infa.

11 Utruꝫ snia arbitri infamet. R. ꝙ nō ſꝫ oꝫ ꝙ sit iudicis ordinarij. l. qd ergo. §. ex compromisso. ff. de hi. qui no. insa.

Quis pōt tollere infamiā iuris. R. Pa. in. c. ex diligenti de simo. dicit ꝙ per solum principem tollitur quo ad eos qui sibi sunt subiecti. sed nō quo ad subiectos pape. sed per ipsuꝫ papam soluꝫ. vt in. l. prima. ff. de postu. ꝛ in. c. cū te. de sen. ꝛ re. iudi. ꝛ hoc directe: sed indirecte potest aliquando episcopus vt cum dispensat in casibus sibi a iure permissis vt. puta condemnatus de adulterio efficitur infamis ꝛ tamen episcopus potest dispensare super adulterio ꝛ sic consequenter in infamia sed non principaliter seu directe ꝛ de hoc vide Bar. in dicta. l. prima ꝛ in. l. infamem in fi. ff. de publi. iudi. 12

13 Utrum papa possit restituere laicum nō subditum sue iurisdictioni. R. ꝙ non. 2. q. 3. §. hinc colligit. Nisi forte esset sibi necessarius in clericatu ꝛ tunc ipse tantum posset ꝛ non alius illos autem de patrimonio suo restituere potest ꝛ illos qui iuri aliorum non subsunt ꝛ omnes clericos vt in. c. per venerabilem qui filij sunt legiptimi notāt Ber. Inno. ꝛ Hostien. in dicto. c. cum te. Similiter tenent doctores ꝙ etiam collegium cardinalium potest sicut ꝛ papa sed Pa. in. d. c. cum te tenet contrarium scilicꝫ ꝙ non potest.

14 Utrum reges possint tollere infamiam iuris. R. ꝙ non illi qui subsunt iperatori secundum Inno. sed bene illi qui non recognoscunt superiorem secundum dominum Antonium in dicto capitulo cum testamento.

15 Utrum restitutus per imperatorem indigeat alia dispensatione vt promoueatur R. secundum Pa. in dicto. c. cum te ꝙ non dummodo egerit penitentiam. vel dic ꝙ episcopus poterit dispensare respectu criminis quod fuit notorium vt promoueatur ex quo restitutus est per imperatorem vel regem qui non subest imperatori.

16 Quomodo incurritur infamia cāonica. R. ꝙ ex quolibet peccato mortali. vt. 6. q. prima infames ꝛ in glo. in summa ibidem ꝛ ista durat donec sublatum sit crimen. vt in dicto. c. infames ꝛ glo. in. c. illi. sexta questione prima ꝛ ideo post penitentiam cessat talis infamia hec nō. Pa. in. c. ex. diligēti de simo.

1 Infidelitas vtrũ sit peccatũ
℞. ſm aſteñ ꝙ infidelitas duplr põt
ſumi primo negatiue pure ⁊ hec ẽ i illis q ni-
hil vnq̄ audiuerũt de fide xpi ⁊ iſto mõ nõ
hʒ rõnem culpe ſed pene qꝛ tal' ignorantia
diuinorꝝ eſt ſecuta ꝑ peccatũ primorꝝ parẽ
tũ ⁊ ſic tales infideles nõ dãnãtur ꝑ infidõ
litatẽ ſed ꝑ alia peccata q̃ ſine fide nõ pñt
remitti ⁊ ꝑ hoc facit. Jo. 12. Si nõ veniſſẽ
⁊ locutus eis nõ fuiſſem peccatũ non habe
rent. ſ. infidelitatis in xp̄m ſm aug. Secun
do mõ ſumitur infidelitas ꝯrie. ſ. inquãtũ
ꝯriantur ⁊ ꝯtemnunt credere qđ audiunt
ſm illud yſa. 50. Dñe quis credidit auditui
nr̃o ⁊ in hoc ꝓprie rõ infidelitatis cõplet ⁊
ſic ẽ mortale peccatũ ⁊ grauiſſimũ inquan
tũ magis elongat a deo nõ tñ quo ad affec
tõem ſʒ ẽt cognitionẽ ⁊ iõ magis punit q
libet infidelis ꝓ iſto peccato q̄ ꝗcunq̄ ali
us pro quocunq̄ alio ceteris paribus.

¶ Utrũ omne qđ facit infidelis ſit peccatũ
1 ℞. Aſten. gl. ſup illud ad ro. c. 14. ⁊. 28. q. 1.
§. ex hijs. Omne qđ nõ ẽ ex fide peccatũ ẽ
dicit ꝙ nõ ois vita infideliũ peccatum ẽ ſʒ
qñ ſolum faciunt aliqđ opus ex infidelitate
vel relatum ad ipſam vt qñ ſarracenus ieiu
nat vt legẽ machometi ſeruet hoc mãdãtẽ.
vel iudeus ſabbatizat ⁊ hmõi. ⁊ ſic mor
taliter peccat. alias ſecus. qꝛ poſſunt facere
multa que ſũt de genere bonorꝝ in ꝗbus nõ
ẽ peccatũ. An ãt vẽdẽtes eis vel alio titulo
ꝯcedentes aliqua ꝗbus vtũtur ad eorũ ritũ
peccent mortaliter dico ſaluo meliori iudi
tio ꝙ ſi ꝗs hec eis vẽderet vt tales ritꝰ face
rent. ſic peccaret mortaliter qꝛ cooperetur
eorꝝ peccato. Sed vendẽs eis ſimpliciť ali
quas res lʒ illi talibus vtant ſm ritus eorũ
nõ credo peccet mortalr. Aliter eccleſia q̃
eos tollerat ⁊ ꝑmittit hitare inter xp̄ianos
videretur ponere laqueũ dãnationis xp̄ia
nis cũ ſciat ꝙ qi oia vtãtur ſm aliquã con
ditõem ſuarũ ſectarꝝ ſic iudeus carnes pal
mas cedros ⁊ ſilia vtitur ſm ſuam legem.

2 ¶ Quot ſunt ſpẽs infidelitatis. ℞. Aſten.
ꝙ ſi infidelitas attẽdat ſm comparatiõem
ad fidẽ ſic ſunt tres. Nã i peccatũ ifidelitatis
ꝯſiſtit in renitẽdo fidei. ⁊ ſic aut nũdũ ſuſ
cepte vt in gentilibus ſiue paganis. ⁊ ſic eſt
prima ſpẽs. Aut fidei ſuſcepte. ⁊ iſto modo
vel ſuſcepte in figura vt i iudeis. ⁊ ſic ẽ ſa
ſpẽs. vel ſuſcepte i manifeſtatione veritať.
vt in hereticis. ⁊ ſic tertia ſpẽs. Si vero at
tendať ifidelitas ſm errores ad diuerſos
articulos fidei ſic nõ ſunt determinate ſpẽs
ifidelitatis cũ poſſint multiplicari i ifinitũ.

¶ Que eſt peior ifidelitas. ℞. Aſten. ꝙ illa 3
hr̃ticorũ eſt peſſima. vñ ſe pe. ſo. Melius
eis erat non cognoſcere viã veritatis q̄ pꝰ
cognitam retrorſum conuerti.

¶ Utrũ infideles ſint ad fidẽ cogendi. vide 4
qđ dixi. ſ. Baptiſmus. 6. §. 12. ⁊. ſ. Fides
§. 9.

¶ Utrũ ſint in eorum ritibus tollerãdi. ℞. 5
Aſteñ. ꝙ lʒ infideles peccent in eorũ ritibꝰ
tñ poſſunt tollerari ſine peccato ꝑ duo. ſ.
ꝑ bonum qđ prouenit ex eis. ſicut in riti
bus iudeorũ hoc bonũ habemus ꝙ fides
noſtra hʒ ab eis teſtimonũ in talibus riti
bus in quibus figurabať: vel ſo pñt tolle
rari ſine peccato ꝑ maluʒ vitandũ vel ſcã
dalũ aut diſſidiũ qđ ꝓuenire poſſet vel ipe
dimentũ ſalutis eorũ qui ſic tollerati paula
tim cõuertuntur ad fidẽ ⁊ ꝓpter primũ ſũt
tollerandi iudei. ꝑ ſm ſoluʒ alij infideles
alias non.

¶ Utrũ fideles poſſint cũ infidelibus ꝯuer 6
ſari. ℞. Aſteñ. ꝙ ſi in aliquo caſu eccleſia in
terdiceret ꝑ aliqđ peccatũ eorum indire
cte puniendũ ſic nõ liceret. Si aũt eccleſia
non interdiceret tunc diſtingue. aut fideles
ſunt firmi ⁊ ſic nõ ꝓhibentur ꝯuerſari cuʒ
eis maxime ſi neceſſitas ſubeſt. aut ſunt de
biles i fide ⁊ ſimplices de quorũ ſubuerſio
ne ꝓbabiliter põt timeri. ⁊ ſic ꝓhibendi ſũt
maxime ne magnã familiaritatẽ habeant.
neq̄ ſine neceſſitate ꝯuerſentur.

¶ Utrũ infideles q nõ recognoſcunt domi 7
niũ eccleſie licite poſſint rebus ſuis ſpolia
ri. ℞. Ho. in. c. qđ ſup hijs de voto ꝙ ſic ꝑ
illud Mat. vlti. data ẽ mihi ois poteſtas i
celo ⁊ in terra quã quidẽ tranſtulit in vica
rium ſuũ ſecus ſi recognoſcunt dñium ec
cleſie nec ſunt infeſti xp̄ianis ꝓ hoc habes
tex. cũ glo. 23. q. 7. ſi de rebus Inno. in. d. c.
qđ ſup hijs. tenet ꝙ nõ poſſunt niſi ſint infe
ſti xp̄ianis vel aliter delinquñt in lege natu
re. ⁊ facit ꝓ eo tex. c. diſpar. 23. q. 8. Sed mi
hi magis placet opio hoſt. ⁊ maxime in in
fidelibus occupãtibus ꝓuinciã Jeroſolo
mitanã que cũ ſit conſecrata ſanguine chri
ſti ⁊ multorum martirũ non debet eſſe ſub
dominio infidelium ⁊ hoc intellige ꝙ poſ
ſunt ſpoliari auctoritate domini pape non
a priuata perſona.

¶ Utrum infidelibus ſit credendum in pre 8
iudiciũ aliorũ. ℞. Pa. in. c. 1. de here. ꝙ nõ
ar. d. c. primi ex quo ſunt ifideles deo ñ pre
ſumunť fideles hõibus. ⁊ iõ teſtes ñ admit
tunť ꝯ xp̄ianos. 2. q. 7. nõ põt. ⁊. c. pagani.

9 ¶ Utr͡z liceat assumere habitum ifideliu͂. ꝛ sic se simulare ifidelem. ℞. Rod. ꝙ si fiat ex ro͂nabili causa licet sicut fecit sanct⁹ Sebastianus du͂modo in tali vestimēto non sit aliqđ signum vel aliqs caracter pricipaliter cōstitutus ad discerneñ ꝯfessores alicuius infidelitatis. quia sic non liceret q꞉ per tale signu͂ mentiretur contra fidei professionem. sine cā vero rationabili nullo mō licet.

10 ¶ Utrum dubitare de fide sit pc͂m mortale. ℞. ꝙ sic q꞉ dr̄. dubius i fide ifidelis ē. c. i. de here. sꝫ tē dubitat cū n̄ magis ꝺcliat ad vnā ptē ꝙ aliā. secus si titubat vel vacillat. sꝫ tn̄ non firmat se nisi sup fide v̄a. de hoc vide s̄. Hereticus in pri. Et vtruꝫ sit disputāduꝫ de fide. vide. s̄. disputatio. Infideles an possint pretio induci ad fidem. vide. i̇. Iude⁹ §. 33.

Infirmus

1 Infirmus famulus an debeat hr̄e salarium. vide. s̄. Familia. §. 2.

Ingratitudo

1 Ingratitudo Utruꝫ sit peccatū. ℞. Pe. aureo. i. 4. di. 22. q. 2. i fi. ꝙ igratitudo pōt cadere dupliciter: aut tāꝙ circūstantia actus. sicut ē qn̄ aliqs peccās ex aliquo alio fine hꝫ tn̄ igratitudinem tanꝙ circūstantiā vt ē quilibet. q lꝫ recepit multa beneficia a deo tn̄ voluptate ductus ꝯsentit fornicatōi. ꝛ isto mō n̄ ē pc͂m per se sed circūstātia pc͂iꝫ aggrauans. Alio mō ꝯsideratr̄ ingratitudo p se. sicut qn̄ n̄ ē alius finis mouēs ad tale facieñ. nisi q꞉ despicit bn̄ficia. vel puipendit. vel non recogitat. ꝛ sic ē peccatum spāle.

2 ¶ Utr͡z sit mortale pc͂m. ℞. fm Tho. 22. q. si ea q̄ pretermittit facere sunt necessitatis sic ē mortale. Aut ea q̄ ꝯmittit sunt ꝯtra id qđ necessario dꝫ cauere. ꝛ sic silr̄ ē mortale. vl' qn̄ ex ꝯtēptu pretermittit recognitōeꝫ beneficij vel recōpensatōeꝫ. alias ē venale.

3 ¶ Utr͡z pp ingratitudinē reuocetr̄ donatio. vide. s̄. Donatio prio. §. 42.

3 ¶ Utr͡z pr̄ rōe igratitudinis filij. puta q꞉ eum accusauit. ꝛ ex oi cā ex q̄ pōt eū exheredarī possit alimenta ei denegare. vide. s̄. Exheredatio. §. 3.

4 ¶ Quot modis ꝯmittitur ingratitudo. ℞. secūdū. S. Tho. 22. q. 107. ꝙ trib⁹ mōis. Primo n̄ recognoscēdo bn̄ficia dei ꝛ hoīuꝫ vt debet. ppea dicit Señ. ꝙ igratissimus ē qui obliuiscit bn̄ficium. Secūdo quando non laudat seu n̄ regratiatr̄ bn̄factorē. Tertio qn̄ n̄ recōpēsat bn̄ficio recepto. s. faciēdo bono rē vel seruitiū bn̄factori tp̄re suo. Adde. 4. qn̄ i mente sua ꝯtēnit beneficiū receptū vel ipm bn̄factorē quasi ei iniuriam fecerit dando beneficiū. 5⁹ qn̄ murmurat de bn̄factore vel bn̄ficio eius eū vilificans. 6⁹ qn̄ facit iniuriam vel aliqd in ꝯtēptū illius bn̄factoris reddēs malum ꝓ bono.

5 ¶ Utrum ingratis sint bn̄ficia subtrahēda. ℞. ꝙ aut ex beneficio ꝓsumitr̄ ꝙ attrahentur ad gratitudinem vel ad minus malū. ꝛ sic n̄ sunt subtrahēda. aut iducūtur ex beneficijs ad peiora vel ad ꝓseueraū in malū: ꝛ sic subtrahi debent [illegible] nō. in. c. n̄ ois. 5. q. 5.

Iniuria

Iniuria qđ ē. ℞. qđ q̄druplr̄ accipitr̄. Primo gnāliter. ꝛ sic ē omne ꝙ n̄ fit iure. Facit. c. quid dicā. 14. q. 4. Secūdo accipitur spāliter. ꝛ sic ē iniquitas vel iniustitia iudicantis: qi ius iniquū ꝛ iniustū. Tertio iniuria dr̄ culpa. vt in. l. acqlia. Quarto accipitur singulr̄ ꝛ ꝓprie ꝛ sic fit aliqn̄ re: qn̄ manus violente iniectr̄. ff. eo. l. i. §. iniuriā. 17. q. 4. Si qs suadente. Aliqn̄ fit v̄bis ꝯuitiando vel ꝯtumeliā dicēdo. Facit. c. olim extra eo. ti. Fit ꝛ tertio mō. s. lr̄is: cū videlicet libꝝ vel cartam vel historiā ad ifamiam alicuius ꝑtinēteꝫ ꝯscripsit. ꝯposuit. vel edidit. vel dolo malo fecit vt aliqd hoꝝ fieret: puta dimisit scripturā cadere in platea. ar. ff. de ver. signi. l. late. nec distiguitur vtrum noīe suo vl' alterius ediderit. vel utrum nomen expressērit illius quē intendebat infamare vel non. du͂modo aliter p circūstātias cognosci possit. Eodeꝫ mō tenetr̄ si sine scriptura in nota vel signū aliqđ istoꝝ ꝓdidit: puta veste lugubri vtitur in iniuriā alicuius vel cornua posuit in porta ꝛ huiusmodi. ff. de iniur. l. iteꝫ apud labeonē. §. ait pretor ne qd infamādi cā fiat. ꝛ. 5. q. i. c. qdam maligni spiritus. ꝛ đ ista quārto mō dicta hic loquor.

6 ¶ Quid de illo qui dicit alicui latro. fur. homicida ꝛ huiusmodi. cū dicat verum. ℞. fm Ho. ꝙ si facit aīo accusandi vel denūtiādi ad puniendū delictum ꝛ ꝓbauerit nō punitur nec tenetr̄ iniuria. ff. eo. ti. l. eū qui in pri. vbi dicitur peccata eniꝫ nocētiū nota esse ꝛ expedire ꝛ oportetr̄. ꝛ. C. eo. ti. l. si quidē. ꝛ idem si faciat excipiēdo vt eum repellat a testimonio de testi. c. ex pte. vel ab ordine. aut beneficio de accusat. c. sup hijs. q꞉ hec a iure conceditur. ꝛ nemo facit iniuriam qui vtitr̄ iure suo. de elec. c. cū ecclesia vulterana. Si vero dicit ad infamiañ tn̄ qđ ꝓsumitur qn̄ non habet causam iustam dicendi tunc iniuriam facit ꝛ cōdēnandus est. d. l. si quidem. ꝛ. l. 3. C. eo. 6. q. i. ex merito. ꝛ. c. deteriores

⁊ nō. Ho. ⁊ Ber. in. c. si culpa eo. ti.

¶ Quis pōt facē iuriā. R. ꝙ ille nō q ⁊ pati eā pōt. Fallit hoc i furioso ⁊ puero q nō ē doli capax. cui iuria fieri potest. ipi tamen alijs nō pnt facē ⁊ idē de dormiēte. Aduerte tn̄ ꝙ nemo iuriaꝫ pōt facere nec iūr de iuria. nisi q scit se iuriā facere l' scire debeat. ēt si ille cui fit nesciat qꝛ si qs p iocum pcutiat aut dum certat. nō tenetur iniuriaꝝ. hec hn̄tur. ff. eo. l. illud. ibi ēt dr̄ nāq; hij pati iniuriā pnt nō facere cū iuria affectu faciētis ꝯstat. 5. q. 1. §. illud cle. si furiosus de homici.

3 ¶ Cui dat actio iuriarū. R. ꝙ illi q eā patit ⁊ nō ꝙ nedū iuria fit i psona ꝓpria alicui⁹ ſꝫ ēt ei dr̄ fieri si fit i filio. l' ei quē hꝫ i ptāte Insti. eo. §. patitur. dū tn̄ iurias sciat cū filiusfamilias ſꝫ ignoret cuius. dat eī āctio filiofamilias i noie suo. l. filiusfail. ff. de ac. ⁊ obligāt. Itē i spōsam l' vx̄. ⁊ sic dat actio viro ⁊ mulieri. ⁊ si sit filiafail ēt pr̄i. l. 1. §. vlt. ff. eo. nō tn̄ eam q̄ fit viro iuriam patit spōsa l' vxor. qꝛ vxores a viris nō viri defendūtur ab vx̄. l. 2. ff. eo. de spōsa dr̄ i. l. Itē apud labeonē. §. spōsum. Itē dat heredi ob iuriam factā cadaueri defūcti cui⁹ ē heres. Idē si fama defūcti sit lacessita. d. l. i. §. sed si forte cadaueri. Itē dat dn̄o ob atrocē faciam suo. d. l. Itē apud labeonē. § ꝓtor ait. 2. §. se. ⁊ Insti. eo. §. fuus. Itē dat ep̄o ꝓ i. uria facta clicis ⁊ abbati i suis monacis. vt nō. i. c. parrochianos de sen. exco.

4 ¶ Nūqd matrone i veste meretricali depre hēse fiat iuria si i. ēpietur. R. ꝙ nō. facit. c. i audia de sen. exco. Nō iuriatur inf īmonio fm̄ Ho. ⁊ Ber. q ipm ignorauit. C. de adul. l. si ea. sicut nec milite q militem ignorat. ff. loca. l. si ignorās. sec⁹ si i hitu hōesto.

5 ¶ Utrū iuriam qs possit repellere. R. ꝙ defendēdo solum ſꝫ. s3 pcutiendo fuit diuersa opio. Hug. i. §. si vero ira. 50. di. tenuit ꝙ nō ſꝫ Ber. vō ⁊ Lau. i. c. suscepimus d̄ homici. restringit hoc ad clicos. Sed ego dico fm̄ doctrinā Alex. i. 3. parte sūme ꝙ ēt pcutiendo licet necessitate cogēte. si iuria alr̄ vitari nō pōt ⁊ nedum laicis sed ēt clericis de quo vide. s. Clericus. 10. ⁊ homicidium. 3. ⁊ defensio. §. 3.

6 ¶ Utrū iuriatus teneat eā remittere. R. gl. in. c. si qs cōtristatus. 90. di. ꝙ nō quo ad actionē. s. vt satisfactionē hēat. 23. q. 4. si illic. ymo dicit ꝙ bene facit agēdo. vt satisfaciat 45. di. ⁊ q emendat. 23. q. 5. de occidendis. qꝛ iniuriator tenet nedum petere veniā sed ēt satisfacē de dāno dato ex iuria si pōt. alr̄ nō pōt absolui nisi iuriatus rēisisset actōeꝫ iniurie liberalr̄ quo ad ꝯsciam. Sed rōne rācorē cordis etiam i iniuriante non satisfaciendo tenetur iniuriatus dimittere. vt de pe. di. 5. c. vltimo. ymo nūq; debet admitere eo qꝛ non licet aliquem odio habere. 23. q. 4. cū in lege. 11. q. 3. c. in turba.

¶ Quomodo dimittitur seu tollitur actio iniuriarum. R. ꝙ tribus modis. Primo rēissione vt per supplicationem aut preces. 23. q. 4. si illis. aut per pactum. ff. de pac. l. si tibi decem. §. 1. Secundo remittitur dissimulatōe. ff. de iniur. l. non solum. §. 1. ⁊ Insti. eo. §. vltimo. Unde si iniuria illata ⁊ per annū vtilem si est per metum aut continuum si alio modo est illata non agit: aboletur. l. si cum exceptione. §. in causę. ff. q' me. causa. ⁊. C. de iniur ⁊ qd̄ nō. in glo. l. si non conuitij. posset tamen indirecte agere etiam p⁹ annum per viam exceptionis puta si esset excomunicatus iniuriator ne absolueretur secundum Ho. ⁊ Pa. in. c. ea noscuntur de sententia exco. Item tertio remittitur actio iniuriarum salutatione deosculatione comestione ⁊ huiusmodi signis. Nam huiusmodi signa sunt reconciliationis sicut subtractio est signum inimicitie. c. vt nō glo. in. c. cum Adrianus. 63. di. ⁊ in. c. cum super ab batia de offi. io dele. Qd̄ intelligo verum nisi a principio prouocasset aduersarium. citare eum faciendo. quia tunc per osculum ⁊ predicta signa non tolleretur nisi expresse renuntietur vel transigatur ⁊ sic intellige predictam. l. non solum. §. primo. Non credo etiam ꝙ tollatur actio iniuriarum si homo exhibet signa que necessario tenetur exhibere inimico. quia per illa non dicitur quis reconciliatus. ⁊ pro hoc facit qd̄ nō. Bar. in dicta. l. si tibi decem. ꝙ infirmus sacerdoti dicendo. ꝙ remittit iniuriam sibi illatam intelligitur remisisse odium ⁊ non satisfactionem iniurie qd̄ nō. Item tollitur actio iniuriarum quotienscumq; quis incitat iudicem vt torqueat iniuriantem eo ipo ꝙ ipsum torquet aut condemnat ad vindictam. remittitur iniuria. Unde aliam satisfactionem pro iniuria petere non poterit. vt est bonus tex. ⁊ ibi Bar. in. l. sed ⁊ si vnius §. si ante iudicem. ff. de iniur. nisi protesteris ꝙ ex hoc non vis tibi preiudicari quin pro tuo interesse possis agere actionē iniuriarum vt. l. fi. ff. de iniur. Item remittitur per mortem quia iniuriarum actio non transit ad heredem ante litis contestationē moriente iniuriato. vt. l. iniuriarum in principio. ff. d̄ iniur. Et hec omnia limita secun 7

dum Pa.in.c.olim de iniur.quo ad actionem iniuriarum vera:sed non quo ad damna et expensas:quia per hoc nõ tollitur quin agere possit ad restitutionem.ar.c.i.de iniurijs. et sic serua in conscientia. et etiam si iniuriatus non ageret tenetur ad interesse et damnum qd intulit nisi ipse remittere velit.vt in dicto.c.i. Nõ tamen secundũ Ho. in sum.ti.de pe.q si iniuriatus nollet componere cum iniuriante vel nimis grauaret eum.tunc iniuriator in consciẽtia posset tenere arbitrium iudicis penitentie.ar. c.veniẽs de iure iurã. et c.2.de arbitris.

8 ¶ Aduerte etiam quia si quis soluat pecuniam pro remissione iniurie obtinenda infamis efficitur nisi pactum fiat auctoritate iudicis. ff.de hi.qui nõ. infa.l.furti.§.pactus nõ.Io.in.d.c.si illic. Similiter esset infamis si esset condemnatus per iudicem siue ciuiliter siue criminaliter agatur.ff.de hi q nõ. infa.l.athletas.§.vltimo. Et ideo cum agitur contra aliquem constituat procuratorẽ vel faciat compromissum vt supra dictum ẽ Infamia.§.6.

9 ¶ Quando autem iniuria dicatur enormis vel atrox. vide enormis.

ii **Iniustitia** Utrum sit peccatum mortale R.secundum sanctũ Tho.2a.2e.q.7o. articulo.i.q.ii.q iniustitia est duplex.vna illegalis opposita iustitie legali et hec secundum essentiam est vitium speciale inquantum respicit obiectum speciale scilicet bonum commune qd contemnit.sed quo ad occasionem est vitium generale quia per contemptum boni communis põt homo ad omnia peccata deduci.sic etiam omnia vitia inquantum sunt contra bonum commune ratõnem hñt iniusticie quasi ab iniustitia. Alia iniustitia dicitur secundum inequalitatem quandam ad alterum prout.s.homo vult habere plus de bonis.s.diuitijs honoribus et minus de malis scilicet laboribus expeñ et sic habet materiam spãlem et ẽ uitiũ speciale oppositum particulari iustitie de qua infra. Iustitia. Facere autem iniustum ex genere suo peccatum mortale est quia infert nocumentum proximo qd est contra caritatem. Excusatur autem vt nõ sit mortale peccatum vel ratione ignorãtie secundũ phm 5.ethicorum. Item ratione paruitatis vt si quis auferat pomum alicui quia deficit a ratione perfecta eius qd est iniustum facere inquãtum reputari põt nõ esse oĩo contra volũtatem eius qui hoc patitur et hoc probabiliter.

i **Inobediẽtia** Utrum sit peccatum mortale. R. distinguendo. Aut est circa precepta diuina et scienter:vel ex ignorantia que non excusat de qua sup. Ignorantia.§.4.sic semper ẽ mortale. facit 32.di.§.porro. et 81.di.c.si qui presbiteri sũt vbi dicitur ydolatria et .14. q. i.quisquis. Si vero fiat contra ex ignorantia que excusat sic non peccat mortaliter. Aut inobediẽtia est circa precepta iur.positiui et tunc distinguo q aut talis lex seu preceptum per longa tempora non fuit receptum papa sciente et transgressores non puniente et sic nõ est mortale peccatum. ymo excusantur. facit qd nõ. Pa.in .c.cum olim de cle.coniuga.vbi declarat grecos non peccare licet accipiant vx clerici eorum.ex quo nõ q qñ lex generalis recipitur in vsum a certo genere personarum et ab alio non:q non obseruantes non peccant saltem post longa tẽpora.§.leges.4.di. et qd nõ.doc. in .c.i. de treu. et pa.nec obstat q ibi tenet Host.quia loquitur quando talis preuaricatio est peccatum de sua natura q2 tunc non excusat nõ receptio.secus esset si essent eiusdem generis et maior pars acceptasset quia licet superior non puniret tamen minor pars non excusaretur sed haberet locum.multa per patientiam tollerantur et c.c.cum iam dudum de preben. Idem dico si talis lex fuit recepta sed per consuetudinem abrogata q non peccãt inobediẽtes.vt s.dixi Consuetudo §.9. et .io. Aut talis lex non est abrogata neq3 per contrariam consuetudinem neq3 p ñ acceptationẽ. et tunc fuit diuersa opinio inter doc.quidam dicunt vt Collectarius i.c. i.de consti. et multi alij q talis inobediẽtia nõ ẽ mortale peccatum nisi fiat ex contemptu. et huiusmõi opiois vr fuisse bts Ber.li. ii.de pcepto et dispẽ.vbi dicit.ñ qlis3 q3 mãdati pteritio criale ĩobiam fac s3 repugnar et nolle obedire. Idẽ i li.8.dicit si vbũ loco l'tpre silẽtij p obliuionẽ surreptũ fuerit 3 pceptũ.veniã facilime ipetrabit.q2 ẽt vix peccatũ reputabit. Idẽ i li.12. Ibidẽ dicit.si iubẽte seniore mihi silẽtiũ vbũ elabr reũ me esse fateor s3 venialr. Si võ ex contemptu sciẽs et deliberãs spõte i vba.prũpo puaricatorẽ me constituo et crialr hec ille. Alij tenẽt q pdcã opio ẽ va nisi fiat ex 9suetudie 3 legẽ q2 sic ẽt cẽt mortale. Et huius opinis vr Ricar.de media villa i quol.i.q.19. Alij vero dicunt consideranda vba legis

Ros. Ieiuniũ §.1.2.3.

Ros. Consuetudo §.13. et 14

Vide de hac mā. pau. i. c. nā gcupiscētia d qsti- ... plene-

Anglimi q sit. vid. s. colon. et j. locatio. § 13

q̄ si p̄cipit p verba cōia vt puta. Statuim⁹ ordinamus ⁊ silia sic verū ē q̄ nō ē mortal' inobia nisi sit ex ɔtēptu. Et qd sit cōtempt⁹ vide. s. Cōtēpt⁹. Si vero lex loquitur p v̄ba p̄ceptiua seu equipolētia. sic ē mortalis i obia: q̄uis nō fiat ex cōtemptu: dūmō scienter ⁊ sine cā rōnabili. ⁊ pro hoc facit. c. 2. de ma. ⁊ ob e. ⁊ c. qd̄ p̄cipit. 14. q. 1. Et h⁹ opinōis vr̄ Pa. in R̄ica de obserua. ieiu. Alij vero tenent. vt sanctus Tho. in. 4. di. 15. ar. 3. q. 1. q̄ p̄cepta iuris positiui magis obligāt ex intētōe legis latoris q̄z ex ipsis verbis. ⁊ iō transgressor talis magis ē reputādus qui obuiat intētioni legis latoris q̄z qui deuiat in aliquo a legis ordinatōe. Intētiōi autez legis latoris obuiat q ex cōtēptu vel sine aliqua rōnabili cā p̄cepti nō seruat. secus i casu in quo ꝓbabiliter credi pōt si legis lator adesset eū obligare nō vellet talis nō ē reputādus p̄cepti trāsgressor nec peccat mortaliter. ⁊ hec vr̄ coicidere cū opinione Ricā. q̄ magis mihi vr̄ equa. ⁊ iō sequēda quā ēt sequitur Archi. 76. di. in. c. vnuā ⁊ Ge. in. c. generali. de elec. li. 6. Facit pro hac opinione glo. in. c. qsquis. 4. q. 5. ⁊ . c. honoratus. 74. di. ⁊ 84. di. c. 1. ⁊ 10. di. qs aut. ⁊ qd̄ nō. Pa. in cle. 1. de eta. ⁊ quali. nā duruz valde: vr̄ q̄ platus intēdat sēp iniicere laqueū mortalis peccati in suis p̄ceptis. ⁊ iō solū credo sit in cōtēptoribus ⁊ illis q p̄uaricationē ⁊ inobiam ducūt in cōsuetudinē q̄ est qdaz cōtemptus i̇terpretatus ⁊ q̄z sic ex toto frustratur finis legis. sed iobia q̄ nō ex contēptu neq̄z ex consuetudine procedit. credo q̄ sit veniale peccatū. cum hec nō ex toto frustret finez legis. nec sit totaliter ɔ̄ intētōnem eius. Similiter dicēdum de inobia prelatorū aut superiorum. Multo magis excusat a mortali qui facit ɔ̄ ex ignorātia nō affectata crassa vel suppina. Si vero inobia sit ɔ̄ ɔsilia. aut lex cōsilij ē pfectionis. vt math. Uade ⁊ vende oia. ⁊ sic nō est peccatū. Et sic intellige glo. in. d. c. generali de elec. li. 6. ⁊ iura q̄ allegat. Si āt lex ē cōsilij reuerētie. qd̄ s. q̄n subditus deberet facere: tn̄ superior nō vult p̄cipere. sed potius ɔsulere vt abstineat vt nō. glo. in. c. ad aures de tēpo. or. sic peccat venialiter. vt nō. Archi. in. c. testiū. 6. di. ⁊ 25. di. §. alias ea demum.

2 Utrū inobia statuti penalis sit peccatum. R̄. henri. de gā. in quolz. 3. q. 22. q̄ aliq̄n in statuto sunt duo p̄cepta. puta cū dr̄. Statuimus ne qs faciat tale quid ⁊ qui fecerit soluat talē penā: ⁊ tunc obligat ad culpā ⁊ penā. Et sic intellige glo. ⁊ Ge. in. c. vt aiaruz periculis. de ɔsti. li. 6. ⁊ Inn. i. c. qd̄ sup his de voto. ⁊ Io. an. in. c. relatū ne cle. vl' mo. ⁊ Ge. in. c. ppetue de elec. li. 6. qui dicūt q̄ statutū penale p̄ceptiuum lz ɔtineat aliā penam corporalē obligat ad mortale. Aliq̄n vero ē vnū solū p̄ceptū. puta cū dr̄. Statuimus q̄ si qs fecerit tale qd soluat talē penā ⁊ sic obligat solū ad penā ex forma statuti: Ex itētione uero statuētis obligat ad culpā si passim temerarie aut cā leui p̄uaricet. Aduerte ēt q̄ in cōscia neq̄z in p̄io casu neq̄z in s̄o tenetur ad penā nisi post cōdempnatōnē secūdū glo. c. fraternitas in fi. 12. q. 2. ⁊ q̄ lz statutū n̄ sit p̄cep̄tiuū ex forma. tn̄ obligat ad mortale q̄n imponit penam mutilatōis vel mortis corporalis.

Vide Ros. pedagiuz § 9.

1 Inquietudo mētis est filia auaricie que cōiter ē veniale peccatū: nisi p eaz omittantur necessaria ad salutem.

1 Inquisitio est alicuius cris manifesti saltē p famā ex bono ⁊ equo iudicis cōpetentis canonice facta inuestigatō secundum Ho.

Quotuplex ē inquisitio. R̄. vt colligo ex Pa. in. c. qualr̄ ⁊ q̄n. el. 2. de accu. q̄ triplex ē. Quedā generalissima qua inquirit̄ super statu totius ꝓuintie vel diocesis. ⁊ in hac n̄ est opus q̄ infamia p̄cedat. nec h̄z locū dicta diffinitio. q̄z prelatus tn̄r eā facere. c. cum venerabilis de censi. ⁊ c. romana de censi. li. 6. Quedā ē generalis qua inquirit̄ super statu alicuius ciuitatis castri vel alicuius loci: ⁊ de hac nō loquitur prefata diffinitio q̄z nō requiritur infamia. vt in. c. 1. de offi. or. l. congruit. ff. de offi. presi. Tertia est inquisitō specialis que fit contra certaz psonam. ⁊ h̄ pōt fieri dupliciter. Primo nō ad imponēdam penā: sed ad peccatū euitandū ex debito officij. vt puta q̄ matrimoniū nō ɔ̄hatur pp impedimētū de diuor. c. porro. 35. q. 6. si duo. Et idez dic q̄n vult inquirere de aliquo canonico impedimēto eadem rōe s̄m Ho. Itē vbi agitur de restitutōe vsurarū ⁊ debitores pp iuramentū impediuntur petere. Itē generaliter q̄n vult inquirere de aliquo crie nō ad priuatū comodū. sed tn̄ ad pniam peccati. ⁊ tunc non requirit̄ infamia p̄cedens s̄m Inno. ⁊ sequit̄ Pa. i. d. c. qualiter ⁊ q̄n facit. c. cū dilectus. et. c. nihil cū filibus de elec. ⁊ c. fi. de clā. despō. ⁊ qd̄ nō p Inno. in. c. 1. de postu. prela. Secūdo pōt fieri inquisitio spālis ad penā imponēdaz:

⁊ tūc si fit ad denūciatiōem purā officialis. sic nō oȝ pcedat infamia.l.ea quidē.C.ꝺ accusa.c.i.de testi.cogē.sed oȝ sit notoriū al's nō creditur ei.de quo ī dic.vt.4.q.4.§.vltimo.alias aūt nō pcedēte infamia procedere nō pōt in inquisitiōe ad penā imponēdā vt in.d.c.qualiter ⁊ qñ.⁊ nō. Pa.in.c.ad nostram.el.2.de iur.iur.

3 ❡ Sed querit qualis infamia dȝ precedere ℞. Pa.i.d.c.qualiter ⁊ qñ.ꝙ si sit iquisitio ꝯ prelatū secularē oȝ sit talis ⁊ tanta ꝙ sine scādalo vel periculo dissimulari nō possit. vt in.d.c.qualiter ⁊ qñ.Si vero ꝯ plalū regularē.puta abbatē vel priorē ꝯuētualē. sic dȝ seruari dispositio pfati.c.qualiter. Si ꝯ regulares inferiores.sic puto ꝙ nō requiratur tāta infamia sed solū fama publica cum indicijs vt suspitiōibus aliquibus:aliter i cāciali nō credo iudex possit pcedere ad aliquē actū:vel capture:aut arestatōis psone: vel tormētorum:aut inquisitōis infamatōis vt nō.Inno.⁊ Jo.An.in.d.c.qualiter ⁊ qñ ⁊.d.An.ibidē silr Ange.in.l.si vacātia. C. de bo.vaca.⁊ Bar.in.l.de minore.§.tormēta.⁊.l.fi.ff.ꝺ questi.In alijs aūt a pdictis.s. a captura:aut restōne ⁊ ceteris pdictis si nō seruatur ordo ad vnguē nō obest Pa.tamē in.c.pe.de accusa.ꝙ ēt sine ifamia ꝯ claustrales pōt fieri inquisitio.Nō verū credo vbi tractaretur de modico pudicio.Secus si pcederet ad depositionē ab ordine aut i carceratōnem ⁊ huiusmodi.Si vero inqsitio spālis ad penā fiat ꝯ alios a pdictis claustralibus.sic nō pōt fieri nisi fama publica pcedēte.⁊ talis fama dȝ deferri iudici sedēti p tribunali ad bancum:alias in secreto ñ valet.ita nō.Ange.in.d.l.si vacātia. ⁊ cum alijs indicijs seu suspitōibus aliter non pōt pcedere iudex ad aliquē actum.vt dixi.

3 ❡ Quō pcedet plalus in iquisitione.℞.ꝙ prio dȝ descēdere ad locū vbi ꝯuersat psōa ꝯ quā vult inquirere:qꝛ ibi veritas melius iquiritur.vt i.c.postꝙ.⁊ qꝺ nō.i glo.de ele. Et hoc intellige si pōt comode.alias ñ tñr. Secundo si inquisitio ē generalis dabit iuramētum clericis.si est ꝯ ecclesiā sup hijs q̄ sciunt vel credūt in sua ecclesia reformāda tā in capite ꝙ in mēbris:exceptis cribus occultis de mera veritate dicēda.vt in.c.qualiter ⁊ qñ.el.2.in fi.de accusa. Nec iuramentū vel iterdictū seu excōicatio lata ab abbate vel alio ꝯ subditos ne reuellēt inquisitori valȝ neqȝ ligat eos de of.or.c.pleriqȝ.li.6. Si vero ē spālis citabit illū ꝯ quē vult inqrer.d.c.qualiter el.2.§.dȝ ⁊.5.q.2.si priates

Tertio procedet ad receptionem dictorum eorum clericorū quos inquirit vel testium si qui producūtur ab aliquo:presentibus tamē eis contra quos inquirit nisi per contumaciā se absentēt.⁊ ea que eis obiciuntur ⁊ nomina testium sunt eis exponenda. Fallit hoc i casu de quo ī.Inquisitor.§.ii. Quarto exceptiones tam contra testes ꝙ alios ⁊ replicationes legitimas admittet.vt deponendi falsum audatia prohibeatur.vt in dictis.§.debet.⁊.c.si primates.

❡ Utrum ille cōtra queȝ fit inquisitio possit negare infamiam precessisse.℞.ꝙ sic.⁊ sic oportebit ꝙ primo iudex hoc cognoscat. vnde si infamatus non inuenitur nō poterit iudex procedere alias sic.c.cum oporteat. de accusa.⁊.d.c.qualiter.el.2.⁊ licet accusator probet eum infamatum nihilominus reus poterit probare ꝙ sit bone fame.ar.de pur.ca.cum in iuuentute.⁊ potētius est priuilegium bone fame ꝙ infamie.ar.c.licet i fi.de accusatio.⁊ nō.Ber.in.d.c.qualiter el.2. 4

❡ Utrum ille cōtra quem inquiritur possit recusare iudicē si habet illum suspectuȝ.℞. ꝙ sic.c.cum speciali de appella.vt puta.qꝛ ex odij fomite procedit.vel qꝛ est criminosus.ar.3.q.7.iudicet.ista tamen quo ad omnia nō sunt seruāda in inquisitione regularium.qꝛ facilius ⁊ liberius possūt a suis administrationibus āmoueri.d.c.qualiter.el.2.Quod limita nisi in graui preiuditio infligendo.ar.d.c.qualiter el.2.in fi.in verbo facilius ⁊ liberius. 5

❡ Utrum inquisitores generales possint pcedere ad inquirendum de veritate criminum etiam non receptis testibus super infamia.℞.Pa.in.c.cum dilecti de accusa.ꝙ sic satis est ꝙ eis ꝯstet de ifamia propter frequentem clamorem.Secus est in delegato ad vnam causam tantum.vt in.c.cum oporteat de accusa. 6

❡ Quis potest inquirere.℞.ꝙ quilibet prelatus contra suum subditum.imo tenetur. ne sanguis subditorum exquiratur in die iudicij de eorum manibus.de officio or.c.irrefragabili de regula.c.vltio.Facit.c.licet hely.de simo.37.di.legant.⁊.d.c.qualiter. el.2. 7

❡ Utrum monaci ⁊ religiosi possint deputari generales inquisitores a sede apostolica ℞.Pa.in.d.c.cum dilecti ꝙ sic monaci.vt in.c.statutum de rescrip.li.6.Nō.quod dicit Pa.in.c.causam el.i.de iudi.ꝙ appellatione fratrū in statutis et odiosis nō veniūt 8

monaci. Idē dic in monialibus vt nō veniant appellatōe sororū τ dicūtur ꝓpꝛie fr̄es mendicātes similiter τ sorores. nō mēdicātes vero τ habitantes solitarie monaci vel moniales appellantur.

9 Utrū eps possit dispēsare in crimibus ne ꝑlatus amoueatur ab offō. R̷. Pa. i. d. c. qualiter τ qñ. el. 2. φ sic qñ ꝓcedit p viā inquisitionis. τ facit. c. inquisitionis. de accusa. circa principiū. vbi dicit φ pōt superioꝛ penā modrari nisi tale sit crimē φ impediat ordis executionē τ beneficij retentionē ēt post ꝑactā pñiam. ergo vbicunqꝫ ista cessant quātumcunqꝫ graue sit crimen etiam manus adulterio poterit nedum episcopus sed quilibet superioꝛ dispensare vt nō remoueatur ab administratione.

10 Utrū ď iurib⁹ singl'ariū pſōaꝝ sit ꝓcedēdū igrēdo vel ex̄ ordinē sine instantia ptis. R̷. Pa. in. c. ad nostrā. el. 2. de iureiur. φ nō: sꝫ libello oblato τ seruato ordine iur̄. qđ etiā sequitur Jo. an. in. c. si. de foro cōpe. ēt si factū allegat notoriū. facit. l. ad peremptoriū. ff. de iudi. τ. l. ꝓperādū. C. eo. vbi pꝫ φ iudex nō dꝫ citare absentē nisi pte petente. τ si aliter citat ñ valet citatio. vt nō. in. c. i. de iudi. Qđ limita ſm Bar. in. l. 4. §. hoc autē iuditiū. ff. de dam. infec. nisi sit causa miserabilium personarum que se iuuare non possunt

τ aut qui semel c. quo. et qn. in.

11 Quid si testes interrogētur sup occultis criminibus. R̷. φ nō debēt rñdere si inquisitio sit generalis nisi de crie de quo ifamia ꝑcessit. d. c. qualiter τ qñ. el. 2. multo minus si inquisitio sit specialis ꝯ aliquē. Si vero ifamia precessit ꝯ aliquē. tunc testes dicēt super oībus que sciunt de eo qđ inquirit̄ veritatē ēt si illud qđ sciūt sit occultū: vt si de fornicatione agitur τ vocatur aliqs q simul cū eo fuit debet dicere secretas circunstantias ēt eas quas secreto nouit dūmodo sit ifamatus de crie sup quo fit inquisitio. puta cū tali muliere cōmisit fornicatōem. sed si tñ de fornicatōe esset infamatus nō expressa aliq tunc nō dꝫ testis reuellare fornicatricē occultā h̄ nō. Inno. τ Hosti. in. c. qualiter. el. i. Jo. τ Archi. 2. q. 5. habet hoc.

vide s. in fama. § 2. et in testes s. 26 et s. 31.

12 Utrū ille ꝯ quē fit inquisitō teneatur dicere veritatē sup certo crie interrogatus. R̷. φ sic si fama sit ꝯ eum. de quo vide. s. Confessio delicti in prin.

13 Quid est indiciū τ quō p indicia pōt procedi ꝯ aliquē ad inquisitionē. vide. s. Indicium.

1 Inquisitor hereticorū minoꝛ epo esse nō pōt nisi quadragesimū etatis sue annum attigerit. Cle. dolentes. de hereticis.

A quibus possunt tales inquisitores institui. R̷. glo. in. d. cle. dolentes. φ per ministros vel prouinciales illoꝝ ordinū quibus a sede apostolica est commissum. Item ab epis τ capitulis sede vacante. vt in. d. glo.

Utrū prefati inquisitores possint alijs cōmittere vices suas. R̷. glo. d. cle. φ sic τ cōmissarios quos dant vocamus vicarios vl substitutos cle. i. §. porro. §. notarij de hr̄ti. 2

Utrū inquisitores prefati possint se intromittere de diuinationibus aut sortilegijs aut vsuris. R̷. φ ď diuiatōib⁹ τ sortilegijs si manifestā sapiūt heresiꝫ pñt se intromittere. vt puta. qꝛ faciunt manifestas inuocationes ďmonum attribuendo demonibus aliqđ diuinum. Secus si solum inuocāt ad exercendum opera que naturaliter pñt. qꝛ nūc talis inuocatio nō sapit heresim sꝫ Oldra. alias non possunt ēt si sapiunt heresim sed nō manifeste. similiter nec de vsuris. tex. est in. c. accusat⁹. §. sane. de here. li. 6. 3

Sed nūquid inquisitores poterunt ipsi cognoscere an sapiat heresim vel ne. R̷. φ nō qꝛ iurisdictio est sibi attributa existente ꝯditione. vt nō. glo. in. d. c. accusatus. τ glo. i c. i. de offi. dele. li. 6. que vr̄ contraria intelligenda ē vera φ inquisitoꝛ potest cognoscere an sapiat manifeste heresim qñ certum ē φ sapit heresim: sed dubitatur an sit manifesta vel non. 4

Que ꝓhibentur pfatis inquisitorib⁹. R̷. φ nō extorqueant pecuniam: pretextu officij inquisitionis quibusuis modis illicitis. Itē φ nec scienter acceptent bona ecclesiarū ob delictum clericorū. aut fisco applicēt φ si ꝯfecerint tam ipsi q̄s eorum cōmissarij τ etiā eporum aut capitulorum sede vacāte sunt excōicati ipso facto: nec poterunt absolui ante satisfactionem pecunie sic extorte nisi i mortis articlo. Cle. dolētes. de hr̄. Item districtius inhibetur eis ne abutant̄ quōlꝫ portatione armorum. Itē φ non habeāt nisi officiales necessarios. d. cle. dolentes. Itē ꝑcipitur tā epis q̄s alijs inquisitoribus φ ñ imponant maliciose aut fraudulenter crimē heresis alicui aut φ impediant executōem officij inquisitionis false. Itē φ odio gr̄a l' amore lucri. aut comodi temporalis obtentu ꝯ iusticiam τ ꝯ conscientiam nō omittāt procedere vbi ē procedendū: alias eps per triennium suspensus est ab officio τ ceteris sit 5

perior ḃ faciens. Inferiores vero epis sunt
excõicati excõicatione papali. Cle. multorꝫ
de here. Nõ bene nõ. ꝯ istos inquisitores q
citant aliquos pro hereticis qui tñ nõ sunt.
qꝛ sunt excõicati ipso facto. Item ꝙ nõ pñt
de crie heresis inquirere ꝯ ẽpos nisi in lr̃is
apostolicis expresse vt possint hec facere ꝯ
tineatur. vt in. c. inquisitores. de here. li. 6.
Item inquisitores ordinis minorũ nõ pos
sunt se intromittere de ordine ꝓdicatorum.
Nec inquisitores de ordine predicatorꝫ de
ordine minorꝫ ꝓtextu cuiꝰcũqꝫ heresis. vt in
priuilegijs eorũ: aliter sunt excõicati ipso fa
cto. ꝛ est papalis per extrauagantẽ Pau.
secundi.

6 ¶ Utrũ inquisitores hereticorꝫ possint pro
cedere ꝯ illos xp̄ianos qui ad ritũ transeũt
iudeorũ. R. ꝙ sic dñmodo metu mortis ab
solute seu precise nõ fuerint baptizati. c. con
tra xp̄ianos. de here. li. 6.

7 ¶ Utrũ officiũ inquisitionis eis ab aposto
lica sede cõmissum expiret ꝑ mortẽ romani
pontificis concedẽtis. R. ꝙ nõ. vt in. c. ne ali
qui. de here. li. 6.

8 ¶ Utrũ inquisitores possint indicere silen
ciũ oĩbus ꝓdicatoribus. R. ꝙ nõ nisi solum
q̃stuarijs qñ contiget cõgregationem fieri
pro negotio fidei vel dictorꝫ questuariorꝫ
predicatio eidem negotio impedimentum
afferret. c. vt officium inquisitionis. de her.
li. 6.

9 ¶ Utrũ inquisitores prefati possint cõuoca
re clerũ ꝛ populũ ciuitatũ vel castrorũ aut
aliorũ locorũ. R. ꝙ sic ꝓut negotio fidei vi
derint expedire. Similiter conceditur eis.
vt aduocent peritos quoslibet vt in sñijs hu
iusmodi proferendis consilium prebeant.
ꝛ ꝙ tales peritos aduocatos vt eis obedi
ant in prefatis ꝯsilijs dandis in virtute obe
dientie possint cogere. c. vt cõmissi. de here.
li. 6. Ex quo aduerte ꝙ nõ pñt ꝓcipẽ sb obe
dientia ꝛ minus sub excõicatiõe clero ꝛ po
pulo vt vadãt ad eorum predicatiões ꝯ qđ
sepius faciunt dicti inquisitores ꝛ ñ valet.

10 ¶ Utrum inquisitores prefati possit proce
dere contra aliquos sine ẽpo. R. ꝙ citare ca
pere ac tute custodie mancipare nec non in
vinculis ac manicis ferreis ponere ꝛ inqui
rere ꝯ illos quos iustitia pro huiusmodi cri
mine concedit possunt. sed tradere carceri.
ita atroci qui magis est ad penã q̃ȝ custodi
am. aut exponere tormentis: aut ad sniam ꝯ
tra illos non potest episcopus sine inquisi
tore vel inquisitor sine episcopo aut delega
to capituli sede vacante si sibi adinuicem co
piam valeant habere infra. 8. dierum spa
cium postq̃ȝ se requisierint: ꝛ si secus pre
sumptum fuerit irritum est ipso iure. clemẽ.
prima de here. ꝛ ibi ponitur de carcere.
ꝛ clauibus ꝛ officialibus. ꝛ dic vt ibi.

¶ Quomodo procedent inquisitores prefa 11
ti contra aliquem. R. ꝙ si per viam accusa
tionis. seruent ordinem suum. Si per in
quisitionem. faciant que supra dixi de indi
cijs ꝛ inquisitione. Excipitur tamen ꝙ ac
cusatores vel testes seu deponentes quan
do propter potentiam personarum con
tra quas deponunt aut accusant graue peri
culum imineret eis si nomina eorum publi
carentur: tunc non publice sed secrete co
ram diocesano vel eo absente vicario ipsi
us quando inquisitores procedũt. vel epis
copus aut eius vicarius coram inquisitore
si comode potest ꝛ aliquibus alijs perso
nis prouidis ꝛ honestis iurisqꝫ peritis to
tum processum super quo deliberandum
est manifestent. ꝛ de ipsorum consilio ad
sententiam vel condemnationem procede
re possunt. ꝛ plena fides talibus testibus
adhibetur: licet eorum nomina non fue
rint promulgata: ꝛ possunt precipere inqui
sitores prefatis honestis personis sub pe
na excomunicationis quam incurrant ip
so facto ne reuellent predicta nomina. epis
copus tamen non potest precipere inquisi
tori: nec inquisitor episcopo. Sed Papa
precipit in virtute obedientie vt teneant se
creta. Cessante tamen tali periculo debent
accusatorum: ꝛ testium nomina publi
cari: ꝛ absqꝫ aduocationum: ꝛ iudicio
rum strepitu ꝛ figura. vt in. c. fi. de here. li
bro sexto. Item ꝙ procedendo per viam
inquisitionis excomunicati ꝛ participes:
vel socij criminis admittuntur ad testimo
nium contra hereticos receptatores. defen
sores. fautores: ꝛ credentes eorum si ex cir
cunstantijs vera dicere presumantur. c. in
fide. de here. libro sexto. Secus si proceda
tur per viam accusationis. vel exceptionis.
quia tales non admittuntur secundum Jo
han. Andre. ibidem. Item religiosi om
nes qui ante religionis ingressũ erant no
tarij quantumcunqꝫ sint in sacris libere istõ
officium tabellionis possunt exercere quo
ad omnia que ad officium inquisitionis ꝑ
tinent non obstante aliquo statuto contra
rio. c. nulli. de rescrip.

¶ Item nota ꝙ statutũ loci per quod offiñ 12
inq̃sitõis directe l' idirecte ipediret l' qualꝫ

retardaretur ipo iure ē nullius roboris: ꝛ p censurā ecclasticā pn̄t cogi rectores illoꝝ locoꝝ ipa reuocare vel moderare vt n̄ ipediat. c. statutū. de here. li. 6. Et ēt pn̄t aduocare brachiū seculare p cēsurā ecclesiasticā ꝯ hereticos. vt in. d. c. vt offin̄.

5 ¶ Itē statutū de duabus dietis. i. c. nō nulli. de rescrip. n̄ ipedit iquisitōis offin̄. vt in. d. c. statutū. Itē fm̄ Jo. an. pn̄t ꝓcedere ꝯ hereticū lʒ alibi ꝯmiserit crimen si in sua inqsitione inuenitur.

i **Insignia** vtꝝ possit qs sibi assumere. R. Pa. in. c. dilecta. de exce. pla. cōiter tenetur q sic. ꝛ arma sicut ꝛ nomen assumitur ad placitū vt agnoscatur ab alio Insti. de le. §. si quis i noīe. ꝛ. l. ad recognoscendos. C. de ingenu. ꝛ manu.

¶ Utrum insignia alterius possit qs assumere. R. Pa. in d. c. dilecta q sic. sicut ꝛ nomen qd̄ limitat vcꝝ nisi illi cui sunt ꝑtēderēt aliqd̄ dānū. vt puta facinorosus assumēs arma alterius posset ille offendi loco facinorosi. ꝛ tal' iplorare pōt offin̄ iudicis. ꝛ iudex pōt ꝓhibere qꝛ ad eū spectat qes pplo ꝝ. l. i. §. quies. ff. de of. ꝑfec. vr. Idem dic vbi interest rei publice. sicut si aliquis accipit isignia boni artificis qui non ē ita bonus. ꝛ ita decipiūtur ppli. ō h' hēs p Bar. in tractatu de insigniis ꝛ armis.

2 ¶ Utꝝ qs possit assumere insignia dignitatꝭ. R. q n̄. si n̄ habet illā dignitatē. alias ē falsarius. l. eos. ꝛ qd̄ ibi nō. ff. de falsa. Facit. c. i. de cleri. non or. mi.

i **Inscriptio** secundum aliquos ē qn̄ accusator ꝓfitet vera q i libello sunt. vel fm̄ alios cum ꝓfitet se velle prosequi vsqꝫ ad finē. Sed fm̄ alios ꝛ verius inscriptio ē qn̄ accusator se obligat ad penaꝫ talionis. i. sileni qꝛ talio ꝓprie ideꝫ ē q repsentatio ad ꝯsil'e. ꝛ hanc tꝫ Jo. an. ꝛ glo. in c. sup his. de accu. ꝛ ꝓbatur in. c. tue. de ꝓcura. ꝛ sequr Pa. in. d. c. sup his. ꝛ ō istis opionibus dr̄ in. l. si cui. i pri. ff. de accusa. ꝛ l. in cāis. C. de accusa.

¶ Utꝝ accusāti sit necessaria iscriptio. R. glo. ꝛ doc. i. c. sup his. q sic. nisi in. 8. cāibus. ꝛ ibi vide. Et lʒ iscriptio n̄ fiat tn̄ deficiens dꝫ puniri pena talionis fꝫ Accursiū in. l. 2. C. de fi. istru. ꝛ Bar. in. l. si cui ꝑdicta.

i **Institutio** seu istituere fm̄ Hosti. ē ecclie vel ecclesiastici beneficiȷ collatio.

¶ Quis pōt istituere. R. de iure cōi eps. Itē capl'ꝫ sede vacante. de insti. ꝛ si capꝫ. li. 6. Item ille qui hꝫ ex delegatiōe epi. de insti. ex frequētibus. Item q hꝫ h' de ꝯsuetudie. c. cū venissent. de isti. dūmodo sit clericus. talis tn̄ ab illo istitutus n̄ dꝫ administrare nec possessionē ecclie adipisci nisi de consensu diocesani ꝛ eius auctoritate. d. c. ex frequētibus. Item abbates in ecclijs sibi subiectis pleno iure possunt curā ꝯmittere sine pn̄tatōe epo facta. ar. a ꝯtͦ. de ꝑbeñ. c. in lateranēsi. de capel. mo. c. ꝑsbr̄i. li. 6. 16. q. 2. visis.

i **Intentio** accipitur dupliciter vel prout ē motus. vel motiuū volūtatis. vel ꝓut dicit fineꝫ intētum. ꝛ isto fo modō hic accipio.

¶ Utꝝ intentio habitualis sufficiat ad meritum bone actōis. R. S. Bo. in. 2. di. 41. q. vlti. primi ar. in fi. q si loq̄mur de itentiōe hituali q̄ quis refert ad deū in gn̄ali omnia opa diei vel āni: sic talis n̄ sufficit ad meritū Sꝫ si loq̄mur de itētōe hituali q̄ qs refert aliqd̄ opus ad deū ī pmordio illius opatōis vel alteri⁹ ad quā illa ꝯsequēter se hꝫ: ita q opus sequēs directam hꝫ ad opus primuꝫ ordinatōeꝫ vel ꝯsequētiā. sic tal' sufficit ad merituꝫ. Unde si aliqs itendit ꝑ eo dare. C. marchas ꝛ incipit hodie dare vnā cogitando de deo actualiter: postea dat alias: ꝛ nihil de deo cogitat tn̄ actōes ille sunt ei oēs meritorie ꝛ fructuose: ꝛ p hūc mōuꝫ ē in uiris religiosis q i pricipio ex caritate d'uouerūt portare religiōis pōdus. qcqd eni faciūt qd̄ ad sue religiōis obs'uātiā spectat ex prima intētōe ē eis meritoriū ad salutē: nisi q absit ꝯria intētio supueniat. Si aūt op⁹ alterius generis iciperet oporteret q itētio fnouaretur vt illud opus esset meritoriū. Und̄ si religiosus ad ea q̄ ad religionē n̄ spectāt vult se exercere oꝫ q intentōeꝫ renouet: qꝛ illa hitual' ad illa n̄ se extēdit. ꝛ iō n̄ ē pue securitatis ꝛ vtilitatis religiōem intrare. Dicit ēt idē. S. Bo. ibidē. q itētio hitual' q̄uis ō deo n̄ cogitet actual'r tn̄ si ex sola bōi opis ꝯsideratiōe caritas ꝓmpta vel aliq̄ alia virtus caritate iformata ad ipꝫ bonū op⁹ icliat ipꝫ ē mēitoria. sic vir obediēs meretur obediēdo plato ꝑcipiēti sibi ēt si nihil cogitet ō deo: sꝫ solū ꝯsideret q ē bonū obedir̄.

2 ¶ Utꝝ opus ab itētōe fcipiat quātitatē siue bōi q̄ ad bōa. siue mali quo ad mala. R. S. Bo. di. 40. ar. i. q. 2. q quātitas bōitatis. ꝛ malicie correndet q̄titati itētōis fꝫ q quantitas itētōis attēdit quātū ad actū itēdēdi. sꝫ i

Intētio. 3 Actualis / hitualis / ꝟtualis vid. S. Bap. 5. 6. 8.

q̄tū attēdit ex pte itēti ñ sp corrñdet. Unde glo. sup illud Math. 12. bon⁹ hō τ c. dic̄ q̄z tū bonū itēdis tm̄ facis. Dicit idē. S. Bo. q̄ si litm̄ τ q̄tu sunt aduerbia sic dicūt q̄tita tatē actus itēdēdi. τ vez̄ ē gnāl'r siue respec tu malo℞ vel bono℞. q̄z q̄tum actus inten dēdi ē magis itēsus i bōitate vel malicia tm̄ opatio exterior ē bona vel mala. oē eni me ritū vel demeritū ad actū voluntatis redu citur: lz circūstāie exteriores aliquo modo faciāt ad volūtatis deprauatōez. Si vero li tm̄ τ q̄tum sunt nomia tūc dicūt q̄titatē ex pte itēti. τ sic nō verum gnāl'r. q̄z ñ semp opi exterius facto mēsurat itētio. q̄z frequē ter hō itēdit magnū bonū τ ñ facit: τ mini mū bonū ex hūilitate. τ facit magnū.

3 Utr℞ op⁹ ab itētōe recipiat q̄litatē. s. bonā vel malā. R̸. S. Bo. vbi. s. q. 1. q̄ itētio bōa vel mala dr̄ dupl'r. Primo mō bōa dr̄ i qua ē pfecta τ bōa ordiatio opis ad finē. τ hoc mō ñ tm̄ respicit bōitatē finis sz ēt rectū or dinē ei⁹ q ē ad finē. Et hoc ē qd̄ dicit Ber. ad Eugeniū exponēs illud. si oculus tuus simplex. q̄ ad hoc q̄ oculus sit simplex re quiruntur duo necessario. s. q̄ veritas sit in electiōe: τ caritas i itētōe. q̄ ē dicere q̄ a mat qd̄ ē amañ. τ eligit qd̄ ē eligen. ordiatō mala dr̄ in qua ē īdirecta. τ sic ē vez̄ gnāl'r q̄ fm̄ intentōem qualificat opus exterius. Secūdo mō dr̄ intentio bona q̄z qd̄ final'r i tendit est bonū. τ illomodo nō qualificatur q̄z si quis furat vt faciat elemosinam vel mentit vt cōuertat aliquē: nō dr̄ bn̄facere. sed quo ad maliciā nō hz instātiā. q̄z malitie itētio nis imputat oē opus factū qualecūq̄ sit. q̄z deus cor iterrogat principal'r. τ de istis in telligit magis cordis ispector ē dn̄s q̄z opis R. q. 6. ca. τ illud. reā linguā nō facit nisi rea mens. 22. q. 1. c. hoīes. τ. c. se. τ minister le gis volūtarie occidēs malefactorem homi cida reputat. 23. q. 5. c. cū minister. τ illō qd̄ nō. 41. di. q̄squis. τ. 11. q. 4. c. omis iactātia Nō obstat q̄ nō sic ē i bono. q̄z plura requi rūtur ad ɔstructionē q̄z ad destructionem.

4 Utrū itentio bona absq̄ operibus valeat ad meritum. R̸. S. Bo. vbi s̄. q̄ si ille hēt facultatē bene operandi τ opportūitatem opandi. sic nō sufficit intentio. q̄z nec bona voluntas dz dici sed semiplena. Si vō facl' tas non adest tunc bona itētio τ bona vo luntas sufficit ad meritum vite eterne.

5 Utrum opera exteriora addāt aliqd supra meritū bōe volūtatis. R̸. S. Bo. vbi. s̄. ar. 2. q. 1. q̄ aut loqmur de p̄mio sbāli. τ sic de ɔdigno nihil addit opus extrīsecuz. q̄z q̄ti tas meriti p̄sat ex q̄titate radicis. De con gruo tm̄ absq̄ dubio opus priuilegiatū ad dit supra bonā itētionē τ voluntatē. p co q̄ volūtas i illo ope pparat τ disponitur ad susceptiōem maioris gr̄e p quā digna ē ma iori retributiōe. Si aūt loquimur de premio accidētali sic opus extrinsecuz addit supra bonā voluntatē sic priuilegiatū: τ alia etiaz q̄ dispositiue addūt ad rōez meriti q̄z exci tant actū voluntatis ad bonū. τ radicatōez τ ɔseruatōem gr̄e. τ illud Marciui. palmā tm̄ τ c. itelligit ñ d̄ palma q̄ ē aureola: sed de palma q̄ ē respectu p̄mij essentialis que di citur aurea.

Utr℞ euentus sequēs addat ad bonitatē τ maliciā act⁹ exterioris. R̸. Tho. pria. se. q. 20. ar. 5. q̄ aut ē p̄cogitatus. τ sic addit. Aut nō ē p̄cogitatus. τ tunc aut p se sequitur vt in pluribus. τ sic addit. Constat eni actū ex ge nere solo esse meliorē ex quo seq pñt plura bona. τ peiorē ex quo plura mala. Aut seq tur per accidens. τ vt in paucioribus. τ tūc nō addit. nō eniz iudicatur de re aliqua qd̄ ē per accidens. sed tm̄ qd̄ est per se. 6

Utrū q̄s p itentionē possit opa sua l'a'io℞ alteri applicare. R̸. fm̄ Asteñ. q̄ sic. τ fit tri pl'r. Primo modo in singulari. vt cuz pro alio determinate satisfacit. τ sic quilibet pōt alteri bona sua cōicare. Secūdo modo in spāli. vt cū quis orat pro congregatiōe sua τ suis familiaribus τ benefactoribus. τ ad hoc ēt ordinat opera sua satisfactoria. τ sic ille qui preest religioni potest illa opera co municare alijs applicando intentionem eo rum qui sunt de sua congregatione ad hūc determinate. Tertio modo in generali. τ sic qui preest ecclie gñal'r pōt opera illa cōica re applicando suam intentionem ad hunc vel ad illum. τ ideo qui preest ecclie gñali pōt cōicare ea que sunt congregationis τ huius hois. sed non cōrio. pria cōicatio τ sa non dr̄ indulgentia sed tantum tertia. pp duo. Primo q̄z per cōicationes illas prias lz absoluatur homo a reatu pene quātum ad deum non absoluitur tm̄ quantū ad satis factionem ad quam est obligatus ex p̄cepto ecclie vel confessoris sed per tertiam sic. vt s̄. pz indulgentia. Secundo q̄z in vna con gregatione non est sufficientia meritorum vt sibi τ alijs valere possint sicut est in ec clesia romana precipue propter meritum xp̄i. τ ille solus qui ipi preest pōt per inten tionem suam applicare opera aliorum alijs que dn̄r indulgentie. alij autem habent ex eius concessione. 7

Interdictū ē puatio ad aliq̄ eccl'ic. p s̄nīaʒ Juris. ul' iudicis fcā — clerus et populus. ʒ sᵗ diuersa.

3 ¶ Utrū actio pcedens a volūtate deliberatiua si p itētōeʒ ad deū nō ordinat̄ sit mala seu pctm̄. ℞. vt colligo ex sctō Bo. i. 2. di. 41. q. i. ar. 3. q̄ aut hoc prouenit p iordinatā affectionē siue ꝯuersionē ad creaturā. ⁊ sic ē mala ex ꝯuersiōe. Aut puenit pp̄ opant̄ negligētiā. ⁊ sic ē mala ex omissiōe. Aut pp̄ opātis isirmitatē ⁊ miseriā ⁊ h̄ neutro mō ē mala sʒ idifferēs. deus eni decreuit pp̄ suā pietatem ⁊ pp̄ nr̄am isirmitatē multas opationes nō iputar̄ nob' nʒ ad meritū nʒ ad demeritū. ⁊ ꝯn̄r tales opatōes respectu nr̄i nō videnẗ bone moralr̄. nec male. vt cū q̄s loq̄tur alicui ex nāli pietate. l' aliū salutat ex vrbanitate. l' facit ex necessitate nēcc̄. puta comedit vt reficiat̄ ābulat vt recreet̄. nec tn̄ hoc refert i deū. tales eni actiones nō sūt meritorie. q2 ad deū nō referunt̄. dicere q̄ cēnt demeritorie durū videret̄ cū nō fiāt pp̄ iordinatā conuersionē ad creaturā. nec omittit̄ ad deū referri agent̄ negligētia. sʒ tn̄ pp̄ quādā isirmitatē q̄ ē i nob' ex corpe corruptibili aggrauāte aiaʒ. Nec obstat hijs Gre. s'r illō Mathe. 13. De oī vbo occioso ⁊c̄. vbi dicit q̄ vbū occiosū est qō caret ratione iuste necessitatis vel pie vtilitat̄. quia vt dicit Ricar. in. 2. di. 40. nō sp oʒ q̄ actus explicite ad finē q̄ ē de᷒ referat̄ vt nō sit occiosus. sʒ q̄ referat̄ ad bonū finem l' ciuilē l' corpis necessitatē aut honestā recreatōeʒ. Solū ergo ille dr̄ occiosus q̄ n̄ referẗ ad aliquē bonū fineʒ Meritorius aūt vite eterne solus est actus q̄ ordinat̄ p itentioneʒ ad deū. aut merito ꝯdigni si fiat ex caritate. l' ꝯgrui si fiat ex̄ caritateʒ. Demeritoꝛi᷒ vō si nō referat i deū ex iordinata ꝯuersione l' omissione.

9 ¶ Utrū bonitas actual' volūtat̄ addat aliquā bonitateʒ sup bonitateʒ ipi᷒ hitus gr̄e. ℞. fʒ Ricar. vbi s̄. q̄ actual' volūtas elicita a voluntate potente p grām addit hitui gr̄e bonitatē aliquā a deo remūerabileʒ q̄ztū ad pmiū substātiale ita q̄ pmiū substātiale hitui gr̄e ⁊ actib᷒ iterioꝛib᷒ volūtat̄ p gr̄e hitum elicit̄ corespōdet. vn̄ pp̄ tales actus plꝰ habebit de pmio. subāli q̄zꝯsi sine ipis a corpe decessisset.

Interdictum.

dr̄ ab i̇dico i̇dicis qō idē ē qō p̄hibeo. ⁊ sic ptinet ad iterdictū iuris canonici ex quo interdicit̄ admistratō aliquoꝝ sacroꝝ. ⁊ celebratio diuinoꝝ l' executio aliquoꝝ spūaliū fm̄ Inno. ⁊ sic est ecclīastica censura. Aliqn̄ dr̄ interdctm̄. i. iter duos datū l' iñi duo dcā. vt Insti. de intdc. i pri. ⁊ isto mō accipit̄ in iterdictis a lege ciuili siue a ptore. ⁊ quedaʒ sūt publica ⁊ ista sūt. 9. q̄dā sūt puata ⁊ h̄ st̄ 28. de q̄b᷒ vide glo. ⁊ doc. i. c. pastoral'. d̄ cā poss'. ⁊ ppti. ⁊ i. c. i. ē cū q̄s de rebꝰ spo. ⁊ d̄ ist' hic n̄ itēdo tractare. sʒ vide si placet i speculo eo. ti. Sʒ d̄ itdcō pmo mō dcō nec ēt itēdo dicē de intdcō quo aliqō pticulare spūale intdr̄: puta cū q̄s intdr̄ ab offō l' a bn̄ficio ⁊ huiusmōi: q2 d̄ hoc dico ĩ. Suspēsio. Sʒ hic itēdo solū tractare de intdcō ex quo in aliq̄ tra l' ecclia l' aliq̄ psone intdicunt̄ a celebratōe diuinoꝝ pcep' ōe sacroꝝ aliquoꝝ pulsatōe cāpanaꝝ ⁊ cetis: de quibus ĩ. dicā Interdictum. 5.

¶ Quot sūt spēs intdci. ℞. q̄ due Una hoīnuʒ alia locoꝝ. Intdctm̄ hoīuʒ. aliud gn̄ale: aliud spāle: aliud singlare: Gn̄ale itdctm̄ hoīuʒ ē cū intdicit̄ ppl's regni: castri: l' ville aut ciuitat̄. Et sic aduerte q̄ qn̄ intdr̄ pplus l' vniuersitas l' cōe. q̄ tūc nec locus nec clericus ē iterdictus. Itē fm̄ Cal. nec psone ecclesiastice q̄ ex toto sūt trāslate i ecclīā: q2 d̄ pplo nō sūt: 12. q. 2. duo sūt qn̄ intdicitur clerus tn̄: nō ē intdict᷒ pplus nec vniuersitas l' cōe. q2 st̄ diuersa clerus ⁊ ppl's. de sen. excō. si s̄nīa. li. 6. Un̄ clici pn̄t celebrare sicut pꝰ fm̄ Jo. an. in. d. c. si s̄nia. s. alta voce pulsat̄ cāpanis. iterdictis tn̄ exclusis. q2 p̄hitō c. qō ite. de pe. ⁊ re. ⁊. c. n̄ ē vobis. de spon. ⁊ moderatio. c. alma. d̄ sen. exco. li. 6. Intelligit̄ qn̄ locus ē iterdict᷒: ⁊ nō exp̄sso loco i s̄nia intdicti: n̄ hʒ locū cessatio diuinoꝝ ⁊ alia q̄zuis sit gn̄ale. Cal. tn̄ tʒ q̄ dʒ suari moderatio. d. c. alma. Sʒ nō credo ei. Dic ergo q̄ pn̄t clerici alta voce celebrare sic̄ pri᷒ ⁊ i ecclījs suis alta voce: ⁊ q̄ i isto casu pn̄t admitti oēs q̄ nō sūt de pplō illo ⁊ nō sunt cā intdicti. tʒ Archi. i. d. c. si s̄nia. ⁊ Fede. cōsilio. 70. Silr̄ fm̄ Cal. illi pn̄t admitti q̄ de illo erāt pplō sʒ domiciliū trāstulert̄. Asten. ti. li. 7. ti. 16. tʒ q̄ n̄ nisi absoluātur ex quo semel fuerūt intdicti: sed dcm̄ Cal. ē veri᷒ ⁊ sequit̄ Ge. in. d. si s̄nia. ⁊ ēt absentes excusant̄ donec sciāt. c. aplice. de cle. exco. mi. postq̄z sciunt tenentur seruare.

¶ Utrū pplus n̄ iterdict᷒ si fiat de pplō tali i terdicto efficiat̄ intdict᷒. ℞. fm̄ Cal. q̄ sic. 1

¶ Utrū bānitus q̄ ē de pplō iterdcō sit ap̄li᷒ intdictus. ℞. q̄ sic si ad ips ē bānitus: q2 adhuc ciuis ē ⁊ de pplō. l. relegati. ff. de itdic. ⁊ relegatis. 3

¶ Sʒ nūqd hitātes i ciuitate q̄ nō sūt nʒ ciues nʒ de pplō illius ligant̄ intdicto. ℞. q̄ 4

nō.d.c.si snīa.sed ligant illi qui sunt facti ci
ues ex grã.l3 ibi non habitent.

5 ¶ Utrū ipubes ppli interdicti sint. R. Jo.
de deo.q si nō sunt doli capaces non sunt i
terdicti. Secus si sunt doli capaces.

6 ¶ Quid de mulieribus q̃ viris 3dicūt τ ali
is hoibus qui pro posse resistunt. R. Jo. de
deo.q nihilominus ex quo sunt de illo po
pulo q sunt interdicte.

7 ¶ Sp̃ale interdictū hoīu3 ē cū interdicit aliqd
collegium vel vniuersitas in populo iclusa
puta studium Papie τ huiusmōi τ capl'm.
Nam interdicto capl'o vel collegio vel vni
uersitate singule persone de ipsa sunt inter-
dicte. fm Jo.an. τ Ge. in dicto. c.si senten-
tia. τ istud comprehendit tam clericos q̃
laicos qui sunt de illo collegio vel vniuersi
tate.

8 ¶ Sed quid si interdicatur familia alicuius
nūquid clerici de eius familia erunt interdi
cti. R. Rodoñ. q sic nisi specialiter eximan
tur. Unde aduerte hic fm Archi. τ sequitur
Ge.in.d.c.si sententia.q iterdicto collegio
vel vniuersitate clerici qui non sunt de illo
collegio vel vniuersitate poterunt ianuis ap
tis τ pulsatis campanis alta voce celebrare
excommunicatis τ interdictis exclusis. Sec⁹
vbi esset interdictus locus: quia non possūt
nisi fm q j̃.dicam.

9 ¶ Utrum si interdicantur doctores omnes
alicuius ciuitatis intelligantur interdicti cle
rici qui sunt doctores. R. q non per glo.
in.d.c.si sententia. Silr̃ si interdicūtur cleri
ci non veniunt religiosi non habētes digni
tatem: τ de hoc vide s̃. Clericus.i. Ge. tñ in
d.c.si sententia. dicit q clero interdicto veni
unt clerici seculares regulares conuersi τ
conuerse: qui ita sunt ad ecclīam translati q
proprie de populo dici non possūt. De quo
dicto ego valde dubito: τ potius credo con
trarium nisi aliud constet de mente: per ea q̃
s̃.dixi Clericus.primo.

10 ¶ Quid si vnus de populo interdicto igre-
ditur monasterium an possit diuinis inter-
esse sine relaxatione interdicti generalis vl'
specialis. R. Fede. τ sequitur Ge.in. d.c.si
sententia q sic quia desinit esse de populo
ergo purgatur ei⁹ lepra sine alia relaxatōe.

11 ¶ Singulare interdictu3 hominum dicitur
cu3 aliqua certa persona interdicitur vel ĉt
incerta.vt cum dicitur. Qui fecerit sic sit in
terdictus ipo facto: τ isti quocūq3 vadunt
sunt semper interdicti: nisi absoluantur si i-
terdictum non est ad tempus. Unde aduer
te τ nō.bñ q tales interdicti siue generalr
siue specialiter vel singulariter non pñt ex-
ercere aliquē actū concessorum ipre interdi
cti: de quibus j̃.dicetur qui pertineāt ad or-
dines aut ad celebrationem diuinorum ali
ter essent irregulares vel suspensi secundu3
q infligitur pena violantibus interdictum:
vt j̃.dicetur. τ de tali interdicto non loquit.
c.alma.

¶ Utrum interdicti generaliter specialiter
vel singulariter sint vitandi ab aliis R. secū
dum Ho. Inno. τ Ber. q sic in diuinis of
ficiis quando proprio nomine seu alia cer-
ta locutione per sententiam sunt designati.
Alij autem non sunt vitādi nisi a iudice spe
cificentur: nisi eorum offensa per quam sunt
interdicti esset multum notoria ita q nulla
tergiuersatione posset celari.c.tua nos. de
coha.cle. τ muli. Sed tu dic vt s̃. Excomu
nicatio.8.§.3.

Interdictum ij.

locorum. Aliud generale vt cum in
terdicitur regnum vel prouincia vel dioce
sis. Aliud speciale: vt cum interdicitur ciui
tas aliqua castrum vel villa: Aliud singula-
re: vt cum interdicitur certa ecclesia vel ca-
pella vel certe ecclesie: τ sic interdicto loco
aut generaliter vel specialiter aut singulari
ter non sunt interdicti homines vel clerici
talis loci. Unde extra illa loca possunt audi
re diuina τ sepeliri si ibi elegerint sepulturā
vel ibi mortui fuerint: quia non sunt inter-
dicti nisi fuerint in culpa interdicti ponen-
di. tex. in dicto. c. si sententia. nō. Pa. in dic
to. c. qd inte. τ dicto. c. non est vobis. Adu̇-
te tamen q id qd statuitur in interdicto ge-
nerali locorum habet locum in interdicto
speciali loci. Et hoc ideo quia interdicta ci
uitate vel villa intelligitur tota interdicta ge
neraliter τ ideo habentes priuilegium q
tempore generalis interdicti possint cele-
brare submissa voce intelligetur generale in
terdictum. quando etiam aliqua terra est
interdicta quo ad illam terram: vt dicitur
τ nota. in. c. cum partibus. de verbo. signi
fica. Inno. tamen τ Hosti. tenent q inter-
dicta ecclesia aliqua in penam populi
licet multi ex eis non deliquerunt sed solum

solũ vel dñs vel vniuersitas q̃ talis pplus
ẽt qui non est in culpa nõ poterit alibi elige
re sepulturam apud ecclesiam nõ iterdictam
nisi ex priuilegio spãli hoc hũerit. Sꝫ hoc
nõ credo verũ qꝛ. c. q̃d allegat. s. vt priuile-
gia. de priuil. loqt̃ qñ pplus ẽ iterdict⁹.

1 Quid si iudex dicat iterdico regnũ fracie
R̷. q̃ iterdictũ extẽdit ad totã terrã q̃ adhe
ret ei tpre late sñie siue rõe dñij siue rõe feu
di. de postu. pla. c. iij. fm glo. i. d. c. extẽditur
ẽt ad tras q̃ adherebãt ei pstãdo auxilium
tpre iterdci. platisi võ dicat iterdico terras
regis fracie. tũc fm Rodoñ. nõ extẽdit ad
feuda: qꝛ pene sũt rstrigẽdi: sꝫ ꝯ eũ ẽ tex. d. c. i.
i verbo trarꝫ ipi⁹: ⁊ io dic sitr eẽ iterdcã: qꝛ
i feudis hꝫ vtile dñium: ⁊ ẽt icludũt tre i q̃-
b⁹ solũ hꝫ vsufructũ fm Jo. an. ⁊ seqt̃ Ge.
i. d. c. si snia. Si võ aliquã trã haberet in pi
gnus nõ eẽt iterdctã qꝛ nõ ẽ ipi⁹ quo ad dñi
um: secus si diceret q̃ iterdicit oẽm trã quã
tenet qꝛ sic eẽt iterdctã. c. cũ Bertold⁹. d̃ re.
iudi. qꝛ creditor hꝫ possessionẽ verã pigno
ris. ff. de vsuca. l. serui.

3 Sꝫ qd si hꝫ trã cõem cũ alio. R̷. Ge. i. d.
c. si snia. q̃ si ẽ idiuisa nõ ꝯprehendet ne in-
sõns patiatur. Sec⁹ si eẽt diuisa: qꝛ ps sua sĩ
iacebit.

4 Utrũ iterdcã ciuitate veniãt eius suburbia
R̷. q̃ sic ⁊ ẽt ꝯtinẽtia edificia. Et idẽ dic. de
iterdicto castri l' ville: sꝫ proprie nõ hẽant sũ
urbia. vt i. c. si ciuitas. de sen. exco. li. 6.
Sꝫ quero qd dr̃ suburbiũ aut ꝯtinẽs edi
ficiũ. Jo. de deo dicit q̃ suburbia itelligunt
illa q̃ sũt. ĩ. vltimã portã ⁊ faciunt cũ ciuita
te publicas functões ⁊ vocant ad ꝯsilia ⁊ ꝯ
ctiones. Uel dic fm Ge. q̃ dicũtur burgi ex
⁊ prope ciuitatẽ in quibus domus sũt conti
gue. Uel dic q̃ suburbia dicunt domus per
quas ẽ iter rectũ eundi ad ciuitatẽ l' locũ. ꝯ
tinẽtia edificia sũt pulcre domus circa ciui
tatẽ nõ itra suburbia vbi nõ sũt burgi direc
te itroducentes ad ciuitatẽ Glo. i. d. c. si ciui
tas. dicit q̃ arbitrio iudicis ẽ reliquendum
que dicant ꝯtinẽtia edificia: qꝛ nõ dicit tex.
cõtiguis. sꝫ ꝯtinẽtibus. Legiste võ i. l. 2. ⁊. l.
edificia. ⁊. l. qui in continẽtibus. ff. de ver. si
gni. qł in idem coicidunt. Ego võ quo ad
hoc attenderẽ ad rõnem legis expressam ⁊
dicerẽ oia illa dici continentia edificia que
ita sunt prope ciuitatem q̃ in illis celebran
do contemneretur ecclesiastica censura: pu
ta quia quasi ita comode eo conuenire pñt
sicẽ si nõ esset iterdictum: sꝫ vbi non contem
nitur pp hoc: puta distat per miliare ⁊ est
valde laboriosum illuc ire nec passum ppl's
põt eo conuenire tunc non acciperetur sub
hac significatione.

Utrũ dño vẽdẽte terrã iterdictam siue ge 5
neralr siue spãlr: aut singulariter alicui dño
qui non est in culpa cesset interdictum. R̷.
q̃ non fm Ge. in. d. c. si snia. quia secuꝫ por
tat onus suum.

Utrũ dño emẽte terrã post latã sniam iter 9
dictiꝯ omnẽ suam terram sit illa terra iter
dicta. R̷. fm Ge. in. d. c. si snia. q̃ non nisi la
tor interdicti expressisset nedum terram ha
bitam sed habendam.

Utrũ iterdicta ecclia sit iterdictũ cimiteri 7
um vl' eius capella. R̷. q̃ sic si capella vel ci
miterium sunt contigua ecclesie alias non.
⁊ ideo in non contiguis posset celebrari. d.
c. si ciuitas. §. si.

Interdictum iij.

1 Item psonarũ q̃ꝫ locorꝫ quis põt po
nere. R̷. q̃ omnes illi q pñt excõicare vl' sus
pendere rõne iurisditionis ordinarie vel d̃
legate quam hñt super illos quos volunt in
terdicere. de ver. signi. querenti. de offi. de
le. c. quia pontificali. li. 6. Et quis põt excõi
care habes s̃. Excõicatio. i. §. 3.

Utrum episcopi possint interdicere per- 1
sonas singulares ecclesiasticas vl' seculares
aut eorum loca vel terras que habent pri-
uilegium ne possint interdici. R̷. q̃ sic. ⁊ ẽt
excomunicare: nisi talia priuilegia sint con
cessa regibus vel reginis aut eorum filijs vl'
religiosis non ratione persone sed ordinũ
vel locorum. vt in. c. ne aliqui. de priui. li. 6.
nec etiam possunt interdicere exemptos ẽt
indirecte puta interdicendo ne eis vendãt
aut cõicent. ⁊ contrafacientes sunt punien-
di. c. quãto. de priuile. rõe tñ delicti ⁊ ꝯctus
posset. vt s̃. Exemptus. §. 8.

Utrũ canonici ecclesie cathedralis pos- 8
sint ponere in aliquo loco vel ecclesia inter
dictum. R̷. q̃ non sine assensu episcopi. c. q̃
sunt. de his que fi. a ma. par. ca.

Pro qua causa potest poni interdictum 5
R̷. q̃ pro subsidio pecuniario vel debito pe
cunie vel alterius quantitatis. laicus aliqs
non potest interdici nisi ex speciali auctori
tate sedis apostolice ⁊ expressa. alias non tꝫ
si ponatur. per extrauagãtẽ. Bonifacij. 8.
que incipit. Prouide attendẽtes. Ponen-
dum est igitur pro culpa aut domini aut po
puli ⁊ huiusmodi non singularis alicuius
persone que officium non habet generale:
vt patet in. c. sane. de offi. de le. ⁊ in. c. non ẽ
nobis de spon.

4 ¶ Quo dз poni. R. φ ꝑcedente monitõe ⁊ i scriptis q̃ scriptura ꝯtineat cãm sicut ⁊ d̃ excõicatõe dictũ ẽ s. Excõicatio. 2. §. i. ⁊ 2.

5 ¶ Utrũ sit aliq̃ forma verboꝝ fuãda. R. φ ñ necessario sed sufficit dr̃e Nos pp talẽ cãz regnũ vel castrum vel eccl'iam talem supponimus iterdicto ⁊ huiusmõi. vt nõ. in. d. c. sane. ⁊. c. non est nobis.

Interdictum iiij.

i In qb' cãib' icurrit̃ iīdcẽz. R. φ gñiale iterdictũ ⁊ spẽale locoꝝ i nouẽ casibus icurrit̃ ipo iure. Primus qñ ciuitas i q̃ moritur sũmus pontifex nõ seruat dispositiõez c. vbi piculũ de electione. li. 6. qz tũc ipo facto est interdicta. vt ibidem. Secundus qñ ciuitas dat auxiliũ: ꝯsiliũ l' fauorẽ insecutoribus cardinaliũ aut clericoꝝ vl' religiosorum de familia dñi pape l' cardinaliũ captoribus: aut ꝑcussoribus l' mãdatoribus ꝑdcõrum. aut socijs talia faciẽtiũ vel si infra mẽsem saltem tales delinquẽtes nõ punierit si põt ipo facto ẽ interdicta. de penis. c. felicis li. 6. excipitur Roma. Tertius qñ collegiũ l' vniuersitas ab eccl'ijs l' ab ecclasticis ꝑsonis exigit pedagia guidagia l' alia p se l' ꝑ aliũ de rebus suis quas nõ cã negotiãdi deferũt aut ad huiusmodi solnẽda ꝯpellit: tũc ipo facto ois ciuitas castrũ l' villa aut alius locus dicte vniuersitatis l' collegij subiacet interdicto: de censi. c. q̃z q̃z. li. 6. Quart' qñ collegium l' vniuersitas aut archiepi l' epi ⁊ alij tam superiores q̃z inferiores ecclastici sustinẽt penam quam icurrerũt i cõducẽdo aut locãdo domos vsurarijs alienigenis q̃ eis iponit̃ i. c. i. de vsuris. li. 6. p mẽsẽ. d̃ qua hẽs. Usura. 2. §. 13. nã post mẽsem terre oẽs ipoꝝ sũt iterdicte q̃zdiu ijdẽ vsurarij i eis ꝯmorãtur. vt i. d. c. i. Quitus qñ clerici l' religiosi iducũt aliquẽ ad vouẽdũ aut ꝓmitteñ de sepultura si in eoꝝ eccl'ia vel cimiterio eũ sepeliãt: tũc si ifra dcẽdũ. eccl'e vbi d̃ iur venit sepeliẽdus oia que occasione sepulture habuerũt nõ restituẽt ẽt si nõ petãtur: ⁊ cadauer si petatur ipo facto eoꝝ ecclie ⁊ cimiteria sũt iterdcã. c. aiarum piculis de sepul. li. 6. ⁊ tam diu durat donec plene satisfecerint: vt ibidem. Sextus qñ ciuitas cõmittit aliquid in epm suũ vt capiat̃: ꝑcutiat̃ bãnicetur ipo facto ẽ iterdicta. Cle. si qs suadente. de penis. Septimus quilibз locus l' loca i quibus eps detinet̃ iuitus sũt iterdcã ipo iure. d. cle. si quis suadẽte. Octauus qñ religiosi exẽpti ecclias ⁊ decias recipiũt a laicis sine cõsensu diocesanoꝝ l' excõicatos admittũt ad diuina seu interdictos noiatim aut istituũt vel destituũt i cõsultis epis i ecclesijs nõ sibi pleno iure subiectis: l' qñ hospitalarij ⁊ templarij plusq̃z semel i anno celebrant in eccl'ia posita i loco iterdicto l' defẽdunt ne cõfratres exẽptoꝝ seu ipoꝝ oblati qui i totũ nõ se trãstulerũt possint iudicari a locoꝝ ordinarijs tũc ecclie eoꝝ ipo facto sũt iterdicte fm glo. i. c. i. de iniur. li. 6. ⁊ Archi. i. c. epoꝝ de priuile. li. 6. ⁊ sequitur Pa. in. c. cum ⁊ plantare. de priuile. ⁊ facit. c. si quis suadente. 17. q. 4. q̃zuis glo. in dicto. c. cum ⁊ plantare. ⁊ communiter doc. ibidem teneant φ non sint ipso iure. Sed prima opi. mihi videtur verior. Nonus ecclesia dicitur interdicta quando est poluta humano sanguine vel semine. de quo dic vt s. Consecratio ecclesie. §. 8. Decimo incurritur interdictum regni castri vel loci quando dñs eorum impedit ne legatus aut nuntius pape possit exequi suum officium ⁊ tam diu donec persisterit in tali contumacia. c. super gentes. de offi. lega. li. 6. Aduerte tamẽ hic φ licet in supradictis casibus aliqua terra l' ciuitas vel ecclesia ipo iure subiciatur interdicto non tamen tenetur quis illud seruare ante declarationem per iudicem fiendam: itaφ in ea celebrans ante dictam declaratõnem non incidit in penas statutas contra non seruantes interdictum. de quibus infra dicetur. Interdictum. 7. ⁊ hoc propter constitutionez constañ. concilij. de qua. s. Excomunicatio. 8. §. 7.

¶ In quibus casibus incurritur interdictũ generale vel speciale personarum ipo iure R. φ in quattuor casibus. Primus quãdo episcopus communitas vel vniuersitas imponit. exigit vel recipit collectas ab ecclesiasticis ⁊ cetera. de quibus in. c. clericis. de imu. ec. li. 6. seu quando bona deposita in ecclesijs arestauerit: occupauerit: vel arestari aut occupari fecerit: seu dederit in hijs auxiliũ: ꝯsiliũ: vel fauorẽ sciẽter: ipso facto est interdicta: nec absoluitur nisi de speciali mãdato sedis apostolice. non obstãtibus quibuscunq; priuilegijs. vt in dicto. c. clericis. Secundus quando vniuersitas vel collegium permittit in terris suis vsurarios alienigenas conducere domos: vel eis locat ad exercendum fenus ipso facto est interdicta c. i. de vsuris. li. 6. Tertius quando persona ecclesiastica regularis aut secularis quantũcũq; exempta ⁊ cuiuscũq; ordinis aut stat' existat scienter celebrat vel celebrari facit i locis interdictis nisi fm permissionẽ iuris i

vel excomunicatos publice: vel interdictos ad diuina officia vel sacramenta aut sepulturam admittit tunc ipso facto est interdicta ab ingressu ecclesie: et tam diu donec satisfecerit ad arbitrium eius cuius sniam contempserunt. c. episcoporum. de priuile. li. 6. Hodie tamen sepelientes excommunicatos publice aut nominatim interdictos sunt excommunicati ipso facto: cle. eos. de sepul. Quartus quando vniuersitas concedit represalias aut concessas extendit ad personas ecclesiasticas vel eorum bona nisi. j. mensem reuocet ipso facto est interdicta. c. et si pignoratores. de iniur. li. 6. Sunt alij casus interdicti de quibus. j. Suspensio. primo, qui potius suspensiones nominantur ꝙ interdictum cum etiam casu tertio precedenti.

1 Interdictum. v.

Que prohibentur tempore interdicti vel in loco interdicto exerceri. R. ꝙ omne spirituale. quod reducitur ad sex: vt clarius intelligatur. secundum ꝙ colligo ex Inno. Pa. et communiter doc. in. d. c. non est vobis. et c. fi. de exce. prela. et c. ꝙ in te. de pe. et re. et c. fi. de sen. exco. li. 6. Unde aduerte et nō. bene ꝙ quicquid pertinet ad aliquod sex infra positorum intelligitur semper prohibitum tempore interdicti: nisi vbi inueniatur in iure specialiter concessum.

1 Et primo prohibetur omne exercitium deputatum certo ordini ecclesiastico. Et hoc procedit siue sint clerici presbiteri siue inferiores. vt nō. Pa. in. c. 2. de cle. exco. mi. Et dicitur exercere officium deputatum certo ordini. puta. quando dicit epistolam vt subdiaconus. euangelium vt diaconus. vel offerendo calicem. vrceos et huiusmodi vt lector: vel exorcista et huiusmodi. vel dicendo matutinum et aliud officium vt ebdomodarius et similia que conueniunt alicui ordini. Facit. c. si quis episcopus. el. 2. ii. q. 3. vnde talia exercentes sunt irregulares ipso facto. Secus esset si exerceret aliquid quod non est deputatum certo ordini ecclesiastico sicut cātans rñsoria vel psalmos non officiando principaliter. sed tāꝙ quilibet alius laicus. Item nec auditio diuinorum pertinet ad certum ordinem et talia exercentes tempore interdicti nō erunt irregulares nisi auctorizādo audirent diuina: puta. quia prelatus facit celebrare quia sic esset irregularis secundum glo. in Cle. Archiepo. de priuile.

2 Utrum benedictio solennis episcopi sit prohibita tali tempore. R. ꝙ sic quia eam facit ratione ordinis. 95. di. c. ecce ego. nisi in festiuitatibus de quibus infra. non autem simplex prohibetur: nec benedictio pere vel baculi peregrinorum: quia non pertinent ad ordinem: et idem potest dici de benedictione vestimentorum illorum qui volunt intrare monasterium vel tertium ordinem beati Francisci ꝙ licite potest fieri.

Secundo prohibetur ministratio sacramentorum exceptis eo modo quo conceduntur de iure. de quo vide infra in. c. se. 3

Tertio prohibetur celebratio diuinorum. vt in. c. responso. de sen. ex. de cle. exco. mini. c. 2. et 3. Sed quid venit hic nomine diuini officij dic solummodo ordinatum in breuiario vel missali. vt. j. patet in. c. se. §. 1. cum sequentibus. 4

Quarto prohibetur collatio ordinum nisi. vt. j. dicam in. c. se. § 28. 5

Quinto prohibetur sepultura ecclesiastica: tamen extra cimiterium et ecclesiam licet sine officio: cum officio non: aliter clericus incurreret penas positas contra tales de quibus. j. dicetur in. c. se. 6

Sexto pulsatio campanarum. ar. d. c. alma. Si tamen laici pulsarent sine eorum consensu clerici excusantur secundum Jo. de deo. Hoc intelligo de pulsatione pro horis canonicis: quia Aue maria vel campane de festo vel pro alio signo ꝙ pro horis nō credo sint prohibite. 7

Septimo apertio Janue ecclesie tempore celebrationis officij: nisi pro vt infra dicetur in. c. se. 8

Utrum prefata ita prohibeantur in ecclesijs exemptis: sicut in alijs. R. ꝙ sic: vt in. c. auctoritate. de priuile. li. 6. et ita seruabunt sicut faciunt alie ecclesie celebrando secundum modificationem. c. alma. de senten. exco. libro sexto. 9

1 Interdictum vj.

Que conceduntur tempore interdicti generalis locorum vel specialis vel singularis. R. ꝙ Undecim.

Primum celebratio officiorum diuinorum et missarum in ecclesijs et monasterijs sicut fiebat ante interdictum cum ista modificatione tamen. s. submissa voce. Januis clausis. campanis non pulsatis. excommunicatis et interdictis exclusis in. d. c. alma. §. addicimus. Aduerte hic ꝙ istud. c. alma. loquitur de generali et speciali interdicto tantum locorum: non de singulari interdicto alicuius ecclesie secundum glo. in 1

bcõ.§.addicimus.⁊ ideo ibi non posset ce lebrari. Quod nota benẽ quia pauci aduer tunt.

2 ¶ Sed quero a quibus celebrari debent ꝑ fata diuina. R. Archi.in.d.c.alma. ꝙ a pro prijs clericis ecclesiarum vel monasterio rum monacis: nisi ⁊ ipsi essent interdicti. vt.s. Interdictum.i.§.ii.

3 ¶ Qui possunt admitti ad ista diuina. R. ꝙ nullus nisi clerici aut monaci illarum eccle siarum in quibus celebrantur: vnde aliarũ ecclesiarum clerici vel monasteriorum mo naci non possunt admitti secundũ Archi. in.d.c.alma. Cal. tamen vt refert Ge.in.d. c.alma.tenet ꝙ post factum non essent irre gulares: sed ante factum non auderet consu lere ꝙ quis admitteret religiosos vel cleri cos extraneos. Fede.consilio.87.dicit ꝙ vi detur absurdum tales non admittere. ⁊ Jo han.An.dicit ꝙ est nimis durum tenere ꝙ non admittantur. Et credo ꝙ sit verius ꝙ possint admitti omnes clerici aut religiosi aliarum ecclesiarum: ⁊ verbum canonici ꝙ clerici ecclesiarum restringit distributio nem non auditionem seu celebrationẽ quã permittit sicut prius poterant interesse: ⁊ nunc similiter. Facit ad hoc.d.c.ꝙ i te. Se culares autem de terris non interdictis nul lomodo possunt admitti: vt in.d.c. licet.ar. c.quoniam episcopi.de priuilegi.li.6.quia quod per priuilegium vni conceditur alte ri deneganum comprobatur.

4 ¶ Utrum cum alicui singulari persone con ceditur vt modo premisso.s.ianuis clausis. ⁊c.possit celebrare vel audire diuina tem pore interdicti: eius familiares qui non de derunt causam ⁊ domestici possint admitti ad audiendum ⁊ celebrandum sibi offici um diuinum. R. ꝙ sic.vt in.d.c.licet vobis. §.conceditur. Et quid comprehẽdatur sub istis.vide supra Familia.nisi ob istaʒ causaʒ in fraudem sint assumpti.c. vltimo de ver bo.signi.li.6.

5 ¶ Quid si non sit singularis persona sed ꝯ uentus aut collegium cui conceditur audi tio diuinorum tempore interdicti: nunquid eius familiares domestici similiter sint ad mittendi. R. ꝙ non: vt in.d.c.licet vobis.§. non sic.nisi super hoc habeant priuilegiuʒ. vt ibi.

6 ¶ Quid si in conuentu: vel collegio non sunt nisi tres quorum duo sunt infirmi nun quid tertius poterit celebrare cum familia ri. R. Host.in.c.ꝙ non nullis.de priuile.ꝙ sic ne priuilegium sit inutile sicut concedit singulari persone.vt i.d.c.licz. dummodo non dederit causam interdicto: vt in.d.c. li cet. Archi.dubitat.sed ego credo verum di ctum Ho.

¶ Quomodo debet intelligi priuilegium quo conceditur aliquibus religiosis ꝙ tem pore interdicti possint recipere ad diuina ꝯ fratres suos. R. ꝙ debet intelligi de illis cõ fratribus qui licet in seculo remanent tamẽ eorum ordini sunt oblati mutato habitu se culari: vel etiam qui inter viuos bona sua dederunt eis retento vsufructu in vita sua: vt in.c.vt priuilegia.§.i.de priuileg.⁊ in.c. cuʒ ⁊ plantare.§.de confraternitatibus.ibi dem. 7

¶ Quid si priuilegiati vt admittantur tem pore interdicti dederunt causaʒ interdicto vel eorum culpa: dolo vel fraude fuit inter dicti sententia prolata: vel ad perpetran dum delictum cuius occasione interdictuʒ latum extitit dederunt auxilium: consilium. vel fauorem. R. ꝙ non obstante priuilegio nullomodo admitti possunt.vt i.d.c. licet. §.si. 8

¶ Que missa potest celebrari. R. Ge.i.d.c. alma.recitat ⁊ sequitur Johan.An. ⁊ Cal. ꝙ etiam peculiaris.licet Johan.mo.tenue rit ꝙ solum conuentualis poterat celebra ri. 9

¶ Conceditur aliquibus vt tempore gene ralis vel specialis interdicti locorum pos sint celebrare in suis festis ianuis apertis sicut minoribus ⁊ predicatoribus nũquid poterunt tales alios admittere ad celebran dum. R. Inno.⁊ Ho.in.c.vt priuilegia.de priuile.ꝙ si priuilegium sit eis datum per sonaliter non possunt: ⁊ tunc personaliter conceditur cum dicitur concedimus vo bis vt possitis celebrare. Si vero personali ter non esset datum sicut cum dicitur conce dimus vobis vt in vestris ecclesijs celebre tur: tũc possunt admittere alios ad celebrã dum: ⁊ sic est priuilegiũ fratrum minorum ⁊ predicatorum. 10

¶ Utrum seculares ⁊ quicunqʒ alij possint extra ecclesiam predicta diuina officia a scultare. R. Ho.ꝙ excommunicatis ⁊ inter dictis non licet audire diuina: neqʒ licet cle ricis ita alte dicere ꝙ audiantur de foris. Intellige studiose possunt eni ita alte dicerẽ ꝙ se audiãt i choro ad inuicẽ et si sic dicẽdo 11

audiretur ab ex. ar. d. c. alma. Similiter nō
est eis apienda fenestra vel hostiū vt videāt
elevationē corporis xp̄i ⁊ huiusmodi. nec
pax ex portanda: nec ad offertoriū post euā
gelium admittēdū. Ad predicatōem tamen
pñt admitti libere: nec distinguit an dederit
cām vel nō. vel sint excōicati vel nō. vt in. c.
responso. de sen. exco. iuncto. c. ep̄s nullum
de conse. di. i.

12 ¶ Utrū dicētes offiū per viā vel ex ecclesiā
tpe interdicti generalis vel spālis locorum
frangāt interdictū. R. q si hoc faciāt studio
se vt seculares audiāt: sic violant īterdictū
vt probat. ar. c. fi. de priuile. li. 6. vbi p3 q ēt
celebratio diuinorū ex ecclesiā phibetur ta
li tpe. Secus aūt si sic dicēdo a casu secula-
res trāseuntes audiāt: tū qr qd modicū est
rō apprehendit qi nihil. 2. phi. tum qr non
contra rationem legis.

13 ¶ Utrū liceat clericis vel laicis in loco iter
dicto legere euāgeliū vel psalmos ⁊ huius
modi. R. q sic sicut ⁊ pdicare sicut añ dic-
tum est.

14 ¶ Utrū tpe generalis vel spēalis interdicti
locorū possint seculares ⁊ alij orare in eccle
sia orōne priuata. R. Monal. q sic: qr talis
actus nō cōtinetur sub aliquo phibitorū. vt
p3. s. Itē 13 Rodo. q etiam si sint ipsi oran
tes interdicti vel illa ecclesia possunt orare
oratione priuata.

15 ¶ Utrum introductio post partum ⁊ bene
dictio nuptialis possit celebrari tempore
interdicti. Rndeo. Hostien. tenuit q non li
cet.

16 ¶ Secūdum qd pceditur est celebratio di
uinorū officiorū ⁊ missarum alta voce ⁊ so
lenniter. ianuis apertis: pulsatis cāpanis ⁊
oībus interdictis admissis: solūmodo exco
municatis exclusis. Et hoc solū cōceditur
in festiuitatibus Natalis domini. Pasce ac
pentecostes ⁊ Assumptionis virginis glo-
riose. Ita tñ q illi quorū cā interdictū ē latū
altari nō appropinquēt. vt in. d. c. alma. Ex
tēditur hoc. c. ad festū corporis xp̄i ⁊ eius
octauā per Martinū. 5. ⁊ Eugeniū. 4. i ex
na. que incipit. Excellentissimi. Sed aduer
te q ista celebratio si fieret ab interdictis p
sonis essent irregulares. vt. s. p3. Similiter
si ecclesia esset specialiter interdicta. qr. d. c.
alma. intelligitur quando interdictum est
generale loci vel speciale. secundū glo. ibi
dem.

17 ¶ Utrū hñtes priuilegia vt in suis festiuita
tibus celebrare possint vel in suo iocundo
aduētu vt de templarijs dr i. c. vt priuilegia
de priuile. possint celebrare nō seruata mo
deratōe huius. c. alma. R. Jo. an. ⁊ Archi.
in. d. c. alma. q nō: qr eorū priuilegia p istud
. c. reuocantur quo ad hoc. Secus si pri-
uilegia obtinuerint post istud capitulū. al-
ma.

¶ Quero qua hora dies icohabitur. R. Jo. 18
mo. in. d. c. alma q qñ dies incipit lucescere
qr dies dr a dian. qd ē clarū: ⁊ mane ⁊ ves
perā cōprehēdit. iux illd. Factū ē vespe ⁊ ma
ne dies vnus. de offi. dele. c. cōsuluit. i aūt. d
iudi. §. sedebūt. Jo. an. ibidē. dicit q icipit i
vigilia festi ad vesperas quo ad celebratio
nē officiorū. de feri. c. 2. ⁊ q cōtinuare pote
rūt vsq ad vesperas crastine diei inclusiue.
Sed cōpletoriū ⁊ reliqua post vesperas cā
tare nō poterūt fm formam predictam. c. al
ma. per iura allegata. Archi vero cōcordat
cum Jo. An. sed addit q in vesperis cōple
toriū pungetur. ii. q. 3. si quis ep̄s. et. 2. ⁊. 92.
di. c. vltimo. vbi Laur. Hugo. ⁊ Jo. hoc
nō. Et hoc dicit probari per. d. c. 2. vbi Alle.
dicit q sicut magnitudo diei exigit tardius
terminari ⁊ c. Item probatur. qr predicta
concessio. c. alma. est gratiosa ⁊ fauorabilis
et sic est larga interpretatio fienda. c. qm
nis de preben. libro sexto. ⁊ hoc sequitur.
Ge. in dicto capitulo alma. ⁊ sic habet con
suetudo. ⁊ sic tene. Unde Federi. consilio
cxi. dicit q sicut generaliter permittitur
celebratio diuinorum officiorum sic intel-
ligenda est permissio generaliter. de quo d
cōiugi. lepro. c. 2. de priuile. qr circa. maxie
cum hoc sit fauorabile. ⁊ per cōsequēs am
pliandum. ⁊ sit priuilegium principis. ⁊ sit
late interpretādum ⁊ ideo in istis festiuita
tibus potest episcopus altaria ⁊ virgines cō
secrare. ⁊ vella benedicere ⁊ illa imponere
monialibus. ⁊ calices ⁊ paramēta benedi
cere ⁊ similia. vt est bñdictio a que. benedic
tio abbatisse ⁊ abbatis: qr sub nomine diui
norum ista veniūt qr sacra nō sunt cum sint
tñ. 7. hec Fede. Similiter pōt sacerdos be
nedicere spōsas. aquā huiusmodi ⁊ asper
sionē facere: candelas ⁊ oliuas similiter be
nedicere. Intellige tñ q fiāt a personis nō
interdictis: qr pertinēt ad ordinē. vt de aqua
de cōse. di. 3. c. aquā. De benedictōe paramē
torū p3 de pse. di. i. c. vestimēta. ⁊. c. cōsulto
de sacra vnctione. c. vnico in fi. de consecra
tione ecclesie vel alta. c. penultimo. aliter es
sent irregulares. vt patet. Secus esset de
alijs que ratōe ordinum non conueniūt vt
bñdictio mense: grarū actio p⁹ mēsā ⁊ silia

Limitarē tñ benedictionem mense ⁊ grāꝝ actōes licere dūmodo ñ fieret in forma officij. An aūt alijs ꝑib⁹ a dictis festiuitatib⁹ hoc possit. R. Fede. ibidē ꝙ sic secundum moderatōem. d. c. alma: ⁊ secundum ꝙ diuina officia possunt celebrari. al' non.

19 Terciū qd̄ ꝯceditur ē pnīa quorūcūqꝫ tā infirmoꝝ q̄ꝫ sanoꝝ dūmodo excōicati nō fuerint. Intellige si fuerūt excōicati pp delictum pp ꝙ interdictū ē positum: non de excōicatis ex alia cā: quia si sic sunt excōicati ñ pñt absolui ꝑterq̄ꝫ in articulo mortis ⁊ exceptis illis quoꝝ culpa latum est interdictum: vel dederūt auxiliū consiliuꝫ vel fauoreꝫ delicto pp qd̄ latum ē interdictuꝫ: nisi prius satisfecerint si pñt. vel de satisfaciendo prestiterint idoneā cautōem: aut si hoc ñ pñt nisi iurauerint ꝙ cū poterūt saħ facient: ⁊ ad satisfactōem faciendam per illos qui possunt ⁊ tenētur dabunt auxiliuꝫ. consilium. ⁊ fauorē. ac iuxta posse suum laborabunt ad hoc fidelr. vt in. d. c. alma.

20 Utrꝫ absolutio generalis possit fieri tꝑe interdicti. R. Jo. cal. ꝙ sic: quia non ē offm̄ diuinum: sed hec nō ē bona rō: qꝫ bene pertinet ad ordinem: vñ si talis faciens absolutōem generalē esset interdictus efficeretur irregularis: sed ideo licet qꝫ sicut pnīa omnibus ꝯceditur: ita ⁊ absolutio: siue gnālis: siue particularis.

21 Quartum qd̄ conceditur est sacramentū eucharistie qd̄ morientibus tñ permittitur c. permittimus. de sen. exco. ⁊ ēt dānatis ad mortem. cle. i. de pe. ⁊ re. sed nūquid debeat eis deferri cū cāpanella. R. Cal. ꝙ sic ſꝫ morem ꝯsuetum. Ros. ✠ § 5.

22 Utrum sanis possit dari. R. ꝙ non etiam si sint sacerdotes non celebrantes: quia qd̄ non ē concessum intelligitur ꝓhibitum in prefatis. 2. q. 5. consuluisti. nec obstat. c. qd̄ in te. de pe. ⁊ re. vbi dicitur cōcedi viaticum cui conceditur pnīa: quia verum ē ꝓprie tunc dicitur viaticum: qñ datur morientib⁹: sed qñ datur sanis nō proprie dicit viaticū sed eucharistia. ⁊ iō sanis siue clericis vel laicis denegat. Intellige in clericis nisi qñ celebrant: quia tunc cōicare tenentur. Jo. cal. vt refert Ge. in. d. c. alma. dicit ꝙ ē durꝫ dicere ꝙ etiam clericis sit interdictum corpus xp̄i. Unde Ge. ibidem dicit ꝙ clericis illius ecclesie pōt cōcedi corpus xp̄i. quia non est eis prohibita participatio sacramētorum nec officiorum diuinorum: vt in. d. c. patet. quia possunt secrete celebrare: ⁊ sic sumere corpus xp̄i: ⁊ hoc magis placet. ⁊ tene qꝫ verius est.

Utrū saltem debeat dari corpus xp̄i illis secularibus quibus ꝯceditur audire diuīa p. c. alma. vt dictū ē. R. Archi. in. d. c. ꝙ lꝫ aliqui dixerint ꝙ sic tñ verius ē ꝙ non: qꝫ in. c. si snīa. de sen. exco. li. 6. ponūt vt diūsa a iudicio diuinorum ⁊ perceptio sacramentorum. Et ideo tene ꝙ non potest dari 23

Utrum mulieribus pregnantibus propinquis partui. R. Pa. in. d. c. qd̄ inte. fuit diuersa opio: sed sibi placet vt consideretur conditio mulieris ⁊ si iminet periculū mortis probabilr tunc poterit eis ministrari viaticum: ⁊ placet: idem i intrantibus mare ⁊ obsessis ſm predictam distinctionem. Ros. ✠ § 5. 24

Utruꝫ cōcedatur extrema vnctio. R. ꝙ ñ vt dicit Pa. in. c. responso. de sen. exco. ⁊ dominus An. de butrio in. c. non est vobis post alios. de spon. nec etiam clericis ſm Jo. an. ⁊ Cal. Ros. ✠ § 6. 25

Sed nūquid officium recōmendationis anime concedatur. R. Cal. ꝙ sic quia videt annexum sacramento pnīe. 26

Quintum qd̄ conceditur est sacramētum bap̄ti ne dum paruuloꝝ: sed ēt adultoꝝ: vt in. c. qm̄ de sen. exco. li. 6. Et cathecismus. ⁊ totum officium bap̄ti tāq̄ꝫ accessorium ꝯceditur. ⁊ tenet Cal. ꝙ si etiam quis baptizaret in eccl̄ia interdicta spāliter nō incurreret irregularitatem: q̄ꝫuis si honeste alibi possit fieri non liceat. Ros. ✠ § 3. i pñi 27

Sextum cōfectio chrismatis in die iouis sancta. d. c. qm̄. Intelligit tñ Archi. ibidem ꝙ non pōt cōfici alta voce nꝫ cāpanis pulsatis ſꝫ cū moderatōe. c. alma. §. Januis clasis ⁊c. 28

Septimū ꝙ cōcedit ē sacrm̄ ꝯfirmatōis qd̄ ēt adultis pōt exhiberi. d. c. qm̄. 29

Octauū qd̄ conceditur est sacramentum matrimonij qd̄ legitime pōt tali tempore contrahi. sed benedictio nuptialis secūduꝫ Hosti. prohibetur Pa. in. c. non est vobis vbi de hoc nō. de spon. dubitat sed mihi videtur ꝙ concesso principali concedatur ⁊ accessorium. c. accessorium. de re. iur. li. 6. Attamen securius est abstinere nisi in diebus i qbus licꝫ celebrare publice. 30

Nonum qd̄ conceditur est sepultura ecclesiastica que solum clericis conceditur q seruauerunt interdictum: sine pulsatione cāpanarum tamen ⁊ solēnitate ⁊ cum silentio. d. c. qd̄ in te. sed hodie ēt credo possint sepeliri cum officio sine nota dicto. per ar. c. cui licet. de re. iur. li. 6: Secundum moderationem tamen. c. alma secundum Fede. 31

consilio.7o.ꝛ etiam cum campanis ꝛ alijs consuetis in diebus in quibus pōt publice celebrari. Rꝭ ſ. ℥ 9.

32 Sed qd si ecclia est spālr interdcā nūqd ibi sepelientur. R. Inno. ꝛ Hosti.i.c. tanta de exce.pla.q̄ fm quosdā ñ pñt ibi sepeliri Hosti.tñ lꝫ q' sic/qꝛ qd facit iterdctū gñale gñalr facit spāle spālr.l.si duo.in fi.ff. d ad mi.tu. Pa.in.c.q' i te.lꝫ q' clerici ecclē spāliter interdicte possint ibi sepeliri.Alij vero q nō sunt clerici talis ecclie spālr interdcē debent in ecclia alia nō interdcā sepeliri.

33 Utrū penitentes ꝛ absoluti sint tumulādi in ecclia l'cimiterio silr sicut clerici.R.doc. q' ñ:si tñ de fcō sepelirētur nō sūt exhumādi.Sed si alibi sepeliant͛ cessante interdctō tunc sunt ad ecclias deferendi.

34 Utꝝ ɔfres q ex priuilegio religiosoꝝ quoꝝ sūt ɔfres admittūtur ad diuia possint sepeliri i ecclia iterdcā.R.q' si:lꝫ i alijs libē possint eligere sepeliri.d.c.vt priuilegia.

35 Utꝝ sepultura ecclāstica ɔcedat͛ oīb' i dieb' i qbus lꝫ celebrare solēniter/vt dcm̄ est R.Cal.lꝫ q' sic.nisi spālr sint iterdci/vl'cām dederit iīdicto.ꝛ placet mihi sua opio:licꝫ Jo.an.ꝛ Jo.de ligna.ꝛ Ge.in.d.c.alma teneant contrarium quo ad laicos.Fede.etiā tenet consilio.cxi.q' clerici officiando illis festiuitatibus circa sepulturam non efficiūt͛ irregulares.

36 Utrū priuilegiat' tpre iterdci sup admissione ad diuia/ꝛ receptione ad sacrā possit sepiliri i cimiterio.R.Cal.q'.sic:ꝛ idem videtur ēt si solum essꝫ priuilegiatus super auditione diuinoꝝ solum nō facta mentione sacroꝝum per regulaꝫ.cui comūicamus viuo ꝛ etiam mortuo. Rꝭ ſ. ℥ 12

37 Utrum mortuaria ꝛ alie oblationes possint recipi pro defunctis tpre interdicti vel ab ipis interdictis.R.q' sic.si mortui sūt penitentes ꝛ pro eis oranē ē.xi.q.3. quicunqꝫ intra: Rꝭ ſ. 2º. ℥ 9.

38 Decimum qd cōceditur est ordinūꝫ collatio.vt nō.Inno.in.d.c.non est nobis. Uidetur tamen velle q' solum clericis possint dari sed non laicis:sed Pa.in.d.c. ꝛ in .c. qd inte.dicit q' posset attēptari q' ex necessitate poterunt etiam laici ordinari in loco interdicto sicut dictum est de crismate/cum ñ fiat baptismus sine co.d .c.quoniam. quia ex quo conceduntur aliqua que non nisi p clericos pñt conferri consequenter permittuntur ꝛ ea sine quibus.ar.c.quoniam . de sen.exco.li.6. sed sine necessitate nec laici nec clerici pñt ordinari in loco interdicto sed alibi ordinentur si ipi non sunt interdicti quia pñt.

39 Undecimū qd cōceditur sed ē spāle epis ꝛ alijs superioribus vt vbilibet possit cum altari portatili celebrare:ꝛ celebrari facē ꝛ audire diuina/q̄uis sit interdicta terra: ciuitas/vel castrum/seruato tñ qd dictum est.s. Januis clausis.campanis non pulsatis.interdictis exclusis:vt in.c.si.de priuile.li.6. habent ꝛ nō/simile priuilegium hñt fres minores ꝛ predicatores.c.quia in hijs .de priuile.ꝛ nō.in.d.c.si.in glo.Secus si esset interdicta ecclesia/vel aliquis locus singularis quia nec episcopus nec fratres predicti possent ibi celebrare.vt nō.Jo.an .in.c. quesiuit.de cle.non reside.ꝛ sequitur ibi Pa.

40 Duodecimum qd concceditur ymo precipitur omnibus obligat͛ ad dicendum officium/vt illud quotidie ꝛ integre dicant:lꝫ ipi specialiter ꝛ/ singulariter sint interdicti/ sigillatim tamen debent dicere sicut dictum est de excōicat͛.s.hore.℥.5.

a Interdictum vij.

violantes incurrūt penas.7.

1 Prima est irregularitas hāc icurrit ois cleric' q lꝫ nō sit ipe iterdictus tñ exercet aliqd deputatū certo ordini i loco iterdcō:nisi fm qd pmittit͛ a iure.vt s.dictum est. Intelligit h Fede.ɔsilio.7.verū qñ publice ꝛ palam more solito celebratur: sicut dicim' de excōicato/vel interdicto sicut pri' celebrante.i cle.pe. de sen. exco. Silr existens iterdictus simplr si exercet aliqd deputatū certo ordini vbicunqꝫ est irregularis.c.is q ꝛ.c.is .cui.de sen.exco.li.6.ꝛ.c.cum eterni de snia ꝛ re iudi.li.6.

2 Scda q' ē dict' ē ieligibil' ita q' nō pōt eligere nec eligi.d.c.is qui.

3 Tertia q' supradictus sit ipostulabilis ita q' nō pōt postulari.c.i.de postula.prela.

4 Quarta q' tal' ē bñficijs ecclīasticis spoliandus:ꝛ si monachus/l'monial' ē dꝫ retrudi in artiori monasterio ad ageñ.pniam. c. postulast͛.de cle.exco.mi.

5 Quid si talis celebrat non in loco interdicto nec ipe interdictus/sed tñ personis interdictis.R. q' nō est irregularis:est tñ interdictus ei ingressus ecclie/donec satisfaciat ad arbitrium illius cuius sniam cōtempsit.c. epoꝝ de priuile.li.6.Silr fm Fede. vbi s. Nā admittuntur laici aliunde veniētes ad diuina i ecclia non interdicta existente in loco interdicto generalr vel spālr.

ipsito a sede aplica vel ab eorum ordinarijs: qz si esset ab eorum legatis secundum sive spiali eorum mandato: no haret locu hec pena: sicut —

6 Sed quid si tales clerici exercēt ea q̄ nō sunt deputata certo ordini: vt puta cantare i ecc'o legere psalmos: vel ep'lam sicut faciūt alij laici. R̄. sm̄ Inno. i. d. c. tāta τ sequitur. Pa. in. c. 2. de cle. exco. mini. φ nō incidūt in p̄fatas penas. Jurisdictōnalia tñ exercere pnt: vñ τ excōicare τ absoluere pnt si ipsi nō sunt interdicti. dicit tñ Pa. i. d. c. 2. φ nō debēt absoluere cū illa solēnitate. c. a nobis el. 2. de sen. exco. sed ei nō credo quo ad absolutionē: qz absolutio ab excōicatione siū cū illa solēnitate siue sīn ea nō pōt ipēdi ab interdicto: sed si ille q̄ ipendit nō sit interdictus tunc absoluere pōtēt cū illa solēnitate: qz cū absolutio pmittit ergo τ solēnitas cōsueta. Inno. tñ τ hosti. τ Laudu. ꝯcordant cū Pa. τ addunt φ efficeret irregularis q̄ absoluerz cū p̄fata solēnitate: sz eis ñ credo rōe p̄dicta. Item sz Guliel. durādi silr ē irregularis clericus q̄ solēniter in cimiterio sepelit hoiem interdictū. ar. c. i. de postu. p̄la. sed ego dico silr si hoiem ñ interdictum sepelit in loco interdicto solēniter. s. cū offō solito: rō qz istud cōpetit certo ordini sz φ cōiter suatur nō. ēt aliā penā in cle. eos. de sepul. de qua. s. excōicatio. 7. casu. 36.

excōicationis

7 Quinta pena ē φ clericus qui nō seruat interdictū loci ē suspēsus ab offō τ bñficio d. c. tāta. de exce. pla. in tex. τ in glo. τ sequunt cōiter doc.

8 Sexta pena ē ꝯ religiosos quoscūqz. s. excōicatōis q̄ ñ suant interdictū cū matricē ecclam loci suare sciunt: qd intelligo de generali iterdicto: qz si singlr ecclia matrix eēt interdicta ñ hz locū. in cle. ex frequētibus de sen. exco: si vero matrix ecclesia nō seruarz solū incurrerēt penas quas τ clerici incurrunt: de quibus in isto capitulo dicitur.

9 Utrū laici nō suantes interdictū icurrant aliquā penā. R̄. φ nulla inuenit in iure ipsis iposita: peccarent tñ mortalr si hoc facerēt i ꝯtēptū ecclesie. aliās ñ nisi in quattuor casib⁹ positis in cle. i. de sepul. τ cle. grauis de sē. exco. de qbus hēs. s. excōicatio. 5. casu. 15. τ excōicatio. 7. casu. 36.

10 Sed nunqd laici tenētur de ecclia exire si sacerdos recipit iterdictū ad diuia. R̄. Monal. φ ñ nez peccat audiēdo sz sol⁹ sacerdos

11 Utrū clericus simplex q̄ hz tñ primā tōsurā incidat in penas p̄dictas sicut alij clerici. R̄. Mo. φ sic si i offō suo cātet. s. tāq̄ psalmista. vt in. c. psalmista. 23. di.

12 Ultima φ clericus decedēs iterdict⁹ priuatur ecclastica sepultura. d. c. is cui.

Interdictum 8. quō relaxatur. R̄. φ aut interdictum fertur ad tps sicut cū quis interdicitur vsqz ad ānum vel donec satisfecerit. vel talis ibi moret: τ tunc nō requiritur absolutio aliqua post tale qd: qz anno transacto vel satisfacto vel recedendo tali interdictū est amotum ipso facto τ licite p⁹ hoc celebrat qs. Ita nō. Pa. in. c. nō ē vobis d̄ spon. nec distinguo an sit a iudice vel a iure qz in vtroqz hz locū qd dixi: τ idē dic de quacūqz alia suspēsione tā iuris φ hoīs. Secus de sn̄ia excōicationis ad tps: qz requiritur absolutio. ita nō. doc. in. c. fi. de matri. ꝯtracto. contra iter. ecclesie. τ ibi reddunt rōnem esse qz excōicatio requirit certā formā in absolutione: sed in interdicto vel suspensione sufficit constet de mente iudicis. τ lz aliqui dubitent de excōicatiōe lata a papa ad tps. tamen tene φ requiritur absolutio: nisi aperte ꝯstet papā velle eū absolutū esse sm̄ do. Anto. τ seqt. Pa. in. d. c. fi. Si vero interdictū vel suspēsio nō ēt lata ad tps sed simpliciter tūc reqritur absolutio: τ si ē a iure pōt absoluere ordinarius vel legatus sedis aplīce: nisi cū cōdito iuris sibi vel alteri reseruauit. ar. c. nuper. de sen. exco. Si aūt sit a iudice sic ille qui tulit pōt absoluere vel eius superior: tñ τ non alius aut de mandato eius q̄ eam tulit. 24. q. i. si Petrus.

Utrū sit seruanda aliqua forma i eius absolutione. R̄. Hosti. φ sic dicendo reuoco: vel remoueo: vel absoluo τ similia verba. Debent etiam iniungi eis vt satisfaciant secundum quod dicitur de excomunicationis absolutione: quia in hoc ambulat pari passu. vide. s. absolutio. 2. §. i. 1

Utrum interdictum possit ad cautellam relaxari. R̄. φ generale interdictum nō potest. c. p̄senti de sen. exco. li. 6. sed si interdictum sit singulare contra personaz sic potest relaxari ad cautellam. ar. a cōtrario sensu. d. c. p̄senti ratio qz specialiter interdicto omnia sacramenta negantur donec absoluatur: τ sic idem est quod τ de excomunicatione a qua quis absoluitur sub conditione. vt in. c. solet de sen. exco. li. 6. hoc tenet Jo. An. τ Gar. in. d. c. presenti. Limita hoc si penitet alias non. quia sic relaxatio daret causam peccandi nisi forte in casu sicut cum absoluitur inuitus ab excomunicatione de quo supra absolutio tertio. §. septimo. 2

hec pena s. excōicatōis addita religiosis vltra alias penas q̄ i hoc c. ponuntur. possz tñ casus eē i quo ista pena sine ipediēte applicatoe ... illis ligarz ... pone q̄ sn̄ia ... vere ñ ligat ... applicatoe ... tunc matrix ecc. illa suat ... religiosi hac pena ... suat illa: tūc ligat illis ... p matrice ... tuc locū hz qd p⁹us dixi ... ñ suat p matrice: τ tuc neutros ligat ... i glo. i cle. ex frequētib⁹ de sen. ex. ...

5 Utrū eps vel alius possit suū interdictū suspēdere. R. Lau. tancre. & Uincē. q sic. vt nō. in. c. ad hec. el. 3. & c. directe. & c. p̄terea de appella.

4 Utrū p appellatōem sequentem suspēdatur interdictū latū. R. q non nisi eius effect⁹ sit suspensus ad tps: q2 sic pōt appellari a sententia suspensa sicut a cōditionali. d. c. p̄terea. Et hoc intellige de interdicto vel suspensione. Secus in snia excōicationis cuius effectus nūq̄ pōt relaxari nisi i toto absoluaf. c. cū desideres de sē. exco. Hoc nō. hosti. i. d. c. ad hec. Hoc itellige de interdicto a diuinis & sacris & alijs spūalibus. Secus esset in interdicto a tpalibus. vt puta q nō ingrediatur possessionē talē. ff. d appella. l. cōstitutōs. vñ Jo. An. i. d. c. ÿs cui restrīgit solū in mere spūalibus p que ligaf aīa: & iō per appellatōem suspenditur interdictū a bñficio. & suspēsio de quo vide. j. Suspensio. 2. §. i.

5 Utrū priuilegiū cōcessū alegato a latere quo interdicti tpre valeat celebrare interdictis & excōicatis exclusis valeat q̄tū ad snias suas & suoꝝ successorū ordinarioꝝ. R. fm Landu. q sic nisi spālit a successore reuocetur. & tз idē q ēt valз quo ad snias pape. ar. d. c. dilectus. el. 2. de rescri.

6 Utrū papa dante lniam celebrādi in ecclesia spāliter interdicta relaxef eo ipso. interdictū. R. fm Ho. i. c. vt priuilegia q n on.

7. Utrū de auctoritate epi possit qs celebrare in ecclesia interdicta. R. fm Hosti. in. d. c. adhec qm̄ q ñ, q2 istud ptinet ad solum Papā de priuile. c. cuз & plantare. Secus esset in cessatione a diuinis: q2 posset eps excipere quos vult & subicere & tps & modū determinare fm Inno. in. d. c. vt priuilegia Et idē tз ī ecclesia p eum iterdicta: allegat d. c. dilectus: sed nō pōt pcedere vt psona iterdicta vel suspensa celebret nisi pro delicto alterius sit suspensa ab eo.

i **Interdictum** 9. qñ nō indiget relaxatōe: q2 ipso iure nō teneturqs fuaf. R. q in duobus casibus.

1 Primo. qñ fertur ꝯ participātes cum excōicatis in casu quo minorē incurrūt excōicatōз sine canonica monitōe pmissa: tūc nl'lū est ipso iure sicut & suspēsio qualз Intellige si ferat ab inferiori a Papa. c. statutū de sē. exco. li. 6. Et dī canonica monitio & legiptima qñ noiatim admonētur: alias non: vt in. c. cōstōnem. eo. ti. & li. ꝯ alios vō lз debeat pcedere monitio qñ fertur p contumaciā. fm Inno. in. d. c. adhec qm̄: tñ tз similiter si pferatur sine scriptis q̄uis iudex sciurat penā de qua in. c. i. d sen. exco. li. 6. & ꝯ. excōicatio. 2. §. 2. Sed magis breuiter dic q in illis casibus in qbus snia excōis nō tз sic nec iterdictū. de quo vide. ꝯ. Excōicatio 3. per totum. Secundo qñ interdictū est latū pp aliquos: & ipsi nō seruāt eū. tex. ē in. c. penulti. de priuile. Sз aduerte fm Hosti. ibi dē q si ciuitas vel ecclesia est interdicta pp aliquē. i. pp coꝝ delictū tūc lз ipsi violēt alij tñ seruare tenētur si āt sit positū p coꝝ q̄rela ad coꝝ vtilitatē tunc si ipsi nō seruant nec alij seruare tenētur: & sic efficitur nullū. d. c. penulti. & sic eū intellige.

Utrū qñ interdictū est nullū tñ matrix ecclia seruat teneanf religiosi illud seruaf. R. q sic alr incurrunt penā excōis cle. ex frequentibus de sen. exco. in glo.

Interesse fз Bar. in. l. vnica. C. d sē. q pro eo q iter. pser. proprie & stricte est extimatio alicuius vtilitatis nō habite pp alicuius factū iniustū vel ꝯcessionē iustā. & est duplex. aliud lucri cessantis. & hoc ē qñ homo impeditur a lucro qd fecisset si talis pecunia sibi restituta fuisset vel si talis lesio sibi ñ fuisset illata & huiusmodi. Aliud ē interesse dāni emergētis: & hoc duplex. aliud in re. aliud ex rem. Interesse dāni emergentis in re vel circa rē qd ēt dī intrinsecuз fm Bar. vbi. ꝯ. & illd ē ipsa res seu ei⁹ extimatio: vel id qd pueniт imediate ex ipsa re: vt fructus & partus & huiusmodi. ponitur exēplū. vendidisti mihi vinū qd valebat. 20. & tibi tradidi p̄tium nec dedisti nūc valet. 40. si traditū fuisset mī biturus eram: & de hoc ff. de ac. emp. & ven. l. si sterilis. §. cū p vēditorē. Interesse ex rem vel extrinsecum est qd prouenit non ex ipsa re sз propter ipaз rē: exemplū: vēdidisti vinū nec tradidisti sз si tradidisses ex eo potuissem negotiari & lucrari: vendidisti granum & q2 non tradidisti serui mei fame perierunt: & istud qñ petatur in ꝯtractibus hēs in. l. Julianus. §. i. ff. de act. emp. & uēdi. l. cum venditorē. C. de ac. emp. & vendi. & ff. de verbo. obli. l. si insulam & qñ teneatur in conscia habes. vsura i. §. 30. interesse qñ hз certā quantitatem vel spēm duplum excedere non pōt: & qñ excedit duplū hēs in. d. l. vnica. in tex. & in glo. sed quo ad consciam habes infra. vsura. i. §. 30.

i **Interpretatio** Legis ad quem pertinet. R. q interp̄tatō

legis diuine vel canonice ptinet ad papam c. p venerabilē q filij sint legitimi. sed interpretatio legis ciuil' in q̄tū cōcernit clericos silr ptinet ad Papā. vt in. c. i. de iura. calū. In quātū āt ɔcernit laicos ptinet ad ipatorē. l. fi. C. de le. q2 ē eius interpretari cuius ē ɔdere de re. iur li. 6. Et hoc intellige verū generalr sed q̄tū ad vnā cām pōt iudex ēt interpretari. vt nō. Inno. i. c. cū spāli de appella. vide bonā glo. in. c. i. de postula. pla. fac l. vnica. C. de ɔfesso. q in vrbe. nisi esset ita arduū q firmus intellectus dari nō possit: q2 tunc recurrendū ē ad principē. l. pe. et fi. C. de le. h Pa. in. c. i. de iura. calum.

i Utrū interptatio puilij ptineat ad principē solū. R. Pa. i. c. q2 de iudicijs. q aut dubiū est sup ptāte. s. si potuit dare. et sic nulli inferiori a principe l3. vt in. c. i. de transla. pla. 17. q. 4. §. qui aūt. 9. q. 3. cūctū per mūdum. Aut dubiū ē sup validitate vel surreptōe. et sic pōt inferior iudex s3 cōiter doc. Aut dubitatio ē circa verba solū. et tunc si casus est clar' et decisibil' de facili. sic pōt inferior cognoscere ad piudiciū partiū sm cōiter doc. Nō q2 inferior interptat legē superioris in piudiciū partiū. vt nō. Inno. in. d. c. cū spāli. fac. c. int alia de sen. exco. et. d. l. fi. Si vo casus ē dubius sic ptinet ad principē si eius pñtia de facili pōt hēri. ar. d. c. q2. et. d. c. iter alia. et in. l. ex facto. §. i. ff. de vul. et pupil. substi. q si de facili. nō pōt adiri princeps pp lōgā distantiā. sic poterit interpretari p rōnē3 nālem et verisimilē q pōt notari p expssa vba. p hoc ē casus in. d. l. ex facto. §. 2. vbi iuriscōsult' iterpretat legē ex nāli rōe. Item qd nō Inno. in. c. cū spāli facit tex. in. c. cu3 psone de priuile. li. 6. Aut dubiū versat circa intentōem principis. et non pōt decidi sine magno dubio: et sic interpretatio ē solius pncipis. ad pdicta facit tex. in. c. venerabilē de elec. dicit ēt. Specu. in ti. de lega. §. nunc ostendendū q eps potest interpretari iuriū allegationes de pigno. significante. et. d. c. venerabilē pcedit i arduo negotio vt dcm ē

2 Utrū in ɔctibus sit interpretatio facienda. vt res potius valeat q peat. R. q sic de fide instru. c. inter dilectos in glo. et. ff. de re. du. l. quotiens in actōibus de ver. sig. c. abbate §. ɔ qd fuit. Si vero res valeret sm intellectū vtriusq. tunc accipiendū ē illud qd ē magis verisimile. ff. de re. du. l. cū in testō. et. ff. de ver. obli. l. eum q. et qd consueuit. 28. di. de siracusane. et qd magis consueuit iuri de ɔsue. cu3 dilectus. §. fi. vbi interpretatio sit contra eū qui legē potuit apertius dicer. ff. de pac. l. veteribus de puile. c. q2 i gl. Interpretatio in ɔctib' sit plena. In testis plenior. In beneficijs quoq3 plenissima de dona. c. cū dilecti. Interpretatio locutionū d3 fieri sm psonas que loquunt vel qbus loquit 26. di. deinde in glo.

i **Interrogatōnes**

i ɔfessiōe vtr sint faciēde a ɔfessor. R. q sic p tex. clar. Aug. d pe. di. 6. c. i. vbi dic. Diligēs igsitor: et sbtil' iuestigator sapiēter. et qi astute interroget a pcōre qd forsan ignorat l' puerecūdia velit occultare. h ille. Et nō. q ɔfessor tenet sb pēa mōtal' pci eas itrogatōes facē qs cognoscit necessarias ɔfitēti p validitate ɔfessiōis hñs pbabilē opionē q ɔfitēs ex obliuiōe l' ignorātia seu neglia omittit. ar. c. sit rctor. 43. di. Sec' ēēt qñ hñs pbabilē opionē q ɔfitēs talia scit et aduertit: q2 sic pt credē eū sl' ñ cōfissi l' al' ɔfessū fuisse: et sic ñ tñt itrogar nisi forte vidēt q ex vecūdia ñ audēt dicē. Dimittē āt itrogare ex iadūtētia aut obliuione ñ credo sit pcm. Ex neglia vo dittē itrogatiōes qs pbabilr ɔscia sibi dcēat faciēdas d ncitate vr mōtale pcm p ea q dicā. i. neglia. §. i. mltomagis vr mōtale qñ sciēt: et sñ oi rōabili cā volūtāie dittit. tñt ei ɔfessor circa ɔfitētē facē ex pcepto caritat ea q vellet sibi fierēt rōabilr ptinētia ad ncitatē salut sic ē itegre ɔfiti et i viā salut dirigē alr puaricat illd pceptū. Diligēs pxiu3 sicut teipu3. Nō tñ d3 ɔfessor ēē nimis scrupulosus i itrogādo oia q possibile ē ɔnisit pcōr s3 solū circa ea d3 itrogar q probabilr credit cōisisse. Quid d3 attēdē ɔfessor circa itrogatōes. R. s3 astēsē q tria. Primū q itroget d pcis ñ d fabul' l' alijs mūdanis. Scdz q ñ itroget nisi d pcis ɔsuetis. et q cōit sz nota explicite. Quere ei d pcis ɔsuetis et cu omnib' nisi i gnāli et a lōge et p qndā circūlocutōe3 nocet ɔfitēti: q2 sepe discit qd nescit. ppea dr. pū. ii. q iuestigator ē malor opprimet ab eis: et i. l. i. §. q qdē3. ff. d qd. phibet fieri qd spāl' i piudiciū alti'. Tertiū ē qd ñ dscēdat nimis ad pticulares circūstantias pcōr carnaliū: q2 vt dic phs. 3. ethi. Delectabilia q̄to magis ɔsiōrāt tāto magis sunt apta mouē et nocet tal' itrogatio: et ɔfessori et ɔfitēti. Suffic ei hrē vltia3 spē3 pci i hui' mōi et circūstātias q cadūt sb spāli phibitōne et a lōge et cū vbis hōestis: vñ nllo mō dscēdat ad alia spālr: pū mlr ɔfitet q fuit cognita ex vas dbitū ñ qrat. postea i quo loco l' quō et h' mōi. sic faciūt qdā q poti' sī cōtamiatōes q ɔfessōes q sepissime peccāt mō

talr/dlectādo ſe ð hᵒmōi īrogatiōibᵒ. ⁊ pp
dlectatōez faciēdo eas/Scdo ð qbᵒ ſūt īrro
gatōes faciēde. R. q̃ ſi faciēde ð pcis cōibᵒ
ſicē trāſgreſſio decē pceptoꝝ: cōiſſio ſepē
pcōꝝ capitaliū: abuſio qnqꝫ ſēſuū. ⁊ ð cir
cūſtātijs q̄ mutāt ſpēm. ⁊ aliqñ q̄ agg... it
nōbilr/ñ oēs ð oībᵒ/ſꝫ ð illꝗ cōiter ...
tali ſtatu qꝛ ðiſio eēt q̄rē a feia ð milit...
Vñ vt pfeſſor ſimplex hēat formā īterrogā
di h̄ ānotabo talē ordiēz q erit qī vna tabu
la totiᵒ iſtiᵒ āgelice ſūme circa ea q̄ ptinēt ad
pſciaz. Attēde ergo o pfeſſor/q ſalutifeꝛ vis
pfeſſiōes audiꝛ ad īfraſcripta.

3 Preſētato tibi pēitēte ðbes pᵒ īterogaꝛ eū
ð q̄ loco l'ra ē/ſi alr eū ñ agnoſcis. vt ex h̄ i
tellige poſſis. ſi hēs auctoritatē ad eū pfitēñ
qꝛ ſi es ſacerdos pochial'ñ hēs pōtatez/niſi
ſup illos/q ſt ð pochia tua: ſꝫ q̃ hēs. ſ. pfeſ
ſio. 3. §. 3. ⁊. §. 9. ⁊ ſex ſequētibᵒ. Idē dic ſi ſꝫ
ð illo cui cōiſſa ē audia pfeſſiōuz a pochiali
ſacerdote. Si vō ē tibi pmiſſa ab epō talis
auc̄tas/l'ab eiᵒ vicario gnāli i ſpūalibᵒ/l'ab a
lio hñte iuriſdictōez qi epalem. Tūc ſi es fr
minor/l'fr ð ordie pdicatoꝝ/aut heremitaꝝ.
⁊ hᵒmodi ⁊ talē auctez hēs p pñtatōez ſcāꝫ
ſꝫ formā cle. dudū ð ſepl. ð q̄ hēs. ſ. pfeſſio
3. §. 16. vel es admiſſus ac ſi eēs fuata talis
forma/ſic potes audiꝛ oēs ð illa dioceſi/vl'
iuriſdictōe illiᵒ: ⁊ i illa dioceſi ſolū/⁊ ñ ex il
la. Si vō ñ es pñtatᵒ ſꝫ formā dicte cle. nec
admiſſus/ac ſi eēt fuata/ſꝫ ſolū tibi pceſſu li
cētiā audiēdi pfeſſiōes: ſic potes vbiqꝫ eiᵒ ſb
ditos audiꝛ. ð q̄ vid i. d. §. 16. ⁊ ſequē. Et ſi i
ueneris q̃ hēs auctez eū pfitēdi. Interoga
2. ð eiᵒ ſtatu ⁊ pdictōe ſi alr eū ñ agnoſcis/vt
ppēdere poſſis ſi erit capax abſolōis/l'nc.
Nā ſi ieneris eū i tali offō/l'i tali arte quaꝫ
exerceꝛ ñ pōt/ſine mōtali. tūc idica ei a pri
cipio: ne forte eū audiēdo: ⁊ poſtea volens
eū abſoluē/ſcādalizeꝛ de te: poſſes tñ talē q
hꝫ aliqd qd ñ vlt dimitē/ſꝫ q̃ teneꝛ/admoneꝛ
q̃ ſi vlt pfiteri libēter audies eū: ſꝫ abſolue
re nō poſſes: niſi dimittat q̃ exercere ñ pt
ſine mortali: ⁊ qñ lꝫ eū ñ abſoluas/tal' pfeſ
ſio valꝫ ei ad miſta bōa/pñti vt deᵒ citiᵒ illuiet
eū ad pñiaz/ſꝫ qd dꝛ i. c. qd qdā. ð pe. ⁊ re.
Et hijs dictis/ſi voluerit pfiteri/potes eū au
dire ⁊ mōita ſaluti̾ dare. ⁊ aliquā pñiaz ſed
nllomō abſolōez: qꝛ ſic peccares mōtalr. ð
q̄ hēs. ſ. pfeſſio. 1. §. 14. ⁊ pfeſſio. 6. §. 2. ⁊. 3.
3 Interoga. 3. q̄tū ē/qd ñ fuit pfeſſus/⁊ cui pfeſ
ſus ſuit. ⁊ ſi dbita bōa volūtate fuit pfeſſus
⁊ ſi fecit pñiaz: ⁊ ſi aliqd retiuit ſcieñ qd nō
fuit pfeſſus: vt ex iſtis poſſis ſcire ð q̄to tpe
hꝫ pfiteri: ⁊ ſi pfeſſiōes ſcē ſint reiterāde ⁊

qñ hoc ſit hēs. ſ. pfeſſio v. §. 8. cū multiſ ſe.
Interoga. 4. ſi adhibuit diligētiā vt ſuo: um 4
pcōꝝ hēat mēoriā: ⁊ ſi iueires qd ñ: puta qꝛ
oꝫ reiterare pfeſſiōes ð mltō tpe: ⁊ ipe pēi
tēs h̄ ñ cogitabat: ⁊ ppea nllā poſuit dilige
tiā ſup pcīs pfeſſis: tūc admonēdus ē vt va
dat ⁊ cōet reducē ad mēoriā ſua pcā/diſcur
rēdo/p ſtatᵒ quos hūit: p officia q̄ exēcuit: p
ſocietates q̄s tenuit/p loca i qbᵒ hitauit: per
exercitia q̄ opatᵒ ē/vt ſic itegre pfiteri valeat
⁊ q̄ſtā diligētiā dcāt ponē hēs. ſ. pfeſ. 1. §. 12.
Predictis factis ⁊ iuēto q̃ fcā diligentia
ſꝫ poſſe ſuū ē diſpoſitᵒ ad digne pfitēdū: ð
bes eūdē penitentē inducē. vt genu flexo di
cat hūilr: cōfiteor deo ⁊c. vſqꝫ mea culpa/ſi
ſcit eā dicere ⁊ q̃ ſtet facie vſa lateri pfeſſo
ris. ſi ē mlie/l'iuuēis: ⁊ ñ pmittas q̃ aſpiciat
i faciē tuā/qꝛ mlti pp h̄ corruerūt. ⁊ poſtea
bōis vbis/⁊ pſuaſiōibᵒ iduc eū vt dicat pcā
ſua. Et ſi ſcit ordiate dicē/noli eū ipedire: ſꝫ
ſolū vade ſupplēdo: vbi ipe dficit/i expme
do circūſtātias/l'dclarādo qñ ē mortale ⁊
ten eꝛ abſtiere/vel ad reſtōez/l'ē excōicatus.
⁊ hᵒmōi/ſi vides q̃ ipe pētēs h̄ ñ itelligit/l'
ñ ppēdit/ſi neſcit ordiate dicere/fac vt pfi
teaꝛ ſaltē gniora q̄ magis gnāt eiᵒ pſciaꝫ vt
ex illis poſſis ſcire ð qbᵒ dbeaſ eū īrogare
Et dcis aliqbᵒ ð gniorībᵒ. Si vidēs q̃ neſcit
ordiate dicē. Incipe tu īrogaꝛ eū/ſic i īfra
ſcriptꝭ videbis/ñ tñ oēs de oībᵒ vt dixi: ſꝫ tñ
ð hijs q̄ vſitꝰ pſumiꝛ cōiſiſſe/l'rōe ſtatᵒ vel
exercitij aut pdītōis pſōe. Et caue ne eū exaſ
peres pp aliqd pcīz dōec totā pplevit pfeſ
ſiōez/ne forte pūerecūdia ñ itegre pfiteaꝛ/ſꝫ
ppleta pfeſſiōe/tūc eū rephēde/⁊ argue ſm
q̃ videris ei expedire.
Ordo āt iterrogādi ſit iſte circa pcā cogno 4
ſcēda ⁊ dicēda. pͦ circa decē pcepta.
Circa primū pceptū decalogi qd ē. Nō ha
bebis deos alienos ⁊c. Exo. 20. qd qdē qñ
itellaꝛ hēs Preceptū. §. 3. ex cᵒ expoſitiōe
ſic facies interrogationes.
Si adorauit aliquā creaturā vel eū primo
appet fecit ei aliquā orōnē ⁊ huiuſmodi.
Si adorauit diabolū ēt ſub angelo lucis ap
parēte qꝛ mortalia ſunt. vid Adoratō. §. 10.
Si iuocauit demones vel fecit aliqd pactū
cū eis. vide Sors. §. 3.
Si vſus ē nigromātia aromātia ⁊ hᵒmōi.
vid ibidē. Si vſus ē ſortibᵒ/l'icātatōibᵒ
ad ſcieñ oclta/l'furta ⁊ hᵒ mōi. vide ibidez.
Si voluit ſcire futura p vanā iſpectōez crea
ture. ibidem.
Si qñ obuiauit lepori vel alteri aiali credi
dit pſagiū alicuius futuri. ibidem.

Si q̄n mulier p̄gnans petit ignē ꝛ h⁹modi vtitur ad sciendum futura. vide ibidem.
Si vsus ē lr̄is punctis astrolabio ap̄ nōc libri ꝛ huiusmōi ad sciēdū futura. ibidem.
Si obseruauit sōnia vt idiuiaret. ibidē. §. 5.
Si voluit colere deū f̄m ritum iudeorū. vide Superstitio. §. 1.
Si vsus fuit ligaminibus aut caracteribus pro sanitate danda. vide Superstitio. §. 1.
Si fecit ānulū q̄n legitur passio xp̄i vel caractere in tali die ꝛ huiusmōi. vide ibidē. §. 2.
Si vsus fuit arte notōia vel eā didicit. vide ibidem. §. 3.
Si vsus ē herbis ꝯ dmōes. viđ ibidē. §. 6.
Si vsus ē breuibus ligādis ad collum vel portandis. ibidem. §. 7.
Si icantauit aialia. ibidem. §. 8.
Si carminauit infirmos. ibidem. §. 9.
Si dixit vel fecit dici missas vel psalmos vt quis moreretur ibidem. §. 10.
Si colligendo herbas obs̄uauit aliqua vana. ibidem. §. 11.
Si aliqđ fecit vt sciret infortunium alicui⁹ ibidem. §. 12.
Si p̄ maleficiū destruxit aliđ maleꝫ. ibiđ. 13.
Si credidit feminas ire de nocte vel ꝯuerti in catas ꝛ huiusmodi ibidē. §. 14.
Si habet libros de p̄dictis sortilegijs vl' superstitionibus tenet eos ꝯburere. al' n̄ ē absoluendus. vt. ꝫ. Curiositas. §. 1.
Si obs̄uauit dies egiptiacos. viđ s̄stđ. §. vl.
Si dedit poculū vt amaret ab aliquo videtur mortale. qꝛ oīo sup̄stitiōe vtitur.
Si credidit q̄ ex ꝯstellatione cogatur quis ad bonū vel malū. vide Sors. §. 3.
Si vsus ē sacr̄is vel sacr̄alibus p̄ danda sanitate. ꝛ huiusmodi. vide sacr̄m. §. vltimo.
Si acceptauit duellū vel obtulit vel fuit causa vt fieret. vide Duellum.
Si accepit ferrū cādēs vel dedit p̄ māifestāda veritate. vide Purgatio. §. 1. p̄n°.
Si ē h̄rtic⁹ vel fautor hereticoꝝ. vide Hereticus in p̄ncipio. ꝛ per totum.
Si fuit dubi⁹ i fide. vide Hereticus in pri. ꝛ Infidelitas. §. 10.
Si apostatauit a fide. viđ Apostata i prin.
Si fecit actū ifiđlitatꝭ tiore mortꝭ. ibiđ. §. pe.
Si portauit vestes isidelīū. ibidē. §. vltimo.
Si nimiā pratica h̄ꝫ cū iudeis. viđ iuđ⁹. §. 1.
Si balneū iuit cū iudeis. viđ Balneū. §. 3.

Circa 3ꝫ p̄ceptum. Nō assumes nomē ꝛc. quomodo itelligat habes Preceptū. §. 4. ex c⁹ expositōe sic formabis iterrogatōes.
Si vota facta non impleuit vl' deliberauit n̄ implere cum posset: ꝛ teneretur peccauit mortaliter. ꝛ quando teneat vel non. vide Uotum p̄rio p̄ totū. ꝛ Uotū. 3. per totum.
Si assensit impedimento nō implendi votum. vide Uotum. 2. §. 12.
Si facta vota sine determinatione tp̄is. nimis tardauit. Uotum. 3. §. 2.
Si in cāu q̄n obligatur ad vota. parentum non ea impleuit. ꝛ q̄n sit. vide Uotūꝫ. 3. §. 8.
Si ipetrauit dispensatōem voti sine cā legitima. vide Uotum. 4. §. 10. ꝛ 11.
Si fecit votū sciens q̄ vouere n̄ poterat. vide Uotū. 2. §. 9. ꝛ qui n̄ possunt. hēs ibideꝫ.
Si fecit votū de re mala fienda que sit mortale peccatū peccauit mortaliter vouendo. ꝛ tenetur facere contrarium. secus esset de re peccati venialis. ꝛ q̄uo non obligat. viđ Uotū. 1. §. 5. ꝛ fac̄ ad h̄ qđ nō. i. c. p̄iuriū. §. 1.
Si fecit votum de re bona sed p̄p maluꝫ finem. vide Uotum. 1. §. 3.
Si apostatauit ab aliqua religione vel ordine. vide Apostasia. §. 2. ꝛ per totum.
Si blassemauit deū vel sanctos. vide Blassemia. ꝛ quot mōis blassematur ibidem.
Si maledixit deum vel sanctos. vide Maledictio. §. 1.
Si nominauit deuꝫ vel sanctos obprobrio se vel p̄ mēbra verecūda aduertēter. peccauit mortaliter etiam si fecit ex ioco. quia cōtra p̄ceptum p̄dictum directe.
Si sacramentis ecclesie fecit aliqđ enorme puta cōculcando vel huiusmodi: quia mortale ē contra preceptum predictum.
Si sacramenta recepit vel administrauit i peccato mortali. mortale peccatuꝫ ē nisi in cāu. de quo Baptismus. 5. §. 1. p̄o.
Si iurauit falsum qđ credebat veruꝫ. vide Periurium in p̄in.
Si iurauit veꝝ cū tn̄ credēt dicē f̄lm. ibidē.
Si iurauit f̄ꝫ sciēs se īndatuꝫ iurare. ibidē.
Si iurauit aliqđ maluꝫ se factuꝝ. ibidē. §. 1. ꝛ Juramentum. 3. §. 7.
Si iurauit in cōi sermōe sine debita discretione. ibidem. §. 2. ꝛ Juramentū. §. 10.
Si iuramento affirmauit id de quo dubitabat. vide Periurium. §. 3.
Si iurauit per verbum. credo qđ tn̄ nō credebat. ibidem. §. 4.
Si credidit contrauenire iuramento cū tn̄ non contrafaceret ibidem. §. 5.
Si iurauit ex metu falsum. ibidem. §. 7.
Si induxit aliquem ad iurandū quem sciebat false iuraturū. vide Juramentū. 3. §. 11.
Si iurauit vituperose per deum vel sanctos. ibidem. §. 12.
Si iurauit non f̄m intentiōem dantis iura

mentum. vide iuramentū. 4. in prin.
Si non compleuit qd sub iuramento pro misit in cāu quo tenebatur. & qn̄ hoc sit hēs iuramentum. 5. per totum. & quomodo est mortale peccatum non implere qd iuramē to promisit habes Periurium. §. i.
Si fecit se absolui a iuramento sine cā legi tima. vide Juramentum. 6. per totum. & de cā ltīa. q̄ sit & qs potest absoluē a iuramēto.
Si qn̄ tenebat orare volūtāie se occupauit in hijs q̄ distrahunt mētē. vide Hore. §. 26. &
Si simulauit sāctitatem quā nō hēbat. vide Simulatio. §. vltimo.
Si adiurauit homines: vel demones aut alias creaturas. vide Adiuratio. per totū.
Circa tertium preceptum Sabbata sancti fices. eius expositiōē. habes. i. Preceptū §. 5. ex cuius declaratione sic sunt formāde interrogationes.
Si existens corpore sanus & non occupat⁹ in spiritualibus bonis stetit ociosus. nec ali quid operatur tempore non festiuo. vnde viuat: vel vnde tribuat egentibus: quia ma gnus excessus otiositatis videtur mortale peccatum. de quo vide Preceptū. §. 5.
Si in diebus festiuis de p̄cepto non habuit attritionem de peccatis mortalibus comis sis. de qbus n̄ fuit ɔtrit⁹. vide Ferie. §. 41.
Si vacauit ludis aut correis. de quo vide Correa per totū. & Ludus per totum.
Si non vacauit deo in dictis festis saltem in aliqua hora. quia mortale vt ferie. §. 9.
Si fecit hastiludia quia sunt prohibita qui buscunqꝫ diebus sicut torneamenta secun dum Ricar. in. 3. di. 37. ex consimili ratiōe. vt in. c. i. de tornea.
Si fecit opus manuale vel fecit fieri in pre dictis festis in casibus non concessis. vide Ferie. que opera licent & que non & que sit festa precepta & quādo ē mortale opus ser uile in die festo & quando incipit festum. vide ibidem per totum.
Si audiuit missam integrā in predictis die bus. vide ibidem. §. 42.
Si existēs i missa occupauit se i vanis. vid Hora. §. 26. & Ferie. §. 43.
Si audiēs missam i predictis diebus dixit oratiōes q̄s tenebat dicere ex voto vel pnia aut rōe ordis. vide Ferie. §. 46.
Si audire p̄dicatiōē ɔtempsit in festis. vid ibidem. §. 44.
Si non fecit oblationem in missa ad quam tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si in diebus festiuis de precepto cōisit ali qua peccata mortalia. vide in. d. §. 5. & Ferie

§. 36. Et qꝛ difficile ē scire dicere q̄ peccata comisit in festis. & interrogare in quolibet peccato si illud cōmisit i festo ē difficile. po tes sine alio scrupulo peccatorē interroga re sic. peccasti mortaliter i festis. & si dicit ꝙ sic iterroga ḣo i quot festiuitatibus. Et si ne scit interroga eum si quasi in omnibus vel i maiori parte ipaꝝ vel in minori. Et tertio interroga si i eodē festo aliqn̄ bis vl' septies & sepius. & sic sufficit quo ad istā circūstan tiā absqꝫ hoc ꝙ exprimat spēm peccati ꝙ cōisit vel absqꝫ hoc ꝙ in quolibet peccato qd ɔfitetur iteroges si fecit i festo qd bn̄ nō.
Circa. 4. p̄ceptum. honora patrem &c. cui⁹ expositio habetur p̄ceptum. §. 8. & ex qua i terroga. vt infra.
Si non dilexit p̄rēm l' mr̄ē. vid Fili⁹. §. 30.
Si non ostendit eis signa dilectōis sed du re se habet cum eis. ibidem.
Si dixit eis verba iniuriosa vel verbera uit qꝛ videtur mortale per dcā. i. d. §. 30.
Si n̄ obediuit eis. vide ibidem.
Si n̄ subuenit eis idigētib⁹. ibidem.
Si non seruiuit in infirmitatibus eorum vel fecit seruiri. ibid em.
Si maledixit eis. vid maledictio. §. i.
Si non fuit executus coꝝ voluntates seu le gata facta post coꝝ mortem. vide Executō §. 23. & 24. & Heres. §. 5. vsqꝫ ad. §. 12. & lega tū. i. & 2. p totum.
Circa. 5. preceptū. Non occides. vide Pre ceptum. §. 9. ex quo sic interroga.
Si habuit aīum offendendi p̄ximū in per sona vulnerādo. mutilādo. occidēdo. & h⁹ modi. vide in. d. §. 9.
Si vulnerauit l' occidit aliquē. vide ibidē.
Si cōisit hōicidiū sp̄ūale. s. inducēdo aliquē ad peccatū mortale vel alijs modis de qui bus habes Homicidiū. 4. per totum.
Si p̄curauit aborsū alicuius mlieris. vide Aborsum p totum.
Si incarcerari fecit aliquē indebite. vide Carcer. §. i. 2. & 3.
Si pueros tenellos tenuit iuxta se i lecto & suffocauit dormiendo. vide Homicidiū. 2. §. 15.
De multis modis quibus fit hōicidiū & cū pcō mortali hēs hōicidiū. i. 2. & 3. p totū.
Si aspexit spectacula in quibus iminebat p̄iculū p̄babile mortis vel mutilationis mē broꝝ vt torneamenta hastiludia & hui⁹ mōi peccauit mortaliter in duobus casib⁹. p̄mo qn̄ tali aīo aspexit ꝙ ēt si p̄ciperet ei ne sta ret ad videndum nihilominus non desiste ret. ḣo qn̄ eius aspectio est cā vt fiant sine

qua non fierent. Alias ē veniale peccatum de se: nisi forte rōe scandali: vt in clericis religiosis ꝛ huiusmodi.

Circa. 6. preceptum Nō mecaberis. vide Preceptum. §. 10. ex cuius expositione sic forma interrogationes.
Si fecit fornicationem. vide ibidem. in dicto. §. 10.
Si cōmisit adulterium. ibidem.
Si stuprum perpetrauit. ibidem.
Si sacrilegium operatus ē. ibidem.
Si incestuosus fuit. ibidem.
Si fuit sodomita. ibidem.
Si alio modo per se se poluit qualitercum qꝫ. vide Luxuria. §. 2.
Si voluntarie cogitauit de huiusmodi peccatis pp delectationem. ibidem.
Si voluntate desiderauit aliqd ipoꝝ cōitte re. ibidem. Unde hic aduerte ꝙ totiēs peccat mortaliter: quotiens hoc deliberate appetit perpetrare ex diuersis interualis tpꝛis: vel personaꝝ. puta qꝛ nunc desiderat vnam psonam ad malefaciēdū. postea occupatus in aliquo alio alia cogitat: demū postea iterum recordatur de illa persona. ꝛ iterum eam ꝯcupiscit: similiter qñ nunc vnā psonā ꝛ postea aliam desiderat. qꝛ in illis cāibus sunt diuerse auersiones aliquę rōne tpꝛis. alie rōe materie. vnde qꝛ in hoc peccato cāꝛnis magis sunt inuoluti homies cōiter qꝫ i alio. ꝛ multū imorari i interrogatōe de huiusmodi ē periculosuꝫ ꝛ ꝯfessori ꝛ cōfitenti. vt dictū ē. Ideo vt expedite possis q̄ sunt necessaria ptransire. Talem modū tenebis Si illa persona que cōfitetur ē persona spiritualis vel mulier aut aliquis verecūdus ꝛ qui non ē cōiugatus ꝓsertiꝫ puella interrogabis eā. primo si cōmisit aliqd peccatū in honestatꝭ: vel luxurie opere. vel voluntate Si nihil dicet. ꝛ tñ tibi videbitur ꝙ sit inuoluta i aliquo. Tunc interrogabis eū de cogitationibus. Si delectatus ē cogitare d huiusmodi carnalibus: ꝛ inuento ꝙ sic declara ei qūo ē peccatum mortale: vt habes. s. Cogitatio. §. 2. Postea ꝓcede ꝛ iterroga: si delectata ē audire loqui de huiusmōi: vel videre: vel tangere se/ vel aliā psonā pp hꝰmodi delectationem: ꝛ quotiens. ꝛ si i diebus festis magisqꝫ in alijs. Et si inueneris ꝙ talia cōmisit potes postea iterrogare si habuit aliqꝫ polutioneꝫ pp talia per se/ vel cuꝫ alia persona vt sic caute inducas eā ad confitendum q̄ ex verecūdia forte taceret. Si vero persona que ꝯfitetur iterrogata ꝓmo generaliter si aliqd pcīm luxurie cōmisit ꝛ respōdet ꝙ sic: iterroga si fuit cū femia/ vel femina cum masculo: ꝛ inuento ꝙ sic. interroga si erāt soluti vel non/ si affines vꝭ ꝯsanguinei. Si religiosus vel religiosa ꝛ hꝰmodi vt scias si fuit fornicatio vel adulteriū ꝛ hꝰmōi. Et inuento ꝙ in huiusmodi ē inuolutus. Tunc non oꝫ interrogare de cogitationibus morosis qꝛ cōiter sunt in talibꝰ deliberate i malū si possibilitas adesset. Ido circa tales interrogabis/ primo de cogitationibus deliberatis in maluꝫ illud. Et qa numeꝝ difficile ē ꝛ varietatē psonarum exprimere: sufficit tibi quo ad necessitatem ꝯfessionis/ vt interroges qͣtū pseuerauit i talibus cogitationibus. puta a tpꝛe quo alias ꝯfessus ē qd est ānus vel plus/ Uo iterroga ꝙ sepe tales cogitationes habuit. puta bis in die/ vel in ebdomoda: aut plus oībus cōputatis: vel si forte maiorē ptē tpꝛis in hꝰmodi occupauit. Tertio interroga si sic in diebus festiuis/ sicut i alijs circa predicta vacauit: vꝭ forte plus in festꝭ. Quarto interroga si i ecclesijs vel locis sacris eas habuit. Quinto interroga si sic desiderauit coniugatos/ religiosos/ ꝯsanguineos ꝛ huiusmodi. sicut alios indifferenter. Sexto interroga si sepius variauit mentē de vna psona ad aliā/ sm ꝙ occurrebant memorie/ vel magis stetit i desiderio cū vna psona. Et sic sufficit quo ad cogitatōes: lꝫ alio mō numeꝝ vel tpus aut locum exprimere nesciat. Et idem seruādū ē i oībus peccatis q̄ sepissime cōmissa sunt ꝓsertim quo ad quatuor prima.

Postea interrogabis eum si vt suuꝫ posset consequi desiderium malum dedit opam inducendo coreas/ in dando mūera. in faciēdo matinatas/ cantādo: sonādo: ꝓcādo. loquēdo ambasiatas mittēdo: lr̄as scribendo ꝛ huiusmodi: ꝛ quātū se occupauit in illis: ꝛ a qͣto tpꝛe/ ꝛ si diebus precipue festis vꝭ in ecclesijs/ aut locis religiosis/ Uel si fuit ꝑsona cui predicta fiebant: interroga si ꝯsensit vt talia fierent/ vel exhibuit se conspectui talis/ vel recepit lr̄as/ aut munera: ꝛ qͣntum tempus perseuerauit. ꝛ si in festis/ vel in ecclesijs. Nam facientes/ ꝛ consentientes i hꝰmodi/ omnes mortaliter peccant. Et si munera sunt que inducant ad amorem carnalem cogenda ē/ vt pauperibus eroget. Si vero talia non sunt. non ē cogenda nisi de bono consilio si ille donare potuit. de quo habes Donatio primo. p totum.

Postea habes eum interrogare de opere luxurie. Et si dicit ꝙ peccauit cū feia masclꝰs siuē femina cum masculo non habes qrere

nisi nō primo si erant soluti vel ꝯiugati affi
nes vel religiosi ⁊ huiusmodi vt scias que
spēs sit luxurie/ꝯ q̄ hēs luxuria.§.2. Scđo i
terroga.si stetit naliter i vase debito/si dicit
ꝙ nō. Noli q̄rē quō l' in quo loco cōporis
cognouit eā/q2 nō expedit sufficit dicat ꝙ ñ
in vase debito/ƺ ex pollutus ē siue iceperit
in vase siue ñ. Tertio itroga.si sic peccādo ꝯ
tali q̄suit euitare generatiōem/vel stetit tali
mō ꝙ ñ posset fieri. Quarto q̄tiēs/l' q̄tū p
seuerauit ⁊ si in festis vt in plus vel in eccle
sia ⁊ sufficit.

Si dicit ꝙ peccauit p se poluēdo seipm vo
luntarie nō oƺ querē de modo ƺ solū quo
tiens/vel quantū pseuerauit vt supradictū ē
de cogitationibus. Et ḟo si desiderauit face
re malum/cū alia psona qñ talibꝰ dabat ope
rā: ⁊ que sint ille psone.s.si soluti vel affies
⁊ huiusmodi.

Si dicit ꝙ peccauit cum alio masculo po
luendo se cum eo non oportet querere. de
loco corporis sed de quotiens: festis vel lo
co sacro: aut si persona erat sibi ꝯsanguinea:
vel religiosa ⁊ huiusmodi: ⁊ si cū diuersis
personis. Et si consensu pp lucꝝ/vel mune
ra ꝯsulat: vt det paupibus talr acquisita.

Si ꝯfitetur ꝙ peccauit cuƺ brutis non oƺ q̄
rere de noīe bruti vel loco corporis sed de
quotiēs: ⁊ si in festo vel in eccl'ia. Et sic per
transire. qđ bene notabis.

Si fuit mediator peccatoꝝ carnaliū. Nam
tales grauissime deū offendūt. vt pƺ in.c.no
li. de pe. di.1. ⁊ tenētur q̄ntum possunt taliter
īductos reducere ad bonū et sunt inducen
di ad restituēdum q̄cq̄d pp hoc lucrati sī.

Si seduxit v̄gīem p̄mittendo eā accipere
in vxorē ⁊ hꝰmōi.vide Stupꝝ p totum.

Si habuit pollutionē dormiendo.viđ Po
lutio.p totum.

Si contraxit cum aliqua clandestine. vide
Clandestinum.

Circa.7.pceptum. Non furtū facies cuiꝰ ex
positio hētur pceptū.§.11.vñ sic interroga.

Si fecit furtum pprie dictū ⁊ quid sit.vide
Furtum in pri. ⁊ qñ sit mortale.ibidē.§.34.

Si cōmisit rapinā q̄ ē quādo violenter ac
cepit alienū maius pcīn cōmisit q̄ furās. vt
in.c.penale ē.14.q.5.

Si res naufragantiū accepit. vide Naufra
gium per totum.

Si pedagia iniusta vel a quibus nō debuit
exegit.vide Pedagium p totum.

Si exactiones vel talias exegit. vide Talia
per totum.

Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit.viđ
Bellum.per totum.

Si pticipauit in dādo dāñū.primo operā
do.mādando.ꝯsulēdo.ꝯsētiēdo.adulādo.
receptādo.defensando.comedēdo.emēdo.
Nō obuiando ratum hñdo ñ manifestādo
⁊ huiusmodi.de q̄bus hēs. Furtū. i multis
§.⁊ Restitutio pri°.p totum.

Si inuenit aliq̄d qđ non restituit.vide In
uenta.per totum.

Si aliqua prescripsit mala fide.vide Pre
scriptio.

Si cōmisit vsuram.vide Usura primo.per
totum.

Si mutuauit pecūiā l' granū vinū ⁊ hꝰmōi
vt aliq̄d lucretur.vide ibidē in priū.

Si mutuauit sup aliqđ pignus vt eius fruc
tus hēat donec pecunia sibi tradat.viđ Pi
gnus.§.15.

Si emit aliq̄d p minori q̄ valeret pp puen
tiōeƺ solutōis. Usura pri°.§.63.

Si vendidit p precio cariori pp dilationeƺ
solutōis.ibidē.§.58.

Si fecit cābia sicca ⁊ hꝰmōi illicita.ibidem
§.51.cū pluribus se.§.

Si dedit pecuniā in societatē nolēs scire a
liquid de periculo.vide Societas.§.7.

Si dedit aialia in socidā volens habere ca
pitale saluū.vide Societas.2.p totum.

Si accepit sub vsuris sine necessitate vl' ab
eo qui non erat paratus.vide Usura.ḟo.§.2.

Si accepit in dono aliq̄d ab eo q̄ donare
non poterat.vide Donatio.1.§.38.

Si accepit a personis ecclesiasticis aliqua bo
na ecclesiaꝝ.vide Alienatio.§.14.

Si incendit ecclesias vl' fregit aut loca reli
giosa.vide Excōio.5.vel alio modo fuit in
cendiarius.vide Incendiarius.

Si fecit ꝯcussionē ꝯminādo nisi mihi đde
ris ⁊c.vide Concussio.p totuƺ.

Si vt haberet aliquid ꝯsensit in aliqđ opꝰ
peccati mortalis.vide Auaritia.§.2.

Si p simoniaƺ aliquid acquisiuit. vide Si
monia per totum. ⁊ dicam circa status.

Circa.8.preceptum. Non dices falsuƺ testi
monium ⁊c. cuius expositio habetur pre
ceptum.§.12.ex qua potes sic interrogare.

Si dixit mendatium in iudicio vel extra ꝯ
tra doctrinam xp̄iane religionis vel in dā
num proximi.vide Mēdatium.§.2.⁊.3.⁊
Testis.§.30.

Si noluit testimonium dicere productus i
testem.vide Testis.§.26.⁊.§.27.

Si vsus fuit Astutia.vide Astutia.§.1.

Si accepit pecuniam vt non diceret verita
tem.vide Testis.§.28.

Circa .9. preceptū Nō cōcupisces domum pximi tui. ⁊ .10. Nō desiderabis vxorē eius qualr itelligāt hēs Preceptū .§.13. Ex qb⁹ potes sic interrogare.

Si voluit hr̄e res pximi sui q̄lrcūq3 siue cū iustitia vel cū iniustitia ⁊ deliberate q2 peccatū mortale ē ꝯ̄ istud pceptū secus eēt si optaret hr̄e salua iustitia q2 sic vel nullū vel veniale eēt peccatum. vide Auaritia.§.1.

Si fuit ꝯtētus hr̄e amatores vel amatrices huiusmōi de qbus dic vt .s̄. cogitatio.

Si posuit se ad fenestras vt videt̄. dic vt supra hic circa preceptū nō mechaberis.

Circa .7. peccata mortalia prio iterroga de supbia ⁊ sic forma interrogationes.

Si pp inordinatū amorē excellētie egit aliquid ꝯ̄ diuina precepta. vide Superbia in principio ⁊ .§.1.

Si extimauit hr̄e bonū qd̄ hēt a se nō a dō vide Superbia.§.2.

Si bona que hūit credidit a deo sibi data propter sua merita ibidem.

Si se iactauit hr̄e bona q̄ n̄ hēbat ibidem.

Si despectis alijs singulariter appetit videri hr̄e qd̄ non h3 ibidem.

Circa filias supbie iterroga prio de ābitione. vide Ambitio quid sit in principio.

Si desiderauit bn̄ficia ecclīastica pricipalr̄ pp honorē vl̄ bonū tp̄ale vid̄ Ambitio.§.1

Si appetiuit dignitatem sciens se idignu3. ibidem.

Si q̄suiuit dignitates p vias illicitas ibidē.

Si emit officia vide Officium.§.1.

Si mutuauit super ipsis offitijs ibide3.§.3.

Si p ꝑualitatē q̄suiuit officia vt oi modo ad iuueī ptem mortalr̄ peccauit pp inordinatōnem voluntatis.

De .2. filia que dr̄ presumptio qd sit. vide Presumptio fo i principio.

Si posuit se ad faciendū q̄ erant supra facultatem suam. vide Presumptio.

Si exercuit officium qd̄ nesciebat in periculum proximi. vide ibidem.

Si exposuit se piculis pctōrum mortalium pbabilr̄ mortalr̄ peccauit Si aduertebat d̄ piculo. vt p3 p ea que notaui Cogitatio.

Si nimis p̄sūpsit de dei mi̅sericordia. uide Presumptio. ij.

De .3. filia q̄ dr̄ curiositas. vide Curiositas qd sit i pricipio Si stetit ad audiēdū pctā q̄ aliqs cōfitebatur. vide Confessio. vltimo. §.15.

Si voluit adiscere vel videre aut audire q̄ fieri nō possunt sine mortali peccato. puta fornicationes ⁊ icantationes ⁊ huiusmodi vide Curiositas.§.1.

Si voluit adiscere a qbus nō debuit vt De monibus ibidem.

Si voluit experiri que non licent vt si icantationes hn̄t effectū mortalr̄ peccauit ibidē

Si attendēs curiosis dimittit adiscere vel itendere necessarijs ad salutē ē mortale peccatum ibidem.

De .4. filia que est ingratitudo.

Si despexit beneficia dei aut alterius. vide Ingratitudo.§.1.

Si non retribuit benefactori ibidem.

Si benefactori iniuriatus est ibidem.

De .5. filia que nūcupat̄ iudiciū temerariu3 quid sit. vide Judicium.§.17.

Si iudicauit in malum determinate factu3 alterius. vide Presumptio.1.

Si vsurpauit iudicium non habens officium. vide Judicium.§.17. quō multipliciter dicitur temerarium.

De .6. filia que dicitur adulatio.

Si fuit adulator alicuius de peccato perpetrato. vide Adulatio.§.1.⁊.§.5.

Si adulando prouocauit aliquem ad superbiam. vide ibidem.

De .7. filia superbie que dicitur irrisio ⁊ qd sit vide Derisio in pricipio.

Si derisit proximum. vide Derisio.§.1.

Si derisit sacramenta vel volentes seruire deo ibidem.

De .8. filia que est temptare deum ⁊ quid sit uide Tēptare deum.

Si exposuit periculo probabili mōtis sine necessitate. vide Intimiditas ⁊ Temptare deum.

De .9. filia que est pertinatia ⁊ quid sit. vide Pertinax.

Si fuit nimis pertinax in suo sensu. vide ibidem.

De vltima filia que est arrogātia. vid̄ Arrogantia quid sit.

Circa vanam gloriam que quomodo aliquando est capitale peccatum. aliquando filia superbie. vide Uanagloria.

Si voluit laudari de eo qd̄ est contra deu3 vide ibidem.§.1.

Si pretulit gloriam suam deo ibidem.

Si ordinata ad nostram salutem retulit ad gloriam propriam ibidem.

Si constituit finem in laude hominum ibidem.

Circa filias vaneglorie prout est capitale vitium interroga primo de ornatu indebito ⁊ qn̄ sit i3bit⁹ hēs Ornat⁹ p totū ⁊ sic iīroga

Si mala intentiōe ornauit se. ibidem.

Si inhoneste. ibidem.
Si nimis superflue. ibidem.
Si nouas inuentiones adinuenit. ibidem.
De inobedientia q̄ ē .2. filia. vide Inobedientia. per totum.
De iobedia circa pcepta ecclie sic iroga.
Si obseruauit festa pcepta ab ecclesia. et q̄ sint. habes Ferie. §. 3.
Si ieiunauit in vigilijs pceptis. vide Ieiunium. §. 7. que sunt precepta.
Si cōfessus ē semel in anno. vide Cōfessio 2. §. 2. et 3.
Si suscepit sacrm corporis xpi semel i āno vide Eucharistia. 2. in prin. et per totum.
Si audiuit missam in festis pceptis. vid Ferie. §. 42.
Si fecit torneamenta seu consensit vt fierēt. vide Torneamentum. per totum.
Si ptraxit matrimonium clandestine. vide Clandestinum. per totum.
Si fecit aliqd cor qd phibet sub pena excōis la e snie. d q̄ vide Excōio. §. 5. et 6. et 7.
Si fuit excōicatus ab aliquo.
Si participauit cū excōicat. vid Excommunicatio. 8. per totum.
De inobedia certar psonar habes Infra circa status.
Si fuit inobediens suis prelatis vel dñis. vide Obedia. et vide Inobedientia.
Si fecit 3 pscianī. vide Cōscia. §. 1.
De iactātia q̄ ē .3. filia. vide Iactantia. i pn.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto. vide Ibidem. §. 1.
Si iactauit se in vituperiū alior. vide ibidē vel in deceptōez alicuius. ibidem.
De pertinatia que ponitur ab aliquibus filia superbie hēs. s. §. 14. et 13.
De ipocrisi. vide Simulatio. §. 4.
Si simulauit sanctitatem in deceptionē populi vel vt assequeret prelatōes. ibidem.
De discordia que ē .6. filia vaneglorie. vid Discordia.
Si noluit concordari cū alijs i hijs q̄ erant bona pp elatōem suam. ibidem.
De ptētione que ē .7. filia. vide Cōtētio.
Si hūit ptētionē pp emulatōnez alic. ibid.
Si ptēdit disputādo 3 vitatē. ibidem.
Si ptēdit i iudicio 3 iusticiā. ibidem.
Si contendit ita inordinate q scandalum facit aliquibus. ibidem.
Si subornauit aliquos in electōe vel testimonio et huiusmōi. vide Subornatio.
Si nimis vilipendit se. vide Ironia.
De astucia. Si vsus ē simlatōe. vid Astutia.

Circa auaritiā q̄ ē capitale pcm. vide Auaritia in prin. quid sit.
Et quia consistit in retinendo acquirendo et appetēdo sic interroga.
Si retinuit que restituere tenebatur: vide Restitutio. 3. p totū. et qs tnt. hēs Restō. 1.
Si ñ soluit creditoribus in termio cū posset. vide Solutio. §. 25.
Si retinuit supflua et non fecit elȳnas. vid Auaritia. §. 3.
Si non fecit elȳnam de arte sua: puta medicus pauperi infirmo. aduocatus clientulo. paupi. de quo vide Aduocat. §. 10. et Medicus. §. 5.
De auaritia in acquirendo. vide Auaritia §. 2. et satis pz. s. in. 7. pcepto.
De auaritia in appetēdo. hēs Auaritia. §. 1.
Si appetiuit illicite vel illicita vel nimium aio suffocato. vide ibidem.
Circa filias auaritie. prima ē pditio.
Si pdidit castr vel trā inimicis vltra mortale tenetur de omni dāno.
Si pdidit res pximi volētibus eas auferre iniuste vltra mortale silr tenet ad restuōz.
Si hita sub sigillo secreto vel pfessiōis reuelauit hēs Cōfessio vlti. §. 1. et §. 23.
Si appēuit lr̄as alterius sigillatas. vid Falsarius. §. 2.
Si secreta dñi sui reuelauit in eius dānum vltra mortale tenet ad restitutionem. vide Feudum. §. 16.
De fraude que ē .2. filia habes Fraus.
Si fecit fraudem legi ibidem. §. 2.
Si fraudauit iustas gabellas. vide Pedagium. §. 6.
Si vendidit vnam rem pro alia. puta vinū liphatū p puro corrupta p sanis pecus p castrato et hmōi hēs Emptio. §. 8.
Si aliquā fraudē fecit in deceptiōem proximi. vide Dolus. §. 9.
De fallatia que est .3. filia hēs Falsarius.
Si falsificauit aliqd instrumentum bullam vel librum. vide Excōicatio. 5. cāu. 3. et Falsarius. §. prio cū sequētibus.
Si destruxit instr̄a vel scripturas. vide Falsarius. §. 3.
Si oculṫauit scripturas. vide Restitutio primo in lr̄a scripturas.
Si falsificauit sigilla prelatorum. vide Falsarius. §. 2.
Si falsificauit mēsuras ibidem. §. 11.
Si monetam ibidez. §. 4. cum sequētibus.
Si ex falsa cā obtinuit aliqd bñficiū ecclesiasticuz vltra mortale tenetur renunciare si al non obtinuisset. vide Rescriptum. §. 3.
De inquietudine mētis qua quis nimis fa

licitus ē circa tēpalia. ⁊ tunc ē mortale peccatum quando per eam quis omittit necessaria ad salutem. alias ē veniale peccatum vide Inquietudo.

¶ De violentia que est .5. filia satis p3 in .7. p̄cepto ⁊ in titulo Rapina

¶ De misericordia que est .6. filia qua nō subueñt qs idigēt hēs Auaritia.§.3. ⁊ elȳna.§.i

¶ De acceptiōe personaꝝ que est .7. filia hēs Acceptio psonarum.

Si i iudicio accepit psonā l'i distribuendis officijs l' bñficijs l' elȳmis vide ibidē p totū.

Si in electionibus nō elegit magis dignū vide Electio.§.21.

¶ De turpi lucro qd ē .8. filia. vid Turpe lucꝝ ⁊ tale est pcm̄ q̄le illud pp qd acquirit.

De ludo qui prouenit aliqñ ex auaritia .vide Ludus per totum.

Si lusit ad pillā l' aliū ludum in quo v'satur industria. vide Ludus.§.2. qñ licet

Si ludit ad ludum in quo versatur fortuna ibidem.§.4.

Si stetit ad inspiciendu3 ludentes. vide ibidem.§.6.

Prodigalitas est ɔ̄ria auaritie sed tñ peccatum. vide Prodigalitas.

Si supflue expēdit res in pompis equis ⁊ huiusmodi. notabilis excessus videtur mortalis. vt p3 Ornatus.§.6. ⁊ ibi vide.

¶ Circa luxuriam q ē capitale vitiū vide Luxuria ⁊ de hoc habes.§.6. precepto.

¶ Circa v̄o filias luxurie q̄ꝝ pria ē cecitas mētis. de qua. Cecitas mētis in principio.

Si ita occupat⁹ fuit i mūdanis mēte q nesciit aliquid de deo intelligere vel necessaria ad salutem. vide ibidem.§.i.

¶ De pcipitatōe q ē .2. filia. vid Precipitatō.

Si fuit pceps in opibus suis cōtēnens ɔsiderare vel in periculum vide ibidem.

¶ De inconsideratione q ē .3. filia luxurie. vide Inconsideratio.

Si fuit incautus maxime vbi iminebat piculum vel vbi tenebatur de leui vel leuissima culpa quia l3 excusetur aliquādo a mortali nō tñ. ab obligatione restitutōis .vt hēs Culpa.§.5. ⁊ .6.

¶ De amore sui quo quis querit delitias ⁊ gentem. vide Amor sui.

¶ De amore seculi q ē .5. filia luxurie hēs Diligere.§.3.

Si voluit perpetuo stare in mundo. vide ibidem.

Si dilexit mundu3 constituēs ibi finem vl' ad voluptatem. vide ibidem.

¶ De horrore futuri seculi ex quo homo vellet nunq̄ mori. vide Diligere.§.3.

¶ De icōstantia que ē .7. filia hēs Incōstātia

¶ De odio dei qd ē octaua filia luxurie hēs Odium dei.

¶ De stultiloquio aut scurilitate que sunt filie luxurie dic si vsus ē verbis libidinosis aut inhonestis aut gestib⁹ vel ad pvocandū alios: vel vnde probabiliter habent pvocari ad luxuriam ē mortale peccatu3. Idem dic de turpiloquio. vide Scurilitas.

¶ Circa gulā que ē aliud capitale peccatum sunt formāde interrogatōes circa ei⁹ spēs.

Si preuenit horam in comedendo.

Si nimis laute comedit

Si nimium studium apponit.

Si nimis comedit.

Si cū nimio ardore seu appetitu ⁊ qñ gula sit mortale pcm̄ in pdictis. hēs Gula

¶ De eius filiabus. quarum prima ē ebrietas vide Ebrietas quando ē mortale pcm̄.

¶ De hebetudie mentis que est .2. filia . vide Hebetudo.

¶ De inepta leticia. scias q nō ē mortale peccatum: nisi per ipam dissolueretur quis i ea que sunt mortalis peccati. vt corrizando in casu prohibito ⁊ huiusmodi. alias ē veniale peccatum.

¶ De multiloquio que ē .4. filia habes Multiloquium per totum

¶ De scurilitate q ē .5. filia habes Scurilitas.

Si fecit actus ita scuriles q ad prouocandū ad luxuriā sunt efficaces videt mortale

¶ De imundicia que est .6. filia gule. vide Immundicia.

Si comedit vel bibit vt possit luxuriari q3 ē mortale secus est si vt satisfaceret vxori in redditione debiti. q3 sic nullu3 peccatū vel veniale qñ hoc fecit vt magis delectaretur cum vxore.

¶ Circa inuidiā que ē aliud capitale peccatum vide Inuidia ⁊ qūo ē mortale peccatum.

¶ De eius filiabus. quaꝝ prima est odium pximi de quo. vide Odiū dei. ⁊ sic īterroga.

Si desiderauit malum pximi ⁊ q̄to tpre pseuerauit ⁊ si sepe in huiusmodi occupauit mētē q3 quotiens deliberate desiderauit malum pximi totiens mortalr peccauit si erat notabile malum ⁊ per diuersa tpra Similiter qñ in eadem cogitatione transibat nunc de desiderio mali in rebus ad desiderium mali in psona vel in filijs. q3 sicut sūt diūsa subiecta ita videntur diuersa mortalia peccata.

¶ De tristitia i. pspis q ē .2. filia. si tristat⁹ ē de bono notabili pximi deliberate pp inuidiā

ē mortale pcīm vt ꝓlatus de maiori ꝓlatōe doctor ꝺ maiori ꝯcursu scolaris de maiori īgēio. Ciuis de maiori honore. Mercator vel artifex ꝺ maiori credito spūalis de maiori fama ⁊ huiusmodi. vide Inuidia.

De letitia ī aduersis ꝓximi. Idē dic vt. s. Et vide ibidem.

De susuratione. vide Susuratio.

Si q̄siuit seiare discordias reportando malum alteri de altero. ibidem.

De detractione. vide Detractio ꝑ totū. q̄n̄o ē mortale pcīm. ⁊ q̄n̄o tenet ꝑ totum.

Si dixit malū de ꝓximo falsē. ibidez.

Si vere dixit sed qbus non debuit. ibidez.

Si augmentauit malū. ibidem.

Si audiuit libenter detractōēs. ibidem.

Circa irā q̄ ē aliꝺ capitale pcīz. ꝺ q̄ hēs Ira

Si appetiuit vīdictā de ꝓximo. ibidem.

Si noluit loq cuz ꝓxio nec recōciliari. viꝺ Diligere deum. §. 2.

De filiab⁹ ei⁹ quaꝝ pria ē timor mētis dic vt. s. in prima filia inuidie. § 10 ⁊ de implicatione in huiusmōi cogitatōib⁹ de vīdicta fienda fm regulas supradictam. ibidem.

De. 2. filia. s. indignatōē hēs Indignatō.

De. 3. filia que ē clamor. vide Clamor.

De. 4. filia q̄ ē ꝯtumelia seu ꝯuitiū hēs Cōtumelia ⁊ Cōuitiū. Aduīte hic qꝛ lz qs ñ dicat ꝯuitiū l' ꝯtumeliā vt ei auferat honorē. sz cā correctōis: sed tñ dicit talia que de se notabiliter ledunt. puta mulieri qꝛ est putana ⁊ h⁹mōi ⁊ audiētes scandalizant de tali cui dr̄ qꝛ sic crediūt esse nō excusaret a mortali peccato.

De. 5. filia q̄ ē rixa. habes Rixa.

De maledictōē q̄ ē. 6. filia hēs Maledictō

De blasphemia dictū ē. s. §. 6. 7.

De bello similiter. §. 10

De sediōē q̄ ē. 7. filia. hēs Seditio.

Si tz ꝑtialitatē vel eam sequitur pat⁹ q̄liter cūqꝫ ꝓ parte ē in statu dānatōis nec pōt absolui: nisi disponat dimittere.

De murmuratōē hēs Murmuratio.

Si murmurauit ꝯ deū deliberate tenēs eū iniustum qꝛ mortale.

Si contra ꝓlatos ipos temerarie iudicando mortale est.

Circa accidiam que ē vltimuz capitale peccatum. vide Accidia.

Si dimisit necēia pp accidiam. ibidem. §. 1.

Si penituit se benefecisse. ibidez.

Si icurrit infirmitatē nōbilem pp tediūz ē mortale q̄n pōt se iuuare. vide Accidia. §. 1.

De filiabus eius quaꝝ pria ē desperatio. vide Desperatio.

De. 2. filia q̄ ē malitia que ē peccatū in spiritum sanctū qꝺ hz sex spēs. Pria dr̄ ꝓsumptio de misericōdia dei sine meritꝭ. Scḋa desperatio qua despat de misticōdia dei. Tertia impugnatio ꝟitatis agnite vt liberi⁹ possit peccare. Quarta inuidentia frīne grē. ex qua vellet oēs essent mali ⁊ nullus bonus ne esset sibi ꝯfusio male viuēr. Quinta obstinatio. Sexta impnia. vide Peccatum. §. 3.

De. 3. filia q̄ ē pusilanitas. viꝺ Pusilanitas

Si desijt bona facere ad q̄ tenebat ex pusillanimitate. vt puta corrigere frēm. vide Correctio fraterna. §. 1. ⁊ similia. Si ꝟo dimisit ñ necessaria ē veniale peccatū.

De. 4. que ē occiositas dictū ē. s. i. 3. ꝓcepto ⁊ hēs i n. Occiositas.

De. 5. filia que est pigritia seu torpor. vide Torpor.

De. 6. q̄ ē euagatio mentis in illicita habes Euagatio mentis.

De. 7. que ē negligētia. vide Negligentia.

Si fuit negligēs i addiscēdo necessaria ad salutē in ꝯfitēdo. i suscipiēdo sacr̄a. i opib⁹ misericordie exercēdis q̄ q̄n sit mōtale peccatū pz Negligētia. §. 1. Aduīte hic qꝛ si qs ex negligētia obmittit iplere vnū ꝓceptum. puta de ꝯfitēdo semel i āno solū ē vnū peccatū mortale. sz si ꝺliberauit sepius nolle ꝯfiteri tot sunt peccata mortalia quot sunt deliberatōēs facte ꝑ īteruالla ipius. Nō nō.

Circa opera misericordie spūalia q̄ sūt consule. castiga. dimitte. solare. fer. ora.

Si noluit dare ꝯsiliū petēti i hijs q̄ ꝑtinent ad salutē vel in re. vnde notabile dānū pōt euenire ꝓximo cū tñ posset. mortale ē vl q̄n hēbat ex offō.

Si nō correxit quos debuit ⁊ tenebat. hēs Correctio ꝓlatorū ⁊ Correctio frn̄a.

Si dimisit rācorē ꝯ ꝓximū. dictū ē. s. §. 18.

Si ñ fuit ꝯsolatus tribulatos posset eē mōtale in ꝓlato q̄n subditi ex tali omissione inducūtur in despatōēm vel aliuꝺ malū. ⁊ ipe bono modo posset salua disciplina.

Si ñ orauit ꝓ omnibus posset esse graue in illis qui viuūt de elymis magna neglīgētia.

Circa opa misericordie corpalia q̄ sunt visito. cibo. poto. redimo. tego colligo. ꝯdo. q̄ tunc cū ꝓuaricāt sunt mortale peccatū q̄n ex eoꝝ ōmissiōē notabilr̄ ledit ꝓximus. ⁊ hō pōt bono mō facere. puta si ꝓlatus visitaret infirmū quē visitare posset ñ desparet sed confitēt. Eget cibo ⁊ potu ⁊ hēs vltra ꝯdecentiā tui status. Est in captiuitate ⁊ redimere posses de supfluitatibus tuis. Est nudus ⁊ tu caudā ducis. Est sīn domo

⁊ tu habes ampla palatia. Ex dictis. s. aua ricia ⁊ eleosina potes colliger q̄n homo tenetur de precepto.

23 Circa quinq̄ sensus q sunt visus. gustus. auditus. odorat⁹. ⁊ tactus. in qbus sepius pōt esse mortale. vt si volunt vidē q̄ sunt mortal' pci i eo q facit l'iductiua ad mortale de quo hēs Curiositas. Idez dic de auditu. Gustus aūt ⁊ odoratus cōiter sunt venialia. Tactus q̄nq̄ mortale cū cā luxurie vel morose delectationis. vt. s. Cogitatio.

24 Circa p̄cepta ecclie que gnālr tangunt oēs dictū ē. s. in. 2. filia ianis glorie. §. 14

25 Nunc de statib⁹ aliq p̄ticularia sunt ponenda i qbus sunt iterrogādi vltra ea q̄. s. posita st̄ ꝯ p̄cepta ⁊ i peccatis capitalib⁹. ⁊ prio

pueri Circa pueros doli capaces sunt iterrogandi de iectiōe manuū violēta i p̄sonā ecclīasticā. ex q̄ possēt esse excōicati. de quo hēs s. Excōicatō. 5. §. i. cū multis se. postea de ꝯfessione ⁊ cōione si fecer̄t. de pnīa. de inobedientia. de mendacijs de ihonesta e. auditōne misse. de furtis ⁊ silibus i qbus cōit illa etas solet peccare.

26 xp̄iani Circa xp̄ianos in cōi. Si suscepit scr̄a necessitatis. ⁊ que sint. vide sacr̄m. §. 6.
Si portauit habitum infideliū. vide Apostasia. §. vlti.
Si nimiā familiaritatem h3 cū iudeis vel cum ifidelibus. vide Iudeus. §. i.
Si fecit ꝯ ꝯsciam. vide Conscia. §. i.
Si habuit ratū aliqd̄ malū factū noīe suo. vide Consensus. §. 4.
Si alicui ꝯsuluit aliqd̄ peccatū vel malū. vide Consilium. §. i.
Si cōtempsit aliq̄ exortatōem superioris. vide contentus. §. i.
Si q̄n tenebatur habuit ꝯtritōem de peccatis. vide contritio. §. 4. ⁊. 5.
Si correxit quos sciuit velle delinquere. vide Correctio fr̄na. §. i.
Si denūciauit p̄latis peccata que sciuit. vid̄ Denūciatio. §. i.
Si in dubijs tutiorē p̄tē elegit. vide Dubiū §. i. ⁊. 2.
Si existēs excōicatus vel iterdict⁹ ⁊ mōit⁹ a celebrantibus vt exiret eccliam noluit exire. vide Excōio. 5. Casu. 15.
Si famā suā neglexit. vide Fama. §. i.
Si icarceratus fugit. vide Fugere. §. i. ⁊. 2.
Si vsus ē hītu feminco vir existens vel ecōtrario: aut religionis. vide hitus. §. 7. ⁊. 8.
Si fuit histrionus. vide Histrio. §. i.
Si ipssit in terra vel i lapide humi posito signū crucis. vide Imagines. §. 4.

Si fecit aliqd̄ enorme i ecclīa. vide Immunitas. per totum.
Si sciuit necīa ad salutē. vide scia. §. 2.
Si fuit excōicat⁹ ab aliquo iudice. vid̄ Absolutio. 2. ⁊ Excōicatio primo. per totū.
Si iniecit manus violentas in p̄sonā ecclesiasticam. vide Excōio. 5. §. i. cū multis seq.
Si noiatim. interdictos. excōicatos vl' vsurarios sepeliert. vide Excōio. 7. cān. 36.
Si ꝯxerūt mr̄imoniū i cāib⁹ ꝯsanguinitat̄ vl' affinitat̄ p̄hibit̄. vid̄ Excōio. 7. cān. 41.

27 Ambasiatores Circa ambasiatores dn̄oꝝ vel cōiatum. Si steterūt absentes sine cā vel p̄ factis suis in expensis dn̄oꝝ vl' cōitatū. vide abn̄s. §. i.

Circa tutores vel curatores aut administratores reꝝ alienaꝝ. vide 2 j. de h. §. 65. 28
Si infideliter se habuit in ꝯmissis fraudando vel dilapidando: aut nō bene ministrando. vide Administratio. §. i.
Si exegit vsuras p̄ pupillis. aut alio modo fecit p̄ eis ꝯtus illicitos. vide Restitutio. i. in littera vsurarius.

Circa coniugatos. 29 coniugati
Si contraxit clandestine. vide Clandestinū vel in gradu prohibito. vide Matrimoniū 3. per totum.
Si consumauit an̄ benedictionē. vide Debitum. §. i.
Si negauit debitum petēti vel reddidit se ipotentem. ibidem. §. 6.
Si cognouit cā satiā de libidis. ibidē. §. 23.
Si cognouit hn̄s itētōez ad alterā ibid̄. §. 21.
Si vsus ē matrimonio extra vas vel modo indebito. ibidem. §. 25.
Si tp̄re mēstrui. ibidem. §. 32.
Si i dieb⁹ festiuis l'i ecclā. ibid̄. §. 28. ⁊. §. vl.
Si p̄gnatōis tp̄re. ibidem. §. 33.
Si p tact⁹ hn̄t polutōez ex̄ vas. ibid̄. §. 26.
Si exegit vel reddidit debitum adultero vl' adultere. ibidem. §. 8.
Si ꝯxit excōicatus. vel in peccato mortali existens quia peccauit mortaliter ꝯhendo per verba de p̄nti. vide Matrimoniū. 2. §. vl.
Si non ꝯxit ea itētōe qua debuit. vid̄ Matrimoniū. 2. §. vl.

30 vxores Circa vxores. Si fuit litigiosa in domo: ⁊ de reliquis. de quibus. s. §. 19.
Si habuit dotē de vsuris. vide Restitutio primo sub lr̄a vsurarius.
Si fuit inobediens viro. vide Obediētia. ⁊ Inobedientia. p totum.
Si p̄curauit sterilitatē vl' vsa ē supstitiosis. vt hr̄et filios. vid̄ Matrimoniū. 2. §. 23. ꝯ du. se.
Si d̄dit bōa viri ꝯ ei⁹ voluntā. vid̄ Elÿna. §. 7. ⁊ vide Furtū. §. 34. ⁊. 35. ⁊. 47.

Si habuit bonã curã de filiabus. maxime: et si docuit eas vanitates et huiusmodi. in quibus sunt multa mortalia: nõ duxit ad missas p̃dicatio nes: sz coreas pz p supradcã quã e mortale.
Si vsa e ornatu i͂debito. vid Ornat⁹. p totũ.
Si violauit fidẽ viro. vid Adulteriũ. i pri.

31 Circa viros i sitent nimis i remotis cã cupi ditatis ꝯ volũtatẽ vxoris. vid Debitũ. §. 6.
Si ñ seruauit fidẽ vel hz ꝯcubinã: qz ñ ẽ ab solued⁹: nisi a se eiciat. vid Cõcubiari⁹. §. 1.

32 Circa patresfamilias. Si alimẽta dedit qui bus tenebat. vide Alimenta. p totum.
Si soluit dcias dbitas. vid Decia. §. 1. et 2.
Si fecit elymas. vide Elyma. §. 1.
Si ministrauit necia fãilie tã corpi qz aie do cẽdo et h⁹modi. vid Fãilia. §. 1. et Fili⁹. §. 21.
Si ñ dotauit seu maritauit filias ip͂re dbito vide Dos. §. 4.
Quo tenentur ex facto familie habes Do⁹ §. vltimo.
Si prouocauit familiam suam nimis exas perando. et furiose et ceteris. vt. s. Ira. §. 19
Si non procurauit vt confiteretur semel in anno et communicaret videtur mortale pẽz.

33 Circa filiosfamilias. Si furatus est res pa tris sui vt expenderet in superfluis vel lu dis aut alijs malis: quia est mortale. Se cus si accepisset pro faciendis sibi vestimẽ tis. aut calciamentis. aut alijs necessarijs. qz sic liceret. ex quo pater non prouidit. vt te netur. et de reliquis. vt. s. §. 8. 7.

34 Circa doctores et magistros.
Si quesiuit magisterium seu doctoratum pp honorẽ pricipalr. vid Honor. §. 4. et 7.
Si fecit se promoueri ad doctoratum exi stens ineptus et ignorans videtur mortale per. c. 1. et. c. quanto. de magistris.
Si legit pricipalr pp hõrez. vid Hõr. §. 7.
Si legit scias prohibitas vel personis pro hibitis. vide Magister. et que sunt persõe prohibite. vide Excõicatio. 7. casu. 6. et. 7.
Si ex pacto receptus ẽ in canõicum vt sco las regat. vide Magister. §. 10.
Si exegit existens salariatus a scolaribus aliquid. vide ibidem. §. 11. 12. et. 13.
Si exegit aliqd p licẽtia docẽdi dãda ibid. §. 15
Si admisit ignorantes ad doctoratũ mor taliter peccauit. quia ex tali facto dicit men datum pernitiosum.
Si non exegit iuramentum a doctorando qp non expendet plusqz dz in doctoratione ibidem. §. vltimo.
Si existẽs i mortali notorie docuit publice in theologia. qz mortaliter peccauit secun dum Petruz. vide Predicare. §. 7.

Si seruauit iuramenta vniuersitatis. vide Juramentum. 6. §. 2. et. 3.
Si iactauit se de doctrina alios vituperan do aliqñ et in pluribus põt esse mortale. vi de. s. §. 15. et. 19.
Si notabilr fuit negligens circa ꝓfectũ sco larium vr mortale. vide Negligentia.
Si verberauit aliquẽ crudelr vr mortale: qz solũ leuis castigatio eis ꝑmissa ẽ. c. cũ vo luntate. de snia excõis. et si erãt clerici esset excõicatus. vide Excõio. 5. cãu. 1. §. 10. et. 11.
Si iniusto mõ puta detrahendo vel per sec tas subtraxit scolares alterius doctoris qz vltra mortale tenet ad restitutionẽ si iã itra uerãt fz Jo. de ligna. sec⁹ si nõdũ itrauerãt.
Si impediuit propter odiũ vel ꝑtialitatem doctorãdũ. vel in collegio recipiẽdum ido neũ: qz vltra mortale tenet ad restõez dãni. 35

Circa scolares si seruauit iuramẽta vniuer sitatis. vide Juramentũ. 6. §. 2. et. 3.
Si fecit sectas ꝓ rectõe fiendo multa mor talia ibi adueniunt.
Si elegit rectorem insufficientem vr morta le fm aliquos. sz hoc nõ determino in vni uersitatibus scolarium.
Si studet i ꝓhibitis sciẽtijs. vide Magr. et. s. Excõio. 7. cãu. 6. et. 7.
Si sepe ꝯtendit ꝯ veritatez ne succũbere vi deatur. vide. s. §. 15.
Si studet pp malũ finẽ qz tale peiũ qualis finis vel pp honorẽ. vide Honor. §. 7.
Si studuit curiosa dimittẽdo necessaria ad salutez ẽ mortale peccatũ. vide Curiositas.
Si tractauit cũ aliquo ciue bononiensi de ꝯductõe hospitij alterius scolaris. vide Ex communicatio. 7. cãu. 4.

Circa medicos. Si existẽs ignorãs medicĩ. 36 vide Medicus in prin. et. §. 1.
Si i medẽdo ñ fuit secutus traditões medi cine. sz voluit facere expimẽta ex capite suo i piculũ notabile ꝓximi. ibidem.
Si ꝓlõgauit infirmitatẽ. ibidem.
Si ꝯsuluit aliqd ꝯ salutẽ aie ꝓ sanitate cor poris. ibidem. §. 7.
Si non admonuit infirmũ efficaciter vt cõ fiteretur in pricipio ifirmitatis. ibidẽ. §. 8.
Si pregnanti aliqd dedit vt filius moreret peccauit mortalr. qz ñ sunt faciẽda mala. vt bona eueniãt.
Si dedit mediciam. d q̃ dubitabat an noce ret. ibidem. §. 2.
Si ñ ãnũtiauit mortẽ ifirmo. ibidẽ. §. 12.
Si ñ dbito mõ visitauit ifirmos posset aliñ esse mortale.
Si paupib⁹ noluit mederi gratis. ibid. §. 5.

Si habuit pte cū aromatario. ⁊ pp hoc gra uat īfirmos emere ab eo cū eo⁊ dāno quia sic teneretur eis ad restōez. ex quo ei solue rūt. secus si ex hoc nullū hūt dānū.

37 Circa aromatarios. Si īpponedis medicis n̄ posuit q̄ medic⁹ ordiauit. s₃ vnū ꝑ alio vl̄ corrupta ⁊ q̄ v̄tute n̄ hēbāt ex vetustate pro bōis ⁊ huiusmodi ex qb⁹ seq̄t̄ l̄ ꝓlōgatio ifirmitatis vel aliud malu₃ ꝑxio īfirmo. q₂ vltra mortale tenet ei ad restōem.

Si vēdidit venena vel q̄ faciūt abortū ⁊ h⁹ mōi ill' ꝺ qb⁹ sciebat n̄ ꝺbē. vti ad bonū viꝺ Ars. §. 2.

Si sophisticauit arōata ponens i spēb⁹ vnū ꝑ alio l̄ i sirupis aut i cādelis ⁊ huiusmodi vide. Emptio. § 8.

Si vēdit diminuto pōdere aut falso. ⁊ huiusmodi. vide Falsarius. §. ii.

38 Circa mercatores. Si portauit ꝓhibita infidelibus. vide Excōio. 5. cāu. 21.

Si negotiat pp malū finē. viꝺ Negotiū. §. 2.

Si in loco sacro tenuit mercatum viꝺ Immunitas. §. i. ⁊ Negotium. §. 2.

Si carius vēdidit q̄₃ emit i eodē loco vide Emptio. §. io. ⁊ ifra Negotium. §. 3.

Si vēdens pro alijs aliqua vendit pro. i2. ⁊ solū. io. dat dn̄is re⁊ ibide₃. §. vltio.

Si vendidit vnū ꝑ alio vel corrupta ꝑ bonis. viꝺ ibidiē. §. 8.

Si vsus est falsis mēsuris ⁊ huiusmodi vide Falsarius. §. ii.

Si vendidit rē plus iusto ꝑtio aut pp tpus solutiōis ⁊ huiusmōi. vide Emptio. §. 7.

Si fec̄ cābia viꝺ Usa. i. §. Si cū sequētib⁹.

Si aliq̄s ₒct⁹ vsurarios viꝺ Usa. i. p totū.

Si ꝯposuit cū alijs vt vēdāt vno ꝑtio i dānū rei publice q₂ vl̄t mortale tenet dānificatis vide Negotium. §. 2.

Si expēdit falsas mōetas sciēt ē mortale ⁊ tenet ad restōez l₃ ipe ēt fuēit ꝺcept⁹ ab alio

Si bōas mōetas radit. viꝺ Falsarius. §. 4. cū sequētib⁹. Si emit res raptas l̄ furatas. vide Restitutio. i. in lr̄a emens.

Si ifidel'r se hūit i societate quā h₃ cū aliq̄ viꝺ Societas. i. ⁊. 2. p totū.

Si vēdidit in festis vel cū mēdatijs piurijs ⁊ alijs illicitis. vide Negotium. §. 2.

39 Circa ꝓxonetas Si mediator fuit ₒctuū vsurario⁊. viꝺ Restitutio. i. i lr̄a vsurarius.

Si male ꝯsuluit sciēt i aliq̄ ₒctu q₂ vl̄t mortale tenet de dāno dato. vide Dolus. §. 9.

Si decepit i ꝑtio dās itelligē vni q̄ vl̄t tn̄ ⁊ alt̄ q̄ n̄ pōt hr̄e nisi tn̄ viꝺ Emptio. §. vl.

40 Circa artifices Si fecit artē c⁹ op⁹ ē ad malū vt taxillos ⁊ huiusmodi. vide Ars. §. 2.

Si accep isignia alt⁹ magr̄i viꝺ Insignia.

De fraude i arte i mensuris ⁊ huiusmodi.

Circa lanifices Si vendit pānū vni⁹ lane ꝑ alia vel ticture. vide Emptio. §. 8. 41

Si soluit laboratorib⁹ de pāno aut vēdēdo vltra iustū ꝑtiū ⁊ emēdo ꝑ viliori viꝺ Usura. i. §. 58. Si filatōib⁹ ꝺdit. i4. vntias ꝑ libra tenet ad restōez nisi sic a p̄n. ꝯuēiss₃

Si pānū nimis traxit. viꝺ Emptio. §. 8.

Si nō soluit laboratorib⁹. viꝺ Solutō. §. 25

Circa tabernarios Si vedidit vinū liphatū pro puro vide Emptio. §. 8. 42

Si miscuit in vino nociua ibidem.

Si tenuit meretrices vel lusores oia pctā ei imputabuntur.

Si sciēter admīstrauit ad ebrietatē alterius vide Ebrietas. §. i. Si ex clpa sua pdidit sibi tradita in custodia vide Custos in principio ⁊ nauta in principio.

Circa macellarios Si vēdidit carnē corruptā ꝑ sana de pecude pro castrato ⁊ huiusmodi. vide Emptio. §. 8. 43

Circa pistores Si fecit panem nimis ponderosum vel imiscuit aliam farinam ⁊ huiusmodi. vide Emptio. §. 8. 44

Circa sutores Si fecit vestes impudicas q̄ nō possunt deferri sine peccato mortali. vide Ars. §. 2. ⁊ hoc quando sit. vide Ornat⁹ per totum. 45

Si male icidit ex culpa culpa sua vide Culpa. §. 5. ⁊. 6.

Si furatur de panno serico ⁊ huiusmodi. vide Furtum per totum.

Circa aurifices Si vendidit aurū alchimicū pro v̄o vide Emptio. §. 8. 46

Si cudit monetam sine lnia principis. viꝺ Falsarius. §. 4. cū isequentibus.

Si radit eā vel facit aquā vnde aliquid imminueret. ibidem.

Si emit lapidem pretiosum pro vili ab illo qui ignorabat. vide Emptio. §. 7.

Circa alchimicos Si laborauit in dicta arte. viꝺ Alchimia. 47

Circa datiarios Si exegit datia iniusta viꝺ Pedagium. §. i. cu₃ isequentibus. 48

Si exegit a psonis ecclesiasticis ibidē. §. 4.

Si imputauit fraudem datij: vbi non erat vltra mortale tenet ad restōez totius dāni.

Si fraudauit socios vltra mortale tenet ad restitutionem.

Circa musicos ⁊ histriōes Si pulsauit hijs qui ex libidine corizabant vel illicite. vide Corea. 49

Si gestus impudicos prouocantes ad pcm̄ mortale fecit vide Histrio.

50 ¶Circa laboratores τ rusticos. Si nō laborauit fidelr̃ i notabili excessu eēt mōtale pc̄z. Si pmisit bestias nocē i agris τ h⁹mōi tenētur ad restitutōem si fuit in culpa. Si fraudauit dn̄m in pte sibi dāda tenet̄ ad restitutōē nisi do⁹ i alio grauasset eū. vide furtū. §.40. Si n̄ seiauit possōes l'coluit q̄s tn̄bat sic dbuit. vide Culpa. §.5. τ.6.

51 ¶Circa vēatores. Si i dieb⁹ fest̄ pdita missa: l'p totā diē se occupauit. vide Ferie. §.9. Si dedit dānum in agris: qr tenetur si ē notabile ad restitutionem.

52 ¶Circa locatores. Si sciēter locauit equū periculosuz aut vas vitiosū. vid locatio. §.24. Si cōductor fuit in culpa pditionis rei locate. ibidem.23.§. Si petijt mercedē quā nō debuit vel soluit minus q̄z debuit. ibidez. §.22. τ. §.15.

53 ¶Circa laborātes i filādo lanā: vel tigendo sctā. τ h⁹mōi q tenet̄ prio si furāt. Eo si male laborāt l' destruūt. vid quo vide locatio. §.23.

54 ¶Circa reuenditores rez. Si finxerit q n̄ poterāt vēdi. nisi p tāto τ tn̄ vel erāt q emerit p plus. vel ipi p modico emerit. τ t p pluris vēdrēt tenet̄ ad rstōez qr p fraudē acqsierit. Itē si vēdiderit p plus q̄z tribuant domio. vide Emptio. §.:8.

55 ¶Circa iudices. Si habuit iurisdictōez ab aliquo n̄ vo dn̄o. vide Dominus in pn̄. Si dedit iniquam sniam sciēter vel p ignorantiā aut negliaz. vide Judex. §.21. cū seqn. Si existēs ignorās n̄ elegit bonū assessorē. ibidem §.22. Si elegit assessorē i fraudē cū nō indigeret vide Judex. §.16. Si accepit pecūiā vt iudicaret vel n̄ iudicaret: aut vt iniq̄ ꝯ iustiaz. vide Judex. §.8. cuz multis sequētibus. τ Suspēsio. i. §.20. Si n̄ seruauit ordiez iuris vr̄ mortale: nisi aliq̄ cā vrgens ad hoc ipelleret. Si reo dedit dilatōes indebitas qr vlt̄ mortale tenet̄ parti lese ad restitutōem. Si reo fecit iterrogatōes ad q̄s nō tenebat̄ respōdere. vide ꝯfessio delicti. p totum. Si posuit ad torturā sine legitimis inditijs vide Tortura. §.1. Si allegatōes friuolas admisit: quia vltra mortale tenetur leso ad restitutionem. Si applōez legitiaz n̄ admisit l'friuolā admisit qr vltra mōtale tenet̄ pti lese. fz q di co Appellatio. §.15. Si paupib⁹ n̄ pudit de aduocato vid Aduocatus. §.10. Si penā flaxauit l'auxit Eo. vid Pēa. §.18. Si arestauit aliquē l'bōa ei⁹ ꝯscripsit l'officiales misit. vt sic pecūiā extōqret ꝯ iustiaz vel aliqd aliō iuēit ex quo pecūias haberet qr tenetur ad restitutionem. Si i snia apposuit cl'az obscurā. vt ille ꝯtra quē dabat se posset defendere ꝯ iustiam. qr vltra mōtale tn̄r ad restōez d dāno dato pti. Si ptē n̄ ꝯdēnauit i expēsis cū debēt τ pererentur qr vltra mōtale tent̄ ad restitutionez pti. Si vt extōqret pecūias mō suo fec q̄ id qd iur ordiāio dēbat expedir̄ facēt iur̄ dlegato Si purgauit pūitā mal' hoib⁹ vid iudex. §.7. Si iudicauit fz allegata ꝯtra veritatē quaz sciebat. vide Judicare. §.7. Si sniam alicuius cēsure ecclīastice pmulit sine mōitōe τ script̄. vid suspēsio. i. §.16. Si iudicar̄ psumpsit n̄ sibi subditos nec rōne rei vel delicti. vide Judicare. §.17. Si ꝯtraxit sniaz i lōgū vt pecūias extorqueret. mortalr̄ peccauit τ tenet̄ ad restōez non solū pecunie accepte a pte que iustiaz habebat fz τ ad omne datū qd habuit ex tali dilatiōe. Si iterposuit auctoritatē i aliquo ꝯctu mulieris vl' mioris i coꝝ dānū pp pecuniā vel amicitiā qr vltra mōtale tn̄r ad restōez leso.

56 ¶Circa officiales dn̄oꝝ τ cōitatū. Si ꝯmiat⁹ ē alicui nisi ei dāet τ c̄. vid ꝯcussio Si exegit iniusta grauamia de mādato sui supioris. qr vltra mortale tenet: r ad restōez totius exacti. si ille n̄ vult restituere in cuius vtilitatem est exactum. Si execut̄ ē iniquā sniaz. vide iudicar̄. §.7. Si nō obuiauit mal' q̄tū potuit bono mō vide Cōsentire. §.2. Si fuit proditor terre vl' castri hēs. s. Auaricia in prima filia. §.45. Si fuit official' tirāni aut iiusti dn̄i. vid Dn̄s in principio. Si non accusauit quos tenebat̄ ex offō qr si ex iuramēto tn̄bat̄ erit mortale pc̄z. al' n̄ sēp. Si emit offā l'sup ipa mutuauit. vid offiū. Si hn̄s soluē d pecūia dn̄i vel cōitatꝫ alijs extōsit tn̄ p ducato existens ipe salariatus: quia restituere tenetur. Si quos inuenit de nocte dimisit pp pecuniā ꝯtra statuta qr videtur mortale. Si seruauit statuta q̄ iurauit i pri. officij.

57 ¶Circa ꝯsiliarios dn̄oꝝ l'cōitati. Si existēs in ꝯsilio ꝯsensit alicui malo. vide Consēsus §.7. τ Consiliū. §.1. Si dedit fraudulentum consilium. ibidez. Si pposuit aliqua in cōsilio i dānū aliq̄ꝝ. qr vltra mortale tent̄ ad restitutionem dāni totius qū sine eo non fuisset.

Si consensit ad aliqua statuta fienda q̄ erāt iniusta aut ꝯ libertatē ecclesie. vide ibidem ⁊ Excōio.7.casu.12. ⁊ cāu.43.

Si res cōitatis pmisit dilapidari vel ex inutilibus cōisionibus aut qualitercūq3. vide Administratio.

58 Circa arbitros vel arbitratores. Si iniquā dedit sniam scienter. vel ex ignorantia. viđ Judex.§.21.cū sequentibus.

Si pmisit expirarꝫ ꝯpromissū. viđ arbit.§.1

Si ꝑ spūali đdit tpale ī recōpēsatōez. viđ ibidem.§.7.

Si ꝑ pace abstulit ab vno. ⁊ dedit alteri. vide ibidem.§.6.

59 Circa accusatores. Si accusauit aliquē mala intentione. vide Accusatio.§.6.

Si accusauit aliquem calumniose. vide ibidem.§.8.

Si iurauit nō accusare ibidem.§.6.

Si accepit ptiū vt nō accusaret. ibidem.

Si accusatus respōdit calūniose. ibiđ.§.13.

Si accusat⁹ tacuit veritatē. ibidē.§.22.

60 Circa aduocatos. Si ihibit⁹ a iure aduocare aduocauit. vide aduocat⁹.§.1.cū nullis se.

Si defendit iniustam cām ibidē.§.13.

Si amisit cām iustam per suaz ignorātiam vel negligentiā ibidem.§.12.

Si imoderatū salariū extorsit ibidē.§.14.

Si non aduocauit ꝑ paupibus. ibiđ.§.10.

Si fecit pactū cū clientulo de quota litis. ibidem.§.14.

Si reuelauit aduersario secreta cliētuli. vide Falsarius.§.2.

Si cām vsurariam defendit q2 vltra mōtale tenetur ad restitutionem

Si frustatorias dilationes q̄siuit q2 tenetur ad restitutōem parti lese.

Si falsas leges vel instrā produxit vel instruxit clientulum de falsitate dicenda.

Si qualitercunq3 fuit cā alicuius damni in huiusmodi aduocatione: quia vltra mortale tenetur de dāno parti lese.

Si solūmodo attendit ad ordinem iudiciarium ⁊ non ad merita cause sicut hodie communiter faciunt aduocati. ⁊ tamen non excusantur a mortali. ⁊ ab obligatione restitutionis dāni si defendunt cām iniustaz quo ad merita quātūcūq3 quo ad modum procedendi sit inordinata. q2 ordo non ē inuētus: nisi pp deceptiōes euitādas.

61 Circa pcuratores. Si defendit cām iiustā mortale ē. ⁊ tenetꝫ ad restōez leso.

Si ifidelr l' negligēt se hūit. viđ locatō.§.23

Si i positōibus ponēdis vel respōdēdis p iurauit vel fuit cā periurij mōtali peccauit.

Circa notarios si ex ignorātia ditauit male istrā l' testā pp qđ ꝓximi dāmificati sunt. viđ Culpa.§.5.⁊.6.⁊.ī. Tabelio.§.6. 62

Si istrā q̄ recepit n posuit i ꝓtocoll' suis: ex magna neglia vꝫ mōtale peiū i istris ex quibus ex car ꝑditōne ꝓxi posset nōbilr ledi.

Si malitiose occultauit vel destruxit instrā. vide Falsarius.§.3.

Si falsauit istrā addēdo aliqd qđ n̄ fuit exꝑssaz vel alio modo vide Falsarius i pricipio

Si nō bn̄ iformauit i renūtiatōe alicuius iuris ponēda i instrumēto ptē que erat ignara quia tenetur ei de dāno eo q2 ē cā deceptionis proximi. vide Renūnatio.§.7.

Si fecit instrā in fraudem vsurarum. vide Restitutio.1.in lrā Usurari⁹.§.6.

Si petijt idebitū salarium tenetur restituerꝫ facit qđ dico Emptio.§.7.

Si notari⁹ epi petit ab ordinādis salarium nō fm istrm sed fm qualitatē ordinis. quia ē simoniacus quātūcūq3 nō sit salariatus. vide Simonia.3.§.22.

Si recipit istrā ꝑ testō renūtiatione dōatōe vel alia obligatōe illi⁹ q n̄ erat sane mētis q2 vltra mortale tenetꝫ ad restōez leso.

Si scripsit dictauit vel redegit i publica formā statuta ꝯ ecclīasticā libertatē l' i fauorem vsuraꝝ. viđ Excōicatio.7.casu.12. ⁊ cāu.43

Si rogat⁹ ꝑ paupib⁹ noluit gratis facere q2 tenetꝫ fz qđ dico de aduocato Aduocat⁹.§.10.

Circa littigātes Si calūniose accusauit aliquē. vide Accusatio.§.8. 63

Si mala intētōe ibidē.§.4.

Si accusatus dedit pecuniam accusatori. vt desisteret. ibidē.§.11.

Si calūniose se defendit ibidem.§.13.

Si non respondit veritatē interrogatus qn̄ tenebatꝫ vide Cōfessio delicti in principio.

Si littigauit sciens iiustā cām habere. vide Littigiosa.§.2.

Si hn̄s iustā cāz littigauit n̄ p media iusta sz idebita vt puta cū mdatijs piurijs ⁊ h⁹modi mortalr peccauit fm Tho.22.q.69.nō tn̄ tnr ad restōz.

Si aliqd obtinuit p iiustā sniam. vide Sententia.§.7.

Si appellauit causa afferende more. vide Appellatio.§.15.

Si ratione studij vel artis fraudulenter cōuenit aduersarium coram aliquo iudice. vide Argumentatio.§.3.

Si hn̄s ꝯseruatorē ꝓcurauit. vt itromittꝫt se đ n̄ notorijs. vide Conseruator.§.1.

Circa testes Si requisitus in iudicio noluit dicere veritatem vide Testis.§.26. 64

Hodie si nō salar... atq3 pōt exigere de ... auct. ... Con. Trid. sess. 21 cap. 1.

Si falsum testimoniũ dixit ibidem. §. 3.
Si dubiũ p cẽto pposuit vid Periuriũ. §. 3
Si pecuniam accepit pro testimonio feren do vide Testis. §. 28.
65 Circa tutõcs l' curatões Si bñ administrauit i vtilitatib⁹ pupilloꝝ vid Administratõ p totũ
Si consumauit bona ipoꝝ vel sibi appropriauit qꝛ teneť ad restitutionẽ vt pꝫ ibidẽ.
66 Circa executõꝫ testõruꝫ ul' vltiaꝝ volũtatũ
Si alusitauit relictũ vide Dos. §. 26.
Si soluit debita desũcti vide Hẽs. §. 5. ꝛ. 6.
Si legata impleuit vel nimis distulit vide Executoꝛ. §. 23. ꝛ. 24.
67 Circa curiales Si fuit adulatoꝛ vt obtineret bñficia ꝛ huiusmõi vide Adl'atio p totũ
Si pposuit dñis aliq̃ vñ possent extorq̃re pecunias indebite vide Cõsilium. §. i.
Si bona ꝯfiscata inique sibi fecit donari qꝛ tenetur restituere
Si fuit leno pro dño mortalia mlta in hoc sepe comittuntur.
Si totũ tps expendit i otiositate vide Preceptum. §. 5.
Si reportauit mala de alio vt eum poneret i inimiciciã dñi vide Susuratio
Si delectatus fuit dicere mala de alijs vel audire vide Detractio.
68 Circa pricipes ꝛ dños seculares
Si hꝫ dñiũ ex iusto titulo vid Dñs i prin.
Si neglexit facere iustitiam petentibus qꝛ vltra mortale tenetur eis ad restitutõcꝫ dãni qd passi fuerẽt ex h. fac̃ ꝙ hẽs iudex. §. 21.
Si fec̃ iniustiaꝫ alicui mlto mag̃ tñt ibidẽ.
Si quesiuit ponere diuisionem in pplis vt posset regnare qꝛ mortale ẽ vid Susuratio
Si imposuit collectas idebitas subditꝭ suis vide Talia in principio ꝛ. §. i.
Si exigi fecit pedagia iniusta vide Pedagium per totum
Si fuit ãbitiosus ad maius dñiũ propterea pcurauit bella vel aliud iniustum qꝛ vltra mortale teneť d oi dãno vide Ambitio. §. i.
Si fecit ꝯfederationẽ cũ aliquo d defendendo se iuste vel iniuste mortalr̃ peccauit.
Si hũit bellũ iniustũ ꝛ qñ sit iustũ hẽs bellum. §. 4. ꝛ qũo teneť ibidẽ i. §. 5. ꝛ. 10. ꝛ. 11.
Si posuit offãles malos vide Dñs. §. 4. ꝛ Administratio. §. 2.
Si vendidit officia vide Officium
Si ea q̃ erãt coĩtatꝭ sibi apropriauit tenetuꝛ restituere vide Talia. §. 2. ꝛ. 10.
Si in carcerari fecit aliquẽ indebite vide Carcer. §. 2. ꝛ. 3.
Si bãniuit aliquẽ idebite. vide Bãnũ. §. i.
Si ñ pmisit testari aliquos. vid Talia. §. 10.

Si coegit nubere filiã alicui⁹ alteri vt ei succedat põt esse mortale fꝫ qualitateꝫ rei.
Si fecit fieri torneamenta vel hastiludia vl' spectacula inhonesta. vide Ludus. §. 6.
Si iustiaꝫ vendidit. vide iudex. §. 19. ꝛ. 20.
Si fecit statuta vel leges iniquas. vide Lex §. 22. ꝛ Excomũicatio. 7. casu. 12. ꝛ cãu. 43.
Si vassalos indebite grauauit vel spoliauit. vide Talia per totum.
Si ipe vassalus existens fuit infidelis dño suo. vide Feudum. §. 16.
Si tollerauit vsurarios propter lucruꝫ suũ vide Usura. 2. §. 14.
Si non purgauit puintiam malis hominibus. vide Judex. §. 7.
Si propter auaritiam cõmutauit penã corporalem in pecuniariam: quia vltra mortale tenetur lesis: si propter hoc aliqua scelera facilius perpetrantur.
Si ñ tenuit vias securas. vide Rapina. §. i.
Si pupillos ꝛ miserabiles personas non voluit audire non dando publicas aliquãdo audientias. quia vltra mortale tenetuꝛ de dãno quod eis infertur. vid Culpa. §. 5.
Si angariauit rusticos in laboribus ꝛ maxie in festis vide Talia p totum ꝛ Ferie.
Si tenuit nimias pompas aut expensas vide Ornatus.
Si nimis occupauit se in ludis ꝛ venationibus vide Ludus ꝛ Uenatio p totuꝫ.
Si dedit dãnum in agris propter venationes vide Uenatio. §. 2.
Si non correxit familiam sed parum curauit eos compescere a peccatis vide Correctõ primo. ꝛ secundo per totuꝫ. ꝛ qũo tenetur vide Dñs. §. i.
Si fuit excõicatus vel a iudice vel propter aliqd infrascriptorum.
Si inici fecit man⁹ violẽtas i personas ecclĩasticas vid Excõicatio. 5. casu. i. p totũ.
Si fecit incendi vel frangi ecclesias vel loca religiosa ibidem casu. 5. ꝛ. 6.
Si fuit i secutoꝛ alicuius Cardinalis vl' de familia pape aut cardinalis vel alicui⁹ episcopi vide Excõicatio. 5. casu. 9. ꝛ casu. 13.
Si fecit fieri aliquam iniuriam illis qui tulerunt aliquas sententias excomunicationis vel interdicti vel qui fuerunt causa vt ponerenť l' obseruauerẽt vide ibidẽ. casu. 10
Si fuit fautoꝛ hrẽticoꝝ eorum vel impediuit officium inquisitoris vide Hereticus p totum ꝛ excomũicatio. 5. casu. 17. ꝛ Excõicatio. 7. casu. 28. ꝛ. 29.
Si coegit celebrare tpre interdicti vide Excõicatio. 5. casu. 15.

Si fuit receptator pirratarum vel cum eis participauit vide ibidem casu.18.
Si imposuit noua pedagia vel exegit prohibita. ibidem casu.19.
Si permissit deferri prohibita infidelibus ibidem casu.21.
Si impediuit victualia ne ad curiam portarentur. ibidem casu.22.
Si volentes ire romam vel redeuntes cepit percussit et huiusmodi ibidem casu.23. et.24. et.25.
Si impediuit ne obediretur litteris apostolicis ibidem casu.26.
Si vsurpauit iurisdictionem ecclesiasticam ibidem casu.28. Excommunicatio.7.casu.5.
Si romipetas detinuit vel spoliauit. ibidem casu.29.
Si inuasit terras ecclesie ibidem casu.30.
Si se subtraxit ab obedientia romani pontificis. ibidem casu.27.
Si corpus alicuius defuncti fecit incidi vt alibi sepeliretur ibidem casu.32.
Si tertio admonitus ab episcopis noluit eis facere iustitiam Excommunicatio.7.casu.1.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a personis ecclesiasticis vel alia onera. ibidem casu. 5.
Si christianos naufragium patientes spoliauit bonis. ibidem casu.10.
Si grauauit personas ecclesiasticas vel eorum consanguineos quia noluerunt eligere quem volebat ibidem casu.14.
Si regalia vel custodiam et huiusmodi sibi vsurpauit in ecclesijs vacantibus ibidem casu. 15.
Si extorsit absolutionem ab aliqua censura per metum. ibidem casu 17.
Si compullit prelatos ecclesiasticos ad submittendum ei bona ecclesiarum. ibidem casu.21.
Si iter dixit suis subditis ne coquant molant et huiusmodi personis ecclesiasticis. ibidem casu. 26.
Si procurauit aliquem occidi facere per assassinos ibidem casu.31.
Si concessit represalias contra ecclesiasticas personas ibidem casu.33.
Si impediuit visitatores monialium. ibidem casu.39
Si immunitatem ecclesiasticam violauit capiendo homines in ecclesia vide Immunitas per totum.
Si presentauit indignos existens patronus alicuius ecclesie vide Jus patronatus. §.18.
Si fecit promoueri indignos et si pro pecunia quia vltra mortale est simoniacus vide Simonia. 3.§. 1.
Si voluntate post beneficia ab ipso petat quod a papa mortale est nisi aliquam rationabili causa faceret put ne indignis darentur et huiusmodi.
Si fidem seruauit promissam vide Pactum .§.4.
Si soluit seruitoribus suis et creditoribus vide Solutio.§. 25.

Circa ecclesiasticas personas et primo circa clericos in communi.
Si est irregularis et quando vel quomodo incurrit hec irregularitas primo per totum
Si est suspensus et in quibus casibus incurrat eam vide Suspensio primo per totum
Si recepit ordines simoniace vel a simoniaco vide. Simonia.6.§.9.
Si recepit ordines in peccato mortali vide Ordo.2.
Si execurus est ea que sunt ordinis in peccato mortali vide Clericus.8. et eucharistia.2.§.5. et Eucharistia.3.§.15. et.24.
Si existens excommunicatus vel interdictus aut suspensus ministrauit vide Irregularitas primo.
Si non portauit tonsuram vel habitum vide Apostata.§.1. et.2. et clericus.4.§.1.2. et.3.
Si immiscuit se negotijs secularibus vide Clericus.9.§.3.cum sequentibus
Si exercuit inhonesta clericatui. vide Clericus.10.per totum
Si est debite litteratus vide Clericus.1.per totum et episcopus.§.26.
Si fuit ordinatus ante etatem debitam vide Etas per totum.
Si dimisit horas canonicas dicere vide Hora.§.3.cum.8.§.sequentibus
Si dicendo voluntarie se occupauit in aliquo alio. ibidem.§.26.
Si non benedixit mensam nec gratias reddidit post cibum vide Clericus.12.
Si exercuit officium ordinis sine debitis paramentis vel modo vide Missa.§.35.
Si celebrauit in ecclesia poluta vide Consecratio ecclesie.§.8.
Si celebrauit tempore interdicti vide Interdictum.7.per totum
Si celebrauit ad faciendum maleficia vide Missa.§.53.
Si celebrauit non ieiunus. ibidem.§.3.cum duobus sequentibus.
Si in altari execrato vide Altare.§.2.
Si plusquam semel in die vide Missa.§.4.
Si cum hostia vel vino corruptis. vide Eucharistia.1.§.1.cum sequentibus
Si cum euagatione mentis vide Missa. §.12.
Si nimis raro celebrauit. ibidem.§.43.
Si ante diem vide Eucaristia.3.§.36. et Missa.§.40.
Si existens in aliquo notorio delicto vide Clericus.8.§.4.
Si habita pollutione celebrauit eadem die vide Eucharistia.

Si pmisit alicui dicere missas: τ non dixit. vide Missa.§.5. cũ sequenti.
Si existens bigamus. põtat tonsuram. vide Bigamia.§.12.
Si nimiam habet conuersationem cũ mulierib⁹. vide Clericus.5.§.2. τ alijs seqntib⁹
Si participauit cũ excõicatis i diuinis. viđ Excõio.5.cãu.4. τ Excõio.8.§.3.
Si fuit falsarius lr̃aruʒ aplicarum. viđ Excõicatio.5.cãu.3.
Si sepeliuit īterdictos excõicatos vl' vsurarios. vide Excõio.7.cãu.28. τ.36.
Si vsurarijs mãifestis alienigẽis domos ꝯcessit ad fen⁹ exercẽdũ. ibidẽ cãu.32.
70 Circa beneficiatos vltra predicta interogetur de infrascriptis.
Si obtinuit beneficiũ p simoniã vel p pccõs carnales: aut aliud turpe. vide Adulatõ.§.2. τ simonia.3. τ.5. τ.6. per totum.
Si ẽ indignus pp lr̃arum ignorantiam: vel aliud canonicum impedimentum: puta qr infamis irregularis. corpore vitiatus: τ huiusmodi: quia sic tenetur resignare in manibus valent̃ accipere resignationem. đ quo vide beneficium.§.43. τ nisi fuerit cum eo dispensatuʒ vel in casu. vide Corpore vitiatus.§.4.
Si obtinuit beneficiũ non intendens clericari. Uide Clericus.7.§.5. τ.6.
Si pmutauit benefitia. vide Permutatio §.4.
Si renunciauit beneficio simõiace. viđ Renunciatio.§.9. τ.10.
Si facit residentiam in beneficio suo. vide Clericus. 7. in multis.§.
Si habet plura beneficia quorum vnuʒ sufficeret. vide Beneficiũ.§.34.
Si fecit quatuor partes de fructibus beneficij. vide Clericus.3.§.1.
Si habens patrimoniũ seruauit vt viueret de ecclesia. ibidem.§.2.
Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos. ibidem.§.4.
Si male tractauit ecclesiam: τ eius hedificia. vide Clericus.3.§.2.
Si vasa τ paramenta ad diuinum cultum tenet immũda. vide Uasa sacra.
Si alienauit bona ecclesiastica que seruando seruari poterant: sine legitima causa τ cum debita solẽnitate. vide Alienatio. per totum.
Si locauit sub ãnuo censu vices suas alteri. vide Simonia. τ.§.25. cũ.2. sequẽtibus.
Si induxit ad vouẽdum vel iurandum de eligenda sepultura in sua ecclesia. vide Excomunicatio.5.cãu.14.
Si leges vel phisicam audiuit. vide Excomunicatio.7.cãu.7.
Si habentes eligere non eligerunt meliorẽ. vide Electio.§.21.
Si appetunt epatum aut plationẽ supiorẽ. vide Eps.§.2.
Si male administrauit bona ecclesiastica. vide Administratio.
Circa prelatos habentes iurisdictionẽ maxime epos vltra predicta. 71
Si electus se fecit cõfirmari. vide Confirmatio prelatorum. per totum.
Si non correxit publicos criminosos. viđ Correctio.1.§.3. τ episcopus i prin. τ.§.10.
Si posuit indignos ioffcio vl' beneficio. vide Eps.§.18. τ administratio.§.2.
Si fuit nimis pomposus in ornatu τ hui⁹ modi. vide Ornatus. per totum.
Si indebite dispensauit in votis habes votum.4. per totum.
Si in alijs. vide Dispensatio i prin. cũ multis.§.
Si aliqd exigit p licentia ministrandi vel docendi. vide Mgr.§.15.
Si contulit ordines indebite qbus non debebat vel qñ vel ñ modo quo debebat. viđ Ordo.1.2.3.4.5.6. τ.7.
Si non examinauit ordinandos sed ordinauit indignos. vide Ordo.3.§.23.
Si sacramentum confirmationis nõ tenuit notabilis negligentia videtur mortale. viđ Confirmationis sacramen tum.§.1.
Si crisma τ oleum sanctum ñ ꝯsecrauit in cena domini oĩ ãno. vide Oleũ. p totum.
Si nõ fecit consecratiões eccliaꝝ altariuʒ τ vestimentorũ quibus debuit est graue peccatum.
Si non habuit testes sinodales. de qb⁹ viđ Eps.§.10.
Si non visitauit singulis annis diocesim. ibidem.§.13
Si non deputauit in ecclesijs cathedralib⁹ τ conuentualibus viros ad predicandas τ audiendas confessiones. vide ibideʒ.§.14.
Si ordinauit in diaconum vel subdiaconũ qui nescit officium. vide ibidẽ.§.15.
Si non est vsus lineis si non erat religios⁹ ibidem.
Si non seruauit nec fecit seruari canones. vide Eps.§.22.
Si contulit beneficia simõiace. vide Simonia.6. per totum.
Si plura contulit vni vide Beneficiuʒ.§.24. τ.37.

Si ratióe consanguinitatis. vide Acceptō personarum. §. 4. ⁊. §. 10.
Si non prouidit de beneficio illis quos ordiauit. vide Beneficium. §. 10.
Si visitando accepit munera ipē vel aliqs de suis. vide Uisitationem. §. 3.
Si posuit indebitas collectas. vide Taliaz in prin. ⁊. §. 1.
Si vsurpauit bona vacantium ecclesiarū. vide Beneficium. §. 39. ⁊. 40.
Si non soluit debita iuste contracta a suo pdecessore. vide Dignitas. §. 1.
Si questuarios pro lucro permisit idiscrete predicare. quia tenentur ipi reddere rationem dño de oi malo. ⁊ satisfacere subditis de omni dāno dato propter hoc. c. si. de iniurijs. ⁊ vide Simonia. 3. §. 8.
Si icerta sibi appropriauit. vide Restitutō ⁊. §. 14. ⁊. 15.
Si testamenta ⁊ legata non fecit implere. vide Executor. §. 11.
Si non tenuit bonum vicarium cum ipē ñ attendat tenetur de omni dāno.
Si iniustam sniam dedit ⁊ alia supradicta de iudicibus.
Si in excomunicando non seruauit debitā formam. vide Excōio. 2. per totum.
Si in diebus festiuis non interfuit diuinis. vide Hora. §. 25.
Si exemptos molestauit indebite mortalr peccauit: si in aliquo notabili hoc fecit.
Si consecrauit corruptam scienter ꝓ mōiali. vide consecratio virginum.
Si visitauit monasteria monialium. ⁊ fecit vt seruent clausuram. vide. s̄. Exceptio §. 10.
Si hospitalarios visitauit ⁊ fecit vt facerēt debitum. vide Hospitale. §. 2. ⁊ vltimo.
Si dedit malum exemplum subditis. vide Exemplum.
Si magistrum tenuit in ecclesia: ⁊ fecit in alijs teneri pro pauperibus ⁊ clericis. vide Magister. §. 7. ⁊. s̄. Episcopus. §. 12.
72 Circa confessores. Si audiuit confessiōes non habēs auctoritatem. ⁊ si vis scire si habes auctoritatem. vide Confessor. 3. per totum.
Si absoluit a quibus non potuit. vide quid pōt. Cōfessio. 3. ⁊. 5. ⁊ Cāns. ⁊ a quibꝰ excomunicatiōibus habes Absolutō. 1. §. 1. ⁊. 3. 4. ⁊. 5. ⁊ Absolutio. 2. i prin. ⁊ per totum. ⁊ de modo absoluendi Absolutio. 3. per totum.
Si absoluit māifestos vsurarios. vid̄ Usura. ⁊. §. 8.

Si dispēsauit sine auctōitate: quia peccauit mortaliter.
Si nimis festinanter interrogauit vel non interogauit. vide hic in prin.
Si interogauit qꝫ non debuit ex delectatione. vide. s̄. §. 1.
Si reuelauit confessiōem. vide Confessio vltimo. per totum.
Si existens in mortali audiuit confessionē. vide Clericus. 8. §. 1.
Si audiuit confessiones principaliter ꝓpt lucrum. vide Simonia primo per totum. ⁊ simonia. 2. §. 6.
Si hēt sciam debitā. vide Cōfessio. 4. §. 32.
Circa predicatores. 73
Si predicauit in mortali peccato existens. vide Predicare. §. 7.
Si hꝫ sciam debitam. ibidē. §. 6.
Si predicauit mendatia. vide Mendatiū §. 4.
Si predicauit propter honorem. vide Honor. §. 7.
Si propter lucrum. vide Simonia ꝑ totū. ⁊ simonia. 2. §. 6. ⁊ simonia. 3. §. 9.
Si predicauit sine lnia qr mortaliter peccauit totiens.
Si predicauit indulgentias indiscretas. vide Religiosus. §. 65.
Circa inquisitores hereticorum. Si extorsit pecunias. vide Inquisitor. §. 5. 74
Si bōa eccliarꝫ applicauit fisco ibidez.
Si abusi sunt armorꝫ multitudie. ibidem.
Si malitiose imposuerūt crimen vel impedimentum sui officij alicui. ibidem.
Si obmiserūt procedere ꝯ ꝯsciam ex amore lucro ⁊ huiusmodi. ibidem.
Si inquisitor vnius ordinis processit ꝯtra fratrem alterius ordinis. ibidem.
Si impediuit se de diuinationibus. vide ibidē. §. 4.
Circa religiosos i cōi. Si itrauit ꝑ simōiā. vide Simonia. 4. per totum.
Si intrauit latiorem habens votum strictōris. vide Religiosus. §. 34.
Si non fuit obediens. vide Religiosus. §. 29.
Si proprietarius fuit. ibidem.
Si contra votum castitatis ibidem.
Si officium dixit. vide Hora. per totum
Si seruauit alia precepta regule vel constitutiōnꝫ obligātia ad mortale. vide Religiosus. §. 28.
Si elegit meliores. vide Electio. §. 2.
Si infamauit alias religiones. vide Detractio. per totum.

Si voluit cõsentire electioni. ibidem. §. 36.
Si secreta sui ordinis reuelauit in scandalũ ipsius peccauit mortaliter. qꝛ ꝓditor ẽ.
Si in visitatõe nõ reuelauit que debebat. vi de Denũciatio. §. 10.
Si fecit aliquid contra ea que generaliter prohibentur religiosis. vide Religiosus §. vltimo.
Si recessit a mõasterio sine lñia prelati. vi de Apostata. §. 4.
Si frequẽtauit monasteria monialiũ. vide Monasterium. §. 8.

76 ¶ Circa mõachos. si seruauit q̃ sibi ꝓ cipiũt. ⁊ q̃ sint vltra regulã habes. ĩ. Mõachus §. 10.

77 ¶ Circa abbates. si habuit curã sibi cõmissorum. eos vita ⁊ doctrina instruendo. vide Abbas. §. 23.
Si dispensauit cũ eis sine cã legitima. vide Dispensatio. §. 7.
Si imposuit monasterijs aut prioratib⁹ nouas pensiones vel auxit veteres vel applicauit sue mense. vide Abbas. §. 26.
Si seruauit regulã ⁊ sibi ꝑcepta vt. ĩ. Monachus.
Si regsiuit appostatas. vide Abbas. §. 18.

78 ¶ Circa abbatissã. si fecit se bñdici vbi ẽ consuetudo. vide Abbatissa. §. 2.
Si fecit seruari clausurã. vide Mõial'. §. 3.

79 ¶ Circa hospitalarios. si fecit inuentariũ. vide Hospitale. §. 3. ⁊. 4.
Si tenuit hospitalitatẽ. ibidẽ. §. vltimo.
Si bona hospitalis ꝯuertit ad alium vsuꝫ vide Legatũ. 2. §. 11.
Si periecit ex negligentia sua. vide Administratio.

79 ¶ Aduerte qꝛ prefatas interrogatões solũ posui qꝛ circa ꝑdicta cõiter ẽ mortale peccatum. licet aliquando non propter imperfectõem actus: ⁊ qꝛ non sunt necessario cõfitenda talia peccata nisi qñ dubitat an sint mõtalia. Itẽ ꝓ rõne statuti obligantis ad peccata venialia ꝯfitenda tñ tunc sufficeret confiteri in genere. Item tertio vr̃ ꝙ teneatur ꝯfiteri venialia quando esset periculuꝫ ne traherent ad mortale. Nam cuꝫ tunc teneatur de ipẽs penitere multo fortius confiteri propter euitañ mortale ad qõ iducunt qñ hoc aduertit. Additur ab aliqbus quartus cãus i quo tenetur quis cõfiteri venialia. s. quando nullum habet mortale. ⁊ in pasca teneatur cõfiteri ꝙ tunc confiteatur venialia. Sed quia vt dixi qualitercũqꝫ q̃s teneat cõfiteri venialia sufficit confiteatur illa in genere. nisi in cãu quãdo dubitat an sit mortale. Iõ ptraseo ⁊ sufficit quo ad venialia cõfiteatur sic. peccaui multis modis cogitatione. delectatione. omissione. dissolutione. locutõe. visu. tactu. gustu. odoratu. ⁊ multis alijs modis de quibus omnibus tam mortalibus q̃ꝫ venialibus dico meam culpam. Item non obmittat confiteri oblita ⁊ ignorata sic. Item dico meã culpaꝫ ð omnibus peccatis meis mortalib⁹ q̃ ignoro aut oblitus sum nec vnq̃ꝫ legitime cõfessus forte ex mea ignorantia vel negligentia: qꝛ valet talis confessio vt remittãtur vel reducantur ad cognitõem ⁊ nõ teneat reiterare confessiones. q̃uis multa fuerit. tũc oblitus confiteri si modo diligentiam secũdum suam conditionem fecit quibus omnibus complens faciat terminare peccato: ẽ suam ꝯfessionẽ sic dicendo. Ideo precor beatissimam ⁊ gloriosaꝫ virginem mariã omnes sanctos ⁊ te pater orare pro me.

¶ Quibus pactis confessor increpet corrigat ⁊ dulciter admoneat pcõrem abstinere a societatibus ⁊ causis peccatorum. Non tñ exigat iuramentum vel promissionẽ de aliquo: nisi solum de hijs i quibus iura sic voluerunt vt in excommunicatione ⁊ huiusmodi. postea imponat ei pniam talem quã statim possit complere ante recidiuationeꝫ ꝓ sacramentali. ⁊ postea aliam quam videat ꝙ peccator verisimiliter faciet. vnð caueat ne imponat pniam talem quam verisimil'r non implebit. quia esset potius illum illaquere q̃ꝫ soluere. Esset bene bonum illi notificare quã pniam mere: vt sic magis time. t. postea cõcede ei illam indulgentiam quã potes de quo vide indulgentia. §. 5.

¶ Deinde absolue eum sic. misereatur tui oĩpotens. Indulgentiam ⁊ absolutionem. dñs noster Iesus xp̃s te absoluat. ⁊ ego auctoritate ipius. absoluo te a vinculo excommunicationis maioris vel minoris inq̃ꝫ tñ possum ⁊ restituo te sacramẽtis ec lie. Iterum te absoluo ab omnibus peccatis tuis mortalibus ⁊ venialibus cõfessis oblitis ⁊ ignoratis. ⁊ a circũstantijs eoꝝ. in nomine patris ⁊ filij ⁊ spũssancti amen. Postea imponas ei sic taliter ꝙ intelligat. Oia bona que facies. ⁊ mala que patienter sustinebis impono tibi in remissionẽ tuoꝝ peccatoꝝ vade in pace. Et si haberet casum vel excommunicationem a qua non posses absoluere impone ei ꝙ vadat ad eum qui eum põt absoluere: nec ingerat se sacramentis donec de eo sit absolutus: nisi ratione scandali euitandi si excomunicatio est occulta.

Intestatus qs dr decedere quattuor modis. p° si nullū testm̄ fecit. s° si fecit sȝ nō iure. 3° si fecit iure tn̄ postea ruptum est postumi natiuitate: vl' irritū factum est capitis diminutōe testatoris. 4° si nlli sit hēdes ex eo testō vt i aut. de here. ab itestato i p̄n. possūt addi ⁊ duo alij mōi ex p°scō. pm°. s. p q̄rellā expugnato testō. s° p bonoꝝ possessionē ꝯ tabulas vide azo. i sūma. C. de suis ⁊ legip. here.

Intimiditas vñ causat. ℞. sȝ scm̄ Tho. 2. 2. q. 66. ꝙ aliqñ ex defectu amoris ꝓprij: vt cū qs min° debito amat vitā ꝓpriā ⁊ ea q̄ ordinat ad eā. Aliqñ cāt ex elatōe ai de se p̄sumētis ⁊ alios ꝯtēpnētis. Aliqñ āt causat ex stoliditate seu stultitia.

j ¶ Utꝝ sit pctm̄? ℞. ꝙ sic vñcūq3 causet nisi stoliditas sit iuicibilis ⁊ ē 2ō. 3. ethi. intimiditas ē ꝯ fortitudinē p defectū nō timendi vbi eēt timēdū: sicut timor ꝯtra fortitudinē p excessum timēdo vbi nō timēdum ē.

8 ¶ Qñ ē pctm̄ mortale? ℞. illa q̄ cāt ex defectu amoris ⁊ elatōis tūc ē mortale pctm̄ qñ sīn necītate expōit se piculo ꝓbabili notabil' lesiōis corpis: ⁊ multo magis aie: l' ñ curat de ei° nōbili lesione omittēdo ꝓuisionē debitā facē. s̄tia vō q̄ causat ex stoliditate cōit ē a veniali: nisi ꝓuemat ex lata culpa i hijs i qb° iminet piculū ꝓbabile notabil' nocumēti: ⁊ ppea oīttit debitā ꝓuisionē nisi vbi stoliditas est inuincibilis.

Intrusus dr q ñ canōice sȝ p violētiā occupat hōres l' bñficia ecclīastica. vñ fur ē ⁊ latro ⁊ ē i pctō mortali ⁊ tenet r̄stituē oia q̄ inde recipit. c. grauis de resti. spo.

Inuenta an sint r̄stituēda? ℞. ꝙ q̄dā sīt q̄ fuerūt i dn̄o alic° ⁊ talia inueniēs tenet r̄stituē. imo furtū cōittit q ea aio ñ r̄stituēdi accipit. l. falsus. §. q alienū. ⁊. §. se. ff. d̄ furt̄ ⁊. 14. q. 5. c. si qd inuēsti. Siue talia amisserit dn̄s ipaꝝ ex ruina l' icēdio l' naufragio. vt. ff. d̄ icē. rui. nau. p totū. Jd̄ dico d̄ iactat̄ i mare cā nauis aliuiāde. ff. ad. l. ro. de iac. l. q leuiāde. Et ibi nō i glo. l' q̄lrcūq3 amissit: ñ h̄ vuz nisi hērent ꝓ derelict̄ ⁊ tūc credit Fede. ꝯsi. 107. ꝙ hēant ꝓ d̄relict̄ si dn̄s tacet: nec p se nec per alios pqrit. qa. d̄. l. q aleuiāde. vł stati ipōnē necītatē pqrēdi res amissas: ⁊ sic ista negl'ia nō q̄rēdi tollit p̄simā p̄sūptiōnē quā facit lex. s. ꝙ nō hēant ꝓ derelict̄ nisi alr̄ ꝯstet p q̄litatē: ⁊ act° de volūtate dn̄i: cū nemo p̄sūat iactare res suas dcā. l. falsus. §. si iactātū ⁊. d. l. q leuiāde ꝙ nō ꝓ limitatōe coꝝ q̄ dico isra naufragiū. §. 3. nec talia iucta qñ nō hñtur ꝓ derelictis possīt vsucapi: qꝛ i eis deficit titul° pro derelicto. vt i. l. si qs merces. ff. p derelicto. Uñ ꝯsue. aliq̄ꝝ q iactata i mari l' a fluib° pōtata occupāt videt exp̄sse reprobatā p dctā l. q leuiāde. ⁊ ibi glo. nō. ⁊ lȝ loquat de iactat̄ i mari: tñ idē ē de ablat̄ a fluie cū paruȝ differāt ab illis. Ut dicit tex. isti. de re. diui siōe. §. vlt. Facit autētica nauigia. C. de furt̄. Quedā sūt q̄ nūq̄ fuerūt i dn̄o alicui°: vt lapilli i littore maris fere siluestres: ⁊ hui° mōi: ⁊ talia sūt occupant̄ siue bestie capiātur i fūdo ꝓprio: siue i alieno: dūmō ñ fuerit ꝓhibitus itrare a dn̄o fūdi. Siue fuerint antea vulnerate ab aliq̄: dūmō cas ñ ꝓseq̄tur insti. de re. diui. in multis. §. ⁊. ff. de acqui. re. do. l. 3. nisi secus sit de ꝯsuetudie: qꝛ tūc stabitur ꝯsuetudini. l. ꝙ si nolit. §. q assidua. ff. de edilitio edic. sm̄ glo. i dicta. l. 3. § illud. Silr̄ si eēnt capte in rethe alieno non credo sit accipient̄: sm̄ gl. in. l. in laqueū. ff. de acqui. re. do. ⁊ insti. de re. diui. §. singuloꝝ. licet rigor iuris videat velle ꝙ sint capient̄ ibidē. Fere nō siluestres sed domestice facte sicut pauones: colūbe: apes i aluco ⁊ huiusmōi tā diu sūt possidētis q̄zdiu hñt aium reuertēdi domū sed. si bis aufugiāt nec horis debitis nō ipedite reuertunt suis capiētis: q̄ꝛ ꝯsuetudo iducit p binū actū. l. 3. C. de epali audi. ⁊ sic nō dicunt habere aiuȝ reuertēdi. Aialia vō naturalr̄ dōestica vt galie: ⁊ hui° mōi: sp sūt dn̄i: ⁊ capiēs ea tenet restituere cū fructibus: puta ouis ⁊ huiusmōi. §. galinaꝝ insti. de reꝝ diui. ⁊. ff. de acqui. re. do. l. naturalem. §. pauonum.

¶ Utrū inueniens thauꝝ teneat restituē? ℞. ꝙ si i suo solo iuēit sic suū erit. si vō i aliēo solo ⁊ a casu sic medietas erit sua ⁊ alia medietas erit dn̄i soli. Si vō data operā: totū erit dn̄i fundi. isti. de re. diui. §. thesauros ⁊. C. d̄ thesau. l. vnica. nec ē vuz qd̄ dīc gl. i. c. si qd 14. q. 5. ꝙ iuēt° i loco sacro l' religioso sit iuētoris: sȝ erit sm̄ distinctionē p̄dictam vt expresse patet in dicto. §. thesauros.

¶ Quid de terra p alluuiōeȝ addita terre alteri°. ℞. distiguēdo qꝛ isula nata i mari ē occupātis In medio vō fluis ē cōis hñtib° p̄dia iux̄ flumē ex vtraq3 pte: si vō ē in medio ē illius cuius ē ꝓximior. ager vō a fluie diuisio circūdatus remanet cui° erat. Et si flumē mutat alueū: pm° alue° efficit coꝝ q

A

Vide oīo Hau. cap. 17. n. 1... Vide s. Emptio §. 24 ii z

Ros fūti. §. 16.

Inuētariū dr scriptura ꝯtinēs oia iuēta seu rep[er]ta i p[ri]mo loco d[e]f[unc]ti: 2 alio vocabulo dr repertoriū vt... titulo q r[e]p[er]toriū. ff. d[e] admi. tuto. ...

...vide s. testi...

pdia circa eu hnt: τ scds alue⁹ e publicus
τ si reuertit ad pmu. scds alue⁹ erit eoruz
q hnt pdia circa eu. Silr ager iundat⁹ aq
ipa recedete remanet ei⁹ cui⁹ erat. Hec hnt
i isti. de re. diui. §. isula τ sic serua nisi con-
suetudo sit in otrarium vel statutum.

3 ¶ Sz quo tenet restitue ille q nescit cuius
sit? R. q si res no hebat p derelicta tenet
face denuciare publice: τ si p⁹n oparet c⁹
sit: erogabit i paupes. fz host. vel si ipe e
paup retinebit auete epi vl sui ofessoris fz
Ray. τ orabit p illo c⁹ erat. Si vo pbablr
pot psumere qr dns eaz hebat p derelicta
sic potit vsucape. l. ide qd. ff. pro dereli.

Inuestitura

ppie e possessionis rei
tradditio. Improppe at e alic⁹ corpo
rei loco possessiois i manib⁹ positio. Un qn
dns dat vassallo hastaz: l' aliqd sile dices
se facere iuestituram ut i ti. qd est inuesti-
tura inuestire dr.

ij ¶ Utr sit sieda cora testib⁹? R. q sic: n qr
no valeat sine testib⁹ τ instro: sz vt veritas p
bari possit: τ qde si fiet de bnficio nouo
tnc si pares. i. vassallos het cora trib⁹ l' sal
te duob⁹ ex eis tenet face. si vo pares. i. ali
os vassallos n h et faciat cora alijs ydoeis
testib⁹. Si at iuestiat d veti bnficio pt fieri
cora qb⁹cuq ydoneis testib⁹ vt i ti. Qui te-
stes sut nec cuj: τ et si e clicus q iuestituram fa
cit de reb⁹ pprijs. dc fb⁹ vo eccle admittu
tur omnes testes ydonei fm host.

Inuidia

fm da. li. 2. e dolor
de alienis bonis. sed
aduerte q cu obiectu tristitie sit ma
lu ppriu. Ido de bono alteri⁹ pt ee tristitia
put apprehendit vt malu ppriu: τ fz hoc
quadruplr. 1⁰ mo inquantu ex eo nobis aliqd
piculu iminet. s. ne ab eo ledamur: τ hec
tristitia n e inuidia. sz effcus timoris: vt dicit
phus 2o retho.: τ pot ee sine pcto vt dicit
Gre. 22. mor. Aliomo apphedit inquantu e di
minutiuu ppe gle l' excellentie τ hec tristi-
tia. e ppie inuidia fz phuz vbi s. τ ex gne
suo e pctn mortale Job. 5. puulu occidit i
nuidia: cu sit o caritate. Sut tn pmi motus
inuidie qnq et i pfecti ex surreptoe: q sut ve
nialia pcta: τ e sile d inuidia puulor i qb⁹
no ve e vsus rois τ d motu inuidie fm q e
passio sensualitati. 3⁰ mo apphedit bonuz
alteri⁹ inquatuz dee nob qd ali⁹ hz: τ sic tristat
τ hec tristitia n e inuidia sz ppie dr zelus
fm phm vbi s. Et si e de bonis honestis
e laudabil fm illud. p. cor. 12. Emulamini ca
rismata meliora. Si at sit de bonis tpalib⁹
aut d bois ihoestis pot ee pctn: τ sine pcto
τ aliqn cu mortali puta cu talia sut o deuz
4⁰ mo apphedit bonu alteri⁹ put pot cede
i danu multor iuste τ sic non e inuidia fm
Gre. nec pctn. puta cu qs tristatur d psprita
te alic⁹ tirapni qr vidz q mag tirapnizabit.

¶ Quot sut ei⁹ filie? R. fz Gre. 31. mor. 5. s. i
Odiu susurratio. detractio. d qb⁹ hes i locis
suis exultatio i aduersis: τ afflictio i psppis
proximi inquantu euenut pxio o conatu inuidentis
sz qn tristat d psppis fm q hnt quada glam
sic e inuidia no ei⁹ filia. Emulatio vo τ inuidia
ide sut gnalr: lz ppe inuidia attedat i actu in
teriori. Emulatio vo i actu exteriori vt dic
glo. sup illud. gal'. 5. emulationes inuidie.

Ipocrisis

vide simulatio.

Ipotheca

qd sit τ d ea vi
de pign⁹ p totu

Ira

e qda passio appetit⁹ sen
sitiui. ppie q quis vindi
cta appetit: q qdem passio i tn e bo
na inquantu reglat a roe. Si vo ordine ronis
excludit e mala: ordo at rois i ira pot atten
di qntu ad duo. p⁰ qntu ad appetibile i qd
tedit qd e vidicta. vn si quis apppetit q fm
ordine rois vidicta fiat sic dr zelus τ e lau
dabile. Si at appetat q fiat vidicta qlrcuq
et o ordinez rois sic e ira ex gne suo pctn
mortale: qr oriat caritati τ iustie. possz tn ee
pctn veiale pp ipfectioz act⁹: τ hoc l' ex pte
appetetj: vt cu appetit⁹ pueit iuditiu rois
nec sequit osensus ad eu: l' ex pte appetibi
lis vt cu appetit i modico vidicare: qd si in
fert no erit mortale: vt trahe puer p capil
los τ huiusmoi. 2o attedit ordo rois i ira
quatu ad mom irascedi vt. s. mot⁹ ire no i
moderate feruescat iteri⁹ l' exteri⁹: q ordo si
ptermittat no erit sine pcto: et si iusta appe
teret vidicta: sz no erit mortale ex gne suo.
sz posset ee mortale pctn: puta si ex vehe-
mentia ire excidat a dilectoe dei vel proximi.

¶ Quo pgredit? R. q tres het mos. s. p⁰ in ij
corde vidicta appetendo de q Math. 5. q
irascit fri suo. s. p ira mortale. 2o i signis
maifestat: τ io subiugit q dixerit fri suo ra-
cha: qd e iteriectio irascetj. 3⁰ i facto: nocume-
tu iferedo liuore vidicte. si prim⁹ gradus e
mortal: multo magis. scds e grauior. τ tius
grauissimus si deterius noceat.

¶ Quot sut ei⁹ filie? R. Gr. 30. mo. q. 6. s. Ri 3
xa tumor metj. cotuelia. clamor. idignatio
τ blassemia. Addc. 7. s. bellu τ. 8. s. male-
dictio. τ. 9. s. seditio de qb⁹ in locis suis.

IRregularitas est impedimentum seu repulsio executionis diuini officij: seu sacramenti ex canonica institutione prouenicns ar. de tempo. or. c. vlt. et dicitur stricte irregularitas qui extra regulas aliorum quod ad ordinationem: quia requirit dispensatio. dicitur etiam magis large irregularis: qui non pot ministrare in suscepto: nec ascendere ad maiores: hec introducta est a iure positiuo. vt. 2. q. 7. §. item Daniel licet in veteri testo fuerit preordinata in persona Dauid. de conse. di. i. c. i.

1 Irregularitas in quibus casibus incurrit ipso iure? R. quod aliquando ex delicto. aliquando ex deffectu corporis. aliquando ex defectu sacramenti: de quibus hic est p doc. i. c. nisi quis persone vel de renun. sed pro clariori intelligentia: casus ex quibus aliquis efficitur irregularis. Hoc est quod non pot promoueri. vel si promotus non pot exercere suum officium. Explicabo inferius qui reducuntur ad. 13.

2 Primus ex homicidio: vel truncatione: aut mutilatione membrorum. ut supra homicidium. 5.

3 Sed quid si fuit in leuissima culpa homicidij? R. quod non est irregularis. Facit textus in c. quesitum de pe. et re. in verbo verum si per incuriam. et ibi no. pa. et per hoc limita et intelligere quod dico supra homicidium. 2. In prin. et infra. §. 17. *Ros. hoicidium. 3. §. 20. et 21.*

4 Utrum clericus respondens iudici sic. pro tali crimine debet pena mortis: sit irregularis? R. pa. i. c. ex litteris de exce. pla. sic distinguens. secundum host. quod aut crimen imminet puniendum de pnti. Et sic si ex consilio suo generali vel speciali sequatur homicidium est irregularis i. c. si quis viduam. 50. di. Si vero ex sua responsione non sequitur homicidium: quia omnino iudex erat dispositus illum occidere et iste interrogatus fuit a quodam alio et huiusmodi. sic non est irregularis. Similiter non est irregularis: quando crimen non iminet puniendum de pnti: quamuis respondeat quod meretur mortem. Et sic intellige glo. in dicto. c. ex litteris. *Vide 2. §. hoicidium* *p. §. xi. i fi.*

5 Utrum existentes in bello si aliquis ibi occidatur sit irregularis licet ipse non occiderit? R. quod si bellum est iniustum omnes irregulares sunt qui fuerunt ex parte iniuriantium si illuc iuerunt: vt bellantibus prestarent auxilium: consilium. vel fauorem. multomagis si vt aduersarios lederent secundum Inno. et host. in. c. petitio de hoi. secus si causa pacificandi: vel causa iusta iuerit. ar. a contrario sensu in. c. quantum. 50. di. et c. presbiterum de hoi. tamen verum est secundum Ray. et Rod. et Gul. quod ab epo potest cum predictis dispensari.

6 Utrum existentes ex parte se defendentium in bello iusto sint irregulares? R. quod sic omnes qui occidunt nisi sit talis necessitas quod alias propriam vitam euadere non possint. Alij dicunt quod non occidunt nec mutilant non sunt irregulares: licet ibi multi occidantur. ymo licet elicis hortari ad bellum si sit contra rem publicam: aut ecclesiam: aut fidem catholicam: non tamen arma sumere vide supra bellum. §. 4. vnde pa. i. c. psl. et vlt. de cle. pcu. refert. et sequitur host. tenentem: quod clericus quilibet prestat opem oppressis: vel obsessis iniuste et adiuuat repellentes iniuriam: prohibentes lapides et huiusmodi. dummodo neque ipse occidit quod non est irregularis.

Utrum prelati et alij qui intersunt vindicte sanguinis sint irregulares? R. quod non secundum Ast. nisi ad hoc dederint auxilium: consilium: uel fauorem. uel nisi intersint tanquam auctoritatem prestantes. ut habetur in. c. litteris de exce. prela. pa. tamen in. d. c. litteris tenet *cr* quod tales prelati si habent iurisdictionem temporalem ibi: quod efficiuntur irregulares: exhibendo penam vbi vindicta sit sanguinis: si mors vel mutilatio sequitur: quia videntur prestare opem. 50. di. si quis viduam. secus de prelatis qui non habent iurisdictionem temporalem in loco: grauiter tamen peccant quia contra c. sniam ne cle. vel mo. faciunt. 7

Quid de prelato qui non liberat hominem ab iniusta morte cum pot: vel non pascit fame morientem cum possit? R. Ast. quod licet mortalissime peccet non tamen est irregularis: quia lex promotionis factum requirit. 15. q. i. si quis irat'. sed ego credo potius contrarium scilicet quod sit irregularis quando scienter et voluntarie permittit eum mori: si tamen moriatur ar. c. Petrus de hoi. et c. Mathe' de simo. quia in isto casu non solum est omissio: sed etiam commissio. sicut et in dictis iuribus patet. 8

Utrum verberans aliquem causa correctionis si ex vulnere mortuus sit efficiatur irregularis? R. quod sic dummodo ex illo vulnere sit mortuus. secus si decessisset alia infirmitate ex vulnere non sequuta. c. presbiterum et c. de cetero et c. ad audientiam de homi. 9

Quid si postquam conualuit recidiuauit? R. quod nihilominus irregularis est: quia semper causa subfuit de pe. di. 3. si quis semel et. d. c. ad audientiam non. h. i. d. c. presbiterum quod credo quando recidiuum fuit sine culpa alia. ar. c. preterea de cle. pcusso. 10

Quid de illis qui simul proiiciunt lapides: et lapis vnius aliquem interficit? R. quod omnes si ignorant a quo processit debent abstinere ab officio ar. c. significasti el. 2. de hoi. secundum Gofre. Fac. c. continentia de cle. pcusso. alij contradicunt dicentes neque in dubio repellendi ar. de ci. c. continentia et c. petitio de hoi. sed intelligi quando conscientia eum remordet. Unde neo corum est repellendus nisi se repellat ar. c. pnti de cle. pcusso. host. sed quod relinquendi sit conscientie sue: et ideo si aliquibus ex eis videtur: quod ipsi neque interfecerint non erunt irregulares. Si vero conscientia eis dictat quod sic. sic abstineant: de quo. c. significasti: et hoc tene in prohibentibus iniusto bello. secus crederem. si causa ludi et non adhibita debita diligentia. 11

12 ¶ Quid de clericis q cū alijs trahūt ad māga nellos. vñ aliqs occis⁹ ē aut ꝓbabilr̄ credit R̄. ꝙ irregulares sunt. c. sicut dignū ꝺ hōi. Alij āt dicūt ꝙ licz clericis turri vel muꝝ īpete re: ⁊ machis īpugnare ⁊ suffodere. lz non liceat eis ꝑsonalr̄ pugnare. vñ si hōicidiū ex hoc fcō ꝑter eoꝝ intentōez euenerit non īputabit eis sz qd sint irregulares vr̄ tm⁹ ēt in bello iusto.

13 ¶ Quid de illo q dic̄ ducētib⁹ latrōē. claudi te os ne clamet. vel videte ne tales liberēt eum? R̄. ꝙ irregularis ē si mors ꝓbabilr̄ fuisset impedita. al's non.

14 ¶ Quid de iterrogato si talē vidit ⁊ idicat. l' si nō pōt ire nisi p duas vias dicit ꝙ p istā nō iuit. ⁊ illi cū i sequentes occidunt? R̄. ꝙ si sciuit vel scire debuit ꝙ ꝑsōa talis q̄reba tur ad mortē: vel mutilatōez irregularis ē. secus si ꝓbabilr̄ credidit ꝙ pp aliam cāz: ⁊ eius intentio ñ fuit corrupta fm̄ Rod. ⁊ Guil. duran.

15 ¶ Utrꝫ clic⁹ qui pugnātib⁹ arma mistrauit sit irregularis? R̄. ꝙ sic si aliqs occidatur ar. c. sicut dignū de hōi. Et appellatōne ar moꝝ veniūt ēt fustes: ⁊ lapides. ff. de ver. sig. l. armoꝝ. fm tñ Inno. ⁊ Host. i. c. fmā ne cle. vel mo. non ē irregularis clericus si in bello iusto mistret balistā alicui tñ vt se defendat ⁊ sua: nec credit illū aliquē velle occidere: sz tñ se defēdere ⁊ sua. silr̄ si lan ceā vel ensem ministret tñ vt se defendat ⁊ tñ ille occidit. sic vr̄ diceñ ēt vt in ꝑrio cāu sed tutius ē dicendū fm hostiē. vbi. s. ꝙ in vtroqꝫ cāu sit irregularis: quia non lz cle rico ministerium ita imediatum in mortē alicuius ꝑbere de penis. c. ꝙ in dubijs.

16 ¶ Utruz cleric⁹ q cū socio latronē capit: ⁊ li gat ⁊ postea clico inscio socius latronē ne fugiat occidit. R̄. ꝙ irregularis ē: qꝛ fines licite defensionis excessit. c. suscepimus. in glo. de homi.

17 ¶ Quid de illo qui vadēs ad spatiū super equū: qui ex petulantia fractis habēis oc cidit puerꝫ. R̄. ꝙ nō ē irregularis qꝛ nec vo lūtate nec fcō occidit. nec rei illicite dabat opam. Facit. c. dilectus de homi. dic̄ tñ ibi Berꝫ. ꝙ si de facili frenū potuit frangi: erit irregularis ar. c. significasti el p⁹ de hōi. l' si pp eius impitiā equus lasciuiuit. vt isti. ad l. acq̄l. §. ipetu q̄z. vel pp eius ipotētiā. silr̄ si que debuit ꝓuidere ⁊ facere non ꝓuidit nec fecit. d. §. impetu quoqꝫ.

18 ¶ Utrꝫ portātes ligna pp zelum fidei ad cre mādū hereticos sint irregulares. R̄. scdm Rod. ꝙ si ligna q̄ portauerūt sint coopata ad mortez sunt irregulares: ⁊ a papa solū dispensandi. Si āt nihil coopauerūt puta qꝛ iā erat mortu⁹ añqꝫ fuissent accensa sic ñ sunt irregulares vel saltē eps pōt cū eis di spensare. si āt dubitant sic sine dispensatiōe pape non debēt mistrare nec ꝓmoueāt. c. hi qui. 50. di. c. ad audiam de homi.

19 ¶ Utrꝫ clic⁹ bñdicēs aquā feruētē vel ferrū cādēs: l' pugiles sit irregularis. R̄. Ray. ꝙ sic si mors sequat. ⁊ Rod. dicit hoc esse tu ti⁹ tenere. vide. s. ēt de hoc hōicidiū. i. ⁊. 2.

20 ¶ Sz p maiori itelligētia oiuz ꝑdictoꝝ nō aliquas regulas. Pria ē ꝙ nec iudex aliqs vel magister seu doctor i dubio dz aliquez iudicare irregularē ar. de pe. di. i. §. pene. Scda ꝙ i dubio q̄libet dz se reputare irre gularē. vt i. d. c. ad audiam. ⁊ iō i foro aie: maxie qñ quis ñ ē de hoc īfamat⁹ ē relīqn dus ꝯscie sue. vt i. c. ex l'ris ꝺ hōi. has duas ponit host. i. d. c. ad audiam. Tertia ē ꝙ ad hoc vt qs icurrat irregularitatē ex homici dio ē necesse ꝙ iterueniat vel ꝯsiliuz: vel ꝑ ceptū: vel scim: vel defensio: vel coopatio occidentī. hāc pōit Inn. in. d. c. ad audiaz. Quarta ē ꝙ dz ꝙ cā hōicidij vt sit irrēgula ris sit ꝓpīqua. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest. secus ē de remota cā seu occasiōe. Nō ei iō qꝛ faber cultelū facit hōicida ē. c. tua de hōi. i. R̄. ⁊. d. c. exhibita. Et hoc ve rū fm Ber. de cā remota: nisi aiuz nocēdi habuerit aut minorē diligētiā habuit q̄ꝫ de beret habere vel non cogitauit q̄ cogitare debebat. c. ꝑsbyteꝝ in fi. de homi. Quinta regula ꝙ īfans occidēs ñ ē irregularis. nī si sit doli capax. cle. furiosus ꝺ hōi. nō. pa. i. c. i. de delic. pue. ⁊ Jo. an. ibidē. vbi pōit exēplū. gre. de puero. 5. ānoꝫ blasphema tore rapto a dyabolo. Silr̄ dic de furioso. facit ꝓ hoc. l. i. C. de fal. mone. 6. regula ꝙ existens solū in culpa leuissima homicidij ñ ē irregularis vt. s. in. §. iij. dictū ē.

21 ¶ Utrꝫ plat⁹ q subditū suū q̄ntūcūqꝫ deliq̄rit incarcerat cū tali afflictōe ꝙ in paucis die bus morit sit irregularis. R̄. Jo. de lig. in cle. i. de pe. ⁊ re. ꝙ sic. ⁊ iō dicit ꝙ carcer ñ dz eē nimis crudelis. nec dz tñ eoꝝ vita at tenuari ꝙ in paucis dieb⁹ ꝟisilr̄ moriāt: sz pane ⁊ aqua sustētari sicut vult. c. ñ minus de ver. sig. seq̄t pa. i. c. cū ñ ab hoīe ꝺ iudi.

22 ¶ Scdo ꝯhit irregularitas accipiendo or dies i excōicatōe maiori existēdo. vt in. c. i. ꝺ eo q fur. ⁊ in. c. cū illoꝝ de sē. excō. Et lz īferior a papa talē possit aliqñ absoluē ab excōicatōe i q̄ erat: ñ tñ poterit dispēsare se cū i tali irreḡlaritate nisi ꝺ mandato pape. Ros. 2. 4.

excōicat⁹ maiorj. accipiēs ordiēs irregularis efficit: Ros. 2. 4. p.

sive sciēt i excōicatōe existēs ordies acce-
pit:siue ignorāt.s.facti memoriā ñ habēs
aut ex ignorātia iuris:h ñ credēs sibi eē ꝓ-
hibitū.vt i.d.c.cū illoꝝ. Si ñ efficiatur tal'
religiosus post laudabilē ꝯuſatōz p aliqd
tps i religiōe pōt eps cū eo dispēsare auc'te
aplica.vt i.c.fi.de eo.q fur.or. Dispēsat ēt
abbas cū monacis ſm qd dcm̄ ē s. Abbas
ꝛ qd dixi de excōicato:hĩ locū ſm Ray.
i suspēso l'iterdicto l'simplr l'a talibus or
dinibus si ipos recipit sic suspensus.

23 ¶ Tertio ꝯhitur irreglrītas qñ aliqs mio
res ordines ꝛ subdiaconatū vno die susci
pit.c.cū.h.d eo q fur.vl'cū duos sil' sacros
ordines recipit.c.fi.de eo q fur. or. sine h
faciat vno die vo:l'ficticio:sicut cū qs ꝯtinuat
ieiuniū vsq3 ad dñicā/ qr ē vn⁹ dies fictici⁹
de tēpo.or.c.lr̄as. Sz cū istis pōt eps dis-
pēsare vt i ordinib⁹ suscept' nō furtiue pos
sint ministrare:dūmō eis nō fuerit ꝓhibituz
sic ordinari sb excois late sn̄ie pena.qr tūc
nō posset nisi scdm qd dixi de excōicato or
dines accipiēte. Sz i ordine sic furtiue re-
cepto l'ad maiores nō pōt nisi solus papa
dispēsare ſm Jo.an. ꝛ uidet seq pa.i.c.i.
de eo q fur.or. ꝛ facit tex.ꝑfati.c. i fi.iūcto
c.se.ꝛ dcō.c.lr̄as.p h.itellige nisi religionē
intrauit.qr pōt epus auc'te pape dispēsare
vt.d.c.fi. ꝛ ēt abbas.c.2.d cle.q fur.or.sū.

24 ¶ Quarto ꝯhitur irreglrītas p iteratōez
sacroꝝ illoꝝ i qbus ipmit caract' scienter
factā. siue quo ad admistratē siue quo ad
suscipiētē ar.68.di.c.i.ꝛ d ꝯse.di.5.dictū.
Et lz qdā teneāt h gn̄alr de oibus sacris i
qbus ipmit caract' tñ sco.i.4.di.4.q.vlt.
tenet ꝛ bene ꝙ ꝓ iteratōe solū bapti ꝯhitur
sed ñ ꝓ iteratōe alioꝝ sacroꝝ: cū irreglrī-
tas sit pena q nō dz iponi nisi vbi iuenitur
de iure expressuz: ꝛ iō cū ñ iueniat nisi de
bapto vt i.c.2.de apo.ideo dic ꝙ scient re
baptizās ſm host.si clic⁹ ē ſz canones dpo
nendus ē ar.c.q bis ꝛ.c.eos d ꝯse.di.4. si
laycus excōicādus nec pōt ordiari. Uñ ēt
Acolitus q misteriū ꝑbuit scient ꝑsb'ro re-
baptizāti si publicū fuit:nō debet ad ordies
ꝓmoueri.nisi religionē intret:qr tūc pōt p
epum secum dispēsari. Si vō sit occultū
post pniaz poterit ꝓmoueri dctō.c.2. lz qdā
ꝛ male ſm pa.ibidē itelligunt illud. c itel
ligē ꝙ iste acolit⁹ rebaptizauit l'fuit rebap
tizat⁹. Si vō rbaptizat qs ignorāt ignorātia
facti exhibita pr⁹ diligētia debita iō excu
sat.sz ex ignorātia iuris nō excusat .qr ſm
sco.i.4.di.6.ē ꝯ ius diuinū. Rebaptizatus
vō sciēt ē irreglris.ignorātē vō si postq̄
sciuit ꝛ ratū hūit.sil'r irreglris ē.50.di.ꝯfir
mañ.ꝛ.i.q.7.q i qualz. Si āt ñ ratū hūit:sz
tñ ignorāt ē rebaptizat⁹ ignorātia facti ſm
host.ñ ē irreglris.sz pōt ꝓmoueri. ſm nō
Gofre.idiget dispēsatōe epi cui ñ credo ar.
c.placuit.i.q.4. nec obstat dcm̄.c.q bis ꝛ qd
ibi nō.qr ſm scotū istud.c.cum accipiat ex
pniali Theodori epi cāturieñ.isligē nō pōt
irreglrītatē nisi forte dicat ꝙ oia.c.a Gra-
tiano i decreto posita sit a papa ꝯfirata. Sz
h ñ ē maifestū. Addo ēt ego ꝙ ꝯfirmatō si
plex nihil addit.12.di.ꝑcepꝫ d ꝯfir.vti. l'in
uti.c.cū dilecta.cū.c.seqntib⁹ ꝛ d pui. c.qr
iiētōis iō ēt si forēt ꝯfirmata ñ iducerēt irre
glrītatē. Et si dicat ꝙ lz ille eps ñ potuerit i⁹
ꝯdere.tñ potuit indicare ius ꝯditū sicut facit
ibi cū dicit ſm canones? R̷.sco.ꝙ glosatō
debuit hūc canonem allegare: ꝛ iō ꝯcludit
sco.ꝙ sic ignorātia ꝓbabil' exclūdit ꝯferētē
ab irreglrītate.sic ꝛ suscipiētē.ignorātia vō
iuris rebaptizati nō excusantur a pena irre
gularitatis.

¶ Sed qd si qs dubitat an sit baptizatus l' 25
ꝯfirmatus.l'ordinat⁹? R̷. ꝙ pōt iterari.qr nō
dr iteratū qd nescit eē factū de ꝯse.di.i.so-
lēpnitates.ꝛ di.4.si nullā.ꝛ d ꝑsbitero nō
ba.veniēs itellige si debitā diligētiā prius
fecit de ꝯse.di.4.cū itaq3 dz tñ baptizans
his vbis vti. Si tu nō es baptizatus ego te
baptizo ꝛc.vt s.baptis.7.§.10.

¶ Quid si coacte fuit rebaptizat⁹? R̷. ꝙ si 26
coactio fuit absoluta sic excusat. Si vō fuit
ꝯditionalis sic nō euadit irreglrītatē vt nō
in dicto.c.eos de ꝯse.di.4.

¶ Quinto ꝯhit irreglrītas apostatādo a fi 27
de catholica sicut fecit Julian⁹ apostata. Ut
i.c.Julian⁹.xi.q.3.veꝝ ē ꝙ si apostatauerit
pp iustū timorē si erāt sacerdotes sol⁹ papa
dispēsabit. Si vō diaconi iferioris grad⁹
aut laici:eps poterit dispēsar. Si āt aposta
tauerit sine aliq timore:sz volūtarie:sic nul
lus nisi papa dispēsat cū eis vt i. c.ꝑsb'ros
50.di.ymo Inno.i.c.i.de aposta. ꝛ host.
dicit ꝙ oēs tales apostate hodie sūt vere
hr̄tici.ꝛ i ꝑis habēt locū oia iura d hr̄ticis
ꝛ pene ꝯ eos statute d irreglrītate aposta-
taꝝ a religiōe. Uide.s.apostasia.§.6.

¶ Sed nūqd idē erit de fideli scto hr̄tico? 28
R̷.ꝙ si clic⁹ erat potuit post pniam ꝛ abiura
tionē in ordine suscepto ministrare.sed in
suscipiendis tā clici ꝙ laici sūt irreglres vt
i.q.7.saluberrimuz idē dic d eo q i ꝯtēptū
ecclie ab hr̄ticis se fecit ordinari cū qbus
solus papa dispensat.i.q.7.conuenienti-
bus.

41 Sed quid si ignorat se excõicatum iter dictũ vel suspensum. R̃. Rodo. q̃ si ẽ ignorãtia ꝓbabilis facti: puta qꝫ miserat ꝓcuratorẽ qui tñ ꝓcurator non ꝯparuit: ⁊ sic fuit excõicat⁹ sic excusat nec efficit irregularis celebrãdo anteq̃ sciat: sec⁹ si ignorauit crasse: puta qꝫ citatus noluit ꝯparere ⁊ sic fuit excõicat⁹ qꝫ ñ excusat ab irregularitate ⁊ sic itellige. c. aplice ꝺ cle. exco. mi. Idez Rodo. dicit de eo q ꝓbabilr dubitat ꝺ excõicatõe: puta qꝫ ꝯscius de culpa quã fecit existiat se fuisse excõicatũ: qꝫ si fuit ⁊ celebrauit irregularis ẽ. Itẽ dicit pa. in. d. c. illud: q̃ hñs noticiã excõis p solã famã si ñ abstinet irregularis ẽ: si mõ veꝝ ꝯperit postea. Sꝫ aduerte ſm glo. in. d. c. illõ: q̃ dcã paucoꝝ ñ faciũt famã ꝺ accu. c. inquisitõis nec tenet credere: lꝫ dicat ei ab aliqbus. xi q. 3. ñ solũ ille. qõ veꝝ ẽ nisi ex ꝯscia culpe vel dicti pluriũ insurgeret notabile dubiũ qꝫ sic nõ effugeret irregularitatem non abstinendo.

42 Sed qd si iudex dicat suspendo te ab officio vel bñficio. R̃. pa. in. c. latores ꝺ cler. exco. mi. Hos. i. c. quãto ꝺ mgris dicit non valere talẽ sñiaꝫ rõe icertitudinis. l. 3. C. ꝺ sñijs q̃ si. cer. quã. d. Ant. dicit aut ꝯstat de itentõe ⁊ sic serua aut ñ cõstat: ⁊ sic tutius ẽ abstinere ab vtroqꝫ: tñ si nõ abstinet non efficitur irregularis. Et hoc lꝫ pa. ibidem dicẽs. Nã lꝫ sñia iniusta liget: tñ hoc dꝫ intelligi veꝝ qñ de ea apparet: sed hic nõ apparet an ab offõ vel a bñficio voluerit suspendere. Et iõ ñ efficit irregularis ipam ñ seruãs.

43 Utꝝ excõicatus minori excõicatõe sit irregularis si celebrat. R̃. pa. in. c. si celebrat de cle. ex. mi. q̃ nõ: qꝫ põt exercere q̃ sunt iurisdictõis: ⁊ ꝯferre sacra. ⁊ collatio lꝫ ⁊ hꝫ suũ effectũ. tñ peccat mortalr sciẽter h⁹ faciẽdo ⁊ sine necessitate. Rõ ãt qr ñ efficitur irregularis ẽ: qꝫ excõicatio minor ñ inducit suspẽsiõeꝫ ordinũ vel officij: sꝫ tñ ꝓuat ꝑticipatõe sacroꝝ. vt i. d. c. si celebrat.

44 Utꝝ ois suspẽsus celebrãs sit irregularis vide infra suspensio. 3.

45 14 Incurritur irregularitas rõe cris vt 25. di. c. primũ. ⁊. 48. di. c. qm ⁊. 1. q. 7. siqs oẽm. sꝫ distingue vt nõ. in. c. ex tenore de tẽpo. or. ⁊ supra dixi crimen. §. 4.

46 Quis aũt põt dispensare in hac irregularitate. vide. s̄. dispensatio. §. 5.

47 15 Incurritur irregularitas ex bigamia vt extra de bigamis p totuꝫ. ⁊ de hoc ⁊ qs põt dispensare. vide. s̄. bigamia. §. 8. cũ se.

48 16 Incurritur cũ qs in sacris existẽs ꝯhit m̃rimoniũ. dic vt. s̄. bigamia. §. 9.

49 17 Incurritur p solẽnẽ pniam factã. 50. di. ex penitẽtibus põt tñ eps dispẽsare i minoribus ordinib⁹ pp necitatẽ eccle. 50. dis. placuit. In maioribus ãt solus papa. 50. di. ex penitẽtibus ⁊. 51. di. q in aliquo. dicit tñ Inno. ⁊ Hosti. q̃ hoc ñ seruat curia. ⁊ sic videtur q̃ hodie non habeat locuꝫ hec irregularitas.

50 18 Incurrit cũ quis celebrat in loco iterdicto vt i. c. is q de sen. ex. li. 6. ⁊ a solo papa dispensat. de quo supra iterdcm̃. 7. §. 1. ⁊ sup altari enormiter fracto vt. ĩ. missa. §. 36

51 19 Incurrit vitio adueniente in corpore siue a ꝓposito siue a casu de quo dic vt. s̄. corpore vitiatus.

52 20 Incurrit rõe illegitimitatis vt in. c. i. de fi. ꝑsby. ⁊ in. c. is qui co. ti. li. 6. veꝝ est q̃ i minoribus ordinib⁹ põt eps dispẽsare: sꝫ ad sacros ordies nõ põt cũ eis dispẽsat nisi papa. vt i. d. c. 1. Sꝫ si efficiãtur religiõsi possunt ꝓmoueri de iure cõi ad oẽs ordines ẽt sacros. vt in. d. c. i.

53 Quid si illegitimatio sit secreta: ita q̃ solum ipe illegitimus eam sit. R̃. ſm directoꝝ. in ti. de fi. ꝑsbi. quod peccauit mortaliter si se ordinari fecit. c. si. de tẽpo. or. nec credo debeat vti susceptis sine dispensatione.

54 Quomodo quis dicatur illegitimus. vide. s̄. filius. p totum.

55 21 Incurrit cũ qs adult⁹ vsqꝫ ad egritudinẽ differt baptismũ accipe. 57. di. c. si qs ⁊ hoc veꝝ nisi postea eius studiũ ⁊ fides ꝓbabilis fuerit. aut hoium raritas exegerit. alias non põt ordinari sine dispẽsatõe pape ar. ꝑsati. c. nec p bapĩm tollit hec irregularitas vt dicit glo. ibidẽ: qꝫ idẽ ñ põt parere oblõnẽ ⁊ liberatiõem. ff. de solu. l. q hominẽ. §. vlt. ⁊ hoc ẽ qꝫ ecclia ꝑsumit quod ñ ex volũtate sꝫ ex necitate baptizatur. vt i d. c. si quis.

56 22 Incurrit si religiosus claustꝝ egredit ad audiẽdũ leges vel phisicam si añ duos menses nõ fuerit reuersus: ⁊ solus papa dispẽsat i hac. c. vl. ne cle. vel mo.

57 23 Incurrit irregularitatẽ qlꝫ eps ꝑsbr aut diaconus q ꝑtextu iniuste excõis hꝫ recursuꝫ ad impatoreꝫ: ⁊ a solo papa dispẽsabit. 21. q. vlti. c. pe. ⁊ in. c. si qs eps. 23. q. vlti. ampliatur ad omnes qui sunt sub ecclesiastica regula predicta irregularitas: sꝫ non ipo iure sicut i ꝑdictis de hac materia vide infra ordo. 3. p totum.

Irregularitas

quō tollat. R°.

ꝙ trib⁹ mōis. p̄io p̄ baptiȝ delet̄ oīs ir
regularitas ɔ̄cta an̄ baptīȝ cū pctō ſ̄ȝ arch.
26. di. c. deinde. ⁊ pa. i. c. gaudem⁹ d̄ diuor.
⁊ ēt illa q̄ venit ex ſeq̄lla pcti ſicut ē īfamia
Itē oīs irreglaritas hōicidij ſiue fuerit cū
pctō ſiue nō. Facit ꝓ hoc. c. ſi qs viduam.
50. di. ⁊ c. i. ⁊ c. ſi qs poſt. 51. di. irregulari
tas vō bigamie pp̄ defectū ſacti n̄ tollitur.
26. di. acuti⁹. ⁊ d. c. deinde. ⁊ hec ē cōio: o
pinio: ſȝ alij tenuerit ꝙ nulla irregularitas
deleat̄ p̄ baptīm vt facit Ri. de mediauilla.
in. 2. quol. q. 20. Alij vō tenēt ꝙ illa irregu
laritas que ꝓuenit i homicidio ſine pctō n̄
deletur. vt nō. pa. in. d. c. gaudemus. ſed tu
tene qd̄ dixi. ſ. baptis. 7. §. 3. qꝛ ṽior ē. vt. pȝ
in dictis iuribus.

1 ¶ Scdō tollitur p̄ religiōis igreſſuȝ. vt nō
glo. in. c. 2. de apoſta. ſȝ non oīs ſ̄m p̄dictā
glo. ſȝ ea ſolū q̄ non ꝓuenit ex delicto pro
prio vt in. c. i. de fi. p̄ſbi. Ita ꝙ pōt ꝓmoue
ri ad ordines ſine diſpēſatōe: ſȝ nō ad di
gnitatem vel p̄latōeȝ ſine diſpenſatōe. vt. c.
fi. de fi. p̄ſbi. ⁊ Hoſti. in. c. 2. de apoſt. ⁊ ſic
dicit intelligēdā auc̄. de mona. in prin. vbi
dr̄ quod religiōis igreſſus oēȝ tollit irregu
laritatē ſȝ tn̄ dic ſ̄m pa. in. d. c. 2. quod non
tollit niſi tm̄ illā de qua ē in iure exp̄ſſuȝ ꝙ
tollatur. Inducit bn̄ faciliorē diſpenſatōeȝ

2 ¶ Tertio tollitur p̄ diſpēſatōeȝ pape. vn̄ in
oi irregularitate pōt diſpenſare cū oīs irre
gularitas ſit d̄ iure poſitiuo. 2. q. 7. Itē da
niel. ⁊ tȝ Inno. de renū. c. niſi i ṽbo irregu
laritas: ⁊ hoc cōiter tenet̄. Epi āt quō pn̄t
diſpēſare dictū ē. ⁊ hēs. ſ. diſpenſatio. §. 5.

Irriſio

vide. ſ. iterrogatio i filiab⁹ ſuperbie. ⁊ ſupra deriſio.

Ironia

Uide ironia p. h.

Iſtrio

Uide hiſtrio per. h.

Iudeus

dr̄ ille q ad lr̄am legē moſaycā ſe
qtur tenēdo circūcidēdo: ⁊ alia le
galia faciēdo ad lr̄am. iō xp̄iani qui nimis
adherēt lr̄e iudaizare dicūtur de ſacra vn.
c. vnico. §. pe. qd̄ facere nō debēt. 5. diſ. §. i.
⁊. 6. di. §. pe. de cele. mi. c. cū marthe. §. ce
ter de cōſti. trāſlato.

1 ¶ Que ſunt q̄ ꝓhibentur iudeis idirecte ab
eccl̄ia q̄ xp̄iani non debēt tollerare. R°. 17.
primo ne habeāt cōionē aſſiduā xp̄ianorum
maxie ſimpliciū. vn̄ xp̄iani n̄ debent come
dere cuȝ eis nec hitare: nec eos ad ſua ɔui
uia recipe. 28. q. i. nullus. ⁊ c. oīs dicit tn̄
Ugo. in. d. c. oēs ꝙ ſi cibos nō diſcernunt
lȝ comedere cū eis: ſȝ vbi cibos diſcernūt
nullo mō lȝ. eoꝝ quoqȝ azima xp̄ianis ē ꝓ
hibitū comedere: qꝛ eſt cibus diſcretus ab
eis q ihibet̄ in. d. c. oēs. Et cleric⁹ ɔtrariū fa
ciēs dȝ deponi: ⁊ laicus excōicari. d. c. nul
lus. Modo. tn̄ tȝ qd̄ i neccitate liceret come
dere. qd̄ veꝝ credo nō vt azima ſȝ vt panē
⁊ nō. ꝙ cōio i mercimonijs cū iudeis nō
ꝓhibet̄ niſi aliqn̄ i penā vt in. c. poſt miſa
bilē de vſu. ſȝ ſolū nimia familiaritas. vt i
d. c. nullus. ⁊ c. ad hec de iude. cū ſilibus.
vn̄ admōit⁹ nollēs abſtiere ab eoꝝ nimia
familiaritate peccaret mortalr̄.

¶ Sed q̄ritur vtꝝ liceat xp̄ianis eis ſeruiṙ 2
R°. pa. in. d. c. ad hec. Hoſt. voluit ꝙ ſic ex̄
domū ſȝ in domo nō. c. iudei eodē: ſȝ pa.
⁊ melius: dicit ꝙ nec ex̄ domū aſſidue cuȝ
tex. ibi nō faciat mentōeȝ de domo. ⁊ iō ꝓ
hibet̄ aſſidua familiaritas ⁊ ɔtinua cōuer
ſatio tam i domo quā ex̄ domū. ꝓpea xp̄ia
ni in familiari ſeu aſſiduo ſeruitio iudeoꝝ
eſſe non debēt. Intellige qn̄ pſone iudeo
rum interſunt: ſecus eſſȝ ſi edificiū edificēt
ad vtilitatē iudeoꝝ mercede cōſtituta ⁊ h⁹
mōi. vel laborēt agros. Facit. d. c. nullus.

¶ Utꝝ xp̄ian⁹ poſſit hr̄e ſeruū iudeū. R°. ꝙ 3
ſic vt in. c. ⁊ ſi iudeos eo. ti. 23. q. 8. c. diſpā.
non tn̄ dȝ cū eo morari ita ꝙ eū hēat fami
liarē. 28. q. i. ſepe. ⁊ c. nullus ⁊ c. oēs.

¶ Utꝝ liceat mulieribus xp̄ianis nutrire fi 4
lios iudeoꝝ. R°. pa. in. d. c. ad hec. ⁊ glo. ⁊
Io. an. ⁊ d. Ant. tȝ ꝙ nō: neqȝ i domo: ne
qȝ ex̄ domū. Sȝ dn̄s car. dicit ꝙ ſolū ꝓhi
bent̄ in domo pp̄ tex. p̄fati. c. ad hec q dic̄ i
domo. ſȝ ego dico ēt ex̄ domuȝ n̄ licere qn̄
nimia familiaritas ⁊ ɔuerſatio ex hoc con
trahitur: alias ex̄ domū nō ē prohibitum.
ar. d. c. nullus iuncto iſto. c. ad hec.

¶ Sȝ nōne epꝯ poſſit diſpēſare vt ēt in do 5
mo nutriāt. R°. pa. i. d. c. ad hec ꝙ nō. ⁊ ita
ɔſuluit dn̄s cardinalis qꝛ iſta ꝓhibitio eſt
in honorem fidei.

¶ Utrum iudeus poſſit habere xp̄ianum a 6
ſcripticium vel originarium. R°. ꝙ ſic vt in
c. multorum eo. ti. ſed ſeruuȝ nullo modo
vt ibidem.

¶ Scdō non debent mederi xp̄ianis. vn̄ i 7
d. c. nullus ⁊ c. omnes: ꝓhibetur xp̄ianis
ne in ſuis infirmitatibus iudeos aduocēt:
neqȝ medicinas ab eis recipiant: dicit tam̄
gl. i dicto. c. nullus quod medicinalia pn̄t
xp̄iani a iudeis emere ⁊ poſtea preparare

ea.sed non medicinas ꝑparatas.

8 Tertio ꝓhibet ne cū xp̄ianis balneent in vno balneo sil' dicto.c.nullus. supradicta oia ꝓhibētur laicis sub excōis pena.clericis v̄o sub pena depositiōis ⁊ sic peccāt mortaliter ꝯtrafacientes.limitarē tñ de medico vez nisi in cāu necessitatis qñ aliū habere nō possz:qz necitas facit licitū:quod alias non ē.c.ꝯsiliū in fi.de obsua.ieiu.hoc idē tz Aug. ⁊ silr ē dicendū qñ lz hēat alium medicū sz non sufficientem.

9 Quarto ne iudei ex testō xp̄iani aliquid capiant.C.de iudeis.l.i.Itez non pōt aliquis xp̄ianus aliq̄d ꝯgregatōi iudeoꝝ vel iudeo aut pagano in testō relinquere.⁊ si fecerit ēt post mortē anathema iudicabit. 24.q.2.sane el'ƀo.nisi legaret itellige extreme necessitati alicuius.

10 Quito ne ꝓcedant in publico sine hitu disticto:vel signo quo discernant a xp̄iāis vt in.c.i nō nullis eo.ti. ⁊ hoc vez tam in masculis q̄ꝫ in feminis ⁊ dz esse patens signū nō sub plica vel mātello ƀz doc.in.d. c.in nō nullis.

11 Sexto ꝓhibet eis ne nouas synagogas erigant.vt in.c.ꝯsuluit eo.ti. possunt tñ antiquas rehedificare vel ruinosas resarcire ita tñ q̄ noua hedificatio ñ ꝑdat antiquaz formā:qz vbicūqz mutat pristina forma.vt puta qz sit p̄ciosius vel magis amplū. tūc dr̄ nouū hedificiū.⁊ cadit sub ꝓhibitione noui hedificij.vt ꝓbat ex tex.istius.c. consuluit. Facit q̄ in simili nō.in glo.in.c.admonere.33.q.2.⁊ in.c. ꝑsbiter.82.dist.que vult q̄ sagimine lz vti illis diebus quibus vtimur ouis ⁊ caseo lz nō liceat vti carnibus qi sit mutata forma:⁊ per ꝯsequēs rei substantia.⁊ ēt facit qd̄ nō.in.c.cū cām de testi.in verbo in tp̄re ⁊ in glo.in.l. iulian⁹ §.sed ⁊ si quis.ff.ad exhibē.

12 Sed qd si antiqua sinagoga ex toto corruit ⁊ funditus.R̷.pa.in.d.c.ꝯsuluit q̄ nō poterunt rehedificare:qz esset nouū facere ex quo funditus ē destructa. Facit ad hoc q̄ legit ⁊ nō.in.l.inter stipulantē.§.sacraz ff.de ver.ob.vide bonā glo.in fili in.c.3.ð iuř patro.Et nō.q̄ si nouas sinagogas erigere ꝑsumpserint in.50.libris auri sunt puniendi.C.de iude.l.hac victura.

13 Septimo non pn̄t ꝑfici alicui publico officio iter xp̄ianos:nec ad aliquā dignitatem vel misteriū vt in.c.cū sit.⁊.c.pe.codē ⁊.17.q.4.ꝯstituit.⁊.d.c.nullus. vñ in.l.fi. C.ð iude.dr̄ q̄ nullū honorē:nullā dignitatē nullā ꝑheminentiā inter xp̄ianos pn̄t habere intellige de nouo.secus esſz in antiqua.qz tolleraf ⁊ ꝑ istam.l.infert Bar. q̄ non possunt doctorari cū sit dignitas ⁊ preheminentia doctoratus nec obstat.l.gnāl' §.fi.ff.de decurio.q̄ pmittit iudeos ꝓmoueri ad dignitates qz intelligit. inter se ipsos iudeos non inter xp̄ianos. vnde ifert pa.in.c.ex sp̄āli eo.ti.q̄ ēt omne ꝯmertiuz ꝑ qd̄ xp̄ianis aliqd̄ grauamen posset igeri ē ꝓhibitū iudeis ⁊ paganis. 2. iō lz vendatur eis redditus regalis ⁊ possint illō emere.vt in.d.c.ex sp̄āli tñ collectio ñ poterit ꝑ ipsos fieri sz ꝑ xp̄ianos:qz sic colligēdo posset iudeus ꝯmittere fraudes:⁊ tenetur dare pauperibus quicqd lucratus ē ex tali offō.vt in.d.c.cū sit ⁊ hoc secundum prudentiam ep̄i.

Octauo ꝓhibet ne in triduo añ pascha ⁊ maxie in die veneris scilꝫ hostia vel fenestras aptas teneāt:aut in publicū exeant ex eodē ti.c.qz sup his.⁊ in.c.nō nullis. 14

Nono ne decimas ꝑdiales retineāt sed vt ecclesijs soluāt.de deci.c.de terris. 15

Decio ne testimoniū dicāt ꝯtra xp̄ianuz de testi.iudei imo repellūt ab oibus actib⁹ legitis.2.q.7.alieni. ⁊ hoc vez nisi in cāu heresis si qs ad eos reuerteret.tunc ꝓ testibus admittuntur.vt in.c.ꝯtra xp̄ianos de here.li.6.sz bene cogitū: xp̄ianū ꝯtra eos testimoniū dicentē admittere in.d.c.iudei. 16

Undecio ñ pn̄t ꝯducire xp̄ianū apud iudū sed bene apud iudices xp̄ianos arbitruz. in cā ciuili tñ pn̄t eligere iudeū.vt.C.de iudeis.l.iudei.snia tñ dz exeq ꝑ ordinarium xp̄ianum iudicē vt ibi. 17

Duodecimo ne emant seruū xp̄ianū vel non xp̄ianū si nō vult baptizāi.c.i.⁊.c.vl. eo.ti.vnde si iudeus emit xp̄ianū seruū vl' qualitercūqz acqrat statim efficit liber nullo p̄tio dato.54.di.mancipia.si v̄o seruū non xp̄ianū emit ꝓ sibi seruiēdo tunc voluntate patefacta q̄ vult effici xp̄ianus statim vendicat sibi libertatē nullo dato p̄tio c.fr̄nitatem.54.di.si āt talem non xp̄ianū emit nō ꝓ sibi seruiēdo sz cā mercimonij: tunc si fuit expositus ad vendendum infra tres menses q incipiūt currere a die ēptionis ƀm Host.i.d.c.fi.vel ƀm Jo.an.⁊ pa. in.c.i.eodem a die quo pecijt xp̄ianitatez tunc non liberat ab eius seruitute nisi dent iudeo.12.soldi ꝓ quolibet bono seruo qui soldi debent esse aurei ƀz Vinc.Ho.⁊ paquoꝝ.72.faciunt vnam libraz auri.C.ð susce.prepo.⁊ archa.l.quotiēscūqz certa sūma soldorum ⁊ videtur sentire glo.in.l.g 18

cunq3.C.de seruis fugi.τ ꝓ ista opinione facit glo.C.de fal.mo.l.si qs nūmos. s3 secundum Ber.τ host.in.d.§.c. dabuntur de moneta que ē in vsu in illo loco.ar.ff.d lega.3.l.nūmus: τ.ff.de leg.1.l.si seruꝰ pluriū.§.si numerꝰ.τ magis placet. τ aduerte q dicit ꝓ seruo bono ergo defalcabitur si ille non ē ita bonus:qr ibi bonus accipitur ꝓ optimo secundū pa.in.d.c.1.si vero non exposuit venalē infra dictos tres mēses tunc statim liberat nullo ꝑtio dato.d.c.fina.

19 ¶ Utrum vernaculus.i.natus ex ancilla iudei:si vult effici xpianus liberetur similiter ℞.q sic nullo dato ꝑtio.l.deo nobis.C.de epi.τ cle.§.vl.

20 ¶ Sed quid si aliqs talem emat qui causa mercimonij fuerat emptus a iudeo.℞.q non efficiet eius seruus s3 restituet ei ꝑtiu3 12.solidoꝝ.τ erit oio a seruitute liberatus.insti.de noxa.ac.§.domius.

21 ¶ Sed pone q non h3 ꝑtium.℞.q si sit in manu iudei.puta qr nemo ē xpianus qui velit eū emere.Tūc nihilominus liberabitur.τ hostiatim qret ꝑtium.ff.de mānumis.l.4.§.suis aūt.vel si nullo mō pōt habere seruiat sibi p quinquēniū vt nō.glo.36.q.i.de raptoribus.si vō sit in manu xpiani.tūc si alio modo habere ñ pōt pretiū seruiet ei tm̄ q seruitiū ꝯpensetur cū pretio: τ sic liberatur.ff.de cap.l.in bello hoc veꝝ nisi ꝑtium fuisset datum pro aia τ non animo repetendi.ar.ff.de neg.ge.l.nesenius.τ.ff de reli.τ sūp.fu.l.τ si quis.§.idē labeo ait.

22 ¶ Tertiodecio ne vsuras exigāt s3 exactas restituāt.vt in.c.post miserabilē de vsuris pñt ꝯpelli ad hoc p principes τ debēt.vt in d.c.q si non faciūt.debent ꝯpelli p iudicē ecclasticū censura ecclesiastica.vt dicit host.τ Jo.an.in nouella in.d.c. post miserabilē.Facit.c.postulasti de iudeisꝰ τ qd ibi nō vñ principes terraꝝ peccāt mortaliter nō cogēdo eos ad restituēdū vsuras. τ similiter xpiani si ipis non restituētibus monerētur ne cū eis haberēt ꝯmertiū si post monitōe3 eis factā ꝯmertiu3 cū eis haberent vt i.d.c.pꝰ miserabilē.τ.c.quāto d iudeis.

23 ¶ Quartodecio ne intēptent ꝯtra catholicam fidem quicq̄ detestabile.sicut ē q nutrices xpiāe prohiitāt lac i latrinas postq̄ susceperūt corpꝰ xpi.vt in.c.τ si iudos eodem τ huiusmodi.

24 ¶ Quintodecio ne quēq̄ qui non ē sue nationis aut secte ꝑsumant circūcidere ēt si sit eoꝝ seruus vt.l.vnica.C.ne xpianū mā.τ ibi ē eis pena capitalis.i.ꝑpetui exilij que dicitur capitalis vt.ff.de penis.l.rei capitalis.Aliqñ dicitur mors nālis vt ibidē i pn.

¶ Sextodecio ne iudeus xpiana3 in vxorem accipiat.l.ne quis.C.de iudeis:qd si fecerit crimen adulterij punietur vt ibidem. 25

¶ Septiodecio ne fidē catholica3 ipugnet ꝑuerso dogmate aliter pena sanguinis punitur.vt in dicta.l.hac victura in oē euu3. 26

¶ Utꝝ ecclia possit punire iudeos τ paganos si delinquūt.℞.q sic si delinquūt ꝯtra l.naturalē:qr illā oēs recipiūt.Itē iudeos si agunt ꝯtra.l.veteris testamenti ſm Aug.de anch.in li.de potestate pape. 27

¶ Itē nō.ſm eūdē:q iudei p papā τ alios principes quibus subdunt debent cogi ad laborandū manibus ꝓprijs:alias fiūt participes turpis lucri τ peccatoꝝ que faciunt.nec obstat.c.sicut de iudeis.vbi dicitur q nullus exigat coacta seruitia ab ipis nisi ꝯsueta:qr illud intelligitur de seruitijs ad vtilitatē dñoꝝ solum. 28

¶ Item nō.q puniūtur pena ignis:qñ aliquē ex suis qui vult xpianus esse saxis aut alio furoris genere itēptāt vt.l.iudeis.C.de iudeis. 29

¶ Que prohibentur xpiani facere contra iudeos.℞.q nouem.primo q violenter non debent cogi ad fidem:vt in.c.sicut d iudeis de quo dic vt.s.baptismus.6.§.12.Scdo q nō offendant neq3 in personis neq3 in bonis sine iudicio terrene potestatis.d.c.sicut iudei.tertio q non impediantur obseruare suas consuetudines in suis festiuitatibus.dūmō nihil faciant i obprobrium xpianorum.45.disti.qui sincera.τ dcō.c.sicut iudei.τ.l.iudeis.C.de iudeis.Quarto q nō exigātur coacta seruitia ab eis que non sunt consueti facere dicto.c.sicut de quo dic vt.s.baptismꝰ.6.§.12.Quito q non fodiantur eorum sepulcra siue corpora humata obtentu pecunie nec eoru3 cimiteria quisquā mutilet vel inuadat dicto.c.sicut.τ ꝯtrafacientes xpiani sunt ꝑuandi offō τ beneficio si sunt clerici.si laici excōicandi.vt in.d.c.sicut.Sexto q nō debēt in sabbis eoꝝ ad iudiciū trahi.C.d iudeis.l.die sabbati τ.d.c.sicut.Septimo ne ipediāt sua ꝓut melius poterūt vēdere sicut nec xpiani.C.de iudeis.l.nemo.Octauo q si ꝯuertant ad fidē non spolient bonis iuste acqsitis.Neq3 debita successiōe:τ si ablata fuerint ꝑcipit pōtatibus eoꝝ locoꝝ sub pena excōis q ea faciāt restituere c.iudei el.2.eo.ti.ex quo infert pa.q non 30

perdunt agnatõez suam. vñ debent succe-
dere attinentibus suis: et multo minus bo
na legiptime acqsita cuius dñium existiant
vulgares qđ erroneum est. 2°. q non prohi
beantur puerti ad fidem et baptm suscipere
ẽt si sunt serui xpianorum. ar. c. due sunt.
19. q. 2. remanebit tñ seruus si prius erat ser
uus alicuius xpiani: cũ seruitus sit appro
bata deo iure diuio: ciuili. et canóico. 12. q.
2. et si quos vsqz ad. c. eccliar dulcius tamẽ
tractãdus ẽ q̃ alij serui qui non sũt xpiani
ar. de ma. et obe. per tuas.

31 ¶ Utrũ eorum filij sint baptizãdi ipis inuitis
Uide supra. Baptismus. 6. §. 11.

32 ¶ Utrũ ecclesia peccet pmittendo iudeos
ritus suos obseruare? R. q nõ qr ñ appro-
bat sz pmittit. qđ ãt pmittim⁹ nolentes pci-
pimus. i. cõcedimus. qr malorum hoium vo
lũtatem ad plenũ nõ possumus phibẽ. 31.
q. 1. hac rõe.

33 ¶ Utrũ pecunia et alijs blandimẽtis possi-
mus allicẽ iudeos et alios ĩfideles ad fidez
R. glo. i. c. dz homo. 23. q. 4. q sic allegat
c. qđ ãt 23. q. 7. et c. sincerã. 45. di. Silr sub
tali cõditione põt xpianus aliquam ducere
in vxorẽ vt fiat xpiana. 28. qõe. i. caue. et sic
in spũalib⁹ licite fit pactũ vbi agitur ð cõuer
sione alicuius ad fidem et sic nõ obstat. i.
q. 2. q̃z pio qr aliud ẽ vẽdẽ donũ dei l' aliđ
spũale. Aliud est propter tpalia inducere
ad spũalia qr primum illicitum de simo. p
totum. sed nõ ẽm vt iuribus pallatis vnde
siluester dona promisit cõuertentib⁹. vt nõ.
i. d. c. q̃pio et caplm q̃pio loqt ð dono re
ligiõis qđ pecũia minie dz vẽdi. ð q̃. vide
simonia. 3. §. 6:

34 ¶ Utrum bõa vsurariorum iudeorum possit ab
aliq̃ l' dono l' exactõe l' rõe peñ l' q̃cũqz alio
ti. lucratiuo l' honeroso acceptari? R. q sic
dũmõ nihil cõ iustitiã fiat. sz retineri an pos
sint distigue. qr si sũt ñ soluẽdo restituẽda
sũt ñ ipis: sz qb⁹ debẽt ipi. Si võ st soluen-
do dic. vt. j. Restõ p⁹. i. ð vsurarius. §. 17.

Iudex

qs põt eẽ? R. q qlz q ñ phibet. ar. c. cũ ap de spon. et l. mutus. ff. de procura.

1 ¶ Sz q sunt: qui prohibẽtur? R. q surdus
mutus. et pp⁹ furiosus impubes femine. ẽ-
nus excõicatus. Itẽ consanguinei rei et ini
mici actoris uel alia causa suspecti. Itẽ im
periti: seu illiterati de quibus omitto breui
tatis causa.

2 ¶ Utrum iudex vel prelatus malus pec-
cet iudicando subditos? R. ẽm Alex. in. 3.
q sic mortaliter. de quo dic vt supra cor-
rectio. i. §. 4.

¶ Utrum iudex possit iudicare sine actore? R. 3
q ordinarie pcedenđ nõ. Facit. c. si legitimus
ð accũt. ex ordinarie ãt sic vt i iqsitõe et dnũ
tiatiõe vt ð inquisitio et denuntiatio.

¶ Utrum iudex possit cõpellẽ ptes ad faciẽdũ 4
cõpositõez? R. q si cã. ẽ ciuil' q nõ: nec ẽt pn
ceps ex ptãte ordiaria. l. i. ff. ð noui ope. nũ
tia. tñ si lis ẽ lõga et itricata multum. ita q
de facili nõ põt decidi iudex põt cõpellere
ptes ad cõcordiã tex. vz iudicio meo i. c. pla
cuit. 90. di. dicit ẽt pa. in R̃ica de treuga. et
pa. q ad pacem bñ põt: et dz reducere p
tes: et ẽt cõpellẽ tãz iudex sclaris q̃ ecclasti
cus respectu sbditorum suorum. 90. di. si qs cõ-
tristat⁹. c. placuit tenet ẽt Bar. in. l. cõgruit.
ff. de officio presidis.

¶ Utrum iudex possit cõpellere ne potẽtiores 5
uiri cõtumelijs afficiant viliores? R. q sic et
tenetur. l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de
officio presi.

¶ Utrum iudex teneat et possit cõpellẽ adũsa- 6
riũ ad prañ. cautõz de nõ offendẽdo nec ac
torẽ nec suos: qñ talis ũsilr timẽs iplorat
ei⁹ offiñ? R. q sic vt i. d. §. ne potentiores
et ibi p Bar. et bonus tex. i. l. denuntiam⁹
C. de his qui ad ec. cõfu. et ibi p Cy. Facit
tex. in. c. de bñdicto. 32. q. i. et in. c. lrãs i fi.
de resti. spo.

¶ Utrum iudex teneat ex nec̃itate officij pur- 7
gare pũciã malis hoib⁹? R. q sic tex. ẽ i. l.
4. et. l. cõ gruit. ff. de offõ presi. pp qđ dicit
Bal. i. l. galus. ff. de lib. et posthu. et Rapha
el et ymola: qđ lz statutũ ciuitatis dicat q põt
punire: q li. vbũ põt: importat nec̃itatẽ. ð
l. gallus i prin. Et iõ si nõ facit tenet de ne-
glĩa. Facit qđ nõ Bal. et Angel⁹. i. l. mãcipia
C. de seruis fugi. dz ergo iudex ðlicta igre
re alr tenebit i sindicatu. et h verũ i iudice
q hẽt merum impiũ. l. impiũ i prin. et qđ ibi nõ
Bar. et in. l. iubere cauere. ff. ð iur. om. iu
di. et in. l. i. ff. de officio eius cui mã. ẽ iu.

¶ Utrum iudex possit aliquã petere pro 8
labore in iudicando? R. quod de iure ca-
nonico iudex ordinarius vel delegatus ec
clesiasticus nihil põt petere vt in. c. cuz ab
omni de vi. et ho. cle. et. c. statutuz ð rescri.
li. 6. et lz loquat de delegato tñ idẽ tenet in
d. c. cũ ab omni p pa. et Jo. an. et ceteros de
ordiario ẽ ẽt gl. i. c. ñ lz. ii. q. 3. de iure uero
ciuili ordinarius sclaris petit sportulas so
lũ nec aliđ pt petẽ. 3. q. 3. offerat q sportule
sunt munera a. l. nõ diffinita vt i aũt. gñalr
C. de epi. et cle. Delegat⁹ võ ẽt a principe
ñ hẽt nisi duos aureos in prin. et duos i fi.

Ros. p. § 6.

qn̄ cā excedit cētū aureos. ꝙ si nō excedit
nihil hēbit in auth.de iudic.§ ne aūt labor.
nō.glo.i.d.c.cū ab oi.Excipiūt esculenta:
⁊ poculenta.i.comestibilia ⁊ potabilia si
sunt talis qualitatis ꝙ in paucis diebꝰ pos
sint ꝯsumi ꝫm archi.⁊ glo.i.d.c.statutū.⁊
sint ex mera liberalitate oblata.qꝛ sic pn̄t
ab oibus recipi.Alia āt oia ēt si sit vnus ꝺ
narius ꝓhibēt oēs iudices accipe.vt.ff.de
of.psi.l.plebiscito ⁊.l.solēt.ff.de of.ꝓcon.
§.si.nō.gl.in.l.2.C.de ꝯdi.ob tur.cām fac
l.i.C.de pe.iudi.q̇ ma.iudi.ēt si recipiant
vt expediant cām.⁊ si recipiūt alia preter
ꝑdicta esculēta ⁊ poculēta tenent restituere
de necitate ar.d.c.statutū.⁊.c.exigit de cē
si.li.6.imo si sit iudex delegatꝰ ecclasticus
qui talia recipit n̄ pōt liberari ex remissiōe
sibi facta a dante talia nisi restituat:⁊ si re
stitueret in fraudē vt postea ille sibi dona
ret n̄ valeret.ꝫm glo.in.d.c.statutū.Secus
aūt si sine fraude restitueret ⁊ ille postea li
beraliter iterū donaret ꝫm glo.ꝑdictā.sed
ego verā credo:si post iudiciū finitū sine
fraude dat liberalr.aliter non.
9 ¶ Utrū officiales iferiores ⁊ nūcij ⁊ huius
modi possint aliqd exigere a litigātibus ⁊
huiꝰmōi.R.ꝫm Alex.de al.in.3.pte sū.ꝙ sic
ꝫm ꝯsuetudinē terre.sꝫ p vim vel imodra
tā iprobitatē recipe n̄ pn̄t.⁊ hoc qn̄ n̄ hn̄t
reditus deputatos.hosti.tn̄ in sū.sꝫ ꝙ ēt si
hn̄t reditus deputatos pn̄t aliqd puum re
cipe dūmō n̄ p vim l'iprobitatē imoderatā
Assessor vō n̄ pōt si hꝫ salariū deputatum
alr tenet restituere.ar.c.cū ab oi.
10 ¶ Sed qd si iudex secularis hꝫ ꝓficisci ex
domiciliū.R.ꝙ siue sit iudex ordinarius
secularis:siue eiꝰ dlegatus pōt petere expē
sas.d.c.statutū.sicut ⁊ testis cū ꝓficiscit ex
domiciliū.4.q.3.§.venturus:qꝛ nemo cogi
tur militare suis sūptibꝰ.ea tn̄ moderatōe
ne ptes enorme dānū patiant.ar.10.q.3.il
lud.⁊ si paupes litigātes sint tūc dꝫ abstie
re ēt a sūptibus iudex delegatus.vt in dcō
c.statutū.⁊ ordinarius ēt secularis non dꝫ
habere sportulas in auth.de man.prin.§.si
tibi quoqꝫ.
11 ¶ Sed nūqd delegatus ordinarij ecclasti
ci sic hēbit expēsas cū ꝓficiscit ex domici
liū sicut delegatꝰ pricipis vel ordiarij secu
laris.R.ꝙ sic tā ꝓ victualibus q̄z ꝓ vectu
ris equoꝝ ⁊ silium nisi esset delegatus ad
vniuersitatē cāꝝ l'ad vnā ⁊ malitiose qꝛ tūc
ordinarius hꝫ ꝓuidere de suo ar.c.inter
cetera de offi.or.⁊ glo.in.d.c.statutū.sed
glo.in.d.c.cū ab omni.sꝫ idistincte ꝙ non
pōt delegatus ordinarij.sꝫ ordinariꝰ dꝫ si
bi facere expēsas.sꝫ opio pria vr magis eq̄.
¶ Utrū ordinarius silr possit petere expen 12
sas qn̄ ꝓficiscit ex domū.R.ꝙ nō nisi cum
ꝓficiscit ꝓ ꝯsecratōe ecclie vt in.c.cū sit ro
mana de symo.Et cū visitat ꝓuintiā suam
de censi.c.cū aplis.⁊.c.exigit eo.li.6.
¶ Utrū iudex ordiarius aut delegatus q re 13
cipere pn̄t expēsas teneāt ꝯputare illas q̄s
domi fecissent.R.glo.sꝫ quod sic.i.d.c.cū
ab oi.sed pa.in.d.c.cū ab oi.sꝫ quod non
⁊ magis ē benigna q̄zuis pria sit tutior.
¶ Quid si delegatus ecclasticꝰ n̄ hꝫ reditꝰ l' 14
bn̄ficiū ecclasticū sufficiēs vn̄ viuat.R.pa.
i.d.c.cū ab oi. ꝙ poterit petere id qd pōt
petere iudex delegatꝰ pricipis secularis vt
dixi.s̄.p ar.a ꝯtrario sensu sꝫ magis mihi i
placꝫ ꝯtrāia opio quod n̄ possit nisi forte pp
talē cām occuparet ab aliq̄ honesto exer
citio ꝺ q̄ viuit qꝛ tūc tenerē opionē.pa.vaꝫ.
¶ Utrū ꝯsuetudo excuset seu valeat q̄ dant 15
sportule ordinario ⁊ delegato ecclastico
R.d.car.i cle.statutū ꝺ elec.distiguit quod
aut ꝑcessit exactio.⁊ sic n̄ valet nec excusat
tal' ꝯsuetudo.aut ꝯsuetudo n̄ habuit ortuꝫ
ab exactōe.⁊ sic pn̄t ptes cōpelli ad obser
uandū laudabilē ꝯsuetudinē.c.ad aplicā
de symo.Sꝫ hec distictio quo ad primuꝫ
ē vera qꝛ qn̄ ꝑcessit exactio ē ꝯ honestatē
⁊ mentē istiꝰ.c.cū ab oi.⁊ facit.c.ex milits
i.q.3.sꝫ quo ad ꝫm n̄ credo verā:qꝛ si non
ꝑcessit exactō sic cū sit ex mera liberalitate
dōatū n̄ iducit ꝯsuetudo:sꝫ q̄lꝫ donatō ha
buit effectū suū iux ea q̄ nō.i glo.⁊ bar.in
l.cū de in rē vso.ff.de vsuris.Facit.l.si cer
tis ānis.C.de pac.nec valet.d.c.ad aplicā
qꝛ loqt qn̄ aliqd fuit datū in piā cām:qꝛ tūc
videnť voluisse laici iducere ꝯsuetudinē:⁊
iō dico cū glo.in.d.cle.statutū de elect.⁊
Jo.an.pa.⁊ cōiter doc.in.d.c.cū ab omi
quod n̄ valet tal' ꝯsuetudo.⁊ lꝫ cardial' dicat
vbi s̄ qd nō peccat mortlr recipiēdo dum
mō n̄ imoderate qn̄ ē ꝯsuetudo qꝛ hēt pro
se doctores famosos pro hoc iux nō.ff.ꝺ
re iud.l.ꝯprobatis ⁊ ꝺ postu.c.vnico.li.6.
hoc nō credo verū nisi in eo qui nescit dis
cernere q̄ sit verior opio ⁊ qs hēat validio
res rōes:nec ēt credo istū excusari a resti
tutione fienda.
¶ Utrū iudex ordinariꝰ l' dlegatꝰ ecclasticꝰ
possit a ptibꝰ petere salariū pro assessore? 16
R.ꝫm cōiter doctores i.d.c.cū ab oi ꝙ nō
ordinariꝰ qꝛ dꝫ scire canones ꝺ qbꝰ vsatur
corā se.Et ideo si nescit ⁊ indiget assessore
prouideat de suo.Delegatus tn̄ licite petit

dūmodo fraudulenter ñ faciat: vtputa: q2
dicit se indigere cū ñ indigeat. d. c. statuī
§. assessore vel pticipare vult in lucro cuȝ
assessore q2 sic cū faciat fraudē legi pecca
ret mōtaliter ⁊ tenerek ad restitutōȝ ptib⁹.
17 ¶ Utrum salariū possit petere ꝓ notario. R℞.
delegatus pōt: dūmō ñ pticipet ipe cū eo.
vt in. d. c. statutū. ſȝ de ordinario dubitak
q2 vī ꝙ de suo debeat ꝓuidere suis officia
libus sed ego credo ꝙ possit petere.
18 ¶ Utrum datuȝ iudici nisi in cāu pmisso pos
sit repeti. R℞. ꝙ si dedit vt corrūperet iudi
cē sic nō pōt repetere. ⁊ ſm glo. in. c. q rec
te iudicat. xi. q. 3. cōiter sic psumitk. iō multi
tenent ꝙ nō repetik. sed si dedit vt iustam
daret sniam quā alias nollebat dare vl' vt
non daret iniustā. ⁊ sic non liberak iudex
dādo paupibus. q2 repetere pōt in ꝯscia:
vbi non stamus psumptōi ſȝ veritati. i. q. i.
iubemus de symo. nemo. xi. q. 3 ñ lȝ. Si āt
dedit simplr' vt iudicet amittit principalē
cām. vt. ff. de ꝯdi. ob cām. l. ij. §. fi. ⁊ sic nō
repetet: sicut qñ dat vt ꝓ se iudicaret. facit
glo. in. d. c. q recte. qō limito verum nisi qñ a
liter nolet iudicare. nisi daret q2 posset re
petere ⁊ sibi tenerek restituere.
19 ¶ Utrum ꝯmittatur simonia dādo pecuniaȝ
ꝓ snia. R℞. glo. i. q. 3. vendentes ꝙ nō: q2 in
ꝓphanis nō cōmitik simonia lȝ grauiter
peccet: nisi in cāu qñ iudex aliter non vult
dare iustam sniam. q2 tūc nec peccat cum
redimat vexatōem suā. sed pōt dici ſȝ pa.
in. d. c. cū ab oi. ꝙ si do pecuniā vt hēam
sniam ꝓ me qua volo ꝯsequi spūale vl' an
nexum sibi: ꝙ tunc sit simonia. Sȝ ego ñ
admitto hoc in cāu pdicto. s. cū iudex nō
vult sine pecunia iustā dare sniam q2 cum
redimā vexatōem meā non credo ꝙ sit si
monia si mō hēo iam ius in tali re. secus si
p sniam de nouo acqrēȝ q2 sic eēt vera opi
nio pa.
20 ¶ Utrum snia lata intercedēte pecunia sit nul
la ipo iure. R℞. glo. in. d. c. cū ab oi. ⁊ seqk
pa. ꝙ sic. 2. q. 6. §. venales. C. qñ ꝓuo. non
ē ne. l. venales. in tex. ⁊ in glo. snia tñ arbi
tri tȝ: lȝ agens ex ea repellak exceptōne do
li. C. de arbi. l. 3. ⁊ in glo. predicta. secus si
per grām datur q2 tunc non ē nulla ipo iu
re: sed dak restō. vt in. d. glo.
21 ¶ Utrum iudex teneak ad restitutōem parti si
eius negligētia aliqō dānū incurrit. R℞. gl.
in. c. qm̄ ꝯtra de ꝓba. i verbo negligētiam
ꝙ sic. ⁊ eam sequūtur doc. pa. āt. in. d. c.
qm̄ ꝯtra. ait ꝙ in foro aie est vera opinio si
fuit in dolo vel lata culpa: alias non. sed ō
hoc dico latius. ī. culpa. §. 5. ⁊. 6.
¶ Sed qñ dr' ꝯmittere negliam. R℞. hosti. 22
ꝙ tunc qñ negligit termiare cāȝ vel hre ra
bellionē vel aduertere quid scribak vel nō
ꝓuidet de aduocato vt tenek vt supra dic
tū ē aduocatus. vel nō curauit reuoluere li
bros ⁊ h⁹mōi q̄ suo offō icūbūt multo ma
gis tenek si ex dolo dat dānū. vñ si iniquā
sniaȝ dedit vel aliqd aliud fecit ꝯtra ꝯsciaȝ
⁊ ꝯtra iustitiaȝ in grauamen alterius ptis
vltra restitutionem ad interesse tenetur.
vt. C. de pena iudi. qui ma. iudi. l. nouo iu
re. xi. q. 3. quattuor. 23. q. 2. domi⁹ deꝰ. ⁊. q.
5. administratores. si ē ecclīastic⁹ iudex or
dinarius vel delegatus si ꝯtra ꝯsciaȝ ⁊ cō
tra iusticiā hoc fecit ipo facto ē suspēsus p
ānū ab executōe officij: vt in. c. cū eterni ō
re iudi. lib. 6. Si vō dānificauit ptē p impru
dētiā sic tenek silr' ad resti. i culpa ei fuit cū
se insufficiētē sciuit vel scire debuit ⁊ tamē
cām iudicare psūpsit. ⁊ hoc verum i ordina
rio delegatus āt q̄ necitate obie iudicat: ⁊
bona fide: ⁊ de ꝯsilio ptorum lȝ iniuste iudi
cet non tenek ad resti. nec peccat ſȝ ei⁹ asses
sor tenebik. l. 2. ff. ꝙ quisqȝ iur. si mō eum
elegit qui hēbak ꝓ docto ⁊ bone opiniōis
⁊ ita credidit eū doctū ad hoc. alias ñ ex
cusarek si vellet ꝓcedere ſm caput suū vel
iperitū vel malū sciēter elligeret assessoreȝ
ſm Rodo.
¶ Utrum iudex incidat in penā statuti iponē 23
tis penā nō terminānti sniam isra certū diē
si nō teriat. R℞. pa. in. c. lȝ de ꝓba. ꝙ sic si fu
it reqsitus qr non' tenek ipendere offiñ suū
ad vtilitatē puatā nisi reqrak vt. l. 4. §. hoc
āt. ff. de dāno iufec. ⁊ ibi Bar.
¶ Utrum iudex secularis tēak pstare brachiū 24
suū iudici ecclīastico. R℞. ꝙ si eius subditus
resistit sibi de iure vt puta pcepit ei aliqd:
appellauit ad supiorē: epūs dicit ꝙ nō pōt
⁊ petit brachiū seculare ꝯ eū: tūc dico ꝙ ñ
tenek. ita nō. pa. in. c. i. de of. or. secus si resi
stit ei de fcō vt ibi nō. Idē dic in exēpto q
allegat exēptōeȝ quā epūs nō admittit: ap
pellat non tenek iudex secularis epūȝ iuuare.
¶ Utrum iudex post latā sniam diffinitiuam 25
possit eam interptari seu declarare. R℞. q' ñ
delegatus nec ordiarius aut iferiores nec
arbiter: maiores aūt bene possunt declara
re ſȝ ñ mutare aut corrigere. vide in. c. i. de
postulādo in glo. ⁊ qō ibi nō. ⁊ pa. ibideȝ
interlocutoriam ꝯo sniam pōt corrigere ⁊
reuocare de accusa. c. qualr' ⁊ qñ el prio.
¶ Utrum iudex possit penā minuere vl' augerk 26
vide. ī. pena. §. 18.

27 ¶ Utrum non condẽnans plenẽ aduersam i expẽ teneat̃ ipe de suo restituere alteri pã ti. R. q̄ sic.l.sancimus.C.de iudic.qḋ limi tat glo.in.c.si.de rescrip.verum si fuit peti tũ.alias non.

i **Iudicare** Utr̄ liceat ex sus piõe.vide.j.pre sumptio.

1 ¶ Quid ẽ iudicare simplr̄ τ pure. R.non ẽ remouere ordinẽ iuris.sed tñ subtilitatẽ pnitiosam qꝛ pdicta vba importãt ex suo ꝓprio significato idẽ qḋ sine malicia τ si ne plica τ inuolutiõe.ad h̄ glo.in cle.sepe de ver.sig.in vbo simpliciter τ ordo iudi ciarius non ẽ inuẽtus ad inuoluendũ. vt i c.dilecti filij de iudic.τ iõ non remouebit̃ fm pa.in.d.c.dilecti.

2 ¶ Quid si dicat̃ ꝓcedas sine solẽnitate iu ris. R.pa.in.d.c.dilecti.q̄ cẽset̃ sublata so lẽnitas iuris ciuilis τ canonici sed non di uini τ iu͛ gentiũ: τ iõ duo testes suffice rent lꝫ forte plures requirerent̃:silr̄ ẽt si sũt i fames:qꝛ infamia ẽ de iure positiuo in.c.ꝑ tuas de simo.nõ tñ recipiũt̃ ñ citata parte qꝛ citatio ẽ spẽs defensiõis que ẽ de iu͛ gen tiũ nec põt tolli.cle.pastoralis de re iudic.

3 ¶ Quid si dicat̃ iudices ꝓut volueris. R. pa.vbi.s.q̄ intelligit̃ solũ dolus exclus⁹. ar.in.l.creditor.§.lucius.ff.mã.τ iõ ñ põt tollere ius alteri⁹ sine cã.sicut nec cõmittẽs qꝛ nemo plus iuris in aliũ transfert q̃ ipe hẽat de dote post diuoꝛ.resti.c.nuper.τ ꝓ pterea dicit Bar.in ex͠uaganti ad repmẽ dum.q̄ ille cui cõmitit̃ vt faciat q̄ vult vel sicut libuẽrit lꝫ ñ teneat̃ sequi regulas iuris ciuilis remanet tñ ligatus regulis iuris na turalis gentiũ seu naturalis equitatis: qḋ idẽ ẽ vt in cle.pastoralis de re iudi.vbi ipa tor inualide egit: qꝛ excessit regulas iuris naturalis.

4 ¶ Quid si dicatur iudices fm vitatẽ τ eq tatem. R. pa.in.c.litteras de iur.cal.q̄ de bẽt seruari solẽnitates ẽt rigorose iuris po sitiui.d.An.dicit q̄ rigorosas non tenetur seruare τ placet mihi.

5 ¶ Quid si dicatur iudices ꝓut tibi videbit̃ R.pa.in.c.i.de iudi.q̄ debet iudicare iudi cio intellectus cui cõgruit hoc verbum vidẽ bit̃.ita nõ.Bar.in.l.quid tñ.§.si arbiter.ff de arbitris.τ idem cũ dr̄ relinquo vel cõ mitto arbitrio tuo vel prudentie tue vel iu dicio tuo tunc denotant arbitriũ boni viri rõe regulati sicut cũ dicitur vt visũ tibi fue rit vel tibi videbitur ita nõ. pa.in.c.i.de se que.pos.silr̄ hec verba si extimaueris si ar bitratus fueris.si tibi placuerit: vt probat̃ in.l.fideicõmissa..§.q̃q̄.ff.de leg.3.τ i.l. thays.§.sororem.ff.de fide cõmis.vbi tex. nõ.vide tex.cũ glo.in.c.2.de cor.vitia.τ ꝑ Bar.in extrauaganti ad reprimendum.τ pa.in.c.i.de consti.Et ideo tenetur seq om nes regulas iuris ciuilis fm Bar.in extra uagante allẽ.l.i.ff.arbi.Et propterea aduẽ te q̄ omnia verba exceptis illis.volo.libꝫ arbitrium plenum vel liberum vt ibidem nõ.Bar.important arbitriũ boni viri.

¶ Quid si dicat sine strepitu τ figura iudicij simpliciter τ de plano. R.cle.sepe ḋ verb. signi.τ ibi videas quomodo põt omitteṝ oĩa que non sunt de iure gentiũ vel nãli. 6

¶ Utrum iudicandũ sit secundũ allegata τ probata.an fꝫ q̄ iudex cognoscit veritatẽ R. q̄ diuersoꝝ fuit diuersa opinio.Jo.τ archi.3.q.7.iudicet.Ber.τ Host.de off. or.c.i.Inno.de censi.c.venerabilis.hosti. de postu.pla.c.bone el pri.tenẽt q̄ si aga tur in forma iudicij sic iudicabit secundũ allegata τ probata potius q̃ꝫ fm v͛itatẽ. ff.de offi.presidis.l.illicitas.§.i.d.c.iudicꝫ xi.q.3.sũmopere.6.q.2.si tantum.τ.c.pla cuit quia aliud facit vt iudex aliud vt homo vt in dicto.c.2.de offi.or.23.q.4.si ecclesia τ ideo iudicabit secundum conscientiam quam habet vt iudex nõ quã habet vt ho mo in.d.c.2.τ de offi.delega.pastoralis.§ quia vero facit.c.si omnia iudex.6.q.i.ho sti.tamen τ archi.dicunt q̄ si iminet peri culum anime vel leditur publica vtilitas quod tunc de iure τ de facto supplere po test τ debet pro periculo anime.quod pos sit.Facit de elec.cũ vobis.§.his igitur de excep.exceptionẽ ꝓ vtilitate publica arg. C.de procu.l.litẽ.ff.de postul.l.quos pro hibet.Hugo.tꝫ quod nullo modo dꝫ iudi care cõ veritatem.sed dꝫ delegare cãꝫ.ff.ḋ iur.om.iudi.l.prior.Rodo.dicit q̄ si inno centem cõdẽnet ad mortẽ vel mutilatõem membroꝝ aut cõdẽnandum exponat etiã ad pceptum superioris q̄ peccat mortali ter.Secus autem esset in alijs penis pecu niarijs vel cãis ciuilibus. glo.in.c.pastorã lis de off.or.τ in.c.i.de off.or.τ Richar.i quolibet.3.q.15.τ Tho.22.tenẽt cũ prima opi.sed saluo meliori iudicio.ego dico q̄ aut iudex ꝓcedit in iudicio:aut ext͂ iudiciũ. Si in iudicio sit tene quod nullo mõ põt iudicare cõ v͛itatẽ quã ꝓ certo scit nisi cũ peccato mõtali siue simus in crialib⁹ siue i ciuilib⁹.tũ p⁹.qꝛ ẽ cõtra pceptũ diuinũ Exo. 23.non suscipies vocem mendacij.τ infra

neqȝ in iudicio p̄limo ꝑ acgesces snie vt a v̄itate deuies. ⁊ post inocentē ⁊ iustū non occides. tñ ēt q: dꝛ i. c. q scandalizauerit de re. iur. vtilius scandalū nasci pmittitur q̄ȝ veritas deseratur. Nec ibi ⁊ i. c. postulatus do⁹. 3. q. 7. dꝛ ꝙ nō añ iudicandū ē q̄ȝ ad ꝯscientiā nr̄am reuertamur ⁊ gd placeat ō° siue displiceat debemus dirimere ⁊ i. c. tūc ii. q. 3. dꝛ tūc vera eū absolutio p̄sidentis cū interni sequif arbitriū iudicis ergo a ꝯ̄rio nec absolutio ⁊ multominus cōdēnatio. Itē in. c. sūmopere ibidē dꝛ ꝙ fm ꝙ i. l. diuina ⁊ hūana ꝯstitutū ē dȝ iudicare. ⁊ p⁹ nō ex corde nr̄o sed precepto diuio ꝯdēnatōis sentētiaȝ p̄feram⁹ ⁊ i. c. cū eterni ō sen. ⁊ re iudi. li. 6. ibi dꝛ i ferēdis sn̄ijs poculis hēat solū deū illius imitātes exēplū q que rellas ppli tabnaculū igressus ad dominum refferebat: vt fm eius impiū iudicaret hec ibi. Ergo nō fȝ falsas allātiones. Itē tex. clarus ē i. d. c. cū eterni si qs ingt Inno. 4. āt iudex ecclīastic⁹ ordinarius aut delegatus fame sue prodig⁹. ⁊ ꝓprij p̄secutor honoris ꝯ̄ ꝯsciam ⁊ ꝯ̄ iusticiā i grauamē alterius ptis i iudicio qcq̄ȝ fecerit p gr̄am vel p sordes ab executōe officij p ānum nouerit se suspensuȝ ad extimatōneȝ litis pti q̄ȝ leserit nihilo⁹ ꝯdēnandus h̄ ibi. Ecce ꝙ nō dicit ꝯ̄ allāta: sȝ ꝯ̄ ꝯsciam ⁊ p sordes falsoꝝ Itē ⁊ alia rōne credo ꝙ nō excusef a mortali q: officiuȝ iusdicentis latissimum ē. dicit. l. i. ff. de iur. om. iu. Vñ iudex pōt vt i plībus iudicare ꝑut sue ꝯscie rōnali videt vt pȝ i. l. appellari. ff. quis ⁊ a quo appellatur ibi ⁊ qd̄ optimuȝ ē statuē facit. ff. de arbi. l. qualem vbi dꝛ oi mō dicat qd̄ sibi videtur. Itē i. c. ad nr̄am de ꝯsue. dꝛ postq̄ȝ tibi de meritis ꝯstiterit sniam ꝓferre valeas sic ordo postulat rōnis auc̄te p̄ntium nō obstāte cōsuetudine cōcedim⁹ facultatē. facit. l. rē nō nouā. C. de iudi. ꝙ iudices iurēt oimō sese cū v̄itate ⁊ legū obseruatōe iudicium dispoituros. Itē. C. de iudi. l. placuit i oibus rebus p̄cipuam eē iustitie equitateȝ q̄ȝ stricti iuris rōnē hec ibi. facit ad idē. c. si. de trāsact. Et iō sepe qñ volūt sciūt inuenire colores pro iustitia deffensanda ita i isto casu tenent vt ꝯ̄ v̄itatē nō iudicēt dilligentissime facere quod falsitas detegaf vt. 2. q. i. deus omp̄s ⁊ si nullomō detegere possīt tūc potius debēt offiñ resignare q̄ȝ ꝯ̄ iustitiā sniare. Facit ꝑ hoc qd̄ nō. glo. i. c. pastoral' de offō delegati. Vbi dicit mer⁹ executor si scit sniam lataȝ auc̄te lr̄arū falsaȝ l' p falsa instr̄a l' p dolū aduersarij quod nō dȝ exequi eā. Sȝ remittere ad supioreȝ vt in. c. de cetero de re iudi. ⁊. c. si qñ de offō dele. C. si ex falsis instr̄is. l. iudicati. ff. de iudi. l. si pretor. §. marcellus. ⁊ ad tex. ibidē q dicit ⁊ si sciat illā sniam iniustā quod tenef exeq si nō pōt aliter absolui a mādato. B̄. d. glo. ꝙ itelligit ō iiustitia solennitatis iuris ⁊ ita expōit iiustitia. i. ꝯ̄ ius litigātis. Secus si eēt iniqua ⁊ dꝛ iniqua qñ ē ꝯ̄ veritatē q: sic nō tenef obedire vt ibidem all'. Sȝ si nō hēt supiorē cuȝ nulli sbsit nisi deo multomin⁹ dȝ ꝯ̄ certā sciam ꝯdennaf inocētē ꝑ q̄cūq̄ȝ testionio. ꝓpea dic. l. p̄nīē ff. de pe. sanctius ē nocētē ipūitū reliquere q̄ȝ inocentem dannare ⁊ sic ꝯcludo quod ꝯdennare aliquē nullomō licet iudici ꝯtra v̄itatē de qua ipe cert⁹ ē. absoluere āt bn̄ pōt si ꝓbatōnes nō sī legitie: q̄ȝuis iudex sciat ꝑ certo cū culpabilē. q: iura illud volunt exp̄sse vt nēo publicet pctm̄ alteri⁹ qd̄ nō pōt ꝓbare vt i. c. si sacerdos de offō iudicis. l. illicitas. §. neqȝ licitas. ff. de of. p̄si. ⁊. ff. de fur. iūcta glo. l. eadē ordne i fi. ⁊. c. si tm̄ ep̄s. 6. q. 2. ⁊. c. sapiēs. 3. q. 7. ⁊ i. c. mēnam. 2. q. 3. absoluif ifamat⁹ ex q̄ defecerūt accatores i ꝓbādo. Et hanc opionē vi tenere Nico. de li. sup exo. 23. nec obstat. c. iudicet. 3. q. 7. q: nō dicit fm allāta sȝ dicit iux̄ leges ⁊ iura ꝓnūtiet qd̄ ē dicē: iux̄ qd̄ statuerīt leges ⁊ iura procedat i ꝓcedēdo ⁊ discutiēdo ⁊ det sniam que qdeȝ volunt ut vnicuiqȝ reddaf. qd̄ debef. l. i. ff. de iustitia ⁊ iure nec ēt ob. c. eoꝝ q. ⁊. c. se. ii. q. 3. q: loquūf quomō i exaīatōe testiū dȝ pars citari ⁊ ordo iuris seruari i eoꝝ discussōe. ñ. n. dicit quod def snia fm eoꝝ dictū. Imo inuit ꝯ̄riū si bn̄ attēdaf nec ēt ob. c. nos in q̄ȝ. 2. q. i. cum. c. deus omp̄s ibidē ⁊ aliq̄bus alijs q: lȝ dicāt neīeȝ ꝯdennandū nisi ꝯuictū: nō tñ sequif ꝙ omis ꝯuictus sit cōdēnand⁹ ex q̄ iudex ē cert⁹ de falsitate ymo capl'ȝ iudicantē. 30. q. vlt. demōstrat oppoitū vbi dꝛ. tādiu actio vētilef q̄usq̄ȝ ad rei v̄itatē ꝑuenia̅f. freq̄nt ēt iterrogaꝛ opȝ ne aliqd forte p̄termissuȝ remaneat quod ancti ꝯueniat h̄ ibi. Et ideo dicā cū de bona fide agf nō ē de apicib⁹ iuris disputādū. ff. mā. l. fideiussor. §. qdem actio nec silr obstat. d. l. illicitas q: ibi dꝛ p̄ses ꝓuncie id sequaf nō siplr sed addit qd̄ eū ꝯuenit sequi ex fide eoꝝ q̄ ꝓbabunf ⁊ breuiter nūquā inueniēt ius quod dicat ꝙ iudx teneaf iudicaf fm allāta ⁊ probata sȝ bn̄ fm ordinē iuris ⁊ sic intellige ordinem. s. in procedendo ⁊ exainando ⁊ ēt sniando. Sed ius ñ vlt

quod in sniando aliquis puniatur qui est inocens et contra veritatem vt supra patet ergo non debet iudicare contra veritatem quam pro certo scit. Ad id quod dicunt de scandalo iam patet per c. qui scandalizauerit ibi vtilius scandalum etc. vt. s. Similiter non obstat quod iudicat non vt homo sed vt iudex quia illud verum est si essemus ex ea que sunt contra legem dei que non sunt peccata. sed in preuaricatione preceptorum dei non habet locum illa distinctio. quia non iudex puniet sed homo: quamuis fecerit vt iudex. Si vero loquamur quando iudex procedit ex iudicium vt in officijs dandis et alijs que eius arbitrio committuntur. sic non habet dubium quin teneatur sequi propriam conscientiam: non allata. vt. ff. de iur. om. iudi. l. i. et. 2. in dispensatoribus. vt. i. q. 7. exigunt in criminibus etiam extraordinarijs ex causa que sibi videtur penas temperare. ff. de pe. l. aut facta. et. l. capitalium. 50. di. vt constitueretur.

8 Quid de officialibus qui mandant executionem sententie iniuste? R. Alex. de al. i. 3. parte sum. de quinto precepto et Ricar. in quol. 3. q. 25. quod si sententia continet intollerabilem errorem vel iniustiam manifestam non debet obediri: alias non peccant exequendo. quod ego limito quando non sunt certi de innocentia condemnati quia in dubio excusantur. sed quando sunt certi de iniustitia sic credo peccant mortaliter obediendo vt in precedenti. §. dictum est.

9 Utrum iudex secularis possit iudicare de his que sunt peccata vt vsura et huiusmodi? R. pa. i. c. cum sit generale de fo. compe. quod sic. dummodo non disputetur vtrum sit peccatum principaliter vt patet. ff. et. C. de condi. indebi. per totum et quod me. cau. et vi. bo. rap. et de furtis et similibus: et hec est communis opinio et hoc est verum. quia coram eo potest obijci de iuramento si non vertitur dubium de eius validitate. vt in c. lex. de. 23. q. 5. Sed si dubitatur vtrum sit vsura vel ne peccatum vel ne. tunc iudex secularis non potest sed ad ecclesiam est recurrendum. c. per venerabilem. qui filij sunt legitimi. et in cle. vnica de vsuris. Et ideo ex dictis patet quod potest iudex secularis compellere ad restitutionem vsurarum quia etiam de iure ciuili reprobantur hodie secundum communem oppinionem. Fallit hoc in crimine heresis de quo nullo modo potest se intromittere nisi exequendo. Excipiunt multi alij casus in glo. et per doc. i. d. c. cum sit generale. Sed tu dic. secundum pa. nullum alium esse nisi vt dictum est cum agitur de dubio .s. vtrum valeat iuramentum: vel ne. et huiusmodi quia tunc non potest et sic tene. et vide glo. 31. q. 5. c. christiana religio et ibi per archi.

10 Utrum iudex teneatur iudicare secundum statuta seu consuetudines loci inter illos quorum vnus est sibi subditus alter non? R. pa. i. c. quod clericis de fo. compe. quod aut statutum concernit solempnitatem actus exhibendi tempore contractus et tunc siue sit statutum laici siue clerici non valebit actus: nisi illa solempnitas fuerit obseruata: quia subditus non potuit contrahere cum non subdito etiam spreta lege sui superioris ymo peccauit. c. 2. de ma. et obe. et. c. requisisti de testamentis. et nulla fuit contracta obligatio lege sibi resistente et inhabilitante personam suam. l. cum lex. ff. de fideiuss. et quod no. in. c. si diligenti. de foro compe. et in. c. cum contingat de iureiur. et sic contractus non tenuit cum debeat esse vtriusque obligatorius. l. labeo. ff. de verbo: signi. sicut videmus quod donatio facta etiam non subdito vltra quingentos aureos sine insinuatione non valet. l. sancimus. C. de dona. Et ideo iudicabitur secundum hoc statutum in vtroque foro inter clericum et laicum. Facit quod determinat Federi. consi. 27. quod cessio actionis contra plebeum facta nobili ab ecclesia non valet: ex quo statuto prohibetur ne nobilis eam possit recipere: ratio quia statutum disponit in casu licito et inter subditos et non in fraudem libertatis ecclesiastice. ex quo patet quod laicus tenetur in testando seruare omnes solempnitates legis sue: alias non valebit quantumcumque instituat clericum: nisi hoc fecerit pro anima sua quia in talibus sufficit seruare dispositionem iurisgentium. c. relatum. el primo de testis et. l. i. C. de sac. san. ec. Similiter si statuto caueatur ne res dotalis sine certa solempnitate possit alienari non valet alienatio ipsa non seruata etiam facta clerico. nec per hoc dico quod statutum laicorum liget clericos sed tantum subditum et impedit obligationem oriri. l. non dubium. C. de legi. Et ideo si clericus vult illum obligare faciat quod seruet seruanda. Aut statutum concernit personam: vt puta quod debeat aliquid facere post contractum vt apprehendere possessionem infra certum tempus aut probare per tot testes et huiusmodi et tunc clericus non artatur respectu statuti laici etiam littigans in foro seculari nec laicus respectu statuti clerici nec forensis. vt no. Bar. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. vbi dicit quod etiam si tale statutum concernens personam indirecte tangit bona quia non ligantur. Exemplum statuto cauetur quod priogenitus succedat certe forensis non ligatur etiam si habeat ibi bona. Secus si concerneret principaliter bona vt si diceret quod bona deferantur ad priogenitum. facit. l. i. ff. de tuto. et cur. da. vbi licet preses prouintie possit dare tutorem non tamen eum qui non est eiusdem prouintie: vel habet ibi domicilium et sic fuit disputatum per dominum Lau. in. q. facti cauetur statuto mutine quod si res possessa ab aliquo euincatur ab eo quod possessor non teneatur eam sibi restituere

limitat glo. i. d. c. si diligeñ de foro cope. ver. i cā ciuili: sec' i cminali vid. pan. ibi

nisi dato sibi pretio quo emit. Bononiēsis littigat mutine ꝯ mutinēsez: obtinet sniam: nūquid dabit sibi pretiū. certe nō: qꝛ illud statutū ñ porrigit iures ad forenses licet ibi littigēt. Facit ad hoc qđ nō. do. Pe. de an cha. in. c. canonum de cōsti. Ex quo infert pa. vbi supra ꝙ q̄uis statuto caueatur ꝙ vsurarius nō teneatur restituere pignus ēt si probet quis se esse dominū nisi restituto ptio ꝓ quo ē. ipignoratū ꝙ nō extendet ad rē clerici l' forēsis ipignoratā dño iscio qꝛ si res est clici nō sbiecit iurīditiōi laicoꝝ. c. si. de vita ꝛ hone. cle. Si vō laici exnei ꝛ ibi sit delata furtiue. ꝛ ꝯ volūtatem dñi nō potest dici de iurīditione statuētꝭ sicut diximus de re nobili q̄ nō ē pmāsura. vt nō. in c. si. de fo. ꝯpe. Facit. l. heres absens. §. nū qd. ff. iudi. Aut statutum dat mōm dicēdi cām. ꝛ tūc si prefigit legem iudici iudex tenet ꝛ sub eo pōt allari. Exēplū statuto cauetur ꝙ Judex sequat libros mercatoꝝ ꝛ tūc i foro seclari facit fidez i preiuditium sbditoꝝ nō āt clericoꝝ l' exneoꝝ. Si tñ vlt recipere librum pro se vigore statutorum tenetur recipere ꝯ se. ar. c. cum olim de cē si. cū ibi nō. Si vero nō prefigit legem iudici sꝫ loqtur gñalr adh beat fides libris mercatorum tūc vbiqꝫ pōt allegari ꝯ sbditum statuētꝭ nisi in casu qñ nō vult suscipere contra se.

11 Utrū iudex ecclisticus possit iudicare laicū sbditū pricipis laici l' ēt pricipes laicos R. ꝙ sic rōe spūalitatꝭ. Puta si cā ē spūal'. vt de decis. in simonijs ꝛ huiusmōi. vl' rōe peccati cuiuscūqꝫ mortal'. vt nō i. c. 2. ꝛ. c. nouit de iudi. al' nō.

12 Utꝝ laicus possit iudicare i aliq̄ cāu clericū? R. ꝙ siue cā sit spūalis. vt ð decimis matrionijs. siue crial' vt de heresi vl' vsuris ꝛ huiusmōi. siue tpalis nō pōt. vt in. d. c. 2. posset tñ auctē sibi delegata ab epo in cā tpali mere ð clico iudicare. alias ñ vt. d. c. 2. Fallit ēt hoc qñ clericus ē degradatus ꝛ traditus curie sclari qꝛ tūc pōt.

IUdicium est duplex vnū ordinariū fm legē ðī. aliud temerariū. primū ē duplex. s. iudiciū discretōis. ð q̄ i. l. cū pretor ff. de iudi. 3. q. 7. §. tua. Unde dꝛ furiosus caret iudicio ꝛ istud ꝯcedit oibus i māifestis ꝛ certꝭ. aliud ē cohercrōis ꝛ hoc ꝯceditur. aliqñ prelatis: ꝛ aliqñ alijs: ꝛ istud aliqñ dꝛ exordinariū. i. delegatū. vt nō. Ber. Inno. ꝛ host. i. c. qm̄ ꝛ ibi in glo. de ꝓbatꝭ. Itꝭ exordinarium dꝛ qñ nō ꝓcedit i figura iudicij sꝫ iudex ꝓcedit ex offō suo i mōm igsitiōis vel denūnationis. vt de accusatꝭ. c. super his ꝛ. c. qualiter el. 2. Itē i cāis electionis. postulatōis. aut ꝓuisionis sup dignitatibus psōatibꝰ. officijs. canoicatibus. ꝓbēdis. seu qbusꝯqꝫ alijs beneficijs ecclasticis. aut decis. matrimōijs. ꝛ vsuris. i qbꝰ ꝓcedēdū ē simplr ꝛ ð plano dꝛ exordinariū. ð qbus nō i. c. oli de accusatꝭ. ꝑ Inno. ꝛ host. ꝛ i. c. statuta de her. li. 6. ꝛ Jo. mo. ꝛ Jo. an. Itē pōt dici exordinarium qñ iudex ecclasticꝰ cognoscit de tpalibꝰ rebꝰ laicoꝝ rōne peccati ānexi. de iudi. nouit.

1 Quot mōis iudiciū redditur nullū? R. ꝙ triplr. Pꝰ rōe iudicis ipetēt. puta qꝛ nō hēt ptātem sup eū quez iudicat. vt de iudi. c. at si clerici cū suis ꝯcordātijs.

2 Utꝝ quilibet laicus possit se sbicē cuiꝫ iudici qui preest? R. ꝙ sic si vult. l. i. ff. ð iudi. ꝛ. l. i. C. de iur. om. iudi. ꝛ itelligit velle ꝯsentire qñ scit eū nō eē suum iudicē ꝛ tamē littigat sub eo. vt i. l. 2. ff. de iudi. Sꝫ quid si ille cui vult se subicere non habet iurisdictionem in actu. vide supra. Confessio. 3. §. 4. Sil. Iudex. §. 4. 2. vid. ofs.

3 Utꝝ sclr clicus? R. ꝙ nō sub iudice laico et pp tpalia bōa sua. c. si diligēti. ð fo. ꝯpe. nisi agēdo ꝯ laicū sub iudice laico ꝯueniretur ēt de crimie ciuilr tñ: qꝛ tūc tenetur rñdere. vt gl. nō de iudi. c. at si clerici. Sꝫ pa. ibidem tenet ꝙ ēt sūt solēpnes doc. q tenēt ꝙ nō pōt ꝯueniri. vide ꝑ eum ibidē. Sed aduerte qꝛ i cā spūali seu ānexa habet locū nō recōuentio coram sclari iudice. ar. c. tuam. de or. cog. ꝛ. c. lator q filij sunt legip. ꝛ sic tenent cōmuniter doc. in dicto. c. at si clerici. sed in tpali credo ꝙ sic.

4 Utꝝ laicus laicū sup re ciuili possit ꝯuenire sb papa? R. fm glo. ii. q. i. in sū. ꝛ pa. i c. lꝫ ex suscepto de fo. ꝯpe. ꝙ nō nisi i. 16. casibus. Primꝰ qñ hoc hēt ꝯsuetudo. vt i. c. si clicus de fo. ꝯpe. 2ꝰ qñ sumꝰ i terris sbiectꝭ ecclie q̄ ad tpalē iurisdictōez. vt i. d. c. nōt. 3ꝰ. qñ cā sup q̄ addit: spectat ad ecclasticū ð iur. vt in. c. tuā de or. cog. ꝛ. c. cū sit gñale de fo. ꝯpe. 4ꝰ qñ vacat iperium: ꝛ additur papa i cā spectāte ad imperatorem. vt i. d. c. licet. 5ꝰ qñ dat neglia principis in iustitia administranda. vt in. d. c. licet ꝛ. d. c. cū sit. 6ꝰ qñ ipetrat a ꝑsona mifabili ꝛ oppressa. vt in. c. ex pte B. de foro ꝯpe. 7ꝰ qñ iudex sclaris q nō hēt i prouicia supiorē ñ vult facē iustiam. vt nō in aūt. vt diffe. iudi. §. i. ꝛ. 2. allegat Sil. 8ꝰ i cā recōuentōis. 3. q. 8. §. cuꝰ i agendo. 9ꝰ fm host. in causis mortuarioꝝ a defunctꝭ

derelictorum.i aut.de ecca.li.§.si at. io qn secularis iudex inuocat auxilium ecclie.23 q.5.administratores fm Inno.puta qr sub diti sut sibi inobedientes.ii rone admini stratois assupte a laicis.qd itellige.vt no in c.iudicatum.99.dist. ii. si ecclesiaru serui vel hoies seruicies indebite a laicis colle ctant.c.eccliaru seruos.12.q.2.et i aut. Mez nulla coitas.C.de epi.et cle.13. qn i puitia n e iudex aut supior laico tuc pot adiri eps vt e casus i aut.vt differre iudi.§.si vo puge rit.14 qn aliqd e abiguu et vt difficile inter iudices variat vt i.c.p venerabile.q filij sut le.15.qn agit p via denutiatois euagelice. vt in.c.nouit de iudi.16 qn ca pphana est anexa seu pucta cu ca spectante principalr ad ecclesiam.Exeplum ponit glo.de dote vt in.c.de prudentia de dote post diuo.re. et hoc quando non agitur principaliter de dote sed ex consequentia. et circa predicta vide predictum pa.in dicto.c.licet cu mul tis declarationibus.

5 ¶ Scdo reddit nullu iuditiu rone psone a gentis.puta qr e mior et agit sine aucte cu ratoz.C.d iudic.l.pperan.i fi.et .C.q le gi.psona i iudi.heant.l.i.Silr si e seruus l monach et hui moi.Ite excoicat.Similes .n.no possut age nisi i casibus expressis a iure.

6 ¶ 3.reddit nullu ex defectu rei.vt puta qr non pot tractari sub tali iudice sicut ius pa tronatus.de iudi.c.quanto vel res ecclesia stica.c.decernimus de iudi.

7 ¶ Qui sut q no possut vocari ad iuditium R.q mlti de qb.ff.de ius voca.l.2.et.3.et sut psul.pfect ptor.Magratus q het ipiuz mer l mixtu nec eps du sacra.agit nec ille q vxore ducit.nec illa q ducit i vxore. nec q fun faiba re.psequit l iut mortuu facien tem obsequia.nec q pp religionem loci se mone n pot vt reglaris l iclusa.Ponut ali bi alij vt sut ifantes et furiosi.ff.de pdi.fur. l.2.et hoc vez p se:sed bn p tutores et cura tores.Ite nec fnus dnz.nec libertus pronu ifamosis actoib nisi veia ipetrata i ius vo care pot de quibus no in dictis.ll.de ius voca.et sequentibus.

8 ¶ Quid si pupillus vocat i iuditiu et null eum defendit?R.nullum erit iuditiu.ff.de re iudicata.l.ptumacia.

9 ¶ Utru mulier possit vocari i iuditiu? R. q n psonalr nisi i casibns expressis a iure. et hoc intellige p ei volutate.Secus si vel let vt i.c.mlieres de iud.li.6.Et sunt isti ca sus expressi a iure i quibus vocat.Primi in ca crimiali.ff.de publi.iudi.l.plr.§.ad crime.2 i ferendo testimonio i ca criminali qn pot admitti de q vide infra.test.§.5.3 qn est tutrix filioz si no vult actorem costi tuere.instit.de cura.§.vlt.Utrum aut mlie res religiose possint si ipe volunt silr.euo cari ad iuditium?R.q non p nulla ca pso nalr intelligez vt in dicto.c.mulieres.

¶ Quid si cuenit de facto alique mulieres p pmissa?R.q irritu e ipo iure.vt i.d.c.mu lieres.ymo e excoicatus fingens cam vt iu dex vadat ad muliere p ferendo testionio sed ex ca vera si eaz testimoniu e necciariu dz iudex ad eas ire vel si non decet aliuz mittere.vt in.d.c.mulieres. 10

¶ Qualiter peruertitur iuditium? R.qua tuor modis.Timore.cupiditate.odio.et a more.ii.q.3.quatuor modis. 11

¶ Qua hora potest iuditium exerceri? R. q de nocte no est honestum.de offo dele. psuluit.tame si iudex procedit de nocte cuz lumine candele ad litis contestationem vl snie prolationem valet qd agit.licet facere non debeat:dumodo aliud non impediat qr multa prohibentur que tamen facta te nent.de regula.ad aplicam.de aureitur.que admoz.§.si q post de hoc no.i aut. de iudi cibus.§.sedebunt. 12

¶ Utrum tpe vel hora feriata possit?R.nod q non vide s ferie in princi.cum duobus .§.seq. 13

¶ Utz iudex possit iudicare vltia die sui officij.R.q no.vt i.l.cu q.ff.de iur.oium iud.tenet tn si iudicat.vt in.l.meminisse.ff. de offo procosulis:et hoc intellige i ordia rio qr delegatus et vltia die iudicat.vt in.c. psuluit de offo dele.Bar.tn in .l.eum q li mittat vez post aduetu successoris:qm an li cite iudicat.d.l.meinisse. 14

¶ Quo loco.R.q in loco sue iurisdictiois nisi de consensu partium et iudicis territo rij.9.q.2.episcopum cum duobus sequen. .c.vide glo.in.c.vt litigantes.de officio or di.li.6.Fallit etiam hoc in epo expulso. Sed q sut volutarie iuriditiois possunt vbi qz exerceri.l.2.ff.de offo procon.et.c.nouit de officio le.et ibi glo. 15

¶ Quomodo debet iudicare. R. q sedere debet.vt no in.d.§.sedebunt. 16

¶ Temerariu iuditiu qd vniuersalr phi bet.dr sex mois.pmo ex pte iudicantis per vsurpatoez officij sibi n ipoiti.2 pp idigni tate.Ro.c.14.tu qs es qui iudicas.3.pp ignorātia ex pte vo rei e.4 qn iudicat pso na qztu ad euetu futuz.qr neo despandus 17

ē de pe. di. 7. nemo. Quinto qñ iudicatur i tentio incerta. Sexto qñ iudicatur factuꝫ occultū qꝛ de incertis ꝛ occultis temerari um ē iudicare ſm glo. ſup iſtō Mat. 7. ꝛ prime ad co. 4. ꝛ de reg. iur. c. eſtote ꝛ in ꝑdictis mōis cōiter ē pctm. mortale qꝛ con tra ꝑceptū xpi Mat. 7. nolite iudicare. vi de ꝑceptū. §. 7. ꝛ. ꝭ. ꝑſumptio prio.

Iuramentum Prio ē aſſer tio vel negatio de aliquo licito poſ ſibili ꝛ honeſto ſacre rei atteſtatiōe firma ta ſm Gof. Hoſt. Archi. ꝛ in aut͂ ꝯ man. prin. §. ſꝫ neqꝫ ꝛ nō. 22. q. i. §. i. vñ dꝛ iurare qꝛ qi ꝓ iure introductū ē vt qꝺ ſub inuoca tione diuini teſtimonij dꝛ ꝓ vero hēatur.

1 ¶ Quot mōis iurat. R. ꝙ duobus mōis p°. ſolo ſermōe ſicut i veteri lege dicebāt viuit dñs viuit aia mea: h addat mihi dom°. i. R. 12. 22. q. i. ꝛ iurabant. In primitiua ec cleſia. teſtis ē mihi deus. deū inuoco in teſtē ꝟitatē dico in xpo ꝛ non mentior. teſtis ē mihi ꝯſcia. 22. q. i. ſi. pctm. ꝛ ſic deus te ad iuuet. 35. q. 6. de parentela. Itē p euangeli um xpi p crucē p ordinē ſacrum. p ſāctos vt nō. in. c. ſi aliqua. 22. q. i.

2 ¶ Sed vtrum liceat iurare p creaturas. R. ſm ſctꝫ Bona. in. 3. di. 39. ar. 2. q. 2. ꝙ iura re p creaturas aliqñ ſit p imprecationem: vt cū dicit. ita viuat filius meus: ꝛ iſto mo do non inuocat creatura ad teſtificanduꝫ ſꝫ oppignorat ipa creatura creatori: ſꝫ ꝙ dicit Aug. ꝛ lꝫ iurare ſic: qꝛ lꝫ ois creatura ſit creatoris tñ ſolatiū eius nobis a deo ꝯ ceſum ē. ꝛ iō tāqꝫ nřum deo oppignorare poſſumus. Aliqñ iurat p creaturas ꝛ inuo cant in teſtē ſm ſe ꝛ ſic non lꝫ iurare: qꝛ ſic eſſet credere in eis eſſe aliqd nūmis rōne cuius veritas poſſet dici ꝛ ꝯfirmari. Et ſic intelligit iſtud Math. 5. nolite iurare ne qꝫ p celū ꝛ c. ꝛ iſtud. 22. q. i. ſi qs p capillū. ꝛ. c. ꝯſidera. Aliqñ inuocat creatura in te ſtem iqꝫtū relucet in ea diuine ꝟitatis veſti giū ꝛ ſic iurare ē iurare p deū qui relucet in ea ꝛ ſic lꝫ iurare ꝛ de hoc hēs p hoſt. Gof. ꝛ Ber. in. c. ꝛ ſi xpus de iureiur. Ros.

3 ¶ Quid de acceptantibus iuramentuꝫ ido latrar vel cogētibus eos iurare p deos ſu os. R. ſ. Bo. vbi. ſ. ar. 3. ꝙ i iuramēto ſcō p idolū ē duo ꝯſiderare aut idoli veneratio nē ꝛ ſic non lꝫ: nec recipe nec exiger. Aut ꝯſiderat ꝟbi ꝯfirmatio ſolū: ꝛ ſic licite exi git maxie ꝓ bono cōi: ſicut fecit iacob ad laban. 22. q. i. mouet te.

4 ¶ Utꝝ ſit iuramētū dicere in ꝟitate dico vo bis. R. pa. in. d. c. ꝛ ſi xps ꝙ ſic: qꝛ interpo nit deū q ē veritas ad ꝯfirmatōeꝫ act. Hoc limito veꝝ qñ homies qbus ſit hōi illud ꝓ iuramento: ꝛ ille q iurat ſic intendit iurare. alias nō credo de quo dic vt. ꝭ. periurium in prin.

5 ¶ Utꝝ ſit neceſſe dicere iuro. R. pa. in. d. c. ꝛ ſi xps ꝙ nō ſꝫ ſufficit quod ad ꝯfirmatio nē veritatis qs interponat deū implicite l' explicite.

6 ¶ Utꝝ ois fidei ꝑſtatio ſit iuramētū. R. pa. i c. querela de iureiu. ꝙ ſic: ſed nō ecōtrario qꝛ nō oē iuramētū ē fidei ꝑſtatio qꝛ tūc dici tur qs ꝑſtare fidē qñ ꝓmittit aliqd p fideꝫ meā vel ſic deus me adiuuet ꝛ huiuſmōi. ꝛ ſic fidei ꝑſtatio nō includit niſi iuramētū ꝓmiſſoriū ꝛ nō aſſertoriū vel ſꝫ alios dif fert a iuramēto ꝙ fit p librū vel rē ſacraꝫ ſi dei aūt ꝑſtatio nō fit cū interuentu rei ſa creſ ſꝫ melius dic ꝙ fidei ꝑſtatio ē cū aliqd ꝓmittit p fidē ſine ꝟbo iuro. iuramentum ꝟo ē cū dicit iuro p deū vel p aliqd. vñ lꝫ quo ad pctm mortale ñ ſit dřia: qꝛ ſꝫ Ar chi. in. c. i. de ſepul. li. 6. ꝛ Innoc. ꝛ cōiter doc. in. c. ꝛ ſi xps de iureiu. ſicut iuramētuꝫ ē dicere iuro tibi p fidē meā vel euāgeliuꝫ ſic etiā iuramētū ē dicere ꝓmitto tibi p fidē meā ſiue ſub fide mea: veꝝ ē ꝙ quo ad pe nā piurij puta depoſitōis i clerico vt in. c. qrelā de iureiu. nō icidit qs niſi expreſſe rit ꝟbum iuro ꝛ ſic intellige iura q ponūt vt diuerſa iuramētum ꝛ fidei preſtatōeꝫ vt in. c. puenit de fideiuſ. ꝛ i. c. qrelaꝫ ne pla. vices ſuas. ꝛ. c. 2. de ſpō. ſimplex ꝟo ꝓmiſ ſio dꝛ q nec iuramento nec fidei ꝑſtatione firmatur.

7 ¶ Secūdo mō iurat cū interuentu alicui° ſacre rei ſicut cū iurat in mān epi vel ſacer dotis aut ſuper euāgelia vel corpus xpi. aut crucē ꝛ huiuſmōi vt. 63. di. tibi dño.

Iuramētū ij°. Quotu plex eſt. R. ꝙ duplex aliō iudiciale aliud ex iudiciale. iudiciale ē qꝺ ꝓfert i iudicio ꝛ iſtō aliqñ dꝛ iuramētū de calūnia q qs iurat ſe bona fide non aio calūniandi cām mouiſ ſe vel rñdere ſeu aliqd aliud ꝓponere. vt C. de iur. cal. l. 2. §. i. ff. fa. her. l. inter cohe redes. §. qui familie her. Et nō. ꝙ calūnia ē falſa petitio vel iniuſta repulſio facta ſci enter ar. coꝝ que nō. ff. ad turpil. l. i. §. ca lūniari. 2. q. 3. §. notandū. ꝛ iſtud iuramētuꝫ nō tñ dꝫ eſſe ꝺ preterito ſꝫ ēt de futuro. d. §. qui fa. her. Aliqñ ſolū dꝛ iudiciale ꝛ dꝛ iurare in litē ex eo ꝙ propter litem ſiue reꝫ

Iurare ē dm i teſtē inuocare pp defectū bonitatis 2 ag. tōnis huane: ſꝫ tho. 2a 2e. q. 89. ar. p. et 22 q. 1. c. cōſideradū. et ē aot late. Vn hiero. in. q iurat. aut venerat. aut diligit euꝫ per quē iurat

ſm aliqs. vt ꝭ. piuriū. § xi. ſꝫ ꝯria opio ē verior: 2 hāc firmat pan. plrib. rōib. vi. ſ. vnde

i. c. 9a de cele miſ. 27

iurare § 1.

ſ calūnia qd eſt

in litē.i.iudicio petitā prestatur .vñ aliqñ datur a iudice qñ ōficiētib⁹ pbatōib⁹ hñs vnū testē l famā .p aliquo ɔpellit eū iurare sup q̄ ē fama. ⁊ d̄r necessariū q: pars cui def fert non pōt sine causa recusare, vt in.c. si.ð iur iur. i pncipio iuncta supscriptōe ⁊ in.l. gñali.ff. C.de nō nu.pec. Appellat̄ ēt decisoriū q: p̄stat̄ ad litis decisionē. vñ d̄r q̄ maiorē hēt auctoritatē q̄ res iudicata. vt i.l.2 ff.de iur.iur. ⁊ istud .pducit act.de iur. ciuili.l.actori.C.de iur.iur. Aliqñ ēt istud iudiciale dat̄ a pte pti: et istud bñ pōt recusari.vt i.d.c.si. Ex iudiciale vō iuramentum appellat̄ voluntariū q: volūtate ⁊ ex ɔuētione ptiū3 suscipit̄, et istud aliqñ d̄r assertōiū qñ asserit̄ aliqd sic eē, l̄ n̄ eē.vt i.c.si vō ð iur.iur. Aliqñ d̄r obligatōis itroductoriū l̄ .pmissoriū sicut qñ .pmitto tibi dare l̄ facē aliqd, vt i.c.cūm ɔtingat de iur.iur. Aliqñ d̄r ɔfirmatoriū sicut cum filia renunciauit bonis patnis et iuramētu3 iterpōit tali renūtiatōi vt i.c.2.de pact̄.li .6.et in auten. sacra puber. C. si aduersus vēditionē.

Iuramentum iij.

De hijs que ɔsiderāda st̄ i oi iuramēto.vñ scias ƀm Hosti et Gofre .q̄.7. sunt attendēda.et primo.

1 Quis pōt iurare et dico q̄ omis qui est doli capax. vñ nec pueri qui non sūt doli capaces obligant̄ ex iuramento.22.q.5.c. puuli.nec furios⁹.15.q.1.merito nec ēt admittūtur ad iurandū. d.c.paruuli.

2 Scd̄3 cui fiēdū ē iuramētū. R̄ q̄ i iudicio iudici ɔpetēti: ex iudiciū pōt fieri cuiɔq3.

3 Utr̄ clerici possint iurare. R̄ q̄ n̄ cuiɔq3 laico sup euangelia:22.q.5.nullus est. Hoc intellige nisi de lnia prelati sui. vt in .c.i. de iurā.calū. Et veru3 si iurat tāq̄ supiori: et sic itellige dictū.C.null⁹ al̄r sic ēt sine lnia vt in.c.ex rescripto et.c .puenit de iur.iur. Item nō pōt iurare de calūpnia nisi de licētia sui superioris nisi ille corā quo litigat sit eius supior, s3 hita licētia pōt ēt in manu laici iudicis.22.q.7.c.nos. Itē .phibet̄ iurare i actu testificādi sine lnia supioris. vt i. c. q̄q3.14.q.2. Et itellige in manu laici: exceptis ergo trib⁹ cāibus p̄dict̄ pōt iurare licite ēt i manu laici, ⁊ sine lnia alia vt i d.c.ex rescripto. ⁊ .puenit nō .pa.i.c i.ð iur.calū.

4 Tertiū qd pōt iurari.s. .p q̄ re. R̄. q̄ .p oi re licita, iusta, ⁊ honesta, nā .p re turpi illicita, vel iniusta factū iuramentū nō tenet.ar.c. vlt.de pactis ⁊ clarius.ĵ.patebit.

5 Quartū per quod pōt iurari, dictum est supra. Iuramentum primo.

Quintū ad qd seu cur:s. .p fine bono ⁊ licito: q: cui⁹ finis bon⁹ ē ipm q3 bonū ē ar. 8.q.3.c.artaldus nā si .p cā mal a illicitū ē. vt sūt ɔiuratōes ɔspiratōes ⁊ huiusmōi.ar. d.c.vlt.de pac.de re.iudi.c.1. 6

Utrū iurās sine cā legiptia peccet mortalit̄. R̄. q̄ si iuret qs sine cā necessaria vt ista necessitas ɔphēdat vtilitatē nō solū .pximi s3 ēt .ppriā. q: al̄r nō credit̄ ei sic nō peccat mortal̄r. Facit dictū.§.alias ea demū. ⁊ .c. florentinum.85.di.in glo.q̄uis sit periculosum vt p3 i.c.ita ergo.22.q.1.i tex. ⁊ i gl. Si vero iuret .p cā illegitima vel inhonesta aut illicita.cōiter ē pctīn mortale. 22 .q. 4.§.illicitum .q: assumptio ē nois dei i uanum. ⁊ .pbat̄ in.c.sic̄ nr̄ is de iure iur. ⁊ ibi sentit glo. ⁊ Inno. ⁊ pa. Facit.c.q sacro.22 q.4. Hoc itellige quando aduertit : ⁊ ð cā illicita: ⁊ de iuramento ƀm q̄ dico piuriu3 mortale.ĵ. Periurium. 7

Sextū quomō sit iurandū. R̄. q̄ tres ɔiūcte coites.s. vītatē, iuditiū ⁊ iustitiā. Hyere.4.de iur.iur. ⁊ si xp̄s.§. Jacob⁹.22.q.2. aiaduerten̄. Rō ē ƀm scm̄ Bo.vbi supra i lr̄a q: iuramentum ɔparat̄ ad tria.s. ad re3 de qua fit, ⁊ sic debetur vitas que est adequatio rei ad sermonem, ad iurantem. Fo ɔpatur a quo procedit ⁊ sic debet̄ iuditiu3 s.discretionis.3°. ɔpatur ad cām, .p qua fit ⁊ sic debet̄ iustia.s. vt cā sit iusta. 8

Utrū semp sit pctīn mortale qñ p̄dicta desitiūt. R̄.pa.i.d.c. ⁊ si xp̄s q̄ nō sp s3 aliqñ veniale.ƀ3 quātitatē culpe. vt nō. Archi.in d.c.aiaduerten̄. qð melius patebit.ĵ piuriū in prin.cū gnq̄3.§. se. 9

Utr̄ iurās sine iuditio discretōis peccet mortal̄r, sic̄ faciūt illi q i quol3 vbo iurant. R̄. q̄ cū iuramētū .phibeat̄ nō q: sit malū s3 pp piculū piurij. Ideo si talis iurat falsum nō excusat̄ a mortali, p ea q̄ dicā.ĵ. piurium in prin. ⁊ ƀm illā distīctiōe3. Si vō iurat verum, sic nō erit mortale pctīn. Uerū est q̄ tenet̄ abstinere sic̄ a mortali pp piculū q: de tali dicitur ecclesiastici.33.vir multū iurās implebitur iniquitate. 10

Utrum inducens alium ad iurandū quē scit false iuraturum vel non seruaturū iuramētum peccet mortaliter. R̄.ƀm Ric. in. 3°. di.39. q̄ aut facit vt psona publica.ad instātiam part̄: ⁊ ex ordine iuris ⁊ sic non peccat. si vero facit vt persona publica.tamen contra ordinem iuris: aut vt psona priuata, sic peccat grauiter.sed domin⁹ Car. in cle. vnica de iur.iur. dicit q̄ talis vincit homici

daz.22.q.5.si quis cōuictus.ꝛ.c.se.ꝛ sic patet ꝙ est mortale: ꝛ ex hoc concludit Pa. in.c.clericos de coha.cle.ꝛ mulier: ꝙ nūq̄ est defferendū iuramētū illi cōtra quē est vehemens suspitio de transgressione: ꝛ defferens peccat intellige mortaliter fm distinctionem dictā all'.c.ille.22.q.5.ꝛ facit optime tex.dicti.c.clerici.vbi non vult clericos cogi iurare dimittere concubinas qđ nō.ꝯ dantes secularibus iuramenta: ꝛ filibus q non seruant: ꝛ ideo ponant potius penam: ꝛ hoc q2 tale iuramentum ē contra iustitiā: non credo tñ mortaliter peccare illum qui dat iuramentum ēt vt ꝑsona priuata illi quē scit falsum iuraturū qñ ille ē iam dispositus iurare: puta q2 obtulit se iurare qñ hoc facit ex aliqua rōabili causa: ꝛ de isto non loquit.c.ille: sed de eo qui inducit non dispositum iurare.

12 Utrum iurans vituperose per mēbra inhonesta peccet mortaliter. R. ꝙ tales proprie sunt blasphemi: vt pꝫ in.c.si q̄s ꝑ capillū ibi alio modo blasphemia ꝛ c.22.q.1.ꝛ iō sic peccat mortaliter sicut dictum est de blasphemia supra in prin. Nam verbum alius facit positionem eiusdem qualitatis regularis licet habeat exceptionem aliquando: vt in Johe.ꝛ alij duo latrones ꝛ nō. Pa. in.c.accedens de preben. ꝛ ideo hic alio modo presupponit blassfemiam: secus si iuraret per aliqđ mēbrum honestum ꝛ cū reuerentia vt puta ꝑ scīm caꝑ dei ꝛ raro ñ ꝯsuetudinarie.fm vꝰ.sic esset veniale.

13 7º attendendum est in iuramēto qñ ipsa .n.reddit iuramentum illicitū vt qñ iurat in iuditio diebus feriatis nisi pro pace ꝛ alijs pijs causis vt de ferijs.c.conquestus qđ āt fiat a ieiunis est de honestate.22.q.5. honestum.

Iuramentum iiij.

Quomodo iuramētum interꝑtanꝰ ē. R.fm Inno.in.c.veniens de iuriur.ꝙ in iuramento determinato super aliquo singlri sic interpretatur in fo.aie fm intentionē iurantis facit.c.hūane aures.22.q.5.sed hoc ego limito verū qñ ille q dat iuramētū seu exigit dolo se ꝛ iniq̄.Facit sicut cū vir prestat iuramētum vxori sup adulterio. Nam cum talis iniq̄ a tali ꝯfessionē exigat poterit iurare fm suā intentionē qđ ē verū licet fm intellectū audientꝭ sit falsuꝫ fm Rodo. quē seqꝭ Asteñ.li.i.ti.18.ar.7.Facit qđ nō. theologi in.3.di.38.vbi circa lrām dicit Ric.ꝙ obstetrices nō peccassent lꝫ nō responditissent ad intentionē pharaonis. q2 nō fuit ei data auctas ad aliquid ageñ ꝯ deū.

Similiter quando quis ex iuramēto exigit ab aliquo qđ ipse nō pōt sine pctō iplere.ꝑt hr̄e intentionē cū iurat illud facere.s.q̄tū poterit sine pctō.sic si mlr q̄ hēt ipedimētū excōicata.q2 ñ pōt ꝓbare i morꝭ articlo cū oporteat eā iurare de stando cū viro dꝫ intelligē sic.s.quātū poterit sine pctō ꝛ ñ piurat vt nō.i.c.lrās de restit.spo. Si āt ille q ꝑstat iuramētū ē i bona fide ꝛ i cāu licito ꝑstat tūc hēt locū.c.q̄cūq3 ar.22.q.5.q2 si sciēter nō iurat fꝫ intentionē ꝑstātꝭ peccat mortaliter ꝛ est piurus ꝛ ēt credo ꝙ teneatur sicut ille intellexit iplere ar.c.quacūq3 nec obstat ꝙ sicut votum dolosum non obligat sic nec iuramentum quia votum fit deo ꝓprie: sed iuramentum fit hoī ꝛ obligatio ꝯtrahitur aliter in voto q2 per intentionem alr in iuramento q2 per deliberatā vborū attestationem. Si āt vterq3 fuit in simplicitate. Sed vnus vno modo intelligebat alr alio modo sic interpretat.fm itentionē iurātꝭ in foro aie: vt nō.in.§.ex his omnibus colligitur.22.q.5 in foro āt contentioso stabit verbis.vt in.c.ex lris de spō. Si vero vba hēnt duplicem intellectum in stipulatōibus ꝛ alijs ꝯtcubus ꝯ stipulātē ꝛ vēdētē iterptabunt.l.inter stipulātē.§.1.ff.de verbo.obli. ꝛ.l.labeo la prima.ff.đ ꝯhen.ēpt. In iudicijs i pri. Interptat ꝓ actore i medio ꝓ viro q3 i fi... ꝓ reo ex de ꝓbatꝭ.ex lris: vt ecclia bñsi.c.vt nr̄3. In delictꝭ āt ꝯ deliquētē nisi aliud appeat de ꝓba.c.i. Si vō loquamur de iuramēto gn̄alr ꝑstito ꝓ obia ꝑstāda mādatꝭ sic dicit Inno.i.đ.c.veniēs qđ iterptet vt ñ extēdat nisi ad ea de q̄bꝰ cogitatum est l debuit cogitare: vt i.c.qntaualis de iuriu. de deci.ex multiplici.de restit.spol. audita 22.q.1.ne quis. Alij dicūt ꝙ iterptet gn̄alr nisi sit ꝯ priꝰ iuramētū: vt in.đ.c.veniēs l ꝯ ius.vt i.đ.c.qntaualis l ꝯ ꝓsūptōꝫ cōeꝫ ꝙ si h mādari credidisset nūq̄ iurasset.ar.c.petitio de iuriur. Ego credo ꝙ in foro aie interꝑtabit fꝫ itentionē iurātꝭ nisi fuerit dolosa.

i Utrū iuramētū ꝑstitū i mā iuris restrigatur ad limites iuris. R.pa.i.c.ua nos đ eccl'ijs edificādis ꝙ sic. Ita ꝙ fcipit oēs limitatōes ꝛ restrictōes q̄s recipit ius illđ. Fac tex.i.l. fi.C.đ ꝯdi.ide.ꝛ i.l.fi.ff.q satis.cog.ꝛ nō.p Inn.ꝛ gl.i.c.dilecti đ arbi.vbi dicit ꝙ cum qs iurat stare snie arbitri sub pena ꝙ ñ obligat nisi l'pere snie l'soluē penā: ꝛ iō si soluit penā sufficit. Silr si iurauit ñ sub pena: q2 tenet l'seruare sniam l'ad iteresse.ff.de arbi.

l. dic. §. fi. q: itelligi: ista clausula. Ego pebo: sententie vel soluam penam: q: ille intellectus est sibi datus a iure pa. in. c. quintaualis de iuriur. dicit veruz in snia arbitri: sec⁹ in snia arbitratoris: q: in tali snia non ē talis datus intellectus. Itē pro hoc facit glo. i. d. c. tua nos τ Inno. i. c. cū oēs ꝯstit. q dicūt ꝙ plat⁹ q iurauit nō alienare bona ecclie: ꝙ pōt nihilo⁹ alienare i cā necīa. vt i. c. fi. de ec. hedi. τ ēt vtili: cū i h cāu necītas τ vtilitas eqparent a iur. 12. q. 2. sine exceptiōe τ sic iuramētū itelligi: de alienatōne illicita solū. Fac. c. petitio ꝺ iuriur. vbi iurās n̄ eē ꝯ aliquē itelligit illicite sec⁹ legitie ēt ꝓ ꝑpria vtilitate. Facit ēt. c. ex parte tua de cle. non resi. vbi iurās residē i ecclia pōt iuramēto n̄ obstāte se abn̄tare ꝓ necītate l' vtilitate eccle. Itē facit qꝺ nō. i. c. ꝑut nobis de dolo. vbi ille q iurauit parere mandatꝭ ecclie l' iudici si se grauat pōt appellare: q: iuramētū nō se extendit ad hoc qn̄ ē gnālr latū τ qꝺ nō. in c. ex tenore de sen. exco. vbi tenet idē Pa. ꝙ ēt ex cā noua supueniente l' si erat prius erat occulta, poterit ille qui iurauit rn̄dere corā aliq iudice nō obstāte iuramēto gnāli illū recusare: nec obstat p̄dictꝭ ꝙ iuramētū hēt clausulā seu vim clausule. Si non valet qꝺ ago vt ago: valeat quātū pōt: vt i. c. qꝛto. τ. c. ad nr̄am ꝺ iureiur nō. i. l. ꝯpē. §. fili⁹ mēez. ff. de le. 2. τ p Bar. i. l. si. qs. ꝓ eo. ff. de fideiuss. τ. i. l. sciendum. ff. de uerbo. obli. Et iō ꝺz aliqd opari qꝺ nō facēt si p̄dicta eēnt vba: q: aliqd opat tū q: adicit. vinculū τ ligat strictius ipz iurātē τ qn̄qz accumulat forū foro. vt i. c. fi. de fo. ꝯpe. li. 6. In cāu āt vbi nihil oparet l' pax: tūc bn̄ verū ē ꝙ hēt vī illi⁹ clausule sz hoc nō ē i cāibus p̄dictꝭ q: strictius strigit: τ iō sufficit. Facit ēt ꝓ p̄dictꝭ qꝺ nō. d. An. i. c. ex liis ꝺ spō. τ seqtur ibidez pa. ꝙ sicē equitas pretoria. Facit vt i stipulatōib⁹ ptorijs ꝓmittēdo sim plr fcm̄ alienū i dubio iterptet ꝓmisisse se facturū τ curaturū quātū i eo ē vt i. l. qtiens ff. ꝺ v. obli. Ita eqtas iuris canonici h iducit i mā canonica. vt pz i. d. c. ex lr̄is. τ i gl. ibidē vbi pentes q ꝓ filijs iurāt spōsalia n̄ peccāt sz nō seqnt ex eoꝝ defectu: q: illō iuramētū itelligi: quātū i eis est se facturos. Itē facit qꝺ nō. pa. i. c. cū clerici de verbo. sig. vbi dic ꝙ iuramētū gnālr pstitutū ꝺz restrigi qꝛtū pōt vt min⁹ obliget iurātē: q: vbi tractat de obligatiōe ē faciēda stricta iterptatio, all. c. ad nr̄az el 2⁰ de iuriur. τ. c. ꝓmi eo. ti. li 6. τ. l qcqd. astrigēde. ff. ꝺ v. obli. Itē i. c. quēadmōz dic idē pa. ꝙ iuramētū in

aliq ꝯtm̄ rcipit oēs ꝯditōes τ limitatiōes τ sb̄ auditōes qs hēt ille ꝯtc⁹ τ silr si appōit i dispōne l' obligatione q: reglātur ab illa. facit ꝓ h. l. si. C. de nō nu. pe. et nō. p Bar. in. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio: qꝺ bn̄ nō. q: faciunt ad multa i mā iuramenti et voti vide ad hoc qꝺ. ī. d. §. 5. τ 6. Itē si iuro alicui dare cras peccuniā intelligit nisi fuo ab eo absolut⁹. q: pōt τ prorogare tīminum et absoluē vt i. c. 1. ꝺ iur. iur Itē si iuraui pecuiam tibi rddē ad certū tps spe future nuatōis itellig: si pecuiam michi mutuaueris. C. ꝺ n̄ nu. pec. l. idubitati. Itē si iuro tibi dar dotē itelligit si nuptie sbsequute fuerit. ff. ꝺ iur. doc. l. stiplatiōez. Itē si iuro tibi reddē bladū l' vinū itelligi: eiusdez boitat. ff. si cer. pe. l. cū qd. Itē si qs iurauit fcā pace cū aliquo ꝺ nō eū offēdēdo sb certa pēa tal' ꝓmissio reffert τ restrigit ad offēsā rōe inimicitie pterite nō ad nouam ex post fcto isurgentē ex noua cā fz Bar. in. l. aut fcā. §. cā. ff. de pe. sequitur Pa. i. c. cuz int de renūt. Itē si aliqs renūtiauit cū iuramēto iuri qꝺ hēt l' habere spat in aliqua re aut hre pōt nō itellig: ad ius supueiens ex noua cā l' noua spe vt dic Pa. i. d. c. cū int

Sed qd si plat⁹ iurauit nō alienare bona eccle sine lnia pape aut supioris. R. pa. in. d. c. tua nos. ꝙ intp: vt n̄ possit alienar sine licētia: q: designatio hui⁹ vbi lnia est ꝙ ꝺz prio peti ēt in cāu licito qi plat⁹ reseruet i se cognitiōez. vtr cāus sit lici⁹ l' nō ꝓ h facit i sili. c. licet de regla. Itē q: si itelligeret ꝺ illicita solū sic iuramētū nichil valeret: q: nec cum lnia supioris pōt fieri. ergo opz itelligat de oi licita ꝯcord. Jo. an. ibidē sz bn̄ n̄ obstāte iuramēto possz alienare si supior n̄ possz adiri. ar. optimū in. l. tutor q repto:iū. ff. ꝺ admi. tuto. vbi ex cā necitatꝭ pōt tutor iuētario n̄ fcto administrare bona pupilli: qꝺ alias necessitate cessante n̄ potest. Facit ad hoc qꝺ nō. Jo. 12. q. 2. c. sine exceptione et. c. placuit. hugo. et archi. i. c. abbatibus eadē causa et. q. τ Jo. de santo. in cle. pria de rebus ecc. non alie. vbi dicit in cāu illius cle. alienationez posse fieri, imo pnne: si necesitas non capit tantā dilatiōez et tenuit Pan. in disputatione q icipit cōdēnatus. Seqtur hoc car. i. d. clem. pria et Pa. c. fi. de ecc. hedi. qꝺ nō. ꝓ religiosis habentibus prelatos in remotis.

Utrū iuramētū illi⁹ q iurauit aliquā accipe sū iterptādūz vt possit intrare religionem R. pa. i. c. cōmissū de spon. fm vnaz lec. q si bi placet: ꝙ sic: τ iō intpretat ꝙ eaz accipi

et nisi ingrediat religionē/nec obstat q vt ↄtrahat ibi ↄsulit: et postea ingrediatur. qr istō fit pp vulgi opinionē/ne appareat per iurus, cū in veritate non sit. Si vō diceres qūo ueniat ista interptatio. R. q subintelligit/nisi moriat et cē: vel dic qō hētur in.c. ꝑuenit el.2.de iureiu. vbi dr ꝓmissū nō infringit qui i melius ↄmutat.

4 ¶ Utr iuramentū interptabitur vt habeat locum in cāu ficto. R. pa.in.c. ex pte el.2. de cleri.non resi. q si iuramentū non tendit in aliquā lesionē illius: qui iurauit/et facit ad bonum illius: cui pstitū ē: tunc sibeli cā large interptandi: vt in.d.c. ex pte. vbi ille q iurauit residere si se absentat ꝓ necessitate ecclie/hētur ꝓ residente. Si vō iuramenti obseruantia tendit in dānū iurantis vel illius cui fit lz respiciat vtilitatē alterius: tunc non verificatur in cāu ficto: ꝓbat istud fm cōem lecturā.in.c. ad nostram el primo de iureiu. vbi dicitur q iuramentum dz seruari in cāu specifico et nō i cāu ficto. Nam ibi tenēt Inno. et Jo.an. q debitor qui iurauerat nō molestare creditorem super pignore donec soluisset sibi debitū q non sufficit: q creditori sit satisfactū ex fructibus pignoris sz oz primo q fiat realis solutio debiti lz ficte soluerit ex quo percepit debitū ex fructibus pignoris. Facit.l.lutius.ff.de ↄdi. et demō. vbi nō. q ↄditio dz fieri in forma. Bar.tū in.l. amplius.ff. rem ra.ha. determinat ↄtrarium in isto casu. qr iussus dare seu soluere iplet ↄditōem ↄpensando.l.si.peculium.§.1.ff. de sta.lib. Item impeditus iusta de cā facere qō ꝓmissū: non ē periurus.l.fi.ff. q satisda.cog. et.c.significante de pigno. Sed si tibi non soluo/qr tu mihi non soluis/facto tuo impedior: ergo non ero piurus. Et h opinio mihi videt verior de iure: nec ē ↄtra cāuz nostrā. qr iste debitor certat de dāno vitando: et creditor nullū dānum hz. et iō habebit locuz fictus intellectus in tali cāu. et sic pcedit op. Bar. et dictum.c. ad nostram non probat contrariuz. qr fm Jo.An. ibi

¶ Utr in oi iuramento debeāt subaudiri multe ↄditiones. R. glo. in.c. qūadmoduz de iureiu. q in iuramento assertorio nulla ↄditio subintelligit. Ji iuramēto vō ꝓmissorio bene multe subintelligūtur. vt si dō placuerit.22.q.2.bēs.§.1. Itē si placet pape: vt in.c. venientes de iureiu. et alie de quibus in.d.glo. que melius patebunt in.se.c. Et nō. fm pdictā glo. q pp hoc iuramentum non ē ↄditionale et ēt fm pa.ibidem si exprimantur. vt in.c. significasti. et qō ibi nō. de elec. et in.l.3.ff. de le.1. et.l. aliquādo.ff. de ↄdi. et demon. Sz tu dic vt.s. matrimonium.3. impedimento.3.§.1.

¶ Et hec oia q de interptatōe iuramenti dixi. itellige qn ille qui iurat non hz expsse et specifice aium obligādi se sup aliquo determinato ↄtra interptatiōem. qr tūc nō valeret interptatio vt nō. in.c. veniens pe pa. de iureiu. et facit.c. iuramētu.22.q.5. i ar. 6

¶ Quid si iurat sup re non subiectā pape. R. pa. in.c. ↄstitutus de rescrip. q in rebus vel iuribus nō subiectis sibi nō subintelligitur illa clā.d.c. venientes. iō papa n pōt absoluere a iuramento pstito sup rebus nō spectantibus ad eū sine cā rōnabili: vt nō. glo. in.c. quāto de iureiur. et.c. cum inter p. de renun. 7

Iuramentum V.

De obligatōe iuramenti ꝓmissorij vtr semp sit obligatoriuz. R. vt colligo ex archi. in.c. si aliqd.22.q.4. et canonistis in c. si vō de iureiu. et theo. in.3. di.39. q sic. vt.j. plurium.§.1. Falli hoc in.27. cāibus se.

¶ Primus qn iurat aliqd qō ē pctm mortale. qr istud vergit in interitū salutis eterne/ qr pena eterna punit.c. vnuz ora: nū.25. di. vnde qui iurauit spolia diuidere non tenetur/qr dz reddere.c. cā te. de iureiu/vl spoliare ꝓximū nō tenet fm Jo.an. in.d.c. cā te. et illud qō dr.22.q.4.§. ecce. referrt ad ↄscientiā erroneā q se credebat teneri ꝓpterea non seruādo mortalr peccat. 1

¶ 2° qn qō iurat ē pctm veniale in se. qr sibi vergit in dispendiū ꝓprie salutis: qr p ipa impedit hō vt nō cito pueniat ad salutem eternā.c. qualis.25. di. et.c.1. dē pac.li.6. hugo. tenet q si seruat tale iuramentū peccat mortalr qr facit ↄtra istud.c. in mal.22.q. 4. Sz Rodo. tz q solum venialiter qō verum ē qn simpliciter ↄmittit veniale: sed si iō ↄmitteret qr iurauit/dic q mortalr peccaret/ qr nomē dei assumit in malum. 2

¶ 3° qn iurat aliqd qō ē ↄtra ↄsilia euāgelica. puta q nō efficiet epus: religiosus: et huiusmodi. nec obstat.c. Florentinū.35. di. quia non dicit q teneat votum/sed peccatum mortaliter iurando contra secundā partem iusticie. que ē facere bonum/sicut si iurasset contra primam partem que est declinare a malo. 3

¶ 4° qn iuramentum excludit opus pia itentione facien pro deo: vt cum iurat q nihil dabit pro deo vel consulet proximo: 4

non consolabitur talem: vel nunq̄ erit fi-
deiussor: vel nunq̄ mutuabit pecuniam: ⁊
huiusmodi. q: deus non acceptat talia iu-
ramenta: cū dicat contrarium facieñ ex ca-
ritate fraterna ibi quecunq3 vultis vt vob
faciant homines ⁊ vos eadem facite illis.

5 5ᵒ qñ iuratur aliquid qð ex se ē idifferēs
tamen melius esset facere contrariū quam
non facere: vel nō facere q̄ facere: sicut qñ
qs iurat q̄ non tenebit talem in suo serui-
tio vel non loq̄tur cum tali de tali re: vel ñ
ibit ad domū suam. vel nō coquet ad fur-
num suum. qð tñ melius esset facere cōtra
rium. Intellige istum cāum ver̄ quando
quis solum ex se iurat: quia secus esset si ꝯ
uenisset cum proximo ad tale faciendū ex
aliquo bono respectu: ⁊ ita iurasset ei. quia
bene esset obligatus.

6 6ᵒ ē qñ iurāītū ē ꝯ bonū publicū sic̄ qñ qs
iurauit q̄ ſbtrahet se ab onē publico: istud
nō. pa. in. c. peruenit el. pᵒ. de iur. iur. Facit
c. si diligenti. de fo. ꝯpe.

7 7ᵒ qñ iurāītū vergit i dispēdiū ꝑpe salut̄
corporal̄ q̄admoduz nō tenēt si vergēt in
dispendium salutis alterius. 22. q. 4. c. 1. cum
4. c. se. ita nec in ꝑpriā. c. si non licet. 23. q.
5. 22. q. 4. §. illicitū. Glo. in. d. c. si vo restrin
git hoc verum quādo directe: secus si oc-
casionalr̄. et poīt exēplū de 1ᵒ. qui iurauit
stare rome de mense augusti: quia licet ibi
moriantur mlti: non tñ semper: et iō tenet
stare. Sz Jo. an. restrgit dictū glo. verum
nisi ex imminēti infirmitate: l' cōplexione iu-
dicaret: sic iurans ex tali mora moriturus.
Ex quo colligo q̄ qñ visilr̄ ex qualitatibᵒ
p̄sumitur de morte hēt locum q̄ non obli-
gat. Et ppea pa. icrepat cartusienses et re-
putat eos non i bono statu in hoc: verum licz
male iudicet. q: sūt i bono statu ⁊ do fungētes
nec exponunt se periculo mortis corpora-
lis: sed carnem abdicant vt a vicijs aīus sit
liber. Multa alia possēt adduci ad probā
dum q̄ sunt in bono statu sed breuitatis cā
omitto. Idem dic q̄ iuramentuz nō obligat
qñ cedit in mutilationem q: nemo mēbro-
ruz suoruz est dñs. l. liber hō in pricipio ff. ad. l.
acqui. limitta istud. 7. verū nisi mors l' mu-
tilatio eēt i fligēda ex iustitia q: tūc ñ possz
contra iuramentuz fugere vt supra carcer.
§. 4. et supra. fugere. §. pᵒ.

8 8ᵒ ñ obligat iurāītū qñ qs iurat ex calore
iracundie. fm Jo. an. in. c. ex lr̄is de iur. iur.
sicut in sili dicit glo. singlr̄is. in. c. ex lr̄is de
diuō. q̄ ꝯfessio facta ex calore iracūdie nō
valet: qð limitat. d. Anţ. verū qñ calor ira-

cūdie fuit tantᵒ q̄ deliberate istō iuramētū
non fecisset. Quia hec volūtas ñ ē discreta
Facit glo. in. c. dudum de ꝯuersi. ꝯiuga. q̄
dicit q̄ calor iracūdie nō obligat. Et idem
dico quando iuratur abrupte. facit qð nō.
Inno. in. c. lr̄aturam de voto. et Rica. di.
39. ar. 3. q. 2. super. 3. sententiarum.

9 qñ iurāītū est metu extortū: intellige si 9
aīuz obligādi se nō huit. alias bñ tenet fm
coīter doc. sed si nō huit aīuz obligādi se: q̄
nō obligetur. pz ex iam dictis. ⁊ facit glo. in
c. auctoritatē. 15. q. 6. an aūt peccauit sic iurā-
do cū tali aīo dicit Pa. i. c. si. uō eo. ti. q̄ si
est hō p̄fectus peccauit venialr̄: alias ñ. sz ego
dico q̄ nec p̄fectᵒ nec ip̄fectus peccauit ēt
venialr̄. Et pro hoc facit q̄ i sili dr̄ in. c. ne
qs. 22. q. 2. intellige h̄ vt colligr̄ ex. d. c. neqs
qñ iurando huit aīum solū iducendi iura-
mētū ad reuerēnā dei: ñ ad obligatoēz suā
et i mente huit aliquā circūstātiaz debitam
qua ver̄ iurabat: puta ꝑmitto q̄ dabo tibi
cētū cū ista ſbauditione. s. si suz tibi obliga-
tᵒ ex debito ⁊ nō alr̄: lz hoc nō exprimat et
huiusmōi q: sic vtit silatōe licita q̄. lz vt i. c.
vtilē. 22. q. 2. Secᵒ eēt si iurādo credebat se
obligatū ex iuramēto: et tñ non intendebat
obseruare: q: sic eēt peccatuz mortale: vt i. c.
querellam de iur. iur. Facit. c. ille. 22. q. 5. et
qð nō glo. in. d. c. auctoritatem.

10 Sz quid si sumus in dubio an huit aīuz 10
obligandi se l' nō? R. Pa. i. d. c. si vo. q̄ est
p̄sumēduz q̄ ñ huit aīuz obligādi. ar. c. sup
eo ð renūţ. et. l. cū ð indebito. §. 1. ff. ð ꝓb.

11 Quero qr̄ magis ecclia obligat in iura 11
mēto ēt metu extorto: q̄ in voto: cū iuramē
tuz ⁊ votuz ambulent pari passu. R. pa. in
d. c. si vo. q̄ ex hoc q̄a iurāītū freq̄ntiᵒ ac
cidit: ⁊ ne detur mā deierandi. Tñ q̄tū ad
veritatē obligatōis pari passu obligatōis
vadunt votū ⁊ iurāītuz: vt in. c. debitores
nō. in. c. 1. de iureiu. ⁊ in. c. lz. ⁊ i. c. magne
de voto. Ex quo infert pa. in. c. ver̄ de iur
iu. cū glo. ibi q̄ non seruantes iuramētuz
metu extortuz non sunt puniendi tanq̄ ꝑ
directo piurio: Host. ēt ⁊ Jo. an. ⁊. d. An.
⁊ sequitur pa. tenent in. d. c. ver̄ q̄ nō pec
cat mortalr̄ tale iurāītuz non seruās: sed
venialiter: facit tex. in. d. c. ver̄ q dicit q̄ ꝑ
mortali crīe non sunt puniēdi. ⁊ nō. q̄ lo-
qtur in eo q iurauit aīo obligādi se: quia
si aīum ñ habuisset nō esset dubiū. Cōclūdo
ergo sic: q̄ si habuit aīuz obligādi se qñ iu-
rauit: q̄ tenet seruare: nisi vergat i dispēdiū
ꝑprie salutis: aut alterius ꝯditōis de supra
dictis: sed nō. de p̄cepto: ita q̄ mortaliter

peccet. Si vero non habuit animum obligandi vel sumus in dubio: sic non obligat ad seruandum. vt est tex. in c. i. quod metus causa: et quod dicitur in c. si vero. de intelligi ad timorem: ne passim quis contraueniat: sed cum bona maturitate et licentia superioris. Similiter c. licet de iureiu. lib. 6. Facit pro hoc: quia ibi dicit non vi vel metu extortum. et ibi etiam Archi. et multi in c. cum contingat. eo. ti. vers. quod non tenet iuramentum metu extortum in casu a lege prohibito. Fac. auth. sacramenta puberum. C. si aduer. ven. sed si non est in casu a lege prohibito sic etiam iuramentum secundum Vin. et sequuntur pa. in d. c. cum contingat. Quibus metu extortum secundum illum quod dixi. s. ibi pec cato veniali. Et hec intellige in iuramento promissorio ex metu qui potest cadere in constantem extorto. et contra iustitiam: quia si esset iuramentum assertorium non excusaret propter metum si mendacium iuraret a peccato mortali. 22. q. 5. ita ne: et de his que vi vel me. c. sacris. no. glo. in. d. c. auctoritatem: nec similiter in iuramento promissorio excusat leuis metus: nisi vt dictum est quando non habuit animum obligandi se.

12 Vio non obligat iuramentum: quando res super qua est iuramentum factum non perdurat in eodem statu: sed venit ad talem statum quod temerarium esset tunc [illegible]taliter iurare. puta quis iurauit quod non efficietur miles vel negotiator: vel non recipiet feudum a tali domino postea venit ad paupertatem. ita quod non potest viuere nisi efficiatur miles vel negociator et huiusmodi. ro. quia si a principio fuisset iste casus et iurasset iuramentum fuisset temerarium. et ideo potest propria auctoritate contrauenire secundum archi. in. c. animaduertendum. 22. q. 2. Facit pro hoc. 22. q. 2. ne quis. et dicit glo. in. d. c. quemadmodum semper subintelligi in iuramento. s. si res in eodem statu permanebit. Idem de illo qui iurauerat reddere gladium homini sane mentis quem non reddet effecto furioso. 22. q. 2. ne quis. Item cum quis iurauit aliquam accipere: et illa contraxit per verba de presenti cum alio. Similiter quando quis cum habundaret promisit tenere oblagia: nunc non potest nisi mendicet: et cum non conuenit mendicare non tenetur. ar. c. querelam et c. breui eo. ti. Secus secundum Hosti. si eum non dedecet mendicare vel si ipse iuramenti hec conditio inerat. s. quod oportebat mendicare quia tenetur. Item quando quis iurauit non mutare sepulturam vel testamentum: quia potest ex noua causa. vt infra. Sepultura. Facit quod no. pa. in c. veritatis. de iur. iu. vbi dicit quod si iurauit respectu dignitatis vel alterius qualitatis existentis in iurante vel in illo cui iuratur quod illa deficiente non tenetur. Puta iuraui tibi quasi cras episcopus obedire. nunc cum sis depositus non teneor. c. venerabilem de elec. vel iuraui tanquam canonicus vel scolaris. ar. d. c. venerabilem. et c. cum inter. p. et quod ibi no. de renun. et etiam sede. consi. 158. sed istud dictum suum limitat pa. quando iurauit non simpliciter. sed vt talis. secus si simpliciter quia semper obligatur si verba iuramenti important. ar. 32. q. 8. c. vnico. nisi vt dictum est veniret ad talem statum in quo si vellet iurare esset temerarium. quod no. bene.

13 Vi quando est contra bonos mores naturales: vt puta. quia prebet occasionem delinquendi. vt in c. quemadmodum predco. et in regula non est obligatorium de reg. iur. li. 6. Exemplum vir iurat non agere contra vxorem rei amotarum: quia non valet. vt ff. de pac. do. l. conuenire. Ro. quia tale iuramentum preberet occasionem mulieribus furandi. Similiter qui iurauit non denunciare aliquem: non tenetur quia est contra bonum anime delinquentis et caritatis. 2. q. 1. si peccauerit. et de iudi. c. nouit. Facit. l. si vnus. §. pacta. ff. de pac. limitat tamen istud exemplum host. in. d. c. quemadmodum. verum. quod non tenetur nisi quando vellet denunciare solum propter commodum proprium: quia sic non liceret. Facit. c. ad nostram el primo de iureiu. sed si denunciet vel agat propter bonum commune principaliter. et si secundario propter bonum proprium.

14 Sed quid de accusatione. dic vt. s. accusatio. §. 6.

15 Vi quando iuramentum est contra votum vel iuramentum vel promissionem prius factam: vt in c. sicut ex litteris de spon. et c. quanto de iureiu. et in c. intellecto eo. ti. Intellige si promissio eius fuit simplex secundum host. et pa. et Inno. in. d. c. sicut. Quibus post Inno. teneat contrarium in c. veniens de iureiu. sed non est verum per c. iuramenti. 22. q. 5.

16 Sed quero vtrum actus gestus contra primum iuramentum sit ipso iure nullus. Re. pa. i. d. c. intellecto. quod si actus dependet a mera voluntate iurantis: puta quia nullo iure prohibetur sic tenet. Vnde dicit Inno. in. c. dilecto de preben. quod si quis iurauit non alienare librum et tamen alienauit tenet alienatio: licet sit piurus. Facit. c. vltima voluntas. 13. q. 2. in glo. vbi tangitur quod qui iurauit non mutare testamentum si mutat tenet secundum [illegible] licet sit periurus: nisi in casu [illegible] quo. s. §. 12. Hostien. in. c. cum marthe. de celebra. missa. tenet quod non valet secundum testamentum. Sed Joh. an. in regula quod semel placuit. li. 6. tenet quod valeat quia nullo iure cauetur quod sit nullum factum per quod fit contra iuramentum: quod verum est quando ac

tus depēdet a mera facultate iurantis. Si autem dispositio actus nō dependet a mera voluntate iurantis: puta quia interdicitur a lege fauore ipsius iurantis. exemplū in muliere τ minore qui non possunt alienare vel alium contractum facere sine certa solēnitate. τ tunc actus iuratus contra primum iuramentum non valet ipso iure. τ sic intellige glo. c. licet de iurein. li. 6. ratio quia actus sine iuramēto erat ipso iure nullus obstante prohibitione legis. ratione aūt iuramenti sustineri non potest quia iam obligauerat se deo per primum iuramentum τ sic secundum iuramentum fuit illicitum. τ idem dic quando actus prohibetur rōne publice vtilitatis. τ iste ē cāus. d. c. intellecto. Dic ergo q si lex seu statutum non resistit actui iurato q si fiat contrarium nō ē ipso iure nullus. Ita tenet archi. in. c. si a sede de preben. li. 6. Gaspar de calde. i. c. cum contingat de iureiu. τ spe. de emp. τ ven. qđ nō. pro cautella mulierum que timent ne inducantur ad aliqua facienda in eorum preiudicium. q iurent prius in manu alicuius coram testibus se nolle tales alienationes vel renunciationes facere. dū modo quando contrarium faciunt intendant non facere contra iuramentum pmū s. non effectualiter renunciare: sed solum verbaliter. q sic non erunt piure in cōscia eo q primum iuramentum intellexerunt effectualiter non verbaliter solum.

17 Uȝ nō ē obligatoriū iuramentū quando ille cui est prestitum frangit fidem iuranti. sed nō. secundum Pa. in. c. peruenit el' so de iureiuran. q qn̄ due obligatiōes recipiunt se adinuicem. puta pmisi tibi equū propter qđ alius promisit mihi centum. τ sic si ego non seruo promissum: nec ille tenebitur mihi de centum. τ sic intellige illud. Frangēti fidem fides frangatur eidē ff. pro socio. l. si conuenerit in fi. 28. q. 2. si infidelis. ff. de inoffi. testa. l. si instituta. C. de pac. l. cum proponas la sa. τ sic intelligit dictum. c. peruenit. τ c. constitutus de pēis. Idem dico quando cōditionaliter pmisi puta iuraui ire romam si dederis centum si non das non teneor qa pmissio mea nō purificatur nisi a tpe existentis conditōis l. cedere diem. ff. de ver. signi. insti. de ver. obli. §. ex cōditiōali. Qn̄ aūt obligationes nō refferūtur adinuicem sed ad diuersa. Exēplum promisi tibi simpliciter centum: et non ex hoc sed simpliciter pmisisti mihi aliquid facere: tunc lȝ ego nō im-pleam promissum: tamen alter tenetur: quia non promisisti mihi rōne pmissionis mee: sed simpliciter τ de specie ad speciem non fit compensatio: vt nō. in. c. 2. de deposito. hoc tenuit Cy. in. d. l. cum proponas. τ sic itellige. c. noli. 23. q. 1. §. vbi dicitur quod hosti seruanda est fides. nec obstat. c. qđ deo pari. 33. q. 5. de voto uiri τ mulieris. vbi licet alter frangat. alter tamen tenetur seruare. quia ibi simpliciter quilibet eorum vouit deo non conditionaliter. τ ei est obligatus.

18 Sȝ quid si ille cui iuraui nō iplet pmissum ex necitate aliqua. puta qr nō pōt. R. q nihilominus ego non teneor ad iuramētum factū pp illud qr videt tacite sb tali cōditiōe iurasse. et hoc tenet do. An. et pa. in. c. sicut el. 3° de iureiur. et placet. licet alij teneant. hoc verum qn̄ solum non teneri ex negligētia alius non attendit vel ex voluntate.

19 Utrū ille qui iurauerat seruire sb certa mercede soluēda qlibȝ mense. q nō potuit iplere seruitium pp defectū solutōis. Puta qr nō potuit stare i loco. nunqd poterit agere pro interesse suo ex quo p eū n stetit. R. Albri. in. l. ediles. ff. de edili. edi. q sic pro hoc bon° tex. in. l. si. in lege. §. colon°. τ i. l. qui opas. ff. locati. secus si nō ipleuit seruitium cum posset. qr nō habebit salarium p predictam. l. ediles. §. prio τ per. l. Julianus. §. offerri. ff. de act. ēpti. τ vendi.

20 Utrū iurans se pmittēs n expellē ingtlinū possit expellere: si nō soluit pensionē R. q sic sm Pa. in. c. tua nos de iureiur. Facit. l. quero. §. inter locatorem. ff. locati. vbi pȝ. q si cōductor pterit id qđ tenet ex nā ptractus: nō teneri ei locatorem ex pmissione locatiōis. Idem dico i pre q pmisit non exhēdare filium. Intelligit nisi crimē ingratitudinis comisit: l. quidam cum filium. ff. de vbo. oblig. et generaliter sm Bar. in. d. §. iter locatorem. Dic. §. facit ad oēs ptus in quibus aliquid vltro citroq pmittitur vt quilȝ nō teneatur seruare qđ pmisit si per aduersam ptem non seruat id pp qđ sunt pmissa. d. §. offerri. Similiter si vir iurauit n dimittere vxorem. Intelligit nisi faciat ptra legem ptiugij. l. si pmisit dotem pōt dimittere si nō soluit ux. nō. in. c. pras de dote post diuor. rest. Item si iuraui te nō offendere. Intelligit nisi causam offensionis cōmiseris. l. qui seruum. ff. de verbo. obliga. Facit quod notatur in. l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. 2. et quod nō in. d. c. qd̄admodum in glo.

21 ¶ 14 qñ mãdatũ legis ł supioris vult ꝯtrium iuraméto. puta iuraui tibi dare .x. Judex ꝓcipit ne tibi dare debeam ex aliqua litima causa. non teneor. c. significauit. de censi. l. si. ff. qui satisda. cogun. ¶ vel de lege. puta fuisti excommunicatus post iuramentũ tibi factũ de aliq̃ tibi dãdo. nõ teneor nisi absoluaris. de quo tamẽ dic vt. s. Excõicatio. 8. §. 12. Ideo i oi iuraméto subitelligit. Saluo iure supioris ł alterius ẽm Jo. an. in. d. c. quẽadmoꝫ. Facit. c. veniẽs eo. ti.

22 ¶ 15 quando iuramẽtũ est in preiuditiũ alterius. puta canonici iurant quod si aliquis eorum efficiatur eps seruabit quedam i ꝓiuditium epalis dignitatis. Nam talis fact⁹ eps non tenetur. vt in. c. sicut est nris de iuriur. ¶ Idem dic si cardinales iurassent i preiuditium se. apostolice q assumptus in papam non teneretur. ¶ Similiter cuꝫ vir iurauit non stare cum propria vxore. Intellige propter odiũ qꝛ non tenetur ⁊ ẽt propter ꝯtinentiam. Sed tunc ad regsitionẽ vxoris tenet reddere. sed nõ exigẽ. qꝛ illud est solũ i ꝑiuditiũ suũ vide qđ nõ. in. c. tua nos ð iuriur. in glo. hoc videtur tenere Host. Tãcre. Gofre. ⁊ Jo. an. ¶ Idem dic cum quis promisit tenere secretuꝫ qꝛ qñ est alteri nociuum non tenetur: qn possit ⁊ debeat reuellare illis q possunt ꝓdesse ⁊ nõ obesse. 22. q. 5. hoc videtur. Sentit glo. in. c. ego de iuriur. ¶ Similiter itelligitur q ñ tenet reuellare nisi producatur in testem quia ẽm Inno. in. c. qualiter ⁊ quando el primo. de accusat. tenetur dicere ẽt si cogitasset de hoc qñ iurauit. Facit. c. qꝛ plerięꝫ de officio or. li. 6. ⁊ c. ꝯstitut. el primo de testi. ⁊ c. olim de accusat. ¶ Item cum quis exigit iuramentum ab aliquo de ðitate dicenda. Si talis ẽ homo ferus de q̃ presumitur ðisimiliter q procedet nõ ẽuato ordine iustitie. sic nõ tenet reuellare qđ scit: ẽt si posset probare. ¶ Silr ⁊ q̃uis non sit crudelis sed q procedet ordine debito nõ debet reuellare ei que nõ põt probare. ar. c. si peccauerit. 2. q. i. ⁊ . 2. q 7. plerũqꝫ. hec Rodo. Illis tamen q possũt prodesse sed non obesse teneretur si iurauit. ar. 22. q. 5. hoc videtur. ¶ Idem dic de eo q iurauit ñ prestare auxiliũ tali. Intelligitur. s. iniuste ẽm Jo. an. allegat. c. petitio de iuriur. ⁊ c. primũ. de his que fiunt a ma. par. c. ⁊ c. grauem de exce. pre. etiam si iurasset de iusto auxilio non dando non obligatur: quia iuramentum non ligat ad illicita ⁊ contra ius. dicto. c. quanto eo. ti. ¶ Idẽ dic de illo qui positus in dignitate ⁊ alienãs bona iurat non reuocare q non tenetur vt in. c. intellecto eo. ti. quia est in preiuditium alterius. s. dignitatis. c. cũ contigat in si. eo. ti. c. 2. de pact. li. 6 Et hoc tene etiã si non iurasset prius non alienare. licet glo. sentiat oppositum. in dicto. c. intellecto per predicta: ⁊ hoc intelligo in notabili alienatione per quã leditur dignitas notabiliter. Secus esset in re modica qꝛ propriũ est ꝑncipum donare. c. i. de donat. ¶ Et in iuramento facto a prelato de non alienando nisi ꝯsulto papa non dꝫ refferri ad modicã alienationem: qꝛ iuramentũ nõ extenditur ad ðisilr nõ cogitata. c. veniẽs eo. sentit Fede. ꝯsi. 203. ¶ Jõ iuramẽtũ filio rsa. ⁊ minor. ⁊ vx. ⁊ seruor. nõ valet in preiuditiũ illor q corum curam hñt: ⁊ ideo possunt ea irritare sicut ⁊ vota: ẽm Nico. de li. super. c. 30 nu. secus in alijs: puta voto castitatis sicut ð voto hẽs. j. votuꝫ. 2.

¶ 16. quando iuramentum est contra legeꝫ positiuam vel statutuꝫ ⁊ licet fuerint multe opiniones vt recitat Pa. in. c. cum contingat de iureiur: tamen istud mihi uidetur verius dicendum circa istud. quod aut lex positiua seu statutum aliquid prohibet propte bonos mores conseruandos ⁊ contra hanc non valet iuramentum: vt in rla. non est obligatorium de re. iur. li. 6. Exemplũ i muliere q̃ viuẽte viro dedit fidem adultero de cõtrahẽdo post mortẽ sui viri cũ eo nõ valet. Et itelligo de bonis moribus nãlibus: qꝛ sic lex ẽ idispẽsabilis ⁊ iuariabilis 5. di. in prin. ⁊ . 8. di. q̃ ꝯtra bonos. Secus in bonis moribus ciuilibus: qꝛ iuramẽtũ ꝯ ipsos valet. c. significãte de pigno. vbi valꝫ iuramẽtũ contra pactũ legis comissorie. ¶ Aut lex seu statutum fũdatur sup bono publico principalr: ⁊ sic nõ tenet iuramẽtũ factum ꝯ: qꝛ pact. ł iuramẽtis ius publicũ reitti nõ põt. ad h. l. ius publicũ. ff. de pact. ¶ Aut lex seu statutum non est fundatũ in bonis moribus nãlibus nec sup bono publico pncipalr. sꝫ i odiũ aliquor. ⁊ sic tenet iuramẽtũ qñ põt siñ dispẽdio saluti impleri licet non sine dispendio rerũ tpaliũ vt i. d. c. significante ⁊ in. c. debitores de iuriur. Idem dicendũ qñ lex principalr ẽ fũdata sup fauore priuato sꝫ cõseqũter ⁊ secũdario super publica vtilitate q iuramẽtũ ligat. Et iste ẽ casus proprie. c. 2. de pact. li. 6. ⁊ h qñ nõ ꝯtinet aliquã turpitudinẽ ꝯ bonos mores naturales: nec ex pte iurãtis: nec ex parte materie super qua prestat: nec contra bonũ publicum principaliter. Et ratio quare 23

teneat iuramentū: in istis duobus cāibus ē / q: iurādo nō peccauit q: talis lex potius ē priuilegiatiua / q̄ pceptiua: ⁊ idō eius cōtrariū non ē in dispendiū salutis eterne: sȝ solū rex tpraliuȝ. Aut si peccauit trāsgrediendo / tn̄ pōt seruare sine peccato: ⁊ ideo tȝ iuramentū. c. ⁊ si xp̄s de iureiu. iūcto. §. illicituȝ. 22. q. 4. Secus aūt esset qn̄ ē contra bonos mores nāles vel ꝯtra ius publicū pricipalr̄ q: sine peccato seruari nō pōt.

24 Et ꝑ talis ꝯtractus factus ꝯtra legē vel statutū principalr̄ fundatū sup fauore vel odio priuato: ita firmet iuramēto q ēt here des obligētur. R̸. fm pa. in. d. c. cuȝ ꝯtigat q cōis opinio ē quod sic / q: iuramentū cōfirmatoꝝ validat actū iualidū ⁊ ex eo oritur actio. vt in auē. sacra. pubeꝝ. C. si aduēsus vē: limita / nisi dolo vi vel metu sit iuramentū extortum. vt in. c. ꝯtingit eo. ti. ⁊. c. licet eo. li. 6. ⁊ in. c. 2. de pac. li. 6. ⁊ dcā auten: sacra pubeꝝ. secus esset in iuramento itroductorio obligatōis. puta iuro tibi dare centū / nulla cā pcedēte / q: iste nō ē mod⁹ iducēdē obligatōis / nisi in liberto / vt i. l. vt iur. iurandi in prin. ff. de ope. lib. ⁊. l. fi. ff. de lib. cā. ⁊ ibi Guil. de cu. ⁊ Bar. in. l. iusiurandū la. 2. ff. de iureiu. ⁊ idō non ligaret heredes de iure ciuili / sȝ de iure canonico si fuit in culpa non iplendi / ⁊ iuramentuȝ erat simplex / puta iurauit dare. x / ⁊ pēituit d̄ peccatis suis credo q teneat p id quod dixi. s̄. heres. §. 5.

25 Sed quid si in pdicta. l. vel statuto fūdato sup bono priuato vel odio dicat nō valere ꝯtractū / nūqd valebit si iuramētū interponat. R̸. q sic. Facit qd̄ nō. Inno. in. c. 2. de regula. vbi dicit q in istis spūalibus ius naturale pfert iuri positiuo.

26 Quid si addatur statuto q si seruata nō fuit solēnitas debita psumit dolū vel aliaȝ illicitā cām. R̸. q si ꝯstat ꝯctū esse veꝝ / ⁊ n̄ ficticiū / aut dolosuȝ quo ad ipm minorem ⁊ huiusmōi / p quo fit / sic iuramētū ligat taȝ in foro aie / vbi credit p se ⁊ ꝯtra se / vt i. c. significasti el prio de hōi. ⁊ nō. in cle. i. de penis q̄ ēt in fo. ꝯtentioso / q: cessat rō statuti. Si v̄o fuerit dolus vel fraus / tūc si statuto suberat cā psumēdi dolū: vt q: cōiter i loco decipiebant dolose minores / tūc saluabit opinio Bal. ⁊ Bar. ⁊ alioꝝ q tenēt iuramētū n̄ valere / q: n̄ tollit psumptōeȝ statuti legitie iductā / sec⁹ esset si statuto n̄ suberat cā psumēdi fraudē / q: tc̄ ligat iuramētū

27 Sȝ qro eps statuit q glibet clericus absens reuertat. j. certū diē sub pena excōicationis: clericus de lnia epi iuerat ad studiū / ⁊ iurauerat creditori suo non recedere an eius solutōem: querit an obliget iuramentū / vel preceptū plati seu legis: ⁊ videt q iuramentū sit nullū / q: ꝯtra obiam superioris non pōt seruari sine interitu salutis. d. c. cō ꝯtingat. ⁊. c. 2. de pac. li. 6. sȝ pa. in. c. venientes de iuriur. dicit. ⁊ ē dictū Jo. an. in mercurialibus in rā i malis ꝓmissis. li. 6. q ex quo cū lnia epi / fuit in studio: et ꝑ ncecitate studij ꝯtraxit debitū. videt se obligasse cū lnia epi / q: vno ꝯcesso / ꝯcedūt oia / sine qbus illō nō hȝ effectū. c. pterea. ⁊. c. prudentiā de off. dele. et. l. ad rē mobilem et. l. ad legatū. ff. de ꝓcu: et sic non dȝ recedere / sȝ seruare iuramētuȝ. Secus si sine lnia epi vel nō ꝑ necessitate studij / sȝ ꝑ lasciuia / q: tunc iuramētum nō valet ꝯtra obiam superioris. Idē dico in pr̄e reuocante filiū qpdicto modo iurauerat. ⁊ idē de quolibet subdito ⁊ facit ꝑ mercatoribus qui ꝯ ꝓhibitōeȝ suoꝝ dn̄oꝝ vadunt ad certa loca ꝓhibita sȝ q ꝓhibei pūt: vt in. l. relegatoꝝ. ff. de interdi. et re. et qd̄ ibi nō. q: non poterunt se obligare ad ibi standū nisi superiores tacite vel expresse ꝯsentiant.

28 Non obligat iuramentū qn̄ iuramētū ponit sup ꝯtractu simulato: sȝ distigue fm pa. in. d. c. cū ꝯtingat: q aut simulatio ē de ꝯsensu vtriusqȝ ptis tā sup ꝯtractu q̄ sup iuramento / et tunc si ex iusta cā: puta iusto timore / vl̄ q: idigebat mutuo ꝯcedit pign⁹ in forma venditōis vt creditor lucraretur fructus / ⁊ sic nō obligat iuramentū / q: d̄sfuit consensus / ⁊ fuit iusta cā simulandi / ad hoc. c. i. q metus cā. ⁊. l. fi. C. d̄ nō nu. pe. Si vero ex iiusta cā fuit / puta cā fraudandi gabellas vel aliter ad deceptōeȝ proximi simulauit vnum ꝯtractū esse alium: et iurauit singula ꝯtenta i istrumento v̄a: tunc eo ipo ē piurus / q: simulatio itentōis ex iniusta cā n̄ excusat. vt nō. i. c: iterrogasti. 27. di. Sicut ille qui pce / vel pretio deposuit falsū c. i. de cri. fal. et volens ꝯtrauenire nō debȝ audiri: sed si iurasset solum n̄ cōtrauenire illi ꝯtractui quē simulabat i deceptiōeȝ ꝑximi: lȝ grauiter peccauerit iurādo i dānū proximi / tamen non obligatur / quia defuit consensus: vnde respectu dei non exigitur absolutio a iuramento ar. c. tua de spon: sȝ in fo. cōtemp. compellitur obseruare / nec auditur uolēsallegare turpitudinem suā ⁊ hoc verum inquātum ē solum in preiudicium suum / ⁊ nō inmiet periculum aie. Aut simulatio solum erat super contractu

Vex. pigrauit qs rez. 2 tm simlauit uēdere ut mutuū faciat fructus suos iurauit nō detegere pignoraticiū gttū. g. seruare

ex parte vtriusq3 ʒ iuramētum interuenit negat ɔtra tacite vel expresse ⁊ hoc ne contractus feneraticius detegeretur: ⁊ tunc iuramentū obligat ⁊ pinde ē ac si iurass3 soluere vsuras. Facit qđ nō. C. y. in. l. si ex cautione. C. de nu. pe. vbi ɔcludit φ iurās nō opponere exceptōe3 de nō nu. pe. obligatur l3 simplex renūciatio nō valeret. In foro tñ aie si nō habuit itentionem obligandi se non tenetur. vt dixi. s. Silr si ɔtract⁹ simulatus non pōt seruari sine peccato vt ɔtractus simoniacus. l3 ɔcipiat sub alio cōtractu qz tunc iurans sciēter peccat mortaliter. ⁊ tenet non seruare. 22. q. 4. p totum. Aut simulatio fuit ex pte iurantis trāsuper ɔtractu solū ab eo simulato vt qz aliud gerebat in cōde: aliud in verbis: vel vsus est vbis duplicibus callide iurando: ⁊ tūc fm pa. i. d. c. cum ɔtingat. intelligit secūdum intentionem recipientis. ⁊ sic deus videt recipere. 22. q. 5. quacūq3. ⁊ . §. ex his oibus. ⁊ sic ligat iuramentū secundū distinctiōe3 de qua. s. iuramentū. 4. in prin.

29 Sed quod remediū erit qñ iuramentū interuenit ne in ɔtractu simulato vsure petantur ex quo iurauit nō agere ɔtra tacite vel expsse. R. φ ad verba iuramēti ē recurrendū φ si vba excludunt actū ⁊ exceptōnem tacite vel expsse tunc denūciet ecclie que poterit eū absoluere. d. c. queadmōm: φ si iurauit nō denūciare nō valet iuramētum vt dictū ē: intelligo quādo pricipalitē facit ex zelo salutis ,pximi: licz secundario pp suam vtilitatem qz si principaliter faceret pp suam vtilitatem nō credo tutus sit i ɔscia ex quo iurauit non denūciare: ⁊ sic itelligo ⁊ limito. c. primū. ⁊ . c. debitores d iureiuran.

30 Non obligat iuramentū rōne impossibilitatis vel necessitatis aut magne difficultatis post venient. Nam de impossibilitate dicit ipossibiliu3 nulla ē obligatio. ff. de reg. iur. de necessitate ⁊ magna difficultate dicūt doc. i. c. querelā de iureiu. ⁊ in. c. breui eo φ excusat a piurio frō qz deus respicit aium nō manum: 14. q. 5. si quid iuenisti. ⁊ facit. l. fi. ff. qui satisda. cog. vnđ dicit Inno. in. c. venerabilē de elect. φ vrgente necessitate pōt quis ,ppa auctoritate frangere iuramentum si nō pōt haberi superior a q petat absolutio. xi. q. 3. antecessor.

31 Sed quid si tpre iuramenti credebat se ñ posse iplere vel non habebat ,pbabilē cā3 credendi φ posset facere. R. host. φ peccauit mortalr peccando (iurandos) qz defuit in prio vitas in fo. iuditiū. ⁊ sic ē piurus: secus si ,pbabiliter credidit posse facere. 32

19. Nō ē obligatoriū iuramentum quando quis nō habuit aium obligandi se cum iurauit. puta qs ex dolo inductus iurauit qđ oio nō iurasset nisi dolus fuisset: et si dolus venit re ipa qz nō tenet. facit. l. tres fratres. ff. de pac. ⁊ . l. si soror. C. d colla. ⁊ Fe de. ɔsi. 195. vbi determinat filiā minore3 seductaz a fratribus que renūciauit bōis paternis: credens φ non valet multoplus φ dos sua. φ non valet qñ multoplus valet qz vbi dolus ē ibi excluditur voluntas l. i. ff. de dolo tenet sanctus Bona. vbi. s. q. 3. ar. i. φ vniuersaliter non obligat iuramentum: si aiu3 obligandi non habuit d3 tñ idēnitati ,pximi satisfacere si dolose decepit eum fm Ricar. eadem di. ar. i. q. 2 ⁊ an peccet mortalr iurando dic vt. s. §. 9. facit. c. veniens eo. ⁊ . c. ɔtutualis ibidem. 33

20 Nō obligat qñ iuramētū cōmutat in melius vt in. c. pueri el. 2. de iur iur. s3 hoc hēt duas limitatiōes pma φ hoc est verū qñ vtrūq3 nō pōt ipleri fz dñm ant. i. d. c. pueri. Nā tūc qn iuratū ē ipeditiuū l' iurbatiuū maioris boni l3 sit tutū hre lniaz a superiore tñ nō est necia: qz potest ɔuenire iuramento. allat. c. ɔmissum de spō. et c. l3 d regla. allego. c. scripture d voto vbi hoc tenet Inno. aperte facit glo. in. c. monach⁹. 20. q. 4. et. 33. q. 5. noluit. secus esset si bonu3 iuratum non esset impeditiuum maioris bōi. sed vtrūq3 posset fieri qz sine auctē superioris nō poss3 ɔueire iuramto licz eps posset dispensare vt ɔueniat rōne maioris boni fm Inno. i. c. debitores eo. ii. Silr dic si eēt dubiū an eēt maius bonū necessario regri dispēsatōe3 epi. ar. c. i. de voto. 2a limitatio ē φ vera ē dicta regula qñ iuramtū nō ɔcernit ,ppriam vtilitatem alicui⁹. qz si ɔcernet nō esset va et si vnu3 sit totalr impeditiuū alterius nec ,pdest in hoc auctoritas supioris. Facit qđ nō in. c. qto. eo. ti. et in. c. cu3 inter. p. de renun. et Jo. an. in mercurialibus in regula i malis de reg. iur. li. 6. Nam debitor qui iurauit vnam rem dare non pōt dare meliorem aliam pro illa inuito creditore. l. 2. §. i. ff. si cer. pe. ⁊ insti. qui. mo. tol. oblig. in princ. nisi velit in ppriā religionis obseruantiam ɔmutare ⁊ vnū ē impeditiuum alterius. ⁊ hoc placet fauore religionis ⁊ et seqtur pa. in. d. c. peruenit.

34 ¶ 21 Non obligat iuramentum secundum aliquos quando id qd iuratur consistit in facto vt teneatur precise ad factum/ratio quia secundum aliquos de iure ciuili obligamus ad factum sufficit si soluat interesse. vt in .l. stipulationes non diuiduntur .ff. de ver. ob. et in .l. si quis ab alio in fi. ff. de re iudi. quia secundum communiter doc. tenetur vel ad factum vel ad interesse et non precise ad factum. vt no. Bar. in .d. l. stipulationes. sed ego dico contrarium. s. qd precise teneatur ad factum de iure diuino et canonico. et hoc intellige si pot impleri et non sit contra bonos mores et aliqd predictorum in quo non obligat iuramentum et probatur hoc per .c. primum. et .c. qualiter de pac. et .c. iuramenti .22. q. 5. facit .c. licet de voto. et .c. ex litteris .2. de spon. et .c. nouit de iudi. et dictum .c. si xps. et hoc videtur sensisse Bar. ... vbi .s. q vult qd vbi obligato descendit a lege compellitur quis precise ad factum ar. in .l. qui liberos .ff. de ritu nup. cum similibus. Idem dicit si a testatore: nisi inducatur spes seruitutis persone vt in .l. ticio. §. ticio. et .ff. de condi. et demon. hec regula esset vera quando quis promisit factum alienum quia non tenetur nisi facere quantum in ipso est bona fide. de spon. ex litteris nec obstat qd dictum est s. iuramentum. 4. §. i. quia ibi non tenebatur precise stare sententie sed vel parere vel prestare penam et hoc etiam non haberet locum quando promittens precise ad sententiam vel pot dici qd verum est qd sufficit prestare interesse sine periurio quando factum esset inutile parti si prestaretur vel est factum impossibile quia tunc non obligaret iuramentum super tali facto prestitum.

35 ¶ 22 Non obligat quando quis iurauit seruare qd non est. puta iurauit seruare statuta intelligitur de factis. et si addidit qd per idem iuramentum prestitum obseruabit. etiam que fient non obligatur ad illa que fient ratione iuramenti ita qd sit periurus: sed bene ratione promissionis obligabitur. vt in .c. clericus eo. ti. sed iste casus non est ratione eius qd non est. sed quia seruare futura non iurauit sed promisit solum per iuramentum prius prestitum non tamen tunc factum: et ideo si iuraret seruare etiam facienda teneret. aliter esset piurus.

36 ¶ 23 Non obligat iuramentum prestitum circa ea que subduntur potestati alterius. puta vxor que iurauit peregrinationem vel abstinentiam similiter seruus monachus et huiusmodi. et ideo no possunt implere cum eis contradicitur a viro. domino vel abbate. et de hoc dic vt. j. votum. fo facit qd. s. dixi. §. 22. in fi.

¶ 24 Non obligat iuramentum quando animo euadendi solum quis aliquid iurat qd metus causa perlatum .31. q. 2. Lotharius in fi. vnde qui iurauit redire ad carceres. si carcer est iniuriosus non tenetur redire qd metus causa. c. i. secus esset si non esset iniuriosus quia tenetur etiam si immineret periculum mortis. secundum gl. i cle. pastoralis de re iudi. et Bar. in .l. relegati .ff. de penis. Et ideo istud est verum quando vult euadere illud qd indebite sustinet. et sic vt euadat iurat non intendens se obligare. secus esset si intendebat se obligare quando iurauit. quia tunc dic vt supra §. 9. 37

¶ 25 Non obligat iuramentum quando iuramentum est conditionale vel propter causam quia nisi conditio extet vel causa non obligatur de condi. appo. c. verum de iureiuran. c. peruenit el. 2. et hoc intellige quando tota obligatio ponebatur in conditionis euentum. vel propter causam: alias teneretur. vnde iurans ire ad sanctum Jacobum vt fratrem suum videat et peccata sua redimat. licet frater suus decesserit tenetur nihilominus ire propter aliam causam. 38

¶ 26 Non obligat quando singulares firmant statuta collegij cum iuramento dictis statutis sublatis per ipsam vniuersitatem. vt dicit Jo. an. in .c. i. de his que fi. a ma. par. capi. quia non obligat nisi remanentibus statutis. vnde eis sublatis per vniuersitatem tollitur iuramenti vinculum: quasi iuramentum liget singulos vbi singulares contrauenunt: secus si contraueniunt collegialiter tollendo statutum. pa. vero in .c. dilecto de preben. distinguit et bene qd aut singulares de collegio iurant vt singulares. et sic est vera opinio Jo. an. Exemplum statuto cauetur qd nullus det vocem non matriculatus. Iurauerunt singuli seruare statutum. Similiter qd nullus vadat de nocte statuunt: iurant seruare statutum certe quia hoc concernit obseruantiam singulorum. ideo si collegium tollat statutum non peccabunt contrauenientes quia iuramentum erat statuto accessorium et remoto principali remouetur et accessorium. Si vero iuramentum astringit eos ad obseruantiam vt collegialiter sic sine periurio non possunt contrauenire etiam collegialiter causa rationabili. no subsistete exemplum. vt i. d. c. dilecto. Na 39

Causa legitima absoluendi a iuramento

canonici iurantes vt ēt collegialr nō reci-
piāt q2 nō ē dubiū q vt singli nō possūt eli
gere canonicos Paulus vero in cle. i. de
regula dicit si iurant statutum seruare q si
collegialr ꝯueniunt nō sūt piuri: q2 tollunt
statutum & p ꝯsequens iuramētū. Si vero
iurant seruare ꝯtēta i statut spālr puta non
ibo de nocte & huiusmodi non hito respe
ctu ad statutum sic sunt piuri si ꝯueniunt q
litercūq3. Aduerte tamen quod in casu in
quo nō possūt ꝯtrauenire collegialr d3 in-
telligi nisi p cā3 ꝯcernētē fauorē publicu3
q2 sic possent ꝯtrauenire n obstāte iuramē
to q2 istud intelligit exceptum vt nō. pa. in
d. c. dilecto & secundum predicta intellige
glo. iu. c. in his. ii. di.

40 Utrum successores i aliquo collegio l' vniuersitate i qua pdecessores fecerāt statuta & iurauerāt ea seruare teneant sub pena piurij talia statuta seruare? R. q non quia obligatio iuramenti ē psonalis ex parte iurant nec extendit ad successores quantum ad piuriū l3 teneātur ipm suare de solu. c. i. de vsuris. c. tua de iureiur. c. veritatis s3 ex pte ei9 cui iurat trāsgredit psonā. vn pmittēs obiam plato & successorib9 ei9 nō tenetur iterū pmittere successori: q2 ē ei obligatus sicut antecessori cui pmisit. Fallit in libtō q tnt & d3 pfessionē facē. j. anū nouo psono. 12. q. 2. sepe fit. nō Inn. & Ber. in d. c. veritatis.

41 Et quando qs iurat incaute & hoc pp aliquā necītatem iplere nō pōt. 25. di. 5. alias ea demum exēplū pone de mre que iurauit filium verberare & huiusmōi. nimia q2 v2 veniale tale piuriū pmissorū q2 n vr deus acceptare cū maiori obligatione quā nā eorum importet vt ibi p3.

42 Utrum i depēdentibus ab aio alicuius l' cōscia sit stan eius iuramento? R. Pa. in c. vidua de regula q sic vt ex de sen. exco. c. si vō. el fo. de hoi. significasti. & c. vidua pdcō qd v2 ꝯtrariu3. q2 intelligitur quādo certa psumptio extrinseca ꝯiecturat aium q2 tunc nō statur in pudicio alterius al's sic.

IUramentum vj.

quo ad absolutionē qs pōt absolue re a iuramēto licito tā ex pte iurantis quā recipiēt? R. pa. in c. q2to de iure iur. Aut iuramētū fuit prestitū i mā spectāte principalr ad papā vt puta cū canonici iurauerit nō recipe vltra talē nū3 aliquē in canonicū & huiusmōi: & sic papa pōt ēt sine cā absoluere q2 i tali iuramēto itelligit excepta auctas pape vt in. c. venientes eo. Et hoc voluit host. in. d. c. quāto. Aut fuit pstitū in alia mā & tunc aut ē ad honorē dei pricipaliter. & sic sine cā nullus pōt absoluere nisi solus deus & sic intellige Jo. an. post vice3 in. c. 2. de spon. Nam papa non pōt remittere sine cā obligatō3 deo qsitam. 2. q. 4. si manet. 23. q. 4. si is q. Ex quo iferi q sicut papa nō pōt aliū absoluere in hoc casu sic multominus se ipm. c. si. de isiit. & c. p vras de iure pa. Aut subest iusta cā sic tam papa pōt q3 eps & q eps possit nō. Inno. in. c. debitores de iure iur. Et iō subsistēte iusta cā poterit eps ꝯmutare et interpretari fm do. An. i. d. c. q2to et spe. in ti. delegato qn .s. dubitatur de eius validitate et alijs dubijs et ēt absoluere fm Inno. quē sequitur pa. in. c. cū cōtigat eo. sed ē dfa inter papā et epum q2 eps nō pōt nisi respectu sue diocesis papa vō respectu totius orbis l' respectu magnar psonaru3 aut magni dubij est requiēdus et sic pōt itelligi. c. venerabilem de elect. ar. c. si vō cū filibus eo. ti. Alius āt citra ep3 l' q nō habet epalem iurisdictionē nō pōt absoluere i iuramēto sicut nec i voto dispensare vt nō. i. c. i. de voto. S3 q est cā legitia absoluēdi iuramento pstito i mā spectāte ad honorem dei? R. q pp scādalum euitādum vt nō. i glo. i dicto. c. q2to & Inno. i dicto. c. venerabilem. vel maior vtilitas vt nō. Inno. i dicto. c. debitores et est tex. i. c. puenit el. 2. eo vel subest alia iusta cā de qbus. 15. q. 6. nos sctōr et. c. auctem. Et credo q hoc sit reliquen arbitrio ipor vt ex predict colligāt quomō i alijs debeāt iudicare. Si vero materia i qua est prestitum non pertinet ad papam nec ad honorem dei sic papa potest ex cā absoluere vt i. c. quāto de iure iur. et i. c. 2. de voto. alias nō respectu laicor sibi i tpralibus nō subditor vt i cle. pastoral' de re. iudi. et qd nō i. c. q i eccliarum de ꝯstit. et i. l. si. C. si ꝯtra ius. vl' vti. pu. Facit qd nō. j. Obia. §. 2. Similiter dic qd pōt eps ex cā ltima absoluer a iuramēto licito. et d2 cā ltima q2do inest turpitudo ex parte recipiētis. Unde dic pa. i. c. i. de iure iur: q si notorie ꝯstat de turpi receptiōe poterit eps absq3 hoc q citet vel rogat suscipiētem relaxare et absoluere pula cum qs ex metu exegit iuramētum sup eo de quo alias de iure non tenetur: vt exēplificat Idem pa. in. c. ad nostram el. 3. eodem ti.

Utrum in omnibus pdictis in qbus dixi iuramētum nō obligare possit qs ppria

vel q2 iniuria sibi irrogat allegando iuramentum ad iuris obseruantiam p metum & ideo pp periculum piurij pt petere absolutionem et sic extende c. si vero eo. ti.

vide .j. Iudus. § 9. circa me. et ipostilla ibi imagine

auctoritate ↄtrauenire. R. vt colligo ex Inno. in. c. cum quidam de iuriur. ꝙ quando est dubium an sit obligatorium: tunc nemo preter auctoritatē superioris pōt cōtrauenire/ nec iudex secularis in cāu in quo ē dubium inter doc. an sit obligatorium vel ne pōt se intromittere sed remittere ad iudicē ecclesiasticū. Ita nō. pa. i dicto. c. cum contingat. Quādo vero nō est dubiū d̄ iuramti obligatiōe tūc si pōt seruari absq̧ dispēdio salutꝫ debet absolutio peti propter reuerētiam sacri. Si vero sit in dispendiuz salutis tunc pōt homo ꝓpria auctoritate contrauenire. Et nō hic ꝙ in dispendium salutis dicit̄ omne illud qd̄ caritati dei derogat vel eius perfectioni/ vel disponētibus ad eā Videtur tamē Pa. in. c. cū quidā de iurur. tenere nō esse necessariam absolutionem superioris ēt quādo pōt seruari sine interitu salutis/ nisi solum ne notetur de trāgressione iuramenti: hoc est dicere proptē scandalum/ ꝛ sic credo quādo. s. ē clarum ꝙ nō obliget iuramētū. qd̄ nō.

2 ¶ Utrū iuramētū qd̄ concernit fauorez iurātium tantū sit remissibile per eos qui iurarunt. R. Jo. an. in. c. 2. de spon. ꝛ Jo. de ligna. in cle. i. de vsuris ꝙ sic: ꝛ facit dictum c. Secus si concerneret cultum dei vel religionem: vel pietatem. puta iurarunt duo sibi inuicem ꝙ religionem intrabunt ꝙ dicent duo psalteria/ vel ꝙ de lucro coꝝ dabunt certaz partem pauperibus ꝛ huiusmodi: quia nō possunt sibi remittere. Similiter non possunt si sibi iurarunt id ad qd̄ tenebantur/ puta ꝙ non facient furtuz/ ꝙ mercatores non falsificabunt merces ꝛ huiusmodi. Similiter ēt non possunt remittere quādo iurant super aliquo faciendo/ vl' nō faciendo/ qd̄ non pertinet ad eum cui iuratur/ sed simpliciter. puta iuro tibi ꝙ nō negotiabor/ vel non faciam talem artem si tamen tale iuramentū respiceret icomodum alterius puta cōitatis vel aliorum. nō valeret vt dictum est. Similiter non teneret̄ qñ iurando de aliquo faciendo vel nō faciendo intendebat si ille cui iurabat simil'r faceret: q꞉ sic si ille non seruat/ nec iste tenetur. facit qd̄ nō. Host. Inno. ꝛ Ber. in. c. peruenit. 2°. ꝛ facit. c. sicut el 3°. de iurur.

3 ¶ Utꝛ vniuersitas q̄ iurat aliqd̄ suare l' facē vel non facere teneatur qñ maior pars facit contra. R. Rodoñ. ꝙ si qñ iurarūt hēbant aliquam conditionē in mente fm illā dñt seruare. puta si alij omnes/ vel maior pars seruabit. ꝛ ego. Si vero nullaz conditionē hēbant sed dubitatur an fuerit simplex/ vel sub ab aliqua conditione tunc si iuramentuz spectet tantū ad comodū iurantiū ꝛ medietas vel maior pars seruat/ ꝛ hoc v̄gat i dānuz seruantiuz/ ꝛ lucrū non seruantium/ benigne interpretandū est ꝙ aliquibus nō seruantibus alij non tenentur seruare. Si vero nullū incomodū patiuntur seruantes nō est tutum contrauenire/ sed denuntietur prelato: vt vel cogat seruare/ vel sibi inuicē remittere. Si vero concerneret cōmodum aliorū a iurantibus/ non posset nec sibi remittē nec alijs nō seruantibus non seruare sine periurio si simpliciter iuraret. Et si dubitant an simpliciter iuraret/ vel sub conditione dimittant incertum. s. non seruando ꝛ seruent qd̄ ē certuz.

4 ¶ Utrum licite quis possit petere absolutōnem a iuramento in casibus vbi tenet. R. fm pa. in. c. quanto eo. ti. ꝙ aut iuramentū continet turpitudinē ex parte suscipienꝭ. ꝛ maxime concurrente materia turpi super q̄ pstatur/ sed ex parte iurantis nullum imminet pctm̄/ sic pōt peti absolutio non obstante ↄditione aduersarij. Casus est in dicto. c. debitores ex quo patet ꝙ filiusfa. qui cū iuramento renunciauit macedoniano pōt petere absolutionē in terris/ vbi cōiter hodie filij non inducuntur ad tantū malū. ꝛ hoc ē tutius fm do. An. in dicto. c. quanto ꝛ placet pa. Quis posset de subtilitate iuris dici ꝙ non tenet iuramētuz si bene ponderetur l. i. ff. ad macedo. q꞉ emanauit ad ↄpescendum libidinem peccantiū/ ꝛ sic pp bonum publicū corporis ꝛ aīe ↄ qd̄ iuramētū nullū est. c. si ligenti de pscript. ꝛ. c. cōtingit el primo de sen. exco. Itē q꞉ iuramētū nō solū ē nullū qñ cōtinet i se pctm̄ sed ēt qñ pōt prebere occasionē peccandi. c. cū ab oi. de de vita ꝛ ho. cle. ꝛ. c. nam cōcupiam de cōstit. ꝛ. c. sicut ex lris de iurur. Aut iuramentum ē ↄ legē que est in fauorem priuatoruz vel odiū: vt in muliere minore ꝛ huiusmōi ꝛ tūc si pōt seruari sine dispendio salutꝫ absolutio nō pōt peti. c. si vero cū filibus eo. ti. qd̄ intellige verū qñ sine dolo: vi: vel metu: sꝫ sponte ꝛ scient̄ ē iuratū. Si vō iuramtum fit ↄtra ꝛ datur enormis lesio lꝫ nō iurauerit ↄuenire: tñ poterit absolutionem petere/ q꞉ psumit̄ dolus. l. oēs. §. luci°. ff. de hi. q̄ i frau. cre. l. q testiū. ff. de pbat. ꝛ nihil iterest vtrū iterueniat dolus a ꝓposito: vl' re ipa. l. si qs cū alir. ff. de verbo. obli. Et v̄ba iuramenti dñt intelligi ciuili modo. s. ꝙ ñ cōtraueniat nulla rōne l' cā/ exceptis q̄ub⁹

lesionibus ar. l. creditor. §. iucius. ff. manda. Intellige nisi scienter iurasset quia cessat dolus & re ipsa & ex proposito. Et ideo nō poterit. Sic etiam si non intellexit enormem lesionem lꝫ dixerit non ꝯuenire neqꝫ magne nꝫ parue vt ponunt notarij non propterea prohibeatur quin possit petere absolutionem. de hoc vide. s. Arbit. §. 10.

i IUrisditio fm Az. dr aditōe qd ē ptās & iuris qi iusta & ltima ptās.

i ¶ Iurisdictio sine cohertione non valꝫ de offō dele. c. pastoral. vnde dicit tex. in. l. fi. ff. de offō eius cui iur. ma. Iurisdictio sine modica cohertione nulla est iurisdictio.

2 ¶ Iurisditiōe coissa oia siñ qb⁹ explicari ñ possꝫ itelligūt coissa silr. ff. de iu. om. iu. l. 2.

IUs ē ars boni & equi. ff. d iustitia. & iur. l. 1. Ius ꝯstare nō pōt nisi sit aliqs iurisptius p quē possit quotidie in melius pduci. ff. de orig. iur. l. necessariū. Ius diuidit in ius naturale gentium. ciuile. & publicum. de quo vide. di. i. p totum. & ff. de iustitia & iur p totū. Utrꝫ scta ꝯtra ius valeāt vide. j. lex. §. 18.

i IUs patronatus ē ius honorificum. onerosum & vtile alicui ꝯpetēs i ecclia. p eo qꝫ de diocesani ꝯsensu eam ꝯstruxit fundauit vl dotauit ipse. l'is a quo cāz hñt fm Io. an. & pa. in rbica d iure patro. & dr honorificum qr hē honorē pñtandi rectorē qr sine eius pñtatione si eps vel alius prelatus instituit ipso iure est nulla p. c. decernimus. 16. q. 7 tenet Io. an. i. c. 2. de officio vic. li. 6. nisi quādo patronus fuisset negligēs i pñtādo: qr ela pso tpre bñ istituit. Papa vero bñ posset sine pñtatione patroni: & silr legatus de latē si patronus sit ecclesiasticus nō tñ possꝫ pdi eius legat⁹ si eēt sclaris. vide glo. in cle. per lras de pben. & iste ē cāus. c. cū dilectus d iure patro. onerosum dr qr patronus tenetur defendere ecclam ne bona indebite dilapidēt. 16. q. 7. filijs. Uñ pñtatus tenetur reddere rōnē de admistratiōe patrono. Intellige si pronus ē eccliastic⁹ nō secularis. vt nō. i. c. cū & plantare de priui. & pa. in. c. ex lris. & c. cū pp eo ti. Nō tñ valde stricte dicēdo qd expendat quotidie sꝫ i gñe. Ita nō. pa. i. c. ex lris de iure patro. Utile dr ēt qr si veniret ad iopiā tenet ecclia ex redditibus. vltra necia remanētib⁹ alusitare pronū pigni⁹ qꝫ alios paupes. c. qcūqꝫ el. 2. ea. cā. 7. q. 7. c. nobis i si. de iur pronatus. Et

nō qꝫ ius pronatus hñs: aliqñ dr pronus aliqñ aduocat⁹ & vicedo⁹ custos guardias hñs eius frequētatiōis l' pcessiōis fm hosꝫ c. preterea eo. ti. & in. c. in singulis i fi. d sta. mo. & ideo supponunt pro eodem.

1 ¶ Quib⁹ mōis acqrit ius pronat⁹. R. qꝫ ex tribus. Primum. qr fundauit ecclesiam. i. fundum ad edificandum dedit. d. c. nobis & c. abbatem. 18. q. 2.

2 ¶ Scdꝫ ē ex ꝯstōe eccle. c. monasteriū. 16. q. 7. & h itellige si fact de ꝯsensu episcopi alio modo ecclia fieri non debeat de conse. di. i. Nemo de iure pro. qñ. & c. nobis fuit 16. q. 7. filijs.

3 ¶ Sed qd si ad reffectionē dedit. R. qꝫ nō acqrit ius pro. fm Lau. ar. ff. ne qd i lo. publico. l. i. §. vicinales. qd vꝫum ē qñ non est oio destructa. Secus si fūditus erat destructa & de consensu reparauit qr per inde est ac si de nouo fecisset de iude. consuluit & i aut. vt nullus fab. oratoriū. dom. §. 1. lꝫ pm⁹ q hedificauerat āmittit ius patronatus si ñ dederat fundū vel fm glo. i. c. qñ eo. dicē. ēt si de eadem materia sit reparata.

4 ¶ Tertiū ē ex dotatiōe. d. c. filijs & c. qcūqꝫ ibidē. Et hoc itellige de dote data añ cōsecratiōeꝫ. qr post ꝯsecratiōeꝫ ñ iducēt. qr nlla fuitus rei sacre pōt iponi. ff. de fui. l. fuitutes la. 2. §. vlt. & qd hūani iuris desunt esse: fuitutem non recipit. ff. cōia predio. l. cauerit. Tñ Inno. & host. tenent qꝫ si nō habꝫ dotem & sibi detur post consecrationē qꝫ acqritur ius patronatus: qr sine subā rerū non posset eccle defuiri. 1. q. 3. si qs obiecerit & magis placet & nō. qꝫ nisi det p dote vl rōe dotis non habebit ius patronatus sed erit benefactor fꝫ pa in. d. c. qñ Limitat etiā hoc ibidem pa. qꝫ ex dotatione post consecrationem efficitur patronus. Uerum qñ fundator nō pōt cōpelli ad ipsam dotādaꝫ sicut fit in istis capellis. qd nō.

5 ¶ Utrꝫ possit esse plures i dote cōstituēda. R. Inno. qꝫ sic. Et quilꝫ erit patron⁹ vult ēt glo. 63. di. i sūma & sic limita glo. i d. c. qcūqꝫ. q vult qꝫ dās modicam dotem nō sit pronus qr vꝫum ē qñ vnus solus dat. secus si plures simul dant sufficientem. Idem dic i fundatione & hedificatione & sic pꝫ qꝫ multi possunt esse patroni. puta qr vnus dedit fundū. alr hedificauit. alter dotauit. vl plures hedificauerunt. vl dotauerunt.

6 ¶ Utrū ius pronatus trāseat ad hredes. R. pa. i. c. .. de iure pa. qꝫ sic ēt exneos ita qꝫ si pr instituit filium in certa re: & extraneum heredem vniuersalem ius pronat⁹ trāsibit

in extraneū nō i filiū: ꝛ si plures sūt hędes i omnes transit. vt in. d. c. i. ꝛ cle. fi. eo. ti. ꝛ nō solum transit ad masculos sed ēt ad feminas heredes. Facit. c. fi. de excessi. pla. sentit glo. in. c. quoniam inuestituram. 16. q. 7. ꝛ ideo filius qui repudiauit hereditatem paternam non erit patronus fm Fed. cōsilio. cxi. Et hodie determinatum ē per d. cle. fi. ꝙ succedunt non per capita sʒ per stirpes vnde si plures succedūt vni ex duobus patronis ēt omnes habentur loco vnius ꝛ licet vn⁹ hēat pl⁹ de hereditate ꝗ̄ ali⁹ dum modo non sit heres in certa re constitutus equaliter erit patronus.

7 ¶ Utrū ius patronat⁹ possit diuidi īter hędes. R. pa. i. d. c. i. ꝙ nō q̄lrcunqʒ intelligat ista diuisio cum ipʒ ius sit icorpale: possūt bene conuenire patroni vt alternatis vicibus pn̄tent. d. cle. fi. Similiter si hn̄t plures ecclesias possunt conuenire vt pn̄tet vnus in vna ꝛ alter in altera. q: sicut diuisio pmittitur in tp̄re: ita ꝛ respectu locorum. ꝛ ista non est diuisio que prohibetur in. d. c. i. de iure patro.

8 ¶ Utrum ius patronatus possit adiudicari vni ex heredibus. R. Pa. in. c. querimoniam eo. ti. ꝙ non: quia si equaliter diuidunt non apparet q̄r hoc. Si inequaliter diuidunt ꝛ tunc si datur pro restauratione illi qui minus habet illicitum est ꝛ symoniacum. c. preterea eo. ti.

9 ¶ Utrum ius patronatus trāseat cū vniūsitate bonoꝝ. R. ꝙ sic. 16. q. 7. nemini. ~~Uerū~~ ~~pmuta. c. ad qōnes ꝛ c. vlt.~~ 2. eo. ti. c. ex lris. 2. c.

10 ¶ Utrum transeat donatione. R. ꝙ sic. c. ex insinuatione. ꝛ. c. consultationibus eo. ita tamen ꝙ si est laicus nō pōt donare cuicunqʒ laico sine lcentia epi vt in. c. nullus ꝛ c. preterea eo. ti. sicut nec aliqd aliud ius spirituale. Si vero donaret ecclesie aut loco religioso tunc fm aliquos pōt sine licētia episcopi. vt nō. in dicto. c. nullus. ꝛ. c. ex insinuatione. ꝛ. c. illud. ꝛ. c. significasti eo. ti.

11 ¶ Utrum possit dari in feudū. R. ꝙ sic cuʒ vniuersitate. c. cū seculo eo. ti. sʒ spālr non.

12 ¶ Utrum venditione transferatur. R. ꝙ si spālr vendatur est symonia. si emit intentōne vt possit pn̄tare quem vellit vel priuare. ꝛ debet spoliari ille qui emit ꝛ ecclesia debet eē libera fm Inno. Si vō emeret cuʒ vniuersitate tp̄alium cum quibus transit etiam ius patronatus non est symonia fm host. ꝛ cal. vt patet ex. c. ex lris eo. ti. qd verum credo cum non emit principalr talia bona tp̄alia pp ius patronatus ꝯsequēdū qr si principalr pp hoc emeret eēt symonia ut nō. pa. in. c. qr clerici eo. ti. Itē fm Io. an. in. c. vnico eo. li. 6. si dicatur vendo tibi villam ꝛ ius patronatus qd habeo in ea non valet venditio. secus si simplicit̄ vēdit villam. vt in cle. pastoral. de re. iudica. Et iō emptor vel feudatarius cuʒ acqrāt directū l' vtile dn̄ium rerū silr acquirūt ius patronatus licite sicut alios fructus hn̄t. ff. de cōtrahen. emp. l. dolia. ꝛ l. lege. §.

13 ¶ Utrum vendens omnia iura que habet in tali villa que non est sua intelligatur vendere ius patronatus qd ibi hēt. R. ꝙ non: quia ad hoc vt transeat opportet ꝙ res que venditur talis sit ꝙ ēt sine expressione vniuersitatem vel ius patronatus in se contineat. sicut est villa. l' castrum qd in se continet honorem iurisdictionem districtum. ꝛ ius patronatus. ff. de verbo. signi. l. pupillus. §. territorium sed quando dicit vendo tibi omnia iura resoluitur hec vniuersalis i singulares. s. vendo tibi hoc ꝛ illud. cum aūt ius patronatus sic non possit vendi sic i tali vniuersali non comprehenditur. Sed si sit aliqd vniuersale ꝙ multa iura in se contineat vt est hereditas bene transit cum illo ius patro. ff. de pe. he. l. Item videnduʒ. §. si. ꝛ duabus sequentibus.

14 ¶ Quid si vendat quis palatium vbi hēt capellā q̄ forte hēt multa pullegia: ꝛ multos reddit⁹ trāsiet ius patro. cū palatō. R. ꝙ sic ar. l. si mercedem. §. si cū fundū. ff. de act. empt. q: ad capellā nō est nisi p palatium. nō. host. ꝛ Inno. in. c. ex lris eo. ti.

15 ¶ Utrum possit pignori obligari. R. verior opinio est Inno. ꝙ nō ēt cū vniuersitate qr cuʒ creditor non possit vti pignore si vacaret ecclesia nemo posset pn̄tare.

16 ¶ Sed infra quantum tempus debet patronus presentare. R. ꝙ si est laicus habet quatuor menses si clericus sex a tempore vacationis. c. cū ie. decet eo. ti. ꝛ est tex. i. c. vnico eo. li. 6.

17 ¶ Sed nunquid poterit variař. R. ꝙ sic si est laicus anq̄ epus confirmet. vt in. c. qd at ꝛ. c. cum aute. ꝛ. c. pastoralis. eo. ti. si est ecclesiasticus patronus non pōt variare pq̄ p̄sentauit. d. c. pastoral. cū. c. pdict. eo. ti.

18 ¶ Utrū pn̄tans idignū priuetur iure pn̄tandi. R. ꝙ si ē cleric⁹ q pn̄tat indignū priuat ea vice tex. ē i. c. fi. ē i fi. de supple. negl. prelati. ꝛ. c. 3. de ec. edifi. Si vō est laicus nō priuař vt ellicit̄ subtiliter de offō. ordi. c. cū vos. hoc tenet Inno. ꝛ host. ꝛ Ber. i. d. c.

Y aut clerico recipienti nomine p̄po

cum vos. τ archi.in.c.suscepti de preben. li.6.peccat tamen mortaliter scienter presentando idignū qz infidelr agit in officio sibi cōmisso.vide.administratio.

19 ¶ Utrum quis possit p̄ntare seipm.℟.ꝙ n̄ sed bene filium dūmodo sit idoneus. Fac. c.per vestras eo.ti.τ ibi nō. Ber.τ host. τ pa.ponit in.c.consuluit eo.ti.simili'r possunt p̄ntare vnum ex seipis. Facit.l.vbi ad sunt.ff.de tuto.tenet glo.in.d.c.consuluit.

20 ¶ Utruz p̄ntatus a maiori parte patronorum sit admittendus:℟.pa.in.c. quoniaz eo.ti.ꝙ aut p̄ntatio fit ab istis sicut a collegio. τ tunc reqrit maior ps respectu totius capli.secundum Jo.an. τ videtur tex.in c.ecclesia el primo de elec. Aut p̄ntatio fit ab istis vt a singularibus vt cōiter fit a laicis. τ tunc admittitur qui p̄ntatur a pluribus.verbi gratia sunt sex patroni.tres presentantur admittitur qui presentatur a tribus:vt a pluribus p̄ntatus:qđ bene.nō.qz facit ad multa.

21 ¶ Utrum oporteat ꝙ sint simul q̄n volunt p̄ntare.℟.pa.in.d.c.qm̄.ꝙ si agunt vt collegium oz omnes vocare.aliter poterunt ꝯtempti ānullare p̄ntationem. Si vo agūt vt singuli. Fede.consi.97.tenet ꝙ non. Sz Bar.in.l.omnes ppli.ff.de iustitia τ iur. tenet ꝙ siue a collegio vt collegiū ē:siue a pluribus vt singlres:ꝯsensus ē explicādus dūmodo maior ps p̄iudicet minori:semp debent simul esse p.l.iurisgētiū.ff.de pac. τ hoc ē verius quo ad vocatōem.quia forte si fuissent p̄ntes induxissent ad ꝯsensum alterius:τ ꝑ hoc facit.c.2.τ qđ ibi nō.de arbi.li.6.

22 ¶ Sed quid si duo tm̄ sunt patroni τ duos p̄ntant.℟.Jo.an.i.c.cū aūt e.ti.ꝙ eps poterit quē voluerit eoꝝ instituere.τ ē bona glo.in.c.si plures.16.q.7.hoc tenet Inno. in.c.i.eo.ti.τ calde.ꝑ car.i.d.c.cū autez. τ pa.in.c.eam te.eo.ti.τ plz.licet alij contrarium teneant.

23 ¶ Utruz patronus possit aliqd exigere.puta aliquos cereos in cognitōe iurispatrōnatus.℟.pa.in.c.preterea.eo.ti.ꝙ non nisi tpre fundatiōis a diocesano istud fuisset sibi reseruatum.nec valet si ipse patronus fundando sibi aliqđ seruitiū reseruet:nisi episcopus auctoritatem prestiterit.vnde si eps auctoritatē prestitisset posset tale ius vendere ti'remanente apud eū.τ hoc credo veꝝ si dedit dotem pinguē τ habūdātem:secus si solū necessariā ad sustentationem mistroꝝ.qz tunc nullū seruitiū poterit sibi retinere. Jta nō.panor.in.c.i.đ cē. Fallit hoc q̄n locus religiosus ꝓprijs expensis ecclīam hedificauit qz tunc talis locus hz in ea oia tp̄alia sicut eps sp̄ualia vt de priui.c.9. τ plantare τ ēt ius p̄ntandi.de supple.negli.pla.c.sicut.

¶ Utrum liceat clerico suscipere ecclīā de manu laici patroni.℟.pa.in.c. p̄terea eo. ti.ꝙ n̄.τ si facit peccat mortalr.τ licet non sit suspensus ipo iure.tn̄ dz cōione priuari Ex quo infert pa.ꝙ si talis impetrat a papa:non expresso ꝙ prius habuit a laico n̄ valet. Ex quo dz cōione priuari.vt in.d.c. preterea.τ.c.postulasti de rescrip. 24

¶ Utrum laicus hedificās capellā in ecclā τ eā dotans acqrat solū sibi iuspa.an ecclesia sil'.℟.pa.in.c.ad audiam de ec.hed. ꝙ ecclia sil'.qz non pōt negari qn eccla ponat fundū ex qua datōe ius patronatus acquiritur.c.pie mentis.16.q.7. τ ideo siml' ꝯcurret cū laico in p̄ntatione. Silr si clericus hedificat ex bonis ecclie capellā non ipe vel parētes eius acqrūt iuspatronatus sed solū eccla ex cuius bonis ē hedificata. 25

¶ Utruz ex delicto patris publicatꝭ oibus bonis eius priuetur filius iure patronatus qđ habebat pr:℟.ꝙ si publicatio fit ab imperatore l' iudice sclari n̄ p̄uat iur patronat' nec ꝑ aliq̄ crie etiaz lese maiestatꝭ.pōt ipator priuare laicū ipo qz habet istđ a papa. Jta nō glo.τ archi.in.c.filijs.16.q.7. Intellige hoc verum q̄n nō est in aliqua vniuersitate sclari:qz si esset ex priuatione illi' vniuersitatis secularis transiret.τ vide bo. glo.in.c.satis peruersum.§6.di.q̄ dicit.ꝙ licet pater cōmisserit crimen' lese maiestatis. Ex quo filij efficiūtur īnfames.l.qsqs. C.ad.l.iul'.maie.6.q.i.si quis cū milit'. Filij tn̄ clerici non efficiūtur infames:τ n̄ perdunt bn̄ficia.τ sic nec iuspatronat'.ēt filij qui nō sunt clerici nisi cū vniuersitate. 26

¶ Quid si laicus hz iuspatronatus cum ecclesia simul hēbit ne sex menses ad p̄ntandum.℟.secundū Jo.an.τ Archi.in.d.c. vnico eo.ti.li.6.ꝙ sic.ita ꝙ rōe cōionis p'uilegiū ecclie transibit ad laicum:ad instar eius qđ dr de eo qui hz rem cōem cū pupillo q̄ n̄ pōt vsu capi l'pscribi pp pupillū. vt i.l.si cōez.ff.quēad.ser.a.ita p eccl'az cōsequitur qđ p se ꝯsequi non posset de concef.preben.c.pe. Jdem dic quando clericus τ laicus habent p̄ntare ꝙ hz tpus sex mensium fm pa.in.c.eam te eo.tit.qz maius dignum trahit ad se minus dignum.c. ꝙ in dubijs de conse.ec. vel alia.τ hoc tz

V q dr q laicus generalis administratio cõmitti nõ pt ita ut supiores dneant / sed spualis grada rex administratio pt ita ut superiori administratori rndeat

Jo. an. licet host. aliter. Et itellige de pfono ecclesiastico qui habet ius patronatus ratione ecclesie. quia si haberet rõne patrimonij esset idem per omnia sicut in laico sic τ in clerico. c. cum dilectus eodẽ τ glo. i cle. si. co. it nõ. pa. in. d. c. eam te. τ in. d. c. cum aũt. qđ nõ.

Iustitia scḋm q ẽ virtus virtutũ põt accipi quattuor modis scḋm Rica. i. 3. di. 33. ar. 5. q. 3. Primo cõissime. s. pro qualꝫ rectitudine animi. τ sic qualꝫ virtus est iustitia quedã. τ sic diffinitur ab Ansel. li. de veritate. c. 12. Justitia est rectitudo voluntatis pp se seruata. Secũdo p rectitudine p quã homo iustificatur i cõspectu dei. s. pro caritate. τ sic diffinit ab Aug. li. 83. q. 61. iustitia. que per cetera diffunditur est dilectio dei τ proximi. Tertio p qualꝫ virtute ordinata p iustitiam legalẽ ad bonũ cõe τ sic ẽ idem cũ qualꝫ virtute. differens tñ scḋm rõnem. Quarto p habitu determinãte volũtatẽ ad firmiter volendũ suam rectitudinẽ debitã i operationibus q̃ sũt ad alterũ. Et hoc dupliciter: aut ad alterũ vt ẽ psona singularis. τ sic ẽ iustitia particularis distincta p essentiam ab alijs virtutibꝰ q̃ sic põt diffiniri. Justitia ẽ cõstans τ perpetua voluntas ius suũ vnicuiq3 tribuẽs. ff. de iustitia τ iur. l. iustitia. Alio mõ ad alterũ: qđ ẽ cõitas τ sic ẽ iustitia legalis. τ hec ẽ oĩ virtuti gñalis inquãtũ pcipit oĩa exteriora cunctꝫ virtutis ad bonum cõe referri. scḋm q vult phus. 5. ethi. c. 9. Est tñ vna virtus spãlis distincta in essentia ab alijs virtutibꝰ. vñ non est gñalis alijs p predicationem: sed per virtutem.

6 ¶ Que sũt partes subiectiue. R. scḋm phum 5. ethi. due. s. cõmutatiua q̃ dirigit vnã priuatam personam ad aliã in his que consistunt mutuo inter duas personas ad inuicem. Alia distributiua que est ordo eiꝰ qđ est cõe ad singulas personas quem dirigit iustitia distributiua coium scḋm proportionabilitatem.

Iustificatio impij q̃tuor requirit. primũ motũ liberi arbitrij. cõtritionem sĩ. Infusionẽ grẽ. τ remissionẽ culpe.

Laicus dicitur a laos grece τ latine pplus scḋm Isy. 7. ethi. τ sũt illi qui possunt hre vxorẽ possidere pprium ꝺ gbus. 12. q. i. duo.

1 ¶ Utrum laicus possit eẽ pcurator l' sindicꝰ rerũ ecclesiasticarũ. R. pa. in. c. decernimus de iudi. Colectarius dicit q generalis administrator eẽ nõ põt loco plati absẽtis, illiꝰ q reputat abñs vt ẽ minor. vt i. c. 2. de eta. τ qua. or. Sed si platus psit spũalibus bene põt cõitti cura tpraliũ laicis. maxime vbi clericus nõ reperitur ydoneus. allat nõ. per Inno. τ placet pa. q allat glo. in. c. iudicatũ. 89. di. et ideo dictum. c. decernimus loquitur q non põt eẽ yconomus. i. habere generalem administrationẽ oĩu3 bonorũ ecclesiasticorũ tã tpraliũ q̃ spũaliũ τ sic presit omnibus sed bene põt eẽ yconomus ecclesie i tpralibꝰ. c. in noua. 16. q. 7. hoc idem tenet Gaspar de cal' τ host. τ Jo. an. in. c. vnico de sindico.

¶ Utrũ possit eẽ pcurator clerici laicus ad eligeñ. R. q nõ. vt notãt doc. in. d. c. decernimus qr vbi hẽt exercere actũ spũalẽ iudũ suo nõ põt cõittĩ laicis. vt nõ i r'la qđ alicui suo non licet de re. iur. li. 6. Et sic limita. c. primũ de procura. li. 6. vt solum habeat locum in iudicialibus vbi ẽt in causis spiritualibus admittitur ad agendum: τ defendendum. 2

V Jo. an.

¶ Utrũ possit laicus eẽ vicarius epi. R. scḋm doc. q nõ. vt nõ. in. d. c. in noua. τ i. d. c. contingit de arbi. τ in. c. vno de sindico. Facit glo. in. d. c. decernimus: que dicit q cause spũales non possunt cõitti laicis ẽt tãquam delegatis per epum. Et hoc intelligo q nõ potest esse vicarius epi in spũalibus. secus si eps habet iurisdictionẽ tpralem i loco qr bene põt laicũ suũ vicariũ facere. vt in. c. fi. ne cle. vel mo. li. 6. sed in spũalibus tenent doc. q nec ẽt clericus cõiugatus. c. iohes de cle. cõiuga. τ in. c. vnico de cle. cõiuga. li. 6. 3

¶ Utrũ laicus possit pdicare. R. pa. i. d. c. decernimus q sic si cõittatur ei ab epo vide bonã. gl. 96. di. c. bñ quidẽ. Facit. c. cuꝫ ex iniuncto de here. vide. glo. in. c. adicimus. 16. q. i. sed non teneas dum dicit etiã mulierem. 4

Latria grece idem est qđ filio latie scḋm aug. 10. de ciuitate dei. c. 4. vñ dicit ibidẽ q cultus deo debitus quattuor noibus noiatur. duobus apud grecos. s. Latria τ theusebia. i. cultus diuinus vel bonus. τ duobus apud latinos. s. religio τ pietas. q corrñdẽt prefatis duobus. differt tamen latria pprie a theusebia quia hec respicit cultum dei interiorem qui proprie pertinet ad virtutes theologicas. sed latria respicit seruitutem exteriorem que pertinet ad iustitiã. vt elicit a sctõ Bona. in. 3. di. 9. q. 2. ar. 3. τ sic est virtus cardinalis proprie: τ quando aliqui doc. dicũt q est virtus theologica intelligit

Ros. emphiteosis. §. 31. cū seq. qui p tō vsq; ad §. 52 iclusiue | Vide j. legatū. 2. §. 7.
& vide oio 2 maxie j. §. 39. 40. 44 et. 52

fm quod est theusebia.

1 ¶ Qui sunt actus latrie. R. q̄ sunt due spēs actuū latrie. prime spēi actus sūt illi quos pducit mediātibus v̄tutibus qbus impat ordinās eos in dei reuerētiā. & sic religionis actus per mōm impij ponit Jaco. p°. esse visitare infirmos: qui est actus elicitus a misericordia: & imaculatū se custodire: qui elicitur a temperantia. Scdē sunt illi q̄s producit per se & immediate per quos hō ordinatur in ad deum & inter hos habet aliquos interiores tamq̄ principales: & p se vt est deuotio & orō. Aliquos vero exteriores quasi secūdarios & ordinatos ad interiores quibus ipa vtit qi signis ad excitan mentem ad actus spūales. & in aliqbus horum exterio℞ corpus ad veneran deo exhibetur. vt in adoratione. Jn aliquib° vero deo de rebus exterioribus offertur. & h vel promittendo vt in votis vel in dando: vt in sacrificijs. oblationibus. primicijs. decimis & huiusmodi.

2 ¶ Vtrū sacrificium sit latrie. R. q̄ triplex ē sacrificiū: primū bone opationis: & istud ē omnium virtutum. Scdm orationis: & istud v̄tutum theologicarū est. tertium est imolatōnis & istud est latrie spāle.

Latro

in quo differt a fure. R. q̄ latro furatur de die. s; fur de nocte. Jura tn̄ sepius vnū pro altero accipiūt. vt p; in. c. i. de homicidio.

1 ¶ Quis dicat publicus latro l' depopulator agro℞. vide. j. imunitas. §. 17.

Laudemiū

ē quedā solutio quiq̄gesime ptis vel extiationis rei fienda dño ab eo q de nouo acqrit ēphiteosim. d quo dic. vt. j. emphiteosis. §. 34. cū seq.

Lectoris

offin̄ est lectiones pnūtiare: & ea que pphete pnūtiauerūt pplis predicare. 25. di. plectis & 21. di. cleros.

1 ¶ Quomō dz ordinari hētur. 23. di. c. lecto℞ sed melius in pastorali epo℞.

Legatum

quid est. R. q̄ est donatio quedam a testatore relicta: s; ab hēde pstāda q: debet post mortē testatoris. & post aditā hēditatē ab hēde colli instituti. de lega. §. i. & hodie fideicōmissū & legatū. fere idē sūt & fere adequata sūt & qcqd iuris ē i vno est ēt in alio. s; fideicōmissū dictū ē q: olim fideicōmissa pēdebāt ex fide hēdum: & ideo fideicōmissarij dicūt qb° legata soluēda: si dej coitunt. dicūt ēt testamēto℞ executores.

1 ¶ Quis pōt legare. R. q̄ solū illi q possūt testari. ff. de le. i. l. 2. & qui possunt testari. vide j. Testm̄. §. 1. Legatum. n. relinqui non pōt nisi in testō: vel codicillo. Unde testari codicillari: & legare ad hoc eq̄polēt: vt q pōt vnū possit & reliquū. ff. de iure codicil. l. diui. §. codicillos is domū. Fallit hoc i legatis ad pias cās. vt. j. legatum. 2. §. 7.

2 ¶ Qui pōt legari. R. q̄ regularit illi soli qui pōt hēs istitui. & q pōt istitui. vide s. Heres §. 24 & q̄. s. sit psona certa: alr n̄ v;. vulgo. ff. de statu hoium. Fallit tn̄ hoc in aliquibus casib° de qb° i. §. sequētib° & legatum. 2. §. 2.

3 ¶ Sed nūqd pr̄ possit legare. filijs spurijs rōne alimēto℞. l' relinquere dotēs filiabus spurijs: cū dos succedat loco alimēto℞ q tn̄ spurij nō possūt institui heredes. R. q̄ sic fm Bar. in aūt. ex complexu. C. de ince. nup. vide. s. Filius. §. 4.

4 ¶ Vtrū fr̄ibus minoribus possit legari. R. q̄ sic cle. exiui. de verbo. signi. §. cupientes dūmō nō sit valor hēditatis vl' tāta eius ps q̄ presumatur fieri in modo & forma legati fraudulenter pro successione hereditatis d qua non sunt capaces.

5 ¶ Vtrū cū legat fr̄ibus mēdicātibus āniuersarium ppetuū liceat eis recipe. R. fm Pe. de pal. i epl'a ad mgrum or. pdicato℞ q̄ sic recipiendo gratis & petēdo ex̄ iuditium q: hoc nō ē hr̄e redditus sed in iuditio petere ea tāq̄ reddit° sibi debitos ē ꝯ. pfessionē eo℞. Jdē dicit de cēsib° ānuis ac ēt d redditibus fru; ad vitam. Farinerius ordinis mino℞ gn̄alis in ꝯsti. dicit q̄ nō licet fr̄ibus inducere aliquē ad talia legata facienda q̄ si facta fuerint in iuditio nō petāt. qi taciti ī nuat qd dicit petrus q̄ extra iuditium peti possunt p mōm elyne. Nec obstat qd dicūt aliqui non licere nisi qn̄ dans sciret non teneri se ad talia danda & tn̄ ex sua libalitate dat. quia licet in coscia ille teneatur fm q̄ j. dico & propterea det nihilominus fr̄es ea petere possunt extra iuditium p modu; elyne sicut liceret petere elynā ab illo q hēt vltra necessitatem sui status: q q̄uis ipe teneatur facere elynā nō tn̄ p hoc sequitur q̄ fr̄ minor n̄ possit ab eo petere. Aduerte tn̄ q̄ annuos redditus ad modicū tpēs. s. decē anno℞um legatos possunt petere mēdicantes i iuditio except; fr̄ib° minoribus q l; de talib° sint capaces nō tn̄ possunt i iuditio talia p se petē. vt i. d. cle. exiui. §. verū de verb. signi. Similiter sunt capaces ānui reddit° etiam in perpetuū qn̄ est ad certum vsum diuini cultus. pū vinum pro missis frumen

vel possit donari nō tñ fit dñs antequam sciat ꝛ cōsentiat

ꝶ quō q̄ puella cui relicta fuit. 100. si nupserit si uo religioem ītrauit. 50ᵃ. vide Ros. legatum. §. 27.

tum pro hostijs fiendis. ꝛ huiusmodi sui d. Lar. in dicto. §. ꝛ Sede. de se. secus pro victu vel vestitu.

6 Utrum quis possit legare ecclie construende. R. Pa. in. c. nos quidē in de testa. ꝙ sic sed non donare quia non valet donatio. c. abbate sane de re. iudi. li. 6. Ratio diuersitatis põitur a Bar. i. l. seruos ad custodiam. ff. de ali. ꝛ ciba. le. quia donatio reqrit personam ꝛ sciam. ideo abñti non põt donari. l. abñti. ff. de dona. c. si tibi abñti de preben. li. 6. ꝛ etiam incerte persone põt legari: dūmodo ex euentu possit certificari. l. cū pater. §. surdo. ff. de le. 2. secus si certificari non posset euentu quia non posset ei legari. vt nō. glo. d. c. nos.

7 Utrum legatum factū ecclie sancte Marie cum plures sint sit nullum. R. pa. in. c. indicante de testa. ꝙ non. sed dabitur ecclesie parochiali si sic nominatur. vel pauperiori que tale habet nomen. Al. vero. in. d. c. nos quidem dicit ꝙ si nulla ecclesia sancte Marie sit in loco dabitur ecclesie cathedrali vt nō. in glo. p̄fati. c. indicante facit. l. que ꝯditio. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. vbi si testator mandauit aliqd fieri in foro ꝛ non dixit in quo itelligitur de foro illius municipij vbi hitat. ꝛ hoc de aucte epi ꝛ executoris sꝰ sir qñ legatur ecclesie fiende ꝛ non dicitur de loco eps ꝛ executor prouidebunt de loco vbi debeat fieri. ꝛ hoc fauore pie cause nisi aliter constet de mente testatoris.

8 Quid si legatarius moritur añ ꝯditionis euētū. R. pa. in. d. c. nos quidē. ꝙ aut legatū ē factū p̄sone intuitu seu cōtēplatione aīe: puta. qꝛ alie persone fuisset relicturus: tūc deffitiēte illa p̄sona dꝫ ꝯuerti relictū ad alium piū vsum vt voluntas defuncti i effectu ipleatur: sic̄ dicimꝰ in legato facto ad aliqd faciēdū in ciuitate pp ꝑpetuā memoriā dfūcti: ꝙ alibi fiet si in loco vbi ordinauerat fieri non possit vt. l. legatum. ff. de vsufruc. lega. Si vero relictum fuit cōtēplatōe p̄sone l' collij certi nō hito respectu ad piā cāz tunc deffitiente legatario expirat legatum ꝛ remanet apud grauatū. vt in. l. p̄s. §. tuschulanus. ff. de lega. 3. C. de cadu. tol. l. vnica. §. si autem aliquid sub conditiōe. Si āt dubitatur an habuerit respectū ad aiam vl' ad p̄sonā. tūc i dubio fauore religiōis d̄bemus p̄sumē. ꝙ ad piā cām reliquerit. ar. l. sūt p̄sone. ff. de reli. ꝛ sūpti. fune. Et h nō. ꝛ seqtur Bar. i. d. §. tuschulanꝰ. Et hec deputatio ad aliū vsū piū dꝫ fieri de ꝯsensu epi ꝛ h̄dis sil. d. l. legatum. ꝛ nō in cle. qꝛ contingit de reli. do ꝛ facit ad questionē legati facti puelle pro ea maritanda q̄ moritur an sit dandū alteri qꝛ si factum ē itiutu p̄sone: puta qꝛ seruiuit ꝛ huiusmōi non dabitur alteri. Si vō itiuitu aie sic dabit alteri ꝛ sil' de quocūqꝫ legato qd nō pōt consequi suum effectum. Mō nō.

9 Utrū legatum factū duobꝰ re. ꝯiunctis si vnus repudiat: l' moriat viuo testatore: vel deportet ꝛ huiusmodi: accrescat alteri. R. Pe. de pusio tractatu de cāonica. portione epi ꝙ sic. l. re ꝯiūcti. ff. de le. 3. ꝛ. l. vnica §. his ita. C. de cadu. tol. non autem accrescit cōiūctus cognatione legali. l. mulieri ꝛ tuto. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ dicuntur verbis ꝛ re coniūcti: puta qñ sic legat petro ꝛ martino re tantum cum diuisim. puta lego petro sticum meum. Item lego martio sticum meum: vt instit. de le. §. si eadē res i tex. ꝛ i gl. Itē vbis ꝛ nō re qñ ttio ꝛ seio lego fundum equis portionibus ꝛ p̄fertur coniunctus vbis ꝛ re. alijs coniūctus re tm̄. Sed an coniunctus vbis tm̄ preferatur coniunctis re tm̄ est opinī diuersa sed dic ꝙ eqliter veniunt. vt nō. in. d. l. re cōiuncti.

10 Quid de legato fcō ab aliquo alicui ecclesie sub cōditione. s. si ibi sepelliat q legāt moritur excōicatus ꝛ non sepellitur ibi. R. Bar. post di. in. l. miles. §. re am. ff. de adl'. ꝙ nihilominus soluetur legatum ecclesie. cum facto legantis ꝛ eius culpa acciderit ꝛ sequitur Bal. in. l. si quis ad declinandū C. d epi. ꝛ cle. ꝛ. l. i. C. de his que pene no. facit tex. nō. i. l. nulli. C. de epi. ꝛ cle. Ratio quia in legato ad pias causas attenditur duplex fauor. s. legantis ꝛ cui legatur. licet ergo in notorio peccatore cesset fauor anime eius non tamen cessat fauor ecclesie cui reliquit. Item quia illa conditio est impossibilis ꝛ ideo non viciat legatum. l. obtinuit ff. de condi. ꝛ demon.

11 Quid si legatur alicui aliquid sub conditione: si habuerit liberos vtrum si ingredit religionem debeat habere. dic ꝙ sic. vt. s. dixi Heres. §. 14. cum se.

12 Si titio pecunia legata fuerit: ꝛ eius fideicōmissum sit vt alienum seruum manumitteret. nec dominus eum vendere velit nihilominus legatum capiet. quia per eū non stat quominus fideicommissum prestet. Nam ꝛ si seruus mortuꝰ esset a legato non submoueretur. l. si titio. ff. de lega. i.

13 Si in singulos annos aliqd alicui legatum sit plura sunt legata ꝛ primi anni erit.

Ang. Are. Inst. d. pupil. substi. §. sin... qñ testator legat sic lego filiabꝰ meis centū p̄ qlibꝫ ... et ibi Bar. i. l. h'redes. §. ... ff. de lega.

purum .sequentium ꝯditionale.s.si viuat. ⁊ ideo eo mortuo n̄ ō transmittetur ad heredem.l.si in singulos.ff.de ānuis legatis.

14 ¶ Quidam testamentum faciēs legauit filie sue nupte.10.ducatos ꝑ quolibet āno pro vestimentis vt induat se :que filia stetit per quatuor ānos ꝙ non induit se:nec a fratribus pecuniā ipsam petijt.Queritur an possit petere pecuniā ꝓteritoꝝ ānoꝝ.R.ꝙ nō ar.l.quidam predia.ff.de vsufruc.lega.

15 ¶ Quid si legatarius moritur ante legantē R.ꝙ deficit legatum:⁊ remanebit heredibus legantis.secus si moreretur post mortē testantis:sed anteꝙ heres adiuisset hereditatem : q2 tunc debet heredibus legatarij. l.vnica.§.sed vt manifestetur.C.de cadu. tollen.

16 ¶ Utꝛ legatum factū epo ꝓsumetur factum ꝯtemplatiōe ecclesie.R. pa.in.c.requisisti de testa.ꝙ in dubio ad ꝯiecturas ē recurrendum:vt si ē factum ei a persona cōiuncta non presumat :ꝙuis diceret relinquo h epo.Similiter si diceret relinquo dño Johāni non expresso epo:⁊ sic erit suū:⁊ succedunt ꝓpinqui ab intestato.c.q2 nos .de testa.Si vero ab extraneo leget sic presumitur factum cōtēplatione ecclie. Idē dic per oia de quocūq3 habente administrationē seu prelationē3 in ecclesia.Et nō.ꝙ extraneus hic accipitur qui non ē ei ꝯiūctus in quarto gradu affinitatis vel consanguinitatis.vt ē tex.in auth.licentiā.C.de episco.⁊ cle.⁊ in auth.de ecclesia.titu.§.iter dicimus.Idem glo.12.q.3.c.1.⁊ est communis opi.ꝙuis aliqui aliter teneāt.vt.s. Clericus.13.§.5.

17 ¶ Cuius ꝯtemplatione presumetur legatū factum non habenti administratiōē3 in ecclesia qui n̄ ē ecclesiasticus.R. pa.in.d.c. requisisti. ꝙ in dubio presumetur factum intuitu persone si tali s potest habere proprium.Si vero non pōt habere propriū. puta quia religiosus.sic presumitur factu3 intuitu monasterij seu ecclesie.Facit.l.dō nobis.C.de episco. ⁊ cleri.c.vnico.18.q. 1.Et sic qn̄ factū ē intuitu ecclie non poterit disponere nisi sicut de alijs rebus ecclesie qō nō.

18 ¶ Utrum legatum factu3 filiofamilias i dubio presumat factu3 intuitu patris .R .pa. in.c.Raynutius de testa. Bar.in.l.cū aliquis.C.de iur.delibe.dicit ꝙ si sit per ista verba:lego filio Martini.non intelligitur contēplatione patris maxime si exprimat nomen filij:puta ticio filio Martini:⁊ nominatio patris intelligitur facta cā demōstratiōis.Nec ob.d.l.cum aliquis:quia loquitur in seruo quia exprimit qualitas q̄ si esset vera de iure acquireretur domino legatum:⁊ sic videtur ꝯtēplatione domini factum:sed secus in filio:quia filiatio nō facit relictum acquiri patri:quia posset esse emancipatus:⁊ maxime hodie cū in aduēticijs acquiratur filijs ꝓprietas : sed si fieret de patre mentio.⁊ de patria potestate. idem esset sicut de seruo.sed de hoc dubitat Pa.quia filiationis qualitas non impedit ꝓprietatem acquiri filio: ⁊ ideo videt ꝙ solum vsusfructus acquirat patri.

¶ Utrum legatum factu3 canonicis omnibus talis ecclesie etiam si exprimātur noīa ꝓsumat ecclesie cōtēplatione factū . R.dominus Petrus vbi.s.ꝙ sic per.l.ciuibus.ff.de re.dub.vbi dicit tex.ciuib9 ciuitatis legatum vel fideicōmissum datum ciuitati relictum videt.qō verū ē secundum glo.nisi sit datu3 vt singulis.quia non acqritur ciuitati.sed ipsis ciuib9. Facit.l.ānua §.aticia.ff.de ānuis lega.secus si vni n̄ habenti administratiōe3 vel prelatiōe3 qui est simplex canonicus:quia sibi acquiret non ecclesie vt dixi:⁊ hoc verū nisi ꝓbaret ꝙ intuitu eccle legatū fuit.vel nisi legatari9 fraudem adhibuit. d . c .requisiti in fi. Facit.l. nōnūꝙ.ff.ad treb. 19

¶ Utrum cū legatarius non pōt vti legato nisi respectu eccle.puta legat quis iter per fundum suū clerico quo vadat ad ecclia3 intelligat ꝯtemplatione eccle in dubio.R. Pe.vbi.s.ꝙ sic. ⁊ sic acqrit ecclie. ⁊ ita itelligit qō nō.glo.in.l.n̄ plures.C. de sac. san.ec.ne legatū sit inutile.vide qō nō.doc in.l.1.C.de sa.san.ec. 20

¶ Quid si quis leget sic:lego Petro ⁊ filijs eius possessionē vel aliud.R.ꝙ Petr9 habebit medietate3.⁊ filij eius aliam medietatem ꝯsequenter.ff. de vsufruc.accre. l.si quis ticio.⁊ de testa.c. Raynaldus.in glo.vnde non refert in hoc cāu siue legetur ticio ⁊ meuio.vel ticio cū meuio.vt in d.l.si quis ticio.qō nō. 21

¶ Quid pōt legari.R.ꝙ res testatoris ⁊ res heredis nec refert an sciuerit vel ignorauerit esse suā vl heredis.vt insti.de lega. §.si qs rem suam. 22

¶ Sed nūqd res aliēa a testatore possit legari.R.ꝙ sic.si sciebat testator esse aliena: ⁊ heres tenet eā emere ⁊ pstare.vel extimationē soluere si talis sit q̄ extimari possit.vt insti.de le.§.nō solum.⁊.§.qō aūt.cum tali 23

et sic si legauit fundum quem conduxerat pro quinquennium heres soluet pensionem et ille cui legauit habebit usum fundi sine aliqua solutione. l. congenbina. §. cum ortos. ff. de leg. 3. et ibi Bar.

distinctõem q aut res que legat erat testatõi
pignorata. vl si i ea hz ius solũ: τ tunc nõ
psumit nisi legatũ illud ius esse qd in ea ha
bebat. τ sic ñ dabit extimatio. vt in. l. serui
electiõe. ff. de le. i. Aut res legata erat res te
statori cõis simul τ alteri: τ sic intelligit so
lum legasse ptẽ suã: nisi dixisset totam talẽ
rem: qz sic extimatio debet. vt nõ: Bar. in
l. cũ alienã. C. de lega. Aut res oio ẽ aliẽa
τ tunc si ẽ heredis debet res oio. tex. ẽ i. l.
vnum ex familia. §. si rem. ff. de le. 2. Si võ
non ẽ heredis sz alterius: τ si sciẽter lega
uit debet extimatio. d. l. cũ alienã: dũmõ sit
talis cuius comertiũ hri possit: alias esset i
utile legatũ: puta si legat res sacra vel prin
cipis. l. apud iulianũ. ff. d le. i. Si võ lega
tur ignorant ẽ ꝯiuncte psone cui alias fuis
set relicturus si sciuisset esse ẽt alienã ꝺbet
extimatio. d. l. cũ alienã. τ Bal. in. l. i. C.
de sa. san. eccle: tenet ecclĩam esse ꝯiunctã
psonã cũ sit mr oium fideliũ. 12. q. 2. qui ab
stulerit. Sz Pa. in. c. filius noster de testa.
nõ tz q ecclia hic hẽat p ꝯiuncta psona: sz
solũ ꝯiunctus ex sanguine vt. i. c. nonnulli
de rescript. τ qd debeat ꝯiuncte psone itel
ligit qñ errat gnalr: sz qñ errat ex cã speci
fica. puta qz credebat suã exemptiõe scã a
pupillo q nõ valebat. tũc vitiat legatũ i to
tum ẽt factũ ꝯiũcte psone. vt nõ. in. d. l. cuz
alienam.
24 Sed nũquid qd pdictũ ẽ in qõe prece
denti habebit locũ in foro canonico τ aie
R. pa. in. c. filius de testa. dicit q cõis opi
nio tenet q sic: sed ipe credit q nõ hẽat lo
cũ in ꝯsciã rõ qz in. d. c. filius nr di q: lege di
uinimus nõ legibus: vr ãnuere hoc esse ꝯ
legez dei. τ iõ nullus subiectus obie iuris
canonici poterit hãc dispositõez legis ob
seruare τ ẽt in repetitione. c. cum esses. d
testa. ita tz rõ. qz dispositio quelibet dz at
tendi fm rõez certam: c. intelligẽtia d ver.
signi. τ ideo pz p dictum. c. filius. q ẽ dria
i hoc inter ius ciuile τ canonicũ: τ q dis
positõ. c. filius. astringit oẽs quos astrigit
ius canonicũ. Ego admitterẽ dictũ suum
qñ heres nimis grauaret: qz sic non vide
retur fuisse de mente defuncti sz esse erroꝛ
deceptũ: sed qñ ꝯstaret de mente defuncti:
puta qz sciebat dispositõez iuris ciuilis: sic
credo ẽt in ꝯscia hẽat locũ: qz perinde est
ac si legasset rẽ illã si emi posset vel saltem
extimationem.
25 Utrum legata domo debeat ortus. R. pa.
in. c. Raynutius. de testa. q si ortus cohe
ret domui sic debet. ff. si serui. ven. l. testa
trix. τ. ff. de ac. emp. τ vendi. l. si creditori
si. qd limito verum qñ eadem ianua claudit
domũ τ ortũ: secus si sic non coheret quia
non debet. Et sic intellige glo. in. c. si. 12. q.
2. τ pa. vbi. s. in. d. c. Raynutius.
Utrum legatis aliqbus rebus. τ postea ven 26
ditis p testatorẽ teneat heres. R. q sic nisi
vendẽdo testator habuerit aium adimẽdi
legatum. insti. de lega. §. si rẽ suã. τ i dubio
pbabit heres saltẽ p quatuor testes volun
tatem defuncti mutatã. vt in glo. d. §. si rez
suam. Idẽ dic si rem legatã pignori tradi
dit q nisi habuerit aium adimendi legatũ
tenet heres eam luere: τ legatario tradere
vt insti. de le. §. sz τ si rem in tex. τ i glo. In
ꝯscia credo verum qñ testatõ in morte noluit
mutare testũ: secus si morte pũctus nõ po
tuit in vltimo aliqd disponere: qz tunc pre
sumerẽ q aio adimẽdi legatũ alienauerit.
Utrum legatũ quo mihi liceat cedere lapi 27
des in solo testatoris transeat ad meos hr
des. R. q nõ. tex. ẽ i. l. apud iulianũ. §. si qs
ff. de leg. i. rõ fm glo. qz ẽ ius psonale.
Utrum possit legari qd nũdum ẽ in rerum nã. 28
R. q sic: dũmodo sit futurum: vt fructus futu
ri in tali fundo: aut qd nascet ex ancilla τ
huiusmodi. insti. de lega. §. ea quoqz res.
Utrum iura act. τ seruitutes τ huiusmõi i 26
corporalia possint legari. R. q sic: nisi vi
uens testator debitũ exegerit vel remiserit
τ in dubio psumit legatuz voluisse adime
re exigendo vel remittẽdo: insti. de lega. §.
cum aũt in tex. τ in glo.
Utrum debitori possit sua liberatio legari. 30
R. q sic. insti. de leg. §. si quis debitori: nisi
testator viuus exegerit. insti. ibidẽ. §. cãm.
Sed quero an in dubio psumet legatũ fac 31
tum creditori fuisse factũ aio recõpensãdi
R. Bar. in. l. si cũ dotez. §. si pr. ff. sol. ma.
τ cõiter moderni in. c. officij de testamẽtis
distinguũt q aut relictum fuit p debitorem
necessariũ qui ex necessitate iuris tenet ad
debitũ: τ sic psumit aio recõpensandi fac
tum: vt in. d. §. si pr: vbi dicit q si pr qui te
nebat dotẽ dare filie sue legat eidẽ aliquid
in testõ q illã non poterit petere legatum
τ dotẽ: qz vr legasse aio ꝯpensandi cũ do
te debita. Aut legatũ fit per debitorem vo
luntariũ. puta quia ex sua voluntate obli
gauit se ad debitum: τ sic in dubio non pre
sumitur factum aio recompensandi: nisi sit
expressum vt probatur in. l. vnica. §. scien
dum. C. de rei vx. ac. vbi habet q marit9
qui tenetur restituere dotez vxori post mõ
tem legauit aliquid simpliciter vxori po

terit vxor vtrumq3 petere. Similiter dic de legato facto cuicūq3 creditori a debitore. ad hoc. C. de here. insti. l. si cōpensandi. ff. de lega. i. l. lutius in prin. et ff. de lega. 2. l. vlti. §. penul.

32 ¶ Utrum per suggestionem: solicitudinē. vel importunitatem faciens adimere legatum factum alicui: et faciens sibi relinqui teneatur. R. dominus Bertho. cepola in suis cautelis q teneť actione de dolo vel i factum subsidiaria ei cui adēptum est: vel cui non ē relictum ex solicitudine eius. ff. de doli excep. l. i. nō. Ang. in. l. si. C. si quis aliquē testa. phi. Facit. l. i. et ibi nō. C. de pe. bo. subla. li. io. S3 meli9 dic vt. j. Resti tutio p°. in verbo impediens.

33 ¶ Quid valet vxori legatum quo legatur ei dos sua. R. q valet quia plenior ē actio ex legato q̄ ex dote. insti. de lega. §. sed si vxori. quia sicut dicit ibi glo. legatū statim debetur. dos vero si consistat in mobilib9 debetur post annum solu3. Item valet q2 non habebit probare dotem talis quantitatis si exprimatur. alias sic. C. de fal. cau. l. 3.

34 ¶ Quero quid debeatur quando legatu3 sit in genere. R. q si illud genus est generalissimum. sic nullum est legatum. Exēplu3 si diceret. lego substātiam vel rem. Si vero genus ē subalternum. vt lego anial. corpus: et huiusmodi. sic similiter nullum est. quia dando muscam liberaretur. Si vero genus ē inferius. puta quia ē spēs spālissima: tunc aut res eius generis hab3 certos fines a natura designatos. vt bos equus et huiusmodi: aut h3 fines ex sola distictiōe hominis: vt fundus: vt. ff. de le. i. l. qđ i rerum. §. Aut facto hominis: vt domus vł fundus: qđ per factu3 hois de duobus fit vnum diruendo parietē et huiusmōi. vt. ff. cōia predio. l. si quis duas. §. i. Si loquimur de prio/sic fuit varia opinio. Sed plac3 mihi opinio Jo. quā sequitur Accur. in. l. legato generaliter. ff. de lega. i. s. q aut testator quos reliqt seruos vel boues incertos et de incertis sunt in suo patrimonio: et tūc eligit legatarius. vt institu. de lega. §. si generaliter: dū tñ nō eligat optimū. d. l. legato. Aut non sunt in suo patrimonio. et sic electio erit heredis. vt. ff. de tritico le. l. 3. i prin. et. l. 4. Similiter vbi testator de certis seruis sensit incertum. puta q2 legauit vnū de seruis suis. sic electio erit legatarij. l. q duos. ff. de leg. i. Si vero loquimur de 2°. sic non val3: q2 videť derisoriū: quia heres pstando fundū vnius digiti vel vnguis liberaret. d. l. qđ in rer. §. si qs aūt. Si vero loquimur de 3° tunc aut legans domū in genere reliquit domos aliquas: aut nō. si sic. electio erit legatarij. Si nō legatum erit derisorium. ff. de leg. i. l. si domus in pri. Aduerte tñ q quando electio datur heredi in rebus legatis in genere. et illud genus est talis qualitatis q in ipo sunt quedā q̄ nihil valent: et magis expedit nō habere q̄ habere: tunc non pōt talia dare: sed d3 dare mediocrē. vt in. d. l. legato. et. C. de dōa. l. si quis argentum. §. i. et. C. cōmunia d le. l. si. §. i. Si vero sumus ex talia. tunc poterit heres dare minu3 in tali genere. l. si ita scriptum sit in fi. et. l. apud iulianū. §. scio. ff. de leg. i. ff. de reg. iur. l. semp in obscuris ff. de ver. ob. l. si ita stipulatus. Fallit hoc i legatis ad pias cās. quia debeť id qđ ē melius fauore pie cāe. vel saltē mediocre. puta legatum ē vas dabiť argenteum iter aurum. et auricalcū: seu eneū. Ita habetur et nō. in. l. ticia. §. ticia. ff. de au. et ar. leg. ex q̄ Bar. ibidem dicit q si legatur calix intelligitur argenteus: si planeta intelligiť de serico: et similibus.

¶ Quid si quis legauit quatuō lagēas olei que sunt in tali vase: que ñ sunt nisi due. l'd pecūia q̄ ē i tali capsa legat vni. 30. alij. 20. alij. io. et non sunt nisi. 30. R. q solum debetur qđ inuenitur. l. si quis testō. ff. de le. i. et vnicuiq3 p rata defalcabitur. puta ille cui 30. legauerat nō habebit nisi. i5. cui 20. io. et cui. io. 5. debebunť. vt ibi dř. Facit. l. cu3 certus numerus. ff. de tritico ui. et ole. le. et de lagenis ē cāus in. l. si quis seruu3. §. si quis. ff. de leg. 2. 35

¶ Quid si testator errat in noie. R. q non officit dūmō constet de quo sensit. l. si i nomine. C. de testa. Facit. ff. de le. i. l. 4. et isti. de le. §. q si aliud. Silř falsa demōstratio ñ officit. puta cū dicit. lego seruū meū quē emi a ticio: cum tñ sit emptus a diuo. dummodo cōstet de seruo. Insti. de leg. §. si qs in noie. Silř falsa cā non vitiat legatū. vt si dicit. lego tale qđ Petro q2 fecit mihi tale seruitiū: cū tñ ñ fecerit. insti. de leg. §. lōge. secus si ɔditionaliter. vt ibidem. 36

¶ Utr legans ancillam Bertā: et postea vendens eam emit aliā cui nomen berte i ponit: an debeať ista fa. R. q sic. ff. de condi. et demon. l. filie sue. §. ticia vř. 37

¶ Utrum legans mihi omnia sua mobilia itelligantur omnes fructus etiam. R. q sic omnes q2 i tempore mortis testatoris erāt 38

a solo sepati.ff.de re.ven.l.fructus. Sz nō habebo ex tali legato nomina debitorum suorum: nisi aliter constet de mente: qz nomina debitorum nec sunt mobilia nec immobilia.sed in.3.spē.ff.ď re iudi.l.a diuo pio §.in venditione. Item qz non ē nr̄uz qď nobis debet.sed tm̄ illud qď possumus vēdicare.ff.de au.⁊ ar.le.l.2. Sz tu de hoc dic vt.s̄.Alienatio.§.8. ⁊ idem dic de lignis ⁊ lapidibus ad hedificiū p̄parat̄ q̄ non veniunt. ar.ff.de le.3.l.ligni appellatio.§.fi. Idem i lecto legato venit ornamentū eius vt in.d.l.libroꝝ.§.fi. ff. de leg. iij.

39 Utrum legans vestibus vxori. veniant aurea vel argentea ornamēta dictaꝝ vestiū videtur q̄ nō: quia accessoria pretiosiora suo principali non accedūt. Lud.de ro.in no.tenet q̄ veniant ēt p̄tiosiora: ⁊ accedāt principali.vt.l.⁊ si non sunt.§.pueriam⁹.ff.de au.⁊ ar.le.⁊ Bar.in.l.cū auꝝ.ff.ď au.⁊ ar.le.⁊ dicit glo.falsam in.l.2.ff.ď pecu.le.que vult q̄ accessiones p̄tiosiores non extinguant destructo principali.

40 Quid si legat centum Ticio si voluerit. R̷.q̄ non transibit ad heredem ticii: si tici⁹ non expresserit se velle.l.si ita legatū sit.§.illi si vollet..ff.de le.1.

41 Quid si habens lancē maximam.minorem ⁊ minimam legat lancē minorē. R̷.q̄ ďbetur medie magnitudinis: si aliud nō appareat.ff.de au.⁊ ar.lega.l.qui lancez.

42 Item si legat cirographum: intelligitur legasse actōes in eo ɔtētas.l.qui cirographum.ff.de le.3.

43 Utrū testator qui legauit vni fundum: alij vsumfructum fundi: debeat intelligi legasse vnicuiqz ipsorum dimidium vsufructus dicti fundi. R̷. Lud.de ro.in no.q̄ sic l.si alij.ff.de vsufruc.lega. secus in iudicis sententia.vt.l.⁊ puto.§.i.ff.famil.hercis. qď verum est si aliud de mente non ɔstet.

44 Utꝝ si legans sic dicit lego centum Ticio: ⁊ si illos perderet iterum relinquo ei alios centum: eius heres teneatur plusq̄ semel restituere. R̷.q̄ non nisi semel.ff.de le.3.l.fideicommissa.§.si quis decem.

45 Si legatur alicui vsufruct⁹ sub certo tēpore.puta vsquequo talis peruenerit ad 20.ānos q̄uis talis moriatur: nihilominus vsufructus durat vsqz ad tp̄us.20.annoꝝ secus si moriatur vsufructuarius ante.20. ānos.quia expirat. Si vero legatur sub incerta conditōne.puta donec talis fuerit furiosus vel remanserit ⁊ huiusmodi quoꝝ euentus incertus est si cōditio euenerit expirat. Si autem moriatur in furore nihilominus durabit vsqz ad vitam vsufructuarij.l.ambiguitatē.C.de vsufruc.

Quid habebit ille cui relinquitur victus ⁊ vestitus.siue alimenta.qď idem ē. R̷.debet habere cibum.potum.vestimenta.lectum.habitationem.⁊ ea sine quibus viuere non posset.ff.de ali.⁊ ciba.le.l.legat⁹.ff.ď verbo.signi.l.victus.non tamē ea que ad disciplinam pertinent.d.l.legat⁹. 46

Quid si dicit.relinquo q̄ vxor mea sit domina ⁊ vsufructuaria omnium bonoꝝ meorum. R̷.q̄ per hoc qď dicit dominaz habebit gubernatōez domus ⁊ familie.⁊ eius curam.p hoc q̄ dicit vsufructuariam habebit victum ⁊ vestitum. Similiter si diceretur relinquo eam dominam ⁊ dominatricem bonorum meoꝝ.intelligitur q̄ secūdum qualitatez patrimonij honorifice habeat sua necessaria ⁊ sit gubernatrix dom⁹ ⁊ sic sapientes ⁊ cōmunis vsus interp̄tantur.vt nō.glo.in auť.hoc locum habz. C. Si secūdo nup. Et sic fecit Dauid cum dicitur de eo constituit eum dominū domus sue.i.rectorem.⁊ sic ponitur in greco qď ē ff.man.l.creditor.§.lucius. Dominus tamē Bertho.cepola in tractatu suo de seruitutibus dicit verum sola alimenta fore relicta per illa verba dominam ⁊ vsufructuariam si filij sunt instituti: secus si extranei. vt ē glo.in.d.auť.hoc locum.⁊ ibi p omnes.⁊ Bar.in.l.ticia cum testamento.§.fi.ff.de lega.2.⁊ Bal.in.l.vnica.C.de indic.vi.qď intellige superstantibus filijs: secus si morerentur filij viua matre.quia tunc efficeretur p̄prietaria.vt nō.singularit̄ Bā.per tex.in.l.sicut in annos.ff.quibus mōis vsuf.amit. 47

Quid si dicit lego vsumfructum omniū bonorum meorum vxori mee.vel relinquo vxorem meam vsufructuariam. R̷.q̄ insolidum habebit vsumfructum omnium bonorum.ita q̄ poterit facere de illis quicqd placuerit: etiam si essent vltra quātitatē alimentorum.vt.ff.de vsu.le.l.vxori mee: nisi filios haberet: in quo casu filij haberent saltem legitimam partem in vsufructu secūdum dominuz Odofre.sicut ipse notat in auť.nouissima.C.de inoffi.testa.que limitat.d.l.vxori quo ad filios: sed nō quo ad extraneos. 48

Utrum legās vxori sue habitatiōez: seu vsufructū habitatiōis domus sue: qď idem ē.l.cū antiquas.C.de vsufruc. Et in eodem testō legando dicaz domū alteri [illegible] 49

dictum legatum vxoris? R. q non: tex. est in. l. sempronio in princ. ff. de vsufruc. vbi probatur quod legato generali vsufructus vel habitationis non derogatur per legatum speciale ipsius rei. Et ibi Bar. dicit q non est alibi tex. pro hoc.

50 Quid si dicit relinquo ticio fundum ad vsufructuan? R. dns Bartho. vbi s. q est relicta proprietas. Similiter qn dicit relinquo fundum ad gaudimentum per. l. proculus. ff. de vsufruc. et ibi domin. Flo. q tn distinguit verum si extranei sunt instituti. secus si filij dilecti: et placet in conscientia. licet alij indistincte velint q proprietas sit relicta non vsusfructus.

51 Quomo pot fieri legatum? R. q pot fieri quibuscunq verbis aptis et idoneis. vt si dicatur. lego. do. dari iubeo. volo. rogo posco. opto vt des. l. 2. C. coia de le. Item potest fieri pure. vt cum dr lego tali. C. et in diem. vt lego tali vz ad pascha. Et die. vt lego tali a pascate in antea. et sb conditione per si: vt lego tibi. C. si filiam meam acceperis. p cu: vt lego tibi centu cu fueris. 14. anno ru: tuc inest pditio hec du pplet fuerit. 14. anus et no alit. C. de lega. l. si. Fallit tn i libertate vt videat ponus ee relicta in diem. puta si dicit fuum meum liberu iubeo cu filius meus erit. 25. annorum. C. de fideico lib. l. coissoria. Et vt scias dram inter legatum qn sit pure. et qn sit sb conditione. l in diem no. q qn legatu sit pure statum mortuo testatore cedit legatario. vt. i. §. 56. Qn vero sit sb conditione ante conditionis euentum non cedit legatario: et io si moritur ipse legatarius anteq coditio impleatur remanebit apd grauatum. et non transmittet ad suos heredes. Limita hoc in legatis ad pias causas. vt s. §. 8. Qn vero legatum sit in diem tunc si dies est incertus omnino: sic legatum est conditionale. l. dies. ff. de condic. et de. et. l. stipulatio ista. §. inter certam ff. de verb. obli. et. l. si dies. qn dies le. ce. et glo. no. in. l. seius saturninus. ff. ad treb. Si vero dies e cert omni certitudine. vt pu. cum legatur titio in pascha futuro vel quando curret. 1490. et huiusmodi. vel dies est certus ad minus in se l3 sit incertus i proprio subiecto pu. cum relinquitur talis possessio tatio qn erit. 25. anor. qr illud tpus e certum in se: qr sno cursu perire non pot quin veniat illud tps: sed i proprio sbiecto et sub tali qualificatoe bn est incertum: qr talis pot mori anteq sit. 25. annorum. Et tuc legatum factum tali tpre vel die cedit legatario statim a die mortis testatoris quo ad transmissionem: quia si legatarius moreretur post mortem testatoris: et ante illum diem vel tempus nihilominus legatum debebitur eius heredibus. vt patet in. l. vnica. §. cum igitur. C. de cadu. tol. Intellige nisi aliud impediat. l. si ea qo. C. de his q. vt indi. hoc patet in. l. si cum heres. ff. quando dies le. ce. et. l. heres in prin. ff. de condi. et de. vbi pz q qn qs legat Ticio possessionem cum morietur: licet sit incertum qn morietur: tamen quia certum est q morietur et ideo legatum est ad diem certum et sic debebitur eius heredibus: secus si legaret sic. heres dato possessionem titio cu morieris: qr sic e pditionale qr e i die icertu: eo qr ignorat quis prius sit moriturus an heres vel titius. Et ideo si titius pmoriet legatum remanebit apud heredem grauatum. Item aduerte q dictio si non semp facit conditone. nam qn apponitur tpri pto. l pnti. non facit conditionem. l. institutio tal tu si. ff. de condi. insti. et. l. eas in prin. et. l. si ita stipulatus fuero hanc summam. ff. de verb. oblig. et de ob. l. si sic. ff. de le. i. quia i ppria loquitur. Quando vero si respicit euentum futuri tepozis cuius euentus est certus omni certitudine: sic non facit conditionem. fz Bar. in. l. i. ff. de condi. et de. Idem dic qn codino e ipossibilis. l. i. ff. de codi. instit. Sz qn euetus est certus an sed icertus qn vt mors: sic facit conditionem fm Bar. vbi. s. et glo. i. l. in oibus. ff. de re. iur. Silr facit pditionem qn euentus e oio icertus. Ite dictio si aliqn ponitur p qr. l. videamus in prin. ff. de in litte. iura. l. titium et meuium. ff. de admi. tu. aliqn ponitur p qtuis. l. fina. C. de liber. et eorum lib. Aliqn ponitur simul cu dictone et sic. s. et si. et stat pro quauis. l. i. §. nuntiatio. ff. de no. ope. nu. et diffuse. vide Bar. vbi. s. Dictio vero cum aliquando habet vim copule. l. ille cum illo. ff. de vsufru. lec. et sic non facit conditionem nisi antea appareat voluntas disponentis. l. si fuerit. §. fi. ff. de testa. ma. et. l. si ancilla. ff. de le. i. Aliquando vero cum est coniunctio. vz quando apponitur vbo preterito: vel pntis tpis et sic non facit pditionem: sed ponitur causatiue cum p qr: l aduersatiue p qtuis. l. demostratio. §. i. ff. de condi. et de. et ibi Bar. Aliquando reperitur aduerbium. s. cu p qn. qd est qn apponitur vbo futuri tpis: et sic videtur q tunc non sit dra inter si: et cum. et q vtrumq faciat coditionem. l. qui promisit. ff. de condic. inde. cum multis alijs i

C 3. dria. ith si et cū al. ꝓmictis si volnero: nō valz sec9 si dicat cū volnero: ita exēplificat Bar. ...

glo.d.l.demõstratio/sz qz multe.l.vñr ꝯtrie
Bar.ibidē dicit.ꝙ est triplex dña ꝓpria.qz
si principaliter denotat cõditionē/fario ve
ro tps:qz nulla est cõditio que in se non ha
beat tps futurum/Cum vo denotat princi
palr tps:qz ... ē aduerbiū tpris/Fario ꝯdi
tionē ꝓbaꝛ in.l.si ticio.ff.qñ dies le.ce.Et
iō qñ ponitꝛ circa substātiā obligatōis:vel
circa volūtatē que exprimitur p verbū fu
turi subiūctiui si ponitꝛ p si nō valet:sz bene
per cū.vbi gra.Stipulatio q̄ fit sic:ꝓmitto
tibi centum si volueris:ñ valet/sec9 si dicat
ꝓmitto tibi cētū cū volueris.l.centesimus
§.fi.ff.de ver.ob/qz i p9 ꝯditio ē expressa
p si:Jn 2o ē tacita p cū/τ expressa nocent
l.nonunq̄.ff.de cõdi.τ de/Sa dria ē:qz si
legas mihi decē cū petiero non facit con
ditionē.l.si decē cū petiero.ff.de ver.ob.τ
l.ticia.ff.de cõdi.τ de.sz bene si lego decē
si petiero.vt nō.i.d.l.si decē/qz p si ē cõditõ
expressa p.cū.tps principalr.Et iō cuz tal'
tpris expressio sapiat exactōez de pñti/siue
executōez:nullā suspensionē inducit.l.lib
hō.§.decē.ff.de.v.ob/Tertia dria ē:quia
si.siue appoatur circa dispositōez:siue cir
ca executōez/facit dispositōez ꝯditionalē
l.qbus diebus.§.qdam titio.ff.de cõdi.τ
de.Sed cū facit dispositiōem ꝯditionalē i
vltimis voluntatibus.vt.d.§.quidā ticio.
τ ibi nō/secus in ꝯctibus.sed bene facit di
spositōez resoluēdā sub ꝯditōe.vt.ff.de in
di.adiec.l.2.τ ibi bona glo/limita tñ/ꝙ cū
facit dispositōez in vltimis voluntatib9 cõ
ditionalē.vex qñ addicitꝛ dispositōi vltie/
q̄ ꝯcernit voluntatē disponēdi/siue disposi
tōem.l.si cui legetꝛ.ff.de leg.i/nisi qñ relin
qtur coniuncte psone:qz tunc i dubio facit
diē.d.l.seyus saturnin9.ff.ad treb/sz sec9 qñ
dispositio cõcernit pceptum soluēdi:siue
executōez.τ tps certū saltē in se/sicut ē tps
certe etatis:qz tunc ñ facit ꝯditionē:sz dila
tōez.qz de nā.cū.ē facere tps.l.his vbis.
τ ibi Bal.C.qñ di.le.ce/Aduerte ēt/ꝙ lz
dicatꝛ/lego tibi cētum/ea ꝯditōe vt facias ta
le quid:qd tale legatū/non ē cõditionale:
sed modale.l.meuia.ff.de ma.test.τ.l.2.ff.
de dona.τ sic vbuz ea ꝯditōe accipit i ꝓpe
fm Bar.in.d.l.qbus diebus.

52 Utrū relictū in diē debeat cū fructibus in
ter medij tpris.R.ꝙ si gra legatarij fuit ap
positus dies/puta qz puer.sic debentꝛ.Si
vero dies fuit appositus gra heredis:sic
non debēt:τ sic cõcorda.l.in fideicõmissa
ria.ff.ad trebel.τ.l.in fideicõmissi.§.ꝯpo
lidius.ff.de vsuris.τ.l.cū.ff.de ānu.leg.τ
ē glo.in.d.l.ex his verbis.

2 ideo lz moriat' anteqz petat: nō deficit cõditio: ideo qcunq heres ei9 erit petere pōt. ita dīt glo. i. d. l. si decē.

Sed pone ꝙ legatū ꝯditionale nō ipletꝛ 53
non ex deffectu legatarij:sed alio modo.R
ꝙ aut ꝯditio respicit fctm eius cui reliquit
solum:vt puta si manumiserit seruum suū
τ tunc si conditio defficit per casum:quia
moritur seruus morte naturali:sic conseq̄
tur legatum.l.que sub conditione.§.quo
tiens.ff.de condi.instit.nisi fuerit in mora.
l.plt.ff.de condi.τ de.Si vero deficit per
alium pū.qz fuit interfectus tunc aget ꝯ in
terfectorē.lege acql.l.inde Neratius.§.idē
Julianus.ff.ad.l.acquil.Et si occisor ē nō
soluendo de eqtate dz admitti ad legatum
l.titio.§.fi.ff.de condi.τ de.τ.l.fi.ff.de eō
per quem fa.erit.Si vero consistat in facto
eius cui relictum ē τ alterius ēt:tunc si per
cāum fortuitum euenit ne impleat/amittet
legatum:nisi fauore alimētorū.l.ānua.ff.de
ānu.le.Si vero ñ per casum/sed per factū
alterius sic non amittet:sed ipm hēbit.hec
distictō ꝓbatur i.l.in testō.ff.de cond.τ de.
τ in glo.l.i.C.de instit.τ substitu.τ est eqs
sima:nisi aliud dicas.Jn aliquo casu fauo
re libertatꝫ.l.cum ita legatur.ff.de condi:τ
de.Limita etiam illud quo dicitur:qd qñ
ꝯditio non impletꝛ p factum eius ꝯum/ꝙ le
gatum deficit/nisi ꝯditio eēt ihonesta:qz sic
habetur pro non adiecta.d.l.cum ita.

Utrum legatū fctm sub ꝯditione:si nup 54
serit sempronio:expiret si nō ei nupserit.R
ꝙ sic.si honeste possit ei nubere.sz si sit idi
gnus eius nuptijs tenet legatum licet ei non
nubat:qz conditio q̄ ppetuaz viduitatem i
ducit remittitꝛ:sed non q̄ tpralem/τ qd vni
pmittitur alteri ꝓhibetur:τ qd i vno ꝓhi
betur:in ceteris pmittitur.hec hñtꝛ ex.l.cum
ita legatum sit τ in.l.cum tale legatum.§.
meuie.ff.de condi.τ de.Jdem si legatum
sit vt nubat fm arbitrium sempronij:quia
proinde est ac si non sit adiecta.l.filie sue.
ff.de condi.τ de.

Qua actione petuntur legata.R.non so 55
lum per actiones personales sed etiaz per
in rem τ ypothecariam i res mortui.τ idē
dic in fideicõmissis.vt instituta de le.§.nfa
τ.C.cõia de le.l.i.

Quando possunt peti legata.R.ꝙ ñ pos 56
sunt peti nisi addita hereditate:nisi in lega
tis ad pias causas.de quo.j.legatum.2.§.
9.vnde scias ꝙ dñium rei legate/postquā
addita ē hrditas ipo iur trāsit ab eo q lega
uit/ad legatariū recta via.ff.de fur.l.a titio.
Nō.glo.in.c.Raynaldus de testis.Et ideo
ex tunc pertinent ad legatarium fruct9 rei

legate.nō.glo.in.l.in legatis.C.ad treb.l. a ticio.ff.de fur.l.legatum la fa.ff.de lega 2.τ.l.si tibi homo.§.cum seruus.ff.de leg. 1.Fallit hoc quando legatur res aliena.l. cum alienā.C.de leg.τ.l.non dubiū.ff. de leg.3.Item in legato relicto in genere l.apud offidium.ff.de op.leg.Idem in legato alternatiue.l.huiusmodi.§.stichū ff.de leg.1.τ.l.stichum.ff.de leg.2.Item i legato facto in diem quia nisi adueniente die non transit.l.sempronius.ff.de vsufru. leg.Item quando aggrauat heredem ad vendendū rē.l.vxorē.ff.de leg.3.

52 Quo ordine capient legatarij.R.q nullum ordinem obseruamus:sed simul oēs equaliter tuentur.dicit tex.in.l.is cui.§.si plures.ff.vt in pos.leg.

53 Quibus modis efficit caducū legatum. R.q primo qn qd legat in testamento habetur p nō scripto:τ hoc ptingit tripliciter. aut q2 decessit legatarius quē testator viuere credidit.Aut q2 qd legat.non ē in rerū nā:nec pōt esse:vt equus mortuus quē testator viuere credidit:aut q2 rei legate nullum ē pmertium:vel que alienare prohibētur.τ vt dicit Azo q etiā si sit cōmertium sed cū grandi difficultate:vt in predijs necessarijs cesaris n valet legatū nec extimatio ēt dabitur:vt insti.de lega.§.sed si talis res:nisi voluntas testatoris appareret velle extimatōem dari qn extimari possunt.ff de le.1.l.si qs inglinos excipit fm eundē cāus quando quis redemit hoiē liberum ab hostibus q2 pōt liberari a pignore qd tacite habeo in co.l.senatus.ff.de lega.1. Item aduerte q si cōmertiū rei legate sit i cōis sed non alicui sicut dānato tamen valebit legatū τ pstabit talis dānatus.Si vo pmertium non sit ei cui prestari debet aut propter eius delictum.puta quia hereticus aut pp sectam.puta quia iudeus qui n pōt habere mācipiū xpianū:tunc nec res nec extimatio debet.aut propter pditionē status:vt quia ē seruus cui militia non debet. aut pp vitium corporis.q2 ē claudus τ legatur stipendiū cursoris.τ sic si sciebat testator dabitur extimatio:alias non.Item ea q sūt piūcta edibus ne vrbs deformet n sē in cōmertium.ff.de le.1.l.cetera.Item nec res sacre.2o dicitur legatū caducū in casu caduco triplr aut q2 legatarius pmoritur qz testator aut efficit seruus pene aut quia testamētū ipbe inofficiosum dicit.ff.de in offic.testa.l.papinianus.§.meminisse.aut ēt pp graues inimicicias exortas inter legantē τ legatariū:si tamē redeant ad amicitiam reintegrat legatum:sed propter leues inimicitias non efficit caducum.vt.ff. de adi.le.l.3.in fi.τ.ff.de his qui.vt indig. l.si inimicitie.3o dicitur ppue caducū qd post mortē testatoris deficit quacūqz rōe. vt si legatarius spernat vel cōditio sub q legatū ē legatū pficiat.C.de cad.tol.l.vnica.

Atr factū legati sub pditōe:puta si fecerit pontē in tali loco reddat caducum si ille cui imponit prius fecerat.R.q sic p.l.pditionū.ff.de cōdi.τ de.Sed tu dic q quo ad actōem cōsequēdā non sufficit aliquid fieri fato:q2 nō vr obtēperare.qui fato fac vt in.d.l.in fi.sed quo ad penā euitandā non refert qualitercūqz fiat.l.ea quidē.C. si manci.ita fue.alie.Et sic pz q nō debet legatum pdictū.Et q si fieret excōicatio ptra non iplentes legata talis nō ligaretur. silr nec aliam penam incurreret si esset apposita:Facit qd nō.Lud.de rō.τ Bar. in.l.cū seruus.ff.de ver.ob.τ.l.forma.§. si cum ego.ff.de censi. 59

Legatum ij.

ad pias cās ē omne qd relinquitur p aīa.vt sentit glo.τ clarius Bar.in.l.si qs Ticio.ff.de leg.2.Item qn relinquit aliqd miserabilibus psonis: vt pupillis:viduis.peregrinis:pauperibus τ huiusmōi auxilio ppio destitutis scdm d.Pe.de peru.tractatu de canonica portione epi.all.87.di.c.1.hec ei psone in iudicio τ extra quadam progatiua letant.C. qn impera.inter pu.τ vi.p tortum.τ in.l. si quis ad declinādū.C.de epis.τ cle.τ in aut.de ecclesia.ti.§.fi.de ver.signi.c.super quibusdam in fi.τ hoc verū de pupillis τ viduis miseris pauperibus non diuitibus c.ex tenore de fo.compe.c.significantibus de off.dele.Item qn relinquitur eccliē vel alijs pijs locis:c.si.de testamentis.τ pia loca sunt hospitalia:monasteria:τ quelibet loca alia:in quibus senes pauperes τ languide psone alunt:τ alia caritatis opera exercentur.d.l.si quis ad declinādā.τ.l.orphanotrophos ibidem.τ.d.§.fi.τ de reli.do.c.de senodochijs.Item secundum quosdam quando relinquitur ad custodiam ciuitatis vel aliorum locorum cōmunium seu publicorum.ar.c.2.de immuni. ecclesia.C.de dona.l.penult.§.2.sed clare l.illud.C.de sacrosan.ecclē.τ que ibi nō. Item quando relinquitur ad refectionē pōtiū τ viarū:vt dic gl.i.l.1.§.ad mūicipiū. ff.ad.l.fal.silr murorum τ fossatorum ci

nitatum:l'castrorū vt filiuni: τ hoc si neci-
tas iminēat:alias non ar.l.ad instrutiones.
C.de sac.sa.ecc.τ.l.oēs prouinciarum.τ
l.ad port⁹.C.de operibus publi.τ.l.vnica
C.de quibus mune.τ.l.'pli.C.de puil.do-
mus aug.τ.c.2.τ.c.nō min⁹.c.aduersus ḋ
imu.ecc.τ.C.ad le.falci.autē.similit.Itē
qñ legatur in ornamētis eccl'e pro luiarib⁹
pro fabrica ecc:l'libris.aut alijs ad diuinū
cultum pertinentibus:siue sit ad tpalē l'per
petuum cultū.c.si.de testa.Facit glo.in.d.
aut.similiter.Itē qñ relinquitur pro redi-
mendis captiuis.l.nulli.C.de epi.τ cle.in
aut.ḋ ec.ti.§.si quis.Itē qñ reliqt.p puell'.
maritandis.fm Bar.in.l.i.ff.sol.mat.τ in
l.si ego in prin.ff.de inf doc.τ in.l.2.§.si.
ff.de donat.ar.c.si.ḋ ferijs.vbi dicūt doc.
ꝙ dos est pia causa:τ iō relictum pro do-
te est ad piam causam.Item qñ relinquit
pro alimētis.Intellige egentiū.12.q.2.aux
Item gnāliter qḋ deo relinquit.p anima
relinqui cēset.d.§.ad municipiū.Et iō dic
ꝙ proprie dr relictum ad pias causas/qñ
relinquit.p hōre dei l'sanctorum.l'pro sa-
lute anime.siue id relinquatur ecc'ijs.siue
paupibus:siue locis publicis:qr piū ē qḋ
sit pp cultum diuinū:sec⁹ si fiet pro hono-
re mūdi:l'.p perpetua fama/qr nō dr piū.
Verū tñ in dubio psumet qcqd relictū fue-
rit supradictis fuisse relictū pro deo/τ pro
anime salute:τ sic legatū ad piam causaz.
1 Sed quero vtrū qñ relinquit pro ma-
le ablatis in certis dicatur ad pias causas.
R.Jo.an.in addit.ad spec.ti.ḋ istru.edic.
ꝙ sic si relinqtur pauperib⁹ vl'ecc'ijs.τ fili-
bus/alias non/vñ dicit ꝙ potius cōsiderat
cui legat.ꝗ qr legat.l.illḋ.C.de sac.sa.ecc.
vbi dicit glo.ꝙ qñ legatur diuiti pro ani-
ma non est ad pias causas:secus si nō di-
uiti.d.l.si quis tutio.qḋ verum est quo ad p
sumptionem:secus quo ad veritatē que
principaliter respicit intentionem.
2 Quid si quis legat centū nō expressa cā
pp quam legat:nec persona cui legat.R.
Jo.an.vbi.s.ꝙ illud est legatum ad pias.
causas.τ vt nō.Albri.in.l.ad instructōem
C.de sa.san.ec.legatū incertum ēt relictū
ad piū/vel publicū vsum/vt viarū/τ pon-
tium refectio/valet.vt.ff.de lega.2.l.qdam
in testamento.
3 Utrū relictum ꝯsanguineo pauperi sit ad
piam cām.R.Bal.in.l.i.C.de sa.san.ec.
ꝙ nō/nisi dicat.p aia:τ.p deo hoc facere.
τ facit.p hoc ꝙ nō.Bar.in.d.l.i.
4 Utrū legata ad pias cās gaudeāt eodē
priuilegio cum relicto ecclie.R.pa.in.c.F
latū el prio.de testa.ꝙ sic.qr ecclesia priui
legiatur propter animam contemplatione
dei.Facit ꝙ nō.Jo.an.in.c.i.de in integr
restitu.l.6.vbi voluit ꝙ sicut ecclesia pōt
petere restitutionem in integrum:ita τ alia
pia loca possunt.
Utrum de legatis ad pias causas possit 5
detrahi falcidia vel trebellianica.R.Pa.
in.c.Raynaldus de testa.communiter tene
tur qḋ nō:quo ad falcidiam:sed quo ad
trebellianicam.Bar.in.l.marcellus.ff.ad
trebel.Bal.in.l.id qḋ pauperibus.C.de
episco.τ cleri.τ multi alij tenent/ꝙ nec eti
am detrahatur.sed Jo.an.tenet contrariū
in glo.sua.τ etiam multi alij.vt nō.Albri.
in.l.si quis ad declinandam.C.de episco.
τ cleri.τ licet prima opinio sit magis pia
tamen secūda non est condēnanda.
Quot testes requirūtur in legatis.vt va 6
leant.vide.j.testū.§.5.
Utrum legata facta ad pias causas sine 7
institutione heredis/valeant.R.Pa.in.c.
indicante de testamen.ꝙ si noluit mori in
testatus/non valent:institu.de le.§.ante he
redis.sed vbi quis eligit mori intestatus/
sic valent:ne dum legata ad pias causas:
sed quecunqꝫ alia legata:τ in dubio vide
tur voluisse mori intestatus qui facit talia
legata:quod probat tex.d.c.indicante.τ
facit quod legitur.τ nō.in.l.3.ff.de iure
codicil.
Utrum ex defectu testamenti vitientur le 8
gata ad pias causas.R.Pa.in.d.c.indi-
cante ꝙ non secundum vnam opinionē.
vt nō.in.l.i.C.de sacrosan.eccle.τ in.l.cā
quam.C.de fideicōmis.Facit pro hoc qḋ
nō.Bar.in dicta.l.i.τ Bal.in.l.illa insti-
tutio.ff.de heredi.insti.qui tenent/ꝙ cum
quis reliquit sua/respectu pie cause/dispo
sitioni ticij/ꝙ valz:licet non valeat testamen
tum/quando heres ponit in voluntate alte
rius:de quo.j.testm.§.18.rō diuersitatis ē.
quia talis cuius arbitrio ꝯmittitur habet
regulam iuris diuini:hūani:τ gentium:li
mitans eius volūtatē/q ē/vt pre oibus deo
τ religioni debeātur:τ ad redimēda pcta
13.q.2.aie.de pe.di.i.medicia.Et iō aliḋ ñ
pōt facere:sed in pphanis nulla ē regula
limitans.τ iō posset aliud velle ꝗ testator:
τ propterea cū voluntas testatoris sit icer
ta:iō ē captatoria.i.adulatōia/seu decepto
ria.fm glo.in.c.cū tibi de testa.Aducrte
hic secūdum Bar.in sua minorica/ꝙ aut
testator voluit vt testamentū valeret iur di

recto testamẽti: τ non aliᷓ τ sic si testm̃ est nullū: heres ad quē venerūt bona non tenetur in ꝯscientia/aut voluit ꝙ si non iur testamentū: saltē valeret iure codicillorum: τ oi alio modo quo posset. Tunc ille ad quē bona peruenerit tenetur in ꝯscientia iplere legata defuncti: τ sic est presumendū: nisi qñ testator prouidit. sibi puta aliū substituēdo: l' qñ ordinauit quid fiendū: si qd ordinauerat nō habebit effectum. Facit. l. cum proponas. C. de here. instit. Idem dic fm Bar. in. l. in testamento. ff. de fideicō. lib. τ Pa. i. c. prio de succe. ab inte. ꝙ lꝫ volūtas defūcti nō fuerit perfecta rōe publicationis fuit tñ perfecta rone voluntatis: vt puta. qr testm̃ manu sua ꝯscripsit volens postea redigi in publicā formam: sꝫ morte. l' furore pueñt' nō potuit: qd nichilomin' heres tenet. Idē dic si icepit facere testamētū nec potuit ꝯplere: ꝙ legata facta valēt: qr ñ pōt negari qn sit pfect' ꝯsēsus rōe volūtatis: lꝫ ñ rōe operis. Idē Bar. i. l. cū qs. C. de iur. τ facti igno. tenet ꝙ si testamentū est nullū qr defficit volūtas defuncti l' qñ ē nullū ex preteritiōe heredis ignorādo ꝙ eū habeat sic legata nō debentur. qd limito nisi sint talia ꝙ si etiā sciuisset se habere filiū fecisset. ar. 17. q. 4. c. si sed qñ testamentum est nullum qr non sunt testes sufficientes: l' defficit aliqua solempnitas iur. ciui: tunc. qñ constat heredi de voluntate defuncti. l' per duos testes potest probari, obligat naturaliter iure gentium ad implendam volūtatem defuncti. qd nō.

9 Quid si hrs renūtiet hēditati l' ñ vli adire. R. Pa. in. c. relatū el. prio. de test. ꝙ nichilomin' legata ad pias cās valebūt: qr ñ subiciuntur talib' solēpnitatibus iur. ciuil.

10 Utrū legatū ecce hedificande seu monasterio debeat solui cū fructib' intmedij tpis. R. Pa. i. c. nos qdē de testa. ꝙ sic vt. ꝯsuluerit. Bā. τ Frā. de alber. qr tex. psati. c. nos dic ꝙ relicta ecce. ꝯstruēde dnt solui sñ diminutiōe. facit pulcer tex. in. l. si ita relictū. §. pegasi'. ff. de le. 2. vbi dr. ꝙ si religtur pdium in certum diem: puta post. 10. annos. l' cum legatari' erit pubes debetur pdiū cū fructibus inter medij temporis si dies fuerit appoita fauore legatarij. sic in cau nro dies apponitur fauore ecclesie. l' mōasterij: qr si fuisset ꝯstructa tpr testamēti legasset simplr τ non in diem. qd bñ nō.

11 Utrū legatum ad certū vsum possit ad aliū ꝯuerti. R. pe. de peru. vbi s. Aut ipse vsus pōt impleri de iur. τ de facto. puta. qr legauit quis vt monasterium fiat in tali loco: epo est contentus τ sic licet de iure de ꝯse. di. pria. nemo/nullum est ipedimentum in fcō/qr est pecunia τ cetera necia. nec est q aduersetur. τ sic pōt fieri de fcō/τ tē dico/ꝙ non pōt cōuerti in aliū vsū: τ iste ē casus. d. c. nos qdē τ. ff. de admi. re. ad ciui. pti. l. pria τ de hoc est casus in. l. nulli. C. de epi. τ cle. Sy° si per legatariū nō impletur tale legatū redit ad heredē. τ pro hoc ē casus in. c. cū dilecti de donat. Facit. qd nō. de ꝯdic. appo. c. verū. Et hec intellige vera nisi in legat ad pias cās. l' nisi interueniat dispensatio pape l' alterius: vt. j. dicā. Aut ille vsus pōt impleri de iur. sed non de fcō puta pp guerras l' qr pecunia est modica: l' non est locus in ecclesia vbi legatur pro capella fienda τ huiu'mōi: τ iste casus ē i. l. legatum. ff. de admi. re. ad ciui. pti. Et in. d. c. nos quidē ibi impleri. nō pōt. qd verbū etiā intelligitur de impotentia facti de rescrip. c. sciscitatus τ tunc pōt fieri cōmutatio auctoritate superioris: et si i testamento sit clausula ꝙ nō possit ꝯuerti ad aliū vsū q deputatum: rō qr voluntas testatoris dꝫ interpretari fm ius cōe: vt res magis valeat q pereat. c. abbate de verb. signi. τ ideo cum de iur cōi possit in alium vsū cōuerti: ñ obstabit tal clausula. Et ex his dic Gu. i Spe. ti° de edic. instru. in. §. nūc aliqua ꝙ si mihi legatur vt vadam vltra mare τ null' audet ire ꝙ cōsequar legatum: licet nō vadam. dūmodo vadā ad silem locū. Silr si testator legat pro labore itineris l' penitētie sibi iniuncte vt vadam romā τ ppter ipedimentū non possum ire: ꝙ cōsequor legatum: dūmodo vadam ad locum silem d. l. legatū. Excipitur qd legatur pro succursu terre sancte: qr si nunc non possū expectabitur tpus: τ seruabitur legatū: c. magne de voto. Ludo de ro. i no. dicit ꝙ legatum factū pro calice l' reparatōne ecclesie: si eccla non habet opus de hoc poterit p epm solū fieri cōuersio in alium vsum piū: Aut vsus pōt impleri de facto sꝫ nō de iur. τ tūc aut hoc est qr non est ad aliq finem honestum: puta legat quis centum vt fiat ludus teatral' in ecclesia: qui est illicitus de iur. c. cum decorem de vi. τ ho. cle. τ sic legatū inutile ē τ ñ fiet conuersio. ar. eorum q nō. in glo. l. i. ff. de ꝯdi. instit. vl' non pōt fieri de iur: non qr non sit ad finem honestū: sꝫ qr ius prohibet: τ sic fiet conuersio in alium vsū honestū: vt est casus in. d. l. legatū ff. de vsuf. le. τ sic itellige. c. nos quidē in

verbo non pōt impleri.ſ.de iure. Exēpluz teſtator legat. q̄ p̄dicatores/ᴛ minores ſe conferant ad habitandum in ſuis domib⁹: ᴛ celebrent ibi diuina pro ſalute anime ſue, de iure h⁹ nō pōt fieri.c.vnico de exce. pla. li.6.cle.cupientes de pe.tñ vſus ē honeſt⁹/ q2 pro aīa/ᴛ laude diuina. Similiter legat vt fiat eccleſia in tali loco:non pōt fieri ꝑp ter priuilegium qd̄ hn̄t predicatores/ᴛ mi nores/ᴛ huiuſmodi. ᴛ ideo fiet in loco co gruo/ᴛ honeſto: Facit ad ſupradicta qd̄ ſu pra dixi. Donatio.i.§.47.

12 Cuius auctoritate fiet talis ꝯmutatio. R̷ dominus pe. vbi ſ̄. q̄ ſi non ſubeſt cauſa puta.quia pōt de iure ᴛ de facto impleri : tunc ſolus papa pōt.l.legatum.ff.de admi. re.ad ciui.perti. ᴛ cle.quia contingit de re ligi.do. Si vero ſubeſt cauſa lītima/pōt dio ceſanus etiam ſi pōt implere de iure/ᴛ de facto:niſi teſtator prouidiſſet quid ſit fien dum de legato/vſu non impleto:quia ſi ꝓ uidiſſet nō poſſet fieri commutatio:vt nō. Bar.i.l.liberto.§.Inci⁹.ᴛ ibi tex.ff. de an. le/ᴛ q̄ ep̄s ex cauſa lītima poſſit ꝯmutare in alium pium vſum .Facit qd̄ nō dominus an.in.c.verum/de condi.appo.vbi vult q̄ non obſtante prohibitiōe teſtatoris ne alie netur/nihilominus pōt in magis pium. Ui de.ſ̄.dōatio.i.§.51.Idē tenet Roge. ᴛ hu go. Item Ange. ᴛ ymo.in. l.i. ff.de cōſtit. prin.vbi volunt q̄ iuſta ſubſiſtente neceſſi tate poſſunt relicta per teſtatorem in aliuz vſum conuerti.vt nō.per Bar. per illum tex.in.l.ſi.ff.de ope.publi. ᴛ in.d.l.legataz Ex quib⁹ conclude . q̄ voluntas ᴛ legata teſtatoris circa pias cauſas poſſunt ſine cā ēt.per papam mutari in alium vſum pium/ ᴛ per ep̄m cā ſubſiſtente ſolum/q̄uis alij coiter teneant ꝯtra de ep̄o:in cle.quia con tingit/quam.ſinuto qñ ſiñ cā vult fieri ꝯmu tatio:quia tunc pertinet ad ſolum papam/ alias non. Facit qd̄.ī.dico.§.17.facit pro h qd̄ dicit ludo.de ro.vt ſ̄.nō.in.§.p̄cedēti.

13 Queritᷣ vtrū in tali ꝯmutatione reqraᷣ ꝯ ſenſus heredis grauati. R̷.pe.vbi.ſ̄. q̄ ſi ñ pōt ipleri de iure/ſ de facto reqritur con ſenſus heredis grauati/ᴛ eccleſie cui ſit le gatū/ᴛ ita loquitur.l.legatum.ff.de vſufru. le/ᴛ ſilr dic qñcūqȝ ex cā lītima dȝ fieri cō mutatio.

14 Quid ſi dubiteᷣ an ſit cā lītima vt fiat cō mutatio:vel eccl̄ia cui legatur:aut heredes non conſentiūt in ꝯmutatione . R̷ .pe. vbi ſ̄.q̄ ſolus ep̄s poterit. C.de nupt. l.i. ᴛ ſi eccleſia cui legatur ꝯſentit vt fiat ꝯmutatio ᴛ heredes ꝯdicunt nihilominus ep̄s faue bit eccleſie legatarie fauore volūtatis defū cti adimplēde ᴛ nō hd̄i. ᴛ iſte ē cāus i. d. l.legatum. Fallit hoc in legato ꝓ monaſte rio fiendo qd̄ ſiñ ꝯſenſu hd̄is nō pōt ꝯmu tari:niſi fuerit negligens/q2 tūc ēt ſine eius conſenſu pōt ep̄s elapſo termino.d.c.nos quidem.

15 Qui pōt ſuum offiñ impēdere vt legata ſuū ꝯſequaᷣ effectū. R̷.pa.in.d.c.nos q̄ ēt iudex ſeclaris ēt i legat ad pias cās .ē tex. in aūt.de eccl̄ia.titu.§.ſi quis hedificatio ne/ſilr tā ſecularis q̄ eccleſiaſticus pōt ꝯpel lere vt legata ſoluanᷣ que fiunt non certe ꝑ ſone:ſ ſi certe:tñ talis ē q̄ nō pōt in iuditio petere vt ſunt ffres minores.d. §.ſi quis/ſe cus eēt ſi non ad piam cām ſit legatum ᴛ certe perſone factū:tūc q2 oȝ q̄ ſolum ad i ſtantiam partꝫ compellat.

16 Utrū ep̄s in legatis ad pias cās poſſit ſe intromittere. R̷.pa.i.c.ſi hᷣ des de teſta.q̄ ſi teſtator prouidit ſibi de executore non pōt niſi in defectum.vt .ſ̄. Executor.§.ii. ᴛ in c.tua nos de teſta. ᴛ in aūt.de eccl̄ia. tit.§. ſi quis pro redemptione. Si vero teſtator non prouidit ſibi de executore/tunc in lega tis pro redemptione captiuorum/ᴛ pro ali monijs pauperum/prouidebit ep̄s/vt i .d. §.ſi quis autem pro re. ᴛ.l.nulli . C.de epi. ᴛ cle. In alijs autem heres.vt in.d.c.ſi hᷣ des. ᴛ.c.tua. ᴛ.c.nos de teſta .niſi in negli gentiam vīſ̄. Executor.§.13.

17 Utrū legatū factū pro cōſtruēdo hoſpita li pauperū:in q̄ poneretᷣ rector ad arbitriū certi prelati poſſint hd̄es mutare i hedifi cationē monaſterij religioſoꝝ . R̷ . lappus abbas in cle.q2 contingit de relig.do.vt re fert do. An.in.d.c.nos quidem qd̄ Jo.an. cum quibuſdam iuriſtis ꝯſuluit q̄ ſic : cum licentia ep̄i:ēt cōtradicente illo p̄lato :q2 q̄ melius facit non aliud:ſed idem facit.c. ꝑ uenit/el .2.de iuriur/ſed plus eſt eccl̄az reli gioſoꝝ facē q̄ hoſpitale. Facit.c .ſcripture de voto/ᴛ regl̄a plus ſemper/de re.iu.li 6. ergo ᴛc. Sed contra vᷣ.13.q.2.vltima vo luntas de cele.miſſa.cum marthe cū ſilib⁹/ vbi pȝ q̄ voluntas defuncti pro lege dȝ ſer uari:ergo forma mādati dȝ diligentiſſima accuratione ſeruari/nec eo caſu plus con tinet in ſe qd̄ eſt minus/l' eōrio: de preben. cum de beneficio.li.6. Ad hoc. R̷.do. An. q̄ iſta ſunt vera in materia odioſa/l' ambi tioſa/ᴛ ſic reſtringibili.de prebē.q̄uis.li.6. ſed opinio Jo.an.loquiᷣ in mā fauorabili ᴛ maxime aīe defuncti/in qua ſit plenā iter

D

et. l. [illegible] C. d [illegible] et [illegible] q̄ dixi. i. c. 2. d teſta. ... an legata ad pias cās i [illegible] ſolleṗni teſta valeāt et p̄ bar. [illegible] C. d ſac. ſan. ecc. [illegible] d hac q̄o. p canoiſtas i c. fi. de ſolu: 2 pleni ſſime p legiſtas i l. [illegible] C. d [illegible] 2 fac. igno. et ma xime p bar. i3. colū

Rōſ. papa §. [illegible]
Rōſ. papa §. [illegible]
[illegible] facēdo

ꝓtatio: c. cū dilectus de donat. Un̄ similr ꝓsumitur ꝙ defunctus non ꝯdixisset demonstrādo sibi vsū viliorē: facit ad hoc qđ nō. Bar. in. l. fi. ff. de ope. publi.

15 De cautella danda illi qui vult legare ꝓ aīa ⁊ timet parētes. vide. s. Pactum. §. 14.

Legatus

Legatus ē cui a papa certa patria l' ꝓuīcia cōmittit gubernāda fm Hos. vn̄ gerit vices pape ⁊ est ordinarius in prouīcia c. legatos de offō. le. li. 6.

1 Quomō faciet fidē si regrat. R. ꝙ p lrās suas. l. vnica C. de man. prin.

2 Quot sūt spēs legatorū. R. dic. Quidam sūt iproprie legati nūcij ⁊ nō iudices ⁊ sūt illi qui sepe mittūt a papa ꝓ ambassiata: vl' ad aliqđ nudū ministeriū exercendum. de quibus dist. i. insigētū ⁊. 97. c. nobilissim⁹ ⁊ qi per totū: ⁊ istos qui impediūt trad di hostibus vt sit Fuus. l. vlt. ff. de legationibus. Et ibi loquitur de legatis quorūcūqʒ etiā hostiū ⁊ fm canones sūt excōicādi. 94. di. si qs ita nō. glo. i. d. c. insigētū. Quidā sunt legati iudices quos papa facit ordinarios in certa prouīcia ⁊ de istis loquitur diffinitio premissa: ⁊ titulus de offō legati: ⁊ isti sunt in triplici dfa. Primi sunt legati nati quia natus in sua dignitate efficitur legat⁹ pape. vt archieps canturien̄ qui eo ipo ꝙ archieps est legatus est pape: vt in. c. i. de officio legati. ⁊ isti dicuntur legati ratione dignitatis. Secūdi sunt legati de latere vt sunt illi q mittunt de curia pape ēt si nō sūt cardinales. fm glo. in. c. pst. de officio legati. Sed pa. in. c. i. eo. ti. 13 ⁊ bene: ꝙ solum cardinales dicunt legati de latere maxime hodie. Tertij sunt legati q nec sūt de latere qr nō cardinales: nec sūt nati qr nō in tali dignitate ⁊ sūt illi quib⁹ papa cōmitit legatōnis officiū i aliq ꝓuicia l' sua l' aliena vt i. c. volētes eo. ti. ⁊ tales dnr legati ratione ꝑsone non rōe dignitatis vt primi.

3 Utrū legati nati l' rōe ꝑsone hēant iurisdictionem in exemptos. R. pa. in. d. c. i. ꝙ nō. ⁊ probatur in. c. i. de ver. sig. li. 6.

4 Utrum possint pdicti legati absoluere ꝓ iniectione manuū violēta i ecclesiasticū. R. ꝙ legati nati nō possūt nec i ꝓuincia nec extra nec subditum nec extraneum. Ratio fm Pa. in. c. pen. de officio legati. qr clerici pderēt priuilium. c. si quis suadente. 17. q. 4. cum nullus hēret ire ad papam ꝓ absolutiōe eo ꝙ dignitas est perpetua. Intellige fm Pa. ibidē de iniectione a qua Epi non possunt absoluere: quia ab illa a qua epi absoluūt multo fortius ipi cū sint ordinarij. Legati vero ratione persone possunt absoluere subditos extra in ꝓuincia: silr extraneos in sua prouincia delinquentes ⁊ extra: subditos vero suos extra prouinciam suam non possūt absoluere. fm glo: ⁊ cōiter doc. in. d. c. pst. nec ēt de consensu iudicis illius prouincie. fm Pa. ibidem. sed Jo. mo. ⁊ Jo. an. qs sequitur Ge. in. c. i. eo. ti. li. 6. tenent ꝙ possunt: ⁊ magis placet hec opinio. Subditos etiam suos ⁊ in sua prouincia qui extra ꝓuinciam iniecerūt manum violentā i clericū fm host. nō possūt absoluere. sed specu. recitat aliqs tenere ꝙ possunt: ⁊ mihi plus placet: sicut possūt ēt eos punire de delicto extra cōmisso: extraneos vero aliunde venientes legatos absoluere nō possunt. Legati vero a latere possunt absoluere quoscūqʒ tā i ꝓuincia eis decreta qʒ extra tā subditos qʒ extraneos: fm gl. ⁊ cōiter doc. in. d. c. pst. Host. tn̄ limitat non hr̄e locū cū iniuria est enormis: quia reseruatur pape: alleg. c. si vero. ⁊ c. cum illorū de sen. exco. cū silibus. Sʒ iu tene ꝙ possunt ēt in enormi fm Jo. an. Jura vero excipientia enormem iniuriam nō loquuntur in legato a latere: sʒ in alijs inferioribus: ⁊ hoc sequitur archi. i. c. i. de officio le. li. 6. ⁊ cōiter doc. Fallit hoc in duobus casib⁹. Primus qñ sūt in pñtia pape. Sc⁹ qñ sunt reuocati ante regressum fm pa. in. c. pe. de offō le. qr tunc absoluere nō possunt.

Quid possunt facere dicti legati? vide in c. legatos de offō. le. li. 6. ⁊ que nō possunt facere. hēs in glo. c. ꝙ translationem de offō le. ⁊ i mlius. c. li. 6. eo. ti. q̄ dicto cū hodie illi q hn̄t in vsu legati multa possint ex spāli concessione q̄ ex eorū lrīs potuitqʒ ex doctrina cognoscitur. 5

Utrum legatus possit ꝓcessum delegati impedire: aut eius sniam irritare. R. ꝙ non c. studuisti. de officio le. Nec silr exemptos a papa 6

Legatus an possit absoluere excōicatus a se i sua prouincia extra ꝓuinciā existens. R. fm Inno. ꝙ sic: si nō sit reuocatus in foro pniali: sed in foro ꝯtentioso nō nisi reuertatur in prouinciā, intellige nisi egressus eēt cū aīo nō redeundi: qr sic expirat legatio. 7

Quid de impedientibus legatos vl' nūtios aplicos ne exerceant eorū officia. R. ꝙ excōicati sunt ipo facto ⁊ terre: regna l' loca pdcōrū sunt interdicta tādiu qʒdiu in cōtumacia ꝑstiterit eorum dñi: c. super gētes ⁊ regna de officio legati. li. 6. 8

vel eius delegato. c. studuisti. eo. qr ⁊ istis nō fit extēsio de vno ad aliud: vt i c. qd translatoem eo. ti.

filiū nālē. tm̄ nō hn̄s filios legitimos
Sed iste nō succedit agnatis ascēdētib' ul' sucedētib' ex latere pris.

Legitimatio filiorū illegitimorum qt modis fit? R. xi. modis. Primus quando pr̄ offert eū inter viuos seruitio curie ciuitatis ex qua ē oriūdus: l' si pr̄ ē oriundus de veteri roma. s. constantinopoli: l' noua offerat eum curie cuiuscunqȝ ciuitatis metropolis: vt instit. de nup. §. vlt. Secundus qn̄ pr̄ offert eū ipatori τ fit curial' in aūt. quib' mōis nā. effi. sui. §. si qs igit. Tertius qn̄ pr̄ filiā suam nālem in mr̄imonio copulauerit officiali curie ciuitat' de q̄ ē oriūdus: l' si pr̄ ē oriūdus de veteri: l' noua roma copulet officiali ciuitat' metropolis. vt. C. de nā. lib. l. 3. in fi. Quartus qn̄ nullo alio ltimo exñte: l' si existit nō ȝdicit sȝ ȝsentit. filius nāl' pr̄e defūcto ȝfert se ipm̄ curie isto mō. vadit ad regimē ciuitat': τ dicit vos eget' tali officiali ego offero me curie τ seruire in tali offō si curia recipit eū legitim' erit. vt i. d. §. si qs igr̄. Et intellige tales filios nāles p talē oblationē ltimatos vt succedāt pr̄i ab itestato nō tn̄ alijs cognat' ex pte pr̄is nec ipi eis. vt in. d. aūt. §. filiū vō. Quītus qn̄ pr̄ deficiēte prole ltima offert pricipi preces p filijs nālib' vt sint filij ltimi successores ēt sine mr̄imonio: dū tn̄ priceps pces admittat. d. aūt. §. illud tn̄. Sext' qn̄ pr̄ in testō dicit eū sibi velle succedere si tn̄ filius post morē pr̄is principi supplicauerit: et testū oñderit tc̄ enīȝ dono principis τ legis heres erit legitim'. dūmō volūtatē pr̄is seq̄tur. vt in d. aūt. §. si vō is q. Septim' qn̄ pr̄ in extrema volūtate noiat filiū τ hr̄dem istituit. C. de nā. lib. aūt. itē si qs. qd̄ limita ƀm q i casu seq̄nti. Octau' qn̄ i publico instrō. l. scripto p nōriū: aut ēt si sit scriptū ppria mān cū sbscriptōne triū testiū filiū nālē noiauit filiū nec adiecit nālē. Sed Bal. i. c. inotuit d ele ct'. tenet q oȝ addat suū: qi dicat in sua ptā te τ sic legitimū. nec sufficeret sola noiatio ƀm Bal. ibi. Et si sūt plures filij nāles ex eadem mr̄e nati lȝ testimoniū tn̄ dederit vni tn̄ oēs erūt legitimi. Et h̄ itellige qn̄ ples legitima nō supest ƀm glo. i. c. p tuas q fi. sunt legi. quā seq̄ūt cōiter doc. Nonus qn̄ pr̄ filiū ex ȝcubina noiat filiū legitimū ƀm dominū An. i. d. c. p tuas. qd̄ itellige si mr̄ tal' ē q potuit eē vx̄ sua qn̄ gn̄auit. vt i aūt. vt lice. ma. τ auie. §. ad hec. Ratio ibi ponitur qz ex tali noīatiōe vr̄ testimoniū phibere. q cū mr̄e legitimū hūit l' hēat mr̄imōiū. ex q̄ ȝcludo q si mr̄ l' ipe aliū accepisset i ȝiugium viuētibus ipis nō legitiaret tal' noīatiō qd̄ nō, bene: alias sic: τ si ex alia vxore hr̄et filios veniret isti cū illis τ sili' si post. Decimus qn̄ pr̄ ȝhit mr̄imonium cū illa que est mater filiorum naturalium ipius patris de quo dic. vt supra. Filius. §. in Undecimus quando legitimātur per papam. imperatorem aut principes qui non hn̄t superiorēȝ aut habentes ptātem ab eis: τ de predict'. vide in. c. per suas per docto. ibi qui sunt legi. *[marg.: venerabilez]*

Utrum papa possit taliter legitimare vt succedant in hereditate τ admittantur ad alia temporalia. R. Pa. in. c. per venerabilem qui filij sunt legi. Uaria fuit opinio sed in pratica seruatur opinio Bar. in auten. ex complexu. C. de ince. τ inuti. nup. f. q non potest in terris sibi non subiectis maxime quando tales sunt adulterini: vel incestuosi. τ pro hoc est bonus tex. i. c. dicat aliquis. 32 q. 4. τ in. c. vnico. 35. q. 7. sȝ quo ad spūalia non ē dubium. *[marg.: Jo. ibidez … i cest…; Ros. illegitim' § 15. v. vide.]* 6

Utrum illegitimus sed legitimatus per sequens matrimonium sit legitimus quo ad omnia. R. ƀm Pa. τ glo. in. c. tanta. qui fi. sunt legi. q sic τ licet dominus Ant. ibidem teneat q non in statut': quia statutum non comprehendit fictum. l. 3. §. hec verba ff. de nego. ge. τ sic isti ficte sunt legitimi p pter verbum habeantur. qd̄ est verbum fictum. tamen magis placet prima opinio. qz quando verbum habeantur. profertur ab hn̄te potestatem paria sunt dicere habeantur pro legitimis τ sunt legitimi. Facit. c. ex parte de spon. τ qd̄ dicit Bar. in l. si is qui pro emptore. ff. de vsucapionibus. τ in. l. si maritus. ff. de adul. vbi vlt q dr̄e habeantur pro ciuibus ab habēte potestatē. Idē ē ac q sint ciues. τ sic tene. 2

Utrum talis succedet in feudo si dictum est q transferatur ad posteros ex se legitime descendentes? R. Bal. in. c. naturales. si d feu. con. fue. dicit q nō. Sed Jaco. de belui. τ communiter doc. in. c. lator. qui fi. sunt le. tenent contrarium. s. q succedet. τ tex. d. c. naturales: intelligitur de legitimato per rescriptum principis: quia cum illa legitimatio sit stricti iuris tāquam dispensatio contra ius est restringenda. c. q dilectio de consan. τ affi. sed matrimonium tāquā fauorabile purgat pcedētia. τ iō succedet. 3

Utrum legitimatus ab ipatore vl' hn̄te ptātem ab eo sit legitimus q̄ ad spūalia. R. pa. i. d. c. p venerabilē q nō. τ iō nec ad ordines τ alia spūalia admittet. vide glo. io. di. leges. seq' Bar. i. d. aūt. ex ȝplexu. nec ēt erunt legitimi in dnio illo' gn̄ rcognoscūt 4

D 2

Quatuor aut infra dant natis iura. trientem 1. 3a ptem.
Semissez vero dant natis qnqȝ ul ultra: medietatem.
Arbitriū seq̄tur sba cetera patris.
Qrta & satis ē si sit extraneus heres.
Tūc trebellianū cū reddē cuncta rogaris.
Tūc defalcaris cū per legata grauaris
…

Vnd versus.

110 Hz dnz Anto. Jo. an. et pa. i. d. c. p venerabilē. legitimādo mrīo. vt ex te erūt legitimi. p oīa si nō ples fuit geeāta ex coytu mrimoiali assen. h nō tenūt d iure positiuo et veri est. seq' vltim' § 8

Impatorem quātum ad ea per que fieret alteri preiudicium. puta ad successionem bonorum ab intestato. vt nō. in. d. c. per venerabilem.

5 Utruz cōites hñtes potestatē legitimandi ab imperatore possint legitimare in preiudiciū agnatoꝝ. R. d. Ant. in. d. c. per venerabilem. ꝙ non. nisi pater ꝛ agnati cōsentiant: quia hec potestas tamq̄ȝ alteri preiudicialis ē restringēda. l. i. §. si quis a pricipe. ff. ne quid in lo. publi. Sed Bal. in Rubrica codi. ē contra eū quando simpliciter ē cōcessa auctoritas legitimādi: sȝ credo veꝝ dictum. Bal. in filijs naturalibus tm̄: sed in spurijs ꝛ alijs ex dānato coitu non credo: nisi expresse ꝯcedant. Facit qd̄ nō. Jo. an. in addi. ad spe. in ti. qui fi. sunt legi. q dicit ꝙ si spurius dupliciter. s. ex patre vxorato. ꝛ matre maritata impetrat a papa vel ab imperatore rescriptū legitimationis ꝙ non valet si non exp̄ssit. Facit qd̄ nō. pa. in. d. c. per venerabilē. vbi dicit ꝙ incestuosus vel adulterinus. nisi id exp̄mat semp rescriptū legitimationis erit surrepticium. quia omne tacitum p id qd̄ papa l' princeps non ita de facili concessisset si illud sciuisset facit rescriptum surrepticiū ꝛ viciat. c. postulasti de rescrip. Facit etiā qd̄ nō. host. ꝛ Gof. in sūma ꝙ licet papa legitimet aliquē ad dignitates non intelligitur legitimus quo ad epatuȝ ꝛ alias maiores. sed tm̄ quo ad inferiores. de cōces. p̄ben. c. dilectus. vide ēt. s. dispensatio. §. 9. Aduerte tm̄ hic qd̄ dicit Ang. i auē. quō nā. eff. sui. §. si quis igitur. ꝙ pater pōt legitimare filiū in p̄iudiciū filioꝝ legitimoꝝ: sed filius illegitimus non pōt se legitimari facere in legitimoꝝ p̄iudicium.

6 Utrum legitimatus simpliciter intelligat ēt quo ad dignitates. R. host. ꝙ sic. sic simpliciter restitutus: ad oīa restituit. C. d sententiā. pa. l. i. q̄uis Gof. teneat contrariū.

7 Utrum papa dispensando in matrimonio contracto in gradibus p̄hibitis de iur canonico legitimet filios ante ꝯceptos. R. ꝙ non: sed bene postea concepti erunt legitimi quo ad omnia. ꝛ si expresse legitimet ante cōceptos non erunt quo ad omnia: sed solum quo ad spūalia ꝛ tp̄alia in terris pape non in alijs. vt in. d. c. si. q fi. sūt le. 110 g.

Legitima portio

ē triplex. s. legitima trebellianica. ꝛ falcidia. p̄ria debet de iure nature tm̄ filijs: ꝛ ipis mortuis debet nepotibus ex eis legitime natis. nec eis pōt imponi grauamē super ipa p legata aut fideicōmissa. sed bene possunt grauari p debita. non pōt ēt eis dem imponi ꝯditio vel modus. ꝛ si apponatur ꝓ non adiecto hētur. C. de inof. tes. l. omnimodo. ꝛ. l. se. ꝛ hec ē tercia pars hereditatis si sunt quatuor filij vel pauciōes. si vero sunt quinq̄ȝ vel plus: tunc erit medietas tot' hereditatis quā inter se diuidēt equaliter. C. de inof. testa. auē. nouissima.

Et aduerte ꝙ ista legitima aliquando sic dicitur. vt in. d. l. omnimodo. Aliqñ dicit debita pars: vt in. l. scimus. C. de inof. tes. Aliquando dicitur debitū simpliciter. vt i auē. de trien. ꝛ se. §. i. Aliquādo debitum bonoꝝ subsidium. vt. C. de inof. dona. l. si totas. Aliquando dicit debita iure nature vt in auē. de trien. ꝛ se. §. hoc nos.

Utrum ista legitima possit p statutuȝ vel ꝯsuetudinē in totum tolli. R. Albri. dicit in l. quoniam i prioribus. C. de inof. testa. ꝙ cōiter doc. ꝛ ēt vltramontani tenent ꝙ nō. Alij magni tenent ꝙ pōt in totuȝ tolli. Sȝ prima verior vr. posset tm̄ statutum vel cōsuetudo diminuere vel distinguere eam: sȝ non in totū tollere. Rō quia sicut a natura alimentatio filij a patre dependet. ff. de iu sti. ꝛ iur. l. i. §. hinc descendit. ita post mortem patris alimentatio filij ab hac portōe iuris nature dependē. vr: vt inuit in auē. de trien. ꝛ se. §. i. ad fi. ꝛ. §. p̄hibem' auē. ibi si vult filiorum ꝛ c. ꝓ hoc facit insti. de iur. naturali. §. i. ꝛ. ff. d pac. l. ius. agnatōis ꝛ c. Pa. tamen distinguit ꝛ bene in. c. Raynutius de testa. ꝙ aut filius nō hȝ. vnde viuat aliunde. ꝛ sic vera ē opinio vltramontanorum. aut hȝ vnde viuat. ꝛ sic ē vera fa opinio. Aduerte tamen ꝙ in legitima fili' nō pōt grauari p fideicōmissum ſm cōeȝ opinionē per. l. qm̄ in prioribus. C. de inoffi. te. ꝛ. l. cum patronus. ff. de le. 2. lȝ Bar. ꝛ Dy. dubitauerint in. l. i. ff. de vul. ꝛ pupil. sub. Sed succedentes ab intestato ipi filio si contingat filiū ꝯcedere impuberē possūt grauari: ꝛ ē cāus in. l. si fūdū p fideicōmissum cuȝ. l. se. ff. de le. i. iō dicit Bal. in. l. cū virum. C. de fideicōmis. ꝙ substitutus filio impuberi poterit grauari vt reītuat legitimā filio debitā. Et si verba sunt dubia. puta testator dixit post mortē filij mei ipuberis hr̄ditas itegra restituat ſeio: nec exp̄ssit p filiū vel succedētes ab itestato filio meo: vel p substitutū dato filio meo fidicōmissū debebitur in legitima ēt ſm Bar. in. l. quidam. ff. de vul. ꝛ pupil. sub. ꝛ cōmuniter

g. 4.

Que requirūt vt legitimatio valeat. R. fa. pan. i. d. c. p venerabilez. q. verso ꝙ exp̄mat q̄litatē legitimatoꝝ. vt s. §. 5. ꝛ q exp̄mat si ht fres legitimos. et naēs. Alr n̄ exp̄mat nō ualet. sȝ q. pr ꝛ filii legitimad' ꝯsētiat... nō tm̄ ꝯ nocet agnati. ut ꝯsētiat, n̄ pnceps. l' lex legitimarȝ ex certa scia ipis nō vocatis. pt n. pnceps ex certa scia restitue i integꝝ cū p̄iudi alteri. vt nō. i. l. fi. c. setētiā passis. 2. l. i cae. ff. d. min. si tm̄ p disposi ... vt legitimaret p' mōte ei' te nō eēt nocē q agnati vocarett. qr tūc et ipis i iūtis poss legitimari adeo ꝙ et succederet ipis agnatis ab i testato morientib'.

De legitima ut quod debet parentibus ex bonis filiorum vide Ros. §. 2 et 3. in de oio

sequitur scribetes ibi et refert pa. fuisse consultum per Jo. de ymo. et fulgo. in c. Raynutius de testa. lz Bar. in l. coheredi. ff. de vul. et pupi. sub. aliter dixerit.

2 ¶ Quid si filius instituatur in minori parte. R. quod nihilominus aget usque ad supplementum d. l. omnimodo. quia hec legiptima datur in bonorum subsidium de iure nature.

3 ¶ Secunda trebellianica a trebellio autore sic dicta debetur hec iure institutionis: et est quarta pars hereditatis totius: sicut cum quis institutus heres rogatur ut restituat alii hereditatem sine liberis moriendo: iste sic institutus poterit retinere quartam partem totius hereditatis in instit. de fideicom. here. §. sed quia. C. ad trebe. per totum. Institutus tamen heres in certa parte hanc non debebit secundum Bal. in l. i. ff. ad le. falci. vide

4 ¶ Tertia falcidia a falcidio autore debetur iure institutionis. et est quarta pars totius hereditatis quam quis retinet quando institutus heres fuit et supra dodrantem. i. tres partes hereditatis est aliquid legatum vel fideicommissum de testa. Raynaldus. vide §. hereditas

5 ¶ In quibus casibus cessat falcidia. R. quod in sex casibus. Primus in his que legantur sic ut non possint alienari ut ad successores eius cui relicta sunt debeant pervenire. C. ad. l. falcidiam. aut. sed in ea re.

6 ¶ Secundus in hiis que ad pias causas relinquuntur ecclesie aut pio loco ut in authen. simi. C. ad l. falci. Adverte hic quod si eccl' aut alius pius locus institueretur heres tunc detraheret falcidiam de legatis factis alteri ecclesie vel pio loco: quia currit privilegium cum privilegio et sic concurrentibus privilegiis utuntur iure com. facit. l. assiduis. C. qui po. in pi. habeant no. pa. in c. in presentia de probat. Idem tenet Py. et sequitur Albri. in l. si quis ad declinandam. C. de epi. et cle. Et hoc idem etiam si indirecte relinquatur secundum Bal. in l. si auia §. titio. ff. de condi. et de. puta. cum relinquitur fundus cum pacto ut restituat ecclie.

7 ¶ Tertius in testamento militis. C. ad. l. fal. l. in testo. ~~R. d. c. Raynaldus.~~

8 ¶ Quartus in male ablatis certis vel incertis legatis et aliis alienis. l. imponenda. C. ad. l. falci.

6 ¶ Utrum pater legans tantum pro male ablatis quod legiptima iure nature debita minuitur obliget filium vel illum cui debetur. R. Monal. quod si talia male ablata non possunt probari non tenetur heres solvere ut debitum s. ut es alienum sed ut legatum. et ideo si legiptimam minuit non tenetur solvere. secus esset in illo cui falcidia competit. quia cum talia legata sint ad pias causas cessat hodie ut dictum est. et ideo non detrahet.

¶ Sed quid faciet talis qui tot habet restituere incerta que probare non potest quod exhauriunt quasi totam hereditatem si non potest inducere filium ut sit contentus restituere. R. secundum Monal. quod non faciat testamentum sed codicillum in quo ordinet quod omnia bona sua distribuantur pauperibus pro male ablatis incertis asserens quod plura sunt quam omnia bona sua

¶ Quintus si testator certus de sua quantitate patrimonii prohibeat expresse deduci falcidiam

¶ Sextus si heres non fecerit inventarium secundum modum et tempus statutum. hii duo habentur in aut. sed cum testator. C. ad. l. falci. Idem si infra tempus legitimum non paruerit voluntati testatoris. ut in c. Raynaldus in fi. de testis. Septimus

¶ In quibus casibus cessat trebellianica. R. quod in tribus casibus. Primus in legatis ad pias causas. ut dixi s. Legatum. 2. §. 5. Secundus si testator prohibuit ut in aut. de here. et fal. §. si vero expressim. Nam quia cum testator possit tollere falcidiam: multo magis trebellianicam que minus est privilegiata. ut. ff. ad. l. falci. l. in quartam. licet contrarium teneat glo. in aut. sed cum testator. C. ad. l. falci. Sed verius est quod potest ut in d. §. si vero. Tertio est quando substitutio evanescit: ut puta quia ingreditur religionem ille qui rogatus si sine liberis decederet vel non maritaretur et huiusmodi. ut in aut. nisi rogati. C. ad trebel. Addo quartum quando iudicis officio compulsus solummodo adiit hereditatem quia sic totum restituet. instit. de fideicom. here. §. in primis.

¶ Utrum legatis multis factis tam ad pias causas quam non pias excedentibus facultatem hereditatis debeat fieri detractio tam de legatis ad pias causas an solum de aliis. R. Albri. in d. l. si quis ad declinandam quod sic communiter de omnibus: nec obstat quod cessat falcidia in predictis quia non est falcidia sed declaratio legati inaniter facti ab initio. ut. ff. ad trebel. l. i. §. si is quadringenta.

¶ Quid computatur in istis legiptimis. R. Pa. in c. Raynutius. de testamentis quod in legiptima que dicitur falcidia que provenit iure institutionis non computantur nisi ea que venerunt iure institutionis heredi. non autem legata vel alio modo provenientia. In quarta vero trebellianica computantur non solum que veniunt heredi iure institutionis sed omnia que proveniunt ei ex testamento puta. iure legati vel donationis non alia provenientia ex testamento. In legiptima vero que provenit iure nature

D 3

Ros. §. 18. Si tamen filius institutus renuntiaret hereditati non posset petere legitimam secundum bal. in l. vita. C. quando non pe. partes. et bar. in l. gerit. ff. de acq. here. nec filius quando pr. decessit ab intestato.

Sed hodie corrigitur per aut. de heredi. et falci. §. fi. et ideo non cessat.

et de predictis est causa et ibi bar. ang. et Jmo. in l. quarta. als. e. §. sub lege. quod de bonis. ff. ad le. falci. et ibi ponunt vocem differentie.

putantur non solū ea q̄ proueneɼt ex testō quocūq̄ titulo: sed etiā vndecūq̄ sint pro-fecta, vt patet in iuribus allatis in glo. d. c. Raynutius ⁊ in. l. in quartam. ff. ad. l. fal. distinguit tū pa. ibidē circa hoc vltimū sic ꝙ aut pr̄ donauit filio ob cām puta dotis vel donat̄ ꝑꝑ nuptias ⁊ illud ꝯputat̄ cum legiptima: aut donauit simpl̄r ⁊ si donatio tenuit puta. q: donauit emācipato vel ꝑꝑ merita: sic nō cōputabit̄. Si vō non tenuit in vita pr̄is lꝫ sit cōfirmata morte cōputabitur cum legiptima: de quo vide ⁊ dic vt in autē. ex testō. C. de colla. ⁊ in. l. filium quē hn̄tem. C. famil̄r.

16 ¶ Utrum quis possit deducere duas legiptimas portiones. s. legiptimā debitā iur̄ nature ⁊ trebellianicā: olim fuerūt opiniones Jn. l. q̄ꝫ. C. ad. l. fal. sed hodie dic cum Bar. in. d. l. q̄ꝫ ⁊ in. l. papinianꝰ in. §. meminisse. ff. de inoffi. te. ⁊ Bal. in. d. l. filium quē hn̄tem ⁊ canonistas in. c. Raynutius ⁊. c. Raynaldus de te. ꝙ si substitutio seu rogatō sit pure facta aut ad certum diem ꝙ ꝑinde est ac si sit pure facta: tūc non poterit detrahere nisi vnā quam voluerit: Si vō rogatō sit facta sub cōditiōe l' ad incertum diem sic poterit detrahere ambas duas: ⁊ sic cōcorda ius ciuile cū canonico q̄d vr̄ discordare in hoc: ⁊ hec ē cōis opinio fꝫ pa. in. d. c. Raynutius ⁊ rōnem diuersitatis vide ibi per eum:

17 ¶ Utrū legiptima portio q̄ debet̄ iure nature amittatur ꝑꝑ delictū pr̄is in lesam maiestatē. R̄. do. car. in cle. pastoral' de re. iudi. i §. ceterum tenet ꝙ nō: vnde dicit ꝙ filij audita condēnatione pr̄is furtim ⁊ dolose si capiunt suam legiptimā non tenentur saltem in foro anime ad restitutionēꝫ faciendam principi: quia possunt tenere de iure nature que ꝑ positiuūꝫ ius nō pōt tolli. ar. in. d. §. ceterum. pro hoc de testa. Raynutius. §. quia vero. quia pater nō pōt priuar̄ filium legiptima: nisi in casu igratitudinis vt. C. de ioffició te. l. q̄m in prioribus facit. c. ius dictum de verb. sig. Jn autē. de here. ⁊ fal. §. si quis āt nō implēs. dicitur ꝙ etiā per reatum in obie nō pōt priuari filius legiptia. Sed zen. in. d. §. ceteꝝ tenet ꝯtrariū. rō quia per ꝯtctum pōt tolli legiptima: debet̄ n. deducto ere. alieno. ff. de inofficio. te. l. papinianus. §. quarta aūt. Sed in delict̄ q̄ ꝯtrahunt̄. quia per q̄ ꝯtctūꝫ se obligat ad penam. ff. de iure fisci. l. iperatores nō. glo. ff. de postula. l. i. §. bestias. Jdem tenet Jo. de li. quia legiptima est quota bonoꝝ quā pr̄ hēbat tp̄re mortis: nihil āt hēt q̄n fūt cōfiscata. ff. de inter. ⁊ rele. l. 3. ⁊ q̄d nō. ff. de iure patro. l. diui fratres. Et licet de rigore ⁊ subtilitate iuris istud sit verū: tn̄ mihi mag̃ placet opinio car. tāq̄ꝫ magis bēigna ⁊ eā teneo: ratio quia per titulum lucratiuū ⁊ ꝑ donationeꝫ nō pōt pr̄ alienare i preiudiciū filij. C. de inoffō. dona. per totum. ⁊ de donat̄. ⁊ q̄d ibi nō. c. fi. sꝫ fiscus hoc capit ex tiᵒ lucratiuo. ⁊ ideo nō pōt in preiudicium filij. Et ad rationem zen. dico veram q̄n ꝑ q̄ cōtractum dannificauit principem i bonis ex cuius dāno pater esset ei obligatus ad restitutionem: alias nō: q: tūc nō ē eo alienum: nec ꝑpterea pōt dici ꝙ pater teneatur ex quasi cōtractu sed simpl̄r ex delicto. Ad Jo. de li. iam patet rn̄sio quia i fraudem filij titulo lucratiuo facta alienatio nō valet.

¶ Utrum falcidia et trebellianica amittat̄ per negationem fideicomissi in qualitate l' quātitate facta ab herede illi cui fideicōissum est factum. R̄. fm̄ Bal. i. l. scimus. §. licētiam. C. de iure deli. ꝙ sic: si ille probauerit qualitatem vel quātitatem fideicōmissi. nec aliquam ex ipsis poterit detrahere. 18

Legitimus filius

quis dicatur vide supra. Filius.

Leno

quis dicatur. R̄. glo. i. §. q̄d si i adulterio. 32. q. i. ꝙ ē q dānatam adulteram ducit: vl' qui recōciliat̄ sibi eam. vt. C. de adul. l. castitati. vel qui scienter tenet adulteram: vt in dicto. §. q̄d si. vel qui recipit pecuniam pro adulterio. ff. de adul. l. 2. §. lenocinij. Lunita prefata in tribus primis casibus vera nisi emendatam tenet̄. Jtem lenocinium comittit qui questuaria mancipia habet: q: hoc non est minus quā proprio corpore questum facere. l. palam. §. lenocinium. ff. de ritu nup.

Leprosus

separatur ab hītatione hoīum. vt in. c. i. de cōiu. lepro.

¶ Utrum lepra post veniens dissoluat matrimonium. R̄. ꝙ non. vt patet in dicto. c. i. ⁊. 2. eo. ti. Sed sponsalia bene soluit. vt patet in. c. fi. eodē. ti. 1

¶ Utrum vxor teneatur cohabitare cū viro: vel econtrario vir cum muliere leprosa R̄. fm̄ glo. in dicto. c. i. ꝙ non in eadem domo vel lecto: sed bene tenetur ei debitum reddere. vt in dcō. c. 2. Sed Pe. aureols i 4ᵒ. di. 32. dicit ꝙ vbi non posset sine sua verisimili infectione ei reddere debitum ꝙ 2

Inutmetis

non tenetur. ꝛ ponit regulam ꝙ nullus te
netur reddere debitum vbi est periculum
verisimile de vltimata infirmitate. ꝛ facit
ad hoc qͦd dixi. s. Debitum. §. 3.

3 ¶ Utrum leprosi teneantur ad decimas. ℞.
glo. in. c. 2. de ecclesijs hedi. ꝙ sic: nisi de
ortis ꝛ terris ꝛ fetibus animalium suorū
que sole excipiuntur in. d. c. 2. ꝛ iō de alijs
tenentur sicut alij xp̄iani.

4 ¶ Utrum leprosi possint hr̄e ecclesiā ꝛ p̄
sbrum qui eis celebret. ℞. ꝙ sic si tot sunt si
mul ꝙ eam cū cimiterio possint construeř
dūmodo veteribus ecclesijs de iure paro
chiali non faciant iniuriam. d. c. 2.

5 ¶ Utrum leprosi possint ꝓmoueri. vide. s.
Corpore vitiatus. §. 9. ꝙ non. nec̄ celebra
re nisi. vt ibi dicitur.

6 ¶ Utrum sacerdos ꝛ leprosus factus pos
sit i pochiali ecclia ꝑ ratione offō fungi. ℞.
ꝙ si sine scandalo ꝛ abhōiatōe ppli ñ pōt
illud exercere. dꝫ ab offō remoueri. Ita tñ
ꝙ ſm facultates ecclie administrenř ei neces
saria quousq̄ vixerit. vt in. c. tua nos ď cle.
egro. Rectoribus vō eccliaꝝ q̄ sine scanda
lo illoꝝ qui sunt sani nō possunt seruire al
tari. dandus est coadiutor qui curam hēat
aīarum cui adiutori ad sustentatiōn ē con
grua portio de facultate ecclesie eiusdem
assigneř. vt in. c. de rectoribus de cle. egro.
ex quo pꝫ ꝙ non ꝓhibetur celebrare quā
do sine scandalo pōt vt in secreto ꝛ huius
modi. ar. d. c. de rectoribus.

LEx ſm ꝙ rōnalis creatura or
dinatur ad gratiam omissis
alijs acceptōibus legis ſm Fran.
de mayro. in. 2. sen. est ars honeste viuendi
ligans hoiem ad sui obseruantiam alr̄ nō
esset lex nisi ligaret.

1 ¶ Quotuplex ē lex. ℞. vt colligo ex Sco.
in. 4. di. 17. triplex. prima dicitur lex nature
ꝛ istomodo aliquid dicitur dupl'r de lege
natuř. vnomodo tāq̄ principia pratice no
ta ex terminis vel conclusiōes necessario
sequentes ex eis ꝛ hec strictissime dñr de
lege nature. ſo modo dicitur de lege natu
re ꝛ large id qͦd ē verum praticum conso
num principijs ꝛ ꝯclusionibus legis natu
re in tñ ꝙ statim notum ē oibus illud con
uenire tali legi. Secūda lex dicitur positi
ua diuina que continetur in his que sunt i
veteri ꝛ nouo testō ꝛ licet Gratianus vo
cet ipam legem nature limita eum ꝙ est ve
rū prout ē posita ab auctore nature. ꝛ disti
guitur contra ius positum ab aliquo qui ñ
est auctor nature. Tertia lex dicitur positi
ua hoc est posita ab hoibus. Multa. n. ec
clesia statuit ꝛ imperatores vltra ius diui
num propter obseruantiam honestiorem
in moribus ꝛ propter reuerentiam maio
rem in suscipiendis ꝛ administrandis sacris.
de prima ꝛ ſa hēs. j. Papa. §. 1. ꝛ precep
tum per totum. de quibus hic tractare non
itendo. sꝫ de tertia lege positiua que quidē
lex positiua in̄ habꝫ de rectitudine iquātū
a lege nature deriuatur. Si vero discordēt
ab ea iam non erit lex sed corruptio legis
vt Aug. in primo li. de lib. ar. Non videtur
inquit esse lex que iusta non fuerit. Unde
inquantum habet de iustitia in tñ habet ꝺ
veritate legis. ꝛ hoc est qͦd dicit Isi. in. c. cō
suetudo di. 1. Lex erit omne qͦd ratione cō
sistit. Naꝫ ſm Fran. vbi s. quia pricipia le
gis nature non possunt eodem modo ap
plicari omnibus propter multam varieta
tem rerum humanarum ideo exinde pro
uenit diuersitas legis positiue.

¶ Quis pōt facere leges. ℞. ſm Bal. in. l.
oēs populi. ff. de iustitia ꝛ iure ꝙ quantum
quis hēt de iurisdictione tñ hēt de auctate
condendi legem vel statutum. nec vlterius
extenditur nisi hij quoꝝ interest ꝯsentiant
vl' ad minus sint p̄ntes ſm Inno. in. c. i. de
loca. ꝛ in. c. a nobis el primo de sen. exco.
allē. c. fi. de his que fiunt a prela. Ratio ſm
dñm Math. in. c. cum laicis de re. eccle. ñ
alie. quia ptās statuendi dependet a iuris
ditione ꝛ iperio in statuente ꝛ subiectione
quo ad eum in quem statuitur. c. ecclesia ď
consti. tu. c. bene quidem 96. di. glo. ꝛ Bar.
in. l. i. ꝛ. ff. de iur. omnium iudi. 2

¶ Utrum lex canonica l'quelꝫ alia lex seu ꝯ
stitutio vel statutum obliget ad mortale pec
catum ex transgressione eius. ℞. Pa. in. c.
clerici officia de vita ꝛ ho. cle. ꝙ nō semꝑ:
sicut nec lex ciuilis inducit semꝑ decapita
tionē. Considera ergo ꝙ aut lex habet i se 3
materiam preceptiuam ꝛ visilr̄ excogitatā
multū a constituente ꝛ tunc non cures de
verbis: q2 vba sūt accomodāda mēti: tex. est
cū gl. in. c. rogo. ii. q. 3. ꝛ pulcer. tex. in cle.
exiui de verb. sig. ꝛ sic dic ꝙ inducit morta
le. Si vero non constat de materia vbi qs
esset certus de mente statueñ ꝙ vult indu
cere ad mortale: sic inducit. Facit qͦd nō.
glo. in. c. 3. ꝛ. c. p venerabilē. qui filij sunt le
gip. ꝛ ibi per pa. Aut cum nescitur de men
te latoris: tūc ꝯsidera ꝙ aut vba sūt precep
tiua puta. precipimus: iubemus: sic obli
gat ad mortale. Facit. c. quod precipitur. 14.
q. i. Aut vtitur verbis imperatiui modi

⁊ si materia non ē necessaria nec multum ponderosa ñ obligat ad mortale: vt exēplū si qs te pcusserit in vna maxilla prebe ⁊ c̄. qꝛ ē ꝯsilij.23.q.1.paratus. Si vo materia ē necessaria ⁊ multū ponderosa sic iducit mortale: tex. ē in cle. exiui in.§. Itē qꝛ preter ea. de ver. signi. Exēpluȝ in pa. voucte qḋ ē ꝯsilij: qꝛ votuȝ fit de sup erogatiōe: ⁊ reddite: istud ē preceptū: qꝛ qḋ ē pmissuȝ ē debitū de pac. c. i. ⁊ debitū reddere ē preceptuȝ iustic. l. iusticia. §. iur precepta. ff. ḋ iusti. ⁊ iu. Facit quia obligare se ē volūtat: sed reddere ē necessitatis. vt i. l. sicut inuito C. de ac. ⁊ obli. Aut vtitur verbis inhibitorijs: vt inhibemus. phibemus: interdicimus: ⁊ huiusmōi: ⁊ sic inducūt mortale/ s3 pa. in. c. nam ꝯcupiaȝ de consti. Aut loquitur per verba cōia: vt decerno statuo: ⁊ silia: ⁊ sic non obligant ad mortale: vt dic̄ idē pa. in. d. c. nam ꝯcupiscentiā. silr ē verbuȝ cōe innouo: ⁊ ordino siue in plurari dicantur: siue in singulari. Aut loquit per verbū debet. ⁊ sic inducit mortale quia debet ex suo proprio significato ipōtat necessitatē. vt glo. in cle. Attendentes de sta. regu. Idē dicit glo. in. c. proposuit de appe. ⁊ per Bar. i. l. 3. C. de pigno. ⁊ in. l. sepe. ff. de of. presi. pumtie ⁊ alijs allegatis. i. d. cle. attēdentes p gl. quātus rōe matie aliqñ sit ꝯgruitas. i. c. 1. ḋ ḋspō. i. pu. ⁊ nō. gl. i d. l. sepe. ⁊ l. 2. ta m̄ dicit pa. in. c. 1. de dolo ⁊ cōtu. Impropzietates sunt vitande/ñ ad sequentiā trahende: c. propterea. ⁊ c. fi. ⁊ qḋ ibi nō. de ver. signi. iō solū habebit locū q sit consilij in cāu spāli rōe materie que ꝯsultiua ē. Aut cominat sub pena excōis. ⁊ sic inducit mortale: qꝛ nisi pro mōtali/nullus excōicatur. ii. q. 3. nullus. ⁊ c. nemo epoꝝ. ⁊ de sen. exco. c. 1. li. 6. Facit ad hoc in ar. c. preterea. de of. dele. ⁊ l. oro. ff de spo. ⁊ l. 2. ff. de iur. om. iudi. qꝛ eadē obligatōe qua obligat excōicatio: similiter: ⁊ illud per qḋ ad ipam peruenitur. Facit qḋ nō. in cle. qñ de vi. ⁊ ho. cle. vbi l3 Stephanus q peccat mortaliter ꝯfaciens sanctioni: ⁊ dicitur sanctio pprie ꝯstitutio seu lex penal. vt ibi nō. glo. Aut loquitur p virtutem obie: vel sub pena maledictionis/ete ne: vel sub indignatiōis omnipotentis dei ⁊ huiusmodi/sic inducit mortale: vt in. c. vnico. de sta. regu. lib. 6. Aut consuetudo habet vt talia verba obligent ad mortale: vt sic inducent. argumen. c. dilectus de consue. ⁊ l. minime. ⁊ l. si de interpretatione. ff. de legi. tex. ē in. d. cle. exiui. §. Iteȝ quia preter eas/sed aduerte hic q vbi ex se inducit ad mortale/ñ semper peccat mortaliter cōtrafaciens: vt. s. in obia dictum est: ⁊ ibi vide in prin.

1 Vtruȝ in foro ꝯscie lex canonica ciuilis l' alia sit pceptiua semp sit seruanda. R. q ñ in. ii. casibus vt colligo ex Inno. in. c. quia plerique de imu. ecc. ⁊ de homi. in. c. sicut dignuȝ. ⁊ ex consilio. 21. Fede. Jo. cal. ⁊ pa. in prologo decretaliū. ⁊ Jo. an. in. c. q̄ de vsuris ⁊ alijs. Primus quando lex positiua distinguit inter foꝝ ꝯtētiosum: ⁊ conscientie: quia sic non seruabitur in foro penitentiali auctoritate ipi⁹ legis. c. tua. ⁊ qḋ

2 ibi nō. de sponsa. Secūdus qñ ius fundat se sup ꝑsumptiōe: ⁊ non super veritate: qꝛ i foro cōscientie attendimus ad veritatem: vt credamus confitenti de omnibus/quia soluȝ agitur de pñdicio ipius aie. c. significasti de homi. Ideo si sit veritas ꝯ ꝑsumptionē nō seruabit, vnde licet heres non fecerit inuentariū/tñ in ꝯscia non tenebit nisi in q̄tum hereditas se extendit: q̄uis ius aliter velit/qꝛ presumit plus esse in hereditate: vt in auten. de here. ⁊ fal. nō. hoc pbatur. in. d. c. tua. ⁊ in. c. literas in fi. de resti. spo. ⁊ in. c. a nobis. el pr̄o. de sen. excom.

3 ⁊ vide Bal. in. l. i. C. de sa. sanc. ec. Terti⁹ qñ lex non ē ad vtilitatem cōem/s3 pnceps propter vtilitatem propriam edidit. Facit 4. di. c. erit aūt lex. ⁊ dicitur iniusta tūc lex ex fine secūdum pa. in. c. canonum. de con

4 sti. Quartus quando lex non distribuit eq̄ onera subditis/sicut debet facere bon⁹ pr̄ famil. quia sic ē iniusta ex forma secunduȝ

5 Pa. in d. c. canonū. Quintus quādo excedit auctoritatē constituētis: vt patet i statuto epi qḋ non ligat delinquentes extra diocesim suā et suos subditos: vt in. c. vt aiaꝝ de consti. li. 6. Facit. l. fi. C. de iur. om. iu. ⁊ sic dicitur iniusta ex auctoritate: ⁊ pro istis tribus casibus. Facit q nō. Bar. in. l. vectigalia. ff. de publi. vbi dicit/ q gabella lic̄i

6 te fraudatur que iuste non ē imposita. Sextus quando ē penalis. quia ante condēnationem non tenetur quis soluere in foro anime penā: vt ē glo. singularis i. c. fraterni

7 tas. 12. q. 2. de quo dic. vi. s̄. pena. §. 3. Septimus quando ratio legis cessat in foro aie. Nam licet lex non exprimat rationem seu causam: nos tamen debemus eaȝ coniectu rare: ⁊ ad limites illius limitare. vel ampliare eam iuxta theoricam. doc. in. l. non dubium. C. de legi. Exemplum in ciuitate obsessa statuitur q porte ciuitatis maneāt

De hoc vid. i Ros. m̃r io. p. §. 15. v̄ pl. et §. 16. i addi. et adducunt dicta doc

clause. τ hoc pro vtilitate cõmuni. vt i plu
ribus. pone φ contingat hostes insequi a-
liquos ciues. ita φ in dãnum cederet ciui
tatis: nisi apperirentur porte tunc sunt ap-
periende quia esset nisi apperirentur con
tra bonum τ vtilitatē cõmunē. verum ē
φ non pertinet ad quẽlibʒ hoc interpreta
ri nisi periculuʒ sit subitaneũ: vel sit mani-
festũ legis latorē illud intendisse. sed solũ
ad regentē ciuitatē τ huiusmodi. Item
aliud exẽplum statuto cauetur φ vxor mo
riente sine liberis vir lucretur dimidiã do
tis q̃uis non exprimatur cã. tamen nos d̃
bemus coniecturare cãm huius statuti. vʒ
sumptus mariti quos facit in ducẽdo vxo
rē ad domũ. nec alia causa potest esse. τ
sic si non ducit eam non debet lucrari. se-
cus esset si sic lucraretur mulier. sicut vir:
quia tunc causa extimaretur affectus mari
talis. τ ideo ẽt si non duxisset. lucraret. h
nõ. pa. in. c. ex publico de conuer. ꝯiug. fa
cit qd̃ idem pa. nõ. in. c. quia in insulis. de
sta. mona. vbi dicit φ lex debet ampliari:
τ restringi ad limites rationis expresse. ẽt
si verba nõ patiantur. vt in. l. adigere. §. q̃
uis. ff. de iure patrona. τ in. l. cum pater. §.
dulcissimus. ff. de lega. 2. τ in. l. pater. §. sun
dum. ff. de lega 3. Facit. c. cum dilecta. de
confir. vti. vel inuti. τ bonus tex. in r̃la fi. d̃
reg. iur. li. 6. τ qd̃ nõ. Bar. in. l. Itē queri
tur. §. qui ipleto. ff. loca. τ idem pa. in. c. i.
de iura. calũ. dicit φ etiaʒ in penalibꝫ seu
odiosis quando ratio est expressa extendit
τ ampliatur dispositio legis: vt in. d. regu
la fi. τ qd̃ ibi nõ. Dy. τ Jo. an. in mercu
rialibus. τ qd̃ nõ. in. d. §. dulcissimus: secus
esset in penalibus secundum eundeʒ Pa.
in. c. i. de sen. τ re iudi. in simili sub termi-
nis facilioribus vel paribus. vt nõ. Inno.
in. c. cum spãli. de appel. Item iste casus ꝓ
batur: quia ratio legis plus debet attendi
q̃ lex ipa. l. i. C. que sit lon. consue. τ pma
di. c. cõsuetudo. ibi dicitur. lex ẽ quicquid
ratione consistit. vnde Bal. in. c. i. de con-
sti. dicit φ lex consistit in substãtia rõnis. τ
Bar. in. l. cũ mulier. ff. so. ma. dicit φ ratio
legis. τ mens legis idẽ ẽ: τ propterea dic̃
glo. in. l. i. τ. 2. C. que sit lon. consue. φ nõ
minus dʒ attẽdi ratio legis q̃ lex ipa. hoc
intellige de ratione finali que dicitur ipsa
lex secundum Bal. in. c. dilectus el. 2. de r̃
scrip. τ in. l. si quis seruo. C. de fur. dic̃ φ
ratio finalis ẽ aĩa legis. Item vbicunqʒ hʒ
locum ratio legis hʒ locum ẽt lex. C. de in
terdic. l. i. secundum archi. τ sequitur He.

ad limites rõis expsse. nõ. glo. i cle. p. i vbo eligat. d electio. 2 i cle. 2. i vbo pilenz. d vi 2 hone. cle.

Fallegit

in. c. vbi periculum. de elec. li. 6. imo plus
ẽt si verba contradicant. vt. l. scire oportet
§. aliud in verbo. τ si maxime verba legis (sed.)
ff. de excusa. tuto. non enim in folijs. sed in
sensu consistit euãgeliuʒ. c. marchion. i. q.
i. τ. c. intelligentia. de verbo. signi. Facit
tex. in. l. 3. C. de lib. prete. vbi enim inqt ma
nifestissimus ẽ sensus testatoris interpreta-
tio verborum nusq̃ tm̃ valet vt melior sensus
existat. Bal. etiã in. l. cõmissorie. C. d̃ pac.
inter emp. τ ven. dicit φ iudici licet sit im-
posita necessitas seruandi statutum secun-
dum formam ꝓut iacet ad lr̃am. ar. l. pñe
§. si is qui nauem. ff. de exercito. tamen nõ
habebit locum hec necessitas: nisi saluo in
tellectu quia littera occidit spũs viuificat.
τ facit pro hoc glo. in. c. illo vos in. v. pi-
gnus. de pigno. Et ad iura que dicunt legẽ
seruandã ẽt in foro aie. dic φ verum qñ est
eadem ratio in vtroqʒ foro: qz sic non ces-
sat in foro aie ita. R. pa. in. c. tua in fi. d̃ vsu
ris. τ quomodo ratio vel causa finalis po
test cognosci. vide. s. causa. §. 5. Octauus 8
quando verba legis nõ adaptantur ad ali
quem cãum. nec eius dispositio adaptabit
si de mente. aliter non constet. hoc ẽ nota-
bile dictum Bar. in l. 4. §. totiens. ff. de dã
no infec. τ in. l. ita autem. ff. de admini. tu.
τ ibi dicit. statuto cauetur φ soluantur pro
gabella de quolibet contractu sex denarij
pro libra. istud non habebit locum in re
inextimabili. quia cum verba non adaptẽ
tur. nec dispositio Facit. c. indẽnitatibus.
§. sed cũ cas. τ ibi Ge. de elec. li. 6. τ Bar.
in. l. constitutum. ff. de test. mi. Nonus quã 9
do lex ciuilis licet non sit improbata d̃ iu-
re canõico fouet lucrũ odiosuʒ. pr̃o rigo-
rẽ quendam. exemplum in. c. filius noster
de testa. vbi licet lex ciuilis disponat valer
legatum rei aliene tamen non est seruanda
in foro anime. quia fouet lucrum odiosuʒ
heredi: nec est fundata super naturali equi
tate aperte non constito de voluntate d̃fũc
ti. τ facit in simili. c. ex parte in fi. de censi.
τ. c. dilecti de iudi. τ. c. i. de dolo τ contu.
de quo dic. vt. s. legatum. i. §. 23. Decimꝰ 10
qñ lex est iniusta siue ex forma vel ex fine
vel ex auctoritate vt dictum est. 3. 4. τ. 5. ca
su: siue etiam qualitercũqʒ inducat ad pec
catum contra legem dei/aut iuris canonici
vt sunt leges que concedunt vsuras contra
c. super eo de vsuris. Item que concedũt
incantationes cõtra ventos τ nubes sicut
l. eorum. C. de male. τ mat. contra. 26. q. 5.
τ. 6. in multis. c. notata. Item que conce-

dunt prescriptionem cum mala fide cōtra rlam possessor de regu. iur. li. 6. Item que permittunt deceptionem inter contrahentes vsq3 ad dimidiā contra illud. Qui nō egit dolum τ c. Item que nolunt aliquem obligari ex nudo pacto contra. c. iuramenti. 22. q. 5. Item que nolunt valere legata ad pias causas nisi per tot testes probentur ꝯtra. c. relatum. τ. c. cum esses. τ. c. indicante de testamentis. Item que volunt teneri heredem ex delicto defuncti. contra nō. in c. in literis de rapto. τ in. c. tua nos de vsuris. Item que nolunt spurium alendum ꝯtra naturalem pietatem. Item que prohibent/vel permittunt/aut disponunt super ꝯtrahendis matrimonijs dissoluendis τ huiusmodi contra canones. Item que prohibent comprehensam in adulterio teneri in l. crimen. τ. l. castitati. C. de adul. cōtra. §. subauditur. 31. q. 1. intellige si vult corrigere se. Item que concedunt concubinatum cōtra illud exo. 20. non mecaberis. Item que priuate persone concedunt homicidium contra illud non occides. τ de huiusmōi habes i locis suis diffusius. Aduerte tamē q quando lex seu statutum aliquid denegat propter equum bonum publicum: vt puta q non soluens gabellam non audiatur: vel instrumentum qd non ē registratū in libris cōmunis reputetur falsum/hēbit locum in. cōscientia etiam secundum Bal. in. c. si quis per triginta. Si de feudo ꝑfue. Idem exemplificat Bar. in extrauaganti ad reprimenda in verbo denunciatōnem i macedōiano τ veleiāo qd nō. Undecimo quando lex ciuilis non fuit moribus vtentium recepta. τ canon non disponit aliter expresse non obligat de necessitate. vt nō. pa. in. c. literas de iura. calum. De lege canonica vel statuto. dic vt. s. constitutio. § i. qn̄ non fuit moribus recepta.

¶ Utrum clerici τ alie persone ecclesiastice teneantur seruare leges aut statuta laicorū R. Pa. in. c. ecclesia sancte Marie de cōsti. Aut lex disponit specifice super rebus ecclesiasticis τ bonis earum. τ sic ē nulla tanq̄ condita ab eo qui non habet potestatem. τ sic non ē seruanda. quia nec Imperator aut alius secularis habet potestatem super ecclesias: aut ecclesiasticas persōas. vt in. d. c. ecclesia. τ hoc verum nisi i duobus casibus. primus ē quando est priuilegiatiua. quia potest quis priuilegiare etiam non suum subditum. sic intellige. c. nouit. de iud. vbi allegatur lex Theodosij. Secūdus quando lex ē fundata super naturali ratione quia tunc debet seruari non ratione legis: sed ratione iusticie naturalis. l. scire oportet. ff. de excusa. tuto. §. qui non iuste. Aut lex disponit generaliter non faciendo mentionem de clericis vel ecclesiasticis: sed non potest seruari sine peccato: vt in prescriptione male fidei: τ sic non est seruanda a quocunq3. c. fi. de prescrip. τ. c. licet mulieres. de iureiuran. li. 6. Aut est generalis τ rationabilis nec contradicit canonibus: τ tunc si est fauorabilis seruāda est etiam quo ad clericos τ ecclesiasticas personas. vt in. c. 2. requiris de appel. vnde statutum qd disponit. vt existentibus masculis: mulier non succedat porrigitur etiā ad clericos. vt nō. pa. in. c. constitutus. de resti. in integ. Similiter priuilegium concessum hominibus alicuius loci comprehēdit etiam clericos illius loci. licet non exprimat. Facit. c. dilecti de fo. cōpe. nō. Jo. de lig. in. c. clericus. de fo. compe. τ Bal. i. l. cūctos populos. C. d sum. trini. Et nō. quando talis lex generaliter disponēs potest se habere ad cōmodū/τ incōmodum non potest dici preiudicialis. Exemplum statutum disponit q primogenitus succedat: certe Fogenitus licet sit clericus n̄ succedet Silr i statuto quo masculi excludūt mlieres non succedet mulier q̄uis sit effecta religiosa. Et ideo omnes leges disponentes super contractibus emp. vendi. locato. cōmodato: τ huiusmodi, si non contradicūt canonibus sunt seruande: etiam quo ad ecclesiasticas personas. Faci. c. 1. de no. ope. nunc. τ ē de mente Host. τ Jo. an. in. c. vt li. pen. Secus si simpliciter afferret preiudicium vt qui non facit inuentarium: vel qui. ī. tale tempus non adiuit hereditatem sit priuatus. τ huiusmodi quia nunq̄ pōt esse ad cōmodum ecclesiasticorum. τ ideo non tenentur. Similiter quando statuit ne possit aliquid vendi non subditis. Aut lex ciuilis ē generalis τ rationalis: s3 deuiat a iure canonico. tunc in foro seculari seruabitur: sed non in foro ecclesiastico. neq3 in terris subiectis dominio ecclesie: quia tunc debet seruari lex canonica in vtroq3 foro. Facit. c. si duobus de appel. τ qd nō. in. c. qd clericis. de fo. compe. Aut lex ciuilis disponit super materia ad ecclesiam ꝑtinente: non disponendo ipam materiam sed tollendo lucrum qd alias dederat: vel iponēdo pēam actōnem explicāti. Exemplū primi de raptore cōtrahente matrimoniū

Statutū pōit ghētē sine ɔsēsu pentū

cum rapta in quo casu lex priuat omnibus bonis datis sibi a raptore. τ sic non valet. vt vult glo. nō. in. c. de puell. 36. q. 2. τ eam sequi videtur Fede. consi. 35. τ mihi placʒ quia videtur intimidare matrimonium. τ sic non ē seruanda etiam quo ad non ecclesiasticos. Exemplum secundi lex punit mulierem contrahentem. ī. annum luctus vt. C. de secun. nup. quasi per totum. τ nō valet ratione predicta. Sed hoc limito nisi pena apponeretur fauore filiorū. sic lex que imponit penam matri: que agnouit tutelam filij transeunti ad secunda vota nō petito tutore filio. vt in. l. omnem matri. C. ad tertu. quia tunc valet. Aut lex ciuilis disponit circa accidentia temporalia ad actū spiritualem vt in dote: τ tunc si non cōtradicit canoni. valet. c. Raynutius. τ. c. Raynaldus. de testamentis. τ qd̄ legitur τ nō. in. c. 2. de do. post diuor. re. Et hoc verum nisi intimidet contractionem matrimonij Si vero contradicit canoni tunc pēdet ab illa questiōe cuius fori sit causa dotis. τ Jnno. in. c. de prudentia de do. post diuor. re. τ pa. tenent q̄ ē mixti fori. τ sic lex seruabitur in foro suo. τ canon in suo foro. τ locus erit pueutioni. c. cum sit generale. de fo. compe. Aut lex ciuilis pcedit circa actum spūalem psumendo τ lex canonica inuenitur contraria. puta lex presumit matrimoniū si masculus τ femina simul habitant l. in libere. ff. de ritu nup. si sit libera. τ non faciat questū de corpore. vt ibi lex canonica presumit adulterium siue fornicatōem. 30. q. 5. aliter. τ sic standū ē in vtroq̄ foro iuri canonico: quia lex imitatur canones c. clerici de iudi. Et secundū hoc limita iura que dicunt leges seruandas: que n̄ contradicunt canonibus.

6 Utrum in penalibus fiat extensio legis. R. Jo. de Jmo. τ sequit Domi. in. c. si pos. de elec. li. 6. q̄ secundum mentem comprehensiuam sic. τ fortius in fauorabilibus sed secundum mentem extensiuaʒ non sit in penalibus. c. statuuʒ de elec. li. 6. Jn alijs autem non penalibus sit extensio ex idēptitate rationis. vide de hoc glo. τ Do. in. c. sepe de tempo. ordi. li. 6. τ. ī. Pena. §. 5.

7 Sed quomodo mens cōprehēsiua legis monstrat. R. fm Jo. de Jmo. τ Do. in. d. c. si postq̄ de ele. li. 6. q̄ ex quatuor. Primo ex cōi vsu verborum: quia preualet omni rigori τ significationi verborum. ff. de leg. 3. l. librorum. §. q̄ tn̄ casius. τ de ɔsue. c. cū dilectus. Secundo si aliter intelligendo se quereretur absurdus sensus cum debeat esse possibilis τ honesta. 4. di. erit autē. τ nō. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. τ iur. Exemplū lex dicit q̄ occiderit hoiem capite puniat. si ad litterā deberet intelligi sequeretur q̄ occidens se defendēdo: vel furiosus esset occidendus contra cle. si furiosus de homi. q̄ ē absonū. Tertio monstratur mens cōprehensiua qn̄ in illa ē expressa ratio: qr ex illa vt dictum ē colligit mēs legis. Facit cle. i. de elec. Exēplum in. c. ex parte de postulan. vbi prohibitio de aduocando facta monachis extenditur ad cāonicos: qr lʒ sint diuersi in̄ quia constitutio fundat se super religiōe: nō extenditur etiam ad canonicos. τ iō ois ɔstitutio que habet respectuʒ ad religiōem. lʒ loquatur de monachis ɔprehendit ēt canonicos τ omnes qui pmittunt tria vota. secus si loqueretur de religione cū aliqua qualificatōe. puta monachus niger τ huiusmōi. Quarto ɔprehenditur mens leg's qn̄ per eādē constitutionem vel p aliam apparet id qd̄ ibi ē positum grā exempli fuisse positum sicut in. l. i. ff. vti possi. dicitur q̄ licet verba edicti loquātur de ede: tamen in fundo ēt habet locū. vt i. §. b interdictū i oibus ibidē.

Qualr̄ deprehēditur mens extensiua legis. R. Jo. de Jmo. τ Do. vbi. s. q̄ cōprehenditur ex idēptitate rationis non scripte. vt in. l. i. C. de interdic. τ re. Facit. c. iter ceteras. de rescrip. τ. c. 2. de transla. prela. Nam de similibus ad similia ideʒ iuditiū est. vt in. d. c. dicitur. 8

Utrum lex seu ɔstitutio ɔcernat futura solum. R. pa. in. c. cognoscentes de ɔsti. q̄ sic: ne afficiat aliquos sine culpa: τ hoc nisi caueatur i. lege vt extendatur ēt ad pta. 9

Utrum cū lex vel statutuʒ loqtur p v̄ba pti tpris indulgēdo aliqd extēdat ad futura. R. pa. in. d. c. cognoscentes q̄ nō: ne detur materia delinquēdi. vt ē tex. limitans hāc materiā in. l. cū lex. ff. de legi. p quaʒ dicit Bar. q̄ si statuto caueε q̄ qlibet bānitus soluens. x. eximat de bāno: nō hʒ locū respectu eorum q bāniūtur de futuro: qr daret materia delinquēdi. secus si cessaret hec rō: qa lʒ loquat p verba pta vel pñtia extēdit ad futura: qr lex semp loqt. l. arriāi. C. de her. 10

Quomodo iterpretatur. vide. s. Jnterpretatio. in pan. 11

Quando lex incipit ligat. R. q̄ ad hoc q̄ lex sit. oportet vt constituatur. secundo vt promulgetur: τ publicatio est vltimus actus perficiens legem secundū glo. in cle. 12

vide dō. pan. in c. ad audientiā de decimis

prologo per.l.humanum.C.de legi. Et iõ
postquã ẽ solempniter edita ligat statum sci
entes siñ expectatõne alterius ipis.vt nõ.
pa.in.c.i.de postul.prela.⁊ glo. ⁊ paulus
in.c.2.de re.ecc.non alie.li.6.

13 Sed quando presumitur scia legis. R.
pa.in dicto.c.cognoscentes.ꝙ in legibus ⁊
ꝯstitutionibus inferiorũ ipso est arbitrariũ
sm loci qualitatẽ:⁊ cõditionem psonarum
In legibus aũt iperatoris presumitur scia pᵒ
duos menses a publicatione facta in pro
uintia.vt in autẽ.vt facte noue constit. In cõ
stitutione vero pape Jo.an in data li.6. vlt
vt liget post duos menses a publicatione
facta Rome:sed rationes sue non mihi pla
cent:⁊ ideo idem dicam qđ de constitutio
ne imperatoris. ⁊ sic videtur ẽt tenere pa.i
dicto.c.cognoscentes:⁊ licet papa dicatur
habere pedes plumbeos habet tamẽ epos
⁊ archiepos per quos notitiam dare põt.

14 Utrum volens probare ignorantiã sit
admittendus. R. pa.i.d.c. cognoscentes
ꝙ sic sine aliquo dubio.vt in.c.si.qui mas.
accu.po.⁊ i.l.fi.ff.de decre.ab or. Et sic pa
tet ꝙ in conscientia non ligatur ignorans
sine culpa sua. Aliter superflue ⁊ frustrato
rie admitteretur ad probandum ignoran
tiam Et hoc est sine dubio quando lex re
quirit dolum.facit glo.in.c.ad falsariorum
de cri.fal.alias secus esset.vide s. Ignoran
tia.§.4.⁊ distingue vt ibi.

15 Quomodo tollitur lex seu constitutio.p
consuetudinem.vide s. Cõsuetudo.§.9.⁊
10.⁊.ĩ.Statutum.§.21.

16 Utrum tollatur per legem contrariam.
R.pa.in.c.cum accessissent de constitu.⁊
Bar.post Cy.vt in dicta.l.omnes popu
li dicunt ꝙ sic licet non fiat mentio de pri
ma:nisi habeat clausulam derogatoriam
ad secundam: quia tunc opus esset facere
mentionem de prima ar.l.si quis in princi
pio.ff.de le.3.⁊ in.c.nõnulli de rescrip. Ali
qui tamen in dicta.l.si quis dicunt quod
si loquamur de priuilegio. vel rescripto.⁊
testamento q̃ sunt priuata lex.sic oportet fi
at mentio quando habent clausulam dero
gatoriam ad secundum. Si autem loqui
mur de legibus ⁊ statutis non oportet fiat
mentio etiam si habẽt clausulam derogato
riam ad secundum per cle.dudum de sepl.
quia cum presumantur omnia scire viden
tur scienter velle reuocare statuendo in cõ
trarium.sed secus est in priuata que est in
facto ⁊ mihi placet.

17 Utrum ex non vsu inducatur consuetu
do derogatoria legi. R.vt colligo ex pa.in
c.Johannes de cle.coniuga.ꝙ aut nõ vsus
habet in se actum tacitum contra dispositiõ
nem iuris ⁊ tunc inducitur cõsuetudo. Ex
emplum lex defert hereditatem communiter
⁊ equaliter filijs tam masculis quam femi
nis.l.maximum vitium.C.de lib.pret. sed
consuetudo defert primogenito:vel solum
masculis:⁊ secũdusgenitus vel femine nũ
quam sunt vsi illa lege.ideo consuetudo i
ducitur propter actum contrariuz legi. Si
vero non vsus ñ habet actũ contrariũ nec
tacitum nec expressum legi.sic non induci
tur consuetudo contra legem per non vsũ
sic verbi gratia.licet forte sint plusquã cen
tum anni ꝙ nullus vendidit hermofrodi
tum non tamen est abrogata.l.queritur.ff.
de sta.ho.que vult vt extimetur sm statum
preualentem. Similiter licet non agam cõ
tra euz qui mihi damnuz dedit actõe legis
aquilie non tamen per hoc abrogatur illi
legi:quia illa lex non necessitat ad agẽduz
sed dat facultatem.

Utrum actus gestus cõtra legem sit nul 18
lus ipso iure. R.ꝙ non in quatuor casibus
primo quando causa prohibitionis non ẽ
perpetua sed temporalis.vt in.c.i.de mat.
ꝯtrac.inter. ecclesie.⁊ dicitur temporalis
quando est restricta ad certum tempus pu
ta prohibeatur matrimonium propter vene
rationem certi diei. Similiter de professio
ne facta infra annum que prohibetur in.c.
ad apostolicam de regula li. 6. Secus si
pro hibitionis causa est perpetua.puta cũ
prohibetur aliquid propter malum qđan
de sequi potest vt matrimonium propter
consanguinitatem:⁊ huiusmodi.⁊ sic intel
lige.l.non dubium.C.de legibus.⁊.c.vi
des.10.di.⁊.c.contradicimus.35.q.3.⁊.c.
non oportet.33.q.4.⁊ ista est theorica glo.
in.c.tua fraternitas de spon.duorum.secũ
do quando prohibitio legis concernit pri
cipaliter fauorem alicuius:talis prohibitio
habet potius vim.exhortationis respectu
illius pro cuius fauore principaliter fit:qꝛ
potest renunciare.pro hoc.4.di.§.hec ⁊ si
legibus.hoc ponit Pa.in.c.ad apostoli
cam de regula.⁊ infert quod posset p hoc
intentari:licet statuto caueatur: ne mulier
possit contractum facere sine presentia duo
rum agnatorum ꝙ valeat ꝯtctus sine eorũ
presentia:si statutum expresse non annullet
actũ factũ. Facit.l.si quis in ꝯscribẽdo.C.de
pac.facit.d.c.ad aplicã.vbi pz obligatio
nem acquiri deo:licet sit actus prohibitꝰ

Amplius. ff. re rata hab. allegat l.

lege fauore profiteri volentis. Tertio quando lex dat certam formam super eo quod alicui conuenit ex sua potestate. Exemplum episcopus ex sua iurisdictione potest absoluere ab excomunicatione. vbi conditor canonis sibi non reseruat. Attamen lex dicit quod non absoluat nisi faciat sic vel sic: si facit contrarium tenet tamen absolutio: secus quando lex dat potestatem illi qui eam alias non habet cum tali forma: quia si non seruat formam nihil facit. hoc capitur ex domino Car. in clemen. i. de iure patro. et concor. gl. ibidem. et Pau. Quarto quando lex punit contrafacientem. quia tenet si expresse non annullet factum contra: secus quando non punit sed solum prohibet: quia sic non tenet: et sic loquitur lex non dubium C. de legibus. hoc ponit dominus Cardi. in clem. i. de rescrip. diuersa tamen circa hoc est doctorum opinio: quibusdam dicentibus quod in omnibus casibus facta contra legem sunt ipso iure nulla: nisi lege speciali actus sustineatur secundum Jo. an. in d. c. ad apostolicam. et cum eo communiter doc. Sed mihi placet dicti quatuor casus in quibus valent gesta contra l. qui faciunt ad magnam declarationem dicte l. non dubium: et per quos clarius potes intelligere quando factum contra legem alia lege sustinetur: quia tunc: quando aliquis de predictis quatuor casibus concurrit.

19 ¶ Utrum facta in fraudem legis teneant. R. quod non. vt no. Bar. in l. si libertus miorem. et ibi tex. ff. de iure patro. secus esset si fieret in fraudem hominis: etiam principis. vide Pa. in. c. dilectus de preben. et quod no. in. dca. l. si libertus. et quomodo fit fraus legi. vide. s. Fraus. §. 2.

20 ¶ De ista materia legis. vide. s. Consuetudo. ignorantia. et. j. Statutum. vnde appellatione legis comprehenditur consuetudo. Facit. c. i. iuncta glo. prima et fa de spon. vnde consuetudo est quedam lex. l. de quibus. ff. de legi. et di. i. consuetudo.

21 ¶ Aduerte secundum Inno. in. c. si. de reb. ec. non alie. et sequitur Pa. in. c. i. de rest. in inte. quod vbi ius canonicum in alia materia dat regulam specialem: quod non debemus illam distinguere per ius ciuile. verbi gratia canon induxit suam solennitatem in alienatione rei ecclesiastice. Ideo non debemus seruare illam iuris ciuilis positam. in auten. hoc ius. C. de sa. san. ec.

22 ¶ Utrum condentes leges iniquas peccent. et ad quid teneantur. R. quod licet de iure tales leges seu statuta non valeant. g. distinc. que contra. et. 32. q. 7. flagitia. tamen facientes et consentientes peccant mortaliter. de quibus Isa. 10. ve qui condunt leges iniquas. et si sunt contra libertatem ecclesiasticam sunt excommunicati. vide. s. Excomicatio 7. casu. 12. et tenentur restituere omne damnum quod prouenit alicui: ratione talis legis Et omnes voluntarie obseruantes similiter mortaliter peccant. et omnia acquisita occasione talis legis tenentur restituere. sicut in simili dicam de participantibus cum raptoribus. et non solum dicuntur inique quando sunt contra legem dei. et nature: sed etiam quando sunt contra ius positiuum ad pauperes opprimendos. et iustitiam impediendam. secundum Host. Quod no. bn.

¶ Utrum lex indulgens aliquid quod potest intendere in alterius preiudicium intelligatur saluo interesse partis. R. quod sic. vt tenet Bal. de pa. iura. fir. et Pa. in. c. i. de iudi. 23

¶ Lex commissoria quid sit. vide. j. Pactum. §. 17. 24

Libellarius contra

ctus. qui dicitur datio ad liuellum. idem est quod emphiteosis. et ideo ibi vide. et de laudemio soluendo quibus quidam. vt Bar. in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. in fec. teneant quod differt. quia emphiteosis fit a domino: sed datio ad liuellum fit a non domino. s. vasallo emphiteota et huiusmodi sed temporalibus nostris communiter non differt: nisi quando fit illicite et vsurarie. vt p3. j. Usura p°. §. 44. et. §. 64.

Libellus famosus

est compositio in scriptis facta in infamiam alicuius: eius quod probare non vult: et in publico iactata.

¶ Que pena componentis libellum famosum vel inuentum qui non combusserit vel destruxerit: sed dolose manifestauerit vim ipsius. R. secundum glo. in summa. §. q. i. si conuictus est secundum leges decapitatur/ siue deportatur. §. q. i. c. hi qui inuenti. et. l. vnica. C. de fa. libe. et fit intestabilis. 4. q. 3 ob carmen. ff. qui testa. face. no pos. l. qui. Secundum canones verberandus est. vt in. c. i. §. q. i. et anathematizandus. vt in dicto. c. hi qui. et. c. 2. eadem. q. sed si sponte confitetur non timore probationum mitius agitur cum eo. §. q. i. c. 2. et sic punitur ad ar 1

utrum in iudicis. de offi. delega. de causis i
n. Si vero vellet probare qd in eo continetur non punitur: vt in. d. c. 2. quia expedit crimina nocentium nota facere. ff. de iniur. l. eum qui in principio. et C. de iniur. l. 3. Qd verum intellige secundum Azo. et Hosti. in iudicio. quia extra nemo debet aliu prodere. 6. q. 1. summa. de penitent. distinc. 1. homicidiorum.

3 ¶ Utrum teneatur talis restituere famam. R. q sic. alium libellum in contrarium faciendo: et vltra hoc tenetur leso satisfacere de alio dano. vt. s. Detractio. §. 3.

Liber dicitur ille qui nullius subest potestati. ff. de capti. et postli. reuer. l. non dubito. §. liber autem populus.

1 ¶ Liberam habet potestatem quando sine alterius consensu quis potest disponere: et non aliter in. c. fi. de postula. prela.

3 ¶ Quid excludit verbum libere. R. q omnem moram et conditionem. c. extirpandum. §. penul. de preben. et. c. si beneficia. de preben. li. 6. et de officio ordi. c. ordinarij. §. q si forte li. 6. et ibi per Jo. an. et Arch. de homi. pro humani. li. 6. Jmo secundum alios denotat quandam prerogatiuam absolutam seu dominium super actum cui adicitur. vt. l. procurator cui libera. ff. de procura. et. l. iusiurandum qd ex conuentione §. fi. ff. de iureiuran. de elec. c. cum nobis olim in fi. vide per Bar. in. l. alio. ff. de ali. et ciba. lega. et Pa. in. c. cum liberum. de sepul. et in. c. vestra. de loca. vnde liberum dominium non habet quis super actum qn quando vult illum exercere impeditur aliqualiter. Omnis enim prohibitio siue temporalis siue perpetua contradicit libertati. l. libertas. ff. de sta. ho. quod no. quia facit ad multa.

Libertus est seruus manumissus. de quo vide. j. Manumissio.

Littera an preiudicet scribenti. R. pa. in. c. fraternitati. de cleri. non resi. concludendo post Bar. in. l. lutius. ff. de fideiusso. Aut sunt litere generales sicut cum dicitur presentium latori adhibeas fidem. et huiusmodi. et isto casu cum iste lator non possit contrahere vel aliquid intentare in preiudicium scribentis: si cui scribitur sibi numeraret pecuniam. et huiusmodi non preiudicaret scribenti. vt in. l. fi. C. qd cum eo qui in ali. potesta. quia potius sunt litere recommendatitie nisi aliud addatur. puta sub periculo meo et huiusmodi. vel nisi dolose dedit illi litteras: quia tunc teneretur. ar. l. qui vendito. ff. de dolo. Si vero sunt litere magis speciales. puta quia dicitur in eis. tali de mea intentione plene informato adhibeas plenam fidem: quia tunc tenetur. et aget act. mandati contra scribentem: ille cui scribuntur: sed non debet ei credere in aliquo q ei appropirietur. facit. l. si vero remunerandi. ff. man.

¶ Quid de eo qui litteras alterius apperit vide. s. Falsarius. §. 2. 1

¶ Utrum damnificans proximum ex litteris teneatur ad restitutionem. vide. j. Restitutio primo. in ver. scriptura. 2

Litigiosa res dicitur de cuius dominio causa inter petitorem et possidentem mouetur in iudicio. vide. s. Cessio actionum. §. 2.

¶ Utrum res litigiosa possit alienari. vide ibidem in prin. 1

¶ Utrum litigans teneatur ad restitutionem expensarum et damnorum parti aduerse. R. q sic si sciebat iniustam causam fouere: aut si a principio non sciuit tamen in processu cause cognouit iniustitiam. et non desijt tenetur. ar. i. c. dominus de secun. nup. et in. l. si quis infitiatus. et ibi Bartho. ff. de positi. 2

Litigiosus idem est q contentiosus. de quo vide. s. Contentio. et Discordia. et grauius peccat p se q adulator quia litigiosus frangit amicitiam. et sunt illi proprie qui ad omnia contrariant causa contristandi de nullo curantes. vt dicit phus. 4. ethi.

¶ Utrum litigiosus debeat ordinari. R. q non. 46. dist. §. i. 1

Loca An liceat mendicantibus dimittere. R. q capta ante concilium de quo in. c. cum ex eo de exces. prela. li. 6. non possunt: aliter sunt excommunicati ipso facto. cle. cupientes de penis: sed capta post illud concilium bene possunt dimittere secundum lap. quem sequitur dominus Petrus de Ancha. et Ge. in. d. c. cum ex eo. et in. d. cle. in verbo hactenus. i. vsq nunc: quia secundum Papiam hactenus per. h. aspiratum. facit duas partes. s. hac et tenus. i. vsq nunc. Ex quo infert Ge. q fratres ordinis mei Bononie in monte potuerunt dimittere primi

litis contestatio est negocij principalis ab actore et reo hic inde apud iudicem facta narratio per principales personas non per aduocatos, nisi forte principales adeo fuerint indiscreti vt eorum defectus licentia iudicis per alios suppleatur. vt in c. pastoralis de iudi. Item litis contestari dicitur quando actor proponit intentionem suam et actionem coram iudice contra aliquem: et ille statim negat: tunc est lis contestata. Fit autem litis contestatio coram iudice per narrationem actoris et contradictoriam responsionem rei. vt quia negat: vel per aliquam exceptionem appositam contestandi lite. et ea mente vt in causa procedat vel desistat. hec ex vocabulario [illegible]

locum quem ceperant τ aliuni capere: cū habeant licentiam capiendi vnum locum in dicta ciuitate.

1 ¶ Utrum dicti mendicantes possint loca de nouo capere. R. φ non ad habitandum. que sint propinqua habitationibus hominum sine licentia sedis apostolice: que de constitutione Bonifacij expressam faciat mentionem. secus esset de locis in heremis vbi non ē propinqua hominuꝫ habitatio: quia illa de licentia suorum platorum τ capere τ mutare possunt. d. c. cum ex eo. Et nō. φ illud. c. non prohibet transituꝫ singulorꝫ fratꝝ de loco ad locum qui ē pmissus ex causa. c. licet. de regula. cum similibus: sed prohibet nouū capitulum: siue nouum conuentum capi. vel locum ad locuꝫ mutari. secundum. d. Pe. de ancha. vbi. s. τ sic patet φ captio casela᷑: vel mutatio q̄s mendicantes capiunt ad habitandū ex trāsitu vel pro infirmaria: τ huiusmodi non cadit sub ista p̄hibitione: sed solum quādo p nouo conuētu seu capitulo capiunt.

2 ¶ Utrum loca exempta sint in diocesi taliter φ in ea delinquentes incidant in excommunicationem per statutum diocesani impositam contra taliter delinquentes. vide. j. Statutum. §. 2.

3 ¶ Utrum prefati mendicantes possint augmentare loca sua sine licentia pape. R. secundum Lapum. vt recitat Ge. in. d. c. cuꝫ ex eo. φ sic. quia ista acquisitio. τ post acquisitionem hedificatio ē de actibus iam permissis. l. ab ea parte. ff. de proba. ergo isti iuri antiquo stabitur: nisi quatenus ei derogatum ē per. d. c. cum ex eo. qđ tantum in duobus immutat. s. in acquisitione habitationis in loco de nouo: τ secundo in mutatione τ translatione quib⁹ in nullo cāus noster concluditur. Item prohibitus acquirere nouum ius in re non prohibetur augmentare ius iam q̄situm ante prohibitionem. vt in. c. fi. R. 2. de conces. preben. li. 6. sic in proposito. vide d hoc. s. Excommunicatio. 7. cāu. 44.

1 Locatio est persone vel rei ad vsum facta cōcessio mercede in pecunia numerāda conuenta. Alias si res vel species daretur non esset locatio sed contractus innominatus. s. do vt facias. τ ageretur pscrip. ver. ff. depositi. l. i. §. si quis seruum. τ ideo locator dicitur qui sub mercede pecuniaria locat domum suam τ huiusmodi conductor qui ipsam accipit soluendo pensionem. vt in dicto. §. si quis. Aduerte tamen φ contractus innominatus inducitur secundum naturam contractus nominati cui assimulatur: nisi aliud. actum fuerit. vt in. d. §. si quis sequitur Bar.

¶ Quid potest locari. R. φ omnes ille res que vendi possunt: nisi sint seruitutes prediales vt iter. actus. via τ cete: que locari non possunt. vt est tex. τ glo. in. l. locare. ff. locati. seruitutes autem personales que sunt vsusfructus bene possunt locari. ff. de vsufruc. l. arboribus: sed non seruitus vsus. vt in insti. de vsuca. τ habi. §. minus sed si fit ab vsufructuario extinguitur locatio p mortem ipsius vsufructuarij. vt. C. de iur. do. l. si fornis. τ per maximam τ mediaꝫ capitis diminutionem. insti. de vsufr. §. finitur. A pprietario anteꝫ fieri non pōt locatio seruitutis personalis. 1

¶ Locare non potest aliquis prelatus religiosus ad vitam: nec ad certum tempus s. longum. redditus: vel partem coruꝫ. aut iura. aut possessiones monasteriorum: vel aliarum administrationum sibi cōmissa᷑: nisi necessitas vel vtilitas expostulet pouentus: τ cum consensu conuentus: vel si non habet. tunc cum consensu fiat superioris. aliter suspensus ē ipo facto: nec conductori acquiritur aliqđ ius: secus ad modicuꝫ tempus. hoc nō. in cle. monasteriorum. d re. ec. non alie.

¶ Utrū fructus decimarum possint locari ad annuum cēsuꝫ laicis. R. pa. in. c. vrā de loca. φ sic. 3

¶ Utrum beneficiatus possit locare redditus sue ecclesie sine alia licentia. R. pa. in d. c. vestra φ sic. Intellige non magnuꝫ tēpus. puta pro. 9. ānis pōt. Facit glo. i cle. i. de re. ec. non alie. nec valet statutuꝫ seu phibitio superioris in contrarium hoc impedire: propter verbum libere qđ ponitur in littera. d. c. vestra. 4

¶ Sꝫ qđ si ante tēpus locationis finitū moriatur. R. φ extinguitur locatio quia comparatur clericus vsufructuario vel vsuario. c. vlti. de pecu. cle. τ ideo extinguitur sicut ius vsufructuarij. de dona. c. consultationibus de pigno. c. vlti. secundum Jo. mo. qui sic nō. in. c. hoc consultissimo d re. ec. non alie. li. 6. τ si soluit pensionem nō rehabebit a successore in eodeꝫ beneficio nisi sit conuersum in vtilitatem ecclesie. vt nō. Holl. in. c. 2. ne prelati vices suas.

6 Utrum sacerdos possit locare operas suas. R. q pro diuinis officijs dicendis nũquam licet. de symo. c. cum in ecclesie et militis. c. aliter esset simoniacus: sed pro temporalibus bene pot locare licet tamen ei pacisci cum aliquo q moretur in aliqua ecclesia vt celebret. ibi diuina: ita tamen q nõ habeat intentionem ad diuina sed ad mansionem quam ibi facit: vel ad laborẽ quem sustinet: vel ad damnum qd ratione more patitur. vt in. c. ad questiones de re. pmut. per. ar. et nõ. Inno. in. c. pst. ne pre. vi. su.

7 Utrum scolaris recedens possit ponere alium loco sui in domo vel camera conducta. R. Pa. in. c. inter dilectos de fide instrumen. q sic. quia conductor potest locare alteri. l. nemo. C. loc. nisi aliud conuenissent vt in. d. l.

8 Sed an possit hoc facere inuitis socijs. Gl. instit. loca. in fi. dicit q licet possit alteri locare: ratio tamen societatis prohibet que preualet iuri locationis: cum videatur electa industria psone. instit. pro socio. §. soluitur. Idem tenet specu. de iudi. §. 2. Et clarius Azo. per. l. perceptione. ff. de his q deie. vel effu. et addit q si scolaris non degit in domo vt debet versari: potest contra eum agi act. pro socio: sed vtili quia directa datur quando contrahitur societas ad comodiorem vsum. et vberiorem questũ de qua leges loquuntur. vt nõ. spe. vbi. s. Ex quo vide q in materia odiosa non veniet socius in domo. Et ideo si statutum dicit. q sotius teneatur pro socio: non veniet socius in domo: quia non est proprie ista societas. et in odiosis verba stricte capiuntur. l. 3. §. hec autem verba. ff. de nego. ge. et in. c. in nostra. de iniur. insuper dicit pa. in dicto. c. inter dilectos q si male versatur et non possit compesci aliter a sua insolentia q poterit expelli per. l. si conuenerit in fi. ff. pro sotio et. 5. q 4. in loco.

9 Utrum locari possit domus propinqua alteri magistro ita q voces adinuicem confundantur. R. q non. et si fecerit primus poterit expellere vltimum. C. de stu. li. vr. ro. l. vnica in fi. et hec causa tractari potest in ferijs tempore messis fm host. de iudi. c. significauerunt. et idem posset dici de quocũqz alio qui impediret lectionem prefati magistri. ar. d. l. vnice.

10 Cui pot est locari aliqua res. R. q oibus qui possun emere: nisi sit miles vel curialis quibus non possunt locari predia ad colendum ne amisso vsu armorum ad opus rurale se transferant. vt. C. loca. l. milites. l. curialis. et. l. vltima. subuenitur tamen ignorãter facienti. ff. loca. l. si quis ignorans. vbi dicitur q potest exigere mercedem. Non. n. contẽnit disciplinam qui ignorauit militem. Idem vidẽtur in clericis et monachis nisi ex causa necessitatis. extra ne cle. l mo. c. i. et. c. fm. vbi hoc nõ. Ber. et host.

Usqz ad qd tempus potest fieri locatio. R. q et ad tempus: et in perpetuum. vt. ff. si ager vecti. l. i. et dñr vectigales agri qui in perpetuum locantur. s. quãdiu vectigal soluatur: vt dicta. l. i. Et succedit heres in locatione et conductione si moriatur conductor ĩ. tempus locationis iniure conductionis secus in vsufructu qui personalis est et extinguitur cũ persona. ff. loca. l. si quis domũ §. si fructuarius. 11

Quando est merces soluẽda. R. fz Azo: et Hostie. q si actum est quando sit soluenda id seruabitur: alias consuetudo regionis et si non appareat de consuetudine id qd minimum est. s. in fine. ita nõ. host. et Ber. de censi. ex parte facti de re. iur. in obscuris li. 6. ff. de verbo. obliga. l. qui hoc anno et l. cum qui et. ff. quando dies vsufru. le. ce. l. i. §. si ubi et hec vera in stipulationibus in alijs vide in. l. i. C. quando dies le. ce. et in dicta. l. q hoc ãno et Inno. in. c. propter sterelitatem de loca.

Sed nũquid potest locator inquilinum expellere ante tempus finitum conductionis. R. q sic: in quatuor casibus. Primus si non soluit pensionem per biennium: sed si paratus sit soluere audiendus est. ff. loca. l. quero intellige si alius de sequentibus nõ inest. Secundus si domus locata sit necessaria sue habitationi: intellige ex necessitate superueniente cui aliter prouidere non potest. vt. l. edem. C. locati. aliter non diceretur necessitas si posset prouidere aliomodo. secus esset si tẽpore locationis aliã domum non habebat quia sibi imputabit nec expellere poterit. ff. loca. l. si quis domum. §. hinc subiungi. Tertius cum domus eget refectione quia minatur ruinam que tamẽ tẽpore locationis non minabatur. et in isto casu et precedenti fiet remissio pensionis pro rata tẽporis. c. propter sterilitatem de loca. et. d. l. edem. et. d. l. quero. §. inter locatorem. vel prouidebit de alia domo eque ydonea. ff. eodem. l. cum plures in princi. Sed an ea refecta poterit conductor petere in ea reponi. R. q sic glo. iuncto. textu. l. si duo. §. cum inquilinus. ff. vti possi. et ibi 13

nota q iaut. de lenoib. dr. sic sigs aut paciat i sua domo queda lenone ubi ppositia opatiois libere: z hec denuntiata co gscegs no ex domo sua expulerit sciat z dece libraru auri sustinere penaz: ei citra ipaz pditure habitatoez. h. ib.

p Bar. Quartus qn pductor in domo per uerse côuersat sine lesione rei: vt puta tenet publicas meretrices: z sic nõ remittitur pẽsio fm host. l' versatur puerse cum lesione rei: tenendo porcos in solario: icidit arbores: nõ colit suo tpre. z tûc remittitur pensio. sed aget ad iteresse dñs de dãno dato fm host. i. d. c. pp sterilitatem. Et fm hãc distinctioné concor. doc. in. d. l. edem. z in d. c. propter. qui videntur contrarij.

14 ¶ Utrum inquilinus possit similiter propter necessitatem dimittere domum añ finitũ tps ꝯ volũtaté dñi. R. pa. i. d. c. pp. sterilitaté ꝙ sic fm Vinc. z Jo. an. hoc tenet ét gl. in. l. si in lege. §. si domus. ff. loca. Ex q̃ pôt iferri ꝙ propter pesté pôt dimitti. qz é pbabilis necessitas z facit tex. in. l. habitatores ff. eo. ti. z sic in ꝯscia esset seruandũ: qñuis i foro contentioso forte aliter teneretur.

15 ¶ Utrum sit minuenda pensio rei locate qñ conductor nõ potuit vti re conducta. R. ꝙ aut quis locat res. z si stat p locatoris volũtaté quo minus re cõducta nõ vtatur conductor sic tenetur ei ad interesse. l. si de fundo. C. locati. Si vero nõ ex volũtate sed p cãum fortuitum ex eius pte vl' ex parte rei locate cõtingentem: sic pensio remittitur, p rata. Exemplũ ex parte locatoris. puta. qz propter delictum eius fundus locatus publicatus est. Exemplũ ex parte rei. veluti si edes locate exuste fuerint. l' ager terremotu corruit. vt. l. si quis domũ in fi. z. l. ex conducto. §. i. z. l. sed addes. §. si quis. ff. loca. Idez dicendũ qñ ex necessitate locatori aduenente oportuit conductoré expellere: vl' propter reffectioné domus. l. qui insulam in prin. z. l. si fundus. ff. eo. ti. Si vo stat p cõductoré: l' p eius culpã quominꝰ re locata vtatur. nihilominus totã pensioné soluere tenetur. l. colonus. §. nauem. ff. locati. Si vero ex casu fortuito ex quo re locata vti non potuit similiter tenetur. quando locator alteri locando verisimiliter mercedé habuisset. alias non. vt patet ex. l. si. §. i. ff. ad. l. ro. de iactu. facit. l. sz addes. §. cum quidam. ff. locati. Sed in casu quando quis locauit operas nec per eum stat quominꝰ eas soluat sed per conductorem: sic talis conductor etiam si impediatur casu fortuito nihilominus pensioné prestabit. vt est casus in. d. §. cum quidaz. Nõ verum credo i cõscientia quando talis locator non habuit cui locando operas: acquireret mercedez propter talem locationem: quã mercedem habuisset si tali non locasset. Si vero stat p locatoré quominꝰ opas pstaret tũc si non impeditur casu fortuito tenetur ad iteresse omne nec mercedem hébit. Si vero impeditur cãu fortuito: sic remittitur pensio pro rata tpris. vt est cãus in. l. si vno. §. item cũ quidam. ff. loc. Idez in. l. si hij. C. locati. z l. aduocationis. C. de condi. ob causam: nõ autem tenetur ad interesse. Et si iam incoasset operas vel fecisset aliquas expẽ ad se preparandum: z tali casu fortuito impeditur repetet eas expensas quas fecit propter hoc. vt in. l. si pecuniam in prin. ff. de cõdi. ob causam habetur de eo qui parauerat se ire ad locum: z impeditus fuit per tempestatem. Fallit hoc vt non remittatur pensio quando ex casu fortuito stat per locatoré in aduocato: quia ñ repetitur salarium ab eius heredibꝰ ipso moriéte. l. i. ff. de va. z extraor. cog. Idem de quocũqz hñte officium publicũ. z sic loquitur. l. arboribꝰ §. de illo. ff. d vsuf. z. l. dié functo. ff. lo. z. l. dié functo. ff. de officio asse. Item fauore libertatis. vt in. l. cuz heres. §. sticus. ff. de sta. liber. hec eliciũtur ex Azo. z Bar. z alijs in. d. §. cum quidã. Et hoc tene nisi cõsuetudo aliter haberet. vt s. Familia. §. 2.

16 ¶ Sed quid si locata re pductor vsus fuit sed sterilitas in eius fructibus contigit. R. Pa. in dicto. c. propter sterilitatem ꝙ si sterilitas prouenit ex casu fortuito: vel ex vitio rei siñ culpa coloni. vt puta quia tim etiã magnam sicitatem: vel aquarum hñdantiam vel frigus. vel grandinem z huiusmodi. z non potest recompensari cum fertilitate anni precedétis vel sequentis immediati: dummodo duret eadem locatio fz Host. in sũma eo. ti. sic fiet remissio pro rata. puta erat solitus colligere. 15. modios z soluebat. 3. aureos non recolligit nisi decem. sic non soluet nisi duos aureos: nisi sequenti anno vel precedenti recollegit. 20. modios Et idem dicas etiam si soluatur certa spẽs quia licet non sit proprie contractus locationis vt dixi: tamen quo ad hoc idem erit iudiciũ. Predicta tamen non intelliges de partiario qui cum domino lucrum z damnum partitur. quia ñ fit remissio. vt nõ gl. i dicto. c. propter sterilitatem. Et qñuis doc. fuerint varij in dicto. c. propter. z in. l. ex conducto. ff. eo. ti. quando dicatur sterilitas mihi placet maxime quo ad conscientiaz. qd Jo. an. z pa. in dicto. c. propter sterilitatem. sequuntur. vt scilicet dicatur sterilitas quando non colliguntur nisi due partes de tribus solitis: secus esset in alio mo

ad nõre h ꝙ pãn. i. d. c. pp sterilitatẽ recitat opioes. glo. i. i. d. c. et cy. bar et Jo. an. [illegible] ipe concludit. ꝙ sibi placz. ꝙ tendicat [illegible] icomodũ quivix recolligit tcia pte [illegible]

Margin notes: locatus; ff. di. fieri rei sio ress lois p rata vt. s. §. 13. [illegible]; et ibi; exp. ꝙ [illegible] salario p. missi ap te. [illegible]; item; Ros. §. 12 vide; Ros. §. 9 vide; al. [illegible]; de partiario; sterili[illegible]

dico. Sed aduerte q si fructus affuissent: sed postq3 recollecti fuerunt marcuerunt: vel cum erant recolligendi exercitus preteriens ipos destruxit. τ huiusmodi: non diceretur sterilitas nec fiet remissio pẽsiõis. vt in. l. ex conducto. §. si vis. ff. locati. τ. l. dãnũ. C. eo. ti.

17 ¶ Sed qd si sit fertilitas nunquid augmẽtabitur pensio. R. secundum Pa. vbi. s. q aut hoc contingit: quia fructus plus valent solito. τ sic non fit augmentatio: sicut nec fieret minutio si minus valerent. Aut prouenit per industriam coloni. τ sic non augmentabitur pensio: ne sua industria sibi sit damnosa. vt. ff. co. l. ex conducto. τ l. si. C. de alluui. aut contingit propter bonitatem rei. τ similiter non fit. Aut contingit melioratio casu fortuito. puta locaui molendinum. Ex quo conductor solum percipiebat. 50. propter alia molendina q̃ nunc sunt destructa percipit centum: τ sic fiet augmentatio pensionis pro rata sicut fieret remissio propter sterilitatem: casu fortuito contingente. quia contrariorum eadẽ ẽ disciplina. 32. distin. hospitiolum. τ l. i. ff. de his qui sunt sui vel ali. iu. hoc idẽ tenet glo. in. l. si merces. ff. e. ti. Propterea aduerte q contractus locationis τ cõductionis est contractus bone fidei. vt institu. de acti. §. actionum. τ ideo merces debet conuenire arbitrio boni viri. l. si in lege locationis in princi. ff. locati. aliter restituere obligatur.

18 ¶ Quid si quis conducit molendinu3 pro se τ suis heredibus pro certa mercede in perpetuum: τ demissis filijs fit multiplicatio in infinitum. nunquid tenebitur molendinum molere illis omnibus illo pretio quo conuenit. R. secundum Pile. in suis q. 48. q. τ Hugo. q non. quia non videtur de hoc cogitasse. l. si quis in vna. ff. de periculo τ cõmo. rei ven. Sed Albri. in aut. hoc ius. C. de sacro sanc. eccle. dicit q imo tenetur de stricto iure. ad quod facit. l. si seruitus ita. 2. R. ff. de seruitu. vrba. predio. Sed de equitate conscientie teneprimam.

19 ¶ Utrum locans fundum alicui ad mediũ nulla facta mentione de arboribus: nunquid colonus habebit partem fructuum arborum. R. q non. sed locator habebit omnes. l. fructus. ff. de vsuf. Et si colonus destruat arbores tenebitur. Similiter eius culpe imputatur. si aliquis eius odio arbores excidat. l. si merces. §. culpe. ff. loca. Quod limita secundum glo. in dicto. §. culpe. verum quando propter culpa3 sua3 seu dolum tale odium est causatum. alias non.

¶ Nunquid postq3 colonus seminauit agr3 si dominus eu3 vendat alicui poterit expelli per emptorem. R. q non. sed medietatem fructuum habebit: vel prout conuenerant: si tamen emptor omnes fructus accepisset aget colonus contra venditorem ff. de lega. i. l. nihil. speciale tamen priuilegium habet colonus fisci. secundum Ro. 20

Hic aduerte q succedens in re locata si est de beneficijs ecclesiasticis. τ sit facta ab habente administrationem: τ cum debitis solemnitatibus τ causis de quibus. s. Alienatio. Et ad debitum tempus: tenetur stare locationi. τ si ecclesia foret lesa posset petere restitutionem in integrum. c. i. de resti. in integ. τ c. i. de reb. eccle. non alie. Si vero non habebat administrationem. vt sunt canonici simplices. sic non tenetur stare: quia equiperatur vsufructuario qui non potest locare vltra tempus vite sue. l. si quis domum. ff. loca. nisi cum causa rationabili. τ auctoritate episcopi fecisset.

¶ Cum vero res locata non est ecclesiastica. tunc successor vniuersalis tenetur stare. l. viam veritatis. C. locati. Successor vero particularis in dicta re non tenetur staꝛ nisi locator habuisset administrationem plenam. vt maritus in predio dotali. quia sic tenetur. vt in. l. si filio. §. si. ff. so. matri. Idẽ in tutore respectu pupilli. l. si tutelle. ff. de admini. tuto.

¶ Quid si conductor aliquid expendit in re conducta. R. secundum Host. si expendit necessario: vel vtiliter auxit: hedificauit. vel instituit. aget contra locatorem. vt restituat expensas. ff. de loca. l. dominus. τ in. d. l. sed addes. §. si inquilinus. τ ibi glo. sed clarior tex. est in. l. colonus prio. R. ff. e. ti. Si tamen posset tollere impensas sine lesione rei non teneretur locator. sed ipe eas tollere posset. vt in dicto. §. si inquilinus.

¶ Predicta non intelligas de expensis factis pro pascendo animali locato vel colẽda possessione. τ huiusmodi. sed de alijs. puta curatione morbi. reparatione ruine. vel plantatione vinearum. τ huiusmodi. vide etiam quod dico. s. Hedificãs i principio.

22 Utrum in locatione possit interuenire vsura. R. q sic. est vsura ex parte conductoris. videlz quando ratione mutui interpretati. puta quia ante tempus soluit pensionem solum habito respectu ad preuentionem temporis. vel mutui veri minuit de pensione debita. et sic restituere tenetur. Faciunt no. in. c. ad nostram. de emp. et ve. et in. c. illo vos. de pigno.

23 Ex qua culpa tenetur conductor de re conducta locatori. R. q de dolo lata culpa et leui: quia gratia vtriusqz contrahitur. institu. quibus mo. re. contrahi. obli. §. vl. ti. licet alij teneant q etiam teneatur de leuissima. sed primum communiter tenent gl. et doc. in. l. si quis domum. §. celsus. et i. l. si merces. §. qui columnam. ff. locati. Et qd dico de conductore idem dico de locatore. Et licet Bar. in. §. qui columnam: velit teneri locatorem operarum ad transuehendas columnas. et similia: que faciliter franguntur etiam de leuissima propter tex. qui ibi dicit: culpa abest si omnia facta sunt que diligentissimus quisqz obseruaturus fuisset. et dicat fore speciale in hoc casu. glo. ibidem tenet contrarium. Tu tamen sic concorda. q aut aliquis locat operas in re que requirit diligentissimam curam. vtputa polire adamantem: incidere brocatum pro veste fienda. et huiusmodi. et tenebitur de leuissima. dicto. §. qui columnam. Aut non locat operas in re talis importantie. Et sic vera est glo. quia tenetur solum de leui. Nec obstat glo. in. l. qui mercedez accepit pro custodia. et i. l. domin9. ff. eo. ti. vbi dicit q si specialiter mercedem accepit pro custodia q tenetur de leuissima. Pro cuius itelligentia aduerte q quando quis mercedem accipit pro custodia si sumus in contractu in quo solum tenebatur de lata culpa. vt in deposito. sic acceptio mercedis pro custodia faciet vt teneatur de leui. et sic intellige. c. bona fides. de deposito. et. l. i. §. si vestimenta. ff. depositi. Si vero sumus in contractu in quo tenetur de leui culpa sicut in locato: sic acceptio mercedis pro custodia rei locate faciet vt teneatur de leuissima: et sic loquitur. et itellige. l. qui mercedem. et. l. domin9. pdictas. Qd bene no. pro soluendis multis contrarietatibus. Nec solum tenetur de culpa sua: sed etiam illorum quorum operatur. Si ipe diligentiam non adhibuit. l. si merces. §. qui columpnam. ff. locati. et. l. item queritur per totum. 23. q. 4. tres personas.

24 Utrum locans vasa vitiosa ignoranter. et propterea vinum effusum est: vel marcuit teneatur ad restitutionem. R. q sic ad restitutionem interesse vini: nec ignorantia eum excusat: secus esset in pascuis locatis vbi herba pestifera erat quam ignorabat. quia licet animalia conductoris sint mortua: non tenebitur locator. vt in dicta. l. sed addes. §. i. vbi dicit glo. hoc esse speciale in locato vt interesse extra rem hic veniat. In conscientia tamen non haberet locum dicta. l. nisi quando locasset talia vasa pro bonis: secus si simpliciter exhibuisset videnda per conductorem: ignorans ipse an sint bona vel ne. quia tunc cum non sit in aliqua culpa non teneretur. A fortiori tenetur ad restitutionem interesse qui scienter locat rem vitiosam. arg. d. l. sed addes. Et quod dico in vasis intellige in omni re vitiosa: ex qua damnum proximo euenire potest. Quod no. p illis qui locant equos qui volunt se in aquis si destruantur vestes tenentur. et similes. secus in commodato.

25 Quid si nauta ponat res meas in alia naui quam vbi posueram: et perierunt. R. q tenetur. dicta. l. item queritur. §. i. et hoc verum si inuito domino. Si vero bona fide et sine culpa: non tenetur. Similiter non tenetur etiam si dolose posuisset quando vtraqz nauis perijt in eadem nauigatione. ff. ad. l. ro. de iac. l. si. §. i. quia licet sit in culpa infideliter rem tuam contractando: non tamen ex tali culpa est amissa: ex quo omnino peritura erat. qd bene no.

26 Quis probabit amisisse dolum vel latam culpam. R. secundum Hostien. q conductor. puta pastor sicut argentarius debz probare amisisse rationes cum ruina vel incendio. l. si quis ex argentarijs. §. vlti. ff. de edendo. Idez de custode carceris. l. vlti. ff. de custo. et exhibi. re. tamen al' qui dolum allegat probare debet. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de probat. Ego tamen hoc non teneo sed dico q quando quis tenetur solum de dolo et lata culpa: q incumbit probatio dicenti eum fuisse in dolo vel lata culpa. sed quando tenetur de leui vel leuissima: tunc tenetur probare casu amisisse. Et sic loquuntur. d. §. vltim9. et dca. l. vlti.

Lucrum non dicitur nisi d' ductis expēsis. l. illud in glo. C. de colla. τ ff. pro socio. l. mutius.

Ludus τ iocus alius spiritualis τ diuinus: τ iste ē ille qui ꝓuenit ex magna mentis deuotione. de quo in ps. Omnes gentes plaudite: quē exercuit Dauid qñ ante archam domini saltabat. 2. R. 6. τ iste sanctus τ ꝟtuosus est.

1 Est τ alius ludus qui dicit humanus qui fit ad recreatōem suam: vel alioꝝ: vel causa virtutis experiēde. τ iste aliqñ dicit theatralis. a loco apto ad theorandum. i. speculandū. Aliquādo laruałis. q̄ larue sunt deformitates hoium per appositōez colorū vel reꝝ que vulgariter dñr maschere. Aliquando histrionalis in quo quis de persona sua facit ludum q vocat vulgariter stragitator. Alius illoꝝ qui ludunt al bagatelle que sunt reꝝ honestaꝝ demonstratiōes. Alius hastiludial' in quo luditur cū astis. i. lāceis qui dicitur vulgariter giostra. Aliꝰ torneamentoꝝ qui hodie non est in vsu. in quo quidā includebant se i quodā circulo ad pugnandū. Quidā pilealis. balistal'. saltalis. scacalis. correalis. τ huiusmodi. qui habent nomina ab eo in quo exercent que plura sunt q̄ vocabla. vt. l. natura. ff. d' prescrip. ver.

2 Utrum talis ludus hūanus sit ꝓhibitus. R. q de se non ē malus: sed aliquādo rōe alicuius circūstantie ē ꝓhibitus etiam de ꝑcepto. Primo rōne loci. Nam tales ludi nullo mō possunt fieri in ecclesia: aut loco sacro. c. cum decorem. de vi. τ ho. cle. τ c. decet de imu. eccle. li. 6. Unde non excusarem a mortali qui talē faceret in ecclesia: nisi foret quid modicū. cum videat mī diuino ꝓhibitus ibi. domus mea domus orationis vocabit. Demonstratiōes vero que fiunt ad hōrez dei. puta passionis xpi τ vite alicuius sancti non sunt ꝓhibite ibi fieri: que non ꝓprie vocātur ludi. vt nō. in d. c. cum decorem. Secūdo ꝓhibentur tales ludi rōe periculi lesionis corporalis: sicut torneamenta: τ huiusmodi. de tornea mētis p totū. Unde ois ludus i quo probabiliter iminet piculū mortis corporalis ꝓhibet sub pena peccati mortalis: q2 cōtra preceptum dei. Mat. 20. diliges ꝓximum tuum. Facit lex crueta iuncta glo. C. d' gladi. τ. l. nam ludus. ff. ad. l. acquiliā: secꝰ quādo non imineret ꝓbabiliter: licet aliqndo accidisset τ raro. Tertio prohibetur rōne persone. Nam clericis: τ multo magis religiosis prohibetur omnis ludus cum armis. vt in. c. continebatur. de homi. quia τ arma portare nisi cā defensionis sunt ꝓhibiti de ꝑcepto. vt in. c. clerici arma. de vi. τ hone. cle. Similiter ꝓhibet eis ludus histrionalis. vt nō. in. c. donare. 86. di. d' quo dic vt. s. Histrio. Quarto ꝓhibetur ratiōe scādali. vt puta clericis τ religiosis aliquē ludū exercere in publico. ex quo seculares scandalizarētur esset peccatū mortale. fm q. s. dico. Scandalū. §. 2. Idem dico quando quis ex tali ꝓuocaret aliū ad scandalū mortalis peccati: sicut in coreis. τ multo magis si sibi imineret ꝓbabiliter tale scandalum: τ hoc aduerteret peccaret mortaliter: secus si de scandalo nō aduerteret: q2 nisi foret in lata culpa non credo peccaret mortaliter. Aduerte tamē q clericis τ religiosis ē ꝓhibitus ratiōe honestatis clericalis ois ludus in quo ex ꝓpria persona faceret ludum i publico. sicut esset saltatio. corizatio: τ huiusmodi. Unde non excusarem eos a mortali: ar. c. ꝑ dilectione in fi. de ꝯse. di. 2. τ qđ nō. doc. in. d. c. cum decorem. secus in secreto cum aliquibus domesticis. Item ludus larual' ē eis interdictus quia non possunt mutare hab.tū: nisi ex causa rōnabili. vt. s. Excommunicatio. 7. cāu. 27. Et licet Iaco. de are in. l. si quis cū sciret. ff. pro emptore. τ Cy. τ Pe. in auẗ. de san. epis. τ cle. in. §. interdicimus cl. 2. teneant q ludus scacorum ꝓhibeatur clericis. Ratio secundum Mar. in. d. §. interdicimus: quia nō minus facit eos deuiare a diuinis officijs in quibus debent insistere. vt. l. generaliter. C. d' epis. τ cle. sicut ludus alearum qui ē eis prohibitus ibidez. Ego tamen dico veram esse ꝑdictā opinionem etiam in omnibus ludis quando propter eos dimitterent debita diuina ad que tenētur: al' non. Unde licet ludere ad scacos. vt tenet Ricar. in. 4. di. 15. sicut alijs secularibus: nisi ratione scandali: vel inhonestatis clericalis. vt puta publice ludendo. Quinto ratione cupiditatis. vnde tenet Math. vt nō. Car. in cle. 2. de vi. τ ho. cle. q ludēs ad scacos causa cupiditatis peccat mortaliter. Nō intelligo verū quando talis cupiditas esset mortalis de se. de quo quādo sit mortalis. vide. s. Auaritia. §. 1. Et idez dic quando fieret ex quacunq3 alia mala itentione foret mortale: si intentio est de eo qđ est peccatum mortale. Attende tamen q

quando talis ludus humanus sit cā lucri principaliter, est illicitus. Unde peccāt venialiter. quia debent ludere principalr cā recreationis: et solatij. et exercendi ingenium vel virtutem corporis. Uerū est q: faciliter inducit ad mortale: qñ fit principalr cā lucri vt p3 ex experientia: et vituperandus .l3 lucratum non sit nisi de bono cōsilio pauperibus
.6. errogandū. 6. rōne tēpris puta q: dies festus preceptus. Na3 cum tali die phibeatur omne opus seruile. exo. 20. non video q̄modo hastiludia talibus diebus et huiusmodi. in quibus requirit multa seruitus possint fieri sine pctō mortali. In alijs ludis in quibus modica seruitus inest nō eēt mortale: l3 fiat in festo: nisi per totum diem se in huiusmodi occuparent dimissis diuis. Hoc qd dixi d hastiludijs q sit mōtale peccatum tenet Rica. in. 3. di. 37. Sed si ex nulla istarū circunstantiarū fiat illicitus nō erit pectū: si fiat cā honeste recreationis. vl' virtutis. aut ingenij exercendi. Aut si erit peccatū erit veīale: de corea. tñ vide supra Corea. Aduerte q in ludis qui fiunt cā virtutis exercende: vel ingenij. nō licet ludere nisi per vnum soldum. vt in. d. aūt. Alearum et soldi. 72. faciunt vnam libram auri. C. de su. prepo. et arch. l. quotienscūq3. Sed tu hoc limita fm personam ad istam rōnem sic: si non cōcedit nisi vnus soldus in ludo magnis: ergo grossus solum paruis.

Est et tertius ludus q dicitur diabolicus: q: operatione diabolica ē inuentus ad inducendos hoīes ad pctm: et iste ē i triplici dfa. Primus consistit i ludibrijs: que ludibria sunt rerum inhonestarū demōstratiōes. et talis ludus omnibus phibitus est tam exercere quā videre. Unde qñ tales demōstrationes habent puocare ad lasciuiam vidētes tunc peccāt mortaliter tam exercentes quā volūtarie videntes. Facit qd. s. dixi. Curiositas. Unde dicit tex. i prohemio. ff. q3 .n. ludos appellat eos ex quibus crimina oriuntur. hec. n. fieri nullo patimur modo
.2. hec ibi. Secundus ludus dr ludus alee. et sub isto comprehenditur omnis ludus qui innititur solum fortune: vt ludus cartarum
.3. taxillorum: et huiusmodi. Tertius ludus dicit mixtus: q: partim innititur fortune: et partim industrie. vt ludus tabullarū cum taxillis: quia respectu taxillorum versatur fortuna: respectu tabullarum ducēdarum vsatur idustria.

4 Utrum isti duo ludi vltimo dicti sint phibiti. R. q sic. vt patet in auten. alearum vsus. C. de reli. et sumpti. fu. et in. c. episcopus. 35. di. et licet Hugo. in. d. c. episcopus teneat q semper peccat mortaliter ludens ad predicta: tamen non credo verum: nec dictu3 .c. episcopus facit pro sua opinione quia dicit deseruiens: et dictiō. de: auget. vt ff. depositi. l. i. in principio. Ideo secundū gl. ibide3 et Rodoñ. peccat mortaliter ille qui valde seruit ludo. i. ducit in consuetudinem: alias aliquando et raro non credo foret mortale. Nec obstat dicta aūt. alearum usus: quia ipsos prohibet per verbum decernimus. qd non inducit ad mortale. vt di. xi. s. lex. §. 3. Clericis tamen et religiosis videtur esse mortale ludere: aut ludētes ad ipsos videre. vt in autē. de san. epis. §. inter dicimus. et ibi sequitur gl. Sed ego hoc ñ credo: quia imperator non pōt precipere clericis: et ideo idē dico de clericis qd de laicis q peccant mortaliter quando tales ludos ducunt in consuetudinem: nisi ratiōe scandali. vt supra dictum est de ludo humano. Ratio quia isti ludi non sunt prohibiti quia mali sint de se: sed ideo sunt mali quia prohibiti: et causa prohibitionis sunt mala que cōiter ex ipsis sequuntur: que non sic eueniunt in raro ludentibus sicut in consuete: et quia prohibitio non se extendit nisi ad deseruientes talibus ludis. Ideo tene qd dixi. Uerum est: q est periculosum talibus ludere propter multa peccata que cōiter in ipsis fiunt.

Sed quid si quis ludit ad prefatos lu- §
dos gratis: causa recreationis vel causa puiuij ex consuetudine nūquid peccat mortaliter. R. glo. in. d. §. iterdicimus. videtur tenere q sic clericus. Sed ego attendendo ad narrationem. d. aūt. alearum vsus: et psiderando q debeamus euitare correctionem iurium. c. cum expediat. de elec. li. 6. Dico q non prohibetur: ymo licite potest in eis ludi gratis: vel in aliquo modico sūi causa conuiuij: siue causa recreationis. Et sic intelligo. l. qd in conuiuio. ff. de aleato. Et intellige modicu3 respectu persone que ludit: et tale modicum qd etiā faciliter donaret: quia in huiusmodi ludis sic factis cessat ratio prohibitionis: nisi ratione alicuius circunstantie de quibus supra. §. 2. esset mortale. Nec obstat dictum. c. episcopus. qd non distinguit sed absolute loquitur de omni aleatore: ergo nec nos debemus distinguere: quia hoc verum esset nisi ratio nos induceret ad distinguendum. sicut hic. facit. c. Marchio. i. q. i. vbi dicitur non putemus in verbis scripturarum esse

euangelium sed in sensu: non in superficie sed in medulla: non in sermonum folijs: sed in radice rationis: hec ibi.

6 ¶ Utrum inspectores predictorum ludorum prohibitorum peccent mortaliter. R. glo. in. d. §. interdicimus. videtur tenere q̄ sic si sunt clerici. Sed tu dic quod siue sint clerici siue laici inspectores: q̄ aut ex aspectu eorum inducuntur efficaciter aliqui ad ludendum: et sic si ludentes peccant mortaliter: sic inspectores. Si vero eos non inducunt ad ludum ex eorum aspectu: nec ad continuandum ipm: sic si aliud mali non admiscetur non peccant mortaliter eos videntes et aspicientes: nisi essent tales qui corrigendo possent eos facere desistere a tali ludo qui est peccatum mortale in ludente: quia tunc talis peccaret mortaliter nō corrigendo: sed aspitiẽdo. quia videtur consentire erranti. 83. di. error. cum similibus. ¶ Periculosum tamen est tales aspicere ludẽtes in ludo prohibito: quia faciliter posset eis placere talis ludus deliberate: qḋ esset mortale. vt nō. theologi in 4o sententiarū di. 24.

7 ¶ Utrum acquisitum in prefatis ludis diabolicis sit necessario restituendum. R. q̄ si ille qui dedit seu amisit non poterat alienare: nec donare sicut filiusfamil. serui. et alij de quibus supra. Donatio. 1. et tūc sine dubio lucratum est restituendum patri vel domino: vel illi qui dedit: sicut cum quis lusit vltra summā. 500. solidorum: quia sic dōare nō potuit: nec ludere. vt. s. Donatiõ 1. §. 20. et ideo sibi est restituendum. et sic ĩ similibus. et in hoc concordāt omnes doc. ¶ Si vero poterat alienare: tunc distinguo q̄ si interuenit fraus: puta. quia lucratus fuit cum falsis taxillis: aut alia deceptione: et sic similiter concordant doc. q̄ tenetur necessario restituere ei a q̄ hūit: ymo dic̄ Bal. in R.ica. C. de condi. ob tur. causam. q̄ tenentur furti tales. et etiam ludentes scienter cum illis qui non possunt alienare. ar. l. seruus cuiusdam. ff. de condi. indebiti. nec facit suum qḋ lucratur. l. falsus. C. de furtis ¶ Aut non interuenit aliqua fraus: et ille qui perdidit potuit alienare. et in hoc est diuersitas inter doc. Nam cōis opinio sc̄z Alten̄ est q̄ teneatur dare pauperibus. et hoc sequūtur cōiter canoniste in. c. clerici officia de vita et ho. cle. Alij distinguunt de subditis imperatori: vel non. Sed tu breuiter dic q̄ licet opinio predicta sit multum rationabilis: vt pote. que retrahit homines ab huiusmodi ludis: tamen nullo iure probatur qḋ necessario sit facienda. sicut nec alia turpiter acquisita. Nec obstat q̄ epūs auxilio presidis pōt talia lucra si non repetuntur ab his qui amiserunt exigere et pauperibus distribuere. vt dicit tex. in. d. aūt. alearum vsus: et sic videtur q̄ sint pauperum: quia licet possit auferre in penam: non tamen sequitur q̄ ipi teneantur dare: sicut nec in alijs casibus in quibus fiscus turpiter acq̄sita pōt tolere. vt in. l. 1. C. ad. l. iul. repe. et in. l. 1. ff. de iure fisci. Et faciunt que infra dicam Restitutio. 1. in verbo turpiter acquisitum: et sic tene quo ad necessitatem restitutionis. Bene tamen faceret episcopus si talia acciperet et daret pauperibus. Similiter confessores debent ea errogari facere pauperibus: vt in quo deliquit in eo puniatur. Si tamen nollet non est ei deneganda absolutio. Aduerte tamen q̄ vbi leges imperiales ligant q̄ illi qui amiserunt si vellent repetere possent vsq̄ ad. 50. annos: et sic repetendo tenerentur eis de necessitate restituere. vt in. d. aūt. alearum. Nec obstat qḋ dicunt quidam esse abrogatam per nō vsum: quia non est verum: vt patet ex dictis supra. Lex. §. 17. Sed vbi lex imperialis non ligat sicut in terris pape. et similium: non posset repetere: vbi lex imperialis viget si episcopi non accipiunt lucrata: possunt officiales facere. vt dent pauperibus vel in publicos vsus. vt in dicta auten. alearum.

¶ Sed pone q̄ ludens in casibus in quibus tenetur restituere lucretur. et postea cum eadem persona in alio ludo perdat nūquid poterit compensationem facere. R. q̄ si in eodem ludo clarum est q̄ sic: et voco hic eundem ludum quando se non diuerterũt ad alia. ar. l. continuus in princi. ff. de verbo. obliga. Et facit qḋ nō. Bar. in. l. infinādo. §. infans. ff. de furtis. Si vero in diuerso ludo. puta. quia hodie lucratus fuit et cras cum eodem amisit. sic de subtilitate iuris non poterit compensationem facere si ille cum quo lusit sit de illis qui non tenentur de necessitate restituere. sed de equitate conscientie credo q̄ possit. Facit qḋ nō. Pa. in. c. filius de testamentis. et. c. ex parte in si. de censibus. Ros. §. 8.

8 ¶ Que pena contra tenentes ludum alearum prohibitum. R. q̄ Primo domus in qua luditur debet publicari. vt in. d. aūt. alearum vsus. in verbo domibus eorum publicatis. Secundo si tenens ludum verbe

Senat' consult' macedonianum quod sit vid' in rec... inuris et vt nat ho. heat locum ind. fam. ic. qz plerique im ... vide 2 Ros. Resti. 12 b. 9.

tur non oritur actio ex tali iniuria: nec pu nitur verberans: vel damnum ei dans quã docũq; ꝛ vbicũq; factũ fuerat siue tempo re quo luditur siue alio secundum Bal. in dicta Rubrica. ꝛ Bar. ꝛ est tex. in. l. i. §. no tandum. ff. de alea. Tertio ꝙ si fuerit ei ali quid subtractum tempore quo in eius do mo luditur. siue lusoribus. siue ab alio non poterit repetere. nec habet rei persecutio nem nec etiam penalem furti. vt est tex. in dicta. l. i. §. i. ff. de alea: tamen in conscien tia pauperibus est dandum. ar. c. cum tu de vsu. Quarto qui alium compulit ad luden dum etiam ex metu qui non cadit in con stantem potest puniri iudicis arbitrio. ꝛ potest poni in carceribus. vt in. d. tex. §. i. ibi. qui compulit. Unde generaliter intelli go illum compellere eo ipso ꝙ stat cum al tari parato: hoc est prestat domum. taxil los. scamnum. lumina ꝛ huiusmodi. nam istis suasionibus ꝛ illecebris dicitur com pellere iuuenes qui non possunt refrenare iuueniles calores. l. si. §. filij autem. C. de bo. que liber. sicut dicimus in materia ma cedoniani in. l. i ꝛ. 3. ff. ad macedo. ꝛ per totum. Aliter nisi ita aeriter intelligeretur dicta lex. effectum non haberet. quod non est dicendum. l. si pretor in principio. ff. de iu di. que lex predicta potest etiam intelligi in omnibus alijs qui blanditijs ꝛ suasionibus inducunt homines ad ludum: ꝙ dicantur compellere: sicut dicimus de raptoribus virginum ꝙ nisi essz qui solicitaret: qui do losis artibus circumueniret: non faceret eã puellam in tantum dedecus sese prodere tex. ẽ in. l. vnica. §. 2. C. de rapt. virgi. Quin to. ꝙ omnis contractus celebratus inter ludentes adinuicem non tenz. vt nõ. Bar. in. l. si quis cum sciret in si. ff. pro emp. nec vendens in ludo teneretur de euictione. vt in. l. si filiofamil. §. i. ff. quarum re. ac. non datur. Sexto ꝙ mutuans pecuniam lusoribus vt ludant secum non potest eam repetere. vt est glo. ordinaria in. l. i. in prin cipio. ꝛ in. l. fi. ff. de alea. ego credo etiam hoc verum generaliter in quocũq; qui sci enter mutuat ludere volenti ꝙ non repetet ꝛ videtur casus in. l. verum. §. pe. ff. de mi no. nec dicas ꝙ loquitur de minore vt etiã loquitur. l. si vero non remunerandi. §. si adoloscens. ff. mandati. quia idem est de maiore. vt dicit glo. in dicto. §. si adolescẽs. Item quia dicta. l. veruz loquitur quando minor etiam priuilegiatus mutuat minori etiam priuilegiato: ꝛ tamen ibi licet sint in pari priuilegio. potior est conditio illius ꝙ perdit pecuniam. Facit quod nõ. Bar. in. d. l. si quis cum sciret.

[Margin, left: vide 2. i. p. se... p... fio. §. 26. hoc. sic intellige. s. q emens rem ludentis nõ p... ... q... tenz. si ab eo euincatur]

Luxuria est solutio in vo luptates secundũ Isy. i li. ethiologiarum. Voluptates autem maxime veneree soluunt animum homi nis. ꝛ ideo luxuria est principaliter in eis Secundario autem dicitur esse in quibus dam alijs pertinentibus ad excessum. secũ dum glo. ad gal. 5. vbi dicit. ꝙ luxuria est quedam superfluitas.

1 Quot sunt species luxurie principaliter R. ꝙ sunt sex de quibus habetur. 36. q. i. §. ~~sed non omnis~~. s. Fornicatio simplex. Adul terium. Incestus. Stuprum. Raptus. ꝛ vi tium contra naturam. Adde excessum in actu coniugali de quibus habes infra pre ceptum. §. 10.

2 Utrum sit peccatum mortale. R. ꝙ sic sed nõ ꝙ luxuria habet initium in corde cogi tando causa delectationis ꝛ istud est pecca tum mortale secundum distinctionem po sitam supra. Cogitatio morosa. Multo magis si vltra cogitationem peccatum morta lis addatur sensus puta. quia vult delecta ri in videndo. tangendo. loquendo. ꝛ hu iusmodi. licet nolit consumare opus. Itẽ est peccatum mortale deliberatus consen sus in opus si facultas adesset Math. 5. Qui viderit mulierem. s. desiderando cor de deliberate ad mecandum iam mecatus est. s. propter peccatum mortale. ꝛ illius spe ciei est materia quam appetit puta. si solu tam Fornicatio: si coniugatam adulterium ꝛ huiusmodi que circunstantia est confiten da ~~cum mutet speciem~~ secundum aliquos sed ego non credo quia solum est contra vnam prohibitionez. s. Non concupisces proximi tui vxorem: vel contra aliud. non rez. licet sit bonum confiteri eam: sed multo ma gis est peccatum mortale cum consentu in operationem. Unde si est polutio solum si ne alterius commixtione sic dicitur molities vel immunditia. Si vero coytus fit ad rez alterius speciei. sic dicitur bestialitas. Si au tem ad rem eiusdem speciei sed indebiti se xus. sic dicitur sodomia. Si quarto fit ad rem eiusdem speciei ꝛ debiti sexus. sed nõ seruatur naturalis modus coeundi. vel quã tum ad instrumentum non debitum: vel quã tum ad monstruosos concubendi modos sic hij quatuor modi dicuntur peccatum contra na turã. Si cum alio eiusdem speciei ꝛ in de bito vase ꝛ debito modo fit talis polutio

[Margin notes: cum ergo; cum mutet spe... de necessitate; nec est proximi...; ibi alij ... lesa]

quocumque autem modo tale factum exerceat ... inter vir 2 feminam ordinate in vase debito vitium ... 2 sodomiticum indicat. vt dicit Ray. in Assten. ... 32. cau. 9. i fi.

E 4

¶ machinatio vid. s. dolus i principio

aut ē cū soluta. τ sic fornicatio: aut cū coniugata. τ sic adulterium τ huiusmodi. τ sic semp peccatum mortale si ē voluntaria preter matrimoniū.

3 ¶ Quod ē grauius horum. R. peccatū contra naturā ē maximū. τ isto īfimū ē mollities: grauissimū bestialitas: medium sodomia. post peccatum cōtra naturam maius ē incestus: post incestum ē adulteriū. Et intellige accipiendo in suo sūmo. quia maius peccatum ē coire cū matre q̄ cū alterius vxore. Adulteriū ē maius stupro: vtrq3 autē aggrauatur per violentiam. vnde raptus virginū ē grauius stupro. τ raptus vxoris grauius adulterio. hec omnia aggrauātur secundū ratiōnē sacrilegij. Infimum omnium predictorum est fornicatio que cōmittitur sine iniuria alterius persone.

4 ¶ Quot sunt eius filie. R. Isy. ponit quatuor ex parte sermonis. nam sermo debet eē decens. contra qd̄ ē turpiloquiū. Secūdo licitus: contra qd̄ ē scurilitas. Tertio expediens cōtra qd̄ ē ludrica. Quarto sale cōditus. s. sapientie. contra qd̄ ē stultiloquiū. Est τ quito cecitas mētis. Sexto p̄cipitatio. Septio incōsideratō. Octauo amō sui. Nono ē odiū dei. Decio amor mūdi. Undecio horror futuri secli. Et duodecio icōstantia. de qbus. s. Interrogatōes.

5 ¶ Utrum in tactibus τ oscul' τ huiusmodi sit peccatū mortale. R. q̄ sic. quando deliberate fiunt cā delectatōis luxuriose p3 q̄ s. dixi Cogitatio. secus quando fiunt causa amicitie. ¶

Magister secundum Host. dicitur is qui alicuius rei siue negocij pre ceteris curam gerit. l. i. §. magistrum. ff. de exerci. Et hoc nomen magister dicitur a monēdo siue monstrādo. ff. de ver. signi. l. quibus p̄cipua. τ de magistris. c. quia. Sed p̄prie magister vocatur qui docet gramaticam l' alias facultates. τ sic accipitur. de magistris c. quia nōnullis. τ in cle. eo. ti.

6 ¶ Qualis debet esse magister. R. q̄ debet esse idoneus. prouidus. τ discretus. in sciā quam vult docere. c. i. 2. τ. 3. eo. ti. τ idōeus ē qui prio moribus. τ post facūdia alios antecellit. l. vnica. C. de p̄fessori. Nā3 qui alios docet non debet habere necesse ab alijs doceri. ar. 36. di. §. ecce. D3 ēt hr̄e bonā 9̄sātōē3 τ testē doctrie. 64. di. valētiniāus

7 ¶ Utrum religiosus debeat ad magisteriu3 assumi. R. q̄ si ingerit se vt fit cōmuniter hodie non debet. 16. q. i. monachus cum multis. c. τ. q. 7. c. i noua. Si vero non ingerit se s3 mittitur a prelato suo ad que3 ptinet. sic possunt. τ debent assumi. 19. q. i. sic viue. τ. c. si clericatus. τ. c. doctos. τ extra eo. ti. c. i. τ pe.

8 ¶ Que scientie legi possunt. R. q̄ omēs q̄ faciunt ad instructionem anime. corporis vel rerum: nisi sint reprobate. τ sunt iste q̄ legi possūt singulariter.
Gramatica de qua. Quicquid agāt artes ego semper p̄dico partes.
Dialetica de q̄. Me sine doctores frustra coluere sorores.
Rethorica de qua. Est mihi dicendi ratio cum flore loquendi.
Musicha de qua. Inuenere locū per me modulamina vocum.
Geometria de qua. Rex mēsuras τ cap signo figuras.
Arismetica de qua. Explico per numerus que sit p̄portio rerum.
Astrologia de qua. Astra vias q3 poli varias mihi vendico soli.

9 ¶ Utru3 mathematica possit legi. R. q̄ mathesis cum aspiratione medie ad exercitiū non licet docere. quia significat arte3 diuinandi: τ est reprobata. vt. C. de male. τ mathe. l. nemo. τ. l. culpa. Sed ad instructionem doceri posset. 37. di. legimus. Sed ego credo q̄ etiam ad instructionem non liceat. quia cuius vsus malus est ipm quoq3 malum est. vt dicitur in primo sen. dist. i. Sed alia matesis que habet pli breuem bene licita ē que est de quatuor. vltimo dictis scientijs. vñ' vsus. Scire facit matesis dat diuinare mathesis.

10 ¶ Theologia pre omibus doceri potest co. ti. c. quia nōnullis. Ius canonicum τ ciuile. de priuilegijs cum de diuersis. li. 6.

11 ¶ Sed quid de poetis qui vt in pluribus sunt ad animos iuuenum corrumpendos. R. q̄ distinguendum ē de libris gentiu3. Nam quidam libri sunt qui vt in pluribus sunt de lasciuijs. vt Ouidius de arte. τ similes. τ tales legere vel audire omnino prohibitu3 est. Et sic intellige. c. sacerdotes. τ. c. legātur. τ. c. ideo. 37. di. Sunt alij libri gentilium seu poetarum qui vt plurimum multum vtilitatis afferunt. licet i eis aliquando sit aliqua turpia inixta: τ tales libros legere vel audire causa eruditionis vocabulorum. vt per eos sciant loqui recte atq3 ornate non est prohibitum. τ sic loquitur. c. turbat eadem di. cū duob'. c. se.

q. i urb. iuta. l. ingres. C. de p̄fessori τ medi:-

dūmō sit talis magister q fabulas lasciuas
abbreuiet τ obscure legat. Et sic limita gl.
in sūma di.37. vide etiam quod dicam .j.
Scientia.

7 ¶ Ubi debent magistri institui ad legēdū. R̷. q in omnibus locis: vbi facultates ecclesie suppetunt: siue sit cathedralis: siue alia ecclesia (collegiata) que habeat facultates sufficientes ad hoc debet poni magister qui legat in gramatica cui competens beneficium assignetur: seu percipiat fructus vnius prebende: τ tamdiu solum q̄diu perseuerat in docendo clericos gratis illius ecclesie. τ alios pauperes. In metropolitana vero ecclesia debet esse magister qui doceat in sacra pagina. τ de hijs que pertinēt ad curam animarum. 37. di. de quibusdam. τ e.ti.c.i. τ .c. quia nōnullis. Hodie vero statutum ē q romana. parisieñ. oxinieñ. bononieñ. salmaticeñ. ecclesia habeat duos viros peritos ad instrueñ. i lingua hebrayca. caldaica. τ arabica. cle.i.co.ti. τ ibi ponitur cuius sumptibus.

8 ¶ Quid si non vacet aliqua p̄benda. R̷. quilibet de prebendatꝭ debet dare tantum q faciant vnam prebendā si superest ad eorum necessitatem. ar.c.fi. de hijs que fiunt a maio. par. capi. τ de eccle. edi.c. de hijs. vel si non superest expectent donec vacet pria. ar.c. dilectus el.2. de preben. secundū Ber. τ Host.

9 ¶ Sed pone q sit prebenda vna assignata magistro. nūquid tenentur canonici eligere alium canonicum: cum magister nō sit canonicus. τ statuto cum iuramento firmato caueatur q sunt tot in numero. R̷. q non auctoritate illius concilij: c. quia nonnullis eo. ti. nec faciunt contra iuramentū nec currit eis tempus. quia non dicitur vacare talis prebenda: nisi quando magister desistet a legendo.

10 ¶ Utrum magister possit eligi in canonicū sub illa conditione. vt doceat. R̷. q non. quia debet cessare omnis conditio τ pactio: alias essꝫ simoniacum. Sed si vacaret aliqua prebenda: tunc ea vacante possent statuere. vt istud onus sit ei ānexū. 3. ita nō. Host. τ Ber. in d.c. quia nōnullis. q̄uis Host. videatur tenere q etiam in p̄io casu non est simonia: sed permutatio de spirituali ad spirituale. c. ad questiōes. de repermu.

11 ¶ Utrum talis magister cui assignata est p̄benda vel prouisio de ecclesia possit aliquid exigere a scolaribus. R̷. q non: etiā pretextu cuiuscūqꝫ consuetudinis. I.c.i.eo. ti. τ si exigit a clericis illius ecclesie vel a pauperibus alienis cōmittit simoniam secundum Hostien. in .c. quia eo. titu. τ Jo. Bar. Brix. τ Archidia. in. c. de quibusdam. 37. di. Et hoc itellige si redditus sunt sufficientes: secus si sit pauper. nec habꝫ puentus sufficienter assignatos. quia magistri necessitas subleuanda est. d.c. quia nōnullis. quia sic ñ esset symonia secundum Alex. nec est vendere scientiam sed laborem suū. facit. l.2. ff. de ori. iur. sicut τ episcopus licet non possit facere exactiones tamen ex necessitate exigit subsidium caritatiuum. c. cum apostolus. §. prohibemus de censi. τ .c. cum sit de simo. τ .c. conquerente in fi. de offi. or.

¶ Quid de alijs magistris. R̷. q similiter 12
non debent exigere aliquid quando sunt salariati debite in studijs generalibꝰ a quocunqꝫ secundum Pa. in. d.c. quia nonnullis. In alijs extra studia generalia. similiter non possunt a pauperibus. sed bene a diuitibus alienis. τ etiam secundum consuetudinem. l. q si nolit. §. ~~si assiduus~~. ff. de edili. edic. Facit. l. si fundus. ff. de euict. τ qd nō. Bar. in. l. nemo ē qui nesciat. ff. de duobus reis. Si vero non sunt salariati possunt exigere: sed non a pauperibus. de censi. c. licet. Et hec intellige vera q possunt exigere quando non est sibi prouisum sufficienter. τ loquor hic non de hijs qui legunt vt addiscant. vel propter honorem: quia tales non gerunt vtiliter negotium alienum sed suum. ff. de nego. ge. l. si pupilli. §.2. sed de illis qui ad vtilitatē scolarium legunt: vt sunt docti.

¶ Nunquid omnes magistri possint obla 13
ta a scolaribus sponte recipere. R̷. q sic. c. dilectus filius el.2. in fi. de symo. io. q.3. prescis: quia quedam sunt que licet inhoneste petantur tamen honeste recipiuntur. l.i.§. est quidem res. ff. de va. τ extraor. cog.

¶ Utrum magister propter lucrum datum 14
sibi a scolaribus concedens eis vacationem vel celebrationem festi peccet. R̷. Rodoñ. q si hoc facit pro recreatione eorum non est symonia: sed tamen turpe lucrum. secus si faceret propter festum colendum vel non colendum. quia esset symonia secundum Ray.

¶ Utrum possit sine symonia aliquid exi- 15
gi pro licentia docendi danda. R̷. Hosti. τ Gof. q symonia non est sed turpe lucrū de necessitate restituendum ei qui dedit si

erat idoneus: quia non turpiter dedit sed potuit redimere vexationem suam. c. dilectus. el primo de symo. secus si nō erat idoneus: quia cum turpiter dederit non ei restituitur. sed pauperibus de bono consilio esset dandum. vide q nō. Ber. in. c. prohibeas. eo. ti. Idem dic de epo qui non vult dare liciam suo clerico eundi ad scolas: nisi aliquo sibi dato. Rodoñ. tamen credit symoniacum episcopum: si propter lucrū dat licentiam pro quiquēnio a iure cōcesso. c. sup specula. eo. ti. Similiter si ad maius tempus quādo habet respectū principaliorem ad soluēdum eum a spirituali officio qd debet ecclesie. Si vero propt moram in studio faciendā. sic turpe lucruz ē: non symonia: sed mortale peccatum.

16 ¶ Utrum quis possit petere licentiam docendi in theologia. R. secundum sanctum Tho. in quol. q sic: cum cōicare scientiam sit opus caritatis. Qd intellige verū quādo hoc querit pp bonum finē. sed propter superbiā. et extollentiā non liceret.

17 ¶ Utrum ille qui obtenta licentia fecit expensas in conuiuijs secūdum cōsuetudinē possit alium substituere cum pacto q reddat sibi expeñ. R. Rodoñ. q sic: dūmodo substitutus legat vice sua: et consuetudo sit substituendi. Si vero totum ius suum in eum transfert. sic non potest aliquid etiam pro interesse suo pacisci. et multo minus de certa portione emolumenti percipienda: nec ē contra q ecclesia traditur tali modo quia beneficia sunt assignata pro sustētandis clericis: sed istud pro labore docendi.

18 ¶ Utrum peccent mortaliter admittentes ad doctoratū nisi exigant iuramentum q ñ expēdēt vltra tres mille turonēses argēteos i tali doctorat⁹ vel magisterij solēnitate. R. q sic. et sunt suspensi per sex menses ab huiusmodi promotione etiā si sunt episcopi. vt in cle. vlti. de magistris.

Maioritas

non queritur a seruo dei: sed inferioritas. 40. di. multi. 93. dist. diaconi sunt.

Maledictio

proprie ē imprecatio seu optatio mali alicui fcā sub rōe mali. Et est inquātum ē maluz. intendens ipm malum. vt colligitur ex. c. de⁹. 24. q. 3. Large autem accipitur ēt pro blasphemia dei vel sanctorum. vt in. c. statuimus de male. et omnis talis maledictio prohibetur. 24. q. 3. si igitur. 46. di. clericus. et. c. i. de male.

¶ Utrum sit peccatum mortale maledictio. R. q aliquādo quis imprecatur malū alteri sub ratione boni. vt. s. conuertatur: vel non habeat causam faciendi mala: vel ei qui meretur maledici. sic non ē peccatū secundum Alex. fa fe tractatu de maledictione: quando fit cū alijs debitis circūstantijs. imo maledictio isto modo erit bonuz licet sit malū ei cui maledicitur. sed quando quis maledicit proprie. tunc semper ē peccatum mortale si fit cum deliberatione rationis. et de malo notabili. secus si ex impetu vel de re minia. Dicit tamē Alex. q si talia ducantur in consuetudinē possz esse mortale propter ptēptum. 1

2 ¶ Utrum liceat maledicē creature irrōali. R. fz Alex. vbi. s. q maledicē creatur irrationali secundum se considerate est ociosum et vanuz et per consequēs illicitum. Maledicere aūt eis prout ordinantur ad hominē. sic ē idem pctm ac si fieret homini. et ita mortale. sicut dictum ē: et de talibus intelligit illud. maledici regnuz dei non possidebūt. 24. q. 3. §. illicita. et de pena maledicentium deum vel sanctos. vide. s. Blasphemia.

Maleficium

dicitur aliqñ do sortilegiū vel incantatio. vt. 26. q. 5. nec mirū. et de hoc. j. Sortilegiū. et qūo pōt destrui vide j. Superstitio. §. 13. Aliqñ dicitur qd cunqz crimen vt furtū. rapina et huiusmodi. vt insti. de obliga. que ex deli. na. Est etiam quasi maleficiū nocumentū qd fit proximo preter ppositum. vt insti. de obl. que ex quasi delic. na. per totum.

Malitia

dicitur triplr. Prio pro habitu vitioso ex quo procedit q homo ē valde inclinatus et promptus ad agendum opera illius vitij habituati. et sic est peccat ex malitia. i. ex electione mali propter illam inclinationem habitus vitiosi: sed non ē peccatum in spiritum sanctum. Secundo dicitur malitia contemptus. et abhominatio rerum spiritualiuz procedens aliquando ex inordinata tristitia mentis: et isto modo est filia accidie. Tertio malitia dicitur peccatum in spiritum sanctum. de quo dic vt j. Peccatuz. §. 3. Et istis duobus modis semper ē peccatum mortale malitia: ex qua in contemptum bona spiritualia vel diuina habentur. si ē in deliberatione voluntatis secundum sanctum Tho. fa fe. q. 35.

vt pu homicide remittit certa pars pene
ex. iure comuni non est expressa pena: statutum exprimit
penam, 2 loquitur de faciente. 2 includitur

Mandatum dicitur quando quis ad satisfactionem sue voluntatis imponit aliquid alicui nulla data pecunia: seu quocunque alio. interueniant quecunque verba: ita tamen quod sint que mandantur ad vtilitatem seu satisfactionem mandantis. Si vero sunt ad vtilitatem illius cui committitur. sic dicetur persuasio. et persuasor non mandator. vt no. Bar. in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur. Si autem data pecunia sit et est circa delictum. sic dicitur mandatum accipiens assassinus. de quo in. c. pro humani de homi. li. 6. et d. l. non solum. Ubi vero non est circa delictum mandatarius dicitur locator: et mandans conductor nec est mandatum proprie.

persuasio

¶ Utrum mandans delictum includatur sub dispositione iuris vel statuti punientis eum qui fecerit tale delictum. R. Pa. in. c. mulieres de sen. exco. sic distinguit aut verba scripta sunt in rem. puta dicit ius siue statutum pro homicidio imponatur talis pena. et sic includitur ex propria significatione verborum quia de homicidio quod mandauit tenetur. l. hec verba. ff. de adul. et l. aut qui aliter. §. hec verba. ff. quod vi aut clam. et vtrobique per Bar. et per Cy. in. l. non ideo minus. C. de accusa. Aut verba sunt scripta in personam. vt quia dicitur. si quis commiserit homicidium puniatur tali pena: et sic si committit per instrumentum quod necessario operatur necessitate facti sicut mittens sagitam et huiusmodi. vel operatur per instrumentum necessitate iuris. sicut quando procuratori vel subdito aliquid mandatur licitum. sic includitur mandans: quia ipse vere facit quoniam actus attribuitur principali. facit. l. item mella. §. i. ff. ad. l. acquil. et pro hoc tex. in. l. si pater in fi. ff. de manu. vin. et. l. 3. §. si procurator. ff. quod quisque iur. et io statutum puniens proponentem exceptiones contra instrumentum: mandans procuratori proponere tenetur pena statuti. Si vero instrumentum per quod explicatur operatur voluntate propria non necessitate facti vel iuris. vt puta quia mandauit delictum committi: mandatarius non tenetur obedire: tunc in dispositione iuris communis mandator comprehenditur: non ex propria significatione: sed interpretatione iuris. quod vult parum interesse vel per se vel per alium facere: vt dicit tex. in. l. i. §. deiecisse. ff. de vi et vi. ar. sed non habebit locum in statuto in quo fictio non habet locum. l. 3. §. hec verba. ff. de nego-

ge. Et hoc tene. licet Bal. in. d. l. non ideo minus. aliter distinxerit. Distinguo tamen secundum Bal. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iur. sic: quod aut statutum indulget et sic comprehenditur quia cessat odium. et fauor est ampliandus. regula odia. libro. 6. Aut punit et tunc: aut de pena regulari que non multum exorbitat a iure communis dispositione: et sic includitur quia tunc statutum debet interpretari secundum ius commune. vt in. c. cum dilectus de consuetudine. no. Inno. in. c. causam que. de rescrip. et Bar. in. d. l. omnes populi. quam quidem penam ius commune vult vt comprehendatur. vt. s. dictum est. Aut punit pena irregulari. et que exorbitat a communi iure. Et sic non includitur. sed habebit locum in casu suo. et hoc senserunt doc. antiqui in simili in. l. quicunque. C. de seruis fugi. in illa questione nunquid masculinum concipiat femininum: quod in odio regulari comprehenditur. sed in irregulari non. Nec obstat predict. c. mulieres de senten. excomuni. in verbo vere quod videtur innuere quod non interpretatiue. quia illud verum est secundum Bar. in. l. sed si vnius. ff. de iniu. in peccato: sed non in pena. et quod non vere comprehendat. Facit. c. vt fame. de sen. exco. vbi tex. inquit facere videantur. Ergo interpretatiue ad idem. de cle. pu. in duel. c. i. Ubi pugil vere homicida dicitur. et mandans non. licet teneatur de homicidio. Item quia tex. ponit vt diuersa facere et mandare. 50. distinc. si quis viduam. et de homi. c. sicut dignum. Ergo in penis irregularibus a iure communi per statuta non habebit locum. vbi fictio non habet locum. vt dixi. Idem dic quod quo ad effectus naturales qui ex ipso facto proueniunt vel requiruntur nunquam sunt paria facere per se vel per alium. Facit quod no. Bar. in dicto. §. deiecisse. vbi vult quod non est idem adulterium facere per alium. sicut per se. sed quo ad effectus ciuiles qui consistunt in reprimendis iniurijs. sic tene quod. s. dixi. Et sic intellige. Et limita glo. in. c. sciant cuncti. de electio. libro. 6. et iura in ea allegata.

nisi quando ius punit aliquem qui ... no includitur in pena faciens per alium

¶ Utrum mandatarius non seruans formam mandati faciat aliquid validum. R. quod non: quia gesta contra formam mandati sunt nulla. et non solum quando fit expresse contra formam. sed etiam quando fit preter: et citra formam: quia quando ad

qd limita vt s. abso. 3. § 2

actum datur certa forma. paria sunt agere contra citra. et preter formam. Uide tex. cum glo. in. c. si cui de elec. li. 6. et. c. prudē tiam de officio dele. facit. l. diligenter i prici. ff. mandati. nō. Pa. in. c. fi. de resti. spo.

3 Quid de mandato qualificato. R. secundum Pa. i dicto. c. fi. q distribuitur i duo mandata: et si non potest impleri in facto seu substantia debet impleri in modo seu qualitate. Ex quo isertur q si duo mandātur etiam data certa forma licz non possint simul impleri debet tamen fieri qd potest et valebit actus. Facit qd nō p glo. et doc. in. c. constituitus de rescrip.

4 Quid de eo qui mandauit delictum qd post multum ips ille exequitur. concludit Inno. in. c. ad audientiam de homi. qd tenetur si non reuocauit expresse vel tacite vt puta. quia feci pacem cum inimico. vel parentelam. vt. l. 3. §. fi. et ibi glo. et Bar. ff. de admien. legat. Et hoc sequitur Bal. in dicta. l. non ideo minus.

5 Utrum mandans teneatur mandatario de casu fortuito. R. Pa. in. c. sicut de iure iuran. q agens actione mandati petit damna que verisimiliter contingere potuissent quasi. mandans ea debuerit cogitare a pricipio secundum Inno. in dicto. c. sicut. et sic petit expen. et damna. ar. ff. de nego. ge. l. nensenius. et sic dicit. intelligendam. l. intcās. §. nō omnia. et. l. si quis alicui. §. impēdia. ff. manda: nisi damna contigissent ex cāu fortuito qui verisimiliter non fuissz cogitatus. d. §. non omnia. et hoc tenet eī Jo. an. in regula damnum i mercuriali. li. 6. Et itellige predicta in eo qui gratis suscipit mandatum. nam mandatum debz esse gratuitum. l. i. §. i. ff. mandati: et ideo isti stipendiarij qui veniunt pro pretio non pñt agere ad damna. qz non sunt mandatarij. vt dictum est. Item illi qui causa pietatis vel parentelle et huiusmodi hoc faciunt. 23. q. 3. non inferenda. Similiter nec illi qui ex debito tenentur. ii. q. 3. si dominus. et. c. Julianus. vide qd nō. in. d. l. nensenius.

societas § Ite be... [illegible]

6 Utrum mandatum expiret morte mandatoris. R. doc. in. c. gratum. et. c. relatuz de officio dele. q re integra expirat. l. mandatum. C. mandati. alias nō. Quomodo res dicatur integra et quomodo non. vide ibidem per doctores.

Manifestum nos rescribimus itelligere qd vel per confessionem vel probationem legitime notuz fuerit: aut euidentia rei que nulla possit tergiuersatione celari dicit. tex. in. c. cum olim in fi. de verbo. signi. et ibi dicit glo. q proprie manifestum dr qd non eget probatione.

[illegible]

1 Utrum in dispositione vbi sit simpliciter mentio de manifesto debeamus accipere manifestum proprie et prout est spēs distincta a notorio. R. sm Pa. in dicto. c. cum olim q debemus considerare mām subiectam. vt nō in. c. rogo. ii. q. 3. et etiam vsum loquendi. ar. c. ꝗuis de verbo. sig. In dubio vero debemus capere proprie. Ad h bio l. non aliter. ff. de le. 3. et in. c. fi. de verbo. signi. et maxime in penalibus.

Manumissio est libertatis datio nam dum quis in seruitute est: manui et ptāti suppositus est: sz si manumissus est: liberatur a manu et potestate domini. vt insti. de liber. §. i. et. 12. q. 2. cum redemptor.

1 Quis potest manumitter. R. q is qui habet administrationem rerum suarum et. 18. annum inceperit inter viuos libertatem dare potest. insti. quibus ex cau. ma. nō pos. §. pe. In vltima vero voluntate qui testari potest. s. in. 14. anno. potest et manumittere vt in. d. §. pe. et. C. qui manu. non po. aūt. sz hodie nouo iure. Item episcopus pōt manumittere seruos ecclesie bene meritos. 12. q. 2. si quos de seruis. potest etiam et nō bene meritos: dūmodo det ecclesie pro vno duos eiusdem meriti et peculij. 12. q. 2. episcopus qui. Intellige de bonis proprijs. Item causa miserationis potest. d. c. cum redemptor. Abbas potest etiam cum consensu episcopi et monacorum. 12. q. 2. abbatibus: vel si consuetudo sit q possit vel nō possit. illam serua. de his que fiunt a prela. tecum. et. c. ea noscitur.

2 Quid si qs sit su⁹ pluiz nūqd pt māumitti ab vno illoꝝ. R. q sic: sz manumissor tenet alios suos idēnes. C. de cōi suo ma. l. i.

3 Utrū valeat manumissio i fraudē creditorū fcā. R. q ñ. C. q māu. ñ possūt. l. i. et isti. ex qui. ca. ma. §. i.

4 Utrum possit manumitti ille qui propter delictum incidit in seruitutem. R. Pa. in. c. ita quorūdā de Jude. q nō sm Jo. an. Facit. l. 2. C. quibus ad li. procla. non licet.

5 Qūo fit manumissio. R. multis modis. Insti. de liber. §. multis modis. Ubi inter alios dr q pōt fieri in secreto: vt si dicat dominus. esto liber. vel per eplaz. vel per testm vel per quālibet vltimam voluntatem.

Mansus qd sit vid. s. eo. § 6. Ite imunitas § 36 [illegible]
manser ppe dr nat⁹ de scoto i. d. meretrib
et glo. i. c. nisi cū pde. § p so ne. de renū.

Quomodo reuocatur manumissio. R. ppter omnes causas ingratitudinis ex quibus reuocatur donatio. de quibus. s. donatio. i. §. 42. in auth. vt liberi de cetero. §. illud.

7 In quo differt manumissus ab ecclesia a manumisso a priuato. R. q primo quia propter operas non prestitas reuocatur in seruitutem. vt. 12. q. 2. diaconi. secus in alijs. vt C. de libe. cau. l. solo. Secundo quia filij eorum remanent obnoxij ecclesie sue patrone. 12. q. 2. de libertis: sed alij non. C. de libe. et eorum li. l. i. et. 2. Tertio quia serui ecclesie possunt manumitti cum hoc q non possit alteri q ecclesie. sua bona relinquere. 12. q. 3. c. i. et. 3.

8 Utrum in manumissione possit dominus aliquod seruitium spirituale sibi imponere. puta q sibi dicat horas et huiusmodi. R. q sic. ita q si seruare noluerit etiam si ordinatus fuerit degradet. et pristine seruituti subiciat. c. nullus de seruis no. or.

9 In quibus consistit ius patronatus. R. vt no. in. l. fi. C. de bo. lib. in glo. s. primo vt non proponat turpe actionem: aut exceptionem aduersus patronum. Secundo reuerentiam ei debet tam in faciendo q non faciendo. Tertio prestare debet ei alimenta si alias non habet. Quarto patronus habet ius reuocandi eum in seruitutem ratione offense comisse contra ipsum. Quinto patronus habet ius succedendi liberto. Unde tenetur libertus ei relinquere legitimam que e. tertia pars suorum bonorum si in bonis habet plus q centum aureos: et nullos liberos habet cui concedu: si vero minus q centum aureos habet in substantia non tenetur ei aliquid relinquere. q si mortuus fuerit ab intestato nullo liberorum relicto sic succedet in totum. Unde ibidem. et insti. de succes. libertorum. §. sed nostra constitutio.

Mathematici

sine aspiratione dicuntur diuini. sed cum aspiratione significat sciam quadriuialem. vnde versus. Scire facit mathesis: sed diuinare matesis. de quo vide. j. Sortilegium et superstitio. et. s. Diuinatio. Unde tales non debent ad limen alterius domus accedere: alias concremari debent. nec aliquis eos suscipere seu consulere: alias debent deportari et bona eorum confiscari. et dilator gladio vltore feriri. vt. C. de male. et mat. l. nullus. l. nemo. et. l. culpa.

Matrimonium primo.

quidem est coniunctio maris et femine inter personas legitimas individuam vite consuetudinem retinens. 27. q. 2. §. i. institu. de pa. po. in prin. et in. 4. sen. di. 27. de presump. illud quoque nobis.

Utrum matrimonium sit sacramentum noue legis. R. q matrimonium pot dupliciter accipi: aut quantum ad eius institutionem. et sic non e sacramentum noue legis. quia fuit ante nouam legem institutum. alio modo quo ad eius effectum. et sic licet fuerit ante nouam legem institutum. non tamen habuit vim conferendi gratiam sicut modo in noua lege in qua non e euacuatum sed confirmatum: et factum gratie causatiuum: et sic e sacramentum noue legis. Hec Rica. in. 4. di. 26. ar. 4. q. 2.

Quid e in isto sacramento materia et forma. R. secundum Ricar. vbi. s. eadem. q. verbum primo prolatum e materia: et verbum. po e forma. quia sicut verbum accedens ad verbum precedens qui dicit accipio te in meam vxorem e forma huius. s. dicendo: et ego accipio te in meum virum vel econtrario. Ber. in. c. tua nos de spo. vult q verba sint forma. et consensus sit materia. 2

Quid e res et quid e sacramentum in matrimonio. R. Ricar. vbi. s. ar. 2. q. 3. q expressio consensus siue exterior coniunctio est sacramentum tantum. Res e duplex que per illud sacramentum significatur. s. caritas quam signat et dispositiue cat. Alia est vnio xpi et ecclesie quam signat sed non cat. Ipsa autem caritas est res tantum: et non sacramentum. obligatio vero interior per mutuum consensum expressa siue coniunctio exterior est res et sacramentum. 3

Utrum gratia gratum faciens conferatur in hoc sacramento. R. Ricar. vbi. s. q sic. si digne contrahant ex diuina institutione. 4

Matrimonium ij°.

quomodo contrahitur dic q ad legitime contrahendum. debent fieri banna et quomodo publice contrahendum est. de quo vide. s. Clandestinum.

Per quid contrahitur. R. q per mutuum consensum verbis expressum. c. tua nos de spo. 1

Utrum sine mutuo consensu animorum possit contrahi matrimonium. R. secundum comuniter Theologos q quo ad deum et veritatem non potest esse matrimonium: si non ambo consentiant: simul dicant: aut faciant quicquid voluerint ab extra. 27. q. 2. sufficiat. licet ecclesia aliud iudicet. vt i. c. is qui. de spon. 2

3 Utrum requiratur q̄ cõsensus pstetur simul eodẽ tpe. R. Pa.in.c.dilectus de spõ. tenet q̄ de subtilitate iuris necessario reqrit vt simul eodem tpre prestetur.qr dicit glo. in.l.cõsensu.ff.de act.⁊ obli.⁊ in.l.i.ff.de ꝯtrahen.emp.q̄ in cõtractibus q pficiuntur iure gentium debent consensus sil'prestare Et spe.in ti.de spon.dicit q̄ rñsio alterius debet sequi immediate per.l.continu⁹ act⁹ in prin.⁊.l.i.ff.de verbo.ob.Host.vero i c.ex lris quem sequitur Io.an.dicit q̄ sufficit consentiat per prius ⁊ duret in proposito suo:⁊ postea alterius consensus accedat ex post facto.⁊ est verior opinio host.vt est tex.in.d.l.i.§.si vero pñs iterrogauit.vbi dicitur interuallum medij tpris non vitiauit obligationem:secus si non perseuerarꝫ in primo proposito.qr sic esset vera prima opinio q̄ non esset matrimonium q̄tũcũqꝫ alter consentiret postea.

4 Utrum verba exprimẽtia consensum de pñti sint necessaria ad matrimonium cõtrahẽn. R.cõiter theologi in.4.di.27.⁊ moderniores canoniste.vt nõ.Pa.i.c.tue frñitati de spon.tenent q̄ non sunt necessaria ẽt in loqui valentibus:dũmodo per alia signa exteriora consensus exprimatur.vt per nutum.⁊ huiusmodi.Et istõ tene:licet alij dicant alr.Facit pro hoc:qr legata ⁊ fideicõmissa solo nutu relinqui possunt ẽt a loqui valente.vt.C.de fideicõmis.l.⁊ in epla.⁊ ff.de le.3.l.nutu.c.cum apud de spon.vbi dicitur q̄ sufficit ꝯsensus.ergo non requiruntur verba preci se:cum per alia possit exprimi:qr illud dici tur sufficere quo posito nihil aliud requiritur ad subãm actus.vt nõ.glo.in.c.statutum de rescrip.li.6.Item non refert quid de equipolentibus fiat.c. licet ex quadam de testi.Item patet q̄ mutus põt ꝯhere:vt in.c.cum apud de spon. ergo verba non sunt necessaria.vt pꝫ in.d. c.tue fraternitati.⁊ in glo.in.d.c.sufficiat. Et ideo si quis diceret accipio te in meam vxorem ⁊ si consentio vt sit matrimonium da mihi osculum.⁊ illa dat.erit verum matrimoniũ:lꝫ nullum verbum dixerit.õ matrimo.ꝫ.inter.ec.ꝯc.c.i.

5 Utrum sine aliquo sensibili signo exprimẽte ꝯsensum de pñti cõtrahatur matrimoniũ R.sꝫ cõiter theologos vbi.s.⁊ canonistas in.d.c.tue fraternitati q̄ non.qr est sacrũ:⁊ de ratione sacramẽti est q̄ sit in eo aliqd sensibile signum.⁊ ideo dicit glo.in.d.c.tue.q̄ ad esse matrimonij duo cõcurrunt necessario.vnum materia.s.consẽsus.aliud forma s.verba vel signa consensum exprimentia. Aduerte tamen q̄ si pater contrahit ⁊ dicit verba pro filia presente ⁊ tacente.q̄ erit matrimonium.quia verba parentum ⁊ taciturnitas filiorum presentium ⁊ verba intelligentium equipolent sensibili signo exprimenti consensum interiorem. Qð verũ intelligo si.ipsi pro quibus contrahuntur aliquo signo annuunt:alias non credo q̄ sola taciturnitas sufficiat. Et sic itellige ⁊ limita glo.in.c.ñ omnis.§.cum dicitur.32.q. 2.⁊ in dicto.c.tue fraternitati.⁊ sanctũ Tho. ⁊ Rica.in.4.di.27.

6 Utrum consensus de futuro cum carnali copula faciat matrimonium.R.secũdũ Rica.in.4.di.28.q̄ quo ad deum ⁊ rei veritatem sine consensu reali de presenti non potest esse matrimonium.c.tua nos de spõ. Et ideo distinguit sanctus Bo.eadem di. q̄ aut copulatur sibi affectu coniugali ita q̄ vir credit copulari cum sua vxore.⁊ ecõtrario.⁊ sic copula facit matrimonium propter consensum tacitum de presenti quo videtur implere velle qð promisit.s.eam accipere nunc de presenti sicut antea promisserat de futuro.Aut cognoscit eam affectu fornicario.⁊ sic non est matrimonium quo ad deum:sed presumptum quo ad ecclesiã contra quam presumptionem non admittitur probatio.vt in.c.is qui de spon si tamẽ contraheret de facto cum alia:teneret secundum matrimonium fm Rica.vbi.s.qð nõ bene.

7 Quomodo cognoscentur signa que exprimunt consensum de presenti.R.q̄ recurrẽdum est in foro anime ad intentionem.q̄ si de intentione nescitur.sic dicendum est q̄ si aliqua verba precesserunt ab vno eorũ: vel ab aliquo alio in eorum presentia:⁊ sic postea signa.sic secundum verba determinabitur de signis.vt puta si alter dicit.Ego te accipio in vxorem ⁊ si tu similiter consẽtis accipere me in virum bibe:vl'annue capite ⁊ huiusmodi.sic erit matrimoniũ. Si vero precedentia denotant consensum de futuro.sic ⁊ signa.Qð si nulla verba precesserunt.sic non iudicabo pro matrimonio. ex quo de intentione non constat.Tutius tamen est pro matrimonio presumere.quia nullum periculum imminet:alias sic.

8 Quomodo verba cognoscentur in dubio quando de intentione non constat. R. q̄ verba quedam sunt clara que demonstrant consensum de presenti.sicut cum qs dicit.accipio te in meam vx.⁊ illa replicat

quia vbi z nisi cu seqt negatiua facit positiuoz vt no glo i regula peccatu de re iu li vi gd credo fz do an ver si vba sit plata de pnti vz nolo hre aliaz i vxoez n te secus si eent vba d futo sic s nec hebo aliaz n te q nisi no facit positioez d pnti fz actu fz sol

τ ego accipio te in meum virum τ similia Queda sunt dubia vnde no. q verbuz placet τ verbum volo denotant secundum tēpus presens secūdū dnm An. in. c. ex lris el prio. de spon. verbum autem infinitiuuz nihil perfecte significat sed determinabitur fm verba precedentia vel ad presens vl futurum. Unde si verbo volo vel placet addatur verbum infinitiuuz denotans actum nō dependentem solum a libera voluntate pferentis. non inducitur dispositio de presenti sed de futuro. puta cum dicit placet vl volo ascendere arborem. Si vero verbum infinitiuum denotat actum qui procedit solū a voluntate proferentis libere. Et tunc si denotat principium actus non iducitur dispositio de presenti. Exemplum. volo tecū contrahere vel volo te desponsare. τ sic n̄ erit matrimonium. Si vero denotat executionem actus. sic inducitur dispositio de p̄senti. Exemplum. volo te habere in vxorē vel dicatur placet mihi te retinere pro vx̄ τ sic erit matrimonium. quia qui vult consequens vult τ antecedens. vt in. c. preterea τ in. c. prudentiam. de officio dele. In hoc tamen multum instant doc. sed pertrāseo. τ vide si vis Bar. in. l. cūctos populos. C. de sum. tri. τ canonistas in dicto. c. ex lris.

9 Quid si dicat prouidebo tibi tāq̄ȝ vxori mee τ illa similiter idem respondeat. R. fz host. in. c. ex parte de spon. q pro matrimonio est iudicandum.

10 Utrum si dicatur viro vis talem pro vx̄ τ respondet placet. τ similiter idem dic̄ mulier sit matrimonium. R. vt patet ex dictis matrimonium est. nō. etiam host. in. c. sponsam de spon.

11 Quid si dicat promitto tibi q non dimittam te pro meliori vel peiori vx̄. R. secundum Host. in dicto. c. ex parte. q matrimonium erit. Nam in talibus τ similibus dubijs iudicandum est pro matrimonio. ar. d sen. τ re. iudi. c. fi.

12 Utrum vir dicens promitto tibi q habebo te pro legitima vx̄. τ similiter respondz mulier contrahat de presenti. R. q sic. vt i dicto. c. ex parte in tex. τ in gl. 30. q. 5. c. nec illud. §. sed obicitur. quia verbum habebo pōt referri ad tempus presens de ma. con tra. inter. ec. contra. c. ex lris. τ ideo secundum host. τ Gofre. subaudiendum est de cetero vel hoc tempore. secus esset si diceret. promitto tibi q ducam te in vx̄ secundū Jo. in. d. c. nec illud. quia sic essent spō

salia. τ similiter dicit Pa. i. d. c. ex parte q erit mr̄imonium si dicat pmitto tibi q nō hēbo aliā vxorē. nisi te: τ illa silr rn̄det. sec9 si diceret non accipiam aliam in vxorem. quia non erit matrimonium.

13 Quid si dicat promitto tibi q retinebo te perpetuo mecuȝ. τ illa rn̄det silr. R. q non ē mr̄imonium: nisi dicat q vult eam tenere i vxorē. in aut. qui mo. na. effi. le. §. pe. Jo. tamen in. c. i. 30. q. 5. τ glo. in. c. solȝ. 32. q. 2. tenet q de iure canonico est matrimonium τ ita tene in dubio. Sed qn̄ constat de mēte non est curān de verbis quo ad deum: τ consciam: qr qn̄ ambo intendebant contrahere de pn̄ti. semp erit matrimonium ēt si verba sonabant cōsensum de futuro. ar. c. intelligentia de verbo. signi. cum similib9.

14 Sed qd dicen̄ cū aliquis dixit verba exp̄mentia p̄sensum de pn̄ti vel de futuro: τ secuta copula postea dicit q nūq̄ talia vba ptulit aio contrahendi sed solū aio extorquēdi copulā. R. q alter nō dȝ credē quia nec tenetur. C. a in. c. p tuas de pbatōibus dr̄. Nimis indignū ē iuxta lēimas sanctōes vt qd sua quisqȝ voce dilucide protestatus est in eo casu proprio valeat testimonio infirmare. Si pur temerarie credit q dicat verum. sic non debet nec ad petionem alterius ēt in carnalem copulam consentire nisi de nouo dicat se velle contrahere. Si āt dicat postea se eē mētitū τ petat debitū tūc credat τ reddat. Si vero credit non esse verum τ permanet in prima temeraria credulitate. sic non debet reddere: qr faceret ptra consciam: τ si non reddit peccat ēt: qr vir reuocando qd prius dixerat expirat illud prius dictum. quia reuocatio concordat verbis quibus cōsensit de presenti. hec Rica. vbi s. di. 27. ar. i. q. 4.

15 Sed pone q prefatus nō eam duxit nec vult ducere sed potius aliā accepit. R. q in foro ecclie si pōt pbare mlr q ꝯxit p verba de pn̄ti l de futuro secuta copula carnali q coget eā ducere: nec admittetur pbatio i ꝯrium. vt nō. in. c. is qui de spon. sed in foro anime si aliam non accepit cogendus est vt eā accipiat: si euidēt n̄ appet q potius se decipi finxit. puta qr magna ē disproportio nabilitas Si vō aliā duxit aio ꝯhēdi τ in pn̄iam n̄ ꝯsensit. nō dȝ ēt ad pceptuȝ ecclie fam dimittē: sȝ potius pati hūilr ēt excōicatōȝ. τ tali mō cū ea hitare q n̄ gn̄et scādalū alijs. qr priuȝ mr̄imoniū nō fuit ex q̄ cōsensus ex pte alterius defuit. sed fm. Et h tene qr cōiter tenetur. vt nō. Pa. in. d. c. is. licet

Nā nō possuȝ velle te hre i vxorē n pus secū gham. fz pan. i d. c. ex lris el p° d spon. fz nō allegat h

sanctio ppe dr illa ꝯstitutio ul lex q ꝯ si fuerit pena irogat

quidam dicant q̄ licet primū non fuerit matrimonium tamen etiam secundū non pōt esse: quia ecclesia talem inhabilitat ad contrahē cum quacūq3 alia a prima. in .d. c. is qui fidem.

16 ¶ Quid faciet prefata mulier que non pōt probare contractum matrimonium q2 fuit clandestinum. R. si statim vir reuocauit τ patefecit q̄ non consentit. Aut si sit multa disproportionabilitas ex quibus verisimiliter pōt credere q̄ nūquam in eam consenserit τ similia: sic credo q̄ si ille transiuit ad secunda vota: aut omnino renuit eam accipere q̄ poterit ei credere τ cum alio ꝯtrahere: maxime si sic iurat τ ex qualitate vite sue pōt ꝓsumē q̄ nō mētiref in hoc: alias nullomodo debet contrahere cum alio sed viuere in castitate. τ sibi imputet q̄ fatue egit clandestine contrahendo. Sed si pur de facto contraxit τ probabiliter credat q̄ talis prefatus non habuerit aīum in eam consentiendi: sic poterit exigere τ reddere. Si vero non habet aliquam probabilitatem ad hoc credendū: credo q̄ teneat reddere sed exigere nō possit. Si vero crederet q̄ prefatus tunc consenserit licet postea neget. nec poterit exigere nec reddere ar. eorum que nō. in. c. inquisitioni de sen. exco. Rō nō. q2 sepe in pratica euenit. Ros.

17 ¶ Quid si quis post contractum matrimonium non aīo consentiendi sed decipiendi credens ex consilio pitorum tale matrimonium tenere cognoscit prefatam mulierem tāquam cōiugem credens sic firmiter esse? R. q̄ talis copula non facit matrimonium quo ad deum: quia ex quo nullum vinculū precesserat quo ad deum copula non facit matrimonium. vt nō. in. c. is qui. de spon. vbi dicunt doc. q̄ si sponsalibus solutꝭ sequitur copula non inducitur matrimonium ex quo vinculum sponsalium est solutū. Idē3 dicunt vbi interuenerit promissio de contrahēdis sponsalibus in futurū. Facit. l. fi. ff. de condic. ob cām. Item error iuris non inducit consensum matrimonialem: q2 nihil tam contrarium consensui quā error. l. si per errorem. ff. de iur. om. iudi. Facit qđ nō. Bar. in. l. multum. ff. de cōdi. τ demō. vbi dicit si iudex errat in fundamēto iurisdictionis non valere processum licet in veritate haberet iurisdictionem. τ ꝓbatur in c. sciscitatus. de rescriptꝭ. iuncto. c. prudentia3. de officio. dele. vbi iudices delegati cū clausula. Si non omnes τc̄. Si ꝓcedūt sine alio ignorantes īpedimentū τ credentes posse sine eo procedere non valet ꝓcessus: licet habeant iurisdictionē: quia errāt in fundamento iurisdictionis: ita iste errauit in fundamento matrimonij: cu3 cōsensus sit eius fundamentū τ de subā eius. vt i. c. tue de sponsal. τ similibus. Unde si talis accepit aliam non pōt eam dimittere in foro aīe aut religionē3 exire: si quā professus est: τ stat eiꝰ ꝓfessiō i h̄ vltio. vt nō gl. i. d. c. is q. τ ibi per doc. τ i. c. significasti de homi. Idē3 cōsuluit do. Alex. de neuo in fcō.

18 ¶ Utrum matrimonium possit cōtrahi inter absētes per procuratorē. R. q̄ sic. 32. q. 2. honorantur de conuer. coniuga. c. ex parte. el. so in tex. τ glo. si tria concurrant. Primo q̄ spāliter mandetur eidē3 de matrimonio cōtrahendo. Secūdo q̄ specificetur eidē3 de certa τ spāli seu dēterminata ꝑsona cū q̄ ꝯ habeat nomine cōstituentis. Tertio q̄ cōstitue̅s perseueret in eadem volūtate vsq3 quo ꝓcurator ꝯxerit. Nam procuratō q̄ticūq3 generaliter sit cōstitutus non poterit cōtrahere matrimonium ꝑ cōstituente. nisi expsse id habeat in mandatis: nec hoc sufficit nisi determinetur certa persona cū qua cōtrahere debeat in mandato. hec probantur in tex. τ glo. de procura. c. procurator. li. 6. Nec prefata sufficerent si mutaret aīum. vt patet ex dictis hic. ꝟ. licet ecclesia nisi expsse reuocaret iudicaret pro matrimonio: in quo ad deum τ cōsciam non esset matrimonium: ex quo consensus deficit tpre quo ꝓcurator contrahit. Ros.

19 ¶ Sed pone q̄ procurator in mandato habet spālem ptātem de contrahendo matrimonio sed non determinationē persone cū qua debeat contrahere: tñ habet orētenus vel per lr̄as aut alio modo. R. q̄ si contrahit cū illa erit matrimoniū. Nec obstat gl. in dicto. c. procurator que tenet cōtrarium quia intelligenda ē quādo alio modo non specificauit spālem personam p rōnem suā Uerūtamē stulta est que cū tali procuratore cōtrahit nisi faciat fidem q̄ ad cōtraheū se cum sit spālr ꝓcuratō deputatus: q2 sic ille posset negare q̄ non misit eum vt cōtraheret cum illa: sed cum alia. τ in foro contentioso excluderetur.

20 ¶ Utrum per solas lr̄as possit contrahi matrimonium inter absentes. R. vt patet ex dictis q̄ sic. si duo cōcurrunt. Unū q̄ mittēs lr̄as quibus exprimit q̄ talem accipit i vrē de pn̄ti si ipsa consenserit: q̄ perseueret in eadem voluntate vsq3 quo illa cui lr̄e mittuntur expresse cōsentiat. Secundū q̄ illa

psona exprimat cõsensum receptis lrãis ali cui alteri vel p lrãs scribat ipm ꝯsensuz: alr nisi exprimat qͣlitercũqȝ ꝯsentiat nõ erit matrimoniũ ſm Rodoñ.ar.d.c. honorant ⁊ c.veniens.q cle:vel voue.⁊.c.ex publico. de conuer.coniuga.

21 Sed nũqd statim vt lrãs rescripserit quibus silr ⁊ ipm accipere exprimat in viruz: aut alij manifestauerit sic.talis mihi scripsit ꝙ me accipit i vi̇r.⁊ ego notifico vobis ꝙ silr ego accipio eũ in virũ erit mrĩmonium ℟.vr̃ p̄ria facie ꝙ nõ.donec ad notitiaz alterius pueniat.qꝛ antea nõ est consensus .i. sil̃ sensus sed dissensus.i.separatus sensus. ⁊ facit p hoc.l.cõsensu. ⁊ qḋ ibi nõ.ff.de act.⁊ obli.Sed tñ ego credo ꝙ statim.vt expressit sit matrimoniũ.qꝛ ibi sunt substantialia mrĩmonio.s.cõsensus expressus amboꝝ ⁊ cũ subãlia sint sufficit.ar.eoꝝ que nõ.p Bar.in.l.platã.C.de sen.⁊ interlo.om.iudi.⁊ istud tene.Ex q̃.n.vel nuntio h̃ expressit vel p lrãs sic est cõsensus.qꝛ siml' ambo cõsentiunt ⁊ cũ signis necessarijs. ar.ad hoc in.d.c.honorantur.

22 Quid si dicat.pmitto vobis tribus sororibus ꝙ vnã de vobis accipiam i vi̇r.⁊ ille oẽs rñdent placet: ⁊ postea cognoscit vnã ex illis.℟.ſm host.ꝙ mrĩmonium cũ illa erit.qꝛ ipso facto cõsentit.c.dilecti.⁊.c.vt nr̃z.de appe.Et hanc opinionẽ tenẽ ł glo.in.c.ex lrĩs el ƀo de spon.teneat ꝯrĩũ ⁊ multi doc.quã verã intelligerẽ si qs promitteret tribus feminis non consanguineis qꝛ vnam cognoscendo posset aliã nihilominus accipere ſm fidem.sed non sic in casu proposito.⁊ ideo pro mrĩmonio est indicañ nisi cognouisset eam animo fornicandi solum.

23 Quero in quid est cõsensus qui facit matrimoniũ.℟.ſm opinionẽ Rica.in.4.dist.31.ar.2.q.1.ꝙ ad hoc vt cõsensus faciat matrimoniũ oȝ sit ibi tria bona mrĩmonij implicite ⁊ in hitu saltẽ.s.ꝙ ꝯhentes cõsentiãt Primo in vinculi insepabilitatem.rõne cuius ẽ in mrĩmonio bonũ sacramenti.Secũdo in bonũ fidei quãtũ ad eius ẽẽntiale qḋ ẽ nõ negare vsum sui corporis si cõiux alt̃ petat nisi deus a debito reddẽdi liberauerit.Sed quãtũ ad accidẽtale bonũ fidei seu accessoriũ qḋ ẽ nõ exhibere alteri quã suo cõiugi vsum sui corporis nõ ẽ necessarium: sed solum ad bene cẽ mrĩmonij.Tertio in bonũ plis quãtũ ad eius ẽẽntiale qḋ ẽ eam suscipere cõditionalr.s.si deus eam dederit vel nõ.pcurare aliqḋ ipedimẽtũ ne ples veiat.s3 quãtũ ad ei⁹ accidẽtale bonũ.s.absolute velle.plẽ ⁊ eã educare nõ ẽ necessariũ.Vñ si qs ꝯheret cũ intẽtiõe sepabilitatis nõ dico q̃ ad thorũ s3 q̃ ad vinculũ.qꝛ sic eẽt ꝯ bonũ sacramẽti: aut cũ itẽtiõe denegãdi se ipm alteri cõiugi petẽti sine alia diuina reuelatiõe:qꝛ ꝯ ſm bonũ.s.fidei.Aut cũ intẽtiõe nõ suscipiẽdi.plẽ si deus eã dar3:aut ñ eã educãdi:aut.pcurãdi venena sterilitatis ne.ples cõcipet aut nasceret vl' educaret qꝛ ꝯ tertiũ bonũ mrĩmonij.s.plis.matrimonium talis nõ ꝯheret.Et iõ oȝ pfata hẽat in itẽtõe saltẽ iplicite.Explicite võ sufficit ꝙ in ꝯhendo itendat illud.qḋ iter ꝯhẽtes requirit ad mrĩmoniũ.Maria ãt verũ mrĩmoniũ cõtraxit cũ Joseph:l3 nõ itenderet consentire i carnalẽ copulã:qꝛ erat certificata ꝙ Joseph nũq̃ eã requireret ⁊ si eã requisisset ꝙ deus absoluebat a tali obligatione. Silr ille q ꝯhit q̃uis nõ hẽat aĩum ꝯsumãdi sed religionẽ intrandi.qꝛ cũ intrat absoluitur a deo a tali obligatione.

24 Utrũ itentio libidinis l' pulcritudinis aut diuitiarũ excludat mrĩmoniũ.℟.ſm scm̃ Bona.in.4.di.30.ꝙ multe cãe pñt eẽ iductiue ⁊ sine pctõ dũmõ nõ sistat in eis.vñ si moueret sicut cã principal': ẽ mĩus honesta ⁊ eẽt ꝯ sacramẽti vtilitatẽ:nõ tñ ꝯ sacramẽti veritatẽ.nisi ita eẽt finis ꝙ nõ quereret nisi libidinem.vel diuitias: nõ vxorem ducere.qꝛ sic eẽt ꝯ veritatem sacramenti

25 Sed nũqd ꝯhens ex alio fine q̃ plis habẽde peccet.℟.Pe.de pal.in.41.di.31.ꝙ sic venialr qñ ꝯhit principlr pp vitandã fornicationẽ: si mõ si talis q ſm cõem spem posset hr̃e filios.al'nõ.Vñ l3 finis mrĩmonij prim⁹ ⁊ p se sit itentio generãdi: tñ qñ pricipale fcm̃ ẽ ipossibile sicut i sene l' steril l3 de secũdario q ẽ intẽtio vitãdi fornicationẽ facere principalẽ.Alie ãt itentiones sicut reformatio pacis.⁊ alie honeste si principaliter ⁊ p se itẽdant.sic ẽ pctm̃ veiale.sicut cum vir cognoscit vxorẽ pp sanitatẽ:vl' baptizat vt sanet.Alij võ volunt ꝙ sit mortale qꝛ cũ matrimoniũ sit sacrm̃ non põt sine pctõ mortali principlr itendi finis extraneus:sicut si qs baptizaret pricipalr pp questũ.nõ curãs de grã baptismali.sed istõ dicit idẽ Petrus ꝙ ẽ nimis durũ.sed tñ ñ ẽ sine rõne: ⁊ iõo securius est:tenet tñ idem ꝙ ꝯtrahens principaliter pp voluptatem peccat mortalr.Si võ qs cõtrahit secũdario pp diuitias/pulcritudinẽ ⁊ huiusmodi nõ ẽ pctm̃:nisi sit inhonesta intentio.

26 Utrũ ꝯtrahẽs in pctõ mortali peccet mõ

taliter. R. fm Petrũ pdictũ q sic: qr dicit Aug. i. q. i. p ysayam. q sacra talia sũt vnicuiqz cũ quali cõscia qs accedit. Sz nũqd teneatur cõfiteri vl tenere q sic. sed ego nõ credo de necessitate nisi in proposito. intelligo q peccat cõtrahẽdo p vba de psnti.

Matrimonium iij.

que ipediũt vt nõ 3hat. R. q sunt. 18. quo 2 duo pria ipediũt de necessitate pcepti ita q peccat mortaliter 3hẽs: tamen 3ctũ de facto nõ dirimũt. Tertiũ võ ipedit solũ ad tps 7 aliqñ ippetuũ. Alia võ sequẽtia tali mõ ipediũt q ẽt si d facto 3hat nõ tenet, nec ẽ mrimoniũ postea cõtractũ: 7 cõtrahẽdo peccat mortalr nõ i oibus. sed solum qñ 2trahit 2tra ipedimẽtũ. 5.6.7.8.9.10.12. 13.14.15..16. 7 aliqñ icurrit excõicationẽ. si cõtrahit i ipedimento cõsanguinitat, l affinitatis l voti solẽpnis aut ordinis. vt. s. Excõicatio. 7. cãu. 41. 7 quis põt dispensare vt qs contrahat in ipis ipedimentis. vide. i. Impedimento. 18. §. 2. 7. 3.

Impedimentum primuz dicitur interdictũ eccle. 7 istud iterdictũ ẽ duplex quodã generale q phibetur clãdestine 2trahere mrimoniũ oibus. d quo dic. vt. s. Clãdestinum. Aliud est interdictũ spãle quo alicui a iudice spãliter phibetur pp aliquaz cãm legittimam ne contrahat. 7 istud interdictum non põt fieri nisi ab eo qui põt de cã matrimoniali cognoscere. sicut est epõ vel alius ordinarius. 7 qui hẽat peritiã canonũ. de 2san. 7 affi. c. i. Unde contrahens contra istud interdictũ peccat mortalr. 7 si cã pp quã factũ est interdictũ est ppetua. sic oio seperabũtur data snia diuorcij pbato ipedimẽto de matri. contra inter. ecc. cõtra. c. vltimo. Si vero erat temporalis, sic tenebit matrimonium sed in penam debent ad tempus separari. de matri. contra. inter ecc. contra. c. i. 7. 2.

Impedimentum secũdũ dicitur feriarum. Nam vt notat Pa. in. c. capelanus. de ferijs. phibentur nuptie celebrari ab aduentu vsz ad Epiphiam inclusiue. lz Hosti. dicat ẽt includi octauam: sed tu tene non includi: quia. c. non oportet. 33. q. 4. nihil dicit de octaua. nisi cõsuetudo eẽt: quia illa seruanda. l. si de interptatõe. ff. de legi. Item a septuagesima vsqz in octauam pasce inclusiue: qr in. d. c. capelanus. dicitur post octauas. ergo non in octaua. Item a pmo die rogatoũm q est fa feria añ ascensionem dñi vsz ad octauã pentecostes inclusiue. qr lra dicit in. d. c. capellanus p⁹. 7. dies p⁹ festũ pentecostes. nõ. n. eẽnt. 7: dies nisi dñica includeret. Facit qd ibi dr tres septimanas q ñ eẽnt nisi includeretur. 7 expone lram cum dicit p⁹. 7. dies festi pent. qd caret octauis nuptie suspendantur i dñica que sequitur. 7 deinceps 7 c. vt intelligas de dñica fa p⁹ pentecostes: non qr oportet expectare vsqz tunc. sed qr si vult celebrare eas in die solẽni vt coiter fit oz expectet vsqz tunc.

Utruz in pfatis temporibus phibeatur totalr contractus matrimonij. R. Pa. in. d. c. capellanus q non: qr matrimonium sine alia celebritate sed solũ per verba de psen. i coram facie eccle põt oi tpe contrahi cũ ñ inueniatur aliqua cã phibitionis. qr in tali 2sensu nullum est peccatum ymo est sacramentum: vt in. c. debitũ. de biga. Sz solũ phibetur solẽnitas nuptialis. vt sunt 2uiuia 7 alie siles solẽnitates. 7 solẽnis traductio 7 carnis coitio. vt 13 glo. in. d. c. capellanus. Qui aũt facit contrariũ peccat mortaliter: qr contra interdictũ eccle contrahit de matri. contra. inter ecc. 3. p totũ. Tenet tñ Pe de pal. q solum erit peccatum mortale qñ pma vice consumat: non postea. nisi faceret in contemptum eccle. Credo ẽt q si mulier que alium habuit virum, 7 vir qui aliam habuit vxorem contraherent simul 7 consumarẽt sine alia solemnitate 2uiuij q non peccarent mortaliter. qr in eis cessat ratõ phibitionis pdicta.

Impedimentum tertiuz dicitur conditio. 7 hic accipio hanc 2ditionem p pe. s. put est suspensiua actus. de qua hẽs. s. 2ditio. §. 2. que fit per hanc dictionez si. Unde si quis contrahat cum aliqua sub ista conditione: si pater suus erit contentus. 7 huiusmodi non erit matrimonium, donec conditio impleatur. 7 si nunqz ipleretur nuqz eẽt matrimonium. Ad cuius dclaratõez est sciendum. qr 2ditiones sunt i qtruplici genere. s. honeste. turpes. idifferẽtes. 7 impossibiles. honeste sunt oẽs ille que faciũt ad condecentiam matrimonij vt q parentes sint contenti. vel que non derogãt honestati. vt si dederis mihi dotem. si pater tuus te miserit mihi iniuriam. 7 huiusmoi. Et iste si apponantur in matrimonio ipm impediunt vt non sit donec conditio veniat in eẽ. Unde si ille qui sub tali conditione cõtraxit

mutet aium: et dissentiat: vel aliam sine cōditione accipiat ante q̄ conditio impleatur. iam non erit matrimonium p̄mum: lz postea conditio eueniat. Uerum est q̄ si nō trāsiuit ad secunda vota: eccl'a compellet eū: vt eam accipiat. ex quo conditio aduenit. de cōdi. appo. super eo in tex. et glo. Fallit h̄ in duob⁹ casibus. Primus si pēdēte cōdcōe cōmisceantur carnaliter. Et intellige f3 q̄ s̄ dixi. Matrimonium. 2. §. 6. vel consensus de p̄senti absolutus adueniat. d̄ cōdi. appo. c. de illis. et. c. sup eo. et. c. p̄ tuas: q2 tunc erit matrimonium de p̄nti absolutum. Secūd⁹ casus est si cōditio est necessaria: vt cum dicitur accipio te in meam vxorem. si sol fuerit in cancro in estate. et huiusmodi. q2 ex quo oīo talis cōditio est extitura necessario. stati. est matrimonium. q2 talia futura sunt iam p̄sentia i causis. suis tex ē aptus i. l. si pupill⁹ §. i. ff. de noua. Unde nec p̄p̄e dz dici conditio. l. heres meus. ff. de cōdi. et demon. Hoc tenet Hosti. Car. et Pa. in. d. c. p̄ tuas. d̄ cōdi. appo. et. S. Bona. in. 4. di. 28. et sanct⁹ Tho. in quarto. distinctione. 27. Sed cōtrarium tz glo. Jo. Gofre. et Jo. an. i. d. c. per tuas. et dicunt q̄ si trāseāt ad scd'a vota tenebit secundum matrimonium contractum ante conditionis euentuz. Ego vero credo in foro contentioso veriorem secundā opi. In foro aūt anime iudicandum est f̄m eoz intentionē. Si. n. non intendebant tunc cōtrahere sed in tempus conditionis: sic non erit matrimonium. et sic erit vera secunda opinio. q2 lz stipulatio sub conditione que omnino est extitura non sit conditionalis. ē tamen in diem: ita q̄ non d̄betur aliquid ante q̄ veniat. vt nō. in. d. §. 1. facit. l. heres meus in p̄n. ff. de condi. et demon. vbi lz legatum factum titio cum morietur nō sit cōditionale. tamen non tenetur heres soluere ante q̄ moriatur. esset bene conditionale si legarētur centum titio cum morietur heres. Ratio q2 si morerel legatarius primo q̄ heres. legatuz expiraret morte legatarij. sed non in p̄mo casu q2 trāsiret ad heredes. vt in. d. l. heres. Et sic pz q̄ cōditio que oīo est extitura alñ fac̄ cōtractū cōditiōatū. aliqñ non. et quando ñ est conditionatum. est tamen in diem. et sic non erit matrimonium de p̄senti. nisi aliud intendat.

1 Sed nunquid conditō que necessario subintelligitur in contractu si exp̄matur faciat conditionalem. R. q̄ nō. vt in. l. hec verba testatoris. ff. de lega. i. et in. l. conditiones. et. l. aliquando. ff. de condi. et demon. Nā legatum factum sub ista conditione: si heres hereditatem adierit non est conditionale quia necessario subintelligitur. vt in dictis iuribus patet. Sed si contractus posset fieri etiam non existente illa conditione. sic. si apponatur facit contractum conditionalez et f̄m hanc distintionem concor. Archi. et Jo. an. in dicto. c. vnico. de sp̄o. li. 6. qui videntur cōtrarij. Sic ergo patet quomodo matrimonium vel sponsalia non sunt conditionalia quando dicitur contraho cum tali si ipsa in me consenserit. et huiusmodi. secus si diceret si deo placuerit. et huiusmodi. quia non necessario insunt. q2 pōt ēē matrimonium contra voluntatem dei.

Sed pone q̄ quis contraxit sub conditione si patri suo placuerit. pater p̄mo dissētit. sed postea mutata voluntate consentit. R. q̄ non erit matrimonium. per. l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. si. et. l. hec conditio la picola. ff. de condi. et demon. quia ista conditio. si pater meus consenserit debet verificari de p̄mo consensu. ex quo q2 non fuit. ideo expirauit. Unde sicut copula carnalis que de sua natura habet purificare conditionem. non purificat quando iuenit extinctum vinculum. vt puta. quia superuenit affinitas post matrimonium conditōnaliter contractum ante conditionis euentum. Aut quia conditio expirauit et non fuit impleta: sic et in proposito. et hoc tene post q̄ aliam accepit. licet dominus Car. in dicto. c. super eo. dicat tenere matrimonium si taliter contrahentes perseuerabant in p̄mo p̄posito. 2

Sed quid si prefatus pater nec consensit nec dissentit exp̄sse. R. crēdo q̄ ñ erit matrimonium. per. l. qui heredi. §. primo. et per. l. meuius. ff. de condi. et demon. vbi patet q̄ conditio debet impleri i forma specifica: ergo requiritur q̄ expresse consentiat. Hosti. tamen. et sequitur Car. in dicto. c super eo. dicunt q̄ tenet matrimonium et q̄ sit speciale ī matrimonio. Et hec opinio tenenda. vbi ad secunda vota non est deuētum. alias p̄mum verius est. de iure iuditio meo. 3

Utrum matrimonium contractuz sub conditione cum sint affines: si dominus papa voluerit dispensare: teneat adueniente conditione. R. Pa. et Jnno. in dicto. c. super eo. videntur tenere q̄ ñ. p̄ quibus facit. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de ver. 4

obli. et l. ptinu'. §. cu qs eo .ti. facit. l. apud Iulianu. ff. de le. i. Sed i ptriu q teneat. est d. An. et quida alij. in. d. c. sup eo. et est verior: p. l. si rem mea. ff. de ver. ob. Ubi possum stipulari re mea in tpus pditionis. qn mea no erit. lz nunc cu sit mea non possiz. Facit silr. l. 3. iuncta. l. pe. ff. de ope. publi. Ubi valet mandatu priuati de opere publico faciedo principe anuente. qd tamen alias non valeret. Nec obstat. d. §. sacram. et §. cu quis sub pditione. qr ibi vitiu erat in re que n erat in pmertio: nec pot esse. lz non sic e in cau nro. qr sublato impedimeto phibitiois per dispensatione nihil obstat. Faciunt no. in. c. in cais in fi. de elec. et in. c. nisi cu pridem. i fi. de renu. Ite nec. l. apud Iul. pdicta. qr dz intelligi vera esse pditoem fore ipossibile q pendet ex voluntate principis. in hijs que priceps no solet pcedere. vt ibi pz. qr ibi loquitur de pdijs in patrimonio Cesaris redactis. q Cesar no solet alienare n isolitis pcedi dispensatiue. vt e tex. in. l. itercedit. ff. de pdi. et de. Et io hanc ptem tene. anq transeat ad fa vota. p qua facit qd no. Bar. i. d. l. si re mea. sed postq trasiuit posses tenere prima.

5 Utru teneat pditio si donaueris mihi centu. accipio te in vxore. R. q no tex. e in. l. si ita stipulatus fuero. §. si tibi nupsero. ff. de ver. ob. Qd limita qn talis stipulatio fit non ca dotis: vel qn n subest iusta ca petedi illud. al' sic. Unde dicit ibi Bar. q si nobilis ptraheret cu plebea. non essz inhoestum. si in recopensatoez nobilitatis aliqd exigeretur.

6 Sed pone q. B. ptraxit cu. A. sub pfata pditoe. et ante pditionis euentum ptxit cu C. sub eade pditoe: demu. A. et C. eode tepore dat cetum: qd istoru erit matrimoniu. R. q neutru roe icertitudinis. Facit. l. si ita fuerit in prin. ff. de re. dub. et l. duo sunt ticij. ff. de testa. tute. Item qr contractus coditionalis suscipit robur ab implemento. l. cedere diem. ff. de ver. signi. et ideo perinde e ac si cum duobus ptraheret simul eode tpre. Nec ob. l. potior. §. videamus ff. qui po. in pig. heantur. l. nec emptio. in prin. ff. de contrahen. emp. Ubi implemetum pditionis trahit ad diem ptractus celebrati. vt pinde habeatur ac si a principio fuisset contractus purus. vt sic primuz videatur valere. qr predicta iura intelligunt qn non e in potestate gerentis secudu tollere: quia si esset in potestate eius tollere. vt in cau nostro bene tolleret. vt in. d. l. potior in prin. Nec fm pot prio preiudicare. quia n e maius vinculu q primu. Et hoc teneas. qr cois opinio e: nisi pditio impleta fuisset citius ab aliquo cor. quia illud esset matrimoniu.

7 Utrum ptrahens cu m aliqua cuz conditione. si te inuenero virgine. teneat. R. fz Car. in. d. c. per tuas. q si ista conditio intelligatur: si te inuenero per aspectum matronarum et huiusmodi. sic tenet conditio. Si vo referat si te iueneo virgine. s. per copulam. et sic reicitur tamq turpis. et tz matrimoniu. lz no sit virgo. Et sic itellige gl. in. d. c. per tuas. et coiter docto. qui eam sequuntur.

8 Quid si dicat si permiseris me coire tecum accipia te in piuge. vel dabo tibi cetu. R. q non erit matrimoniu per copulam. qr pot se liberare dando centum.

9 Quid si dicat ptraha tecu si pmiseris coituz. Aut pmitto tibi q si vxore accipia te accipia si permiseris me coire tecuz. R. q pro matrimonio e iudicandu in prima copula. sed non ante copula. qr fm Inno. lz ista conditio sit inhonesta tn suspendit cotractu. sed purificat in prima copula. Alij dicunt q si intelligatur de copula matrioniali. sic est honesta. et suspendit. si de alia fornicaria. sic dz haberi p non adiecta. vt no. in. c. duobus de spon. duo. et sic erit matrimoniu et an copula. et videtur verius.

10 Conditio que e de pio vel d pnti aliquo non pprie pditio e. vt in. l. institutio talis. ff. de codi. insti. viciat tn si non fuit.

11 Alie conditiones sunt turpes. et inhoneste. et si sunt ptra substantialia matrimonij. vt ptra insepabilitate: aut ptra bonu fidei. vel ptra bonu plis. eo mo quo d substatia sunt. de qbus sunt substatiales dixi. s. matrimoniu. 2. §. 23. sic viciant et non vitiatur. vt pz in. c. fi. de pdi. appo. facit. c. detrahe. i. q. i. et l. cu hijs. §. si pretor. ff. de trasac. qr remota parte substatiali non pot consistere aliqd. Si vero non sunt ptra substantialia matrimonij. sic viciatur. et non vitiant. et sic pinde e ac si fuisset ptractu sine coditione. vt no. in. d. c. fi. Ex hoc pz solutio multarum qonu. Unde ptrahens donec aliam meliore inueniat nihil facit. Itez si venena sterilitatis pcurabis. Itez si non seruabis mihi fide aliam volo posse accipere et huiusmodi. qr nihil fit. Al' secus. vt puta. si te adulteranda pstitues. licet canoniste teneant coiter q non sit matrimonium. Tu tamen dic q e matrimonium et conditio rei

citur/ qr ñ est contra eẽntialia mr̃imonij. vt s. dixi.

12 Alie ꝯditiones sunt ipossibiles. vt si celũ digito tetigeris ꝛ huiusmodi. ꝛ tales reiciũt fauore mr̃imonij. ꝛ hñtur ꝓ non posite. vt in. d. c. fi. lꝫ in alijs ꝯtractibus a mr̃imonio vitient ꝯtractũ. vt in. d. c. fi. ꝛ. §. ipossibil. in sti. de here. insti.

13 In sũma nõ. ꝙ ad hoc vt ꝯditõ quelꝫ suspẽdat matrimoniũ vt non sit añ eius euentuꝫ oꝫ ꝙ. 7. concurrant. Primum ꝙ sit apposita in pñcipio contractus matrimonij. Nã si matrimonium eẽt ꝯtractũ pure pmo. ꝛ postea poneretur cõditio ñ posset eũ suspẽdere nec rescindere. c. dixit. 32. q. 1. facit qð nõ. d. An. ꝛ Pa. i. c. i. de ꝯdi. appo. Secũdum requiritur ꝙ in ꝯditione vterqꝫ consentiat expsse. Unde lꝫ vnus ponat conditioneꝫ si alter expsse in eam non consentit ẽt si taceat matrimonium erit purum. vt nõ. i. c. fi. de ꝯdi. appo. Et ꝗuis ꝯditio eẽt cõtra substantialia matrimonij. nihilominus matrimonium teneret. vt ibidem nõ. facit. c. aliquando. 32. q. 2. saltem quo ad ecclaꝫ. Tertium ꝙ conditio ñ sit necessario futura. de quo tñ dic. vt. s. in pñ. aut ꝙ ñ sit turpis/ aut ipossibilis: qr sic hẽtur ꝓ non adiecta: excepta illa que est contra substantialia matrionij. Quartum ꝙ non interueniat cõsẽsus de pñti absolutus/ post conditioneꝫ/ ꝛ ante eius euentum. Quintum ꝙ non interueĩat carnalis copula ante euentum ꝯditõnis. qr sic statim erit matrimoniũ si fuerat ꝯtractũ per verba de pñti sub illa conditiõe. ẽt si pcesserat ꝯditõnis defectus. dũmõ alter erat ignorans. puta. qr ꝯtraxit si patri placeret. ꝛ pater ꝯtradicit: tñ alter ignorat hoc ꝛ cõsentit. i copulã matrimõiũ erit. vt nõ. d. An. in. c. per tuas. de ꝯdi. appo. adducit in simili nõ. in. c. ex pte decani. de rescrip. ꝛ similiter Hostiẽ. ibidem. qð tñ credo ver. quo ad forum contentiosum. ꝛ ẽt in foro conscientie. si ãbo matrimonialiter intendebant copulari: alias non: vt. s. Matrimonium. 1. §. 6. Sextum ꝙ sit ꝓpe conditio/ nõ modus: lꝫ tñ Pe. de pal. in. 4. ꝙ idẽ sit dicẽdum de modo sicut de conditione. ꝛ sꝫ eãdem distinctionem: excepto ꝙ qñ modus est possibilis ꝛ honestus/ non suspendit obligatõem. sicut facit conditio. tñ tenetur implere nisi eius fauore sit appositus. qr tunc non tenetur. si solum eius fauorem respicit Conditio vero apposita per modum cãe: siue cã sit vera siue falsa fm̃ Pe. pdictum hẽtur ꝓ ñ adiecta in matrimonio: nisi esset necessaria. puta. ꝯtraho tecuꝫ qr es libera. qr si eẽt sua ñ valeret. Idẽ qñ dicit ꝯtraho tecũ. qr es Joãnes filius titij. ꝛ huiusmõi. qr si eẽt error ꝯditionis ꝑsone. ꝛ sic vitiaret mr̃imoniũ. Septimũ ꝙ ꝯditio ñ sit de pterito ꝑ pñti. sed de futuro. vt. s. §. 10.

Impedimentũ. 4. dr error nam qꝫ qd ipedit cãm de sui natura ipedit ꝛ effectum. Consensus aũt. vt supra dictũ est. ẽ cã matrimonij. ꝛ iõ qð euacuat consensuꝫ euacuat matrimonium. Consensus vero ẽ actus volũtatis/ q pŝupponit actum intellectus. qr vt dicit Aug. 5. ð tri. Inuisa diligere possum icognita nequaꝙ. Et qr error ipedit cognitionẽ. iõ ꝛ consensũ. qui sequitur ex cognitione. propterea dicitur qui errat. non consentit. l. si p errorẽ. ff. de iuris. om. iudi. Uñ in. l. cum testamentuꝫ. C. ð iur. ꝛ fac. igno. dicitur cum errantis voluntas nulla sit. ꝛ i. l. non idcirco. ibidem. cum errantis consensus nullus sit. facit. 29. q. i. §. hijs ita rñdet.

Utrum matrimoniuꝫ dolo contractũ teneat. R. glo. in. c. cum dilectus. qð me. cã. ꝙ sic: lꝫ dolus dederit cãm contractui. ꝛ idẽ in gl. l. a diuo pio. ff. de ritu nup. ꝛ in. c. constituit. 20. q. 3. Limitat Pa. in. d. c. cum dilectus. ꝛ bñ verum. nisi sit talis dolus q excludat consensum. qr sic non teneret. Facit qð nõ. Jo. an. i. c. vnico. ð como. ꝛ facit c. cum locum de spon. Quod bene nota qr facit ad multa/ vt in votis. iuramentis. ꝛ huiusmodi. spiritualibus. qr coiter tenetur. q tenent. vt in dictis glo. 1

Utrum omnis error ipediat matrimonium. R. ꝙ non. sed solum ille error qui est cõtra substantialia matrimonij. Duo autẽ includit matrimonium essentialr. s. duas psonas que coniunguntur. ꝛ mutuam corporis potestatem inuicem. Primum tollitur per errorem persone. Secundum p errorẽ conditionis suilis. qr seruus non põt liber libertatem sui corporis alteri tradere sine consensu domini sui. Et iõ hij duo errores solum impediunt matrimonium. Alij autẽ errores ẽt si sint ad bene eẽ matrimonij nõ ipediunt. vt puta credebat ꝙ pater eẽt contentus: vel ꝙ eẽt diues: vel nobilis: vel pulchra. ꝛ huiusmodi. cum ista sint accidentalia matrimonio. non impediũt. d. §. his ita respondetur. 2

Circa pmum errorem. s. psone est notãdum. ꝙ ad hoc ꝙ aliquis erret in persona oꝫ ꝙ per visum vel famã. vel auditum habeat notitiam aliquam psone. cum qua cõ 3

trahere intendit. q2 vt dixi in penitus inco-
gnitum nec consensum nec amorem possu
mus dirigere. ar. l. cum ab eo. §. massam. ff.
de contrahen. emp. vñ credens absentē3 si
bi aliqualiter notum p̄ntem τ consentit ñ
in p̄ntē qui est alius: s3 in absentē ꝯsentit er-
rat in personam. q2 errare est alium ꝓ alio
accipere. 22. q. 2. in quibus. 38. di. q̄uis. S3
si nullam de absente h3 cognitionem nō er
rat sed decipitur in p̄nte. de quo ponitur ex
emplum de eo qui dicit se filium magni re-
gis in genere: vel p̄mogenitum magni co-
mitis. τ huiusmodi. τ sic est error fortune
non p̄sone qui non ipedit. vt dictum ē. 29.
q. i. §. error. Idem cum aliqua scit aliquem
hēre filios multos. nullum tñ eorum cogno-
scit: si aliquis eorum dicat se p̄mogenitum. τ
illa consentiat in eum pp spem successiōis
bonorum paternorum erit error fortune τ non
impedit. sicut nō. Hugo. 29. q. i. in p̄n. τ Cal-
de. tñ in c. 2. de coniugio seruorum. τ Jo. 29. q.
i. in sūma. τ Hosti. in sūma tenent q̄ i isto
vltimo casu est error p̄sone τ non est matri
monium. τ credo sit verius: nisi forte intē-
disset consentire absolute in p̄ntem quē tñ
putabat aliū: sed si consensus ferebatur in
eum non vt i p̄ntem sed in p̄mogenitū erit
verum. q̄ non erit matrimonium.

4 Circa secundum errorem s. conditionis
seruilis est sciendum. q̄ triplex est cōditiō
status. s. melior cum quis contrahit cum li-
bera quam credit seruam τ econuerso. Se
cundus equalis cum. s. seruus contrahit cū
ancilla quam credit liberam. Tertius dete-
rior. vt cum liber contrahit cū ancilla quā
credit liberā vel econuerso. Primus errō
non impedit matrimonium: q2 non leditur
in aliquo sic contrahens. Nec secundus si
militer q2 eque leditur vterq3. vnde in neu-
tro errore decipitur: nec h3 q̄d obiciat alte
ri. ar. 29. q. 2. p totū. τ ꝺ diuor. c. significasti.
Tertius vero error impedit matrimoniū3.
29. q. 2. si quis ingenuus. Ratio ē q2 alter tā
tum leditur sine culpa τ grauiter. q2 in bo-
no plis quam ñ hēbit in sua p̄tāte: τ i bono
fidei. q2 non poterit ei reddere debitū libe
re. Et i bono sacramenti. s. i isepabilitate co
habitatōnis. S3 potissima rō quare iste ter
tius error ipedit mrīmoniū3 est eccl'e ꝯstitu
tio. Alij aūt duo errores non ipediunt s̄m
coēm opi. tā doc. theo. i. 4. di. 36. q̄3 cano.
l3 qdā contrarium teneāt. vt Gofre. τ Ho-
sti. in sūma. sed non cures de eis. S3 coēm
opi. teneas quam sequitur Inno. ꝺ ꝯiugio
seruorum in. c. ꝓposuit.

Utrum scienter ꝯtrahens liber cū ancilla vel
econtrario teneat matrimonium. R. q̄ sic.
tex. est. 29. q. 2. si qs liber. τ sic liber tenetur
seq ancillā. s3 Pa. in. c. i. de coniugio seruo. 5

Utrum liber contrahens ignorāter cū
serua cui in tp̄s data est libertas teneat ma-
trimoniū3. R. q̄ non. q2 vt dicit. l. statu libe
ri. in p̄n. ff. de sta. libe. ea que interim fac. vt
seruus facit. non vt liber. 6

Quid si dn̄us tradit alicui libero suam
ancillam vt liberam in matrimonio quam
tamen contrahens ignorat ancillam: teneat
matrimonium. R. q̄ sic. q2 statim efficitur li
bera. vt in aut. de nuptijs. §. si vero ab initō
τ hoc tenet glo. in. c. ꝓposuit. τ Pa. de cō
iugio seruorum. τ Gofre. 7

Utrum contrahens liber cum ancilla
ignoranter τ postea hoc cognoscens cōmi
sceatur eidem per copulam teneat matrimo
nium. R. s̄m glo. in. d. c. ꝓposuit. q̄ habens
conscientiam ex ꝓbabili cā τ discreta q̄ al
ter est seruus: si cognoscat eam. p̄iudicat si
bi. τ erit matrimonium. τ sic intellige. 22. q
4. innocens. ff. de pe. he. l. item veniunt. §.
anq̄ partes. Si aūt ex leui τ temeraria cā
cui ñ d3 credi. tūc ñ p̄iudicat sibi situbāo ꝓ
ignorante habendus est. C. de condi. inde.
l. vltima. ff. de libe. ho. exhi. l. 3. §. si quis no
lentem. Non enim cuilibet referenti crede-
re tenetur. tex. est. ff. q̄ cum sal. tuto. l. i. ibi
τ si dictum sit ei τ bona fide non credide-
rit. Aduerte hic q̄ si seruus contrahit cum
libera que eum seruum ignorat peccat mō
taliter cōmiscendo ei. ex quo scit matrimo-
nium nullum esse. secus si ignoraret matri
monium non tenere. τ idem dic de quocū
q3 qui scit certitudinaliter q̄ matrimonium
non tenet ex quocunq3 impedimento. Quā
do vero habet scientiam vel conscientiam
idest firmam credulitatem de impedimen-
to q̄uis clare nō sciat similiter peccat mor
taliter cognoscendo: siue talis conscientia
ꝓcedat ex ꝓbabili cā vel temeraria. nisi eā
deponat. Quando vero habet scrupulum
conscientie. i. q2 dubius est. tunc si ex leui τ
temeraria causa debet deponere τ sic pete
re τ reddere potest sine peccato. Si vero
dubium est ex ꝓbabili causa potest redde-
re sed non petere debet: aliter exponeret se
periculo τ peccaret mortaliter. sed redden
do non q2 in dubio obediendum est. τ ex-
cusatur. 23. q. i. quid culpatur.

Utrum talis habens ꝓbabilē3 cā3 cre 9
dendi p̄iudicet sibi si ad mandatū3 ecclesie
reddat debitū3. R. s̄m Tanc. Inno. τ Jo.

An. ⁊ Pa.in.d.c.proposuit ꝙ sic. qa nisi velit cū ea esse tāq̄ cum vxore propria/non debet in hoc obedire. ⁊ est verior opinio. licet Hosti. ⁊ glo.in.d.c. proposuit teneat ꝙ debet obedire/nisi sit certus.ſ; istud ñ teneas/quia non debet contra conscietiā; formatam venire.ar.de resti.spo.c. litteras.ſ; in pbendo alimenta ⁊ huiusmodi.bñ obet obedire/nisi sit certus.

10 ¶ Utrū liber contrahens cum ancilla igno ranter/q̄ postmodū dñs eius facit liberā teneatur stare cum ea.R. ꝙ ñ.qꝛ matrimonium nullum fuit: ⁊ sp ei ꝯmiscuit ex pmo cō sensu qui nullus fuit.ar.C.ad veley.l.q̄uis fm Gofre.⁊ Jo.29.q.2. si quis ingenuus. ⁊ Ber.in.c. vltio.de côiu. seruo: quidā tñ tenent/ꝙ sit matrimoniū si post manumissionem illa cognouit eū; contrahere intēdēs: qꝛ ipedimento sublato p hoc nihil ipedit. ⁊ verius credo.

11 ¶ Utrum liber contrahens cum ascriptitia. aut originaria ignorāter teneat matrimonium. R. fm Hugo.29.q.2.in pn.ꝙ sic.quia edictum de mrīmonio ē.phibitorium.⁊ ꝯhere tales pñt.C.de agri.ce.⁊ colō.l.vltia iō tenet.

12 ¶ Quid de libero contrahente cum filia fi ue.vbi de consuetudine patrie.est/ꝙ partus sequatur patrem.vt in.c. l; de coniu.fuo. R. ꝙ si ꝯsuetudo sit pscripta. l; mater eius sit serua.ꝙ verum erit matrimonium.vt in d.c.l;. dūmō pater sit liber.

13 ¶ Sed pone ꝙ liber qui contraxit cum serua ignoranter.postmodum sciens seruam nihilominus vult matrimonium eē. sed illa nō vult.nunquid erit.R. ꝙ non. sed ver est/ꝙ compelleretur ab eccla. nisi transisset ad secunda vota

14 ¶ Utrum liber possit ,ppria autoritate.ancillam quam ignoranter acceperat vxorem dimittere.cōperto ꝙ sit serua.R.ꝙ quo ad thoru; certum est ꝙ sic.quo vero ad cohabitationem tenet Ricar.in.4.di.36. ꝙ nō. si contraxit in faciem ecclesie.aut coram testibus:secus si clandestine.sed Hosti.⁊ mlti alij sunt contrarie opinionis.quando seruitus est notoria.sicut ⁊ in adulterio. de quo habes.ĩ.matrimoniu;.4.in principio ⁊.§.pmo. Sed ego dico ꝙ opinio Ricar. est vera quo ad cohitatōnem.vt p; in.c.porro.de diuor.sed quo ad redditionem vl petitionem debiti est uera secunda opinio. ⁊ fm hanc distinctionē intellige ⁊ limita.d.c porro.

15 ¶ Quid si seruus contrahit matrimonium cum ancilla vel cum libera que scit eum seruum.R.ꝙ licet de iure ciuili matrimoniu; non teneat.vt in.l. cum ancillis.C.de incest. ⁊ inuti.nup.tamen de iure canonico tenet. cui standum est in hac materia spirituali.vt in.c.penultimo ⁊ vltimo de secun. nup.⁊ nō.Bar.in.l.priuilegia.C.de sa.san.eccle. ⁊ est glo.in.c.2.de reg.iur.li.6.Unde nota ꝙ aut talis seruus vel ancilla contraxit cu; voluntate domini sui. ⁊ tunc magis tenet ad reddendum debitum vxori/q̄ ad seruitium dñi.qꝛ ex quo consensit ad matrimonium/videtur consensisse ad accessoria.c. prudentiam.de offi.dele.⁊.l.ad legatum.ff de ,pcura.nec pōt eum dñs taliter distrahere/ꝙ impediatur reddere debitum loco ⁊ tempore debito. Aliter fm Sco. in.4.di. 36.q.1.peccaret mortaliter domin⁹/Et idē dic si sunt diuersorum dominorum si ambo consenserunt.Et sic itellige ⁊ limita Tācre.⁊ alios qui videntur velle ꝙ non pōt eos vendere.s.taliter/ꝙ redditio debiti impediatur/aut contraxerunt domino cōtra dicente.aut ignorante.⁊ sic licet teneat matrimonium:tamen magis tenetur domino q̄ petenti debitum.vt nō.do.An. Cardi.⁊ Pa.⁊ communiter doc.in.c.1.de coniu.ser. ⁊ poterit eos vendere ad libitum. Uerum tamen vt dicit Sco.vbi.s̄.ō bono ⁊ equo debet in eorum venditione attendere/ꝙ sibi possint reddere debitum. ymo dico/ꝙ d necessitate tenetur.si cum equali conditiōe vtili sibi hoc pōt facere.alias ñ.⁊ sic intelligit Sco.

¶ Utrum liber qui contraxit matrimonium se uendens in seruum:aut qualitercunq; si efficiatur seruus/dissoluatur matrimonium.R.ꝙ nec valet venditio/qua se vendidit/qꝛ ñ habet potestatem sui corporis.33. q.5.qō deo.nisi vxor ad hoc ꝯsentiat.Hoc limitat Sanctus Bona.in quarto.di.36. verum quantum ad eam seruitutem qua impediretur quo ad redditionem debiti. secus in alia seruitute que non impedit. Aduerte tamen ꝙ licet error impediat matrimonium/non tamen obligat ad culpam contrahentes/qui errant:nec etiam scienter contrahentes cum seruis/solummodo peccat ⁊ credo mortaliter seruus vel ancilla q scieter cōtrahit cum libera. ignorante eum seruum/vel ancillam: qꝛ videtur eis q̄tum i ipo est dolum/⁊ in re notabili inferre/⁊ mlto magis peccant mortaliter si cōmiscētur cum eis licet ñ peccēt ipi liberi existentes in bona fide. 16

S 4

Quare votū sollepne dirimit matrimonium post ɔtractū: nō at simplex. Ros. q. 4. § 2. ... | Sed si qs vovit nō nubere. An eps possit dispensare: ...

Impedimentū s. dicit votum .s. castitatis. Ubi nota q͂ omne votū castitatis emissum obligat ad id quod est contra vnū q̄d est de eēntia matrimonij. vt supra patuit. et ideo ipm matrimonium ipedit. et si sit tale votum solemne. tale impedit q͂ non tm̄ matrimonium post ɔtractum sed est nullum. Si vero ñ sit solēne sed solū simplex ipedit q̄ dē. sed tñ post contractum tz. vt nō. in .c. rursus .c. consuluit. et .c. insinuante qui cle. vel vouen. 2ꝫ. cā p totum nec cures de opinione Hugo. quā dicit Ber. in .d. c. rursus tutiorem. q2 non est verum. q2 lz utrunq3 votum equaliter obliget quo ad deum. tñ ecclesia noluit statuere vt matrimoniū post contractum non teneat nisi solum de ɔtracto post uotum solemne. vt patet p .c. vnicū de uoto. li. 6. et est cōis opi. tam canonistarum. 27. q. i. et qui cle. uel vouen. q̄3 theo. i. 4. di. 38. Quid aūt sit votum simplex l solēne. vide. ī. votū. i. §. 8.

Utrū contrahens post votum simplex peccet mortalr. R. sm Gasp. Cal. in .d. c. rursus. q͂ aut qñ contrahit hz aium ɔsumandi matrimonium. et sic peccat mortalr q2 facit cōtra uotum. 27. q. i. in multis .c. Aut non habuit aium consumandi sed religionem itrādi ante consumatōnem. et sic non peccauit mortalr contrahendo. q2 in nullo facit contra votum. et sic concorda opi. ɔtrarias.

Sed pone q͂ hñs uotum simplex castitatis contrahat. nunquid poterit consumare sine peccato mortali. R. q͂ si contraxit aio non ɔsumādi s3 itrādi religionē. s3 postq̄3 ɔxit mutat ꝓpositū et alter exigit debitū q͂ reddendo non peccat mortalr. q2 ad hoc tenet nec mutando ꝓpositum peccat mortaliter. q2 non erat illud ꝓpositum firmatū sub voto: et sic poterit eē q͂ post votū simplex castitatis quis contrahat matrimonium et cōsumat sine peccato mortali. secus si fecisset votū religiōis. q2 lz possit ɔtrahere siñ mortali cū ꝓposito non consumandi: non tamē poterit consumare sine mōtali peccato. q2 añ consumationem pōt illud implere. sed ñ sic in pfato casu. q2 in religione talis nō tenetur intrare: et non intrans tenetur reddere exactus. nec ob. c. virginitatis. 27. q. i. q2 itelligitur de coniungente se carnali aio p9 votum. Aduerte hic. et in .§. pcedenti. q͂ si talis contrahendo cum intentione intrandi religionem. si videret q͂ illa cum qua cōtrahit notabilr ledetur. puta. q2 cum maiori difficultate inueniet alium virum nō credo eum deret mortale. nisi intenderet ei satisfacere et oio teneretur ei satisfacere ō damno

Utrum talis q contraxit p9 votū siplex castitatis possit siñ exigere sine mortali peccato. R. glo. in .c. agatosa. 27. q. 2. et in .c. q͂dem. et in .c. placet. de conuer. ɔiug. lz q͂ ñ. sed glo. i. c. si quis votū. 27. q. i. recitat quosdam tenere q͂ solum pma vice peccat mortaliter. sed non postea. q2 p matrimonium sequens votum extinguitur. vt nō. in .d. c. viduis. et sequitur Hosti. in .d. c. rursus et comuniter doc. Et hanc opi. dicit Car. in .d. c. rursus veriorē de iure. S3 Jo. an. et coiter sequentes in .d. c. rursus. dicūt primam opinionem tutiorem: quam theo. in. 4. di. 38. coiter sequuntur. posset tñ pdicta diuersitas reduci ad concordiam. vz vt prima opinio hēat locum qñ qs si non peteret redderet se nimis onerosū alteri pti. maxime si ille qui fecit votū sit vir. q2 sic petendo pp istum respectum non peccaret. et sa opinio loquatur et intelligatur quando quis solū petit ad satisfaciendum suo appetitui. vt sic non possit petere sine peccato mortali. Si quis tamen vellet simpliciter tenere q͂ post consumatum matrimonium non peccet exigēdo etiam ad satisfaciendum sibi. noli eū cōdemnare de mortali. q2 de iure non videtur minus vera q̄3 secunda. lz sit tutius non exigere si potest. q͂ si nō potest abstinere ab exigendo petat dispensationem ab epo vt possit exigere et q͂ eps ex cā possit dispensare in hoc casu tenent comuniter moderniores in .d. c. rursus. et causa legitima dispensandi est tale periculum. q2 dificile est vt in medijs vndis quis siti laboret. Nam et eps dispēsat propter periculum fornicationis vt p9 votum simplex castitatis quis contrahat. vt in .c. veniens. qui cle. vel vo.. Item cum incestuoso. vt notat glo. in summa. 33. q. 2. §. de penitentibus. ergo et in isto casu.

Utrum supradictus mortua vxore possit aliam accipere. R. sm Hugo. et Archi. 30. q. i. de eo. et 33. q. 2. antiqui. q͂ non. q2 votum non erat ablatum sed exequitio voti. de conuer. coniuga. c. quidā. Et idē dicit Archi. de vxore que ad preceptum viri fregit vota abstinentie. et huiusmodi. sed tu dic. vt ī. votū. i. §. 13.

Sed pone q͂ ambo q fecerant votū castitatis simplex contrahant simul. nunqd tz matrimonium. R. Jo. 27. q. i. de viduis. tz q͂ non. Alij vero dicunt q͂ ymo tz sed neuter poterit exigere. et hoc est verius. Pa. vero dicit in .c. tua nos. de iure iur. q͂ si fu...

Quod ab initio nō valet tractu temporis nō convalescit: glo. c. accepisti de sponsalibus ... ubi allegat multa iura:

obligatio semel extincta nō reviviscit. C. de verbis sig. ...

Linea consanguinitatis. sз host. ē ordinata collectio personarum consanguinitate coniunctarum ab eodem stipite descendentium diuersos gradus continens: ... hec Ros. 5. 5. 2.

gradus. quia ascendis de filio ad patrem. et sic primum gradum. postea descendis de patre ad alium filium vel sororem. et sic est 2us gradus.

pitio est de incontinentia q̄ ep̄us ex officiõ reintegrabit vt vterq̄ possit exigere. vt nõ. glo. in. c. nosce. 30. q. i. ⁊ in. c. q̄d deo patri 33. q. 5. sed si sine dispensatione coniungentur. tenet Inno. in. c. dudū. de conuer. coniu. q̄ ples ñ erit legitima. q: non est ãplius matrimonium quo ad exercitium carnis. Idem tз glo. 81. di. c. ministri. Idem dic si post contractum ambo fecerunt votum castitatis. vt nõ. Pa. in. c. carissimus. d̄ ꝯuer. coniuga.

6 Quid de illo qui post votum simplex iurauit alicui de eã accipien̄. R̄. agat penitētiam de iuramento q: non valet. c. rursus. q̄ cle. vel vo. Sil'r non tenet votum simplex post iuramentum ꝯstitum de contrahēdo. s̄m Host. ⁊ Gofre. nisi sit de religione intranda. q: põt intrare religionem. c. cõmissum. de spon.

7 Utrum h̄ns votum castitatis querens an teneat matrimonium si contrahat sit ei respondendū. R̄. quidam dicunt q̄ non. q: si dicat q̄ sic: dabit ei cãm peccandi. si dixerit q̄ non mentietur. Alij aūt dicunt q̄ põt respõdere q̄ tenebit. q: ⁊ papa hoc facit. Ego vero credo q̄ põt r̄ndere q̄ tenebit. dūmõ taliter grauet factum q̄ non sit iputandum r̄ndenti. sed ei qui ex bono malum accipit. si postea contrahat: maxime qñ videt q̄ votū ñ seruat. q: ñ video quomõ nõ possiз dicere facere volēti oio maius malum. q̄ potius illo dimisso faciat minus. 13. di. Merui. cum similibus.

Impedimentum sextuз dicitur ꝯsanguĩtas q̄ est vinculuз ꝑsonaꝝ ab eodē stipite ascendentiū ⁊ descendentium carnali ꝓpagatione ꝯtratum s̄m Host. in summa eo. ti. Hec ꝯsanguĩtas hз tres lineas sз coiter doc. vna ascendentiū. altera descendētiū. tertia collateraliuз. A p̄ma quisз trahit originem sicut p̄r. ⁊ auus. pauus. attauus. ⁊ c. ⁊ idē dic de m̄re. auia ⁊ c̄. In ba ꝑpetuat memoria ⁊ genus. vt est filiꝰ. nepos ꝓnepos. abnepos. ⁊ sic sil'r. filia. neptis. ⁊ c̄. Tertia respiciẽ illos. qui nec ip̄i a nobis. nec nos ab ip̄is traximus originē. t̄n ab eodeз sanguine sunt ꝓpagatiꝰ. vt duo fratres ⁊ eorū filij q patrueles dicunt. ⁊ filij ꝯsatoꝝ. ⁊ idem i feminis. hec ꝓbãtur. 35. q. 4. c. i. ⁊ ꝑ totum. ff. de gra. l. i. ⁊. l. iuf. cõsultus. Habз ēt hec cõsãguinitas graduз q describit sic. Gradus ē h̄itudo distãtiuз ꝑsonaꝝ: qua cognoscitur quota generationis distantia due ꝑsone distant iter se. ⁊ colligitur in. c. i. ⁊ c. quod dilectio. de cõsan. ⁊ affi. Pro cuꝰ itelligentia nõ. 4. regulas. Prima q̄ aliт cõputatur gradus collateraliuз in linea de iure canõico. Aliт d̄ iure ciuili. Nã duo frēs siue frater ⁊ soror faciūt vnū gradū de iur canõico. sз de iure ciuili faciūt duos. ⁊ idõ in matrimonio attendimus ad ius canonicum. Ratio huius diuersitatis reddit. 35. q. 5. in. c. ad sedeз. ⁊ ibi vide. Scđa regula. q̄ ꝑsona addita ꝑsone ꝑ carnis ꝓpagationeз in linea ascēdentium vel descēdentiuз addit gradū dēpto stipite q iõ dn̄r. q: filius ē de sanguine p̄ris ⁊ m̄ris. vnde nõ fit descēsus per duos gradus: sed t̄n per vnum de p̄re ad filium: vel econuerso. Rõ q: sicut vnꝰ nõ ē numerus. sed principium numeri. sic hic. Item si quis vult facere vnam fenestrã requirĩtur necessario due colũpne. sed si aliã vult addere sufficit vna sola. sic i proposito Tertia regula ē q̄ in linea transuersali toto gradu ꝑsone descendentes a stipite distant inter se quoto distant a stipite. vnde nepos ex vno filio. ⁊ pronepos ex altero filio distant a se in. 2º gradu ex vna parte. ⁊ in iiio gradu ex altera p̄te. Quarta regula ē q̄ qñ persone distãt inequaliter a stipite dз cõputari s̄m gradum magis remotū a stipite. vt q̄tum ille remotioꝛ distat a stipite. tantū intelligantur inter se distare. vt. c. vult de ꝯsã. ⁊ affi. Et si cõsuetudo esset in patria q̄ ꝯputatio iciperet a ꝓpinquioꝛi. illa cēt seruãda pp̄ scãdalum. vt in. c. q̄d dilectio. de ꝯsan. ⁊ affi. Quod credo verum in ꝯhendo. sed in ꝯcto: tene vt dixi q̄ a remotioꝛi dз fieri: nisi s̄m. ĩ. dicam in impedimento. 17.

Sed quero vsq̄ ad quem gradum cõsanguinitatis ipeditur matrimonium. R̄. q̄ de dictamine legis nature ipeditur matrimõiū filij cum matre ⁊ filie cū patre. Geñ. 2. relinquet hõ patrem ⁊ matrē ⁊ ad herebit vxori. sed magis ē contra ius naturale q̄ filius habeat matrem in tali turpitudine vt subiectam. ⁊ propterea ph's. 8. de animalibus narrat de camelo qui cum cooperuisset matrem post cognoscens interfecit ingeniatorem. Similiter de equo qui cuз concubuisset cum matre cooperta. discopertã cognoscens proiecit se de alto ⁊ interfecit se. Ex dictamine legis diuine prohibetur matrimonialiter copulari ꝯsanguinei in p̄rio gradu ⁊ secundo in linea inequali ꝯsanguinitatis ⁊ affinitatis vt pз leui. 18. Ex statuto legis ecclesie prohibetur matrimonium. vsque ad quartum gradum inclusiue. c. non debet. de consan. ⁊ affi. Hec ex Ricar. in quarto

Prohibet 13 personas quas notat his versus
Nata: soror: neptis. matertera: fris: uxor:
et patrui coniux: mr: priuigna: nouerca:
uxorisque soror: priuigni nata: nouerca:
Atque soror patris: coniungi lege vetat. Ros. 5. 5.

distinctione. 40. Unde contrahentes infra tales gradus nulla longinquitate annoꝝ defenduntur quin sint incestuosi. d. c. non debet. Quidā hanc prohibitionem vsque ad quartum gradum dicunt veram in collateralibus. sed in descendentibus tenent ꝙ est perpetua prohibitō. Ratio quia maior reuerentia debetur parentibus remotis ꝗꝫ propinquis: ⁊ huius opinionis est Ricar. vbi. s. Pe. Hugo. Ho. ⁊ Azo. in. l. nemini. C. de nup. Sed ego credo cum Gofre. ꝙ non sit ꝓhibitio etiam in talibus nisi usque ad quartuꝫ gradum. qꝛ cū. d. c. non debet loquatur indistincte de consanguinitate nec nos distinguere debemus.

2 Quid si duo contrahant simul quorum vnus distat a stipite quīto gradu vl' sexto. alter primo. vel secundo. R. ꝙ matrimonium tenet. ⁊ ꝗꝫuis Hosti. dicat verum si alter sit in secundo vel tertio. sed non si sit in primo. quia vna caro censentur cum stipite. tamen hoc non teneo. nec alius doctor hoc tenet. ⁊ ideo tene ꝙ tenet matrimonium. vt etiam tenet Dir. Ex qno conclude ꝙ impetrans dispensationem a papa vt possit contrahere in tertio vel quarto gradu consanguinitatis. ꝗꝫuis ex alio latere persona cum qua vult contrahere sit in secondo. nihilominus valet dispensatio ſm Pa. in. c. qꝺ dilectio. de cōsan. ⁊ affi. qꝛ ꝗꝫuis dispensatio contra ius sit stricte interpretanda. tamen interpretari potest ſm dispositionem iuris comunis. quod vult vt computatio fiat a gradu remotiori. ⁊ sic nō erit subreptícia talis impetratō. ꝗuis non sit expressum ꝙ ex alia parte erant in secundo gradu coniuncti. A fortiori poterit cum talibus dispensare ille cui generaliter concessa est autoritas dispensandi in tertio vel quarto gradu. vt patet supra. Dispensatio. §. 9. Et sic ꝯsuluit Jo. cal. vt recitat. d. Jo. Anto. de sancto georgio in. d. c. qꝺ dilectō.

Impedimentum septimū dicitur

cognatio spiritualis que quidem est quedam proximitas personarum proueniens ex sacramenti datione vel ad illud tentione. Nam sicut homo per carnalem cognationem accipit esse nature. ita in regeneratione accipit esse gratie. ⁊ de hoc habetur. 30. q. prima. omnes. de cognatione spirituali. c. vltio. Unde si talis cognatio precedit matrimonium non solum impedit. sed dirimit post contractum. 30. q. prima. c. primo. ⁊ de cogna. spiritu. c. veniens. Si vero sequitur: non dirimit. sed impedit quo ad exactionem debiti carnalis si sinē necessitate ꝯtrahitur. vt. 30. q. ꝑnia ad limina. ⁊ scienter nō per errorem. c. si vir de cogna. spi. alias non secundum Theo. in. 4. di. 42. Ber. vero. ⁊ rodoñ. in. d. c. si vir videtur innuere ꝙ scienter sine necessitate contrahens ipsam cognationem spiritualem potest etiam exigere: quia nullo iure inuenitur prohibitum. Hoc idem tenet Car. ibidem. sed tutius est petere dispensationem scōm Pa. in. d. c. si vir. ⁊ Host. quia glo. 30. q. 1. in. c. nosce. ⁊ Jo. An. ⁊. d. Anto. in d. c. si vir. tenent ꝙ non potest exigere. ⁊ cum ipsis tenet. S. Tho. in. 4. di. 42. ⁊ potest episcopus dispensare vt exigat secūdū Pe. de pal. exactus tamē reddere tenetur.

Ex quibus sacramentis contrahitur cognatio spūal'. R. ꝙ ex tribus soluꝫ. s. ex baptismo confirmatōne. ⁊ cathecismo. vt nō in. 4. sen. di. 4. ⁊ habetur in. c. ꝗuis de cogna. spi. li. 6. Attamen cognatio que contrahitur in cathecismo licet impediat contrahendum: non tamen dirimit contractum de cogna. spi. c. contracto. ⁊. 30. q. 1. si quis filiastram. ⁊ est clarum per. c. per cathecismum. de cogna. spi. lib. 6. Et quid sit cathecismus. vide. s. Cathecismus.

Qualiter computantur gradus in cognatione spirituali. R'. Pa. in Rica. eo. ti. ꝙ nō habet gradus. sed habet tres species. Prima dicitur paternitas que est inter regeneratum ⁊ regenerantem. siue regenerās ministret sacramentuꝫ. siue teneat ad sacramētum etiam si tenentes sint plures. vt in. c. ꝗuis. eo. ti. li. 6. Secunda est compaternitas que est inter regenerantem ministrantem vel tenentem. seu tenentes ad sacramētum ⁊ genitores regenerati ⁊ ministrans vel tenentes si sunt coniugati ⁊ consumauerunt matrimonium transmutunt hanc compaternitatem etiam ad vxorem siue viruꝫ. ita ꝙ vxor cognita vel vir efficitur compater genitorum leuati ab altero eorum. eodē ti. Martinus. ⁊ li. 6. eo. ti. c. nec dum. ⁊. 30 q. 4. si quis. secus si vxor non esset cognita 30. q. 4. post vxoris. Ideo successiue quis potest habere duas comatres vxores. Tertia species dicitur fraternitas que contrahitur inter regeneratum ⁊ filios regenerātis ministrātis vel tenentis ad sacramentū. 30. q. 3. pictatium. ⁊ eo. ti. ex litteris. siue sint nati ante hāc ꝯpaternitatem: siue post: eo. ti. c. tua nos. Filij vero quorum neutro ad compaternitatem est deuentum pos

sunt inter se libere contrahere. nisi consuetudo contrarium haberet. que scandalum generaret. contractum tamen teneret. vt communius teneatur in .c. vtrum eodem ti. nisi esset talis consuetudo. de qua. j. dicam q dirimit. Impedimento. 17.

3 Utrum filius vxoris ex altero viro sit frater spiritualis filij spiritualis mariti dicte vxoris prius cognite anteq teneret vir ei dictum filiu. R. Ge. in. c. primo de cogna. spi. li. 6. Dicit q. d. Anto. tenet q no. quia non reperitur expressum. Ipse vero Ge. videtur tenere contrarium. quod tenedu est ante factum: sed post tene opinionem primam per ronem de qua in se. §. Ros. 6. § 17.

4 Utrum pater spiritualis licite possit contrahere cum sorore carnali filij spiritualis. R. q sic et etiam cum eius filia et etiam cu filia spirituali sui filij carnalis. quia licet cognatio spiritualis a patre in filium transeat. non tamen econuerso. Unde non habet ramos et cum edictum de matrimonio sit prohibitorium. de spon. c. cum apud. 20. q. 3. § si quis. et c. se. Ideo non egredietur personas expressas que in summa sunt. 10. in baptismo. et similiter dicas. 10. in confirmatione. vt patet in. c. §. eo. ti. li. 6. et per totu titulum decretalium. eo. ti. et sunt conbinate Prime sunt inter baptizatum et leuantem. Secunde inter leuantem et perentes leuati. Tertie inter baptizatum et filios leuatis. Quarte inter leuantem et vxorem prius cognitam leuantis. Quinte inter vxorem prius cognitam leuantis et parētes leuati.

5 Sed nunquid extēdetur ad filios illegiptimos leuantis ad filiu leuatum. R. Pa. i. c. martinus. eo. ti. q sic. fm coiter doc. tex. ē. c. fi. eo. ti. et. 30. q. 3. in summa. etiā ad spurios.

6 Nunquid etiam ad filios adoptiuos. R. q non vt tenet glo. in. §. quod autem. 30. questione tertia.

7 An extēdatur ad fornicarie cognitam sicut ad vxorem cognitam. R. scdm Archi. et Jo. An. in. c. primo. eo. li. 6. q nō. Et dicit Pa. in. d. c. Martin q. ē comunis opio. et ideo eam tene quaz etiam tenet Ricar. in. 4. di. 42. nec cures de opinione contraria. Ros. 6. §. 10.

8 Queritur an vir et vxor i matrimonio cōsumato cōicent sibi passiones spirituales sicut actiones. R. Pa. in. d. c. Martinus. q non vnde filius ex altero conceptus si teneatur ad baptismum non efficitur leuans ipsi. nisi solum compater illius cuius est filius non alterius. Quis in matrimonio sit ei coniunctus. 30. q. 4. si. quis ex vno. et glo in. c. i. eo. ti. li. 6. q spiritual in glo. 2

9 Utrum vir et mulier qui simul leuauerūt vnum filium possint simul contrahere. R. fm Inno. q sic. et facit tex. cum glo. 30. q. 4. c. si. Et sic patet q vir et vxor simul vnum leuare possunt licet non sit honestum. Ros. 6. §. 8.

10 Utrum non baptizatus leuans vel baptizans aliquem contrahat hanc cognationem. R. fz Ricar. vbi. s. et Tho. et Pe. q non. quia omnium cognationum spiritualium que per sacramentum contrahuntur et omnium sacramentorum baptismus est fundamentum. vt in. c. i. de pre. non bap. Glo. tamen in. c. in baptismate. de conse. di. 4. tenet. q licet suscipiens non efficiatur compater. fit tamen baptizans quis nō sit baptizatus. Et placet mihi. quia cum non possit dici quin sit pater illius quem baptizauit. ergo erit cōpater. secus in suscipiēte qr ex quo non potest esse pater suscepti. per dictum. c. in baptismate. ergo non erit compater. Secus in cognatione spirituali passiua. fm glo. in. c. pmo. 30. q. 1. qr si quis tenet filium non baptizati vel tenens filium alicuius baptizati efficitur compater patris filij leuati et alterius coniugis illius xpiani: licet non sit baptizata. concor. Alber. Item dic q baptizatus licet non confirmatus tenens in confirmatione non contrahit compaternitatem. vt supra. Confirmatio. §. i i. Sil. mrio. 8. § 7. ptr. 12. vid. etc. Ros. 6. § 26. q 43 grim. baptizat. nō baptizat. Ros. 6. § 27. 43 grim.

11 Utrum non tangens sed simulans se tangere et respondens cum alijs patrinis efficiatur compater. R. q non nisi tangat: vel tenendo dum baptizatur: vel leuaudo de sacro fonte: vel tenendo ad confirmationē. hoc sequitur Jo. An. in regula. qui p aliu. de re. iur. li. 6. facit. c. de hijs. et. c. ad limina. 30. q. i. et Archi. in. c. primo. eo. ti. li. 6. allēt c. primum. et. c. omnes. 30. q. i. Ros. 6. § 21. i fi.

12 Quid si teneat et non respondet per hoc intendens non effici compater. R. secundu Rodon. q nihilominus efficitur. quia responsio non ē de substantia. sed tactus seu tentio vel leuatio. Et quis aliqui teneant q necessario requiruntur verba. alij q saltem signa pro verbis. vt recitat Ge. in. c. ne dum. eodem ti. li. 6. tu tamen tene q tactus et leuatō sunt satis signa equipolētia pro verbis. Ros. 6. §. 22. vide etc.

13 Quid si non tangit puerum sed linteu solu i quo puer ē inuolutus. R. Archi. in. c. quis de cogna. spi. li. 6. q nihilom ibi. f.

compaternitas fm Hugo. Idez tz Jo. an. τ nō. Archi. 30. q. 4. c. si. τ satis videtur facere tex. in. d. c. quis in verbo accesserit Pe. de pal. videtur tenere q requirat tactus.

14 ¶ Utrum ista copaternitas possit zhi p pcuratorē. Marsili. 2. Car. vt recitat Pa. i c. veniēs. eo. ti. tenent q sic. Jo. An. τ Archi. vbi. s. tenēt q nō. Sed mihi placet opinio Pa. vt ante zctum matrimonium teneatur q ibi ē cognatio spūalis. post zctum tenēda ē alia opinio. s. q nō zhatur. Et idez dic in vniuersitate an possit zhere filii hāc cognationē p pcuratorem q añ fctū sic vt singuli de vniuersitate sint zpfes. q2 dispō. cōcepta in vniuersitate resolui vt cōcernat singulos de ipa si actus nō cadit i vniuersitate vt res nō pereat. facit tex. in. c. si sñia. de sen. exco. li. 6. τ glo. i. c. romana. in. §. i vniuersitatem. de sen. exco. li. 6. sed post factuz tene cū. Fede. zsilio. 15. q nō pōt zhi. q2 nō hēt aiam τ nō ē baptizata.

15 ¶ Sed nūqd pcurator erit ipse cōpr i casu quo nō possit zhi p pcuratorē. R. Jo. An. vbi supra tz q sic. q2 lz nō itēderet obligari: tñ q2 re i:teruenit. τ iō ēt eē qd agi nascit obligatio. vt. l. si is q. i si. ff. como. Sed zuū tz Fede. cōsilio. 15. τ eā viorem credit Pa. in d. c. veniēs. facit qd nō. Pe. de anch. q dic q tenēs filiū alterius quē credebat filiū vnius cū quo itendebat cōpēnitatem zhere nō zhit cōpēnitatē cū nō sit filius illius. Et iōo dic añ zctum verum qd dicit Jo. An. τ p9 cōtractum veram opinionē. Fede.

16 ¶ Utrum baptizās vel cōfirmās efficiatur cpr. R. olim fuit dubium. hodie clar. in c. i. eo. ti. li. 6. Uñ gcūqz baptizat: siue i necessitate: siue hēat volūtatē zhēdi cōpēnitatez siue nō: dūmō baptizet efficitur cōpr: siue sit masculus: vel femina. Nec obstat. l. cōsensu. τ. l. in oibus negotijs. ff. de actio. τ ob. q2 hēnt vitatē qñ nihil volūtarie fit. sed hic lz nollit eē cōpr. tñ vult baptizare vel tenere τ iō zhitur. facit. d. l. si is qui. in fi. q2 q vult principale necessario vult τ accessorium. Nec ob. qd dcm ē de pcuratore fm opio. Fede. q2 pcurator nō tz noie suo iō nō vlt nec principale nec accessorium.

17 ¶ Utruz spūales filij possit iter se zhē. R. q sic τ ēt cum adoptiuis. vt nō. in. c. vnico de cogna. le.

18 ¶ Utr pr possit tenere filiū illius q tenuit suum. R. Pa. in. c. super. eo. ti. q sic. q2 non est prohibitum.

19 ¶ Utr eps possit dispēsare vt sint plures q teneant ad baptismum vel cōfirmationem R. q sic fm dñicum de scō. Georgio. in. d. c. quis.

20 ¶ Sed nunqd peccēt plures tenētes. puta. duo vel tres sine epi dispēsatione. R. si fm morē patrie cōiter tenent videt excusari a peccato fm Jo. An. τ Archi. in. d. c. quis

21 ¶ Quid de baptizato in domo p necessitatem vel alio. respectu. τ postea i ecclia solēniter. R. Tācre. tz. vt recitat glo. 6s. di. §. qd vo. q si quis milies baptizaretur. milies suscipit sacrm. alr non fieret iniuria sacro de cōse. di. 4. oñditur. Hoc idem vz tenere. gl. in. c. 2. de aposta. Sed tu tene cum gl. in. d. §. quod vero q nō est verum. q2 non imprimitur nouus caracter. Et sic tenendo cōcludē q solum compaternitas contrahetur p illos qui tenuerunt in domo τ non per alios qui tenuerunt in ecclia: nisi forte illa que contrahitur per cathecismum si in domo non fuit cathezizatus. sed hec vt dixi non dirimit matrimonium post zctum.

Impedimentum octauum

dicitur cognatio legalis que est propinquitas personarum ex adoptione pueniens.

1 ¶ Quot sunt eius species. R. tres. Una est quasi descendentium. que est inter adoptātem τ filiam adoptatam. vt in. c. vnico de cogna. le. Scda species est quasi collateralium. que est inter liberos naturales adoptātis qui sunt in eius potestate. τ adoptatū. l. qui in adoptionem. ff. de adop. Itez inter duos filios. filiorum adoptiuorum secundum glo. in. d. c. vnico. insti. de nup. §. species autem. Tertia species est quasi affinitas que est inter adoptatum τ vxorem adoptantis τ econuerso inter vxorem adoptati τ adoptantem. sed non inter patrem adoptātem τ matrem adoptati. fm Tho. τ Pe.

2 ¶ Utruz hec cognatio legalis impediat matrimonium contrahendum τ dirimat contractum. R. secundum Hugo. τ Ricar. in 4. di. 42. Jo. de ligna. τ gl. τ Pa. in. c. vnico. de cogna. le. q sic. quia dicit adoptōne durante nuptie non possunt inter eos consistere. ad idem in. c. primo. τ in. c. per adoptionē. 30. q. 3. Jo. An. τ Specu. tenēt q non dirimat. licet impediat. Aduerte tamen q prima species τ tertia semper impediunt. sed secunda non: nisi ad tempus idest qz diu sunt in eiusdem patris potestate. sed ea soluta vel morte vel emācipatione filij adoptiui vel naturalis vl alio mō

quo adoptio habet solui non prestat impedimentũ. hoc patet insti. de nup. §. 1. 2. & 3. & eo. ti. c. vnico. & 30. q. 3. ita diligere debet homo.

3 ¶ Utrum cognatio legalis transeat ad nepotem. s. filium filij adoptiui. R. q sic. nec tamen hec cognatio hȝ gradus. quia i eodē gradu attinet pater filio & nepoti.

4 ¶ Utrum filius qui non transit in potestatē patris adoptantis possit cōtrahere cuȝ filia naturali adoptantis que ē in eius pōtate. vel ecōuerso. R. Hugo. 30. q. 3. in prin. Host. & Inno. tenent q sic. sed secundum Pa. in. d. c. vnico. & glo. in. d. §. qd autē. & cōmuniter doc. tenent q licet non trāseant in potestatē adoptantis. tamen impeditur ne cōtrahere possit cū naturali. quia p adoptiōem acqrūtur quedā iura que per emancipatōem dissoluūtur. l. penul. C. de adop. & ius canonicū indistincte tenet. & loqtur de adoptato non de arrogato. Jō idē ius. & sic pȝ q ēt filius illegitimus q ñ ē in pōtate patris non pōt cōtrahere cum filia adoptiua patris.

5 ¶ Utr filius naturalis arrogātis possit ɔhere cū filia filie adoptiue. R. q sic qr cū mulier nemīnē habeat in sua pōtate ei⁹ filia ñ pōt transire in pōtatē arrogatoris matris. & ideo nulla cognatio inest inter eos. ff. de adop. l. si pater. Secus esset i filia filij arrogati q in eius pōtate erat qñ fuit arrogat⁹ qr ɔhere nō posset cū ea fm Host.

6 ¶ Utr filij adoptiui possit ɔhere iter se. R. q sic: sicut nō. Hug. 30. q. 3. ita diligere. sȝ Host. nō admittit in arrogatis q̄diu sunt in potestate adoptātis. sed i adoptiuis sic.

¶ Impedimentū 9. dicit criminis. naȝ quedā sunt crīa q impediūt matrimoniuȝ ɔtrahendū de rigore iuris. sed nō dirimūt cōtractū. Et sex. nō. in gl. c. q pſbyter. de pe. & re. & in glo. 33. q. 2. in. §. de penitētib⁹. Primū ē incestus. de quo dic. vt. s. Incestus. Secūdū vxoricidiū. Tertiū rapt⁹ sponse alterius. Quartū leuatio ppriȝ filij maliciose facta de sacro fonte. Quintū pſbicidium. Sextū acceptio monial' in vxorem. Septimū de solēniter penitentib⁹. sed tamē eps posset dispensare rōe iuuentutis. 33. q. 2. antiqui. Sed tu dic q sufficit licētia proprij sacerdotis. imo de ɔsuetudine nō seruatur iste rigor. vt petatur dispensatio fm Ray. & Rodoñ. Unde Jo. i. c. in adolescētia. 33. q. 2. tenet q iuuenis incestuosus sine dispensatione pōt contrahere. sed non sene x. & tuti⁹ tamen est petere dispensatiōem q̄uis ēt non esset ɔdemnandus si non peteret. de quo dic vt. s. Incestus. §. 3. & 4.

¶ Que sunt crimina que ipediunt ɔtrahēdū & dirimunt ɔtractū. R. q sunt duo. primū cū quis viuente vxore ppria ɔxit per vba de pñti cū alia: vel ecōuerso vxor cū alio l' fidē d ɔtrahēdo dedit. & ad qdlibet istorū secutū sit adulteriū. vt in. c. si. de eo qui duxit quam pol' p adul. 31. q. 1. relatū. Aduerte q ad hoc qd qdlibet istoȝ sit impedimētum requirit. p'io q vterqȝ sciat q alter eorum hȝ cōiugē. qr si cū ignorante aliqs cōtraheret posset esse mrimoniū inter eos p⁹ mortē vxoris p'ie. vt ē cāus in. c. i. e. ti. Nō limitat Pa. ibidē si super iducta fuit ignorans toto tp'e vite vxoris. & dr ignorans q̄diu non habuit certitudinē vel pbabilē opinionē. vt in. c. inquisitōi. de sen. exco. al' si certiorata de vita p'ie vxōis pmitteret se cognosci nō posset inter eos esse matrimoniū. d. c. si. & sequūt cōit doc. & id dic p oia qñ data fide seqtur adulteriū. qr parificāt d. c. si. Secūdo reqritur q sit fides data d ea accipienda. vel eā de facto acceperit in vxorem. qr ñ fides data nō fuisset de ea accipienda in vxorē non esset impedimētum. Et aduerte q aliqui volunt. vt ponit Ric. in. 4. di. 35. q. ii solum nude pmisit q nō erit impedimētum. sed oȝ sit fides data vel iuramētum interpositū. sed magis credo q ēt ex nuda pmissiōe oriat istud impedimētum: maxime ante factū. Tertiō reqrit q p⁹ matrimoniū ɔtractū vl' fidē datā sequatur adulteriū. qr solū adulteriū sine ɔtractu vl' datione fidei non inducit illud impedimētum. nec ɔtractio seu datio fidei sine adulterio. vt. c. significasti. eo. ti. 31. q. 1. c. 1. Quarto requirit q matrimoniū p'mū esset validū. quia si prima vxor non erat legitia ñ erit impedimētū. vt in. d. c. significauit. licet dederit fidē cum adulterio. & sufficit q primū matrimoniū sit cōtractū per verba de pñti. licet non sit cōsumatū. & etiā si esset separatū quo ad thoȝ. vt in. c. significauit. & c. ex lraȝ. eo. ti.

¶ Sed quid si quis dedit fidē vni mulieri viuēte ppria: sine copula tñ. & postea mortua vxore accepit tertiā. Et ista tertia viuente cognouit illā. cui dederat fidē p⁹. R. fȝ Jo. an. i. c. si qs. e. t. q ñ potest mōtua tertia eam habere in vxoreȝ. quia constante legitimo matrimonio dedit fideȝ. & cognouit nec matrimonium inter medium habet remouere impedimentuȝ. Facit. c. in scriptu 2

qr quamcumque certificatus de morte ... post mortem ... tenebit de eo ... quia ... c. venus ...

ris.8.q.i.τ.l.singularia.ff.si cer.pe. Sed Gaspar calderini tenet ꝯtrariũ. τ sequitur Pa.in.d.c.si qs.qr per ipm videt recessisse a fide illi data. τ ꝑ ꝯsequẽs nunc repitur solũ adulteriũ qḋ non h₃ impedire.d.c.significasti. τ hec tenẽda post factu₃ s₃ ante illa. Jo.an.

3 Utrum ꝯtrahens cũ vna de facto viuente eius vxore qua mortua ꝯtrahit cu₃ tertia licite possit stare cũ ea. R. fm glo. que cõiter placet doctoribus.in.c.i. eo.ti. ꝙ sic si cũ ista tertia mortua.pria vxore ꝯtraxit ante ꝗ̃ ꝯsentiret tacite vel expresse cũ illa quã de facto tenebat. qr matrimonium nullum erat. licet et illa esset ignorans viuente prima: tamen antequam cum alia contrahat compellendus est cum ea contrahere si ignorabat eum habere vxorem. s₃ ipsa nõ: τ si cũ pluribus isciis cõtraxerat locus erit gratificationi fm Hosti.

4 Pone ꝙ qdam ꝓmittit fidem Berte ꝙ si sibi cõsentiet. post mortem sue vxoris accipiet in vxorem illã quã sibi cõsanguinea Berte cõsulet ꝗ cõsanguinea cõsulit ꝙ accipiat Bertam. R. s₃ Astẽ. ꝙ si talis Berta vel ille qui ꝓmisit ꝓbabiliter credebat ꝙ cõsuleret de Berta. sic nõ poterit eẽ matrimonium iter eos. qr esset in fraude₃. Si tñ q fidem dedit aut Berta. hoc non extimabãt: sed de alia que ipsi Berte esset grata τ hmõi: sic poterit eam Bertã habere post mortem sue vxoris fm consilium eius consanguinee. Ros. 8. 3. vide.

5 Scḋm crimẽ ẽ cu₃ qs machinatus est in mortẽ alicuius vt possit in vir vel vxorem alterum habere. Pro cuius itelligẽtia advertẽ primo ꝙ si adulteriũ nõ iteruenit o₃ ꝙ ãbo.s.vxoratus τ illa quam vult hr̃e in vxorẽ sint machinati i mortẽ alterius τ ꝙ mors seqtur cũ effectu. Alr si vnus solum machiatus fuisset mortẽ cũ effectu.alterius nõ esset ipedimẽtum qn illum habere posset ꝑ quem habẽdum mortem alterius procurauit.vt nõ. Jo. An. τ seqtur. Pa.in.c. super hoc.eo.ti.l₃ doc. varie loquantur i.c.i.de cõuersi. infide. Si vero adulterium interuenit sufficit machinatio vnius tñ cũ effectu vt sit istud ipedimentum. Facit .c.si quis viuẽte.3i.q.i. Et sic itellige.d.c.super hoc. Sed si effectus homicidij non iteruenit.machinatio etiam cum adulterio nõ inducit istud ipedimẽtum. vt nõ. Jo. An.i.d. c.super hoc.

6 Sed pone ꝙ interfecit alterum sed non eã intentione vt alterum haberet in coniugem sed ob cãm aliam. R. ꝙ impedimẽtum illud non erit fm Ber. τ Hostien.in dicto c.super hoc. Idem dic vt supra per omnia si homicidiu₃ mandauit vel consuluit τ sequutum est. Ros. 8. 6.

Quid si ratum habuit. R. ꝙ si non sit operatus aliquid vt occideretur ratihabitio non inducit istud impedimentum. siue sit factum homicidium nomine suo. siue non fm glo.in c.si quis viuente.3i.q.i. τ glo.in c.i.de conuer. infi. Uicẽ. τ Jo.an. τ Pa. in dicto.c.i.quia edictum de matrimonio est ꝓhibitorium.c.cum apud.de spon. 7

Quid si alter eorum qui machinati sũt sit infidelis. R. ꝙ nihilominus conuersus non poterit eam hr̃e. ꝓ qua habenda virũ eius occidit.ar.d.c.ꝑmi. de conuer. isidc. 8

Quid si hñs vxorem cõmittit adulterium cum berta τ sibi dicit.si non habere₃ vxorem acciperem te in vxorem.postea interficit vxorem. non tamen eo ꝓposito vt Bertam accipiat. R. Gaspar.calde. τ recitat.d.An.de sancto Georgio in.d.c. super hoc.ꝙ poterit bertam accipere in vxorem qr nec hic ẽ fidei datio ꝑ verba ꝓmissa.nec homicidium fecit eo ꝓposito: nec adulterium cum dicta machinatione. S₃ Car.ip₃ reprobat: dicendo ꝙ non teneret matrimonium cum dicta berta. qr non attẽditur qñ adulterium interuenit.an machinatio interuenerit ex ꝓposito hũdi ca₃ an nõ. Et istḋ tene ante factũ. sed post factũ tenerẽ opinionem Calde. que est verior de iure. 9

Impedimẽtum decimum dicit cultus disparitas. Nam nullus fidelis. siue baptizatus potest contrahere cum non baptizata et si sit cathecumina: nec siplr: nec sub conditione conuertendi ad fidem. τ si ꝯtrahit matrimoniũ nullũ ẽ.28.q.i.c.caue. τ c.cum non opõtet. τ ibi nõ. Hugo. Spõsalia vero sub conditione si conuertatur bñ valent. Unde ꝗ̃uis non baptizatus crederet omnes articulos fidei.tñ matrimoniu₃ contractum cum tali a baptizato non tenet. vt.d.c.caue. Ros. 9. i ...

Utrũ matrimoniũ possit eẽ iter isideles. R. ꝙ sic.vt p₃ in.c.gaudemus.de diuor.vnde. si isideles ꝯuertantur possunt stare in matrimonio ꝯtcto fm ritus eoru₃ nisi fuerit ꝯtcũ in gradibus diuina lege prohibitis.de quibus hẽs.s. Impedimẽtu₃.6°. Dicit tñ pe. i 4.di.39.ꝙ posset esse ꝙ eo₂ matrimoniu₃ nõ esset cõtra legem nature nec diuinam. τ tñ nõ tenet.puta.qr esset cõtractũ ꝯtra co₂ 1

Que dria est iter mrĩom legitimum et ratũ. vid. Ros. mrĩon. 8. 6. 13.

statuta ipm annullantia. qz si nihil possunt talia statuta cōtra matrimonium in q̄tuz sacramētum ē possunt tñ i q̄tum ē fedus humanum sicut solū ē in īfidelibus ⁊ iō si cōuerterēt̄ tales oporteret φ denuo contraherent quod nota pro limitatione. d.c. gaudenus. Ros. 9. §. 2. 4

2 ¶ Utrum matrimonium infidelium excuset actū cōiugalem. R̷. fm scm̄ Bona. in. 4. di. 39. φ sic quo ad culpam ⁊ ꝯñter penam si affectio libidinosa nō interueniat nō tñ acquirūt palmam qz nulla datur eis grā pp defectū fidei. Ros. v. 3.

3 ¶ Utrum infidelis cōuertēs se ad fidē possit vxore dimissa aliā fidelē accipere. R̷. Pa. in. c. q̄nto de diuor. φ eo ipo φ alter coniugum nō vult cohabitare fideli cōuerso. vel si vult cohabitare non sine iīuria creatoris vel sine peccato dissoluit̄ matrimonium in īfidelitate cōtractum ⁊ pōt ꝯtrahē cū alia fideli. nec oꝫ iudex statuat tpus. sed sufficit clare ꝑpendat φ nō vult ei cohitare scdm Pa. in. c. gaudemus de diuor. Si vero vlt cohitare sine eius iductione ad malū vel sine peccato. sic nō pōt cū alia cōtrahere īfideli viuente. sed nō tenetur cohitare cū ea si ñ vult ꝯuerti. 28. q. 2. si īfidelis. Mō. Rica. in. 4. di. 39. Si tñ anteq̄ȝ aliā accipiat p v̄ba de p̄nti ꝯuertat̄ illa que prius erat obstinata tenet̄ eam accipere nec aliam poterit ducē vt notant. cōiter theo. in. 4. di. 39.

4 ¶ Quid si īfidelis hēat plures vxores. R̷. φ illa cū qua p° cōtraxit eius erit ⁊ si sic duas accepisset sic nulla erit eius vxor. nisi vnam illaꝝ habuisset ipedimētum quo eaꝫ accipere nō potuisset. qz tunc alia esset eius vxor.

5 ¶ Quid de vxore que repudiata alteri nupsit. R̷. φ vir nō poterit ei obicē fornicationem sed tenetur si vult ei cohitare sine peccato eam accipere si vult vxorem habere aut saltem continere. d. c. gaudemus i glo.

6 ¶ Utrum vir conuersus possit intrare religionem vxore volente ei cohabitare. R̷. φ sic fm hugo. in. d. c. si īfidelis. Si vero conuersionis eius sit aliqua spes nō oꝫ intrare fm sanctum Tho. in. 4. di. 39. φ si non est spes conuersionis pōt intrare prius vxore requisita de conuersione. Ros. 9. §. 21.

7 ¶ Utrum vno coniugum ad īfidelitatem reuerso dissoluatur matrimonium cōtractuꝫ inter īfideles. R̷. φ nō. c. quesiuit de diuor. vnde Inno. in. c. q̄nto de diuor. dicit φ sacramentum fidei. i. baptismus ratum efficit coniugij sacrm.

8 ¶ Quid si fidelis cōtrahat cum heretica vel sismatica. R̷. φ tenet matrimonium scdm cōiter Theo. in. 4. di. 39. Ros. 9. §. 1.

¶ Utrum mulier cōuersa ad fidē gaudeat ꝓuilegio dotiū i. l. assiduis. C. qui poti. in pigno. hēantur. R̷. Pa. in. c. plr̄ de diuor. φ sic allāt. multa. 9

¶ Quem debet sequi proles infidelis. R̷. si ē adultus sequatur quē voluerit si aūt minor cū salus eius dependeat a parentibus debet sequi fidelem vt probatur in. c. ex litteris de conuer. in fide. Ros. 9. §. 12. 10

Impedimētum

vndecimū dicitur. metus seu coactionis qd̄ ipedit ⁊ dirimit matrimonium ex ipo cōtractuꝫ. c. cū locū de spōsa. Sciēdum tñ φ duplex ē coactio de qua in. l. i. ff. qd̄ metus. ca. s. absoluta p viꝫ. vt puta. cum qs capitur. ligatur ⁊ hec non pōt cadere in consēsum sed bene in copulam carnalem. vnde in casu quo copula faceret matrimonium sic coacta copula non facit. ar. 50. di. presbiteros de spon. veniēs el. 2. 3i. q. 2. c. i. ⁊. 2. Quedam ē coactio conditionalis. s. coactio per metum vnde si metus sit iustus vt ille qui pōt cadere in constātem. s. mulierem quo ad mulieres quas minor metus excusat vt nō. glo. in. d. c. cum locum vel virum quo ad viros. Ideo tex. in. c. consultationi de spō. propter hoc dicit metus qui possit cadere in constantem. sic matrimonium tali metu cōtractū ipo iure ē nullum. vt tenet glo. in. c. veniēs el primo de spon. ⁊ cōiter doc. secus si contrahatur ex minori metu quia sic contractum tenet ⁊ de hoc vide ⁊ dic vt. i. Metus. §. 7. ⁊. 8. Ros. 10 in pr. et §. 1.

¶ Quid si ratificetur per sequentem consēsum tacitum matrimonium metu contractum. R̷. φ matrimonium erit verum si alt̄ perseuerat in pristino consēsu libero qz lꝫ consensus tacitus per se nō sufficiat ad matrimonium contrahendum sufficit tamen cum expressione exteriori que precessit fꝫ Rica. in. 4. di. 29. quod notabis. Ros. 10. §. 7. 1

2 ¶ Quid si matrimonium metu contractuꝫ confirmetur iuramento. R̷. magis probabiliter fm Rica. in. 4. di. 29. φ non tenet. qz quod non est non pōt ratificari. ⁊ de hoc dic vt. s. Iuramētum. 5. §. 9. Ros. 10. §. 10.

¶ Utrum per culpam sequentem ratificetur. R̷. φ non nisi consentiat in matrimonium licet presumatur consensisse si non reclamat si potest secunduꝫ Pe. in. 4. distin. 29. 3

53 sz si ista mulier diceret ēē certificata de morte viri: vid Ros. 12. §. 2.

4 Quid si metus mortis carceris: et huiusmodi. q possunt cadere i cōstantē nō iferat psone q hēt 9here sed eius filijs l' filiabus ℞. q nihilominus reddit mrimoniū nullum fm Rica. vbi s. Ma idem iuditiū sit de metu q infert psone proprie cum eo qui infert psone filij et vxoris et huiusmodi. Ros. 10. §. 2.

Impedimentū

12. dr ordinis. vñ aduerte q si qs post susceptionē ordinis sacri. s. sacerdotij diaconi aut subdiaconi 9hit matrimoniū dirimitur. vt in. c. vnico de voto li. 6. et ē excōicatus ipo facto. vt i cle. eos d cōsan. et affi. Si vero 9hit post susceptionē minorū ordinū nō dirimitur: sed i officijs nō ministrant si sunt clerici occidentales. et beneficia nō assequūtur: et ideo ordo sacer impedit et dirimit: nō sacer solū ipedit.

1 Sed qd si sacer ordo supueniat mrimonio iā 9cto nūqd dirimit. ℞. dic. vt. j. Matrimonium. 4. §. 8. cum sequentibus. Ros. xi.

Impedimentū

13. dr ligaminis. s. cū quis alteri coniugi est ligatus.

1 Utrum alligatus alteri p sponsalia possit cū altera 9here. vide sponsalia. §. 23. cū seqn.

2 Utrū obligatus matrimonialr alteri possit cū alia 9here. ℞. q nō et his qui nomine suo nō iussu eius i cuius ē ptāte: l' nomine eius quā hēt i ptāte bina sponsalia 9xerit: l' binas nuptias sit infamis ipo iure. l. i. in fi. ff. de hijs qui nō. infa. et efficit bigamus sz qd dixi s. Bigamia et dz ieiunare per. 40. dies in pane et aqua qd vocāt carenam. s. qdragessimam sic dictā: qr caret cibis et. 7. sequentibus annis penitere. c. accepisti de spon. duorum. et nō q sponsalia ...

3 Utrū ex dispensatione pape post matrimoniū 9ctū possit quis alteri nubē. ℞. q si matrimoniū nō ē cōsumatū papa pōt dispensare. vt nō. in. c. ex publico de 9uer. 9iuga. Uñ dic host. vnū mirabile qd recitat Pa. i d. c. ex publico q papa ex consensu vtriusqz sponsi pōt ex ptāte absoluta dissoluere matrimoniū nō cōsumatū nulla alia cā subsistente: sed de ptāte ordinata nō pōt sine cā et cū hoc dcō hosti. transeunt cōiter doc. Si vō matrimoniū ē cōsumatū inter fideles sic papa nō pōt dispensare qr cū matrimoniū cōsumatū 9sistat in fctō nō pōt hēri pro infecto. 32. q. 5. si paulus. l. in bello. §. facte. ff. de captiuis

4 Utrum mlr credēs virū mortuū possit 9here cū alio. ℞. q si verisilr presumitur de eius morte sic 9hē pōt fm aliquos. vt nō. in. c. qñ frequēter, vt lite nō 9testata. sed tu dic q oz hēat certum nuntium de morte viri de spon. in pñtia. de secundis nup. c. dñs nisi vellis dicere q satis ē certificata qñ hz violētas suspitiones post expectationē aliqualem. Et aduerte q vnus testis sufficit. vt in. d. c. in pñtia. Excusatur ēt ab adulterio qñ probabiliter credidit mortuū virum et cum alio 9xit. 34. q. 1. cum p bellicā an āt possit exigere debitum vel reddere dic. vt j. §. 4. Impedimento. §. 8. Ros. 12. §. 1.

5 Quid si qs credēs vxorē viuere suā que tñ mortua ē 9trahit cum alia. ℞. q matrimonium ē ex quo nō viuit fm rodon. Hugo. tñ in. d. c. cū per bellicam dicit q si credebat hoc sibi licere ēt viuente sua erit matrimoniū. si modo prima mortua ē. Si vero nō credebat licere sic matrimoniū nō erit qr nō maritali affectu sed adulterino ei 9iūgitur nisi postqz scit q ē mortua ei cōiungat maritali affectu. pseuerante alia parte in affectu maritali alias non et ē verius. Ros. 12. §. 5.

Impedimentum

14. dicitur publice honestatis iustitia que ē ppinqtas ex sponsalibus, pueniens. robur ex istitutione ecclie trahēs pp eiusdē ecclie honestatem. vnde ipedit et dirimit tā matrimonia quā ēt sponsalia sequētia. nō pcedētia. vt i. c. ex spōsalibus de spon. li. 6. Et ista publica honestas iustitie cū sit qdam siles affinitati iō ipedit fm illos gradus fm quos affinitas ipedit vsqz ad quartum gradum inclusiue. de quibus dicetur. j. 15. Impedimēto.

Quot sunt spēs publice honestatis iustitie. ℞. q olim due. quarum prima que 9hebatur ex fis nupt. puta Petrus vxorez hēbat. quo mortuo eius vx accepit alium virū de quo hūit filiū l' filiam talis, ples cū nullo consanguineo Petri poterat cōtrahere sz hodie sublata ē per. c. non dz de consan. et affi. Alia que hodie hēt locum. ē que cōtrahitur ex sponsalibus de futuro vel ex mrimonio de pñti nūdū cōsumato fm Pa. in c. sponsam de spon. Unde nullus cōsanguineus sponsi pōt accipere talem sponsam vsqz ad quartū gradum inclusiue nec ecōuerso. c. Juuenis et. c. ad audiam de spon. et si accipit non erit eius vx quia dirimitur. Ros.

Quid requiritur vt sponsalia inducant pfatum impedimentum. ℞. q quinqz. Primo q sint contracta a maioribus septēnio tex. ē in. d. c. ex spōsalib9. et vt dicit Pa. i. c. Juuenis vbi requiritur etas certa respectu discretionis non pōt preueniri, vt patet i etate

Sed pone q aliqs 9iugatus viuente p̄a vxore: Inficie... 9traxit cū alia ignoranter ... ipe vir hēat aliā vxorē: queritur. si ex 2° mrimonio nascant filij an sint legitimi: ... q sic pp bonā fidez alterius pentis. ... c. ex tenore. q filij sint legitimi ... glo. i. c. cū inhibitio. d clandestī. de. spo. ... si ambo pentes, vide §. clandestinus. 2.

ad confectionem testamenti. vt in. l. qua eta te. ff. de testa. et idē nō. i. c. puberes ō despō. impu. Ideo oz ꝯpleuerit contrahentes. si ue ꝑ quibus contrahunt. 7. annos

3 Sed nunquid si maior contrahit cū mino ri septennio. proxima tñ septennio. oriatꝫ pub lice honestatis iustitia. R. ꝙ non ſm Pa. i. c. iuuenis. de spon. et in. c. fraternitati. ō eo qui cognouit consanguineam vxo. sue et h ex defectu consensus. vt in. d. c. ex spōsalib⁹

4 Pone ꝙ talis maior cohabitauit cuꝫ mi nori septennio desponsata et inueniatur ex traordinaria polutio: vel sit dubium. an eā temptauit. R. ſm Pa. vbi. s. ꝙ ex quadam equitate oritur publice honestatis iustitia. sꝫ tñ nullo iure ꝓbatur.

5 Secundum qd requiritur vt inducatꝫ istō ipedimentuꝫ est ꝙ ñ sint contracta sub ꝯdi tione. Nā añ ꝯdcōis euentum ñ oritur istō ipedimentum. vnde posset contrahere cuꝫ aliquo consanguineo sponsi ante conditio nis euentum.

6 Quid si quis contrahit cum aliqua, cum ista conditione. si deo placuerit et postea in uenitur eius affinis. vl' aliud ipedimentum hñs quo cū ea ꝯtrahere ñ pōt ō iure. R. ꝙ ñ oritur publice honestatis iustitia. qꝛ fue runt conditionalia. et iō poterit ꝯtraherꝫ cū eius consanguinea. Nec ob. ꝙ dicta condi tio subintelligebatur ēt si ñ fuisset apposita. qꝛ si ñ apponerꝫ expsse nihilominus eēnt pura. sed expsse apposita faciunt conditio nalia. ſm Hosti. in. c. ad audientiam. de spō. et Jo. An. in. d. c. ex spōsalib⁹. vide qd dixi. s. 3. ipedimento. §. i.

7 Quid si apponatur aliqua conditio que hētur ꝓ non adiecta. vt. s. patuit. 3. impedi mento. R. nihilominus sponsalia pura erūt et oritur istud impedimentum. vt in. c. vlti. de condi. appo.

8 Tertium quod requiritur vt sit istud ipedi mentum: oꝫ ꝙ sponsalia sint certa: qꝛ in in certam personam non infertur consensus. nec oritur istud impedimentum.

9 Quartum oꝫ ꝙ non defecerit consensus vñ ꝯsanguineus furiosi ꝯtinue pōt eius spō sam ducere quā in amentia desponsauit cū consensus defecerit. c. dilectus de spon. 32. q. 7. nꝫ. Limitat hoc Pe. de pal. et bñ veꝝ qñ defectus ꝯsensus est apparens vt in pue ris et amentibus. secus eēt qñ eēt latens: sic in illo qui ꝯhit ñ aio ꝯhendi. sed decipiēdi qꝛ tunc oritur istud impedimentuꝫ. qꝛ eccl'a instituit istud impedimentū pp apparentiā honestatis. et iō ipedit qꝛ de intentione nō pōt ꝯstare. ꝯfirmatur p. Vicē. Archi. Jo. An. et Jmol. et Ge. in. c. vnico. de spon. li. 6. q tenent ꝙ ioco ꝯhens. si de ioco aperte con stat ñ inducitꝫ publica honestas. ergo si ñ cō staret induceretur.

Quintū ꝙ ñ sint ꝯtracta post matrimoni um. l' sponsalia ꝑus facta. qꝛ si qs contraxis set matrimoniū l' sponsalia. et p⁹ viuente pri ma sponsa ꝯheret cū aliqua eius ꝯsangui nea. nō dirimentꝫ spōsalia ꝑcedentia. d. c. ex sponsalibus. 10

Quid si sponsalia ꝯtrahentes hūerit tps debitū et fuerint pure ꝯcta et cū certa psona et cū ꝯsensu. sꝫ tñ fuerunt nulla ō iure. puta cū affine. l' cū religioso. l' in sacris. aut cum maleficiato. et huiusmōi. R. ꝙ nihilominus oritur publice honestatis iustitia: qꝛ in mrī monio atēditur potius honestas. l. sēp. ff. de ritu nup. Nec ob. ꝙ nulla oriatur obli gatio. sed bñ publica honestas q̄ ipedit ma trimoniū ꝯhendum et dirimit contractuꝫ. 11

Sed qd si minores septēnio ꝯtractis spō salibus ꝑseuerant vocantes se sponsū et spō sam. l' simul iacent. l' se inuicem osclātꝫ vsꝫ post septēnium. et ex hoc manifeste appet eos perseuerare in eadem voluntate. R. ꝙ si ex talibus signis manifeste apparet ꝙ ꝑseuerant in eadeꝫ voluntate p⁹ septēniuꝫ ꝯpletū oritur publice honestatis iustitia vt nō: in. d. c. ex spōsalib⁹. Alias si ñ manifeste appet. lꝫ ꝑdurent in eodē ꝓposito ñ oritur istud impedimentum. vt colligitur ex. d. c. ex sponsalibus: 12

Impedimentum

is. ē af finitatꝭ. que qdē affinitas est ꝓximitas ꝑsonarum ex copula carnali ꝓueniens omni paren tella carens. vnde affinitas mediante con sanguinitate et carnali ꝯmixtione ꝓpagatꝫ iō cōsanguinitatem imitatur. Sed in hoc differt. qꝛ persona coniuncta siue addita ali cui persone. per ꝓpagationem fit ꝑticeps eiusdem nature lꝫ indifferenti gradu. vnde non mutat genus attinentie. sꝫ tñ gradum. sed persona addita siue cōiuncta per copu lam carnalem alicui persone non fit parti ceps eiusdem nature. sed quasi coniungitꝫ ab extrinseco. vnde coniungitur alio gene re coniunctionis sed in eodem gradu. Et iō persona coniuncta per carnis copulam sanguini alterius inducit ꝑmum genus affi nitatis. persona vero addita per copulam persone que ꝑmuꝫ inducit genus facit secū dum genus. et persona addita secunde in ducit tertium genus. verbi gratia. vxor fra-

G

tris mei est mihi affinis in primo genere τ in eodem gradu quo frater meus τ reliqꝫ consanguineis meis in eodem gradu quo sunt mihi τ in p̄mo genere. Alia persona q̄ non est mihi consanguinea: nec affinis aliū de si coniungatur cum p̄fata vxore fratris. mei erit mihi affinis in secundo genere τ consanguineis meis. τ i eodem gradu quo sumus fratri meo. ¶ Tertia vero persona aliunde. nec consanguinea: nec affinis: si cō iungatur secunde persone coniuncte vxori fratris mei erit mihi in tertio genere affinitatis τ consanguineis meis. ita nō. in. c. nō debet. de consan. τ affi.

1 ¶ Quomodo ipedit affinitas matrimoniū ℞. q͛ si p̄ueniat impedit contrahendum τ dirimit contractum in primo genere tātū hodie. τ vsqꝫ ad quartum gradum inclusiue. vt in. d. c. non debet. lꝫ olim impediret ēt in secundo τ tertio genere. vt. 35. q. 3. per totū. Unde persona cognita carnaliter ab aliquo consanguineo nō poterit contrahere cum aliquo de illa consanguinitate qui non distat vltra quartum gradum ab eo cō sanguineo qui eā cognouit. τ econtrario. Et si contrahit ñ tenet matrimonium. τ in telligitur ꝓhibitum in infinitum ꝑm vnam opinionem quam ñ teneo. vt. s. dixi. Impedimentum. 6. §. 1.

2 ¶ Quid si affinitas superueniat matrimōio iam contracto per verba de presenti licet ñ consumato. ℞. q͛ ñ dirimit eum. vt in. c. 2. d̄ consan. τ affi. τ ille per quem contracta est affinitas nō potest petere debitum siñ peccato mortali. sed bñ tenetur reddere vere l' interp̄tatiue petenti. Pe. de pal. lꝫ q͛ si matrimonium ñ est cōsumatum. q͛ nec etiam reddere potest siñ mortali peccato. qꝛ potest religionē intrare. Sed hoc ñ credo. qꝛ lꝫ possit ñ tñ tenetur intrare.

3 ¶ Sed nunquid episcopus poterit dispensare cum tali vt etiam exigere possit sine peccato. ℞. vt. s̄. Incestus. §. 5.

4 ¶ Utrum remaneat affinitas post mortē ꝑsone cognite. ℞. q͛ sic. qꝛ ē vinculū ꝑpetuū.

5 ¶ Utrum coytus fornicarius causet affinitatē. ℞. q͛ sic qꝛ per omnem coytū ordinatum ad carnis ꝓpagationem per quem consanguinitas contrahi possit contrahit affinitas. ñ aūt per coytum extra vas vl' sodomiticum. τ huiusmodi. 35. q. 3. extraōdinaria. τ de eo qui cogno. ꝯsā. vxo. sue. c. fraternitatis. τ. 35. q. 10. fraternitatis. Gofre. tñ lꝫ absur dū ꝯbi affinitatē ꝑ fornicariū coytū: ēt ordinatū ad generatōem. τ io lꝫ q͛ ñ cō trahitur nisi ex ꝓximitate ꝓueniens ex nuptijs. vt pꝫ in. l. ñ facile. §. sciendum. ff. de gradibus. Sed cōtrariū communiter tenet τ sic serua. Et ille. §. sciendū loquitur de affinitate ꝑ quā defert h̄ditas ad aliquē.

6 ¶ Quid si claustrū pudoris intrauit lꝫ semen ñ emisit. ℞. q͛ affinitas non contrahit. etiam si mulier sola emisisset ꝗuis claustrū ñ intret. sed tamen semen si intus mittit contrahitur affinitas. qꝛ pōt fieri generatō sicut fit in balneo: vel in demonibus succubis τ incubis.

7 ¶ Quid si vir intrans claustrum emittit semen τ ñ mulier. ℞. Pa. in. c. fraternitatis. de eo qui cogno. consā. vxo. sue. Inno. ibidem lꝫ q͛ ñ cōtrahitur affinitas. sed q͛ opōtet simul emittant tam vir q̄ꝫ mulier. Idem tenet Hosti. in sūma. τ Hugo in. d. c. extraordinaria. sed ip̄e Pa. dicit q͛ Hosti. in. d. c. fraternitatis. dicit q͛ sufficit q͛ vir emittat i claustro pudoris. licet mulier ñ emittat. qꝛ ꝑꝫ medicos pōt fieri generatio. Et hoc sequtur Fede. cōsilio. 190. Et videtur seq͛ Pa. τ iudicio meo etiam Inno. in. d. c. fraternitatis. τ Rodo. τ Pe. de pal'. i. 4. alꝛ Beata virgo ñ potuisset effici mater τ virgo. si oporteret mulierem sciare.

Impedimentum sextum decimū

dicitur i potētia coeūdi que quidem est vitium animi vel corporis vel vtriusqꝫ quo quis impeditur alij carnaliter cōmisceri.

1 ¶ Quot sūt eius species. ℞. q͛ tres. Prima dicit naturalis vt frigiditas i viro. Artatio in muliere. Et d̄fectus etatis in vtroqꝫ. vel altero. Altera est accidentalis que ꝓuenit a cā extrinseca τ accñtali. vt castratio. Et tertia maleficialis q̄ a d̄mōib' ꝓueit

2 ¶ Circa frigiditatem τ artationem: dic breuiter q͛ ad hoc vt impediat matrimonium contrahendum τ dirimat contractum requiritur p̄mo q͛ p̄cesserit tale impedimētum matrimonij qꝛ si adueniret post cōtractum non dirimeret. licet esset ratōnabilis cā dispensationis fiēde per papam vt alter aptus contraheret cum alio. si nundum erat matrimonium consumatum. vt nō. Pa. in c. ex parte. τ in. c. ex publico. d̄ conuersi. cōiuga. Et idem dic de impotentia accidentali. ꝑm eundem Pa. allegat. c. q͛ sedem τ. c. consultationi. de fri. τ male. Secundo requiritur q͛ sit tanta q͛ nullo modo possit coire hoc est ꝑm Pe. de pal'. q͛ sit talis q͛ impediat actum perpetuo saltē effectū generatōnis. sed non actum que est emissio se

minis in vase non eẽt impedimentum. Tertio ꝙ sit perpetuum impedimentum ita ꝙ nullo medicamine aut remedio possit remoueri. q2 si posset sine periculo mortis remoueri non dirimeret. hoc nõ. in. c. i. τ. 2. 33. q. i. τ de frigi. c. i. τ. 3. τ quasi per totum. Nec facio vim in frigiditate que est a natura. aut in illa que est per senectutem. quia quando non potest iuuari impedit. vt notat Ricar. in. 4. di. 34. Et eadẽ ratione dic de nimia caliditate que coytum impediret. ƀ3 sanctũ Tho. ea. di. Quarto ꝙ sit ignorans quando contrahit de tali impotentia. quia ƀm Pe. de pal. qui scit se: vel alium impotẽtem τ eum accipit non potest amplius eum dimittere quo ad vinculum. q2 est verum matrimonium: τ hec quattuor dic etiam requiri in impedimento accidentali vt dirimatur

3 ¶ Sed quid de eo qui habet virgam erectam sed non potest emittere semen propter impedimentum naturale vel accidẽtale. ℞. Pa. in. c. ij de fri. τ malefi. glo. tenet ꝙ põt contrahere τ tenet matrimonium. q2 põt mulierem ꝓuocare. sed communiter tenetur contrarium. q2 ex quo non potest habere actum generandi: potest mulier dicere ego volo effici mater. vt in. d. c. i. in fi. τ sic tene si ante ꝓcessit contractum matrimonij tale impedimentum: τ non sit remediabile.

4 ¶ Utrum mulier ꝓpter artitudinem separata a primo viro τ coniuncta secundo que efficitur habilis primo propter vsum secũdi sit restituenda ꝑmo. ℞. Pa. in. c. fraternitatis eodem. ꝙ si non poterat coniungi primo viro antea sine periculo mortis per aliquod remediũ ꝙ non restituit sed stabit cũ secundo. q2 in ꝑmo non fuit matrimoniũ vt tenet abbas τ Pe. τ sequitur Jo. An. i. d. c fraternitatis in fi. ꝙ verum limita quando aperte apparet de dissolutione membrorum amborũ. alias esset restituenda. q2 videtur ecclesia decepta. Et sic ꝯcorda doc.

5 ¶ Circa etatẽ vero vt nõ. dixi. Etas ad cõtrahendum sponsalia est septem annorum cõpletorum. vt in. c. de sponsalibus. de spon. libro. 6. Sed in matrimonio requiritur ꝙ vir hẽat ꝯpletũ. 14. annum τ mlr. 12. vt in c. puberes. τ. c. continebatur de desponsa. impube. Unde si ante illud tempus contrahatur non erit matrimonium sed sponsalia c. vnico. de desponsa. impube. li. 6. Et hoc verum. nisi malitia suppleret etatem. τ tũc est ƀm Tancre. τ Hosti. in. c. de illis. el secũdo de desponsa. impu. quando se inuicem cognouerunt. aliter nõ. Sed tu dic cũ Jo. An. ꝙ sufficit ꝙ sint experti copulam carnis si non inuicem. saltem cum alijs. Unde exponitur illud malitia. i. vigor naturalis. seu potentia coeundi supplet etatem. quod patet in dicto. c. de illis. ibi potuerunt coniungi. Et iura que dicunt ꝙ matrimonium tenet. si sunt proximi pubertati. licet doc. in hoc sit diuersa interpretatio. Tamẽ tu hec intellige cum Hosti. in summa. ꝙ est proxima etati quando est viri potens quod per experientiam potest sciri. dicto. c. puberes. τ. c. a nobis. de desponsa. impube. Unde glo. in summa. 20. questione prima. refert Gr. dicẽtem ꝙ puer nouem annorum reddidit nutricem pregnantem. Et Alber. in quarto. dicit se vidisse puellam nouem annorum concepisse: τ in decimo peperisse.

6 ¶ Sed quid si puer pubes τ habilis etate ad contrahendum contrahit τ est impotens ad coeundum. ℞. glo. tenet ꝙ matrimonium non est validum in. c. puberes τ sequitur ibi Pa. de desponsa. impube. Quia qui habere actum generandi nõ potest ñ dicitur pubes. ergo assimilatur impuberi. τ facit istud. c. puberes i fi. Doctores tamen communiter tenent ꝙ non separabitur. sed expectabitur tempus plene pubertatis. scilicet decemocto annorum. l. item mella. ff. de alimen. τ ciba. lega. τ hec est humanior τ verior. quia ex quo impedimentum non est perpetuum nõ restat qui sit matrimonium. aliter infirmus impotens nunc ad coeundum non posset contrahere. quod falsum est. τ ideo erit matrimoniũ. sed si in. 18. non poterit iudicabitur impedimentũ ꝑpetuũ. τ sic dissoluet

7 ¶ S3 nũqd peccãt q ꝯhũt mřimoniũ añ debitã etatẽ. ℞. ƀ3 Pe. de pal. in. 4. ꝙ sic mortaliter si sine iusta cã τ licẽtia epi ꝯhunt: q2 ꝯ ꝓhitionem. c. 2. de despon. impu.

8 ¶ Sed pone ꝙ minor septennio fuit cognita a sponso maiore. 14. ℞. Jo. de deo ꝙ erit matrimonium. sed Pa. in dicto. c. continebatur tenet ꝙ non erit quãtũcunq3 fuerit cognita. quia non habet consensum aptum ad matrimonium contrahendum nisi eẽt multum discreta τ doli capax.

9 ¶ Pone ꝙ dicti impuberes qui post septennium contraxerunt matrimonium qd iuris interpretatione sunt sponsalia. vt in. c. vnico. de despon. impub. li. 6. perseuerant. vsque ad plenam pubertatem τ in pubertate interuenerunt oscula τ amplexus. τ dona. nunquid erit matrimonium. ℞. ꝙ si interuenit copula. tex. est clarus in

d.c.vnico q sic efficitur matrimonium. Si vero copula ñ interuenit nec consensus exp̄ssus p⁹ pubertatem. sic opi. ē diuersa. Inno. nec q ñ efficit per q̄cunq alios actus ēt copulā vel nix ñ ad eā. Hosti. vero fuit vari⁹ in.c. attestatōes.de d̄spon.impu. τ in.c.ad id.de spon. Archi.in.d.c.vnico p⁹ multas opi. videtur concludere q non sit matrionium nisi īteruenia t l' nouus consensus exp̄ssus. l' copula. l' traductio ad domum. τ h vr̄ sequi Alanus. Vicē. τ Gofre.i.c. litteās de d̄spon.impu. Pa.i.c.fi.de spon. nec q p oscula.iocalia. τ āplexus τ huiusmodi signa efficitur matrimonium. allegat glo. τ Jo.An.in.d.c.vnico. Ray.nec q si q̄n cōtraxerunt intendebant contrahere matrimonium.sic ñ erit nec matrimonium nec sponsalia. Matrimoniū q: etas impediebat sponsalia q: hoc ñ intēdebāt nec verba ad hoc possunt referri. τ sic adueniente pubertate ēt si sequatur copula non erit matrimoniū nec verū.nec p̄sūptum. Si vero q̄n contraxerunt intendebant contrahere.si non vt agebant. saltem q̄ntū valere poterat. sic erūt sponsalia τ non inducent matrimoniū.nisi au. per copulā.aut per consensum euidenter expressum. τ sic intelligit tex.d.c.vnici. Ego vero saluo meliori iudicio.iuxta illō .l.claudius felix i fi.ff.q po i pi.habe.dico q ad h vt spōsalia efficiat mt̄imoniū ver. oz interueniat nouus consensus in matrionium exp̄ssus cum aliquibus signis vn.uocis.hoc est q talia signa non possint fieri legitime.nec soleant fieri.nisi cum vxore i lño matrimonio coniūcta. Illud coiter sequunt theo.in.4.di.28.p3 in ar.per.l. minorē.ff. de ritu.nup. τ per.d.c.attestatōnes. τ quod ibi nō. Et ideo si post pubertatem amborū nouum consensum habuerunt ostensum per aliquod signum quod solūmodo cōiugibus exhiberi solet.sic indubitanter matrimonium efficitur. Si uero nouum talē cōsensum in pubertate non habuerunt.sz simpliciter perseuerauerunt in tali opinione p̄ma nihil de nouo determinantes. tunc reduco doc.ad cōcordiam. Et dico q si intercesserunt actus qui non solent fieri nisi cum vxore.vt traductō ad domum.habitatō mutua seorsum. τ huiusmodi. sic talia signa faciunt matrimonium p̄sumptum. Et sic intelligo τ limito dictum glo. Hosti. τ Pa. ac ceterorum. Si aūt signa exhibita post pubertatē sunt signa que ēt sponsis de futuro exhibētur.vt i aliq̄bus locis oscula τ amplexus τ huiusmodi.sic non faciunt matrimonium nec verum nec p̄sumptum. q: hoc non p̄bat eē qō ab hoc contigit abesse.l.neq3 natales.C.de p̄ba.c.2.de transla.pla. τ sic intelligo Inno.cum ceteris. Istam concordiam videtur tenere Do.Anto.in.d.c.attestationes. τ de istis vltimis non loquitur.d.c vnicum.quod patet i verbo consueuerit euidenter.nec glo.ibidem si bene ponderetur q: dicit se amplexebantur non simpli.sz addit vt coniuges.

Circa vero impedimentum naturale vel 10
accidentale est sciēn̄ fm Pa.in.c.1.de fri. τ male.q quando non pōt per aspectum p̄bari semper debet ad minus hitare per triennium ante q̄ matrimonium dissoluatur. vt in.c.fi.eodē. Secus in impedimento qō potest per aspectum probari.vt in.dicto.c fraternitatis. Vel per iuramētum p̄p̄rium cū septima manu p̄pinquorum.vt in.c.laudabilem eo. ti. q: statum potest dirimi.

Quid de spadone vtroq testiculo. R. q̄- 11
dam tenent q non dirimitur. q: fm Auicenam potest erigere virgam τ semen emittere.licet non possit generare. Sed fm Pa. in.c.quod sedem.de fri. τ male.doc.coiter tenent q non potest contrahere: τ sic non tenet matrimōium τ dirimetur.secus si eēt castratus tantum vno testiculo. τ sic potest intelligi tex. τ glo.in.l.si serua.§.si spadoni ff.de iur.doti.vide glo.in.c.hij qui.32.q.7. Sed ego teneo q ex quo h3 actum generādi q tenet matrimonium.licet non habeat effectum.vt.s.dictum est.aliter steriles non possent contrahere qō falsum est. τ fz hoc limita glosas p̄dictas.

Circa uero maleficiatos. Aduerte q a- 12
liquādo quis est maleficiatus respectu omnium. τ sic contrahere non potest. τ si contrahit post p̄mum matrimonium contractum τ coniungitur cum secunda redire tenetur ad p̄mam. q p3 q: impedimentum ñ erat perpetuum. τ ideo p̄mum matrimonium fuit firmum. Si autem sit maleficiatus respectu vnius persone.sic non restituetur. quamuis cognoscat secundam. q: primum matrimonium fuit nullum τ secundum fuit validum.

Sed nunquid iudicabitur impedimen- 13
tum perpetuum quod remoueri posset per aliquod maleficium. R. fm sanctum Bona.in.4.di.34. τ sanctum Tho. eadem di. q sic.quia non potest homo per maleficiū inuocare demones p̄ aliquo casu.

Si queratur de abhominatiōne. vtrum 14
impedit matrimonium tenet sanctus Tho.

Dicit v. scot. i q. di. 31. q. dya mitit larvã sup i facie3 vxoris: 2 pulcra in facie genbine: larva. vt ait papias ē mascara. vl umbra demonior.

vbi s. q est idem iudicium quod de malefi cio cum sit causa extrinseca: & accidentalis. Et hoc itellige quando ex tali abhominati one in ymaginatiua fātasia aut extimatiua concipitur talis horror q nullo modo pōt habere actum generandi cum tali.

15 ¶ Sed quid si inueniatur aliquis qui vellet destruere maleficium cū alio maleficio. vi de. j. Superstitio. §. 13.

16 ¶ Quero quid si dubium sit. an tale ipedimentum ipotentie coeundi pcesserit matrimonium contractum per verba de pñti an nō. R. Pa. in. d. c. fraternitatis q psumetur pcessisse ex quo nunq̃ potuit cognoscere facit in ar. l. 3. C. de edi. edic. Et hoc idez se quitur Ricar. in. 4. di. 34. q debemus psumere q sicut pcessit consumationem ita & contractionem. Nam ex futuro psumit eē pteritum. vt nō. i. c. scribam eisdē. de psūp. & sic doc. magis videntur in hanc opiniōez inclinari. & placet mihi. lz glo. in sūma. 33. q. i. dicat q psumendū est subsecutū. Nec obstat. c. lz ex quadam in fi. de testi. vbi dicitur q in dubio pro matrimonio est psumēdum. qr dicit Pa. vbi. s. q est verum quā do matrimonium pōt hēre suum effectum. s. euitationem fornicationis vel bonum prolis. Et hanc mirabilem limitationem. tz etiā do. Anto. in. c. litere vestre. de frigi. quod bene notabis.

Impedimentum decimū septimū

sm aliquos dicitur consuetudinis vel statu ti. pro cuius intelligentia queritur.

1 ¶ Utrum consuetudo possit contra matrio nium. R. sm Pa. in. c. super eo. de cognatōne spūali. q aut consuetudo hilitat. alias inhiles per ius canonicum. vt puta q contrahatur in. 2. l. 3. gradu consanguitatis. & huiusmodi. & sic non valet. vt pbatur in. d. c. super eo. sm veram significatōem iuncto c. qđ super hijs. de ꝯsan. & affi. & hoc tenet Hosti. quasi sit irrōnabilis. Ex quo infero q consuetudo non approbata a papa non pōt tollere impedimentum publice honestatis. cum cousuetudo non valeat ꝯtra ho nestatem ecclesie. c. cum decorem. de vi. & ho. cle. Aut consuetudo solum ihabilitat. a lias habiles. vt in filijs duorum compatrū pro quorum neutrū ventum est ad cognationez spiritualem. & tūc valet vt nō contrahatur facit. v. itaq̃ & v. ceterum. d. c. sup eo. & d. c. olim. de cle. ꝯiuga. Aut ꝯsuetudo ñ solū in hilitat vt ñ ꝯtrahat. sz ēt hz vt dissoluat ad tempus. & sic valet. vt voluit Inno. qr pec cauerunt contemnendo consuetudinem pa trie. 30. q. 5. aliter. Aut taliter ihabilitat. q si fuerit contractum habet vt dissoluatur in ppetuum. & tunc si est approbata per papaz saltem tacite sic valet. vt probatur in. d. c. super eo. sm lecturaz Hosti. Sed si nō appa ret de approbatione pape. tunc ñ valet sm Hosti. in. d. c. super eo. & ppterea dicit casum prefati: c. non extēdendum. Sed Pa. tenet contrarium. vbi cum de consuetudie concurrit scandalum: quia sicut papa po test ius diuinum iterptari & addere & diminuere. vt nō. Inno. in. c. que in ecclesiarum de consti. Ita & consuetudo. vt tenet idem Inno. in. c. fi. de consue. & hoc etiam sentit glo. magna in. d. c. super eo. que vult q vbi esset consuetudo q non contraheretur in quintum gradum si ex ꝯtractu generaretur scandalum non valet matrimoniū. Quia vt dictum est. Cōsuetudo continens in se scandalum ex preteritione potest inhabilitare alias habiles. secus si a principio nullum fuisset impedimentum. quia tunc scandalum superueniens non potest dissoluere qr ppter scandalum non est recedendum a veritate iuris diui. c. 2. de no. ope. nun. & in regula qui scandalizauerit. de re. iur. Sz do. Anto. d. Butri. in. d. c. super eo. limitat sic. Nā aut consuetudo habet ꝯcursum iu ris antiqui: & tunc dirimet in perpetuum. interueniente scandalo. nisi ita dirimatur. Si vero non habet concursum iuris. & tunc si a nouo iure approbetur vel a papa similiter dirimet. q si non habet cōcursum iuris antiqui vel noui vel approbationem pape tunc non potest creare nouum impedimentum ad dirimendum in perpetuum. & hoc est verissimum. Et dictum Pa. intellige de consuetudine generali quaz papa scit & ap pbat ñ de pticulari. nisi sz distin. do. Anto.

2 ¶ Quid si consuetudo mariti & vxoris sit diuersa. R. Pa. in. c. i. de spon. Aut consue tudo disponit super solemnitate contrahē di. & debet obseruari consuetudo patrie. vbi matrimonium cōtrahitur etiam si am bo essent peregrini vel forenses. quia non esset violanda consuetudo patrie cum scan dalo aliorum. vt in. c. que contra. 8. di. & l. si frigidus. ff. de euic. & l. 2. C. quemadmo dum testa. aperiantur. Aut consuetudo dis ponit super exequutione vel alijs seruandis post contractum. & debet attendi con suetudo domicilij ipsius mariti l. fi. §. idem rescripserunt. ff. ad munici. Unde si consue tudo est domicilij mariti q maritus lucre

tur certam partem dotis: licet in loco sit alia consuetudo: tamen seruabitur consuetudo domicilij mariti et lucrabitur: vt est de mente Bar. in l. exigere. ff. de iudi. ubi tex. cum glo. et in l. cunctos populos. C. de summa tri. et sequitur Bal. in Rubrica. de inuestitura de re. alie. facta. c. vltimo. Sed limitat veraz nisi error interuenerit. qz mulier ignorabat et contraxit simpliciter fiducia iuris communis. ar. ff. de iur. et fac. igno. l. regula. et ff. de proba. l. cum de indebito. Alij tenent ꝙ si contraxit in loco mulieris. ille locus inspiciatur. Si in loco viri ille attendatur. Si in loco tertio cosuetudo viri obseruetur. qz est caput mulieris. de spon. c. i. Sed opinionem Bar. sequitur do. Anto. qui addit ꝙ si maritus mutaret domicilium post contractum matrimonium ꝙ debet attendi cosuetudo domicilij tempore contractus et non domicilij vbi dissoluitur matrimonium. quia debet attendi locus vbi orta fuit obligatio. et non vbi recepit purificationem. et facit tex. iuncta glo. fm intellectum quem sequitur i. l. si vxor. ff. de iudi. Ros. mirib. p. 6. 21

3 ¶ Utrum statutum patrie valeat circa matrimonium. R. Pa. in c. primo. de sponsa. do. Anto. sic distinguit. ꝙ aut statutum patrie disponit circa substantialia matrimonij: puta inualidando matrimonium vel personas. et sic non valet. Ex quo patet ꝙ leges prohibentes matrimonium inter tutorem et pupillam. rectorem prouintie. et prouintialem. et huiusmodi. non tenent. Idez dicas si habilitaret inhabiles. de quo vide per Fede. consilio. 35. vbi tenet ꝙ generaliter statuta laicorum circa matrimonium sunt nulla. quia hec materia non est de foro seculari: sed ecclesiastico. vt in c. tuaz. de or. cogni. facit quod notat Bar. in l. titia. ff. solu. matri. et per doc. in c. fi. de secun. nup. Aut statutum disponit inferendo penam circa substantialia ipsius. et inferendo damnum. et sic non valet. vt disputat Jo. An. in c. statutum. de heret. li. 6. Ex quo patet ꝙ non valet statutum inferens penam cotrahenti cum minore. 25. annis. nisi presentibus agnatis. qz intimidatur matrimonium quod liberum debet esse. c. cum locuz. de spon. Gaspar tamen de Cal. in c. 2. de clan. despon. dicit consultum fuisse ꝙ valet statutuz in isto casu et simili. Sed Pa. magis placet opi. Jo. an. et est magis communis: de quo vide in d. c. i. per do. Jo. Anto. de sancto georgio. Quandoqz statutum imponit penam auferendo lucrum quod lex secularis attribuerat. sic valet fm do. Anto. Sed Fede. vbi supra et Pa. tenent contrariuz. Quandoqz statutuz non disponit circa substantialia matrimonij. sed circa dependentia. puta circa dotem. et sic valet fm Inno. ar. c. raynutius. de testa. Quandoqz circa solennitates disponit. et sic valet: et peccant non seruantes. Pa. tenet contrarium. qz non pertinet ad laicos. Sed tu dic verum ꝙ non valet statutum in solennitatibus alijs adhibitis in tali contractu. et maxime que non faciunt ad certitudinem matrimonij. Et sic intelligo dictum Pa. et limito Bar. in l. edicimus. C. de muri le. et Bal. in l. i. ff. de iusti. et iure. qui tenent ꝙ suadente publica vtilitate. lex ciuilis potest penam apponere subditis suis. et sic per accidens erit licitum. s. statuere circa solennitates matrimonij. quod alias non esset licituz. l. gracus. C. ad l. iul. de adul. quamuis ipsi teneant generaliter valere penam appositam circa matrimonium contrahendum. Et similiter dictum predictum do. Anto et dictum Pa. erit verum. vt dixi in alijs solemnitatibus que non faciunt ad honestatem matrimonij: vel eius certitudinem. qz sic non ligaret.

¶ Sed nunquid predicta habebunt locum in sponsalibus. R. fm do. Jo. An. predictum in dicto. c. primo ꝙ sic per l. oratio. ff. de spon. Facit tex. in c. cum haberet. de eo qui du. in ma. quam pol. per adul. vbi equiperantur matrimonium et sponsalia. Et hoc veruz quo ad dispositionem. sed non quo ad penam quia pena apposita circa matrimonia non habet locum in sponsalibus. fm glo. communiter approbatam. in cle. eos. in v. contrahere. de consan. et affinita. quod nota bene. Ros. mirib. p. 6. 15. 4

Impedimentum decimum octauuz dicitur priuationis quando scilicet aliqs est surdus. mutus. et cecus. nam talis non potest contrahere. et si contrahit non tenet sed dirimitur fm aliquos. Ratio. quia qui nunquam uidit. nec audiuit. nec potest scire quid sit matrimonium: non potest contrahere. nec consentire in matrimoniuz. Sed istud ego limito fm Hosti. et Pa. in c. cuz apud. de sponsa. verum si nullo modo potest exprimere consensum suum. sed si posset exprimere consensum suum in contrahendo per aliqua signa. sic erit matrimoniuz contrahendo. quia licet ignoret quid sit matrimonium prout sacramentum est: non tamen prout est vinculuz quod a iure

naturali elicitur. quo ratio dictat vt alicui inseparabiliter adhereat ad generationem procurandam. Difficillimum tamen ē hoc tales posse ostendere per aliqua signa. Similiter furiosus priuatus iuditio rationis non potest contrahere. vt notatur in.c. dilectus filius. de sponsa. nisi haberet lucida iterualla. ꝛ tunc ꝯsentire posset. Idem dic de ebrio.

1 ¶ Nota pro intelligentia omnium predictorum singulare dictum Hosti. in.c. si vir. de co.spi. ꝙ vbi doctores ꝛ magistri ꝑ suas glo. matrimoniū soluunt. nec ius expressū adducunt. si reperitur vnus doctor vel magister scribens contrarium matrimonium sustinens ipse est sequendus. ar.c. licet ex quadam. de testi. Quia ſꝫ eum tollerabilius est aliquos contra statuta hominum copulatos dimittere simul: ꝙꝫ sic coniunctos contra statuta dei separare. d.c. licet. Istud dictum sequitur ꝛ recitat Pa. in dicto.c. si vir. Sꝫ limitat dicens: nisi communis opinio haberet quasi tex. pro se ꝛ propterea exponit id quod dicitur i dicto.c. si vir. scilicet ꝙ est sequendum in hoc quod humanius dicit idest rationabilius ꝛ equius. Idem fere dicit in.c. fi. de sen. ꝛ re. iudi. ꝛ dicit confirmari dictum prefatum Hosti. per dictum.c. fi. sed limitat. nisi opinio illius doctoris euidenter esset falsa. vel nisi probabilibus rationibus posset conuinci. Addo ꝛ aliaꝫ limitationem. ꝛ dico verum prefatum dictum quando matrimonium sustentatuꝫ potest habere suum effectū. ſm ꝙ .s. dixi Matrimonium .tertio impedimento .16. in fi. Alias quando non potest habere suum effectum matrimonium: non esset iudicāduꝫ pro eo ad dictum vnius contra comunem opinionem.

2 ¶ Utrum papa possit dispensare in omnibꝰ impedimentis predictis. R̸. ꝙ quedam sunt impedimenta que remouent consensū sicut est impedimentum tertium scilicet conditionis. ꝛ quartum scilicet erroris persōe. ꝛ vndecimū scilicet metus. seu coactionis ꝛ decimumoctauum scilicet priuationis sēsus. Unde sicut papa nō potest supplere cōsensum sine quo non est matrimonium. sic nec in ipsis potest dispensare vel ipsa tollere. Alia sunt ipedimēta ex statuto eccl'e cuiꝰ modi ē ipedimētū primū .s. iterdictū eccl'e ꝛ secundum scilicet feriarum. ꝛ quartum scilicet conditionis seruilis. quia vt matrimoniuꝫ contractum cū ancilla a libero non teneat. hoc est ex statuto ecclesie secundum Ricar. in quarto disti.36. ꝛ Pe. de pal. ꝛ quintum scilicet voti castitatis. ꝛ septimum s. cognationis spiritualis. ꝛ octauum. s. cognationis legalis. ꝛ nonum. s. criminis. ꝛ decimum. s. disparitatis cultus. ꝛ duodecimum. s. ordinis. ꝛ decimūquartum. s. publice honestatis. ꝛ decimūsextū. s. impotētie coeundi. Nam posse generare ñ est de substantia matrimonij. Aliter senes non possēt contrahere. quod falsum est. ꝛ ideo ē ex statuto ecclesie. Et impedimentum decimūseptimum. s. consuetudinis. ꝛ in istis potest papa dispensare. Similiter dico ꝺ impedimento .6. s. consanguinitatis. ꝛ.13. s. ligaminis. ꝛ.15. s. affinitatis quo ad aliqua que in ipsis solum sunt ex statuto ecclesie. sicut est in consanguinitate ꝛ affinitate vt qs ñ possit ꝯhere in secundo gradu in linea eq̄li. ꝛ 3. ꝛ.4. ꝛ silr in ipedimento ligamis q̄ ad h̄ ne qs possit ꝯhere cū alia pꝰ matrimoniuꝫ ꝯctū cū aliqua p verba de pn̄ti solū. Et in h̄ ꝯcōdant coiter doc. lꝫ quo ad votū solēne aliq tenuerint ꝙ papa ñ pōt dispensare. sicut Tho. 22. q. 88. ꝛ qdā alij. Sꝫ tu tene ꝙ pōt vt ēt ipe Tho. in. 4. di. 38. ꝛ Ri. eadem di. ꝛ Henri. de gan. i. 5. quol. q. 29. ꝛ ē cois opinio theologoꝝ ꝙꝫ canonistaꝝ. Alia sunt ipedimēta iuris diuini ꝛ legis nē. ꝺ qbus hēs s̄. Impedimēto .6. §. i. s. de ꝯsanguitate ꝛ affinitate vsꝫ ad ſm gradū i linea inequali. Et i istis vtꝝ. papa possit dispensare. sic fuit diuersa opi. canonistaꝝ i.c. lr̄as de resti. spo. ꝛ in.c. p venerabilē. q fi. sint le. ꝛ i.c. ꝑposuit. de ꝯces. ꝑben. qdam dicentibus ꝙ ñ pōt. p. d.c. lr̄as. Sꝫ tu dic ꝛ tene ꝙ lꝫ papa non possit tollere dicta ipedimenta generaliter. tñ in aliquo casu spāli ltia cā subsistēte: pōt in dictis ipedimentis ꝯsanguitatis ꝛ affinitatis dispensare. vt ēt tenet Jo. An. ꝛ recitat ꝛ sequitur Pa. in. d.c. lr̄as. de quo vide. j. Papa. §. i. An aūt possit similiter dispensare in impedimento ligaminis in quantum est de iure diuino. s. vt post matrimonium ꝯsumatū quis ꝯhat cū altero tenet coitē: ꝙ non. ꝛ sic serua indubitanter quo ad hoc vt quis possit dimittere vxorem vel vxor virum. quo ad vinculum post matrimonium consumatum. Similiter etiam quo ad hoc vt vxor possit habere duos viros ¶ sed quo ad hoc vt vnus vir possit hēre duas vxores. credo papā posse dispēsare qñ genus fideliū eēt reductū ad paucissimos viros. de quo dic. vt. j. Papa. §. i.

¶ Sed nunquid epūs similiter poterit dispensare in aliquo ꝑdictoꝝ ipedimētoꝝ. R̸.

ꝙ in interdicto ecclesie speciali facto a suo inferiori potest ⁊ in impedimento criminis. qñ crimina soluꝫ impediunt matrimoniuꝫ ꝯhendum. de quibus. s. Impedimētum. 9 i pn. Sed in iterdicto facto a superiori suo. vel in criminibus que impediūt ⁊ dirimūt post contractum. de qbus. s. in. d. 9. impedimēto. §. i. ⁊. 5. Autem alijs quibuscunqꝫ ipedimentis matrimonij ne contrahatur. ñ pōt eps dispensare. nisi in casibus. de quibꝰ s. Dispensatio. §. 5. Epm posse dispensare contra canonem vel ꝯcilium.

4 ¶ Quid de illo qui audiuit ꝑpetuū impedimentū fore inter se ⁊ vx. suā: R. fm Rodo. ꝙ si audiuit a fide dignis tenetur inquirere. alias eēt affectata ignorantia. Et si concipiat ꝓbabilem opinionem ex dicto tali ñ dꝫ exigere debitum: sed soluꝫ reddere donec intelligat veritatem diligenter inquirendo Si vero inquirendo nihil inuenit. vel audiuit hoc ñ a fide dignis. sic dꝫ deponere conscīam nec peccaret mortaliter si ñ crederet: ꝗuis audierit a fide digno. vt puta a sacerdote: vel ꝓpatre. ⁊ huiusmodi. qꝛ ñ obligat cuicunqꝫ credere nisi ꝓbet. sed sufficit inqrat. ⁊ si aliud non inuenit non credat.

5 ¶ Nunquid sacerdos teneat reuellare ipedimenti. vide. s. Confessio. 4. §. 10.

6 ¶ Utrū vxor teneatur seq virū transferentem se ad aliam prīam. R. ꝙ non. si ꝓbabilr dubitat de mōte sua: vel ꝙ vellet eaꝫ exponere ad scortuꝫ. l' si vir vellet ire vagabūdꝰ cū mī ñ eēt qñ ꝯxit. Nam in istis casibus ñ tenetur eū sequi. alias sic. ita nō. doc. in. c. de illis. de spon. ⁊ in. c. i. de ꝯiugio lepro.

Matrimoniū. 4. quo ad sepabilitaté.

Utrū sit sepabile mrīmoniū post ꝙ semel stie est contractū p verba de pnti ⁊ ꝯsumatū. R. ꝙ hoc pōt itelligi dupliciter Aut quo ad hoc. ut alter possit alteri matrimonialiter coplari altero dimisso. ⁊ sic nō ꝙ est sepabile matrimoniū inter fideles cōtractum ⁊ consumatum. vt pꝫ in. c. gaudemus. de diuoꝛ. nec papa posset in hoc dispensare. vt pꝫ in. c. ex publico. de ꝯuer. coniuga. secus in matrimonio consumato iter i fideles. de quo. s. Matrimonium. 3. ipedimento. 10. Aut quo ad thoꝛ ⁊ cohitatōem mī. ⁊ sic separi pōt pp. 5. Primo pp adulterium. vt puta qꝛ alter fornicatus est. 32. q. i dixit dñs. de quo dic vt. s. Debituꝫ. §. 7: Secundo pp vitiū sodomiticum. fm Hugo. Lau. Jo. Cal. do. Anto. ⁊ Pa. i. c. maritꝰ de adul. qꝛ nomine fornicatōis itelligit ois illicitus coytus. 32. q. 7. non solum. ⁊. q. 4. meretrices. ꝗuis Inno. in. d. c. maritus. ⁊ glo. in. c. oēs. 32. q. 7. teneāt contrarium. sꝫ pmum videtur verius. qꝛ maior in hoc fit iniuria matrimonio ꝙ i alia polutiōe. Et idē posset dici de quacunqꝫ alia polutione habita cum alia persona qualitercunqꝫ ꝙ potest separari. secus in polutione quam quis habet per se ipm solum. fm Rodo. ⁊ glo. in. d. c. oēs. Tertio si alter querit alterū trahere ad aliquod aliud peccatum moꝛtale. fm glo. in. d. c. omnes factiones. ⁊ Inno. in. d. c. maritus. ⁊ in. c. quesiuit. de diuoꝛ. ⁊ Pa. in. d. c. quesiuit. Quod verum intellige si aliter compesci non pōt. Quarto propter heresim. ⁊ si anteꝙ conuertatur intrauerit religionem. cuam sine autoꝛitate ecclesie non redibit ad eum si conuertatur, postea. siue heresis fuerit notoꝛia siue non fꝫ Pa. in. c. de illa. de diuoꝛ. Si vero religionem non intrauit compelletur redire ad eū si conuertatur ab heresi si sine autoꝛitate ecclesie se ab eo separauit: ꝗuis alij aliter sentiant. vt notat Pa. in. d. c. de illa.

1 ¶ Sed nunquid simuliter in predictis casibus separatio poterit fieri sine iuditio ecclesie. R. ꝙ si delictum est notoꝛiuꝫ potest propria autoꝛitate dimittere eam: non tamen lucrabitur donationem propter nuptias ⁊ dotem. fm Jo. An. in. c. plerunqꝫ. de dote post diuoꝛ. rc. si non habet penes se. qꝛ petere nō poterit. sed si habet penes se per exceptionem adulterij lucrabitur contra petentem. fm Pa. in. d. c. plerunqꝫ. Si vero delictum non est notoꝛium: sic solum debet fieri autoꝛitate ecclesie quo ad separationē cohabitationis. aliter instante altero compelletur cohabitare. sed quo ad redditōnē debiti potest propria autoꝛitate denegare. ex quo sibi cōstat de delicto alterꝰ. Faciūt nō. in. d. c. plerunqꝫ. ⁊ in. d. c. gaudemus.

2 ¶ Quomodo dicat notoꝛiū. vide. s. Adulterium. §. 8.

3 ¶ Utrum separati propter spiritualē foꝛnicationem sint absoluti a debito reddendo. sicut separati propter foꝛnicationem carnalem. R. ꝙ sic fm Hosti. ⁊ Pa. in. c. quesiuit. de diuoꝛ. Quod intellige quo ad eum qui est innocens: sed quo ad eum q culpabilis est quātumcunqꝫ sententia diuoꝛtij sit lata: siue ꝓpter foꝛnicationem spūalem: siue carnalem si innocens petit eum sibi reconciliari debet. ⁊ ipse tenetur sibi reddere debitum. quia quod fauore meo introductum est non debet retoꝛqueri in

Ꝑ. ip̄e cl'pablis. pō' qz ē lata s̄nia diuotij. Ros. diuotiū. §. 10 · 2 ind'oio et i §. x'ī · j §. 2 · 3.

patrimonium meum. l. quod fauore. C. de legi. nisi intrasset religionem. uel suscepisset sacros ordines. q2 non posset repetere: nec aliter teneretur reddere. hoc sequitur Ber. in c. literis tuis. de diuoz. ꝛ Hosti. ibidem.

4 ¶ Quito separatur pp sanctimoniaz. Pro cuius declaratione plura sunt querenda.

5 ¶ Utrum ambo coniuges possint uouere cōtinentiam. R. ꝙ sic de communi consensu. de quo dic vt. s. Matrimonium. 3. impedimēto. 5. §. 5. Ros. i ped'm. x'i. j p'ncipio vide. ō.ō.

6 ¶ Utrum alter solum possit vouere castitatē sine consensu alterius. R. ꝙ sic in suum p̄iuditium. sed non alterius. vnde post votum exigere non poterit sine peccato mortali. sz bene reddere tenetur ꝛ ēt exigere. quando redderet se nimis onerosum alteri non petendo. Facit. c. quidā intrauit. ꝛ qō ibi nō. de conuer. coniu.

7 ¶ Quid si alter consensit vt alter uoueret statu non mutato. R. ꝙ consentiens nihilominus poterit exigere. fm Inno. ꝛ seq̄r Pa. in. c. i. de conuer. coniu. si ip̄e cōsentiens nō vouit ꝛ ille qui vouit tenetur reddere: sz nullo modo exigere. etiam si non exigēdo eēt onerosus alteri. q2 concedendo licentiā in hoc sibi p̄iudicauit.

8 ¶ Sed nunquid poterunt mutare statuz. puta effici religiosi: vl' alter ordinari. R. vt colligo ex Pa. in. d. c. i. Aut hoc ꝓcedit ex communi consensu. Et tunc si alter vult effici episcopus. requiritur ꝙ vxoz p̄us sit professa in aliquo monasterio. etiam si non sit suspecta de incontinentia. vt in. c. sane. de cōuer. coniuga. est enim speciale hoc. Si vero non vult effici eps. sed subdiaconus. diaconus: vel p̄bīr: aut religionem intrare. tūc potest de consensu alterius partis. ꝗuis altera pars n̄ voueat continentiā. Facit. c. significauit. ꝛ quod ibi nō. d̄ ꝯuer. coniuga. lz non debeat quis ordinari ad sacros ordines vel recipi ad religionem. nisi vxoz faciat votum similiter castitatis. vt in. c. cum sis de conuer. coniuga.

9 ¶ Sed pone ꝙ cuz consensu alterius vir sit factus religiosus vel sacerdos. nunquid ille qui consensum dedit poterit alium repetere. R. ꝙ in hoc sunt opiniones. Abbas i. d. c. i. Inno. in. d. c. quidam. tenent ꝙ si est iuuenis poterit ꝛ ad eius petitionem debet ingressus vel ordinatus reuocari. Calde. tenet ꝙ non poterit ip̄z repetere. sed bene implozare officium iudicis: ꝛ iudex ex officio ne adulterium cōmittatur per remanentez in seculo educet alterum de monasterio. vl' ordine. ꝛ coget reddere debitum. Alij uolunt. ꝛ hoc magis mihi placet. ꝙ si ille q̄ d̄dit licentiam est iuris conscius ꝙ non poterit repetere. nec ex officio ei restituetur. q2 dando licentiam taliter mutandi statum videtur vouisse castitatem. saltem durante vita alterius. q2 qui vult vnum videtur velle ꝛ omne illud per quod peruenitur ad illō C. prudentiam. de offi. dele. Facit. c. vidua de regula. Sed ingressus alterius non debet fieri nisi alter voueat continentiam. vt ī c. cuz sis de conuer. cōiuga. ergo dando licentiam videtur vouere. Si vero istud ius ignorauit. sic restituetur ei saltez ex officio. hoc tenet glo. in. c. qui vxorem suam. 33. q. 5. ꝛ in. c. feriatum. 32. di. ꝛ fm caz cōcordā opiones.

¶ Quero nunquid iste restitutus: post mortem vxoris vel alterius ptis teneatur redire ad monasterium. R. ꝙ sic. q2 est vere religiosus. ex quo vxoz consensit. Facit. c. ex pte. el primo. de cōuer. cōiuga. ꝛ quod ibi nō. Bal. Idem dic de ordinato ad sacros ordines ꝙ tenetur viuere caste ꝛ clericalit. 10

¶ Quid si quis intrat religionem. vel accipit ordines sacros vxore contradicente. vl' ignorante. R. ꝙ vxoz poterit eum reuocare. d. c. quidam. ꝛ ipse tenetur sibi debitum reddere: sed non poterit exigere: nisi quando non exigendo efficeretur nimis onerosus alteri parti. vt dcm̄ est. s. m'ro 3 i ped'to. 5. §. 3. 11

¶ Pone ꝙ vxoz sciuit ꝛ non contradixit nec licentiam dedit. sed dissimulauit nunquid reuocar̄ poterit. R. ꝙ sic. vt notat. in. c. consuluit. de conuer. coniuga. Idem dic si consensit ex timore iusto. vt in. c. accedens. eo. ti. Idem dic si per dolum consensit. c. veniēs. eo. ti. 12

¶ Pone ꝙ vir vxore contradicente vel dissimulante intrauit vel ordinatus est in sacris ꝛ eum vxoz non repetijt in vita sua licet potuisset poterit ne talis post mortem vxoris exire ꝛ aliā accipere vxorem. R. secundum. Cal. ꝛ sequitur Pa. in. d. c. primo non. quia causa cessante que inualidabat eius ingressum cessat ꝛ sequella. Et sic tene. ꝗꝗ. Inno. in. d. c. quidam. multum variauerit. de hoc j. §. 16. 13

¶ Sed nunquid si talis reuocetur ab vxore ipsa mortua tenebitur redire ad monasterium vel viuere clericaliter in castitate. R. ꝙ quo ad alium qui sacros ordines recepit non est dubium ꝙ tenetur viuere in castitate. ꝛ si contraheret de facto cum alia non teneret matrimonium. vt in. c. vnico 14

nota ꝙ si alter coniugum cōmittit adulterium ... religionē et ibi ꝓfiteri ... reuocari ab illo q cōmisit adulterium ... adulterium ꝑdidit ius ... sis. d. diuor. et i c. agatosa. 27. q. 2 ...

de voto.li.6. Sed de illo qui solum religionem professus fuit est opinio diversa inter doc. Sed ego credo quod non tenetur redire. quia obligatio semel extincta non reuiuiscit.l.si res.§.aream.ff.de solu. sed solum caste viuere. quia eam quantum in se fuit potuit valide promittere. Et secundum hanc distinctionem potes concordare doc.in.d.c.quidam. Et ita limita et intellige.d.c. quidam.

15 Quid si talis non solum non vult redire ad religionem. sed de facto mortua prima vxore contraxit cum alia. R. quod licet.d. An.in.d.c.quidam teneat tutius esse dicendum quod non teneat matrimonium. tamen mihi videtur quod sit tutius tenere quod teneat si fuit reuocatus ab alia vxore. Ratio. quia vt matrimonium non teneat oportet votum sit solennizatum per professionem tacitam vel expressam vni de religionibus approbatis. vt in.d.c.vnico. sed iste non fuit professus. quia votum fuit nullum quo ad ius positiuum. quia paria sunt non profiteri et inualide profiteri. ar.c.2.de transla. prela. Item videtur tex. pro hoc in.dicto.c.quidam vbi non compellitur redire ad monasterium. Sicut facit in. c. ex parte.el.i. co. ti.

16 Utrum sponsa violenter cognita a viro possit intrare religionem ipso inuito. R. Pa.in.c.verum de conuer.coniuga. sequitur opinionem Ber.brix. qui tenet quod potest. quia non videtur comunicasse corpus suum ex quo inuite fuit cognita. Facit.c.ille autem.32.q.5. Posset dici esse verum hoc vbi illa non fuit in culpa tardationis ingressus. vbi autem fuit in culpa nimis tardando ingressum sic non posset intrare. quia ille exegit quod sibi debebatur. et sic est extra culpam. Et secundum hanc distinctionem concordari possunt opiniones quas recitat. Jo.An.in regula.que contra.de re.iur. li.6.in mercurialibus. Et secundum hoc etiam oportet dare vnam limitationem ad.c. ex publico.de conuer. coniuga. Ut videlicet intelligatur quod deus coniunxit scilicet per carnalem copulam voluntarie habitam: vel ex debito extortam. et est singularis. Attamen ego hoc nulli consulerem: sed potius iudicarem matrimonium consumatum ita quod alter alteri matrimonialiter coniungi non possit altero viuente cui sic carnaliter fuit copulatus. Ho. et Rodoñ tenent quod si sponsa erat de futuro quod poterit. et placet. quia est verum: nec habet dubium.

17 Utrum matrimonium non consumatum inter fideles legitime contractum sit dissolubile. R. quod aut fuit contractum in etate indebita. scilicet infra annos pubertatis: et sic cum peruenerint ad etatem debitam si alter eorum vult dissoluetur. vt in.c. accessit. de despo.impu. Et idem dic. si solum alter erat in etate debita: quod cum peruenerit ad etatem poterit dissoluere: Uerum est quod hoc debet fieri autoritate ecclesie. vt notat glo.in.d.c. accessit. Aut fuit contractum in debita etate. et tunc si alter vult solum promoueri ad sacros ordines non potest: nec dissoluitur matrimonium: vt communiter tenetur in dicto.c.primo. Aut vult intrare religionem: et sic potest et dissoluitur matrimonium statim per professionem factam: ita quod alter qui remansit in seculo libere potest contrahere cum altero: sed ante professionem non: vt in.c.verum et in.c.ex parte.el secundo. de conuer.coniuga. et intellige per professionem tacitam vel expressam factam et vni de religionibus approbatis aliter non dissoluitur. vt in dicto.c.vnico. Ex quo infert Pa. in dicto.c.ex parte el secundo. quod licet sponsus efficiatur mantellatus: vel de tertio ordine non dissoluitur matrimonium: quia licet sit modo approbatus non tamen religio. Similiter non dissoluitur per ingressum solum religionis approbate: nisi vt dixi tacite vel expresse profiteatur. Unde si quis intrare vellet et non profiteri non posset altero inuito. Aduerte tamen quod sunt quedam mulieres de tertio ordine sancti francisci que viuunt collegialiter et profitentur tria vota religionis ex concessione appostolica. Et ideo talis professio bene dissolueret matrimonium non consumatum: sicut declarauit Sixtus papa quartus: siue ante sit contractum siue post dictam professionem contraheret.

18 Et quia sepe a doc. et in sacra scriptura fit mentio de coniunctis per propria nomina: vt ipsa quisque intelligat sub breui compendio inferius clare demonstrabo. Nurus dicitur vxor filij patri et matri viri sui. Gener dicitur vir filie patri et matri vxoris sue. Socer dicitur predictus pater: et socrus predicta mater dictis nurui et genero. Nouerca dicitur secunda vxor filijs ex alio matrimonio viri. Uitricus dicitur secundus vir filijs ex alio matrimonio vxoris. Priuigni et priuigne dicuntur predicti filij et filie alteri copulato. Patruus et amita sunt frater

ꝛ soror patris. Auunculus ꝛ matertera sunt frater ꝛ soror matris. ꝛ istis si additur magnus sunt frater vel soror Aui vel Auie: Patruelles sunt filij duorum fratrum qui habēt etiam patruum ꝛ amitam. Consobrini sunt filij duarum sororum inter se qui habent etiam auunculum ꝛ materteraz: Amitini ꝛ Amitine sunt filij fratris ꝛ sororis inter se.

MEdicus tripliciter potest esse in culpa de morte infirmi. Primo ante factū s. quando intromittit se de eo quod ignorat: vel ad ipsum non spectat vel non sufficit ad agendum solus. Scdo in facto: quia lz peritus: non tamen sequitur traditiões artis. sed fantasiam sui capitis vel experimenta noua. Intellige nisi experimenta noua. vel sua fantasia sit rationabilis. quia liceret. Tertio post factum quādo est negligēs circa custodiam ifirmi. ita nō. Bar. Inno. ꝛ Hosti. in. c. tua. de homici.

1 Utrum euentus mortalitatis debeat medico imputari. R. q non si diligentiam quaz debuit ꝛ potuit exhibuit. ff. de offi. presi. l. illicitas. §. sicuti. Uide. s. Homicidium. 2. § 13. Et aduerte q medicus tenetur in foro anime non solum quādo voluntarie ledit. puta prolongando infirmitatem ꝛ huiusmodi: sed etiā quādo ex ignorantia. vel imperitia. vel non sequens traditiones artis aliquem lesit. vt nō. Pe. in aūt. sed hodie. C. de iudi. nam imperitia medici culpe annumeratur. l. siquis fundum. §. celsus. ff. locati. ꝛ l. imperitia. ff. de re. iur. ꝛ in glo. prima. q. 4. non est imputanda. Limitat hoc Pa. in. c. ad aures. de eta. ꝛ quali. verum quādo assumpsit officiuz voluntarie. Secus si ex necessitate quādo ex ignorantia ꝛ imperitia ledit. Ut puta vtitur aliquibus expertis alias ꝛ bona fide. quia sibi imputet qui talem elegit ex quo dicebat se imperitum.

2 Quid si dubitat medicinam nociuam. R. q nullomodo debet dare: sed tutiorez partem eligere de presump. c. illud. de homi. c petitio. quia securius est hominez relinquere in manu dei q̄ medicinas dare de quibus dubitat fm Inno. in. c. tua nos. de homi. ꝛ ibi Pa. Et intellige euz in dubio qn̄ non habet aliquid ex quo probabilius extimet profecturam q̄ nociuam. Secus si haberet aliquam probabilitatem potius d vtilitate q̄ de nocumēto. q2 sic posset dare adhibita debita diligentia ꝛ studio. quia sic n̄ proprie est in dubio: sed in opinione vel titubatione.

Utrum sit in culpa medicus qn̄ medicinā scdm artem dedit sed ex defectu specierum 3 vel adnustione alia sit nociua. R. q non si debitam diligentiam adhibuit. c. aplice. de cle. exco. mi. fm Inno. ꝛ Hosti.

Utruz Cirugicus incidens aliquez q propter in consuetam dispōnem venarum: vel 4 quia propter insolitum timorem vel tremorem qui venit super eum mortuus est sit in culpa. R. q non. si debitam diligentiaz adhibuit ꝛ erat peritus. ar. c. ex litteris. d fri. ꝛ male. Et hoc verum si non dubitabat de hoc. quia si dubitabat debuit omittere. vt nōt Inno. ꝛ Hosti. ne cle. vel mo. c. sn̄am. ꝛ d. c. tua nos.

Utrum medicus teneatur gratis curare: 5 R. q sic si est pauper infirmus. fm glo. 83. di. §. primo. Si vero diues est nō tenetur cum nemo cogatur de suo facere beneficiū 10. q. 2. precarie. ꝛ licite recipit mercedem suam. 14. q. 5. c. non sane.

Sed quid si infirmus sit diues: tamen ex 6 auaritia non vult soluere medico debet ne medicus eum mori permittere. R. q non: sed debet ei medicinas ꝛ alia necessaria facere suis expensis quas postea repetere poterit cum sanus effectus fuerit. quia vtiliter gessit negotium eius. ff. de nego. ge. l. pomponius. ꝛ si moriatur repetet ab heredib9 quia sufficit si vtiliter cepit gerere. licet euētus non sit sequutus. l. sed an vltro. ff. de nego. ge. nec potest ei obici q causa pietatis hoc fecerit. nisi sit ei propinquus. vt. l. alimēta. C. de nego. ge. quia tunc oportet protestetur q gratis non intendit hoc facere. alias non repeteret. d. l. alimēta. nō. hoc glo. in. d. §. primo.

Utrum peccet mortaliter medicus consu- 7 lendo aliquid contra animā pro salute corporali. R. q sic. ꝛ ne hoc faciat prohibetur ei sub pena excōis in. c. cum infirmitas. de pe. ꝛ re.

Utrum similiter peccet mortaliter si non 8 admonet infirmuz vt confiteatur. R. q sic. quia facit contra preceptum. vt in. d. c. cuz infirmitas. nec potest dici abrogatum per contrariam consuetudinem. quia non consuetudo. sed corruptella est ꝛ contra bonos mores. ꝛ iō non valet fm. Ho. in. d. c cū ifirmitas. Excusaret tn̄ medicus in casu

repentino qui indiget celeri remedio qui nō añ ipm ifirmuȝ induceret ad confessionem. Et aduerte qꝛ non sufficit admonere. sed debet inducere cum effectu. vt in. d. c. nō. Nihilominus si ifirmus nollet confiteri nō credo propter hoc medicus debeat desistere a medicamine. qꝛ intelligendum est moneas ⁊ inducas effectualiter q̃tū ex pte medici. sicut ⁊ i. c. fi. de eo. q. eo. cō. vx. sue. Facit. l. stipulatio ista. ff. de ver. obli. ñ ex parte infirmi. qꝛ si dimitteret eum forte moreretur desperatus. qui sanatus poterit postea conuerti. ⁊ sic preceptum ecclie videretur cōtra preceptum dei de caritate proximi. quod nullo modo credendum ē. Facit tex. cum glo. pro hoc. 83. di. i prin.

9 ¶ Sed nunquid ad hoc tenetur medicus i omni infirmitate. R. q non saluo meliori iudicio. sed solum in infirmitate periculosa sm se. Ratio. quia sicut infirmus non tenetur confiteri de necessitate precepti i omni infirmitate. sed solum quādo est periculosa: sic nec medicus tenetur eum inducere lȝ sit optimum q medici inducant in omni infirmitate. Et dico periculosam. i. qꝛ posset probabiliter inducere periculum morꝭ. secus quando est clarum q non est periculosa.

10 ¶ Utrum infirmus teneatur obedire medico. R. Inno. ⁊ Hosti. in. d. c. tua. q non de precepto. si tamen infirmus accipit aliqd vel facit ex certa scia: vel ex affectata: vel i pbabili ignorantia propter quod notabile maluȝ incurrit peccat mortaliter. ar. c. si non lȝ 23. q. 5. Idem dic de seruientibus qui ei aliquid administrant tale. Secus si non esset notabiliter lesiuū q̃uis aliqualiter modicum. tamen: qꝛ aliqñ sitis magis cruciat q̃ȝ febris ⁊ inter duo mala minus eligendum est. 13. di. duo. Et si ex tali administratione mors sequeretur vel mutilatio membri essent seruientes irregulares. sec⁹ si ex leui ignorantia vel culpa hoc fecerunt

11 ¶ Utrum ars medicine sit prohibita clericis ⁊ religiosis. R. clericis i sacris. religiosis ⁊ clericis in minoribus beneficiatis. nō licet vti. nisi gratis ⁊ vbi. periculum non iminet. ne cle. vel mo. c. multa. Cirugiaȝ vero que indiget incisione. vel adustione cum sanguinis effusione secundum Ber. in. c. ad audientiam. de falsa. omnino exercere non possunt. quia simpliciter est eis interdicta. c. sententiam. c. super specula. ne cle. vl' mo. de homi. tua nos. de postu. c. primo.

12 ¶ Utrum medicus teneatur nuntiare mortem infirmo quam prenoscit cito venturam. R. Jo. de neapoli in quol. 11. distinguit q aut probabiliter. credit q talis prenunciatio erit multum vtilis anime infirmi vt puta. quia confitebitur cum sit in peccato mortali ⁊ ordinabit testamentuȝ ex quo euitabuntur multe lites. ⁊ sic tenetur per se vel per alium ei manifestare. aliter peccat mortaliter. quia dampnificat proximuȝ indirecte cum non impedit dampnum eius cum pōt. Idem dic si est in dubio an sit vtilis vel non. Quod si pbabiliter credit q talis annuntiatio non erit vtilis ifirmo. puta quia iam ordinauit facta sua: sed forte erit potius dampnosa corpori: tunc non tenetur ei dicere de necessitate precepti: licet sit melius dicere. quia melius se disponet. ⁊ bonum anime semper est preponendum bono corporis

¶ Utrum medicus possit promoueri. R. si peritus erat ⁊ nihil omisit de contingentibus secundum probabilitatem sue conscientie potest pmoueri. alias nō. de eta. ⁊ quali. c. ad aures. ff. de vari. ⁊ extraor. cogni. l. ⁊ si medicus. cōcor. Inno. ⁊ Ho. 13

¶ Utrum medicus qui conuenit pro. 10. ducatis. cum titio liberare eum de aliqua infirmitate. puta. quartana ⁊ huiusmodi ⁊ liberat eum: sed. p̄. modicum tempus tici⁹ reincidit in eādem infirmitatem teneatur iterum pro illis. 10. eum liberare. R. videtur q sic. quia non extinxit infirmitatem: sȝ cessare fecit angustiam ipsius. Item quia non videtur curasse cum vitiose curauit. Item quia verba cum effectu sunt accipiēda q ideo debet intelligi cū curaret perfecte. In contrarium videtur q non teneatur quia de presenti infirmitate tantum videtur cogitatum. ⁊ ideo soluto eo quod debetur sublata est obligatio in perpetuum quia in infinitum non debet obligari. nam infitas euitatur. ff. loca. l. martinus. in glo. Sed tu dic q aut rediit ex culpa infirmi. ⁊ sic nō tenetur. l. quod quis ex culpa. ff. de re. iur. Si non ex culpa infirmi. tunc aut statim redit. ⁊ sic tenetur quia non videtur eum liberasse aut ex interuallo. ⁊ sic non tenetur vt. ff. de re. iur. l. quicquid. 14

Membrum

Membrum proprie qd sit. vide supra Homicidium. 1. §. 6. Et ideo in statutis ita accipitur: nisi aliud appareat de mente statuentis. vt notat. Bar. in. l. 2. ff. de publi. iudi.

MEndacium ſm Aug. ē falſa vocis ſignificatio cum itētione fallēdi.22.q.2.§.ille ergo.

1 ¶ Que dr̃ia eſt iter mēdacium ⁊ falſum .℞. ꝙ mētiri eſt ꝫ mētem ire. Unde ille q dicit quod putat aliud: ſiue illud ſit verum: ſiue falſum mētitur.c.is aūt.22.q.2.Falſuꝫ vero pōt qs dicere ſine mēdacio cum. ſ. credit verum.qđ tñ ñ eſt: ⁊ ſi debitam adhibuit diligētiam ñ peccat.ꝙ ſi ñ peccat venialiter. vt i.c.hoies.22.q.2.niſi in caſu i quo tenet̃ debitam diligētiam adhibere. puta. i actu teſtificādi vbi iminet notabile damnum ꝓximo: vel in iudicio.q2 ſic eſſet mortale. vel cum vult iurare.22.q.2.c.animaduertendum.

2 ¶ Quot ſūt gña mēdacioꝝ.℞.ſꝫ.Aug.in.c. primuꝫ.22.q.2.ꝙ ſunt octo. Primū in doctrina religionis xp̄iane. ⁊ ſm Alex.i ſa ſe. religio hic accipitur nedum pro eo ꝙ nos religat ad ea que ſūt fidei: ſed ēt prout religat ad bonos mores.q2 i hijs duobus cōſiſtit religionis xp̄iane ſumma. Scōm eſt. vt aliquem ledat iiuſte i corporalibus cū nullius vtilitate.ſicut falſus teſtis i cā criminali Tertium eſt ꝙ alicui nocet:ſed tñ alteri prodeſt.vt teſtimonium i cā pecuniaria. Quartum ē quod fit ſola mētiendi: vel fallendi libidine.vt cum delectatur in aſtutia mēdatorum ꝯpōne ñ hñs reſpectum:nec ad nocēdum:nec ad adiuuādum alicuī. ſed ſolum q2 placet ſibi. Quintum eſt quod fit placendi cupiditate vt mēdatium adulationis. Sextum eſt quod nulli nocet ⁊ alicui prodeſt.ſ.ne pecunia ſibi auferatur idebite vel iiuſte ledatur. Septimuꝫ eſt quod ſimiliter alicui eſt vtile ad corpus.ſ.vt mortem euadat. Octauum ē quod ſimiliter prodeſt alteri vt virginitatem ſeruet. Sed ſm Alex. vbi ſupra. ⁊. S.Bo.in.3°.di.38. ⁊ Ricar. ibidem.mēdatium habet pro ſuo formali completiuo itentionem fallēdi. ⁊ ideo ſm intentionem mētientis diuerſum erit mendatium in ſpecie. Si.n.itendit ſolum prodeſſe.ſic erit mēdatium officioſum. Si delectate:ſic eſt ocioſū. Si ledere:ſic eſt pernitioſum. Pernitioſum cōtinet tres primas differentias.q2 aut i ſpūalib9. ⁊ ſic ē primū Aut in corporalibus. ⁊ ſic eſt.ſm. Aut in tēporalibus. ⁊.ſic eſt tertium. Officioſum cōtinet tres vltimas ſpecies.ſ.ſi in temporalibus. Sic ē ſextuꝫ Si in corporalib9.ſic.ſeptimū ſi in ſpūalibus. Sic eſt octauū. Ocioſum continet quartam ⁊ quintam ſpēꝫ. q2 aut vult delectare ſe ipſum. ⁊ ſic eſt quartum. Aut alterum.ſic eſt quintum. Primū. iſtorum eſt grauius. ⁊ vltimum leuius.

3 ¶ Utrum omne mendatium ſit peccatum.℞. ꝙ ſic.c.ſuper.eo.de vſuris.cum ſimilibus. ⁊ etiam mortale peccatum ē ſm T. S. Bon. Alc. ⁊. Ri.vbi ſupra. Primo ratione ſue ſpeciei:ſiue per ſe. ⁊ ſic tantum tres prime ſpecies ſunt peccatuꝫ mortale.vnde quicūꝙ mētitur contra veritatem diuinam eam mendacio occultando:vel corrompendo peccat mortaliter. Similiter circa ea quoꝝ cognitio pertinet ad hōis bonum.puta ad perfectionem ſcientie ⁊ iformationem morum.erit mortale.q2 cōtra caritatem dei ⁊ ꝓximi. Secus ſi eſſet circa aliquid quod ñ refert ad ſalutem vtrum ſic vel ſic cognoſcatur.quia eſſet veniale. Idem dic ꝙ eſt mortale quādo eſt i nocumentuꝫ corporis proximi vel rerum de aliquo alicuius importātie: etiam ſi alteri prodeſſet. ſecus ſi i damnum alicuius rei minime.quia ñ eſſet contra caritatem. ⁊ ideo veniale. Scđo eſt peccatum mortale per accidens. Et hoc dupliciter. Primo rōe itentionis. puta. q2 ita afficitur ꝙ non curraret offendere deū vel proximum notabilr.q2 preponit mendatiuꝫ caritati dei ⁊ proximi multo magis ſi intendit dicendo mendatium iniuriare deum vel ledere notabiliter proximum:etiam ſi non ledat peccat mortaliter. Scđo ratione ſcandali.vt cum quis dicens mendatium probabiliter ſcandalū ſequi:aduertit:tamen non currat. ſed dicit mendatium ⁊ peccat mortaliter. Et in hoc concordāt comuniter Theo.in.3.di.38. Additur ⁊ tertium.ex quo fit mortale.ſ.cum dicitur in iuditio. Unde ſecundum durandum omne mendatium: preter iocoſum quod in iuditio dicitur de hijs que ad iuditium pertinent eſt mortale. quia ſubuertit veritatem iuditij.quod cedit i perniteꝫ vniuerſitatis. ⁊ placet quādo dicitur de eo d quo tenet̃ dicere veritatem. alias non. ⁊ quando ſit. habes ſupra. Confeſſio delicti. ⁊ ſupra. Furtum.§.27. ⁊. ij. teſtis.§.26: Additur ⁊. quartum ex quo efficitur mortale ſecūdū Hoſt. ſ.ratione contemptus.ſ.cum quis pro nihilo habet dicere mēdatia iocoſa ſicut vera. ſic faciunt ioculatores. ⁊ ſimiles.ar.25. di. §.alias ea demum. Quod limito verum quando etiam ſi eſſet mōtale nollet abſtinere.aliter non. ⁊ ſic incidit cum primo. Additur ⁊ quintum ſecundum alios.ſ. ratione perfectionis,ſed iſtis non aſſentio niſi

vel quando perfectio est talis ꝙ obligauit se voto vel iuramento i nullo casu mentiri vel ratione scādali. vt dictū est. Et ita cōiter tenēt doc. Facit quod supra dixi. Circūstātia. §. 4. In alijs autem casibus comuniter est veniale peccatū: nisi conscientia eis dictaret ꝙ esset mortale. qz sic eēt eis si ꝯ tale dictamen dicerent mēdacium peccatum mortale.

4 Utrum predicator vel doctor semper peccet mortaliter mentiendo. R. Pe. in. 3. di. 38. ꝙ ñ: nisi scandalum vel contemptus doctrine sit annexus. quia si hoc sciens mentitur. peccat mortaliter. Similiter si diceret cōtra id quod est faciēdum ex necessitate. secus si ex cōsilio: nisi ratione scādali. vt dixi

5 Utrum liceat pro alterius vita cōseruāda mētiri. R. ꝙ nō d. c. sup eo. Et qualitercūꝙ dicatur mendatium semper est peccatū saltem veniale. 22. q. 2. per totum. Quidam excipiunt iocosum: quod proprie non videtur mendacium. quia vt dr in. c. ne quis. 22. q. 2. non fallit. quia nouit ille cui dicitur iocandi causa fuisse dictum.

6 Utrum solum sit mendatium in verbo. R ꝙ non. sed etiam in simulatis operibus. 22 q. 5. caue. c. Et ideo quod dixi de mendatiō idem dic de omni simulatione quam quis facit ut proximum decipiat. sz sanctū Tho. Secus de simulatione que fit pp bonum. de quo dic. vt. j. Simulatio.

Mensa

Mensa episcoporum non debet splendere auro vl' argento. 41. di. eps vilem supellectilem.

1 Quid debet esse ꝛ abesse in mensa clericorum ꝛ religiosorum. habes supra. Clerici. ii. per totum.

Mensuras

Mensuras. Uide. s. Falsarius. § xi.

Mercatio

Mercatio. Uide. j. Negociatio.

Meretrix

Meretrix que dicatur. R. ꝙ illa que multorum libidini. patet. 34. di. vidua. Ubi dicitur ꝙ meretrix est cuius turpitudo venalis est. 32. q. 4. meretrices. ꝛ requiritur ꝙ. 40. homines admiserit. sm glo. in d. c. vidua. allat. c. latores. de cle. exco. mi.

1 Utrum sit prohibitum cōmisceri cum eis. R. sic de iure diuino. ꝛ peccat mortaliter. d c. meretrices.

2 Utrum accipiens meretricem in vxorem mereatur. R. ꝙ sic. si facit vt eam a malo retrahat. 32. q. 1. nō est culpādus. secus si alio malo fine.

3 Utrum teneatur restituere quod acquirit ex tali questu. R. ꝙ non sm Inno. in. c. qz pliqz de immuni. ec. ꝛ communiter doc. sz bene de bono cōsilio. nisi accepisset ab his qui alienare non possunt. Et qui sint. vide supra. Donatio. vel ēt per fraudē quia sic teneretur.

Meritum

Meritum proprie dicitur actio que fit vt ei qui agit sit iustum aliquid dari.

1 Quotuplex est meritum. R. sm sctū Bona. in. 3. di. 4. ar. 1. q. 2. ꝙ triplex. Primum dicitur congrui. ꝛ istud est quando quis ex actione non habet debitum recipiēdi. sed tamen illi cui fit decet dare. sicut cū homo auerit de peccato suo. licet non mereatur gratiam. tamen conuenit deo vt faciem quod in se est ex sua bonitate det. Secūdum est meritum digni. ꝛ istud est cum aliquis iustus rogat pro aliqua persona que ē in peccato. dignum qppe ē ꝙ iustus exaudiatur. Tertium est meritū cōdigni. ꝛ istō est quando agens habet debitum recipiendi. ꝛ ideo cū prima ratio dādi sit amor. impossibile est ꝙ aliquid possit sibi facere debitum qui amicitia caret. propterea existētes extra caritatem ñ possunt mereri de cōdigno.

2 Utrum aliquis possit mereri ꝛ demereri in eodem actu. R. ꝙ non. quāuis actus aliquis secūdum genus nature possit esse meritorius. ꝛ in genere moris demeritorius vt patet. 22. q. 2. si quelibet. vbi. Gre. loquēs de mendatio obstetricuz dicit. Nam benignitatis earuz merces que eis in eterna potuit vita retribui premissa culpa mendatij in terrena est recompensatione declinata.

3 Quomodo aūt itentio sufficiat ad meritum vel opera. vide. s. Intentio.

Metus

Metus est instantis vl' futuri periculi mentis trepidatio. ff. quod me. ca. l. i.

1 Quotuplex est metus. R. ꝙ duplex. s. leuis. s. quo timet leue malum vel minas multas quas minans iplere nō habet possibilitatē. Est sō metus probabilis: siue grauis qui dr iustus metus. ꝛ iste est ille q pōt cadere in cōstantem virum vel mulierem. vt cum qs potens inferre minatur mortē: aut grauem cruciatum corporis. vt in. c. cū

dilectus. extra eo. ti. Aut seruitutem: seu statu subuersionē. puta. q2 scindet instrumēta vel priuilegia libertatis: vel detinebit i carcerem aut stuprationem. vt. ff. eo. ti. l. isti quidem. Insti. eo. ti. §. i. 2. ⁊. 3. Et intellige qñ predicta vel aliquod predictorū minatur ne dum in persona propria. sed etiam in ꝑsona liberorum. aut vxoris: aut similium ꝑsonarum. vt in. d. l. isti in fi.

2 Utrum metus iustus causetur ex imperio vel supplicatione regis vel dñi. R. Pa. in. c. vltimo. q cle. vel vo. q nō: nisi sit cōsuetꝰ tirānice tractare nō obtēperantes suis p̄cibus. q2 tunc bene cāt. vt tenet Jo. An. in. d. c. vlt. [illegible] Bar. ī tractatu de tirāpno. Facit quod idem Bar. nō. in. l. ad iudiciaꝫ. C. quod me. cā. vbi dicit q sola reuerētia mariti nō cāt iustum metū in vxore: nisi ꝓcesserint mine: vel verbera. Et idem voluit Inno. in. c. cām matrimonij. de offi. dele.

3 Utrum metus perdendi bona tēporalia: vel grauem iacturam in eis. puta maiorē ꝑtem sit iustus. R. Pa. in. c. Abbas ex eo. ti. q sic. si nō pōt sustentari sine illis bonis que gs timet ꝑdere. q2 alibi dr q spūalia nō possunt diu esse sine tp̄alibus. i. q. 3. si quis obiecerit. Et gl. in. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iudi. dicit nō. pecuniam vitā hoīs. Facit pro ista opinione. c. presbiteros. 50. di. ⁊. l. pe. C. eo. ti. ⁊. di. c. abbas.

4 Utrum metus excōis sit iustus. R. glo. in. c. olim inter. de re. spō. q sic. Sꝫ Jo. An. distiguit q aut iuste cōminatur. ⁊ nō excusat. q2 culpa sua incidit in metum. l. si mlr. ff. eo. ti. Aut iniuste cōminatur: ⁊ sic est iustus. cum grauis sit pena iter homines cōuersari ⁊ carere hominum cōmercio. l. hij qui sāctam. C. de aposta. c. sacro. de sen. ex. Et hanc distinctionem approbant dñi de rota decisione. 40.

5 Utrum timor infamie sit iustus. R. glo. in. l. nec timore. ff. eo. ti. q timor infamie facti nō causat. vt puta. quia aliquis dicit q malum dicet de eo. sed metus infamie iuris talis qui habet iuris effectum iustus est. vt in. l. nec alicuius. §. fi. ff. eo. vbi patet q deprehensus in aliquo delicto quicquid facit ne prodatur ex iusto metu facit. quia ꝓditus pōt pati mortem vel cruciatum ⁊ huiusmodi. Et hec omnia itellige q causant iustum timorem quādo quis nō habet facile remedium prouidendi: q2 si posset prouidere sibi. puta. adeūdo superiorē: vel alio modo nō ꝓuideret. nō esset iustus metus: sed sibi īputaretur. ar. c. fi. de elec. ⁊. l. quibus diebꝰ in prin. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. qui pōt facere. ff. de re. iur. ⁊. c. pastoralis. §. preterea de offi. or. Quod limita. vt ifra. §. 10.

6 Utrum metus iustus excuset a peccato. R. q nō a toto: sed solum a tāto. nō tamen etiam a tanto q si illud est de genere peccati mortalis q fiat veniale. c. sacris. extra eo. ti. c. 2. de homi. 2. q. i. in primis. quia debet potius quelibet mala tollerare q̄ʒ malo consentire decernat. 32. q. 5. ita ne. Limita tamen predicta ad ea que sunt iuris diuini. Secus in hijs que sūt peccata mortalia ex dispōne iuris positiui. quia sic excusaret a mortali. vt patet supra. Inobedientia, in prin.

7 Utrum contractus factus ex metu iusto sit nullus. R. vt colligo ex. Pa. in. c. cum locum. de spon. ⁊ in. d. c. olim inter. q aut contractus requirit liberum consensum: aut non. Si sic. tunc contractus est ipso iure nullus. Ratio. quia licet coacta volūtas sit voluntas. 15. q. i. merito. tamen non est voluntas libera. ⁊ sic deficit qualitas libertatis que est de substantia contractus. ⁊ ideo nullus. In alijs autem vbi non requiritur liber consensus. non est nullus ipso iure. quia vt dixi coacta voluntas pur voluntas est. vt plene legi ⁊ notatur. in. l. si mulier. §. fi. ff. eo. ti. sed veniunt acta rescindenda actione quod metus causa: vel officio iudicis.

8 Que sūt illa in quibus requiritur liber cōsensus. R. q primo omnia que sunt meritoria. vt pnīa. confessio. elemosina. ⁊ huiusmodi que si fiant ex tali metu excludūt meritum. ⁊ perinde est ac si non forent facta. Excipiuntur illa in quibus imprimitur caracter. Ut baptismus ⁊ huiusmodi. quia virtute caracteris adueniente libera voluntate cualescunt. sed non alia. vt in. c. de iudeis. 45. di. Propterea. Criso. sup Mat. 22. Qui solo timore seruit deo. penam quidem euadet: sed premium non acquiret. q2 non vult deus vt timeatur vt dominus: sed vt ametur vt pius pater. Facit tex. aug. de pe. di. 7. c. nullus. in. fi. Quem sero penitet inquit non solum oportet deum timere iudicem: sed iustum diligere. non tantum penam timeat. sed anxietur pro gloria. hec ille. Secundo matrimonium. facit. c. notificasti. 33. q. 5. ⁊. c. veniens. el secundo. de sponsa. ⁊ dictū. c. cumꝰ locū. Tertio dos ꝓmissio l' solo i. l. si mlr. §. si dos. ff. eo. ti. q2

miliare ytalicu͂ hȝ mille passus: et q̄lib; passus v. pedes. vt ī. l. ... ff. ... vide ... d̄ius ...

si p̄ncipale non tȝ nec accessoriū. de re. iur. li. 6. Quarto iurisdictio. vnde p̄rogatio ei⁹ ex iusto metu est nulla. l. 2. ff. de iudi. ⁊ glo. in. d. l. si mulier. Itē electio p̄lati per metuȝ facta est nulla. c. vbi periculum. §. ceterum. de elec. li. 6. Quinto autoritas tutoꝝ extorta per metum est nulla. l. i. § vltio. ff. de auto. tu. Sexto. absolutio ab excōicatōne. d̄ quo ſ. Excōicatio. 7. casu. 18. Septimo. testes testamentoꝝ. vnde si in vinculis tenentur: aut ab hostibus. non valet. l. qui testamento. ff. de testa. Octauo votum. limito veruȝ quo ad metum mūdanuȝ qui incutitur ab hoīe ad hoc vt voueat. non autem quo ad metū aliū pp̄ quem euadendum aliquis nouet q2 sic tȝ votum. Ratio diuersitatis. q2 votū teneat ex aliquo metu factum quando metus non infertur vt voueat sed ex alio respectu. ⁊ non penitentia. confessio ⁊ c̄. Est q2 tale votū fit pietati diuine ⁊ misericordie quam interpellat vt eum liberet a malo instanti. Et ideo qui non potest non misereri acceptat promissionem. ⁊ subsidium impendit. sed in penitentia. confessiōe. ⁊ huiusmodi non concurrit solum misericordia sed ⁊ iustitia. Unde misericordia dei acceptat in quantum non derogat diuine iustitie. s. vt non sint sine merito ⁊ recompēsatione. sed vt sint digna vita eterna. hoc non pōt. q2 derogaret diuine iustitie. que non vult nisi voluntarium libera voluntate ad se conuersum. in. c. sicut nobis de regula. ⁊ in multis alijs. nō. glo. in. d. c. abbas. ⁊. d. l. mlr.

9 Quid de iuramento metu extorto. R̸. vt. ſ. Iuramētum. 5. §. 9.

10 Quid si q̄s veniat in talem metum ex culpa sua. R̸. q̄ n̄ subuenitur ei nec habet. seu competit ei aliquod remedium. d. l. si mlr in principio. vbi liberta cōmisso crimine īgratitudinis ⁊ timēs ne reuocetur in seruitutē promittit aliquid dn̄o cōminanti seruitutem n̄ audiatur. Sed quo ad consciētiaȝ distingue. Nā aut talis timor pōt iuste icuti tali. puta q2 cōmisit crimē capitale cōminatur quis eum velle accusare. propter quem timorem ille dat cētum. talis lȝ turpiter accipiat pecuniam vt desistat ab accusando: tamen restituere n̄ tenetur de necessitate si modo ille donare potuit. Si vero timor incutitur iniuste quo ad deum. puta pr̄ cōmatur iterficere adulterum cum filia. quod lȝ de iure ciuili. vt in. l. nec i co. ff. de adul. tn̄ q2 n̄ licet quo ad deum. Ideo ex tali timore extortum non poterit tenere in ɔsciētia. nisi in quantum est in recompensationem. sui interesse. puta fame lese. ⁊ huiusmodi. alias non. facit. tex. cum glo. in. c. inter hec. 33. questione. 2.

Utrum agens certum quid ex metu p̄sumatur consentire ex taciturnitate sequentis temporis. R̸. glo. iuncto tex. in. c. accedens de conuer. coniu. q̄ non nisi interueniat aliq̄s actus positiuus approbatiuus p̄mi actus. vt in. l. 2. ⁊. l. pe. C. eo. ⁊ per Inno. in. c super eo. de renun. ⁊ facit. c. ad id quod. d̄ spon. vbi sponsa que metu contraxit si cohitat viro spōte p̄sumitur matrimoniū: maxime si interuenit copula. facit. c. vnicū. de d̄spon. impu. li. 6. 11

Utrum p̄bāti metum ex quo amisit bona sua stetur eius iuramento circa quantitatē bonoꝝ. R̸. Pa. i. c. si. ex eo. q̄ sicut i iuste metū icussit ⁊ ē cū q̄ icussit. Secus si ageret contra villam in cuius territorio est factuȝ nam oportet probet per alios. ⁊ potest adducere socios ⁊ familiares propter difficultatem probandi. bonus tex. est in. l. consensu. C. de repu. ⁊ in. c. veniens el secundo de testi. 12

Utrum metus probabilis vel leuis similiter ānullet. R̸. q̄ nec excusat: nec rescindit nec ānullat. ⁊ dicitur ille qui cadit i virū leuem: aut vecordem qui timet vbi timendum non est. ⁊ dicitur meticulosus. ff. eo. l metum. quia non tollit actum requirentem liberuȝ consensum. vt notat. Pa. in. d. c. veniens. el. 2. de spon. sed quo ad conscientiam dic. vt. ĩ. §. 15. 13

Utrum ille qui per metum extorsit aliquid teneatur. R̸. Dir. eo. ti. q̄ sic. ⁊ scd̄m leges potest agi ɔtra eum etiam quo ad penam si agatur. ĩ. annuȝ. Sed post annuȝ n̄ sed solum quo ad rei persecutionem. quia pretorie actiones sunt perpetue quo ad rei persecutionē. sed quo ad penam sunt temporales. Insti. de perpe. ⁊ tempora. ac. in prin. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. prima. §. sed si per metum. ff. q̄ me. causa. l. si cum exceptione §. 1. 2. ⁊. 3. Secundum tamen canones etiam ad penam post annum. quia nulla conditio temporis potest opponi. 3. q. i. c. redintegranda. ⁊ ibi per doc. Et non solum tenetur de hijs que habuit per talem metuȝ. sed de omnibus que amisit ille cui talem intulit metum. d. l. si cum. §. pedius. q2 metus fuit causa seu actio amissionis. d. l. si cum. § in hac actione. concor. Inno. ⁊ Hosti. in. c si. eo. ti. 14

Quid si metus sit solum ob timorem reuerentie. R̸. q̄ datum ex tali timore ē oio 15

restituendũ si datũ sit ꝯ voluntatẽ dãtis. facit.l.i.§.que honorande.ad fi.ff.qua.re.ac. non da. Unde quandocunq3 non adest voluntas domini rerum in dando nisi ex metu: acceptum est restituendum. nisi fuerit in culpa metus. fm ꝙ supra dixi.§.decimo. Nec obstat.l.vani.ff.de re.iur.ꝛ.l.metum ff.ꝙ me.cau. quia loquuntur quo ad forũ contentiosum.

16 ¶ In quo differt metus a vi. R. Pa.in dicto.c.sacris.ꝙ metus est uis conditionata. scilicet cum dicit. interficiam te si non feceris sic. ꝛ huiusmodi.c. ad audientiam extra eo. ꝛ fit sine violentia corporali. Uis autem est quedam coactio qua quis ligatus cogitur facere aliquid corporaliter. Et dicitur vis absoluta. ꝛ hec excusat a toto. si intrinsecus non consentit q2 non dicitur qs agere sed potius pati.d.c.sacris. Lex autẽ magis large accipit dicens. Uis est impetus maioris rei cui resisti non potest.s.como de ff.quod me.cã.l.i.ꝛ.2.de pac.q̃mis.li.6.

MIlites nostri tẽporis licet non habeant insignia obseruantie veteris. habent tamen insignia obseruantie noue. fm Bal. in.l.i.C.qui bo.ce.pos. allegat in ar.c. trãslato de consti. fm nõ gaudet p̄uilegijs mi

1 ¶ Quis non potest esse miles. R. ꝙ ipugnãtes securitates nauigantium. ꝛ hostes publici ꝛ infames milites esse nõ possunt. vt i.l i. in.v. optimos fidelissimosq3 ꝯmilitones ff. de testa.mili.

2 ¶ Utrum miles possit incarcerari pro debito contractus vel vltie voluntatis. R. Bal. vbi supra ꝙ non. Sed Bar.in.l.miles.ff. de re iudi. limitat ad debitum contractum in castris solum.

3 ¶ Quomodo instituuntur. ꝛ de eorum priuillegijs habes in.l.penul.ff.ex qui.cau.ma in glo.

4 ¶ Utrum ars militie sit licita. R. ꝙ sic.si debito modo fiat.23.q.i.militare. de quo dic. vt supra. Bellum. Lz etiaz militibus se exercere i hijs que nulli sunt nociua causa exercitij. puta in cursitationibus equorum in ꝓiciendo tella. ꝛ huiusmodi.in quibus nõ immnet ꝓbabile periculum proximi. sicut i torneamentis imminet. ꝛ iõ ꝓhibẽt.facit ad hoc.2.R. p̄mo.vbi dauid p̄cepit vt docerent filios isrl' arcũ.i.artem sagitandi.

MInor quis dicatur. R. ꝙ ille qui non habet.25.ãnum completum.ff.de mino.l.i.

1 ¶ Utrum minor possit petere restitutionem i integrum non solum in lesione que deuit de patrimonio: sed etiaz in lesione lucri cessantis. R. ꝙ sic vsq3 ad quadriennium post q̃ impleuit vigesimumquintuz annum. de hijs tamen solum in quibus lesus est infra vigesimumquintum annum. vide glo.in.c. 2.de resti.in inte.

¶ Utrum teneant gesta cum minore sine autoritate curatoris. R. Pa.in.c.in presentia.de proba.ꝙ si intrat rel gionem potest alienare omnia bona sua.quia fingitur mori.l.deo nobis.C.de epis.ꝛ cle.sed non intrando non potest alienare etiam in pias causas. 2

¶ Minor si renunciauit beneficio ecclesiastico non restituitur. quia in spiritualibus vt maior admittitur ꝛ agit ꝛ conuenitur.ff de mino.l.ait pretor in glo.in p̄n. 3

MIserabiles persone que dicãtur. R. fm Inno.in.c.significantibus.de offi.delega.ꝛ Pa.in.c.licet. de cẽsi.ꝙ sunt ceci ꝛ alij morbo laborantes.qui possunt auxilium ab ecclesia implorare q̃n nimis aggrauantur in collectis.facit dictuz c.significantibus.ꝛ quod ibi notatur.

¶ Utrum ceci ꝛ alij morbo laborantes ꝑpetuo excusentur a muneribus. R. Pa.in dicto.c.licet ꝙ sic a personalibus que imponuntur personis.vt.l.vnica.C. qui.mo. se excu. A realibus autem muneribus ordinarijs non excusantur. nisi princeps velit ea remittere. C. de vaca. mu. ꝛ de mune.patri quasi per totum. secus si sũt extraordinaria quia non tenentur ad illa l.vnica.C. de super indic. Facit.c.indicatum.89.di.ꝛ quando dicantur realia ordinaria. vl' extraordinaria. Uide.ĩ. Munus 1

MIssa secundum Hugo.de sãcto vic.de sacramentis.li.xi.dicitur quasi trãsmissa.eo q̃d populus per ministerium sacerdotis qui mediatoris vice fungitur inter deum ꝛ homines.preces.vota. ꝛ oblationes trasmittat deo.

¶ Missa a quo debet celebrari. R. ꝙ a solo sacerdote rite ordinato.ȯ sũma.tri.c.i.§ vna.de conse.di.i.c.i.in fi. 1

¶ Utrum existens in mortali vel pollutus nocturna pollutione licite celebret. vide.s. Eucharistia.3.§.18.ꝛ.§.29. 2

¶ Utrum sacerdos qui non est ieiunus possit celebrare. R. secundum Sco.in quarto distinctione octaua.ꝙ nõ.7.q p̄ma.nihil. de conse. di.2.liquido. ꝛ taliter debet esse 3

Mo

ieiunus ꝙ citra mediam noctem nihil sum pserit ꝗ̃tūcunq̧ minimū: ēt si sit spēs: vel electuarium: vel medicina. q̃ canon dicit nl'lus post cibum potumq̧ quēlibet minimū sumptū missas facere p̄sumat. 7. q. i. nihil. ymo plus ibi dicit glo. ꝙ ēt si ante mediam noctem sumpsisset cibum. Et adhuc sentiret eructationes ⁊ cibum. nō debet celebrare. de conse. di. 2. tribus. ⁊ Hosti. de accu. i c. si consueuerit.

4 Quid de reliquijs cibi remanentibus in ore. R̸. ꝙ si casualiter degluciantur nō impediunt. q̃ non trahiciuntur per modum cibi. vel potus. sed per modum saliue. secundum sanctum Tho. in tertia parte questione octaua.

5 Quid si sacerdos in mane lauando os deglutiat stillam aque. R̸. ꝙ potest celebrare: nisi fecerit ex ꝑposito. ar. 33. q. 5. de occidēdis. 15. q. 6. c. i. concor. Ricar. in. 4. disti. 8. Tho. vero dicit verum: nisi trahiciatur in magna quantitate.

6 Quid si cibus sit digestus. sed tamen non dormiuit per totam noctem. R̸. ꝙ potest celebrare: q̃ soluz. ges. tempus ⁊ digestio requiruntur s̄m Jo. Ber. brix. ⁊ Archi. in. d. c. nihil. ⁊ Ho. ⁊ Pa. i. d. c. si consueuerit licet ibi glo. videatur sentire contrarium sed male.

7 Quomodo debet celebrari. R̸. ꝙ debet s̄uari ordinarium misse. tam in dicendis ꝗ̃ ēt in actibus.

8 Utrum debeat celebrare capite discoperto. R̸. ꝙ sic. de cōse. di. i. c. nullus. Unde q sine rōnabili causa celebraret capite cop̄to peccaret mortaliter. secus si ex aliqua rationabili causa propter v̄bum temere positum. in. d. c. nullus.

9 Quid si post inceptam missam desistat. R̸. ꝙ si sine rationabili causa dimittit peccat mortaliter. alias non. vt in. d. c. nullus.

10 Quando euangelium legitur omnes debent stare non sedere nec genuflexi manere. vt in. c. autoritate. de conse. di. i.

11 Utrum debeat aliquid aliud dici a sacerdote ꝗ̃ qđ continetur in missali. R̸. ꝙ non. ar. c. visum. ⁊. c. de nominibus. de cōse. di. prima. Cogitari tamen possunt quecunque deuota secundum sanctum Bona. sed non exprimi.

12 Utrum requiratur attentio. R̸. s̄m Ricar. anglicū i quol'. ꝙ sic. vn̄ Dio. de ecclesiastica yerarchia. Ad sanctissimum euntes sacrificiuz mundari conuenit ab ipsis vltimis aie fantasmatibus. vnde desperans se posse habere ꝓbabiliter cordis stabilitatem peccat grauiter accedendo. si tamen sperat ⁊ ex infirmitate distrahitur minus peccat hec ille.

Quid si ōmittatur aliquid. R̸. ꝙ peccat mortaliter si scienter facit. tamen consecrat si ibi sit materia debita ⁊ forma cum intentione conficiendi. de quo dictum est supra Eucharistia primo. Et hoc intellige ꝙ peccat mortaliter scienter dimittendo aliquid notabile. puta euangelium: vel epistolam: secretas. ⁊ huiusmodi. secus esset de aliquo verbo solo. alio a forma consecrationis. Idē dic si ōmittatur ips debitū paramenta ⁊ reliqua necessaria ꝙ ē mortale q̄n sit scienter. 13

Quid faciet sacerdos si missam dicendo perpendat non fuisse debitam materiam ministratam. R̸. s̄m communiter Theo. in quarto distin. octaua. ꝙ siue dsectus sit i hostia siue in vino. ⁊ aduertit ante ꝗ̃ consecrationis canonez inceperit. sic accipiet aliam hostiam si defectus est in hostia. vel vinum si est in vino. Et reincipiet si est in hostia defectus ab illa oratione: Suscipe sancte pater. qua dicta. ōmissis alijs. dicet veni sanctificator ⁊c̄. Et sic omnibus alijs ōmissis prosequatur vbi erat quando aduertit. Si uero defectus fuit in vino incipiet ab illa oratione. Deus qui humane. cum oratione Offerimus ⁊c̄. Et alia. veni sanctificatō ⁊c̄. Et alijs dimissis prosequatur vbi dimiserat. Si iam consecrauerat ⁊ post consecrationem deprehendit q̃ defectus erat i vino debito sic accepto cū aqua solū. icipiet ab illa oratione. Simili modo vsque ad orationem. vnde ⁊ memores ⁊ alijs ōmissis prosequatur vbi dimisit. Si vero defectus erat in hostia ⁊ iam consecrauerat vinum sic accepta alia hostia incipiet ab illa oratione. Qui pridie ⁊ loco illius relatiui. qui dicet Dominus noster iesus christus pridie ꝗ̃ pateretu r ⁊c̄. vsque ad orationem. simili modo ⁊ omnibus alijs ōmissis prosequatur vbi dimisit. Et notanter sic dixi quia si solum diceret. hoc est corpus meum: non cōsecraret secundum Sco. ⁊ Landul. in quarto distinctione octaua. q. 3 quia oratio illud significat quod exprimitur verbo. non quod est in intentione proferentis. Et ideo si nulla fieret mentō d christo. intelligerentur illa verba de corpore 14

sacerdotis vel sanguine. non de christo. Et sic non consecraret.

15 Pone ꝙ non aduertit de defectu. nisi post sumptionem hostie que non erat triticea aut debita. R. secundum communiter doc. vbi supra ꝙ non obstante ꝙ non sit ieiunus: nihilominus accipiet aliam hostiam debitam ⁊ incipiet. vt dictum est Dominus noster iesus christus pridie q. vsque ad simili modo ⁊c. ⁊ postea alijs omissis sumet eam ⁊ prosequetur vbi omiserat.

16 Sed quid si sumpto corpore inuenit aquam loco vini in calice quam bibit. R. Tho. in tertia parte questione octuagesima quarta tenet ꝙ est alia hostia ⁊ aliud vinum sumendum ⁊ consecrandum. Quidam alij dicunt ꝙ propter scandalum nihil est reiterandum. ⁊ maxime cum non sit ieiunus. Sed tu tene opinionem Sco. vbi supra. ꝙ solum est accipiendum vinum cum aqua ⁊ dicendum. Simili modo postquam Dominus noster iesus christus cenauit accepit calicem ⁊c. vsque vnde ⁊ memores. ⁊ sic alijs ōmissis dicat. Sanguis domini nostri iesu christi custodiat animam ⁊c. ⁊ sumat. quia istud potest fieri sine scandalo. Nec obstat ꝙ non sit ieiunus quia est maius preceptum ꝙ sumatur integre quam ieiuno stomaco. vt patet in c. comperimus. ⁊ c. relatum. de consecra. distinctione sa.

17 Quid faciet sacerdos si quando habet aquam in ore antequam deglutiat aduertit. R. Directoria. libro primo. titulo decimoseptimo. ꝙ si potest sine scandalo sputet in calice ⁊ extrahet particulam hostie. ⁊ aquam reponet in alio vase. ⁊ sic accipiat vinum ⁊ consecret. vt dictum est. ⁊ in eo ponat particulam hostie. ⁊ sumat postea illam aquam si potest facere sine periculo vomitus. vel si timet de vomitu reponat aquā in sacrario. Et idem dicerem de particula ꝙ idem esset comburenda ⁊ cineres in sacrario reponēde quando sine periculo vomitus recipere non possent.

18 Quero quid faciet sacerdos quando musca vel aranea cadit i calice. Respondeo ꝙ si cadit ante consecrationem proiciat illud vinum ⁊ accipiat aliud cum aqua ⁊ faciat secūdum ꝙ supra dictum est. §. decimoquarto. Si vero cadit post cōsecrationem extrahat eam et lauet cum vino. nisi esset res venenosa: vel que prouocaret vomitū. quia tunc oia simul essent reponenda in vase alio ⁊ aliud vinum cum aqua sumendum ⁊ consecrandum. vt dictum est in. §. decimoquarto ⁊ decimosexto. secundum Archidia. Hugo. Jo. de fanto. in. c. si per negligentiam. de consecratione distinctionē secūda. quia nihil abhominabile sumi debet occasione huius sacramenti. vt notat glo. in dicto. c. si per negligentiam. ⁊ finita missa accipiat sanguinem illum ⁊ igne comburat cum aliqua stupa: vel panno lineo in ipso madefacto ⁊ cineres ponat in sacrario.

Quid si guta sanguinis ceciderit. Respondeo ꝙ si ceciderit super tabulam ⁊ similia. lambatur si potest fieri sine horrore. ⁊ postea locus radatur ⁊ rasura comburatur. ⁊ cinis iuxta altare recondatur. ⁊ sacerdos quadraginta diebus peniteat. Si vero ceciderit super lintheum abluatur tribus vicibus calice supposito. ⁊ aqua ablutionis iuxta altare condatur. ⁊ sacerdos peniteat quatuor diebus. nisi peruenerit ad tertium lintheum. quia tunc nouem. Si vsque ad quartum. viginti diebus peniteat. de conse. distin. 2. c. si per negligentiam. 19

Quid si sumendo sanguinem remanet particula in calice. Respondeo debet digito ad labium calicis adducere ⁊ sumere ⁊ nullo modo apponat vinum ante eius sumptionem. quia vinum citius descenderet. ⁊ sic sumeret non ieiunus secundū Sco. in quarto distinctiōe octaua. Quāuis ego arbitrer ꝙ etiam si apponeret vinum. ⁊ sic simul sumeret non peccaret. licet vinum citius descendat. quia quod fit tali modo dicitur fieri simul. per ea que notantur in. c. quia propter. de elec. ⁊ in. l. continuus. ff. de verbo. ob. 20

Utrum hostia non consecrata que est in altari vel gutta vini que est in pede calicis: vel aliter a vino quod est in calice separata consecretur. Respondeo ꝙ non. nisi hoc intendat sacerdos. prima questione prima. de trahe. 21

Quid si ōmisit aquam ponere in vino. Respondeo ꝙ si aduertit ante consecrationem hostie debet eam apponere reiterando. vt supra dixi. §. decimoquarto. quando defectus est in vino. ꝙ si aduertit post consecrationem hostie. sed ante consecrationē vini apponat nihil reiterando secundum Monal. Si post consecrationē vini 22

aduertit tunc fm. S. Tho. in. 3. parte. q. 83.
nullo modo apponat. quia appositõ aque
non est de necessitate sacramenti. vt dixi. s.
Eucharistia. i. §. 17.

23 ¶ Quid si vinuz in calice congeletur. R. q
sacerdos debet ipm ante consecrationem
resoluere vt habeat rationem actualem po
tus. si tamen non resoluit adhuc conficit. qz
vinum congelatum non differt a non cõge
lato nisi qualitate accidentali.

24 ¶ Quid si ex frigore hostia dilabitur in cali
cem. R. q debet vlterius procedere. nec est
necesse aliquid reiterare. fm Tho. in tertia
parte. q. 83. Sz fz Inno. vt recitat Ladul.
in quarto di. 10. si aliqua pars remansit in
manu frangat illam z partem mittat in cali
cẽ. quia prima causaliter cecidit.

25 ¶ Quid si sacerdos non recolit se aliqua di
xisse. R. q sacerdos nõ debet propter hoc
turbari. quia qui multa dicit non recolit oia
Si tamen probabiliter constet aliqua omi
sisse si quidem sunt de necessitate sacramen
ti. puta forma consecrationis. debet reitera
re ab illa forma. z cuncta per ordinem pro
sequi. Si vero non sunt de forma consecra
tionis sic non debet resumere in mutando
ordinem officij. sz dz vlterius pcedere fm
Tho. 3. parte. q. 83.

26 ¶ Utrum semper sacerdos celebrans debe
at sumere corpus z sanguinem. R. q sic. de
conse. di. 2. perlatum. Si sacerdos deficit i
missa alius qui sit ieiunus dz supplere. vt. s.
Eucharistia. 3. in pn.

27 ¶ Quid si aliquis casus necessitatis alicui
euenerit. puta infirmitas. z huiusmodi.
poterit ne sacerdos illi hostiam dare cum
aliam non habeat consecratam. R. q non
totam sed bene partem. z aliam partem ip
se sacerdos sumere. fm. S. Tho. in. 4. di. 12
Et idez credo ẽt si non sit infirmitas. sz alia
rõnabilis cã.

28 ¶ Quid si hostia inueniatur fracta ante con
secrationem. R. nihilominus potest conse
crari. nisi sit scandalum in populo: qz tunc
aliam accipiet. qz fractio z quadratura. z
huiusmodi non viciant sacramentum.

29 ¶ Utrum in memento viuorum vel mortu
orum debeat fieri aliquorum nominatõ. R
q non est necesse. nisi solum vt supplicantis
deuotior reddatur affectus. ar. 13. q. 2. cum
grauia. z. c. non extimemus. nõ. glo. de cõ
se. di. i. c. visum. z se. ex quo pz q tantuz sin
gulorum noia sunt exprimenda quanto ex eo
rum nominatione augumentatur deuotio
celebrantis. qz non minus quilibet hz sub
generali q si specialiter fieret. de conse. di.
2. nõ mediocriter. z nõ. glo. in. d. c. visum.

¶ Utrum pfano ppria debeat dici in missa cõ 30
memorationis seu votiua. R. Pa. in. c. cõ
siliuz. de cele. missa. q sic ppria si habet. Et
solũ sũt. 10 ab eccla approbate. 9. hñtur i. c
inuenimus. de conse. di. i. s. Natiuitatis do
mini. Epiphie. Quadragesime. Pasce. A
scensionis domini. Pentecostes. Sancte
crucis. Sanctorum Aplorum. z sancte trinita
tis. z in. c. sanctorũ. 70. di. ponitur decima
de domina. Alie sunt delende de missali. ni
si ex speciali priuilegio sit concessuz. vt fra
tribus minoribus de beato Francisco per
Sixtum. 4.

¶ Utrum Gloria in excelsis deo debeat di 31
ci in missis votiuis. R. q non. vt in. c. consi
lium. de cele. missa. nec et Credo in vnum
deuz dicitur. licet consuetudo derogauerit
illi iuri quo ad gloria in excelsis que dici
tur in missis votiuis beate virginis. z quo
ad alios ẽt in missis spiritus sancti. Mino
res tamen habent ex priuilegio vt possint
dicere gloria in excelsis in missis spiritus
sancti. quas p ecclesia dei celebrant. Dicit
tñ Hosti. in. d. c. consilium. deuotam consu
etudinem non reprobamus.

¶ Utrum perfusio post sumptõnem sangui 32
nis debeat fieri cum vino. R. q sic. vt de ce
lebra. missa. c. ex parte.

¶ De quo debet missa celebrari. R. Pa. in 33
c. quidam laicorum. de cele. missa. q debet
celebrari de eo de quo sit officium. vñ mis
sam peculiarem audiens vel dicens non sa
tisfacit pcepto de audienda missa. qz illa q
pcipitur est missa de festo. vel que fm officiũ
dz dici. vt in. d. c. quidã laicoruz. Credo tñ
q seculares pp ignorantiam excusentur. sz
non celebrantes. z ppea in. d. c. quidã. z. c
ad hoc. de conse. di. i. dr q tales misse pecu
liales seu votiue debent celebrari in occul
to. z hoc intelligo in diebus in quibus qs
tenetur de pcepto audire missam. vel in ec
clesia collegiata seu conuentuali in qua quot
tidie est celebranda vna missa de officio. vt
in cle. i. de cele. mis. z sic intelligo tex. in. d.
c. quidam laicorũ. qz si sit alius qui celebra
uit missam de officio z non sit de pcepto q
missa audiatur potest quis missam votiuaz
dicere sine omni scrupulo z in publico z i
secreto. Nec sufficit fz Monal. q audiat i
troytum. z huiusmodi in diebus in quibus
tenetur de officio audire. qz missa dicitur
cum canone. vt pz in. d. c. quidam.

¶ Utrum missa de sanctis tñ valeat aiabus 34

defunctorum sicut si dicatur pro defunctis R. Hosti. i. c. 2. de cele. missa. q sic. et q dominus Hugo. Cardi. dicebat q celebrando pro domina sciebat celebrare pro defunctis. et econtrario. d. c. 2. et de conse. di. 2. quotienscunque. Caue tamen quia si promisisses specialiter pro defunctis propriam missam dicere nō satisfaceres missam dicendo de domina rōne promissionis. Item aduerte q hoc est verum quando maior deuotio qua quis dicit missam de domina et huiusmodi supplet vel sancti intercessio. alias nō. nisi quo ad veritatē sacramenti. sed non quo ad veritatem orationum. quia plus valet pro defunctis dicta. secundum Pe. in. 4. di. 45.

35 ¶ Cum quibus debet missa celebrari. R. q primo cum indumentis debitis. que secundum Inno. 3. vt recitat Dur. li. primo. ti. 7. sunt calciamenta amictus alba. cingulum. manipulus. stola. planeta. ar. 23. di. ecclesiastica. 25. di. vnum vndecima. q. 3. episcopus. de penis degradatō. li. 6. Et qualia debent esse predicta. dicendum q secundum consuetudinem rationalem regionis seu congregationis. ar. l. de quibus. ff. de legi. Et an debeant esse benedicta. comuniter tenetur q sic., exceptis calciamentis. et etiam cingulo quod de cōsuetudine non benedicitur secundū Ricar. in quarto. disti. 13. et Sco. ea. distin. Secūdo cum igne. de cele. missa. c. vltio. Et celebrās sine igne debet officio et beneficio priuari ibidem. Tertio cum calice. corporalibus. altari lapideo. et tribus tobalijs super eo. et missali. hostia azima. vino et aqua que in minori quantitate debet poni q̄ de vino vt in c. perniciosus de ce. mis.

36 ¶ Utrum peccet mortaliter qui sine aliquo predictorum celebrat. R. q sic qui sine igne et aqua vel in pane fermentato si est sacerdos latinus. vel in vase ligneo vt patet in. c. litteras de ce. mis. vbi dicitur q debet talis sacerdos deponi ab officio et beneficio Et idem si in vase vitreo. vel de auricalco. aut ere. de conse. di. prima vt calix. Idem si sine altari lapideo et consecrato corporalibus casula. stolla. manipulo. cingulo. alba amictu vt in. c. i. de consecra. di. i. non tamen efficitur irregularis. cum non inueniatur iure cautum hoc: siue faciat scienter: siue ignoranter. secundum Ricar. et Sco. in quarto. distin. 13. Nisi celebret sup altare enormiter fractū quia sic esset irregularis. de conse. distin. i. ecclesie. non tamen si celebrat super altare non consecratum. licet mortaliter peccet. de conse. di. i. ecclesie. et. c. concedimus. cum duobus. c. sequentibus. Et hoc intellige si scienter facit: secus si ex obliuione manipulum vel stolam omisisset. De calciamentis aūt bn̄dis non credo sit pceptum cum non inueniatur in iure. Unde si quis ipsa omitteret non ex contemptu. sed quia non habet n̄ peccaret. ar. d. c. i. Patet hoc q calciamenta non sunt de necessitate. quia sic oporteret habere specialia quibus nō vteremur nisi celebrando. cuius contrarium seruatur comuniter.

¶ Sed vtrum sine missali possit dici. quidā dicunt q peccat mortaliter celebrans sine missali in quo ad minus non sit canon. tum quia exponit se periculo errandi. tum quia consuetudo ita habet vt sine libro in quo sit canon non dicatur. Et placet quia sepe optime memorie viri in hoc errant. Canon secundum comuniorē opinionem dicitur. a Te igitur vsque ad comunionem. et secundum Durā. debet dici expedite ne musce venientes. i. vane cogitationes perdant suauitatem vnguenti. i. orationis et ne populus fastidium concipiat. non tamen nimis festinanter ne sacrificium fiat sine sale discretionis et deuotionis. et debet legi in libro ne error contingat. Idem dicerem de tribus tobalijs si non haberentur q sufficeret vna. Et nota q preceptum est clericis q vasa et vestimenta in quibus celebrari debet sint munda et nitida in. c. reliqui noluimus. de custo. euch. et ideo peccat mortaliter faciens contrarium. i4. q. prima. quod precipitur. 37

¶ Quarto debent esse saltem duo presentes celebrationi missarum. de conse. distin. prima. hoc quoque. Et hoc verum in missa publica. sed in missa priuata potest dici vno presente seruitore solum qui responde at in persona totius populi. vnde nemo sacerdos per se solus potest celebrare. 7. q. prima illud. de fili. presbi. c. proposuit in fi. Episcopus vero sine diacono celebrare nō potest nisi necessitas cogat. 93. di. diaconi sunt i glo i. v. habet. 38

¶ Ubi debet missa celebrari. R. q in omni loco consecrato ab episcopo potest libere celebrari. de consecratione di. i. et. c. primo et. c. sicut. et. c. sequenti. et. c. nullus. Et hoc verum. nisi sit interdictus et pollutus. de quo supra. Consecratio ecclesie. §. 8. Fallit hoc in. c. autoritate. de priuile. li. 6. vbi prohibetur celebrari in ecclijs cōstructis ab exēptis in locis non exēptis sine licentia epi. Itē lz minoribus et pdicatoribus celebrare in omni loco honesto cum altari portatili 39

ab epo consecrato saluo iure parrochiali. quod quidem ius fm Gre. nonum in extrauaganti que incipit. Nos attendentes cõsistit circa. oblationes. decimas τ primitias solum. τ hoc siue sit consecratus locus vel non. dũmodo non sit interdictus vel pollutus. Et sic intellige. c. in hijs de priui. vbi h̄ priuilegium ponitur sil'r episcopis. l3 in. d. c. si. de priui. li. 6. de quo. s̄. Interdictu3. 6. §. 39. Aduerte q sacerdos debet tenere hostiam τ calicem quando consecrat super lapidem consecratum. fm Pe. de pal. τ debet lapis esse ita magnus q salte3 possit super eo capi totus pes calicis cum hostia. d̄ quo vide Altare. Nota etiam q quicunq3 celebrans vel faciens. celebrari diuina in ciuitatibus: castris: vel villis. nisi quatenus a iure ei conceditur est ei interdictus igressus eccle ipso facto cuiuscunq3 ordinis vel priuilegij sit munitus. c. eporum. de priui. li. 6. Idem si in locis a iure vel a iud ce. phibitis vt ibidem.

40 Utrum de licentia epi possit celebrari in loco non consecrato. R. ~~vt collige ex~~ Inno. in. c. i. de conse. ec. vl' alta. ~~vt ab~~ Archi. post alios i. c. missa3. de cõse. di. i. τ a Pa. in. R. ca. de 9se. ec. vel al. p concordia q in sua diocesi potest episcopus dare licentia3 vt in ecclesia nõ consecrata vl' oratorio possit quis celebrare cum altari portatili consecrato ex necessitate. vt notat glo. de cõse. di. i. vnicuiq3. τ. 18. q. 2. quida3. In alijs autẽ locis non potest dare nisi quando ecclia deest. vt in. c. concedimus. de conse. di. i. ar. d. c. si. q2 frustra cõcederetur epis illud priuilegium si haberent de iure comuni. Aduerte tamen q in loco fluctuanti. vt in mari τ fluminibus celebrare non licet. alicui. Sed extra suam diocesim non potest dare licentiam celebrandi in loco non 9secrato

41 Qua hora põt missa pticularis celebrari R. q ab aurora vsq3 ad nonam ẽt in cõuẽtualibus ecclijs potest quotidie celebrari. de conse. distin. prima. §. in ieiunijs. τ. c. necesse est. Et hoc sequitur Sco. in quarto. distin. 13. Nec ob. c. nocte τ. c. solent. de conse. di. i. τ. c. non liceat. 44. di. τ. c. quod a patribus. τ. c. si. 75. di. τ. c. vlti. 76. di. quia intelligitur de solemnibus missis. fm Ho. in sũma. de cele. missa. Solemnis vero debet dici in conuentualibus ecclijs hora sua s. in vigilijs τ in quadragesima τ. 4. tpribus hora nona. In festis hora tertia. In 9festis hora sexta. qđ tñ coiter ñ huatur. q2 tardius dr in festis q̄3 alijs diebus nõ festiuis. τ excusant. vt p3 in sũ pal'. Et sic intellige glo. in. c. i. de cele. mis. τ alios doc.

42 Utrum possit dici missa de nocte. R. fm Ho. vbi. s̄. q non. nisi in natiuitate domini l nisi f3 Rodoeñ. de licencia episcopi. vl' superioris imminente necessitate. puta. q2 infirmus moritur. nec habetur eucharistia. Alias eam ante auroram celebrãs peccat mortaliter. Idem dicendum de celebrantibus ante dictum matutinum. ar. ii. di. c. in hijs τ. c. ecclasticarum. τ extra. de cele. missa. c. primo τ vltimo fm Hosti. Similiter d̄ prima. dicendum est vbi est consuetudo secundum Hosti. Quam quidem consuetudinẽ attendo ad primam que dicitur in choro non ad eam que dicitur a priuato. Unde in religione minorum cum multe misse dicãtur de consuetudine ante primam. non credo q volens missam dicere teneatur prius dicere primam. quia sic oporteret bis eam aliquando dicere. s. per se τ postea in choro. quod non est necesse. ar. c. primi. de ce. missa. τ sic patet q possunt dicere missa3 licite ante q̄3 dicant primam.

43 Quotiens debet missa celebrari. R. in ecclesijs conuentualibus τ collegiatis debẽt quotidie due misse celebrari. s. vna secũdũ officium τ alia pro mortuis. vt in. c. cu3 creatura. de cele. mis. in tex. τ i glo. τ collegialiter debent dici. Et dicit Pa. ibidẽ q peccant non seruantes. tamen coiter non seruatur. τ sic non peccant.

44 Utrum quilibet sacerdos teneatur quottidie celebrare. R. q non etiam in diebus festiuis. vt p3 in. c. quotidie. d̄ 9se. di. 2. Exceptis hñtibus curam aiarum. qui ad minus in diebus festiuis tenentur celebrare. nisi p alium satisfaciãt populo. ar. c. i. d̄ cele. mis. Aduerte tñ q si sacerdos ob sui i dignitatẽ τ sacri reuerentiam abstineat non peccat. fm. S. Bo. in. 4. di. 12. puta. q2 pollutus. τ huiusmodi. Si vero stat p quadam i curia τ negligentia sua. ita q ad minus non celebret in pcipuis festis. Et maxime in illis i quibus seculares deuoti solent comunicare Peccat quidem τ si non mortaliter salte3 grauiter. vt patet per. c. dolentes. de ce. mis. vbi valde tales reprehenduntur. Ricar. vero in quarto. distin. 13. tenet q tenentur in talibus diebus celebrare. Ide3 tenet sanctus Tho. in tertia parte. q. 82. τ sic videtur q ñ excusentur a mortali quando sine rationabili causa in talibus diebus non celebrant. Unde dicit idem sanctus Thomas q licet quo ad actus ordinis qui pertinent ad cor

pus christi misticum non teneatur. nisi qui habet ex platione. vt pdicare. absoluere. τ huiusmodi. tamē celebrare tenetur. vt deo sacrificium reddat. ēt si nulli hominuȝ teneatur. Idem ēt ponit in quarto. di. 13. τ pōt timere ne tāq̄ seruus nequam qui abscōdit pecuniam domini cōdēnetur. Quottidie autem celebrare, laudabile est. si modo ex huiusmodi celebratione non minuatur reuerentia debita ad sacramentum τ deuotō Si aūt minueretur. tunc aliquando cessandum est. de quo vide Eucharistia. 3. §. 36.

45 ¶ Utrum institutio beneficij q̄ qs celebret omni die obliget. institutum ad sic celebrandum. R. Pa. in. c. consuluisti. de cele. mis. τ in. c. significatum. de prebē. q̄ non. quia talis institutio est illicita τ daret materiam peccandi. Et ideo taliter institutus debet accipere interpretationem ab isto tex. c significatum. vt. s. intelligatur q̄ debet celebrare τ teneatur quanto frequentius pōt. salua honestate sua τ debita reuerentia τ deuotione ad sacramentum. τ sic intellige de quocunque beneficiato. Similiter dic quādo institueretur ad dicendum missaȝ peculiarem quottidie. q: hoc nō obstante potest τ debet dici de feria. c. quidam. de celebra. missa. Et sic patet q̄ quis aliquādo tenetur frequentius celebrare.

46 ¶ Utrum quis possit pluries dicere missā in die. R. Pa. in. d. c. consuluisti. q̄ nō. Facit. d. c. consuluisti. τ. c. referente eo. τ. c. sufficit. de conse. di. prima. Nisi in duobus casibus. Primus in die natiuitatis i quo tres possunt celebrari. siue dicatur vna i media nocte. alia in aurora. τ tertia in hora debita. siue dicātur simul in die vel vna. τ post interuallum duas: vel econtrario. q: sic habȝ consuetudo. sed ante auroraȝ non debet dici nisi vna. s. illa de media nocte. Secundus respectu alicuius necessitatis. vt puta. quia aliqua magna psona venit. puta eps τ si les τ quos non decet transire diem q̄ non audiant missam. c. fi. de priuil. li. 6. Et idem dic de quolibet alio magno viro. ar. c. primi. de cele. missa. Similiter credo quando esset dies festus preceptus ab ecclesia τ alq non audierunt missam. licet non sint ita magni domini per eandem rationem. Item si aliquis infirmaretur ad mortem τ non haberetur corpus christi pro eo comunicando. Addit glo. tertium casum ibidē scilicet si esset consuetum in aliqua ecclesia q̄ dicantur due misse. vna pro viuis. alia pro mortuis. τ nemo est qui sit aptus nisi vnus solum. tunc poterit ambas dicere. Quartus propter paupertatem ecclesiarum. vel raritatem sacerdotum. 21. q. prima. c. i. in fi. τ d. elec. c. dudū dcima. q. tertia. vnio. Quintus quando due misse proprie occurrunt dicende. puta de vigilia τ de festo. τ non est nisi vnus sacerdos qui possit. extra de celebra. missa. c. primo. τ. c. referente. secundum Ber. τ Hosti. in dicto. c. consuluisti. Intellige tamen in omnibus predictis casibus q̄ potest plures dicere. dum tamē purificationem non receperit. τ sit ieiunus. alias nullo modo liceret. de cele. missa. c. ex parte. Item q̄ non dicat nisi duas. quia plures non licet. nisi in natiuitate. sȝ communiter doc. Ros. §. 8.

47 ¶ Quid si post q̄ sumpsit comunionem habet hostiam consecratam que superfuit R. sm Pe. q̄ si comode non habet vnde honeste conseruet licet ei sumere: dummodo sit ieiunus. ar. de consecra. distin. secunda. c. tribus gradibus. Secus esset dicendū de reliquijs. que etiā lȝ acceperit purificatōnem ante q̄ de ipsis aduerteret: tamen postea sunt sumende. tum quia non possunt sic seruari. vnio leuiter amitterentur propter eorum paruitatem. Et in isto casu ex quo est in actu purificationis τ recollectionis reliquiarum. quicquid sit dicitur fieri in continenti idest quasi simul sumeret omnia ante q̄ censeatur non ieiunus. per ea que notantur in. c. olim el primo. de resti. spolia. in glo. τ per Bar. in. l. i. ff. de verbo ob. Quod bene nota p scrupulosis.

48 ¶ Quid de illis qui propter adulationes secularium plures missas celebrant in die Respondeo q̄ peccant mortaliter. vt in. c. sufficit. de consecratione distinctiōe prima Multo magis si propter pecuniam. quia simoniacus est saltem mentalis si pactum non interuenit expressum. Si vero interuenit esset mentalis τ realis τ teneretur restituere quicquid accepit pauperibus τ de necessitate. vt infra Simonia septimo in principio.

49 ¶ Pro quibus debȝ dici missa. R. q̄ generaliter pro omnibus viuis τ defunctis mōtuis in statu purgatorij. de conse. distin. prima. c. visum.

50 ¶ Utrum sit dicenda pro paruulis mortuis. R. sanctus Tho. in quarto q̄ sic pro pueris baptizatis. non quia eis psit ad remissionem pene quam non tollerant. nec ad augumentum glorie. sed potius celebratur ad cōmendandum redemptōis misteriū.

Ros. eu. 3. §. 13. me. ...

Deqb[?] vide i suffragia 52

51 Utrū liceat orare pro excomunicato. R. No. in sūma q̄ sic. in memento etiam speciualiter. et etiā in alijs orationibus que fortiē dicūtur generaliter. tamen n̄ specialiter. q̄a non l3. de sen. exco. nuper.

52 Quid dicendum si presbiter qui promisit alicui dicere vnam missam de domina et alteri separatim aliam p anima matris et patris eius. et tertiō pro salute sua et similibus. dicat solū vnā missam de domina cū collecta. Deus qui nos patrem et matrem. et aliam collectam. Omnipotens sempiterne deus miserere famulo et c̄. intendens predictis oibus satisfacere. R. q̄ super hoc fuit diuersa opinio. Unde pro intelligentia est sciendum q̄ missa quelibet que dicitur respectu operis operati. generaliter valet omnibus viuis et defunctis existentibus in caritate qui non sunt in patria. Secundo valet singulariter illi qui eam dicit si digne celebrat. Tertio valet specialiter si sunt in statu gratie illis qui faciunt eam dicere pro se: vel quibus p̄dictus vel sacerdos per intentionem applicant. Quantū igitur ad generalem participationem sacerdos nihil potest disponere nec debet quantum ad singularem. similiter non debet ordine caritatis eam alteri tribuere. quia nemo debet p̄sumere se habere vltra necessitatem de merito. Quantum vero ad tertiam specialem que est alteri applicabilis per intentionem. dicendum ē q̄ non minus habebit quilibet horum trium q̄ si pro singulo eorum singulariter eā dixisset. Ratio quia deus non equaliter neq3 vno modo acceptat meritū misse applicatum isto tertio modo. sed s̄m q̄ sue bonitati videtur. considerata deuotione et ceteris que concurrunt in eo qui eam dicere facit. Unde aliquando vna missa posset liberare vnam animā de purgatorio. cum tanta caritate mouere posset se quis ad faciendum eam dicē: quam non faceret liberare alius faciendo dicere viginti vel triginta. Et sic quantum ad hoc talis sacerdos satisfecē. quia quilibet predictorum triū non minus habebit de merito q̄ si pro quolibet eorū singulariter vnam dixisset. Et sic intelligo opinionem illorum qui dicunt non minus valere vnam missam pro omnibus q̄ si singulariter pro quolibet diceretur. de cōse. di. 5. in. c. non mediocriter. Nec ob. q̄ dicunt quidam q̄ meritum tali modo acceptum ē finitum. et ideo quanto pluribus diuiditur minus quilibet hēbit. quia verum si quilibet totū hēret nisi alteri comunicaretur. s3 non est sic. sed tantum quilibet h3 de ista sinuate quantum videtur diuine bonitati. et est tantum q̄ sufficeret p oibus aiabus liberandis: si mō sic merita nr̄a mererentur. q2 missa respectu operis operati nihil aliō est q̄ applicatio meriti passionis xp̄i. qō p tale sacrificium imediate applicatur illi, p q̄ dr̄. et iō sicut l3 multis dicitū meritum passionis xp̄i applicetur. nihilominus quilibet non minus hēbit q̄ si solū sibi fuisset applicatum. q̄a nullus ex toto pōt eum hēre. sed in tantum in quantum videtur diuine bonitati ipm, p tali acceptare s3 eius qui dicē facit deuotionem. Et ppea pp meritum passionis xp̄i quod per sacramenta applicatur non minus efficatie habent si simul multis conferantur q̄ si, p vno solo: sed quilibet tantum hēbit q̄tum vr̄ diuine bonitati p quolibet acceptare. Hoc p3 in baptismo. quia si multi baptizantur in necessitate non minus hēbunt d remissione. et sic de alijs sacramētis. Secus de alijs bonis a sacramentis. eo q̄a cum non sint applicatiua meriti passionis xp̄i. Ideo si pluribus cōicabuntur quilibet minus hēbit respectu opis opati. Et ex hoc p3 q̄re missa magis valet ad remissionem peccatorum et sacramenta q̄ alia opera. q2 est pp meritum passionis xp̄i quod deo patri offertur pro remissiōe illorum quibus applicatur. quod non fit in alijs bonis Quo vero ad meritum generale. sic non satisfacit. quia quanto plures misse dicuntur. tanto magis aīe viuentium existentiū i gratia. et anime in purgatorio releuantur. vnde magis fuissent releuate si dixisset tres missas q̄ si solum vnam. Unde quantum ad hoc non satisfacit: presertim quando plures misse dicte fuissēt si ipse n̄ acceptasset. et ideo tenetur satisfacere vel in missis vel in alijs bonis per specialem applicationem. Que credo si fiāt nō solum in vna missa. s3 etiam in pluribus et in alijs orationibus et bonis sufficienter satisfaciet. sicut faciūt boni religiosi qui intendunt satisfacere: ne dū in missis. sed etiam in reliquis orationibus Unde credo attenta consuetudine. et etiam quia non pauciores misse propter hoc dicuntur. q̄ religiosi qui sic pro duobus aut tribus vel alijs celebrant simul. vt dictum est qui etiam intendunt specialiter in oibus missis et alijs bonis q̄ faciūt p̄dictis satisfacē q̄ optiē satisfaciūt. nec illi q talibus faciūt dicere minus habebunt de subsidio misse. sed etiam super habundanter q̄ si aliter dicere facerent. Aduerte tamen q̄ si spālr p

missiset dicere missaz de domina. vel de spi
ritu sancto vl' in tali altari. aut tali die tenetur
seruare promissuz. aliter non satisfaceret ꝓ
missioni dicendo missaz de alio vel in alio
loco. Et sic concorda opiniones que nō. in
d. c. non mediocriter. ⁊ in. 4. di. 45.

53 ¶ Utrum idez erit si sacerdos ex motu suo
diceret vnam missaz pro tribus quo ad me
ritum speciale. ℞. ꝙ non. q2 sic ad merituz
tale non concurrit nisi sola motio sua. que
vna non tantum valet sicut due. vel tres res
pectu operis operantis. ⁊ ideo minus ha-
bebunt de isto merito speciali. Idem dic
quando vnus facit vnam pro pluribus di-
cere per eandem rationem. Et istud est qđ
dicunt. theo. vbi. s. ꝙ vna missa specialiter
pro aliquo dicta plus ei valet ꝙ̃ quando di
citur generaliter pro multis. Secus esset si
ipse sacerdos ꝓ aliquo diceret vnam missā
⁊ in eadem intenderet satisfacere pro ali-
quo alio qui eum rogauit. vt eam dicat ꝓ a
nima sui patris. q2 sic respectu operis ope
rantis non minus valeret. q2 sic ibi sūt due
motiones quod non esset in primo casu.

54 ¶ Quid de illo qui celebrat vt deus perdat
aliquem vl' aliquos. ℞. ꝙ peccat mortaliter
ar. 26. q. 5. quicunq3. nec nocet ei ad cuius ꝑ
ditionem fit. cum natura sacramenti sit vt ꝓ
sit. ar. ii. q. 3. catholicaz. nō. Jo. ⁊ Archi. i.
q. i. dictum. Posset tamen excusari a mor-
tali quando tales sunt inimici rei publice ⁊
impeditores bonorum. vt dictum est supra
Inuidia.

55 ¶ Utrum statim post celebrationem misse
sit comedendum. ℞. ꝙ non de iure. vt in. c.
tribus. de conse. di. 2. sed de consuetudine
non seruatur illud ius. Debet ergo secūdū
Pa. in. d. c. ex parte. de cele. missa. tam diu
stare donec ille reliquie sint verisimiliter in
corpore corrupte. Addo etiam ꝙ donec a
liquas gratias post missam deo retulerit.

56 ¶ Utrum tantuz valeat missa boni sacerdo
tis sicut mali. ℞. secundum ꝙ colligo ex. S
Bona. Ricar. ⁊ Sco. ⁊ sancto Tho. in. 4
di. 13. ꝙ quo ad sacramentuz sic est equalis.
prima. q. prima. c. itra. Quo vero ad oratō
nes que in ipsa dicuntur in quantum profe
runtur ex persona totius ecclesie. sic simili
ter tantum valet. In quantuz vero habent
efficatiam ex deuotione orantis sacerdotis
sic plus valet missa boni sacerdotis ꝙ̃ ma-
li. Et ideo bene facit qui libētius audit mis
sam boni sacerdotis: dummodo in substā-
tialibus non credat excedere. quia pericu-
lose erraret secundum predictos doctores

57 ¶ Quis tenetur audire missaz. ℞. ꝙ de pre
cepto quilibet qui nō est excōicatus. nec in
terdcūs. aut legiptime ipeditus diebus festis
ab ecclia pceptis. de quo. s. Ferie. §. 42. De
bona honestate quilibet omni die maxime
eps vel religiosus aut ecclasticus. ar. c. fi.
de priuil. li. 6. Et quando sit mortale pecca
tum non audire in festo vide in. d. §. 42.

58 ¶ Utrum a quolibet sacerdote eam dicente
sit audienda. ℞. ⁊ dic vt supra. Clericus.
8. §. 2.

59 ¶ Utruz sit audienda in propria parrochia
si ecclia in diebus festiuis. ℞. Fm Pa. in. c
vt dñicis. de parro. ꝙ sic: nisi ex aliqua cā
legiptima alibi audire velit. puta. q2 parro
chianus est concubinarius publicus. vl' vt
deuotius audiat q2 melius officiatur vel ꝓ
pter predicationem ⁊ huiusmodi. Si vero
alibi audit ex contemptu proprij sacerdo-
tis dicit ꝙ facit contra preceptum superio-
ris. ⁊ qui eum admittit dicit ꝙ quodāmo
do cōmittit furtum. Sed tu dic ꝙ de iur
in maximis festiuitatibus sicut sūt festa dñi
nostri. ⁊ beate marie: ⁊ iohis Bapte. ⁊ si
milia quilibet tenetur audire missam: aut i
ecclia parrochiali: aut in publico oratorio
facto a populo fm glo. in. c. si quis extra d
conse. di. i. Et a fortiori potest audire in ec
clesijs mendicantium ⁊ religiosorum auc-
toritate sedis aplice hedificatis. In orato-
rijs aūt priuatis audientes non satisfaciūt.
sicut est in domibus disciplinatorum. Sed
an peccent mortaliter tales audientes si po-
stea non audiunt in parrochiali: vl' publico
oratorio: aut ecclesia religiosorum. dico ꝙ
non. quia nullo cauetur iure ꝙ hoc sit pre-
ceptū. Nec ob. c. si quis extra. quia ibi nul
lum verbum est positum laicis quod sit ꝑ
ceptiuum: sed solum clericis ne celebrent
predictis festiuitatibus in talibus oratorijs
sine iussu vel permissione episcopi. Simili
ter nō ob. quod ibi dicitur ꝙ ad parrochi
as est legitimus ordinarius q3 conuentus.
ergo ad alias non erit legitimus. quia non
sequitur cum contineat absurdum sensum.
quia ibi dicitur ꝙ in ciuitatibus: aut parro
chijs in predictis festis audiatur. ergo eti-
am alibi est legitimus conuentus. Non
ob. etiam predictum. c. vt dñicis. q2 si quis
bene attendit nihil precipitur laicis: nec eti
am omnibus sacerdotibus: sed solum sa-
cerdotibus parrochialibus ipōitur ꝙ eici
ant illum qui contempto proprio sacerdo
te. ergo si audiat in aliqua ecclia que nō sit
parrochia ⁊ sacerdote nō parrochiali nō

debet expelli. ergo licite potest audire. Et φ solum parrochialibus precipiat. patet i verbo alterius. quod est relatiuum ex duobus tm̄. ⁊ alius alia aliud ex pluribus: lȝ ꝓmiscue vtantur. Et ideo nisi hēret prochiā non dicitur alterius. qꝛ predicta relatiua faciunt positionem regulariter eiusdem qualitatis. Item posito φ eēt aliquod ius preceptiuum eēt abrogatum per contrariā cō suetudinē. vt. s̄. Consuetudo. §. 9. pȝ.

Misericordia fm Augu. 9. ḋ ciui. dei est aliene miserie in corde nostro compassio qua si possumus subuenire cogimur. Est ēt misericordia diminutiua penarum. quaȝ impedire non potest excessus ire. Et nota φ misericordia. pietas. ⁊ clementia. ⁊ mansuetudo conueniunt in q̄ tum in eundem effectuȝ concurrunt. quia. s. est ꝓhibere mala ꝓximorū. sed differunt q̄ tum ad motiuum. qꝛ misericordia hoc facit ex amicitia quam habet cū proximis. Pietas vero ex reuerentia quam habet ad aliquem superiorem. s. deum vel parētē. Mansuetudo inquantum remouet iram incitantem ad vindictam. Clementia vero hoc facit ex animi lenitate in quantum iudicat equū esse. vt quis amplius non puniatur. Crudelitas tamen que culpam attendit. sed modū in puniēdo excedit opponitur proprie clementie que dicit quādam animi lenitatem siue dulcedinem per quam quis ē diminutiuus penarum. Seneca vero. li. 2. de clemētia. dicit φ clementia est lenitas superioris ad inferiorem. Mansuetudo autem cuiuslibet ad quemlibet: Sepissime tamen accipitur misericordia ꝓ clementia. ⁊. mansuetudine. ⁊ pietate.

i ¶ Que sunt opera misericordie spiritualia. R̄ φ. 7. in hoc versu contenta. Consule. s. dubitantem ꝑ doctrinam. Castiga. s. per cō rectiōeȝ. Solare aflictum. Remitte iniuriā. Fer defectus aliorum. Ora pro omnibus ⁊ doce ignorantes. Et que sunt opera misericordie corporalia. hc̄s. s̄. Elia. §. 9.

Moderamen inculpate tutelle quid est. vide. s̄. Defensio. §. 4.

Modestia ḋ a mō q̄ aliū est in moderando motū aī ab excellētia ꝑ humilitatem. Aliqñ a ptinentibus ad cognitō nem. vt est studiuȝ. Aliqñ quo ad corporales actus. ⁊ actōes. vt decenter fiant: ⁊ non scuriliter. ⁊ huiusmodi. Aliqñ vēo quo ad apparatū exteriorem. Et iō modestia ē circa minora. Temperantia vero est in refrenatiōne delectationis boni difficilis. Et ppea differt ab ea. fȝ tho 22. q. 160. ar. 2.

Mollities opponitur ꝑseuerātie fm phm. 7. ethi. ḋr. n. proprie fȝ phȝ mollis qui recedit a bono propter tristitias causatas ex ḋfectu electionum quasi cedēs debili mouenti. Dicitur etiam alio modo mollities ꝓut est contra castitateȝ. que alio modo dicitur immunditia seu voluntaria pollutio. vt patet ex glo. i. cor. 6. ibi. nec adulteri: nec molles. vbi glo. i. muliebria patiētes. Et isto modo semper est mortale peccatuȝ vt ibi. patet. Sed primo modo nō semper. sed quando recedit a bono necessario faciendo.

Monacus grece latie singularis ḋr. qꝛ ḋȝ esse singularis. i. seperatus a ꝯuersatōne seculari. vt. 16. q. i. c. i. iuncta glo. ibidem. Unde ibidem in. c. monacus. dicit monacus non doctoris: sed plangētis officium hēt qui vel se vl' mundū lugeat. ⁊ dñi pauidus prestoletur aduentum. hec ibi.

¶ In quo differt monacus a conuersis ⁊ oblatis. R̄. Pa. in. c. nō est de regula. φ ꝯuersi sunt qui obtulerunt se ⁊ sua mutando habitum. tñ seculares sunt. qꝛ non ꝓmouē tur ad ordines. Oblati vō sunt qui se ⁊ sua obtulerunt monasterio. habitu tñ nō mutato. Et vt dicit glo. 17. q. i. vt lex. Isti cōuersi ⁊ oblati magis astringūtur monasterio q̄ monaci. vñ nec etiam causa artioris religionis possunt transire ad alia monasteria q̄ q̄ petant a superiore licentiam. qꝛ efficiunt quasi serui monasterij. Monaci vō hodie ꝓmouētur ad ordines. 16. q. i. in multis. c. 1

¶ Utrum monacus possit preficī in aliqua ecclesia. R̄. Pa. in. c. monaci de sta. mo. φ solus non. vt. in. c. 2. eo. ti. ⁊ in cle. ne i agro. §. ad hec. eo. ti. Cum sotio vero monaco pōt de licentia sui abbatis. alr̄ nō. 58. di. c. i. ⁊. 2. qꝛ nō habet nec velle nec nolle in hoc. c. si religiosus ⁊. c. quorūdā. de elec. li. 6. 2

¶ Utrum monacus possit habere curam aiaꝝ. R̄. Pa. in. c. i. ḋ capel. mo. φ nō in ecclesia vbi monaci collegialr̄ habitant. sed ḋȝ ab epō capelanus institui qui pplm̄ regat de ꝯsilio monacoꝝ. In alijs aūt locis pñt ḋputari. vt patet in. d. §. ad hec: dummodo non solus. vt dictum est. 3

¶ Utrum possit monacꝰ fieri canonicus ecclesie secularis. R̄. φ nō. c. in noua. 16. q. 7. ḋ elec. 4

misericordia / pietas / clementia / mansuetudo — conueniunt et differunt

hoc limitat pan[ormitanus] ... quando ecclesia est subiecta monasterio. secus si non est subiecta monasterio ... qꝛ cū ... monacus monasterij ...

cũ cám q̃ iter ꝭ3 Jo.74.di. quorũdam
5 ¶ Utr̃ monacus possit preficí eccl'e quorũ cũq̃ regularium. ℞. ꝙ nõ. vñ si eligit̃ gs al terius religionis in prelatum non valꝫ ele ctio. Cle. cum rationi. de elec.
6 ¶ Utrum possit eligi in epm. ℞. ꝙ sic. vt in. d. Cle. cũ rationi.
7 ¶ Utr̃ monacus deputatus alicui eccl'ie ẽt epatus teneat ad obseruãtiaꝫ regule sue. ℞ ꝙ sic q̃tũ ad tria sbalia regule. ⁊ vt habitũ deferat ẽt si sit eps. de vi. ⁊ ho. cle. c. clerici officia. in fi. nec ex eo ꝙ hẽt administratõeꝫ dr̃ hr̃e ꝓprium. q2 eaꝫ tñ hẽt rõne officij si bi ipositi. de sta. mo. c. monaci: §. i. Jn obia ṽo distinguit. q2 si trãsit ad epatum ex toto absoluit a iurisditõne abbatis. 18. q. i. c. vni co. Si ṽo trãsfert ad eccliaꝫ secularẽ q̃ ñ ẽ sbiecta Abbati suo nec in spũalibus nec in tpalibus ex toto eximitur ab obia Abbat̃. 16. q. i. i prochia. si ṽo sit solũ sbiecta abba ti in tpalib⁹. sic eximitur ab obia abbatis q̃ ad spũalia. 16. q. 2. visis ⁊. c. sane. Si ṽo sit subiecta quo ad spũalia solũ. sic eximitur q̃ ad tpalia. Si ṽo sit in oibus subiecta. sic ex toto obediet abbati. Quo vero ad alia a tri bus votis ⁊ ab habitu nõ eximit̃ absolute. Nã ab esu carniuꝫ tenetur abstinere: sic ẽ añ nisi dispẽsaret cũ aliquo monaco a papa vt solus pficeret alicui eccl'ie. ⁊ sine scãdalo il loꝝ cũ qbus viuit ñ posset abstinere. q2 tũc comedẽ posset. ẽm Gofre. allat. c. qsqs. 41. distinctione. Factus episcopus ẽm Hosti. ⁊ videtur sequi glo. in. c. carnem. de conse. di. 5. ẽt põt comedere. Jeiunia ṽo ⁊ silẽtiũ ⁊ vigilias seruare nõ tenet̃. vt dr̃. 16. q. i. c. nemo. Et breuiter si attẽdant̃ ṽba. d. c. nẽo. dico ꝙ ab illis solũmõ absoluitur pceptis regule que comode nõ põt seruare cũ exer citio plationis sibi iposito. sed illa q̃ ne dũ nõ ipediunt officiuꝫ plationis ymo potius adiuuant credo ꝙ teneatur seruare. Quod bene nõ. Et sic intellige. 20. q. i. monacum.
8 ¶ Sꝫ quid de officio. ℞. vide. s̃. Hore. §. 15.
9 ¶ Sed pone ꝙ predẽs monacus idiget ali qua dispẽsatione ad quẽ recurret. ℞. ꝙ si ta lis ecclia subest Abbati in spũalibus ad ipꝫ abbatẽ recurret. Si ṽo subest epo. tũc epm habebit loco Abbatis. c. si qs monacus. 16 q. i. Si vero sit exempta illa ecclia ⁊ in me diate sub papa. sic oportebit ad ipm papã recurrat. ar. eoꝝ que dixi. s̃. Exempt⁹. §. 6.
10 ¶ Que sũt que precipiũtur vel ꝓhibentur monacis spẽalr̃ in iure. ℞. ꝙ sũt. 10. que no tãtur in. d. cle. ne in agro. Primũ qd preci pitur ẽ dellatio habitus debiti ẽm formã in

d. cle. positam. Scd̃ꝫ ꝙ oi mẽse ꝯfiteãtur ⁊ suscipiãt eucharistie. sacrm̃. Tertiũ ꝙ ille q̃ preest exponat regulaꝫ vulgariter in caplo vel ab alio exponi faciat. Sꝫ predicta solũ astringũt monacos nigros. vt i. d. cle. nõ. Quartũ. ne vtãtur camisijs. vt in. c. cum ad monasteriũ. de sta. mo. Quintũ ꝙ seruẽt sci lẽtiũ ꝯtinuum in dormitorio. refectorio ⁊ oratorio. Jn claustro vero certis horis. ibi dem. Sextũ ꝙ faciãt capitula de triẽnio in triẽniuꝫ. c. in singulis. eo. ti. Septimũ aucu pationes ⁊ venatiões iterdicũtur eis. d. cle. ne in agro. Octauum ne ad curias princi pum vadant vt suis monasterijs dãnum in ferant. alr̃ sunt excõicati illi qui administra tionem nõ habent: Nonum ne arma infra septa monasterij teneant. Et de isto ⁊ supe riori: vide. s̃. Excõicatio. 7. casu. 38. Deci mum ne carnes comedãt. nisi in necessitate vt in. d. c. cum ad monasteriuꝫ. Multa sũt alia que ne dum eis: sed ẽt oibus religiosis sunt prohibita. que vide. j̃. Religiosus. §. 65.
¶ Quid de monacis qui in illis monaste rijs comedunt carnes in quibus memoria nõ extat ꝙ ñ comedũt. ℞. d. Car. cõsuluit vt recitat Pa. i. d. c. cũ ad mõasteriuꝫ ꝙ i pune ꝑñt comedẽ vt ex q̃ ipi ñ fuert̃ aucto res nec appet ex qua cã fuit itroductũ põt p sumi ex aliqua causa legitima introductuꝫ Secus qñ ex corruptella. q2 nõ excusãtur. de consue. C. cum tanto. Sed de hoc dic vt. j̃. Religiosus. §. 32. 11
¶ Utrum appellatione monacorum veni ant alij religiosi. ℞. Pa. in. c. ex parte. de postulando. ꝙ quando constitutio emanat respectu religionis: licet loquatur de mo nacis. tamen extenditur ad omnes religio sos cuiuscunq̃ religionis. Et hoc nisi pos sit assignari ratio diuersitatis iter eos ⁊ mo nacos. Quod nõ. 12
¶ Utrum monacus possit confiteri episco po vel pñiario. ℞. ẽm. Rodo. ꝙ sic nisi sit exemptus vel priuilegiatus a papa. 13

Monasterium

an obligetur ex facto monaci. ℞. ꝙ non ne q̃. ex delicto. neq̃ contractu. nisi in duo bus casibus. Primus si hoc sit versum in vtilitatem monasterij. quia in tantum tene tur: ⁊ non plus. ar. 10. q. 2. hoc ius. Scd̃us si a conuentu sit commissa administratio. quia in tantum in quantum se extẽdit admi nistratio in tantum obligatur. ⁊ non plus.

ſm Inno. in.c.olim.de ꝑuil. Et hoc intelligo tā de monaco ꝙ̄ abbate. Facit i ar. ꝙ nō obligetur. insti. ꝺ aucto.tuto.in pricipio.vide glo.11.q.1.de ꝑsona.

1 Utrum possit acquiri per monacum obligatio alteri monasterio. R. sic etiam p monacum fugitiuum. vt.ff. de acqui. pos.l.i. 19.q.1. Abbates.

2 Utrum relictum monaco cum tali cōditione ꝙ nihil acquiratur monasterio valeat. R. ꝙ non:nisi talis cōditio intelligatur ꝙ nihil acquiratur monasterio respectu vtilitatis:non respectu iuris.sicut nō. Bar.i aut. excipitur. C.de bo.que libe.q: tūc valet.qḋ est dicere ꝙ conuētus pmittat illum administrationem habere relicti:sicut ⁊ seruus dicitur habere proprium.vt.l.18. qui suis. ff.de manu. ⁊ facit quod legitur ⁊ nō.i glo. l.lucius.§.tres heredes.ff.ad tre. Quod quidem dictum Bar. Limito verum qñ talis administratio refertur ad casum licitum. s. vt dispenset in pios vsus: quod religiosis licet etiam. de testamen.c. secundo. libro 6.vel vt conuertat ad vsum vestimētorum. vel librorum. ⁊ huiusmodi. Non autē liceret vt posset administrare ad libitū illa bona tamꝙ̄ propria etiam de licentia pape. d.c.cum admonasterium.

3 Quid si Abbas non vellet cōsentire vt ꝑdictam licitam administrationem susciperet. R. Relictum non valebit ⁊ remanebit apḋ grauatū. l.vnica. C.de ca.tollē. ⁊ glo. in.d.§.tres heredes

4 Utrum bona igredientis pertineāt ad monasterium iure successionis.an iure traditionis inter viuos. R. ꝙ magna est controuersia inter doc. ⁊ glo.iur. ciuil.de quo vide. Albri. in aūt. ingressi. C.de sa. san.eccle. Sed tu tene verius esse ꝙ iure successiōis. Attñ si lesū fuerit poterit restitui ad minoris similitudinem.vt.C.si vt ab here.se ab. per totum.

5 Quid de bonis ingredientiū ordinē minorum:aut aliorum qui nihil possunt habere. R. Albri.in.d.autē. ingressi.recitat opiniones quatuor. Prima ꝙ habeantur pro derelictis. Scḋa ꝙ pertineant ad venientes ab intestato. Tertia.ꝙ ad episcopum in cuius diocesi subsunt. Quarta ꝙ acquirantur ecclesie romane cui subsunt ⁊ inde alantur. Et hec est verior.de quo non me extendo.quia habēt omnes tales ꝑuilegia in huiusmodi.quibus oportet stare. ⁊ vide.s. Legatum primo.§.5.

6 Utrum acquisita per monacum expulsū vel fugitiuum efficiantur monasterij sui. R. vt colligo ex nō.ab Inno. in.c.cum olim. de priuil. ⁊ Ho.in ti.o de infantibus expo. ⁊ alios. ꝙ si monasterium noluit eum recipere vel maior pars capituli.sic erunt epi vel alterius monasterij si ipm est ingressus. Si vero solus Abbas.vel minor pars fuit in culpa.sic acquiret monasterio suo. Si aūt non curauit redire talis monacus. ⁊ totum monasterium videns eum vagabundū neglexit.sic similiter acquiret episcopo.vl alij monasterio si quod ingreditur.sicut de seruo dicitur in.l. quod seruus.ff.de stipu .seruo.ꝙ fit apprehendentis. Quod si monasterium repetijt.sed non potuit obtinere aliquo impedimento .sic acquirit monasterio suo.in aūt. de san .epis.§.si monacus. Prelatus .n. potest monacum fugitiuum vendicare cum omnibus bonis per eum acquisitis.c. Abbates.18.q.2. Aut si fōte ad aliud monasterium sit translatus propter peccatum suum.puta.quia ponitur in alio monasterio ad penitentiam faciendam. ⁊ huiusmodi. 27 .q. 1.c. si qua monacarum. sic bona illa que proprio manasterio attulerat.quo ad vsufructū erunt secundi monasterij.16.q.6.de lapsis. ⁊ post eius mortem redibunt ad primum. Si vero transit ad scḋm monasterium licite.quia strictius.vel quia promouetur in prelatū alterius. sicut euenit aliqui in.c.ꝙ a te de cle.cōiuga. ꝙ quicqd acquiret postea erit secundi. sed alia primi ⁊ videtur tex.pro hoc.18.q.1.in. c.vnico. Alij dicunt ꝙ omnia sibi vndecunꝙ prouenta erunt secundi. vel dignitatis quia videntur accedere ad personam licet expresse fuerunt collata tempore ingressus ratione predicta. ⁊ illud.c.vnicum loquitur ꝺ acquisitis ex industria monaci quia erunt penes primum monasterium in quo ea acquisiuit. ⁊ hoc vltimū sentit dominus. Car.in d.c.ꝙ a te. Pa.vero ibidem tenet vt bona patrimonialia sequantur personam. ar. huius.c.ꝙ a te. ⁊.c.ex transmissa. de renu. ⁊.l.2. ff.de colle.illici ⁊ hoc sequi videtur Hosti. ⁊ Jo.An.i d.c.ꝙ a te. ⁊ magis placet mihi opinio. Cardi.

Utrum monasteriū possit grauari noua ꝯsuetudine:seruitio:vel onere. Respōdeo ꝙ non. Nisi a principio de cōsensu episcopi a patrono sit ei iposita vt in.c.scientes ꝺ censi. non tamen intelligas ꝙ in dote necessaria possit etiam a principio imponi aliquod onus.sed intellige in alijs a dote predicta: 7

Monopoliū. qd. e. vid Ros. emptio. §. 23.

8 Utrum quis possit frequētare monasteria monialiuȝ. R. ꝙ nō nisi ex causa manifesta ⁊ rōnabili. alias post admonitionem freqn̄tantes si sunt clīci deponūtur. si laici excōicētur. c. monasteria de vita ⁊ ho. cle.

9 Utrum monasteria duppla feminaꝝ ⁊ religiosorum sint licita. R. ꝙ nō vt in. c. diffinimus. ⁊. c. in decima. 18. q. 2.

10 Utrum quis possit p̄fici duobus mōasterijs. R. ꝙ nō sicut nec plibus ecclijs curaȝ habentibus aiaꝝ. nisi vnum dependeat ex alio de preben. c. cum singula. li. 6. ymo plꝰ si monaci vnius monasterij prioratus vel ecclias aut administratōnes seu officia vnius monasterij ꝯsueta per eiusdē monacos gubernari sine licētia pape cōmitterēt monaco alterius monasterij sunt priuati aucte prouidendi ea vice ⁊ recipiētes sūt īelligibiles ipso iure. d. c. cū singula. §. fi.

11 Utrum Abbas possit vsufructum alicuiꝰ rei relictum monaco ei auferre. R. ꝙ sic ꝑ nō. in aūt ingressi. C. de sa. sā. ec. ⁊ in. c. 2. de sta. mo. Sed quid si addatur si molestet monacum cadat a legato. glo. in. l. lucius. § tres heredes. ff. ad treb. Hanc qōnem format ⁊ ibi Bar. ⁊ per cy. in. l. quotiēs in fi. C. de dona. que sub modo ⁊ per Bar. ⁊ Bal. ⁊ Jo. de ymol. in. l. si alienū in prin. ff. de here. instituēdis. Et conclude ꝙ si legans disponat per viam pene non valȝ. qꝛ ipposito pene super facto impossibili de iure de facto ñ valet vt. l. cerdonē. ff. op. liber. 2. l. 1. C. de hijs que pe. nomie. Sed si vult nō possit molestari dicat lego vel reliquo vsufructum tali monacho donec ⁊ quousqꝫ Abbas faciat ei questionem ⁊ ex tūc nō relinquo ita dicit Bal. i. d. l. 1. in. 7. q. ⁊ paulus de castro in. d. §. tres heredes Sed i eo quod habuit monacus añ cōtrouersiaȝ poterit Abbas cōtrouersiam facere ⁊ illi auferre scdm predictos.

Monialis non debet habere singularē habitationem sed cōiter tam in ecclesia ꝙ̄ in refectorio ⁊ dormitorio eē dȝ. 18. q. 2. pernitiosam vt sibi sint testes castitatis ⁊ honestatis vt in aūt. de mona. §. cogitandum.

1 Non debet loqui monialis cū aliquo monaco nisi cū sotia. vel pn̄te Abbatissa ⁊ breuiter. c. diffinimus ⁊. c. in decima. 18. q. 2.

2 Utrum possit cantare in choro cum monacis. R. ꝙ non vt in. d. c. pnitiosam.

3 Utrum moniales teneantur seruare clausuram. R. ꝙ sic omnes vt in. c. periculoso de sta. re. li. 6. Nec obstat quod quidam dicunt ꝙ non pōt eis indici vita artior ipis inuitis. quia hoc non pertinet ad artiorem vitam. sed ad conseruationem honestatis debite. ⁊ ideo non excusantur a peccato mortali que non obseruant clausuram cum possint. pōt tamen Abbatissa exire pro homagio faciendo cum honesta sotietate. itaqꝫ ꝙ ad alia ñ diuertat. Similiter si eēt aliq̄ q̄ notabili morbo laborans sine aliarum infectione ibi esse non posset vt in. d. c. periculoso vbi prelatis ipsarum precipitur ꝙ pro uideant. ⁊ ꝙ nō permittant patere accessus quaruncūqꝫ ꝑsonarum ad eas. nisi ex rōnabili causa. ⁊ manifesta ⁊ ꝙ singulis annis eas visitent. ⁊ ille que sunt ita exempte ꝙ immediate subsunt pape dȝ eps aucte aplica visitare vt nō in cle. attendentes de sta. mo. ⁊ in. d. c. periculoso.

4 Utrum teneat receptō monialium non mendicantium facta vltra numerum earuȝ que possint sustentari sine penuria de prouentibus monasterij. R. ꝙ non. ymo ipso iure est nulla. d. c. periculoso.

Moneta quot modis falsatur. Uide supra. Falsarius. §. 4. ⁊. 5. ⁊ de qua debet fieri: Solutio vide. j. Solutio. §. 2.

Mora Incurritur cū quis ñ facit id quod facere tenetur ⁊ eo tempore vt notat in. c. vltio de locato

1 An requiratur monitio vt quis constituatur in mora. R. ꝙ si dies est apposita obligationi non requiritur quia dies interpellat pro homine. d. c. vltimo ⁊. C. de contrahē. ⁊ co. stipula. l. magnā de quo vide obligatio. §. 8. Si vero d. es nō est apposita obligationi nec alia conditio sic requiritur monitio secūdum Bal. in. l. non ignorat. C. de fructu ⁊ li. expen. ⁊ Angelum in. l. si manumissori. C. d obse. pa. pre. ⁊ Pa. in. c. licet heli de symonia ⁊ in. c. 2. de accusat. Facit lex in fidei comissi ⁊ ibi est casus aureus. ff. de vsuris ⁊ in. l. quidam yberus in verbo qua de re volo vt cum ybero loquaris. ff. de serui. vrba. predi. ⁊ id qd legitur. ⁊ notatur in. l. debitores. presentes prius de nuntiationibus conueniendi sunt C. de pigno. ⁊ in. l. si ex legati causa. ff. de verbo. obli. ⁊ i. c. accusatō. 2 q. 7. licet glo. dicat in. d. c. licet heli ꝙ in pecuniarijs admonitio est de honestate non de necessitate. Tamen Ludouicus de romai suis notandis tenet ꝙ si debitor citatur sine monit

monitio de hoc vide alias … Item … et Ros. … ubi … Item pena … Item … citatio …

tione et consitetur debitum ꝙ debet actor condemnari in expensis si poterit probare ꝙ non fuit monitus. quia debitori incōbit probatio: et sic negatiua. Ratio quia ius presumit ꝙ creditor monuerit eum. quia communiter sic solet fieri. vt dicitur in. d. l. in fideicomissi. Et istud ē verissimū de iur. fori. Sz ō iur. poli teneo ꝙ si creditō ex tiore ēt reuerentiali nō audet petere debitū l' ignorat. ꝙ tunc etiam sine monitione constituatur debitor in mora: alias non. qa ex quo scit ꝙ ei debetur et sine omni respectu pōt petere et non petit videtur consentire ꝙ teneat. Et sic intellige. l. in omnibus obligatōnibus. ff. de re. iur. et theologos in quarto Attendite ꝙ morosus tenetur etiam ad restitutionem damni dati ei cui non soluit et lucri cessantis. fm ea que dico. ī. Usura. i. §. i. et. 30.

2 Quomodo purgatur mora. R. ꝙ ex celeri solutione ante requisitionem factā. vt nō in. d. c. vltimo. Facit. c. cum Bertoldus. de re. iudi. et. c. ex tue. de cle. non resi. Aduerte hic ꝙ mora et culpa equiperantur: nisi i hoc ꝙ mora est purgabilis. l. si seruum. §. sequitur. ff. de verbo. obli. Et sic potest intelligi. l. si is. in fi. ff. de iur. doc. Et iō si res que est restituenda vel danda eodem modo esset peritura apud dominum vel eum cui ē danda nō tenetur morosus. l. fi. §. i. ff. ad le. ro. de iac. ne creditor lucretur cū aliena iactura. Hoc sequitur fulgo. in. l. quod te. ff. si cer. pe. similiter si obtulit post moram

3 Sed quid si dubitatur an peritura fuisset. R. ꝙ debitor morosus non liberatur. quia interpretatio fit cōtra eum. l. cum res. §. fi. ff. de le. primo.

Mors

est triplex corporalis spūalis et gehennalis de pe. di. vlti. a. c. vltimo.

1 Utrum quis possit sibi infigere mortē corporalem. Ui. de. ō. Homicidiuz. i. §. secūdo

2 Utrum mors temporalis sit satisfactoria pro peccatis. R. Sco. in. 4. di. 21. ꝙ mors naturalis ꝗtumcūqz sit necessaria. tamen si voluntarie acceptetur est sufficiens pena pro omnibus peccatis venialibus. et forte pro magna parte pene debite pro mortalibus. Ex quo infertur et ꝙ multo magis est satisfactoria mors que infligitur alicui etiam pro peccato suo si voluntarie et patienter sustineatur.

3 Utrum mortuus resuscitatus restituatur in integrum. R. vt elicitur per glo. et Archi. in. c. 2. 32. q. 7. et per Jo. An. et Pa. in. c. fraternitatis. de fri. et male. pº An. et Berbri. ꝙ quo ad ea que imprimuntur in aia non perdidit. et ideo non restituitur. Unde sacerdos resuscitatus non reordinatur nec baptizatus. et huiusmodi. Jo. An. idem sētit etiam in professione: licet caracter non imprimatur. quia obligatio acquiritur deo qui non moritur. c. fi. de condi. appo. Sz Pa. tenet contrarium in hoc. quia talis obligatio est restricta ad tempus. propterea ꝓfitentes dicunt. toto tempore vite mee ꝓmitto et c. Et hoc credo verius. et opinio Jo. An. militaret quando quis simpliciter promitteret seruare talem regulam. In alijs autem in quibus nec caracter imprimitur. sed adherent corpori. Jo. An. dicit ꝙ non restituitur nec recuperat. quia actio semel extincta non reuiuiscit. c. ex transmissa. de renun. Sed glo. in. l. ex his. ff. de legi. et in l. seruus effectus. ff. de actō. et obliga. tenet ꝙ recuperet indistincte. Unde dicit ꝙ rumpet testamentum quod ante fecerat et recuperat bona. Archi. vbi supra tenet ꝙ restituitur quasi iure postliminij. Et idem tenet Jo. de santo. et bene. Ratio quia si restitutio principis in integrum refertur ad omnia. l. i. C. de sen. pas. 2. q. 3. quotiens in si ergo fortius restitutio dei. Sed tu dic ꝙ sicut non extinguitur obligatio illius qui promisit nauem alienam. sed solum cessat ꝗuis dominus nauem destruat animo reparandi eam ex eisdem lignis quia eadem nauis censetur. vt in. l. qui res suas. §. aream promisisti. ff. ō solu. Sic in proposito quia dominus dissoluit talem animo vt postea ex eisdem pulueribus resuscitaret. Et opinio contraria posset seruari quando fuisset morte resolutus non animo restaurandi. quia tunc nauis licet restauretur non est eadem. sed i isto casu non potest esse. In matrimonio tamen certum est ꝙ non restituitur nisi de nouo contrahatur iterum. quia semel fuit dissolutum ex morte. et ideo non recuperat iur. postliminij. vt in. l. non vt a patre. ff. de capti. et postlimi. reuer. secus in alijs. vt dictum est. Bar. etiam in. l. pma C. de sa. san. eccle. tenet ꝙ resuscitatus iterum moriturus. vt Lazarus recuperat et reuocat testamentum. sic per natiuitatem filiorum. sed resuscitatus non amplius moriturus non rumpet.

4 Utrum spolians mortuos peccet. R. ꝙ sic. et grauissime punitur secundum leges. vt de sepul. viola. l. pretor. §. aduersus eos.

⁊ philosophus quarto ethicoꝝ. latronibus tales annumerat.

5 Utrum mors ciuilis equiperetur morti naturali. R. Ge. in. c. susceptum. de rescri. li. 6 Archi. ibidem ⁊ d. Anto. in. c. licet. de offi. dele. plene prosequitur. Sed tu conclude. q aut verbum mors profertur a iure in materia stricta ⁊ exorbitanti a iure communi. Et in dubio intelligitur de morte naturali vt in. d. c. susceptū ⁊ l. 3. §. hec verba. ff. de nego. ge. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. Aut ius non est strictum in quo scribitur mors: sed est extendibile ex idemptitate rationis. Tunc si mors ciuilis non habet ~~per omnia~~ eūdem effectum quo ad id de quo agitur quem habet mors naturalis non extendetur nec equiperabitur morti naturali. vt dicit glo. in d. c. quesitum ⁊ in. d. c. licet alias sic. Si vero verbum mors profertur ab homine. tunc in dubio non equiperatur: quia verbum hominis debet referri ad mortem naturalem. vt in. l. ex ea parte. §. Insulam. ff. de verbo. obli. Jo. autem. 16. q. i. placuit dicit q regulariter mortis appellatione intelligitur naturalis mors.

6 Quis dicatur esse in mortis periculo. R. Infirmus quottidiana febre Obsessus in loco vbi machine iaciuntur: vel a talibus hostibus qui eū volunt occidere. Nauigaturus per loca periculosa. vel iturus per loca insidiosa. Aut etate confectus ⁊ huiusmodi. vt patet. ff. de do. causa mor. l. mortis causa. cum tribus. sequentibus. Uel dic q arbitrium boni viri est sequendum. vt pensatis conditionibus iudicet si probabiliter imminet periculum mortis ⁊ tunc dicatur in periculo mortis.

7 Utrum liceat requirere a moriente q sibi reuellet statum suum post mortem. R. secundum Tho. in quol. q sic: dummodo hoc subintelligatur si deo placuerit ⁊ hoc non fiat ex infidelitate vel dubitatione fidei.

Mulier

Uide supra. Femina.

Multiloquiū

Multiloquiū secundum Alex. secunda secūde. de multiloquio dicitur vt est multitudo locutionis cum superfluitate. vel preter vtilitatem vel necessitatem. Et sic intelligitur illud. puer. 10. In multiloquio non deerit peccatum. Aliud tamen est proprie loquēdo multiloquium aliud verbositas siue linguositas. Quia linguositas sonat i contēptum prouenientem ex consuetudine superflue ⁊ inordinate locutionis. Multiloquiū vero non determinat tantum quantum linguositas. sed stat in genere. ⁊ licet sit veniale. tamen liguositas pōt esse mortale. Unde. Job. i. Nunquid verbosus iustificabitur. quasi dicat non.

Munus

Munus tribus modis dicitur. Aliquando capitur pro dono. quod quidem est proprie id quod spōte prestamus ⁊ ex nulla necessitate vel iuris officio. quod quidem si non prestaretur nulla esset reprehensio vt. ff. de ver. si. l. munus proprie. Differt tamen quia munus est donum cū causa. Donum vero se habet in plus. quia etiam aliquando sine causa. vt patet in. l. inter donū ⁊ munus. ff. de verbo. si. Aliquando capitur pro officio cum honore. Aliquando pro honore sine onere. vt habetur de hijs omnibus in. l. munus tribus modis dicitur ff. de verb. si. Unde in. d. l. munus. proprie est quod necessario subimus. lege imperio ue eius qui ptātem habet iubēdi. Et de isto hic tracto.

1 Quotuplex est mun⁹. R. q triplex. Quodam sordidum quod consistit in vilibus officijs. vt in arena fodienda. calce coquenda: ⁊ alia exempla in. l. maximarum. C. de excu. mune. Et potest dari ista regula in ipsis Agnoscendis secundum Bar. in. l. vnica. C. de mulieribus. quia sicut illud est honor quia i loco reputatur honor. vt notat Inno. in. c. ō mīa de pben. ita illud est vile quod reputatur vile ⁊ habet officia vilia ⁊ hec tantum dantur vilibus personis non maioribus. vel humilioribus. C. de susce. prepo. ⁊ archa.

2 Quoddam munus dicitur honestum cū honore annexo ⁊ ista munera appelantur honores in. l. cui muneris. ff. de mu. ⁊ ho. ⁊ ista sunt officia seu dignitates publice. d. l. vnica.

3 Quoddam dicitur munus ~~honestum~~ solum quia non habet nec honorem nec vilitatem annexum. vt est tutella: cura ⁊ huiusmodi. ff. de excusa. tuto.

4 Quomodo dicuntur prefata munera personalia mere. R. q tunc quando explicantur labore corporali solum sine sumptu vel detrimento rerum propriarū. l. si. in principio. ff. de. mu. ⁊ ho.

5 Quādo dicuntur patrimonialia seu realia. R. q tunc proprie quādo ꝯsumptu ꝓprio fiunt ab alijs.

6 Quando dicuntur mixta.s. personalia ⁊ patrimonialia seu realia. R. q quando cū labore corporali a nobis explicantur ⁊ cū sumptu nostro vt colligitur in. d.l. fi. §.patrimoniorum.

7 Quomodo dicuntur ordinaria prefata munera siue personalia siue realia. R. q ordinaria sunt quando habent certam ⁊ ordinatam prestationem per aliquam legem vel statutum seu consuetudinem longam. vt.ff.de vaca. ⁊ excusati.mune. l.in honoribus.§.qui muneris publici.

8 Quomodo dicantur extraordinaria. R. q quando non per legez.vel statutum.vel consuetudinem imponūtur sed secundum voluntatem dominorum secundum Bar. ⁊ patet in.l.vnica.C.de vaca.pub. mune. Unde per accidens ista iponuntur.

9 Aliquando ista munera dicuntur indicta vt quando princeps imponit per.l. aliqd munus.vel per statutum quod a principio erat extraordinarium sed nunc efficitur ordinarium.

10 Aliquando dicit super indicta vt quando supra ordinariuz aliquid imponit propter necessitatem occurrentem. facit.l. vnica.C.de super indicto. Est ⁊ alia distinctio Gre.super illō ysay.33.qui excutit manum suam ab omni munere q triplex est. Munus a manu ab obsequio ⁊ lingua de quo.j.Simonia.§.in principio.

Murmuratio

secūdū quādaz apostillaz super illud sapiētie primo. Custodite vos a murmuratione Est qdam querella cum impatia in hijs que homo deberet patienter ferre. ⁊ committitur aliquando contra deuz per displicentiam eo q non tribuat ꝓsperitatem vel aduersitatez fm merita hominum.vel qꝛ imittit tribulationes vel non regit mundum modo nostro ⁊ tamen iniuste. quia Jere. xi. Justus quidem tu es domine si disputem tecum.licet nobis sint occulta talia iuditia. Aliquando est contra prelatos.de quibus dicitur. 90.di. Alienus sit a fratruz vnitate qui murmurauerat. ⁊ ideo apostolus. Ne murmuraueritis ⁊c. prime cor.ij. ⁊ quando sit peccatum mortale. dic q tunc quando ex ipsa sit contra aliquod preceptuz dei puta qꝛ dicit vel credit deum iniustum. vel iudicat temerarie. ⁊ huiusmodi.

Mutilatō

quid sit. vide. s. Homicidiū 5.§.6.

Mutus

per signa potest petere sacra ⁊ ei sūt dāda.26.q.6.qui recedūt. ⁊.c.se.

Utrū possit ꝯtrahere mrimonium ū vide.s. Matrimoniū.2.§.4. ⁊ mrimoniū.3.ipedimēto.18.

Mutuum

est quod d meo sit tuuz.ff.si.cer. peta.l.2.

In quibus rebus cōsistit proprie mutuum. R. q in rebus que consistunt in numero.vt pecunia. ⁊ huiusmodi. pondere.vt massa auri.vel argenti. ⁊ huiusmodi. vl mēsura. vt vinum.oleum.triticum. ⁊ que vsu consumuntur. vt in.d.l.2. ⁊ insti.qui.mo. contrahitur obligatio in princi. Unde Rodoné.mensuram restringit ad mensuram qua grana vel liquida mensurantur nō ad illam qua panni vel terre. Et aduerte qꝛ debet dari mutuum vt reddatur non eadem res in numero sed similis in genere.siue tātundem ⁊ eiusdem vtilitatis ⁊ ꝓcij. ⁊ eodē modo. Unde si dedit pecuniam.non illam restituet sed similē. ⁊ huiusmodi.aliter trāsiret vel in comodatum.aut depositum.vel alium contractum.l.2.ff.de contrahen.emptio. ⁊.l.2.ff.si cer.peta. Et nota q hic non accipitur genus fm porphirium. sed ponitur specialiter pro quibusdam rebus que consistunt in numero.pondere. ⁊ mensura Unde tenet Azo q si quis mutuo dedisset pondus argenti ⁊ reciperet pecuniam ad numerum q est mutuum si pecunia sit argentea.qꝛ idem genus redditur ⁊ tantūdez facit.l.i.§.vlti.ff.de auro ⁊ ar.lega. ⁊ propterea si res mutuata perit periculuz ē mutuum accipientis etiam si casu fortuito.l.incendiuz.C.si cer.peta.insti.qui.mo.re contrahi.obliga..§.itē. Secus si data eēt pecunia in bursa consignata.qꝛ non ē mutuum. l.si ab iitio.ff.si cer.pe.oꝫ ergo q tradaꝛ vt sit accipientis mutuum non consignata aliter non erit mutuum.

Utrum dare mutuum petenti sit de precepto. R. fcd̄m Sco.in.4.di.15.q habens pecuniam sibi pro aliquo tpꝛ inutilem mortaliter peccat si eam non mutuat indigenti ⁊ petenti qꝛ facit contra preceptum nature ⁊ xpi.Luē.6.mutuū date ⁊ Mat.5. Sꝫ si ei esset vtilis puta negotiando vel aliud de ea faciendo tūc distingue fꝫ q.s.dixi de elemo.§.i.quomodo ē de precepto ⁊ fm illam distinctionē a fortiori dic de mutuo qd nō.

3 Quomodo i mutuo sit vsura. vide. ỹ. Usura primo per totum.

Naufragium est naue fracta sbmersio rerum ꝛ corporuꝫ qḋ plerunqꝫ casu fortuito contingit ꝑpter vim tẽpestatis vel fluminis. l. deprecatio ꝛ ꝑ totũ ff. ad. l. ro. de iac.

1 Utrum rapientes aliquid de naufragio teneantur. ℞. ꝙ sic ad restitutionem. nec excusat aliqua consuetudo. d. l. deprecatio. ꝛ. ff de incen. rui. ꝛ nau. l. si quis ex naufragio. nec excusantur a peccato mortali si rapuũt intentione retinendi. nec excusantur ex aliquo precepto. quia contra preceptum dei leuitici. 19. Diliges proximum tuuꝫ sicut te ipsum. Episcopus aut alius prelatus debet dpõi. Laicus anathematizari. 24. q. 3. illi q ꝛ de treuga. c. innouamus. fm leges. ỹ. annum in quadruplũ. Post ãnum in simplũ puniuntur. l. i. in prin. ff. de incen. rui. nau. Et hoc verum nisi sint nauigia que exercent pirraticam prauitatem: uel nisi crhistiano nomini inimica. vt in consti. fede. ad decus. §. nauigia. C. de furtis aũt nauigia.

2 Quid de dominis qui conueniunt cũ nautis de certa quantitate danda ne depredentur in naufragio. ℞. ꝙ tenẽtur restituere qcquid hac de cã accipiunt. nisi spontanea liberalitate eis daretur. fm Rodoñ. bene liceret statutum quo quis lucratur tantum ꝓ rebus recuperatis in mari naufragis. intellige si fit ꝑpter vtilitateꝫ naufragorum qui aliter non recuperarent res suas. sed perirent in mari. Pos. § 2.

3 Utrum inueniens res iactatas in mari vel ex naufragio teneaf eas restituere. ℞. Pa. in. c. cum dilecti. de accu. ꝙ aut erant ꝓ derelictis. ꝛ sic fiunt capientis. qꝛ qḋ i nullius bonis est efficitur naturali ratione capiẽtis insti. de re. diui. Si vero non erant pro derelictis. sed fuerunt ꝓiecte vt euaderent periculum maris. tunc cum ꝓhiciens remaneat dominus eas occupans animo retinendi cõmittit furtum. vt in glo. d. c. cum dilecti. ꝛ l. qua ratione. §. vlti. in fi. ff. de acq. re. do. ꝛ est excoicatus. vt in. c. excoicatõi. de rapto. si non restituit q̃ꝫ primum poterit. Et q̃uis Jo. An. ibidem dicat requiri monitionem ante q̃ꝫ incurrat excomunicatõeꝫ. Tñ Pa. ibidem dicit. ꝙ quo ad deum ꝛ consciam est excoicatus. si q̃ꝫ primum poterit restituere non faciat. ꝛ multo fortius hoc hꝫ locũ in hijs qui rapiunt violenter res naufragorum. Si autem simpliciter accepit non considerando an essẽt derelicte. vel ne excusaf a furto. vt est tex. nõ. in. l. falsus. §. si iactum. ff. de fur. Et etiam ego credo ab excoicatione. ar. d. l. falsus ꝛ hijs. q̃ nõ Jo. An. i. c. quante. de sen. exco. in nouella. De quo vide. s̃. Inuenta in prin. ꝛ limita vt ibi.

4 Sed queritur an sit presumendum ꝙ tales res sint pro derelictis. ℞. idem Pa. vbi s̃. ꝙ ex coniecturis põt ꝑsumi. Nam si liber obtusum pãnis ꝛ bene sigillatum ꝓicit ꝑsumitur non habuisse ꝓ derelicto. secus si apertum. ꝛ sic in similibus. Similiter quãdo non statim quesiuit. de quo. s̃. Inuenta in prin. Pos. furtũ. § 17.

Nauta caupo. ꝛ stabularius tenentur de leuissima culpa. non ḋ casu. l. 2. ita. §. at hoc edicto. ff. nau. ca. ꝛ sta. ꝛ dicitur nauta qui nauẽ exercet. non reiger. vt. l. i. eo. ti. §. nautam. Similiter caupo. ꝛ stabularius qui h̃ exercent. ꝛ institores eorum. vt in. d. l. i. §. fi. Nec obstat. l. i. §. si vestimenta. ff. depositi vbi depositarius non teneF nisi de leui culpa. qꝛ est speciale in istis vt teneantur de leuissima culpa. Sed ego in conscientia non credo teneantur nisi de leui. vt. ff. nau. ca. ꝛ sta. l. nauta. Et. d. l. ꝛ ita loqtur in odiuꝫ talium qui solent fraudem facere. vt ibi patet in. §. at hoc edicto. Et ideo cum fundet se super presumptione non hẽbit locum in conscientia. nisi specialiter accepisset mercedeꝫ ꝓ custodia. vt s̃. Locatio. §. 23. vel nisi qñ res requirebat diligentissimam custodiaꝫ quã scienter accepit custodiendam. qꝛ sic teneF de leuissima.

1 Sed quomõ ꝓbatur datũ tali in pecunia ℞. ꝙ si consueuit portare talẽ q̃titatẽ pecunie. tunc credeF suo iuramẽto. alś ñ. nisi quatenus ꝓbet. ar. ff. ḋ re. mi. l. ñ oẽs. § a barbaris. nã talis dꝫ numerare pecuniam in cõspectu hospitis. ff. depoũti. l. i. §. si cista.

2 Utrũ naute ꝛ ꝑfati dantes claues cameF dño deponenti excusentur si perdatur. ℞. secundũ glo. in. l. debet. ff. nau. ca. sta. §. itẽ si predixerit. ꝙ si a principio dedit claues ꝛ predixit ꝙ nolebat teneri excusatur. alś ñ. Simiłr teneF qñ a principio ñ ḋdit claues sed postea. lꝫ ꝑdixerit. ꝑ. l. sicut. C. de act. ꝛ ob. nisi ille expresse ꝯsensisset nolle illũ teneri

3 Utrũ ꝑfati hẽant locũ in eo q hospitatur aliquẽ nõ tãqꝫ caupo sed sicut ciuis sine mercede sicut fit qñ rex venit in ciuitate aliqua ꝛ distribuit suos ꝑ domos. ℞. ꝙ nõ. vt. l. si mensor ff. si mẽsor. fa. mo. dix. ꝛ ar. ff. de allcato. l. i. §. itẽ notãduꝫ. ꝛ iõ si gratis fit tenetur solũ

I

de dolo ꝛ lata culpa.

4 ¶ Utrũ naute possint preponere res suas ꝯ positis qñ vtrasq3 non põt saluare. vide.s. Comodatũ.§.16.

NEcessitas

n triplex. prima sine qua vita corporalis sustentari nõ põt. ꝛ de hac dicitur prime. Jo.3. Qui hũerit sbam huius mundi ꝛ viderit frem suũ necessitatẽ hẽre ꝛc. Secunda necessitas dr oportuna. sine qua vita comode sustentari ñ põt. ꝛ ad hanc remouendã in ꝓxio quilib3 ex pietate inducitur ad.ro.12. necitatibus sãctoꝝ coicantes. ꝯ q̃ dic vt.s. Auaritia.§.3. Tertia est ꝓficua sine qua vtil: vita ñ sustentatur, vt puta hñdi libros ꝓ studẽdo. ꝛ huiusmodi. ad quã succurrendã pfectio amoris iflamat. ꝓ pria necitate. fa. ꝛ tertia. l3 mendicare penitatis circunstantijs. Et eccl'astici pñt redditus hẽre eccl'asticos. alias nõ. nisi cum dãnatõe s3 Henri: de gandauo in.4. quol'.q.26. Et sic intellige glo.in.c. precarie ꝛ.c.se.10.q.2.

i ¶ Utru3 illud quod dicitur necitas facit licitum ꝛ ñ subiicitur legi in.c.l3.de ferijs intelligatur de pria solũ. R. ꝙ de pria solũ. ꝛ h intellige qñ tale qd qð est contra legẽ non ẽ malũ de se. vt puta q: ex aliqua circunstantia põt licite fieri. q: tali necitate occurrente non reqritur alia dispensatio. sed ꝓpria auctoritate quis põt cõtrauẽire. Similiter dic ꝓ secunda necitate. dũmõ recõpensatõ aliqua fiat. sicut dicit do. Anto. in.c.1.ꝯ ferijs ꝙ l3 doctoribus ꝯsulere ꝓ forensibus in festo. dũmõ aliquã elemosinam in recõpensa tionẽ faciant. Facit glo.in.c. presbr in ṽbo denarium! ᷝᶻ melius dictũ.c.l3. sed ego credo sit tutius hẽre dispensationem a prelato i ista sa. In tertia vero necitate omnino requiritur dispensatõ. aliter non faceret licitũ Et sm hoc intellige glo.in.l.1.§.cum in eadem.ff.ad.l.ro.de iactu. que dicit ꝙ tempore necessitatis oia sunt coicãda. ꝛ qð ibi dixit Ang.s. ꝙ tpr caristie, si mẽdicus furet pa nẽ ñ incidere i penã. facit.c.3. de fur. ꝛ silia que locuntur de necitate. q: aliqñ de pria. aliqñ de alijs.

NEgligentia

n est õmissio alicuius ꝙ fieri debet ꝛ põt. vñ ñ põt eẽ negligentia. vbi quis ñ est i mora. ꝯ elec. c.vlti. ꝛ de ꝯces. ꝓ. q: diuersitatẽ. nõ.in.c.si ꝯpromissarius in prin. ꝯ elec. li.6. Et iõ aliñ negligentia dr lata culpa. vñ.ff. mañ.l. si fideiussor in pri. dr dissoluta negligẽtia, ꝓpe dolũ est.i. lata culpa. Et qñ dicatur lata culpa. nõ.in.l. noia. C. arbi. tute. cũ suis ꝯcor. ꝛ.s. Culpa in prin. Noie ẽt negligẽtie simpliciter ṽẽit leuis culpa ẽt ꝛ leuissima. vt p3 i.c. ꝓallegatis. facit.28.di.c. de siracusañ. ꝛ.c. cũ ex eo i si. ꝛ.c. cõmissa:§. porro. de elec. li.6. ꝛ hoc est qñ qs tenetur ꝯ leui vel leuissima culpa. alias non. Noie vero negligentie magne venit lata culpa. vt.ff. de actõ. ꝛ ob.l.1.§.is quoq3 apud. vbi tex. quasi aptius Aliqñ vero includit dolũ.s. cum lex iponit penã negligenti. q: tunc sub negligente includit dolosam negligentiam. vt nõ. Se in ꝯ.c.si ꝯpromissarius.

¶ Utrũ negligentia sit peccatũ mortale. R. ꝙ si quis õmittit ex negligẽtia facere illa ad q̃ tenet de pcepto l' ex offõ in hijs vbi ṽsat nõbile dãnũ sibi ꝯmissoꝝ. sic ẽ mortale pcẽ de sui nã. Et hoc nulli dubiũ in hijs q̃ sunt de iure diuino precepta. l' ex offõ ꝯmissa. In hijs aũt q̃ sũt de iure positiuõ solũ. ñ credo sp sit mortale. nisi icludat i se dolũ l' ꝯtẽptũ vt.s. p3 i ti. de inobia. Et sic intellige ꝛ lita glo.i.c. ea q̃ de offi. archi. ꝛ.gl.o.c. dictũ. ꝛ 11.q.3. placuit.12.q.2. indigne. In alijs aũt q̃ ñ sunt de precepto. negligẽtia coiter ẽ veniale pcẽ. vt p3.25.di.§. al's ea demũ: ꝛ h vez nisi faciat total: excedet a caritate dei. q: ẽt sic eẽt mortale pcẽ sm Tho.22.q.54.

¶ Utrũ teneat ad restitutõe3 ꝯ dãno dato ꝓ xio ex negligẽtia i offõ suo. vel alio opere. Uide.s. Culpa.§.6. 2

NEgotium

n seculare quid ẽ. R. ꝙ cũ sit multiplex ñ põt diffiniri. s3 ex aliquorũ enumeratõe possumus alia silia iudicare sicut sit.25.di.§. crimis appellatio. ꝛ.:345. de liguribus. ꝛ ex.ne Cle. vel mo.c.1. dr ergo negociũ seculare. prio cũ qd plus iusto appetit. quod turpe lucrũ ẽ. Itẽ ꝛ munera iniusta accipe vl' dare. Et vniuersal: oia p q̃ hõ seculariter viuit i aliquo pcõ. dr secular negociũ. hoc p3 i.ꝯ.c.i. Itẽ dr seculare negociũ mercancia seu negociatio. Itẽ oẽ quod sit ꝓ lucrando. sicut artes. ꝓcuratões carnũ ꝛ negocioꝝ factiões. ꝛ huiusmodi. Uñ dr negociũ quasi negans ociũ. de verbo. si.c. forus.§. ꝯstat. ꝛ seculare q: secularibus rebus hñdis ipenditur. Ul' s3 glo.in sũma.21. q.3. dr Prio ꝓ mercancia. Secũdo ꝓ cãis secularibus tractandis. Tertio ꝓ administratione rerũ seculariũ. de hoc hẽs.s. Cleric9 9.§.1.

¶ Que negocia seclaria ꝓhibet. R. ꝙ sclaribus ꝛ ꝓhibẽt illa q̃ sũ mõtali fieri nõ pñt. i

Negotiari ꝓpe qd sit vid. Ros. excõ.8.§.4. ...
negociator. ꝓpe qs dicat Ros. excõ.9.§.2.

Sed clericis ꝛ religiosis sunt iterdicta mľ ta. vt pꝫ in dicto.c.i. ꝛ habes supra. Clericus nono.

2 ¶ Utrū negociatio q̄ ꝯsistit i vēdēdo ꝛ emēdo: q̄ alio nō vsitatiori dī mercantia sit licita. R. Alex. in.3. pte sūme. tractatu de iudicialib⁹. cū quo ꝯcor Inno.i.c.i.ne.cle.ľmo. ꝛ Jo.An.in.d.Rca. ꝛ Pa.in.d.c.i. ꝙ de se n̄ est mala nec illicita. Sꝫ pōt fieri illicita rōe circūstantie. cāe. psone. mōi. tpris. loci. ꝯmercij. Ex circūstātia cāe. s. qn̄ pp cupiditatē ľ aliqd aliud malū fit. ꝛ sic tale pēm est qualis finis p quē fit. Uñ ille q negociando itēdit lucrū tāq̄ vltimū finē. ꝛ cupit sn̄ labore ꝛ solicitudine ex auaricia diuitias ꝯgregare. eiciet de tplo padisi ſꝫ Alex. ꝛ sic pꝫ ꝙ efficitur mōtale peccatū ei. Negocia ri āt pp ꝓpaꝫ necitatē vel pietatē. s. ad dispēsādū in pios vsus lucrū. vel pp rei publice vtilitatē. vel ꝓxi est cā lìa. q̄ facit vt fiat sn̄ pcō alr̄ n̄. Circūstātia psōe facit illicitā. s. si ē clericus. vel religiosus. de quo s̄. Clericus.9. oꝫ ergo sit secularis q negociator dꝫ esse. Ex circunstantia mōi fit illicita. s. qn̄ exercetur ꝛ cū dolo. vel cū mēdaijs. vel alijs pactis seu piurijs. Et si sunt peccata mortalia: sicut mendatiū qd dicit intētōe decipiēdi ꝓximū ēt in magna re si posset vel piuriū: sic negociatio ē mortale peccatū. Itē ex circūstātia tēporis. s. festiui ab ecclesia precepti. de quo dic vt. s̄. Ferie. §.21. Itē ex circunstācia loci. s. diuino cultui deputati. sicut ē ecclesia. ľ cimiteriū. In eccľa. n. n̄ pt fieri sn̄ pcō mortali nisi magna necessitas excuset. vt pꝫ p. c. decet domū dī: ꝺ imu. ec. li.6. iūcto. c. relig nolumus. de cu. eucharistie. Et hoc itellige de actuali ꝯtratiōe rex̄ q̄ sn̄ strepitu fieri nō pōt. Secus eēt in venditione candelarum que sine verbis fit. Aut in cōuentione alicuius rei emende c̄. vel vendende postea. quia non esset mortale peccatum. Item ex circunstantia cōmercij. ꝙ quidem est damnosum rei publice. sicut cum quis emit vilius. vt carius vendat ꝛ cum damno rei publice. sicut sunt illi qui totum granum emūt. vel omnes merces. ꝛ huiusmodi. vt postea vendant modo suo. Si vero comertium est vtile rei publice. sicut illud quo merces portantur de terra vbi habundant ad aliaꝫ vbi deficiunt. vel illud quo de vna re fit alia sicut faciunt artifices de lana pannum. de cera candelas. ꝛ huiusmodi. vel illud quo quis conseruat res quas emit vt vendat tēpore debito. eo quia quilibet non potest statim emere. sic istis licet negociari si alie circunstantie adsunt. Alijs autem est damnationis. ꝛ de eis loquitur. Criso.88.di. eiciēs ꝛ nō. Sco. in quarto.15. distinctione.q.2. ar. secundo.

¶ Utrum ille qui carius vendit q̄ emit in eodem loco licite hoc facere possit. Respondit Ale. vbi supra. titulo de legibus. ꝙ si id pro se emit: ꝛ postea processu temporis non indiget. licite vendere potest pro pretio occurrenti. q̄uis sit carius q̄ quando emit. quia non ad hoc emit. ꝛ lucrum aduenit ratione temporis. Si vero emit vt venderet tempore quo carius erit. sic si fecit ꝓ vtilitate terre sue. s. ne homines postea indigerent ꝛ non inuenirent: ꝛ ipse aliqd lucraret ꝓ sua sustētatōe ꝛ sue familie. Uel si a casu aliquid emit ꝓ bono foro. ꝛ postea inuenit q illud vult emere ꝓ cariori: ꝛ concurrant ea que dico supra. Emptio. §. septimo. cum alijs circunstantijs predictis hic. sic licet laicis sed non clericis. Si autem fecit solum vt lucraretur sine aliqua vtilitate rei publice. ymo potius cum damno: sic peccat mortaliter. vt patet per dictum. c. eiciens. ꝛ de istis intellige illud. c. quicunqꝫ tempore.14.q.4. vbi turpe lucrum dicitur tempore vindemie vilius emere. vt carius vendat. istis concordat Hgo ꝛ Lau.14. qōne quarta si qs. ꝛ Tho.22.q.77. ꝛ Pa. in.c. primo. ne cle. vel mo. Non tamen tenetur ad restitutionem talis turpis lucri de necessitate. sed de consilio secundum Rodoñ. Nisi forte fuisset causa talis excrescentie. puta qꝛ totum emit vt carius. postea posset vendere. qꝛ sic teneretur ad restitutōnem damnificatis. si tale damnum alias non occurrisset. Quid de artificibus qui faciunt artem q̄ non est nisi ad malū. vide. s̄. Ars. 3

Neophitus

Neophitus dicitur nouus ī fide ľ ī religione: ut.48.di.c.qm̄ ꝛ.c. sic.

¶ Utrum neophitus in fide possit ordinari. R. ꝙ n̄ ēt ad minores ordines. vt pꝫ in. §.i. ꝛ.d.c. qm̄ eadem di. 1

Nigromantia

Nigromantia vid. j. Sortilegium.

Nominatim

Nominatim qs dr iterdictus. vel excoicatus. R. Pa.i.c. in lateranēsi. de pre. ꝙ vbi agit de pena icurrēda ipo iur̄. sic n̄ dr̄ qs nōiatiꝫ: nisi exꝑmatur ei⁹ ꝓpꝫ nomē. qꝛ h̄ iportat ethiologia vocabuli. ꝛ in istis odiosis n̄ ē recedenduꝫ a ꝓpria significatōe v̄borum. nisi de mente constet. vt in. c. statutum. de elec. li.6. Nisi

circonstantie sint ita expresse et stricte q ex toto iportant vices ppriJ nois. facit p hoc. l.2.ff.de libe. et postu. et insti. de exhe.libe. §.noiatim. et in.l.quotiens.§.si quis nomē. ff.de here.insti.facit.l.certū.ff.si cer.peta.vt puta.dr filius petri qui ñ hз nisi vnicum filium. et huiusmōi. Et sic itellige et limita Jnno.i.d.c.i Lateraň. hoc ēt sequitur glo. et Jmo.in cle.i.de vi. et ho.cle.in verbo noiatim. Si uero ñ agitur de pena incurrēda ipso facto.tunc ēt dr noiatim exp̄ssus.qui per circunstantias ñ sic strictas exprimitur. Et sic intellige et limita glo. et Pau. i cle.i. de vi. et ho.cle.in.ṽ.noiatim. et glo. in.c. constitutionem.de sen.exco.li.6. Puta si dicēt magister carpentarius talis loci.iunior. et huiusmodi.qđ nota bene. Et ad glo.in.c.a nobis el.i.de sen.exco.quā vidētur seq coiter doc.dic q intelligitur q ita sūt excoicati quasi noiatim fuissent exp̄ssi.sed nō q dicantur noiatim excoicati.qz q̄lis pōt excomunicari.lз non noietur.

Notarius vide. Tabellio.

Notorium dr triplex fз glo.in.c.vřa de coha.cle. et mu.. et ibi Pa.sequtur.s.notorium p̄sūptōis: et istud est qñ ius vehementer aliquid p̄sumit.vt in filiatione que ex piecturis a iure iductis dicitur notoria: et idē est illud notōrium sicut p̄sūptō iuris. Secundum est notoriū iuris.qz in iure siue in iuditio oritur.sicut cum quis conuicitur in iuditio:vel sponte confitetur: vel p sententiam condemnatur in iuditio. Tertiū est notorium facti. et istud est cum populus est testis alicuius facti: et non est locus inficiationi.vt notat Archi.2.q.i.de manifesta. et bonus tex.in.c.cū dilectos de pur.ca. Et dr notoriū facti clara et famosa locutio ex euidentia rei ƒgens:q̄ tergiuersatōe aliqua celari ñ pōt.vt pbatur in.c.tua.de coha.cle. et mu. et.c.euidentia. de accu. Et istud notorium facti est.triplex. Primū facti pmanētis vt q palatiū dnōr est i platea. et sic dr notorium quasi res nota oibus volentibus videre eā.facit aūt.qui semel.C.quō. et qñ iu. et d.c.euidentia. Secundū est facti transeūtis et nō redeuntis.vt si in pspectu populi sit aliquis interfectus:siľ vox pconis qz notorium est p tunc.ñ p nunc. et sic intellige q nō.glo.in.d.aūt.qui semel. Tertiū est facti interpolati.exēplū in eo qui patus est mutuare sub vsuris. et de meretrice qz ñ sp mutuat vel peccat. Sed Bar.post Jaco.butri.in.l ciues.C.de appel.dicit q notoriū est q hз actū pmanentez.vt edicta in albo ptorio. et q in platea est palatiuз dnōr.. Jlla aūt que nunq̄ hūerunt actū pmanentem vt vox preconia: et huiusmodi.non pñt transire in notorium.sed bene in manifestum.

Sed q̄t hoiuз scia requiritur ad faciēdū notoriū facti. R.fuerūt varie opiones.. Sз mihi placet opi.glo.in.d.c.de manifesta. q dicit sufficere sciam.10. hoium ad minus. Quā sic intelligo.vt colligo ex Pa.in.d.c uestra.q si vicinia ñ hз.10.hoiē.seu p̄sōas non pōt oriri notorium: Si ver o hз.10. psonas solum opoztet oēs sciāt.si aūt hз plo oз q oēs sciant vľ maior ps: et illa pars ñ sit minor.10.p̄sonis Et q talis vicinia faciat notorium.hēs bonum tex.i.d.c.cū dilectos Et sic pз q ñ requiritur scientia totius populi.vt volunt aliqui.

Utrum in notorijs sit ordo seruandus iuris R. Pa.in.d.c.vestra.q̄ vbi agitur de consanguinitate.pbanda requiritur:sed in alijs non nisi sola citatio. Et hoc intellige veruз vbi constat q nulla defensio competit: l'potest pcetere. Sed vbi pōt pcetere sic est necesse seruare:sed non omnis solemnitas solita. Similiter requiritur pbatio notoriJ p duos testes ad minus.nō.glo.in.l.3.ff.de testi:nisi sit notorium facti permanentis.vt in d.c.euidentia.

Nouale in priuilegiJs pijs locis concessis.itelligitur omnis ager de nouo ad cultum redactus:de quo non extat memoria q aliquando fuisset cultus.de verbo.si. c.qui per nouale.

Nouitius pprie dicitur qui habitu religionis accepto mundum per aliquam.pfessiōem astrictus.experitur religionis austeritatem

Quis possit ēē nouicius.pprie.R.q quilibet qui est rationis capax. et pubes.20.q.i. per totum. et de regula.c.cum simus. et quilibet qui potest eē religiosus. et quis sit.vide ifra. Religiosus.§.4. Unde lз āte ānos pubertatis.vľ oblatus a parentibus.aut alias quis possit suscipere habitum.tñ pprie nō est nouicius.qz experiri non pōt quid sit castitas. nec malitia pōt supplē etatē.vt i.c.ad nřaз. et.c.significatū.d regula. et iō oз pleuerit.14. annū masculus. femia vero.12.

Per q̄tū tps dз quis esse nouitius. R. q regulariter p annū.vt in.c.cōsald°.17.q.i. et in.c.ad applicam.de regľa.Tñ qz istud tps

datur in fauorē nouicij. vt expiatur. τ simi
liter monasterij. vt ꝓbent si ꝑ eis conuenit
Jō prelato cum ꝯuentu ꝯsenciente. τ inter
ueniente voluntate nouicij pōt añ annū ꝓ
fiteri. et tʒ professio. lʒ male faciant prelati si
sine magna discretōe hoc faciāt. vt i. d. c. ad
aplicā. Fallit hoc i monacis q hñt mōaste-
ria in isulis multū rigidis. qbus prohibet
ne añ. 18. annū aliquē recipiāt ad professio
nē. ut in. c. qr in insulis. de sta. regula. Quā
quidē prohibitionē Jo. An. τ pᵒ eū Pa. i
d. c. Quia in insulis extendūt ad fratres mi
nores: τ predicatores: vt nō recipiant ad ꝓ
fessionē aliquē añ. 18. annum: τ placet mihi
ꝑ idēptitatē rōis expresse: vbi dʒ fieri exten
sio legis. vt. s. dixi. Lex. §. 6. Etiam fallit in
oibus mēdicantibus: qui nō pñt recipe añ
annū cōpletū probatōis ad professionē. vt i
c. non solū. et. c. cōstitutionē. de regula. li. 6.

3 Sed qd si quis nō obstante prohibitione
recipiatur ad professionē añ annū proba
tionis: vel añ tēpus debitū. R. Nō si quis
recipiatur ad professionē ante ānos puber
tatis professio nulla ē ipso iure. vt i dictis ca
pitulis. ad nrām. τ. c. significatum. Et hoc
in quacunqʒ religione. Si vero quis reci-
piatur ante. 18. annum vbi non est recipien-
dus. Hosti. tenet ꝙ ēt nulla sit professio: ꝑ
d. c. qr in insulis. τ communiter ipsum reci-
tando transeunt doc. τ facit pro sua opini-
one. l. non dubium. C. de legi. τ regula q
cōtra ius. de re. iu. li. 6. Pa. videtur dubie
loqui. an sit obligatus illi religioni ꝙ pro-
fessus est tñ. Sed tñ ꝙ saltem in genere sit
obligatus affirmat. Sed ego credo ꝙ ñ re
ligioni in genē. sed in spē illi quā ꝓfessus ē
obligatur. qr talis ꝓhibitio pncipalr respic
fauorē profitentis: cui ipse pōt renunciare.
Et hoc iuditio meo apte ꝓbatur p. d. c. ad
aplicā. vbi pʒ ꝙ abbatibus prohibetur re
ceptio ante annum. aliter non punirentur
facientes cōtrarium. τ facta tenēt. Et sic ad
l. non dubium. τ regulam que contra ius
pōt dici ꝙ nō est nulla. qr alio iure sustenta-
tur. s. d. c. ad aplicam. Si autem loquamur
de professione que fit ante annum probatō
nis sic tenet. vt dictum est. Nisi in religione
mendicantium in qua professio facta an
te annum probationis completum nō obli
gat nisi religioni in genere. nō aūt illi quā
quis professus est ꝫm ꝙ infra dicā. Et illi
tales q recepunt aliquē scienter peccarūt mō
taliter. Et ñ pñt āplius ad professionē reci
pere. τ vlterius dʒ puniri pena q ꝓ grauio
ribus culpis solet infligi. vt in. d. c. ñ solū.

Sed nunquid si durante suspensione pre 4
dicta recipiet alium ad professionem effici
etur irregularis. R. Ge. in dicto. c. non solū
ꝙ non. qr oportet ꝙ actus qui fit post suspē
sionem sit actus de attributis certo ordini.
cuiusmōi ñ ē receptio ad ꝓfessionē. Igitur
ñ erit irreglis. Quis alij dicāt ꝙ sic. τ ñ bñ.

Sed quis poterit absoluere a dicta suspē 5
satione. R. Ge. in. d. c. non solū. tʒ ꝙ solus
papa qr cū. c. nuper. de sen. exco. nō hñt lo
cū in inferiorib' epo. τ isti sint excēpti. Ergo
cū ab epo nō possit absolui necesse hñt ire
ad papā. Sed ego cum teneam ꝙ dictum.
c. nuper. habeat locum etiam in ci... vt a
pte loqr iō poterunt absolui a prelatis suis
Et sic concorda opiniones que sunt in. d. c
non solū. τ recitat Ge. sic distinguendo. ꝙ
Aut suspēsio est ad tēpus. τ solus papa ab
soluit. nec hʒ locum. d. c. nup. Aut ñ ē ad tē
pus. τ sic hʒ locum. τ hoc tene: qd sequitur
glo. ibidē. de quo vide. s. Absolutio. i. §. 4.

Utrū predicta pena. c. nō solum. hēat lo 6
cum in monialibus sancte Clare τ predi-
catorum. R. Ge. ꝙ sic. cū dño Lappo. τ lʒ
ex puilegio hēant ꝓprium. τ nō mendicēt
ꝑ hoc non tollitur quin sint de ordine mē-
dicantium. nec puilegium in vno valet ad
oia. Quod limito ō illis prime regule san
cte Clare Sed de minor... non credo cū
ex regla hēant proprium. Et attende ad eo
rum regulā. an hēant ꝓprium. τ sic nō ex-
tenditur ad eas. an non possint hēre. τ sic
extēditur. Quis ex priuilegio hēant pos-
sessiones. vel de facto non mendicent.

Quero qñ incipit ānus ꝓbatiōis. R. ꝙ 7
a die τ hora impositionis hitus. dūmō sit
pubes. quo ad alias regiones. sed quo ad
minores. τ predicatores. τ monasteria in
saluaticis insulis. dʒ hēant annū. 17. cōple-
tum. vt pʒ ꝑ predicta. c. ad nrām. c. significa
tum. τ. c. qr in insulis.

Nunquid furiosus pōt eē nouicius. R. ꝙ 8
nō. accipiendo nouiciatū ꝓ anno ꝓbatiōis
vt de regula. c. sicut tenor. Añ si stetisset i re
ligione ꝑ centum annos nunꝙ poterit pro
fiteri τ si profitetur professio nulla ē. sicut
nec matrimoniū contrahere. vt. ff. de spon.
l. furor. Nec ratificatur per ratihibitionem pᵒ
ꝙ fuerit sane mentis. Sicut nec ꝓfessio facta
ante annos pubertatis. nisi per delationeʒ
habitus inducentis professionem tacitam
postꝙ est sane mentis. τ compleuit annos
pubertatis. aut per professionem expressaʒ
se obligauerit. vt pʒ per. c. i. de voto. li. 6. fa
cit. c. sicut tenor. de regula. Et placet mihi.

q̃uis Ho. ⁊ communiter cū sequētes videantur tenere q̄ ratificetur. si non contradicit. sed psẽuerauerit postq̄ est sane mentis ⁊ pubes factus. ⁊ idē dicunt de ipubere. istu tene illud. psẽuerare. vt dixi cum delatione habitus inducentis professionē tacitam.

9 ¶ Utrū nouicius possit exire. R̷ q̄ sic libere sine oi licentia. vt p3 in. c. statuim᷒ de regla. pp verbū libere nec incurrit in aliquā ibi litatōem quo ad ordines l' bñficia ecclastica vel secularia ex tali egressu. patet hoc ex. c. postulasti. de regula. Fallit hoc in illo q̄ pfessus est tacite. vt p3 in. d. c. statuimus.

10 ¶ Quid de bonis que donauit religioni añ ingressum. vel in ipso ingressu. R̷. Pa. in. c. quod a te. de cle. coniuga. q̄ si donauit oia. tunc indubio videtur donasse cā mortis Unde cā cessante p̄ pfessionē tacitam. vl' expressam. reuocatur inde recedendo. ar. l. sed ia. in fi. ꝑ. R̷. ff. de dona. cā mor. ⁊. l. nō ois in prin. ff. si cer. peta. Facit qđ nō. Bar. in aūt ingressi. C. de sa. san. ec. Et idē dic̄ Bar. ibidem de illo cuius pfessio nō t3. q̃uis pfitens crederet tenere qđ recuperabit. qđ probat. per. l. si pater. ⁊. l. nec apud. C. de here. insti. vbi quis credens aliquem fratrē vel filium. ⁊ hac contemplatione reliquit bona sua. reperto contrario auferuntur ab eo. ⁊ veniunt succedentes ab intestato. vt dicta. l. si pater. Si vero nō donauit oia s3 aliqua solum. ⁊ sic dico non videtur donasse causa ingressus. ⁊ ideo non recuperabit. ar. eorū que habentur in. c. beneficium ⁊. c. constitutionem. de regula. libro sexto. Et sic limita ⁊ intellige Hosti. ⁊ Pa. in dicto. c. statuimus. qui videntur contrarij. Similiter non recuperat si donauit nō causa ingressus. sed ex interuallo. vt in. c. fi. de dona. ⁊. l. perfecta. donatio. C. de donatio. que sub modo. Idem dicit Bar. vbi supra. de illo qui sciebat professionem non tenere. q̄ donata non recuperabit. quia videtur donasse. l. cuius per errorem. ff. de regulis iur. ⁊. l. campanus. ff. đ ope. liber. Et intellige quo ad iuris presumptionem. ⁊ in dubio. Sed in conscientia vl' alio modo vbi potest sciri q̄ solum donauit causa ingressus. ⁊ non alio modo. sic recuperabit quia semper videtur datum causa mortis.

11 ¶ Quid de bonis nouicij morientis ante pfessionem tacitam. vel expressam. R̷. Ci. ⁊ multi alij docto. in dicta aūt. ingressi tenuerunt quod debent spectare ad monasteriū quia ibi moriendo videtur mori vt monacus. Idem tenet dominus Anto. in. c. in presentia. de probatio. Bar. in autentica si qua mulier in fi. C. de sacro san. eccle. pro prefata opinione allegat. c. fi. de suc. ab intesta. tamen non firmat sed dicit relinquendum canonistis. Pa. in dicto. c. in presentia. distinguit ⁊ bene. quod aut intrans expresse contulit bona sua monasterio. Et tunc est vera opinio predictorū quod sunt monasterij. si non expresse reuocauit. Si vero expresse non contulit sed simpliciter intrauit causa probationis. sic succedent proximiores. ⁊ non monasterium. Nam cum ille non fuerit religiosus cum effectu. c. religioso. de senten. exco. libro sexto. Bona eius nec tacite nec expresse transierunt in monasterium. presertim cum adhuc haberet facultatem faciendi testamentum. Ideo proximiores succedent.

¶ Quomodo nouicius efficitur tacite professus. Respondeo q̄ tribus modis efficitur tacite professus. Primo secundū Jo. An. ⁊ dominum Anto. ⁊ Pa. in. c. vidua de regula. quando se ingerit actibus qui solum conueniunt professis de iure vel consuetudine. ⁊ hoc facit ex certa scientia. s. sciens solū conuenire talem actum professis Item quod hec faciat sponte. ⁊ nō ex metu. Item quod per triduum in eodem proposito perseueret. aut loco perseuerantie tridui q̄ fecerit cum habitu professorū distincto in forma: scissura vel colore. Aliter vno istorum deficiente. non inducitur professio tacita. puta si facit nesciens competere solum professis. vel ex metu. vl' sine perseuerantia tridui. dummodo loco perseuerantie tridui non ponatur habitus professorum. q2 idem facit quod triduum. Secundo inducitur tacita professio ex delatione habitus professorum. Dummodo faciat primo scienter sciens solum conuenire professis. ⁊ sciens q̄ ex tali hac assumptiōe de iure l' consuetudine inducitur professio s3 Inno. ⁊ do. Ant. Itē 2o q̄ hit᷒ pfessoꝝ sit distinctus in colore. vel forma. aut scissura. Tertio q̄ sponte. Quarto q̄ detur ei ab eo qui potest incorporare religioni. Aut eo consentiente accipiatur. secundum Pa. in dicto. c. vidua. ⁊ facit. c. porrectum de regula. Quinto q̄ detur perseuerantia tridui in eius delatione. ⁊ sic intellige. c. institutionem in fine. de regula. libro sexto. Quidam tamen excipiunt duos casus in quibus non requiritur illud quintum. scili- 12

cet perseuerantia tridui. Primus si in infir mitate suscipitur. Faci.c. sicut el secundo. de regula. Et secundus quando quis prius vouerat intrare ꝛ intrando suscipit habitū professorum. Pa. vero in.c. ad nostram. de regula. dubitat de hoc. Sed ego audac ter credo ꝙ etiam in istis duobus casibus requiratur perseuerantia tridui. per dic- tum.c.constitutionem. in quo nihil excipi tur. nec ego credo. Sexto ꝙ deferatur ha bitus in monasterio. quia quātumcunque deferatur extra monasterium non censetur professus. vt in.c. vt clerici. de regula. nō. Pa.in.c.ex rescripto. de iure iuran. Sed hic nota dictum Abbatis in.c.cum illoꝛuꝫ de senten.exco. ꝙ vbicunqꝫ fuerit mona- cus. dummō sit sub obediētia abbatis sēper fingitur in claustro. ꝛ ideo istud sextum in telligitur quando extra monasterium idest extra obedientiam alicuius prelati defer- tur. quod ī inducitur tacita professio: qꝛ ces sat presumptio. eo ꝙ si vellet profiteri intra ret monasteriū. seu poneret se sub obedien tia abbatis vel prelati. Tertiō inducitur pro fessio tacita per delationem habitus noui- ciorum non distincti in forma. colore. vel scissura vltra annum. Cle. eos. de regula. Intelige in monasterio secundum ꝙ supra dictum est: ꝗuis sit distinctus alia distinctō ne occulta. puta. quia benedicitur. ꝛ huius modi. Si vero distinctio in scissura: colore vel forma se patenter exibibeat. sic nunquā inducitur ꝓfessio. etiam si feratur per vigin ti annos. vt notatur in Cle. eos in glo. ꝛ Pa.in.c.ex parte. de regula. Additur ab aliquibus. sed ego non teneo. Quartum inducens tacitam professionem quando quis habuit absolute propositum mutan- di uitam. ꝛ patet per.c.consulti. ꝛ.c. statui- mus. de regularibus. ꝛ.c. beneficium ꝛ.c. non' solum. de regularibus. libro sexto. Sed quomodo hoc intelligatur. fuit di- uersa opinio. Sed verior est opinio ꝙ tunc propositum dicitur absolutum mu- tandi vitam. quando quis facit votum per seuerandi in religione ꝛ non aliter. Unde ꝗuis quis ingrediatur religionem cum proposito perseuerandi. non propter hoc efficitur tacite pro essus. ymo plus dico ꝙ etiam si fecisset votum de intrando. nō propter hoc efficitur tacite professus. ymo potest redire ad seculum sicut alij nouicij. Et quod plus est satisfecit voto. vt infra Uotum tertio. §. decimo octauo. Et quod ñ inducat tacitā professionē factū votū de intrando. vel voluntas ꝑseuerandi proba- tur apte. per.c.ex transmissa. de renū. vbi iu ditio meo est tex. clarus si ñ caueletur. ymo plus dicit dominus Car. in consilio facti. ꝛ sequitur Pa.in.d.c.consulti. ꝙ etiam ille qui fecit votum de perseuerando nō efficit tacite professus p delationem habitus no- uiciorum distincti. vñ si postea egrederetur ꝛ ꝯtraheret matrimoniū. dicit matrimoni- um tenere. ꝛ.ad.c.nō solum. ꝛ alia capitu la que videntur contraria. R. ꝙ loquuntur ꝙ talis non potest redire ad seculum sine peccato mortali. ex quo absolute habuit ꝓ positū mutandi vitā. s. fecit votū ꝑseuerādi sꝫ ñ dicūt ꝙ sit tacite ꝓfessus. ꝛ iō istō tene quia verius.

¶ Hic aduerte ꝙ sicut ꝓfessio expressa q̄ di rimit m̄rimonium postea contractum nun quam inducitur quā ūcunqꝫ qs voueat ni- si fiat in manibus illius qui habet ptātem recipiēdi ꝛ icoꝛporādi religioni q̄ ꝓfitetur ſm Ge.i dcō.c.Cōstitutionē ꝛ.c. vnico de voto li.6. ꝛ Cap. ꝛ Inno. Jo.mo. ꝛ. Jo. An.in dcō.c. Porrectū. Uel nisi qñ fuit fcā in manu alteri⁹ recipiētis noīe dcī ꝑlati: ꝛ ipse ratificauit anq̄ ꝯheꝛet: sic pari rōe inta cita. Et iō ig. essioñ actibus ꝓfessoꝛū: vel de latio habitus ꝛ huiusmodi supradicta si de bent inducere tacitam ꝓfessionem opoꝛtet fiāt scientibus illis qui possūt icoꝛporare: ꝛ consentiētibus: aliter nō iducitur ꝗtumcūqꝫ quis talia faciat. quod nō. quia sepe in pratica. 13

¶ Nō. et ꝙ ꝓfessio tacita ñ obligat tacite ꝓ fessū illi religioni ꝑcise sicut expssa. vt rōdit tex. i dcō.c.Cōstitutionē. Sꝫ bñ obligat illā religionē in q̄ tacitā ꝓfessionē fecit sibi. qꝛ eum expell ere nō poterit. alr ñ esset iste re ligiosus vere: ꝛ sic si ꝯheret teneret m̄rimo niū: cuius ꝯrriū dicit tex. i dcō.c. vnico d̄ vo to.li.6. Ratio. qꝛ si illa ñ teneret sibi i q̄ ꝓ fessus ē tacite: multo min⁹ alia: ꝛ sic si nulla vellet eū recipere remaneret religiosus nulli⁹ religiōis: qđ ē ipossibile: ꝛ iō ñ poterit euꝫ inuitū expellere ex quo ꝯsēsit vt tacite ꝓfite retur. Et ex hoc potes colligere ꝛ ꝯcoꝛdare doc. sic. Professus tacite i vna d̄ religiōib⁹ approbatꝫ ñ tenet illi ꝑcise: sꝫ solū vni i gnē ꝛ si ꝯhit ñ tꝫ m̄rimoniū. Profess⁹ expsse i religiōe mēdicātiū ifra ānū si ñ itēdebat se obligare nisi illi quā ꝓfess⁹ ē ñ tñr: nec illi q̄ ꝓfessus ē: nec alij: sꝫ libē pōt redire ad seclꝫ. Si vero se intēdebat obligare saltē religio ni in genere sic nō pōt redire ad sclꝫ. si tñ ꝯ hit tꝫ matrimoniū. Si tacite ꝓfiteatꝫ obligatꝫ 14

religiōi: ⁊ si ꝯbit n̄ tꝫ mr̄imōiū. Si tacite ꝓfitea͛ oblīga͛ r̄ligiōi ⁊ si ꝯbit n̄ tꝫ mr̄imōium. Rō q: tacita ꝓfessio n̄ ꝓhibet i religionibus etiam mendicantium. vt in. d. c. non solum. sed solum expressa. ergo quādo hn̄tes potestatem incōporandi sunt passi vt tacite profiteretur. se obligauerunt illi. lꝫ ipse ex bn̄ficio iuris nō sit precise obligatus eis.

15 Utrum requiratur ꝙ annus probatōnis sit continuus vel sufficiat iterpolatus. R̄. sꝫ Bar. in. l. interdū. §. quotiens. ff. ð publi. requiritur annus ꝯtinuus. ⁊ facit prefatus tex. vbi seruus dr̄ nouicius qui non stetit in vrbe p annum continuum. Facit. l. vnica. C. ð profe. qui in vrbe constan. Nam intermissione tp̄is diuersificantur mores ⁊ opa hominum. vt in. l. si non sortem. §. libertus. ff. de condi. indebi. Facit etiam quia quando iura faciunt mentionem de certo tempore debet intelligi de tempore continuo. vt notat glo. in Rubrica. ff de varijs ⁊ tempo. ꝑscrip. ⁊ in. l. genero. ff. de hijs qui no. infa. ⁊ per Jo. An. in. c. i. de elec. li. 6. ⁊ videtur tex. in. c. cupientes. §. ceterum. Ibidem sequitur istam opinionem Jo. de ligna. ⁊ pᵒ cum Pa. in. c. ad apostolicam. de regularibus. Et adducit Pa. illud quod legitur. ⁊ nō. in. l. vbi fideiussor. ff. de solu. vbi formatur questio notabilis. Pone ꝙ statuto cauetur bannitū pro centū ducatis impune posse offendi. bannitur quis respectu vnius ðbiti ꝓ quinquaginta. ⁊ r̄spectu alteriᵘ debiti ꝓ alijs qnquagita. ⁊ concluditur ꝙ n̄ potest talis offendi impune. q: ex quo debita sunt diuersa non debent coniungi ad faciēdum vnum totum. ⁊ sic est ibi casus ꝙ quiquaginta ⁊ quinquaginta non faciunt centum. ⁊ sic in casu nostro quia intermissio tēporis minuit austeritatem regule. Quia durius est continuare per annum continuum ꝙ̄ per annum interpollatum. ⁊ istud tene. Quis Ber. Bri. ⁊ spec. in ti. de sta. regula. ⁊ glo. de regu. iur. in regula eum qui certus est li. 6. teneant contrarium. Uel secundum alios. dic ꝙ loquitur quando quis per totum vnum annum probauit religionem ⁊ postea egreditur. qui postea rediens non oportet ꝓbet iteꝝ per alium annū. sed licite statim recipi poterit. q: est veꝝ. ⁊ sic seruā.

16 Utrum sit necessarium ꝙ nouicius deferat habitum illius religionis quam vult ꝓfiteri. an sufficiat delatio alterius habitus. R̄. ꝙ licet glo. in. c. super eo. de regula. arguat. tn̄ tꝫ cū Tancre. ꝙ requiritur delatio habitus illius religionis quam vult profiteri. Et ita habet consuetudo que est optia legum interpres. l. si de interpretatōne. ff. ð legibus. Et ꝙ deferant in monasterio. quia extra monasterium delatio habitus cuiuscunqꝫ nunꝙ̄ induceret tacitam professionem. d. Cle. eos. Licet possit talis compelli vel ad dimittendum habitum talem. vel ad intrandum monasteriū. vt nō. Pa. in. c. vt clerici. de regu. ⁊ limita. vt. s. §. 12.

17 Utrum valeat protestatio impedire tacitam professionem. R̄. ꝙ sic sm̄ Ho. ⁊ Jo. An. ⁊ Pa. in. d. c. vt clerici. ⁊ glo. in dicta Cle. eos. Et ideo qui non vult tacite profiteri protestetur. ꝙ per delationem talis habitus non intendit tacite profiteri.

18 Utrum nouicij obligentur ad precepta regule. R̄. ꝙ non. nisi eo modo quo alij christiani. Debent tamen induci vt eā seruent quatenus ꝓbent eius austeritates. licet aliquid sit indulgendum eis ne retrocedant. vt in. c. quod scripsi. 37. q. 3.

19 Utrum nouicius possit eligi in prelatum alicuius religionis. Respondeo ꝙ non. ad prelationes alicuius religionis. vt pꝫ in. c. nullus. ð elec. li. 6.

20 Utrum nouicij possint ordinari. Respōdeo ꝙ non etiam ad primam tonsuram. vt in. c. monasterijs. 19. q. 3.

21 Utrum sit excomunicatus qui nouicium percutit violenter. Respondeo ꝙ sic. de senten. exco. libro sexto. c. religioso. Sed aduerte hic ꝙ accipitur large etiam pro eo qui est infra annos pubertatis indutus habitum religionis in monasterio. possent tamen pater ac tutores impuberem reuocare si sine coꝝ ꝯsensu intrauit. 20. q. 2. c. 2.

22 Utrum beneficium ingredientis religionem vacet. Respondeo ꝙ non. Nec infra annum probatōnis eius potest alteri cōferri. nisi de eius consensu. vel nisi constet ꝙ habeat animum absolute mutandi vitā. Sed per alium deseruiet assignata sibi eius deꝫ beneficij portione congrua. vt notatur i. c. beneficium. de regula. libro sexto. Et secundum Jo. An. ibidem. Reliqui fructus beneficij conseruabuntur. vel in vtilitatem ecclesie expendentur. c. quia sepe. de electōne. libro sexto. Nec interim ipse nouicius eos habebit. Quis Ber. Bri. tenuerit ꝙ ymo sui erunt. ⁊ predicta prouisio mandabitur executioni per episcopum. c. cum ex eo. de elec. li. sexto.

23 Sed nūqd poterit bn̄ficium nouicio cōferri. R̄. ꝙ n̄. Ad epatū tn̄ eligi pōt de elec. c. nullus. lib. 6.

vide .j. Religios⁹ .§. 13. et itellige illud qd dr ibi. sꝫ hoc qd di. hic.

q[ui]p[ro] plixe [illegible] ibi h[ab]u[er]it iudi[ciu]m vel siph[...]

24 Utru[m] canonicus i[n] nouitiatu debeat vocari ad electio[n]em Epi. R. Jo. an. in. d. c. b[e]n[e]ficiu[m] q[uod] no[n]. Sed secus esset de patrono: vel eo ad que[m] no[n] iure collegij sed iure singulari electio pertinet: q[uia] d[e]z vocari.

Nuptie

qd sint h[abe]re s[ecundum]. m[a]t[ri]monium. i. q[uia] ide[m] su[n]t

1 Quo t[em]p[o]r[e] sunt celebra[n]de h[e]re s[ecundum]. Matrimonium. 3. impedimento. ij.

2 Utrum sint b[e]n[e]dicende. R. quod sic: si nullus ipso[rum] alijs nuptijs [secund]us fuit b[e]n[e]dictus. Si vero alter eo[rum] i[n] alio m[a]t[ri]monio fuit b[e]n[e]dictus no[n] d[e]z iterari: q[uia] alter sine altero n[on] d[e]z b[e]n[e]dici sed b[e]n[e]dictio' dimitti: Tho. vo in. 4. di. 42. tz q[uod] virgo lz [con]trahat cum bigamo d[e]z b[e]n[e]dici: q[uia] saluatur aliquo mo[do] significatio. Hoc credo ver[um] vbi [con]suetudo hoc habet. s[ecundu]m Ber. in. c. vir au[tem] de secu[n]dis nup. Alr [pre]sbiter b[e]n[e]dice[n]s bigamos d[e]z ad sede[m] ap[osto]lica[m] mitti suspe[n]sus ab officio et b[e]n[e]ficio. vt in d. c. vir a[utem]. Sed veri[us] dic s[ecundu]m Jo. An. q[uod] ista pena intelligi[tur] [con]tra sacerdotes q[ui] b[e]n[e]dicunt sc[ecun]das nuptias viuente altero. Item co[n]tenent doc. cum Host. ibidem q[uod] no[n] est suspensus ipso iure sed suspe[n]dendus.

Nunciatio

noui op[er]is e[st] p[ro]hibitio fc[t]a illi qui aut edificat: aut edificij forma[m] mutat in alterius p[re]iudiciu[m]: quod est edificiu[m] nouu[m] facere. vt. ff. de noui op. nu[n]. l. p[rim]a. §. opus nouu[m]. Sed q[ui] antiquu[m] refecit opus nouu[m] no[n] facit. d. l. i. §. si qs edificiu[m]. Intellige nisi ex toto esset destructum. vt no[tatur] in. c. consuluit de iude. Unde nihil aliud est nu[n]ciatio nisi p[ro]hibitio noui operis. d. l. i. §. nunciamus et code[m] ti. c. Significantibus.

1 Quibus de causis fit denu[n]ciatio noui operis. R. q[uod] tribus. Primo gr[ati]a iuris proprij [con]seruandi. 2°. da[m]ni depelle[n]di. 3°. publici iuris tue[n]di. d. l. i. §. nunc uidemus et §. nunciatio.

2 Pro quibus operibus po[tes]t fieri nunciato[n] hec. R. q[uod] tantum pro illis operibus que solo coniuncte sunt. vel in solo fiunt: quoru[m] edificatio vel demolitio videtur opus nouum. vt. d. l. i. §. Hoc a[utem] edictum. Et ad futura non ad p[re]t[erit]a fit vt ibidem.

3 Utrum hec denunciatio siue prohibito[n] se extendat ad ecclesiam aut locum religiosu[m] R. q[uod] sic. cum non sint in preiudicium alterius construenda. vt in. c. prio. eode[m] ti. Fallit in casu quando. Episcopus propter necessitatem populi aliam ecclesiam vult edificare: lz sit in preiudicium alia[rum] ecclesia[rum] de. Ecclesi. hedifi. c. ad audie[n]tiam.

Utrum hec nunciatio se extendat ad purgatione[m] cloacarum et riuorum. R. q[uod] non quia publice vtilitatis et securitatis e[st] riuos et cloacas curare. ff. eodem. l. de pupillo. §. si quis riuos. 4

Qualiter fit hec nunciatio. R. tripliciter. Primo per pretoris inhibitionem. Secu[n]do cu[m] simplici verbo inhibendo. Tertio per iactum lapilli sic dicendo nuntio tibi opus nouum per iactum lapilli et statim p[ro]iciat lapidem in opere ipso. Et istud tertium est melius. quia prima et secunda nunciatio constituit in possessione: et certificat possessorem cum qui vult hedificare: sed per iactum lapilli non. vt. d. l. de pupillo. §. meminisse et. d. l. i. §. in operis. Dicunt tamen aliqui q[uod] debet fieri i[n]ter iactio lapilli. ar. ff de re. iudi. l. contumatia. 12. q. 2. Indigne. de [con]stit. ex litteris. 5

Cui debet fieri hec nunciatio. R. q[uod] d[omi]no vel procuratori: seruo. pucro. vl' fabro. seu illi qui fabricat. d. l. de pupillo. §. nunciare. Et debet fieri in re presenti et ipso opere et non tantum d[omi]no. sed illis qui ibi sunt. 6

Quot modis remittitur hec nunciatio. R. q[uod] quatuor modis. Primo v[er]bis exp[re]sse. ff. eode[m]. ti. l. no[n] solum. §. scie[n]du[m]. Sc[ecun]do p[er] tra[n]sactione[m]. ff. eodem ti. l. i. §. inde q[ue]rit. Tertio morte nu[n]ciatoris. d. l. non solum. §. morte. Quarto satisdatione. Uer[um] e[st] q[uod] denu[n]cians h[ab]et tres me[n]ses ad delibera[n]du[m] an velit doce[re] de iure suo: aut recipere cautione[m] de demoliendo in q[ui]bus denunciat[us] no[n] poterit hedificare. Sed si i[n]fra tres me[n]ses no[n] o[st]ndit de iure suo p[ost] ipsos tres m[en]ses caueat denu[n]ciat[us] de ope demolie[n]do et hedificet. C. code[m] ti. l. vnica et in. c. vltimo eodem ti. 7

Quis effectus nunciationis. R. q[uod] quic[quid] hedificatu[m] est post eam demoliri debet expensis ipsius hedificantis. d. l. prima. R. i. et. l. pretor. §. primo eodem. et extra eodem per totum. 8

Obedientia

que est hominis ad deum sic diffinitur ab Anselmo. Obedientia est affectio voluntatis [con]iuncte deo. sicut e[st] [Chri]sto. Inobedientia e[st] affecto voluntatis diabolo instrumentaliter copulate quia sicut homo per instrumentum operatur. sic diabolus per inobedientia[m] seperat hominem a deo. Ge. 3. et. 11. q. 3. §. euide[n]ter Obedientia que est hominis ad hominem est debita reuerentia minoris ad maiorem

Utrum quis teneatur obedire in omnib[us] suis maioribus. R. q[uod] triplex est superioritas 1

Prima est in spiritualibus. Secunda est i tp̄alibus quo ad regimen rei publice. Tertia est in temporalibus quo ad regimē proprie familie. Et ideo fm̄ Alex. in tertia parte summe in tertio precepto. obedientia limitatur secūdum gradum superioritatis. Illi. n. qui preest spiritualibus obediendum est in spiritualibus necessarijs ad salutem vel ad hoc pertinentibus. sicut pape Episcopo ꝛ ceteris prelatis ecclesiasticis ab hijs qui subiciuntur iurisditioni eorū. Dominis ꝛ principibus quia presunt temporalibus ad rem publicā pertinentibus. sic eis in hoc est obediendū ab eorū subditis. Si modo potestas eorū non sit usurpata fm̄ Ri. in secundo. di. vltima. Quia si est vsurpata non tenētur nisi propter scandalum. Et aduerte ꝙ ecclesiastici non sunt subditi dominorum temporalium. Et ideo non possunt eis aliquid precipere. de cōstitutio. c. ecclesia. Patri autem carnali cum preest cure rei familiaris debetur ei obedientia a filijs. in hijs que pertinent ad dispositionem rei familiaris. Unde talibus inp̄satis non obedientes scienter. ꝛ sine rōnabili causa. ꝛ in re alicuius importantie. aut ex contemptu. peccant mortaliter. Nisi foret illud quod precipitur contra preceptū dei vel in salutis dispendium. aut contra p̄ceptum superioris ad ipsum precipientem. In alijs autem que ad eorum superioritatem non pertinent non est necessarium obedire. Eliciuntur ista a. c. si quis. de maio. ꝛ obedi. in glo. ꝛ 8. q. prima. sciendum. ii. q. 3. si dominus. ꝛ similibus. Dicit tn̄ Tho. secunda secūde. q. 104. ꝙ in hijs que pertinent ad interiorem motum voluntatis non tenetur homo homini obedir. ꝙ limita verum. nisi opus extrinsecum non posset perfecte perfici sine applicatione animi: qꝛ tūc non haberet veritatem. sed tenetur obedire applicando animum ad perficiendum quod precipitur.

2 Utrum pape sit obediendum in omnibus R. Pa. in. c. inquisitioni. de sen. exco. ꝙ si preceptum sapit peccatum. tunc non est ei obediendum. quod intellige etiā de veniali. 40. di. in sūma. Si vero preceptū nō sapit peccatum. tunc ab ecclesiasticis personis est sibi obediendū. licet videatur dicꝫ 19. di. in memoria. Nisi quando ex obediētia presumeretur status ecclesie perturbari vehementer vel aliud malum futurum seu scandalum. Nam tunc etiam si preciperetur sub pena excomunicationis late sētētie nō ē ei obediēdum. vt nō. Pa. in. c. si qn̄ ꝛ in. c. cū adeo de rescrip. Ex q̄ iferi Pa. i. d. c. si qn̄ ꝙ qn̄ mādat aliqd ex cuius executione p̄sumitur scādalū futuꝝ in ciuitate nō est ei obediēdum: qꝛ hoc fit auctoritate legis vt in. d. c. si qn̄. ꝛ in aūt. vt nulli iudicū. Sꝫ dꝫ rescribē. Pape. Limita. 2. ꝙ n̄ tenētur obedire fm̄ Pa. in. c. cū olim. de cle. cōiu. qn̄ Papa cū maiori parte cōcilij indiceret ꝯtinētiā certo gn̄i p̄sonaꝝ post p̄mocionē eis resistētibus: qꝛ ꝯtinētia p̄suaderi pōt: i pari nō pōt. 32. q. 1. Integritas. Et sic pōt dici ꝙ nec papa pōt indicere eis vitā strictiorē ꝯ eorum velle. 74. di. gesta ꝛ ꝙ ibi nōtur ꝛ in rl'a ꝙ oēs tangit de re. iur. li. 6. Item si Papa credat mādatū iustum ꝛ iuste facere sed tn̄ subdito ꝯstat mādatum in se ꝯtinere peccatū nō est exequēdū. vt i. c. lr̄as. d̄ resti. spo. A secularibus aūt est obediēdū Pape in sp̄ualibus ꝛ Ecclesiasticis q̄ ptinēt ad salutē: ꝛ bonoꝝ moꝝ ꝛ necessarioꝝ ꝯseruationē. In tp̄alibus v̄o nō tenētur ei obedire nisi sint ei subiecti vel rōe cause: vel. rōe p̄sone. Unde si p̄ciperet sclr̄i nulla rōe sibi subdito: ꝙ det sibi bona sua n̄ tenetur obedire. Idem dic de. Epis ꝛ alijs prelatis sp̄ualibus quo ad tp̄alia: Et silr̄ de prelatis secularibus quo ad sp̄ualia. ꝛ hoc sequitur Inno. in. d. c. inquisitioni.

3 Utrū subditi seculares teneātur obedire dn̄is suis volentibus eos subicere alterius dn̄io. R. ꝙ n̄ qꝛ nō pōt hoc facere sine eoꝝ volūtate. c. dilecti. d̄ ma. ꝛ obe. ꝛ. c. si. eodē.

4 Utrum in omni obia sint intelligēde aliq̄ ꝯdiciones. R. glo. in. c. 2. de voto ꝙ sic. s. si possibilitas adest. facit. c. querellā ꝛ. c. breui de iur iur. ꝛ. l. paulus. ff. que sn̄te sine appe. re. Itē admittit oēm rōnabilē cām. vt nō. Pa. in. c. magne. d̄ voto. facit. c. si qn̄ d̄ rescrip. ꝛ. c. ex p̄te de offō. dele. ꝛ ꝙ nō. Archi. in. c. vtinam. 76. di.

5 Utrum ꝯ obedientiā currat prescriptō. R. ꝙ nō qꝛ sēper ē in mala fide. l. i. C. de fuis fugi. ꝛ. c. si. de regula. ꝛ i glo. c. sicut nobis de regula.

6 Utrū subditus dubitās ne id ꝙ p̄cipitur sit cōtra deum vel nō: teneatur obedire. R. ꝙ sic ymo excusat. vt in. c. qd culpatur. 23. q i. Nisi sit de hijs in qbus ignorātia non excusat. c. ad aures de tē. ordi. ymo bonū sine quo pōt esse salus dꝫ dimitti pp obiam. xi. q. 3. quid ergo. dꝫ tn̄ subditus q̄ntum pōt in tali dubio inquirere.

7 Utrum sacerdos teneatur denunciare excōicatum quē scit innocētem ad preceptum

Epi. R. fm Tho. in quol. q si solum mandet denunciationem obediat. Si vero mandet excoicationem dicit: q si pbare nō pōt ei⁹ innocētiam q dz obedire. Sed ego dico q nullo modo dz obedire q: hēt excusatiōez paratā. dicēdo q aut comittat cause cognitionem: aut ipse excoicet si nō vult comittere τ ipse denunciabit. alr nō dz ꝯ cōsciam obedire. Uide. s. Judicare. §. 7.

8 Utrū obia in hijs q gs p se vult sit meritoria. R. q sic si fiūt principalr pp obiaz. Secus si fiunt pncipalr q: placēt. ut nō. 8. q. i. sciendum. τ illud Gre. fm hanc distinctionem est intelligendum.

9 Utrū Clericus teneatur obedire Epo pcipienti sibi q det libros suos alteri. vel q resignet bnficiū. R. fm Ray. q nō. q: non ptinet ad Epm hoc pcipere. 7. q. i. quia fr. q intelligo qn sine cā hoc precipit. Sed cū cā precipiēdo sic tenet. puta. q: clericus est ineptus τ vult dare ydoneo pp bonū Ecclesie. ar. c. cū apl's. §. Prohibemus de cen. 16. q. i. pdicator τ de magris. c. sup specula. dūmodo libri τ tales res sint de bonis ecclasticis nō ppriis. q: sic nō teneretur. c. requisisti de testa. ō iur. patro. c. cū dilectus

10 Utrum monacus religiosus nō exemptus magis teneatur obedire Epo q suo prelato. R. q nō. 58. distin. c. i. τ. 2. τ. 12. q. i. non dicatis. ō obia religiosoꝝ vide Religiosus De hac materia vide. s. inobedientia.

OBlatio vt dicatur τ sit tria requiruntur. Primū ex pte offerētis. s. vt sit xpian⁹ q: ab infidelibus Eccla nō recipit oblationē sed extimationē oblationū p iteresse. vt in. c. qsto de vsu. Scdz ex pte eius cui offertur: vt sit Eccla q: q fit priuate psone n oblatio sed donatio est. Tertiū ex parte rei donate vt. s. sit licite acqsita: q: illicite acqsita nō recipiūtur pro oblatione. c. quia in oibus ō vsu. c. ex transmissa de deci. τ glo. i sūma. 14. q. 5. hec Pa. in. c. cā de vbo. si.

1 Utrum oblationes sint de precepto. R. q oblatio accipit largo modo pro omni q offertur ecclesie siue in vita: siue in morte. Facit. c. in nra de sepl. siue sint mobilia siue immobilia. 1. q. 1. videntes. τ hec nō sunt ō precepto nisi qn a dfunctis sunt legate. 13. q. 2. qui oblationes. Nā tūc peccāt mortaliter nō soluētes. Aut qn gs se obligauit q qmō Accipitur 2o oblatio ppie τ stricte fz cōez vsū loquēdi: τ ē oblatio que fit sacerdoti in missa τ hec ē de pcepto i precipuis festis. fm Hosti. allat. c. ois xpianus de ꝯse. di. i. Pa. vo i. d. c. cā dicit. Hoc verꝝ vbi sacerdos idigeret: alias aūt dicit relinquēdū ꝯsuetudini: q: nō repit iure cautum q talib⁹ diebus ex necessitate fiāt tales oblationes. Archi. vo i. d. c. ois xpianus. τ glo. τ Lau. τ Hugo. τ Ray. tenēt q n sunt de pcepto τ fz Hugo. illō qd dr: nō appebis in ꝯspectu mō vacu⁹: fuit cermoniale. τ iura q vidēt innuē q sint de pcepto itelligi debēt ō alijs oblationib⁹ legatis. Ecclijs vel ex voto debitis. Ego aūt istud credo verius q n sint de precepto ēt rōe ꝯsuetudinis: q: nēo offert nisi cui placet. τ sic ꝯsuetudo nō pōt itroduci. vt. s. cōsuetudo. §. 2⁹. Solūmodo ergo erunt de precepto rōe paupertatis sacerdotis: qn parrochiāi sui sūt diuites τ habūdant q: tunc possunt cogi ab Epo p subtractionem diuinoꝝ: ar. prie. cor. 9. sed si sunt eque paupes sicut sacerdos sic nō tenent. fm Jnno. τ glo. τ Ray. Sz dicā illud. 91 di. Clericus inquit victum τ vestitū suo artificio: vel agricultura sine officij sui detrimento preparet. Laudabile tamen consilium est vt semper offerant in precipuis festis aliquid in missa. τ sic intellige. d. c. ois τ similia. τ hec est cois opinio doc.

Cuius erunt oblationes q fiunt vel in ecclesia capella: vel ymagini l celebrauit. vīō s. ecclesia. §. 9. 2

Quoꝝ oblatōes phibētur recipi. R. glo. i. c. oblationes. 90. di. q pmo psonaꝝ desidentiū. 2. opprimentiū paupes. 3. sacrilegorū. 4. q exhit seruū violenter de eccl'a cōfugientē ad ipsaz. 5. raptoꝝ. 6. vsurariorum. 7. meretricum. Aliorum vero nō sūt respuende. q: ē penale. vt ibi dicit glo. 3

Utꝝ sacerdos possit recipere oblationes q ei offerūtur p missis dicēdis: quas penitēti iiunxit. i pnia vt facet dici. R. pōt. sz ipēs mali ē: τ iō si pōt psumere q penitēs aliqd scādalū ex hoc cōcipiat: vel aliqs alius: dz respuere τ ad alium mittere. c. cū ab omni de vita. τ ho. cle. 4

Pone q sit ꝯsuetudo in aliqua eccl'a q ppositi⁹ hēat obligationes que fiūt i dnica. τ sacrista illas q fiūt i festo sci. Laurētij. Uenit. d. festū in dnica gs hēbit. R. Bar. in. l. proconsul. ff. de officio. pro consu. q erunt prepositi per dictam legem: quia ispicitur pocius quod est naturale. q accidētale. 5

OBligatio ē iuris vīculū q neccio astrigimur ad aliqd dañ. vl facien. vt insti. de ob. in prin.

Obligatio sine consensu nulla est. l. i. ff. de 1

pactis. et nemo obligatur nisi qui animum obligandi se hĕat. ff. de ac. et ob. l. obligatõnum. la prima. Facit glo. in. c. 3. de voto.

2 ¶ Quotuplex ẽ obligatõ. R. q triplex. Prima dicitur naturalis tantum que in se continet naturalem equitatem: hec contrahitur per vinculum naturale. s. consensum. et põt fieri inter oẽs hoĩes rõis capaces. Sz i foro contentioso hec inefficax est ad ageñ. lz i foro ɔscie liget. vt. i. Pactũ. §. 4. Secũda dicitur ciuilis tñ. que ẽ cũ quis ciuili iure tñ est astrictus. sed naturalis equitas dissuadet eũ teneri. sicut cũ qs ipe future numerationis fecit instrumentum in quo confitetur se recepisse centũ. que tñ nõ recepit et hec nõ obligat in foro conscie. nisi in q̃ztũ a prelato cogeretur. sm Inno. i. c. q̃z plerisq3. de imu. eccle. Tertia dicitur naturalis et ciuilis simul que est cũ quis cũ solemnitate iuris potens se obligare obligat se ad aliqd q naturalis equitas vult eũ obseruare. et de istis hẽtur isti. de ob. p totũ. Et hec obligat in vtroq3 foro sm oẽs doc.

3 ¶ Quot mõis cõtrahitur tertia obligatõ. R. q. 4. mõis. Primo. ex ɔtractu. vt emptiõe venditõe. locatõe. et huiusmõi. Scdo ex q̃si cõtractu. s. cũ qs gerit negotiũ alterius sine mandato eius. Tertõ ex maleficio. vt ex furto. rapina. et huiusmõi. Quarto ex q̃si maleficio. s. cũ qs ñ directe delĩqt sz q̃si: vt cuz ex eius domo aliquid ẽ effusũ q alteri nocuit. Instituta sub diuersis Rubricis. Itẽ cõtrahitur 4. mõis. Pmo re. vt in mutuo. comodato. deposito. et huiusmõi. Secundo verbis in stipulando. Tertio lrĩs. vt qñ in lrĩs cõfitetur se recepisse aliqd q tñ nõ recepit. Quarto solo consensu. vt in societate. mandato. ẽptione. venditõe vel locatõe. In hijs nõ requiritur scriptura nec pñtia. sed sufficit eos qui cõtrahunt cõsentire p se. vel p nunciuz. vel p eplaz. Secus in alijs quia vltra cõsensum regritur. vl. lra. res. l verba. hec hñtur diffuse insti. qui. mo. re cõtra. obligatio. et sub alijs Rubricis.

4 ¶ Utrũ in generali obligatõe veniant q̃ specialr qs ñ fuisset ɔmissurus. R. sz Bar. i. l. i C. q̃ re pi. ob. po. q ñ: Uñ. dicit q si qs obligauit oĩa bona sua ñ intelligit obligarẽ ea q̃ nullo mõ spãlr eẽt obligaturus. puta pãnos lectos. et alia supelectilia sine quibus viuere non possumus.

5 ¶ Utrũ papa possit absoluere ab obligatiõe q̃ qs alteri tenetur. vide. s. Iuramẽtũ. 6. i pn.

6 ¶ Utr̃z obligatio semel extincta possit instaurari. R. q ñ. tex. in. l. cũ. ex cã. C. d remis. pi gno. sed opz alia fiat si debet in esse.

7 ¶ Utr̃z obligatio dissoluat adueniẽte termino. R. Pa. i. c. sicut ex lrĩs de spõ. capiẽdo mẽtem Hos. q̃ placet dño Antoio et ẽ amica vũati: q aut terminus appõitur ad sollicitãdũ ipleñtũ obligatõis: et tũc lapsus termini ñ liberat ab obligatõe. ar. l. obligatio nñ. §. placet. ff. de actio. et obli. et ar. c. cũ d lr̃i de dolo et ɔtu. et. l. Celsus. ff. de. ar. Et tũc ponit ad solicitãdũ ipleñtũ qñ apponit termin⁹ ɔctui iã pfcõ. puta. ɔxit qs spõsalia. et postea ɔmittit q̃z ifra certũ tps ducet eã: ñ dissoluitur elapso termio. Aut terminus appõitur ad finiẽdã seu limitãdã obligationẽ et tũc lapsus termini libat ab obligatõe si p̃'eũ ñ stetit q̃n ipleret in termino. Et isto mõ dr apposit⁹ qñ apponit ad sollicitãdũ principium ɔtractus. puta. ɔmisim⁹ ad inuicẽ tali tpe ɔuenire ad ɔhẽdũ spõsalia elapso die liber ẽ p quẽ nõ stetit.

8 ¶ Utr̃z obligat⁹ statiz teneat. R. Pa. i. c. lz heli d Simo. q aut dies ẽ apposita obligatiõi et si sũt eiusdẽ fori reus et actor. tenetur re⁹ sine interpellatiõe offerre. et ire ad domũ eius. q̃z dies iterpellat p hoĩe. c. potuit d locã. et. l. magna. C. de ɔhẽ. et. co. stipu. Si ñ sũt eiusdẽ fori ñ tenet. reus spõte ire ad forũ alius vel ad domũ: sz dicat i domo sua paratus sũ soluere si sit q recipiat et sufficit iuxta nõ. i. l. Itẽ illa. ff. de ɔsti. pecu. et ibi Bar. et Albri. i. l. iubem⁹. C. de Epi. et cle. et d nõ p limitatione. c. potuit de loca. Intellige nisi aliud sit spẽalr i pacto. Aut dies nõ ẽ apposita et sic regritur mora. vt i. l. si ex legati cã. ff. de ver. obli. et vide supra. Mora. §. 1. et infra. Solutio. §. 19.

9 ¶ Utr̃z obligatus legere duobus annis et ipeditus ex aliqua cã nõ fecit: teneatur legere alijs duob⁹ p⁹ illos seq̃ntib⁹. R. Pa. i. c Significauerũt de iudi. q ñ. q̃z alie sũt opeꝛ illoꝛ duoꝛ seq̃ntiũ et alie pcedẽtiũ: q̃z ope psõales mutãt ex cursu tpis. vt i. l. si ñ forte §. libert⁹. ff. d ɔdi. idc. ad idẽ fac. l. si vsusfruct⁹ i biẽniuz. ff. de vsufruc vbi finito tpe finitur ius. et hoc voluit Bar. in. d. terminis i l. et iõ hesitatur. ff. de ver. obli. Secus dicit vbi fciñ ad qd qs tenet non diuersificat ex tpe: q̃z tẽ elapso tpe ad qd tenet itegrãt tps.

10 ¶ Utr̃z pactũ seu ɔmissio obliget qñ turpitudo tñ vsat ex pte recipiẽtis obligatõem. R. Pa. i. c. dbitores de iur. iur. q ñ. pz ibi q̃z ɔmissio d soluẽdis vsuris ñ obligat: q̃z si obligaret ẽt nãlr solũ cogeret soluere rõe pacti. vt i. c. i. de pact. sic cogit qñ iteruẽit iuramẽtũ Rõ q̃z cũ lex resistit ẽt alñ ɔhẽti ñ nascit

obligatio ēt naturalis. vt in. l. cū lex. ff. de fideiuſ. et ibi plene per Bar.

11 ¶ Sed quare obligatur magis ex iuramēto. q̄ ex promiſſione: cū deus nō faciat differentiam inter iuramētum et ſimplicem loquellā. vt in. c. Juramenti. 22. q. 5. R. Pa. in. d. c. debitores. q ideo eſt quia ſimplex promiſſio eſt nulla: et ideo habetur pro nō facta propter turpitudinem recipientis. Secus in iuramento. quia cui ſit. ſ. deo nō turpiter accipit: nec iurās peccauit. Promiſſio enim dirigitur in hoīem. Juramētū āt i deū

12 ¶ Utrum adminiſtrator nō habens expſſum mandatum ad penam apponēdam: vel ambaſiator poſſint obligare ꝯſtituentes ad penam quā apponūt pro obſeruatione eius qđ promittūt. R. Pa. in. c. 2. de preca. qđ ſic. fac. l. bñ a zenone. C. de qua. pſcrip. et. l. ſi. pcurator. Ceſaris. ff. de iur. fiſci. et. d. c. 2. vbi prelatus pōt apponere penā et obligare ſe et ſucceſſores. Dūmodo ꝯtctus ſit rōnabilis et. c. dilecti in fi. de arb. et qđ ſcribitur in. c. nulli de re eccle. nō alie. vbi rector eccleſie pōt obligare ſine ꝯſenſu epi oīa bona eccleſie gñalr pro obſeruatione ꝯtcus alicuius: quia ſolū ſibi phibetur ſpēalis ypoteca. Qđ limita vex: niſi ꝯtcus nō teneret: aut eſſet nullus quia ꝯ ius. quia pena tollitur. Secus ſi eſſet nullus quia preter ius: quia teneret pene appoſitō. d. c. dilecti vıđ gl. i. c. acceſſorium li. 6. et tex. cū glo. i. c. ſignificantibus de officio dele. Limita ſcđo niſi pena eſſet preter nām ꝯtctus. vt in. d. l. ſi pcurator. vbi nō tenet̃ fiſcus ad duplum vel triplum lꝫ pcurator obligauerit ſe ſi euicerec̃ res quā vēdit. Secus quā pro obſeruantia: contractus apponitur vt in. d. l. bene a zenone.

13 ¶ Utrū pr̄ obligetur ex ꝯtctu filij. R. Jo. de pla. inſti. qđ cū eo. §. in rē. q ſi verſum eſt in vtilitatem pr̄is. puta. quia mutuo accepit. pecuniam vt ſe veſtiret ſm ꝯuenētiam ſuā et huiuſmodi: et ſic tenet̃. l. 3. §. Labeo idē. ff. de i rē. vſo et. d. §. in rē: Si vero nō ē vſum in vtilitatem pr̄is ſed potius mutuo accepit vt faceret pōpas vel luderet et huiuſmodi. ſic nō tenetur nec pr̄ pro filio: nec dominus pro ſeruo. l. q ſi ſeruus. §. ſed ſi ſic accepit. ff. de in rē. vſo: niſi eius iuſſu feciſſet. l. i. ff. qđ iuſſu Si tñ haberet pōpas tenetur reſtituere creditori. l. 3. §. ſed ſi rē. ff. de in rē vſo. Silr tenetur pr̄ ſi hēt peculiū filij deducto tñ prius q ipſe pr̄ in dcto peculio dꝫ hēre. l. ſꝫ ſi dāni. §. peculium. ff. de peculio. Idem dic de mercatoribus qui preponunt inſtitores q tenētur de ꝯtcibus factis noīe ipſorum. ff. de iſtito. p totū. quia videntur ꝯhere ꝯ preponēte q ꝯhunt ꝯ prepoſito. l. ſi inſtitorem. ff. ſi certum. pe. Idem in exercitore nauis. l. i. in principio. ff. de exer. ac.

¶ Utrum ille pro quo quis agit eius negotia vtiliter obligetur eidem. R. q ſic. ar. l. cū pecuniam. ff. de nego. ge. et q notat glo. in. l. i. §. ſed non nullos. ff. de tutel. et. l. ſed ſi ideo. ff. ſolu. ma. 14

Obſes pōt dari liber homo pro pace ſeruanda: non pro pecunia. de iure iur. c. ex reſcripto. ar. ad idem. ff. de teſta. l. obſides. ff. de iure fiſci. l. diuus. Et illud quod dicit̃ q liber homo ñ poteſt obligari ex̃ de pigno. c. primo et. C. que res pigno. ob. po. l. qui filios. intelligitur q non poteſt obligari vt in eo ſit ius pignoris ſed tantum ius retentionis. ita tenet glo. in. c. vt pridē. §. item eiſdem. 23. q. vltima et in. c. expoſita de arbi. Item homo redemptus ex captiuitate tenetur ſeruire. per quinquēnium: niſi ſoluat precium. C. de poſtliminio reuer. l. vltima. Item ſicut pater poteſt vendere filium propter famem: ſic et obligare. C. de patri qui fi. diſtra. l. 2.

Obſtinatio eſt quedam pertinacia. et ideo dic vt infra. pertinax.

Occaſionem prebens alteri peccandi vtrum peccet. R. Landul. in. 4. di. 5. q. vltima in fi. q duplex ē occaſio. Quedam actiua. ſ. cum quis eſt quaſi coadiutor in peccato: vel aliquid tale facit quod facere non debet vnde alius accipit exemplum et occaſionem male operandi. ſicut qui in. xl. ſine neceſſitate comedit carnes: et alijs dat occaſionem male operādi: et iſtud eſt peccatum et tale quale illud cuius eſt occaſio. Quedam eſt occaſio paſſiua: quā ſ. quis facit quod facere dꝫ: et ex hoc accipit alter occaſionem peccandi et talis non peccat: quia facit quod facere dꝫ. qđ limita vt iſra. Scandalum. §. 3. et. 4. vide de hoc etiam ſupra. Cauſa. §. 6.

Occultum dr̄ dupl̄r ſm. Pa. i. c. ex lr̄arū. de temporibuſ. or. Primo pro vt diſtinguit̃ ꝯ pbabile. Alio mō pro vt diſtinguit̃ ꝯ notoriū. Et tūc lꝫ aliqui ſciāt tñ notorium nō eſt quā aliqua tergiuerſatione. celari pōt.

Odiū dr̄ ē filia luxurie: ſꝫ odiū primi ē filia inuidie ſ ire.

¶ Utrum ſit peccatū mortale. R. Odiū 1

dei maximū peccatoꝝ ē: qꝛ vnūqđq; qđ ē
pp̄ se ē potiꝰ eo qđ ē pp̄ aliud: i odio dei vo
lūtas auertit a deo fm̄ se. In alijs vo pecca
tis ñ auertitur a deo fm̄ se sed fm̄ aliud: in
q̄tū appetit aliqđ iordinate qđ hēt auersio
nem annexā a deo. Et ē odiū ꝓximi qđ cū
opponat caritati ē peccatū mortale de se.
Et tūc opponit q̄n vel ñ facit ꝓximo qđ tene
tur de necessitate: vel appetit facere: vl' facit
ꝓximo aliqđ nōbile malū. vñ prime Jo. 2.
Qui odit frem suū homicida ē. Per acci
dēs tñ ⁊ pp̄ impfectiōez actus pōt esse vēia
le. puta. cū ñ ē i deliberatiōe volūtatis. s; in
primo motu solū. Itē q̄n malū qđ ꝓximo de
sidrat ē modicū nec nōbile malū vellet ha
beret. Itē q̄n odit psñ. ꝓximi: ñ naturā. fm̄
Tho. 22. q. 34. Itē q̄n malū ñ vt malū vellet
ꝓximo. s; sub rōe bōi. puta zelo iustitie. vl'
ad bonū seu correctiōez illius cui vellet: ⁊
huiusmodi. qꝛ tūc ꝓprie ñ hēt rōez odij. Et
q̄uis illa q̄ cōmittunt exterius q̄tū ad lesio
nē ꝓximi sint grauiora. tñ q̄tū ad volūtatis
deordinatōem odiū ꝓxi est peccatū grauis
simū eoꝝ peccatoꝝ q̄ sunt ꝯ ꝓximū. Et ori
tur ex inuidia directe. fz Gre. 31. mo. Dispo
sitiue vero ex ira. Ricar. tñ in. 2. sniaꝝ refert
quosdā tenere. ꝙ potius oritur ex ira. l; ali
quod odiū ex inuidia oriatur.

Officium

diuinum. vide. supra. Hore.

1 Officiū ad qđ tenetur exequens
ñ meretur premiū necessario ꝓmissū gene
raliter facienti. Vñ cū ꝓmittitur aliqđ gene
raliter capiētī bānitū. ñ debetur famulo po
testatis capiētis: qꝛ ad hoc tenebatur ex offō
suo. fac. l. ꝯgruit. ff. de offō psi. ⁊. c. 1. de offō
or. nō. Pa. in. c. ecclesijs. de censi.

2 Utrū ꝓ bñdo offō tpꝛali possit aliqđ dari.
R. Ge. in. c. ꝓ humani. de homi. li. 6. l; ꝙ
sic. si duo ꝯcurrant. Primū ꝙ publice det
ñ occulte. qꝛ clandestine dare reprobatur. ff
de poli. l. 1. ⁊. 2. ff. de admi. tuto. l. ñ existimo
Nec ob. l. fi. C. ad. l. iul. de ābi. q̄ ꝓhibet ali
quē ad offiñ ꝓmoueñ. precio vel ābitiōe. s;
ꝓbate vite. qꝛ fm̄ glo. loqtur q̄n secrete dat
Secundo si cupit ꝓdesse ⁊ ñ p̄ esse. Adde
tertiū si ē idoneꝰ. al's ñ. facit. 8. q. 1. q epāuū
secens in offō ecclastico. vide de hoc. supra
Dignitas. §. 2.

3 Utrū officialꝭ possit aliqđ r̄cipe q̄n gratis te
tur ipēdere offiñ. R. ꝙ ñ. vt i. l. fi. C. ad. iul.
de ābi. vbi ꝓhibet aliqđ recipet cū qs ē i ad
ministratōe ēt pꝰ depositū offiñ ꝓ aliquo ꝓ
stito bñficio tēpore administratōis. de quo vi
de supra. Judex. §. 8. cū sequentibus.

Utrū liceat mutuare ꝓ officia dñis. R. fz 4
S. Tho. in epistola ad ducisā barbantie. ꝙ
si ex pacto mutui detur vt offiñ recipiatur
sic vsura est. qꝛ ꝓ mutuo accipiūt officiū po
testatē. hoc ego litarez in officijs secularibꝰ
q̄ ñ dantur gratis sed vendūtur. Secus eēt
in officijs q̄ debent gratis dari. qꝛ sic nō eēt
vsura ex pte dantis mutuū: cū nihil accipi
at qđ pecunia extimandū sit. l; ex offō cōse
quenter aduenit lucrū. qꝛ illud lucrū aduen
nit rōe laboris. sed potius est iniustitia ex pte
nolentis aliter dare talia officia. In spiritu
alibus aūt officijs induceret simoniam.

Oleum

scīm dr̄ triplex. qđ ꝑ epōs in die cene ꝯse
cratur. Primū principale dr̄ cris
ma sanctū qđ de oleo ⁊ balsamo fit. ⁊ cum
isto bñdicuntur fontes baptismales. calix. ⁊
patena. eccl'a. ⁊ altare. ⁊ puer baptizatus in
vertice ⁊ fronte. ⁊ epi q̄n ꝯsecrantur. in ma
nibus ⁊ in capite. ⁊ oēs fideles cū crismāt
⁊ istud est āniuatim ꝯsecrandū ⁊ innouañ.
c. si quis de alio. de ꝯse. di. 4. ⁊ grauiter pu
nitur sacerdos q in baptismo vtitur de alio
q̄ de nouo. vt in. d. c. si qs. Secūdū oleū sā
ctū ē catecuminoꝝ: ⁊ dr̄ oleū bñdictū siue
scīm ⁊ isto iungūtur baptizandi iter scaplas
⁊ in pectore: ⁊ manus sacerdotis cū ordi
nat. Itē principes ⁊ reges in brachio ⁊ hu
mero. Itē eccl'ia ⁊ altare añ crismationez.
Tertiū oleū scīm ē quo inungunt ifirmi i ar
ticulo mortis. de quo ifra. Unctio.

Utrum alio tpe possit ꝯfici presatum oleū 1
q̄z in die cene. R. ꝙ primū ñ. de ꝯse. di. 4.
omni tpe de sen. exco. q̄m li. 6. de alijs duo
bus nō inuenitur prohibitum.

Utrum oleum non sacrum additum sa 2
cro efficiatur sacꝝ. R. vt. supra. Aqua bene
dicta. ꝙ sic

Opinio

ē assensus itellectꝰ ad aliqđ: nō qꝛ suf
ficiēter moueat ab obiecto ꝓprio
sed ꝑ quādā rōnabilez electionē volūtarie
declinās in vnā ptē magis q̄z in aliā cū du
bitatiōe tñ ⁊ formid ne alteriꝰ ptis: ita tñ ꝙ
ad illā ptē quā formidat ñ hēt rō expssa
ꝯcludēs: formidat tñ pp̄ debilitatē rōnis al
terius ptis. Fides vo ē cū certitudine absq;
tali formidine. Scia aūt ē assēsus itellectus
moti ab obiecto ꝑ se ipm cognitū sicut i pn
cipijs primis. vel ꝑ aliđ sicut i ꝯcl'onibꝰ. q̄ꝝ
est sciētia. Hec. S. Tho. 22. q. 1. ar. 4. dubiū
vo ē motus idifferēs i vtrāq; ptē ꝯdictiōis
de q̄. s. Dubiū. Scrupulus ē cū itellectꝰ ex
leuibus ꝯiecturis seu medijs ⁊ nulliū obili

opinio An p̄ferat q̄ruz veritati. vid. s. bigamia. §. 5.

b⁹ mouet ad vnā p̄te: ꝛ hec ēt dr̄ suspicio ꝛ
pusillanimitas sp̄s q̄ repellēda ē. vt dr̄. 6. q.
i. Oues i fi. Ois. n. suspicio poti⁹ abiciēda ē
q̄ȝ acceptāda. Et ḋ hijs hēs p. Car. i cle. ne
romani. ḋ elec. ꝛ i. c. lr̄as de p̄sum.

¶ Cui opinioni est adherēdū i varietate. R̄.
distinguendo. Aut vna opinionū h̄et ꝑ se
legē: vel antiquā ꝯsuetudinē approbatā: ꝛ
alia n̄ ꝛ sic illa ē p̄ferēda. qꝛ minime mutan
da sūt q̄ certā sn̄iaȝ sēp h̄uerūt. l. minime. ff.
ḋ legi. Aut n̄ ē lex nec ꝯsuetudo ꝑ aliq̄ ip̄a
rū: vel ē ꝑ vtraqȝ ꝛ tūc ḋbēt ꝯcordari: vt di
cat i vno cāu vnā obtinet: ꝛ aliā i alio si fie
ri pōt. vt i. c. lr̄as. de resti. spo. 25. q. 2. §. hijs
ita r̄ndet. de cogna. spi. c. i. Cōueniēs eni ē
iura iurib⁹ ꝯcōdat. dicē tex. i. c. cū expediat
ḋ ele. li. 6. ꝛ. l. ML. ḋ i offō. doti. ꝛ. l. p̄ncipi
ni⁹ i fi. C. de appel. Et soluit aliq̄n ꝯrietas p
aliqd ꝛ simplr̄. vt. 12. q. 2. sine exceptiōe de
hijs q̄ fi. a p̄l. c. cū ap̄lica. Aliq̄n p alit̄ ḋ elec.
c. ꝙ sic. ꝛ. c. publicato. Aliq̄n p fin̄. vt ḋ elec.
cumana ꝛ. c. cū i iure. Si vō n̄ possūt ꝯcor
dari tūc cōis opio seq̄nda ē: qꝛ in cā dubij
ꝑ multitudine ē p̄sumēdū. ita tȝ glo. in. c. si.
de pe. di. i. Bar. i. l. pcib⁹. C. de ipu. ꝛ alijs
sub. ꝛ glo. i. l. ois diffinitio. ff. de re. iu. ꝛ. in
Cle. i. in fi. de sū. tri. dicūt doc. ꝙ i dubijs ꝛ
decisiuis adherēdū ē carrocio doctoꝝ: qꝛ
cōis opio doctoꝝ inducit ꝓbabilē errorē.
vide tex. iūcta glo. i. c. vnico. ḋ postu. p̄. li. 6
Facit tex. i. l. 2. ff. de iur. ꝛ fci igno. Nō. bar.
i. l. de eo. C. de pe. Judi. q ma. Judi. qḋ li-
mita ſȝ Ge. i. c. i. de sū. tri. li. 6. veꝝ nisi vera
ꝛ cēta rō ꝯria assignet. vt puta. ſȝ. Jo. An.
in. c. i. de ꝯstitu: qꝛ notorie dicē male: vl̄ qꝛ rō
nabilr̄ pōt ꝯuinci. Nā vt dicit Pa. in. c. tua
nos de v̄bis licite iudicat ꝯ cōem opiōem
doctoꝝ ꝛ ēt glo. q̄n iure n̄ ꝓbat. vl̄ p rōem
cui n̄ possit r̄nderi. Jta ēt nō. domius Ant.
i. d. c. tua nos. ꝛ fac tex. i. l. i. §. cūqȝ hec ma
teria. C. de vete. iur enuc. ibi. n̄ oēs i oia: sȝ
certi p certa vl̄ meliores vl̄ deteriores inue
niūt. sȝ neqȝ ex multitudine auctoꝝ qḋ me-
li⁹ ꝛ eq⁹ ē iudicato: cū possit vni⁹ ꝛ forte ḋ
teriores sn̄ia multos i aliq̄ p̄te supare. h ibi
Si aūt n̄ appet q̄ sit cōis tc̄ p̄ponēda ē illa
q̄ validiorib⁹ rōib⁹ firmat. ar. Jnsti. de ēpti.
ꝛ vēdi. §. itē p̄tiū. C. de edic. diui. adria. tol
lē. l. edicto. Facit. c. dn̄o scō. §. ecce. iq̄tū. so
di: ꝛ maxie si talis opio sit subtilior vt dic
tex. in. c. capellanus de ferijs. Aut vna opi
nio nitit rigori scripto: ꝛ alia eq̄tati scripte
ꝛ sic ista p̄ponit. c. vno. de re. pmu. li. 6. ꝛ. l
placuit. C. ḋ iudi. ꝛ p Ci. in. l. i. ꝛ. C. ḋ legi.
Fallit in odiū iudeoꝝ ꝯ quos rigor p̄fertur
eq̄tati. c. 2. ḋ iudeis. Jn alijs aūt opinio be-
nignior ḋȝ obseruari. l. benign⁹. ff. de le. Fa
cit. c. si. de trāsac. tenet hoc. Pau. i. ḋ. Cle.
ne romani in p̄n. Et benignior dr̄ illa q̄ fa
uet iuramēto testamēto libertati matrimōio
religioni. ꝛ sacramēto facit. c. 2. de cog. spi.
ꝛ. l. sī p̄sōe. ff. de reli. ꝛ sūp. fu. Silr̄ illa q̄ sol
uit q̄ȝ q̄ ligat r̄la. odia. li. 6. l. arrian⁹. ff. de
act. ꝛ obligāt. Aut sūt antiq doctores ꝛ sic
moderni n̄ eis p̄ponūtur. nisi nouis rōnib⁹
ꝛ causis ad aliḋ sētiēdū iducātur. Nā aliq̄n
itellectus iunioris p̄spicacior ē q̄ȝ senis. di
cit tex. i. l. Gallus. ff. de libe. ꝛ postu. 63. di.
§. veꝝ. Aut sūt theologi ꝛ canoniste vel le
giste: ꝛ tūc i materia iuris diuini veteris vl̄
noui testam̄ti p̄fert. Theologus. Jn mat̄ia
vō iuris positiui. Canonista i materia cano
nistali. Legista i materia legali p̄ponit. Aut
sūt 4. doctores eccl̄ie q sibi ꝯdicūt: ꝛ tc̄ i su
tilitatib⁹ ꝛ q̄stiōibus p̄fert. aug. Jn translati
onibus vero Jeronymus. Jn sermonibus
Ambrosius. Jn moralibus Gregorius. 20
distinctōne. §. primo. facit quod notat glo.
in. c. sicut. 15. distinctione. Aut diuersitas est
inter papam et concilium. et tunc in con-
cernentibus fidem concilium preponitur.
quia orbis maior est vrbe. Jn alijs autem
papa est preponendus. vt in. c. sunt quidaȝ
25. questione prima. et di. 19. Anastasius.
Et intellige papam preferendum omnibus
quando tāq̄ papa sic determinat aut statu
it. Facit. c. de libellis. 20. distinctiōe. Secus
si arbitraretur sicut doctor. quia non preiu
dicaret opinionibus aliorum. vt notat Jn
no. in. c. literas de resti. spolia. Dicit tamen
Pa. in. c. tua. de decimis. ꝙ quando dictū
alicuius sācti iuuatur auctoritate iuris diui
ni. potius ē standū ei q̄ȝ iterpretatōi pape. vt
dicit glo. 20. di. c. i. cum hoc potius spectet
ad eccl̄aȝ vniuersalē q̄ȝ ad p̄uatā personam
Quod quidem dictū est mirabile. ꝛ valde
dubito cum ad papam pertineat ius diuinū
interpretari vt supra dictum est. Sȝ potest
dici ꝙ verum dicit glo. prefata quando
Papa diceret contra auctoritatem iuris
diuini expresse: sed quando interpretando
vel declarando dicit. sic preponitur omni-
bus. Et sic intellige glo. in. c. hec est fides.
24. q. i.

¶ Utrum sequens opinionem doctorum 2
non subtiliter inuestigatam que post mo-
dum apparet falsa excusetur a peccato. R̄.
Pa. in. c. capelanus de ferijs. ꝙ sic. q̄ȝdiu
n̄ appuerit falsa. Facit glo. iūcto tex. i. c. vni
co ḋ postu. p̄la. li. 6. ꝛ i. c. si. ḋ spō. duo. ꝛ i. c

cum venerabilis de consue. facit. l. regla. et quod ibi notatur. ff. de iur: et fac. igno. et quod notat Inno. i. c. p tuas. el. 2. de simo. et glo. Gofre. et Zacre. in d. c. capellanus. no. Al dra. i. l. qsitu. §. i. ff. de iu. istruc. istru. qz lc. quod seqns opione. sui doctoris excusat ab ipe sione expensar. qa pbabiliter quis sequit opione. sui doctoris. l. dicere. §. vn. videdu ff. de arbi. Istud tn limita ver in hijs q no sunt contra dei precepta. et l. naturalem in sertam mentibus hoium. quor ignorantia nemine excusat. d quo dic. vt. s. Ignorantia Nec ob. predictis illud. c. iuuenis. de spo. vbi dicitur quod in dubijs tutior pars e eligenda. et Ecclastici. 3. qui amat periculum peribit in illo. ergo videtur se exponere periculo qui in diuersitate opinionum non elegit tutiorem. quia hoc verum eet qn pprie dubium est: sed qn e opinio secus e. qz nec tunc sumus in dubio: nec psequenter exponit se quis piculo. qd bene no. Item nec ob. etia illud Augu. de pe. di. 7. si quis. vbi dicit. dimitte incertum. et tene certum. qz alia e certitudo in moralib⁹. alia i naturalibus Propterea dicit phs primo ethicor. quod disciplinati est in vna quaqz re certitudine qrere iuxta exigentiam materie. eque. n. vitiosum e persuadente querere mathematicuz et moralem demonstrantem. Non. n. consurgit certitudo moralis ex euidentia demonstrationis: sed ex pbabilibus picturis grossis et figuralibus magis ad vnam partez qz ad aliam se habentibus. Dicitur autem pbabile quod pluribus et maxime sapietibus apparet verum. Nam si Joachiz non fuit hereticus. lz tenuerit falsum contra fidem. vt patet in. c. damnamus. de suma. tri. et fi. ca. qz ab ecclesia talis articulus nundum erat damnatus. multo magis excusatur quis sequendo opinionem doctoris. quando tal opinio ab ecclesia non est reprobata cu tali uoluntate. quod si non crederet veram no ei adhereret. certe in isto non pot ee contemptus. et sic nec peccatuz inobie. et ergo tenet certum sibi certitudine morali et dimittit dubium sibi. s. opinionem contrariam.

ORatio. fm. S. Bo. in. 4. di. 15. parte. 2. ar. i. q. 4. accipitur. comunissime fz quod conprehendit omnem actum bonum. sicut accipit glo. i. ad Thesal. 5. Non cessat orare qui non cessat benefacere. Accipitur secundo communiter fm quod comphendit omnem actum contemplatiue relatum ad deum. Accipitur et pprie orato fm quod est ascesus mentis in deu ad aligd sgustandu. vel ipetran. vel exsoluendu. Et isto mo accepta diuersimode diffinitur. vt pz p Ho: i suma ti. de penis. et Jo. An. in cle. vnica. d reli. et ve. san. Un fm Aug. in li. de vbis dni. Oro est queda petitio et alibi dicit. Oro est pius mentis affectus directus in deu: et plerunqz ne pigritetur in voce prupes. Facit ad hoc de pse. di. i. c. qn aut. Uel fm Damas. li. 3. Oro e ascensus metis in deu: vel petitio decetium. Facit. c. si. 20. di. Uel oro fm Ray. e pgeries vocu ad aligd ipetradum in deu tendetium. Uel fm Hugo. de scto victore. Oro est deuocio queda ex copunctione pcedens. Hec. n. descriptioes omi peniut fz diuersos eius effectus: Et ppea oro aliqn df oro noie ppio: et hoc fit qn mes nra ascedit in deu: vel p qua aligd deo vouet. l offert. et sic ei pcpetit diffitio. 2. Aug. et pria Damascem. Aliqn df obsecratio qua qs. p conussis venia depcatur: et alia expedientia ad salute petit et sic ei puenit pria diffinitio Aug. et. 2. Dama. et alia. Ray: Df. 3⁰. postulatio et hoc e qn quis costitutus in feruore spus et caritatis fraterne et p salute alior orat et petit. Quarto df grar actio p quaz qs recolendo bnficia dei ta pta qz pntia et futura totus in deuz attractus quoda spu pnpunctionis regratiando deo totus fit illi deuotus: et sic ei copetit diffinitio. Hugo. Et de istis df prime ad Thimo. 2.

Utrum oro sit vtus latrie. R. fm Ricar. in. 4. di. 15. ar. 4. q. i. quod sic. in qztum qs orat deu vt sibi exhibeat honorem in recognitionem sumi domnij Cu latria no sit aliud nisi exhibitio honoris testificantis in eo cui exhibetur sumu dnium. In qztum vo quis orat deum vt p hoc satisfaciat de peccatis suis vel alior. sic e actus pnie: nec mir qz i gne actuum mor ide actus ex fine sortitur diuersas spes. vt pz in. 5. Ethicor. c. 4. vbi mecas pp lucrum e auarus et pp pcupisce tiaz e luxuriosus:

Quis e orandus vtr solus deus. R. fm Ricar. vbi. s. q. 3. quod duplr quis pot porrigere alteri pces. Aut vt taqz p ipsu implende. Aut vt taqz p eius impetrationem ad ipleatur. Primo mo solus ds e oradus: qz illa bona que pricipalr sut peteda. s. gra et salus: vel que nobis desuiut ad cor acqsitione a solo deo datur nec ab alio dari pnt tali modo. s. ad acquisitionem glie et grane. Secundo mo orandi sunt sancti q a deo impetrant exauditoez oroïs nre. vn Apoc. 8. df. Ascendit fumus aromatu de oronibus

sancto℞ de manu angeli corã deo. Maxi
me gloriosa virgo Maria sup ceteros est
oranda isto ro mõ q̄ plus valet q̄ ceteri
oẽs ceteris p̄ibus. Et ppea cũ oram⁹ deũ
vel xp̄m dicimus miserere. vel da nobis.
ſʒ cũ oramus ſãctos dicim⁹ orate ꝑ nobis
5 ¶ Sed q̄ro nũqd sancti vident oroẽs nr̃as
℞. ſʒ Ricar. vbi. ſ. q̄ lʒ aie ſãcto℞ natura
li cognitõe ñ cognoſcant oĩa q̄ fiunt in hac
vita. ⁊ maxĩe interiores motus cordis. qa
solus deus ſcrutatur corda. de simo. c. tua
in fi. tñ in verbo vident ea que decet eos ꝺ
noſtris actibus cognoſcere: de quo℞ qua
litate ſũt illi actus quibus eos oramus orã
do. q̄ ad eo℞ gloriã ptinet q̄ ad eos hẽa
mus neceſſe recurrere. ⁊ q̄ ipi prebeant
nobis auxilium ad ſalutem.
4 ¶ Quõ debet fieri orõ. ℞. vt colligo ex Ri
car. vbi. ſ. q. 5. 6. ⁊. 7. ⁊ Tho. 22. q. 83. Ho.
⁊ Jo. An. vbi. ſ. q̄ debet fieri cũ. 7. ꝯditio
nib⁹ ſeu ſocijs. Et p̄io cũ huilitate. Judit.
9. Huiliũ ⁊ manſueto℞ ſp tibi placuit dep̄
catio. Eccl'aſtici. 35. Orõ huiliantis ſe. ⁊c̄.
ps. Exaudiſti oroẽʒ humiliuʒ. Hec humi
litas duo debet hẽre. Primo diffidentiam
ꝓprie virtutis: hoc eſt reputes te indignuʒ
exauditõe. Secundo cõſidentiã de dei mi
ſericordia ne deſpes: ſicut eccl'a facit q̄ ſp
i fine oroĩs. dicit ꝑ Dñm n̄rʒ yh̄ʒ ⁊c. q. d.
O dñe ñ ad me aſpicies ſʒ ad miſericordi
aʒ ſaluatõis. ad ad vocatã Mariã. ſic vid̄
q̄ in letanijs d̄r. ꝑ paſſionẽ. ꝑ crucem ⁊c̄.
5 ¶ Secundo cũ bona diſpoſitione ſeu cõtri
tõne ſuorũ peccato℞ũ. q̄ cũ is q̄ diſplicet
ad itercedẽdũ mittit irati aius poti⁹ ad de
teriora ꝓuocat. Dicit Gre. 3. q. 7. in graui
bus. ⁊. 49. di. §. i.
6 ¶ Utrum orõ peccatoris exaudiatur. ℞. vt
colligo ex Ricar. ⁊. S. Tho. vbi. ſ. q̄ aut
peccator aliq̄ petit vt peccator. i. ſʒ d̄ſideri
um peccati. ⁊ tunc non exauditur ex miſe
ricordia. ſed vñ q̄nʒ ad vindictã. dũ p̄mit
titur ãplius ruere in peccatis. Vñ Augu.
Quedã negat de⁹ ꝓpitius. q̄ ꝯcedit iratus.
Et ſic inteligitur illud ꝓuer. 28. Qui decli
nat aurẽ ſuã ne audiat legẽ. orõ eius exe
crabilis erit. Aut peccator orat ex deſide
rio bono nature. ⁊ ſic deus exaudit nõ ex
iuſtitia q̄ talis nõ meretur. ſed ex miſe
ricordia. ſi tñ alie conditões cõcurrant.
7 ¶ Sed qd ſi orat ꝑ alio nũquid exaudietur
℞. q̄ aut orat vt miſter eccl'e. ⁊ ſic exaudit
i. q. i. c. dictũ eſt. Aut orat vt priuata pſona
⁊ ſic nõ exauditur peccator ꝑ alio orans.
Et ſic intelige. c. ſi quiſ inquit. ⁊. c. ipi ſacer

dotes. ⁊. c. ſacro ſancta. ⁊. c. neceſſe. i. q. i.
Uer℞ eſt q̄ ſi ille qui inducit peccatoreʒ ad
orandũ ꝓ ſe ſit bonus. tunc peccator exau
diet. nõ ꝓ ſuo ſed ꝓ merito poſcẽtis. d. c.
dictũ eſt. Sed aduerte q̄ hic ⁊ in. §. prece
denti accipitur peccator ille qui eſt in mor
tali. nec de eo eſt attritus vl' contritus. q̄ lʒ
quis eẽt in peccato. tñ ꝺ eo dolet ⁊ propo
nit abſtinere ⁊ ſatiſfacere. tunc non hʒ lo
cũ iſtud. ſed illud qd̄ dicit Augu. ſup Jo
hanẽ omel'. 44. Si. n. peccatores deus nõ
exaudiret fruſtra ille peccator publicanus
oculos in terra dimittens. ⁊ pectus percu
tiens diceret. dñe ꝓpitius eſto mihi pecca
tori. cuius contrarium ibi pʒ. q̄ deſcendit
iuſtificatus. ⁊ iõ tales exaudiuntur.
¶ Tertio debet eẽ orõ aſſociata cũ breuilo 8
quio. Mat. 6. cũ oraueritis nollite multũ
loqui. Facit de conſe. di. 5. c. non mediocri
ter. Sed cõtrariũ xp̄s Luc. 18. dicit ſẽp oʒ
orare ⁊ nũq̄ deficere. Jtẽ Luc. 6. dicitur
q̄ ꝑnoctauit orando. ⁊ Luc. 22. dicitur q̄
prolixius orauit. Facit. 76. di. c. noſce. Ad
qd̄ dicẽ. q̄ orõ nõ ſolum ſm ſuam cãm q̄
eſt deſiderium caritatis. ſed ẽt ſm ſe ipam
põt eẽ diuturna. Et qd̄ ego dico q̄ dʒ eſſe
breuis. hoc intelligo talr ne in morantibus
nobis aliud cordi nr̃o inſerat inimicus. Et
iõ ſancti pr̃es aliquãtulũ orabãt. ⁊ poſtea
aliqd op' faciebãt. deiñ ad oroẽʒ redibãt.
ſic ⁊ nos nõ ita debemus ꝓlungare oroẽʒ
q̄ i ipa repleamur vagatõibus. ſed potius
eã breuẽ facere vt cũ feruore eã expleam⁹.
⁊ hoc eſt qd̄ dicit Augu. ad probã. multũ
loqui in orando eſt rẽ neceſſariã ſupſluis a
gere verbis. Cũ plerunqʒ hoc negocium
plus genitibus q̄ ſermonibus agatur. Et
hic loquitur de orõne voluntaria. ñ de illa
que ẽ de neceſſitate. vt offĩi clericis. ⁊ hu
iuſmodi.
¶ Utrũ orõ debeat eẽ vocal'. ℞. ſm Ricar. 9
vbi. ſ. q. 3. q̄ duplex ẽ orõ. Quedã cõis. ſ.
que ꝑ miſtros eccl'e in pſona totius popli
deo offertur. ⁊ talis dʒ innoteſcere poplo
ꝓ quo offertur. vt excitetur ad deuotõem
⁊ ne poſſit ſuſpicari in miſtris eccl'e illius
orõnis omiſſio. ⁊ iõ talis dʒ eſſe vocalis.
Alia eſt orõ ſingularis pſone. ſ. q̄ offertur
ab hoie inq̄tũ eſt ſingularis pſona. ſiue ꝑ
ſe ſiue oret ꝑ alio. ⁊ talis orõ q̄uis nõ ſit
neceſſarium q̄ ſit cũ ſenſibili voce. niſi ad
hoc hõ ſit obligatus ex voto. tñ q̄nʒ expe
dit ad meritũ. vt mentali adiungat vocalis
vt ꝑ vocalẽ feruor cordis ãpli⁹ excitet. Ex
quadã. n. naturali vnione aie ad corpus.

motus cōporis diuersimode affectões aie excitant et imutant. Si tñ i casu vocal' orō reiteraret interiorē feruorē. tunc ñ esset vocalr orañ. oróe singlari. qñ3 ēt ex excessu feruoris mentis prūpit hō i vocalē oróez. Pōt ēt fieri vocal' orō ad redditóez dbiti. vt v3 hō f3 totū q habet deo fmat. Et illō Mat.6. orātes. nollite multū loq. Intelligendū est fm Aug. ad pbā. q ñ ē loquen multu3. s. vt multa locutio sit efficax ad exaudióez quo eloquētiores erimus. qr deus principalr ad intentōem aspicit. Propterea subiunxit Aug. ibidē ñ deest multa pca tō si feruēs pseuerat intētio.

10 Quarto reqrit orō q fiat cū bōa intētōe et feruēter. S3 hic qrit. Utrū orō vocal' sine mentali attentōe sit efficax. R. fm Ricar. vbi. s. q. 6. q triplex ē efficacia oróis. Prima est. in merēdo. seu satisfaciēdo. Scda ē in impetrando. Tertia ē orantē spūalr et sensibilr reficiendo. Uñ nullā istar h3 vocalis orō. nisi eā ɔcomitetur ɔcors meditatio. Moralis. n. ñ ē actus exterior. nisi p ɔparatóem ad actū rōis interiorē. Aduerte tñ q intētio debita et actualis si adsit in pn° vocalis oróis. l3 postea mens euagetur. nisi talis euagatio interrūpat primā intētóez p ɔriā itentóez. sic ē meritoria et ipetratiua orō vocalis sine attentóe p virtutē prie intentóis. sicut cū qs p bonā itentóez incipit peregriari vel elemosinā dare. totū seqns ē meritoriū virtute itentóis pme. q̄uis cesset sua intētio actualis. Sed talis orō sine attētóe ñ h3 tertiā efficatiā. s. spūalē reficiēdi orantē. nisi quādiu eā ɔcomitatur attētio actualis. Et sic intelligitur illō prie cor. 14. Si orē lingua et spūs meus ñ orat mēs mea sine fructu est. s. spūalis refectóis.

11 S3 qñ dicetur p euagatioñē iteruenire ɔriā intētóez. R. l3 Ricar. ñ declaret. Dic q tunc qñ hō volūtarie alia cogitat ñ ptinentia ad oróem. et d boc. vide. s. More. §. 26 Et quō ē peccatū. Uñ dicit Cipri. de oróe dñica. Quō audiri te a deo postulas. cum ipe te ñ audias. Et Ber. cāmur nobis deē gfam. sed iustius ipsa grā ɔqueritur nō nllos desse sibi. Et Cassian° Nūq̄3 orat qs qs ēt flexis genibus si vagatóe distrabitur Propterea dicit Cipri. nihil aliō cogitet aīus q̄3 id solū qō precatur. Facit de ɔse. di. 1. c qñ aūt. et di. 5. nūq̄. Et ē ēt aduertēdū q triplex pōt applicari itētō oróni vocali. s. Aut applicādo eā ad verba q̄ dicūtur Aut ad illō qō petitur. Aut ad illū cui orō porigitur et q̄cūq3 istoz mōz adsit intētō ñ ē i efficax orō ad satisfaciēñ. Et ego dico nec ad ipetrañ. vl' reficieñ. S3 fa iténo melior est q̄3 prima. Et tertia q̄3 fa. Uñ Hugo de virtute orandi. Pura ingt orō ē qñ ex hūndātia deuotionis ita mens accēditur vt cū se ad deū postulandū conuertitur p amoris eius magnitudine etiam petitōnis sue obliuiscatur. Nā alñ nimia attentio ad vba posset esse ipeditiua oróis. s. qñ hō vlt nimis in pticulari cogitare de verbis. q. f3 phm. 2. topicoz. Non possumus multa cogitare simul. vñ sufficit q prima intentio sit talis q sufficiat ad integram ifoꝛmationem verboz. Et iō Hugo vbi supra dicit Oratio pfecta eē nō nequit si eā meditatō non ɔcomittetur aut precedat. Hys oibus ɔcoꝛ. Tho. vbi. s. de hoc vide More. §. 26

12 Quinto requirit oratio q vtilia ad salutem petat. et sic est petere iuste.

13 Utrū sit aliquod determinate petendū i oróe R. f3 Ricar. vbi. s. q. 4. Quedā sūt q b°ñ possum° male vti. sicut virtutes. grā. et gloria. et talia deteriate petenda sunt i oróe Quedā sunt qbus possumus vti bñ et male sicut hēre diuitias. filios. vxorē. et huiusmodi. et talia ñ sunt deteriate petēda i oróne sed sub conditione. s. si deus preuidet illa ad salutē nr̄am vtilia. Quedā sunt qbus vti bñ ñ possumus. sicut peccatis. et huiusmodi malis. et talia ñ sūt a deo petenda in oratione.

14 Sed cur aliqd petimus cū deus sciat q̄ indigemus R. fm q dicit Aug. in epl'a ad pbā. Ille q nouit qd nobis necessariū sit. p° q̄3 petimus ñ voluntatē nr̄a3 vult sibi p petitóem nr̄am inotescere qr eā nō pōt ignorare sed vult exercere in oibus desideriu3 nr̄um quo possimus cape qō ipse prepat dare. hinc et Gre. 23. q. 4. Obtineri ingt neq̄q̄3 possūt q̄ predestinata ñ fuerūt. s3 ea que sancti viri orando efficiunt ita predestinata sunt vt precibus obtineantur. ergo nō oramus vt deus aliqd sciat. vl' vt eū inuitemus sed vt obtineamus qō voluit precib° obtineamus.

15 Sexto q ɔstanter fūdat° in fide petat. vñ Jaco. pmo. postulet aūt i fide nihil hesitās

16 Septimo q petat pseueranter.

17 Utrū orō sit sp meritoria. R. fm' Ricar. vbi. s. q nō. qr merito debetur merces fm iustitiā. Et iō orō facta i peccato mortali. ñ est meritoria pprie loquendo de merito. Addo ēt qō ñ est meritoria q̄uis nō fiat in peccato mortali. si nō adsit debita attentio saltē actualis in prin° fm coē3 opi. theolo.

De hac ma vid i statu s. bona. d. 3. statu religiosor. de 7. pcessu. c. 13. v. de hoc. plixius 2 ponitur plures cause q're no exaudt. omnes

in 2 di. 41. Si tn̄ talis attentio adest erit meritoria. nisi interrūpatur. vel nisi in orōe necessaria. puta i offō rspectu clericoꝝ sit notabilis negligentia in reprimendo vagatōnes: q2 sic eēt peccatū. de q̄ sup̄. Hore. §. 26

18 ¶ Ad qd valet orō siue de eius effectu. R. q valet ad vincendas téptatiōes. Un̄ Jero. sup Mat. 14. in temptatiōem intrat qui orare negligit. Secundo ad augmentanda merita. Tertio valet ad ipetrādū postulata. vt p3 ex supradictis. Quarto valet ad vincendos hostes. 36. di. c. vlt. de moise q orans vincebat hostes. Quinto ad secretorū diuinorū reuelatōem. 8. q. i. si ergo. Sexto ad celestium degustatiōem. Unde sine ipsa nō gustantur diuina.

19 ¶ Utrū semp exaudiatur. R. s3 Ricar. vbi supra. q. 7. q si fit ꝓ se ꝛ debito mō sép exauditur. sed n̄ sp statī. s3 ꝓ illo tépore quo diuina misericordia ꝯspicit exauditōez vtiliorē eē oibus pensatis. Aut fit pro alijs. ꝛ sic n̄ sp exauditur. Unde Aug. omi. 102. super Jo. dicit. Exaudiuntur omnes sancti ꝓ ipsis non autem pro omnibus exaudiuntur. subdit tamen q̄to digniores fuerint orantes pro populo tanto facilius in necessitatibus pro quibus clamant exaudiuntur Hoc enim non prouenit ex defectu orationis vt non exaudiatur pro alio orans debito modo. sed propter indispositionem illius pro quo oratur. quia obstinatus forte est. vnde Rabanus sup Mat. 21. Quotiensc̄ūq3 orantes non exaudimur. ideo fit quia contra auxilium nostre salutis petimꝰ vel quia eorum pro quibus petimus peruersitas ne impetremus obsistit. vel in futurum petitionis differtur effectus vt desideria crescant. ꝛ perfectius gaudia capiant que requirunt. hec ille.

20 ¶ Utrum orō sit in precepto ita q quilib3 teneatur. R. sm Aldericum q sic ad orōez mentalez. Et ego dico q ēt ad vocalē tenētur iperfecti ꝛ coēs hoies. q2 mentalē orōnē nō possent hēre sine vocali. Et q orō sit d̄ precepto oibus. Probo rōe sic. Hō tenetur de iure naturali ad oia illa que recta rō dictat non posse sine ipsis salutē conseq p3 ea necessitate qua quis vult aliqd. ea necessitate vult illud sine quo tale q̄d n̄ potest hēre. 2° phicoꝝ. Finis iponit necessitatē hijs que sunt ad finē. l. orō. ff. de spon. sed hō n̄ pōt salutē ꝯseq sine orōe. ergo ad eā tenet de necessitate. Et q hō n̄ possit saluari sin̄ orōne p3. Nā sm aplm ad phil. Nō sumꝰ sufficientes a nobis ēt bonū cogitar. ergo multo minus opari nisi ex gr̄a dei nobis donetur posse. quod qdē nō donat regulr adultis. nisi petant p argumētū a x̄po. Jo. 6. petite ꝛ accipietis. Facit. 23. q. 4. c. obtieri. ergo cū sine bona opatōe nullus possit saluari. q2 hitabit in tabernaculo dei qui operatur iustitiam. sm ps. ꝛ bona operatio non possit eē sine oratione. Ergo ꝓpositū ꝯfirmatur. Exodi. 20. Memento vt diē sabati sanctifices. qđ sine orōe fieri nō pōt Itē Lu. 18. o3 semp orare. Sup quo Criso. dicit. oportet necessitatez diē. Coroboatur exéplo in pratica qua coiter hoies nō timent deū q2 non habent orōem. Ecōtrario si est aliquis timor dei inuenies i hn̄te gr̄az orōis. Merito ergo dic̄ Jero. vbi supra. In téptatōe itrat q orare negligit. Et sup illud Mat. 17. Hoc genꝰ demonioꝝ nō eicitur nisi i orōe ꝛ ieiunio. Nō sanat oculꝫ qđ n̄ sanat calcaneū. Jeiuio sanatur pestes corporis. orōe vō pestes mētis. S3 aduerte q illud pceptū d̄ orōe ē affirmatiuū qđ solū obligat ꝓ sp. aliquos plus. aliquos minus. Quāto. n. q̄sq3 est debilior tanto magis indiget auxilio orōis. Et iō certa meta l hora n̄ est deteriata. sed tn̄ qlꝫ de pcepto tenetur quātū iudicāt sue rōis dictat sibi fore necessariū orare vt a peccatis desistat ꝛ in bono perseueret. Clerici tn̄ ꝛ religiosi hn̄t determinatū modū ꝛ tps orōis. d̄ quo sup̄. Hore. Simil'r illi qbus in pnia p ꝯfessorē ē iniunctū. vel q ex voto hērent. Alij aūt n̄ videntur hēre deteriatū tps. Nisi q sm. S. Tho. i. 4. di. 15. Seculares tenētur diebus festiuis diuis officijs iteresse. vt ministris pro populo orantibus suā itentōez ꝯforment.

¶ Que orō ē efficatiō. R. s3 Ricar. vbi sup̄ q. 8. q orō dn̄ica. Quod ondit. Primo auctoritatis dignitas. quia xp̄s eam fecit. ꝛ discipl'os docuit. Mat. 6. Secūdo sētētiosa eiꝰ breuitas. Tertio petitoꝝ vtilitas. Nam oia que desiderare debemus ꝛ petere i hac ꝯtinētur. Un̄ Aug. ad pbā. L3 alia v̄ba dicamus orādo. nihil aliud tamen dicimus q̄3 quod in ista oratione positum ē. si recte ꝛ congruenter oremus. Unde aduerte q eo ordine posita sunt quo desiderare ꝛ petere debemus. Exhibetur. Prio reuerentia illi cui porrigenda est orō. Cū dicitur. Pater noster q es i celis i quo captat beniuolentiā dei orās. Secundo qa finis magis desideratur q̄3 q̄ sūt ad finē. Iō primo petuntur q̄ respiciunt finem q̄3 que sunt ad finem. Respiciētes finē sūt due peti 21

oro dnica expoit. vid. s. bon. i statu de ci 3. statu religiosor. d. 7. pcessu. c. 9.

ciones. Prima est. sanctificetur nomen tu
um. Hoc est fm Augu. li. 2. de fmone dñi
in monte. cū dicimus. nos admonemus ꝯ
siderare. vt nomē eius qḋ sp est sanctū. et
apḋ hoies sāctū hēatur. hoc ē ñ ꝯtempna
tur qḋ ñ deo sed hoibus. pdest. Secunda
est. Adueniat regnū tuū. Uñ fm Aug. vbi.
s. in hoc excitamus desideriū nostrū ad il
lud regnū vt nobis veniat. ⁊ in ea regnare
mereamur. Uñ p primā petimus vt deus
ab hoibus glorificetur. per fam vt ad dei
gloriam veniamus. Petitiones respi
cientes que sunt ad finem. Quedam sunt
respectu boni que sūt due. Prima est. Fiat
voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. In q̄
fm Augu. vbi. s. petitur meritum quo be
atitudinem mereamur. qḋ ꝯsistit in obedi
endo mandatis dei. ⁊ iō sicut ab angelis i
celis fit dei voluntas. sic ⁊ a nobis in terris
per veram obiaʒ. Secunda ē. Panē no
strū quo. da. no. ho. In qua petitur victus
quotidian⁹ ad sustentatōem necessarius.
vel victus aie. i. eucharistie sacramentum
tāq̄ instrm quo possum⁹ nos iuuare. Que
dā petitō est rspectu mali culpe. ⁊ hec est.
dimitte. n. d. n. s. ⁊. n. d. de. nris. Uñ Augu.
vbi. s. debita peccata dici manifestū est. ⁊ i
hoc admonemus nos qd facere debeam⁹
vt remissionē peccatoꝝ hēamus fm Aug.
ad pbā. vt ibi. Sic ē ⁊ nos di. de. nris. Que
dam est que respicit mala iclinantia nos
ad peccatū. que ē. Et ne nos indu. in tem.
qḋ non ita intelligitur. vt nō pmittat nos tē
ptari. qꝛ qñʒ hō in tēptatōne pbatur ad bo
na ⁊ huiliatur ad deum. Sed sic intelligi
tur vt nō deserti diuino adiutorio alicui tēp
tationi vel cōsentiamus decepti. vel ceda
mus afflicti. fm Augu. ad pbā. ⁊ iō aliud
ē tēptari. aliḋ ē in tēptatōeʒ iduci. Quedā
respiciūt malū pene que ē. Sed libera nos
a malo. In qua admonemus nos fm Au
gu. vbi. s. Nondum nos esse in illo bono.
vbi nullū patiemur malū. Uñ de hac orōe
dicit Isido. primo li. de sū. bono. c. 22. Fi
dei simbolū. ⁊ dñica orō p tota lege puu
lis eccle ad celoꝝ regna sufficit. Et Augu.
in ench. c. 15. De quottidiais ⁊ breuibus
leuibusq; peccatis. sine quibus vita nō du
citur quotidiana orō fideliū satisfacit. Eo
rū. n. est dicere. Pater noster ⁊c.

ORatoriū priuatum gli bet in domo
ppria hēre pōt. sʒ ñ dʒ hēre fōmā
eccle. nec ibi aliqs dʒ celebrare. nisi sit pui
legiatus. l' de licentia epi alr dʒ deponi ce
lebrans. de ꝯse. di. i. vnicuiq;. ⁊. c. clericos
⁊. c. si quis.
¶ Qua imunitate gaudet. vide. Immunitas
§. 26. ⁊ i q̄. differt ab eccla. vide. s. Eccla. §. 3

ORdo prio fʒ Hugo. ḋ san
cto vic. ē signaculuʒ
qḋdā in quo spūal' potās ⁊ offiū
traditur ordinato. ⁊ fʒ. S. Bo. i. 4. di. 24.
signaculū hic stat p signaculo in aiam diui
nitus ipresso.
¶ Quot sunt ordies. R. q; sūt. 7. vt hētur p
magrʒ i. 4. di. 24. c. 1. s. Hostiariat⁹. Lecto
ratus. Exorcistatus. Acolita⁹. Subdiaco
nat⁹. Diaconat⁹ Presbiterat⁹. Pria ton
sura. n. ñ est ppria ordo sed dispositio ad
ordines. fm Ricar. eadē di. Facit. 23. di. ḋ
psalmistatu. Qui psalmistatus idē est q; pri
ma tonsura. Et in hoc concordant coiter
theologi. Sed canoniste tenent q; sunt no
uē ordines fm nouē yerarchias. s. prima
tōsura seu psalmistatus. ⁊ ordo epālis. Et
q; pria tonsura sit ordo est tex. in. c. cū con
tingat. ⁊ ibi do. Anto. ⁊ canoniste. de eta.
⁊ qua. or. Silr q; epātus sit ordo ⁊ q; im
primatur caracter iudicio meo. Facit incō
uincibilr. tex. in. c. i. de ordinatis ab epo. q
epi. re. vbi pʒ. q; lʒ resignauerit. nihilomi
nus confert ordines. lʒ ñ executōem q; nō
posset si caracterē indelebilē nō ipssisset or
do epālis. ⁊ sic fm canonistas erunt nouē
ordines. ⁊ ḋ coꝝ officijs vid i suis titulis.
¶ Utrū in oi ordine iprimatur caracter. R
fm Ricar. vbi. s. q; sic. ⁊ qd sit. vide. sup.
Caracter.
¶ Sʒ nūqd pexigitur caractē baptismi. R
q; sic de necessitate. c. veniens de pre. non
bap. Secus ḋ sacro ꝯfirmatōis. quia ñ cō
firmatus si ordinetur recipit caracterē ordis
¶ In quo actu ipmit caracter i quolʒ ordi
ne. R. fʒ Ricar. vbi. s. Pro generali regu
la tenenē. q; in susceptione illius exterioris
signi iprimitur caracter in quolʒ ordine. i
quo signo principal' potās quā respicit. il
le ordo significatur exp̄ssius. ad quā ꝯcur
rūt alicu⁹ instri traditō ⁊ verbi expressio
q̄ verbo expressius deteriatur instri signi
ficatō. Et iō qa principalis potās quam
respicit ordo hostiarij expressius signifi
catur i clauiū eccle datiōe q̄ i aliquo alio
qḋ circa ipʒ fiat. Et potās lectoris i hoc q;
ab epo sibi traditur codex lectiōuʒ diuinoꝝ.
Et potās exorciste p hoc q; ḋ manu epi
recipit librū exorcismorū. iō i coꝝ datiōe
iprimitur. Et potās acoliti fm. S. Bona.
Ricar. ⁊ Pe. ⁊ alios respicit principalr

portare cereos. ⁊ iõ ĩprimitur p hoc ꝙ acci
pit candelabrũ de manu epi. Alij dicunt vt
Tho. ꝙ iprimitur p hoc ꝙ traditur vrceo
lus. qꝛ pricipalius p id significat ei⁹ potas
Sꝫ veri⁹ est primũ. vt pꝫ. 20. di. cleros. vel
dic ꝙ vtrũqꝫ oꝫ accipe. vt in. c. Acolit⁹. 23.
di. ⁊ in. c. plectis. 25. di.
5 7 ¶ Sed queritur an requirat ꝙ talia instra ac-
cipiam de manu epi. R. ꝙ ñ de necessitate.
fm Ricar. in istis ordibus minoribus. sed
sufficit postꝗ sunt ab epo instructi qualr in
offo suo debent agere. instrm accipiant ab
Archidiacono de mandato epi ⁊ volũta
te. in cuius acceptoe iprimitur caracter. qꝛ
instri traditio principali⁹ est ab epo ꝗꝫ ab
archidiacono. Et p ista opi. est tex. i. c. aco
litus. 23. di. In maioribus bñ oꝫ ꝙ de ma
nu epi. 23. di. c. subdiaconus. Potas sbdi-
aconi pꝫ p hoc ꝙ accipit ð manu epi pate
nã ⁊ calicẽ vacuũ. iõ i hoc iprimit carac
ter. qꝛ principalis actus ei⁹ ẽ vasa dñici cõ
poris ⁊ oblationes offerre diacono. Et le
gere eplaꝫ est secundarius actus ñ pricipa
lis. ppea legitur ẽt a ñ subdiacono. Potas
diaconi ñ põt exp̃mi quãtũ ad eius princi
palẽ actũ. q̃ est potas portandi corpus xpi
in patena ⁊ dispensandi corpuus xpi. ⁊ iõ
exprimitur quãtũ ad eius actũ secundariũ
in traditione libri euangelioꝝ. in q̃ iprimit
caracter fꝫ Ricar. ⁊ Tho. alij dicũt ꝙ ipri
mitur caracter in manus epi ipositione. vt
sanctus Bona. ⁊ Pe. ⁊ p hac opi. facit. 23
di. c. diaconus. iuncto. d. c. cleros. Potas
sacerdotis ꝯfertur. qñ ab epo dicitur. Acci
pite spm sanctũ. quorũ ⁊c. ⁊ hui⁹ opi. est
sanctus Bona. ⁊ Pe. Alij dicũt vt Sco.
in. 4. di. 24. ꝙ ibi sunt due forme ptiales.
In quarũ altera ꝯfertur potas ꝯficiẽdi eu
charistiaꝫ. In reliqua potas absoluẽdi in
pnia. ⁊ istis ꝯiũgunt due materie. h ẽ duo
signa uisibilia. Propria forme prime est
traditio calicis ⁊ patene cũ hostia. ⁊ vino
⁊ verbis. accipe potatẽꝫ celebrãdi ⁊c. Se
cunde forme ẽ ipositio man⁹ epi sup caput
cũ vbis. accipe spm sanctũ. vt sic epus ꝯcor
dit agat sũmo epo xpo. q pri⁹ ꝯtulit potatẽ
aplis ꝯficiẽdi ꝙ absoluẽdi. hec ille. Et hoc
credo veri⁹ q̃ ad primã materiã corrñden
tẽ prime forme. Sꝫ quo ad sẽaꝫ materiam
corrñdẽtẽ sẽ forme q̃ ẽ manus ipositõ epi
cũ illis vbis accipite. Non credo. qꝛ tex. i
c. vlti. ð sacra vncti. innuit. ꝙ manus ipositõ
ñ est de substantia forme. qꝛ si õmissa fuerit
ñ debet reiterari sed suppleri. nec silr pre-
dicta verba accipite. qꝛ sũt quedã pastora-
lia q̃ ipa ñ hñt. sed hñt alia verba qñ ipo-
nitur manus. Epatus vero ordo quo ad ca
racterẽ suscipitur in vnctiõe capitis ex cris
mate. sed hoc ñ est verũ. p. c. vnicũ i prin°
de sacra vncti. vbi dicẽ supplẽdũ qd ẽ õmis
sũ. Imprimitur ergo ex ipositione manuũ
epoꝝ sup caput eius vt põt elici ex. c. eps
iuncta glo. 23. di. Nec ob. c. vlti. de sacra. ñ
iterã. qꝛ loqtur de impositione q̃ sit diaco
no ⁊ sacerdoti q̃ ñ ẽ de essentia. Psalmista
tus. seu pria tonsura q̃ ꝯfertur cũ ei capili
abscinduntur.
¶ Que sunt necia in quolibet ordine. R. ꝙ 8
vt colligo i diuersitate doctoꝝ diceñ est ꝙ
oia statuta in pastorali debent intelligi ita
necessaria ꝙ si aliqd õmittatur. nihil fiat. ⁊
necessario totũ sit iterañ. nisi õmissa sint de
illis de qbus in iure est exp̃ssũ ꝙ non sunt
de necessitate. vt vnctio. vt in. d. c. vnico. de
sacra vncti. Et manus ipositio i ordinatiõe
diaconi vel p̄bri. d. c. vlti. de sacra. ñ iterã.
Et quedam orões alie ab illis que dicũtur
qñ aliqua instra traduntur. Et qdã alia for
te minima que ex se patent non eẽ de sub-
stãtia ordinis: sicut ꝙ sit genuflexus. ⁊ silia
que magis sunt ad deuotionẽ excitandam
Itẽ tps. de tẽpo. or. c. sane. Item etas. di.
77. subdiaconus. Itẽ ꝙ ab epo ꝓprio re-
cipiat. ⁊ non simul plures accipiat de sa-
cra. non iteran. c. i. ⁊ vlti. Itẽ ꝙ a latino vl
greco epo recipiantur. de tempo. or. c. ꝙ
translatõni. Itẽ missa in minoribus ordi-
nibus. ⁊ huiusmodi.
¶ Sed nunqd tactus corporalis instrumẽ 9
ti sit de substantia ordis. Tho. in. 4. di. 24.
tenere videtur. ꝙ sic. ⁊ verius credo. ꝗuis
alij dicant ꝙ solũ porrectio instri ⁊ manus
extensio sit de substantia. ar. l. qd mõ. ff. de
acqui. pos. qꝛ in sacramentis requiritur tac
tus corporalis. vt pꝫ in baptismo. vnctõne
⁊ huiusmodi. ⁊ hoc pꝫ in pastorali. Sec⁹
dicunt quidam de impositione manuũ. qꝛ
non requiritur tactus. Sed Gof. ⁊ Hosti.
tenent ꝙ silr est necessarius. per. c. si. de sa-
cra. non iteran.. Ego teneo ꝙ lꝫ in imposi
tione manuum non tangat ꝙ non sit aliqd
supplendum. Et similiter in instris in qbus
caracter ex eoruꝫ traditione non imprimi
tur. sꝫ sufficit porrectio. lꝫ sit melius tange
re. secus in traditione instrorum ex qua
caracter imprimitur.
¶ Sed nunquid oꝫ tangat ambabus mani 10 8
bus. Item oia. puta patenam simul cũ cali
ce. ⁊ huiusmodi. R. ꝙ non credo. sed suffi
cit solũ tangat modicũ quid alicuius rei q̃.

De hoc 2. s. Irregularitas p° §. 33

r u'lñ intermedium discontinuans h͞eat ad totum ar. c. vnici. de conse. eccle. li. 6.

9 11 ¶ Utrū sufficiat traditio Euangeliorum p libro exorcismorū vel sup pellicū p dalmatica. ꝛ huiusmoi. R. q ñ. nisi in eodē libro ptinerentur oia sil'. ꝛ tunc hēret intētionē tradēdi illū librū q ptinet ad illū ordinē

10 12 ¶ Quid si epūs faciat actus ꝛ alius dicit vba. s cōtrio. R. nihil valet. qꝛ sacramēta sūt vnitatis q̄ diuidi ñ pñt. de ɔse. di. 2. qꝛ passus. ꝛ. 24. q. 1. loqtur. Fallit h' in minoribus ordinibus. vt dictum est.

11 13 ¶ Utrꝫ requiratur necio expssio vboꝝ cum traditione instri. R. fm Inno. in. c. psbiter. de sa. ñ ite. q sic. ita q si ps illius ordis sit diuisa. (dimissa) a capite est incohāda. ꝛ bñ. qꝛ materia cuiusꝫ sacri est instri traditio. forma vero est expssio verborum.

12 14 ¶ Quid si aliqd sit omissū. R. q si omissū sit de necitate seu substantia ordis sic totū ē iterandū. Si vero ñ sit nisi de bñ cē. vt ea q̄ nō sunt de necitate. sic in alia ordinatōe ē supplēñ. Et ab eodē q prius ordiauerat si pōt. ꝛ ñ ab alio. fꝫ Inno. vbi. s. Nisi qñ prim° ñ pōt pficere. nec añ suppletōem pōt exeq ea q̄ sunt illius ordis. ar. 52. di. solicitudo. Hec ex Inno. ꝛ Hosti. ꝛ Gofre. in. d. c. psbiter. nec poterit talis suppletio fieri nisi tēpore debito ad ordinatōes tenendas. ar. p sa. c. solicitudo.

13 15 ¶ Sꝫ quō supplebitur qñ aliqd est omissū R. si erat d substātia. l dubiū. an sit d substātia fm Inno. vbi. s. totū replicabitur. Si vero certū est q ñ erat de substantia tūc idibus qñ ordies dantur veniet ꝛ accipiet qd est omissum solū. Propterea q ñ hūit ipositōem manuū fꝫ Hosti. solūmō eā accipiet. qꝛ fꝫ eū ñ ē de substātia. vt dictū est. Et si qs psbiter in sua ordiatōe hūisset ipositionē manuū. sed ñ fuissent dicta pdicta vba accipe spm sanctū ꝛ c. sꝫ alia fm aliq̄ pastoralia epoꝝ. tūc nihil iterañ ē vel supplēñ.

14 16 ¶ Utrꝫ i collatōe ordinū ɔferatur gr̄a gratū faciēs. R. Ri. i. 4. di. 24. q sic si suscipiatur digne.

15 17 ¶ Utrꝫ caracter vnius ordis de necessitate p supponat caracterē alterius ordis. R. q ñ fm coiter doc. in. 4. di. 24. Sed quo ad executionē sic. de quo dic vt. s. Irregularitas primo. §. 36.

16 18 ¶ Utrū ordo liberet a fortuna seruili. R. q sic. epātus ꝛ sacerdotiū siue sit seruilis. l ascriptitia. l curial. 45. di. seruus si sciēte.

Ordo so a quo pōt dari. R. fm Hosti. in. c. cum cōtigat. d eta. ꝛ qua. ꝛ sequitur Pa. i. c. Et to. de ɔsue. q prima tonsura que clericat° dr l psalmistatus qd idē sūt pōt dari a quocunqꝫ sacerdote prochiali suis subiectis. Et illud tꝫ Hugo. Ray. Jo. Inno. ꝛ ēt Archi. in. c. nullus epūs. de tēpo. or. li. 6. Gofre. tꝫ q ñ pōt. Et sic videtur hēre vsus ecclesie romane. Ego cū Jo: An. i. d. c. cū cōtingat. dico q si habet supra laicum quasi epālem iurisditionem potest. c. abbates. de priuile. li. 6. si non habet sic non potest. ꝛ hoc sequitur do. Anto. in. d. c. cū contingat. Abbas vero si est psbiter. ꝛ ab epo bñdictus l recusatus bñdici pōt dare tres ordines minores. s. Clericatū siue primam tonsuram. Hostiariatum ꝛ Lectoratum i suo monasterio ꝛ suis monacis. seu illis q vt efficiantur monaci illuc accesserūt. Et ēt secularibus omnibus super quibus habet quasi episcopalem iurisditionem. 71. di. c. 1. ꝛ. 2. Et etiā in alio monasterio potest eos conferre si est inuitatus ab eorum abbate. ꝛ illud monasterium sit exemptum. Alias nō. ar. 69. di. c. i. Tenet tamen Jo. 69. di. § primo. ꝛ. c. primo. q hodie abbas prefatus potest etiam dare alios duos minores scilicet Exorcistatum ꝛ Acolitatū. ꝛ hoc sequitur Hosti. ꝛ do. Anto. in. d. c. cum cōtingat. de hoc nō. in. c. abbates. de priuile. li. 6. Episcopus vero potest dare omnes ordines omnibus de sua diocesi oriūdis Aut qui in sua diocesi habent domicilium vel beneficium. Aut de licentia episcopi cuius est subditus ordinandus. Uel capituli sede vacante. Uel vicarij generalis episcopo in remotis agente. Uel sui prelati si sunt religiosi exempti. hec nō. in. c. nullus. de tempo. or. li. 6.

¶ Sed quid si sacerdos vl episcopus aut 1
abbas ordinat aliquem non sibi subditū vt supra dictum est. R. fm Inno. in. c. primo. de supplen. negli. prela. q nihilominus caracter confertur. ar. 9. q. 2. lugdunēsis. De pena vero tā ordinantis q̄ʒ ordinati. vide. supra Irregularitas primo. §. 32.

¶ Utrum papa possit dare licentiam non 2
episcopo conferendi ordines sacros. R. Inno. in. c. quanto. de consuetudine q sic. dummodo ille cui datur talis licentia habeat ipsos ordines quos alteri vult dare. alias non.

¶ Utrū epūs qui resignauit epatui. vl degra 3
datus. heretic°. aut excoicat° ē. cōferre possit ordines. R. fm Ricar. vbi. s. di. 25. q si fuit legitime epūs ordinatus ꝛ confert ordi

τ caracter imprimitur. Sed non executio τ de hoc vide. s. Irregularitas. primo. §. 30. τ. 31. mortaliter tñ peccant scienter a ta libus ordinem suscipientes fm eundem Ricar. vbi. s. Et silr supradicti ordinantes nisi in casu de q. s. Irregularitas. prio. §. 31

ORdo 3. qbus pōt dari. R. q oibus masculis q a iure non phibentur ordinari. Mulieribus aūt nullo mō pōt dari. Et si de facto detur nihil fit. qr caracterē non su scipiunt. vt notat Ricar. in. 4. di. 25. ar. 4. q prima. Nec obstat. c. psbiter τ. c. mlieres 32. di. in quibus vocatur psbitera. τ. c. dia conissam. 27. q. i. τ. c. sacratas. 23. di. qr nō est ab ordine sed a platione dicitur abatis sa diaconissa. τ a viro psbitero dicitur pre sbitera. vel a viduitate. τ sacrate dicūtur a voto ex quo se deo consecrarunt. Quidaz tamen dicunt q nec etiam illi qui non ha bent vsum rationis sunt capaces. vt notat Ricar. vbi supra. q. 2. Sed de hoc valde dubitarem si daretur an susciperet caracte rem. τ potius tenerem q sic. ar. c. christia nus. τ. c. siluester. ii. q. i. τ quod notatur in c. vel non est compos. de eta. τ quali.

1 Sed qui sūt qui phibentur ordinari. R. primo. Illi qui non habēt debitam etatem τ q̄ sit respectu cuiusl3 ordis. vide. s. Etas.

2 Secundo illiterati. vt in. c. nullus eps. de tempo. or. li. 6. Utrum autem suscipiet caracterem si ordinetur. dic q sic. ar. c. ve niens. de psbi. ñ bap. Et de hoc vide Cle ricus. 2. §. i. τ. 2.

3 Tertio criminosi. vnde existentes in mor tali non debent pmoueri. de tempo. or. c. ex tuaꝝ tenore. τ. c. ad aures. Et si notoria sūt cria mortalia. peccaft mortalr eos ordi nās. als ñ. vt nō. i. c. q̄sitū. d tēpo. or. Ipe tñ q suscipit peccat mortalr. siue sit publicū si ue secretū. Et quotienscunq3 exhibet se vt mister eccle peccat mortalr. τ totiēs quoti ens huiōi actū facit. Uñ q tāgit res sacras qi ex offō suo peccat mortalr. sec9 si ex ne cessitate τ sicut ql3 laicus facē pōt. f3 Tho. in. 4. di. 24. facit ad hoc. c. multi. 40. di.

4 S3 nūqd sufficit ptritio. R. l3 sit diuersa opio. nihilomin9 ego crdo veri9 fore q suf ficit excepto qñ vult dicere missam. de quo dic vt. s. Eucharistia. 2. §. 5.

5 Quarto bigami. vt i. c. acutius. 26. di. τ d bigamis p totū. de quo vide. s. Bigamia.

6 Quito solenniter penitentes. 50. di. c. ex penitētib9. τ. 36. di. illr̄atos. d quo vide pe nitentia. §. 5.

Sexto. Neophiti. 48. di. §. phibentur. τ c. qm̄ τ rō ponitur ibidē. c. sicut. 7

Septio. Curiales q pp aliqd offm̄ curie sūt obligati. 51. di. c. i. 2. τ. 3. 53. di. legē. abso luti vo a curia ñ phibētur. 61. di. osius. nisi als sit isames. l irregulares. vt i dcis iurib9 8

Octauo. rōcinijs obligati. de quibus dic vt. j. Rōcinia. §. i. 9

Nono. sui. de istis dic vt. j. Seruitus. §. 3. τ. 4. 10

Decio. Corpore viciati. hēs d hoc. s. cō pore viciatus. §. i. 11

Undecio. Illegitime nati. τ qs dicatur il legitimus. vide filius. 12

Utꝝ illegitimus itrās religiōe3 possit pmo ueri. R. q sic d iure coi f3 Hosti. τ Ber. i. c. i. de fi. psbi. s3 ad platōe3 ñ pōt sine dispē satōe pape. de fi. psbi. c. is q. li. 6. 13

Quid si ñ intrat religiōem. vide. s. Irre gularitas. i. §. 52. 14

Utꝝ dispēsatō cū illigitio vt ad clericatū l ad ordines pmoueatur9 debeat intelligi d oibus ordibus. vide. s. Cleric9 prio. §. 3. 15

Duodecio. Peregrini τ ignoti ordiari ñ debent. Peregrini sūt q ñ sūt oriundi de epātu. l ñ hñt ibi domiciliū aut bñficiū. vt i c. cū nullus. de eta. τ qua. ordi. li. 6. Igno ti sunt quoꝝ origo τ vita τ regularitas nō est nota epo. 24. di. c. epūs. τ. 2. q. 7. querēt Nā peregrini ordinari ñ debent. nisi hēant lras autenticas. vt. j. Peregrinus. §. 3. silr ignoti. nisi prius examatōe puia cognoscāt. 16

Deciotertō. Infaēs. τ d h vid. s. Infaia 17

Decioquarto. Oēs irreglares τ q sint. vide. s. Irregularitas primo. 18

Deciogntō. Oēs suspēsi. aut interdicti. l excoicati. τ de istis hēs. s. Interdictū. 4. § i. τ. j. Suspensio. i. 19

Decio sexto. Oēs ordinati in diaconos vel subdiaconos a papa ñ pñt sine eius licē tia ab alio ordinari ad supiores ordines. c cū indistribuendis. de tēpo. or. τ i. c. filiu3. i. q. i. 20

Decimoseptio. Herōfroditus. 36. illitera tos. di. 49. c. si. τ si ordietur ñ suscipit ca racterē. nisi pualeat sex9 viril. Si eql eēt ñ su scipet f3 Ro. 21

Deciooctauo. Coiugati nisi velit religio nē itrare. l ad sacros ordies pmoueri. c. fi. d tēpo. or. li. 6. de q dic. vt mrimoniū. 4. §. 8. 22

S3 quid si eps ordinat aliquē prefatoꝝ R. q mortaliter peccat. fm Tho. in. 4. di. 24. nisi cū eis dispensaret in casibus in qui bus pōt. Et vltra hoc si ordinat infantē. ni si religionē intraret. aut piugatū. nisi velit 23

Ætatem singulis ordinibus p̄scrip tã uide s. ætas. §. 4. et 8. et Con. Trid. sess. 24. c. 12.

ad sacros ordines ꝓmoueri vel religionē intrare. vel illiteratū. suspensus est p annū a collatione oium ordinū. vt nō. in. c. eos. ꝛ. c. nullus. de tempo. or. li. 6.

24 ¶ Utrꝫ prelatus possit coger clericū ad ordines suscipiēdos. R. sꝫ coit doc. i. c. q̄ris de eta ꝛ quali. ꝙ si hꝫ bn̄ficiū pōt cogere. nisi legitime excusetur. de quo vide ibidē. Si vero n̄ hꝫ bn̄ficiū ecclasticū n̄ potest cogere. ꝛ ordinans inuitū q n̄ ē bn̄ficiatus ē suspensus a celebratione misse p annū. ꝛ debet deponi. 74. di c. i. ꝛ. fo.

25 ¶ Utrū coacte ordinatus suscipiat caracterē. R. ꝙ si coactio sit conditionalis. puta vt euadat mortē sic suscipit. ar. c. vbi ista dicisti. 74. di. ꝛ. c. de iudeis. 45. di. ꝛ. c. ꝙ qdam. i. q. i. qa voluntas coacta voluntas est. 15. q. i. merito. Sed si coactio sit absoluta. puta qa p vi ōdiatur. sic n̄ suscipit caracterē. facit. c. maiores in fi. de bap. is.

26 ¶ Sed nunquid talis ordinatꝰ metu ꝯditionali teneat ꝯtinē. R. ꝙ n̄: si metꝰ talis fuit q potuit cadē i ꝯstātē virꝫ. p. c. platū ō hijs q̄ vi. me. ꝛ i. c. ad aures de eta. ꝛ q̄li. or. qꝛ integritas ē res uotū n̄ p̄cepti. c. itegritas. 32. q. i

Ordo 4. quo tpꝛ dꝫ dari. R. ꝙ prima tonsura potest dari oi tempore sm Hosti. ꝛ sequitur do. Anto. in. c. consultationi ō tēpo. or. Minores ordīes pōt eps quilibet in diebus dominicis dare vni vel duobus ꝛ non pluribus. sm Hosti. in. c. de eo. de tempo. or. vbi tex. est. Sed Inno. ꝛ Gof. ibidem. tenēt ꝙ ēt pluribus q̄ꝫ duobus potest dare. dūmodo non videatur ordinatōnem generalem facere. Sꝫ opinio Hosti. cum inhereat litere est tutior. qꝛ in re dubia tutius est seruire verbis edicti. l. i. §. si is. ff. de exerci. ac.. Papa confert subdiacōatum in omnibus dominicis diebus ꝛ alijs festis p̄cipuis. di. 75. c. vlti.. Et Hosti. dicit in. d. c. de eo. ꝙ omnes ordines ꝛ omni tempore potest conferre papa. ar. c. ad honorem. de aucto. ꝛ vsu palij.

1 ¶ Sed nūquid potest episcopus dare quatuor ordines minores in alijs festis q̄ de quibus in. c. fi. de ferijs. R. do. Anto. in. d. c. de eo. recitat quosdā tenē ꝙ sic. ꝛ quosdam ꝙ non. sed solum in illis festis in quibus virgines consecrari possunt. ꝛ Hosti. dicit hoc esse tutius. tex. tamen dicit in. d. c. de eo dominicis ꝛ alijs diebus festiuis.

3 ¶ Utrum abbates similiter possint dare quatuor ordines in predictis diebus dominicis vel festiuis sicut episcopi. do. Anto. in dicto. c. de eo. ꝛ in. c. cum contingat. ō eta. ꝛ quali. tenet ꝙ sic. ymo secundꝫ Hosti. videtur ꝙ potius hijs diebus debeant dare q̄ꝫ in quatuor temporibus ne videantur generalēꝫ ordinationem facere. ꝛ placet. Alij ordines debent dari ab' episcopis tantum in sex temporibus anni. s. in sabbatis quatuor temporum anni. Et i sabbato mediane ebdomode q̄dragesime. in quo cātatur. oēs sitientes. Et in sabbato sacto. 75. di. per totū. ꝛ de tempo. or. p totum.

¶ Sed nunquid tēpus est de subā ordinū. 3
R. ꝙ non. c. ianue. de tempo. or.

¶ Que pena conferentis ꝛ suscipientis or 4
dines extra prefata tempora. ꝛ quis poterit dispensare. vide supra. Irregularitas. p̄mo. §. 35.

¶ Utrum possint conferri post prandium. 5
R. ꝙ non. tamen si conferuntur tenent sm Hugo. 75. di. ordinationes. ꝛ Ber Lau. Jo. ꝛ Gof. in. d. c. de eo. Ray. vero ponit ieiunium ordinantis ꝛ ordinati inter illa que sunt in dubio an sint de substantia vel ne. ꝛ ꝓpterea tenet ꝙ totum sit reiterandū qꝛ nō dicitur reiteratum qđ nescitur factū c. veniens. de p̄sbi. non bapti. contrariuꝫ tn̄ credo verius in minoribus ordinibus. p notata in. d. c. literas. ꝛ. 75. di. qđ a patribus. in quibus missa non est de necessitate sed in maioribus dicerē cū Ray. cū missa sit ō substātia. vt notat do. Anto. i. d. c. lras

Ordo 5. vbi dꝫ ꝯferri. R. ꝙ in ecclesia episcopali. ar. 77. di. c. i. Sed de consuetudine dant vbi volunt. 75. di. in palea.

Ordo 6. quo ordine debet accipi R. ꝙ gradati incipiendo ab infimo ascēdēdo vsqꝫ ad supremū. s. p̄ma tonsura seu psalmistatus. hostiariatus. lectoratus. exorcistatus. acolitatus. subdiaconatus. diaconatus presbiteratꝰ. ꝛ episcopatus. 59. di. si officia 77. di. c. i.

¶ Quid si qs vnoꝰ pluribus premissis ad 1
supiorē ordiet. vide. s. Irreglaritas. §. 36.

¶ Quot ordines possunt simul. conferri. 2
R. Inno. ꝛ Hosti. in. c. de eo. ō tempo. or. tenent ꝙ p̄ma tonsura ꝛ quatuor minores non possunt dari vna die. per. c. literas. ꝛ p. c. dilectus eodē ti. ꝛ in isto. c. de eo nihil dicitur de psalmistatu. ꝛ hoc sequitur do. Anto. in. d. c. de eo. glo. tn̄ in. d. c. de eo tenet ꝙ omnes minores simul vna die pn̄t conferri. ꝛ Goffre. facit pro ea tex. in dicto . c. de eo. vbi dicit minores ordines. ꝛ sic

oēs minores.19.di.Si Romanoruꝫ.Ego
seruarē ꝯsuetudinem in hoc sed vbi nō ap
paret de ꝯsuetudine tunc tenerem opinio-
nem.Hosti.ꝛ Inno.que videtur verior qꝛ
d.c.de eo superius expſſerat solum de qua
tuor minoribus ꝛ postea addidit minores:
ꝛ ideo ista indifinita restringenda est ad.s.
expressa.Facit.l.pōponius in prin.ff.de:p
cu. vnus aūt sacer ordo cuꝫ predictis mi-
noribus. vel duo sacri ordines eadem die
vni persone conferri non pñt:nec i hoc di-
spensari pōt: nisi per papam vt nō. Inno.
ꝛ Hosti.in .c. dilectus de tpo.or. sed con-
ferri debent singuli per se ꝛ per certa inter
sticia tpoꝝ.77.di.in singulis ꝛ.c.qnicūqꝫ.
vnde lꝫ aliquis ordinator continuaret ieiu
nium vsqꝫ ad dñicam de mane: ꝛ ordinan
dus:ñ tamen posset qui in sabbato vnū su-
sceperat:alium die dñico recipere:qꝛ cēse-
tur pro eodē die.c.lr̄as de tempo. ord. Fal
lit hoc ſm Ber.in Epo qui in sabbato pōt
in sacerdotem ordinari ꝛ in dñico in Epm
consecrari.

3 ¶ Que pena conferētis ordines contra pre
fatam formam.s.duos sacros vno die. vel
minores cum vno sacro.R̄.ſm Ber. in.c.
dilectus de tempo .ordi.ꝙ suspensus est a
ptāte ordinandi donec per papam cum eo
dispensetur.Sed.dñs.Anto.in.c. lr̄as eo-
dem ti.dicit ꝙ non ē suspēsus sed suspendē
dus ab ordinibus dandis sic collatis. Sꝫ
ordinatus bñ est suspensus ipo facto.ꝛ a so
lo papa pōt absolui.in.d.c.lr̄as in fi.& quo
vide supra irregularitas.1.§.23.

Ordo .7.quomodo dꝫ co-
ferri.R̄. ꝙ pmo dꝫ
pcedere scrutinium siue examina
tō p archidiaconem de iure cōi de officio.
Archi.ad hoc ꝛ.c.vt nr̄m. ꝛ de elec.c. ni-
hil ē.§. epi.s.de vita moribus ꝛ qualitati-
bus ꝛ ceteris q̄ reqruntur in ordinato.s.ꝙ
nullum impedimētum de suprascriptis hēat
Item ꝙ sit sobrius ñ ebriosus.35.di.ꝛ.44
per totum.Itē prudens.36.di.vsqꝫ ad.40.
di.Item ornatus v̄tutibus.40.di. vsqꝫ ad
42.Item castus.43.di.§.pudicos ꝛ.26.di.
vsqꝫ ad.35.ꝛ.86.di p totum.Non littigio-
sus.46.di.90.di.88.di.86.di.peruenit.Nō
cupidus.47.di.ꝛ.d.c.peruenit. Item do-
mui sue bene presidens.67.di.§.necesse.86
di.89.di.91.di. Item Ieiunus.75.di. ꝙ a
patribus. Secundo dꝫ missa celebrari ab
eo qui vlt ordinare. Añ aliqui vt Ray.te-
nent ꝙ si missa ōmittatur.nihil fit sed totuꝫ
iterañ.est. Hugo tñ ꝛ Io.7.di.in.c.ordia

Itē hospitalis.42.di.

tiones el primo.ꝛ Ber. i.c.ꝙ sicut.& elec.
tenent ꝙ non est de necessitate.qd̄ credo ve
rum in minoribus.secus in sacris.qꝛ est d̄
substantia.vt.s̄.ordo.4.§.5. Fallit in pria
tonsura que coiter hodie sine missa datur.
Et si vnus dicit missam.alius conferet.ni-
hilominus tenet ordo.vt dicit Ber.ꝛ Hu
go.vbi s̄.lꝫ fieri nō debeat. Quod limito
verum in minoribus.sed non i sacris. Ter
tio debēt hēre ordinandi indumenta per-
tinentia ad ordinem quem volunt suscipe-
re.Quarto ꝙ ordinans in quocunqꝫ ordi
ne seruet ritum pastoralis maxie circa por
rectionem instrorum in quibus caracter
confertur.dicendo verba conuenientia. ꝛ
faciendo vt ordinandi tangant corporali
tactu .p maiori cautella ꝛ nihil ōmittat de
ordinatis i pastorali.qꝛ vt dixi excepto lo
co.tempore.etate.vnctione.impositōe ma
nuum.tactu corporali. ieiunium. missa in
minoribus. ꝛ ꝙ sit .pprius episcopus vel
non.ꝛ orōnibus aliquibus que non dicun
tur cum aliquorum corporalium tradditi
one.omnia alia ab istis creduntur ita de ne
cessitate. ꝙ si aliquid ōmittatur communiter
tenetur.ꝙ nihil fit. ꝛ totum est iterandū.Sꝫ
aliquos.lꝫ vt dixi teneant' theologi. ꝙ in a
liquibus confertur caracter. ꝛ sic ſm eos
si alia ōmitterētur.essent solum supplenda
sꝫ qꝛ hoc non habemus expressū teneñ est
securum.vt dixi.

¶ Sed nunquid cum quis interrogatur ꝛ 1
examinatur tenetur dicere peccatum suuꝫ
R̄.secundum Inno.in.c. inquisitionis. de
accusa ꝙ non.nisi etiam post penitentiam
impediat executionem ordinis.vel secun-
dum Hosti.potest respondere. si aliquod
horum cōmisi egi penitentiam nec idigeo
dispensatione.

¶ Utrum episcopus possit suo subdito siñ 2
causa legitima denegare collationem ordi
nis.R̄.ꝙ aut est regularis. ꝛ sic non tene-
tur ei conferre. vnio suus prelatus potest
hoc sibi denegare.nec ꝯ sui plati volunta-
tem potest .pmoueri . ꝛ sic loquitur.c. ad
aures.de tempo.or.Aut est secularis. ꝛ sic
non tenetur episcopus.Aut est in dignitate
ꝛ beneficio.ꝛ sic non potest episcopus ei
denegare.ꝛ sic loquitur.c.ex tuarum teno
re.de tempo.ordi.

¶ Utrum ordinans indignum scienter pec 3
cet mortaliter.R̄.secundum Asten.li.5.ti.5
ꝙ sic.qꝛ infideliter agit cū domino qui euꝫ
dispensatorem ꝯstituit.

ORnatus que requirũt vt sit sine pecca to. R. q̃ sex. ⁊ itelligo tã de ornatu vestimentoꝝ ⁊ corporis virorũ ⁊ mulierũ q̃ de ornatu domoꝝ ⁊ supellectiliũ

1 ¶ Primũ recta intẽtio. s. vt nõ fiat p superbiã vel libidinẽ. sed ex legitia cã. Nam vt dicit Criso. in c. sicut. 32. q. 5. Sicut. n. peccatuz opus sine voluntate non facit. ita iustitia ex ope ñ cõsumatur. nisi volũtas affuerit. Nã vir ornans se vel mulier vt ñ appeat in cõtẽptum honestis psonis. vel vt placeat vir vxori sue. ⁊ vxor viro ⁊ huiusmõi. ex tali itẽtõe licitus est glz ornatus si mõ alie adsint cõditões de quibus infra. Si aũt fiat pp aliã intẽtõem sic tale erit peccatũ quale ẽ peccatũ intentio. Vñ Augu. de sermõe dñi in monte. Exponẽdo illud. cũ ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite ⁊ c̃. In hoc aũt iquit cũ maxime aduertendũ est non in solo nitore rerum corporalium atqz pompa sed ẽt in ipsis sordibus ⁊ luctuosis eẽ posse iactãtiã. ⁊ eo periculosiorẽ quo sub noie seruitutis dei decipit. hec ille. Ex quo pz q̃ ⁊ su ꝑhabundãtia ⁊ defectus ⁊ ẽt mediocritas ornatus ex intentõne mala semp mala est. Discutiatur ergo pma intentio ornatus. ⁊ si sit ad ꝓuocañ alios ad libidinez sic ẽ mortale peccatũ. qz nõ soluz cõcupiscere sz velle cõcupisci extra statũ matrimonij damnabile est sm̃ Augu. similiter si fit pp elatiõez. vanã gloriam. ⁊ superbiam q̃ sit mortalis. ⁊ qñ sit. vide Superbia ⁊ vanaglia.

2 ¶ Sed nunquid mulier innupta possit se ornare vt placeat alicui viro. R. q̃ lz quidam indistincte teneant q̃ non. p dictum apli pme. cor. 7. cum dicit. mulier que nupta ẽ ⁊ c̃. Tu tamen tene illud nupta accipi q̃tum vl' ad rem. vel intentionem. Et ideo illa mulier que intendit nubere vt placeat alicui ꝓ vxore. si se ornat non hz prauaz intentõez. sed bene illa que cum non intendat nubere vel non potest cum aliquo querit ei placere ⁊ in hoc concor. doc. comuniter. Alex. ⁊ S. Tho. 22. q. 169. facit. c. non satis. 86. di. Et do. Luc. 11. Si oculus tuus simplex fuerit ⁊ c̃. i. si intentio tua recta vel nequã fuerit. opus indifferens erit rectũ vel nequã.

3 ¶ Secunduz qd requiritur in ornatu est honestas. Nihil. n. inhonestum põt eẽ licituz Vñ sicut sine iustitia nemo ingredietur regnum dei. ita sine honestate que est vna ꝺ ptibus eius essentialibus. l. iustitia. §. iuris pcepia. ff. de iusti. ⁊ iure. Et ppea Pau. ad Gal. 5. ponit impudiciciam vnũ de excludẽtibus a regno dei. Directe aũt habet inhonestatẽ ille ornatus ex quo mulieres vel viri ostẽdunt loca impudica: ⁊ lz viri non ostẽdãt nude sufficit ad ipudicicia talr̃ eoꝝ formas oñdere q̃ sm̃ rõnem rectam ipudiciciaz oñdunt. Sicut faciũt qui vestimenta ita breuia portant q̃ oĩa signa virilis mem bri appareãt. Silr̃ ꝑtinet impudiciciã q̃ mulieres talr̃ vestimẽta aperiãt q̃ pectus ⁊ mamillas oñdãt. Unde tales nõ audeo excusare a mortali qñ nõbiliter in hoc excedunt. Excusarem bñ viros qñ tali habitu vterentur ex aliqua necessitate. puta equitando: ⁊ coram talibus qui non hñt ꝓuocari ad lasciuiam sicut cũ iuuenes Induunt i diploide simul ⁊ huiusmodi: ⁊ idẽ dico de mulieribus in domo corã viris suis. aut alijs mulieribus alr̃ non. Nec valet q̃ sic ẽ cõsuetum qz corruptella ẽ. l. q̃ nõ rõe. ff. ꝺ. le. que potius auget peccatũ. c. fi. de ꝯsue. Silr̃ sm̃ aliquos videtur ipudicum q̃ mulier hẽat caput discopertum. Sed Augu. i epl'a ad possidiũ videtur tenere q̃ hoc sit verũ quo ad decẽciã nõ necessitatez. Inquit. n. capillos nudare femias quas ⁊ caput velare Apl's iubet: nec maritatas decet. hec ille. Et glo. super illud pme cor. xi. Mulier velatũ hẽ dz caput: dicit q̃ aliq̃ excusãtur a peccato qñ hoc nõ faciunt ex vanitate sed pp ꝯriam ꝯsuetudinem: ⁊ sic tene q̃ cũ hoc de se nõ sit impudicũ excusat ꝯsuetudo. ⁊ hoc sequitur. S. Tho. vbi. s.

¶ Sed nũquid fucantes se: seu colorantes se: aut alia figmẽta adhibentes vt puta. adulterinos crines ⁊ huiusmodi faciãt ꝯ honestatez talr̃ q̃ peccent mortaliter. R. circa hoc est diuersa opinio inter doc. S. Tho. vbi. s. tenet q̃ huiusmodi fictiones nõ pñt esse sine peccato: non tñ semper ẽ mortale. Sed solũ qñ fit pp lasciuiam vel in dei cõtemptum. Alex. in. 4. pte sũme recitat quosdam tenere. q̃ si talia fiant ad occultanduz defectum puta morpheam in facie vel nuditatem capi qz non videtur peccm̃ mortale. Si vero fiant ad fingẽdam pulcritudinẽ maiorẽ. sic fore mortale peccatum. Ipse vero Alex dicit q̃ lz hec opinio sit humaniorr tñ tutius sibi videtur dicere. q̃ oĩo sit peccatuz mortale. ad quod facit dictum. Cipriani de habitu v̄ginum qui ait. Manus ꝺo inferunt qñ illud qd ille formauit reformare cõtendunt impugnatio ẽ ista diuini operis. preuaricatõ veritatis. Deũ videre non 4

poteris qñ occuli tibi nõ sunt quos ds fec sed quos diabolus infecit de inimico tuo tincta cum illo pariter arsura. h ille. Et dictum Jero. ad Maurici filiã. Crimen est post crismaq̃ sanctificationem cuiuslz pigmẽti succo vl' pulue sordidari. Et dcm̃ Augu. de cõse. di. 5. c. fucare: vbi oñdit q̄ ẽ adulterine fallacie τ inhonestatis. Ego vero i occultantibus defectum tenerem opinionem S. Tho. Jn alijs aũt que talibus vtũtur ad fingendam maiorem pulcritudinem recitarem eis opiniones p̄dictas τ inducerẽ pro posse ad dimittẽdum oñdens periculuz: q̄ si pur vellẽt tenere opinionẽ. S. Tho. non negarẽ eis absolutionem. sed me exonerarem τ sup ipos vel ipas relinquerem.

5 ¶ Tertium q̄ reqritur in ornatu ẽ cõueniencia persone. Nã religiosus dz hr̃e habituz religiosum alr̃ esset excõicatus vt. s̄. excõicatio. 7. casu. 27. Clericis aliqbus nõ lz vti vt supra. Clericus. 4. Unde lz Alde. q̄ si religiosi vel religiose ferrẽt habitum nõ cõuenientem sue professioni q̄ peccãt mortaliter si nõ in modico excedant. Jdem dic. de mulre que vtitur. habitu virili vel e ɔtio s. q̄ peccat mortaliter. qz facit. ɔ preceptum deutronomi. 22. τ videtur. seq. S. Tho. vbi s̄. qz dicit. q̄ spẽalr ẽ ꝓhibituz. Addit tñ q̄ posset qs tali habitu vti sine peccato ꝓpter aliq̃ necessitatem vel cãm vt occultaret se ab hostibus: vel qz aliud nõ habet vestimẽtum τ huiusmõi. Facit ad hoc. c. clerici officia de vi τ ho. cle. τ quod ibi nõ

6 ¶ Quartum q̄ requiritur in ornatu ẽ parsimonia τ moderatio. s. ne sit superfluus vl' quo ad multitudinem τ diuersitatem vt in multis vestibus iocalibus τ huiusmodi: vl' quo ad preciositatem vel quo ad curiositatem. Naz vsus superfluus ẽ oio viciosus. vnde ad Gal'. 5. Jnter alia que excludunt a regno dei cũ fuisset dictum de fornicatõne ponitur luxuria vbi dicit. glo. i. quelibet superfluitas itellige notabiliter excedens vt sit mortalis. Unde Tho. vbi. s̄. dicit q̄ faciẽtes ornamẽta superflua τ curiosa peccant τ qñ supfluitas ẽ notabiliter excessiua non ẽ dubium inter. doc. qn sit mortalis. sz difficultas ẽ i cognoscẽdo qñ dicatur notabilr excessiua. Unde pro hoc intelligẽdo mihi videtur dicẽdum. q̄ ornatus dicitur superfluus qñ excedit ɔditionem status persone ad quam cõditionẽ cognoscẽdaz. Tria sũt tp̄ra ɔsideranda tanq̃ tria specula ex quibus itelligetur. qñ dicatur superfluus. Primum tempus preteritum. s. qualiter peruenisti ad talem conditionem puta dominium. nobilitatem. τ diuitias. Si quipe per rapinas. vsuras. falsos contractus. ex quibus restitutioni teneris obnoxius ad talez conditionem peruenisti vti non poteris mltitudine: diuersitate. preciositate vel curiositate qua alij vtuntur communiter existentes in tali conditione τ statu sine peccato mortali. Nam rebus obnoxijs restitutioni non licet vti sine peccato mortali ad statum vel pompam de resti. spo. c. sepe contingit. τ hoc est quod dicit. Jsa. 9. c. Vestimentũ admixtum sanguine cibus erit ignis τ Jer. 2. c. Jn alis tuis iuentus est sanguis animarum pauperum. Et q̃uis super incertis restituendis possit prelatus. Ecclesiasticus dispensare vt quis de eis viuat secũdum qualitatem conditionis naturalis alicuius. Si tamen hoc facit ad superfluitatez τ statum solum. est in statu damnationis tam dispensans q̃z dispensatus. facit quod nõ. in. c. dudum el. 2. de elec. τ in. c. τ si illi. 12. q. 2. Solummodo eis dispensare licet de incertis vt viuere possint secundum eorum conditionem. quia ille qui est consuetus vti cibis delicatis vel vestibus non posset sic grossis vti sicut qui ad hoc est assuetus. τ ideo oportet multuz temperate hoc faciant. Si vero ad talem conditionem peruenisti non per talia que necessario sint restituenda sic credo: τ si non sis naturaliter nobilis nihilominus poteris te ornare secundum illum statum ita q̄ ex hoc non erit iudicandus tuus ornatus notabiliter superfluus. Secunduz dicitur tempus presens scilicet si ornatus talis conuenit tue conditioni. Maiori enim dignitati conuenit maior ornatus dicto. c. clerici officia Et ideo vt scias quid tibi conueniat attende q̄ cum nulla sit maior dignitas q̃z diuina: τ tamen in ipso cultu diuino debet ornatus esse temperatus vt patet in. c. gloria episcopi. 12. q. 2. a fortiori ornatus prelatorum ecclesiasticorum. Jdem dic q̄ ornatus imperatoris qui omnes mõdanos supereminet. vt in. l. cum multa in fi. C. de bonis que libe. debet esse temperatus. Ceterorum v̄o tanto magis temperatus debet esse q̃to inferiores sunt ab ipsa imperatoris dignitate. Et q̃uis ita sit de iure nihilominus consuetudo hodie attendenda. est. quia vt dicit. Aug. 41. di. c. 1. Quisquis rebus pretereuntibus strictius vtitur

q̄ se hēant mores eo⁊ꝝ cū quibus viuit aut intēpatus. aut supsticiosus est. q̄sqs vero sic eis vtitur. vt metas ɔsuetudinis bono⁊ꝝ inter q̄s cōuersatur. excedat aut aliqd significat dicit glo. puta ifirmitatē ⁊ legitimā cāz aut flagiciosus est. In oibus aūt talibus nō vsus rerū sed libido iculpāda ē. Quid igitur locis. tēporibus ⁊ psonis conueniat diligenter attendendū est. nec temere flagitia reprehendamus. hec ille. Vñ si vis agnoscere si excedis cōsidera coitatē bonorū inter quos viuis q sunt equalis dignitatis. nobilitatis. diuitiarū habundantie. ⁊ notāter dixi coitatē bono⁊ nō aliquo⁊ꝝ. Et si fm eo⁊ꝝ cōsuetudinē vteris preciosis. vl multitudine. aut curiositate nō iudicabo excessū. Nisi occurreret tibi casus in quo aliqui ꝓximi essent in extrema necessitate. q2 tūc dicas fz Ambro. i. c. sicut hij. 47. di. Plus q̄ sufficiat sumptui. s. tue necessitatis ⁊ familie violenter obtentum est.

7 Sed nūqd ille q ē equalis i diuitijs nobilib⁹ possit ornare se fm q coiter nobiles faciūt lz ipe sit ex infimo gnē. R. q sic. Nisi quo ad deaurata q̄ de iure ɔueniūt doctoribus ⁊ militibus. Rō q2 nobilitas hodie nō attribuitur fm v̓tutem sed fm pompam ⁊ opinionem. Fallit ēt hoc quo ad ɔpatione plato⁊. dño⁊. ⁊ officialiū qbus lz aliqs esset ipis ditior ñ liceret se ornare fm q tales plati vel dñi vel officiales cōiter faciūt. Conclude ergo q si qs vtit ornatu p̄cioso vel multiplici aut curioso fm ɔditionē status pñs. vt cōiter faciūt pñti tpre boni diuites vel nobiles sibi eq̄les non peccat.

8 Tertiū tps ɔsiderādū ē tps futu⁊ hoc est q ɔsideret si in tali ornatu poterit se tenere talr q i futu⁊ nō hēat cōmittere aliq̄ peccata mortalia. Nā si ē necesse aliqua mortalia cōmittē vt i tali ornatu se teneat sic̄ illi qui ꝓpter talia habent necesse in partibus remotis ad negociādū morari dimissis vxorib⁹ ibi pp eo⁊ imbecilitates multa mortalia cōmittunt ⁊ huiusmodi. Nā tūc tal' ornat⁹ est supfluus ⁊ illicit⁹. fm ergo p̄dcā tria. tpra potes cognoscē. qñ hēt supfluitatē ⁊ q̄uis sit difficillimum cognoscere. qñ hēat nobilē supfluitatē que sit peccatum mortale nisi fm pmū tps ⁊ tertiū. Tñ detestādi sūt q2 vt i plib⁹ hñt de supfluo. ⁊ sic de pecō vt pote q sūt occasio mlto⁊ peco⁊. Nā pmo inducūt ad lasciuiā. 2° impediūt multa mrimonia. ⁊ 3° p̄bēt materiā i ordinate cupiditatis iō ps. 30. Odisti obfuātes vanitates super uacue.

9 Quintū q regrit ornat⁹ vt sit licit⁹: ē vt ñ apponat circa eū nimia solicitudo. fz. n. S Tho. vbi. s. Nimia solicitudo circa ornatū ēt si ñ sit deordinatō ex pte finis reddit eū illicitū. Et q̄ q̄ ista solicitudo nimia ñ sit mortalis nisi qñ pp ipaz dimittēt necessaria ad salutē nihilominus saltē ē veniale pctm.

10 Sextū q regrit vt ornat⁹ sit licit⁹ ē vt nō sit scādalos⁹. ꝓpter quod dicit Alex. de al. in fa fe q lz se ornare p̄ciosis vestib⁹ fz nobilitatē psōe: ⁊ ɔsuetudinē terre. ⁊ dignitatē officij ita tñ q absit libido i volūtate: ⁊ scādalū in exteriori ope. nec mi⁊ q2 Mat. 18. ve hōi illi p quē scādalū venit. Aduerte tñ q lz aliqs ꝓuocet ad ɔcupiscēnā pp ornatū alterius si ille q ornat se h ñ intēdit: nec ē excess⁹ i ornatu erit pot⁹ scādalū passiuuz ⁊ occasio accepta. Sz qñ ē in ornatu excessus p̄s tum icitatiuus ad libidinē vt in mlierib⁹ inuēntib⁹ nouas inuētiones seu vanitates: ⁊ credūt ꝓbabiliter q aliq ꝓuocant ad libidinē nō excusāt a mortali si de hoc nō curāt sed potius volūt portare. Si vero non credunt ꝓbabiliter q p̄beant occasionem ruine alteri. sic difficillimum ē determinare de mortali lz aliqualr excedāt. Uer ē q piculosus est excessus i ornatu prouocatiuo ad libidinem vt in mulieribus facientibus fo⁊as nouas q̄s singlr diabol⁹ ꝓuocat ad ornādū se magis q̄z viros: q2 magis sūt efficaces ad illaqueandū aias. Et ideo lz ñ possit sñia dari de mortali pro q̄to excessu nihilominus semp inducende sūt ad dimissionē pp piculū: pp qd cōminat eis dñs. p Isa: 3. c. In illa igt die. s. iudicij auferet dñs ornamētū calciamēto⁊ ⁊ torques. s. collaria ⁊ monilia. ⁊ armillas. s. ornamēta brachio⁊. vt maniche rechamate vel lōge. mitras. s. macagnones vl lunetas. discriminalia. i. pectines ad pectinandū caput: vl cerructos, periscelidas. i. ornatus talorum in fine vestis: vt sūt caude vel fimbrie. murenulas. i. cathenas p uas circa collū. olfatoriola in aures. gēmas in fronte pendentes. ⁊ mutatoria. i. diuersas vestes ⁊ lintheamina vt faciunt romane supra vestes. acus ⁊ specula. sindōes ⁊ camissias. vittas. i. bideles ꝓ capillis colligēdis ⁊ theristra. i. vestes estiuas vt sūt iornee. aliē:a q ē estas ⁊ erit ꝓ suaui odore fetor: ꝓ zona funicul⁹: ꝓ crispāti crine caluiciū: ⁊ ꝓ fascia pectorali ciliciū. h ibi: Sis ergo prudēs o ɔfessor vt nō p̄cipites sñiaz vbi nō ē p̄cipitāda: ⁊ caut⁹ vt non relaxes qd semp ē r̄stringēdū q2 cū cōiter i ornatu nō sint ɔditiones supra posite sit q

consequenter i ipo peccatū. Ergo tal: ornantes se dant opaz rei illicite. et ppea iuridice imputatur. eis malū qd pbabil: ex eis euenit. s. lasciuia. Facit. c. cū qui. et c. q̄ tū. 50. di. et quod nō. in. c. sicut dignum de ho. id detestanduz. pp qd merito saluator Luc. 16 expssit, q diues damnatus inducebatur purpura et bisso.

Ociositas est cum quis quiete necessaria saluti corporis accepta vacat ab aliquo opere spirituali vel corporali. et hec est filia accidie. Et qñ sit peccatuz mortale. vid. s. Accidia. §. 1. et. 2. et. 3. Preceptum. §. 5.

Pactum aūt dicitur a pactione inde est pacis nomē appellatum. et ē pactio duorum plurium ve in idem placitum seu consensus. vt dicit tex. i. l. i. ff. de pac. Et nō omnis contractus generaliter dicitur pactum. sed cum hēat nomen specificum ab ipso contractu denominatur. vt venditio. locatio. cum vero non habet nomen dicit pactum a genere.

1 Que differentia est inter pactum. pollicitationem. conuentionem. stipulationem. et pmissionem. R. q pactum est consensus duorum vel plurium ad aliquid faciendū vel dandū verbis expssuz. ita q verba premittantur a pmittente. et consequēter a recipiente. Si vero verba premittantur a recipiente sic erit stipulatio. exempluz dabis mihi decem. R. dabo.. pmittis facere sic. et tu respondes pmitto. insti. de ver. ob. in prin. Pollicitatio vero est solius offerētis pmissio. nec requiritur pñtia psone cui fit pollicitatō. l. i. et l. pactum. ff. de pollici. Et nō. glo. in Cle. romani. de iure iui. et glo. i l. i. C. de iure do. Dicens q pollicitatio fit sine interrogatione precedēte. ff. d polli. l. 3. Promissio coiter fit rogatiōe. de quo dic vt. 3. Pollicitatio in prin. Et pōt pmissio referri vel ad pollicitatōnem vel ad stipulationem. vel ad nudum pactum. ff. de edi. edic. l. scien. §. dictum a promisso. Conuētio vero est nomen magis generale q̄ pactum. qz scolares in scolis. et fratres in capitulo conuenire dicuntur. ff. eo. l. i. §. conuētionis verbum. Ros. pmissio §. 3.

2 Quottuplex est pactum. R. duplex. aliud vestitum aliud nudum.

3 Sed quō dicatur pactum vestitum. R. q 6. modis. Primo re. secundo verbis. s. stipulando. tertio litteris. quarto psensu. et d

hijs hēs excpla. s. obligatio. §. 3. 5. coherētia pctus. puta vendidi tibi domū cū tali pacto q ego debeam morari in ipsa domo p annū qd qdem valet qz vestitur coherētia pctus. s. venditōis. alias esset nudū. 6. iteruē tu rei. puta pmisi tibi aliqd dare vt faceres mihi vl dares aliud. Qñ statim cū dedero tibi qd promisi vestitur pactum ex parte mea. et ideo interuentu eius ... es mihi obligatus ad faciendū quod pmisisti p bantur ista. insti. de ver. ob. Nudū vero d qñ non vestiuz aliquo predictoz ~~vel~~ non continet cām: qz tradicio rei sine causa nullius est efficatie. l. nunq̄ nuda traditio. ff. de acqui. re. do. hz tn̄ multas fallētias quas vidi i pan

Utrum ex nudo pacto siue ex sola pmissione hō obligetur. R. q de iure canonico et in pscia sic sub pēa mortalis peccati. vt nō. i c. i. de pactis. et in. c. Iuramēti. 22. q. 5. Qd limito, vez fm collectariū et sequitur. Pa. in. c. prudentes de dona et in. c. si cautio de fide instru. qñ exprimit cā. vt promitto tibi decē qz vēdidisti mihi talē rē vel mutuo cōcessisti et huiusmodi: qz si sit nudū sic q nulla cā ē adiecta non obligat etiam in pscia. Ratio qz presumitur p errorem pmisisse et sic non pōt allegari obligatio naturalis cū nihil sit tam prium cōsēsui q̄ error. 29. q. i. §. i. et l. si per errorem. ff. de iur. omniuz iudi. Aduerte tñ q si quis dicit promitto tibi centum donare q tunc liberalitas promissionis presumitur causa donandi. et sic nō est sine causa. Silr si promittitur aliqd loco pio qz psumitur obligasse se fauore pie cāe nec presumitur ibi error. c. fi. de succe. ab ite. Limito etiam et verum q ex nudo pacto obligatur. s. qñ nude paciscens habuit animum obligandi se. qz fm cōiter. Theologos i. 4. di. 38. nemo ex quacūq pmissione obligatur: nisi qui habet aium obligandi se. facit. c. Iftarum de voto. et l. obligationum. la prima. ff. de ac. et ob. Alias si nō habuit animum obligandi nō tenetur sub pena mortalis peccati ad pactum nudum seruādum: nisi subesset causa que ad hoc obligaret de necessitate precepti. puta. promisi patri meo vestez qui moritur ex frigore qz tenetur q̄uis non habuerit animum obligandi se. Datur 3 limitacio. s. si cōdulo vel rōnalis causa non adueniu postea que si a prin. affuisset nō pmisisset qz si talis causa aduenit et propterea nō impleat nudū pactū nō peccaret mortalr fm Io. de nolbo. in. 4. di. 38. et fm sācti Tho. 2a 2e. q. 11. qs būnō. Addo et quartū. s. q sit honestū. licet

Si melius gbus mo. re. g̃t hz obligatio ...

4 i. c. si cautio de fide i stru. p.

Dr̄ia inter: Pactū, Pollicitatoēz, Conuētionez, Stiplatoēm, Pmissionez.

Sz ē iuris ... meis ... obliga ... pmissi ē dare centū ... aliq i rogatōe pcedenti ... et tu ... sētis: alr. si nō ... non erit ... stitutio. de ... vide. i. l. ... pactū. si polli... ff. de pactis ... nudū qn nō ... tinet

tum.possibile rc.de quibus.j.dico de pacto vestito §6.

5 ¶ Utrū oriatur actio ex nudo pacto. R. Jnno.in.c.nouit de iudi. r multi alij q nō. sȝ solū ꝯpetit offm̄ iudicis iplorare. Sȝ ego credo q oriatur de iure canonico.vt tenet Ho. Jo. An.do Anto. r Pa.cū glo.in.c.i.de pactis. r Archi.in.c.quicūqȝ suffragio.ii.q.2.ad minus conditione ex canōe pdicti.c.iuramenti.qd itellige i casu qñ obligat ad mortale peccatum alias non.

6 ¶ Utrū oē pactū vestitū obliget. R. q non. vt nō. Pa.in.c.pactiones.ō pactis. Et qñ hoc sit q nō obligat.dic vt dixi.§. Juramētū.§.qr vbi iuramentū nō obligat nec pactū: Jtē pactū dolo initū ñ valet.c.cum vniuersor.ō rer pmuta. Jntellige quo ad dolosū. Jtē si sit alteri captiosū.ff.de resci. vē di.l.si id q pure in si. Jtē ea que ꝓmittūtur ob nimiā reuerentiā alicuius nō obligāt.l i.ff.qua.re.ac.nō da. Jtē qñ pactū cōtinet turpitudinē.l.si vnus.§.pacta que turpem cām.ff.de pac. r oē pactū ꝯ ius dr turpe.c faciat hō.22.q.4.fm tm̄ distinctōem.de q̄ i.§ 8. Jtē pactū in ꝯuentōibus inoiatis nō obligat si ille cū quo ꝯxit ñ iplet ex pte sua cōtractū.vt.l.naturalis.§.i.ff.de pre.ver. r.l. ex placito.C.de re.pmu. Jdō cū qs cōuenit cū aliquo dare sibi cētū vt nūqȝ petat tale quid talis nunqȝ poterit petere centū qr nūqȝ pōt iplere.qr sp poterit peteř.secus si cōuentio fiat.ꝓmitto tibi cētū si remittas mihi fideicōmissū.q: talis poterit peteř.eo qr pōt remissionē facere.hec Bar.C.de pac. l.conuentionēs.

7 ¶ Utrū pactū initū p fratres minores vel pdicatores.aut alios mendicantes cū rectoribus prochialiū ecclīar sup iuribus prochialibus.pūta exhibitōne sacror. Jus funerandi r silibus vel sup alijs quibuscūqȝ valeat. R. q si factū est p guardianos vel priores cū consensu suor cōuentuū vel locorū valet.lȝ nō interuenerit licentia sui generalis.aut principalis.aut capituli. aut sedis apostolice.quo ad fratres miores. Dūmō alias sit honestū r licitū.ō pactis.c.quāuis.li.6.

8 ¶ Utrū pactū iuramento firmatū qd i se cōtinet turpitudinē.s.peccati.l est ꝯ ius valeat. R. Pa.in.c.pactōes.de pactis.q si continet turpitudinē ex pte vtriusqȝ.s.iurantis r recipientis ñ valet.22.q.4.p totū. Similr si ꝯtinet turpitudinē solum ex pte iurantis. vt in regła nō ē obligatoriū.li.6. Si vero solū continet turpitudinem ex pte recipientis sic tȝ r obligat.c.debitores de iure iur. Rō qr iuramētum principaliter.dirigitur i deum i quo nulla pōt vsari turpitudo. Si vero nō est firmatum iuramento an obliget vide supra. Obligatio.§.10.

9 ¶ Utrum pactum de non cedendo bonis suis valeat. R. Pa.in.d.c.pactōnes q sic:nisi sit notoria paupras qr tūc illicitū ē:qr i effectu tūc videl se obligare ad carceres quod nō pōt cum nemo sit dn̄s. menbror suor.

10 ¶ Utrum pactum factū pri a filia dum nuptui traderetur.q dote ꝯtenta nullum ad bona pr̄imonialia hēbit recursū teneat. R. q nō nisi sit iuramēto firmatū.de pactis.c. quāuis li.6.

11 ¶ Utrum pactum qd est ꝯ.sbāȝ ꝯtus nec ꝯtinet turpitudinē valeat. R. q si ponat p viaȝ modi vitiat r non vitiat fm Fran. de rāponibus in repetitione.l.si.C.de cōdi. ob. cām. Uñ pactum q precariū duret iulto domino nō vȝ.vt.in.c.pcarium de precario r l.cum precario.ff.de preca. Silr si ꝯstituo ꝓcuratorem r promitto non reuocare nō valet ita dicit Bar.i.d.l.ꝯ pcario. r Ange.in.l.2.ff.de ꝓcura. r Bal i.l. r in ppetuum. ff.de ꝓcura. Et si ꝓmisit sub pena nō tenetur ad penā reuocando.facit glo.i.c.2.de ꝯsue.li.6. r Ange.i cōsilio.221. Sed si apponatur p viam ꝯditionis nō vitiatur.sed vitiat.facit.c.fi.de ꝯdi.appo. r quod nō Bar. in aūt. ingressi.C.de sa.sā.ec. Sed ꝯ videtur.l.vbi mortis causa ita donatur.ff.de donat.causa mortis solue vt ibi p Bar.

12 ¶ Promitto tibi ter te hospitari in domo mea stas per multos annos q non venis nunquid petere poteris extimationem. R. Jo.An.in addi.ad spec.de censi:refert suos magr̄os disputasse q non: r sic tene licȝ videatur q teneatur.per ti.ff.de alim̄. r ciba lega.

13 ¶ Pactum de hereditate viuentis regulariter non valet:qr inducit votum captande mortis.vt.l.fi.C.de pactis. r ibi p doc. r p Bal.i.libro.de vsib' feu.de feudo dato in uicē.l. cōmissoīe.c.si quis r p canonistas i.c.venerabilem de elec. r Pa.in.c. nulla. ō cōces.p. Et ibi sic distinguendo. Dicit.q aut pactū de futura successione fit ad ꝯsuandam legitimam successionem r sic vȝ. vt insti. de legi.agna.succe.§.fi.qr pactum est legi consentaneum. Aut fit ad legitimam successionem minuendam r tunc nō valet l.pactum.ff.de pacř. Sȝ si iuramēto firmetur valebit.in.c.2.ō pact.li.6. Aut fit ad legitimam successionē pdendam seu ad tol

Cautella dãda illi q vlt legare p aĩa timens parẽtes

lendam liberam testi factionẽ ⁊ sic non vʒ: qꝛ ꝯ bonos mores. vt. l. stipulatio hoc mõ. ff. de ver. obli. Adeo ꝙ ſm Bar. ẽt iuramẽto. nõ firmatur. p regulam nõ ẽ obligatoriũ. de re. iur. li. 6. vt in. d. l. stipulatio nõ. ⁊ i. l. fi. C. de pac. Sed ego nõ credo. qꝛ lʒ sit ꝯ. bonos mores nõ tñ naturales sed solum ciuiles. ⁊ ideo firmat. d. c. 2. de pactis.

14 ¶ Utruʒ hñs parẽtes magnos quos timet ⁊ volens ꝓuidere aĩe sue relĩqt medietateʒ oĩum bonoꝝ suoꝝ pauperibus: ⁊ dicit si ꝯtingeret me facere aliud testm̃ i quo ꝯsãguineos meos istituereʒ p quod reuocaretur pñs iudiciũ ex nũc tibi. p. notario publico tãꝙ psone publice stipulãti ⁊ recipienti ꝓ dcis paupibus: dono irreuocablr̃ ⁊ inter viuos dictam medietatem bonorum meorum constituens me ex nunc eam possidere p̃cario nomine facit tãdem aliud testm̃. Modo queritur vtrum pauperes valeant aliquid hẽre ex tali donatiõe. R. Bal. vbi supra ꝙ fuerunt opiniones. vna ꝙ sic. que ẽ domini. Dy. ff. de testamentis. l. heredes. pala. §. fi. ⁊ i. r̃la. qð semel placuit ð re. iur. li. 6. Alia ꝙ nõ: qꝛ iste ꝯctus donationis videtur impedire liberam testamẽti. factionẽ ff. de ver. ob. l. stipulatio hoc modo. Sed aduerte ꝙ nos sumus extra cãum doctoꝝ. Nam hic iteruenit traditio. vnde ⁊ si donatio esset infirma ⁊ sine cã tñ dominꝰ volens transferre dñium. transfert. ff. de condi. ob. cãm. l. 3. §. subtilius. vel quia causa est ipa liberalitas vt. ff. de dona. l. hoc iure. Item ipa pietas vt. ff. de condi. in debi. l. cũ hijs. §. si in ea opinione sit mulier. ⁊ nõ. Insti. de obli. q̃ ex q̃si ꝯctu. §. ex qbusdã adhec. C. de sa. sã. ec. l. fi. volẽs ergo sustinere opinioneʒ Dyni faciat ꝙ procedatur ad traditionis actum. qui etiam sub conditione fieri põt. vt. ff. de acq. pos. l. qui absenti: ⁊ cautius si iteruenit traditio corporalis ꝙꝫ si p̃caria qꝛ precarium forte non vʒ. Tu cogita ego dimitto te sine decisione. hec Bal: Sed tu tene ꝙ si vlt valeat donet alicui publice persone inter viuos sub tali conditione ⁊ tradat qꝛ sic valebit indubitanter

15 ¶ Utrum cum vir facit testm̃ ⁊ legat vxori certum quid hoc acto ꝙ si mutaret testm̃ siue nõ ista vxor iure donationis iter viuos. debeat habere certam domum ꝙꝫ sibi legauerat: ⁊ demum mutauit testm̃ nulla facta mentõe de. dicta donatiõe. An mulier ðbeat habere dictã domũ videt ꝙ non. d. l. stipulatio hoc modo. Contrarium dico quia ista donatio est pñs ⁊ pura quia dixit. siue mutauero siue non ⁊ ideo non est apposita in penam testamenti mutati. Caue tamẽ quia nisi interuenerit traditio non confirmatur morte ⁊ sufficit ꝙ traditio interueniat tempore donationis vel postea viuo donante. ff. de dona. inter ui. ⁊ iuxo. l. papinianus, alias incipit si quis pro vxore. ⁊ ar. i. l. 2. C. si qs alteri vel sibi h Bal. vbi. s.

¶ Quomodo interpetrantur pacta obscura. R. ꝙ in dubio contra eũ quicum appofuit ⁊ potuit apertius declarare. ff. de pac. l veteribus. 16

¶ Pactum legis cõmissorie quid est. R. in contractu venditionis est pactio qua redditur i emptum ꝙ venditum est si non seruatur qð est promissum. vt in. l. i. ⁊. 2. ff. de le. commissoria ⁊ sit ita. vendo tibi fundum ⁊ si. ĩ. talem diem non solueris precium iem ptum sit. In pignore autẽ fit sic: nisi lueris pignus. ĩ. certum tempus sit perditum: vel sit mihi prosoluto. 17

¶ Utrum generaliter sit reprobatum. R. ꝙ nõ. vt. ff. de le. cõisso. p totum vbi pʒ ꝙ valʒ in contractu venditionis. sed i pignore generaliter ẽ reprobatum vt in. l. fi. C. de pactis pigno. ⁊ in. c. significante de pigno. ⁊ ideo ipo non obstãte pignus est restituendum. nisi iurasset in tali pacto vt in dicto. c. significante. 18

¶ Utꝝ istud sit pactuʒ le. cõmissorie pignoro tibi hanc rem ⁊ si non luero. ĩ. mensem nunꝙꝫ possim luere. R. Bal. vbi. s. de vsu: feu. de feudo dato inuicẽ. l. cõ. ꝙ sic lʒ non dicatur ꝙ dñiuʒ sit apud creditorem ista ẽ glo. nõ. in. l. vlt. C. de pac. pigno. 19

¶ Utrum possit fieri istud pactum cum fideiussore vʒ si non extraxero te de obligatiõe ꝙ pignus qð ꝓ idẽnitate tibi dedi loco indẽnitatis sit tuum. R. Bal. vbi. s. glo. dicit hic ꝙ valet qꝛ spẽale ẽ in hijs q ꝓ alio sũt obligati qꝛ hoc modo possunt idemnes s̃uari. vt. ff. de cõtrahen. empti. i. fi. 20

¶ Utꝝ i dote valeat hoc pactũ. Si tibi pecuniã ñ restituero talẽ fũdũ loco pmutationis assigno. R. Bal. vbi. s. vr̃ ꝙ sic: qꝛ ista ẽ q̃dã pmutatio. vt. ff. de iur. doti. l. ita ꝯstãte ⁊. l. fi. Item speciale videtur in dote. vt. ff. de solu. l. calipodius. 21

¶ Utꝝ valeat istud pactũ obligo tibi talẽ fũdũ ꝓ. x. ⁊ si ñ soluero tibi ĩfra mẽsẽ hẽas eũ ẽptũ iusto ptio. R. Bal. vbi. s. ꝙ sic. ⁊ ẽ mirabile qð lʒ ñ sit collatũ i alicuiꝰ arbitriũ ðclarãdi ptiũ valʒ: qꝛ istud pactũ ẽ ps alteriꝰ contractus ualidi. iste est casus mirabilis. ff. de pigno. l. si fundus. §. fi. 22

23 Utrum cum mutuasti mihi. x. nullo pignore constituto hoc acto quod si non soluero .j. mense talis domus mea sit tua pro illis decem valeat tale pactum. R. qui. s. ibidem quod sic: quia non est pactum pignoris. vt. d. l. si. ff. de contra. em. empti. vbi tex. est notabilis

24 Utrum cum pactum. l. commissorie est apposi tum non ipsi contractui pignoris sed diu postea valeat. R. qui. s. ibidem quod sic. vt. ff. de pigno. act. l. ticius. vel vbi interuenit pactum roga tu debitoris et eius gratia: non voragine credi toris. Et dicunt quod ex interuallo valet ad exci piendum non ad agendum. . vt refert Bar. in. d. l. Calipodius Ros. vsa. 4. 6. 10. ca. si vid...

Palla

dicitur lineus panus con secratus. qui extenditur super altare: et sup quo extenditur corporale. et a quo debet benedici: vide supra be nedictio. §. i.

Pallium

vt hic sumitur est speciale ornamen tum archiepiscoporum in quo plenitudo officij con fertur. de auctoritate et vsu. pa. c. nisi specialiter.

1 An debet peti. R. infra tres menses a tempore consecra tionis vel confirmationis si autem non fuit consecra tus aliter potest remoueri . c. quoniam. 100. di. nec ante debet se archiepiscopum nominare. d. c. nisi. Nec etiam potest antequam habeat ipsum palium concilium conuocare. con ficere Crisma. dedicare basilicas. ordinare clericos nec episcopos consecrare. c. quod sicut de elec. §. pli.

2 Utrum Archiepiscopus possit suum palium alteri accomodare. R. quod non. ymo debet cum eo sepeli ri quia personam eius non transit. c. ex tuarum. et. c. ad hoc de auctoritate et vsu. pa.

3 Utrum semper debeat celebrare cum palio ar chiepiscopus. R. quod tam in sua quam in aliena diocesi potest absque palio celebrare vel scandalijs. In sua vero diocesi non semper debet celebrare cum palio. sed tantum in diebus illis qui in ecclesie sue priuile gijs sunt expressi: extra ecclesiam non debet eo vti vt in processionibus. c. si. de auctoritate et vsu. pa.

4 A quo debet Peti. R. quod a Papa. d. c. quoniam: et etiam a patriarcha. c. antiqua de priuile.

Papa

summus est inter omnes. quia ipse solus habet plenitudinem potestatis. vt patet. 2. q. 6. qui se scit.

1 Utrum papa possit dispensare in omnibus preceptis moralibus legis nature vel diuine. R. Canoni ste in. c. literas de resti. spo: et in. c. proposuisti de consan. preben. et in. c. cum ad monasterium. de sta tu. mo. et in. c. per venerabilem qui filij sunt legi. varie et confuse loquuntur nec ex eorum doctri na potest hec questio declarari. Sed vt clarius intelli

gatur sic distinguo vt colligo ex doctrina Scoti i. 3. di. 37. et Alex. i. 3. pte. et Henri. i. 5. quol q. 29. et Fran. in. 2. sniarum. quod sunt aliqua de le ge nature. seu diuina tanquam principia practice nota ex terminis. que sunt hec. Finale bonum est ap petendum. Malum intellige moris est fugiendum: quia aut auertit a finali bono vt est cupiditas mortalis. Aut retrahit ab ipso vt est cupiditas venialis et ista sunt omnino indispensabilia Aliqua sunt de lege nature. vt conclusiones necessario seque tes ex principijs predictis vt ista deus est diligen dus. et primus. Et in istis nulla potest cadere dis pensatio vnde isto modo ius naturale dicitur inmutabi le. vt dicitur in. c. ius naturale. §. di. Ratio est quia ratio legis que est id quod dicunt predicta duo principia ab eis non potest separari in aliquo casu. Unde quia primum preceptum decalogi et secundum sunt de hu iusmodi. Ideo simpliciter sunt indispensabilia. Ter tium vero preceptum quantum ad cultum deo exhiben dum aliquando similiter est de huiusmodi. Ideo quantum ad hoc est indispensabile licet quo ad determinationem temporis sit dispensabile. vt patet in. c. licet. et. c. conquestus de ferijs. Sunt et alia de lege nature non tanquam prin cipia. aut conclusiones necessario a primis prin cipijs deducte sed quia sunt multum consona predi ctis principijs et conclusionibus: cuiusmodi sunt precepta secunde tabule et omnia moralia data in le ge moysi et Euangelica. Ex primo. n. princi pio et conclusionibus necessarijs sequentibus ex eo non est quo ad primum nisi vnum preceptum s. diliges cum: sed quia primus fuit mutatus per peccatum et fetus pronus ad malum ideo addita fue runt plura precepta tanquam multum consona primis principijs et conclusionibus predictis. Et in istis quantum ad rationem ipsorum non potest cadere dispensa tio. sed bene quantum ad obseruantiam factionum sicut. et Aug. i. li. confessio ponit exemplum dicens. quod sicut medicina est ars inmutabilis tamen medi cus aliquando mutat precepta languentibus: et tamen ratio precepti artis. in se est inmutabilis, vnde licet papa non possit dispensare vniuersaliter in preceptis secunde tabule quia vt contter. et in pluribus in eis iest ratio legis. Tamen si occurreret casus particularis in quo deficeret ratio legis propter causas specia les impedientes obseruationem preceptorum legis ex applicatione ipsorum ad diuersas materias Tunc Papa posset dispensare. Aliter vt dicit. Ri car in. 4. di. 38. Non videretur deus fuisse bonus paterfamilias nisi dimisisset pastorem super gregem suum qui posset consulere omnibus occurrentibus et necessario expediendis. Nec etiam posset dici quod Papa sit generalis commissarius dei assump tus in plenitudine potestatis cuius est eius determi nare. 2. q. 6. c. qui se scit. et. 24. q. i. quecumque. Et quod dico de preceptis secunde tabule idem dic de omnibus

ꝓceptis veteris ꝛ noui testamēti. Vñ do. Archi. florē. i sūma dicit se audiuisse a fide dignis ꝙ papa Martinus qntus hita ꝯsultatōne cū mltis doctissimis viris i sacra theologia ꝛ iure canonico dispensauit cū quodā q accepat germanā suā in vxorē ꝓp multa mala ꝛ scādala q̄ eueiissēt si eā dimisisset ꝛ q̄ euitari ñ poterāt. nisi sic dispensaret. Et idē ego dico de silibus. ar. ꝛ. q. i. c. mlti i fi. et. d. c. q se scit cū silibus. Et sic ꝫ hanc distinctōem itellige et lita. d. c. lr̄as. et silia q̄ vidētur dicere. ꝙ ꝯ legē diuā et euāgelicā aut aplm ñ pōt papa dispēsare. vt i. c. sūt q dā. 25. q. i. Quia vex ē vbi rō legis ñ cessat Et in ꝓdictā opi. ꝯcurrūt oēs canoniste. si bñ itelligātur qñ dicūt ꝙ papa pōt declarare. iterptari. ꝛ litare. ac distiguere ius diuñ qd nihil aliud ē dicere. nisi videre. vbi rō cessat l' ñ. vt sic ñ dispēset vel dispēset. ꝛ sic tene firmiter.

8 Sȝ qs poterit scire qñ rō legis deficit i aliquo casu. R̄. ꝙ istō alñ hēmus ex exēplo ipsius dei q multotiens dispēsauit in sua lege Vñ i sili casu possumus ꝛ nos cognoscere Sȝ qñ talis dispēsatōis l' silis ñ hēmus exēplū i sacra scriptura. tūc ad solū papā ptinet ipsius declaratio. cui dictū ē. Qdcūqȝ ligaueris sup terrā. i. d. c. qdcūqȝ. q qdē mlta declarauit. vt i materia voti. Iuramēti. ꝛ hmōi. Et alñ ēt ex ipa nr̄a rōe colligimus vt facimus i gladio deposito quē dicimus ñ fore redden deponēti effecto furioso. vt i c. ne qs. 22. q. 2. ꝛ silibus. Vñ firmiter crdo ꝙ si aliqs petēs dispēsatōem i aliquo casu ꝯ legē dei ñ iterponat ipoꝛtunitatē munex vel precū. sed simplr ponet se in manibus ipsius pape exprimēdo casū suū ꝙ deus ñ pmittet errare vicariū suū in dispēsando.

3 Utx papa possit dispēsare i oibus q̄ sūt iuris positiui. R̄. ꝙ qȝuis aliq canoniste teneant ꝙ ñ pōt dispensare ꝯ statū vniuersalē eccle. vt i. d. c. sūt qdā. Ꝗ. ē in hijs in qbus decoloraretur status eccle. per. c. ꝛ si illa. i. q. 7. Ego tñ dico ꝙ vniuersaliter pōt dispēsare. lȝ tñ ñ eēt tollerādus. si dispensaret ꝯ predcta sine rōnabili cā. pur dispensatio teneret. ꝛ sic tenetur coiter.

4 Utx papa possit dispēsare i gradibus cōsanguiñtatis. ñ solū ꝓut nūc. sed ēt ꝓut ex tūc R̄. fm Jo. An. in. c. ꝑ venerabilē. q filij sūt legiti. ꝙ si ꝯctū ē in gradu ꝓhito diuina lege pōt dispēsare ꝓut nūc. sed ñ ꝓut tūc. s. vt filij sint legitimi. q añ dispēsatōnē nati fuerāt Sed i mrimonio humana lege ꝓhito pōt dispensare nedū ꝓut nūc. sed ēt ꝓut ex tūc. Qd lito vex quo ad istd vltiuȝ. nisi ius eēt q̄siuñ alteri. puta qa pre mortuo successerūt iā agnati. vñ lȝ postea legitiaret filiū nō excluderet agnatos sed in iure quecrēdo valeret. vide legitiatio. §. i. ꝛ. 2.

Utx possit dispēsare in bigamia. vide. s̄ Bigamia. 5

Sed qd de obligatōe q̄sita laico q ei nō subest quo ad tpalē iurisditōem. R̄. Pa. i c. 2. de voto. ꝙ si talis obligatō solū ꝯhitur ex fidei prestatiōe. sic papa pōt ex cā ab ea absoluere ꝛ dispensare. vt i. c. q̄to de iure iur. Secꝰ aūt si aliūde eēt q̄sita. qꝛ cū talis obligatio sit de iure gētiū. nō poterit ꝑ papā tolli. Cle. pastoꝛalis. d re. iudi. ꝛ nō. Jnno. in. c. que in ecclesiarū. de ꝯsti. ꝛ legitur in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pu. Rof. §. 8. 6

Que sūt q̄ reseruantur pape. R̄. ꝙ absolutō ab excoicatōe i. 39. casibus. de qbus. s̄ Excoicatio. 5. Itē dispēsatio i multis. de q bus. s̄. Dispēsatio ꝛ Irrgularitas. Itē cāe grauioꝛes. facit. c. i. de iura. calū. ꝛ. c. multis 17. di. ꝛ. c. quot. 24. q. i. ꝛ. c. vt debitus. de appel. ꝛ que sint. vide in. c. ꝙ translatōem. de off. le. in glo. q̄ hic ōmitto. qꝛ parum ptinent ad confessoꝛes. 7

De eo q gerit se ꝓ papa. nō electus a duabus ptibus cardinaliū. ꝛ de obseruandis i eiꝰ electōe. hēs. s̄. Excoicatio. 7. casu. 2. ꝛ casu. 13. 8

Utx papa possit decidere ꝯ aliud statutū i cā fidei sine ꝯcilio. R̄. ꝙ nō. vt i. c. Anastasius. 19. di. qꝛ papa pōt errare in fide. 40. di. si papa. sed nō tota ecclesia. c. a recta ꝛ ibi bona glo. 24. q. i. 9

Parafernadr̄ a para: qd ē iuxta ꝛ ferna qd ē dos qi iux̄ dotē. Vñ bona parafernalia dicūtur oia bōa vxoris ex̄ dotē. vt dicit glo. in R̄ca. C. de pac. ꝯuen. Azo i sūma. C. de iure do. Bal. in. l. 2. C. d sen. q̄. si. cer. q̄ȝita. ꝛ i. l. fi. C. q po. i pigno. hēantur. ꝛ i. l. ob maritoꝛū. C. ne vx. ꝓ mari. ꝛ i. l. si mulier. C. de pac. ꝯuē. Et de istis hēs tex. in. l. si ego. §. dotis. ff. de iure do. ꝛ glo. in. c. plerūqȝ. de dona. inter vi. ꝛ vxo.

Utrū statutū loquēs de dote extendatur ad parafernalia bona. R̄. ꝙ sic. fm glo. in. c. ex lr̄is de pigno. Albri. in. l. vbi adhuc. i. 21. colūna. C. de iure do. ꝛ in R̄ca. C. de re vxo. ac. ꝛ i. l. de qbus i. 4. colūna. ff. d legi. 1

Utx bona parafernalia sint priuilegiata sicut dotalia. quo ad hoc vt bona viri sint ypothecata sicut ꝓ dote. R̄. glo. i. c. ex lr̄is de pigno. ꝛ glo. i. l. fi. C. de pac. ꝯuē. ꝙ sic. 2

L

ũi ſi ſpãlem ſibi ꝓ hijs ypothecã a viro exegit illa erit contenta. Si aũt nullam exegit hẽbit ypotecata oĩa bona viri.ꝓ oĩbus pſatis bonis. vt in.d.l.fi. Et de qbus hȝ vir admĩſtratõem. De alijs aũt q̃ vxor penes ſe retinet ñ hȝ ypotecam in bonis viri. ſm Pa.in.d.c.ex lr̃is. Illa tñ ypoteca ñ ẽ priuilegiata ſȝ cõis ſȝ Inno. ⁊ Jo.An.in.d. c.ex literis.

3 Utrũ maritus debeat hẽre fructus dictoꝝ bonoꝝ paſernaliũ. R. ꝙ nõ naturales qñ dñiuȝ eoꝝ nõ eſt tranſlatũ in viꝝ. qḋ nũqȝ pſumitur tranſlatũ niſi ꝓbetur.vt nõ.glo.i d.l.fi.ſȝ ſolũ põt hẽre comodũ bonoꝝ alioꝝ pp labores in exigendo. Aduerte hic ꝙ qñ maritus dȝ hẽre fructus.nihilominꝰ ſi a iqd ſupeſt ꝙ nõ ſit ꝯſũptũ df puner ad ipſam vxorem.p ea q̃ nõ. in l. vbi adhuc. C.de iure do. ⁊ in.l.fi. C. de pac. ꝯuen. ⁊ ibi Bal.dicit Bar.conſuluiſſe.

4 Sȝ nunqd in deferendo in domũ mariti dicta bona. ⁊ ea eidem aſſignando tranſeant in dñium mariti. R. ꝙ nõ. vt in.l.ſi ego §.dotis.ff.de iure do.

5 Ex q̃ culpa tenetur vir ſi male.d bona adminiſtrat. R. ꝙ ḋ dolo,lata cl'pa. ⁊ leui culpa.vt nõ.in.d.l.fi.

6 Sȝ qua actõe repetuntur. R. ꝙ ſi dñium eoꝝ trãſtulit in maritũ cõdicet cõdiuõe certi.vel ſine cã.vel ob cãm. Si aũt nõ tranſtulit dñium ad exhibeñ.ſi nõ nixus ſit maritus ãmouere. Uel reꝝ ãmotarũ ſi ſit nixus ãmouere.vt in d.§.dotis. Uel ſm glo.ibidem aget depoſiti.qñ eas cuſtodiẽdas maritus accepit.vel mandati qñ vxor mandauit cuſtodiam earum marito.

Parentis

Parentis appellatiõe nõ ũn pr̃ ſȝ ⁊ auus ⁊ pauus. ⁊ deiñ omnes ſupiores continentur. Sed ⁊ mater. ⁊ auia. pauia. ff.de ver.ſi.l.appellatione.

1 Parentes quõ tenentur alere filios. ⁊ filij parentes. hẽs .s̃. Alimenta. ⁊.s̃. Filius. §.21. Et quõ tenentur ex cõtractu filioꝝ.ſuꝑ Obligatio.§.fi. ⁊ ex delicto ſupra Dominus.§.4.

Paricida

Paricida eſt qui parentẽ occidit vſqꝫ i infinitum in linea aſcendentiũ ⁊ deſcendentium. Et non ſolum qui occidit. ſȝ ⁊ omnes qui ſunt conſcij ad hoc vel operam in aliquo dederunt.vt.l.i. ⁊.3. ⁊.4. ⁊. l.vtrum.ff.de parici.

1 Que pena paricidarum. R. pmo ṽgis dȝ cedi.ocidei ſacco corij ꝯſui cũ cane.gallo vipera. ⁊ ſimia. ⁊ ſic iactari in mari.vel flumine. Et ſi flumen vel mare non eſt prope beſtijs ſubiciatur.l.penul.ff.ḋ parici. ⁊.C. eo.ti.

Parrochia

Parrochia dicitur locꝰ in quo degit populus alicui eccleſie baptiſmali deputatus certis finibus limitatus. Unde plures eccleſie baptiſmales non debent eẽ in eiſdem finibus.16.q.1.plures baptiſmales.fac.c.1.13.q.i.de hijs que fiunt a pla.c paſtoralis. Aliquando parrochia dicitur totus epãtus.c.1.de rapto.de parro.c.ſup eo.de offõ archiepi.c.2.§.pli. Nõ. Hoſti. ⁊ Go.in ſũma eo.ti.

1 In quo conſiſtit ius parrochiale. R. ꝙ i ꝰ. Primo.vt i diebus dñicis ⁊ feſtiuis populus audiat miſſam in ſua parrochiali eccleſia.ḋ quo dic.vi.s̃. Miſſa.§.59. Precipitur tamen in virtute obie ⁊ ſub intermiatione maledictionis eterne religioſis omnibus ne dicant aliqua verba.intellige infamatoria vel falſa vt retrahant laicos ab eccleſiarum ſuarum frequentia vel acceſſu. i Cle.religioſi. de priuile. Secundo conſiſtit ius parrochiale in decimis.16.q.2.in multis.de deci.c.ad aplice.de quo.s̃. Decime. Tertio in oblatõibꝰ.10.q.1 q2 ſacerdotes. ⁊.c.ſanctorum. ⁊.c.ſe. Quomodo autem obligantur ad oblatões.vide.s̃. Oblatio. §.i. Quarto in penitentijs accipiendis.in.c omnis.de pe. ⁊ remiſ.vide.s̃. Confeſſio.3 Quinto in exhibitõne ſacramentoꝝ. Sexto in ſepulturis. Septimo in benedictõne nubentium.de quibus.de ſepul' per totum 13.q.2.placuit. de ſimonia. c.ſuam. ⁊ vide in ſuis locis. Gre.tamen.9.in priuilegio.qḋ incipit.attendentes.declarat ꝙ in priuilegijs minoribus conceſſis.vbi dicitur ſaluo iure parrochiali.intelligi debere circa oblationes.decimas. ⁊ primitias ſolũ. ⁊ ñ i alijs.

2 Quomodo efficitur quis de parrochia aliqua. R. ꝙ acquiſitione domicilij ibideȝ vt ſupra Domicilium. Item quo ad ſacramẽtuȝ confeſſionis ⁊ eucharistie. Efficit' et cum quis per maiorem partem anni. puta per plus q̃ per ſex menſes in ea moram facit.licet ibidem non tranſtulerit domiciliũ ſm Pa.in.c. omnis vtriuſqꝫ ſex. Et de h̃ vide ſupra Confeſſio.3.§.10. ⁊.11.

Partis

Partis appellatione quid continetur.vide.s̃. Fama §.4.

Patientia

Patientia eſt ſuas ⁊ ſuorũ iniurias

Originalis Justicia quid sit Et quo positus in home

ac cetera mala equanimiter ferre.23.q.i.§.i

i Utrum semper sit habenda. R. quod sic intus. sed ab extra non quando non expedit saluti proximi.23.q.i.paratus. quia vbi hostis non personam.sed fidem querit si sibi nõ resistitur. non paciencia sed negligentia ẽ 23.q.3.Maximianus. Et paciencia prelatorum qua vicia nutriuntur pestifera est.23.q.3.iustum. lz aliquando tolleretur aliquod malum laudabiliter propter maius malum euitandum.23.q.4.ecce.et c.sequẽti. Sed quando expedit saluti proximi.sic etiam ẽ habenda ab extra. et sic intellige illud Lu.6. Si quis percusserit te in vnam maxillaz prebe ei et c.scdm Augu.quantum ad preparationem animi.et alteraz si eius saluti expedit d.§.i.alias non.sicut nec xps eam prebuit in conspectu pontificis percussus.dicto.c.paratus.

Patria

Patria potestas est de iure ciuili introducta. et soluitur. Primo cum pater transit in potestatem alterius.puta efficitur religiosus. Et ideo cum sit in potestate abbatis non poterit habere filium in potestate. vt in.l.arrogator.ff.de adop.facit.c.cum scimus.de regula.et nõ.in aut.ingressi.et aut si qua mulier. C.de sa.san.eccle. Item secundo soluitur quando filius post pubertatẽ profitetur in religione approbata.vt notat glo.in.c.primo.20.q.2.et glo.in.l.si ex causa §. Papinianus.ff.de minoribus. sed ante pubertatem non potest profiteri patre inuito.quia non desinit patria potestas per ingressum ante pubertatem. et ideo tenetur patri obedire. ymo nec pater potest offerre filium impuberem religioni matre contradicente.secundum Inno.et nõ. Pa.in.c.secundo.de regula.quia obediẽtia qua filius tenetur matri est de iure naturali et diuino. sed patria potestas de iure ciuili. Et ideo in istis spiritualibus magis consideratur ratio naturalis quam ciuilis. Nec auus similiter patre cõtradicente eadẽ rõne.

Patriarcha

Patriarcha greca lingua summus patrum interpretatur.21.distintione cleros.dicitur etiam primas idem est.vt.99.distintione prouintie. et sũt quatuor principales.scilicet Romanus Constantinopolitanus.Jerosolomitanus. et Alexandrinus. Alij quoqz sunt Aquiliẽsis Bituriẽsis. Cantuariẽsis. Gradẽsis. et Innocẽtius.vt notat glo.in.d.c.cleros.

i Quid põt facere. R. quod crucẽ añ se deferri faciunt.nisi in vrbe et vbi est papa vel eius legatus. Appellatur ad eos omissis medijs Itẽ supplet negligẽtiã metropolitani et quandã alia de quibus et i.c.antiq. de priuile.et.d.c.prouincie.et.9.q.3.conquestus. et de offõ ordi.põti.li.6.et de appella.sollicitudinem.

Patronus

Patronus. hẽs sup Jus patronatus.

Peccatum

Peccatum est in triplici genere. Quoddam dr originale.quod nihil aliud est nisi carencia iustitie originalis debite in primo parẽte accepte scdm Anselmum in li.de cõceptu virginali. Et istud ẽ oĩo inuoluntariũ et in vniuersali et i particulari. Solũmõ fuit volũtariũ voluntate aliena.s.ade. Et ppea põt remitti sine actõne et sine passione voluntatis illius in quo est.vt per baptismũ. de quo in.c.maiores.i.§.hic vo diximus de baptõ. Que quidem iustitia originalis fuit quoddam auxiliũ diuinũ sup naturale necessariũ hoi rõne sue cõpositiõis. Quia cũ sit cõpositus ex aia et corpore ex itellectuali et sẽsuali quam quodammõ si sue nature relinquantur.intellectũ aggrauant et impediunt ne libere ad sũmum cõtemplatõis pertingere possit. Jõ data fuit sibi iustitia originalis per quã ii mẽs hois subderetur deo et ei subderẽtur oẽs vires inferiores.vt libere in deũ posset tendere.cuius subtractõ fuit facta p peccatũ origiale. Cuius duplex ẽ pena Una taxata peccato.s.priuatõ iustitie originalis. et carentia visionis diuine. Alia est pena cõcomitans. et huiusmodi. sunt infirmitates.mors.et alia mala que sequuntur.sicut si iudex p peccato iponeret penam eruitionis oculorum ad quã sequerẽtur postea multa damna. Hec ex Fran.de maio.in.:.sniariũ. Quoddã dr veniale.et istud aliquando est voluntarium voluntate,ppria et simpliciter.sicut quando ex deliberatione quis dicit mendatiũ iocosũ.22.q.2.c.primũ. Aliquando vo priũ ẽ pena sicut motus inordinati q oriunt nobis ex cõruptella puaricatõis ade. Partim vo est culpa.quia lz nõ sit a voluntate,ppria añcedente.oritur tñ a voluntate cõcomitãte et ñ.,phibẽte.l.ñ pcante cũ possit,phibere. l'pcauẽ tales motus inordiatos.et de istis dr 25.di.§.als. Et ad remissionẽ eius cõcurrũt tria s.pẽa.pñs gra cõcomitãs.et meritũ añcedẽs. Quoddã dr mõtale quod quidẽ ẽ volũtariũ et in vniuersali et i pticulari. et iõ ñ põt sine nẽia actiõe dimitti.vt in.d.§.hic vero diximus. Et de isto intelligitur illud Aug. li.primo

Hoc exponit pan. dicens dum plus .i. dum assumitur in consuetudinem

retractata.c.12. τ li.de vera religióe. Pecca
tū est adeo voluntariū.vt si nō sit voluntariū
nullo mō sit pctm. τ.15.q.1.§. sed hoc non
generaliter.

1 ¶ Quō pōt discerni peccatū mortale a veni
ali. R. φ pcepta diuine legis naturalis ac
huāne idicāt qd sit mortale vel veniale.
Nā qcqd est ꝯ̄ ipa de se hʒ rōem mortalis
peccati.nisi vel rōne surreptiōis.vel modi
citatis. vel rōabilis cāe q̄ ad pcepta huma
na vl' dispēsatōis superioris excusetur. Pec
catū vero veniale n̄ est ꝯ̄ legē aliquā.lʒ ē p
ter legē. qꝛ nō obseruat modū rōis quem
lex sancta itendit. Hec ex.2.sniarꝫ.di.23.

2 ¶ In quo differt culpa peccati a pena. R. φ
culpa seu macula est quedā relatō ad actū
pñtem vel preteritū.quā diuina volūtas fac
illi q fecit reputās idecētē inesse morali. Ex
q̄ idecētia relata ad actū pteritū vel pñtem
nascitur obligatio ad penā ex ordinatōe vo
luntatis diuine. Et iō aliud ē remittere cul
pā.aliud penā. Qñ.n.deus nō ꝯcipit hoi
nē sub ista indecencia.tunc remittitur clpa
Qñ vero nō ꝯcipitur sub obligatōe ad pe
nā.tunc remittitur pena. Ex quo pʒ φ esse
morale nō ꝯsistit in re ex̄.sed in extimatōne
Propterea dicit phs.1.ethicorꝫ.φ aliī filij
videntur trahere isectilita ē a parentibus.
Et ibidē dicitur φ honor ē honorātis.qa
honorans agit virtuose τ bonū in se mora
le.honoratus aūt nihil facit. Siliter iniuria
que fit imagini dr̄ fieri imagiato.de hoc vi
de Pe.aure.in.4.di.14.q.4. τ sic.lʒ pecca
tū no sit in eē naturali pꝰ actū ipius est tamē
inesse morali. τ iō dānatur si nō deletur.

3 ¶ Peccatū qñ dr̄ in spm sanctū. R. φ ē qñ
qs ꝯtendit abicere vel remouere illō φ elec
tōem peccati posset ipedire. Verbi gr̄a. In
stigatur qs ad peccatū τ occurrit ei diuia
seueritas puniēs illud peccatū. τ talis istō
abicit studiose,pmittēs sibi ipunitatē vt pec
cet liberius. Et illud ē proprie peccatum
in spm sanctū. τ dr̄ ēt malicia τ blasfemia
in spm sanctū. τ ē spāle peccatū τ grauis
simū. Sunt aūt.6.que ipediūt peccati elec
tōem que ponunt in.2.sen.di.43. Duo ex
pte diuini iudicij. Duo alia ex pte donorū
dei. Et duo vltia ex pte peccati. Et ppea sūt
sex spēs peccati in spm sanctū. Prie due
sunt psūptio qua sine meritis de misericō
dia dei psumunt τ despatio qua despant
de indulgentia peccatorū. ꝯ̄ duo pria.s. ꝯ̄
timorē dei τ spē. Secūde due sunt.s. ipu
gnatio veritatis agnite. τ inuidentia frne
gr̄e.ꝯ̄ ha duo.s.agnitōem veritatis fidei τ
auxiliū interioris gr̄e quā ēt in alijs nolet
crescere.et dolet si videt i frēs. Tertie due
sunt.s.obstinatio et inpnia.ꝯ̄ tria duo.s.ꝯsi
deratōem turpitudis peccati et breuitatem
ipius delectationis.

¶ Utrꝫ actus q ex sua spē est veniale pecca 4
tū possit eē mortale. R. φ sic tripl'r. Prio
rōne finis cū ꝯstituitur in eo.vel in q̄tū re
fertur ad mortale peccatū sicē ad finē.puta
cū qs dicit verbū ociosū cū tali intentōne
φ ēt si eēt phibitū de pcepto nihilominus di
ceret.vel diceret vt puocet aliquā mulierē ad
fornicatiō. et sic intellige illud Augu.25.di.
§.criminis.nullū peccatū adeo veniale.qn si
at criminale dū placet. glo.sic. dū placet
ꝯplacentia fruitōis seu finis. Secūdo rōe
erroneitatis cū ex ꝯscia erronea credit mor
tale et illud cōmittit.28.q.1.oēs. Tertō rōe
consensus in delectatōem. de quo.s. Co
gitatio.hec ex sancto Bona.in.4.di.16.

¶ Utrꝫ oē peccatū sit remissibile. R. sʒ Alex. 5
de al'.in.3.pte sume tractatu ō i carnatōe di
φ aliqua peccata dicuntur irremissibilia
negatiue que nullo mō remitti poterunt.
sicut sunt peccata soli angelorum malorū
et hominum dānatorum. Aliud pecca
tum ab illis non est irremissibile negatiue.
Aliqua peccata sunt irremissibilia priuati
ue.et sic omnia peccata sunt irremissibilia
qꝛ vt dicit Jero. Pro minimo peccato nō
habent vnde satisfaciant simul homines
vniuersi.qꝛ nemo aliquid ex se habet quo
remittant. Tertio dicuntur peccata irremis
sibilia ꝯrie. eo φ contrarie disponunt ad
gratiam per quam remitti pñt.et sic pecca
ta in spm sanctū ,ppie sunt irremissibilia.
vt pʒ intuenti.nō qꝛ nō possint remitti sʒ qꝛ
ꝯtrarie disponunt hoīem vt remissionem
consequatur.

¶ Utrꝫ voluntas et opus exterius sit vnū 6
peccatum.vide preceptū.§.14.

PEculium dr̄ quasi pussil
la pecuia siue
patrimonium pussillum.ff.de pe
culio.l.deposīti. Aliī dicitur omne patrio
um cuiuslʒ hominis etiam liberi. vt.ff.ad
trebe.l.cogi.in prin.et multis alijs modis
dicitur peculiū.vt notat glo.i R̄ca.ff. ō pe
culio. Sed hic intendo tractare de pecu
lio quod filius acquirit viuente patre.et sb
ipius potāte existens.

¶ Quot sunt eius spēs. R. quatuor. Pri 1
ma dicitur peculiū ,pfeticium.s.qd̄ pficisci
tur ex rebus pris. Aūt glo.in.l.cū oꝫ. C.de
bo.φ libe.dicit φ ex capitur large vt ꝯp-

i. proprie ex

hendat oē id quod occasione pr̃is obuēit l. additio. ff. de acq. here. Et istud acq̃ritur pr̃i quo ad ꝓprietatem ⁊ vsufructū. Similiter dic de acq̃sitis a clerico ex bonis eccl'e vel eius intuitu ꝗ sūt eccl'e quo ad ꝓprietatem ⁊ vsufructum. Et iō non pōt disponer' nisi vt a iure conceditur. vt. s̄. Clericus. 139.

2 Secundū dr̄ aduenticiū. s. qđ acq̃ritur ex industria, vel ex donatione facta aliunde ꝗ̃ intuitu patris. Aliter aliunde prouenit ex euentu vel fortuna seu industria. Excipe res que ab imperatore uel augusta donantur que quasi castrense iudicantur. C. đ bo. q3 li. l. cu3 multa. Idē dicit3 de donato a rege: q2 statutum loquens de imperatore generaliter intelligitur fore statutum de rege pticulariter s̄m nō. p Inno. in. c. sup q̄busdam. de ver. signi. Et in isto aduentitio filiꝰfamilias acq̃rit dn̄ium siue ꝓprietatem: sed pater h3 vsufructū donec vixerit. Nisi s̄miserit vel nisi ab aliquo sibi dētur vel relinq̄tur hoc pacto, vt ad prem non ptineat vsusfructus: vel nisi succedat filius vna cū pre in hereditate fratris vel sororis. Vel nisi qn̄ pater noluit assentire filio adeunti hereditatem aliquam. Vel nisi pater cōmiserit incestas nuptias. Vel nisi patre minus legitime diuertente. bona filijs applicentur. Insti. per quas perso. no. acqui. §. sancitu3 in glo. Item si filius recipit dotem patre non consentiente nec se obligante s̄m Bar. in. l contra. ff. re. amo. q2 in istis patri non acqritur vsusfructus nec quicꝗ̃ aliud. Sed si eum emancipauerit tertia pars vsusfructꝰ aliorum aduenticiorum remanebit apud patrem solum. vt in. d. §. sancitum. sed si ꝓmōiatur filij erit spāliter ⁊ totaliter nec communicabit cu3 alijs fratribus. Si aūt filius ꝓmoriatur ante ꝗ̃ pater: totum erit patris nisi filios reliquerit: nam tunc filij erunt loco patris. Unde dicit tex. in. d. §. sancitum. Si id qđ suis laboribus: vel ꝓspera fortuna ei accessit hoc in aliu3 perueniet luctuosum ei fiet.

3 Tertiu3 dicitur castrense qđ a parentibus cognatis. aut alijs. degenti in militia donatur, vel qđ ipse filiusfamilias in militia acq̃sinit qđ nisi militaret acquisiturus n̄ fuiss3: nā qđ erat ⁊ sine militia acq̃siturus id peculij eius castrense non est. ff. de castrē. pecu. l. castrense cum ibi notatis.

4 Quartum dr̄ quasi castrense qđ acq̃rit a viris disertissimis. patronis cā, viris duotissimis memorialibus. s. notarijs ⁊ agentibus in rebus, nec non magistris studiorū liberalium artium. archiatrisq3. i. medicis ⁊ omnibus omnino qui salaria vel stipendia recipiūt publica. C. de inffō. testa. l. cū antiquis. Ex predictis patet ꝙ notarij communes non acquirunt in quasi castrense: s3 solum notarij officialium qui deberent habere salarium de publico.

Sed quid de acquisitis per clericos. filiosfamilias. R. quod res omnes quolibet modo ad eorum dominium venientes habebunt suas ad similitudinem castrēsis peculij, ita ꝙ de ipsis ad libitum disponere poterunt ⁊ testari, legitima legata filijs vel parentibus. vt in aūt. de san. epi. §. presbiteros. ⁊ ponitur. C. de epis. ⁊ cle. aūt. ꝓsbiteros. Quod limita verum, nisi acquirantur ex bonis ecclesie vel eius intuitu: q2 tunc n̄ poterunt disponere. de quo dic vt. s̄. Clericus. 139.

6 Utrum acq̃situm p muratores: aut carpētarios: ⁊ alios laboratores in rebus comunibus: q ēt hn̄t salariu3 ex publico sit qi castrense. R. ꝙ nō: q2 n̄ solū requiritur ꝙ id qđ acq̃rit sit ex publico: sed o3 ꝙ sit ex publica cā, vt puta publico offō aduocatōis notarij cōis vl' officialiū: ⁊ huiusmodi. aliter non erit qi castrense. Sali. tn̄ in. l. si. C. đ inffō. te. t3 ꝙ ingenierij dn̄orum vl' cōis id qđ acquirunt hēbunt ꝓ qi castrense.

7 Sed nunqd aduocati qui ex aduocatone aliquid acquirunt non ex publico: sed a clientulis hēbunt ꝓ castrensi: R. s̄m Bal. in. d. l. fi. ꝙ sic, q2 cedit loco publici salarij Ex quo eis hodie non soluitur ex publico. l. fori tui. C. de aduo. diuer. iudi. ⁊ ibi dicit Bar. ꝙ similiter erit quasi castrense id quod acquirunt assessores s̄m glo. ibidē. Idem dic s̄m Bar. in. l. si mulier. ff. de castren. pe. de relictis aduocato ꝓ emēdis libris, equo, cā eundi ad officia. ⁊ huiꝰmōi.

8 Utrum donatum filiofamilias: militi: aduocato: aut aliō officium publicū habenti sine alia expressione sit castrense, vel quasi R. s̄m Bar. in tractatu de duobus fratribꝰ ꝙ aut donantur res necessarie militie siue apte. vt equus ⁊ arma, militi, libri aduocato: tunc indubio dicetur eē castrense, vel qi a quocunq3 donētur eisdem. l. miles precipua. ⁊ l. castrense. ff. de castren. pecu. Si autem donantur ea que non sunt apta ad militiam, non erit castrense, etiā si expresse dixerit. vt. l. si forte. ff. de castrē. pecu. ⁊ qđ ibi tenet Dynus. ⁊ C. eo. ti. l. i. Et hoc ver nisi in duobus casibus. Primus quando ille qui donat soluz ex militia l'aduocatōe

tūc ei i distincte ? castrēsi peculio vl' qī aggregat... siue sit apta ad miliciā vl' ad aduocatōez siue nō

(posita q' inueniunt dotē. ul dotatoez pp nup. alr nō nō. sz hz huiꝰ dattoez simplicē it iuniōs. z tūc debet ōferē aduentē. vt nō emergit inequalitas inter...

τ huiusmodi notus est. Secundus casus est quando talia donata lz nō sunt apta ad militiā vel aduocatōem: tñ dantur expēse vt uendantur ꝓ emēdis armis.libris τ huiusmodi necessarijs ad.d.publica officia. Alia vero que possunt esse apta ad militiā τ ad alia: vt seruus: tunc si specialiter τ nominatim ad ipsa sint data: sic erūt quasi castrense. Secus si simplr sine expressione. q2 non erunt castrensia: nisi vt dictū ē sint data a noto solum ex militia.l.si milit.ff.d ca.pecu. τ qḋ notat Bar.in.d.l.si forte.Ros.

9 Quid de donato filiofamilias qui nō est miles.nec in aliquo publico offō cum ista expressione q' sit ei castrense vel quasi.R. fm Bar.in predicto tractatu.q' lz appositio talium verboꝝ non valeat.nisi vt sit aduenticium.vt.d.l.si forte. operabitur tñ vt patri non acquiratur vsusfructus qḋ pōt facere donans.vt.C.de bo.q3 li.aūt.excipitur. τ sic lz vitietur expressum.ñ vitiatur tñ tacitum.l.i.ff.qui.mo.pi.vel ipo.sol.

10 Utrum libri empti a patre filio suo sint q̄si castrense.R.fm Bar.in.d.tractatu.τ in.l.i §.nec castrense.ff.de col.bono.q' aut pater tradidit τ se donare expressit.τ tunc si filius erat aduocatus acquirit sibi i quasi castrense.l.i.C.de ca pe.τ.l.castrense.ff eo. Nec pater poterit sic datum reuocare. l.si filius.C.fami.herci. Si vero non erat doctor tempore donationis.sed scolaris. tunc non pōt dici quasi castrense.q2 conditio persone hoc nō patitur. Nam scolares non gaudent priuilegijs quo magistri τ doctores.l.i.in fi.C.de stu.libera. Et facit qḋ nō.in.l.fi.C.de iuris.oīuz iudi.qḋ uerū ītell'ige.nisi ante mortem patris compleuisset studium suum.q2 sic cepit quasi militare. τ tunc erunt quasi castrense.l.siue emancipatis filijs.C.de dona.τ.l.donationes in concubinas.§.pater.ff.eo. Nota tñ q' lz ñ fuerit doctō.nec effectꝰ añ mortē pr̄is si pr̄ ei ñ emancipato libros dedit.sz eos non ē adeptus nisi pꝰ emācipatōez q' erūt sui.q2 ɔfirmatur donatio.d.l.siue τ.d.§.pater. Idem dic de quocunq3 donato a patre filio emancipato.vel etia3 non emancipato si mō emancipatus voluntate patris possedit q' erit filij: nec pater postea poterit reuocare.d.l.siue. Secus si post emancipationez tenuisset donata ante eam contra voluntatem patris. Similiter idem dic q' cōfirmatur dicta doātio morte ēt si ñ erit ipe emancipatus. τ sic post mortem pr̄is talia erunt sua.nec coicabit cum fratribus alijs l.filie.C.fami.hercis.fm opinionez approbatam in glo.d.l.siue. Aut pater non tradidit nec expressit se donar. τ sic lz emerit nomine filij sui.nihilominus erunt patris τ coicabit eos cū alijs fratribus post mortē patris.l.i.in prin.C.de ca.pecu.requiritur .n.traditio vt videatur donare.l.2.C.si qs vel ... alteri si nescitur an donauerit vel ne.tunc fm Bal.in additionibus ad prefatum tractatū Bar.ad coniecturas est recurrendum.fm ea que.j.dicā in.§.22. Aduerte hic fz Bar.i aūt.ex testō.C.de coll. q' donatū a pr̄e filio emancipato ē ɔferen̄ post mortem τ computabitur in eius pte. Sed donatū filio exñti in sua potestate.lz nō valeat in vita ipsius patris tñ assumit sibi vim post mortem.τ h3 vim legati.vt i.l in donationibus.C.ad le.fal.τ.l.donationes la prima.C.de dona.inter vi.τ vxo. Et sicut legata τ fideicōmissa non cōferūt l.a patre.C.de coll.sic nec talis donatio. Falli' hoc in tribus casibus. Primus qñ emergitur inequalitas.l.pe.C.de coll. Secundus quando pater hoc expressit. Tertius qñ dedit vt hēret i peculio.l.si donatione.C.de coll.

11 Utrū oē acqsitū ex pecunia patris a filiofamilias sit ꝓfecticiū.R.fz Bar.in predicto tractatu.τ in.l.cum opoztet.C.de bo.q3 li. q' id quod acquirit filiusfamilias ex bonis patris siue sit pecunia.siue sint possessiones sibi ab eodē date sine laboꝛe et industria sua.puta dando possessionem alteri colono.vel pecuniam mercatori.ex qua habuit de lucro.tale lucrum erit ꝓfectitiū. Sz id qḋ acqrit ex predictis bonis ex labore suo vel industria.puta laborando agrū predictū.vel negotiando de pecunia predicta sicut lucrū qḋ fit ex pecunia.ꝓ pte attribuitur psone lucranti.τ ꝓ pte pecunie. l.i.C.ꝓ socio.τ.l.si non fuerint.§.i.ff.eo. sic tale lucrū erit ꝓ pte que debetur possessioni vel pecunie ꝓfectitiū.τ ꝓ pte.q̄ debetur operi psone lucrātis erit aduentitiū.d. l.cū o3 pꝰ prin.vbi p3 q' oē lucrū ꝓueniēs ex psona filij ē aduētitiū. Nec ob.l.si ita.§ si.ff.de vsu τ hita.τ.l.ꝓ suū.§.si.ff.de acq.re.do.quas allegat Spe.q tenet ɔtrariū.q2 loquuntur in suo qui acqrit dño ex ope psone sue. Et hoc tene.nisi ex pecunia patris fecisset vsuram.q2 licet glo.in.d.l.cū opoztet teneat cōtrariū.tñ tu tene cū Bar.ibidē q' tale lucrū ñ erit nec ꝓfectitiū nec aduētitiū.sed totū restituen̄ p ipsū filiū.τ glo.intellexit qñ vsure licite erāt d iur ciuili.qḋ ho

(i.e. emit libros nō filij z dixit q' p filio emebat et volebat. Sz nō tradidit ... Ros. §. 6. i pñ

(tñ pꝰ mortē pr̄is erit ɔferēdū cū alijs frīb. vt j. hoc eodez. §. ibi aduerte hic fz Bar.

die non est. c. sup eo. de vsuris.

12 ¶ Utrū filiusfamilias q lucratur vigore statuti ex morte vxoris sue dotē l'ptem debeat eā hēre p aduentitio. R. Bar. in d. tractatu. q aut filius sustinet onera mrimonij de lucro sue psone. & tunc filio erit aduentitiū. Si vero ñ ipse sed pr sic erit pfectitiū. Et sic itellige opi. Dy. i. l. si cū dotē. §. nūc trāsgrediamur. ff. solu. ma. q tz q non ē aduētitiū sed coicabit post mortē pris cū alijs fratribus. p. l. 2. C. fami. her. Si vero ptim pr & ptim filius sustinet. tunc p rata oneris ptim erit pfectitiū & ptim aduentitium. l. sed & si qs. §. i. ff. de usufruc. & l. si suus cois. §. fi. ff. de stipu. seruo

13 ¶ Utrū donatū vel relictū ab extraneo filiofamilias sit aduentitiū. R. fz Bar. in pdicto tractatu. q aut datū est ptemplatōe patris. & sic erit pfectitiū. Si vero datū ē ptēplatione filij sic erit aduētitiū. i. l. sed si plres. §. arrogato. ff. de vulga. & pu. substi. & l. additio. ff. de acqui. here. & l. sed & si qd donet ff. de vsufruc. & nō. glo. in d. l. cum op3. Si aūt ñ appa3 cuius ptēplatōe sit datū. dprehenditur ex futuro euentu. puta qñ relinqt filio. vt post mortē pris hēat. sic psumit q ptēplatōne filij. Si vero vt tūc viuente pre. sic psumitur ptēplatōe pris datū. Sil3 ex opere pphenditur. puta filius faciēdo mercantiā acqsiuit amiciciā cū aliquo ex qua aliquid sibi donauit. q3 tunc erit sibi aduēticiū. l. sociū qui. §. fi. ff. p socio. & ibi est casus expssus. q3 ptemplatōe filij. Jō nō. q oēs leges que dicunt inspicien cuius pēplatōe debēt itelligi d ca. pria. d. l. sociū. qm in dānū acqrentis ñ psideratur cā remota l. fi. ff. de cōiūgē. cū emācipa. libe. sz bñ qtum ad comodū. l. si forte. ff. de ca. pecu.

14 ¶ Utrū oē acqsitū p filiūfamilias sit psumēdū ex bonis pris in dubio & sic pfectitiū. R. Bar. vbi. s. q aut resultat suspitio delicti. nisi sic psumatur. puta q3 filia psumet turpiter acqsiuisse. q3 ali3 nō potuit hēre. & sic credetur ex bonis pris acqsitū. vt suspitio delicti euitetur. l. si defunctus. C. arbi. tutel. & l. quintus. ff. de dona. inter vi. & vxo. & l ēt si vxoris noie. C. eo. Aut suspitio delicti euitat. & sic psumet ex bonis filij. d. legib Aut nec euitatur nec oritur psūptio delicti & sic recurrenū est ad piecturas. C. de epi. & cle. aūt. licentia. Et hec oia sunt suanda ēt i plato tutore. vxore. & huiusmōi. qui circa bōa alioꝝ versantur in pscia. lz glo. in d. l. ēt & in d. l. cū op3. ali3 dicat.

15 ¶ Utrū donatum filio a patre sit aduenticiū R. Bar. vbi. s. q aut pcesserūt merita filij q si extraneus fecisset ei donasset. sic donatio tz a principio & erit ei aduentitiū. vt tz glo. C. de ioffi. te. aūt. vñ si parēs. Et pcordat Jaco. butri. Aut ñ donat pp merita sed vt filio & sic est simplex donatio que nō valet. nisi morte confirmetur. vt supra patuit. §. 10.

16 ¶ Sed ad quid valet dictum peculium aduenticium filio cum vt dictum est vsufructus sit patris. nec de eo potest disponere. nisi vt. j. Religiosus. §. 56. R. q valet vt p9 mortem patris non teneatur illud comunicare cum alijs fratribus sed erit specialiter suū. l. fi. C. de colla. Peculiū vero pfectitiū ad nihil valet filio. nisi ad hoc, ne publicetur i casu quo alia bona pris publicantur. vt in l. si finita. §. de vectigalibus. ff. de dam. ifec. Et quod ibi notat Bar. post mortem tū patris erit cōe cum alijs fratribus.

17 ¶ Utrum de peculio castrensi vel quasi filiusfamilias possit testari & ad libitum disponere. R. q sic fm omnes doc. quia illud acquirit sibi & quo ad dominiū & usūfructū nec illō cōunicabit cum fratribus post mōtem patris. d. l. cum antiquis. C. de ioffi. testa. & multis alijs.

18 ¶ Utrum pecunia data filiofamilias a patre p studio sit ei imputanda post mortem patris i pte sua ab alijs fribus tpr diuisiōis. R. Bar. in d. tractatu q si apud patrem nihil erat qd eē filij non imputabitur ei in ptem l. que pater. ff. fami. her. Si vero apud patrē erat pecunia filij ex castrensi vel quasi peculio. tūc in dubio presumetur q pater administratorio nomine egerit id de pecunia ipsius filij. & sic imputabitur ei in partez. facit quod nō. i. l. fi. C. de dotis pmissi. Sed iuditio meo mihi videtur q pr dādo filio p studio vel filie p dote q psumatur dare de suo. q3 pietas paterna ad hoc iducit. Secus in extraneo. nisi patris substātia eēt tenuis & filij habundans. q3 sic tenere cū Bar. alias non.

19 ¶ Quid si pater dedit pecuniam filio pro emendis libris & ipse lusit. vel i meretricibus expendit. R. fz Bar. i aūt. quod locū C. de colla. q post mortē patris computabitur ei in suam ptē. ar. d. autentice. sicut mulieri que passa est consumi dotem computabitur ei in ptem suam. vt in d. aūt. qd locū. Idē dic de donato p emancipatōne a patre filio q erit cōputañ ei tpr diuisiōis fm Bar. in. l. prima. §. nec castrense. & i. l. vt liberis. C. de colla.

20 Utrum filius qui incepit studere viuente patre de eius mandato possit post mortem patris de coibus bonis perficere studium. R. Bar. in d. tractatu quod non. nam factum patris erga filium viciatum catenus obligat heredem quatenus pater erat obligatus. l. et si filius ff. de mu. et ho. iuncta l. honores. §. is qui. ff. de decu. et l. si filia. §. idem scribit. ff. fami. her. pp quod concludit Bal. in addi. ad d. tractatum. quod si vult perficere studium faciat de suo. vel si vult doctorari similiter faciet de suo. quia est nouus actus. l. si seruus legatus. §. sed si cum mihi ex testo. ff. de lega. i. nec fratres ei tenentur si nollunt.

21 Utrum tempore diuisionis fratrum veniant expense facte a patre vxoris filijfamilias et alia ornamenta. R. Bal. vbi. s. et Bar. in. l. i huius ff. solu. ma. quod de consumptis filius non tenetur nec alius frater posset dicere. ego duc. in meam et tantundem expend. in de coi nisi pater aliter caueret in testo. l. 3. §. fi. ff. de mu. et ho. et ibi per glo. et l. ex pte. §. fi. ff. fami. herci. De estantibus autem vt sunt vestes. et alia alia ornamenta si sunt necessaria ad quottidianum vsum non conferuntur. sed sunt vxoris et a principio tenuit donatio inter socrum et nurum. l. ex annuo. ff. de dona. inter vi. et vxo rem. et l. si dos cum sua glo. ff. ad le. fal. Si vero non sunt necessaria ad quottidianum vsum sed sunt preciosa. tunc illa qualia sunt debent conferri. l. illud vestimentum. ff. de pecu. nec potest dici quod morte sit confirmata donatio quia non presumuntur donata. licet dicatur maritus vir donat vobis istam coronam vel brocatum. sed ad vsum concessa. l. mortis i fi. ff. de dona. inter. vi. et vxo. Similiter dic in factis pro filia. l. cum hic status. §. oro. ff. eo. et pro predictis facit. l. fi. ff. solu. ma. et quod dicit Bar. in. l. si vt certo. ff. como. Ange. tamen in. l. si ex re domini ff. de stipu. ser. per glo. ibi positam. determinat quod vestes lugubres date mulieribus efficiuntur ipsarum. de dote vero data filie filij ab auo ipsius quomodo non sit coicanda. vide. s. Dos. §. 21.

22 Utrum expense facte a patre in peculio filij aduentitio sint coicande inter fratres post mortem patris. R. secundum Bar. in d. tractatu. quod aut fuerunt necessarie. vel ad perpetuam vtilitatem. et tunc filio imputabuntur. l. fi. §. fi. C. de bo. que libe. et l. iubemus. C. ad trebellia. nisi pater fecisset aio non repetendi. ar. l. si in area. ff. de condi. inde. quod si de aio nescitur. tunc si sunt parui sumptus presumentur donati. l. si seruus. ff. de dona. inter vi. et vxo. Si sunt magni sumptus. ita quod excedant fructuum quantitatem. tunc videtur huiusmodi se aium repetendi. nisi in ca alimentorum vel expendisset. l. nesennius. §. preterea. ff. de nego. ge. Secus si non excederet fructuum quantitatem. quia tunc vr donasse. ar. d. l. fi. §. si autem res C. de bo. que li. In ipensis tamen quas facit vir in rebus vxoris gratia fructuum querendorum conseruandorum et colligendorum sine vlla distinctione sibi facit. l. ii. ff. de impensis. Et non repetet ab vxore vel eius heredibus. In alijs autem si sunt modice non repetuntur. l. oio. ff. de impensis. Si sunt magne repetet. d. l. oio vbi alique etiam ponuntur exceptiones quas omitto. quia parum ad nos. Sed in conscientia sequere quod dixi. Si vero dicti sumptus non fuerunt necessarij nec ad perpetuam vtilitatem. sed solum ad fructuum vtilitatem. tunc non sunt comunicandi. quia onera pertinent ad eundem patrem et expense. Et etiam idem dicendum de eo quod expendit in datijs et collectis. cum habeat vsumfructum. l. si pendentes. §. sed et si quid. ff. de vsufruc. et l. neque stipendium. ff. de impensis. Nec obstat. l. vnica. §. sed nec ob impensas. C. de re. vxo. acto. quia vir habet dotem propter onera matrimonij. ideo non debet grauari onere impensarum. Nec hoc erit in alio vsufructuario. quia simpliciter habet ex alia causa. vt ex contractu vel quasi. huius concordat Bal. vbi supra.

Utrum patre obligante se pro delicto filij sit totum computandum in parte dicti filij post mortem patris. an de tota hereditate cum alijs fratribus. R. Bal. vbi. s. quod si pater hoc fecit ductus naturali pietate. sic omnes fratres debent pro parte sua sustinere. l. liber captus. C. de captiuis. Sed si fecit ex necessitate. puta dictante hoc statuto. vt notat glo. super. R. ca. C. de decre. decu tunc nascitur naturalis obligatio inter patrem et filium ex tali gestione negotiorum eius que transit ad heredes. et ideo soluet de parte sua et non de comuni. l. igitur. ff. de libe. ca. et quod notant doc. de eo qui cogitur soluere condemnationem alterius. in. l. 2. §. fi. ff. de ver. ob. 23

Utrum patre dante damnum in bonis aduenticijs filij teneantur fratres emendare de coi. R. secundum Bal. vbi supra. quod aut dilapidatio est solum fructuum. et sic non tenentur. d. l. cum oportet. Quod limita verum quando pater habet vsumfructum in dictis bonis. secus quando ille qui legauerat prohibuit vsufructum queri patri. quod potest fieri. vt tenet glo. in auten. vt liceat matri et auie. et auten. excipitur. C. de bonis que liberis. quia tunc tenerentur 24

tenetur ad pēdenatōem quā p sua culpa alter pmeruit. Alī cōtrahitur societas gńaliter ois q̄stus l q̄stus ⁊ lucri. qd tūc ē dicer sicut ois q̄stus. l. sed ⁊ si addiatur. ff. eo. de qua loqur. d. l. cohiri cū quis le. se. ⁊ isti coicant oia q̄ pueniūt ex opa. i. solertia alterius: sed nō donatōem simplicē siue cā mortis. vel legata. l hereditatē. nec deb. ta alterius: nisi que fiunt cā q̄stus l societatis. Alī sunt socij certe rei. s. puiuendi qr viuūt ad vnū panē ⁊ vinū. l certe negociatiōis. l lucror q̄ psequūtur. lz i diuersis negociationibus l opibus ex qbus lucrant. Quis alī alter ponat opam alter pecuniā. alī virum q3. de qbus. j. societas prio. Et ex pdictis potes intelligere optie istam materiam.

28 Pone q duo fres rustici colētes terras vnus hz filios scindentes terrā alter n. quō diuidentur fructus puenientes ex cultura. R. fm Bal. in. d. l. si patruus q diuidentur i capita. qr societas respicit capita eor qui opas ponunt in societate. Istud lita verū3 quo ad lucrū qd debetur psone. s3 quo ad lucrū qd debetur bobus l terre q̄ sūt coia n diuidetur p capita sed in stirpes. fm eundez Bal. in q̄dā psilio. ⁊ Bar. in. d. l. si patruus.

29 Quid si sint duo fratres quor vnus posuit opā alter pecuniā i societatē ⁊ cāu oia pbusta sūt. R. fz Bal. vbi. s. q ille qui posuit opam tenetur alteri ad medietatem capitalis. p. l. si cū duobus. §. si incohanda. ff p socio. ⁊ ita ēt tz Jaco. de are. in. l. i. C. p socio. glo. in. d. l. si patruus tz pīrium. s3 tu tene qd dixi. Societas primo. §. 10.

30 Utrū lucrū vxoris alterius fris sit coicādū. R. Bal. in. l. si vxorē. C. de pdi. infer. ⁊ do. Ubal. de pusio in. l. cū duobus. ff. p socio. q aut mulier eadē opa facit sicut hoies in laborando. ⁊ sic ipa dz hēre ptē lucri ⁊ diuidetur i capita. vt. s. dictū est de filijs. Aut vxor exercet aliquā artē l mercantiā vel est obstetrix. l cirogicha. ⁊ tūc si ponebat oia lucra in cōi. ⁊ sciū vir pcta est societas. qa mulier cū viro pōt phere societatē. fm eundem Bal. in. d. l. si vxorē. ⁊ sic lucra erunt coia. Aut vxor tenebat sepatum lucrū. l ex alijs piecturis pz q nolebat phere societatem. tunc de opibus coibus ⁊ obsequalibus q̄ fiunt a mulieribus in domo fm q̄litatē psone. vt facere lectum. cochinā. ⁊ huiusmodi. n pōt lucrū pseq. qr tenetur operari in domo in qua recipit alimenta. vt in glo. l. sicut. ff. de ope. liber. ⁊ Bal. in. l. Gaio seio in si. ff. d ali. lega. ⁊ Ange. in. l. i. C. d legi. here. ⁊ in. l. si cū dotē. ff. solu. ma. ymo si desisteret a talibus obsequalibus opibus ⁊ puc extimatiōis pp faciēdā artez ps lucri talis artis deberet coicari cū viro ⁊ alijs fribus fm iudiciū boni viri. Qd limita vez nisi hēret aliméta iure legati: qr tūc n tenetur oparti i domo dātium talia alimēta. fz Bal. ⁊ Ange. vbi. s. Si aūt vltra talia obsequalia exercet aliq̄z artē ⁊ in ipis lucrat pōt sibi retinere tāq̄z pprīū ⁊ non cogit coicare. Qd nō. p itelligēntia eor q̄ dico infra vxor. §. 2. Et qd dixi de vxore idē dic de filiabus alterius fris: excepto q acgrēt pri. ⁊ solū illud lucrum erit eis aduenticium.

Utr frēs q sūt socij oium bonor si vnus eor hēt filias possit eas dotare de cōi. R. Spe. tz q nō: nisi sit pactū iter eos p. l. si socius p filia. ff. p socio. Idē tz Pe. de perusio i. 14. li. psilior suor. Cōtrariū tz Bal. i psilio qd icipit sciē tale. ⁊ ńc Ubal. i. d. l. cū duobus argués p ⁊ p. finalr dicit q glibz pt adherere cui pti voluerit. S3 iudicio meo prima opinio vr verior qñ nō sūt socij oiuz bonor. s3 qñ sūt socij oiuz bōr vā ē fa c pl. ⁊ fm hoc pcorda. predictos vt. s. 27. §. 31

Quid si vnus frum dotauit filias alius fris sciētis ⁊ patiētis. R. q poterit repetere dotes qr vtilr gessit negotiū. Nec obstat q extraneus dotando filiam alterius vr donare dando dotē. l. ex morte. C. de pac. pué. qa hoc vez qñ solus hoc facit. Secus si cū patre simul faceret ⁊ ita psuluit Bal. in. d. psilio vbi. s. hoc itellige qñ nō ē pcta societas oium bonorum vt. s. patet. 32

Utrū cū frēs stāt simul post mortem pris: ⁊ vnus d fructibus labor suor: vel d alijs bonis posuit in domo p cōi victu possit repetere illud plus in diuisiōe. R. dñs. Ubal. vbi. s. q illi qui extārsūt sui. nisi pcta sit societas in illis. Si aūt sūt psūpti tunc si inter eos erat pcta societas conuiuendi qr viuebāt ad vnum panē ⁊ vinum tūc nō hēbitur psideratio ad illud plus: qr societatis iure psumpti itelligūtur. vt ē casus in. c. si duo fratres de frib d nouo bñ. inuesti. in vsib feu ⁊ hoc nō rōe frnitatis vel cohabitationis s3 cōis mēse fm Bal. in. d. c. si duo qd nō. qr quottidiana in fribus quor vnus habet maiorē familiā altero. Si vero societas cōuiuendi nō erat iter eos. puta. qr vnus minor iter quos nō phiur. l. in pditionibus. §. si. ff. p socio: vel alter furiosus vel pdigus cui erat iterdicta administratio vel monachus ⁊ siles: ⁊ tūc expense nō iputātur inter frēs q̄ sūt facte p alimentis nisi piestet. q nō intēdit donare. l. nesenius. ff. d nego. 33

et istis de bursa sua faciebat expensas non ei presumit donare eis quem habet non teneri alimentare: ita dicit d. petrus de ubal. ... Et cum pauper non presumatur expendere animo donandi

ge. vel nisi quia redditus cōes erāt sufficiētes ad aluūta sʒ ꝯseruabat frumētum vt meliꝰ vēderet: vel quia naturali caritate nō tenebat alimētare. ar. l. si. ff. de pe. here fm Bal. i. l. filie cuius. C. fami. herci. Itē qñ ille q fecit īpensas erat pauperior. vt nō. in. l. alimēta. C. de nego. ge. p Jaco. butri. Et Bal. quia pma caritas icipit a se ipo. l. presens. C. de ꝑui ꝛ aqua. Et sic Bal. in. l. si paterno. C. de nego. ge. tʒ de rusticis quorʒ vnus multa. posuit in domo ꝓ alimētis ꝙ pōt petere: qñ in filijs aluūtatis nō erāt ope aliquales: correspondētes alimētis: quia cōiter rustici sunt paupes quorum oculꝰ ē porcelus. vt dic glo. in. l. illicitas. ff. de offō psi. ꝛ raro hñt pecunias. vt dicit Bal. in. l. eadem. C. locati. Jō nō ꝓsumitur donare cū ipe nō hēat superflua quod nō.

34 Utrum cū vnus fratʒ ponit lucra sua ꝓ reparatione comunis patrimonij: vel emit boues pro colendis possessiōibus comunibꝰ possit aliud repetere. R. d. Ubal. vbi. s. ꝙ sic expresse. ꝑ tex. in. l. ex duobus. ff. nego. ge. ꝛ Bal. i. l. filie. C. fami. herci.

35 Sunt duo fratres vnus legitimꝰ aliꝰ spurius q societatē ꝯhunt oium bonorum i vita patris ipo: queritur an moriēte pre eius hereditas transeat ēt ad spuriū. R. Bal. in. l. i. C. ꝓ socio ꝙ sic. nō vi successionis vel relicti sʒ iure societatis. qd non ꝓ cautella. tu q vis spurium succedere in hereditate cuʒ legitimo vt facias eos contrahere societatem in simul oium bonorum. Ros. § 27

Pecunia aliqñ capitur largissime ꝓ omni re mundi. i. q. 3. totum ꝛ in. l. nois. ff. de ver. si. dr nois pecunie appellatione rē significare proculus ait. vbi glo. rem. s. omnem que sit vel esse possit in patrimonio: ꝛ sic rei appellatio latior ē ꝙ pecunie. vt in. l. rei. ff. eodem: quia res sacre ꝛ liber hō qui nō possūt esse in patrimonio sunt res ꝛ nō pecunia. Sed stricte ꝛ proprie pecunia accipitur ꝓ pecunia numerata. 14. q. 3. c. i. 2. ꝛ. 3. ꝛ. ff. de le. i. l. talis scriptura in prin. Scdm ēt quatuor magros expositores regle beati frācisci. pecunia accipitur. ꝓ oi re qua gs vtit. ad aliquid pro pcio dādum: vnde dicūt ꝙ nō lʒ fribus minoribus aliqua recipere quibus vtantur pro pcio ad aliqua emenda.

i Sed pone ꝙ aliqs vult dare fratri minori aliquam reʒ qua frater non indiget nunqd poterit eam recipere vt vendat ꝛ de pcio aliam necessariam emat. R. ꝙ nō: quia sic esset recipere pecuniam sʒ bene pōt eam recipere aio nūqꝫ eā distrahendi ipe sed procuratori ordinis assignandi vt ipe eam vedat vel in necessariam commutet: quia sic nunqꝫ est pecunia que prohibetur in regula recipi ꝙ diu est in manu eius: sed postqꝫ est assignata procuratori. Car. vero in Cle. exiuit §. porro de ver. signi. dicit: ꝙ hodie denarius ꝛ pecunia pro eodem accipiuntur ꝛ sic exponit verbum. vel. pro idest in predicta regula minorum vt sit sensus. non recipiant denarios. vel idest pecuniam prohibendo cuiuscūqꝫ generis monetam. sed magis placet opi. quatuor magistrorum.

a Utrum mutuans. x. in auro teneatur recipere in argento tantum ipso inuito vel in diuersa forma puta. florentinos pro senensibus mutuatis. R. Pa. in. c. qto de iure. iuran. colligendo mentem Bar. in. l. Paulus. ff. de solu. Aut mutuauit decem libras. in quatuor florenis: ꝛ tunc sufficit restituē decem libras etiam in alia moneta quia videtur extimatos illos florenos pro decem libris vendidisse sicut dicimus in dote cum traditur extimata. l. cum dotem. C. de iure do. ꝛ idem dic in deposito. Aut fuit dictum mutuo vel depono. decem libras in florenis ꝛ periculum ꝛ commodum pertinet ad debitorem seu depositarium: vnde tenetur restituere secundum extimationem existentem tempore solutionis fiende. ar. d. l. cum dotem. Aut fuit simpliciter factum mutuuʒ puta. mutuo tibi cētuʒ florenos ꝛ tunc si est passurus aliquod dampnum recipiendo. in alia forma non tenetur recipere. d. l. paulus. Si vero nullum damnū est passurus sic tenetur vt in. d. l. paulus. Sed in alia materia non tenetur recipere: quia mutuum debet restitui in eodem genere ꝛ eadem bonitate. vt in. l. cuʒ quid. ff. si cer. petatur. ꝛ aliud pro alio inuito creditore solui non potest. l. 2. ff. si cer. peta. Consuetudo tamen est vt soluatur in alia materia ꝛ seruanda est quia videtur actum quod est consuetum. l. ꝙ si nollitꝰ §. qui assidua. ff. de edili. edic. ꝛ consuluit Oldracus. In deposito autem considera si fuit actum vt pecuniam confunderet cum sua ꝛ idē dic ꝙ ꝺ mutuo: aut tenēt sepatā ꝛ sic eam reddet ꝛ ñ aliaʒ in forma aut materia.

Pedagium dr a pedibꝰ datur cui a transeuntibus i locis constitutis a principe: l' ab eo q hēt sup hoc auctoritatē Guidagium vero datur. ꝓ ducatu p terrā alicuius vt securius vadat. Salinariū autē

et uolo mihi restitutionem fieri i florenis tunc

Si uult restituere i eadem materia sed i alia forma: puta florentinos pro senensibus sic tenetur recipere. si i alia mã. puta argentum pro auro. non

datur. p sale vt. s. possint emere vel vendere. Hec hntur: in. c. sup qbusdã de v. signi. in glo. Unn pedagium idẽ significat q vectigal. vt nõ. dñs. Pe. de ancha. in. c. qq õ censi. li. 6. et soluitur qñq3 solum p trãsitu psone vt ferrarie. Aliqñ p rebus quas qs defert nõ vsus sui causa. Tributum est q p statur fisco. et idem est qd cẽsus vel pensio.

1 ¶ Quis põt iponere pedagia. guidagia et salinaria. R. q princeps vel rex aut ille cui a lateranensi concilio fuit concessum: vel qui ex longa consuetudine de qua non extat memoria in contrarium hoc habet. vt nõ. i. d c. super quibusdam: Alias nõ habentes auctoritatem ab aliquo prefatorum exigẽtes sunt excomunicandi de censi. innouamus et de iure ciuili sunt perpetuo exilio dãnandi. C. noua vectiga. insti. non po. l. vlt. Sed hodie ex quo ciuitates ytalie habent merum et mixtum imperium obtinuerunt de facto vt imponere possint ista pedagia. vt nõ. Jo. An. et Pa. in. d. c. super qbusdã Alij autem qui de facto iponunt seu iposita exigunt: nisi hẽant auctoritatẽ ab aliquo pdictorum rapinam cõmittunt. Similiter non sufficit q vna ps ciuitatis consentiat: s3 oportet q maior pars presertum eorum q b' tãgit fm do. Gaspa. calde in. c. si. de ma. et obe. facit. l. iconcedendo. ff. õ aqua plu. ar. Regla. Qd omnes tangit li. 6. et sic patet que ẽ causa efficiens.

2 ¶ Utrum prefata pedagia possint imponi ab hntib' potestatẽ sine iusta cã q põ: dici cã final' seu formal'. R. f3 Ray. q ñ. et exigẽs cõmittit rapinã si sine legitia cã ipõit. Et cã legitima et iusta sunt publice necessitates: qs Bar. in. l. vniuersi. C. de uecti. applat st. pẽdia. põtes. publice domus: defensio strate: et huiusmodi facit. c. si quis romipetas. 24. q. 3. iuncto. c. inouamus de treu. et pa. et i. c. puenit et. c. cum apls de censi. et. l. vectigalia. ff. õ publi. et ibi per doc.

3 ¶ De qbus debẽt solui pedagia. R. q solummodo de hijs q cã negotiationis vel mercimonij deferũtur. C. de vecti. l. oium. vnõ de hijs que qs facit portare pro necessitate ad vsum sue vite et familie nõ põt exigi pedagiũ. et nec v3 cõsuetudo i cõriu3 f3 Hosti. Ber. in. d. c. super qbusdam. ymo vult lex vniuersi. C. de vecti. q decapitetur qui õ rebus ad pprium vsum vel gra' uris colẽdi. vel ad se defendẽdũ emptis vel delatis exigit pedagium. vnde in hijs fraudantes non peccant. Sed attende q aliqñ pedagiũ dr etiam collecta que posset imponi sup huiusmodi in suos subditos et sic non liceret fraudare: quando ex legitima causa iponitur: sed forenses non tenerentur. et h dr cã materialis.

¶ A quibus possũt exigi pedagia. R. q ab oibus exceptis clericis. ecclijs et alijs ecclesiasticis psonis et si quis a talibus exigit p se vel per interpositam personam si ẽ persona singularis excoicatus est ipo fcõ. Si collegium vel vniuersitas ciuitatis. castri vel ville subicitur interdicto donec restituerint extorta. Intellige dummodo prefati ñ causa negotiationis deferant. hec habẽtur in. c. qq de censi. li. 6. Et quomodo idirecte possunt exigi. vide supra immunitas. §. 38. cum. 4. §. se. 4

¶ Sed quid de iponentibus noua pedagia sine auctoritate legitima: vel augumentantes antiqua. vel exigẽtes iniusta. siue ex cã efficienti. siue ex cã finali. vel materiali. R. q raptores sunt et tenẽtur ad restitutionem eis a quibus extorserũt vel eor heredibus si sciunt eos: vel saltem pauperibus si eos ignorãt. et hoc de necessitate pcepti. c. si res. 14. q. 6. et hodie p pcessum cene sunt excomunicati excoicatione papali. vt ĩ. excoicatio. 5. casu. 20. 5

¶ Utrum fraudãtes pedagia vel Guidagia peccẽt et teneãtur ad restitutionem. R. fm coiter doctores in. d. c. Innouamus: et maxime Pa. q sic. si sunt legitima auctoritate iposita: vel ita antiqua q de eius initio nõ extat memoria. ẽt fm Hosti. si causa non ẽ expressa a principe cum ea cõcessit imponi posse. Et etiam si ille qui recipit nõ facit id p quo psumitur q sint pcessa: dummodo nõ cõstet q pp illud fuerint iposita et sic trãseũt cõiter doc. S3 ego dico q vbi iponẽtes talia pedagia ñ laborãt loco et tpe p vniuersali vtilitate. s. viar põtius3 saluatiõe psonar et rer iux suũ posse ad qd tenẽtur fm Archi. i. c. si qs romipetas. 14. q. 3. ñ peccãt q ea defraudãt: sine mẽdacio tñ et piurio. nec tñr ad restitutionẽ. Nec ẽt cr do peccẽt mortalr fraudãtes q3uis pdci laborẽt i pdictis. p loco et tpe. Rõ q: cõit. sic istiuũl. s. statuim' q qlib3 soluat et ẽ. sub pẽa cadẽdi i cõmissũ si alr iueni' fuerit. Et iõ istõ statutũ ñ obligat ad mortale vt. s. dixi iobia. §. 1. nec ẽt ad penã vt t3 glo. i. c. fr nuas. 12. q. 2. nisi post pdenationẽ: si obicias q dãnificãt gabelas emẽtes: ad hoc. R. q suũ dãnũ: q: ita et sub ista pditiõe emũt vt vigilẽt alias sibi iputetur. Si vero statutum ex quo iponũt esset pceptiuũ sic hẽret locũ qd cõiter tenẽt 6

doc. Si aūt non sūt legitima auctoritate im posita. tūc exēpti. s. q nō sūt subditi talib⁹ iponētibus nō peccāt: nec i aliquo obligātur. Aduerte tñ qꝛ pedagia nr̄i tpis sūt coiter illicita. Unde nisi ꝓbent legitime iposita debemus ꝓsumere. iniusta. c. qm̄qꝫ de cēsi. li. 6. ergo anqꝫ ꝓbēt esse legitima stabo i ꝓsūptione iuris. s. qꝫ sint iniusta ꝛ sic nō teneār soluē. Et sic nota qꝫ noua pedagia siue augmētatiōes factas nullus pōt exigere: nisi sit certus. qꝫ sint iposita ꝛ ab hñte auctoritatē iponendi ꝛ ex legitima cā ex quo ius ꝓsumit oia fore iniusta. Uerū ē qꝫ subditus q cogeretur ad ipa exigēda excusaretur i dubio pp bonū obie: sed nō illi q volūtarie ea exigunt. Nec excusarē eos a mortali peccato qñ de hoc aduerterēt si ea volūtarie exigerēt. Alias hoc nō aduertēdo. s. qꝫ ius ꝓsumat iniusta nisi quatenus ꝓbentur legitima nō peccat mortaliter: sed ad minus tenebūtur ad restitutionē exactorū si postea inueniētur non fuisse legitima. Subditi vero obligātur ꝑm formā statuti qꝛ in eorū ꝑiudiciū bene poterūt pedagia iponere. vt nō. Pa. in. d. c. inouamus. qꝛ potius tūc dr̄ collecta qꝫ pedagiū. Quod limita verū qñ pp bonū reipublice fuerūt iposita aliꝰ nō obligātur nisi q cōsēserunt. vt in regula quod oēs tangit li. 6. Itē nec exēpti nec subditi obligātur qñ sūt iposita ex certa cā: ꝛ ꝯstat etiā ab hñte ptātem iponendi. ꝛ ille qui exigit seu exigere facit nō implet cām pp quam sunt iposita ymo peccat mortaliter ꝛ restituerē tenetur: qꝛ cā cessante cessat effectus. ꝺ appel. c. cū cessante. sane itelligēdo. s. loco ꝛ tpre debito: qꝛ nō semp sed ꝓ semp illud tenetur facere. ꝓ quo ē pedagiū ipositum. Et hec oia itellige: nisi in ñ soluēdo talia pedagia imineret aliqꝺ scādalum qꝛ tunc indistincte teneretur quilibet ad ea soluēda. Cōsulo ergo ꝯfessoribus qꝫ videāt decreta dictorū pedagiorū vt possint bonū iudiciū dare: vtrū sint obligatoria ad culpā vel ne. Item dic qꝫ nimis grauati alijs ipositionibus vel qñ gabelle sunt nimis graues ꝛ sine necessitate nec ad vtilitatem cōis possunt fraudare sine peccato. silr qñ iponēs non habet iustū titulum dñij.

7 Utrū xp̄iani teneātur soluere pedagia saracenis ꝛ alijs ifidelibus. R̄. ꝑꝫ Hosti. qꝫ ñ tenētur nisi solū ad h vt sustineātur in transitu p eos. ꝛ placet mihi ista opinio lꝫ alij ꝯtrium teneāt ꝛ male: tū qꝛ xp̄iani nō tenētur ad eorū statuta. Limito tñ nisi expresse ex pacto volūtarie ꝯuenissēt cū eis ad soluendū. Nā tūc si ipi ꝑuant fidē xp̄ianis xp̄iani tenētur ei ꝑuare. 22. q. 4. Innocens ꝛ. 23. q. i. nolli. hijs cōcor. Archi. in. d. c. si quis rompipetas.

Utrū exigētes pedagia seu exigere facientes teneātur itinera teneꝛ secura. R̄. Bal. i. li. de ꝯsue. feu. ti de hijs q feu. da. possunt i §. Abbatissa ꝛ in ti.° ꝺ pace iura fir. §. cūcticulis. qꝫ sic. Uñ addit qꝫ si fiunt aliqꝫ robarie i eorū curia: territorio vl̄ districtu ab eis possesso vbi exigūt pedagia a trāseuntibus tenētur aut roboriā restituere aut malefactorē exhibere. l. ne qd. ff. de incē. rui. naufra. Et qꝫ teneātur ad restitutionē integram de spoliatione intelligo verū: qñ ex defectu eorū venit nō faciēdo qꝺ facere tenētur. 23. q. 2. dñs. ꝛ. q. 5. administratores ꝛ C. de appell. l. si appellationē ꝛ seqtur Hosti. ꝛ Archi. in. d. c. si quis rompipetas non tamen teneṫur exactum in pedagio restituere. ꝑm Hosti. 8

PEna stricte ꝛ ꝓprie est dumtaxat illa que ē corporis afflictiua: ꝛ ideo appellatiōne pene nō venit pena pecuniaria vel extra corpus. ꝑꝫ Pa. in. c. inter alia de imu. ec. ꝛ ibi ē tex: vbi dr̄. cōfugiens ad ecclesiam nō dꝫ ꝯdemnari ad penam. et tñ postea dic̄ qꝫ legitime puniēd⁹ vbi ē glo. puniēdus. s. pecunialiter dū taxat: vel alia pēa ꝑter corporalē. 17. q. 4. reū et. c. id cōstituim⁹. Sꝫ large accipitur pro omni eo qꝺ minuit de patrimonio vel priuat ab aliquo legitimo. Ge. tamē in. c. si. de elec. li. 6. dicit qꝫ ꝯstitutio ꝓprie ē penalis que priuat iure quesito vt in c. si religiosus eo. ti. et li. et ita pena ē q punit et vindicat quod quisqꝫ cōmisit vt in. c. pñia de pe. di. 3. vide glo. in. c. dispendia ꝺ rescrip. eo. li. Et ideo illa lex ē penalis ꝓprie que pro vindicta ledit vel in persona vel in alio quesito vt in. d. c. dispendia

Utrum cum quis petit interesse quod passus ē. uel qꝫ restituatur iniuste ablatū penā petat. R̄. qꝫ si ille a quo petit eam habuit rē quam petit. tūc non est pena. nec ex parte actoris. nec ex parte rei: Sed si eam non habuit puta qꝛ petitur interesse tunc ex parte rei est pena sed non ex parte actoris. Si vero peteretur qꝺ actori nō abest nec reo aduenit sic ē pena ex parte vtriusqꝫ. Et iō solum quando est pena ex parte vtriusqꝫ vel saltem ex parte actoris habet locum illud quod dicitur. qꝫ pena non est soluenda in foro anime nisi post condemnationem in glo. 12. q. 2. fraternitas quod nō qꝛ facit 1

ad multa elicitur a Pa. in.c. finē de do. ⁊ coniu.

¶ Quotuplex est pena. R.6. Prima dr̄ canonica vel legalis que imponitur a iure canonico. vel a legibus. de qua in.c. statuimus 16.q.1. Et hec pōt exigi tam a clericis q̄ȝ a laicis. fm Pa. in.c. dilecti. de arbi. facit.c. si quis contumax. ⁊.c. se.17.q.4. Nam qḋ fit lege pmittente n̄ est peccatum.23.q.4. q̄ peccat.l. gracus. C. de adul.

3 ¶ Sed quid si non petatur tenetur ne in foro anime illam soluere. R. ꝙ aut imponit ipso facto. ⁊ sic fm Bal. in li. de vsi. feu. in ti. de feudis ꝙ lȝ n̄ sit necessaria sententia ad esse. est tamen necessaria ad executōem eius. ⁊ sequitur Archi. in.c. felicis. ḋ penis li.6. vbi dicit. ꝙ lȝ ēt talia bona transeant i dominium fisci ⁊ desinant eē criminosi. sicut in bonis heretici. ⁊ illius qui cōmisit crimē lese maiestatis ēt sine sententia. Tamen necessaria est postmodū sententia que declaret cū criminosum anteq̄ȝ excussio fiat bonorum vel alia executio. facit aut̄. de incestis nup. §.1. ⁊ in.c. q̄ fȝ leges in fi. ḋ here. li.6. facit quod nō Bal. in.l. iubemus. §. yconomus. C. ḋ sa. san. ec. ⁊ Bar. i.l. diuus la fa. ff. de custo. ⁊ exhi. reo. ⁊ Butri. in.l. rapiores. C. de epis. ⁊ cle. vbi volunt ꝙ requiritur ꝓcessus declaratorius ꝑsone bānite anteq̄ȝ deueniatur ad excussionē bonorum. lȝ ipso iure sint confiscata. Item glo. in aut̄. de tabe. §. penultimo. que vult ꝙ lȝ tabelio a iure sit priuatus offō. tamen sine sententia hominis valent instrumenta. Et hoc sequitur Pa. in.c. cum non ab homine de iudi. Sed limitat verum. nisi factum eēt notorium. qr̄ in certis non est opus coniecturis. Intelligo ita notoriū ꝙ nulla possit tergiuersatione celari. Et ex hoc pȝ ꝙ in foro anime non tenetur eam soluere añ sententiā. nec ēt lȝ sit notorium anteq̄ȝ fiat excussio dictorum bonorum. qr̄ non tenet illa exhibere. nisi sibi ꝑcipiatur. vel ab eo petantur cui competunt. Nec quis posset ea auferre. nisi precedat sententia declaratoria. vt patet per ea que dixi supra Asasinus. §. vlti. Sed hic aduerte ꝙ qñ talis pena applicat bona alicuius alicui. puta fisco vel alteri ipo iure. ꝙ lȝ talis ante sententiā non teneatur vt dixi dare. tñ nō poterit ea titulo oneroso in aliū transferre. neq̄ȝ fructus ēt talis rei. Rō qr̄ si condemnaretur ꝑ sententiam fiscus vel ille cui fuerant applicata. vendicare ea a quocunq̄ȝ cum fructibus medij temporis. nec teneretur restituere ꝑtium nisi aliquid loco precij inueniatur apud alienantem vel ipm̄ ꝑtium. vt i.d. §.1. ⁊.c. cum i m leges fac. l. si cum dotem §. vlti. cuȝ.l. se. ff. solu. matri. Et io nec sit cū damni illius cui alienat nō pōt fm cōsciam ⁊ etiam sine peccato mortali. nisi alienasset pro necessitate vite. vt ꝓ comedendo ⁊ huiusmodi. q̄r fȝ Bar. i.l. post. ff. de dona. tal' administratio bonoꝝ necessaria vt ē supdicta n̄ ē ꝑsatis iterdicta sed solū volūtaria allegat.l. res. ff. de solu.l. peto. §. predium. ff. de le.2. ⁊.l. alienationes. ff. fami. her. nisi alias esset soluendo ꝓ damno dato: vl' nisi et reuelaret conditionem rei ita esse: si modo tale delictum propter quod sua bona sunt fisco applicata pōt aliquomodo probari. Sȝ si esset totalr improbabile posset alienare etiam tit° oneroso Tit° autē lucratiuo alienare bene posset. Et sic intellige ⁊ limita Bal. vbi. s̄. ⁊ in.d. §. yconomus. ⁊ Pa. in d.c. cum non ab homine ⁊ Jo. An. in.c. ꝓ humani de homi. li.6. in nouella. Si vero pena non imponitur ipo facto sed venit iponenda sic similiter non tenetur añ condemnationem.l. eius qui delatorē in prin. ff. de iure. fisci: ⁊ añ condemnationem pōt disponere quomodocūq̄ȝ vult: q: eius est res sua. lȝ possit ea priuari. Et nō. fm Bar. i.l. si. ff. de penis ⁊.l. in honorarijs. ff. de ac. ⁊ obli. ꝙ hec pena in iudicio non pōt exigi post annum sed solū. ī. annuȝ postq̄ȝ quis eam incurrit. Et hoc intellige quando ē mere penalis tam ex parte actoris seu cui applicatur. q̄ȝ ex parte rei. ⁊ fm hec tene glo. i.d. c. fraternitas ⁊ illud serua lȝ aliqui alr sentiant ⁊ male.

¶ Utrum ad incurrendam penam que ipo facto imponitur negatiue requiratur monitio. R. Inno. in.c. extirpande de preben. ꝙ non incurritur ante monitionem. Pa. ibidem tȝ ꝙ non requiritur. sed ipo facto icurritur. Est glo. in.l.1. C. ḋ hijs qbus vt indi. pro qua. Bar. in.l. in cognitione. ff. ad silēia. concludit ꝙ pena apposita non vindicanti mortem defuncti ipo facto incurritur quo facultatem habuit uindicādi ⁊ nō vindicauit. Est etiam glo. in Cle.1. de here. ⁊ bonus tex in.c. cupientes post principiū de elec. li.6. Sed tu ꝯcorda ꝙ opinio. Inno. quam etiam tenet Jo. An. in.c. licet de electi. li.6. ⁊ multi alij: est vera quando ius n̄ prefigit terminū Opi. vero Pa. ⁊ Bar. intelligitur vbi ius prefigit terminum quia 4

nunc terminus interpellat pro homine. c. potuit de locato τ sic concordat. Hem. in d.c.licet. Sed vbi ius imponit penam affirmatiue ipso facto. sic non requiritur monitio. Et nota q nunc dicitur imponi pena negatiue quando ponitur contra omittentem siue non facientem quod facere tenetur. Affirmatiue vero ponitur quando infligitur committenti seu facienti aliquid quod non est faciendum. quod bene nō.

5 ¶ Utrum pena imposita a iure in vno videatur posita in alio quando illa duo in iure equiperantur. R. q sic per tex. cum glo. in c. si post q in fi. de elec. li. 6. facit glo. in c. i. de postula. prela. qui dicit q dispositio etiam penalis concepta in electione procedit etiam in postulatione: quia per postulationem peruenitur ad electionem. l. oratio. ff. de spō. sequitur hoc Pa. i. c. ō multa. de p ben. τ in. c. si. de mutu. peti. Sed ego in fauorabilibus habeo pro indubitato q dispositio concepta in vno extendatur ad aliū qū equiperatur. per aūt. Item si quis liberos. C. de naturalibus li. b. vbi pater vnum filiū naturalem in aliquo legitimo documento appellans simplr filiū naturalem legitimasse videtur oēs alios filios naturales qui cōfrēs sunt: q2 hñt eadem cōditionem. Sed q̄ ad penam est glo. singularis in contrarium i Cle. i. de consan. τ affi. que dicit q pena apposita contrahentibus matrimonium ñ extenditur ad contrahentem sponsalia. vnde dic q quando aliqua duo in iure sūt parificata cōmuniter: τ ē eadem ratio expressa tunc statutum in vno extenditur ad aliū etiam in penalibus. sed quando non sūt cōmuniter parificata sed solum in aliquibus casibus tunc non extenditur. Similiter licet ratio sit eadem tamen non extenditur pēa sed solum prohibitio: nisi ratio sit expressa q2 tunc extendetur etiam quo ad penam. vt. s. dixi lex. § 6. Et sic intellige glo. supra dictas. τ limita. τ glo. in Cle. vnica ō offō. vicarij. Et glo. in. c. constitutionem de regula li. 6. τ glo. in Regula q̄ a iure. de re iur. li. 6. τ sic concorda.

6 ¶ Utrum pena que imponitur ipso iure habeat locum in eo qui puenit ad actum propinquum delicto. R. fm Pa. in. c. i. de eo qui mitti. in poss. q nō nisi perfecerit actum l3 alr sit puniendus arbitrio iudicis. quod pbatur. in. c. cum in cunctis de elec. iuncto c. perpetuo eodem ti. li. 6. τ ib glo. Secus de pena que venit iponenda per decretum iudicis. q2 sic punitur ac si pfecisset ex quo puenit ad actum ppinquum. vt in. l. si quis nō dicam rapere. C. de Epi. τ Cle. τ. l. is q cū tello. C. de siccarijs. Hoc tñ nō haberet locum in penis p statutum impositis. q2 vba statuti exigunt actum pfectum. Ita nō. Bar. in. d. l. is qui cū tello. τ iō non sufficeret inchoasse. Aduerte tñ b3 Pa. in. c. Rainaldus. de testis q incurritur pena posita contrauenientibus alicui facto ex sola conuentione de facto q̄uis non habuerit iuris effectum vt patet in. d. c. Rainaldus. τ etiā si contradicit de iure. l. nuda. C. de contraben. τ co. stipula. Item nō. Bar. in. l. quicūq3. C. de seruis fugi. q vbicunq3 de pena capitali vel corporali loquimur subintelligit dolus. ff. de in litē. iur. l. 2. τ in. l. in actionibus. τ insti. de suspe. tuto. §. Suspectus. Secus in pecuniarijs penis. vt. C. ō noxa. act. l. si serui. Idē tenet Sali. in. l. pst. C. ad l. cor. de sicca. Idem Bal. in. l. data opera C. qui accusa. non po. Idem Pau. de ca. in. l. i. C. vbi sena. vel cla. facit glo. in. l. quid ergo. §. ex compromisso. ff. de his. qui notantur infamia. τ glo. in. l. τ si senior. C ex quibus causis. in fa. irroga. Et ibi Bal. dicit q cōmittens per lasciuiam puta. currendo equum homicidium non debet occidi: l3 statutum dicat q homicida decapitetur.

¶ Utrum sufficiat ad obseruantiam legis soluere penam solum quando prohibet sub pena. R. vt supra Inobediētia. §. i. Et illō serua in conscientia: in foro autem contencioso sufficit. facit. glo. in. c. ō ilecti ō arbi. τ in aūt. de iudicibus. §. quia vero. vbi patet q pena soluta que erat in compromisso ñ potest peti vt stetur sententie: nisi addatur. vt soluta pena stetur arbitrio. ff. de transac. l. pst. τ. C. eodem. l. cum. pponas. 7

¶ Secunda pena dicitur consuetudinaria de qua in. c. dilectus de offō. ordi: sed hodie non est in vsu: sed si esset in aliquo loco posset exigi etiam a religiosis vt ibidem. 8

¶ Tertia pena dr contumacie. Hec de iure ciuili petebatur vt in. l. 2. ff. de colla. bo. τ C. ō modo mulcta. l. illustris. sed de iure canonico non potest peti aperte nisi q̄tum est interesse suum. c. i. de dolo τ contu. vel nisi petatur ad satisfactionem iniurie vt in c. olim de iniurijs. Iudex tamen si habet potestatem mulctandi: sicē habet ordinarius vt in. l. 2. in fi. ff. de iudi. bene poterit exigere. 9

10 ¶ Quarta pena dr iudicialis. et hec pōt pe
ti sicut cū qs obligauit se sub pena .x. ad p
bādū aliqd. i. c. cū dilectus. de elec. sz hec n̄
petitur a clericis et a religiosis nisi p inter
esse suo.

11 ¶ Quīta pēa ē arbitral'. et hec petitur ab eo
q n̄ fuat arbitriū. c. dilecti. de arbi. et h' pōt
peti a quocūq3. vt i. d. c. dilecti. et ibi glo.

12 ¶ Sexta pēa dr ꝯuētiōal' q̄ ptes ex iudiciū i
ter se iponūt. et peti pōt q̄tū interest. l. p̄dia
ff. de ac. ēpti. et vendi. fm Hosti. et do. An
to. in. d. c. dilecti. Sed fm Inno. in. c. suaz
de penis. et Pa. i. d. c. dilecti. pōt ēt peti si
excedat interesse. nisi sit in fraudē posita. sz
n̄ credo a clericis vel religiosis. secus a lai
cis. et p̄sumitur i fraudē vsuraꝝ posita qn̄
simplr est posita sup ꝑmissione q̄titatis. vt
i. l. cū allegas. C. de vsuris. et ibi p doc. et i
l. Julianus. §. idē Papinian⁹. ff. de ac. ēpti
et vēdi. et Bar. in. l. rogasti. §. i. ff. si cer. pe
ta. et canoniste in. d. c. dilecti. Secus eēt si
apponeretur sup facto. vt in. d. iuribus. Si
militer n̄ p̄sumeretur in fraudē qn̄ ꝑmittit
q̄titas. et postea factū. et vltio pēa. fm do.
Anto. in. d. c. dilecti. et allegat Butrigariū
in. l. cū filius. ff. de pdi. et demō. et Bar. in
d. §. i. et eā sequor. nisi ꝯtrahēs eēt vsurari
us. q̄uis Jo. An. i addi. ad spe. teneat q
p̄sumitur in fraudē. et allegat Dy. i. p̄. l. cū
filius. Et vt intelligas pono tibi exēplū. ꝑ
mitto tibi soluere cētū. et nisi dedero dabo
tibi. x. p pena. sic p̄sumitur in fraudē. q3 su
p q̄titate. Aliud exēplū. ꝑmitto tibi facere
domū. portare ligna. et nisi fecero soluā pe
nā. sic nō p̄sumitur in fraudē. q3 est sup fac
to. Aliud exēplū ꝑmitto tibi centū i tali ter
mino. et ꝑmitto venire ad iudicē et recipe
p̄ceptū de soluendo l' dādo pignora. et si n̄
fecero, ꝑmitto tibi soluere penā. sic nō p̄su
mitur. q3 lz sit p̄mo quantitas. tn̄ post ē fac
tū. et vltimo pena.

13 ¶ Utrū ille q ex ipotētia nō facit ad qd obli
gatur sub pena euadat. R. q si loqmur de
pena iuris vel statutoꝝ. sic ē claꝝ q nō icur
ritur. Idē dic de snia iudicis generali ipo
nētis penaz. puta excoicatōis. fm Hede. cō
silio. 913. et sequr Pa. i. c. P. et G. d offō
dele. q3 verba generalia debent itelligi ciuī
li mō. ar. l. si cui. ff. de serui. et i. l. ratū. et i. l.
qd dicimus. ff. de solu. Si aūt spāliter ipo
nit penā. puta. nisi cōpeas tali die excoico
te. tūc fz Pa. in. c. cū sup cā. d testi. co. si ex
snia apte ꝯstat q iudex voluerit eū ligare.
siue posset vel nō. sic cū snia sit nulla cū cōti
neat intollerabilē errorē. nō ligat. c. p tuas
de sen. exco. similiter nō ligat si appet q n̄
voluit ligari ipotētē. puta. q3 dicit. si ꝯtēpse
ris. vel si distuleris ꝯpere et c. q3 nō potens
nec ꝯtēnit nec difert. vt dicit glo. i. c. q̄sit. d
elec. li. 6. Si vero nō pōt ppendi mēs iudi
cis sic quo ad deū nō ligat. sed quo ad ec
clesiā et nos sic. et sic itellige glo. i. d. c. vni
co. 4. q. 5. et in. d. c. cū sup cā. sed in̄ ꝓbato
ipedimento nulla indiget absolutione fm
Hosti. et Spe. et placet. ēt fm Pa. in. d. c.
cū sup causa si esset snia pape q3 debemus
p̄sumere q nolluerit eū ligare. ar. c. vt nr̄m
vt ecclia stica bn̄ficia. et sic nō esset irregula
ris lz celebrasset qd bene nota. Si āt loqua
mur de alijs penis sic certum est q in foro
aie peti nō possunt fm Sco. in. 4. di. 15. q. 2.
nisi q̄tum interesse ipoꝛtat. facit. c. significā
te de pigno. et c. 2. de ꝯsti. et c. ex l'ris de i in
te. resti. Et ad. l. icendium. C. si cer. peta. q
vult vt icendium nō liberet qn̄ q̄titas ē i ob
ligatione: q3 cū obligatio sit in gnē. vt. ff. ad
l. fal. l. in rōe. §. diligēter: totum genus peri
re nō pōt. R. q qn̄ cōsistit in gnē obligatio
veꝝ ē q obligatio ex ipotentia nō extiguit.
lz liberet a pena: ppea dicit Aug. in. l. rescri
ptum in prin⁹. ff. de pac. q ēt si teneamus q
fiscus hēat tacitā ypotecam in maleficijs
ꝯ delinquētem nō tn̄ preferetur creditorib⁹
ymo creditores preferūtur et allegat tex. cū
sua glo. i. l. vnica. C. de penis fisca: Rō q3 ta
lis tractat de lucro captādo: et creditores
de dāno vitando. facit. l. fi. §. licētia. C. de iu
re deli. et. l. vnica. C. de impo. lu. descrip. et
l. fi. C. d codi. quod nō bn̄ pro exigentibus
penā vltra iteresse suum ab illis qui sūt nō
soluendo: q3 tenēt restituere eā creditorib⁹

14 ¶ Quid si obligatus sub certa pena ad ali
quid faciēdum. vel dan̄. p parte ipleuit et
p pte nō: ex culpa sua R. Pa. in. c. suaz de
penis. q si obligatio ē diuidua nō cōmittit
penam nisi pro parte nō soluta. Si vero ē
indiuidua sic soluet totam penā ēt de iure ca
nonico. Et qn̄ dicatur obligatio diuidua. ē
qn̄ solutio partis p se valet quo ad ptem tā
tum q̄tum totum ad se totum. Indiuidua
vero dr: qn̄ non valet illa ps per se. Exem
plum promisi tibi scribere bibliam et dere
tum sic. si scripsi solum bibliam nō soluā pe
nam in totum: q3 obligatio ē diuidua q3 bi
blia per se valet fm totum suū. secus si pro
misisset scribere bibliā et scripsi quatuor qn
ternos certe nō valet p biblia. et id obliga
tio erit indiuidua q3 ad nihil per se valere
possūt sine alijs. de hoc plene nō i. l. stipula
tiones nō diuidunt. ff. de vei bo. obliga. et i

d.c.sua.vbi addit glo.hec vera quo ad pe
na q̃ cõstituitur in non dando.vel non faci
endo.Secus qñ q̃s debet recipe. puta le-
gatum.vel hereditatem si sic fecerit vel sol
uerit.qr nisi totũ faciet ñ hẽbit.vt in.l.meni
us.ꝛ.l.cui fundus.ff.de cõdi.ꝛ demon.ð
quo vide plene in.l.si suus.ff.si qs cautõ.

15 ¶ Utrũ statuta sint licita q̃ solũ iponũt pecu
niariã penã ꝓ homicidio.adulterio.ꝛ hu
iusmõi.R̷. Hosti.ꝛ sequitur Pa.in.c.2.ð de-
li.c.pue.ꝙ ñ.qr hoĩes exponuntur venales
ad delinquen̄.qr multi bñ timent cruciatus
q̃ nõ timent penã pecuniariã.vt hẽant suũ
intentũ.ar.l.in seruoꝝ.ꝛ in.l.aut facta.ff.
de pe.ꝛ in aũt.de manda.prin.§.03.

16 ¶ Utrũ ꝓmittens sub certa pena hẽre ratũ
cõittat penã ꝯueniens ð facto.R̷.ſʒ Bar.
in.l.id qð paupibus.C.de epi.ꝛ cle.ꝙ nõ
Sec⁹ si ꝓmisisset hẽre ratũ ꝛ firmũ qr ra-
tum refertur ad ius.ꝛ firmũ ad factum.vt
in glo.d.l.

17 ¶ Utrũ tp̃s prefixũ in odiũ negligẽtꝭ currat
ignoranti.vel legitie ipedito R̷.ſm Pa.in
c.qr diuersitatem.de conces.prebẽ.ꝙ nõ.
Secus qñ prefigitur in odiũ alterius vel
fauorem.vt pʒ i.l.genero.ff.de hijs qui no
tan.infa.vbi tp̃s anni currit mulieri igno-
ranti mortem mariti.ꝛ vide glo.in.c.statu
tũ.de preben.li.6.Et nõ.Spe.de edic.in-
stru.vbi dicit ꝙ lʒ executor testamẽti ñ potu
erit exeq̃.ĩ.annũ.nihilominus executõ de
uoluitur ad epum.ar.l.nulli.C.de epis.ꝛ
cle.ꝛ.c.nos qdem de testa.rõ qr ẽ in fauo
rem defuncti. nõ i odiũ executoꝛis.

18 ¶ Utrum iudex possit augere vel minuere
penã legis l statutoꝝ.R̷.ſm Hosti.in.c.in
archiepatu.de rapto.ꝙ si ꝓcedit ex ordia
rie sic põt.l.qd ergo.ff.de hijs qui no.isa.
Si vero ꝓcedit ordinarie sic non põt iu-
dex delegatus.vt nõ.in.c.ð causis.de offõ
dele.Iudex vero ordinari⁹ põt ex cã miti
gare.vt nõt Bar.in.d.l.qd ergo.ꝛ seq̃tur
Pa.in.c.2.de ẽptio.ꝛ vendi.facit.c.at si
clerici.de iudi.Ber.vero in.d.c.de cãis.
ꝛ de accusatõibus in.c.sup hijs.dicit hoc
veꝝ qñ põt dispensare sup crie.alr̃ nõ põt
minuere.ẽt ex cã.Nõ.tñ ꝙ qñ quis pluri-
bus legibus ꝓ eodẽ delicto diuersis penis
potest puniri si ab aliquo iudice imponi-
tur ei minor.non poterit aliquo mõ pu-
niri alia pena.vt in.l.qui de crie.C.de ac-
cusa.ꝛ ibi Ange.ꝛ Sali.in.d.l.qui de cri
mine.Uñ tʒ Tho.22.q.67.ꝙ si diminuit pe-
nam in casu quo ñ põt tenetur ad restitutõ
nez coitati.l accusatori.si interẽat ei⁹ vt pu
niretur.Si vero auxit tenetur reo cũ quo
concor.Hosti.ꝛ Ray.

¶ Utrũ exigentes penã maiorez ꝙ sit dã- 19
nũ illatũ excusẽtur.R̷.ſm Rodoñ.ꝙ si ſm
ꝯsuetudinẽ legitimã ꝛ iudiciũ regis exigũt
excusantur ẽt ꝑsone ecclastice qñ subest cã
ꝛ ordo iuris seruatur.nec ẽ corrupta intẽ
tio.vt s.hoc faciant ꝑꝑ auariciã.sed ꝑꝑ iu-
stitiã.Tuti⁹ tñ eẽt paupib⁹ erogare illð pl⁹

¶ Utrũ pena apposita sup ꝯctu nllo.l q ñ 20
tenuit.l ipso iure.l p sñiam iudicis reuoca-
tus est.sit soluẽda.R̷.Inno.in.c.de pcarijs
ꝙ nõ.qr vbi principale non tʒ nec accesso
rium.c.inter dilectos.§ ceterũ.de fi.instru.
c.si diligenti.de fo.ꝯpe.c.querellã.ne prela.vices suas.

¶ Cui dʒ applicari pena.R̷.ꝙ pena iuris 21
ꝛ statutoꝝ regulariter applicatur fisco.qñ
ꝯ introducit accusatõem.l.mulctaꝝ.C.ð
mõ mulcta.Sed qñ introducit actõem ap
plicatur pti.l.3.ff.de sepul.vio.Similiter
qñ loqtur simplr̃ videtur introducere actõ
nẽ.ar.d.l.3.De alijs aũt pẽis tʒ Gofre.ꝙ
si ptingit dãnũ l iniuria alicui⁹ illi applica-
bitur.de pe.c.2.Si vero nõ respiciat dam
nũ alterius sic applicabitur.l pti si est ꝯuen
tionalis.l iudici.l fisco.ſm ꝙ ð ca ẽ statutũ.

¶ Utrũ pena iposita simplr̃ sine ꝑfinitõe tẽ 22
poris sit ꝑꝑetua.R̷.Pa.in.c.ex lr̃is.de cõ
sti.ꝙ pena iposita ꝑꝑ crimẽ sine cãe cogni
tione.puta ꝑꝑ interlocutoriã iudicis intel
ligitur tp̃alis.ꝛ durat solum durante eius
officio.vt puta interdicit officium vel exer
citiũ alicui.tex.nõ.ſm coẽm intellectũ in.l
si.ff.de pe.Idem nõ.Inno.in.c.ꝙ transla
tionem.de offõ.le.qð limita in pena succes
siua.qr momentanea pena est ꝑꝑetua.puta
mulctauit in pecunia aut in corpore.ꝛ hu
iusmodi.facit.l.illicitas in si.ff.de offi.psi.
Si vero fuit iposita cũ cãe cognitione.ꝛ
delictũ merebatur erit ꝑꝑetua.Secus si ð
lictum ñ merebatur.ar.optimũ i.l.si ꝑses.
ff.de pe.ꝛ fuit dictũ Oldra.qð sequuntur
coiter doc.in.d.c.ex lr̃is. In dubio ꝟo intelligit tꝑalis.

¶ Utrũ pena extendatur ex territoriũ ipani 23
iponẽtis.R̷.Pa.i.c.postulasti.de fo.cõpe.
ꝙ aut respic̃ ꝑsonã sic isamia.excoiocatio
iterdictũ.ꝛ huiusmõi.ꝛ sic.cũ sint affectiue
ꝑsone porrigũt effectũ suũ ex territoriũ ẽt.
qr sequũtur eũ.sicut lepra leprosũ.l.ex ea.
ff.de postulan.ꝑꝑ qð dicit Bar.i.l.q vltio
ff.de pe.ꝙ semel ꝯdẽnat⁹ad mortẽ ꝙuis ef
fugiat.nihilomin⁹ retinet suus pene vbicũ
ꝙ fuerit.ꝛ iõ ñ poterit facẽ testñ nec ꝯhẽr
ꝛ filia.fac.d.l.q vltio.et i aũt hodie.C.de

aut bona.s. ꝑsonã: et sic tenetur transf. aut ꝑmo diminuẽdo ei statũ.

dona inter vi. et vxo. Aut respicit certus lo
cu. puta ne vadat ad tale locum. vel vt mo
retur in tali loco. et sic nō porrigitur ex ter
ritorium. nisi p quandā consequentiā. puta qz
defendit in tali loco vel interdicit terre loc
origis. q̄uis sit ex territorium. de quo dic
vt in. l. relegato p. §. i. et. §. interdicere. ff. de
interdictis. Per quā. l. dicit Bar. q ñ pōt
ciuitas iponere suo ciui vt moretur in alio lo
co nō subdito. nec ēt pōt interdicere ne va
dat ad talē locū nō subditum. Et hoc qñ fit
in penā illius con quē fertur snīa. Secus si fit
statutum ne subditi vadant ad talē locuz ñ
subditum pp comoditatē ciuitatis. vel i odi
um eorum ad quos iret qz valet. facit. l. si ff. de
decre. ab or. fa. Aut respicit certā artē. puta
q ñ exerceat talē artē. et sic nō porrigit ex
territorium. vt est bonus tex. in. d. l. ex ea.
p quā dicit Bar. in. l. cunctos populos. C. de
sū. tri. q statutū continēs phibitōem odiosam
ñ porrigitur in dubio ex territorium. Et iō
dicit q filia q ex statuto ñ succedit. cū tale
statutū sit odiosū. l. maximum vitium C. de
libe. prete. q nihilominus pōt succedere i bo
nis alibi sitis. Et sil' puto q snīa priuās ali
quē bñficijs suis in dubio intelligetur de bñ
ficijs que hz in territorio disponentis. Aut
respicit bona. puta qz publicat ea. et tunc si
sit de iure coi. sic porrigitur ad bona sita ex
territorii. et remanent ibi tanq vacantia. sz
occupantur p iudicē territorij. ar. l. a diuo
pio. §. i. ff. de re. iudi. et. l. cū vnus. ff. de bo. auc
to. iudi. pos. Si vero fit de iure spāli. ide dic
vt nō. Bar. i. d. l. cunctos pplos. et qd nō. Jo.
An. in. c. cū secundū. de here. li. 6. vbi conclu
ditur q pena ñ extenditur vltra territorii.
24 Utr͂ qs possit puniri in loco domicilij
de dlicto alibi cōisso. R. Pa. in. c. lz de fo.
cpe. q sic. nisi requiratur remissio p iudicē de
licti quā dz facere. si delictū ē atrox. alias
non si ñ vult.
25 Utr͂ mandans delictū fieri in alio loco
debeat puniri vbi mādauit. vel vbi cōissū
est. R. Pa. in. d. c. lz q cois conclusio Bar.
et alio⁊ ē in. l. si vt pponitur. ff. de fideius.
q vbi delictū factū est. qz ibi destinatus est
effectus delicti. facit Cle. pastoralis. de re.
iudi. Idē dicas in teste falso q dz puniri p
iudicē ad quē ei⁹ attestatio transmittitur. si
sciebat illuc debere transmitti. Pōt tn̄ pūi
ri in loco vbi deliqt. et loc⁹ erit pueniētoi si
ābo iudices concurrāt. sicut de illo q de loco
exēpto mittens sagitā. vulnerauit aliū i lo
co ñ exēpto. vt in. c. i. de psūpt. et qd ibi nō.
Sic sil' ille q deliqt in confinib⁹. qz vex̄ ē di

cere in cuiuslz territorio deliqsse. ar. l. ar
bor. ff. coi diui. Secus si ignorabat illuc at
testatiōem transmitti. qz tunc dz puniri vbi
deliqt. vbi agitur de pena falsi. facit. l. exige
dotē. ff. de iudi. vbi attenditur loc⁹ ad quē
destinatur effectus mīrimonij. Idē dic de no
tario q facit falsū instrm.
Quid de officialib⁹ deputatis q ñ accusāt 16
quos inueniunt de nocte. et hm̄oi. R. q pec
cat mortaliter si se obligauerint ad accusan
vel pacto vel iuramēto. Si vero se ñ obliga
uerunt ñ peccant ñ accusando. nisi faciant i
fauendo malis cōmittendis. Et si qd acce
perunt p ñ accusando tenentur illō restitue
vel fisco. vel illi cui pena erat applicanda.
Et vltra ēt vsqz ad conplemētū pene exacte si
accusassēt. fm doctrinaz Tho. 22. q. 67. vt pz
s. §. 13. in fi. Fallit hoc in crialib⁹. vbi eēt in
fligenda pena corporalis. qz si desisterent
ex compassiōe ēt si aliqd accipent p ñ accu
sando lz turpiter accipent nō tn̄ tenerentur
illud restituere de necessitate.

Penitentia est virtus q
commissa mala cū emēdatiōis pposito plangim⁹ et odi-
mus. et plangēda vlteri⁹ committere nollum⁹
magr̄ in. 4. sen. di. 14. et est vnum de sacris
noue legis. quo bñ dispositis sp peccata re
mittuntur. de sū. tri. c. 1. §. sacrm.
Penitentia. s. mōis dr̄. pma dr̄ solēnis 1
q iponitur fm illū moduz. de quo in. c. in ca
pite. 50. di. quā ōmitto cū hodie ñ sit i vsu.
Scōa dr̄ publica q fit i faciē eccliē et pub 2
lice. et differt a solēni. Tū i mō. qz i ista ñ s
uatur ille mod⁹ de quo in. d. c. in capite. Tū
ēt qz ista pōt iponi a simplici confessore. fm
Guli. durā. Gofre. et Hosti. ar. c. penitētes
50. di. et. 30. di. si qs psbiter. de. pe. et re. q
situ. Nec ob. c. accedētib⁹. de exce. pla. vbi
reprehendūtur abbates. q publicaz pniam
iponebant. qz ibi accipitur publica p solē
ni q solū iponitur ab epō. et h verum. nisi
aliud hēat consuetudo. Itē et. 3. d ffert. qz ista
publica iteratur. solemnis vero ñ pōt.
Sz q̄ro qñ dz iponi pnia solēnis vel pu 3
blica. R. Pa. in. c. qsitū. de pe. et re. q p de
licto graui et scandalizanti totā vrbē debet
iponi solēnis. d. c. i capite. Si vero ē graue
et publicū sz ñ scandalizosū. tē iponetr pnia
publica sz ñ solēnis. vt nō. in. d. c. quesitū. et
i. c. i. de pe et re. Si aūt sit graue sed occul
tū. tē nec solēnis nec publica dz iponi. Et
iō reprobat consuetudinē illo⁊ q mulierib⁹
p extitōe puero⁊ quos penes se hēbant in
lecto iponunt publicam pniam. et vide cū

lib.d.c.l. τ in.c.statuim⁹.de male. τ in.c.fi. de hi.q̃.ꝑ fi.occi.

4 Quibus pōt iponi. ℞. ꝙ nec clericis.nec religiosis.nec ēt laicis insignibus dʒ imponi.ar.d.c.in capite. Et hoc verꝫ.nisi cleric⁹ sit depositus.50.di.confirmandum.

5 Quis est effectus pnie solēnis. ℞. ꝙ laic⁹ post eam non pōt ad ordines ꝓmoueri.50 di.illud.nec clericus ad superiores.vt dicitur ibidem.pōt tñ eps dispensare in ordinibus minoribus. non aūt ad sacros.50.di placuit. Item non dʒ matrimonium ꝯtrahere.pur si contrahit tenet. Iuuenis tñ nō ꝓhibetur contrahere. Itē nec miliciā assumere.33.q.2.§.de penitentibus. τ.c. antiq cum alijs.c. Itē nec laicalem habitum dferre.50.di.c.vlti. Item dʒ viuere ſm reglā ecclesiasticam.de pe di.5.cōtrariū. τ.c.se. Itē conueniendus est sub ecclesiastico iudice.11.q.1.aliud.de pe.di.1.aliud. Item sit infamis.nō rōe pnie.sed rōe criminis publicati.quod verum intellige qñ p sniam iudicis iponitur. Secus si ex deuotōe qs publicam pniam facit ſm Hosti.de offō archipre.c.2.

6 Tertia pnia dicitur priuata. τ dicit Sco. in.4.di.14.q.1.circa fi.q. ꝙ de vi vocabuli penitere idē est ꝙ penam tenere. Nec autē ñ tm̄ iportat passionē pene vt inherenti.sʒ ēt actōem volentis respectu pene. Vñ pnia actualis est punitio voluntaria vel volūtas punitionis. τ in hac est considerare. Primo velle peccatū punire seu iudicare. Secundo se peccasse nolle siue peccatū dtestari. Tertō punitōem iā inflictā velle liberꝫ acceptare. Quarto penā inflictā patiēter ferre. In quibʒ hoꝝ actuū saluaꝶ ꝓpetas vocabuli hui⁹ penitere τ i ipis ꝓprie consistit eius significatum.

7 De qb⁹ peccatis dʒ hō penitere. ℞. ſʒ coiter theologos. ꝙ de oib⁹ peccatis mortalibus actuali cōissis. siue añ baptismū siū p⁹ De veialib⁹ vo lʒ sit expediens.ñ tñ ē necessaria ad salutē i h mūdo.nisi i duob⁹ casib⁹ Prio rōe dubij.vtꝝ.s.mortale ꝉ veiale.ne piculo se exponat. Scdo rōe piculi qñ hʒ aliquā affectōnem venialē quā nisi repriat dubitat ne trahat eū ad mortale.ſʒ.S.Bona.in.4.di.16.q.2.ar.2.

8 Utrū regraꝶ singl' de quolʒ. ℞. ꝙ sic d cognitis.s.cū de illis spālr cogitat. τ tenetur spālr de quolʒ cogitare vt peniteat si adsit opportunitas ꝓportionata fragilitati huāne.alr ñ remittuntur de lege coi. De icognitis vero si ignorantia est inuincibilis.vl excusabilis.ñ teneꝶ nisi in generali penitere. si vo est crassa vel inexcusabilis.sic tenetur in spāli penitere.qr teneꝶ dare opam vt ea cognoscat τ peniteat h ex Ri.in.4.di.16. ar.4.q.2.

9 Utꝝ possit agi pnia de vno peccato mortali sine alio. ℞. ꝙ ñ.qr aut de⁹ totū remittit. aut nihil. τ id dʒ peniteat de oibus.tex.ē i. §.itē.de pe.di.3.cōcor. Ricar.i.4.di.15.ar. 1.q.6. Distiguo tñ sic.qr aut loqmur d pnia prout p eā remittꝶ culpa τ recōciliaꝶ hō deo τ sic cū radix satisfactōis sit vna.s.caritas q̄ secū ñ ꝯpatitur peccatū mortale. Iō est uerū ꝙ ñ pōt fieri nisi de oib⁹ fiat. Aut loquimur de pnia ꝓut directe respicit satisfactōnē tpralis pene debite ꝓ peccatis iā dimissis quo ad culpā. τ sic bñ pōt fieri de vno peccato sine alio.

10 Que sunt ptes pnie. ℞. tres. contritio.cōfessio. τ satisfactio.

11 Quarta dꝶ pnia.s.illa q̄ a sacerdote pro peccatis ꝯfessis ipoitur. de ista vide.s̄. Cōfessio.6. τ.j. Satisfactio.

12 Quinta pnia dr illa de q̄ dꝶ ꝙ regulariter ꝓ quolʒ peccato mortali dʒ iponi septēnis.33.q.2.hoc ipm. τ quō debeat intelligi Pa.declarat in.c.accepisti.de spon.duoꝝ ꝙ dʒ in isto tpr semel bis vel ter ieiunare in ebdomoda.ſm discretōem τ iuditū sacerdotis. τ facit qd nō.in.d.c.hoc ipsum. Et sic intellige oia iura q̄ pniam iponunt p numeꝝ dierū.seu ānoꝝ ñ specificando modū in.c.accusasti.de accu.vꝶ velle idē Pa. ꝙ cū ferie solēnes sint.2.4. τ.6.vt in.c.pli.ii q.3. ꝙ sacerdos dʒ iponere.vt hijs diebus singulis ebdomodis ieiunet. τ sic satisfactum est. τ hoc verū.nisi ex cā aliud dispo fuerit sacerdos.vt in.c.de⁹q. d pe. τ re. τ i c.quē penitet.de pe.di.1. Vñ cū hodie sint arbitrarie.dicit Hosti. ꝙ dʒ sacerdos i penitentia iponenda attendere qd expediat ad salutē peccatori.ēt solū iponendo vnū pꝶ nr̄.facit.c.alligant.26.q.7. sequr Pa.i d.c.de⁹q.vbi bo tex. τ d h vid. Cōfessio.6

13 Utꝝ sacerdos possit dispensare in pena debita eā dimittendo. ℞. Pa.in.c.sicut dignū.de homi. ꝙ sic.vt ē pulcher tex.d pe.di.1.quē penitet. Et iō bonū ē vt sacerdos in impositiōe pnie dispenset cū ꝯfitente circa residuū pene. si maior eēt imponenda. vide ad hoc.s̄. Indulgentia.§.5.

14 Utrū penitentia facta in peccato mortali sit valida an sit iteranda. ℞. ꝙ fuit diuersa opi. Ricar. in quol.1.q.10. tenet ꝙ satisfacit precepto ꝯfessoris.nec teneꝶ reiterare.sʒ

Sz q̄rit inq̄d talis pena tp̄alis mīnuat᷑ vl tollat᷑ p suffragia. R̄. ꝫ Ric. 4 q. di. 21. ar. 2 q. 3 q̄ nō q̄ talis liberatio seu minoratio p suffragia nō pt fieri sine gr̄a ꝛ man̄d. cui nō ē capax q est

nō satisfacit pene debite ī purgatorio. Alij distiguūt ꝙ pnie ex q̄bus manet aliqs effec tus post satisfactōis actū n̄ sūt iterande. sic ē ieiuniū. elemosina. ꝛ huiusmōi. alie aūt q̄ n̄ relinquūt aliquē effectū oꝫ iterare. vt sūt orōnes. ꝛ hꝰmodi. Sco. vero in. 4. di. 15. q i. circa fi. q. dicit ꝙ q̄ vere semel penitet ꝛ re cipit pniaꝫ ꝯdignā ipositā sibi ab eccl'a cla ue n̄ errante q̄tūcunqꝫ postea recidiuet. n̄ tenebitur ꝑ illis peccatis ꝑ quibꝰ illā pniaꝫ recepit. nisi ad illā pniam sibi ipositā. ꝛ si illā iplet in caritate n̄ tm̄ soluit penā ſꝫ me retur gratiā. Si aūt ipleat ex̄ caritatē volū tarie. soluit penā sed n̄ meretur gratiā. Si vero illa pena ab eo exigat ex̄ caritatē pe na quidē soluit. ſꝫ ipse n̄ soluat. pma quidē ē satisfactio simplr̄. q2 placans ꝛ r̄cōciliās. secūda ē satisfactio. q2 voluntaria redditio ſꝫ n̄ simplr̄. q2 nec placās nec reconciliās. Tertia ē satisfactio vltra quā n̄ exigitur vl terior pena. Ex quo ꝯcludit ꝙ n̄ ē necesse talē pniam iterare. sed solū de peccato po stea cōisso. ponit exēplū de eo q cōisit cri men ꝑ quo ꝑ se meretur manus abscissio nē. vn̄ si isti inuito abscindatur manus. satis facitur ꝛ satisfit regi sufficienter. nec ꝯm iu stitiā cogetur ad vlteriorē penā. q̄uis n̄ re cipiat in gr̄am ꝛ amicitiā. sic multo magis vbi qs sibi eā infligit. Vn̄ si talis pp nouūꝫ mortale postea cōissū dānaretur. an̄ q̄ꝫ to tā pniam ipleuisset. n̄ puniretur eternalr̄. ſꝫ solū pena corr̄ndente illi pnie q̄ nō fuit hic expleta ꝛ tp̄alr̄. q2 ex quo p iustitiā puni tiuā iposita est semel pena tp̄alis hic ꝑ pc̄o d̄ quo vere penituit nūq̄ ei debetur nisi pe na tp̄alis. ꝛ illa soluta nulla debetur alia ꝑ illis peccatis. sed tm̄ ꝑ alijs. Pa. vero i. c. q̄d q̄dē. de pe. ꝛ re. ꝛ Archi. de pe. di. 3. §. vlt. tenent ꝙ n̄ valet sed ē iterāda simplr̄ Sed ego teneo cū Sco. cuiꝰ opi. vr̄ apte te net glo. singlris. in. d. c. ꝙ q̄dā. vbi dicit ꝙ ſꝫ nō valeat tal' quo ad vitā eternā. tm̄ valet ei q2 sentiet fructū eiꝰ. cū de alio erit pniam egerit. de pe. di. 3. §. vlti. vbi ēt glo. ſꝫ ꝙ nō tenet talē pniaꝫ reiterare. ꝛ has glo. coiter secuntur doc. ꝛ cū eis transeunt. ſꝫ Archi. dicat coiter tenere ꝯriū ꝛ male.

15 Utrꝫ pnia in articulo mortis dilata valeat R̄. ꝯm oēs ꝙ sic. ꝑ dicta Ezech. 33. In q̄cū q̄ hora ꝯuersus fuerit peccatō ꝛc. Sꝫ ho ra mortis cadit sub illo signo quacunq̄ er go ꝛc. ſꝫ aduerte ꝙ ē valde piculosū usqꝫ ad illud tp̄s expectare. Et ppea dicit Aug. de pe. di. 7. i. c. nullus. quē sero penitet. oꝫ n̄ solū deū timere iudicē. ſꝫ iustū diligere. n̄ tm̄ penā timeat ſꝫ anxiet ꝑ gloria. dꝫ. n. de crie dolere ꝛ de oī eiꝰ ꝓdicta varietate. hec ille. Sed cū hec coiter n̄ adsint penitēti i ex tremis. tm̄ q2 pncipalr̄ vt plurimū ꝯuertunt tales tꝑe mortis ꝛ inferni. pꝫ q2 nisi mōs immineret n̄ ꝯuerterentur. ꝛ idō deficit pmū necessariū. s. ꝙ n̄ ꝯuertitur. q2 diligit deū in sui. Itē nec ꝯuertitur principaliter pp glori am. sed pp penā euitandā. pꝫ si de pena n̄ timeret ꝑseueraret in malis vt priꝰ. Itē coi ter deficit tertiū. q2 cūꝫ sit quasi ex̄ se ex in firmitate n̄ pōt dolere de singulis peccatis sicut tenetur nec cōfiteri. Et idō credo veris simū dictū Jero. in transitu. vix inqt de cē tū milia hoium. quoꝝ mala fuit vita. in mō te diuaꝫ indulgentiā obtinebit vnus. hec ille. de materia pnie. vide. s̄. Confessio. 6.

Percussio

Percussio duplex est. s. sp̄al' q̄ fit ma lo ꝛ īvtili ꝯmōe cū. s. indiscretus p̄latus inutili ꝯmone ꝑcutit cōda infirmo rū. ꝛ hec sēp de se est mala ꝛ peccatū mor tale. nisi aliqua circunstantia excusetur. vt. 45. di. c. vlti. Alia est ꝑcussio corporalis q̄ fit corporali manu vel flagello. vel simili v̄ berando. ꝛ hec si fit ex malitia. vel odio ē peccatū mortale. nisi eēt in modico ꝛ leui. pꝫ hoc in. c. i. 45. di. iuncto. c. ep̄m. ibidē. ꝛ in. c. i. de clerico ꝑcussore. q2 si est clericus dꝫ deponi ꝙ nō fieret. nisi eēt mortale pec catū. Si vero fiat ex caritate ꝛ cā correctō nis ꝛ moderate sic licita est ꝛ meritoria in oibus potātem h̄ntibus in subditos suos. 45. di. cū bēa. ita tm̄ ꝙ infrem pietas. p̄tem vero disciplina subditis p̄latū exhibeat. vt 45. di. disciplina.

Utrꝫ clici possint v̄berari. R̄. ꝙ ep̄s neqꝫ dꝫ verberare ꝓprijs manibus. 86. di. n̄ li ceat. Alij v̄o prelati possunt clericos in mi noribus ordibus ꝑ leuibus ēt culpis ver berare. 45. di. §. salamon. dūmō fiat p eum ad queꝫ ptinet. de sen. exco. c. cū voluntate §. vltimo. In sacris vero exites verberari n̄ debent. nisi in maioribus cribus. 35. di. c. an̄ oia. ꝛ. d. c. cū beatus. alioqn eēnt excoi cati. ar. a ꝯrio sensu in. d. c. cū voluntate. i. §. si qui vero. ꝛ de hoc. s̄. Excoicatio. 5. ca su. i. ꝛ quō pn̄t hoc p alios clericos facer̄. n̄ p laicos. ꝛ ibi ponuntur multi casus i q̄ bus pōt ꝑcuti sine excoicatiōe.

2 Utrꝫ religiosi similiter possint verberari. R̄. ꝙ sic a suis prelatis. ēt pro leuibꝰ culpis c. reprehensibilis. de appella. ꝛ de accu. c. qualiter ꝛ q̄n. in fi. Silr̄ pn̄t p alios regula res vel clericos seculares. nō p laicos. nisi

qñ sunt incorrigibiles. vt. s. i. d. casu pmo.

PEregrinus dr̃ ꝓprie q cã duo
tõis alienas visitare vadit ecclesi-
as. aut sanctorum reliqas. vt nõ. in. c. romi
petas. 24. q. 3. Et tales sunt sub ꝓtectõe ec-
clesie. de treu. ꝛ pa. c. innouam⁹. Et q tales
reb⁹ suis spoliat dꝫ excõicari. vt in. d. c. si
qs romipetas. et duob⁹. c. se. Hodie võ p
ꝓcessum curie sunt excõicati ipso facto. et
a papa solum absoluuntur q rõipetas spo
liant. Jtẽ nõ. ꝙ accedentes ad sedẽ aposto
licam interim cum reb⁹ suis sub apostoli-
ca ꝓtectõe ꝯsistunt. ex̃ de pegrinis. c. vnico
Vñ illud est vltimum refugium illorũ qui
grauãtur ab aliquo delegato vt arripiant
iter ad sedeꝫ apostolicã. q: suspendunt ei⁹
iurisdictõeꝫ. vt in. d. c. vnico.

1 ❡ Quid fieñ de reb⁹ eorum si moriuntur in
via. R. Hosti. ꝙ qcunqꝫ aio retinendi acci
pit eas. vel aliqd eorũ mortaliter peccat.
q: sunt restituende heredibus eorũ si pñt
sciri. vel paupib⁹ erogande si ignorantur
vel si forte ñ inuenitur. q eas deferat ad he-
redes. nec spatur in breui inueniri. Nec va
let fm Hosti. consuetudo vel statutũ i ꝯrũ

2 ❡ Peregrinus clericus qs dicatur. vide. s.
Ordo. 3. §. 16.

3 ❡ Quõ dꝫ admitti. R. ꝙ dꝫ hẽat lrãs comẽ
datitias seu testimõiales. vel pape. vel sui
epi. et sic põt admitti. si mõ sigillũ ꝓprij epi
sit notũ. ar. de prebẽ. cũ secundũ. ꝛ de cen
si. sopite. Si võ ñ sit notum dꝫ sit sigillũ qn
qꝫ episcopoꝝ. de cle. pe. c. 1. Et si nullum
prefatorũ eẽt notũ. tunc vbi põt preiudiciũ
magnũ generari ñ creditur ẽt si cẽtũ hẽret.
fm Jnno. in. c. tua. eo. ti. Sꝫ vbi nullũ pre
iudiciũ põt euenire. puta vult celebrare in
secreto ex deuotõne. sic admittitur ẽt si nul
lã faciat fidẽ. fꝫ Hosti. in. c. tue eo. ti.

4 ❡ Quid si dicat se lrãs amisisse. R. si ꝓbat p
duos testes amissionẽ ꝛ tenorem earum. ꝛ
ꝙ sine vitio fuerunt. admittitur. de priuile.
c. cuꝫ olim in fi. nõ. Ber. in. c. 1. eo. ti.

5 ❡ Utrum recipiens ad ordines pegrinũ sine
licentia sui prelati incurrat aliquã penam.
dic vt. s. Jrregularitas. §. 32.

PEriculum vbi est ibi ꝛ lucrum
collocari dꝫ. l. ff. §. sed cũ in scdaꝫ
C. de fur. ꝛ. C. de cadu. tolle. l. vnica. §. p
secundo. ff. de re. iud. l. fin. naturã

PEriuriuꝫ fm Hosti. ꝛ
Goff. dr̃ qdru
plex. Primo mõ falsa iuratio. ꝛ sic põt eẽ
tripl'r. Primo q: est falsitas ex pte iurãtis.
sicut cum qs iurat falsum qd credit esse ve
rum. ꝛ si debita diligentia est adhibita nul
lum est peccatum. 22. q. 2. hõines. Si võ nõ
est adhibita õis. sed tñ aliqua. sic est pecca-
tũ veniale. Si võ ꝓueniat ex ignorãtia craſ
sa. l' supina iuris l' facti ẽ peccatũ mortale.
fꝫ Ray. alle. 22. q. 5. q piurat. ꝯcõ. Jo. An.
p⁹ Tancre. in. c. tua nos. de iure iur. ꝛ Car.
in Cle. i. de iure iur. Jtẽ excusat a peccato
mortali in piurio ꝓbabilis error. fꝫ Pa.
in. c. tua nos. de iur iur. puta cuꝫ qs crẽdẽs
hẽre rõabilem cãm appellandi appellat. lꝫ
pus iurauerit ñ appellare. ar. c. sacro. de se.
exco. ꝛ. c. qntauallis. de iure iur. Scdo fal
sa iuratio ẽ ex pte iurantis tñ. vt cum qs iu
rat verum credens esse falsuꝫ qd iurat. Ter
tio ex pte vtriusqꝫ. s. cum qs iurat falsuꝫ sci
ens esse falsum Et istis duobus modis si fi
at iocose ẽ peccatuꝫ veniale. fm Gofre. 22.
q. 2. ꝙ ait. ꝛ. c. vlt. fm võ theologos est pec
catuꝫ mortale pp irreuerentiã dei. Posset
tñ dici ꝙ mendacium iocosum. non sit ꝓ-
prie mendatium. vt in. d. c. ꝙ ait. Jõ possꝫ
teneri opi. Gofre. ꝙ nõ peccat mortaliter.
q: non ꝓprie periurat. Sed opi. theologo
rum est tutior. multo magis peccat si siat se
riose. 22. q. 2. hoies. Quod tñ sic limitat sãc
tus Bona. ꝛ Ricar. in. 3. di. 39. si deliberat
de dicto confirmando ꝛ iuramento per
qd est confirmandũ. Secus eẽt si delibera
ret de dicto. sed ñ de iuramento. q: sic non
peccat mortal'r. lꝫ sit veniale graue. Simil'r
est peccatũ veniale qñ de neutro deliberat.
sed totũ ꝓfert ex surreptione. nisi quis deli
berare posset. ꝛ tñ contẽneret. q: sic morta
liter peccaret. ẽt ex surreptõe pp contẽptũ.
Datur ẽt alia limitatio fm Pe. aureo. ca.
di. Si iuramentũ fit p ea p q̃ hoies cõsue-
uerunt iurare. qñ volunt veritatẽ infallib'lẽ
assumere i testimoniũ. dei. sui vitiatũ. Sec⁹
eẽt si assumeretur signũ qd nõ est ad tale te
stimoniuꝫ institutũ: ꝛ sine aio iurandi intell
lige qñ piurat p deũ sicut coiter iuratur. qa
sic nõ eẽt peccatuꝫ mortale fm eum. qd nõ
q: facit ꝓ istis mulieribus q̃ iurant p meã
fidem. inueritate p istuꝫ signũ. ꝛ huiusmõi
vt non peccent mortaliter cũ piurant. quia
nec iurare intendunt. nec quibus iuratur
accipiunt ꝓ iuramento.

❡ Secundo mõ dr̃ piurium iuramenti trãſ
gressio. ꝛ si iuratio fuit sup re mala. vt ñ ire
ad eclesiã. ꝛ similia. sic peccauit mortaliter
iurando. ꝛ tenetur de pcepto facer̃ oppo
situ. 22. q. 4. c. 1. 2. 3. ꝛ. 4. Quod limito de re

sit heres: quia plenius verba directa videor voluisse filio meo in tempus pupillare providere de herede quod in fine aliud tempus invenitur non habet...

non. sed certo ordine sic. ut si habet liberos ei substituatur. Si vero non habet: tunc fratres substituantur. Modo si non habet nec filios nec fratres: tunc quem voluerit substituet. C. de ipu. et ali. sub. l. huma nitatis. Quarto quia illa expirat adveniente pubertate. licet hec solum adveniente sana mente. Quinto illa fit impuberi. hec adulto. Sexto illa fit impuberi sive sit sane mentis sive sit furiosus. hec solum fit furiosis et mente captis. hec probantur insti. de pu. sub. §. qua ratione. Et fit isto modo. A. filium meum furiosum mihi heredem instituo: et si decesserit antequam sanus mente fiat. talem eius filium vel fratrem vel alium: puta Ticium ei substituo: et sic bona utriusque transibunt ad substitutum. Et fuit equa valde ut furioso et mente capto pater vel mater possent providere de substitutione.

10 ¶ Sed quid si advenit sana mens et nullo testamento facto iterum reverta in furiam. Respondeo quod non evanescit substitutio. ar. l. quod favore. C. de legibus. et ma gis placet. licet alii dicant nihilominus expirare. ar. l. quod quisque. ff. de re. iur.

11 ¶ Quarta directa substitutio dicitur compendiosa. quia sub compendio huius adverbii quandocumque fit: et continet pupillarem quam aliis fit plurioribus verbis. Et licet hec dictio quandocumque se extendat ad omne tempus: tamen hic restringitur ad tempus pupillare solum virtute horum verborum. Forma huius est. A. filium meum heredem instituo. verumtamen quandocumque dictus filius meus decesserit. P. sit heres. Et sic solum in tempus pupillare videtur voluisse providere filio de substituto sive herede. d. l. precibus.

12 ¶ A quo potest hec fieri. Respondeo quod a milite et quando non explicito: quia modo non est in usu. Item a pagano. in quo libet non milite sed oportet fiat filio pupillo et in potestate existenti. Et continet pupillarem expressam quia habet eundem effectum. et ideo solum filio pupillo. et in potestate existenti potest fieri ut dixi. Verumtamen licet hec substitutio sit directa de iure nostro simpliciter prout tamen apponi in ea verba vel dictiones vel aliqua mutari que eam in fideicommissum converterent et ad ius et ad naturam fideicommissi reducerent.

13 ¶ Quomodo hec substitutio compendiosa potest ad naturam et ius fideicommissi deduci. Respondeo quod quatuor modis. sicut sub quatuor formis potest fieri. Primo sic. A. mihi instituo heredem. et si quandocumque decesserit. A. substituo. P. Nam hoc verbum substituo trahit hanc substitutionem ad fideicommissum. ut in l. C. de insti. et substi. sub con di. fac. l. generaliter. §. sin autem predictum adverbium in hoc casu servat propriam significationem. et respicit omne tempus. et rem omni tempore suadet valere l. quotiens. ff. de rebus dubiis. Nunc est quod quandocumque tempore moriatur sive in pupillari vel maio ri etate virtute huius verbi substituto ut rogatus esse a testatore per fideicommissum post mortem suam restituere hereditatem et bona testatoris substituto. Unde ipso instituto moriente mater et quicumque successores sive ex testamento vel ab intestato adibunt hereditatem: et adita in substituto restituent iure fideicommissi. insti. de fidei commis. here. §. sed quia stipulationes desalcabunt tamen et retinebunt legitimam ipsius. A. si ipse. A. erat de liberis ipsius testatoris. ad quos legitima spectat. quia in hac testator gravare eum non potuit. C. de inoffi. testa. l. quoniam. De reliquis vero desalcabunt tertiam trebellianicam: et sic habebunt mediam hereditatem. Alteram vero mediam restituent substituto ex iure fideicommissi: retinebunt etiam sibi omnia bona ipsius. A. quia testator de suis tamen rogasse intelligitur. non bonis. Si vero. A. non erat de liberis desalcabunt tamen trebellianicam. et habebunt etiam alia bona que ipse A. aliunde quesivit. Et hec substitutio quia ius fideicommissi habet potest fieri cuicumque heredi et a quocumque testatore. insti. de fideicom. here. §. in primo. et §. se. Et adverte quod licet in prefata forma non addatur quandocumque decesserit sine liberis. Si tamen. A. erat de liberis testatoris intelligitur hec clausula sine liberis: quia pro regula est. quod quandocumque quis rogat aliquem de liberis suis alteri hereditatem restituere post mortem suam. intelligitur tacite hec conditio. i. si decesserit sine liberis: quia non est credendum quod aliquis exclusa prole filii sui voluerit ad alterum pervenire hereditatem. Sed in extraneo herede non est talis tacita conditio: nisi addatur expresse. C. de in sti. et substi. sub condi. fac. l. generaliter. §. ulti. Secundo fit sic. A. mihi heredem instituo: sed si dictus. A. quandocumque decesserit sine liberis. P. sit heres. Et hec est totaliter fideicommissoria: quia licet per istam dictionem sit heres videatur directa: tamen per istam additionem sine liberis trahitur ad fideicommissum. ut probatur in l. scevola. ff. ad tre. quia illa additio innuit quod in quocumque tempore decesserit sine liberis ut rogatus per fideicommissum restituere hereditatem post mortem. Et ideo quandocumque tempore moriatur sine liberis mater aut quicumque successores restituent hereditatem substituto deductis supradictis. ff. de vul. et pup. sub. l. coheredi. §. cum filie. Tertio fit. A. mihi heredem instituo sed si dictus. A. quandocumque decesserit sine liberis. P. substituo. Et hec omni tempore est fideicommissoria. et idem ius et eundem effectum habet per omnia sicut due precedentes. tamen ratione verbi substituo. tum ratione sine liberis: et ideo dic ut de illis. Quarto fit. A. filium meum mihi heredem instituo. si tamen filius meus decesserit in pupillari etate vel postea quandocumque

et tunc si moritur in tempore pupillari valet iure directo et substitutus capiet totam hereditatem si non deductione alicuius... d. l. centurio et c. si pater de testa. li. vi. Si vero moritur in pubertate secundum opinionem Jo. an. erit

et sic tenent licet communis opinio legistarum teneat quod minime... sed expirat per adventum pubertatis

sine liberis. Pñsubstituo: sub hac forma cōp̄hēdunt tres substitutiones. vna pupillaris expressa p hoc q̄d dr. si decesserit in pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris que sub pupillari expressa cōtinetur. vt dictū ē. τ hanc ñ pōt facere nisi pr pupillo pp pupillarē expressaʒ. Tertia fideicōmissoria ē propter illud q̄d dr. vel postea q̄ñcūq̄ sine liberis. Sed si vult q clarius iste tres resurgant. dicat testator. P. pupillariter vulgariter. τ per fideicōmissum substituo. Et vna queq̄ istaꝝ hʒ suum effectū. Naʒ si. A. sit heres. τ in pupillari etate decesserit sbstitutus vocat iure directo exclusa mr̄e τ alijs legitimis successoribus. τ hoc pp effectum ꝑsone pupillaris expresse q̄ mr̄em repellit. τ substitutū admittit. l. lutius. ff. de vulga. τ pu. sub. Si aūt. A. non sit heres vel q2 nolit vel ñ possit. tunc substitutus erit heres iure directo pp tacitā vl'garē que et surgit ex pupillari vt dictū ē. Si vero. A. heres erit. deinde factus pubes q̄ñcūq̄ sine liberis moriet habebit locū fideicōmissaria. vnde eo moriente sine liberis successores restituent hereditatē cū defalcatione vt dictum ē. Et vt dixi iste quattuor forme substitutionū nō possunt fieri. nisi filiofamilias. pupillo. per pupillarē expressaʒ que ptinet in ea. Unde o notarij ex ꝯsilio meo qñ aliquis hʒ filiū īpuberem cui vult substituere. non solum i pupillari. sed qñcunq̄: facias quālibet per se. s. ꝑrio pupillarem. Sic. A. filiū meuʒ mihi heredem instituo. Uerūtñ si dictus. A. filius meus mihi heres erit. τ i pupillari etate decesserit. P. heres sit vel fr̄es eius supstites heredes sint. deinde facias fideicōmissoriam hoc mō. Si vero dictus. A. pubes factus postea q̄ñcūq̄ decesserit sine liberis. substituo ei per fideicōmissum superstites fratres eius τ premortuorum fratruʒ eius liberos in stirpes τ non in capita. si testator vult q vsq̄ ad ipos vadat. Nam vt sis cautus. scias q verba substitutionis non extenduntur vltra illos quos testator expressit. Si eniʒ institutis tribus vel pluribus filijs ita addiciat. τ si aliq̄s eoꝝ dcesserit sine liberis substituo sup̄stites. Certe si decedit vnꝰ eoꝝ relicto filio. deinde moriat sine liberis. filius illius qui primo decessit non admittitur cum patruis vel sine patruis ad fideicōmissoriam hereditatem illius filij testatoīs qui sine filijs decessit. q2 non extitit condictio substitutionis in persona patris eius. Illos tantummodo testator substituit qui superuiuerent illi. Et adde vt dixi. si testator sse vult.

14 Quinta directa substitutō dicitur breuiloquia. q2 in breui cōtinet substitutiones. scilʒ duas pupillares expressas. τ duas vl'gares expressas. Prima pupillaris est vnius alteri. Secunda alterius alteri. Uulgares ēt resultant: quia si vnus illorum non fuerit heres. quia noluerit vel non potuerit alter est insolidum heres. τ fit hoc modo. Testator habens duos filios vel plures impuberes sub sua potestate potest facere hoc modo. A. τ. B. filios meos impuberes mihi heredes instituo τ eos inuicem substituo. Hanc substitutionem lex appellat reciprocam. vt. ff. de vul. τ pu. sub. l. iam hoc iure. Et aduerte q verbum substituo non conuertit omnem substitutionem in qua ponit ad fideicōmissoriam: sed nature illius substitutionis se coaptat in qua ponitur. τ eam in directo iure conseruat. excepta sola compēdiosa. in qua si ponatur statim eam ad fideicōmissoriam conuertit. vt patet ex dictis. Multa alia essent dicenda. sed breuitatis causa hec que magis consueta sunt reseraui vt intelligas aliquid de successione legitia.

15 Quomodo autem ingredientes religionem excludat substitutuʒ. vide. s. Heres. §. 18. Et de legitima. vide Legitia. multa alia ad istam materiam.

16 Substitutio talis conditionis si sine liberis decedat alter sit heres euanescit etiaʒ si naturales habet. Secꝰ si addatur legitimis non autem si filios habuit. sed premoriuntur. Nam videtur sine liberis decedere. Si autem dicatur sine herede decesserit. nomine heredis soli filij intelliguntur. Item si ñ habet filium. sed nepotem ex filio substitutio euanescit. vide glo. in. c. in p̄ñtia. de proba. vbi hec ponuntur.

17 Utrum rogatus restituere hereditatē possit eam alteri alienare. R. vide. s. Heres. §. 12.

18 Quid si quis sit rogatus pure restituere hereditatem. nulla facta mentione de liberis. R. q si postea habuerit filios vel nepotes substitutio euanescet. de proba. in p̄ñtia. in glo.

19 Ille cuius industria est electa non potest alium substituere. c. fi. de of. dele. τ. c. is cui. de offi. dele. li. 6. l. vnica. §. ne autem. C. de cadu. tol. l. statu liberoꝝ. ff. de sta. lib. Fallit nisi velit substituere filium secundum Ludo. de ro. in suis cō.

Suburbium quod sit vide s. Interdictum .2.8.4.

20 ¶ An qs p substitutum possit deseruire. R. q n tex. e in l. nullus q nexu. C. de decur. li. 10. & in l. sciendum. §. legati. ff. de lega. Fallit fm Ludo. vbi s. nisi se absentet electus pro vtili sibi & necessaria cā: qr tūc pōt vt si vadat ad balnea. l. si absūte. ff. de lega. & l. de policitationibus. ff. de polici.

Subtilitas

in iure an sit bōa. R. Pa. in. c. dilecti. de iudi. post Ai. Ho. Jo. an. & d. An. q aut ē ad capiēdos & decipiēdos simplices in iudicio vl' extra & hec reprobatur vt in. d. c. dilecti. & in. c. si cupis. 16. q. 1. Aut ē ad interpretatōez iuris: & tunc si ē ronabilis & iuri pstentanea laudatur. vt i. c. capellanus. de ferijs. & bon⁹ tex. i l. vnica. C. de psc. q in vrbe pstā. li. 12. vbi dicitur q doctor legens dz hre subtilitatē interpretādi. Facit tex. in. l. n pūt. ff. de le. & idem qn adhibentur ex iudiciū ad veritatē elicien dā et i foro aie. vt i. c. i. de pe. di. 6. i vbo subtilis inuestigator. Si vo ē irrationabilis sicut quorūdā qui nū volunt subtilizare q seipos n itelligūt & verba peruertunt. sic ē mala. & improbatur. vt i. c. 1. 49. di. vbi de hoc. & in. c. cum sancti. 24. q. 3 Vñ imperator in. l. vlti. C. de legibus. dicit vanā subtilitatez eor derisimus quā corrigēdam censemus.

Successio

vide s. Hereditas.

Successor

alius singlaris q i certa re constituitur. Alius vniuersalis. q i tota hēditate l' fliqua. vide glo. i. c. cū ad sedem. de resti. spol'. & 2. q. 1. c. i primis de iudi. quia Gubernius.

1 ¶ Quo successō tūr stare pctui facto a suo pdecessore. vide locatio. §. 10. & s. dignitas. §. primo.

Suffragia

fctā p vnū. Utr possint va ē alijs. R. q ad acqrendū aliquē statum puta. btitudinē. & p modū meriti valē non pūt: sed bñ p modū orōnis. s. merito pgrui sicut cū qs p orōnē alteri ipetrat primā gratiā ex bōitate diuia nō ad merita respiciens sz ad effcū. Ad acqrēdū vo aliqd qd consequitur statū alicui⁹ l' ē accessoriū ad statū. sic opus vnius pōt alī valē. nō solū de pgruo sed et de pdigno. & hoc dupl'r. Vno modo pp cōicatonē in radice meritorij opis que ē caritas. & sic qlibet de bono alterius hēt emolumētū si ē in caritate iux. illud pticeps ego sū oium timētū te &c. Alio mō ex intētōe facietis. vt cū qs aliq opa spāl'r ad hoc facit vt tali. psint. Vñ tūc talia opa efficiūtur eor. p qbus fiūt: qsi eis a faciēte collata. vñ possūt eis valē ad satisfactōnē implēdā l' ad aliqd qd statū eor n mutat. Et istis duobus mōis valēt suffragia. nedū viuis. sz et mortuis: n vt mutēt eor statū sz vt libēur a pēis qd n ē mutar statū: qr vt dicit Aug. i enchiridion. c. 65. dū in hac vita meruerūt vt hec sibi postea pdesse possent. Et illud. 2. cor. 5. Unus qsqz pprīā mercedē accipiet p ut gessit in corpōe. & illud ecclīastes. 9. vbi dr q nō hnt pte in ope qd sub sole geritur. intelligitur quo ad status mutatonē. Nam pmiū cēntuale l' penā eternam qlibet hēbit ex ope suo. nō alieno.

¶ Utr suffragia facta p peccatores valeant. R. q si loquimur de opere opato. sic sacrificiū altaris & alia sacramēta ex seipis hnt efficatiā absqz ope opantis quā equalit explēt p quecūqz fiant. si aut loquimur de ope opantis. sic distinguo. qr pōt fieri p malū dupl'r. Primo vt p actorē. & sic n psunt. nisi forte p accidēs: & ex psequēti. puta p elymas mali hois. boni paupes excitati orāt p defunctis illis. p quibus ille malus dedit. Scdo vt p ministr. & sic. aut vt p ministrū eccle publicū. vt ē sacerdos q celebrat exequias mortuor & talia semp psunt: qr malitia ministri non nocet opi boni actoris. Aut vt p minist priuate psone. & tunc si ad pceptū existēns i caritate vl' ad psortiū. sicē cū duo legūt psalmos vel offīm mortuor & vnus ē bonus alī malus. sic psunt illi p quo fiunt. Si vero ad pceptū nō existentis in caritate: qn mandauit fieri. & sic n psunt defunctis. nisi postea essz in caritate. qn talia fiunt. & de nouo demandet vl' demādatōez de nouo acceptet: qr sic valerēt. Si aūt erat i caritate. qn mādauit: lz postea n sit qn exequūt nihilomin⁹ valēt defunctis. Et aduerte q lz qs existēs i caritate de mādādo psequat fructū oper. lz ille executor sit i mortali. nō in tm suffragiū. sicut si exeqret p existentē i caritate: qr tūc talia opera essent meritoria ex duabus ptibus. hec ex Ricar. in. 4. di. 45. ar. 4. q. 2. & ceteris theologis ibidem.

¶ Utr recipiēs multos ad participatōez bonor suor. sua opa sint illi minus vtilia. R. fz Ricar. i. 4. di. 45. q nō: qr plus sibi affert illud opus caritatis. s. talis receptio bona sua cōicādo qz sibi dtrahat et quo ad remissionē pene sue de fructu bonor cōicator. & talia bōa sic cōicata faciētū ea i nullo minus: lz magis quo ad augmētū premij in gloria valent. Tho. in. 4. ea. di. tenet q nō valent ad 2

expiationē pene ꝓprie: nisi p moꝫ meriti de ꝯgruo .s. ex grā: non ex debito. Rō: qꝛ duo reatus ñ diminuūtur p vnā satisfactionē. que ei nō adequaᵗ: sꝫ primū ē verius: qꝛ caritas opit mltitudinē pctōꝝ: ꝛ maioꝛ caritas plura pctā. vide de hoc s̄. Satisfactio. §. 5.

3 ❡ Utrum defuncti quoꝝ legata nō exequuntur plus in purgatorio tardēt. R. vide Executoꝛ. §. 23.

4 ❡ Que sit suffragia q̄ ꝓsūt desūcꝭ. R. Gre. q̄ q̄tuoꝛ mōis aīe ōsūctoꝛū soluūtur. aut oblatōibus sacerdotū: aut pcib⁹ sctōꝝ: aut elᷓynis caroꝝ: aut ieiunijs cognatoꝝ. 13 q. 2. aīe. Et duo primi mōi sūt magis efficaces iq̄tū ferūt i deū q̄ duo vltimi q ferūt i ꝓximū: nisi forte p accidēs. i q̄tū .s. elᷓyna ipetrat prima duo vel vnū eorum vel aliā alia tria.

5 ❡ Utꝝ cultus exequiaꝝ valeat desūcꝭ. R. s3 Rica. i. 4. disti. 45. ar. 6. q. 1. q̄ sepultura valet p accidēs i q̄tū .s. ispiciētes recoꝛdanᵗ ꝛ oꝛāt ꝓ eis. vñ dᷓ monumētū qꝛ monēs mētē vt dicit Aug. i. de ciui. dei. Jtē valet sepultura i loco sacro: qꝛ frequētius oꝛāt pro existētibus ap̄ se q̄ alibi. Et ecclia gñalr magis ꝓ existētibus i loco sacro q̄ alibi: siue qꝛ comdātur alicui sctō rōne cuius ibi elegit sepulturā ꝛ silia. Alia āt a sepultura vt sūt ei⁹ oꝛnamēta cādele icensum pāni ꝛ huiusmodi ꝯsolationes sūt viuoꝝ nō suffragia moꝛtuorum: qꝛ eis ꝓdesse nō possūt: nisi p accidēs i q̄tū incitāt ad oꝛādū ꝛ alia bona faciēda i q̄tū paupes fructū capiūt pro defunctꝭ: aut i q̄tū ecclia decoꝛaᵗ. ꝛ sic elᷓyna cōpulatur. tobie. 12. c.

6 ❡ Utrū suffragia facta ꝓ pluribus tm̄ valeāt cuilꝫ. sicē si fierēt pro quolꝫ eoꝝ i singulari. R. q̄ cōis opio theologoꝝ i. 4. di. 45. ē q̄ ñ. Fallit hoc i cāu de quo. s̄. §. 2. ꝛ Missa. §. 52. ꝛ 53.

7 ❡ Quibus desūcꝭ valēt suffragia. dic q̄ solū existentibus i purgatoꝛio ꝛ non alijs. Facit c. cum Marthe. de cele. missarum.

SUperbia ē appetitus ꝓprie excellētie. vñ supbus dᷓ qui sup vult videri q̄ ē s̄m Jsido. li. ethi. Et ideo si sumaᵗ s̄m ꝓpriā spēm quā hꝫ ex rōne ꝓprij obiecti sic ē spāle pctm̄: ꝛ sic ē ioꝛdinatus appetitus ꝓprie excellētie. Opꝫ ergo actualr itendens ꝓpriā excellentiā aliqd ioꝛdinate faciat vt sit spāle pctm̄ supbie. Si vō sumaᵗ s̄ꝫ quādā redūdātiā i alia pctā. sic hēt quādā gñalitatem i quātū oīa pctā possūnt oꝛiri ex ea. Et hoc duplr. Prio i quātū alia pctā oꝛdiantur ad finē supbie: qui ē ꝓpria excellētia ad quā oꝛdiari pōt oē qd̄ qs appetit ioꝛdinate Est s̄o gñale pctm̄ quātū ad effectū. qꝛ in oī pctō ē effectus supbie. s. nō subdi legi dei: sꝫ quātū ad affectū nō ē gñale pctm̄. vt qñ ꝓcedit pctm̄ ex ifirmitate l̄ alia cā. ꝛ iō ē aliqd̄ pctm̄ quo ad effectū. qd̄ nō ē quo ad affectū sicut volēs occidere hoiēꝫ occidit pr̄em nesciens: sic quātū ad effectū ē patricida: sꝫ nō quātū ad affectū. Hec ex Frācisco de may. in s̄o sen. Tertio mō idirecte ꝛ p accidens .s. remouēdo ꝓhibens i quātū .s. hō p superbiā ꝯtēpnit legē diuinā p quā ꝓhibeᵗ a peccādo. Et iō Gre. 30. moꝛ. nō ponit eā pctm̄ spāle. sed reginam omnium.

❡ Utꝝ sit pctm̄ moꝛtale. R. q̄ s̄m spēꝫ suam accipiēdo ex gñe suo ē pctm̄ moꝛtale qꝛ presupponit ꝯtēptū diuine regule ꝛ legis: cui nō vult subici ex amoꝛe ꝓprie excellentie ꝯsequēdo. Et hoc veꝝ ē. si sit i deliberatione volūtatis. Preuaricatō vō diuie legis. aut i ope. aut i volūtate: qñ ꝓuenit ex ignoꝛātia l̄ ex ifirmitate. sic nō ē supbia. Qñ vō ē solū ex ꝯtēptu. sic ē supbia. ꝓut ē gñale vitium. Qñ vō ē vt qs ꝯsequaᵗ ꝓpriā excellētiā. sic ꝓprie ē supbia ꝛ spāle pctm̄ moꝛtale rōne finis. 1

❡ Quot sūt spēs supbie. R. s3 Gre. 23. moꝛ. q̄ q̄tuoꝛ. Prima cū bonū qd̄ hꝫ: a se extiat hēre. Secūda cū extiat qd̄ daᵗ sibi supius a deo pro suis meritꝭ dari. Tertia cū se iactat hēre qd̄ nō hꝫ. Quarta cū despectis ceteris singularit̄ appetit videri hēre qd̄ nō habet. Aduerte tm̄ s̄m Tho. 22. q. 161. q̄ vā extiatio pōt coꝛrūpi duplr. Prio i vniuersali i his q̄ ad fidē ptinēt: ꝛ hoc p ifidelitatē. Secūdo i aliquo pticulari eligibili. ꝛ hoc nō facit infidelitas. sꝫ aliud sicut foꝛnicatoꝛ extimat ꝓ tpre illo bonū foꝛnicari: ꝛ nō p ifidelitatem sed pp delectationē. Jdō i vniuersali dicere foꝛnicationē eē bonū. vel bonū aliqd̄ hēre a se ꝛ nō a deo l̄ suis meritis. hoc pertinet ad ifidelitatē. ꝛ est moꝛtale pctm̄ ifidelitatis Sꝫ q̄ aliquis ex ioꝛdinato appetitu ꝓprie excellētie. ita de bonis suis glietur: ac si ea a se hēret. l̄ meritꝭ suis h̄ ptinet ad supbiam ꝛ est moꝛtale pctm̄. si ē i deliberatōe volūtatis. Nec itelligas q̄ iste spēs supbie ꝯsistāt i extiatione: qꝛ cū extimatio ptineat ad rōnē nō eēt pctm̄. cū pctm̄ solū sit i volūtate principalr. Sꝫ qꝛ qd̄ qs vehemenᵗ appetit faciliter extimat. Jō pctm̄ supbie ꝯsistit in inoꝛdinato appetitu ꝓprie excellētie. ex quo faciliter extimat se ea hēre a se. vel suis meritis. vel q̄ plus hꝫ. vel ceteros despicit. 2

❡ Que sūt eius filie. R. q̄ sūt ab ino .s. sūptō 3

arrogantia. ptinacia. curiositas. igratitudo. iudiciū temerariū. irrisio. tēptaꝛ deū ꝛ adulatio. De quibus in locis suis.

Superstitio ē viciū ꝯrarium religioni. nō qꝛ plus exhibeat in cultū diuinū. q̄ȝ vera religio: sed qꝛ exhibet cultū diuinū vel cui nō dȝ. vel eo mō quo non dȝ. Un̄ superstitiosi dicti sunt fm ysido. li. ethi. eo q̄ deprecabātur ꝛ imolabāt vt sui liberi supstites fierent. glo. aūt ad coꝛ. 2. dic̄ superstitio est religio. ꝯ̄. modū seruata. vbi accipit methaphorice religio. sicut qn̄ dicimus bonus latro.

1 Utrū supstitionū diuerse sint spēs. R̷. q̄ sic fȝ diuersa obiecta vel diuersos fines fȝ hec eni actus morales spēs sortiūtur. Unde Prima spēs supstitionis ē. cū exhibet cultus deo cui exhibēdus ē: sed modo indebito. vt si qs coleret deū nūc fm legis veteris obseruantiā. Secūda est cū cultus diuinus exhibet cui nō debet. s. creature cuicūqȝ ꝛ ista hȝ multas sub se spēs. Nā si reuerentiā deo debitā exhibet creatur̄ ē ydolatria. Si vero hoc facit vt instruat ab ea sic ē diuinatio. q̄ demones ꝯ̄sulit p aliqua pacta inita tacite vel expresse cū eis. Si aūt hoc fit p directōnem humanoꝝ actuū. ꝛ sic ē supstitio quarūdā obseruātiaꝛ. Et hoc dicit Au. 2. de doc. xp̄iana. Superstitiosū est iquit qcquid institutū ē ab hoīb9 ad faciēda ꝛ colenda idola sicut deū creaturā vel aliā. Ecce Primum. subdit vel ad ꝯsultatōes ꝛ pacta quedā signoꝝ cū demonibus placita atqȝ federata. ecce. Secundū. post subinfert. Ad hoc ergo ptinēt oēs ligature execrabiliū remedioꝝ. quas nō comendat ars medicoꝝ seu i pcantationibus seu in caracteribus suspendendis atqȝ ligādis: in qbus oibus ars demonū ē ex quadā pestifera hominuȝ ꝛ maloꝝ angeloꝝ exorta. Un̄ ꝛ cūcta vitāda sunt xp̄iano ꝛ oio penitus execratiōe repudianda atqȝ damnanda. 26. q. 5. nec miru. ꝛ
.1.q.2. in. c. illud. Pria āt spēs superstitionuȝ simpliciter ē peccatū mortale. Secūda vō spēs similiter ē mortale peccatū. ꝛ de hac habes ꝯ̄. Sors. Sed qn̄ ꝯ̄sistit solū in obseruatōe quarūdā obseruātiaꝛ sic aduerte q̄ solū ē mortale peccatū: qn̄ duo ꝯcurrūt. Primuȝ aliqd superstitiosū. Secūdū q̄ sciat supstitiosum fore id seruans quacūqȝ intentione hoc faciat. Secus si ignoraret superstitiosū. qꝛ sic non esset mortale peccatum.

2 Sed q̄ro quō pōt cognosci q̄ tale qd sit supstitiosū. R̷. q̄ ꝯ̄siderandū ē. vtruȝ naturaliter videātur posse tales effectus causare pro qbus effectibus causandis talibus qs vult vti: ꝛ si sic nō erūt supstitiosa: lȝ. n. cās nāles ad inducendū effectus. ppꝛios adhibere. Si vero nō pn̄t nāliter cāre tales effectus ꝯsequēs ē q̄ nō adhibeātur ad hos effectus cāndos vt cāe: sed tm̄ vt signa: ꝛ nō vt signa diuina. Sicut sunt sacramētalia signa. Sed tm̄ vt signa vana ꝛ supuacua. ꝛ sic ptinēt ad pacta signationū cū demonib9 inita. ꝛ sic supstitiosū. Nec obstat. q̄ sicē coꝛpoꝛa nālia subdunt coꝛpoꝛibus celestibus: ita ꝛ coꝛpoꝛa artificialia vt imagines. ergo sicut illa. ita ꝛ ista soꝛtiunt aliquas virtutes ex ipꝛessione coꝛpoꝛū celestiuȝ ad aliquos effectus cāndos. qꝛ. R̷. q̄ nāles virtutes coꝛpoꝛū nāliū ꝯ̄sequunt sbāles formas ipsoꝝ quas soꝛtiunt ex ipꝛessiōe coꝛpoꝛū celestiuȝ ꝛ iō ex eadē ipꝛessione formaꝛ soꝛtiūtur quasdā virtutes actiuas. Sed forme coꝛpoꝛū artificialiū pcedunt ex ꝯceptiōe artificis Et iō cū nihil aliud sint q̄ȝ cōpositiō ꝛ oꝛdo vt dr̄. 2. phi nō possunt naturalem virtuteȝ hēre ad agen̄. Et inde ē. q̄ ex ipꝛessione coꝛpoꝛū celestiū fm q̄ sunt artificialia nullam soꝛtiunt virtutē. sed tm̄ fm mām nālē. Et sic pȝ q̄ q faciūt ānulū in tali ꝯstellatione vel i pꝛimūt ymaginē vt valeat ad febꝛes ꝛ hui9 mōi supstitiosi st. ꝯcoꝛ. Tho. ꝯ̄. se. q. 96.

Utrū ars notoꝛia sit illicita ꝛ iefficax. R̷. q̄ sic. qꝛ illa qbus vtit nō hn̄t virtutē cāndi sciam vt cāe: sed tāq̄ȝ signa sūe qꝛ iefficax ē ad sciam acqrendā: qꝛ cū q̄rat acqrere sciā nō per modū ꝯnālē hoī. s. adinueniēdo vel adiscendo oȝ illud expectet a deo. sicut sancti hoīes faciūt nō p vana. sed p veꝛ dei cultū aut a diabolo vt faciūt q arte notoꝛia vtūtur: qꝛ per vanas supstitiones. q demones cū nō possint illuminare intellectū. iō nūq̄ȝ sciam poterunt dare. lȝ aliqn̄ expꝛimāt aliq̄ documēta sciarū. ꝛ iō moꝛtalr̄ peccant tali arte vtētes. ꝛ vt plurimū efficiuntur fatui. 3

Utrū virtus imaginatiua possit imutare coꝛpoꝛa nāliter. R̷. Auicena. 6. nāliū. c. vlt. q̄ sic accipiēdo ymaginatiuā p ipsis virtutibus iteꝛioꝛibus. vt pȝ i trabe posita super aquam. ꝛ i terra ꝛ multis alijs exemplis. ꝛ ēt ē ꝯ̄a. qd nō credo. qꝛ nimis extendit ei9 virtutē ēt nō intelligas in quacūqȝ imutatōe sȝ in aliqbus alijs impedimentis sublatis. 4

Utrū fascinatio sit possibilis. R̷. q̄ accipiēdo fascinatōeȝ p illusōe seu ludificatōe sensuū p artē magicā facta. sic certū ē q̄ ē possibilis: nisi phibeat a deo mediāte misterio angeloꝛ vel sanctoꝛū. Si vō accipiat fascinatio p inuidia. ꝛ sic ē ēt possibilis. sic multipliciter experiētia docet. Si āt accipiat p 5

imutatõe ad malum facta i corpore alterius
p oculos alterius respiciẽtis in eũ. sic silr ẽ
possibilis nãliter vt dicit Auicena, vbi. s. sʒ
non in oi corpore neqʒ ab oi aspectu. Uide
Rica. i quolʒ q hãc qõnẽ format. vñ põt ve
tula infecta aspiciẽdo puerũ ipsum inficere.

6 ¶ Utrũ herbe vel armonie hẽant vtutẽ ꝯ de
mones. R. q nõ nisi p accidens. Nã cũ act⁹
actiuorũ sint i paciẽte disposito. fo de aia.
Si demon iuenit passionẽ malẽconicã intẽ
siorẽ acrius vexabit eũ i quo est qñ ẽ in ma
iori dispositõe qʒ qñ ẽ in minori. Et sic cum
herbe τ armõie valeãt nãliter ad talẽ passiõ
nẽ leuãdã vel minuẽdã. sic ꝯsequẽter valẽt
ꝯ demonẽ. vt minus possit vexare illũ. Sʒ
directe τ ꝑprie nlla herba aut res corpalis
põt agere in pur spm nãlr. Et si aliñ valʒ. ẽ
potius ex aliqua supstitõe q̃ prohibita est.

7 ¶ Utrũ liceat suspẽdere breuia ad collũ. R.
q sic si. 5. cõcurrant. Pmũ q sint noia co
gnita τ nota ñ ignota. Secũdũ q illa noia
aut verba sint noia sacta. puta euãgelij aut
sacre scripture aut aliquoꝝ sanctorũ. Terti
um q in eis nõ ponãtur aliq caracteres seu
signa pter signũ crucis. Quartũ q nõ inse
tur aliqd vanũ seu falsũ. Quitũ q in scribẽ
do seu suspẽdẽdo aut portãdo nõ obseruet
aliqd supstitiosũ. sicut qñ credit minus vale
aut scripta añ euãgeliũ. vel alio die. vel per
pueꝝ vginẽ τ h⁹mõi. alr istis ñ ꝯcurrẽtibus
supstitiosũ ẽ. vt pʒ. 26. q. 6. ñ liceat. τ. c. ñ ob
seruetis.

8 ¶ Utrũ incantatio serpẽtiũ τ aialiũ sit lici
ta. R. q si in icantatõibus serpẽtiũ τ similium
habeat respectus tñ ad sacra vba τ ad vtu
tẽ diuinã: ñ ẽ illicitũ. Sed qꝛ vt plurimũ fiũt
illicite obseruãtie circa tales incãtatões. τ
p demones sortiũt effectũ iõ reprobantur.

9 ¶ Utrũ carminatrices τ carminatores qui
carminãt infirmos aut pueros peccẽt mor
taliter. R. si nihil supstitiosũ dicũt aut docẽt
aut faciũt: sʒ tñ vtũtur licitis pcibus τ adiu
rationibus. sicut p passionẽ τ crucẽ τ silia
nõ ẽ peccatũ. sed nõ debẽt ꝯsuli: nisi discretĳ
psonis l' religiosis: qꝛ cõit supstitões immiscẽt

10 ¶ Quid de illis q dicũt missã d mortuis p
viuis vt moriãtur. R. q peccãt mortaliter.
26. q. 5. qcũqʒ. Et idẽ dic de exuentibus al
taria. aut opientibus ymagines sanctoꝝ. vt
in. d. c. qcũqʒ. Similiter de dicentibus psal
mos aliquos ad hoc.

11 ¶ Utrũ colligentes aliquas herbas: vanas
obseruatões faciẽtes peccẽt mortaliter. R.
q sic si sciẽtes supstitiosũ eẽ faciũt. vt pʒ. 26
q. 5. c. nõ lʒ. τ. q. 6. non liceat.

¶ Quid de obseruatõnibus vanoꝝ ad pco 12
gnoscẽda ifortunia τ huiusmodi. R. q oia
ꝓhibita sunt: qꝛ sũt signa ex vanitate homi
nũ cooperãte diabolo. Nã cũ in huiusmõi
a pricipio aliqd veri euenit a casu iceperũt
hoies aium i his applicare. Et iõ diabolus
multa facit euenire i talibus. vt hoies curio
siores fiant in talibus τ laqueis erroꝝ im
plicentur. vt dicit. Aug. prio de doc. xpiana
τ nõ. in. c. sciendũ. 26. q. 4.

¶ Utrũ sciẽs maleficiũ possit sine peccato il 13
lud soluere. R. Petrus aureo. i. 4. di. 34. q.
2. q per aliud maleficiũ fieri ñ põt sine pec
cato ifidelitatis. Si tñ quis esset actu dispo
situs ad facieñ maleficiũ põt aliqs vti eo: qꝛ
lʒ malo alterius vti ad bonum suum. sic dic
Aug. de iuramẽto infidelis iurãtis i noie dei
sui. Vñ lʒ qs ñ possit iducẽ aliquẽ ad aliqd
maleficiũ faciẽdũ: tñ si ẽ aliqs dispositus ac
tualiter facere aliqd maleficiũ vt aliud dstru
at possum illo vti ad bonũ meũ. Põt etiaʒ
tolli p dstructõeʒ maleficij. si scitur: quia eo
destructo demon ñ amplius fatigaret. qꝛ ex
pacto nõ assistit. nisi qʒdiu durat tale signũ.
Vñ dicit Scot⁹ eadẽ di. q nedũ non ẽ pec
catũ. imo meritoriũ destruere opera diabo
li: nec i hoc ẽ infidelitas aliqua: qꝛ destruẽs
ñ acqescit operibus diaboli. sʒ credit dmo
nem posse vexare. τ velle fatigare. duʒ tale
signum durat: τ destructio signi talis iponit
finem vexationi. Põt ẽt destruere qs male
ficia per sacramenta. adiurationes. diuinas
orationes τ huiusmodi meritoria.

¶ Utrũ credẽtes se cum alijs nocturnis ho 14
ris egtare. τ vbicũqʒ voluerit subito posse
trãsire. aut i aliã spẽm creaturam posse mu
tari peccẽt mortalr. R. q sic. postq̃ sup tali
bus audierunt veritatẽ. τ sũt ifideli deterio
res. 26. q. 5. epi. Secus si ex simplicitate añ
informationem de veritate.

¶ Quid de obsuatõe lune aut dieꝝ. R. Ar 15
chi. i. c. si quis clicus. 26. q. 5. q si quis obs
uet ad precognoscendos futuros euent⁹ for
tuitos. vel ẽt ad precognoscendum futura
opera hominum per certitudinem. sic illici
tum est τ ars demonum. Si vero qs vtatur
tali obsuatione. vel alia consideratione a
stroꝝ ad precognoscendũ futura q̃ ex cele
stib⁹ causant. puta. siccitates pluuias τ hui⁹
mõi. sic nõ ẽ pctũ: qñ dubiuʒ non est. quin
res circa lunarẽ globũ constitute per supe
riora regãtur imutent τ ꝓcurent. τ qd dic
Aug. in. c. non obseruetis. 26. q. 6. intelligi
tur secundum primum modum: non secun
dum fm.

¶ que dria sit int suspēsioēz depositoēz et degradatioēz vide Ros. suspensus § 3

[margin, handwritten: i. sniā seu iudicium]

Suspensio de qua hic loquor est q̄dā ecclesiastica censura qua interdicitur aliqđ offīm vel exercitiū cōpetens certe psone ecclesiastice aliqñ a iure aliqñ a iudice plata. elicitur ex glo. i. c. ad reprimēdā de offō ordi. et in cle. cupientes de penis.

1 ¶ In qbus casibus a iure icurrit aliqua suspēsio. R. lz glo. i. d. cle. cupiētes multos numeret: tñ ego fm paruitatē ingenij mei ad. 37. casus reduco qui ptinēt ad suspensionē maiorē que propriē dr suspensio. quorum.

2 ¶ Primus ponit i. c. vlt. 18. di. Ubi epus est suspēsus duobus mēsibus ab offō. si post puinciale cōciliū celebratū infra sex mēses ñ cōuocat oēs abbates pśbros et clericos. et ñ refert eis oīa acta concilij.

3 ¶ Secundus ponit in. c. nullus. 55. di. Ubi eps ipo iure suspēditur p ānū a celebratiōe misse si ordinat solēniter penitētē sciēter.

4 ¶ Tertius ponit i. c. i. et. 2. 74. di. vbi eps suspēdit p annū a celebratiōe misse si ordinat aliquē iuitū de quo dic. vt. s. Ordo. 3. §. 24.

5 ¶ Quartus ponit. 32. di. c. nullus. et. 15. q. 8. sciscitant. bus. Ubi clerici notorij cōcubinarij sūt suspēsi de q̄ dic. vt. s. Cōcubinari⁹. §. 2.

6 ¶ Quintus ponit. 55. di. c. si. vbi eps q ordinat monachū sine licētia abbatis ē suspēsus a cōlone alioꝝ a sua diocesi. aliq dicunt ab alijs episcopis. [handwritten: ut hēt i glo i c. placuit. 18 di.]

7 ¶ Sextus ponit in. c. nihil ē et i. c. cū in cūctis de elec. Ubi clericus q elegit indignum q̄tū ad etatē. legitimitatē sciam. et mores electiōe actiua pro illa vice ē priuatus. et a beneficijs ecclesie p triēniū ē suspēsus. Epus vero q facit vel pmittit fieri pro illa vice priuatus ē ptāte cōferēdi beneficiū illud: si ad eū ptinet ipsius collatio. et dz suspendi a perceptione proprij beneficij: [handwritten: c. nihil ē de elec.] [margin, handwritten: i. eps]

8 ¶ Septimus ponit in. c. qsqs de elect. Ubi clericus ꝯsentiēs electōi de se facte p ptās secularis abusū fit ineligibilis. et eligentes pro vice sūt suspēsi electionis ptāte. [handwritten: et a beneficijs et benefici per triennium]

9 ¶ Octauus ponitur in diuersis capitulis et titulis circa ordīatos: vel ex̄ tpa: vel ab epo qui resignauit: vel a nō suo aut de eius licentia. vel ab excōicato degradato suspenso et hmodi d qbus dic. vt. s. Ordo. 2. §. 1. et Ordo. 3. §. 23. et Ordo 4. §. 4. et Ordo. 6. §. 3.

10 ¶ Nonus ponit circa ordinātes añ tpa vel illiteratos vel nō subditos. De qbus dic. vt s. in precedenti cāu.

11 ¶ Decius ponit i. c. quorūdā de solu. Ubi suspētus ē ab administratiōe spūalium qui libet grauās ecclesiā sibi cōmissam pro debitis alienis: aut lrās siue sigillū concedens quibus possint ecclesie obligari. Uerū ē q non ligat hec suspensio: nisi inferiores epis fm Jo. in glo. ibidē. et q per epm et pōt relaxari: sed nō dz facere nisi primo sit satisfactū indemnitati ecclesie. c. cum olim de verbo. signi. [margin, handwritten: et spualium]

12 ¶ Undecimus ponitur in. c. i. de clericis pugnantibus in duello. Ubi clericus duellum suscipiens vel alteri offerens suspensus est: poterit tamen eps cū eo dispēsare: si mors vel mutilatio non sit secuta.

13 ¶ Duodecimus ponit in. c. prouida de ele. li. 6. Ubi suspendūtur quicunqz iudices per annū continuū ab eporum confirmatione. et consecratione q se intromittūt de cognitione negotiorum in causis electionū epatuum: qñ antea ad papā est appellatū. Aut qui confirmationē aut consecrationē conferunt electis post talem appellationē. Et si solū confirmatōnē cōferūt sunt suspensi ab eatñ. Si confirmationem et consecrationez. sic sunt ab vtraqz suspensi. Similiter si partibus recedentibus ab appellatōe eam conferat: nisi primo iquirat si partes aliqua prauitate interueniente recesserunt a dicta appellatione.

14 ¶ Tertiusdecimus ponitur in. c. tanta de excess. pla. contra non seruantes interdictū. de quo dic. vt. s. Interdictum. 7. §. 7.

15 ¶ Quartusdecimus ponitur in. c. sacro. de sen. exco. Ubi suspenditur p mensem ab ingressu ecclesie proferens sniam excōicationis: nisi premissa canonica monitione corā ydoneis testibus. [handwritten: de quo s. excōi 2 § 1]

16 ¶ Quintusdecimus ponitur in. c. cum medicinalis de sen. exco. li. 6. Ubi suspenditur p mensem ab ingressu ecclesie et a diuinis officijs ferens sniam excōicationis interdicti vel suspensionis non in scriptis. Idem est. si non conscribat causam sententie. Idem etiam est si requisitus non tradat infra mensem exemplum scripture. De quo dic. vt. s. Excōicatio secundo. §. 2. [margin, handwritten: li talis snia tenet vt di. glo. i d. c. medicinalis ... alie cās i ...]

17 ¶ Sextusdecimus ponitur in. c. qr sepe de elec. li. 6. Ubi suspenduntur ab offitijs et a quibuscunqz beneficijs conuentus capitula collegia aut singulares persone infrascriptarū ecclesiarum qui decedente prelato alicuius ecclesie cathedralis vel regularis seu collegiate bona ab eo dimissa: vel vacatiōis tempore obuenientia occupant. et hec q̄zdiu ea nō restituant: vel ecclesie aut successori non obstante quacunqz consuetudine priuilegio aut statuto: et in clementina statutum de

[handwritten at foot:]
Maz suspēsio minor q̄ īfligit pp pāticipatione cū exco. et hec solū priuat pceptioe sacramētoꝝ: et ptē h nō pt eligi: sed bn pt exerc. iurisditionalia. et eligere

¶ Alius casus hēt i c. ptea de cleri. percusso. vbi hēt q eps q crudeliter aliquē fustigari facit suspēsus ē duob⁹ mēsib⁹ a missaꝝ administratōe h pam. i. d. c. ptea.

Sec⁹ si celebraret. ex ecc3. ita dt. pan. i. c. cū dilect. d. cōsue. r aq. j. suspensio. 3. §. 4.

elec. declaratur id hēre locū in oi emolumē to. ꝛ itellige qñ prelatus pricipalis decedit vide. s. Beneficium. §. 40.

18 ¶ Decim⁹ septim⁹ pōitur i. c. hac ꝯstitutōe de offō dele. li. 6. vbi cōseruator suspēditur p vnū ānnm ab offō si sciēter itromittit se ꝺ alijs ꝙ de maifestis de quo dic. vt. s. conser uator. §. 1.

19 ¶ Decim⁹ octauus pōit i. c. hoc ꝯsultissimo de re. ecc. ñ alie. li. 6. vbi plati submittentes bōa ecclesiaꝝ seu iura sine ꝯsensu sui capli. ꝛ sedis aplice lnia. laicis: sūt suspēsi p trienni um ab offō. i. executōe officij ꝛ ab admīstra tōe. s. tpaliuni fm Jo. an. Jtē clerici. q hoc sciētes nō denūtiāt superiori sūt suspēsi per triēnium a pceptōe bñficiorum illius eccle sie. Quid aūt requirat vt hec suspēsio incur rat: dic ꝙ illa q̄ requirūtur vt laici sint exco municati qui vi aut metu id exigūt ab eccle siasticis. De quo excōicatio. 7. casu. 21.

20 ¶ Decim⁹ non⁹ pōitur i. c. cū eterni de sē. ꝛ re. iudica. li. 6. Ubi suspēditur p ānuꝫ ab offō iudex ecclesiasticus ordinarius vel de legatus q ꝯ iusticiā ꝛ ꝯsciam in grauamen ptis alterius i iudicio qdꝗ faciēs p grāꝫ vl sordes. Sed hoc ñ hꝫ locum i arbitro fm Ber. Qd limitat Jo. an. verū nisi succedat i. locū ordinarij vel delegati de offō dele. c. vno delegatorū. ꝛ eadē rōe nec in auditor.

21 ¶ Uigesim⁹ pōitur i. c. pñti de offō ordi. li. 6. Ubi epi ꝛ superiores suspēdūtur ab igres su ecclesie inferiores vero ab offō ꝛ bñficio q in subiectis sibi dignitatibus ꝓsonatibus priorātibus vel ecclesijs bōa in ipsis inuēta post mortē rectoris eaꝝ: vl' ipe vacatōis ob uenientia quoq mō occupāt ꝛ tādiu dōec re stituerint occupata: nisi ex spāli priuilegio aut ꝯsuetudine ꝓscripta eis ꝯueniāt. Et ad uerte ꝙ hoc loquit de alijs bonis ab his ꝺ qbus i. c. qꝛ sepe de elec. li. 6. de qb⁹. s. §. 17.

22 ¶ Uigesim⁹ prius pōitur i. c. exigit de cēsi. li. 6. Ubi epi ꝛ superiores suspēdūtur ab igres su ecclesie iferiores ab offō ꝛ bñficio q visi tātes exigūt pecuniā l' munera l' a nō visita tis recipiūt ꝓcuratiōem de quo dic. vt. j. vi sitatio. §. 3.

23 ¶ Uigesim⁹ scds pōit i. c. vsuraꝝ ꝺ vsu. li. 6. Ubi suspēdūt epi ꝛ maiores q vsurijs mai festis nō ontūdi qcūꝗ titlo ꝯcedūt domos ad fenus exercēdum donec eos expellant.

24 ¶ Uigesim⁹ terti⁹ ē i. c. eporum de priuile. li. 6. Ubi interdicit ingressus ecclesie illis q celebrāt pñtibus excōicatis publice vel iter dictis. aut eos recipiūt ad sacra ecclesiastica vel sepulturā ꝛ tādiu donec ad arbitriū ex

cōicatoris satisfecerit cōpetēter. Et si hoc i terdicto durāte diuis se igerāt i ecclia i suo agentes offō sicut prius efficiūtur irregula res. c. is cui de sen. exco. li. 6. Et lꝫ Archi. hic limitet istud ad excōicatuꝫ ab hoie pp verbū donec arbitrio eius cuius sniam. Tñ Jo. de fāto. quē sequtur Genu. ibidē itelligit de sen. iur. Et sic illud verbū cuius sniam. s. si ē iur. conditoris. si hōis. hōis. Sil'e hēs i c. nup de sen. exco. Et sic tene Jo. an. vt reci tat Genu. ibidē arguit ꝙ pdicta pena soluꝫ hꝫ locū quo ad exēptos nō quo ad clicos ñ exēptos. ꝛ possꝫ tñri p⁹ scm: lꝫ añ scm sit te nendū ꝙ etiam ligat non exemptos. Ros. exco. 6. i pn.

25 ¶ Uigesim⁹ quart⁹ pōit i. c. statuim⁹ ꝺ ele. li. 6. vbi suspēdit triēnio a bñficijs q ꝺfecerit i ꝓbatōne eius qꝺ obiecerit ꝯ ꝓsonam electi ad aliquā dignitatē l' ꝓsōatū ad q bñficia si se igessit. j'. illꝺ tps ppetuo ꝓuat⁹ ē: nisi ma nifestissie ꝓstet ꝙ calumniose ñ egerit. Jn tellige in beneficijs que habet in illa ecclia pro qua electio celebrat. c. si cōpromissari⁹ de elec. li. 6.

26 ¶ Uigesim⁹ quint⁹ pōit i. c. cupiētes ꝺ e cle. de qua supra. Electio. §. 9.

27 ¶ Uigesim⁹ sext⁹ ē i. c. si cōpromissarius ꝺ elec. li. 6. Ubi eadē suspēsio iponit compro missario si eligit sciēter indignū. nisi cōpro mitētes illud habuerint ratum.

28 ¶ Uigesim⁹ septim⁹ ē i. c. solet ꝺ sen. exco. li. 6. vbi suspēsus ē ab oi actu legitio excōi catus maiori excōicatione.

29 ¶ Uigesim⁹ octau⁹ pōitur i. c. ñ solū. ꝛ i. c. ꝯstitōem de regula. li. 6. Ubi suspēdunt a re ceptōe quorūlꝫ ad ꝓfessiōem mēdicātiū or dinū fres. qui aliquē añ ānū probatōis cō pleuū recipiunt ad professionem.

30 ¶ Uigesim⁹ non⁹ ponit in cle. qm̄ de vi. ꝛ hone. cle. de qua. s. clericus. 4. §. 2. ꝯ cleri cos virgatis vestibus vtentes.

31 ¶ Trigesim⁹ pōitur i cle. 1. de re. ecc. ñ alie. vbi suspēdit ab offō glꝫ religiosus ꝓsidens monasterio ꝓoratu ecclie seu admīstratōni cuiuslibet si iura Reddit⁹. vel possessōes cuiꝰ dē alicui ad vitā seu ad certū tpus ꝯcedit q uis titulo nisi necessitas aut vtilitas id expos cat monasterij vel ecclesie: ꝛ tunc cū cōsēsu ꝯuētus si hꝫ. Aut si nō hꝫ sui plati. Hoc tñ nō extēdit ad locatōes ꝛ vēditōes fructuuꝫ ad modicū tempus vt ibidem. Vide. j. s. locatio. §. 2.

32 ¶ Trigesim⁹ prim⁹ ponit i cle. religiosi de deci. Ubi suspēdūtur religiosi hñtes admi stratōes vel bñficia ab officijs ꝛ administra tionibus qui noualiū aut decimaliū aut de cimarum debitaruꝫ faciunt fraudē: si requi

Vt patet in signes la... ut seditionum gesta toves: itidem tex. in le constitutoes

fisti. j. mẽsem nõ desliterint vel non satisfece rint vsurpatis infra duos menses. et tãdiu donec satisfecerint.

33 ¶ Tregesimussecund⁹ ponitur in Cle. cupi entes de pe. vbi suspendũtur ab offõ predi cationis omnes religiosi exceptis illis qui decimas recipiũt: q postq̃ fuerint requisiti per rectores ecclesiarũ scienter omiserint facere ꝯscientiã consitentibus de decimis soluẽdis et h̃ q̃diu ñ fecerint si comoditatẽ habuerint. vide. s. excõ. 7. casu. 44.

34 ¶ Trigesim⁹ terti⁹ põit i cle. i. de sta. mo. Ubi suspẽdit a bñficio et collatõe abbas l ꝑor ñ bñs abbatẽ ꝓpriũ. ali⁹ vo ab administratõe si quã h̃z q si ñ h̃z ĩhibitat ad hñdũ bñficiũ et administratõez. et hoc p ãnũ si sotulares ñ cor rigiatos et altos vl capucia ñ fixa portare p̃ sũpsit. Itẽ f̃m ꝑmissã ꝑsonaꝝ distictõem p̃ fatas penas suspẽsõis et ĩhibitatõis p biẽnũ ipso facto icurrũt: si venatõi aut aucupatiõi clãorose. l' al' cũ canibus aut amb⁹ ex ꝓposi to iterfuerit. et loq̃t de mõacis nigris. et col latio ptinet ad ꝑorẽ claustralẽ cũ ꝯsilio et ꝯ sẽsu maioris ptis capli seu ꝯuẽt⁹: durãte ipe suspensionis abbatis: vel prioris vt ibi.

35 ¶ Trigesimusquart⁹ põit i cle. cũ sit. de ma gris. Ubi suspẽdunt q̃z ẽt epi et supiores p sex mẽses sequẽtes a collatõe magisterij seu doctorat⁹ q aliquẽ ꝓmouerũt ad tale omñ nisi ꝑus recepto iuramẽto q vltra tria milia turonensiũ argẽteoꝝ i tali doctorationis so lemnitate non expendet.

36 ¶ Trigesim⁹ quĩt⁹ põit i cle. multoꝝ de heř. Ubi suspẽdunt epi p triẽniũ ab offõ si odij. gr̃e aut amõis l' ꝯmod' tpal' obtẽtu ꝯ iustiã et ꝯsciam omiserit ꝓcedẽ i cric hẽr̃os ꝯ quẽ q̃z vbi fuerat ꝓcedẽdũ aut obtẽtu eodẽ pra uitatẽ ipsam vel impedimẽtũ sui offitij ipo nendo quoquo modo vexauerint aliquez.

37 ¶ Trigesim⁹ sextus põit i cle. religiosi de p̃ ui. Ubi suspẽdũt religiosi q ex administratõe eucharistie. ex̃me ũctõis. l' solẽnizatõne mři mõij: aut q̃cũq3 absolutõe idebita aliqd ac q̃sierit: nisi p⁹ q̃z fuerit reqsitu j. mẽsẽ restitue rint donec satisfecerint.

38 ¶ Trigesim⁹ septimus põit i. c. q2 i oib⁹ ꝯ vsu. Ubi clerici suspẽdũt ipso fcõ ab officij exe cutõe f̃m Io. an. ibidẽ q recipiũt ad cõtõnẽ l' oblatõez altaris manifestos vsurarios. et tã diu donec ad arbitrium epi satisfecerint.

39 ¶ Est et alia suspẽsio q̃ dr̃ mior. Hãc icurrit qs ex duob⁹ prio ex quocũq3 mortal' pcõ i quo qs existẽs añq3 pẽiteat ẽ suspẽsus ab oi sacroꝝ ꝑticipatõe vt i. c. q̃siuit de coha. cle. et mul. Scdo ex pticipatõe cũ excõicatis in quo icidit minorẽ excõicatõez. Isti tñ si sic suspẽsi celebrẽt nõ efficiuntur irregulares. vt in. c. si celebrat de cle. ex. mi.

¶ Est et alia suspẽsio qua qs ẽ suspẽsus quo 40 ad alios: s3 nõ quo ad se q̃ ꝓprie suspẽsio ñ põt dici. et ista ligant clerici peg̃rini. vt i. c. i. et. 3. de cle. pegri. Nam tales ñ p̃nt celebrare i publico añq3 fidẽ certã fecerit de eoꝝ ordi natõe: s3 bñ i secreto. vt i. d. c. 3. Si tñ celebra rẽt ñ cẽnt irr̃glares. vt nõ. pa. i. d. c. si celebrat

¶ Nullus epus aut supior icurrit sniam iter 41 dicti vel suspẽsionis ipositã a iure vel a iudi ce: nisi de eis fiat specialis et exp̃ssa mentio c. q2 periculosum de sen. exco. li. 6.

Suspensio. ij. quo ad p̃latõs

Sciẽdũq; q3 fieri i scriptis mõitõe p̃missa et ceteris sicẽ excõicatio. Et id qd̃ di xi de snia excõicatõis. s. Excõicatio ṽo dic de ꝓlatione suspensionis vel interdicti. vt p3 in. c. i. de sen. exco. li. 6.

¶ Utrũ appellatõ suspẽdat iterdictũ l' suspẽ sionẽ sicẽ excõicatõez. R̃. q sic s; pcedat. vt i c. ad h' qñ de appel. a ꝯrio. Si tñ appellatõ fieret ẽt post suspẽsõem a tpalibus vt puta. ab igressu dom⁹ vinee et h⁹mõi. vel i iterdic to ignis l' aq̃ et h⁹mõi. bñ appellatio p⁹ seq̃ns suspẽderet eã. l. ñ tñ. ff. de appel. nisi casus cẽt i quo dãnatũ publice iter esset stati pũiri l. ꝯstõnes. ff. d appel. Ex quo p3 q suspẽsõz a bñficio ab offõ vel ab igressu ecclie ñ tol lit appellatio seq̃ns. q2 spũalia sũt. Et sic m te lige Inno. i. d. c. ad h' qñ. Sec⁹ si suspẽsõ ẽ a pceptõe fructuũ bñficij q̃ tpalis ẽ: l' a p̃bẽ da: q2 appellatio bñ suspẽdit ẽt p⁹ iterposita Sec⁹ si suspẽderet qs a canonica. q2 spũal' ẽ. Io. an. tñ i. c. i. sen. de sẽ. exco. li. 6. t3 q ẽt tollit appellatio seq̃ns suspẽsõez a bñficio. Et illud qd̃ dr̃ ñ suspẽdere appellatõ: seq̃n tẽ iterdictũ l' suspẽsõez dicẽ hẽre locũ i mere spũalibus per que ligatur anima.

¶ Quid si snia suspẽsiõis vel iterdicti ferat sub ꝯdictõe. R̃. nõ ligabit dõec extet ꝯdi õ. Et breuiter qd̃ dr̃ de excõicatõe dic ꝯ suspẽ sione f̃m Io. an. in. c. l3 de sen. exco. li. 6. cũ eadem quasi sit ratio. vide. s. excõ. 1. 5. 5.

¶ Qui põt suspẽdẽ l' iterdicẽ. R̃. q q põt ex cõicare et ꝯrio. Silr̃ qui põt excõicari põt suspẽdi l' iterdici. Et q põt p cẽsurã ecclasti cã cogere põt hec tria facere. s. excõicare suspẽdere et iterdicere: q̃ tria intelligũt noie censure ecclastice. c. querẽti de vbo. signi.

Suspensio iij. quo ad penã.

Doc. satis itricate loquũtur

cõsuis Pa. i. c. cum dilectus de cõsue. et i. c. si celebrat de cle. exco. mi. clarius dixerit nihilominus tu ut clarius capias.

1 Adverte primo et distingue sic. Quedã suspẽsio e a iure ut i casibus suprapositis: quedã ab hoie. Et harum suspẽsionum quedã ẽ ab aliquo qui proprie ẽ actus alicuius ordinis. puta a celebratiõe ab officio ab ordine et huiusmõi: quedã ab alijs actibus qui non pertinẽt ad aliquẽ ordinẽ. Si suspẽsio sit ab actibus alicuius ordis sic. aut talis suspẽsio ẽ cũ tali modificatiõe. s. quousqʒ satisfecerit vel penituerit. Et sic si ẽ a iure. vt. 16. 20. 21. 22. 23. 31. 32. 36. 37. di. sic secundum Archi. et nõ. Gẽ. i. d. c. qz sepe. non efficiũtur irregulares si celebrẽt vel exerceãt actũ ordini deputatũ: qz licet eũ isti ponũtur videntur a deo suspẽsi quã a iure. Si vero talis suspẽsio sit a iudice sic erũt irregulares. Contrariũ tñ lz gl. i. d. c. primũ quod ẽt suspẽsi a iure tali mõ sint irreglares. cuius opionẽ teñrẽ añ sciñ. sz post sciñ illã Archi. Si vero dcã suspẽsio non sit cũ tali modificatiõe. siue sit a iure vel a iudice efficiũtur irreglares exercẽtes actũ alicuius ordis. vt i. c. i. de sẽ. ex. li. 6. et i. c. i. de snia et re. iu. li. 6. Si autem dcã suspẽsio nõ sit circa ea que ptinẽt ad actus ordinum: sz circa alia ab ipis sic non cẽnt irreglares, eã nõ fuãtes. sz alio mõ debẽt puniri. Et dcã duo c. loquũtur proprie. qñ exercet aliqd deputatũ certo ordini. vt nõ. in dictis. c. cũ dilectus. et. c. si celebrat et in. d. Cle. cupientes.

2 Et adverte secundo quod ẽ quedã suspẽsio ab actibus ordinũ que fit a plãtis vel a iure de que dic vt dixi hic. Quedã que fit a confessoribus ad certũ tps vel ẽt simpliciter et talis non iducit irregularitatẽ. lz non fuerit secundum Jo. an. i. c. is qui de sẽ. ex. li. 6. qz non incurrit iure expressum.

3 Adverte tertio quod vt p[...]er suprã dictis i nõ. Suspẽsio primo. Suspẽsio multipliciter ipõitur. Et nõ. glo. i. d. cle. cupiẽtes. Et io vt scias qñ incurrit actũ ordinũ explanabo. Aliquãdo. n. qs suspẽditur a põtificalibus solũ: et sic si celebrat ẽt i põtificalibus non efficitur irregularis secundum Ho. et. v. v. durãd: qz non sũt de sbã ordis vel officij qz sine ipis quolz offiñ põt celebrari. Ego tñ tenendo quod ẽpatus sit ordo. vt cõiter tenẽt. cãoniste credo quod si celebrat i põtificalibus: vel exeqtur aliqd quod ad ordinẽ ẽpatus ptineat efficitur irreglaris. Secundo exercẽdo iurisdictiõalia. qz illa sunt sepata ab his que sũt ordis ẽpalis. Et iõ ẽps suspẽsus a põtificalibus non ẽ suspẽsus a iurisdictiõalibus. vt nõ. Pa. i. d. c. cũ dilectus. Aliquãdo suspẽditur a sacramẽtorum perceptiõe vel pticipatiõe. et sic siliter non ẽ irregularis si contra faciat. vt i. c. si celebrat de cle. ex. mi. qz participare non ẽ ordis vel officij: qz laici ẽt pticipãt secundum Inno. i. c. i. de sẽ. ex. li. 6. Idẽ lz Ho. Aliquãdo suspẽditur a collatiõe sacramẽtorum. et sic siliter lz contra ferat non ẽ irregularis: qz sine solẽnitate conferũtur etiam sacramenta a laicis secundum Innocen. in dicto. c. primo. et Hostien. ibidem. Limito verum quando confert sacramenta: non [...] tanquam habens ordinem: sed simpliciter sicut laicus. Aliquãdo suspenditur quis ab ordine subdiaconi: et sic si exercet offiñ diaconi vel psbri erit irregularis. Secus si ab ordine psbri ẽẽt suspẽsus: qz posset exercẽ offiñ inferior ordinũ. c. significauit de cor. vitia. Sz suspẽsus ab officio sacerdotij seu sacerdotalibus ẽ suspẽsus ab ẽpalibus: sz non ẽ contra. Similiter suspẽsus a collatiõe ordinũ simpliciter ẽ suspẽsus a collatiõe cuiuslibz ordis. Sz suspẽsus a collatiõe sacerdotij non ẽ suspẽsus a collatiõe ordis inferioris. Sz suspẽsus ab iferiori itelligitur suspẽsus a collatiõe superioris ordis secundum Ho. i. c. dilectus filius de tẽpo. ordi. Et iõ efficiũtur irregulares si contra faciũt. Aliquãdo suspẽditur ab officio. et sic suspẽsus ẽ a põtificalibus ẽt. Jõ si ordinat vel celebrat efficitur irregularis. Tñ suspẽsus ab officio idẽ ẽ sicut de suspẽso ab ordine. et talis ẽ suspensus ab oibus que fundãtur in ordine. secundum Pa. in. c. cũ dilectus de cõsue. Et iõ est suspensus a iurisdictiõe spũali secundum cõem opionẽ. lz glo. i. c. si celebrat de cle. exco. mi. teneat contrariũ et male secundum Pa. ibidẽ. Rõ. qz remota executiõe fũdamẽti. remouetur et accessoriũ. quod ẽ iurisditio. nec obstat. c. dilecta de ma. et obe. vbi abbatissa que nõ hz ordinẽ: tñ confert beneficia quod est iurisditionis: qz illud conceditur sibi ratione religionis: sed non religioso non datur iurisditio spiritualis: nisi ratione ordinis: nõ tamen credo incurrat irregularitatem si ea que sunt iurisditionis exercerz. ar. d. c. i. de sen. exco. li. 6. Jtẽ nõ glo. in. c. quia sepe de elec. li. 6. et in. c. presenti de officio ordi. li. 6. quod suspensus ab officio ipo facto suspensus est ab omnibus beneficijs. sed non econtrario. Sed glo. in. d. Cle. cupientes sic concordat. vt suspensus pro leui causa puta. facto ex quo imminet scandalum de quo dubitatur an sit mortale sic nõ priuatur. Si vero est pro delicto graui sic si est in mora petẽde absolutionis priuatur a perceptione fructuum beneficij: qz propter officium datur beneficium. Si nõ est in mora non priuabitur fructibus beneficij. et sic concorda opiniones diuersas. Aliquando suspenditur quis a diuinis offícijs. Et tunc non potest nec officiari nec cum alijs interesse seu audire secũdum Hostien. Gofre. et Ray. Non tamen erit irregularis si solum interfuit vt simplex laicus. vt patet ex dictis.

4 ¶ Utrum iterdict⁹ ab igressu eccle possit officia ri ī ecclia3. R. q sic. sz nō cōrio ꝛ cum iidi cit eccla i. elligūt idicta ecclastica sacra. 33. q. 2. latorē. fm Jo. sz 2riū cōit tnr ī hoc cāu q: talis celebrare pōt ī ecclesiam.

5 ¶ Quid si iterdict⁹ ab igressu ecclie itrat ꝛ au dit ibi diuina. R. q lz mortalr peccet: non tñ efficitur irregularis: nisi ipse celebret qi vtēs officio suo. sicut prius fm Gemi. i. d. c. is cui. ō sen. exco. li. 6.

6 ¶ Sed nūqd pōt itrare eccliaz ad orañ ipre quo ibi diuina nō dicūt. R. qd ā tenēt q nō Sz Calde. quē seqt Ge i. d. c. is cui. tz q sic licite. ꝛ placet p rōnē pfati. c. is cui.

7 ¶ Aliñ suspēdūtur qs ab admiſtratiōe ecclie tā i tpralibus ꝙ i spūalibus. ꝛ tal celebrāo ñ ē irregularis. qz nō ē suspēsus ab ordie fm Pa. i. c. si q̄rdā de solu. ꝛ Jo. an. ibidem.

8 ¶ Aliñ suspēdit qs ab aliquo offō puta ab of ficio pdicatōis. ꝛ nō efficit irregularis si pdi cat l celebrat. vt in cle. cupiētes. de penis. nō Pau. ꝛ sequit Cal. ibidē. Sec⁹ si ab aliq̄ alio officio ānexo alicui ordini.

9 ¶ Aduerte q̄rto qñ qs suspēsus ē a cāone pp defectū cōporalē pp quē pbibet pmoueri. de quo hēs ō. Corpore viciatus. ꝛ tal si pro moueat ꝛ celebret. licet mortalr peccet. nō efficit irregularis. fm Pa. in. d. c. si celebrat

10 ¶ Quid si mōx p⁹ appellationē posuērit iter deñ l suspensionē. ꝛ p⁹ qs celebrauerit. ꝛ iu dex appellatōis pnūnauerit appellationez nō tenere. erit ne irregularis talis q celebra uit. R. fm Ger. ꝛ Do. i. c. pastoral de app. q si appellauit ex cā friuola. ꝛ nō pbabili. sic erit irregularis alias non.

Suspensio iiij.

sen i. dictū quō relaxat. Aduerte qz si iponi tur a iure l a iudice sic: donec satisfeceris l pe nitueris. sic facta satisfactōne l pnia relaxat ipo facto. fm Pa. i. c. cū tu. de vsu. nō. in. c. nō ē. de spō. i tex. ꝛ i glo. Si vō ipōit simplr sic necia ē absolutio. Et de h vide ō. Inter dcñ. g. in pricipio.

1 ¶ Sz qs pōt absoluē. R. fm cōit doc. i. d. c. si quorūdā. q si simplr ē iposita a iure potest epūs. nisi vbi 2ditor cāonis sibi reseruat. ar. c. nup. de sen. exco. Si vō nō sit simplr sz ad tps facta. sic tz glo. i. c. cupientes. de elec. li. 6. ꝛ in cle. i. de hereti. q solus conditor ca nonis pōt absoluere. Pa. ēt in. d. c. si quo rūdam. tz q ēt si simplr sit inflicta pp penā q epūs nō pōt: nisi i casibus i quibus potest dispensare. qz pena pp delictum posita itel ligitur perpetua. vt in. l. fiuus. C. de penis. nō. Inno. in. c. ex litteris. de consti. Secus esset si propter contumaciam esset inflicta: quia sic posset episcopus absoluere. ar. in. d. c. ex litteris. ꝛ qō nō. Inno. in. d. c. i. ō ex ce. prela. In sententia vero suspensiōis sim pliciter facta ab homine absoluet qui tulit vel eius superior: secundum q dr de sñia ex communicationis. 24. q. 1. si petrus.

¶ Sed quomō absolutio fiet. R. solo vbo fm Do. dicendo reuoco vel remoueo vel absoluo a tali sententia ꝛ huiusmodi. Fa ciūt ad prefata que nō ō. Interdictum. quo modo relaxatur. quia ambulāt pari passu. Interdictum. g. per totum. 2

¶ In quibus casibus suspenditur quis ꝛ ta men nō pōt restitui a suo suspensore. sed so lum a papa. R. q in tribus. Primus quan do clerici vel regulares propter exhibitio nem sacramentorum hereticis: aut propter receptionem elymarum vel oblationum ab eis. vel propter traditionez ecclastice sepul ture predictorum hereticorum: sunt priuati ab eorum ordinariis officio. c. excommunica mus. de heret. Secundus est in suspenso a collatione beneficiorum per concilium p⁹ primam ꝛ secundam monitionem inuento culpabili in conferendo beneficia idignis c. graue. de preben. Posset tamen iste ab vno principali patriarcha restitui. vt in. d. c. graue. Tertius in degradato. c. ex tuc. de cle. non resi. 3

Suspitio

vide ō. Iudicare ꝛ. c. Presūptio.

Susurratio

ē oblocutio mala ō proximo facta occulte ad diuiden daz amicitiā aliquorum. Cōuenit enim cuz detractione. quia vterqz dicit malum de p ximo in eius absentia. Sed in intentiōe di stinguitur: qz susurro intendit discordiaz in ter amicos deseminare. vt dicit glo. ad ro. i. Detractores aūt alioꝝ bona minuūt vel ne gant. ꝛ honorē seu famā itendunt pimere. Dicitur susurro biliguis: qz vt plurimū dua bus linguis vtitur. dicens vni malū de alio ꝛ ecōtrario. ꝛ nedū est peccatum mortale. sed grauissimuz. vt patet pouer. 6. Sex sūt q̄ odit deus ꝛc. ꝛ septimū qō detestat aia ei⁹. s. q sciat iter frēs discordias. Rō qz amicitia pemiñet iter bona exteriora ecclastici. 6. Amico fideli nulla ē compatio. Et grauius peccat ꝙ detractor. qui famam eripit. Aut cōtumeliosus qui honorem ledit. qz. g. ethi cor. Melior ē aicus ꝙ honor. ꝛ amari ꝙ honorari. Et tenet multo magis ad restōnē

ſcripta ꝯfecta p notũ falſũ ſit ... vid. ... de hereti.

q̄ꝫ fures ⁊ latrones. Et iõ nõ põt abſolui: niſi q̄ꝫtum põt reſtituat amicitiã quã abſtulit l' alio modo ſatiſfaciat ſi cã reſtituere nõ põt Hec ex Tho.2.2.q.74.ar.1.⁊.2.

T Abellio dr̃ hñs publicũ offĩm ſcribendi inſtrã ad faciendã fidẽ. alias dicit tabularius. vt in.l.generali. C. de tabularijs ſcribis. ⁊ de multiplici eius nomie nõ.in.c. qm̃ contra. de proba.

1 Quis põt facere aliquẽ tabellionẽ. R̃. q princeps. ⁊ cui ipſe cõittit. Jtẽ reges q non cognoſcũt ſuperiorẽ: ⁊ ciuitates q̃ hñt iura principis. ⁊ Papa. vt vult Jnn.i.c.cũ. P. de fide inſtru. ⁊ Bar.in.l.infamẽ.ff.de publi.iudi. Jdẽ dic de alijs magiſtratibus ſeu dñis iuriſditionẽ hñtibus reſpectu iuriſditõnis eorũ. ⁊ ñ ſolũ plati in tpalibus. ſed ẽt in ſpũalibus. De hoc vide Pa.i.d.c.cũ. P.

2 Sed q̃ritur an notarij conſtituti a talibus poſſint vbiq̃ꝫ cõficere iſtrumẽta. R̃. ſꝫ Pa. in.d.c.cũ. P. q nõ niſi i t̃ritorio ꝯſtituẽtis. vñ creatus ab iperatore nõ ꝯficiet in terris Pape: nec ꝯ̃rio. Sꝫ hñ inſtrumẽta ꝯfecta in territorio illius q eũ conſtituit valẽt etiaꝫ ex̃ territoriũ ſm cõem opinionẽ. vt in.d.c. cum. P. nõ. Pa.

3 Utr̃ poſſint clerici eẽ tabelliões. vid. s. Clericꝰ.9.§.9.

4 Utrũ religioſus ſi i ſeculo fuerat poſſit tale offĩm exercere. R̃. q nõ niſi ꝯ̃ hereticos. vt nõ. Jo.an.i.c. vt offĩũ. de here.li.6. dicit tñ Guile.in ſpeculo q vetera poterit cõplere. ſed nõ noua aſſumere.l.alienatões.ff.fami. her. ⁊ de iudeis.c.iudei.

5 Utrũ tabellio puniat̃ ſi cõficiat inſtrumẽta de actu reprobato a iure. R̃. Pa.in.c.1.d fide inſtru. q ſic.l.iubemus. C. de ſa.ſan.ec. gl.i.d.l.gñali.nõ. Spe.ti.d inſtrõꝝ edictõe.

6 Quã ſciam dꝫ hẽre. R̃. Bar.in.l.fi. C. d tabula. q dꝫ ſcire ſũmã ⁊ ſimilia q̃ ptinent ad artẽ notarie: alias iputabit̃ ſibi nõ tñ tẽt eſſe doctor. Facit qd nõ. Jnno.i.c.cũ in cũctis. de elec. ⁊ iõ ptũ tñr reſtituer̃ dãnũ qd imperitia ſua dedit. Facit.l.illicitas.§.ſicuti.ff. de offõ preſi.nõ. Pa.in.d.c.1.

7 Que requirunt̃ ad validitatẽ inſtrumẽtorũ. R̃. q.14.q̃ nõ. Pa.in.d.c.1. Debet ipõnere Prio inuocatõem nõis dñi. Secũdo ãnũ dñi. Tertio nomẽ iperatoris i terris ſibi ſubiectis vel regis vel pape. Quarto nomẽ ꝯſulis. ſed iſtud nõ ſeruat̃. Quito locũ ꝯtꝰ. Sexto menſẽ ⁊ dieꝫ. Septimo idictionem Octauo ſeriẽ facti Nono teſtes. Decimo ſignũ cõſuetũ notarij Undecimo q confecta corã ptibus legãtur Duodecimo q ſit cõſtitutus notarius ab eo q hꝫ ptãteꝫ. Tertiodecimo q appareat q notarius fuẽit rogatus Quartodecimo q talis notarius ſit habilis qꝛ ſi eſſet excõicatus notorie. vel priuatꝰ poteſtate ⁊ huiuſmodi nõ valeret. de qbus oĩbus vide p eundẽ Pa.i.d.c.1.ſi placet.

qd aũt ſit inditio ... vid glo. ſin ...

T Aciturnitas aliqñ ẽ actus vtutis qñ ꝯgruo tpre tñr. Aliquãdo vo ẽ nomẽ vicij. Uñ Gre. Si inordinatum ſilẽtiũ culpa nõ eẽt, pphã nõ dixiſſet. ve mihi qꝛ tacui. ⁊ ẽ in genere delicti. ⁊ ẽ aliquando mortale peccatũ. qñ.ſ. nõ loquit̃ cuꝫ tñr loco ⁊ tpe. puta tpe ꝯfeſſionis. correctõis inſtructõis ⁊ huiuſmodi neceſſario fiende. vt in glo.2.di.§.alias. Aliqñ vẽiale. vt qñ hõ nõ loquit̃ cũ deberet tñ ſꝫ nõ de neceſſitate. Aliqñ nullũ. qñ expectat̃ locus ⁊ tps cõgruum. Et ſm h intelligit̃ illud.2.thi.vlt. Jnſta. ipotune oportune. Ubi glo. oportune q̄ꝫtũ ad eos qbꝰ placet. Jmportune q̄ꝫtũ ad eos qbus diſplicet: dũmõ in futuro pdeſſe poſſit. Sꝫ qñ oio nõ poterit pdeſſe: ſed ſũt icorrigibiles ſic ceſſandũ ẽ ſm illud. nolite ſcm̃ dare canibus Math.7. niſi ſit platꝰ qui pp alios ne corrũpãtur tñr talẽ tradere ſathãe. De quo vide.s. Correctio.1.§.3.

T Aliam vel exactõeꝫ. collectã. ſeu q̄ſtã. vtruꝫ poſſint dñi ſuis ſubditis iponere. R̃. vt ex Rica.in.2.di.44.q.3.ar.1.colligo. q princeps ſolus põt de nouo iponere pro boni cõis pmotiõe aut defenſõe cõpenſata ſubditorũ qualitate ⁊ quãtitate: ⁊ qñ eiꝰ facultates non ſufficiũt ad hoc.ff.de publi. ⁊ vec.l.vectigalia. Similit̃ rex q nõ recognoſcit ſuperiorẽ: vel alij q pſcripſerũt iura iperij. Nã nullus niſi princeps ſolus. aut q preſcripſerũt iura iperij põt ſup talijs ⁊ exactõnibus leges cõdere vel priuilegia ꝯcedere vt pꝫ in.l.vnica. C. de vaca.mu. ⁊.l.ſemper §.fi.ff.de iur.imunitatis. vñ alij lꝫ ſibi vſurpent errant. vt pꝫ in eo qd legit̃ ⁊ nõ.in.c.p venerabileꝫ q fi.ſint legi. ⁊.c.ſane.de priui. nõ. Bar.in.l.infamẽ in fi.ff.de publi.iudi. ⁊ in.l.hoſtes.ff.de capti. ⁊ in.l.ſi publicanꝰ ⁊.in oibus vectigalibus.ff.de publi. Si vo talie non ſũt ad vtilitatẽ boni cõis non põt eas imponere: ⁊ ſi imponit ſubditi nõ tenẽtur ei obedire. Alij aũt dñi a prefatis ñ poſſunt de nouo talias imponere ſuis ſubditis niſi per legẽ vl' ſenatus conſultũ. vel conſtitutionẽ principis eis cõcedatur. d.l.vnica. ſ per cõceſſionem a principe ex cã ⁊ ſpãliter

limita ff in te pmit d imunitate ecc. vbi qn iponit p pu utilitate aut palio respectu: si si pone pnecitate ciuitatis ipius licite facuit ...

impetratu.l.vnica.C.d supindicto li.x. no. Archi.i.c.si qs rompetas.24.q.3. et qd le git. et no.in.c. Innouamus de censi. vel per psuetudine diutina no p violentia sed spon te approbata ab oibus cotter. C.de canone lar.titulorum.l.pcepit. et C.de auro corona rio.l.vna in fi.li.x. et q sit talis psuetudo de cuius initio no extet memoria.vt in.c. ij. ex qbusda de verbo.sig. et vide qd no. Bar.i d.§.in oibus vectigalibus aliter si exigut te netur ad restonem illis a qbus extorseruunt. si sciunt: vel eoz heredibus: aut si nesciunt pauperibus vel ad bonu coe fm Tho.i epi stola ad quandam ducissam.

1 Sed qn dicatur ad vtilitate boni cois ta lis R. fm Ricar.vbi.s. q aliqn directe, pu ta qn iponutur p defensione fidei vel regni vel pro refectoe po. ui viaru et huiusmodi. Aliqn indirecte. vt puta: qn eius fr vel fi. ius e captiuus: l aliqua terra e sibi capta. et rex ipoit talias vt recuperet: qz sic redudat in bonu subditoru. qz reddit rex magis potes vel maritat filia et huiusmodi. Addit tame Ricar.vbi.s. q negotio expedito: si faculta tes regis supbudant et aliqua coitas nimis grauat q dz ei subuenire. sicut facit caput me bris. Dicit et ide Ri.in quolz.3.q.28. q licz no debeat subditos taliare qn facultates sue sufficiunt: tn no e dicendu facultates sufficere qn non pot se defendere vel coe bonu pmo uere: nisi ita depauperet se. q nihil sibi re a neat in thesauro quo se iuuare posset: si inter i.breue tps ab aduersarijs inuaderet maxi me si multos hz isidiatores. Tali.n.regi ne cessarius e thesaurus. qz aduersarij hoc sci entes magis eu timent et magis pacifice vi uit et possidet regnu lz melius esset thesauri zare amore boinz subditoz q argetu l auz

2 Utru dni q auferunt a subditis vsuarium que hnt in aliquo nemore et huiusmodi te neatur restituere. R. fm Rodo. q tenentur ad restonem: nisi sint tales subditi qi serui. ita q nihil hnt pprium: sed ipsu vsuariu hnt qi pro peculio. ita q dns ad libitu possit re uocare. Similiter alij q vsurpant ipsum te nentur eis: non dnis.

3 Quid de platis q pro eo q aliqd ipende rut legato vel alijs maioribus exigut plus q expenderut a subditis. R. q tenentur ex torta restituere. et inde de suo pauperibus e rogare: et si superior eu qrella d hoc sit sue rit negliges canonice subiaceat vltoi.c.qz plerique de immu.ecclesiarum.

4 Quid de deputatis ad talias diuidedas qui vnu magis grauant et alteru magis alie niant. R. tenetur ad restone aggrauato i q tum plus aggrauauerunt vide supra.restitu tio.1.in.v.ledens.§.4.

Utru occultates bona sua ne talietur fm suas facultates teneatur. R. q si talia e iusta tenetur illis q pp hoc fuerunt magis grauati. Si vero nullas fuit pp hoc magis graua tus sed dns minus hnt sic tenetur ipsi dno nisi forte aliqn fuisset iniuste ab eo grauati. qz possent copensare. Si vero talia e iniusta no tenetur: qz possunt occultare licite. Ide dic qn talia e indeterminata. puta deputant aliqui vt exigant quatu possunt fm faculta tes subditoz no tenetur se pparlare nec simi liter tenetur restituere exactores q aliquos alleuiant. lz peccet mortaliter. ar.c. primu. 2[illegible].q.1. qz ex hoc nullus grauatur nisi eet ne cesse sepius reiterare: qz tunc tenerentur ad restitutione aggrauatoz exactores qui p p sciam aliquos alleuiauerunt. pecc. Mo. al. ti.cesti. 5

Utru possit alicui pcedi immunitas taliaru. R. Pa.in.c.peruenit de imu.ec. q a princi pe et ex pprio motu sic. sed ad pces no: nisi ponatur in priuilegio clausula no obstante l.fi. C.si p ius vel pu.vtili: qz cu sit p publica vtilitate oportet fiat metio d ea. vt no. Bar. in.l.vacuaris. C.de decurio. et in.d.l.fi. et fa cit.c.ex pte de capel.mo. Ab inferioribus at alijs pot concedi: sed coitas non dz grauari sed minuetur. puta. si dabatur centum. et v nus eximitur qui dabat dece non prestabit coitas. nisi. 90. aliter i preiudiciu coitatis p cedere non pot. Similiter psait inferiores et coitates pnt concedere no suis subditis im munitate hanc. lz no habeant iura iperij. vt veniant ad habitandu in eoz terris. sicut fit quotidie medicis doctoribus et huiusmoi sed no ia subditis. nisi i pudiciu solum con cedentis. 6

Quid ergo de militibus. coitatibus. dnis et huiusmodi qui quotidie talias imponut ad libitu suu: nunc plus: nuc minus exigen tes. R. fm Mo. q fures sunt et latrones. nec hz locum consuetudo vbi cum violentia est introducta. 7

Quid de iponentibus talias super rebus ecclesie et personaru ecclesiasticarum. R. q tenentur restituere nisi in casibus concessis de quibus. s. Immunitas. §. 36. cuz septem §. sequentibus. 8

Utru per statutu posset fieri vt licite aliqd certu daretur dno. R. q sic fm Mo. si fiat d consensu ipsoru subditoru: multo magis ex cusantur dni si a principio de tali talia puc- 9

nerunt libere nõ ex violentia.

¶ Utrũ excusent dñi qui talẽ ↄsuetudinẽ inuenerũt. q̄ capiunt a subditis de mobilibus bonis ipsorũ q̄ntũ volũt. ⁊ qñ volũt. R. Rodoneñ. q̄ si certũ ẽ q̄ ab initio sit tale onus impositũ sine fraude ⁊ malicia sic possũt tollerari. Si vero nõ ẽ certuȝ aut credat verisimiliter q̄ nõ sit ab initio legiptime ĩpositũ sic tenẽtur restituere. In dubio tñ ex quo ab ecclesia tollerãtur nõ ẽẽt eis absolutio denegãda simpliciter. sed cũ dubitatõe pstãda.

TAntum

est dictõ taxatiua solũ respectu eorũ q̄bus ãnectit ⁊ excludẽs ⁊ tacite negãs respectu alio℞. verbi grã ius eligẽdi spectat ad cãonicos tñ. l. tm̃ respectu canonicorũ põit. respectu aliorũ negat. vt tex. in. c. cũ ecclesia de cã pos. ⁊ proprie.

TEmperantia

vid' sobrietas

TEnere

Facit q̄ sciẽter actũ sibi a iure ꝓhibitũ sub colore fraudulẽto facit. c. p venerabilẽ in verbo videbat q̄ filij sint legiptimi. ⁊ p Pau. in cle. i. de sepul. ⁊ ar. optimũ in. c. auaritie de elec. li. 6. Nõ. Se. ibi d' q̄d nõ. bene ꝓ dispositionibus penalibus.

TEmeritas

est audacia in malũ. l. iubemus. C. de sa. san. ec. Nõ. car. de sum. tri. cle. i.

TEmpus

anni qñ requiratur cõpleui: vel sufficiat inceptum. R. Pa. in. c. ad nr̃am de regula. q̄ in dubio iuris tenẽdũ ẽ q̄ in dignitatibus fauor ↄsiderat. Et id ãn⁹ inceptus hẽtur ꝓ cõpleto. ⁊ ita tȝ glo. in. d. c. Sed fallit in ep̃atu vbi ẽ spãle q̄ sit cõpletus. In regule obseruatõe vbi ẽ grauitas ⁊ labor. ⁊ sic o dñi: id cõpletus exigit. ar. c. q2 in insulis de regula. ⁊ sic intelligit. 20. q. 1. si in qualibet. ⁊ in. c. significatũ de regula. Regulariter vero debet esse completus: nisi aliud iure caueatur. vt nõ. Archi. in. c. si annũ quartũdecimũ de iudi. li. 6. de quo vide. s. Etas per totũ. Hora ẽ. 24. pars diei Punctus est quarta pars hore: Momentũ est decima pars pũcti ẽm Io. an. in. c. i. de cã pos. ⁊ sic. 40. momentis hora constat.

TErgiuersator

est q̄ in toto tũ a lite recedit. 2. q. 3. §. notãdũ. 2. vide. s. Accusat⁹. §. 8. Q̄d non põt tergiuersatione celari dr̃ notoriũ in. c. tua de coha. cle. ⁊ mu.

TEmptare

ꝓprie ẽ experimẽtũ sumere d' eo q̄ tẽptat ẽm Tho. 2. 2. q. 95.

Quõ temptat q̄s deũ. R. duobus modis s. verbis ⁊ factis. vbis qñ deo in orõne colloquit: ⁊ petit. ea intẽtõe vt exploret dei sciẽtiã aut ptãtem seu voluntatẽ ⁊ inde experimẽtũ sumat. Factis vero tẽptat dñi: qñ per ea q̄ facit intẽdit experimentũ sumere diuine ptãtis sapientie vel pietatis: sȝ qi interpretatiue dñi tẽptat q̄ ⁊ si nõ intendat experimẽtũ sumere de deo aliq̄d tñ petit: vel facit ad nihil aliud nisi ad ꝓbãdũ deũ. Q̄d verũ ẽ qñ sine necessitate vel vtilitate h' facit: q2 i necessitate vel pro vtilitate qñ q̄s se cõmittit deo in suis orõnibus aut factis nõ est temptare deũ sicut. 2. pali. 20. Cum ignoram⁹ quid agere debeamus ad te sunt oculi nostri. Et id dicit glo. Mathe. 4. Deũ temptat qui hñs quid faciat sine rõne cõmittit se periculo experiẽs vtrum liberari possit a deo.

¶ Utrũ temptat deũ sit peccatũ. R. q̄ sic. q2 ꝓsupponit ignorantiã ⁊ dubiũ de diuina pfectõe. Nullus eni presumit tẽptare eũ de cuius excellẽtia ẽ certus: ⁊ cũ tẽptare isto mõ ptineat ad dei irreuerentiã opponitur directe religioni. Et sic est graue peccatũ: min⁹ tñ q̄ superstitio. q2 temptans ꝓstat tãtum dubitationẽ verbo vel facto: sed supsticios⁹ protestatur errorẽ facto. vt patȝ. s. Superstitio. §. i. Si vo experimentũ q̄s sumat de ptinẽtibus ad dei pfectõem solũ: vt alijs demõstret. hoc ñ ẽ tẽptare deũ: si subest necessitas iusta vel pia vtilitas ⁊ alia q̄ ad h' ↄcurrere debẽt sicut apli petierunt in noie xp̄i facere signa act. 4. vt infidelibus inotesceret virtus xp̄i. Itẽ nõ. q̄ dupliciter q̄s petit signum a deo. Prio explorando dei ptãtẽ. aut dicti eius veritatẽ: ⁊ hoc ẽ temptare deũ. Secundo vt instruat q̄d sit circa aliq̄d factũ placitũ deo. ⁊ hoc nõ ptinet ad dei tẽptatõeȝ: qñ tale q̄d per sacrã scripturã nõ est reuelatum aut per sanctos seu per ecclesiam.

TEstamentum

ẽ voluntatis nostre iusta sententia de eo q̄d quis vult post mortem fieri cum heredis institutione. vt habetur in. l. i. iuncta glo. ff. de testa. vnde bene dicit iusta sententia: quia si est iniusta. puta. vult exheredare filium sine causa non est seruanda. 13. q. 2. si quis. Aut si precipiat corpus suum iactari in mare. ff. de conditio. institu. l. quidam suo testamento. vel contra bonos mores aut pietatem: aut verecundiam: lege. conditiones

T a

Tanq̄ȝ: hec dictio q̄nq̄ȝ ponit [illegible]: nõ ut similitudinem seu ĩpp̄etũ: et hoc qñ ex [illegible] hec [illegible]: ex[illegible] hẽt i. c. ex p̄te [illegible] ibi [illegible]

Ygitur tractatores mag.ᵗ aut effossione octo

ff. de ꝯdi. insti. ⁊ l. filius ibidē. Hic ē ōz ꝙ insti
tuat̃ heres: q̃z sine eius institutiōe nō erit testm̄
vt insti. de lega. §. an heredis. Et sic differt a
codicillo: q̃z p codicillū nō pōt dari hēdi-
tas l' adimi. insti. de codicil. §. codicill'.

1 ¶ Quis pōt facere testm̄. R. ꝙ quicūq; nō ꝓhi
bet. Et q ꝓhibent. R. ꝙ. 19. gīa plenarum.
1 Primo furiosus seu mētecapt' q nō hz lu-
cida iteruala. c. si. de testa. l. furiosi. C. q te-
2 sta. fa. nō po. Scđo surdus ⁊ mut' a natiui-
tate: secus a casu: ⁊ scit scribere. l. discret⁊. C.
3 q te. fa. nō po. Tertio nō valēs articulare lo
qui: ita vt nō possit exprimere nomē here-
4 dis nec scribere. l. iubem'. C. co. ti. Quarto
impubes isti. qbus nō ē p. fa. testa. §. preterea.
Quinto filiusfamilias: nisi de castrēsi peculio
l' qi. vt i. c. lz. de sepul. li. 6. ⁊ l. pe. C. q te. fa.
5 nō po. qđ limita. vt s. Religio. §. 56. Sexto
prodigus cui ē iterdicta a iudice bonoꝝ ad
ministratio. l. is cui ff. co. ti. Sz testm̄ an factū
7 valebit vt ibi. Septimo dānatus ad mortē
nālē l' ciuilem vt sūt deportati ēt si fugiūt ď
manu iudicū. vt. ff. co. ti. l. eius. ⁊ qđ ibi nō.
⁊ l. q. vltio supplicio ⁊ ibi Bar. ff. de pēis.
Secus si eēt dānatus ad penā iferiorē. Oc-
tauo maifestus vsurarius nisi pⁱꝰ caū
tionē fm formā. c. qͣ̄qͣ̄. de vsur. li. 6. Nono
excōicatus fm aliquoꝝ opinionē quā seqꝉ
glo. i. c. decernimus. de sen. exco. li. 6. Sed
10 ꝯtrinz cōiter tēr. Decio seruus. 13. q. 2. illud.
11 ⁊ l. filius. ff. co. ti. Undecio quilibet religio
sus q ꝓfitet tria vota sbalia. vt i. c. 2. de testa.
12. q. 2. nō dicat. Secus de aliis. vt sūt hēmi
te ⁊ huiusmōi. 19. q. vlti. §. ecce paul'. Duo
12 decimo hereticus. q̃z oīa bona sua sūt ꝯfis
cata ipo iure. c. cum fm leges. de here. li. 6.
13 Terciodecio dubius ď statu suo. s. an sit i eo
statu i quo testari possit l' nō. l. de statu. ff. co.
ti. Exēplū captus a latronib' dubitat an sit
seruus l' liber. vt in. l. 1. in pri. ff. de le. 3. Quar
14 todecio obsides itellige de illis xp̄ianis ap
ifideles datis: aut ď illis qui erāt captiui po
puli romani. nō āt ď obsidibus q dant ab
vna ciuitate ad aliā. vt legit. ⁊ nō. i. l. obsides
15 ff. co. ti. Quīodecio dānatus ob carmen fa
mosū seu libellū i iuriā alterius: q̃z ēt infa
mis efficit. vt i. l. is cui. §. si q̃s ob carmē. ff.
co. ti. Bar. tñ ibidē. ⁊ cōit tēr ꝙ ex alia cā
16 ifames nō ꝓhibēt testari. Sextodecio reus
criminis lese maiestat⁊. l. q̃sq̃s. C. ad. l. iul' ma.
17 6. q. 1. §. verū. Deciosepťio q ē ap hostes
captiuus. l. eius. ff. c. ti. Intellige illud de ho
18 stib' romani iperii. Decioctauo vir oq; ca
rens lumie. Hodie tñ testat. dūmō fuet qđ
nō. i. l. hac ꝯsulutissima. C. q te. fa. po. q sunt

ista. Primo ꝙ testes sint vocati ad hoc vna
cū tabellione. Scđo ꝙ noīa heredū expmā
tur ita ⁊ taliter ꝙ rōne nois nō possit oriri
dubitatō. Tertio ꝙ palā exprimat volūtatē
suā tā circa heredes q̄ circa legata corā te
stib' ⁊ tabelliōe. Quārto ꝙ testes sbscribāt ⁊
ēt tabellio vno ⁊ eodē tpre ⁊ loco. Sexto
ꝙ vbi ñ pōt hēri tabellio hēat loco tabellio
nis. Octauus testis l'arū pitus q se subscri-
bat, fallit hoc fm Bal. ibidē nisi testetur in
ter liberos q̃z tūc sufficiūt duo testes. Hoc idē
fuādū ē i codicillis cecoꝝ vt in. d. l. hac cō
sul tissima. Decionono q cardiales isequit' 10
ē hostilitē. l' pcussit: aut cepit: l' socius fuerit:
aut fieri mādauerit: aut ꝯsiliū l' auxiliū de-
dēit: vel fauorē l'rati hūit: nec ēt tal' ex testō
alioꝝ aliqd capere pōt nec ex successione.
c. felicis. de penis. li. 6.
¶ Alterū p̄sau q testm̄ ñ possūt facere possint 2
disponē in pias cās. R. ꝙ nō p̄mi nec quar
ti simplr nec quinti nisi de peculio castrēsi
l' qi fm Bal. in. l. 1. C. de sa. sa. ec. ⁊ nō. i. d.
c. lz. nec sexti nec septimi nec octaui simpli
citer fm Bar. ⁊ idē dicit de quolibz dece-
dente i mortali. Sed Panor. h vlio tz ꝯtrariū
⁊ bene: q̃z ecclia recipit oblationes publi-
coꝝ pctoꝝ: nisi vbi spāliter ꝓhibet. vt pz in
glo. i. c. oblatões. 90. di. Ergo fortⁱꝰ elymas.
nec. 10. nec. 11. nec. 12. nec. 16. nec. 17. Alij
āt sic ēt si loqui nō possūt dū signis ānuant.
Un̄ ponit Bal. in. l. 1. C. de sa. sa. ec. exem-
plū de quodā aduocato q nō valēs loqui
interrogatus si volebat ꝙ tot darent pro
aīa sua pauperibus apperiret librū i signuz
ipe apperuit. ⁊ ꝙ valet affirmat.
¶ Testōrū quot sūt spēs. R. duę. Una dicit 3
testm̄ nūcupatiuū ⁊ sine scriptis ⁊ ē illud in
quo testatoris ⁊ heredis ⁊ legatarioꝝ noīa
⁊ oīa q̄ in eo ꝯtinēt corā testib' nūcupāt. i.
manifestāt. ⁊ dr̄ sine script⁊. i. subscriptiōe te
stiū ⁊ aliis solēnitatibus q̄ reqrūt in testamē
to in script⁊ facto. de quo i. l. hac ꝯsultissima
C. de testamēt⁊. Et ēt q̃z sic: oi scriptura idē
facta pōt q̃s testari nūcupatiue: dūmō corā
testibus ⁊ ꝯduōe legitis nūcupet heredem
⁊ suā explicet volūtatem. Insti. de testa. §.
fi. Iđo si quis nō hz notarium. aduocet legiti
mū numerū testiū: ⁊ explicet nomē heredis
⁊ alias institutiones ⁊ legata ⁊ roget eos vt
sint testes ⁊ valebit. Aliud dr̄ testm̄ i script⁊
⁊ illud pōt facere q̃s. q̄ñ nō vult ꝙ testes vl'
aliquis sciat suam dispositionē. Un̄ requirit
multa de suba. vt in. l. iubemus. C. ď testa.
⁊. d. l. hac cōsulutissima ⁊ nisi quis sit bene
doctus faciliter errabit in ipo ꝯdendo. Iđo

Sz Ang. aret. Insti. q nō ē p. fa. te. §. eccl. ꝙ q sit 7. testes 2 tabellio vl. alī loco tabellionis spālr ad
h' vocat' 2. q pdictos ad se aduocet 2 maifestet q̄ vult testari sine scriptis 3. q i pncā testamenti et in legiti
fiat istitutio hrdis 4. q q de de faciat legata 2 fidei cmissa 5. q notarij manu oīa scribāt i ipo testamento 6. q pdicti te
stes se sbscribāt 2 ēt tabellio 7. q tam a testib' q̄ a tabellioē vl a b illo alio teste loco tabellionis posito sigillet. vt
q sit 8 sigilla 8. q d oib' pdictis tabellio faciat mentionē / fallit hoc fm bal. 20

habeat aliquē doctorē pro cōsilio q̄ vult cū facere. De quo q̄ nō ē in vsu omitto vt dixi Aduerte etiā q̄ quis pōt relinquere. sic dicēdo corā notario ⁊ testibus. Uolo q̄ heres meus faciat in oībus ⁊ per oīa prout ptinetur in quadā mea cedula scripta manu mea q̄ ē apud talē religiosū ⁊ valebit fm Alexā. de ymola. in. l. stipulationū. §. illud. ff. de verb. obli. ⁊ Bar. in. l. si ita scripsero. ff. de pdic. ⁊ demō. ⁊ Paulū de castro. in. d. §. illud ⁊ Bal. in. l. captatorias. in. q. 5. C. de testa. mili. Jo. de ymola. in. l. illa institutio. ff. de hē. insti. ⁊ in. c. cū tibi de testa. Rō: q̄ lz in testamento nūcupatiuo debeant palā nuncupari q̄ fiunt. vt a testibus exaudiātur. l. hēdes palā in principio. ff. de testa. ⁊ in. l. iubemus C. eo. q̄ paria sunt īplicite ⁊ explicite exprimere. d. §. illud. ⁊. d. l. si ita scripsero. Ideo valet. Sed videat q. sic vult q̄ taliter lrā sua cognoscatur. vt non sit dubiū de ea: q̄ aliter esset periculosum.

4 Quot testes requirunt in testō. R̄. q̄. 7. legitimi: ⁊. q̄ sint rogati. vn̄ si testm̄ sine scriptis hēat minus q̄. 7. vel si sunt. 7. nō tn̄ rogati nō vz. l. heredes palā. §. pe. ff. de testa. Fallit hoc in testō ceci. vbi sunt necessarij. 8. In testamēto rustici in rure facti vbi plures nō pñt inueniri sufficiūt. 5. In testamento facto īter liberos similiter sufficiūt duo f3 Bal. i l. hac cōsultissima. C. q̄ te. fa. po. In testō facto in pn̄tia imperatoris pcibus sibi porrectis vt audiat sufficit vnus. An aūt notarius cōputetur p vno. dicēdū q̄ sic. sed cautius ē q̄ pur sint. 7. sine eo. Insti. d testa. §. fi. d p ba. q̄ñ. ⁊ in. d. l. hac consultissima. ⁊. l. oīuz C. de testa. In testō militis in exercitu sufficiunt duo testes: ⁊ in bello put volut. l. milites. C. de mili. testō.

5 Sed nūquid in foro aīe valeat testm̄ factū corā duobus testibus solū. R̄. Pa. in. c. cuz ecēs de testa. tz q̄ sic ī dispositis ad pias cās ⁊ in hoc cōiter cōcor. doc. In alijs ad non pias cās. pā. tz. q̄ vltra duos testes requirit pn̄tia sacerdotis parrochialis vel loco eius duo alij testes aliter nō valeat. Quidā tenēt indistincte q̄ valeat corā duobus. Sed ego dico q̄ si nō subest suspitio fraudis valeat: q̄ cessat rō legis. Si vero sit suspitio fraudis. dico requiri solēnitatez iuris ciuilis. ⁊ ad. c. cū ecēs. ⁊. c. relatū. cl. i. eo. ti. dico q̄ habent locuz in terris ecclesie. vt pz ex eorum subscriptione.

6 Sed q̄ nō possunt esse testes in testamentis. R̄. q̄ oēs q̄ pro testibus reprobātur a iure. vt. j. Testis. Item in testamento speciali ter non pōt esse mulier. ff. de testam̄. l. q̄ testō §. mulier. Itē hermofroditus i quo pualēt muliebria. l. querit. ff. de sta. ho. Itē ille cui hoc ē interdictū p statutū vel a iudice. Itēz seruus. Itē oīs q̄ hz in ptāte heredē sicut pr̄ auus. ⁊ similes. probatur hec Insti. de te. §. testes. ⁊. §. sequenti. Itē q̄ nō ē testi. capax. sicut spurius testatoris. Prūcius. dānatus ad metallū: ⁊ similes. Itē quos leges iprobos ⁊ intestabiles iubent eē. vt sunt de crimīe famoso dānati ⁊ muliebria passi. ff. de testi. l. ob carmē. Itē legatarius nō pōt eē nisi quo ad qōnē vertētē īter hēdē ⁊ extraneū. Insti. d testa. §. legatarius. s3 quo ad factū suum inter se ⁊ heredem non pōt.

7 Ex q̄bus cāis testm̄ dr̄ nullū. R̄. q̄ loquēdo de testō nūcupatiuo ⁊ sine scriptis ex q̄tuor. Prīo. Si testator nō erat habilis ad testm̄. Secūdo si instituit hēdē nō capacē vel nullū instituit hēdē. Tertio si pterijt iā natū quē instituere vel exhēdare debuit. Quarto si nō sit legitimus numerus testiū legiptimorū ⁊ rogatorum.

8 Qn̄ testm̄ tz. sed tn̄ irritat ⁊ rūpit. R̄. q̄ ex 7. cāis. Prīo qn̄ testator n̄ puidit de posthumo q̄ post testm̄ ē natus si tn̄ idē posthum⁹ moretur añ mortē testatoris testm̄ nō rūpit quo ad effectū. idē dic de q̄ posthūo vt ē arrogatus. vt ille q̄ tpe testamēti nō erat suus: sed tpe mortis sic. Itē qn̄ cām exhēdatōnis iprobat heres suus, ⁊ p sniam rescindit. It̄ si testator patiatur capitis diminutōem nisi iterū fiat ciuis romanus vel sui iuris. Itē p fm testm̄ reuocatoriū primi. Itē si hēs non adiuit hēditatē: vel añ aditā decessit: vel cōditio sub qua institutus fuit defecit ⁊ silia d q̄bus isti. q̄bus modis testa. infir. p totum.

9 Utrū legata facta in testō nullo vel irritando debeant. R̄. q̄ si testm̄ ē nullū ex pteritione iā nati: vel rūpit ex ptitiōe posthumorū vel q̄ posthūorū: vel rescindit p sniam proposita q̄rella de iofficioso vel d tabulas. sic legata debētur: lz institutio nō teneat. C. de liberis pteritis. aūt. ex cā. Silr̄ dic si testm̄ rūpit ex falsa cā. vt puta. A. instituit B. ⁊ B instituit eidē. B. C. morit. B. Testator. A. facit aliud testm̄ dicēs: q̄ hēdes hēre volui ⁊ habere nō possū tu. D. esto heres. Licet. n. C. rūpat q̄ztum ad institutionē: tn̄ legata debētur. Si vero testm̄ sit nullū puta. q̄ instituit heredē nō capacē vel nullū, q̄: nō fuerunt testes debiti: tunc an debeat legata ē differētia inter doc. ⁊ dic. vt. s. heres. §. 5.

10 Quid si testm̄ sit cū clausula in fine q̄ si n̄ valet iure testi valeat iure codicillorū saltē:

qui possit retinere quartam trebellianicam. ut dicit glo. in d. l. Sceuola. et hoc expresse in l. 24. fi. ff. de iure codi

vel ius cuiuscunque alterius ultie volūtatis va lere voluit τ tenere. R. q si testm̄ patiatur ꝺ̄ fecū vel iuris repugnantiā in his que sunt de sba eius. nihil facit hec clausula: nisi teste tur inter liberos fm cōem opinionē. Si ve ro patiat defectū solēnitatis debite ꝑmisse. sic valebit iure codicillorū. C. de codicillis l. fi. dūmō solēnitas sufficiens codicillo sit apposita. s. s. testes lz nō rogati. τ sic legata in eo relicta debētur Insti. de codicil. i prin cipio. Et institutio q̄ in eo erat scripta lz di recta videatur: tn̄ in casum fideicōmissi con uertit. l. sceuola. ff. ad trebel. Et ideo ab inte stato venientes accipient hereditatē. τ quasi rogati videant restituere tenētur instituto p fideicōmissum. ar. C. de fideicōmissis. l. cū quam frater tuus.

11 Utrū vltimū testm̄ semper valeat. R. fm glo. in. c. lz de consti. li. 6. q sic allegat capi tulū. vltia volūtas. 13. q. 2. ff. de le. 1. l. si mihi. ēt si de prio nō faciat mentionē. Fallit i duo bus casibus. Primus in testō facto inter li beros. C. de testa. aūt. hoc inter liberos. Se cundus cū ipse testator sibi legē indixit. vz si fecero aliud testm̄ nō valeat: nisi de alio fe cero mentionē: tūc oz faciat menōem aliter nō valeret vltimū. ff. de le. 3. l. si quis. Itez si fm testm̄ sit sub conditōe q̄ est de preterito vl p̄nti. puta. Instituo heredē ticiū si semproni us ē vel fuit ꝯsul. tūc si cōditio fuit vel est ꝟa rūpitur primū. Si vero nō ē vera nō rūpit Si vero testm̄ fit sub cōditione futura: tunc si cōditio ē possibilis ēt si nō adueniat rūpit primū testm̄. Similiter si cōditio sit ipossibi lis hētur ꝓ nō adiecta: τ rūpit primū testm̄ vt hēs i. l. cū in fo testō. ff. de iniusto. ru. te.

12 Que pena nō iplētis voluntatē defuncti. R. q aut ē heres extraneus. τ sic pdit totā hereditatē de voto. c. lz. 11. q. 1. siluester. ꝺ̄ testa. c. si hdes. Si vero heres ē filius: tūc si here ditas ē diuisibilis amittit soli reseruata sibi legitima. C. de fideicōmis. aūt. hoc amplius Si aūt ē indiuisibilis. puta. qz ducat⁹: regnū τ huiusmodi. sic totā perdet. d. c. licet. in fi. τ hec intelligo in dispositis i testō q̄ ipso iu re hn̄t auctoritatē: vt sunt legata τ substitutō nes τ huiusmodi. In alijs autē necessario hs seruare nō tenet. vt si precipiat filijs q stent simul vsqz ad tale tps: vel q nubat tali vel nō nubat tali τ huiusmodi. Sed si testa tor vult in huiusmodi hdem obligare effi caciter addiciat penā heredē dānado in le gato pstando cā pene: puta. petre heres me⁹ dato. C. ticio si tale gd n̄ feceris τ c. qz sic te nebit tale legatū: dūmō qd ꝑcipitur nō sit i-

possibile vel turpe vel ꝯ leges Insti. ꝺ̄ lega. §. pene quoqz.

13 Cuius expensis seruus fugitiuus legatus sit q̄rendus. R. Pa. in. c. indicate. de testa. glo. in. l. cū seruus. ff. de le. 1. distinguit qua tuor tpa. Primū testī. τ si tūc erat i fuga. sic expēsis heredis. Intellige si longe absens erat. sic τ de alia re legata dicimus. vt in. l. cū res. ff. de le. 1. Secus si ꝓpe. Secundū tē pus post testm̄ τ an̄ mortē testatoris. τ si tūc fugit expēsis legatarij. Tertiū post mortē te statoris τ ante additā hereditatē. τ si tūc fu git culpa hdis. sic tenet ad extimationē he res: si sine culpa nō tenetur: nisi ꝑueniat ad eius manus. Et idē dic in quarto tpe. s. post additā hditatē. Rō: qz sicut heres liberat interim rei relicte: intellige qn̄ res debetur i spē nō in genere vel in q̄titate. l. q te mihi ff. si cer. pe. sic τ in fuga fuit sine sua culpa li beratur. Sed in prio casu vr̄ testator sic vo luisse.

14 De detractōe falcidie trebellianice τ legi time. Uide. s. Legitima. τ sic diuide hditā tē in. 12. vncias. τ qui oz hēre legitimā acci piet quatuor vncias prio. Si postea oz resti tuere alteri hditatē detrahet quartā ptē. s. duas vncias: τ sic medietatē restituet. l' quar tā falcidiā. τ quō cessat vide. s. Legitima.

15 Utrū institutus heres in certa re possit de trahere trebellianicā. R. q nō. sed solū hs vniuersalis. ita ꝯsuluit Bal. p. l. primā. ff. ad le. fal. τ recitat Pa. in. c. raynutius de testa. τ intelligit heredē vniuersalē non solū qui instituit in solidū. sed ēt ille q instituitur i cer ta quota hereditatis. Sicut videmus de fal cidia q̄ detrahi pōt per heredē ꝯstitutū in dimidia portōe hditatis. vt ꝓbat in. c. ray naldus extra eodem.

16 De executoribus testamētorū. vide execu tor.

17 In quo differt testm̄ a codicillo. R. q i. s. Prio qz in codicillis nō pōt fieri recta insti tutio. sed tm̄ fideicōmisso: ia: secus in testō. Secundo q per codicillū n̄ admittit hdi tas hdi instituto p testm̄ nisi in vno cāu: qn̄ in codicillo dicit heredē institutū nō mere ri voluntatē suā: qz tunc tāqz indigno aufer tur hditas: siue sit solus hs siue sit vnus ꝺ̄ pluribus. Idē dico de oibus. si sic dicat oēs nō mereri. l. diui seuerus τ Antonius. ff. ꝺ̄ adi. lega. In reliquis vero fideicōmissis vl legatis i testō bene pōt per codicillū adime

testm̄ factum inter liberos nō reuocat per aliud testm̄ nisi 2m testm̄ sit solempne .s. cū 7 testib⁹: 2 testator in secundo declarat se nolle illud prius testm̄ valere. h Alex. de Imo. in d. aūt. hoc inter liberos

re Insti. de adop. lega. per totū. Tertio q͞ ex
heredatio nō pōt fieri p codicillū. Insti. de
codicillis. §. codicillis. Quarto heredi pure
constitutio in testamento non potest condi
tio adici in codicillo que obsit sibi Insti-
tuta de codicillis. §. et directo. Quinto
quia heredi instituto in testamento non po
pōt fieri substitutio directa in codicillo. lz fa
cta trahatur ad fideicōmissoriā. qz vt testa-
tor rogare institutū vt hereditatē restituat il
li quē in codicillo substituerit. l. sceuola. ff.
ad treb. Sexto qz in codicillo sufficiunt. 5.
testes ēt n̄ rogati. C. de codi. l. vlt. Fallit hoc
in codicillo ceci de quo. s. §. i. sed in testō. 7.
rogati et in codicillo testis pōt esse mulier.
sed non in testō. l. qui testō. §. mulier in testō
ff. de te. Septio qz pōt qs decedē pluribus co
dicillis relictis validis: nisi sibi 9dicant. ff.
de iure codi. l. diui. seuerus. sed nō pluribus
testis. Octauo qz si quis dū esset filiusfamili
as fideicōmissum in codicillis reliquerit. et
postea pr̄familias decesserit cadē volūtate
durante valebūt codicilli. Hoc āt esse n̄ po
terit in testō. ff. de lega. 3. l. i. §. si filiusfa. Ex
qbus pz q͞ codicillus ē quedā sine institutō
ne dispositio vltie volūtatis: qz sicut testm̄
ta codicillus morte confirmat. C. de cadu.
tol. l. vnica.

18 Utrū heredis institutio possit cōmitti alte
rius voluntate expresse. R. q͞ nō. imo oz q͞
ore ꝓprio nomē heredis exprimat vel p ꝓ
priā scripturā. l. hac cōsultissima. et l. iube
mus. C. eo. imo tenuit Jo. an. i addi. ad spe.
eo. ti. post albertū papiēsem. Nō si qs ad i
terrogationem alterius. puta dicēns. uis
talem instituere heredem Respondeo sic
non valere testamentum quamuis glo. in
dicta. l. iubemus teneat 9trium tenet tn̄ in. c.
cum tibi. eo. ti. q͞ de equitate canonica vale
ret. Limitant hoc distiguēdo. Bar. Inno.
et Ho. in. c. cū tibi. eo. ti. q͞ aut cōmittitur i vo
luntate hr̄dis. s. an voluerit eē heres. vel ne
et sic valz. l. vba hec. ff. de cōdi. insti. Aut cō
mittitur in volūtate alterius ab herede exp̄s
se: vt puta instituo heredē quē ticius volue
rit. et sic nō valz. ff. de hr̄. insti. l. si qs sēpro
niū. et l. captatorias. Si tn̄ qs ita diceret cō
mitto oīa bona mea arbitrio ticij vel dispo
sitioni ticij. valet. et ticius tenetur distribue
re in pias causas. In quibus habemus
regulam iuris humani. gentium. et diui
ni: que est q͞ pre omnibus dispensetur in
religionem diuinam. vt peccata eleis redi
mantur. et sic dispensādo nō pōt velle aliud
q̄z voluntas testatoris. Sed si dispēsaret in
ꝓphanis cū nullā hēat regulā posset alio
mō dispēsare q̄z sit voluntas testatoris. et h
sequit Bar. in. l. i. C. de sa. san. ec. et Pa. in
d. c. cum tibi.

Quid si tacite institutio heredis comitta 19
tur alterius dispositioni. R. q͞ valet. l. ille in
stitutiones. ff. de here. institu. et l. non nun-
q̄z. ff. de conditio. et demonstra. et eodem
modo legatum tacite potest comitti volun-
tati alterius. ff. de le. 2. l. prima sed non ex-
presse. ff. de le. primo. l. captatorie. et dicitur
tacite alterius voluntati comittere: sic. Insti
tuo te heredem vel lego hoc tibi. si ticius ca
pitoliuz ascenderit. expresse vero quando
dicit. Instituo illum heredem quem ticius
voluerit. vel lego tale quid cui sempronio
placuerit.

Utrum institutio possit fieri incerte perso 20
ne. vt puta. Instituo heredes meos paupe
res christi. R. glo. in dicto. c. cum tibi q͞ sic.
et secundum Bar. in. l. captatorias. C. de te
stamen. milita. etiam si adderet. eligendos
per priorem talem et huiusmodi. et dicit q͞
dicta. l. loquitur. quando ius institutionis
confertur in voluntatem alterius. sed non
quando electio persone solum. vt i casu no
stro: et ideo non ē contraria.

Utrum institutio heredis possit fieri sub 21
conditione respondeo q͞ sic. dummodo
non instituatur ad tempus certum. vt puta:
vsq̄z ad pascha. vel ad tres annos: quia non
valet talis conditio et viciatur: non tamen
vitiat. vt Insti. de heredi. instituen. §. heres
sed ad incertum potest: vt puta. donec vixe
rit. vel talem instituo postq̄z absolutus fue
rit ab excomunicatione. ff. de heredibus
instituen. l. in tempus. Fallit in milite qui
potest instituere etiam ad tempus certum. l.
miles ita. ff. de milita. testamen. Hic ad-
uerte q͞ institutus heres ad diem certum
alio herede non dato semper erit heres.
vt in. l. hereditas ex die. ff. de heredibus in
stituendis. Et idem dic quando instituitur
ad diē incertum: quia nemo pro parte po-
test decedere testatus: et pro parte intesta-
tus. l. ius nostrum. ff. de regu. iuris. Hoc te
net Johannes de ymola. et Baldus. et An
gelus in dicta lege hereditas. Ideo si quis
institueretur heres donec vixerit alio non
dato hr̄s erit perpetuus. Hoc firmat Bal.
et Salicetus in. l. extraneum. C. de heredi.

insti. et Pau. de cas. in l. certi. C. de testa. in
li. Et licet Bar. in d. l. hereditas teneat q si
testator aperte voluerit. vt non esset heres
nisi in vita: vel vsq ad talem diem q n erit
ppetuus: tn cotrer docet. enim ptra eum. vt
Dy. in l. si quis ita heres instituat excepto
fundo. ff. de here. insti. Bal. et Ang. in d. l.
hereditas. et est verius: quia testator n pot
ius accrescendi phibere. nec respectu rei
nec respectu tpis: qr ca testati trahit ad se
cam intestati. q: dignior. d. l. hereditas fac
l. si miles vnum ex fundo. ff. de testamen
mili. et pbat. i. d. l. si qs. In legatis tn bene
pot prohibe. ius accrescendi. et ita loqui
tur dno. ff. de vsuf. Secus i hereditatib
vt i. d. l. si qs. vbi institutus excepto in fudo
detracta mentio de fundo habebit totam
hereditate. Nam testator non pot facere q
iura n valeat in suo testo. vt in aut. vt cu. de
appel. cogno. §. cetez. Posset tn dici q in
pscia opinio Bar. e vera i eo qui erat sim
plex. et hec ignorabat. Secus i eo qui hac
dispositoez iuris sciebat: qr vr voluisse qd
ius volebat. Item dic q pot institui sub p
ditoe. dumo pditio sit possibilis et honesta
excepto filio q n pot institui sub oi pditoe
sz sub illa q e in potate istituetis. vt i. l. suus
quoq in pri. ff. d hr. insti. Na n pot filius gra
uari i debito bono p subsidio. C. de inoffi.
te. l. quoniam in prioribus.

22 Utru possit fieri istitutio hedis i certa pte.
R. q sic. sed si alius instituit hes i vniuerso
erit talis potius legatarius q heres. l. quoti
ens. C. de he. isti. §. heres. possut tn plures
istitui eqs portoib. Insti. d he. isti. §. si plres
instituantur. et per capita. et ptz per stirpes
vt in. d. §. si plures. no hic q istituti pluribus
heredibus distributio fideicoissoru in casu
in quo accrescit hrdibus. no fiet sz distribu
tionem reru i quas erat istituti: sed fm ptez
istitutoru equalr: nisi voluntas defuncti ma
nifeste contradicat. vt. l. quotiens. §. si duo
ff. de here. insti. et l. nuq. et l. quotiens. ff.
ad trebel.

23 Quot mois fit istitutio heredis. R. duobus
mois. s. directe et oblique. Directa istitutio n
pot fieri nisi i testo. et est qn vbis rectis siue
obliqs recto iure istituit hes ad que vult te
stator heditate sua siue illud i quo istituit p
uenire et illud capere nullo mediate. Obli
qua vo istitutio siue fideicoissaria heditas
relinqui pot testo et codicillo. et fit. cu rogat
i codicillo hes institutus i testo: vl heres ab
intestato venies vt hereditatem restituat al
teri. Is. n. cui restituit. hereditas erit heres
per fideicoissum. Insti. d codicill. §. pe. et d
fideicoi. here. §. pe.

Quot si differetie hedu. R. q tres. na q 24
da si necessarij tm: sicut si seruus istituat hes
a dno suo. et dr necessarius qr velit nolit te
net heditate et suspectam adire: si mo cum
heditate psequat simul libertatem ex testo
dni: et tpre mortis erat i ptate dni. Alij sut sui
et necessarij. et isti sunt liberi qui si i ptate te
statoris tpre mortis. vt filij familias et descede
tes ex masculis filijs. descedetes. n. a filiabus
sut i ptate pris eoru l aui patni. sed e differe
tia: qr viuente filio meo meus nepos no erit
mihi suus heres. sz hu mortuo filio meo. qr
nihil e mediu quo ipediat. et sic de ceteris.
Et dicutur sui. qr domestici: et qr viuo pre
quodamo extiantur dni. Necessarij vo. qr d
iure ciuili cogebatur fieri inuiti hedes. sz de
iure ptorio pmittit eis ab hereditate abstine
si velint. Alij sut extnei heredes: vt sut oes q
no sunt sub ptate testatoris nec subiecti iuri
eius: sicut sut filij emacipati. filij et a matre
instituti. quia femie no hnt filios i ptate. Pro
bantur hec oia. Insti. de here. quali. in pri.
Ite heres alius testametarius. vt ille qui est
in testo scriptus. Alius e substitutus. s. q alij
substituit heredi. Alius fideicoissarius. cui
ex fideicoisso e hereditas restituta. Alius le
gitimus vt ille. q ipso iure et sine testo defun
cto succedit.

Utru ex pteritione legitimi heredis testm 25
reddat nullu. R. q sic. si sut de illis ad quos
stricto iure legitima spectat hereditas: et nisi ri
te exheredentur. Et qui sint tales. aduerte
q sunt tres linee psanguineoz. s. ascenden
tium descendetiu. et collateraliu. Testator at
qdiu het alique de descedentibus tenetur
illu hede instituere vel exheredare si e ca: et
et si tale istituit siue sit filius l nepos mortuo
filio vel pnepos et c. no tenet de aliquo asce
dentiu metione facere: qr descedetes i isti
tu preferut. Insti. de here. q ab intesta. i pri.
deficietibus descedetibus l exhedans tenetur
suos ascedentes istituere l exheredare. si qs
hz. l. quotiens. C. ad sena. cosul. orfici. Colla
terales at nuq tenet istituere l exheredare
sed deficietibus descedetibus l ascedetibus le
gitimis. itellige no de illegitimis: pot quos
vult istituere heredes. siue attinetes siue no
attinetes nulla facta metoe de collateralibus
veru e q fr rupit testm fris. qn istituit turpe
psonam. s. infame. et itellige de fre psangui
neo et vterino l psanguineo tm: no de vteri
no tm. C. de inoffi. testa. l. fres vterini: nisi in
isto casu de aliq re eu istituerit: l nisi crimen

ingratitudinis i frem cōmisisset. vt i aut. de nupt. §. ingratitudinis.

26 Sz nūquid testm̄ clici l'igredie̅tis religio nē erit irritū ex p̄teritione lri heredis. R. q̄ nō. per verbum libere positū in. c. qz nos ex eo. ti. et qz sunt milites. sicut nō. glo. in. l. pe. de testa. mili. Et iō sicut nō rumpit testm̄ militis ex p̄teritōe legitimar p̄sonarum. sic nec isto. hoc apte sētit Bar. i aut. si q̄ mulier. C. de sa. san. ec. de igrediente religionē. τ Pa. i. d. c. tua nos. de ambobus. τ vide Fede. de scis ꝯsilio. 55. τ sic pōt intelligi aut. p̄sbros. C. de epi. τ cle. Jtē volēs itrare religionē pōt sine legitimo numero testium testari: τ p p̄te decedere testatus: τ p p̄te itestatus sicut miles pōt p tex. aut. de mona. §. id quoqz iūcta. l. i. ff. de mili. testa. facit. c. q v. e. 16. q. i. stm̄ petere poterūt legitimā legitimi p̄teriti. vigore aut. si q̄ mulier. C. de sac. san. ec.

27 Sed pone q̄ qs hz filios τ filias tenetur ne oēs istituere. R. q̄ sic. oēs legitimos vel exheredare si quē n̄ vult τ subest cā. Insti. de exhere. lib. i prin. et filias dotatas: sz fm aliquos sufficit istituere i dote. Alij vt Azo. dicūt q̄ oz istituātur i aliquo modico p̄ter dotē. τ ē tutius fit et p̄fessos i religionē. C. de epi. τ cle. l. si. §. hoc et cognitū. Et idē dic in nepotibus. qn̄ filij p̄mortui sūt. Insti. de hr. q̄ ab intesta. defe. §. ita demū. et i postumis. C. de postu. hr. insti. l. qō certatū ē. Quis dicatur postumus. vide Postumus.

28 In quota p̄te tenet istituere tales. R. i quota voluerit. q̄tumcūqz minima. lz postea talis aget ad supplemētū legitie: tn̄ testm̄ nō rumpet: τ dūmō sit istitutus heres nō legatarius. puta. qz dicat istituo talē meū herēdē in tali qz si diceret lego filio meo talē domū. nō valeret. qz eēt preteritus: l. quotiens. C. de here. insti.

29 Utrz legitima possit tolli in totū l'in p̄tem per statuta vel consuetudinem. vide s̄. Legitima. §. i.

30 Sz nūqd i ltima ꝯputabūt oīa q̄ puenerūt filio. dic vt s̄. Legitima. §. 15.

31 Utrū fili' istitut' hēs possit repudiare hēditatē retenta legitima. R. Pa. in. d. c. Raynutius q̄ nō. τ hoc tz Bar. i. l. gerit p here de. ff. de acq̄rē. here τ Bal. i. l. vnica. C. qn̄ nō petētiū p̄tes. τ cadē rōne dic de p̄re. s. decedente ab intestato qz nō pōt p p̄te agnoscere hēditatē τ p p̄te repudiare. ar. l. i. §. si ex fundo. ff. de here. insti.

32 Utrum sit aliquis cāus i quo postumus p̄teritus nō rumpat testm̄. R. q̄ sic. s. in testō matris q̄ decedit i puerpio: sz succedet cum alijs frībus vel nepotib' equalr. Sz tn̄ mr instituisset extrneū aget de inoffō. testō τ rūpet. C. de inoffi. te. l. si mater.

33 De cautella illius q vult facere testm̄ τ disponere sua in pias cās nec audet. sed timet de potētia aliquor. vide Pactum. §. 14.

TEstes antiqtus supstites vocabant. eo q̄ s̄. cāruz st atū p̄ferebant. nunc p̄te nois ablata testes vocant de vbo. signi. c. forus. §. testes.

Quis pōt eē test. R. q̄ qlibet q nō p̄hibetur cum edictū de testibus sit prohibitoriuz sicut τ de procuratoribus. ff. de procura. l. mutus. de spon. cum apud. 1

Que rq̄rūt i testib'. R. q̄. 7. ꝯditōes. s. ꝯditio sex'. etas. discretio. fama. fortūa. fides. Pria cōditio. vt n̄ sit fuus. qz tal' sepe metu dn̄anti supprimūt veritatem. d. c. for'. C. de testi. l. qn̄ lib'. τ. 4. q. 3. §. Itē i crialib'. 2

Utrū monachus τ fr minor possit eē testis. R. q̄ sic. ar. l. i. ff. de testi. τ ar. in aut. de mo. §. cogitandū. nō. Spe. in ti. de testi. facit rō predicta: cum nō iueniatur p̄hibituz: τ lz sint mortui mundo: nō tn̄ p omnia. nō. Pa. in. c. cum nūtius. eo. ti. Hoc limita verum corā iudice seculari de inia sui superioris. alr non. vt tenet Spe. ibidē. τ Jo. an. i addi. ibidem. τ Albri. in. R. C. de testibus. facit. c. monaci. 16. q. i. τ. c. placuit. 2. q. 8. 3

Sed nūquid si testificat sine licentia. R. fm Pa. in. d. c. de iura. calū. q̄ nihilominus valet. Jdē dicit Angelus i. §. si vō libertus i aut. de testi. Ubi declarādo. §. cogitandum i aut. de monacis. dicit q̄ si clericus vel religiosus deponit vi coram iudice seculari sine mandato superioris non valet. Secus si vō lens. allr. c. testimonium. 12. q. 3. τ nō in dicto c. i. Cōtrarium. s. q̄ non valeat. tenz Jo. an. in. d. i. c. τ ē verius. 4

Secundo sexus. vt non sit mulier. qz lz d iure ciuili admittatur in ciuilibus τ criminalibus. 15. q. 3. c. ex eo. ff. de testa. l. qui testō. § mulier. Insti. d testa. §. testes. nisi in testamētis tantū. vt in prelatis. §. sed in codicillis τ alijs vltimis voluntatibus sic. fm Accur. d. §. mulier: tamen de iure canonico: qz varium τ mutabile semper fēia. pducit. d. c. forus. C. de inoffi. testa. l. filia. non admittitur in criminalibus: criminaliter. 33. q. 5. mulierem: nisi in criminibus exceptis. s. simonia c. tanta. de simonia. Et sic intellige. d. c. for'. In ciuilibus autem τ sp̄ualibus τ quibuscūqz alijs. τ etiam vbi de crimine agitur ciuiliter: vt in denuntiatione aut et i iqsitione. 5

In causis criminalib. reqrūt pbatioēs luce meridiana clarioēs vt. l. sciāt cūti. C. de pbatio. vide s. pbatio. § 1 et 2 q 8 et 5 q 6 c. epiphaniz

nisi vbi inuenit̃ phibiuū expsse. vt l' testō admittit. nō. Jo. an. i additiōe ad spe. eo. ti. Facit c. qm̄. τ c. tā lr̄is. de testibus. τ q̄no nō d3 ira hi ad iudiciū pro testimonio. s3 ad eas mitti dr̄ in. c. mulieres de iudi. li. 6.

6 Tertio etas. vt ñ sit ipubes. s3 pubes i cā ciuili. In crīali vō reqrit̃ etas. 20. ānoꝝ. ff. eo. l. in testi. la. 2. τ. l. i testimoniū. 4. q. 3. testes.

7 S3 nūgd possit pubes testificari de his q̄ vidit in ipubertate. R̄. q̄ si erat doli capax qn̄ vidit potest. ar. isti. de inuti. stipu. §. pupillus. ff. de nego. ge. l. in negocijs. alias nō. l3 nō. 37. di. relatum.

8 Quarto discretio. vt nō sit furiosus. 3. q. 7. §. tria: τ hoc nisi hēat lucida interualla. ar. c. dilect⁹. de spō. 32. q. 7. neq3 furiosus. 7. q. 1. q̄uis.

9 Quinto fama. vt. s. nō sit ifamis: nō eni iusticia pōt hēre cū hoie scelerato ɔmertium. d. c. forus. §. fi. τ i. c. testimoniū in glo. eo. ti.

10 Sexto fortuna. Nā diuiti magis creditur. ff. de testi. l. 3. C. ad. l. falci. aūt. s3 ɔtestor. Nō paup repellit̃ si ē tal' ɔditionis q̄ pecunia corrūpi possit. alias nō. ar. insti. de suspe. tuto. §. vlti. Equalis in opinione semp diues p̄ponitur. q2 potentiōibus pares esse ñ possumus. ff. de ali. iudicij. mu. l. 3.

11 Septimo fides: q2 nullus ifidel' ɔ̄ fideles admittit̃. 2. q. 7. nō pōt. ff. de testi. l. 2. nec hēticus. de here. excōicamus. Addunt̃ alia. 5. que alñ repellunt.

12 Octauo ɔsanguinitas. vñ. l. testis. ff. eo. dr̄ testis ydoneus pr̄ filio: aut filius pr̄i nō ē. τ 4. q. 3. §. itē testis. Mō limita verū. vbi non agit̃ de correctiōe l' ɔhibitiōe pctī: l' de illuiatiōe fidei: q2 i istis vbi affectio carnalis cōit nihil opat̃ valȝ sicut testimonium xp̄i d̄ p2e τ nō. Pa. in. c. in omni eτ. eo. ti.

13 Quid i mr̄imonijs nūgd pr̄ l' mr̄ pōt eē testis. R̄. Pa. in. c. vr̄ nobis. qui'. mat. accu. po. ɔcludēdo s̄m Hosti. q̄ si sponsus ē ditior τ nobilior nō credit̃ eis. Si vō ē equal' l' iferior sic admittit̃: nisi appareat ex aliqua cā filiā affectare mr̄imoniū. Tu vō dic. q̄ iudex attēdet si sponsa l' spōsus ē reportatur⁹ comodū l' icomodū: honorē l' vituperiū sic admittet l' nō admittet. ar. l. 3. ff. eo. τ bona glo. in. c. ex lr̄is. eτ. eo. ti.

14 Mono familia. Nā quos testes actor ɔducit de failia sua nō admittunt̃. l. pe. ff. eo. nec familiaris. C. de hi. q ad eccl. ɔfu. l. fi. §. sane. 3. q. 5. c. i.

15 S3 nūgd illi de collegio admittunt̃ super facto l' nō facto a collegio ipso. R̄. Pa. i. c. tertio loco. de pba. q̄ sic: qn̄ ē tale. qō per alios pbari non pōt. tex. ē i. c. veniēs. eτ eo. ti. sicut τ pr̄ testis ē sup etate τ gener pro filio q si. sint le. transmisse. ff. de proba. l. cū matrio: τ in testō de peculio castrensi. l. qui testamento. §. i. ff. de testa.

Utrū cū monasteriū repetit ɔfessū possint illi de ɔuētu adduci p testibus sup ɔfessiōe facta ab illo q repetit. R̄. Pa. i. c. nup. eo. ti. q̄ sic: q2 cā nō ē singlis. s3 monasterij. τ sic nō dicuit̃ testificari i cā ppria. Uñ ēt plātus frm mior pōt eē i iudicio repetendo frem suū ordinis. τ multo magis alij plati. Idem dic de clericis i cā eccliē sue. τ de singularibus i cā vniuersitat̃. q2 nō ē cā singulorum. 12. q. 2. qui manumittit̃. Limita: nisi tales p monasterio l' vniuersitate fuerint actores l' respōsales. vt i. c. insuper. eo. ti. 16

Decio inimicus. τ multos alios repellet̃ pōt iudex seu admittere: q2 nisi i cāibus expssis a iure dicēñ ē iudici. tu magis scire potes qs admitti debeat l' repelli. ff. eo. l. 3. §. i. s. ex circūstāntijs τ alijs affectōib⁹ pticularib⁹. 17

Undecio laycus ɔ̄ clericū i cā criali cum crialr̄ pcedit̃ nō admitit̃. 2. q. 7. c. ipi. 18

Duodecio socius cris nō pōt eē testis. 7o di. si qs. in glo. Fallit in crie lese maiestat̃ τ simonie. vt in. d. glo. τ heresis. 19

Utrū i cā ppria qs possit eē testis. R̄. q̄ ñ pōt negari. qn alñ qs testificet̃ i cā ppria: attentis circūstāntijs psonaꝝ τ cāe. vt i. c. fi. de iureiur. τ in. c. fi. eo. ti. li. 6. τ expssius in. c. ex r̄ōe. de procura. Facit qō nō. Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. qui vult q̄ qñ actor scit plene veritatē: vt puta. de mutuo a se facto τ ē persona hōesta si habȝ pro se vnū testem bonum deferetur ei iuramentuȝ τ faciet probationem perfectam. 20

Aduerte q̄ tria detrahunt fidei testis. si variat: si vacillat: si negatiuaȝ probare contendit. c. cū in ecclesia de cā poss. τ ppte. τ ibi Pa. diffuse. 21

Quot testes in qualibet causa sufficiant. R̄. in testamentis τ codicillis. vide supra. Testamentum. §. 4. In donatione cā mortis requiruntur. 5. C. de dona. causa mortis. l. vlti. Similiter in contractu qui excedit libram auri facto in scriptis ab imperito i ciuitate. C. si cer. pe. aūt. si nouo. Idem in eo qui vult probare solutionem debiti contractu in scriptis. C. eo. l. testium. In purgatiōe canonica presbiteri. 7. requiruntur. 2. q. 5. Presbiterum. In purgatione episcopi requirunt̃ 22

Indiaconi: 3. diacōēs: subdiaconos: 2. alii iferioēs pnt sola manu se pugare. 11. q. 5. i fīma

ii.2.q.5.omnibus in fi. Episcopus cardina
lis non debet condemnari nisi cũ.72.testib⁹
Presbiter cardinalis cũ.64. Diacon⁹ car
dinalis cu3.24. Subdiaconus ⁊ inferiores
cardinales cum.7.vt.2.q.4.psul. ⁊.c.se. Re
gulare aũt ē.vt in ore duorum vel trium stet
omne verbum: si modo sunt omni exceptõ
ne maiores de testa.c.cum esses. ⁊.c.relatũ
secundum Host.

23 ¶ Utrũ testes singulares probent regularit̃
R. sm Pa.in.c.bone memorie.el primo.
de elec. ꝙ ñ. Ratio. quia diuersitas tempo
rum põt inducere diuersitatem rerum. vt in
in.c.in presentia de probaꝭ. Et dicuntur te
stes singulares quando deponunt super di
uersis factis: ita ꝙ quilibet est singularis de
facto suo respectu obiecti. Sed quando ob
iectum super quo deponunt fuit representa
tum sensibus testium eodem tempore: tunc
sunt contestes ⁊ non singulares: quia tunc
videntur deponeꝛ de facto eodem. concor
dat huic sententie tex.in.c.cũ dilecti de elec.
⁊.c.tam lr̃is. de testi. limita tamen ꝙ testes
singulares non probant: prout limitat glo.
in.l.ob carmen.ff.de testi. ⁊ Angelus in dis
putatione que incipit Astenꝭ miles. Facit
qd̃ nõ.glo.9.q.9.c.nihilominus.⁊.c.testes
⁊ per Inno. ⁊ Jo.an.in.c.qualiter ⁊ quã
do el.2.de accusaꝭ. vbi p3: ꝙ possidens rem
põt probare per testes singulares. ⁊ sic dic
in similibus.

24 ¶ Utrum vnus testis sufficiat. R. regulare ē.
ꝙ vox vnius: vox nullius: c.veniens in fi.
extra.eo.ti. ⁊.c.cum a nobis.eo.ti. ⁊.c.quo
niam in fi.de probaꝭ. tamen sunt casus. in
quibus val3. vt in papa. dicto. c.a nobis.
Item de consuetudine curie statur dicto
cardinalis de his que dicta vel acta sunt co
ram eo. vt nõ. Host. De appel. constituꝭ.2.
Item in his in quibus nullum paratur pre
iudicium. ⁊ vbi agitur ad peccatum impe
diendum. Facit.c.super eo el secundo eo.
ti.nõ.glo.in.c.nuper.eo.ti. ⁊.2.q.i.multi. ⁊
ideo vnus impedit matrimonium contra
hendum. Item valet de consensu partium
Item vbi testator mandauit stari super
aliquibus dicto alicuius quem dicit infor
matum de sua intentione. quia nihil potest
ei opponi. vt nõ. Bar.in.l.teopompus. ff.
de dote.prele.nõ. Pa.in.c.in nomine do
mini.eo.ti. Item ꝙ quis sit confessus. c. te
stimonium.eo.ti. Item de monitione carita

tiue facta.2.q.i.si peccauerit.extra eo.ti.c.i
omni. Item super conscientia alicuius. ex
tra eodem.tercio. ⁊.c.tam lr̃is. §.fi. de ho
mici.significasti.el primo.§.fi. ⁊ multis alijs
similibus. vt in dicto vnius cu3 fama.dicto
c.lr̃is. ⁊.c.veniens.c.mulieri.de iure iur.

¶ Quomodo testificari debent. R. ꝙ Pri- 25
mo regulariter non debent nec possunt re
cipi ante litis contestationem. Fallit tamen
hoc in.20.casibus. vide in.c. quoniam vt li.
non te. ⁊ ibi glo. ⁊ Pa. Aduerte tamen ꝙ
quando ignoratur persona que commisit ma
leficium testes possunt recipi etiam ante ci
tationem malefactoris. iuxta nõ. per Inno.
in.c.bone.el primo.de elec. sequitur Pa.
in.c.in nomine domini extra eodem titu.
Secundo ꝙ non se ingerat: quia tunc re
pellitur tanquã suspectus. ar.l.vxori.§.i.
ff.de falꝭ. ⁊ per Bar.in.l.que omnia. ff.de
procura. Facit.c.qualiter de elec. Tamen
si non fuit citatus. sed per partem produc
tus iudici. non presumitur se ingerere. vt te
nent domini de rota decisione.360. Facit
c.constitutus.eodem titulo. ⁊ Pa.in.c. in
tua.de sponꝭ. Tertio ꝙ iuret tactis sacro sã
ctis euangelijs: nisi sit episcopus vel sacer
dos. C. de epi. ⁊ cle.aũt.sed iudex. Isti non
iurant super libro: sed super pectore suo de
iur.calum.c.vltimo. Quarto ꝙ vtraq3 ps
sit presens vel contumaciter absens dicto.
c.in nomine domini. Quinto ꝙ viua voce
deponat non in scriptis.c.a nobis. qui.ma.
accu.non po.3.q.9.testes Sexto ꝙ testifice
tur de auditu proprio vel visu. vt in.c.i. de
consue. non de alieno: quia non est proprie
testimoniũ vt nõ.glo.in.l.i summa.ff.de a
qua.plu.ar. Ratio: quia debet dicere de eo
qd̃ factum est in presentia sua vel dictum. c.
testis.3.q.9.nõ. Pa.in. c. tam lr̃is eodem
ti. Et aduerte quia testis debet ⁊ põt testimo
nium dicere de visu: si res de qua interroga
tur subiacet visui. puta vidi quia verberauit
talem ⁊ huiusmodi. De auditu si subiacet
sono: puta dixit talia verba ⁊ huiusmodi.
⁊ sic de ceteris sensibus. Septimo ꝙ non
vacillet vel contraria proferat. vt in dicto.c
licet. de proba. Octauo ꝙ nihil taceat de
contingentibus super quibus interrogatur:
aliter esset falsus testis. vt i.c.dilecti.d accu.
vt puta: exp̃muit qd̃ fac̃ p aliquo: ⁊ q̃ ꝯ eum
eẽnt tacet. Nono exprimat locum tempus ⁊
modum rei de qua perhibet testimonium.
Decimo ꝙ solũ testificetur sup iuraꝭ. ⁊ nõ

super alijs: quia non valeret. ar. c. de test. b⁹ extra. co. ii.

26 Utrum testis teneat̃ phibere testimoniũ. R̃. Pa. in. c. i. de testi. co. post Archi. 22. q. 2. §. iic q si interrogat̃ a iudice pprio: et de his de qbus põt interrogare. s. de manifestis. vł de his de quibus infamia pcessit. vt supra. Confessio delicti. i pricipio. et Inquisitiõ. celando veritatẽ mortaliter peccat. de ma. et obe. c. 2: ii. q. 3. q resistit. Secus vbi interrogatur de non spectãtibus ad suũ offm̃. Idẽ putat in quocunqz qui pducitur in testẽ vel celat veritatẽ. vt nõ. in. c. quisquis. ii. q. 3. et tenetur ad restitutionẽ dãni: q: testis falsus dr̃ l. nullũ. C. de testi. Idẽ et in eo q hz ex offõ dicere. Sed hoc nõ plz mihi: nisi limitetur in ciuilibus vel qñ in criminalibus ciuiliter agit̃: seu p liberatiõe pximi. ne indebite puniatur. Inno. in. d. c. i. distinguit et bene. q qñ non ẽ peccatũ tacere illud sup quo inducitur non' dz cõpelli: alias sic. Exẽplũ Agit̃ ↄ aliquẽ ad penã iniu. et sic non ẽ peccatũ tacere. ar. 2. q. i. Si peccauerit: nisi pseuerare velit in peccato. ar. c. clericorũ de vi. et bo. cle. 22. q. 5. hoc vr̃. vt pena reuocet a malo quos dei timor non reuocat. Intellige qñ peccatũ non ẽ oio occultũ. sed q illud fecit ẽ infamatus aliqualiter de eo: q: tunc tenetur requisitus vt testis. Secus si requireret vt denunciator cũ non possit pbare. vel qñ ille de quo querit̃ non ẽ de tali aliquo mõ infamatus: q: sic ñ tenetur nisi solũ dicere illis q possunt pdesse et nõ obesse. vt supra Inquisitio. §. ii. et infra. §. 31.

27 Utrum testis peccet mortaliter dicẽdo se inimicũ alicuius cum nõ sit vt euitet testimoniũ dicere. R̃. Pa. in. c. inquisitiõis. §. te. c. e de accusa. q sic: q: dicit mendaciũ in damnũ pximi. 22. q. 2. ne qs. et de falsa. c. i. Limito hoc verũ: qñ requiritur pro damno euitando vel pro debito cõsequẽdo. Sec⁹ vbi requiritur solũ p pena inferenda: nisi in casu quo ↄpellit̃ a iudice. ordine iuris fuato.

28 Utrũ testis q recipit pecuniã vt nõ dicat veritatẽ peccet mortaliter. R̃. q sic: et tenetur pẽa falsi. vt nõ. p Bar. in. l. i. ff. qõ cum eo. et Pa. in. c. i. de cri. fal. Et est turpe lucrũ et ↄ bonos mores. l. 4. ff. de cõdi. ob. tur. ca. Similiter est turpe lucrũ aliquid recipere pro vero dicẽdo. 14. q. 5. non sane: et tenet̃ restituere ei qui dedit: si mõ non dedit ad corrũpendũ. sed ad redimendã vexationẽ suam. Si vero dedit ex liberalitate. credo pauperibus sit erogandũ de bono ↄsilio. Expẽsas tñ põt petere et recipere a producẽte cũ

4. q. 3. venturum.

29 Quid si quis iurauit testimonium non phibere. R̃. temerariũ ẽ. et vbi ẽ certũ q tenetur sub peccato ferre testimoniũ propria auctoritate põt ↄuenire: alias nõ: nisi auctoritate superioris. 22. q. 4. in malis. ẽt si sciret q ipse solus interfuisset et non posset probari nisi p eum secundum Gofr. q: dictum vni⁹ facit semiplenã probatiõem. et dela'o iuramento faceret plenam. ff. de re. cre. l. in bone fidei: qõ credo verũ in casu quo hoc. fieri potest. Alias vbi nullum effectum põt habere testimoniũ eius non credo teneat̃: nisi ad preceptũ superioris cogeretur modo debito et ordine.

30 Utrum testis falsus semp peccet mortalit̃. R̃. q falsum testimonium semper est peccatum mortale nec aliqua circũstantia põt excusari si est cũ iuramento seu piurio factũ. Si vero sine piurio non semper erit mortale peccatũ: sicut nec omne mẽdaciũ. Et hoc intelligo q sit mortale qñ scienter fit. Sec⁹ si bene cogitando errasset: q: esset veniale ẽt si iurasset. et tenetur ad restitutionem totius dãni dati prorio qñ scienter vel ex ignorantia indebita falsũ testimoniũ dixit. l. generaliter. §. illud. ff. de calum. et 17. q. 4. Si quis in atrio.

31 Utrum testes super occultis circunstãtijs criminis sint interrogãdi. R̃. Pa. in. c. qlr et qñ. el. i. de accu. q sic sm Inno. et Ho. qñ crimẽ nõ est occultũ: et qñ talis ↄ quẽ testificatur ẽ infamatus: et ẽt si iurasset nõ reuellare. q: tale iuramentũ est temerariũ. c. i. de cri. fal. et c. intimauit. de testi. nisi scirz in confessione sacramẽtali. q: sic scit vt deus et pducitur vt hõ. vt in. c. si sacerdos. de offi. ordi. et c. dilectus. de excess. pla. De hoc vide. s. Inquisitio. §. ii.

32 Utrũ prosonete siue mediatores cõpellãtur testificari. R̃. Pa. in. c. dilecto r. de testi. q . . . si ptes ambe cõsentiunt. Si ambe dissentiunt nõ pñt. Si vna ↄsentit altera nõ. cõpelli nõ possunt: sed testificari possunt si volunt. in aũt. de testi. §. qñ vero.

33 Utrũ testis teneat̃ phibere testimoniũ de his q̃ sibi sunt dicta in secreto. R̃. sm Tho. 2. 2. q. 70. q sũt aliqua q̃ stati vt hõ scit tenet̃ ppalare his q pñt pdesse: sicut si qs cõtaminaret multitudinẽ: vel vbi aliqõ malũ pximo spũale vel tpale immineret. et ad ista celanda nemo põt obligari: q: frãgerz fidẽ quã alteri dz. Sunt alia q̃ nõ sunt tal' qualitatis et iõ obligare se põt qs ad celãdũ: et talia ẽt ad p̃ceptum superioris non tenetur reuellare:

vide 2.5.9fe⁹ vltio.§.22.i fi.

q: intelligitur in tali pmissione excepta auctoritas superioris. Sз tu ɔcorda verū qñ superior hoc requirit ex aliquo bono respectu: ⁊ vt pᷣ prouideat ⁊ dictū sancti Tho. intelligitur qñ solum vt puniat: vel de alio de quo non pertinet inquirere.

Thesaurus vide.s. Inuenta.§.i.

Timor qdā filialis quo hō timet offensam dei quē diligit: ⁊ timet ab eo separari 23.q.6.§.ex his ꝓpe finē. Et iste semp bon⁹ ⁊ sanctus iuxta illud ps. Timor dñi sanctus pmanet. Alius seruilis: ⁊ iste cātur ex amore sui: vñ q: pena ē detrimentū ꝓprij boni eā timet. d.§.ex his. ⁊ iste aliqñ ē cum caritate sicut cū qs simul timet ⁊ pp penā ⁊ pp culpā: ⁊ iste timor dᷓ initialis q: est principiū cōuertendi de pe.di.2. sicut seta. Aliqñ ē sine caritate ⁊ tunc semp malus nō in se: sed q: a mala ꝓcedit radice. s. ab iordinato amore sui. Alius ē timor mūdanus quo hō disiungitur a deo pp mundana qbus initit tāqз fini. 16.q.2.c.i. post mediū: ⁊ iste semp ē peccatum mortale. Si tñ in mundanis nō cōstitueret finē. i. non esset paratus facere ɔ̄ dei pcepta sic esset peccatuз veniale: sicut cū retrahitur a bono qđ ē de psectōne. vel pōt esse nullum peccatum qñ qs rōnabilē cām hз timendi fm Alex. 2.2.ti. de timore.

1 Utrū timor excuset a peccato. R. ꝙ non ex toto. s. qn sit mortale si illud qđ fit. sit ɔ̄ precepta dei. 32.q.5. ita ne. ⁊ qđ me. cā. c. sacris. In alijs quomō excuset vide. s. metus. §.6.

2 Timor ex accidia aliqñ ꝓuenit: aliqñ ex aliquo cōminato vel accidenti. ⁊ dᷓ timor filia accidie. ⁊ ē peccatum mortale qñ ex timore facit ɔ̄ dī precepta. alias veniale.

Tollerantia tunc bona ē. qñ qs pacienter tollerat ea q̄ solū sūt ad proprium detrimentum: siue in corporalibus siue in tpalibus: siue qñ aliqua tollerātur pp maius malum euitandum. ⁊ de hac hēs. 4. di. deniqз. 47. di. omnes in fi. 96. di. in scripturis. 45. di. lз. 6.q.1. sunt plurimi. ⁊ c. ex merito. 23.q.3. sex differentie. ⁊. 4.q. Hec ãt. Mala vero ē cum tollerantur ea q̄ sunt in ꝓprie salutis detrimētum. vel mali vbi nō ē periculū maioris mali vel scādali: ⁊ aliqñ ē peccatum mortale. aliqñ veniale. ⁊ de hac habes Correctiō. i.§.3.

Tonsura clericalis. vide Clericus. 4.§.i.

Torneamentum dᷓ q: circuiēdo se pcutiunt ad ostēsionē virium aliqui ex cōdicto de tor. c.i.

1 Utrum torneamētum sit ꝓhibitū. R. fm Ho. i. c. i. eo. ti. ⁊ sequitur Pa. ꝙ sic ⁊ oīs ludus ēt ad ostentatōēз viriū factus ex quo iminet periculū mortis ꝓbabiliter. ⁊ neđū de iure canonico. vt in. d. c. i. sed ēt d iure ciuili. C. de gladia. l. vnica. ⁊. l. i.§. Itē senat⁹ ff. de postu. dз itelligi de alio ludo. q: vt dᷓ in aūt. vt omēs obe. iudi.§.i. Fortitudo sine iusticia nō est laudabilis: ⁊ loquitur ibi de fortitudine q̄ exercet cum armis: sic nec istō cum ibi nō possit eē iusticia pp rōnem q̄ in d. c. i. ponitur. Alius āt ludus cā virtutis experiende vbi nullū iminet periculum mortз lз fm Ho. ēt de iure canonico ⁊ casus contingēs nō iputabit. l. qua actōe.§. si qs. ff. ad l. acqui. Et fз hoc potes scire qñ bastiludia licent. ⁊ qñ non. Quod nō.

2 Utrum moriēs in torneamentis sit priuādus ecclesiastica sepultura. R. Pa. in. d. c. i. ꝙ si accesserit cā pugnandi sic priuatᷓ: lз penitentia ei ɔcedat. Si vero venit cā vidēdi vel repetendi debitū: aut quacunqз alia ex cā q̄з pugnādi sic nō priuat. nisi cōstet mortuum in peccato mortali.

3 Utrū cum aliqs in torneamētis occidit l' mutilat sint irregulares oēs qui illuc venerant cā pugnādi: lз ipsi nō occiderint vl' mutilauerint. R. fm Ho. ⁊ Gof. ꝙ sic: sicut ille q in bello illicito iterest cā bellandi. 15.q.i.c. fi. de pe. di. i. si qs cū tello. 51. di. si qs post acceptā. Sз eps pōt dispēsat sic dcm̄ ē. s. Irregularitas d exntib⁹ i bello iniusto ñ occidētib⁹

Torpor ē filia accidie ⁊ diuidit in tria. Primū ē occiositas nihil opans q̄ ē cā multorū peccatorū de ɔse. di. 5. nunqз. de renun. c. nisi. ⁊ semp ē mortale peccatuз cum omittit necessaria ex ea. Secundū pigricia q̄ tarde facit bona. puta tarde vadit ad ecclesiā ad pdicatōnem ⁊ huiusmodi. Tertiū dᷓ tepiditas q̄ facit bona. sз nō cū ea diligentia ⁊ feruore: sз tepide. ⁊ dᷓ ēt sonolētia. q̄ tria sīlr pōit Grgori⁹ sb vno. s. torpor circa pcepta q qñqз ē mortal' alñ vēial. h Th. 2.2.q.25.

Torturam alicui faciēs iudex sine indicijs pcedentibus peccat mortaliter: q: nō dз. vt nō. C. de seruis fu. l. qcunqз. ff. de qstī. l. mariti⁹. C. ad. l. iul. maie. l. si qs alicui. vbi glo. ⁊ Bal. Idē dic qñ torqnet quos de iure torquere nō pōt sic sūt minores. 24. ānoꝝ.

De hac ma. vide pan. i c. cū ... plato ... satis diffi... loquitur

cōfessio facta ex tali tortura sine indicijs nō valz ... nec idicia post adiecta ɔfirmāt ... cōfessioēз vt ait glo. ... c. accusatio

lʒ cedi possit.l.cū silcianū.C.ad sil. Itē nu lueres mulierez p̄gnātē ⁊ huiusmōi. Idē dic qn̄ torq̄t indirecte dās alicui salsa ad come dēn̄ vt sitī cruciet. l'qn̄ sepi⁹ torq̄t nullis no uis idicijs apparētib⁹: sufficiūt tn̄ variatio nes ƒm Inno.i.c.qm̄ de pba. ⁊ Bar.i.l.de minore.§.pe.ff.de q̄sti.puta.q: vno sero di cu de vno. ⁊ alio sero de alio.

Sʒ q̄ idicia ⁊ q̄lia requirant ad torturā . vi de s̄. Indiciū. Arbitrari tn̄ hʒ qui publicā auctoritatē exercet q̄lia idicia sufficiāt.C.de q̄sti.l.milites.§.os. ⁊.d.l.de minore.§.tormē ta.nō. Inno.c.pe.de no.op.nū. ⁊ Bal . de pace.te. ⁊ eius viola.c.1. Sʒ videat vt regu let arbitriū eius ƒm rōnē: q: mīq̄ torquens vltra penā mortale tenetur de iniuria ⁊ dā no leso satisfacere.

Transactio ē de re dubia ⁊ lite incerta ⁊ nec dū finita ñ gratuita pacto.sʒ aliquo dato l'retēto l'pmisso.ff.de trāsac.l. 1.ex̄ eo.ti.c.sup eo.C.eo.ti.l.trāsactio. Litē i elligē p̄ntē l'futurā: q: an̄ litē ex quo discor dia ē orta trāsigi pōt.ff.de ↄdi.inde.l.elegan ter.§.si qs post. Vn̄ trāsactio dr̄ q̄i actionis transitio.eo q̄ q transigit ab actione transit ⁊ discedit. Et sic ↄprie dr̄ trāsigere is q agit C.eo.ti.l.2. Et differt trāsactio a pacto ⁊ cō positiōe q̄ p̄nt fieri amicabiliter nullo dato vel retento. extra eo.ti.c.super eo.

1 Quis pōt trāsigere. R̄.q̄ q pōt donare.vi de s̄. Donatio.1. Itē dn̄s rerū siue actionuʒ tutor curator ⁊ pcurator.si hʒ spāle mādatū l'liberā administrationē bonoꝝ l'cāe.ff. de pcu.l.pcurator cui libera. ⁊ .l. mādato. c. ad agen̄.§.1.d̄ pcura.li.6.

2 Vtꝝ platus i cāis eccl'ie possit trāsigere si ne ↄsensu capl'i. R̄.q̄ nō.ex̄.eo.ti. cōtingit.

3 De q̄bus pōt fieri trāsactio. R̄. q̄ de ciui libus.ff. ⁊.C.eo.ti.p totū. De crimialib⁹ di stiguēdū ē.vt s̄. Accusatio.§.21.

4 Vtꝝ i reb⁹ sp̄ualibus possit trāsigi . R̄.q̄ Aut petit ecclia ab alia eccl'ia sibi dēri subi ci i iure istitutōis, correcōis ⁊ sacroꝝ pcep tione: l'eps petit iura ep̄alia i aliq̄ ecclia . ⁊ sic de sp̄uali ad sp̄uale pōt fieri.puta q̄ re- mittat istitutio l'aliq̄d sacrm̄. ⁊ aliud sp̄uale p̄stet.c.ad q̄stiones.de re.pmu. Sʒ de sp̄ua li ad tp̄ale nō lʒ.ex̄'eo.ti.c.ↄstitut⁹. ⁊ d̄ re. pmu.c.vlti. Aduerte tn̄ q̄ vbi noīe subiectō nis petit sp̄ualia simul ⁊ tp̄alia. sicut cum eps petit a q̄dā eccl'a sibi sbiecta q̄ ab eo p cipiāt ↄsecratiōes eccliaꝝ: ordia.oēs cleri- coꝝ ⁊ silia sp̄ualia: ⁊ nihilominus petit ali qua tp̄alia.vtpote.ptē l'aīam pēsionē rōe

illoꝝ tp̄aliū posset trāsactio fieri cū tp̄ali ⁊ sibi ānua pensio dari.ar.c. cū venerabil' de cēsi. ⁊ de reli.do.ↄstitut⁹. Aut petitur res tp̄alis vt pprietas.vt cū ecclia petit decias ex pdijs i sua pochia ↄstitutis: ⁊ tunc distin gue.q: si agit ↄ̄ ecclasticā psonaʒ ⁊ sic pōt fieri trāsactio auctē epi l'archiepi: ⁊ erit p petua.c.statuim⁹.ex̄ eo.ti.si sit sine auctē epi valet:sed ē tp̄alis.nec excedit vitā trāsigen tis.ex̄ eo. ti.c.de cetero.nisi p papā fuerit ↄ firmata.eo.ti.veniēs. Aut agit ↄ̄ laicū. ⁊ tūc si agit de pcepꝭ ⁊ subtractis pōt fieri.c.cū aplica de hi.q̄ fi.a pla.sed nō de futuris.16. q.7.decias quas. Vn̄ nō pōt fieri cōpositio nec transactio cum laicis vt mutuis soluāt: nisi auctē pape.c.pe.de ↄsr. vt .l.iuti . Aut petitur res sp̄ualis vt bn̄ficiū.puta. q: dicit se electū l'canonice i eo fuisse istitutū: ⁊ tūc transactio fieri nō pōt sine simonia:sed bn̄ aicabilis ↄpositio.ex̄ eo.ti.c.sup eo . s.vt q̄ ille q̄ius nō hʒ: vel nō creditur hēre penit⁹ renūtiet iuri suo sine aliq̄ datione. l'vt ille q hʒ ius recipiatur sine datōne. Si tn̄ neuter litigantiū possideret.sed vterq̄ cōtēdit aliā q̄d beneficium sibi dari.tunc valet transac tio.de elec.c.cū iter. R̄. de prebē.nisi cēnt. nō. Io.a. q.3.ea q̄ . Et breuius conclude q̄ sp̄uale cū sp̄uali eiusdē gn̄is.puta de iure d̄ cimatōis illius ecclie cū illo illius ecclie p̄t fieri trāsactio:sed de sp̄uali ad sp̄uale alte- rius generis nō licet ƒm Ber.i.c.sup eo. ⁊ ē tucius.q̄uis Inn.m.d.c.statuimus. ⁊ tex. cū glo.i.d.c.ad qōes.videāt idistincte tenere q̄ licet de sp̄uali ad sp̄uale.

Vtrū trāsactio facta pp idebitā obligatio nē saltem iure nāli excuset eū qui aliqd reci pit.vt eā obligationē remitteret. R̄.q̄ nō.sʒ restituere tenetur.l.preses prouincie. C.de transac. ⁊.l.si.ff.de dolo. Et glo.i.c .sup eo de transac.dicit q̄ si euidens est ca'ūnia nō tenet transactio.l.in summa.1. R̄.ff.de cōdi. inde. 5

Vtrum dispositio legis si quis maior. C. de trā ac.possit teneri in consciā. R̄.q̄ sic.q: imperator in penam non obseruant̄ potuit hoc facere. ⁊.d.l.si quis maior.hoc vult. vt ille qui transactionem iurauit ⁊ voluntarie non seruat conuenta.vt sit infamis. Intelli- ge hoc si condemnetur . Item est priuatus ipso iure actione quam habebat ↄ̄ illum cū quo transactionem fecit. Item si quid hūit per ipsam transactionem siue pecuniam si- ne rem tenetur eam restituere ⁊ omne emo lumentum q̄d ex ea hūit. Sʒ credo verum quo;ad consciam post condemnationem. sʒ 6

zet / locū i / ↄstitut / p̄ ut / nō de

truncatio — mutilatio — mebri qd e. vid. s. hoicidiu. §. 8. 9.

n an:nisi qien⁹ dañificat⁹ est ille cū quo trā- segit.l'ex debito añea debebat habere.

TRansitus de vna religio ne ad aliam.vi de.s̄.Religiosus.§.34.Pos. Religio

pro 1 Eps transire nō pōt ad aliā ecclīam sine lnia pape.7.q.1.mutationes de trāsla.epi. Inferior pōt cū lnia sui p̄lati.ar.58.disti.c.2.9.q.3.conquestus.

2 Transisse dr aliqs cū corporalē possessio nem obtinuit de illa ad quā trāsiuit.21.q.2. si qs iā trāslat⁹ ⁊ ɔfirmationē obtinuit. al's secus.92.di.si q epi de elec.c.cū i ɔctis.

TReuga ē securitas p̄stita p̄sonis ⁊ rebus ad tē pus ɔcessa:discordia nūdū finita. ⁊ vocat̄ fedus l'iducia.ff.de capti.⁊ post li. re.l.non dubito.⁊.l.postliminiū.§.inducie.

1 Anot sūt spēs.R̷.due. Prima ɔuētional' ⁊ hec fuāda ē etiaʒ infidelibus.23.q.1.noli ⁊ Alia canonica.de qua.ex̄ eo.ti.c.1.Sed ho die nō fuatur ⁊ male.sed non insulto. quia satis pʒ per ea que dixi s̄.Bellum.

TRibutum vide s̄.Immu nitas.§.36.⁊ s̄ Munus.

TRibulatio ē medicia p̄suatiua.s.q.s. nō ois.Alī ad meritū.7.q.1.aduer sitas.11.q.3.i ɔctis.Alī ad purgan.6.q.1.si plurimi.

TRistitia de morte suorū ɔ hibetur.13.q.2.q̄3 ɔposterū.⁊.§.hoc autem.

TUrpe lucrum dicit quic qd acqrit ex cā ihōesta l'iprobāda Facit.c.qm̄ multi.14.q.4.⁊.21.q.1.c.1.i pn.

1 Turpia lucra sunt ab heredibus extorquē da.l.i heredē.ff.de calū.

2 Utrum de turpiter acqsitis possit fieri ely na.vide.Elyna.§.8.Et an sunt necessario re stituēda.vide Restō.1.sub lr̄a.Turpe lucr̄.

TImor mētis ē fuia ire.q ē q dam conat⁹seu auda cia hois ītētanē vindictā.⁊ ē qn̄ qs iplicat mētem deliberate i varijs modis ⁊ vijs qbus posset ɔximū offēdere: q̄ eo mō ē mortalis quo ira ex qua ɔcedit.De quo vide s̄.Ira.in principio.

TUtella ē triplex.Alia legiti ma.vt illa que defer tur a lege:qn̄ nullus tutor datus ē a p̄re filio i testō quā ill e q debēt ab itestō suc cedēr.tenet huiusmodi tutellā accipe. Alia testamētaria:vt qn̄ p̄r in testō dat filio tuto rē.Alia datiua.s.q dat a iudice qn̄ nullo tu tore dato in testō: ⁊ nullis extantib⁹ cōsan guineis ydoneis ad tutellā iudex ex officō suo dat tutorē.⁊ durat tutella vsq3 ad.14.an num cōpletū.⁊ idē icipit cura q durat vsq3 ad.25.annum cōpletum.Insti.quibus mo. tu.fi.⁊ insti.de curato.

1 Utrū clerici teneātur suscipere tutellā.R̷. q nec clerici nec monaci aut epi coguntur vllā tutellā accipe.Cleric⁹ m̄ ⁊ eps p̄nt sus cipe legitimā si volūt.testamētariā l'datiuā non p̄nt.Silr ocs religiosi clerici l'epi tenē tur recipe tutellā miſabiliū p̄sonaꝝ:Sʒ re ligiosi cū lnia suorū p̄latorum p̄nt ēt recipe legitimā.vt.16.q.1.mōaci.Et sic ɔcorda.88 di.c.1.⁊ fi.16.q.1.generaliter.21.q.3.Cipria nus.86.di.peruenit.

2 Quid ptinet ad offim̄ tutoꝝ.R̷.tria.Pri mū vt pupillos a crīb' iracios ɔfuēt.Secū dū q res eoꝝ ab iniuria ɔfuēt.12.q.1.c.1.fa cit.l.1.ff.de tutell'.Vn̄ tutores dicti sūt qi tui tores i.d.l.1.Tertiū q pecuniā coꝝ l'bona mobilia q̄ ad nihilū valēt eis fuata ɔuertāt i p̄dijs:ex quib⁹ ɔcipiāt aliquē fructū.qr fʒ Bar.i.l.tutor q repertoriū.§.1.ff.de admi.tu. si tutō pecūiā pupilli n̄ pōit i p̄dijs tēt pupil lo.ad fructus quos potat hēre deductis ex pensis ⁊ piculis.Nō limita verum si potuit emē puta erāt q volebāt vēdē.l'alio mō li cite lucrari poterat.alias n̄.Idē dic vbi cēt statutū vt ianue q oīa bona mobilia distra herēur ⁊ vēderēt.vt de pecūia acqreret pu pillus lucrū.Si tutor nō fecit cū potuerit te nēt ad iteresse.Et Bal.i.l.fi.C.de ɔdi.ide. ⁊ Jo.de anania.in.c.quia in omnibus .de vsu.tenent q vbicūq3 olim tutor tenebatur fenerari de pecunia pupilli.q hodie cum vsure sunt prohibite tenetur pecuniam pu pilli ponere in iustam negotiationem ad p̄ tem lucri ⁊ damni.Aduerte o tutor q si uis esse tutus.q non tenearis nec tu nec hr̄des tui pro aliquo facto pro pupillo illud fac cū consilio coniunctorum pupilli:⁊ facias po ni in instrumento:quia consilium propin quorum facit presumptionem q dolus ⁊ culpa abest a tutore.ar.l.etiam .C.si tu .vel vt indi.De hoc vide quomodo tenetur tu to: s̄.Clericus.13.§.5.⁊.7.

3 Utrum tutor teneatur facere inuentarium de rebus pupilli⁹.R̷.q sic:nisi causa necessa ria vel iustissima impediatur tex.ē in.l.tutor q repertoriū.ff.de admi.tu.Idē dic fʒ Bar.

vid. ⁊ sup. R̷sti. §.5.13.

ibidē de curatore. Et cū necessaria dr̄ sʒ cū dem Bar. ex pte tutoris morbꝰ. puta. q2 podagrosus ꝛ huiusmōi ipeditus ē: l' ex parte rei q2 nō reperitur adhibita diligēs iquisitio. Lā vo iustissima dr̄ si testator remisit ꝯfectionē inuentarij. vt in. l. fi. C. ar. inte. Qd̄ limitat Bar. vbi s̄. nisi ex cā iudici alr̄ videat. vt i. l. i ꝯfirmādo. ꝛ. l. valē. ff. de ꝯfir. tu. Fallit h̄ in duobus casibus i qbus nō tel facere inuētariū fm̄ Bar. vbi s̄. Primꝰ si ꝯsuetudo eēt vt nō fieret. Secundus si iudex ex cā remitteret. quia posset.

4 Qñ tel facere. R̄. fm̄ Bar. vbi s̄. ꝙ glo. ibidē. ꝛ cōit doc. tenēt ꝙ mox. i. ꝙ̄pmū poterit. Facit. l. hec ꝯditio. ff. de ꝯdi. ꝛ de. alr̄ vr̄ i dolo. Intellige si administrauit. alias nō Itē nō vr̄ i dolo. si fecit illa q̄ dilationē non recipiūt. l'q̄ necessario pcedūt ꝯfectionē inuētarij. vt pscrutatio sbē hēditarie. l' ea q̄ nullo mō possūt obeē pupillo sed bñ. pdesse: q2 talia agēdo añ ꝯfectionē inuētarij. non presumitur in dolo. fm̄ Bar. vbi s̄.

5 Qualr̄ dʒ fieri. R̄. tex. i. l. tutores. C. de admi. tu. ꝙ in ñntia publica2 ꝑsonarum Glo. tñ ibidē dicit ꝙ sufficit vnus notariꝰ. ñntia vo iudicis nō eē necessaria. fm̄ Bar. vbi s̄ ꝛ cōit doc: nisi v. faciat fidē ꝯ debitores nomiuū quo2 noīa scribāt i inuētario. Et ita tenet ꝯmūs glo. in. d. l. tutor. teneatꝙ ē necīa.

6 De qbus debet fieri inuentariū. R̄. tex. i. d. l. tutores. ꝙ oium reru. i. corporalium fm̄ Bar. vbi s̄. ꝛ instrumento2. i. oium iurium icorporalium. de qbus apparēt instrumenta seu. pbatōes i bonis pupilli. de alijs. non.

7 Qño mater pdit tutellā filij. R̄. Pa. in. c. vxoratꝰ. de ꝯuer. ꝯiuga. ꝙ duplr̄. Primo si trāsit ad scās nuptias. Scdo si ipuncē viuit de hoc ē glo. quā sequit Bar. i aut. matri ꝛ auie. C. qñ mulier tu. offi. fu. pōt. Facit tex. i l. fi. eo. ti. Ubi regrit ꝙ pudice viuat. qd̄ nō glo. i. l. fideicōmissū. C. de fideicōmis. Ubi vult ꝙ vxor relicta si ipuncē viuat perdat legatū sibi factū a marito. ꝛ auferf. sibi tanꝙ̄ ab indigna. vel ex ꝑsūpta volūtate d efūcti reuocat. qd̄ maxīe pcedit si vixit ipuncē tp̄re vite mariti ipo ignorāte. pro hoc glo. nō. in. l. sororē. C. de hi. q. vt indi. Et pōt inferri p hoc. ꝙ oēs penas quas trāsiens ad scās nuptias infra ānum icurrit. ꝙ ꝛ ipa silr̄ qd̄ nō. Sed limita quo ad lucrum pdendū sed non quo ad penam aliam icurrendam.

Uanagloria Uno mō dicē appetitū dignitatꝭ ꝛ excellētie. ꝛ sic ē idē cū supbia ꝛ ē capitale vitiū: q2 aius directe mouetur ad dignitatē ꝛ excellētiam appetēdam Alio modo dicit appetitum laudis. ꝛ sic ē filia supbie hec. Ex scō Gōa. i. 2. di. 42. q. 2.

Utr̄ sit mortale pctm̄. R̄. fm̄ ꝙ colligo ex Alex. i sa fe ꝛ Tho. sa fe. q. 132. ꝛ Hē. d gā. in quol. prio. q. 34. Qd̄ vanagloria de se ñ dicit aliquid qd̄ sit contra caritatem dei vl̄ proximi. Tñ duplr̄ pōt cōtrariari caritati dei. Prio rōne rei sup qua qrtur laus vel gloriatur. Et hoc mō pōt eē pctm̄ mortale triplr̄. Primo qñ gliatur de re q̄ ē ꝯ deum s. q̄ ē mortalis pcti. de qbus dr̄ in ps. Quid gloriaris in malicia. Secus eēt si gliaretur de re pcti venialis solū q2 sic nō eēt mortal' vanagloria. Secundo ē mortale pctm̄. qñ id de quo gloriatur ꝑfert deo. sicut ille de quo Ezech. 28. Eleuati ē cor tuū: dix illi d ego sum. Illud euenire solet. qñ hō pp inanem gloriam ꝑfert testimoniū hoīum testimonio dei. puta pp gloriam hūanam non pdendā nō cōfitetur deū vel fidē tp̄re debito. vel nō vult pdicare vel dicere veritatem loco ꝛ tp̄re qñ tel. Tertio ē mortale pctm̄. qñ ea q̄ sunt ordinata ad gloriam dei: vt sūt sacra ꝛ ea que pertinent ad fidem spem ꝛ caritatem. principaliter facit ad gloriam suam. Unde dicit Aug. li. i. d doc. xp̄iana. Ad fidem spem ꝛ caritatem tota militat diuina scriptura. que principalr̄ ordinatur ad honorem dei. in quo deus contemnitur. si principaliter ad alterius honorem ordinetur. sicut ille. Unde si quis principaliter propter gloriam predicaret vel diceret missam ꝛ huiusmodi peccaret mortaliter. Secus si aliquid aliud. qd̄ non pertinet ad diuinam scripturam vel sacra propter gloriam faceret. quia peccaret venialiter. ꝛ amitteret fructum bone operationis. Contrariatur secundo vanagloria caritati dei ratione finis: seu intentionis ipsius gloriantis. vt puta. quia constituit finem vltimum in gloria vana paratus facere q̄cūq3 pp illā. Et sic ē pctm̄ mortale. si ē in deliberatione voluntatis. Et hoc ē qd̄ dicit Aug. 5. de ciui. dei. hoc vitiū tunc ē inimicū pie fidei. si maior sit in corde cupiditas glorie. ꝙ̄ dei timor ꝛ amor. hec ille. Alr̄ est cōiter peccatum veniale. 1

Que sunt eius filie. R̄. Prima imodestia ornatus. vide Ornatus. Secunda nobia. Tertia iactantia. Quarta pertinatia. Quinta ypocrisis. Sexta discordia. Septima cōtētio. De quibus in suis locis. 2

Uasa sacra ecclie debēt eē sacra ta ꝛ honesta: ꝛ tñ ab hoībus sacratis tractari. ꝛ si sint sacta in italia vl'

Vectigales agri q dicat. s. locatio. § XI

vetustate ɔsumpta debēt ɔburi. ⁊ cineres ɔ di i loco honesto: ne pedib⁹ itrātiū ɔculcēt de ɔse. di. i. c. altaris. c. i. sancta. ⁊ c. vestimēta. ⁊ de reli. do. c. ad hec. de re. pmu. mācipiū. De eorū ɔsecratōe. vide s. Bñdictio. ⁊ Cōsecratio. De eorū mundicia dr̄ i. c. 2. de custo. euch. a. i fi. Precipim⁹ q3 vt oratoria. vasa. corporalia. ⁊ vestimēta mistrorū. pale altaris. nec nō ⁊ ipa corporalia mūda ⁊ nitida cōseruent. Nimis. n. videt absurdum i sacris sordes negligere q̄ decedēt ēt in prophanis. hec tex. ibi ⁊ c. Ex quo p3 q peccat mortalr̄. q illa tenet ita imūda ac si cēnt pro seruitio rusticorum.

Vassallus dr̄ q hēt feudu3 ab aliquo. vide s. Feudum.

Vectigal est qd̄ pstat ex his reb⁹ q̄ vēdūt. Tributū vō l' annona l' publica pēsatio seu functio ē q̄ rōe fundi l' soli a possidēte pstatur. Idq3 dicitur census. fm Azo. i sum. Et ideo vide. Pedagia.

Vellatio virginū. vid s. Cōsecratio virginum.

Venatio triplex. Una oppsiua hoiu3. ⁊ hec sp phibita. 6. di. §. is ita in fi. Alia dicit arenaria. s. q̄ fit i arena cū fera dētata. ⁊ hec silr̄ phibita. 86. di. c. qui venatoribus. ⁊ c. se. Tertia dr̄ saltuosa q̄ fit i siluis ⁊ saltibus ⁊ hec oib⁹ phibita tpre quo hoīes tenent esse in ecclia ⁊ orare. 86. di. an putas. de conse. di. 3. irreligiosa ⁊ di. 5. ieiunia: nisi forte necessitate famis igruente. c. lic3. de ferijs: aut alia simili. Alijs āt diebus ē licita laicis. de deci. c. nō ē i ptāte. Clericis vō ⁊ religiosis ē phita: nisi ex necessitate ecclie. vrgēte. vt dictū ē. Possūt tñ plati ⁊ alij ecclastici cā recreationis l' excitādi appetitū ⁊ huiusmodi cū retib⁹ ⁊ laq̄s. ⁊ ēt canib⁹ cū silentio ⁊ modestia aliqñ venari: nisi tpre quo debēt visitare l' pdicare. ex de cēsi. cū apl's. §. archidiaconi. Et sic intel'ige. illud ne cle. vel mo. c. i. Et iura q̄ vidēt ɔ̄ria fm Ho. sūt intelligēda. d illis q nimis mētē talib⁹ iplicāt.

1 Utrū serui teneāt obedire dn̄is volētibus venari tpre phibito. R. Hodo. q ñ. An āt excusent a pctō pp metū. Dic. vt s. Metus §. 6.

2 Utrū uenatores q ɔculcāt agros vineas ⁊ segetes: ⁊ quo₄ canes occidūt gallinas. ⁊ aīalia pauperū ⁊ alio₄ teneāt ad restitutionē. R. Astē. q sic. ad extimationē. alias peccant mortalr̄: nisi ita modicū sit dānū. q probabiliter. non curarent.

3 Quid de dn̄is q occidūt vl' mutilāt hoīes pp lepores ⁊ siluestria aīalia capta. R. Astē. q mortalr̄ peccāt. si faciāt libidine vīdicte l' amore huiusmōi aīaliū aut venādi. Credo ēt q si sit ɔsuetudo loci l' statutū q pro vno actu venationis tāta pena illigat. q nō excusat a mortali oēs obseruātes eā. vt nō. Tancre. in sum. ti. de rapina.

Venditio vide. s. Emptio.

1 Utrū qs possit ɔpelli ad vēdēn̄ inuitus. R. q regularit̄ nō. sicut nec emē. Unñ dicit tex. i. l. inuiti. C. de ɔ̄hē. emp. Inuitū ɔparē vl' distrahere postulāt̄ iustā cām nō ɔtinet desiderū. hec ibi. Facit. l. nec emere. C. de iure deli. Fallit hoc i mult̄ cāibus. de q̄b⁹ vid glo. i. l. iulianus. §. idē celsus. ff. de ac. ēt. ⁊ ven. ⁊ in preallegatis legibus. Ros. emptio. § 9. tab. emptio. § 5

Beneficium vide s. Sortilegium.

Veniale vide s. Peccatum

Verberatio vide s Percussio.

1 Utrum ille qui nō valēs soluē in ciuilibus: luit i corpore. si veniat ad pinguiorem fortunā teneatur āplius soluere. R. Bal. in. l. fi. ff. de iiuſ. vo. q nō: q2 lusio corporalis cedit loco solutiōis. facit. l. s3 si vnius. §. si ante. ff. de iniur. gl. ē in. c. sicut dignum de homi. vide glo. in regula. pactum li. 6. Limita s. Solutio. §. 22.

Vestis ⁊ cetera indumenta ecclesie debent esse sacrata ⁊ honesta: nec debent tangi a nō sacratis hominibus. de consc. di. i. c. in sancta. ⁊ duobus. c. se. nec femine etiam sacrate debent ea tangere. di. 23. sacratas. Qd' intelligitur. secundū Ho. in sum. ti. de eucha. quando sunt per pontificem benedicta. c. 3 de reli. do.

1 Utrum de veste alicuius dn̄e possit fieri casula. R. glo. in. c. ad nuptias. de conse. di. i. q non. Cui non assentio: ymo eo ipo quo dedicatur deo purgatur omnis macula. Facit. c. non liceat. 19. q. vltima.

2 Utrum vestes ⁊ manutergia ecclesiastica possint deputari ad vsus laicorum. R. glo. q non in. c. mancipia. de re. permuta.

Vicarius ē q vices alti⁹ gerit siue in offō ñ contentioso. vt extra eo. ti. per totū siue in contentioso. C. de offi. ei⁹ qui vi. al. ge. per totum.

X

¶ Quot sūt spēs vicariorū. R̄. d. Car. i Cle. vnica. co. n. q̄ quatuor. Quidā sunt ppetui ecclesiarū prochialiū. ⁊ tales facit eps̄ fm Lau. ex quo suscipiūt curā aiaꝝ. vñ quotiens quis ē deputatus auctoritate epī curato beneficio vicarius eo ipso ē perpetuus ⁊ immutabilis p. c. vnicū de capel. mo. li. 6. Et ñ debēt deputari nisi in prochialibus hñtib⁹ latitudinē prochie: vl' aliā necessitatē. Et tal' hēre dз. 25. annū ⁊ ordinari ad sacerdotiuз infra annū. d cle. vnica. alias priuatꝰ ē ipso facto. ⁊ si recipiat ecclesiā aliā cum cura p̄dit vicariā. ex. co. n. c. ad hec.

¶ Quid si deputent̄ ad ecclesias ñ prochiales. puta rurales. R̄. q̄ nō erūt ppetui. Et sic poterunt mutari ad velle plati. qd̄ tз etiam glo. in. d. cle. vnica.

3 ¶ Utrū talis vicarius ppetuus hēat indistincte curā aiarum. R̄. d. Car. in. d. cle. vnica q̄ sic quo ad oēm effectum: q2 possidet suo nomine ad instar conducētis non ad modicū tps. l. fi. ff. si ager. vec. pe.

4 ¶ Utrū possit instituere aliū vicariū. R̄. d. Car. ibidē q̄ nō ppetuū. sed bñ tpalē vt cōiter tenent doc.

5 ¶ Quidā sunt vicarij tpales sicut mercenarij q ad tps assumūtur ad adiuuāduз ad curā aiarū: ⁊ tales possunt assumi a curatis ēt sine licētia epī de iure cōi nisi statuto epī ꝓhiberetur. 7. q. i. illō. ⁊ c. nihil. Et lз tali assūpto confiteri: lз nō hēat curā aiarū fm Pau. qñ rector p viā delegationis ei cōmit auctoritatē audiēdi: q2 hoc pōt ēt non hñs curaз aiarum. Et hoc verū: nisi sit prohibitus ad exercitiū cure. vt peregrinus ⁊ ignotus de cle. pe. p totū: q2 tūc ñ tenet talis commissio. quia ad solum episcopum pertinet de cle. pe. c. tūc. ⁊ c. fi. Et similiter dic qñ cōmittitur religioso cui a regula vel suo plato ꝓhibetur. De hoc dic. vt. s̄. Confessio. 3. §. 4.

6 ¶ Quidā sunt vicarij qui deputāt̄ ad aliquā ꝓuinciā aut diocesim vel locū de qb⁹ ex. co. ti. c. pe. ⁊. 16. q. i. addicim⁹. Et tales vicarij iurisditionales tantaз ptātem habēt q̄tū mensuramus ex eorū cōissione ꝑ hoc de priuil. accepimus. ⁊ c. porro.

7 ¶ Quidā sunt vicarij qui ꝯstituunt̄ ad oia incūbentia plato nō solū respectu cure: sed ēt respectu oium incūbentiū. Et est dr̄ia inter illos ꝓprie ⁊ officiales epoꝝ: q2 officiali soli cōittitur cognitio cāꝝ totius diocesis: nō āt inquisitio. correctio excessuū amotio a beneficijs: nisi spāliter sit eis cōissuз. Uicarij āt generales oia hec possunt. excepta beneficioꝝ collatōe. vt i c. cū in generali. co. ti. li. 6. Sed in Italia rara est differentia. ⁊ ideo videatur eorum cōmissio: vt sciatur auctoritas. ⁊ istos constituit eps sine ꝯsensu capl'. fз Ho. al'r. c. ea noscit de hi. q̄ fi. a p̄la.

¶ Utrū vicarij tpales. s. secundi tertij ⁊ quarti possint aliū vicariū instituere. R̄. q̄ nō ex co. ti. c. clericos. Fallit in archipresbitero. q̄ cū sit vicarius epī in spūalibus d offi. archipresbiteri. c. ministeriū. Aliū tñ vicariū pōt instituere vt ibidē dr̄. Et intellige nō posse: nisi spāliter eis committatur. 8

¶ Utrū plati possint vices suas alicui cōmittere sub ānuo censu. R̄. q̄ nō sine symonia ex ne pla. vi. su. c. i. 2. ⁊. 3. q2 sicut pro cōissione iurisditionis nō lз recipe certā pecunie q̄titatē: ita multominus lз recipere quotam ptē ꝓuentuū fm Ho. Bene pōt vicario talē salariū constituere. imo ad hoc tenetur 12. q. 2. caritatē. Hз etiaз talis vicarius iꝰ petendi sibi assignari congruā portionem de redditibus ecclesie ex quibus comode possit sustentari ex. co. ti. c. ad h fз Ho. Et ideo posset dicere. Ego do tibi p salario tuo centū. ⁊ totū lucrū dabis mihi de exercitio iurisditionis secundum Inno. 9

¶ Qui sunt casus in qbus licite p aliū deseruitur ecclesie. R̄. q̄ nulli. s. si prochia sit lata. si ceciderit i infirmitatē sine sua culpa debilitatē vel deformitatē. vel necessitas absentādi: seu vtilitas ecclesie ⁊ huiusmodi. Et de hoc habes supra Clericus. 7. 10

Vidua

ꝓprie ex significatōne vocabuli seu fm ethiologiā dr̄ q̄libet mlr sine viro etiam si nūq̄з virū habuisset qi sine duitate. Et dr̄ a vi. q̄ ē sui. sicut vecors. s. sine corde. ita dicit tex. in. l. malū. §. viduas. ff. d verbo. signi. ⁊ tex. i. c. vidua. 34. dis. Et Gracianus ibi qui vult q̄ dicatur illa cuius maritꝰ mortuus est. Dз intelligi ex comuni vsu loquendi. Et intellige si ab eo fuit cognita. alias nō vt ibi. Et ideo in quacunq̄з materia etiaз penali vsus loquendi prefertur ꝓprio significato verborū siue proprium significatū eliciatur ex ethimologia seu ex diffinitōe. siue ex auctoritate iuris. l. librorum. §. q̄ tñ cassius. ff. de legatis. 3. ⁊. l. cum de lanionis. §. asinā. ff. d fū. instru. ⁊ instru. q̄з le. ⁊. l. labeo. ff. d suppe. le. nō. Mar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iur. Et Inno. in. c. olim de verbo. signi. ⁊ glo. in. c. non nulli de rescrip.

Vilicus

dicitur ville custos ⁊ qui fructibus percipiendis ⁊ colligendis imponit̄. ff. de instito. l. s. cum vilico.

Vindicatio Utrū sit pec catū. R. q ad satisfactionem animi irati τ in malū proximi solum. nūq̄ꝫ lꝫ. imo est peccatum mortale. 23. q. 4. sicut ecclesia. τ. c. q̄ culpatur. τ. c. ea vindicta. Si vō sit ex zelo iustitie τ ad correctionem peccatorum: τ ab eo qui ex officio potest sic meritoria est. vt in dictis. c. τ q. 5. non vos.

Utrum aliquis possit vindicare suam iniuriam. R. Ho. q non etiam si superiorem non habet. vnde licet princeps non sub it legibus. l. digna vox. C. de legibus tamē ipse delegat de iudi. c. i. q̄ꝫuis ipse punire posset. Et sic intellige τ limita. c. olim el. primo de resti. spo. c. significasti. el. 2. de homi.

Violentia que est filia auaricie. vid Rapina

Virginitas fm Rica. i. 4. di. 33. duplr sumit. Prio mō ꝓprie pro integritate carnis τ sic qlibet nascit virgo. τ istud ñ ē virtus. Secūdo mō virginitas sumit pro hitu quo voluntas determinat ad respuēdū ꝓmpte τ facilr oēm delectatōꝫ venereā ēt licitā: vt mēs liberi⁹ spūalibus vacet. qꝛ vt dr. i. cori. 7. Uirgo cogitat que dñi sunt vt sit scā corpe τ spū τ hec ē virtus. Et diffinitur ab Aug. li. de nup. Uirginitas est in carne corruptibili icorruptionis ꝑpetua meditatio. i. q virgo dꝫ gerere in ꝓposito. vel hoc ꝑseuerēr perpetuo. Et ex hoc pꝫ q integritas carnis nō ē de essentia virginitatꝫ: sed ē qdā eius decor accidētalis extrīsec⁹ existēs q ꝑdi pōt sine diminutiōe virtutꝫ virginitatis. vt pꝫ. 32. q. 5. in pricipio. τ. c. tollerabili⁹

1 Utꝝ virgitas sit vtus spālis. R. fm Ri. vbi s. q nō. sꝫ addit vltra castitatē ꝯiugalē statum perfectionis. τ magis placet q̄⁹ opinio illorum qui volunt q sit virtus spālis: quia sic seq̄retur q virtus amitti possꝫ sine pctō. nec valet rñsio q votū requiritur in virginitate: qꝛ nō ē verū: sed bñ propositū. qd tñ possꝫ mutari sine pctō alijs occurētibus de nouo.

2 Que reqrūt vt amittatur virgitas. R. q reqrit. Prio pollutio ꝯpleta. Ubi sciendum q triplex humor de genitalibus stillat. s. semē. Secūdus humor silis semī q ē medius τ stillat qñq̄ꝫ ex solo tactu l' audita turpiꝫ. Tertius ē vrina. ꝑdıtur āt virgitas per solā seminis resolutionē que locum coytus supplet vel eius ꝯplet delectationē. Secūdo requiritur vt amittat q talis delectatio sit ex volūtate oꝑante vel ꝯsentiēte. vl' nō dissētiē te: vel ñ q̄tū pōt renitēte. Alij tñ volūt q si ēt pollutio nō sequatur. vt in illis qui sunt ante ipsā seminis. q tñ explēt coytū. vel ꝑ turpē tactum. vel per ꝯmixtionem cum alio τ huiusmodi amittat. τ placet. tañ recuperabitur per penitentiam.

3 Quid si añ pollutionē nec i ipa interuenit volūtas: sꝫ post ē ꝯcta. R. ꝑdit virginitatē. sed recupatur per pniam. alij dicūt q nō recupatur ex quo pollutio est secuta τ ꝯsēsus mentis siue ante. siue post: sꝫ primum mihi videtur verius.

4 Utruꝫ illi qui corrumpūtur in somnis vl' ebrietate τ huiusmodi amittant. R. nō amittunt virginitatem fm Tho. in. 4. di. 33. nisi hac intentione iuerint dormitum. vel se inebriauerint. Et idem dicendum de habentibus fluxum seminis. τ si post sint contenti amittitur. sed per pniam recupatur.

5 Utrum puelle anteq̄ coytum possint explere aliquid cānale comitentes perdant virginitatem. R. q si sunt doli capaces ꝑdunt quidem mentaliter solum. sed per penitentiam recupabunt. Si vero non sunt doli capaces. sic nec etiam mentaliter perdunt. dicit. n. Ale. fa fe. ti. de luxuria. q quo ad mētem requiritur perpetuitas quo ad finalem corruptionem mentis. quo vero ad corpus requiritur perpetua incorruptio quantum est de volūtate mētis. aliter ñ pōt. eē. v̄gitas.

6 De consecratione virginum. vide supra Consecratio virginum.

Virtus nomen vel nobilitatē dat. d pe. di. i. §. sin autem. τ quid sit. 32. qōe. 6. de pudicitia. τ de pe. di. 2. §. hec que de caritate

Vis quid est. τ in quo differt a metu. vide supra. Metus. § vlti. d. Dr etiaꝫ uis ꝑ zo o vi. entia.

1 Quotuplex ē uis. R. duplex. Una dr publica. τ hec est que fit nedum cū armis. vt. l. i. ff. de vi. pu. sed ēt cū omni qd pōt nocere vt in. l. armatos. ff. eo. ti. Armatos non vtiq̄ꝫ solum intelligere debemus eos qui tella habuerint: sed ēt eos qui aliud quo nocere possint hec ibi. Et hac lege tenetur nō solū in vi facta cum armis: sed ēt si armate intrat domum vel possessionem alter ius sine causa legitima. puta pro vsu venandi. i. incris. nauigationis vel mercationum. vt in. l. i. τ 2. ff. de vi. pu. Alia dicitur priuata. que. s. fit sine armis aliqui etiam co dunatis hominibus. vel si res debitoris sine iudicis auctoritate occupetur. De hac plene habetur per totum. ff. de vi. priua.

Vide dt. glo. q̄ē hit' m̄us bñ ꝯstitute. d pe. di. 3. ille rex. et q vitutes. ē velamina aīe. d pe. di. 2. sapiens. et q ē grad' ī eadem vitute

2 Que pena īferētis vim. R. pro vi publica deportat. vt nō. glo. l. q dolo i fi. ff. de vi pu. Pro vi priuata punitur in tertia pte bono rū. ⁊ nō pō. esse iudex senator: vel aliuȝ ali quem honore habere tanqȝ infamis. vt in l. i. ff. de vi priua. ⁊ alijs allegatis in glo. in c. cū dilectus. de or. cogni.

3 Utrū liceat alicui hostiū aut murū frangere ⁊ vim inferre. R. q si qs hȝ possessionē ali cuius rei pōt tam i psonam ipedientem qȝ i hostia ⁊ muros illius loci vt valeat vti iure suo: ne dum iudex. sed ⁊ qlibet. vt in c. i. de inm. ec. nō. Pa. q: ñ vlt aliqd de nouo. sȝ solū ius suū defendere. vel pditā in ꝯtinēti recupare. Si vero nō hȝ possessionē in re aliqua. lȝ hēat actiōem ipothecariā vl aliā ad illā ꝯsequēdā tunc nō pōt: ēt si sit iudex vel platus ppria auctoritate. Et isto mō loq tur. c. cum qui. de pben. li. 6. ⁊ l. si qs i tātā. C. vnde vi. Iste eni nō dȝ ppria auctoritate violētiā iferre. q: diceret sibi ius ꝯ. l. vnicā. C. ne quis in cā sua.

4. Utrū liceat vim vi repellere. R. dic vt. s. Defensio. siue iferat in personā ppriam vl proximi vel in rebus.

Uisitationem

pōt facere q libet dñs ordinari iurisditionem i aliquos. sicut archieps in tota puintia. de cēsi. c. romana. ⁊ c. ppemo li. 6. ⁊ eps i sua diocesi. de offi. ordi. ꝯquerēte. Itē archidia conus ⁊ decanus. de cē si. cū aplus. de offi. archi. c. mādamus. Itē abbates ⁊ plati re ligiosoꝝ visitant monasteria ⁊ monachos fm coꝝ istituta. vt i. c. pe. ⁊ vlu. de sta. mo. Itē legati aplice sedis. ⁊ qbus ꝯmittitur a papa vel a prelatis ordiarijs existētibꝰ ipsis ipeditis. 10. q. i. epm. de offi. or. c. inter cete ra. ⁊ eo. titu. c. si epus li. 6. Quidam tamen dicunt inferiores episcopis non posse per alium visitare ꝯsuetudie obstante. exceptis platis religiosoꝝ qui visitant etiaȝ p alios. Quē ordinē dȝ tenere visitator. R. q archi episcopus dȝ prio ppriam diocesim visita re totā. icipiēdo a capitulo sue ecclie prio. ⁊ sic tota visitata trāsibit ad alias dioceses. vt dr in. c. romana. de censi. li. 6. Similiter faciat episcopus. Prio incipiēdo a suo ca pitulo. Legati aūt de latere ñ tenēt istū ordi nē seruare fȝ Ho. nec visitatores religioso rum. sȝ fuabunt coꝝ statuta. vt dr in. d. c. ro mana. ⁊ ibi vide qd nō.

2 Quō dȝ fieri visitatio. R. prio debet ppo nere vbum dei. ⁊ demū de vita ⁊ ꝯuersatio ne ministrantiū in ecclijs ⁊ locis alijs diuino cultui deputatis: ac ceteris que ad offm suū spectāt iqrat: ⁊ sine iuramto ⁊ cognitiōe ad coꝝ emendatiōeȝ p salubria cōsilia inducat lenibus ⁊ asperis sicut sibi vidbit expedir. Sȝ si de aliquibus orta fuerit infamia ꝯ aliquē ordinario denūtiet vt iquirat. Notoria vero corrigere pōt. ⁊ puniř. vt in. dcō. c. romana. ⁊ ista forma ē de precepto oibus p latis ordinario iure visitantibus: exceptis religiosoꝝ ꝯsuetudinibus. ⁊ regularibus i stitutis. vt in. d. c. romana.

Utrū visitator possit aliqd recipe a visitatis. 5 R. q sic procuratiōeȝ. Et aduerte q dȝ prio q pcuratio solū recipiat. Secūdo soluȝ a locis visitatis: ⁊ ñ ab alijs. Tertio q solum sit p victu illius diei: siue sit in victualibus: siue sit in pecūia. Quarto q vni vna die vnā pcuratiōnē recipiat. siue vnā vel plures vi sitet ecclesias. Quito q ipe ordinarius per sonaliter visitet. aliter istis ñ ꝯcurrētibus re cipere nō pōt. Et si qd alio mō recepit ipse vel aliqs de suis familiaribus tenet dupliū restituere ecclie a qua illud recepitȝ ē intra mensem. alioqn patriarche archiepi ⁊ epi sunt interdicti ipso facto ab ingressu ecclie. Inferiores vero a predictis sunt suspēsi ab offō ⁊ beneficio donec dictū duplū restituāt. nec valet remissio vl donatum. liberali ꝯ ten gāt eos liberare. nisi restituant. hec colligū tur ex. c. exigit. iuncto. c. felicis. de censi. li. 6. ⁊ d. c. romana.

Uiciatus

corpore. vid. s. Corpe viciatus

Uitium

vide. s. Peccatuȝ.

Unanimiter

de suo significato requit nullā discrepātiā. qd pbat i c. bone. el. 2. de po. prela. ⁊ i. c. ⁊ si vnanimiť co. ti. ⁊ lȝ Inno. i. c. cū in eccl'a. de cau. pos. ⁊ pprie. ⁊ ibi sequit Pa.

Uniuersitas

vide Col legium.

Unctio

extrema. ē vnuȝ de sacramentis ecclie. de quo hēs i. c. vnico. de sacra vnc tione.

Que ē eius mā. R. oleum. vt i. d. c. vnico. Pe. aureolus i. 4. di. 23. dicit q dȝ sit oleū oliuaꝝ ⁊ ꝯsecratū ab epo solū ñ ab inferio re. vt dicit Mgr in 4. di. 23.

Que forma. R. ē illa ꝯ qua i ordinario. s. 2 dicēdo p istā sanctā vnctiōeȝ ⁊ suā piissimā misericordiā idulgeat tibi dñs qcqd oculo rū vitio deliqsti. In noie pris ⁊ filij ⁊ spūs

sci. Amen. Et sic de ceteris sensibus.

3 Quis pōt eā ꝯferre. R. solus sacerdos vt pꝫ i. d. c. vnico. ⁊ de verbo. signi. c. qsiuit. ⁊ si vn⁹ ꝯficeēt alī dꝫ supplē. vbi prim⁹ omisit.

4 Quib⁹ pōt ꝯferri. R. īfirmis existētibus i piclo morꝭ. De qb⁹ ꝑbabilr dubitaꝭ d mor te. pueris āt l' euntibus ad bellū aut alio mō i piclo casuali morꝭ nō daꝭ ꝺm cōīt doc. nec ēt amētib⁹: nisi aū amētiā ipam petiissent ⁊ dādo nullā irreuerētiā facerēt. sꝫ ꝺm. scūm Bo. i. q. di. 23. tm̄ dꝫ dāri īfirmis q i mōtali ñ sūt. ⁊ rōe vtētibus ⁊ in articlo morꝭ exūti bus ⁊ veniale pctm̄ hñtibus. Alijs non.

5 Que ptes corporis dnt iungi. R. ꝙ istrum ta qnqꝫ sensuū. s. oculi. aures manus. nares labia. pedes. ⁊ renes. Mulieribus tm̄ non vnguntꝭ renes pp honestatē. Mutilati vo l' ceci vnguntꝭ i locis magis ꝑpinquis pdcis si nō hñt predicta membra.

6 Quis effect⁹. R. ꝙ l' agit l' auget iuisibilem vnctōeꝫ spūs sci: si digne accipiaꝭ. vt dꝛ i. d. c. vnico. Aureolus i. 4. di. 27. ponit. 7. fruct⁹ Prim⁹ deletio vēialiū. Scđs diminutio pe ne debite pcō mortali. Tertius gr̄e augmē tatio. q vi huius sacri augeri hꝫ: nō tm̄ ex d uotōe ministrantꝭ ⁊ suscipiētꝭ: sꝫ ēt ex virtute opis opati mīsicordia dei assistēte opi suo ⁊ aucta gr̄a augeꝭ ⁊ glia. Quart⁹ ē iterior le ticia ⁊ robur ꝯ demōis isidias. q potissime tūc isſt. Quīt⁹ artacio diabolice ptātꝭ: qꝛ nō ē ita potēs sūpto isto sacro. Sext⁹ corpis sa natio. vbi expedit saluti. Vñ i pmitiua eccl'a nlīti sanabāt Jacobi. 6. oro alleuiabit infir mū. Septim⁹ ꝑtestatio decedētꝭ ꝙ pmābit i fide militātꝭ eccle: ex quo signo vadit ad ec clīā triūphātē. taꝗ q fidelr pugnauit. Octa u⁹ ꝺꝫ. S. Tho. i. 4. di. 23. tollit pcm̄ vēiale ⁊ mortale ēt quātū ad culpā. dūmō nō oppo naꝭ ob ex ex parte recipientꝭ.

7 Vtrū istd sacrm̄ sit d necessitate. R. ꝺꝫ. S. Bo. i. 4. di. 23. ꝙ ñ. si tm̄ omittaꝭ ex cōtēptu dānabile ē. Secus si ex negligentia.

8 Vtr sit itabile. R. ꝺm Tho. vbi s. ꝙ sic sīn ītiuria ēt i eadē ifirmitate: dūmō sit cāus di uersus. pnta ydropic⁹ nūc ē i articlo mortis postea euadit: ⁊ durāte ifirmitate aliq tpre lōgo iter vēit ad articulū morꝭ pt ei iter dāi qꝛ stat⁹ ⁊ casus ē diuersus: lꝫ sit eadē ifirmitas

Voluntas bōa. vtrū suffi ciat sine bono ope. R. vt s. Intētō. §. 4. vñ dic Am. 86. di. c. nō satꝭ. ē bñ velle. nisi studeas bñ facē. Facit i ar. c. i. de eo. q mitti. i po. ⁊ i. c. cū aliqbus. de sen. ⁊ re. iudi. ⁊. l. promissor §. ꝯstituto. ff. de ꝯsti. pecu. vide glo. i. d. c. i.

mala vero volūtas quo ad peccatū suffi cit. s q̄ ad incurendam penā iuris q ipoīt ipo fcō nō sufficit, ñ pfcō actu. in disputat. Jo. An. i mercurial. b. i regla i penis. d reg. iu. li. vj

Vtrū volūtas hoīs duret p⁹ mortē ei⁹. R. ꝙ sic. pꝫ i. c. si. de pcario. ꝙ nō expirat mor te ꝑcedētꝭ. Sec⁹ de bñplacito. qꝛ illud expi rat p mortē. c. si tibi gratiose. d rescrip. li. 6. Et hec nō. qꝛ faciūt ad qōnē. Judex posuit aliquē ꝯfiniatū donec reuocaret: moriꝭ: an expiret ꝯfiniū. dic ꝙ nō. i. l. cētesimis. §. fi. ff. de verbo. obli. p Bal. i pria ꝯsti. ff. ⁊ i. l. i. C. de postu. ⁊ p Salice. i. l. ieiūꝭ. C. de ꝯhē. ēp. ⁊ i. l. hec vēditō. ff. d ꝯhē. ēptꝭ. Itē ad qō nē: ꝙ prior claustral' nō reuocaꝭ morte ab batꝭ: lꝫ posset reuocare qñ voluisset. ⁊ ad p dicta ē tex. clarus i. d. c. si tibi gratiose.

Quot mōis dr̄ volūtas bōa. R. ꝙ volun tas accipiꝭ tripl'r. Prio ꝑ potētia aie. ⁊ sic 2 bona ex vtute ⁊ hītu bono. bonū eni ē qd hꝫ qualitatē bonā. Prio topicoꝝ. Scđo accipiꝭ ꝑ hītu siue dispositōe seu affectione volūtatis derelicto ex actu volūtatis. siue ex vsu. ⁊ h bōa vel mala ꝺꝫ actōes: qꝛ tales ge nerantꝭ hītus l' dispōnes quales sīt actus. 3. ethicoꝝ. Tertio accipiꝭ ꝑ actu ipius volun tatꝭ potētie ⁊ iste ē bon⁹ ex ordine ei⁹ sufficiē ti ad debitū finē. ⁊ vt hoc sit qtuor requiruntꝭ Primū ꝙ finis sit bon⁹ i se. Scđm ꝙ sit ipe finis melior his q appetuntꝭ pp ipm. vñ dic Aug. 9. de ciui. dei. c. 3. ꝙ q laudāt deū ꝑpꝭ pecuniā nō hñt bonū fine neqꝫ bonā volū tatē. Tertiū ꝙ illa sunt ꝺm rōnē rectā ordia bilia ⁊ apta ad talē finē ꝯsequēdū. Quartuꝫ ꝙ volūtas ordinātꝭ rōne regulata ordinet l' velit bona i genere indifferētia ad bonum finē. alit his deficiētib⁹ nō erit bona volun tas hec ex. S. Bo. in. 2. di. 38. q. i. ar. i.

Vtr vni⁹ soli⁹ bōe volūtatꝭ sit vnus solus 3 finis. R. ꝙ sic. s. pncipalis. Vñ sciēdū ꝙ act⁹ pōt hr̄e plures fines triplicitꝭ. Prio ꝙ vn⁹ sit sub altero. ⁊ pp illū. Secūdo ꝙ vnus sit pricipal' finis: alter ñ pricipalis. ita tm̄ ꝙ nō pricipal' ñ referꝭ ad pricipalē. Tertō ꝙ vter qꝫ sit pricipalis. Exēplū de eo q vadit pro distributōibus ad ecclīam: qꝛ aliqñ itendit pricipaliter dei honorē. ⁊ cū hoc simul ha bere pecuniā illā ad hoc vt ad dei honorē illā distribuat: vel i alios vsus licitos cōuer tat. Aliqñ itēdit dei honorē. ⁊ vult simul ac grere pecuniā: ita tm̄ ꝙ acqsitōeꝫ pecunie ñ redegit ad honorē dei. nec ēt pecuniā illā finē pricipalē statuit: qꝛ eā pp se ñ diligit: qꝛ ēt si ñ dareꝭ iret. nec pp eā hñdā aliqd ꝯ de nm ꝯmitteret. Aliñ itendit deo placere ⁊ sil' ēt pecuniā acquirere. vt possit thesaurū suū augere ⁊ in eo delectari. Primo mō ire ad ecclīam ē meritoriū: ⁊ ptinet ad bonā volū tatem. Secundo modo nō ē bone volūtatꝭ

loquendo formali: non tñ ei sic repugnat. quin in ea stare possit. Est eni ibi peccatum veniale nõ mortale. Et h ẽ qd dicit Aug. li. ɔfes. minus te amat q tecũ aliqd amat. qd ñ pp te amat. Tertio mõ ẽ ɔ bonã voluntatẽ: q: nemo põt duobus dñis seruire. Math. 6. Cũ eni sit vnum solũ verũ bonũ. qd quietat hũanũ desideriũ. oꝫ q voluntas ad h vt sit bona ꝛ recta. statuat sibi vnicũ finẽ vltimũ. Hec ex. S. Bo. in. 2. di. 38. ar. 3. q. 1.

4 Utrũ bonitas actualis volũtatis addat aliquã bonitatẽ sup bonitatẽ ipsius habitus grẽ. vide. s. Inventio. §. 5.

5 Utrũ teneamur ɔformare voluntatẽ nr̃am voluntati diuine i volito. R̃. fuit diuersa int theologos opio i p̃io sen. di. vltia. Sꝫ ista vr̃ mihi verior. s. q teneamur ɔformare qñtum ad illa voluta q exprimunt a deo signo pcepti i lege explicite vel iplicite. vel q nob manifestaret sic velle de pcepto. Sed qñtũ ad alia ɔsiliũ ẽ ñ precepti. ɔsiliũ dico si sũt expressa sub signo ɔsilij tacite vel expresse. Si vero ñ sunt expressa. nec ẽt ð ɔsilio tenemur: nisi ɔueniat nobis illud velle. sicut dicit Aug. in ench c. 60. Aliqñ igr bõa volũtate vult hõ q ñ vult deus. Sicut bonus homo vult p̃rem viuere quẽ deus vult mori. ꝛ gl. illa. s. ps. q dicit. cor rectum hꝫ ho. qui non vult qd vult deus. Intelligit de his q nobis patent. q de pcepto vult nos ea velle.

6 Utrũ teneamur ɔformare volũtatẽ i modo volẽdi cũ deo. R̃. fm Alex. lõbar. in primo di. 48. q ñ absolute: q: si hõ honorat p̃rẽ suũ. non ex caritate. sꝫ ex beniuolentia non peccat. sꝫ tenet ɔdi[tio]nalr. s. si vult mereri vitam eternã. S. Bo. in p̃io di. vltia dicit q tenemur ɔformare volũtatẽ nr̃aꝫ volũtati diuine i mõ volendi affirmatiue. s. pro loco ꝛ tpre. qñ vꝫ tenemur exire in actum caritatis: q: sicut tenemur q nunqꝫ ɔ̃ria velimus deo. s. ex libidine. cũ deus velit ex caritate. Ita tenemur vt sub eadẽ rõe velim⁹ pro loco ꝛ tpre. ꝛ hoc si hẽmus caritatem Si aũt ñ hẽmus. nõ tenemur ad hoc: sꝫ ad equiualens: q: tenemur facere qd in nobis ẽ vt eam hẽamus. ꝛ hoc pro loco ꝛ tpre. vt dictũ ẽ. Et si q̃rat qñ locus ꝛ tpus ẽ. dicit idẽ Bo. ibidẽ. q ẽ qñ dominus visitat talẽ interiori locutiõe: vel exteriori pdicatiõe. vel aliquo tali i quo ẽ opportunitas redeundi ad cor. Unde tunc si negligat icidit in ɔ̃ptuꝫ ꝛ õmissiõis pcim. Alex. vero ð ales. 2. 2. tractatu de neglia. q. 8. dicit q qñ peccator cogitat de peccato suo. q sit tñ malũ ꝛ graue ꝛ ɔuertit sup ipm: ꝛ excitat a grã dei ad ɔuertendũ: q: hoc mõ excitat eũ qñ facit peccatorẽ cogitare de pctõ suo: nunc tenet actu dolere de illo: ꝛ si ñ dolet ꝛ ɔ̃terat. nũc peccat p neglĩam. ꝛ inouat pcim aliqd qd ẽ negligẽtia mortalis. Hec ille. Et sic pꝫ qñ tenetur ɔformare voluntateꝫ in modo volendi cũ deo de p̃cepto. qd nõ. bene.

Votum fm Ri. in. 4. disti. 38. ar. 3. q. 1. ẽ ppositi superrogãtis pmissio deo facta pp bonũ finẽ ex deliberatiõe firmata.

Notanter dr̃ superrogatis boni: q: in voto de re necessaria ad salutẽ ñ pprie inuenit rõ voti. Rõ q: votũ pprie loquẽdo ẽ quid voluntariũ respectu principij a quo procedit: ꝛ respectu eius qd vouet. lꝫ large dicat votũ qd fit de necessario ad saluteꝫ. de quo hẽt. 17. q. 1. c. 1. Nũ grauius peccat qui preuaricat pceptum diuinũ qd vouit q qui non vouit.

Secũdo dr̃ notanter pmissio deo facta. ad dr̃iam pmissiõis facte homini que non pprie hꝫ rõnẽ voti. Nã solus deus ẽ cui se totum hõ põt obligare: q: solũ ei ɔuenit potestas sup totum hoieꝫ. Et ideo proprie votum fit deo. q totum hoieꝫ obligat. Sãctis võ. q: aliquo mõ ɔuenit põtas sup totum hoiem. i qñtum p eoꝝ or̃ones tota salus hominis pmouet. Ideo fit eis aliquo modo votũ: ñ tñ hñs plene rõnẽ voti. nec ẽ necesse q ista pmissio exprimat ore. sꝫ sufficit etiã si fit in corde quo ad deũ ꝛ ɔsciam.

Tertio dr̃ notãter pp bonũ finẽ ad excludendũ vota q sũt pp malũ fineꝫ. vt cũ quis vouet se ieiunaturũ vt possit interficere inimicũ ꝛ huiusmodi que ñ valent: sed grauiter peccant talia vouentes. Sicut non valeret votum factum de re mala. q: deus nõ acceptat aliquid cõtra se.

4 Sed quid si vouet pp finẽ idifferentẽ. R̃. q valet acceptiẽdo idifferens respectu adeptiõis vite etẽne. Sicut cũ qs vouet aliqd pp aliqd bonũ tpale qd hr̃e nõ ẽ vtilius ei ad vitam eternã q carere eo. Si tñ veniret casus q esset maluꝫ: tunc non obligaret vt in voto Iephe. 5

Utrũ votum possit fieri de re inutili ad saluteꝫ. R̃. q ñ de iure. q: qd ñ ẽ ad dei honorem: nec vtilis ad salutẽ offerentis p quãcũ qꝫ circũstantiã additam non acceptat deus Et ideo talis obligatio non tꝫ ipo iure. Et sic sunt vota stulta mulieꝝ. s. de non pectinando caput in sabbato ꝛ huiusmodi. non comedere de capite aliquo pp decolatiõem Iohis baptiste ꝛ huiusmodi fm Alber. ꝛ

Ray. potius sunt frangenda: q̄ʒ seruanda. Tutius tñ credo sit petere dispensationem: seu declaratõem a confessore saltem propt̄ reuerentiam.

6 Quarto dr̄ ex deliberatõe firmata ad differentiam votorum q̄ fiunt ex surreptione: ꝛ sine deliberatõe: sicut faciũt aliqñ aliqui in angustijs, q̄ non obligant de necessitate. sed tñ ex quadã ꝯgruitate. Jõ ꝯ ipa venire ẽt ex propria auctoritate ñ ẽ peccatũ mortale. Et qñ hoc sit põt ꝑpendi ex hoc: quando statim trãsacto piculo seu angustia sunt male ꝯtenti se tale votum emisisse: qꝛ videt̄ indeliberate factũ. Secus qñ deliberate vt euadant piculũ vouent: qꝛ obligantur.

7 Addit̄. s. ſm aliquos per intẽtionem obligandi se ad impleñ ꝓmissum: qꝛ ſm eos sola deliberatio ñ firmat ꝓmissionem. Et lʒ Ri. in. 4. di. 38. a quo predicta sunt extracta nõ firmet se in hoc. sed ptranseat soluʒ recitando. Tñ mihi videt̄ ꝙ verissime requiratur. eo modo quo infrã dicaʒ. s. saltem tacite. sicut lʒ glo. in. c. lr̄aturã. eo. ti. Vñ debes aduertere ꝙ votum hʒ diuersos status: ſm quos diuersa sortit̄ vocabula ꝛ effectus. Primꝰ status ẽ in origie. s. cũ qs disponit aliqd bonũ facere: ꝛ tunc dr̄ deliberatio. de qua dr̄. 17. q. 1. qui bona agunt. ꝛ hoc ꝯfrigere non ẽ pcc̄m. Secũdus status ẽ ꝓcessus cũ procedendo ꝑponit firmiter se facturum. ꝛ tunc dr̄ ꝓpositum. vt. 17. q. 2. nos nouimus. ꝛ sic nõ obligat ad mortale sed veniale. vt pʒ i. c. litteraturã de voto. Et sequit̄ ibi Pa. ꝛ etiã vr̄ glo. hoc tenere ibidẽ si bene tota legatur ꝛ glo. 17. q. 1. in sũ. lʒ allegẽt Hug. tenere ꝙ peccat mortaliter talis: sed ñ loquitur i isto casu: sed de eo qui fecit votũ in corde: licet ore nõ expresserit. vt pʒ si bene attendatur. Sequitur ẽt hoc archi. in. d. c. q bona. s. ꝙ nõ obligatur ad mortale. Tertius status est ꝯsumationis. s. cũ qd̾ firmiter ꝓposuit promittit aĩo obligandi se qꝛ nemo obligat se nisi q aĩum obligandi se hʒ. l. obligationũ la. i. ff. de ac. ꝛ obli. ar. l. si ego. ff. si cer. pe. Nec ẽt sufficit hr̄e animũ obligandi se: nisi se p promissionẽ obliget siue ꝓmissio fiat corde siue ore. Et io iura que videntur dicere ꝙ ꝓpositum deliberatũ siue absolutum obligat: vt in. c. nuptiarũ. 27. q. 1. ꝛ. d. c. qui bona agunt. ꝛ in. c. cõsulti de regula. cũ similibus intelligẽda sunt de ꝓposito cũ ꝓmissione firmato. ſm Pa. in. d. c. litteraturã. Qd̾ nõ. qꝛ facit ad multa. Aduerte tñ: ꝙ lʒ promittẽdo nõ habuerit aĩum expresse obligãdi se: si tñ nõ hũit aĩum cũ ꝓmittebat nõ obligari ex tali ꝓmissiõe nihilominꝰ obligab: s: qꝛ tacite intelligit̄ obligatio. Quartus status voti ẽ solennizationis. s. qd̾ fit ore alicui hõi: vel solẽnizat̄ per aliquẽ institutũ ab ecclesia. vt ẽ ordo sacer. ꝛ religiõis professio.

8 Quot sũt genera votoꝝ. R. Q̄tũ ad nos spectat duo. s. simplex ꝛ ẽ hodie oẽ aliud votũ a voto solẽni q̄ntũcunq; cũ multis solennitatibus sit factũ. Aliud dr̄ solẽne. ꝛ istud ẽ solũmõ illud qd̾ solẽnizat̄ p susceptionẽ sacrorũ ordinũ: aut p professionẽ tacitã vel expressã factã alicui de religionibus approbat̄. vt nõ. in. c. vnico de voto li. 6. Et de hꝫ vide. s. Nouitius. ꝛ. s. Religiosus ꝛ Professio. Itẽ votorũ quoddã purũ siue absolutũ. s. sine aliqua ꝯditõe factũ. aliud conditionale: vt cũ qs vouit facere sic. si deus dederit mihi salutẽ corporis: vel filium ꝛ huiusmodi. ꝛ tũc nõ obligat: nisi extãte ꝯditõne de condi. appo. c. verũ. ꝛ tex. a ꝯrio i. c. vnico. 32. q. vltima.

9 Sed nunqd lʒ facere votũ sub tali conditione. Inno. tenuit ꝙ nõ. qꝛ simoniacũ ẽ: qꝛ vult emere sanitatẽ a deo ꝓ tpali. Facit. c. q studet. 1. q. 1. Sed ego credo ꝙ nõ sit illicitũ qꝛ cũ deo simonia fieri non põt. Rõ: qꝛ dedicare deo aliqd ẽt sub cõditione ẽ spũale. Sed spũale pro spũali põt cõmutari sine simonia. c. ad qõnes de re. ꝑmu. Et hoc seqt̄ Ho. ꝛ Pa. in. c. scripture d̾ voto. alli. c. medicina. de pe. di. 1. Ubi dr̄ peccata tua eleẏs redime. ꝛ. 13. q. 2. anime defunctorum.

10 Utrũ faciens votũ sub cõditione ex cuiꝰ culpa ꝯditõ nõ implet̄ teneat̄. R. Ri. vbi. s. ar. 3. q. 3. ꝙ sic. ar. c. sicut ex lr̄is de spõ. Vñ ille qui fecit votũ. vt deus eũ preseruaret ab aliquo peccato. si nõ facit qd̾ in se ẽ. vt preseruetur. sicut fecisset si votũ non emisisset: vel sicut intẽdebat facere: qñ votũ emisit. vel si voluntarie se precipitat in peccato. nihilominus obligatur voto facto.

11 Utrũ votum sub conditione quam quis nollet impleri obliget. R. Ri vbi. s. q. vltima ꝙ votum factum sub conditione de re bona, ꝛ ꝓpter bonum finẽ: qd̾ vouẽs intendit consequi per executionẽ illius boni qd̾ vouit, ẽ obligatoriũ extante cõditione: siue illa conditio sit bona siue mala: siue vouẽs illã malam conditionem velit impleri. sicut cum quis volens concũbere cum muliere: vouet religionẽ intrare: si sibi ꝯsenserit i illo malo facto. siue nolit eam impleri. Sicut cum quis horrens aliqd malum committere: vouet si cõsenserit intrare religionẽ. Et q̄uis

nolit et absolute itrare religionē: imo abhoreat. nō ppterea minus obligatur: q2 ñ requirit q absolute aliqd velit: sz qd velit z pōt qs velle sub ↄditōe: qd tamē nollet absolute.

¶ Quis pōt facere. ℟. q quilibet qui ē sane mentis z sui iuris q ad illud qd vouet: z nō phibitus a iure. ex quo p3 q .8. sunt qui vouere nō possunt.

¶ Pmo epi z alij superiores prelati ñ pñt facere votum: quo vinculū inter ipos z ecclesias suas dissoluat sine lnia pape. de renū. nisi cū pridem. vel quo diu ab ecclesia sua hēat absētari. de voto. c. magne. Si tñ fecerit votū pegrinationis soluet expensas qs fecisset in eundo z redeūdo. z laborē vigilijs z oronibus ↄpensabit vt valeat in sui pīudiciū. fm qd nō. in. d. c. magne. Non pōt ēt facer votū quo graue pīudiciū fieret ecclesie sue. 8. q. 1. clemens. In alijs aūt sic. ex quibus prebeat bonū exemplum.

2 ¶ Secūdo clerici bñficiati in beneficijs in q bus requirit residentia nō pñt facere votū lōge pegriatōis sine lnia epi. dcis. c. magne z. c. nisi cū pridem. de ↄse. di. 5. non os. el. 2. posset tñ facere votū rligiōis. vt. s. Religio sus. §. 11. Et fm aliquos de accipiēdo crucē c. ex multa. de voto. q2 vident licēciati a papa quo ad illos q possūt esse vtiles terre sācte. sed ↄtrum. s. q ñ pñt: nisi tpre generalis passagij: ē verius fm Ho. z Pa. in. c. si. de voto. soluent tñ expensas z rediment laborem fm q dictum ē de epis. In alijs aūt libere possunt.

3 ¶ Tertio religiosi nullū votū facere pñt. Rō pp altitudinē religiōis ita ius statuit. 20. q. 4. mōachō. ñ lz vouere sine ↄsensu abbatis. Si aūt vouerint frāgen erit. Et placet magis q opinio eo2 qui distiguūt an possit sine pīudicio plati: q2 a monachis z religiosi ē abdicatū velle z nolle. Et ideo nō credo q possit vouer sine peccato: nisi psuppōat ↄsensum plati tacitū: nec qd vouert exeq ō bēt: nisi habeat ↄsensū expressum prelati: si eius pñtia haberi pōt: nisi sit ō quo nullū pīuditium sit prelato vl regulari vite. Et h sequtur Ri. in. 4. z Tho. sa se. q. 88. z Ray.

4 ¶ Quarto abbates z plati religioso2 non possunt facere votū p qd pīuditiū generet i eo2 officio sine lnia suo2 supio2. 18. q. 2. abbates. de alijs vero pñt vouere.

5 ¶ Quinto filiusfamilias ñ pōt vouere aliqd qd sit ↄ regimen domus vel familie seu de ptinētibus ad illā: nisi dē lnia pris. nisi votū religionis. ar. l. 2. ff. de pollici. z votū terre sacte qd pōt. c. ex multa. eo. Itē de votū quo nihil derogat cure z regimini rei familiaris. Item si h3 peculiū castrense vel quasi. de illo pōt vouere: q2 in huiusmodi ē sui iuris.

6 ¶ Sexto impubes nō pōt facere votū religiōis: ēt de ↄsensu pris: z si facit ñ tenetur ēt post pubertatē qualitercūq intenderet eū3 sequi. c. ad nr̃am. de regula. requirit eni3 pubertas ↄpleta. vt. s. Nouī 1°. §. 1. Tho. sa se q. vlti. 13 q si impubes h3 vsum rōnis q ob ligatur q̄tum ē ex se: nisi irritet. de quo dicto ego dubito: q2 ↄ ipm ē tex. in. c. 1. de regula. li. 6. Ubi ille qui fecit pfessionē añ. 14. annum libere pōt redire ad selm3. qd nō esset si aliqualr teneret. Alia aūt vota facere pōt. sicut z filiusfamilias si ē doli capax. z sane mentis. c. 2. de voto. Tex tñ tutores pñt irritare. z ēt curatores. si votū ē reale vsq ad 25. ānos: nisi veniret accessorie. vt in intrante religionē cū quo transeunt bona sua.

7 ¶ Septimo seruus q ñ pōt facere votū de operibus corpalibus aut tpralibus i preiudiciū dñi sui. qui quo ad talia ē ei subiectus. De spūalibus vt dicere orones z huiusmōi q nllū pīudiciū faciūt dño pt. ar. i. c. relatū. de sen. exco. z. c. si seruus scienter. 54. di.

8 ¶ Octauo vir z vxor ñ pñt facere votū p qd pīudiciū generet alteri quo ad debitū reddeñ. q2 quo ad hoc sunt pares. c. gaudemus. de diuor. Et ideo cū vxor non possit vouere abstinentiā sine ↄsensu viri. vt in. c. manifestū. z. c. noluit. 33. q. 5. Similiter nec vir fm Inno. Sed Pa. in. d. c. scripture tenet q vir aliqd votū abstinentie facere pōt. dūmō ñ sit i pīudiciū vxoris. Sz vx nllū pōt facere sine consensu viri: imo dicit q si vir ↄsensit: q nihilominus poterit reuocare. lz male faciat: nec vxor poterit ↄdicere. vt est tex. in. d. c. māifestū. z. c. noluit lex. Sz ego teneo q sicut vxor ñ pōt aliqd i pīudiciū viri vouer. vt de abstinētia. dormire cū canitia. surgere ad matutinum z huiusmodi. sic nec vir: nec in hoc st ipares. sed quo ad elemosinas z ea q ptinent ad curam rei familiaris sunt bene ipares. Et iō p regula tene sicut videtur velle glo. in. d. c. manifestum. q vxor pōt vouere ea que ñ sunt in pīudiciū viri. z ↄ̄trario vir. Unde si vxor h3 preter dotem pōt facere votū de ipis dandis z similia. Tex ē q caueat ne i scādalū viri aliqd voueat: nisi sit scādalū phariseo2. vt. s. dixi. Scandalū. §. 3. Fallit i voto pegrinatōnis i subsidiū terre scte qd vir sine lnia vxoris potest facer. c. ex multa. de voto. De vo

to religiõis quõ tz qñ fit a viro vel vxore. vide.s. Matrimoniũ.4.§.9.cũ sequẽtibus.

9 ¶ Sed nũquid peccãt tales vouẽtes q̃ iplẽ ñ pñt. R. ꝙ si qñ vouẽt sciunt se ñ posse vouere: ⁊ aduertũt de hoc sic videt ꝙ peccẽt mortalr: nisi ꝑsumant de voluntate eorum quoꝝ itereſt. Si vero de hoc nõ cogitant. sic nõ peccant: qꝛ subintelligit ꝙ vouent q̃tũ i eis ẽ: ⁊ multo magis ñ peccant. si explicite hoc intendunt.

10 ¶ Utꝝ platus abbas. tutor. maritus. dñs. ⁊ huiuſmõi peccẽt reuocãdo vota prefatoꝝ q̃ ñ potuerunt facere. R. ꝙ nõ. nisi ꝯsensuz eis dederint. qꝛ tunc peccarent: lz prefati ñ peccent obediẽdo eis. vt in. d. c. manifestũ.

11 ¶ Pone ꝙ ꝑfati votũ fecerunt añq̃ essẽt sb tali ipedimẽto. R. ꝙ nihilominus ñ poterũt implere.

12 ¶ Sed nũquid peccauerunt mortalr tale impedimentũ acceptãdo. puta epũs q añ q̃ essz eps fecerat votũ religiõis acceptando epatũ. l'mulier ꝯsentiẽdo m̃rimonio. R. vt colligo ex. c. per tuas. de voto ꝙ sic: si de hoc aduertebat qñ tali ipedimento assensit. Si vero tunc ñ aduertebat. nec cogitabat ꝙ assumebat impedimentum quo votum iplerẽ non posset: sic nõ credo mortaliter peccauerit: licet debeat dolere ꝙ votũ iplere nõ põt: ⁊ recõpensare in eo in quo põt. Potuit bene forsitan peccasse mortaliter ex tardatione. vt ifra dicam. Excipitur ab hoc ille qui religionẽ assumit: qꝛ ñ peccat: sz meretur. ⁊ põt oĩa vota in illud ꝯmutare si vult. Et ipo iure erit ab oibus absolutus sine alia dispensatõe ⁊ auctoritate. vt nõ. Jnno. ⁊ Pa. in. c. scripture: qꝛ pria obligatio vr ꝯfusa in posteriori. Facit qd nõ. in Cle. si dom̃ũ de reli. ⁊ vene. sanctoꝝ.

13 ¶ Utꝝ prefati qui existẽtes i talibus ipedim̃tis fecerunt aliqua vota teneantur iplerẽ sublato impedimẽto tali. puta filiusfamil'. postq̃ factus ẽ sui iuris vel vxor mortuo viro. ⁊ hm̃õi. R. Jnno. ⁊ Hug. ⁊ multi alij tenent ꝙ sic. Pa. in. c. scripture. eo. ti. dicit se dubitare pp. c. quidam. ⁊. c. placet. de conuer. ꝯiu. Ubi pz ꝙ maritus qui itrauit religionẽ ꝯdicente vxore restitutus ñ tenet eã mortua religionẽ intrare. qꝛ emisit votum tpe inhabili. ergo idẽ erit in filiofamil. Ex quo ꝯmissionẽ voti ñ ꝯtulit ad tps habile. Et ꝓ hoc videtur tex. ff. de pollici. l. 2. ⁊ facit qd nõ. in. l. si non sorte. §. libertus. ff. de cõdi. indebi. Et hoc dicit verius Pa. Sed ego distinguo ꝙ aut votum erat ꝑpetuum. ⁊ tũc. aut fuit irritatum p eũ qui potuit. ⁊ sic amplius nõ tẽt: nisi ad id ad qd se potuit obligare. Et iste ꝓprie ẽ cãus in. d. c. quidam. ⁊. c. placet. Nã reuocat9 ille qui fecerat votum religiõis sine lnia alterius cõiugis ñ tenet illo mortuo redire ad religionẽ sz solum viuere caste: qꝛ illud potuit ꝓmittere. s. non exigere. Et id seruare tenet. Aut votum ꝑpetuũ nõ fuit irritatũ ab eo qui potuit. Et sic dic ꝙ soluta patria potestate vel vinculo quo ipediebat tenet illud iplere. ⁊ iste ẽ cãus. c. cõsuluit. de conuer. coniu. vbi vir ingressus religionem vxore ipsum ñ petente in vita: ea mortua cogitur stare in religione. Si vero votũ ñ erat ꝑpetuũ: sz tẽporale sic nõ tenetur: nisi itẽtio fuisset ad obligãdũ se ad tpus illud faciẽ. i quo poterat se obligare. Silr tenetur si qñ fecit votũ intendebat se obligare: saltẽ post solutã pr̃iã potestatẽ. Uel si remoto impedimento ratificauit. vt in. c. 2. in tex. ⁊ in glo. eo. ti. Si vero de nullo istorum cogitabat: sed soluz de illo implendo tpe pñc põtans. sic si fuit irritatum nõ tenetur. Et sm hanc distinctõez ꝯcorda opiniones ꝯrias.

Uotum iij.

quo ad obligatõem. Et q̃ritur vtꝝ oẽ votum licitũ sit obligatorium. R. Ri. vbi. s. ar. 5. q. 1. ꝙ sicut ꝓmissio licita facta cũ intentiõe obligandi se ⁊ ex deliberatiõe si acceptet ab eo cui fit. ⁊ qui eã acceptare põt obligat ꝓmittẽtẽ: non tñ ex ꝑcepto legis diuine sed ẽt legis nẽ. sic cũ votum sit ꝓmissio vt. s. dictũ ẽ. ⁊ deus illud acceptet cui fit. Jõ ẽ obligatoriũ. extra de voto. c. lz. Fallit h in quattuor cãibus sz eũdem Rica. ibidem. Primus pp ipotentiam iplendi. Uñ ille q vouit ieiuniũ qd sine magno detrimento corpis seruare ñ põt: si facultas adeũdi supiorẽ deest põt ꝓpria auctoritate frangere. sm Tho. sa sc. q. 88. ar. 2. Peccat tñ vouens qd sibi ẽ ipossibile nisi speret fieri possibile. Secũdus pp auctoritatẽ dispẽsantis. Intellige si subest legitima cã alias nõ. vt i. c. magne. eo. ti. ⁊ in glo. in c. non ẽ. eo. ti. Tertius pp defectũ ꝯditionis apposite. 32. q. 8. c. non solũ i fi. vel pp dsfectum cãe pricipalr mouẽtis. puta mulier fec votũ ieiunãdi vt obtineret salutẽ filij q moritur nõ tenet. Quartus cãus qñ id qd tpe facti voti erat licitũ. factũ ẽ illicitum postea: puta qꝛ fecerat votũ ꝯtinẽtie añ m̃rimoniũ p9q̃ ctum ñ põt licite denegare debitũ petenti ⁊ hm̃õi. Et ꝓpterea dicit Tho. in. 4. eadem di. ꝙ qcqd votum fieri ipediret si pñs esset

obligatõez ẽt voto facto aufert. Nõ bñ nõ. Adde. s. qñ irritat ab eo qui põt: vt puta. ꝑlato. viro. tutore. ⁊ huiusmodi.

1 Utrum votũ de minori bono sit obligatoriũ. R. Ri. vbi. s̃. ar. 3. q. 2. ꝙ non. si ẽ cum exclusione ſtrictiõis. Nõ limita verum: qñ illud minus bonũ non ẽ ſufficiẽs ad ſalutẽ. s. ꝙ tẽ ñ teneat. Secꝰ si ẽ ſufficiẽs ad ſalutẽ: qꝛ tunc tꝫ ꝗ̃tum ad illud ſꝫ ñ ꝗ̃tum ad excluſiõem maioris boni.

2 Quãdo tenet quis votũ iplere. R. Pa. in c. non ẽ voti. de voto. ꝙ ſtatim: nisi auctoritate ſuperioris. q ſup hoc põt diſpenſare vt differat. ar. d. c. a ꝯrio. Ri. vero diẽ ꝙ si ſtatim itendebat ſe obligare ſic ſtatim tenetur. Si vo ad tpus ſic ſm ꝙ ſe intendebat obligare faciet. Ego vero credo ſic diſtiguẽdũ. Nõ aut qs ſicut vouebat ſic de iplendo cogitabat: vel ſtatiꝫ: vel ad tpus. Et ſic obligatur. ſm ꝙ ſe obligare intendebat qñ vouit. Si vero de tpe ñ determinauit. aut non cogitauit. aut si cogitauit. nõ tñ ad illud ſe obligauit ex voto. Sic diſtiguẽ etiam ꝙ aut differt. qꝛ deuotius ⁊ quietius aut comodius tardãdo ſperat iplere. Et ſic ñ peccat ſaltem mortalr. Et ſic intelligo glo. verã. in. d. c. non ẽ. que dicit ꝙ in voto ſubintelligitur si ꝯmode põt ꝗ̃tum vt ñ ſtatim teneatur. ⁊ difficultas ſicut in iuramento ſic ⁊ in hoc excuſabit. Aut differt ſolũ ex neglia. Et si ẽ ꝓbabile piculuꝫ iminẽs ipoſſibilitatis i implendo si tardatur. vt puta: qꝛ qui vouit religionẽ: nisi hoc ãno igrediat poſtea nõ erit aptus vel nõ poterit: ſic peccat mortalr differendo si hoc aduertit. Si aũt tale piculũ nõ imineat: vel si iminet non aduertit. ſic dicere ꝙ ſit peccatũ mortale differre videtur durum: ꝗ̃uis forte ſit verum. p ar. a ꝯrio ſenſu. d. c. non ẽ voti trãſgreſſor qui auctẽ aplice ſedis qõ vouit diſtulit. ergo erit trãſgreſſor. si ſine auctẽ differat. Et iõ dicet. ꝙ aut iſte excitat a grã ad ipleñ qõ ꝓmiſit. puta: quia ſepius ſibi ad mentem reducit ⁊ cogitat qõ illud dꝫ implere ⁊ huiuſmodi. Et ſic velle differre erit pctm mortale qi a deo ſit monitꝰ vt illud pficiat. Et ſic ꝯſtitueret i mora. Aut differt qꝛ de eo ñ cogitat. vel ñ recordatur. Et ſic ñ erit pctm mortale: nisi ſit notabilis ⁊ valde longa dilatio. ar. eorum que. s̃. dixi. Obligatio. §. 8.

3 Utrum ille qui vouit ad certũ diẽ. puta. Jeiunare vigiliam aſſumptõis glorioſe vginis Marie imediate ſequẽtẽ ⁊ huiuſmodi. ⁊ non ſeruauit teneat . . . die illud iplere. R. Pa. in. c. ꝑ tuas. de voto. ꝙ ſic qi ſit obligatus ad duo. ſicut ille qui obligat certo die dare decem alicui. si die ſtatuto ñ dederit: tñ obligatus remanebit. Facit. c. cum dilecti. de do. ⁊ ꝯtu. ⁊. l. celſus. ff. de arbi. §. 1. vbi iuſſꝰ dare. x. iſra ſkl. ſeptẽb. dr duo habere ꝑcepta. vnũ dandi. x. ⁊ aliud iſra ſkl. Et ẽ tutior opinio ꝗ̃ꝫ aliud tenere: nisi qñ vouens non hẽbat aiũ obligandi ſe. nisi ad illum diem: qꝛ ſic ñ tenet alio die ieiunare: ſed penitere de voto fracto.

Utrum votũ de nõ vouẽdo aliqd nisi i ſcriptis vel in manu talis ⁊ huiuſmõi valeat. R. ſꝫ Ri. vbi. s̃. ar. 2. q. 3. ꝙ ſic: qꝛ ñ ſimpliciter ꝓhibet factõez voti: ſed ꝑcauet ꝑcipitatõez. Et iõ si ꝯtrium facit. s. vouẽdo ñ i ſcriptis: vl' ſine ꝯditõe appoſita peccat vt tranſgreſſor primi voti. Et ſic ẽ mortale. Et nihilominꝰ tenet ſeruare votũ qõ fecit ſine illa ꝯditõe: qꝛ votum de non vouẽdo ñ obligat. licꝫ obliget votum ꝙ ñ vouebit. nisi cum tali circũſtantia vt illud ſeruet in vouendo. 4

Utrum ceſſante cã pp quã qs vouit obliget. R. Ho. tꝫ ꝙ ſicilꝫ ſit facilior redemptio. allegat. c. magne. §. fi. de voto. Gofre. tꝫ ꝙ ñ obligat p. d. §. fi: nisi in voto religionis. qõ ex falſa cã nõ viciat. c. dudum. de ꝯuer. ꝯiu. Sed ego dico ꝙ si cã erat finalis. ita ꝙ nõ intẽdebat obligari: ipa ñ extante ñ obligat c. cum ceſſante. de appel. Si vero cauſa erat ipulſiua vel inductiua. ſic licet ceſſet obligabitur nihilominus. Facit. c. ex pte. el. 2. de conuer. coniu. In dubio dico ꝙ obligatur quando ignorat si fuit finalis vel non. l. qcquid aſtringende. ff. de ver. ob. Nam i omni voto cã finalis vĩdtur eſſe. vt placeat deo. Et iõ alie cãe vidẽtur ipulſiue. Et iõ ipiſ ceſſantibus remanet obligatio. 5

Utrum qs poſſit obligare aliũ ex voto ſuo. R. ꝙ nõ: nisi alter ꝯſentiat. vñ mater licꝫ voueat ꝙ filius ieiunabit ⁊ huiuſmodi: nisi ipſe ꝯſenſerit ñ obligabitur: ſed quo ad res tẽporales bñ poſſet obligare hr̃dem ſuũ: ſꝫ ñ ad aliqd pſõale. si ipe ñ ꝯſẽtit. vt. j. patebit. 6

Utrum ille q nõ põt pficere votũ p ſe teneatur p aliũ pficere. R. ꝙ non: qꝛ in omni voto itelligitur illa cõditio gñalis. si dño placuerit. si potero ⁊ huiuſmodi. ẽt si non exprimat. vt nõ. in. c. ꝗ̃admõm. de iureiu. ⁊ in c. beatus. 22. q. 2. q si nõ extat tollitur voti obligatio. vt nõ. glo. in. c. ñ ẽ. eo. ti. Ad. c. ꝙ ſuper his. de voto reſponderi põt ſm Pa. i c. 1. de voto. ꝙ loqtur quando impedimentum non ẽ omnino impeditiuũ. ſed ſolum diſicultatiuũ. Diſtiguit tñ Jnno. in. c. ſcripture. eo. ti. ꝙ si quis vouit viſitare terrã ſãc

tam/ p subsidio impendendo/ q lz tunc vi
sitare ñ possit: tñ subsidiũ tenetur impen
dere meliori mõ quo põt. qi sit ad hoc ob
ligatus. Et idẽ dicas in eo qui fecit votum
visitandi. S. Jacobũ/ τ aliqd dandi/ τ hu
iusmodi. Si vero solũ vouit visitare ob d
uotõem: tunc ñ tenet p aliũ exequi ipedi
mento supueniente. Pa. in. c. licz. eo. ti. ad
dit aliam limitatiõem. s. q ñ tenet nisi tpre
voti emissi erat certus/ q ipedimẽtũ erat p
petuũ: qz sic teneretur p aliũ iplere: ne vo
tũ sit derisoriũ. Secꝰ si ñ erat certus de ipe
dimẽto ppetuo: licet itũ haberet tpre voti
qz tunc solum tenetur q̃primũ comode po
terit. ar. in. l. nepos proculo. ff. de verbo. si
gni. lz Ho. idistĩcte velit/ q teneat p alium
qñ impedimẽtum erat tpe voti. Sed videt
verior opinio Pa. Addo τ tertiã limitatõ
nẽ. s. q nõ teneatur per aliũ. verum/ nisi p̃
us fuisset in mora i executione voti: qz tunc
tenet/ l' cõmutare/ l' redimere. vt patz deut. 23.
vbi dr q si mortuus fuerit/ iputabitur sibi i
peccatum. τ ar. l. 2. in prin. ff. si quis cau. τ
in. c. si. de iniur.

8 Utrum heres teneat iplere vota sibi iposi
ta ab illo cuius ẽ heres. R. q aut expresse
assensit. sic tenet: dũmodo acceptet hẽdita
tẽ si sub spe hñdi hereditatem solum cõsen
sit. alias si simplr promisit/ sic tenet. Et ita
intelligo. d. Anto. in. d. c. lz. Nec distinguo
vt quidam/ an sit pegrinationis vel abstinẽ
tie: qz qualecũqz sit/ tenet. Fac. t. l. veteris. C.
de conut. stipula. τ. C. vt ac. ab here. vel cõ
tra here. inci. l. vnica. c. qd super his. τ. c. lz
eodem ti. Si vero non assensit heres: tunc
si votum est personale. s. obligãs personaz
suam/ non tenet. Si vero ẽ personale ad in
certam personam/ puta. mittere aliquez ad
sanctum Jacobum. sic tenet. Simlr si ẽ re
ale solum/ vt facere mõasterium/ vestire pau
perem/ τ huiusmodi. sic ẽt tenet. Jtem si est
reale simul τ personale/ τ expressum vtrũ
qz. vt ire ad scm̃ Jacobum. τ ibi offerre. x.
sic tenet ad offerendum. x. sed non ad eun
dum/ vel mittendum aliquem: nisi secundũ
q supra dixi. in. §. 7. quãdo obligat per ali
um implere. Si autem est reale τ persona
le. sed psonale expressum solum est. vt puta
ire ad scm̃ Jacobum: lz accessorie veniant
expense/ non tenet. quia sublato principali
i. q non teneat ire: non tenetur ad expen
sas. Si vero nihil i hoc disposuit. sic dic. q
si defunctus tenebatur per alium votum su
um implere vt in casibus de quibus supra
dictum est sic similiter etiam tenetur. Et
hoc ex quo adijt hereditatem: quia adeun
do quasi contraxit. Facit qd legitur τ nõ. i
l. 2. ff. de polli. τ in. l. more. ff. de acqui. he
re. pro quo tex. in. c. si heredes. de testa. Et
hoc intellige in quantum vires hereditat
patiuntur. Credo tamen q si filius grauare
tur in legitima pro huiusmodi votis implẽ
dis/ q haberet causam legitimam impetrã
di dispensationem.

Quid de illo qui defuncto promisit im 9
plere votuz ab eo emissum. R. q si in omni
casu promittendo intellexit personam suaz
obligare sic tenetur implere ob promissio
nem factam. Sed si promittebat tanquam
heres sperans hereditatem adire/ a qua mu
tato consilio postea abstinuit/ non tenetur.
ar. c. venerabilem. §. si. de elec. Et nõ. Inno
τ Ber. in. d. c. lz.

Utrum ille qui vouit religionem aliquã 10
intrare que eum non vult recipere/ sit abso
lutus. R. secundum Ri. vbi. s. ar. prio. q. 5.
q si intentio sua erat determinata soluz ad
vnam religionem/ sic non tenetur aliam in
trare: si illa eum nollit recipere: quia factuz
est ei impossibile votum suum. Si vero in
tentio sua erat indeterminata/ sic tenetur/ se
tot religionibus offerre/ q vnam inueniat/
si põt/ que euz recipiat: nisi sit talis religio.
d qua pbabiliter credit. q si de ea cogitasset/
nullo modo intrare consensisset. nec credo/
q teneatur per mundũ discurrere/ vt vnã
inueniat que eum recipiat. quia nec hoc co
gitauit. nec ad hoc verisimiliter se voluit
obligare.

Sed quid faciet ille qui indetermiate vo 11
uit religionem/ cum tamen nullam inueniat/
que eum velit. R. Inno. voluit q permane
at sub obedientia episcopi τ sit monacus
eius. Sed ego hoc non teneo de necessita
te: sed q põt nubere τ stare in seculo.

Quid si dubitat an determinatam inten 12
tionem habuerit. vel ne. R. in dubijs tucior
pars est eligenda. c. iuuenis de spon. Et idẽ
faciat sicut qui indeterminate promisit.

Utrum ille quem penitet eo q fecit votũ 13
peccet mortaliter. R. q non. quia sicut ante
votum poterat non velle vouere: ita post
põt non voluisse vouere: dũmodo pur. im
pleat: ex quo fecit.

Utrum ille qui fecit votum de non intrã 14
do religionem/ sit obligatus/ ad non intran
dũ. R. fm Ri. i quol. 3. q. 14. q ñ/ quia sicut
illicitũ est intrare/ ñ facere bonũ/ ita τ illicitũ

ē vouere nō intrare religionē q̄ ē maximuȝ bonū. Ho. tñ distinguit q̄ illectus ñ pōt intrare ⁊ votū obligat vt nō intret illud monasteriū qd pp lucrū hñdum ipsū circumuenit ⁊ allicit. sed aliud monasteriū pōt. vt. 20. q. 3. pstituit. de ouer. 9iu. dudū. Inspiratus aūt a dño pōt intrare. c. gaudemus de diuor. Et pl3 ⁊ pbat in. c. beatus. 22. q. 2. ⁊ in. c. 2. de iureiurā. Nec cures d dicto Gratiani. 22. q. 4. §. vltio in fi. qui nō ē tenēdus in hoc. vt īfra patebit.

15 Utrum ille q hñs votū religionis eligitur in epm teneat pus intrare. R. q̄ sic de voto c. per tuas.

16 Utrum ille qui vouit vnā religionē intrare possit aliā intrare. R. q̄ nō laxiorē: s3 bñ strictiorē. Et fm distinctiōe3 de qua. s. Religio. 6. §. 34. excepto q̄ nō tenetur petere licentiam si ē strictior.

17 Sed qd si de facto intrat religionē laxiorē. R. tenet ingressus. ⁊ penitere d3 d fracto voto de regula. c. qui post. li. 6.

18 Utrum ille qui vouit intrare religionem satisfaciat voto si intrat ⁊ postea egreditur. R. fm Ri. in. 4. di. 38. ar. 8. q. 3. q̄ aut ille q intrare religionē vouit actualiter pponebat in religione manere: ita tñ q̄ illud propositum nō cadit sub voto: sed ipm comittatur tñ. Aut actualiter pponit experiri vt si sibi placuerit stet sin āt egredietur. Aut de nullo istorum cogitat actualiter: sed tñ vouet intrare q: sibi vr bonū aie sue. Aut dum vouet h3 ppositū exeundi postq̄ intrauit. Si primo mō vouit ⁊ intrat ⁊ postea exit satisfecit voto. Et l3 hoc dictum non probet Ri. pōt tñ sic probari. Nā vt dicit Henri. de gan. in. 3. quol3. q. 19. l3 quis concipiat diuersa ppo sita circa ide3. puta. visitandi limina sancti Petri pedib⁹ nudis die veneris ⁊ vni istorum apponat votū: ⁊ sub promissione voti astringat se ad iplendum vnū illoꝝ tñ l3 alia maneant absolute sub rōne propositi: tñ nō tenetur ad ea sicut ad votum. Sic i pposito. Itē alia ratione posset probari q̄ satisfecit sic: q: sicut iuramentum factū in materia iuris recipit oēs limitationes iuris: sic ⁊ votū: cum ambulent pari passu. vt dixi. s. Iuramentū. 4. §. 1. Ergo intelligetur vt probaret fm q̄ statutum ē in iure. ⁊ cū hac opinione Ri. cōiter concurrunt theologi. Immo plus dicit Ri. ibidē. q̄ ēt si intrauit aio exeundi cum voluntate tñ dandi operā: vt deus i mutet propositum suū q̄ satisfecit voto. Et idē dicendū si vouit modo secundo. s. cum voluntate experiendi. Aut tertio mō. s. de nullo istoꝝ cogitāo. s. q̄ satisfecit. Si tñ itraret cū proposito exeundi: ⁊ nunq̄ dādi opam vt mutetur suū ppositum nullo mō apō de im satisfecisset: q: plus deus ponderat affectum q̄ manum. 14. q. 5. Si qd inuenisti. Et talis ē in malignitate nō in infirmitate: sicut ille qui intrando h3 aium exeundi: tñ mutādi: si aliud inspiretur. Si āt quarto modo qs vouet. s. cum proposito exeundi postq̄ intrauerit. Hoc pōt esse tripliciter. Primo q: vouet intrare vt exeat. Secundo q: vouet introitum ⁊ exitū. Tertio q: solū vouet introitum. sed cōcomittatur ppositum exeundi: ⁊ quocunq̄ istoꝝ modoꝝ illicitum ē votum. Uouere. n. vt exeat ē vouere pp finem malum: ⁊ sic nō t3 votum. Uouere ēt introitum ⁊ exitum ē temerarium pp cōiunctiōem ptis male. s. exitus. Similiter itrare religionē cum voluntate exeundi ē peccatum: ⁊ iō temerariū si non vult dare operaȝ vt mutet ppositū suū. Nō nō. q: sepi⁹ i pratica ptigit.

19 Utrum votum factum ex metu obliget. vide. s. Metus. §. 8.

20 Utrū votum factum de re licita. nō tñ vtili ad salutem sit obligatorium. R. fm Ri. vbi s. ar. 9. q. 3. q̄ nō. vñ qñ aliquis vouet aliqd qd in vno casu pōt esse vtile ad salute3: ⁊ in alio casu inutile obligatur ad obseruantiaȝ voti in illo casu in quo ē vtile ad salutē: non in alio in quo ē inutile ad salutē: puta aliqs vouit nunq̄ petere dispensationem votorū euenit casus q̄ probabiliter timet de transgressione alicuius voti: sic potest petere dispensationem: non obstāte voto prefato. Si vero casus talis non euenit: sed magis sibi expedit ad salutem seruare. sic ten3 votum predictum: ⁊ non poterit petere dispensatōnem nisi fuerit intentio vouentis: q̄ si non obligat in omni casu non obligetur in aliquo.

21 Utrū votum de aliquo faciendo vel non faciendo quo salus corporalis amittitur sit obligatorium. R. fm Ho. q̄ nō. vt puta. qs vouit non comedere carnes. a medicis dicitur q̄ est in periculo mortis nisi vtatur: sic non obstante voto vtetur. Nō. hoc etiā Hugo. 22. q. 4. c. non solum.

22 Quid de illo q vouit dare vnaȝ mensurā grani annuatim pauperibus: ⁊ nō determinauit de qua mēsura. R. fm Ho. q̄ in arbitrio eius erit dare ad quam mensuram voluerit. ex. d censi. c. ex parte. vel dic q̄ ad eā de qua cogitabat.

23 Utrū vouens ex duabus causis. puta. vt visitaret romam. ⁊ vt ibi inueniret germa-

num suum teneat si vna illarum deficit: puta q: germanus inde recessit. R. q sic. l. celsus ff. de arbi. Intellige si intendebat se obligare vna illarum existente. alias non i psciã.

24 ¶ Quid si quis fecit duo vota diuersa. R. sm Tho. in. 4. di. 38. q si vtrunq3 pot seruari tenet. Si vero sunt icopossibilia seruet maius: et satisfaciat de minori sm arbitriu pla ti. Pot et dici q no peccat qui votu i maius bonu comutat. vt infra patebit. Si vero sunt equalia impleat qd prius promisit.

25 ¶ Utru dominium rei que ex voto e deo vel ali cui ecclie promissa maneat penes vouetez. R. Pe. de pusio tractatu d canonica potio ne epi. c. 4. q sic: sed psonali obligatoe te netur votu iplere. de quo plene in. l. si quis rem. ff. de polli. vbi dr q psona obligatur non res. transit tn in heredem talis obligatio vt ibidem i fi. Facit. l. pactum. ibidem. Et sic cogetur psonali obligatoe. c. ex pte. de cen. Qd limita quo ad hrdem. vt. s. §. 8.

26 ¶ Sed quis aget. R. qui. s. Qd sic ille cui sic tu e legatu solum agit de iure. et no alt. l. i. et. 2. C. coia de leg. sic et ille cui factu e votu. Et ex quo infert q legatu factu imagini xpi no acqritur ecclie nec prelato: nec ptemplatione ecclie vel prelati e factu: lz imago sit in parochia. et videtur casus in. c. nimus. el prio. de exces. prela. Facit. c. requisisti. d te sta. Sed censet deo factum et eius ptemplatoe. vt videtur esse casus. 12. q. 2. predia. et io aget eps qui habet cogere. d. c. ex parte. et dabitur ecclie vbi testator habuit domicilium. s. cathedrali: vel si non sit digniori. ar. eo quod no. in aut. de eccla. titu. §. si quis i cor que no. in aut. de eccla. titu. §. si quis i noie magni dei. Si aut factu esset contepla tione. ecclesie prochialis. siue sit talis imago in ea: siue non ecclie prochiali acquirit c. cum inter vos. de ver. signi. Et sic aget rector ipius eccle. de iudi. c. cum deputati. cle. t. de rescrip. Sic idem dicendum in voto facto p respectum ad eccliaz: vt puta ad beatum Jacobum. Et sic aget platus illi eccle d. c. ex pte. In voto vero facto simplr deo vel imagini et huiusmodi aget eps. Aduerte hic. q: multi decipiutur credentes q qs vouens dare vni ecclie. puta imagine vl cereu et huiusmodi vel alicui paupi. x. teneat taliter ad iplere votum q nec et per dispensatoem possit liberari: ex quo tales possunt agere quasi sit eis ius acqsitum ex tali voto. Sed decipiuntur q: tales no acqrunt aliqd ius i re qua sic talis vouit eo. q nec eis vel aliqbus p eis acceptantibus fiut facta pollicitatio sed solu deo. Et io tales agunt

vt servent votum solu pdictione. d. c. ex parte. et. c. scimus. 12. q. 1. et similibus. Cu ergo auctoritate supioris comutat in eque gratus deo: talis liberatus e ab obligatione quaz ptraxerat cum deo: et ppterea absolutus e. Etio sic tene. qn comutatio fit in maius vel eque gratum deo. vel et in minus. gratu ca existente in vouente. Fallit hoc in voto in quo quis aliqd pmisit in subsidium terre sancte. Facit. c. magne. eo. ti. qd sine auctoritate pape comutari no pot.

¶ Utru peccet mortalr toties quoties qs frangit votum. R. q si votu e negatiuu nulli dubium q sic. Si vero e affirmatiuu puta de ieiunando non: nisi prima vice qua comedit non fa vel tertia vice comedens si facit sine ptemptu: sed qi reputans sibi ipossibile pl' illo die ieiunari. Sec' si ex ptemptu puta. q: si et possz ieiunare no faceret et similia. Tenet et Petrus de palu. in. 4. di. 15. q qn qs vouit ad certum diem no bibere vinum puta die sabbati q solu peccat mortalr prima vice. Secus si fecisset votu ad tpus ppetuum vel ad certos dies: q: si ad tpus ppetuuz totiens quotiens bibit peccat mortalr: q: omne tpus e in obligatione. Si ad certos dies solum dies e in obligatione et non totum tpus. Et ideo no peccat nisi semel pro quolibet die. Et dat exemplu de indulgentia q e i perpetuum i ecclia q: totiens habet. quotiens itrat. Si e ad diem solu habebit qui semel. nec plus qui pluries i eodem die visitauerit. Si ad diuersos dies. sic quolibet die visitauerit. et satis e bcigna ista opinio. Sz prima e verior et tutior. q: exemplu de idulgentia e valde dissimile. 27

Uotum iiij. quo ad comutatioes vel dispensatoes queruntur plura.

¶ Utru votum sit comutabile in aliud opus pietatis. R. q sic. tex. e in. c. magne. §. cu igitur. de voto. 1

¶ Utru possit qs sine auctoritate superioris votum suum i melius comutare. R. sm Pa. in. c. scripture. de voto q sic lz sit tutius habere dispensatoem. et cu hoc transeunt coiter doc. et facit. d. c. scripture. et. c. peruenit. el. 2. de iureiu. Sed p e. c. primu. d voto. vbi sine arbitrio psidentis no dz fieri et in melius. et sequitur Ricar. vbi. s. arti. 8. q. 1. Itez facit ptra. l. 2. ff. si cer. pe. insti. g. mo. tol. ob. in prin. vbi pz q no liberatur q soluit rem et meliore: nisi soluatur qd debetur. Et io dic q qn comutatur in religione. et sic pot fieri sine auctoritate superioris. de q d. c. scripture. 2

Comutatio. Dispensatio. Receptio. Irritatio. De his oib' sit. vid. Sil. q. 6. p. ipm.

Nam secundum Ricar. vbi. s. ar. 8. q. 1. cũ quis profitet actualiter vel habitualiter intẽdẽs ñ amplius teneri ad vota que prius fecerat: sed solũ voto religiõis absoluit ab illis ipso iure. Secus si qñ ꝓfessionẽ fecit: intẽdebat actualr̃ vel habitualr̃ velle remanẽ obligatũs illis votis que prius fecerat: q: sic indiget dispensatiõe. Posset ẽt esse tale votũ: de quo ꝓbabilr̃ posset dubitari an melius esset illud seruare: aut eo dimisso religiõẽz intrare. et vt si aliqs magnus rex fecisset votũ de acgrẽda terra sancta τ huiusmodi: in qbus tunc papa esset ꝯsulendus: τ fm eius auctoritatẽ ꝓcedeñ ñ simpliciter i religiõẽz ꝯmutañ. Silr̃ nõ ꝯmutaẽ in religiõis votũ illud quo quis vouit aliqd dare in subsidiũ terre sancte sine licẽtia pape fm Rodo. Secꝰ si solũ fecisset votũ pegrinatõis: q: absolueretur p religionẽ. Aut ꝯmutatio voti vlt fieri in aliud a religione. Et sic regrit auctoritas superioris. aliqñ solũ petitaliz ñ obtẽta. vt qñ ẽ certum φ illud in qd ꝯmutat ẽ melius τ magis deo acceptũ. vt in. c. lz. ð voto si ẽt fieret sine licẽtia superioris ꝯmutatio i melius: qñ ẽ clarum φ ẽ melius ñ peccaret p. d. c. puenit. Si vero non ẽ clarum φ sit melius sic oz auctoritas obtineri. τ multo magis qñ ꝯmutaẽ in eq̃ bonũ vel minus bonũ: ẽ necessaria dispensatio superioris.

3 ¶ Sed qd si votũ erat factum deo intuitu alicuius certe psone vel loci: puta talis monasterij vel talis pauperis de dando sibi aliqd. R. φ licet actio acqratur talibus ad ageñ. vt ꝯpellaẽ reddere qd vouit. ut. s. dictũ ẽ: tñ in religionẽ ꝯmutãdo absoluit ab illa obligatõẽ cũ fuisset psonalis. Secus esset si nõ ex voto solũ deo facto. Sed ex aliquo alio respectu se hoi obligasset: q: sic ñ absoluertur p religionis ingressum: nec ẽt per dispẽsatõem superioris: nisi fz φ dixi. s. Papa §. 6. τ Iuramẽtũ. 6. in prin.

4 Utrum ille qui ꝓmisit patri aut alteri votũz eorum iplere possit illud i religionẽ ꝯmutare. R. Tho. in quadã. q. de quol. φ sic: q: sicut suffi. c. ꝓ se ita τ pro pre.

5 ¶ Utrum omne votum possit cõmutari auctoritate superioris. R. fm Ri. vbi. s. ar. 9. q. 1. φ sic. Et de hoc vide. s. Papa. §. 1. Et hoc firmiter teneas: q: nullũ ẽ votũ volũtariũ qn possit in melius ꝯmutari. τ si nõ ipi cui ꝯmutatur saltem cõmuni. Item aliqñ votum militaret ꝯtra salutẽ ꝓpriam: vt pz in illo q castitatez vouit quã tñ ex fragilitate sua videt verisilr̃ se fracturũ. Et id superioris auctoritas nobis dimissa ẽ a deo in huiusmodi ꝓuidendis. τ nõ curo de tenẽtibus aliud.

6 Quis ẽ superior cuius auctoritate vota possint ꝯmutari. R. φ quo ad quattuor vota solus papa dispensat. s. in voto religiõis. In voto ierosolimitano. voto sci Iacobi. τ voto visitandi limina aplorum Petri τ Pauli. τ sic seruatur in facto: lz nullo iure inueniatur expressum. nisi de voto ꝓ subsidio terre sancte. vt in. c. ex multa. de voto. vbi lz Pa. φ ẽt legatus de latere nõ põt dispensare cũ regrat spãlis delegatio. vt in. d. c. ex multa. pz. Sed si factũ esset solũ ꝓ deuotiõe ñ pro subsidio: sic lz idez Pa. ibidem. φ epus põt dispẽsare. Et sic si vouisset solũ ex deuotiõe ire ad sanctũ Iacobũ ñ in subsidiũz pstañ. Et facit ꝓ hoc tex. c. φ sup hijs. τ. c. ex multa. eo. ti. que fundant se super subsidia terre sanc. Et licet istud sit verum de iure. Quia tñ ꝯsuetudo ita se hz. vt ẽt ex deuotiõe actuz ptineat ad papam eius dispẽsatio: τ ẽt quia maiores cãe ad papam sunt referende. vt i c. maiores. de bap. Ideo ꝯsulo recurreñ fore semp ad papam i huiusmodi. Si tñ epus dispensaret sequẽdo opinionẽ Pa. credo valeret: q: posset dici φ lz cõiter remittãtur ad papaz: non tñ propter hoc ẽ cãus papalis. põt enim qs mitti ad papã aliqñ ad terrorem. aliqñ pro maiori cautella: aliqñ ex reuerentia. Et id hoc ñ probat esse qd ad hoc ꝯiungit abesse. l. neqz natales. C. de proba. In alijs aũt votis a pdictis põt episcopꝰ dispensare quo ad suos subditos. Abbas τ alij prelati religiosorum põt quo ad religiosos eis subditos: siue votũ fecerint ante igressũ religionis siue postea. Alij autẽ inferiores epis q non sunt prelati religiosorum dispẽsar ñ põt: nisi tales haberẽt iurisdictõem epalez in psonas de iure spãli. Facit gl. in Cle. 1. ð re. ec. nõ alie. τ qd nõ: Inno. in. c. statuimꝰ de ma. τ obe. τ Pa. in. c. significasti. de fo. ꝯpe. vel ex spãli iure vel ꝯcessiõe hoc eis ꝯcedereẽ. Et hoc sequiẽ cõiter doc. in. c. si. ð postu. pla. Ho. tñ in. c. 1. ð voto. d. cit φ tex. d. c. primi ꝓbare videẽ φ qlibet ꝑsidens in istis votis dispensare posset. Fa. ẽt tñ φ de ꝯsuetudine seruatur vt inferiores epis non possint dispensare: nisi vt dictũ ẽ. τ minime mutãda q̃ longa ꝯsuetudine interptationẽ acceperunt. l. minime. ff. de legi.

7 ¶ Utrum epus τ similes possint dispensare i votis a se emissis: sicut possunt dispensare i subditorum votis. R. Pa. in. c. magne. de voto. φ non. τ facit illud. c. magne. iuncta glo. pro hoc. Nam nõ oz quis auctorizare in facto suo ꝓprio. vt in Cle. 2. de re. ec. non

aliē ꝛ in.l.i.ff.de quesco. tuto.

9 Utrum abbas/vel prelatus religiosus/qui cōcessit liniam eius subdito vouendi/possit cū eo postea dispensare. R̄. Ri.vbi.s.ar.4. q.3.ꝙ añ votum emissuȝ/ pōt liniam reuocare: ꝛ sic nō tenebit postea factum. Sed post votum emissum/dicit tutius esse/ ꝙ subdit⁹ recurrat ad superiorē sui prelati: vel ad papam/si alium non habet. Et ista opinio est satis equa: ne videat auctorizare in fcō suo/ sed tamen de veritate iuris/pōt dispensare. ar.c.manifestum. Et qđ ibi nō.33.q.5. Iteȝ sicut rōnabiliter ꝯcessit liniaȝ: pōt ēt rōnabiliter/si cā occurrat dispensare. nec ē istud in facto ꝓprio/sed alieno: nisi forte solū vellet dispensare/pp suum ꝯmodū. qꝛ sic ñ posset/ alias sic. si pp necessitatē subditi.

10 Quid de voto castitatis an iferior a papa possit dispensare. R̄. diuersa fuit opinio/sȝ saluo meliori iudicio/credo dicēdū ꝙ aut votum castitatis ē simplex/ꝛ ppetuuȝ. ꝛ tūc pp duo cās pōt dispensare. Primū si votū castitatis fuit aliqualr̄ meticulosum a prin⁹. lȝ non fuerit iustus metus. vt vult glo.in.c. veniens. qui cle. vel vo. Secundum propt periculum fornicationis: quando verisimiliter timetur de incontinentia. Et hoc ēt tȝ d. Car. ꝛ d. Anto.in.d.c.veniens. Et sic limito dictum Spe.ti.de le.§.nunc de epoꝝ v̄.103.ꝛ Jo.an.ꝛ doc.qui dicunt epm posse dispensare/qñ votum castitatis/ē simplex ꝛ ppetuū. ꝛ glo.in.c.rursus.qui cle.l'vo. que dicit ecclām posse dispensare. In alijs autem casibus/solus papa dispensabit. Et sic intellige glo.in.c.i.de voto.cū alijs doc. tenentibus/ꝙ non potest episcopus dispensare. A fortiori/pōt dispensare/cū eo qui fecit votū/ñ nubendi: qꝛ proprie non ē votuȝ castitatis/qđ pȝ/qꝛ si fornicaretur/ non frangeret votū/licet peccaret mortaliter. Si vero votum non sit simplex/sed ad tpus. puta vsqȝ ad ānum/ꝛ huiusmōi. sic potest episcopus dispensare. Silr̄ dispensat episcopus i voto castitatis emisso ab altero coniugum/ ratione periculi. vt etiam exigere possit. vt nō.doc.in.d.c.rursus. Et ibi.d. Jo.an.ď sācto georgio. cps Alex. Si vero votuȝ sit solēne. sic solus papa similiter dispensat secūdum omnes in.c.cum ad monasterium.de sta.mo. vbi etiam aliqui voluerunt/ꝙ nec ēt papa possit: licet non sit verum/secundum Archi.in.c.sunt quidam.25.q.i.

11 Quid requiritur vt dispensatio vel ꝯmutatio sit legitima. R̄. Inno.in R̄ica de obs. ieiu. ꝛ Archi.in.c. presbyter.82.di. dicunt/ ꝙ duo requiruntur. s. causa legitima in vouente. Et secundum/ꝙ votum commutetur i melius/vel deo magis acceptum. Pa. vero in.c.i.de voto. dicit ꝙ si causa legitima subsit i vouente: licet non cōmutetur in aliquid melius. tamen est legitima dispensatō. dummodo cōmutetur i aliud simile. Facit.c.magne.de voto. Et qđ legitur ꝛ nō.in.c.i.de re.permu.in simili. Ego tamen credo/ꝙ ēt si non cōmutetur in aliud simile/ꝙ valeat: dum necessitas/vel vtilitas id persuadeat. Necessitas. puta: quia est debilis. Item familiam magnam habet quam oportet sustētet ꝛ huiusmodi. Utilitas/puta: quia maius bonum est cōitati cōmutatio/ꝙ si seruaret: ꝛ similia/que arbitrio superioris sunt relinquenda. vt in.c. ex multa circa fi.de voto. vbi tex. alternatiue loquitur dicens. si necessitas exigit/vel vtilitas persuadet. Si vero causa legitima non subsit in vouente: tunc oportet fiat cōmutatio in melius. Et ita itelligo/ꝛ limito tex.c.i.de voto qđ vult/vt i melius fiat cōmutatio/vel saltem in eque bonū ꝛ gratum deo.

12 Utrum dispensatus sine causa legitima sit tutus in conscientia. vide.s. Dispensatō.§.3. ꝙ non.

13 Quid debet attendere dispensator voti. R̄. quid liceat secundum equitatem/quid deceat secundum honestatem/quid expediat secundum vtilitatem/vel necessitatē. Iteȝ q̄litatē psone/cām/ꝛ qualitatē/ꝛ q̄ntitateȝ cōmutationis. Nā si causa cessat facilius dispēsatur. Qualitas vero/vt si sit votum peregrinationis/extimet expensas/quas fecisset eūdo ꝛ redeundo/ꝛ ipas i pios vsus conuertat. laborē itineris: ꝛ ipm ieiunioꝝ ꝛ oratōnum laborē ꝯpenset. Si aūt sit votum ieiunij/attendat ꝙ pauper homo/parua pecūia redimere pōt: sed nō diues. Item vtruȝ impedimentum sit temporale: ꝛ sic soluȝ dilationem concedat. aut ppetuū/vt faciliter absoluat. hec habētur i.c.magne.de voto. Et qđ ibi nō.

14 Utrum habens aliena icerta/qui ea vouit in subsidium terre sancte/possit per episcopum dispensari. vt in alios vsus conuertat R̄. secundum Rodo. ꝙ non. etiaȝ si religionem ingrediatur.

15 Utr votū de sabbato festādo sit ꝯmutandū. R̄. ꝙ si fecit ex quadā supstitōe credēs ꝙ sit melius imitari lr̄e veteris testamenti: sic votū non tȝ. Si vero fecit ex deuotōe/vel reuerētia v̄ginis: tunc si haberet inducere iudaizatiōem/qꝛ cohitat vbi multi sunt iudei. nec

vel dic ꝙ tm̄ soluē teneat. p ꝙ nollet sustinē laborē hūc. [illegible] de voto. sub vbo [illegible] ipa glo. nō figat ibi pedes. tm̄ [illegible] ibidem. dicit ꝙ potest teneri dicta opinio

cõmutãdũ ẽ oio. aliãs nõ: sed põt seruari. Idẽ dic de voto ieiunandi in dñica: q si qs fecit vt magis sit dispositus ad spũale gaudiũ aut cõtemplationẽ diuinoꝝ: sic licite fit & seruatur. Si vero fit vt affligẽdo carnem satisfaciat deo de peccatis & carnem subiciat spũi: tũc nõ dꝫ ieiunare in dñica: sed i sabbato pcedenti fꝫ Jo. neapol. in quolꝫ. 8. q. 25. q2 dꝫ tale ieiuniũ interpretari vt facit ecclia vniuersalis. Si aũt nõ cogitauit neqꝫ de spirituali gaudio neqꝫ de afflictiõe carnis: sed simpliciter ieiunare vouit in dñica sic ꝯsulẽdũ est vt potius ieiunet in sabbato vt xpianis se cõformet fm eundẽ Jo. ne videatur singularis.

Uotum. V. quo ad cõmẽdatiõem.

1 Utrũ expediat hõi vouere. R. fm Ri. vbi. s. ar. 6. q. 1. Aut hõ vouet bona quoꝝ obseruatio vr ꝓbabiliter ꝓportiõata infirmitati sue & sic expedit hõi vouere: q2 p hoc firmat aplus volũtatẽ suã i bono & pro magna pte excludit a se libertatẽ malefaciẽdi: & facit actũ virtutis latrie. Et iõ vouẽdo meret. Si vero vouet in ꝓportionata sic nõ expedit nec lꝫ. Tale. n. votũ nõ hẽret discretiõem comitẽ. cũ p hoc vouẽs magis videt se illaqare q̃ augẽ securitatẽ de sua salute.

2 Utrũ sit magis meritoriũ opus bonũ factũ cũ voto q̃ sine. R. Ri. vbi. s. q. 2. q sic. & pbat. Primo q2 opus inferioris ṽtutis magis ẽ meritoriũ iperatũ a superiori virtute q̃ ab inferiori: sed latria ẽ superior virtus q̃ abstinẽtia/peregrinatio & huiusmodi. Ergo cũ vouere sit actus latrie ẽ magis meritoriũ bonũ abstinẽtie factũ ex voto: vt pote iperatũ a latria q̃ sine. Secũdo q2 q̃to opus pcedit a voluntate magis firmata in bono: tãto ẽ virtuosius/& ꝯsequẽter magis meritoriũ. Ad opari virtuose requirit firmiter & imobiliter opari fm phm. 3. ethi. c. 4. Sꝫ ceteris paribus volũtas ẽ firmior in voto q̃ sine. ergo &c. Ponit. Ansel. li. de similitudinibus exẽplũ. s. q q facit opus cũ voto qi q dat arborẽ cũ fructibus: sꝫ q sine. qi q dat solũ fructus. Hoc pbat. 33. q. 5. tũc saluabitur. 28. q. 1. iã nunc. vide glo. in cle. si dñm. de reli. & vene. sanctorum.

Usucapio

est acquisitio dñij p ꝯtinuatiõem possessiõis tpis lege diffiniti. dicit tex. in. l. 2. ff. de vsuca. triẽniũ ẽ tpus qd hꝫ locũ tñ in vsucapione. insti. de vsuca. in prin. nõ. Jo. 16. q. 3. in summa.

1 Quare fuit inducta. R. p bono publico & vtilitate publica: ne dñia rerũ sint incerta ff. de vsuca. l. 1. insti. eo. sicut vt finis limibus ponatur. ff. pro suo. l. fi.

Que requirũtur ad vsucapionẽ. R. q quatuor. Primũ qd requirit ẽ bõa fides nedũ i vsucapiẽte toto tpe vsucapiõis: sꝫ oꝫ q fuerit bona fides i pncipio Secũo ex pte tradẽtis & accipiẽtis. ar. ff. p ẽp. l. 2. §. f. e. Tertiũ q res sit mobilis: q2 circa imobiles ẽ pscriptio. Quartũ q res tradat vl q̃tali possessio nõ hẽret sine traditiõe. C. de pact. l. traditõ bu. insti. de re. diui. §. p traditionẽ. Uel alio mõ possideat tpe debito. s. triẽnio. Quintũ ẽ titulus verus nõ putatiuus nec falsus. ff. p lega. l. 2. & 3. C. de vsuca. p here. l. fi. & ibi Jo. Et q sint veri tituli ĩfra subiciã. si tñ eẽt putatiue verus titulus ex errore facti nõ iuris non ipediret. vt. l. 1. C. de vsuca. p do. & l. qd vulgo. ff. p empto re. & l. 4. & vltima. ff. pro lega. 2

Que pñt vsucapi. R. q oia except q ꝓhibẽtur vt furtiue res/& q vi possidentur. vt nõ. glo. in sũ. 16. q. 3. nec res sacra vel religiosa: nec decima. de pscrip. cũm q. Itẽ nec seruus fugitiuus. Nec ꝓbãtur insti. de vsuca. sed aliqñ. & §. sequẽti. Itẽ vbicũqꝫ ꝓhibet alienatio: & vsucapio regulariter ꝓhibet. ff. de fũ. dota. l. si fũdũ. ff. de ṽbo. sig. l. alienatiõis. 3

Quis põt vsucapere. R. omnis q põt licite possidere. vt paterfamil. filiusfamil. in peculio. pupillus si hꝫ animũ possidendi: lꝫ nõ interuenerit auctoritas tutoris: & furiosus si sane mentis vsucapere cepit: sed incipere nõ põt durante furore. ff. de vsuca. l. 3. §. 1. 2. & 3. Sed seruus vsucapere non põt: q2 nihil potest possidere. l. labeo. ff. de vsuca. l. 1. §. Item acquirimus. ff. de acquir. po. nisi peculiariter ex scientia domini possideret. vt in dictis legibus. vide. 4

Qui sunt tituli transferẽtes dñium vt sciamus quõ vsucapio currat. R. sunt. 10. Primus ꝓ soluto qui hꝫ locũ: quando ego credo tibi debere puta. centũ ex quacũqꝫ cã & tu idem credis: & sic soluo vel aliquid loco eius. & sic vsucapies. ff. pro sol. l. 1. Et sic iustus error dat causam prescribẽdi. Fallit quãdo cã emptionis que nõ precessit soluitur aliquid: q2 nec pro emptore cum nõ precesserit nec pro soluto: q2 ex causa emptiõis traditur. l. 2. R. 2. ff. pro empto. & pro solu. l. 1. Secundus pro emptore qui hꝫ locum cum quis in veritate emit rem alienam vel a furioso quem credebat sane mentis & bona fide. vt. ff. eo. l. pignori. §. 1. & ff. pro empto. l. 2. §. si a pupillo: & in isto requiritur vt dixi bona fides in rebus mobilibus tam 5

tradẽs q̃ accipiẽtis. Itẽ ꝙ ẽptio sit pura nõ
cõdiõalis.ff.ꝓ ẽpto.l.2.§.si sub ꝯditione.
Itẽ ꝙ preciũ soluatur vl fides hẽatur de pre
cio: q2 alr nõ trãsferretur dñium. Insti.de
re.diui.§.vẽdite. Itẽ ꝙ eadẽ res q̃ ẽ empta
tradatur.q2 si alia daretur nõ vsucapet pro
emptore.l.2.§.cum sticũ.ff.pro ẽpto. Terti9
pro trãsacto q̃ hʒ locũ i re tradita vt a lite
recedatur ab eo q̃ credebatur dñs. C.pro
trãsacto.l.ex cã. C.de trãsac.l.si pro fundo
Quartus pro herede q̃ hẽt locũ vbi qs est
verus heres vel saltem iuste ⁊ ꝓbabilr hoc
putet. Sed nõ hʒ locũ i suis heredibus. q2
quodãmõ ꝯtinuẽte eo hereditaria rerũ dñi
extimãtur.l.2.§.filium.ff.pro here. C.ꝓ he
re.l.nihil pro herede. Sed i extneis heredi
b9 distigue. ꝙ aut res ẽ vitiosa.puta: q2 furti
ua: vel vi possessa vel res fisci q̃ nullo tpre
ꝑscribi põt. C.cõia.de vsuca.l.iã ꝑdem.vel
res pupilli.vel res data ꝑsidi ꝯ.l.iul.repetũ
darũ.ff.de acq.re.do.l.bone fidei. Et sic he
res generalis vel successor spãlis rei alicui9
ꝑscribere nõ põt.ff.de publi.l.sed hi.§.actõ
nũ hãc. De quo vide s̃. Prescriptio.§.44
Si vo res nõ ẽ vitiosa.sic dic.vt s̃. Prescri
ptio.§.1. Quintus pro donato q̃ hʒ locũ cũ
i vo nõ i opinione aliqd ẽ donatũ bona fi-
de. C.pro dona.l.vlti. Itẽ ꝙ donatio tene-
at: q2 si pr donat filio ⁊ decedat non vsuca
piet ꝓ donato filius: q2 donatio nõ valuit
rõe patrie ptãtis.ff.pro dona.l.1.§.1.ff.ꝓ he
re.l.2.§.filium.lʒ tñ rẽ alienã qs non possit
donare quo ad hoc vt dñium trãsferatur i
ꝑiudiciũ veri dñi: q2 qđ qs nõ hʒ trãsferre
nõ põt. C.de doña.l.si filius. Valet tñ vt vsu
capiatur.ff.pro dona.l.si is q̃ alienã. ⁊.l.si.
de iure patro.c.cura. Sextus pro derelicto
q̃ hʒ locũ in ea re q̃ credebatur a dño dere
licta ⁊ alius possidere icepit q̃uis ignoret
a quo sit derelicta.ff.pro derelic. l.si id qđ
pro derelicto. Septimus ꝓ legato q̃ habet
locũ cũ alicui res legatur aliena bona fide
ff.pro lega.l.ꝓ legato la.1. Et q̃uis legatuʒ
adẽptũ sit: tñ vsucapio currit.d.l.pro lega-
to. ⁊.l.vltia dũmõ ꝓbabilis error excuset.
puta.credit testatorem fuisse sane mentis.cũ
tñ foret furiosus vel ignorat legatum ꝑ co-
dicillũ adẽptũ eẽ. Octauus pro dote q̃ hẽt
locũ cũ res aliena pro dote bona fide datur
l.vlti.ff.pro dote. Nonus pro suo qui hẽtur
cũ qs possidet rẽ quã credit suã aliquo iu-
sto titulo.ff.pro suo.l.1.⁊ vltia. Decimus ꝓ
iudicato q̃ hʒ locũ cũ res ẽ iudicata a qua
nõ ẽ appellatũ spacio decẽ dierũ vsucapit:
q2 trãsit in rẽ iudicatã.2.q.6.anteriorũ. vñ

i vsucapione reqritur aliqs de istis titulis ⁊
bona fides. ⁊ ꝙ res nõ sit vitiosa ⁊c̃. vt dic
tum est.
Quis effectus vsucapiõis. R. ẞm oẽs est 6
vt rei vsucapte dñium directum acqrat. C.
de pac.l.traditionibus.ff.de vsuca.l.1.⁊.3.
ff.pro suo.l.si.
An hẽat locũ i ꝯscia.dic vt s̃. Prescrip- 7
tio.§.49.⁊ multa ibi ad hoc faciũt ꝑ totũ.

Usura

ẞm Ho.i sũma.ẽ qđ ꝯ
q3 solutioni rei mutua
te accedit ipsius rei vsus grã pactio
ne iterposita: vel hac itentõe hita in ꝯctu: vl
exactione hita post ꝯctũ. Pro cuius decla
ratione attẽde ꝙ prio dr.quodcũq3.s. quo
cũq3 noie cẽseat: siue ꝯsistat i dãdo siue i fa
ciẽdo: dũmõ ꝑcio sit extiabile ⁊ vltra sortẽ
exigat erit usa.14.q.3.vsa.⁊.c.pliq3. Secũ
do addit rei mutuate: q2 i solo mutuo vol
ĩterpretatiuo ꝯsistit vsura ẞm oẽs doc. dicit
Tertio ipsius rei vsus grã: q2 si nõ vsus grã
s.ꝯsũptõis.sed pene vl iteresse loco apponet
nõ eẽt vsura.vt ifra patebit. Cõcludit i q̃rto
pactõe iterposita ⁊c̃.q2 si sine pactõe vel ex
actione aut itentõe ⁊ gratis aliqd dat non
erit vsura.ꝓut ifra plenius patebit per du
bia sequentia.
Utrũ sola spes recipiẽdi vltra sortẽ faciat
vsurariũ. R. vt colligo ex glo.sup lu.6.mu-
tuũ date ⁊c̃.ꝙ aliqs põt mutuare duplr pp
spẽ lucri. Unomõ pricipalr.ita ꝙ nõ mutua
ret nisi lucrũ inde sparet. ⁊ tũc vsurarius ẽet
vt pʒ i.c.1.⁊.c.ꝯsuluit de vsu.⁊.14.q.3.si fe
nerauerit. Et i hoc ꝯcor.cõiter Io.an. Ar-
chi.⁊ Ge.in.c.1..eo.ti.li.6.⁊ i.d.c.ꝯsuluit.
⁊ theologi i.4.15.di. Sed attẽde ꝙ ista iten
tio triplr põt cõtingere. Prio añ mutuum.
vñ si post mutuũ cognoscẽs pctm̃ mutat itẽ
tionẽ poterit sponte donata recipe sine vsu
ra. Secũdo subsequẽt.q2 post mutuuʒ spat
aliqd ⁊ sic ẽt vsurarius ẽ. Tertio ꝯcomitãt
puta.q2 mutuans nullũ spabat lucrum sed
debitor pp mutuũ dat sibi ꝑmiũ: ⁊ mutuãs
pp eadẽ cãm recipit. ⁊ sic ẽt vsurarius est.
⁊ talis tenetur restituere ẞm ꝙ dixi. Restõ
.i.i verbo vsurarius. Aliomodo qs spat lu-
crum.s.secũdario: q2 ẽt si crederet nõ hẽre
vltra sortẽ mutuaret nihilominus pp cari
tatem ⁊ talis spes non facit vsurarium ẞm
Ri.in.4.di.15.articulo.5.q.5.ar.c.quid ꝓ-
derit.61.di.⁊.c.in singulis.77.di.59.di.si
officia.1.q.2.q̃pio.in hoc concor. Inno.
Ber.Ala.Pa.⁊ mlti alij in.d.c.consuluit
⁊ dicit Io.an.i rẽa pcm̃ li.6.ꝙ cõiter hoc
tenetur a doc. Cum.n.aliquis dat alicui mu

ne laborū: sed qñtū ad id qd pcipiunt rōne mutui sunt vsurarij. Idē dic de collectorib^9 dñorū q a cōitatibus aliqd accipiunt vt miˀ nus cū eis agant expectādo: ꝙ licite accipi unt si rōne laborū τ expēsarū accipiunt: sʒ si rōe expectatōis. sic ē vsa. ꝯcō. Tho. vbi. s.

Utrū ciuis q mutuat cōitati vt euitet colle ctas sit vsurarius. R. Spe. ti. de vsu. iʒ ꝙ nō: qꝛ aliud ē de suo nō tribuere: τ aliud nō ca pere. l. proculus. ff. de dā. infec. Et aliud nō acquirere. aliud nō amittere. l. i. §. si his qui bōa. ff. de colla. bo. Et aliud lucrū. aliud sūp tus quos erat facturus. l. cū filius. ff. de leg. e. Aliud penā euadere. aliō aliqd lucratiue pcipere. ff. d vsu. l. imperator Jo. an. τ do. Anto. i. c. ꝯsuluit. de vsu. limitāt dictū Spe. qñ collecta esset icerta. τ sic onus extraordi nariū. Sed si esset certa τ ordinaria eēt vsu ra. Rō. qꝛ idē ē remittere qd dare. c. veniēs el. i. de testi. 8. q. 3. talia. l. qd ēt. ff. de calum. Et hoc tene.

9 Utrū ille q mutuat decē illi q sibi debe bat alia decē q sibi denegabat cū tali pacto ꝙ satisfdet sibi opportune de. 20. sit vsurari^9 R. ꝙ nō fm Ho. in sū. eo. ti. Et iō illud ver bum qdcūqʒ positum in diffinitiōe intelligi tur qdcūqʒ. s. ad lucrū vel suphabundātiā vel qdcunqʒ extimabile pecunia qd sit plus d. c. cōsuluit. τ. 14. q. 3. per totum.

10 In qbus casibus accipit vltra sortē sine vsura. R. fm glo. τ doc. in. c. conquestus de vsu. inuenio. 12. casus.

11 Primus qñ ecclesia l laic^9 recipit a suo vassallo feudū i pign^9. De q. s. Feudū. §. 31

12 Secūdus qñ ēphiteota l vsufructuari^9 pi gnorat dño l ꝓpietario. De q. s. Feudū. §. 33

13 Tertius qñ qs retinet possessionē meam possū i pignore accipiēdo fructus meos fa cere sine vsura: qꝛ recipio tm̄ meū. de vsu. c. i. τ. d. c. ꝯquestus. Secus eēt in possessōe al terius in pignore accepta: qꝛ vsura eēt faciē do fructus suos. qꝛ reciperet vltra sortē nō suum. de pigno. c. illo. vos.

14 Quartus qñ sine oi pacto τ spe recipit gratis oblatū. vñ. i. q. 2. c. sic. Nullā inqt tex. obl[illegible]atio suscipiēti culpe maculā igerit q ñ ex abiētis petitoe pcedit. Intellige qñ dās li beraliter dat sciēs se nō teneri: nec credens creditorē hoc exigere. τ recipiēs recipit li beraliter. vt. s. dcm̄ ē. Aliō prio i vbo vsurari^9

15 Quintus qñ qd recipit rōne itereſſe reci pit. Et nō fm Pe. de Ancha. τ d. Anto. in c. salubriter. eo. ti. τ Pa. i. d. c. ꝯquestus. ꝙ i teresse ꝯsistit nō solū in dāno histo: sʒ i lucro cessante: dūmō lucrū cessās esset i actu vl qi in actu: hoc ē ꝙ ꝓbabiliter fuisset: qꝛ sic dr [illegible] aliquo mō ē. Secus eēt si solū esset i possi[illegible] qꝛ sic dr potius nō eē. hoc pʒ p l. ii [illegible] ff. d ac. ēp. τ vē. Ubi pʒ: ꝙ ēp tio q fit [illegible] ꝓbabili qi in actu. τ idē de ptu futu[illegible] nec emptū. ff. de ꝯhē. ēp. Se cus esset de eo qd ē solū in possibilitate. Ex quo pʒ qd dicendū de multis casibus quos inserā pro maiori declaratione.

Quid de illo q nō [illegible] ex culpa sua cre 16 ditori soluto merca[illegible] termino debito. R. ꝙ tm̄ ei ad lucrū cessās iudicio bonoꝝ mer catorū. Et iō talis creditor licite recipit vltra sortē. Idē dic de illo q volebat negotiari vl possessionē emere ꝙ licite [illegible]ccipit vltra sor tē tm̄ qñtū lucratus fuisset verisimiliter l ba buisset de fructibus possessionis aut alteri^9 rei dūmō. s. ꝯcurrant. Primū ꝙ cōputet pi cula τ expensas: qꝛ lucrū intelligit dedu c tis expēsis τ laboribus τ periculis. l. i. L. de fruc. τ lit. expē. τ. l. fructus. ff. so. ma. Se cundū ꝙ nō sit eius intētio lucrādi pricipa liter p hanc viā: sed potius p mercantiā vel ēptionē. Tertiū ꝙ nō ꝯhat pactū ad semper sed ad aliqd tps: qꝛ aliter quo ad iudicium humanū videret ꝙ pot^9 vellet lucrari [illegible] mō qʒ p aliā viā. Quartū ꝙ ille cui mutuat nō sit in tā arta necessitate τ creditor in tali opulenti[illegible] ꝙ ei teneatur gratis mutuare. qd qñ sit vide. Eleia. §. i. Quintū ꝙ id qd acci pit sit vere interesse suū probabiliter τ ꝓ ꝗ teresse accipiat aliter esset vsura. Idē dic fʒ Inno. τ Ray. de illo qui merces volens d ferre ad aliū locū ꝙ licite plus accipit qñtū extimatur lucrum qd habuisset si pfata ꝯ currant. Sed Ho. dicit ꝙ hec opinio In no. τ Ray. multos duxit ad infernum Jo. an. vero concordat dicendo ꝙ si statim pre cium soluitur cessat ratō Ho. τ est vera opi nio Inno. Si vero precium non statim sol uitur: sic non licet. τ Inno. intellexit. quādo precium statim soluitur. Et hanc distinctio nem Jo. an. sequuntur Jo. cal. Pe. de an cha. τ Henricus boic. in. c. in ciuitate. de vsu. τ Lau. de Ridol. in suis contractibus Sed. do. Anto. i. d. c. in ciuitate. dicit ꝙ etiā si preciū non statim soluitur ꝙ licet: quan do probabiliter est certum ꝙ lucratus fuis set. Et quod dicit Ho. τ Jo. an. Dicit ꝙ lo quuntur presumptiue. Sed quando certum est ꝙ nulla fraus interuenit licet: τ presump tio cedit veritati. Idē tenet Pa. ibidem. Et sic tene in conscientia. Nec ob. dictum Tho. vbi. s. qui dicit ꝙ non licet deducere in pac tū id qd de pecunia non lucratur: itelligitur

nū scire dʒ eē sibi debitorē ad antidota naturaliter obligatū de testa. c. cū in officiys. l. sed ⁊ si lege. ꝟ. ꝯsuluit. ff. de peti. here. Adu̇te hic ꝙ mutuans hac spe siue intentōe vt ille sibi remuneret alia vice nō ex vi mutui: sed ex accipientis caritate nō ē vsura. fm Alex. in tertia pte sūme ti. de pcepto mutui. caret tñ merito si principaliꝰ pp hoc facit. Rodo. Gof. ⁊ Ho. vero tenēt ꝙ ē vsura. Sed verius dicit Alex. Et pfati verū dicunt qñ deducitur simpliciter in pactū. Facit qđ infra dicam. §. 4.

3 ¶ Utrū mutuans ad captādū amorē sit vsurarius. R. fꝫ Tho. 2a 2e. q. 78. ꝙ n̄. Limitat hoc Jo. cal. in. c. fi. de vsu. vel ti: nisi spes vlterius pcedat: qꝛ si qs mutuaret pape vel īperatori ⁊ huiusmodi ad capiandū beniuolentiā. vt post posset consequi beneficiū vel castrū aliqđ esset vsura. Hoc limito verum qñ ex mutuo speraret: sed qñ ex amore conceptio erga ipm ex mutuo facio nō eēꝫ veꝝ. imo licite posset sꝑare: qꝛ illud non sperat ex mutuo sꝫ ex amorē ⁊ ꝙ liceat tꝫ Tho. vbi s̄. ar. 2. in responsione tertij argumenti.

¶ Utrū mutuare ad hn̄da ea q̄ pecunia nō mensurātur sit vsura. R. Tho. vbi s̄. ꝙ non ex quo pꝫ ꝙ lꝫ sperare rē cuius vsus inter amicos ꝯcedi solet sicut comodatꝰ liber. Itē iniurie remissionē ab illo q me iniuste persequebatꝰ cū multo meo dāno. c. dilectus el. i. ⁊. c. ad aures de simo. Secus esset si iuste: qꝛ nō liceret sine vicio vsuꝝ mutuū dare sub tali spe. Et sic intellige glo. i. c. qm̄ multi. 14. q. 4. q̄ dicit ꝙ vsure pñi petit: vt dānū euitetꝰ.

4 ¶ Utrū liceat petere munus a lingua vel ab obsequio pp mutuū. R. fm Tho. vbi s̄. ꝙ n̄. qꝛ extimatur pecunia. vt pꝫ in illis q locant ad hoc opas suas. Nec ob. ꝙ obligatꝰ ad antidota vt dictū ē: qꝛ vt dicit glo. i. d. c. si feneraueris. nō pōt deduci in pactū. Nō fm Archi. ibidē: qꝛ antidotū ē debitū simplex: sed cū deducitur in pactū nascitur obligatio ciuilis qđ ē plus. Et iō plus exigitur. qđ pōt extimari pecunia: ⁊ ppea eēꝫ vsura. Addit tñ glo. pdca ꝙ si eguerit talis mutuās ꝙ poterit p modū gratitudinis petere talia seruicia. nō ex necessitate vel ex lege: sed ex gratitudine sine vsura. Ego tñ credo ꝙ qñ naturalis obligatio deducitꝰ tali mō in pactuꝫ ꝙ nō magis tenetꝰ q̄ꝫ ex ipsa naturali obligatōne. vt puta. dicēdo. Ego mutuo tibi vt tu mutues postea mihi si indiguero: ⁊ in hoc comode facere poteris ꝙ nō sit vsura. Nō ēt tꝫ Ho. in sū. qꝛ illud nō ē exigere plꝰ q̄ꝫ velit natura ꝯctus. Facit ad hoc. c. significasti de elec. Secus esset qñ simpliciter deduceretur in pactū vt sibi remutuaret: qꝛ sic eēꝫ vsura. Et sic intellige ⁊ limita pdicta ⁊ Tho. vbi. s̄. qui cum Archi. concordat.

5 ¶ Utrū dn̄i q mutuāt rusticis vt eorū possessiones colāt sint vsurarij. R. fm Grego. de arimino i. q. d̄ monte. ꝙ nō: si illud ꝯcurrat f. ꝙ alias satisfaciet ipsi rustico de opibꝰ possuis ad colendā possessionē fm ꝙ iustū est. Secus esset si subtraheret aliqd pp mutuuꝫ qꝛ vsura esset. Idē dicēdū ē de eo q ꝯcedit terminū vt trahat ēptores ad suā apothecā vel ad suū molendinū vel ad scolas ⁊ huiusmōi. si nllm dānū icurrit. ⁊ ita bñ ⁊ faciliꝰ eis satisfit ab ipsis mutuantibus sicut fieret ab alijs p eandē rōnē. Et Jō cal. i. d. c. fi. ⁊ Jo. an. in mercu. sup regula ꝑeccati. ⁊ Lau. de rodolfis florentinus in 2. pte ꝯtractuū suoꝝ q. 38. ⁊ Rodo. ⁊ multi alij q tenēt ꝙ sit vsura debēt intelligi. qñ pp hoc magis grauantur: vel nō ita bñ satisfit eis ab ipsis mutuantibus sicut fieret ab alijs: vel qñ hoc deducit in pactū simpliciter. Secus si mutuat vsqꝫ quo vadat ad scolas. Nec ob. ꝙ efficitꝰ maioris ꝯcursus ⁊ fame. qꝛ tale qd sperare nō facit vsurā cū nō emat pecūia. Similiter n̄ ob. ꝙ auferitꝰ eis libertas idirecte ex quo reuocat mutuū: qꝛ nō ē veꝝ. Nā cuꝫ mutuans possit ipse sui mutui limitare. l. vniū. ff. si cer. pe. nō aufert eis libertatē si mutuat donec vadant ad eius scolas vel molēdina: sed pfigit terminuꝫ mutui sui. Et sic tene sicut tꝫ ēt. S. Bernardinus in suis ꝯctibus: alr ferre ois multitudo esset vsuraria cū nō possint hodie sūdi sine mutuo locari colonis.

6 ¶ Utrū mutuās centū Johāni cū pacto ꝙ det sibi. 50. in numeratis ⁊ alia. 50. i debitoribus vel in rebus puta. i pāno ⁊ huiusmodi: ⁊ ipse ꝓmittit sibi soluere cētū in nūeratis quos debitores ⁊ res steriles nō accepisset Johānes: nisi pp mutuū de. 50. sit vsurarius. R. fm Lau. de redolfis in suis ꝯctibꝰ ꝙ sit i fraudē. Et iō cū grauet Johānē noīe mutui erit vsura. Et ꝯcor. Bal. ⁊ Bar. in. l. cū allegas. C. de vsuris. Idē dic cū rōe mutui aliqd vēdit debitori pluris ꝯbito ꝑtio. 14. q. 3. si feneraueris. Idē dic qñ emitur minꝰ iusto ꝑcio pp anticipatōem solutōis secūdū Tho. vbi. s̄. Nō bñ nō. qꝛ multū praticatur iste contractus.

¶ Utrū gerentes negocia stipēdiarioꝝ. f. recipiendo pagas eoꝝ ⁊ faciēdo alia obsequia. ⁊ mutuādo eis in necessitatibus eoꝝ, recipiendo certū salariū sint vsurarij. R. Laur. in suis ꝯctibus ꝙ nō: ꝯ̄ꝫ tñ ad id qđ pcipiunt rō-

tatione Archi. si bellū sit iniustum alias tales gerentes negocia militibus coquantur malo. dist. 86. c. facientes. Fau. non nō solū q faciunt. sed facientibus consentientes.

tie laborũ:sed q̃tũ ad id qḋ pcipiunt rõne
mutui sunt vsurarij. Idẽ dic de collectoribus
dñorũ q a cõitatibus aliqd accipiunt vt [illegible]
tius cũ eis agant expectãdo: q licite accipi
unt si rõne laborũ / et expẽsarũ accipiunt: sz
si rõe expectatõis. sic ẽ vsura. pcõ. Tho. vbi. s.
Utrũ ciuis q mutuat cõitati vt euitet colle
ctas sit vsurarius. R. Spe. ti. de vsu. sz q nõ/
qr aliud ẽ de suo nõ tribuere: et aliud nõ ca
pere. l. proculus. ff. de dã. infec. Et aliud nõ
acquirere. aliud nõ amittere. l. i. §. si his qui
bõa. ff. de colla. bo. Et aliud lucrũ. aliud sũp
tus quos erat facturus. l. cũ filius. ff. de leg. 2.
Aliud penã euadere. aliõ aliqd lucratiue
pcipere. ff. de vsu. l. imperator Io. an. et do.
Anto. i. c. ↄsuluit. de vsu. limitãt dictũ Spe.
qñ collecta esset icerta. et sic onus extraordi
narium. Sed si esset certa / et ordinaria eẽt vsu
ra. Rõ. qr idẽ ẽ remittere qḋ dare. c. veniẽs
el. i. de testi. 3. q. 3. talia. l. qḋ ẽt. ff. de calum.
Et hoc tene.
9 Utrũ ille q mutuat decez illi q sibi debe
bat alia decẽ q̃ sibi denegabat / cũ tali pacto
q satisdet sibi opportune de. 20. sit vsurari⁹
R. q nõ fm Ho. in sũ. eo. ti. Et iõ illud ver
bum qḋcũq; positum in diffinitiõe / intelligi
tur qḋcũq;. s. ad lucrũ / vel suphabundãtiã
vel qḋcunq; extimabile pecunia / qḋ sit plus
d. c. cõsuluit. et. 14. q. 3. per totum.
10 In qbus casibus accipit vltra sortẽ sine
vsura. R. fm glo. et doc. in. c. conquestus de
vsu. inuenio. 12. casus.
11 Primus qñ ecclesia l' laic⁹ recipit a suo
vassallo feudũ i pign⁹. De q̃. s. Feudũ. §. 31
12 Secũdus qñ ẽphiteota l' vsufructuari⁹ pi
gnorat dño l' pprietario. De q̃. s. Feudũ. §. 33
13 Tertius qñ qs retinet possessionẽ meam /
possũ i pignore accipiẽdo / fructus meos fa
cere / sine vsura: qr recipio tñ meũ. de vsu. c.
i. et d. c. ↄquestus. Secus eẽt in possessõe al
terius in pignore acceptã: qr vsura eẽt faciẽ
do fructus suos. qr reciperet vltra sortẽ nõ
suum. de pigno. c. illo. vos.
14 Quartus qñ sine oi pacto / et spe recipit
gratis oblatũ. vñ. i. q. 2. c. sic. Nullã inqt tex.
obl[illegible]atio suscipiẽti culpe maculã igerit / q̃ ñ
ex ãbiẽtis petitõe pcedit. Intellige qñ dãs li
beraliter dat sciẽs se nõ teneri: nec credens
creditorẽ hoc exigere. et recipiẽs recipit li
beralit. vt. s. dciũ ẽ. Alõ prio i vbo vsuri⁹.
15 Quintus qñ qḋ recipit rõne iteresse reci
pit. Et nõ. fm Pe. de Ancha. et. d. Anto. in
c. salubriter. eo. ti. et Pa. i. d. c. ↄquestus. q i
teresse ↄsistit nõ solũ in dãno hito: sz i lucro
cessante: dũmõ lucrũ cessãs esset i actu vl' qi
in actu: hoc ẽ q pbabiliter fuisset: qr sic d'r
[illegible] aliquo mõ ẽ. Secus eẽt si solũ esset i
possi[illegible]: qr sic d'r potius nõ eẽ. hoc pz p
l. ii [illegible]. ff. de ac. ẽp. et vẽ. Ubi pz: q sz ẽp
tio q̃ fit [illegible] pbabili qi in actu. et idẽ
de ptu futu[illegible] nec emptũ. ff. de ↄhẽ. ẽpt. Se
cus esset de eo qḋ ẽ solũ in possibilitate. Ex
quo pz qd dicendũ de multis casibus quos
inserã pro maiori declaratione.
16 Quid de illo q nõ soluit ex culpa sua cre
ditori soluto mercat[illegible] termino debito. R.
q tñt ei ad lucrũ cessãs iuditio bonorũ mer
catorũ. Et iõ talis creditor licite recipit vltra
sortẽ. Idẽ dic de illo / q volebat negotiari vl'
possessionẽ emere / q licite accipit vltra sor
tẽ tñ q̃tũ lucratus fuisset verisimiliter / l' ha
buisset de fructibus possessionis aut alteri⁹
rei dũmõ. 5. ↄcurrant. Primũ q cõputet pi
cula / et expensas: qr lucrũ intelligit dedu c
tis expẽsis / et laboribus / et periculis. l. i. C.
de fruc. et lit. expẽ. et. l. fructus. ff. so. ma. Se
cundũ / q nõ sit eius intẽtio lucrãdi pricipa
liter p hanc viã: sed potius p mercantiã / vel
ẽptionẽ. Tertiũ q nõ ↄhat pactũ ad semper
sed ad aliqḋ tps: qr aliter quo ad iudicium
humanũ videret / q potius vellet lucrari isto
mõ / q̃z p aliã viã. Quartũ / q ille cui mutuat
nõ sit in tã arta necessitate / et creditor in tali
opulentia q ei teneatur gratis mutuare. qḋ
qñ sit vide. Cleia. §. i. Quintũ / q id qḋ acci
pit / sit vere interesse suũ probabiliter / et pro ĩ
teresse accipiat / aliter esset vsura. Idẽ dic fz
Inno. et Ray. de illo qui merces volens d
ferre ad aliũ locũ / q licite plus accipit q̃tũ
extimatur lucrum / qḋ habuisset si p̃fata ↄ
currant. Sed Ho. dicit q hec opinio In
no. et Ray. multos duxit ad infernum Io.
an. vero concordat dicendo q si statim pre
cium soluitur / cessat ratõ Ho. et est vera opi
nio Inno. Si vero precium non statim sol
uitur: sic non licet. et Inno. intellexit. quãdo
precium statim soluitur. Et hanc distinctio
nem Io. an. sequuntur Io. cal. Pe. de an
cha. et Henricus boic. in. c. in ciuitate. de
vsu. et Lau. de Ridol. in suis contractibus
Sed. do. Anto. i. d. c. in ciuitate. dicit / q etiã
si precium non statim soluitur / q licet: quan
do probabiliter est certum / q lucratus fuis
set. Et quod dicit Ho. et Io. an. Dicit q lo
quuntur presumptiue. Sed quando certũ
est q nulla fraus interuenit licet: et presump
tio cedit veritati: Idẽ tenet Pa. ibidem. Et
sic tene in consciẽtia. Nec ob. dictum Tho.
vbi. s. qui dicit q non licet deducere in pac
tũ id / qḋ de pecunia non lucratur: itelligitur

enim qñ p̄dicta nō ꝯcurrunt. vt p3 ex rōne sua cū dicit. q2 nō d3 vēdere qd nondū h3 ꝛ pōt multiplicitet īpediri: q2 illis ... bus nō pōt īpediri aliter nisi sic ... ꝯdiceret sit ipsi ibi dē ... in pactū recōpensationē3 ... qd subtrahitur sibi aliqd qd d3 hēre ꝛ ꝯ id qd exp̄sse t3 s. a. se. q. 6. ar. 4. De quo infra. §. 17.

17 Quid de illo qui hn̄s ducentos ... Johānī pro suis necessitatib9 expēdēdis cū pacto ꝙ tn̄ sibi vltra sortē reddet qn̄ lucrabitur: alia. c. q̄ ponit in negociatiōe3. R̄. Inno. ꝛ Jo. an. in. c. si. de vsu. tenet esse vsurariū. Qd verū credo qn̄ nolebat ea i negociatiōne ponere: sed si oēs ducētos volebat in negociatione ponere. ꝛ ad instantiā Johānis sibi taliter dedit erit licitus ꝯtrac9: dū mō concurrant p̄dicta. s. precedentis. q.

18 Utrū ille q vēdit possessionē vel qd simile ꝛ tradit ēptori possit si emptor nō sibi soluit in termino post terminū fructus possessionis suos facere sine vsura. R̄. glo. in. d. c. cōquestus ꝙ pōt in pignus accipere trāsacto termino: ꝛ fructus suos facere s̄m doc. Et in hoc casu h3 actiōe3 ex ꝯtcu vel offō iudicis ad interesse s̄m Ro. C. de ac. emp. ꝛ ven. l. 2. ꝛ. ff. de ac. ēp. l. 2. Et ꝙ liceat hēs gl. in. l. 2. C. de vsu. ꝛ in. l. curabit. C. de ac. ēp. ꝛ ven. Et idē dic si q2 nō vult soluere preciū tradendo vult ꝛ ꝯuenit vt sibi soluatur fictū seu pensio debita donec p̄ciu3 soluerit. tex. ē in. d. l. curabit. Et vide s̄. Emptio. §. 5. Et ex his p3 ꝙ lucrū cessans licite exigit sine vsura. ꝛ pro hoc ē tex. i. l. 2. in si. ff. de eo qd cer. lo. ꝛ in. d. l. curabit. Et facit qd nō. in. l. Julianus. §. offerri. ff. de actio. ēp. ꝛ ven. Et qd nō. Inno. in. c. sacro de sen. ex. ꝛ doc. i d. c. conquestus.

19 Respectu dāni emergētis t3 Tho. vbi. s̄. licere. Pro cuius declaratōe. Querit vtrū fideiussor q pro defectu debitoris cōpulsus fuit accipere sub vsuris vt solueret creditori: vel soluit vsuras ꝛ capitale creditori q2 iurauerat possit ipsas exigere a debitor. R̄. ꝙ sic. ꝛ oīa dāna q̄ occasione debiti habuit: q2 seruari d3 indēmis de fideius. c. 2. de so. ꝯpe. c. si. li. 6. ff. de ac. ēp. ꝛ vē. l. si sterilis. §. cū per venditorē. ff. manda. l. si mandato. §. si fideiussor. ff. de admi. tuto. l. 2. §. vltio. Et h̄ ē cōis opinio l3 Alanus ꝯdicat de vsuris solutis. Sed tu dic s̄m eā distinctionē de qua hēs. s̄. fideiussor. §. xvi.

20 Utrū liceat exiger vsuras quas soluit ab eo q nō soluit in termino. R̄. ꝙ sic si duo cōcurrāt. Primū si illi dixit ꝙ erat ei necesse accipere sub vsuris. Secundū si nō poterat aliter inuenire mutuū nisi sub vsuris s3 Alle. de ales. Facit ꝓ hoc. c. qn̄. 14. q. 4. ꝛ. c. si qs ... ctis. 12. q. 2. Posset ēt dici ꝙ ēt si nunquā pmisset inuenire gratis ꝙ nihilomin9 poterit exigere vsuras solutas: q2 nō tenet se alteri obligare. qd faceret si mutuo acciperet gratis. Sed in primum est equius.

21 Utrū ille a quo ... lapides ligna ꝛ huiusmodi. ex qbus nō pcipit aliqs fructus teneat mihi soluere vsuras quas solui vt sibi satisfacerē: si ipse nō mihi tradidit p̄dicta in termino: sed fuit in mora. R̄. s̄m Bal. in. l. vsuras. C. de vsuris. ꝙ sic tāq3 interesse. Facit tex. nō. in. l. lucius titius s̄m vnā lecturā ff. de ēp. ꝛ vē. Idē t3 Inno. dicendū esse in similibus ꝯtcibus: puta. locatōibus vēditionibus ꝛ huiusmōi. Cōcor. L an. de Ridol. in suis ꝯtcibus. Sed Salicetus in. d. l. vsuras reproba. Bal. dicens ꝙ interesse vsurarū quas soluit nō d3 īputari debitori an morā. Sed tu tene primā opinionē qn̄ accepit sub vsuris taliter ꝙ alio mō n̄ accepisset nisi ꝓ cōplacentiā vel vtilitatē quā ꝯsecutur9 erat ex tali ēptione. Et iō cū talis ex falsa ꝓmissōne priuauerit eū tali vtilitate vel cōplacētia quā plus: vel tn̄ extiabat ꝙ̄tū interesse vsurarū. Jō talis ei tenet. Et sic concorda. Ros. 942.

22 Utrū recipiēs denarios sub vsuris q postea auctoritate ꝓpria alicui amico suo sub eadē vsura mutuat sit vsurari9. R̄. Monaldus t3 ꝙ sic. Sed Jo. Cal. in repetitōe. c. si. de vsuris distinguit ꝙ aut facit vt vsurario satisfaciat ꝛ se indēnē pseruet. Et sic l3 q2 n̄ fit ipso vsurariū: s3 vt euitet dānū ꝙ l3. vt i c. si qs oblit9. 14. q. 4. qm̄ n̄ tenet cū suo dāno alteri subuenire. ff. de pscrip. v̄. l. q seruā dārū in principio. Aut facit alio respectu ꝙ̄ vt se teruet idēnē. Et sic nō l3. ꝛ esset vā opinio Monal. puta. q2 l3 n̄ mutuasset amico nō ppea volebat soluere vsurario. Concor. Pe. de ancha. post Jo. an. in. c. i. eo. li. 6.

23 Utrū ille q occasōe mutui labores subijt vel dāna possit in recōpensationē facer fructus pignoris suos sine vsura. R̄. Ho. i sū. ꝙ sic de re. ec. n̄ alie. c. ad nr̄am. vel ēt aliqd pro labore licite pcipit vltra sortē s̄m eundē ibidem.

24 Utrū liceat mutuare sub vsuris illi q vsurpat mea q̄ aliter nō possū hēre donec sim satisfactus. R̄. s̄m Alle. lōbar. ꝙ sic: q2 nō recipio alienū s3 meū. Facit. c. ab illo. 14. q. 4. ꝛ. c. i. ꝛ. 2. de vsu. Quod limitat tamen: nisi scandalum sibi immineret vel alij: quia tunc non liceret.

25 Utrū gener q accepit i pignus certas pos
sessiões a socero ꝓ dote nō soluta faciat fru
ctus suos. R. ꝙ sic. tex. ē i. c. salubrit̄ d' vsu.
Qđ itellige. si prio ꝯcurrat. ꝙ sustineat onē
ra mrimonij. vt i. si. d. c. salubrit̄. ⁊. l. pr̄ in
pri. ff. de doli. excep. Scđo ꝙ dos sit ꝓmis
sa sip li. Nā si dedisset terminū de dote sol
uēda nibil posset recipe: q2 añ morā nibil
debebat ⁊ potuit vxorē accipe sine dote. Di
cat ergo gener. Ego sustineo onera mrimo
nij: l' ducēdo sustinebo: da dotē. Et si so
cer ñ pōt. dicat ei. sustine onera mrimonij
dādo mibi possessionē i pignus. vt ex fruc
tib' sustineā. Dicit ēt Pa. an. d. c. salubriter
ꝙ si gener accepit pignus ⁊ postea dedit
terminū socero de soluēda dote ꝙ nibilo
minus poterit bona ꝯscia tenē fruct' pigno
ris. Qđ ver credo qñ dedit terminū ad re
dimēdū pign'. alr̄ nō. Tertio ꝙ fruct' ñ ex
cedāt onera. q2 cā cessāte cessat effectus de
apel. cū cessāte. Et cōit onera extiant̄ fm̄ q̄
titatē dotis. Nā mulier fm̄ q̄titatē dot̄ est
alūn̄ āda. l. si cū dotē. §. sin aūt. ff. solu. ma.
⁊. c. ꝑ vr̄as. de dona. int̄ vi. ⁊ vx. Quarto
fm̄ Jo. an. do. Anto. ⁊ Jo. d̄ ligna. in. d. c.
salubrit̄. ⁊ Laur. de ridol. i suis ꝯscib'. ꝯꝫ
ꝙ fructus subiciātur fortune. Añ fm̄ eos ñ
liceret genero recipe cautōēs l' ꝓmissionēs
cū pacto: ꝙ interi ꝙ dos non soluat̄ ꝓ one
ribus dēt sibi certa q̄titas ānuati. Cōtrariū
s. ꝙ certa q̄titas recipiatur licite tꝫ Pau
lus de elea. Jo. cal. Pe de anch. ⁊ Pa. in
d. c. salubriter. Et ē veri' cū sit eadē rō. s. pp
iteresse dāni emergēt̄. Limito. tñ p̄dicta ve
ra: qñ gener si dotē bēret poneret eā i posio
nē l' i negotiationē ex qbus ꝓbabilr̄ lūn̄ bē
ret: al' nō. cū nullū patiatur interesse.

26 Utrū mutuās sūmā pecunie debitā pro
dote genero p̄fato. ⁊ recipiēs ab eodē pos
sessionē quā ipse i pign' bꝫ a socero ꝓ dote
faciat fructus suos sine vsura sicut gener fa
cit. R. Bal. i Rica. C. de vsu. ꝙ nō. Rō. q2
mutatōe ꝑsone mutat̄ priuilegiū q̄tiēs ꝑso
na ē imediata cā priuilegij. l. i. C. de ipo. lu
cra. de scrip. ⁊. l. locatio. al' icipit licitacio.
§. fi. ff. de publica. Sꝫ hec nō ē rō: q2 istud ñ
ē priuilegiū pp dotē: sed ius cōe pp iteresse
Jō cū iste mutuans nō pp iteresse: sꝫ pp lu
crum accipiat fructus ex mutuo erit vsura
rius dicit tñ Rodo. ꝙ si mutuasset liberalr̄
⁊ gener sibi sil'r liberalr̄ trāsferet totū ius
qđ bꝫ i possessiōe p̄fata: licite faceret fruct'
suos: q2 eos non recipet rōe mutui. sed rōe
liberalis donationis.

27 Utrū emēs a genero ius p̄fate possessiōis
faciat fructus suos. R. ꝙ sic. nec ibi pōt esse
vsura: nisi fingeret emere cū itendat mutuar̄.
Facit ꝓ hoc qđ dicam. j. §. 66.

Utrū heredes mariti sine vsura sil'r faciāt 28
fructus suos. R. fm̄ Jo. an. ⁊ Pa. in. d. c.
salubriter: ꝙ nō. q2 rō ē diuersa. Nā h'des
stati possunt se expedire reddēdo illi pign'
qđ ñ pōt maritus. de iurein. tua nos el. 2.

Utrū relicta cui heredes obligant p̄fatam 29
possessiōēs faciat fruct' suos. R. Jnn. ⁊ Ho.
Ber. ⁊. d. Anto. in. d. c. salubriter: tenēt ꝙ
ñ: sed ꝯputabunt̄ in sortem. Facit. l. ticia. ff.
de solu. Sit ergo cauta ⁊ faciat possessiōēs
vēdi vel insolutū sibi dari. l. a diuo pio. §. si
super rebus. ff. de re iudi. Sed ego credo ꝙ
ruū: si ñ bꝫ aliunde. vnde viuat ꝙ facit suos
fructus licite. Et ēt teneo ꝙ pōt recipere cer
tū quid ānuatim ab heredibus donec sibi
restituant dotē. vt. s. dixi Dos. §. 28.

Ex p̄fatis pꝫ ꝙ rōne interesse vel lucri ces 30
santis vel dāni emergentis aliqd accipe vl
tra sortē nō ē vsura. Sꝫ aduertēdū ē ꝙ qñ
iteresse euenit rōe lucri cessantis siue ex ab
sentia vel destructiōe rei alterius extiatio ñ
dꝫ deduci i ifinitū sed vbi res pricipalis est
dꝫ excedere duplū rei pricipal'. extiatio nō dꝫ
sed ꝯcōem extiatōēs ipius rei. Ubi vō res nō
bꝫ cōem extimatōēs: q2 alia nō ē que cōiter
vendat̄. vel vbi res ē icerta. vt vbi gr̄a. cap
tura pisciū. de qua in. l. si iactū. ff. d' ac. emp.
⁊ ven. tūc extiatio fiet arbitrio boni viri: lꝫ
excedat duplum: adeo tñ ꝙ i imēsum nō ex
cedat. vt. l. i. C. de sen. q̄ pro eo ꝙ iter. ꝓfer.
Qñ vō interesse euenit rōe dāni emegētis.
si hoc euenit rōe ōmissiōis solū ꝯsideratur
interesse solū intrinsecū. vt. ff. de ac. emp. ⁊
ven. l. si sterilis. §. cū ꝑ venditorē. Exēplum
frumētū nō ē datum emptori i termino. solū
ꝯsiderabitur illud qđ plus valuit. qđ ē iter
esse intrinsecum non ꝙ aīalia mortua sint.
Si aūt interesse qđ ē extrinsecum interesse
euenit rōe ꝯmissionis. sic tenet̄ de extriseco
dāno. Exēplum promisisti mibi dare frumē
tum in tali termino. ⁊ ppea non prouidi mi
bi aliter. Et ex quo tu nō dedisti non potui
ꝑuidere. ex quo aīalia mortua sunt sic tenē
ris ꝑ ōmissionē ⁊ ꝯmissionē. i. falsam ꝓmis
sionē salte in ꝯscia. Qđ intelligo qñ aliter si
bi prouidisset: si non fuisset tali ꝓmissione
fraudatus. Aliud exēplū. Dedit quis tignū
violatum scienter nec aliquid dixit ementi
tenebitur ēt de ruina domus: ⁊ de pensiōe
soluta. qđ ē interesse extrinsecū. vt. l. Julia
nus. in pn̄. ff. de ac. emp. ⁊ ven. Non tñ in
infinitū. Qñ ñ veniet pensio domus per lō

F 3

gū tp̄us: sed videtur q̄ veniat solū p̄ria pensio. ar. l. in hoc iudicia. ⁊ l. neratius. ff. de seruo corrupto. vbi corruptor serui tenetur ñ solum de seruo (sed de oībus rebus quas asportauit nunc fugiens. non aūt de alijs q̄ postea successiue furatus ē.

31 ¶ Sextus cāus in quo licite vltra sortē exigitur ē qñ id qd̄ capitur fit rōe pene. Aduerte tñ f̄m Sco. in. 4. di. 15. q. 2. ar. 2. q̄ si creditor mallet debitorē potius icurrere penaꝫ: q̄ꝫ i termino sibi soluere esset vsura. Sil̄r p̄sumit̄ vsura super pēa apposita nimio qñ excedit interesse. de quo dic vt. ē. Pena. §. 12. Item p̄sumit̄ in fraudē vsuraꝝ quando apponēs penaꝫ ē ꝯsuetus fenerari. l. Iulianus. §. idem. ff. de ac. emp. ⁊ ven. extra de pigno. illo vos. ff. de pigno. ac. l. vel vniuersoꝝ. Itē qñ p̄ singulos menses vel annos d̄r ꝯmitti. aūt. ad hec. C. de vsu. sumpta de corpore. aūt. vt nullus mu. iu. a sagri. ¶ In iudicio tñ aīe si appōat solū vt ille soluat in termino, q̄ꝛ de pecunia intendit aliud facere tē ⁊ magis cupit q̄ soluat q̄ꝫ penā ꝯmittat ⁊ verisil̄r credidit penā non incurrere qñ apposuit poterit exigere sine vsura etiaꝫ si excedat interesse f̄m Rodo. q̄ꝛ interest publice vtilitati: vt pacta seruēt. Si vero pōitur i fraudē vsuraꝝ vel qñ apposuit verisimiliter credidit penā incursuꝝ: aut magis cupit incurrere penā q̄ꝫ soluere: vsurarius erit. 12. q. 2. fraītas. ⁊ c. in legibus. de arbi. c. dilecti. ⁊ qd̄ ibi nō. ¶ Item aduerte q̄ qñ nō soluit in termino p̄p̄ ipotētiā vel p̄p̄ nō culpam suā: q̄ pena nō pōt exigi sine vsura, q̄ꝛ vbi non ē culpa. nō dꝫ esse pena. l. sancim⁹ C. de penis. Ergo exigeret rōne excrescentie q̄ facit vsurā. d. c. si feneraueris. Itēꝫ qñ p̄tē soluit nō pōt tota pēa exigi qñ obligatio ē diuidua. d̄ q̄ dic vt. ē. Pēa. §. 13. ⁊. 14.

32 ¶ Quid de statuto vel ꝯsuetudine qua ordinat̄ vt missus in possessionē lucret̄ fructus ad rōnem quinq̄ꝫ p̄ centenario donec sibi fuerit satisfactū vl' q̄ sibi det̄ in solutū id qd̄ valet quinq̄ꝫ p̄ tribus. R. Bal. in. l. acceptam. C. de vsu. q. 13. ⁊ Io. de Imo. in. l. si finita. §. si plures. ff. de dam. infec. q̄ licite sine vsura illud accipit: q̄ꝛ illos lucrat̄ rōe interesse. ⁊ dicit notari i glo. sup. §. si v̄o i aūt. de exhi. re. q̄ singularis ē f̄ꝫ eū. Bar. vero in. l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infec. ⁊ Io. de anania. i. c. salubriter. d̄. vsu. ⁊ Lau. de Ridol. dicunt q̄ talis ꝯsuetudo vel statutum ē ꝯ͠ ius diuinū ⁊ in fraudē vsuraꝝ. Sꝫ ego dico q̄ si tale statutū vel ꝯsuetudo emanauit i penā vt debitores artentur ad satisfaciē. ⁊ debitor ex culpa sua ñ satisfecit q̄ vera ē opinio Bal: dūmodo ꝯcurrat recta intentio vt. ē. dixi in p̄ceden. q. nec mirū cū auctoritas pretoris p̄p̄ nimiā ꝯtumaciaꝫ h̄ facere possit. l. fulcinius. §. si. ff. ex qui. cau. i pos. eat. Si vero fit in fraudeꝫ ⁊ mutuās potius velit incurrere penam debitorem ⁊ h⁹ modi. sic vera ē opinio Bar. ⁊ erit vsura. Opꝫ ergo ad h̄ vt liceat q̄ iuste sit missus in possessionē nō tñ ex ordine: sed ēt ex cā hoc ē q̄ in veritate iu creditor: ⁊ p̄p̄ interesse illud plus accipit. puta: q̄ꝛ potius vellet sua. puta cētum q̄ꝫ domum que valet cētuꝫ 20. aliter illud plus teneret̄ restituere vt diximus de pignore in. l. fi. §. sin autem biēniuꝫ C. de iur. do. impe. vel ad puniēn ꝯtumaciā debitoris super habundantiam predictam accipiat: puta q̄ꝛ ille contumaciter nō vult soluere.

¶ Septimus rōne dubij recipit̄ vltra sortē sine vsura. de quo in. c. in ciuitate. ⁊ in. c. nauiganti. de vsu. puta emens rē pro minori p̄cio q̄ꝫ valeat tempore emptōis recepturus eam t̄p̄e quo verisimiliter plus vel minus valere pōt nō erit vsura. si cāus accideret q̄ plus valeret. q̄ꝛ secūdum glo. in. c. nauiganti. de vsu. tam emptor q̄ꝫ venditor equaliter comodum vel icomodum ex dilatōe expectat. ¶ Exemplū enim quis frumentum tēpore madij vel oleum ⁊ huiusmodi in quo vna mensura valet vnum ducatum pro vno floreno recepturus ipꝫ t̄p̄e augusti: si ē frumētum vel t̄p̄e natiuitatis si ē oleum: in quo tēpore verisil̄r pōt valere tantum minus de vno floreno q̄ꝫtuꝫ plus: non erit vsura: licꝫ valeat plus. ¶ Esset bene vsura si tali precio emeret q̄ verisimiliter minus valere nō pōt vel quid modicū. sed bene multū plus. Nō aduerte pro illis qui emunt oleum tali precio q̄ parꝝ minus pōt valere: sed bene multum plus: q̄ꝛ vsurarij sunt. ¶ Aduerte ēt hic q̄ si ille qui emit rem recepturus alio t̄p̄e eā: credebat eā plus valere: q̄ꝫuis iudicio cōi verisimiliter sit plus vl' minus valitura erit vsurarius minus emēdo p̄p̄ p̄uentiōeꝫ solutionis f̄m Inno. ⁊ d. Anto. in. d. c. in ciuitate: q̄ꝫuis nō teneat̄ ad restitutōem: si verisil̄r plus vel minus erat valitura. licet ip̄e nō sic crederet. ¶ Sil̄r dic de illo qui vendit frumētum uel oleum ⁊ huiusmodi plus q̄ꝫ valeat t̄p̄e contractus. vt precium recipiat tēpore quo verisimiliter pōt plus vel minus valē. si ātea ñ erat venditurus q̄ licet. Vñ clar⁹ Sco. in. 4. di. 15. dicit. ¶ Aut vendens frumentum tēpore natiuitatis ponit p̄ciū qd̄ tē valꝫ

Rem, q̄ culpa caret in damnum vocari non convenit: c. 2. d̄ cost.

τ expectat vsq3 ad madiū solutōem. Et sic misericordiā facit. Aut ponit maius pcium q̄ tūc valeat. Et tunc distingue. si erat vēditurus i natiuitate sic erit vsura. si vero non erat venditurus: s3 volebat seruare vsq3 ad madiū: τ solū pp istantiā requirētis vēdit: tūc si pōt preciū. tale tñ. q vērisilr i madio pōt plus valere vel minus nō erit vsura. p d. c. nauiganti. Si vero ponat tale pcium. q ponat se in tuto vt in pluribus: τ illu3 cum quo 3bit i piculo vt i pluribus: puta qr raro pōt plus valere. sed minus sic cōiter. sic ē vsura. Et i hoc 3cordāt cōiter canoniste i dictis. c. i ciuitate τ. c. 3suluit. τ. c. nauigāti.

34 Sed qd si ñ ponit pciū: s3 vēdit cu3 pacto q q̄tū valebit i madio tñ vlt. R. q si vt dixi erat seruaturus. l3. Si vero ñ erat fuaturus erit vsura. Aduerte tñ q cū oleum vinū τ frumentū τ h'mōi decrescit. illō qd decrescit ñ poterit sine vsura vēdere. Item si necessario p eius 3seruatōe vsq3 ad illō tps hēret aliquas expēsas facere puta puluerizatōis aut locatōis vasoz seu dom' τ h'mōi si ipas ñ d̄traheret ess3 vsura. Et ppterea dico q 3fessor d3 multū pōderare prefata: ne sil'r uat cū ipis. Et iō. c. i ciuitate pfatū merito dicit 3sulte hoies facerent. si a tali 3ctu cessarēt: cū cogitatōes hoium neq̄ant oipotēti deo occultari. Rō: qr tales magis sunt 3tenti ita expedire q̄ piculo suo vsq3 ad illud tps seruare. Et ei vt plurimū sūt incerti si erant seruaturi vsq3 ad illud tpus cū videamus pp quedā emergētia pposita sepi' mutare. Et ppea ē piculosus 3ct' nisi bñ clausulet. Et magis dubius ē cāus qñ ñ pōit pciū tūc s3 vult q̄tū valebit i pricipio madij vl i medio aut i fine: cū certū sit q totū si h3 multitudie3 ñ potuisset ita pfic̄e i pri' vēdere: vel i vno die: τ cōiter mutet preciū. Si tñ vellet tñ q̄tū valuit plus in madio: Sic esset vsura aperta. Si v̄o simplr dixit q̄tū valebit i madio: sic fm iudiciū humanū attēdet mediocritas: vt ñ pl' vel min' capiat s3 mediū ar. i aut. d̄ 3sulibus. §. qñ ēt nos: s3 tñ piculosū ē: cū forte vēditurus fuisset i illo tpre quo minus valuit i illo mēse.

35 Utr emens reddit' alicui' ciuitat' ex guerra āgustiate p vili precio: τ demū facta pace lucrat. x. p vno sit vsurari'. R. q ñ rōne dubij. l. cū hrdiate. τ. l. sc. ff. de hr. τ ac. vē. s3 Ho. τ Archi. 3sulūt tñ vt ide largas faciat elemosynas.

36 Utr mutuās rē cū pacto q eadē res i pōdere nūero τ mēsura sibi restituatur sit vsurarius. exēplū. puta pecūiā p pecūia. marchā argēti p alia marcha argēti: granu3 p grano: vinū p vino: τ h'mōi. R. fm Pe. d̄ Anch. in. c. vsuraz. de vsu. li. 6. τ Jo. cal. i d. c. si. τ Rodo. q aut verisilr dubitat q tēpore solutōis nū minus pōt valere q̄tum plus: aut q ñ plus valebit. Et sic non ē vsura nec pcūū. vt i. d. c. si. qr sicut creditor teneret eā recipe si vilior esset facta quo ad extimatōem. vt p3 in. l. vinū. ff. si cer. pe. τ nō. glo. i. c. si qs cleric'. 14. q. 4. qr ñ est necesse sit eiusdē extiatōis: l3 debeat restitui eiusdē bonitat' q̄litate intriseca. Jō ñ peccabit recipiendo pciosiorē quo ad. extiatōe3. Aut verisile ē q erit pciosior tpre solutōis. Et tūc si creditor erat fuatur': τ ñ aufert libertatē debitori liberādi se qñ velit ifra tminū: sic l3. Si vo ñ erat fuatur': s3 iteri 3sūptur' sic ē vsa. Silr qñ auferret libertatē d̄bitori liberādi ifra tminū q̄uis cēt fuatur' erit vs. a. Et his 3cor. Archi. i. d. c. si qs cleric'. Dic̄ tñ Rod. q qñ erat fuatur' τ ñ abstulit libertatē d̄bitori liberādi se: q̄uis iō crediderit. vt se periculo exoneraret: τ p'mū piculo sbmitteret ñ tñ ppea teneret ad restitutōe3 lucri d̄ necessitate: l3 peccauerit τ i pnia vt restituat sit ei 3suleñ. Lau. tñ d̄ Ridol. i suis 3ctib' t3 idisticte. q ille q mutuat. prio ducatū qui mō valet q̄tuor libras: si postea recipiat quiq3 libr. vt valet tpre restitutiōis q hoc licite facit. siue erat seruaturus siue nō. S3 opio Ancha. ē equior τ tutior.

Octau' cāus i quo recipit vltra sortē sine vsura ē rōne piculi: p qd suphabūdātia pōt recōpēsari fz Alex. lō. Res ei ex piculū existētes plus valēt q̄ res eiusdē spēi i piculo. Et sic hec recōpēsatio reducit ad nām rei que pp piculū extiat pl' vel minus valere. Et sic excusat ab vsura. Et i hoc 3cor. Lau. de ridol. Mo. al. Mgr Fra. d̄ Apoli. Pe. d̄ ancha. Car. Jo. d̄ ana. i. d. c. nauiganti. τ cōiter oēs. Et ē cāus i. l. naue. ff. loca. τ hoc patebit ex seqntibus dubijs clari'. 37

38 Utr mutuās pecuniā nauigaturo cū tali pacto. q si nauis cū capitali piclitetur nihil sibi teneat. Si vero res emptas portauerit saluas teneat sibi pecuniā mutuata3 cū parte lucri tradere sit vsurarius. R. q sic cāus ē in. d. c. nauiganti. Et aduerte q doc. diuersimode istū textu3 exponunt quare ē vsura in isto cāu: tñ tamen tene q ratio ē: quia talis mutuans non vult mutuare: nisi cu3 tali pacto susceptionis periculi. Et propterea grauat d̄bitorē i aliqd plus ex mutuo. Et iō vsura est. Si autem quis liberaliter mutua

ret. Deinde post mutuū ad instantiā debitoris susciperet in se periculū qḋ dr̄ assecuratio licite posset aliqd lucri suscipere sine vsura. Et rō diuersitatis ē: qꝛ receptū in p̄io casu vltra sortē directe ↄcernit mutuū in quo oīs suphabūdantia ꝓhibet. In. 6.14.q.3.c.2. Sꝫ in 2o casu nō sic: qꝛ nō ꝑ mutuū sed ꝑ facti.s. securitatē. vñ ē ↄtꝰ innoīatus ille 2o vltra mutuū. Itē qꝛ accipere aliqd pro assecuratōe lꝫ fm oēs. Ergo mutuū qḋ priꝰ ꝗs fecit nō facit eū peioris conditionis. Et iō tene qꝫ siue mutuū dederit siue non pōt licite aliqd recipere: qñ periculū alicuius rei i se suscipit: nō ꝑ mutuū sed ad instantiā debitoris. Si vero ꝑ mutuū cogeret debitorē vt periculū ei daret cā alicuius lucri, sic esset vsura. Et sic loqtur. d.c.fi. Et h̄ electio a dn̄o Lau. de Ridol. i suis ↄctibus. Et hoc locū hꝫ nedū in susceptione periculi maris: sꝫ ēt cuiꝰcūqꝫ fm magistrū Fran. de ampul.

39 Utrū accipientes aliqd pro saluo ↄducto licite accipiant. R. qꝫ sic si duo ↄcurrāt. Primū qꝫ ipse nō teneat tenere stratas vel viam securā. Secundū qꝫ obseruet qḋ promisit. Sed si ipse forte esset cā talis periculi iniuste vel nō seruaret ꝓmissū teneret restituere qḋ accepit. ꝛ vltra de oī dāno satisfacere.

40 Quid de pactis ꝙ fiūt inter aliquos cōtēdētes.s. qꝫ tale qd erit vel talis fecit tale qd. l' fuit alius ꝛ posuit.x. R. qꝫ si in huiusmodi ñ inducit aliqd turpe. puta votum captande mortis sicut i illis ꝙ ponūt qꝫ fr̄ talis moriꝰ ē vel morit infra āñū. sic erit validū. Si vō tale turpe inducitur: sic erit turpe: ꝛ tenebit de bono consilio dare lucratū pauperibus.

41 Utrū. A. ꝙ fideiubet pro. B. C. a quo. C. B. pecuniā mutuo accepit cū pacto qꝫ vult duos florenos pro cētenario fideiussionis sit vsurarius dic. vt. s. Fideiussor. §. 20.

42 Utrū mutuans pecuniā Johāni vsqꝫ ad x. ānos cū pacto qꝫ si infra decēnū mortuꝰ fuerit alter eorū debitor sit liber. Si vero superuixerint ābo dabit sibi aliqd vltra sortē sit vsurarius. R. fꝫ Alex. lō. qꝫ sic. Rō: quia periculū nō excusat vbi cā ipis non proprij aliquid plus accipit: sed vbi ñ cā ipis tūc periculū excusat. Uel dic qꝫ iō est vsurarius: qꝛ ex mutuo exigit obligatōem alicuius vltra sortē lꝫ sub periculo. d.c.fi. de vsu.

43 Utrū ciuis qui mutuat cōitati. 70. ducatos ꝙ cōitas hꝫ ex statuto qꝫ quicunqꝫ hn̄s filiā vnius āni. 70. dederit: habeat quingētos ꝓ ipsa maritāda si vixerit vsqꝫ ad. 15. annū. Si vero añ p̄fatū tp̄s mortua fuerit: oīa amittat sit vsurarius. R. qꝫ sic: qꝛ in mutuis veris vel interp̄tatis spe lucri principaliter factꝫ periculū vel dubiū nō excusat a fenore. d.c. fi. Nec ob. dictū Ri. in. 4. di. 15. ar. 5. q. 5. qḋ vult qꝫ qñ capitale ꝛ lucrū stat ad periculū mutuantis licite recipiat vltra sortē. qꝛ illud ē verū qñ periculū euenit ex natura rei qui allegat. d.c.fi. sed in casu isto ē periculū ex lapsu tp̄is. Et iō ↄtꝰ illicitus ꝛ vsurarius.

Quid de illis ꝙ dant ecclesijs pecuniā vt 44
recipiant ab eis certas possessiones tenēdas toto tp̄e vite ipsorū: ꝛ post mortē debeat redire ad ecclesias. R. Mo. lꝫ qꝫ lꝫ. Et hoc rōe periculi seu incertitudinis. allegat. l. 1. C. de pac. ꝛ. l. 1. ff. de cōdi. ꝛ demon. nisi habeant prauā intētionē. Hos. lꝫ qꝫ ē ↄtꝰ vsurariꝰ qñ datur pecunia. Secus qñ daret vnā possessionē ecclesie ꝛ reciperet equiualētē vsurus ꝛ fruiturus vtraqꝫ in vita sua vt pꝰ mortē eius ad ecclesiā ambe cū pleno dn̄o reūtātur. qꝛ sic lꝫ recipere i duplo valentē plus ꝙ sua quā cōfert. Similiter si suā ex nūc voluerit in ecclesiā transferre eo vt ipse ea nō vtat seu fruatur poterit licite ab ecclesia recipere possessionē valentē in triplo. vt. 10. q. 2. hcarie. Ego vero dico qꝫ ēt qñ datur pecunia qꝫ lꝫ dūmō seruetur equalitas iuris nālis fm Ri. in. 2. quol. q. 23. ar. 3. qꝛ talis cōtractus nō ē ↄtꝰ mutui veri vel apparētis: sꝫ potius ē ↄtꝰ innominatus ꝙ magis assimilatur ↄtū ēptionis ꝛ vēditionis. Et iō si dꝫ licere, oꝫ vt nō appareat qḋ hēat ptem meliorē: sed qꝫ videātur equales tā vendēs ꝙ emēs aliter esset illicitus. Idē dicit Ricar. ō eo ꝙ emit ānuos redditus ēt pecuniarios. l' cēsum pensionē. vel pdiū hereditarie vel ad vitā ementis qꝫ lꝫ: si debita seruet equalitas Et Alex. lō. in quol. suo idē lꝫ ꝛ cōiter oēs doc. parisiēses ꝛ canoniste in. d.c. in ciuitate. verū ē qꝫ Inno. ibidē limitat i redditibꝰ ↄstitutis non ↄstituēdis de nouo tp̄e ↄtus. sed nō est rō diuersitatis dūmodo redditus sit realiter in re nō fictitie. Idē lꝫ Inno. ibidē de emptōe nōi debitorū qꝫ lꝫ. Facit. l. in bemus la. 2. C. de sac. san. ec. Et idē dicēduꝫ si pstata emantur iꝑpetuū. Pe. de ancha. dicit qꝫ si redditꝰ de nouo ↄstituti sint pecūiales. qꝛ hñt magnā vicinitatē cū mutuo potius taliū emptio dr̄ ↄtus vsurarius. Et ē verū quo ad psumptionē. Secus esset in ↄscia qñ vere emerētur. Modo. iñ dicit qꝫ qñ emitur redditꝰ ad vitā emptoris qꝫ tunc nō ē tutū: ne vendens desideret mortē emptoris. Et placet mihi. Rō: qꝛ pactū qḋ inducit votuꝫ captande mortis nō valet. l. fi. C. de pac. ꝛ l. stipulatio hoc mō. ff. de verb. Et iō ꝓhi-

betur ꝓmissio ꝑbende nō vacātis in.c.2.de ꝯces.ꝑben.li.6. Et hoc q2 ē ꝯ bonos mores Jō non dʒ admitti.l.pacta.C.d pac. Nō tñ non ē dicendū ꝙ sit mortale peccatū vēdere vel emere ad vitā ſm ſe:q2 hoc nō inuenit ꝓhibitū si debite seruentur circōstantie aliter vsusfructus nunq̄ȝ posset ꝯstitui q finit morte.§.finitur Insti.de vsufru. Emere āt vel vēdere ad vitā venditoris magis lʒ:q2 tale votū non pōt interuenire. Nec ob.qd dixi de ēptione redituū pecuniario ꝙ pecunia nō ē vendibilis:q2 qd ē mediū venditōis nō pōt esse terminus. Quia sciendū ē ꝙ sicut in bonis nostris habemus mobilia ⁊ imobilia: sic ⁊ ius vtrorūq;: ⁊ ipm ius pōt vendi:sicut ipsa mobilia ⁊ imobilia. Nō ergo venditur pecunia:sed ius percipiendi ipsos redditus pecuniales quo vendito transit ipa pecūia sicut ius patronatus qd vendi nō pōt trāsit vendita terra q illud hʒ. Aduerte tñ ꝙ si qs [illegible] centū Ticio vt ipse Ticius ꝯstituat se debitorē reddituū annualis maioris q̄ntitatis: q̄ȝ acceperat:vsura est:q2 in re nullius ē reditus q emitur:nisi Ticius eēt psona q solerz locare operas suas ad tñ pro anno ⁊ ipas vēderet. Similiter vsura vr:qñ exigitur plꝰ de redditu q̄ȝ res reddat in fructibus de lucro. Nō bene nō.q2 pauci aduertūt. Et autē de ꝙ talis ꝯtus quo quis emit redditꝰ possessionū vel domus cōiter fit sub contractu ēphiteotico siue libelario ⁊ cū pacto ꝙ ille q soluit pensionē possit reemere ⁊ se liberare a dicto censu.vn̄ dr̄ in aliquibus ptibus venditio a ficto ⁊ a catha franchi. Et ppea lʒ locatio possit fieri pro pcio totius redditus quē reddit domus vel possessio. Nō tñ sic poterit fieri in isto ꝯtu libellario:q2 talis tenetur manutenere rē suis expensis.l.2.C. de iure ēphi. Et tenet ēt soluere pensionē:lʒ res peat casu fortuito dūmō maior ps nō pereat. Secus in ꝯductore:q2 nō tenetur suis sūptibus manutñre.l.colonus in principio ff.loca.nec tenet peunte re casu sine culpa.c. pp sterilitatē de loca. Et iō si tñ vult de cēsu q̄ntū solueret conductor simplex ē iniustus ꝯtus ⁊ in fraudē vsure pp pactū de retrouendendo de quo infra.§.60.cū sequentibus. Et ppea dʒ haberi respectus nō ad fructus si excedūt.sed ad q̄ntitatem pecunie solute ꝓ ptio:ita ꝙ talis pensio multiplicata p.20.annos ascendat ad totalē extimatōeȝ rei sic locate. Et sic erunt.5.pro centenario.vt ē tex. in aūt.de non alie.§.q2 vero.⁊ in aūt.perpetua.C.de sa.sanc.ec.⁊ ibi nō.glo. Et sequit. Bar.in.d.l.2.⁊ do. Bertolomeus cipola veronēsis. Et iō si locaretur simpliciter pro 6.nō poterit dari ad libellū:nisi pro.5. Vñ q2 cōiter grauatur talis in censu iudico cōit ꝯtum talē illicitū ⁊ in fraudem vsurarum.

¶ Utrū emens frumentum i herba vel vinū 45
in vite aut oleū ⁊ huiusmodi anteq̄ȝ sit matura minus q̄ȝ valebunt tpre quo matura erunt sit vsurarius cū videatur mutuū interp̄cessisse. R. ſm Bal. in R̄ica C.de vsuris.ꝙ aut pciū numeratio est cā dāni ipsius vēdentis:⁊ sic est vsura p.c.in ciuitate de vsu. Aut sola ꝓuētio: q2 ptium nō soluit de pñti. Et sic ꝯtus lʒ nō sit vsurariꝰ ē tñ illicitus. Aut neutrū est cā dāni:q2 non plus valet frumētū vel vinum sub tali qualitate pp periculū cui subiacet. Et sic lʒ:l.fistulas.§.frumenta. ⁊.l.si debitor.§.verisimile.ff.de contrahē. emp. Hoc intelligo.qñ emitur nō in generē sed determinate.s.frumentū illius agri i herba vel vinum illius vinee.⁊c.

¶ Tene ergo pro toto isto.8.casu melius in 46
telligēdo hanc regulā ꝙ si mutuū sit principaliter spe habēdi vltra sortē nullū periculū pōt excusare quin sit vsura talis cōtractꝰ. Si vero mutuū fit liberaliter:⁊ postea pp periculū aliquid accipitur excusat.

¶ Nonus casus ē rōe administratōis puta 47
tenebat qs collocare pecuniā alterius i ēptōe pdiorū vt tutor:vel in aliud fructuosum ⁊ nō fecit ille cuius erat pecunia poterit tñ vltra principale accipere q̄ntū lucri habuisset verisimiliter si vt debuit collocasset.l.tutor q repertoriū.§.si post depositionē.ff.de admi.tuto. Et facit ꝯ platos qui pñt acquirere eccl'ie ⁊ nō faciunt.12.q.2.quisquis.

Decimꝰ casus ē rōe hostilitatis. Nā quē 48
possum persequi gladio ⁊ bonis spoliare iuste possum etiam licite vsuras ab eo extorquere.14.q.4.ab illo dūmodo non sit scādalum aliis.

¶ Undecimus casus rōne ostentatōis. Exē 49
plū do tibi pecuniā signatā ad ostentatōem vel ēt ad supponēduȝ pignori:ita ꝙ volo illā met quā tibi dedi in numero mihi restituas ⁊ vltra eā aliquid lucri. Nā talis ꝯtus lʒ:cū nō sit mutuū.sed potius locatio.vt nō glo.in.c.si feneraueris.14.q.3.⁊ in.d.c.conquestus. Et facit.l.3.§.vltio.⁊.l.fe.ff.como. Concordat Sco.in.4.di.15.

Duodecimus ē rōne alterius contractus 50
a mutuo vero vel interpretato. Nā in solo mutuo vero vel interpretato consistit vsura: qñ aliquid supra sortē.i.mutuatū exigit. q2 vsus rei in mutuo non ē seperatus a consumutione ipsius rei mutuate seu dñio. Ideo

et tunc nō dr vsura ... recuperatio debiti

Si res perit tota liberabitur emphiteota sed si pro parte nulla liberabitur ...

exigens aliqd vltra sortē rapit vsū. Et sic ↄ̄ vsura: nō sic in alijs ↄ̄tctibus. Et qꝛ aliqñ cōtractus apparēter nō vꝫ mutuū: tñ ē saltē interpretatiū: ppterea de multis ↄ̄ōnibus sb inferā que sunt i diuersis ↄ̄tctibus a mutuo apparenti.

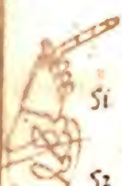

51 ¶ Et pᵒ circa cambia sciendū ꝙ oīa reducunt ad tria. s. realia solum: ⁊ ꝑ ad realia ⁊ per lr̄as. ⁊ iᵗtius ad sicca.

52 De cambijs reali solū. Utrū cābium reale liceat. ⁊ rōne eius aliquid lucri accipitur ⁊ est qñ qs hꝫ ducatos in auro ⁊ vellet monetā: vel hñs monetā vellet aurū: vel alterius generis pecuniā campsor vult tñ pro ducato vn̄ ij sit vsurarius. R̄. non: qꝛ nō pōt eē mutuū in cāpsore in hoc. vñ minuere sortē non pōt esse vsura. sed bñ augere. tex. ē nō. in. l. rogasti. §. si tibi dedero. ff. si cer. pe. ⁊ posset bene eē iniusticia: qñ excessiuū lucrū acciperet respectu laboris. Et lꝫ quidā dicant licere cāpsoribus solū qui de hoc faciūt artē non alijs: tñ ego non video rōnem diuersitatis cur non possiī extimare laborē nūcrationis vnius ducati vnū soldum sicut quilibet alius. Tñ ē verū ꝙ aliquid plus possūt rōnabiliter accipere illi q de hoc faciunt artē: qꝛ maiores labores portant cuꝫ semper sint parati.

53 ¶ Utrū cābiū reale ⁊ p lr̄as liceat: ⁊ fit duobus modis. Primo hoc mō. Ego habeo hic Janue. c. aureos vellē ꝙ mihi rñderentur rome: pueniō cū campsore vt faciat mihi litteras qbus dent mihi nonaginta quqꝫ soliū reliquū lucretur. R̄. fm Bal. in. c. i. de plus pet. ꝙ licitus ē talis ↄ̄tctus ⁊ necessarius iure gentiū mutuus: nāli rōe: eo ꝙ cāpsor subit pericula viarū ⁊ dāna nunciorū: pensiones operarū ⁊ salariorū. facto pꝛ vt nō. in. l. periculi. ff. de nauti. feno. ⁊. l. traiectice in prin. ff. de ac. ⁊ ob. ⁊. l. qui rome. §. i. ff. de verbo. obli. vñ si aliquid lucrat hoc ē iustū cū industria accedat rei licite. l. si heres. ff. ad. l. fal. Preterea numeranti mihi decē lꝫ pacisci ꝙ ei nō reddā nisi nouē: cū nō possit esse vsura minuere sortē: sed bene augere vt dictū est. Possent tñ esse iniusticia qñ excessiuū lucrū caperet respectu laborū ⁊ expensarū ⁊ periculi. vel qñ pecunias nō bonas daret. Fit Secūdo mō cābium p litteras ⁊ reale hoc mō. Est vltramōtanus q hñs mille ducatos venetos ⁊ itēdēs ferre eos venetias vbi plᵒ valent ⁊ ibi expēdere inuenit campsorē in sua patria habentē tabulā cambij venetijs ⁊ tradit ei ad forū cambij venetiarū. vt sibi venetijs reddātur. Talis ↄ̄tctus pōt esse licitus: ⁊ ē qñ nō intendit pp priorē traditōem habere lucrū. sed rōe patrie illud reportat. Si vō ex hoc ꝙ prius tradit vltra montes ꝗ recipiat venetijs itēdit lucrū habēt erit vsurarius: cū prior traditio iducat rōnē mutui ⁊ spe hñdi vltra sortē. Et sic erit vsura.

Utrū cābiuꝫ siccū sit licitū. R̄. ꝙ nō: qꝛ ↄ̄ 54
siccū eo ꝙ i veritate ē siccū a caritate primi ⁊ siccat aīam a grā dei. ⁊ fit. 7. modis. Primo hoc mō. Recipio florentie a campsore decē libras grossorū q̄ tunc valent centū florenos cū pacto ꝙ tenear ipsi campsori tñ dare ꝗtū infra decē dies post celebratū ↄ̄tctū valebunt libre grossorū venetijs: que aliqñ valent plus aliqñ minus, ⁊ hoc hinc ad mensē receptōis eorū: vel si plus vult tenere de mense in mēsem renouat mō pdicto: ⁊ tale cābiū ē illicitū. ⁊ vsurarius ↄ̄tctus: qꝛ est ibi mutuū cū spe hñdi vltra sortē: qꝛ lꝫ aliquando minus valeant: tñ vt in plurib⁹ plᵒ valent. nec excusatur pp periculū vt. s̄. patꝫ. tex. ē clarus hñti oculos cordis in. d. c. fi. de vsu. Et talis ↄ̄tctus ē ad pnicie ciuitatū experientia teste q̄ est oīum magistra. c. ꝗ sit de elec. li. 6. Et ꝙ sit illicitus cōiter tenētur a doc. Secūdo fit hoc mō. Habeo hic Janue centū aureos ⁊ trado eos petro vt mihi totidē rñdere faciat hinc ad mensē rome vbi plus valēt verisimiliter ⁊ credo. Et similiter vsurarius ē: qꝛ est mutuū cū spe hñdi vltra sortē. c. cōsuluit. ⁊. c. in ciuitate de vsu. Tertio fit hoc mō. Do hic Janue centuꝫ aureos quos do petro indigēti vt mihi rñdere faciat a Londreas seu Bruges hinc ad tres mēses alterius generis monetā puta tot libras de sterli ⁊ huiusmodi. Iste ↄ̄tctus cōiter est vsurarius fm Ho. ⁊ Hos. qꝛ cōiter fit vt inde lucret. Et lꝫ aliqñ nihil lucret tñ in extiatōe hꝫ lucrū. Et sic cū sit mutuū cū spe habēdi vltra sortē erit vsura. Nec rō periculi excusabit sicut dictū ē. Idē dic. qñ Janue existens emit turonēses recipiendos in frācia in talibus nundinis fm Alex. lō. cum tales emant plus vel minus fm tpis dilatōem. ⁊ intēdāt lucrum qd cōiter euenit. Fit. Quarto hoc mō Janue existens dat certā monetā alicui vt sibi reddat in scutis Lugdunij tpe ferie q̄ ibi fiet. verbi grā: extimat hic Janue scutū. 28. ⁊ sic dat tantā monetā ad rōeꝫ de. 28. pro scuto ꝙ ascēderet ad scutos centuꝫ q sicuti in lugduno vt plurimū valent. 30. vl saltē plus de. 28. Idē dic de hinc neapolim ad tot carlinos pro ducatis ⁊ huiusmōi lꝫ Monal. ff vsurarij. allegat. c. eiiciēs. 88. di. ⁊. d. c. fi. de vsu. Quinto mō fit sic. Ego indi

Ros. 2. q. 17.

geo pecunia hic Janue q̄ro mutuo/ et nō in uenio/ nisi hoc pacto/ q recipiā ad rōnem cābior de Lōdres vel Bruges/ cū ego accipiens nō habeā banchū in Lōdres/ l' Bruges/ nec mutuans. Ideo mutuat isto mō/ qr nō velit deferre suas pecunias a londres: sz vt sic lucretur/ ex tali ɔctu/ nūc de Janua a londres. et de londres ad Januā. Et sic pz/ q̄ n̄ lz: vñ dic q est vsura. Fit et. Sexto mō pessime. Et dr̄ cambiū/ recābium. et fit hoc mō. Ego idigēs pecunia hic Janue/ q̄ro aliquē q mihi mutuū det. Est aliqs/ qui dat mutuum/ ad rōnem cambiorum de londres/ cū pacto/ q scribat l'ras. et tn̄ non mittit. sed ipsas retinz et fin q lucrant cābia in eundo et redeūdo ita accipiet/ vltra sortē. et vsurarius pessimꝰ ē. Septimo mō fit cambiū i romana curia/ qd quidē ē vsura clara lz sub cābio paliet. et fit sic. Clericus cōsecutus de nouo aliqd beneficiū pro expeditione bullarū ipsius indigēs pecunijs petit a cāpsore sub mutuo certā summā/ puta. centū ducatos restituēdos in patria. puta. turonie/ hinc ad sex mēses/ monete ibi currentis ei quē p̄fatus cāpsor statuerit: mutuat cāpsor: sed vltra cābiū exurgens ex varietate valoris monete i diuersis locis exigit. 5. vel. 8. p centenario tales cāpsores vsurarij sunt indubitanter. Et lz quidā conati fuerint defensare/ q licite potest fieri tale cambium siccum: primo/ secundo/ tertio/ quarto/ quinto et sexto modo/ dictum. Dicendo q nō ē ɔctus mutui/ sed pmutatōnis/ vel ēptionis/ seu ɔctus inominatus saltem. et lucrum prouenit ratione dubij/ vel patrie. Ideo non potest esse vsura. Sed contra ipsos est textus dicti capituli fi. a contrario sensu vbi dicitur. Ille quoqz q dat decē solidos: vt alio tpe totidē sibi grani/ vini/ vl' olei mensure reddātur: que lz tunc plus valeant/ tn̄ vtrū plus/ vel minus solutōis tpe sint valiture verisimiliter dubitat/ nō dz ex hoc vsurarius reputari. Nec ibi. Ergo a ɔrio si verisimiliter plus p̄sumerētur valiture tpe solutionis/ cēt vsurarius. Et sic ɔctus vr̄ ēptionis/ vel pmutatōis aut saltē ɔctus inoiatus: qr dat pecuniā recepturus granū et hꝰmōi q magis distāt a ducatis q̄ sterlini. ppterea tene indubitāter q ē cōtractus mutui interpretati cū spe habēdi vltra sortē celebratus. Nec ob. q aliqñ minus: qr vt plurimū/ et in existimatōe intēdūt lucrū/ et icst. Et lz Archi. flo. in sūma. teneat q tales solū sunt vsurarij mētales. Tu tn̄ eos dicas esse vsurarios etiā reales: qr mutuū/ petēti/ nō volunt dare/ nisi cū isto pacto. Et sic pz q sunt vsurarij mentales et reales. vñ Ho. et Gof. dicit tales vsurarios q̄ſcūqz sub spē pmutationis/ ēptōnis/ vel alterius ɔctus palictur/ et oibus execrabiliores sūt: qui de nūdinis ad nūdinas tales ɔctus faciunt/ cū excedāt centesimam secundum Hosti. cum quo concor. Alexā. lon. Est tamen contractus in quo non dicerem contractum vsurarum/ nec illicitum. vidélz. Est aliqs/ qui vellet ire de Janua londres pro negotiatione/ nollet secum deferre pecunias/ propter pericula/ querit aliquē cui det suas pecunias hic Janue/ qui faciat sibi respondere totidem londres: sed quia propter abusum prefatorum mercatorum/ non potest prescire determinate quot libras de sterlin/ valeant sue pecunie/ accipit litteras/ secundum cursum cambij a quodam hic Janue/ cui dedit suam pecuniam/ et inde lucratur aliquid. Dico q si iste nō ideo hic dat/ vt inde per cambium lucretur. sed solum/ vt suas pecunias londres habeat. q talem lucrum sibi adueniens non faciet eum vsurarium: cum adueniat sibi potius ratione incertitudinis/ seu patrie/ quod excusat ab vsura: quando mutuum/ non fit spe habendi vltra sortem. Si tamen posset scire precium sue pecunie precise. et sic habere. et vellet huiusmodi litteras cambij/ esset vsurarius: quia iam intenderet lucrum ex mutuo. nec incertitudo/ eum excusaret dicto capitulo fi.

Utrum deponens pecuniam apud campsorem/ vel mercatorem/ vel artificem pro quanto quia negociatur/ dat deponenti/ certū quid/ pro centenario licite recipiat. Respondeo secundum Bal. in. l. prima. C. pro socio. Aut talis. deposuit in specie. et tunc: quia illicite vsus est pecunia deposita tenetur omne lucrum restituere deponenti: quia ex re illius locupletior factus est. argumento. l. qui sine vsuris. ff. de negocijs gestis. Sed ego non credo in conscientia q teneatur de necessitate per ea que dixi. Restitutio primo de lucro quod vsurarius percepit ex pecunia vsuraria. quod non tenetur restituere. Aut vsus est licite: quia deposuerat in numero: et tunc si deponens non habuit animum fenerandi: et campsor liberaliter dat: vel ex quadam equitate/ sic licite recipere potest sine vsura. Si vero dat ex quadam necessitate credens se obligatum/ excusatur deponens quamdiu bona fides durat/ scilicet credens quod liberaliter dedit.

Maz obligatio antidotoꝝ iustā parit retentionē p errorē solutī.l.si testamento.§.i.ff. de fideiuß. Si vero deponēs hūit aīum aliqd hñdi lucri.sic vsurarius ē:q2 verū mutuū ē cū spe habendi vltra sortē:cū sit in numero nō in spē:nisi deposuisset rōne societatis cū periculo suo.sed quo ad restitutionē dic.vi.§. Restitutiō p2io in verbo vsurarius

56 Utrū deponēs pecuniā dotalē apd mercatorē ita q sit salua ⁊ recipiat aliqd de lucro sit vsurarius.vide.§.Dos.§.ii.⁊ Societas.i.§.7.

57 Circa contractū ēptionis ⁊ venditionis: q2 sepe interuenit mutuum verum vel interpretatum. Ideo plura queruntur.

58 Utrū mercator seu artifex sit vsurarius q illi qui stati soluūt vendit pro minori pcio q̄3 illi q nō soluūt icōtinēti:sed vult terminū. R. psuppono p2io qd dicit Sco.in.4.di.15.q.2.⁊ Rica.in.2.quol.q.13.arti.3.q pensatio valoris rer vsualiū nō pōt fieri a nobis nisi p cōiecturalē seu probabilē opionē. Et hoc qdē ñ punctualr sed sub quadā latitudine equalitatis.vñ puus excessus equalitatē illā non corrumpit.sed tunc solū qñ ē ibi tātus excessus q inequalitas clare vr. Et talis excessus ɔctum viciosum reddit. Et hoc psupposito.R.ad.q.cū distinctiōe.q aut talis vēditor nō excedit pfatā equalitatis latitudinē cū illo qui vult terminū:l3 pro minori daret si statim solueret pcium. Et sic nō ē vsura. Exēplū extimaꝛ pecia tal' pāni ab aliquibus.10.ab alijs.11.ab alijs.12.stati soluēti libēter daret pro.9.vel.10.nō soluenti vlt 12.nō ē vsura:cū non excedat rōe tpis equalitatē latitudinis iusti precij. Si vero pfatā latitudinis equalitatē transcēderet. vt puta q2 vellet.13.vel.14.sic esset vsura.c.ɔsuluit.ð vsu. Idē dic de eo qui nō vult ɔrogaꝛ terminū deb uori nisi aliquo dato.d.c.ɔsuluit.

59 Quid si ex inueterata mala ɔsuetudie ⁊ paucitate pecunie currētis cōiter vēditur ad tps plusq̄3 inuenire posset ēptorē stati soluētē.R. Scdm Tho.i quadā.q.⁊ Gira.obdo. in suis ɔctibus q si tales solū hoc faciunt vt iustū pciū extorqueant/nō erūt vsurarij.vñ ne decipiaris.attēde si preciū occurrens sit iustū.an nō. Et hoc ubi demonstraꝛ poterit si attendatur an mercatores si vēderent tali pcio consideratis.laboribus ⁊ ceteris debitū lucrū cōiter reportarent:q2 si sic esset/pl⁹ non posset vendi/sine vsura. Si vero nullū lucrū cōiter haberēt sic ē clarū.q nō ē iustū pcium illud qd taxatur de pñti soluenti.sed hoc/pueniat potius ex nimia cupiditate pecunias habētium q tali precio volunt emere. vt postea mō suo vendāt. Et ideo si plus vēdunt illo precio ad tps dūmodo iustum precium non excedant qd deberet valere:si talis corruptella non esset:non erit vsura:q2 nihil vltra debitum exigunt rōne tpris. Aduerte ēt q si qs esset in tali loco in quo cōiter emētes nō hñt pecunias:sed emunt ad tps posset vendere aliquid plus iusto precio occurrenti sine vsura. Rō:q2 mercator pōt magis extimare mercantiā illā que tardius expenditur q̄3 que citius. Et iō si plus aliquid vēdunt solū habendo respectum ad lucrū qd rationabiliter deberent reportare ex tali negociatione non ex tpe.nō cōdemnabo eos si tñ plus solum vendunt ad tempus q moderatum lucrum reportent pensatis laboribus ⁊ expensis ⁊ ceteris huiusmodi/nō haberet tñ locum illud in illo qui defert aliqs merces ad aliquem locū vbi credebat multum vendere ⁊ lucrari posse ꝑpter eorū raritatē. Sed q2 alie multe superuenerunt videns q nedū lucrum.imo dānum.reportaret si vēderet pcio occurrenti/vēdit ad tpus plus/vt sic non patiatur dānum:q2 hoc ēēt vsura. Sicut enim noluisset minuere de pcio si nulle alie supuenissent.ita aduenientē habundantia ratione temporis nō poterit aliquid plus vendere. Nam in casu isto hab3 locum illud quod dicitur. Res tantum val3 q̄3tū vēdi potest.l.p2ia.§.si heres.ff.ad trebel.⁊.l.q̄rebaꝛ.p2io.R.ff.ad.l.falci.⁊.l.si quis vxore.§.vlti.ff.de fur. Sed in cāib⁹ superioribus limitaꝛ ver:q res tñ valet q̄tū vendi pōt.s.si predicta abusiua non obstarent. Et ita rñdit Tho.sa se.q.77.ad.i.precia.ff.ad.l.falci. Ubi dr. Precia rer nō ex affectu singulorum:sed cōiter funguntur.dicit verum:nisi affectio sit rōabilis ex parte venditoris.vt ē in predictis duobus cāibus non in isto vltimo.

60 Utrum vendens rem alicui qui pecunia indiget vt statim reemat pro minori precio sit vsurarius.R.q sic:quia perinde est ac si pecuniam mutuaret. Et iste est ɔtractus pessimus:qui dicitur stoch ⁊ bistoch:quia communiter plus vendunt. Et sic unum gladiū insigunt.⁊ postea minus reemunt. Et sic alium gladiu3 iponunt. Si tamen simpliciꝛ quis uendidisset pro iusto precio non cogitans reemere:⁊ emptor non inueniēs emptorem/uellet venditori uendere pro minori non esset usurarius minus emendo . sed posset esse iniusticia.⁊ communiter in eo accidit. Et ideo illicitus ɔctus.

+ Nec excusatur dicendo hoc facere rōne indennitatis ne damnificetur ex absētia sua pecunie. et rōne lucri cessantis. q2 nō si [illegible]

61 Utrū vendēs rē ad tps plusq̄ cōi extiatōe
valeat. sed tn̄ plus valet vel valore naturali
vel pp vtilitatē emētis: vel qr erat multū vti
lis uēdenti: τ ſm illud exigit ptiū sit vsura-
rius. R. ſm Sco. τ Rica. vbi. s. τ Tho. 2. 2.
q. 77. q res non pōt extimari vt tali ptio vē
datur salua iusticia. Nec ſm valorē natura
lē: qr sic musca valeret plusq̄ totū aurū mū
di τ oia inaiata. Nec ſm vtilitatē ementiū:
qr sic herba medicinalis l' potio q̄ valz ali
cui ad liberationē a morte ptio iextimabili
foret vēdenda. Sed oz extimet cōi extiatōe
ſm q dictū ē in. 59. §. Et iō si plus tali extia
tōe vendēt rōne tpis erit vsura. Si nō rōne
tpis sz alio respectu erit iniusticia nisi vēdat
sciēti τ volēti. vt. s. Emptio. §. 7. Bene aūt
posset plus extiari q̄ valeat res cōi extima
tōe sine vsura rōne ppriē vtilitatis: puta ha
beo rē multū mihi vtilē ex qua multū mihi
pficio τ ex eius absentia multū dānificabor
ppterea liceret instāter postulāti eā sibi vē
dere n̄ q̄ntum valz cōi extiatione: sed q̄ntū ē
mihi vtilis τ q̄ntū extimatur dānū ex eius
carētia. Et iō nō esset vsura q̄uis interueni
ret tps solutionis fiende. Rō: qr res salua iu
sticia pōt tali ptio vendi. Et ideo plus qd ac
cipitur nō accipit ex tpe sed ex natura rei.
lz quo ad apparētiā videatur vsurarius.
62 Utrū vendens vinū vel frumentū huius
modi pro ptio qd currit cum pacto tn̄. q si
plus vsq ad pasca valuerit illud plus vult:
si vero minus nō vult minuere pretiū sit vsu
rarius. R. q sic: facit. l. pe. C. d solu. τ. l. qui
bona. §. si quis. ff. de dā. infec. Nō. Archi.
14. q. 4. §. 1. τ Ho. in sūma. Facit. l. si n̄ fuerit
§. aristo. ff. pro socio. Hoc itellige q sit vsu
ra qn̄ tale pactū facit rōne dilationis solutō
nis: aliter esset iniusticia nō vsura. vn̄ Sco. i
4. di. 15. q. 2. ar. 2. ponit duas regulas circa
hanc materiā obseruādas. Prima ē q vē
dens nō vendat tps qr n̄ ē suū. Secunda ē
q non ponat se in tuto de lucro: vel semp:
vel vt i pluribus. aliter est vsura.
63 Utrū emens a Johāne centū q̄ dz hēre
hinc ad tres ānos a petro seu p legato seu
p ficto molendini vel qualitercūq pro. 95.
q̄ nunc soluit de pnti sit vsurarius. R. q aut
emit ad instantiā Johānis: aut spōte. si ad i
stantiā Johānis solū. τ ppterea nummus emit
puta. q̄ extimat verisimiliter interesse suū
qr volebat de ipsa pecunia negotiari nego
ciatōe qua verisimiliter lucratus fuisset tn̄
deductis piculis τ laboribus: vel qr tn̄ mi
nuit q̄ntū extiat laborē in rehabēdo τ peri
cula τ huiusmodi. sic nō ē vsura. Nā nostra
interest litibus τ sūptibus non vexari. vt in. l.
minoribus. ff. de minoribus. Si vero spōte
τ principaliter facit pp lucrū τ minuit ptiū
solū pp hoc qr nūc soluit vt in futuro reha
beat plus pp prematuram solutionē. sic est
vsura. c. si. de vsu. Et in hoc quenit Jo. an. i
addi. ad Spe. Nec ob. illud qd dr pl' soluit
q ante tps soluit. Insti. de ac. §. pl'. τ de pl'
pe. c. i. qr illud est verū in eo q an̄ tps soluen
do patitur aliqd interesse. τ iō cogens eum
pl' petit. Unde ista plus petitio siue sit respe
ctu tpis. qr cū obligetur hinc ad ānū solū: τ
tn̄ hodie exigitur: siue sit respectu rei. puta
qd debet tpe messis petit tpe anteriori quo
pl' valz: siue sit respectu loci. puta. qd dbet
in vno loco petit i alio: siue sit respectu cāe
Exemplū vt qd debetur alternatiue vel non
ē obligatus petitur determinate. tn̄ solū po
test diminuere q̄ntū extimat interesse suū ve
risimiliter: siue lucri cessātis: siue dāni emer
gentis. alias pp prematurā solutionē dimi-
nuere de principali esset vsura. ſz Tho. 2. 2.
q. 78. in rn̄sione vltimi argumenti. Idē dic de
illo q vadit ad artificē debitorē mercatori
p pāno de centū q̄ dz hinc ad ānū τ facit si
bi dari. 95. nō ab artifice: τ ipse se obligat
soluere centū in termino mercatori ſm pre
dictā distinctōem. Aduerte tn̄ q si talis pe-
cunia seu debitū esset litigiosum nō liceret
emere. d quo dic. vt. s. Cessio actōnū. p totū
Itē si esset mutuū vl' comodatū factū alicui
vsq ad tres annos: τ superueniret casus in
quo mutuās vel comodās indigeret τ vel
let sibi restitui nō liceret comodatario l' mu
tuū accipienti aliqd minuere p interesse suo:
qn̄ simile interesse incurrit mutuās τ como
dator: nec aliunde puidisset vt ipz euaderet
si tal' comodator vel mutuās nō subuenissz
Et sic intellige τ limita. l. in rebus. ff. como.
Utrū emēs pagas: puta de. 78. ad rōnē d 64
15. soldis pro libra: qr sic ē cōis eorū extima
tio Janue sit vsurarius: cū postea sit habitu
rus verisimiliter hic ad duos ānos. 20. sol
dos pro libra. R. Quidā multū errātes co
nati sunt simpliciter asserere non esse cōtra
ctū vsurariū: sed solū turpe lucrū. Aliqui ēt
dixerunt q licite fit. Non. Primo qr talis n̄
ē contractus mutui sed ēptionis in quo vsu
ra esse non potest sed solum iniusticia. Se-
cundo. qr inest periculum τ labor in reha-
bendo. Tertio quia cōis extimatio nō plus
iudicat valere. Quarto quia sicut plus valz
fructus maturus τ perfectus q̄ acerbus: iō
licite qn̄ est acerbus minus emitur. Sz cer
te iste rationes nihil valent: qr lz formaliter

sit contractus emptionis: tamen equivalet est mutuũ cum spe lucrandi ultra sortem: qđ se pe cooperitur sub ɔtu emptionis: vt pʒ in c. cõsuluit. ⁊ c. in ciuitate. ⁊ clarius in. c. fi. de vsur. Nec labor seu piculũ excusat. quia verisimile nõ ẽ ꝙ nõ hẽat totum: ⁊ sine oi labore in tempore. Jdõ minutio precij fit solum respectu tpris: qđ pʒ: quia quãto plus tarde hñt solui tanto minus emuntur pp pmaturaʒ solutionem. ¶Et cõis extimatio est corruptella. patet: Est memoria hominum qui recolunt ꝙ sub comuni extimatione cadebat ꝙ contractus usurarius esset. Et sic pseuerassent nisi fuissent quidam magistri in theologia non bone ɔscie qui sine oi fundamento iuris, ymo ɔ tex. apertum a ɔtrio sensu in. c. fi. de usu. licitum esse ɔsuluerunt: nõ itelligẽtes ꝙ lʒ fructus agrestus minus possit emi q̃ʒ maturus: nõ tñ minus q̃ʒ qñ ɔputat piculis semper plus sit ualiturus q̃ʒ ematur: qꝛ ẽt si ematur tanto minus pp prematurã solutionẽ ꝙ uerisimilr plus ɔceat q̃ʒ minus ualere, certe usura erit. p tex. clarũ. in dcis. c. pallegat. Si dʒ ergo licere oʒ ꝙ pp pmaturã solutionẽ nõ minus ematur, quin possit ẽt minus ualere: ymo plus dicit d. Pe. de anch. i disputatione mõt florẽtie ꝙ si qs emeret ad duos uel tres ãnos ipre stita uel loca pdicta, ⁊ pciperet magis q̃ʒ dedit ꝙ eẽt usura: qꝛ nõ ẽ uere ẽptio cũ redditus sit de pximo reuersurus ad uẽditorẽ: nec locatio: qꝛ pecunia statim soluitur pro alia pecunia. vñ accedit ad ɔtum mutui. ¶Et ppea mihi uidetur dicendũ sicut de casu precedẽti: ꝙ si qs ad istantiam amici emit pagas pdictas qui potius uellet negociari cuʒ suis pecunijs q̃ʒ talia emere, ꝙ possit tãto minꝰ emere quãtũ extimat uerisilr itercesse suum. Propt piculum uero ł laborem nõ credo posset plus de uno soldo minuere, cũ iudicio cõi nõ extricat aut ualde modicũ qđ. Si uero qs idõ emit pfatas pagas ut sic lucref: usurarius ẽ. Et sic fua i ɔscia: quia non inueni qui posset aliter determinare: q̃ʒuis aduocatus uerum corã doctoribus ⁊ magris pro ista materia. Concedo tñ ꝙ formaliter non est contractus usurariꝰ. sed bñ equalẽter, ⁊ in re ⁊ i ɔscia ⁊ quo ad deum: sicut in simili dr in d. c. in ciuitate ⁊ c. fi.

65 ¶ Sic alius ɔtus qui dr ẽptio scriptarum bãchi, qñ fit hoc mõ. Debet qs hẽre in bãcho talis campsoris centum: sed quia campsor non tenetur soluere nisi hinc ad tot dies uel menses uendit istam scriptam. Hoc ẽ istã. cẽtũ, p. 95. alteri stati solũẽti. De quo

pie in de supiori casu dictum ẽ.

¶ Utrum emens prediũ vel domũ cum pacto de retrouendẽdo vsq̃ ad tot ãnos. vł semp faciat fructus suos sñ vsura tpre medio añ ꝙ recõperet. R. ꝙ sic si bõa fide absq̃ fraude emat. hoc ẽ ꝙ in veritate intendat emere ⁊ solũ pactũ de retrouẽdẽdo faciat ex ɔplacentia venditoris: ⁊ ꝙ potius vellet ne reemeret. sed sibi libere dimitteret. Et qđ liceat pʒ p. l. si fundum. C. de pac. inter. emp. ⁊ ven. ⁊ l. quotiẽs. ff. ɔ idie. adiec. ⁊ lʒ Aug. sequit Archi. in. c. plerisq̃. 14. q. 3. ⁊ Inno. Jo. an. ⁊ cõiter doc. in. c. ad nram. ɔ emp. ⁊ ven. Si vero emeret in fraudẽ, qꝛ intẽdit mutuare nõ emere: ⁊ si crederet venditorẽ non reempturũ nõ emeret sic esset vsura palliata sub tali venditiõe. Et sic presumitur pʒ doc. in. d. c. ad nram ex tribus. Primo qñ precium ẽ modicum respectu rei. Facit. l. ꝗ̃uis. §. cum essem. ff. ad veley. ⁊ hoc maxie qñ positũ pactuʒ ꝙ nisi redimat infra certũ tpus nõ possit postea reemere: qꝛ vł pactuʒ l. ɔmissorie. s. mutuasse. puta cẽtũ ⁊ recepisse pignus de cẽtum. 25. ita ꝙ nisi redimat infra tale tps sit ãmissuʒ. Uerũ ẽ ꝙ res ñ tñ valet si vendatur cũ tali ɔditione, ꝙ semp possit reemi q̃ʒ si venderet simplr ar. l. fundi pãtem. ff. de ɔtrhen. emp. Scdõ psumit in fraudem. qñ sit pactũ vt restituat aliqd plꝰ q̃ʒ fuerit pcium. vt nõ. in. c. illo vos. de pigno. ⁊ d. Anto. in. d. c. in diocesi. de vsu. Tertio si emptor ɔsueuit exercere vsuras. l. ꝙ si nolit § qui ass. dua. ff. de edil. edic.

¶ Utrũ emẽs cũ pacto de retrouendẽdo apponẽs clausulã ꝙ ñ vłi possit redimere añ quiquẽniũ vel decẽniũ sit vsurariꝰ. R. Mo. ⁊ Jo. an. in. d. c. ad nram in nouella tenent ꝙ psumitur in fraudẽ vsure. Sed ego dico ꝙ si hoc facit bona fide. puta: qꝛ vult impinguare possessionẽ, q pinguedo ñ ɔsumitur vsq̃ ad tot ãnos: ⁊ ppea non vult reemat nisi sibi alio mõ velit satisfacere de expensa, sic licet. Si vero fit in fraudẽ, vt lucretur fructus ex pignore simulato. sic ẽ vsura. 67

¶ Utrum emens cum pacto de retrouẽdendo ⁊ locans venditori pro certo affictu sit usurarius. R. ꝙ nõ si sine fraude fit ut dictũ ẽ s. Esset tamẽ illicitus si ex pacto comodũ uel incomodum, excepto constituto affictu, pertineret ad uenditorem. Nam hoc est cõtra naturam emptionis: cum rei empte comodum uel incomodum debeat pertinere ad emptorem. l. illud. ff. de pi. ⁊ co. re. uen: nisi affictus esset ita modicus, ꝙ uenditor seleuaretur in illo in quo grauat ɔ naturam 68

contractus. Item redditur illicitus qñ ipse venditor non posset se qñ vellet ab huiusmodi conductione liberare: quia cum tal' obligatio vendicet partem precij. d. l. partē fundi. et emptor solum iustum precium rei soluet sic habebit ultra iustum precium illam obligationem. Et idem dic similr si vellet q obligaret se ad conducendum q eēt illicitus: nisi in alio alleviaret conductorem. Presumitur tñ usurarius ex predictis in ante p cedenti. q etiam qñ proprios fundos vederent ad huiusmodi contractus faciēdos cum non presumatur in continenti velle cōtraria agere. l. non ad ca. ff. de cdi. et demō.

69 Utrum emens tpre messium granū vel vindemiarum vinū p pcio qd tunc valet cū pacto q tot mensure sibi reddatur tpre pascali sit usurarius. R. Host. in sū. et Jo. an. cū glo. in. d. c. fi. q sic 14. q. 3. usura. Nec ob. q aliqñ sunt viliora: qr ad ea q raro eveniūt nō csiderāt leges. l. nā ad ea. ff. de legi. in auth. vt sine phibitōe. §. qr vero post multam: et cōis cursus ē q sint cariora qui extimādus ē. c. cernificari. de sepul. et l. i. §. i. ff. de fluminibus.

70 Utrum emens frumentū vinū et huiusmōi tpre quo colligitur vt postea carius vēdat alio tpre sit usurari⁹. R. q nō. Est tñ turpe lucrum. Primo si ē ecclesiastica psona q hoc facit 14. q. 4. c. qcūq tpre. Secundo si hoc facit pp avariciam. s. vt carius vēdat nulla alia necessitate pensata vel utilitate. aut vt caristiā inducat tali q hoīes cogant emere ab eo: et ipe ad libitū possit vendere. Et sic peccat mortal'r. et credo teneat restituere dānū si qd ōdit ex hoc cōitati sive alicui q alio mō sibi pvidisset. si talis non ipedivisset taliter emendo. sicut faciunt illi qui stant in porta civitatis vt totum granum novum emant. et procurant ne deferatur in plateā ad vendēdum. Et de istis intellige prefatum. c. quicūq. Si vero talis emeret propter bonum comune vt fecit Joseph. s. ut provideat ne populus suus fame pereat: sic meretur. Si aūt emeret propter provisionem suam et suorum et postea nō indigens tāto: illud vendit qd supest pcio occurenti. Vel si facit hoc pp exercēdā iustam cmutationem p modum mercancie: nō vt caristiā inducat: sed potius vt lucrum aliqd ex ope suo recipiat pp sustentationē sue familie: l' pp pietatē vt dispenset in paupes: sic l3: dummodo moderate faciat: et caristiam non inducat. Hec ex Inno. Ho. Ray. Rodo. et summis et Pe. de anch. in c. i. de usu. li. 6.

71 Quid de his q emūt oves l' boves et hui⁹modi a paupibus quos nō hñt. R. Rodo. q si emens a paupere vel divite scit vel credit ea non habere et quasi iam ea tradidisse locat ei pro precio annue pensionis sic committit usuram quia clare p3 q fit in fraudē usurarum. Si vero credens eos hēre sine fraude et bona fide emptio fiat non est credendum qdiu bona fides durat emptorē3 peccare: nec ad restitutionem teneri de consumpt: bona fide durante. sed de extantib⁹ vel iquātum factus ē locupletior credo teneat in casu qñ oīo ab alio non emisset: nec aliqd interesse patitur ex tali emptione.

72 Quid d emēte equos et huiusmōi sibi vēdēdos a vēditore in certis nūdinis p minori pcio q valeant tpre ctus. R. Rodo. q est usura: nisi verisimilr dubitet vel credat pl⁹ vel minus sint valituri tempore solutionis ut p3 ex supradictis.

73 Utrū locās rē quā extimat cū pacto q q litercū q pdatur seu deteriorē vult preciu3 rei sue recupare cū aliquo lucro sit usurarius. R. q sic: qr vt nō. Bar. in. l. si vt certo. § nūc vidēn. ff. como. et l. i. eo. l3 extimatio ñ faciat semper venditionem: tamen cum tali pacto facta: videtur facere venditionem. Et ideo perinde est ac si vendidisset. quia precium expectat exigit ultra sortem. Et sic usura ē. aut saltē ctus illicitus ē et pniciosus. Et iō restituere tenet qd ultra sortē accipit.

74 Utrū mutuās granū vetus et huiusmodi vt postea recipiat novū sit usurari⁹. R. Ho. et Gof. volunt q sit usurari⁹ solū qñ facit h vt meliorationem recipiat. Sed si facit ne frumentum pereat: et vt accipienti grām faciat: non erit usurarius. Dummō fm Rodo. nō auferat libertatē debitori liberandi se vetus solvēdo: et placet: qr si sine aliqua iniusticia et preiudicio alterius consequor utilitatē meam non ero tibi iniuriosus. maxime qñ tpre solutionis verisilr nō extimat plus valiturum: alias nō liceret. Idem dicendum fm Monal. si aliquis hēret equū de quo nihil facit acciperet mutuo ab alio centum cum tali pacto q teneat equum suum et pascat eum et utatur eo sine preiudicio eq. q talis accipiens non erit usurarius. Ratio: quia nullum dannum facit proximo: ymo alleviat eu3 pascēdo equū. Idē dicit de domo pignorata mutuanti quei utilis est sibi: qr eam locare non vult vel non pōt et mutuans custodit domum a ruina. Propterea addit q i istis cāibus csiderandū est preter mutuum. Utrum pares sint. utili-

tates hic idē. Et si pares sint. nō erit vsura. vt i cāibus pdictis: q: i quo hēt equū alleuiat aliū ab expēsa: ⁊ q hʒ domū ꝯseruat eā. cum dn̄s nullū lucrū ex ipis eēt habiturus: qđ bñ nō. q: facit ad multa. Nō tñ extēdes illa ad lucrū qđ qs facit ex pecunia mutuo accepta.

75 Utrū dās decē vlnas pāni .p alijs decē i futuro dādis sit vsurarius. R. Rodo. q nō q: ē ꝯtus pmutatōis. ⁊ cū dr̄ de mēsura: intellige de mēsura modij ⁊ lagene ⁊ ceterorū vasoꝝ. qbus grana ⁊ liqda mēsurantur.

76 Utꝝ hñs pecuniā quā timet i futuro tp̄e minorari ꝑ ordinationē dn̄oꝝ ł ciuitatis possit sine vsura ipām dare alicui hoc pacto vt sibi reddatur i eq̄li pcio i quo ē q̄n ei dat. R. fm Alex. lō. in quol. q. de vsu. q sic si ille q recipit mox expēdere vult i tp̄e in quo tm̄ valz: q: nl vltra sortē recipit. Nam potuisset ēt aliqd emere qđ postea vēdens recepisset equalēs pecunie. ⁊ placet mihi. Nā q̄uis i mutuo nō liceat sp are lucrū: tñ vitare dānum sine dāno alterius licet: licet aliqui teneat q sit vsura.

77 Utꝝ ciuis a quo cōitas eius idigēs pecunia accipit cēti ꝯ eius volūtatē licite sin̄ vsura possit recipe certū q'd. puta. 8 libras pro cētenario qđ sibi ānuati ipa cōitas ꝯstituit. R. diuersi diuersa scripserūt: sed saluo meliori iudicio: mihi videtur distinguēdū: q aut cōitas ipa hʒ ānuos redditus. aut non. Si hʒ sicut ē ciuitas Janue. ⁊ de ipis redditibus assignat certam ptem tali a quo pecunias hūit fm pportionē pecunie hite: ita q tn̄ hēat oī ānno de tali redditu: fm q redditus ipe bene ł male rn̄det. sic licite tal' accipit: q: tal' cōitas talē pecuniā accepit non noīe mutui, cū nūq̄ velit eā reddere. sed .p pcio tal' ptis suoꝝ redditui quos pro solutione pecunie hite vēdit tali ciui. Et sic ē ēptio redditui ciuitat' que fieri pōt sine vsura vt s̄. dictū ē. §. 44. Nec ob. q pfati ciues nō intēdebāt emere. q: lʒ nō intenderēt emere, tñ cōitas potuit eis dare pro pcio talē redditū isolutū. Et sic erit ēptio ⁊ vēditio. sicͭ posset eis aliquā possessionē dare isolutū ꝯ eoꝝ volūtatē: sicut fit sepe. Et fm hāc viaz intelligo Jo. de saxonia in sua sū. ⁊ Jo. an. d. Anto. ⁊ cōiter modernioꝛes in. c. in ciuitate. qui dicunt licite tales illud lucrum accipere. Et fm hoc loca Janne mons florentie ⁊ i prestita veneciaꝝ sunt licita ⁊ sine vsura. Si vero cōitas nō hʒ redditus: vel si hʒ iam exausit in ꝯtu supradicto vel alio mō. sic talis ciuis non pōt aliqd vltra sortē accipere sine vsura: q: qcquid accidit sorti i mutuo vsura ē. nisi assueuerit instū ⁊ vere interēē qđ pōt extimari ēt ex dubio euentu fm ꝯditōes psonaꝝ ⁊ negotioꝝ fm Tho. ꝑa se. q. 62. articulo. 4. Unde dicit q dupliciter qs dānificatur. Pmo nō cū ei aufertur id qđ actu hēbat. ⁊ tale dānū ē restituendū fm recompensationem equalem. Secundo modo dānificatur impediendo ne adipiscatur qđ erat in via habēdi. ⁊ tale dammum non opʒ recompensare ex equali: quia minus ē hēre aliqd virtute q̄ hēre actu. Et iđ qui erat in via hn̄di aliquid habet illđ solū i virtute ł potētia. Et ppea si redderetur ei vt haberet actu: non haberet simplum sed multiplicatū, qđ nō ē de necessitate restōnis. Tenetur tñ aliquā recōpēsationē facere fʒ ꝯditionem psonarū ⁊ negotioꝝ. hec ille. Et sic pʒ q̄n nō pōt poni interesse certum .p icerto. vt dicit. d. An. in. c. salubriter de vsu. Et sic intellige Alex. lō. sanctum Bernardinū cū similibus qui tenēt nō licere sine vsura aliquid accipe. Et hec bene. nō.

Quid de sponte dantibus cōitati vt tale qd annuati hēant. R. Laur. de ridul. in suis ꝯsilijs q si. 5. cōcurrant q lʒ. Primum q redditus nō sit excessiuus. sʒ ꝯueniens. Scđʒ q redditus fiat de bonis ⁊ sup bōis cōitatis: q: si fieret relatio tm̄ ad psonā cōitat' eēt illicitū. Tertiū q nō detur facultas resoluēdi ꝯtum pro maiori vel minori pretio. sʒ solū occurrenti. Quartū q tp̄us sit incertū: q: si redditus ⁊ tp̄a forent certa. tūc vbi esset maioꝛ q̄titas ꝑcepta ex tp̄e q̄z illa quē datur ciuitati, videret ꝯtus vsurarius. Qui tū q tales ementes nō sint vsurarij. istud est verum quo ad ꝯsumptōem solum. Et iđ si vere emit in foro aie licet. Jstis aūt nō cōcurrētibus nō lʒ. Nec ē simile de coacte dātibus cōitati: q: de rōe vsure ē vt ꝯmittat circa mutuū volūtariū nō violentuz. Et propterea in talibus non ē ratio formalis vsure. sed bene i istis volūtarijs qui itendunt mutuare non emere. 78

Utrum ementes iura prefatorum ciuium qui licite a cōitate certam quid annuatiz ex redditibus ciuitatis recipiunt: vt dictum est sint vsurarij. R. q non secundum. d. Anto. ⁊ Jo. de saxo. vbi. s̄. Ratio: quia emūt redditum in pecunia iam constitutum. Item idem redditus crescit ⁊ decrescit, nec ē maioꝛ q̄z redditus possessionis imobilis. Itē stat periculo emptoris ⁊ multa alia que vide in Pe. de anch. in. c. vsurarum. de vsu. libro. 6. qui his concordat. Limito tamen 79

ꝓdicta vera/ nisi cōitas ipa notabilr lederet ex ipis emptōibus/ que cū pupillo ꝯparet. vt.l.rem publicā.C. de iur. rei publice. Jō eius administratores ñ possent eam dānificare/ nec factum eorū valeret in dānum rei publice. vt.l.ordinis.C. de decre.decu. ꝛ.l. ꝑses.C.de transac. ꝛ.l. ābitiosa.ff.de decre. ab or.fa. Ideo nō valeret talis vēditio/ nec emptio facta ab illis/ qui hoc sciunt/ sed tenrētur restituere totum qd receperunt.

80 ¶ Utrū liceat mutuare cōi meo/ vl' alieni domino ꝓ aliquo officio hñdo. ex quo spero ꝯseq magnū honorē ꝛ lucꝝ. R. fm. Jo. de saxo. vbi.s. ꝙ ñ sine vsura: qꝛ mutuans sic recipit expresse ex mutuo vltra sortē. Ego tñ credo ꝙ si ex officio ñ habeo consequi: nisi lucꝝ qd debito mō debetur tali exercicio/ cū ñ possiz illud hr̃e nisi mediāte mutuo/ si sum aptus ad tale officiū exercēdū/ ꝙ possum mutuū dare/ vt illud hēam sine vsura: qꝛ qd accipio lucri ñ respicit mutuū/ sꝫ exerciciū principalr. lꝫ secūdario postea mutuū/ qd lucꝝ secūdario sperare ex mutuo/ non ē vsura vt.s. dictum ē.§.1. Si tñ ex statuto/ vel antiqua ꝯsuetudine volens hr̃e tale officiū teneret aliqd soluere: ꝛ vt talē solutionem euitaret mutuū daret/ esset vsurarius.

81 ¶ Utrū mutuans sup pignore aliquo cū tali pacto. ꝙ donec debitor sibi restituerit pecuniā ipe creditor habeat fructus pignōis. R. ꝙ vsurarius ē. c. illo nos. de pigno. Et qd teneat restituere. hēs.s. Pignus.§.12. et 14

Usura ij. de eius ꝓhibitōne/ ꝛ penis tam ꝯ vsurarios/ ꝙ ꝯtra fautores eoꝝ.

1 ¶ Utrū vsura sit pcc̃m mortale. R. fm omnes/ tam theologos in.4.di.15. ꝙ canonistas. in c. qm̄ multi.47.di. ꝛ in.c. sup eo.de vsu. ꝛ in multis alijs locis ꝙ sic. Nā vsura ē malū ñ solū ꝗ se sicut homicidiū qd posset ex aliqua circūstantia fieri sine peccato: vt in iudice seruato ordine debito ꝛ huiusmodi: sꝫ ēt ē malum fm se. Et iō cū nulla circūstantia pōt bene fieri de potestate ordinata ēt a deo. Et hoc ꝓbat.s. ꝙ sit malum in se ꝛ fm se tali rōe/ qꝛ ē ꝯ rōnem nālis ꝓprietatis pecunie ad qd seqt vlterius ꝙ vendit ibi illd qd ñ ē. Et hec ē rō phi.5.ethi. ꝛ primo pol' vbi ꝓbat ꝙ ꝓprius vsus pecunie ꝛ principalis ē eius ꝯsumptio siue distractio. qꝛ est inuenta ad ꝯmutationes faciendas. Et ideo fm se ē malum pro vsu pecunie mutuate ꝓtium recipere: qꝛ hoc ē vendere bis. vl' vendere qd ñ ē. Probat ꝛ alia rōe ꝑ Sco. in 4. di.15.q.2. arti.2. sic. Pecūia mutuo accepta trāsit in dñium debitoris/ ita ꝙ sit sua. Et iō magna ē inequalitas/ ꝙ aliqs in re sui ꝓximi lucꝝ querat/ cū nullū dānum inde qcqd de re ꝯtingat/ incurrit. Multe alie rōes assignānr a doctoribus. Sꝫ ꝙ sit peccatū mortale melius ꝓbatur aucte diuine legis Ezechiel.18. ibi ad vsuras dantē ꝛc. ꝛ i ps. 14. ibi qui pecuniā nō ꝛc. Ergo ex quo non viuet/ nec hitabit in regno dei/ demōstrat ē pcc̃m mortale/ ꝓhibet ēt Exo.22. Si pecuniam comodaueris ꝛc. Facit. c. sup eo. de vsu. Un̄ si qs ꝑtinaciter asserat/ vsuras exercere ñ esse pcc̃m. vt hereticus ē puniēdus. ꝛ ꝓcedi dꝫ ꝯ infamatos/ vl' suspectos/ de hui9mōi errore: sicut ꝯ īfamatos de heresi. Cle. ex graui. de vsu. Nec ēt de iure ciuili hodie ꝯcedūt/ imo sunt ꝓhibite/ vt nō.glo. in.c. qd dicam.14.q.4. ꝛ i.c. qꝛ in omnibus. de vsu. Quia ipator dicit se amplectere quatuor ꝯcilia/ quoꝝ vnū.s. nicenū eas ꝓhibet. in.d. c. qm̄ multi. vt in aut. de eccl'a. tim. circa pricipium. Jtē leges imitant canones i matrionijs/ ꝛ vsuris. vt in aut. vt cleri. apud ꝓpri. epos ꝯue.2.q.3.§. hinc colligit. ꝛ de no. op. nun. c. intelleximus. ꝛ in cāu in quo videt pmitti nō ē vsura. sed rōe interesse illd plus exigitur. Nec ob. deutronomij.23. Non feneraberis fratri tuo: sed alieno: qꝛ in vā lrã ñ hētur illud: sed alieō. sed fuit p iudeos appositum/ ꝗ̄lr ꝯdiceret sibi scriptura. vt patꝫ exo.22. ꝛ deutronomij.2. Uel dic ꝙ fuit permissio: sicut ꝛ libellus repudij/ ne mai9 malū facerēt. vt pꝫ Jsa.56. Jtem nec illud deutronomij.15. Fenerabēris multis gentibus: ꝛ ipe a nullo fenus accipies: qꝛ ibi ponitur ꝯsequens ꝓ añcedente/ quasi dicat tantā habūdantiā hēbis/ ꝙ poteris multis fenerari si volueris. ꝛ tu a nullo mutuari indigebis. Jtē nec illud. c. ab illo.14.q.4. qd intelligit nō vsura. sed recuperatio debiti l'i vsura. Et sic lꝫ: dūmodo nō sit scandalū. vt.s. pꝫ Usura. prio.§.24. ꝛ.48.

¶ Utrū liceat accipere sub vsuris. R. vt colli 2
go ex Rica. in.4.di.15.q.5.ar.5. ꝛ Tho. fabe.q.78.ar.4. ꝛ Inno. ꝛ Jo.an. in.c. dilectus. de symo. ꝛ Pa. post Ho. in.d.c. super eo. de vsu. Aug. ꝛ Archi. in.c. monet.22.q. 1. Qd aut ille q accipit sub vsura. hoc fac ꝓ ope illicito. Et sic nullo mō lꝫ: imo secūdū Archi. ꝛ Rodo. peccat mortalr. Aut fac ꝓ ope licito. Et sic distinguo: qꝛ aut tale ē extreme necessitatis. Et sic tꝫ Inno. in.d.c. super eo. ꝙ si ñ possum inducere ꝓximū ad mutuañ grat/ ꝛ ego fame pibo/ nisi mutuet: ꝙ lꝫ mihi īducere eū ad mutuañ sub vsuris

3

+ Ut si uellet negotiari motus solum ex auaritia ut corrigendu cedo carastiaz de q.° s.ª §.70. Vel si uellet dare alicui ut accidat suu inimicu. Vel si ut possit ludere, q eferendo solet blasfemare.

vt maius malū euitet. s. hōicidiū. Et lz pria frōte videat hoc dictū mirabile: ē tñ rōabile. Nec ē hoc pcurare pctm̄ sed volētē cōmittere pctm̄ psuasio ē. vt saltē minus peccet. qd lz. 13. di. duo. Si aūt opꝰ nō ē tal' necessitatis extreme. tūc subdistinguo. Aut ille patus ē dare sub vsuris: ꝛ sic lz accipe ab eo sub vsuris solū ꝓ oi ope talr̄ necessario. qd si omitterē notabilr̄ dānificarer vl' nōbilez paterer penuriā ego l' alī. l ꝓpter subuētionē necessitat' sue l alīꝰ ꝫ Rica. ꝛ Tho. vbi s. l fm Archi. vbi s. ēt ꝓ ope vtili: ex quo bēo ꝯsequi vtilitatē. Vel fm Host. ꝛ Pa. Inno. Anto. de bu. Jo. d ana. i. d. c. sup eo. ēt ꝓ oi ope idifferēti ꝛ placet. qꝛ fm Aug. i ench. Deus vtit oibus pctis ad aliqd boni sic silr̄ nos possumus. Aut ille ñ ē patus dare sub vsuris. Et sic ñ lz iducere eū ad mutuañ sub usuris. nisi cū pcō mortali iducerēt: excepto cāu maioris mali euitandi ut dictū ē fm Inno.

5 Quibꝰ penis subiciūtur usurarij. R. q ultra penas qbus puniūt a deo: si sūt usurarij māifesti icurrūt multas pēas a iure eis iflictas

4 Pria sūt ifames ifamia iuris. C. ex qbus cāis. Ito. ifa. l. iprobū. Vñ ut dicit. d. An. in c. Raynutius. de testa. ēt de iure ciuili hodie ois usuarꝰ ē ifamis. ꝛ ita dicit ēt nōre Bar. in. d. l. iprobū. ꝛ p hoc fuisse determiatū. q si fr̄ meus ꝯstituit usurariū heredez: q ego possū rūpe testm̄ p q̄rellā ioffosi. C. de ioffoso. te. l. fres. et q sic de facto obtinuit ꝛ ꝯsuluit: multo magis sūt ifames d iure canonico ut in. c. ifames. 3. q. 7. ꝛ. 6. q. i. ifames.

5 Secūda q ad cōronē altaris nō sūt admittēdi. c. qꝛ i oibus. de usu. Et itelligit abbas ꝛ seqt Pa. i. d. c. qꝛ i oibus. q non debēt admitti ad ecclīā. qñ celebrant diuia: qꝛ assistētes i ecclīa tūc dicūt aditti ad cōronē altaris: ꝛ placet: ut ꝯfusi resipiscant, ut dicimus de excōicato. in. c. pia. de excep. li. 6.

6 Tertia q non admittuntur ad oblationez offerendum. d. c. qꝛ in omnibus.

7 Quarta q nō sepeliātur i ecclīastica sepultura. d. c. qꝛ i oibus. q pena cū duabꝰ pcedētibus ē lateranē. ꝯcilij posita i. d. c. qꝛ i oibus Et addit ibidē. q si qs clicus ꝯuenerit. s. recipiendo usurariū ad cōronē, uel oblatōnē ipo facto ē suspēsus ab executiōe sui officij fm Pa. i. d. c. qꝛ in oibꝰ. qñ sicut hoc vbū subiaceat iducit sniam ipo facto: ut nō. glo. in. c. unico de iur. li. 6. Facit. c. si qs suadēte. 17. q. 4. Ergo fortius illud vbū maneant: ꝛtā diu donec ad arbitriū epi satisfecerint: Et similr̄ in usurarijs infliguntur ipo iure fm eundē Pa. in. d. c. qꝛ. cū in eo nullū uerbum ponat p quod snia hois exigat. Bernero. ꝛ Host. ibidē uidētur tenere q nec ꝯ clericos nec ꝯ usurarios irrogant ipo facto Sed primū puto uerius: Sepelientes uero tales usurarios sunt excōicati ipo facto. ut in Cle. eos. de sepul. de quo s. Excōicatio. 7. cāu. 36 nisi cauerit ydonee ipi fm q ifra dicam. Vel si nō potuerūt: ꝛ signa tñ cōtritionis ondērunt: heredes eorū i q̄ntū hēditas sufficit: ut i. d. c. q̄zq̄z. nō. de usu. li. 6.

Quita pena ē q ñ pñt recipi ad ꝯfessionē suoꝝ pctoꝝ donec de vsuris fuerit ꝫ facultates eoꝝ plenius satisfactū. vel idonee cautū illis qbus debent restitui vsure extorte si sunt pñtes: vel alijs q pñt eis acqrere: vl' eis abñtibus, loci ordiario vel eius vicario vel pSbro prochie i qua hītant vsurarij: l tabellioni de mādato ordiarij: ita q certa quantitas exprimat i cautōe. ꝛ māifesta si apparz: vel si ñ apparet māifesta exprimat illa quātitas que ad arbitriū eius qui cautōem recipit videt. q si scienter minorē recepit tenebitur ipe de suo: multo magis si nullā. hoc habetur in. c. q̄zq̄z. de vsu. li. 6. Et nō hic q nomine ydonee cautōis itelligūt pignora ul' fideiussores. l. si mandato ticij. §. si. ff. mandati. q si ñ possent dare fm Bar. ꝛ Jo. an. iurabunt se hoc dare ñ posse ꝛ facturos qd ꝓmittunt. de sen. exco. c. si. §. illis. li. 6. Aduerte ēt q illi q pñt nobis acqrer' sunt filij quos habemus in pōtate nr̄a Itē serui ꝓprij. Item serui i quibus hēmus usūfructum. Item serui alieni quos bona fide possidemus tanq̄z seruos. vt Insti. p q̄s pso. no. acq. §. i. Procurator aūt dño abñti hanc psonalē obligationē nō acqret p. l. quēadmōm. ff. de acq. pos. ꝛ. l. gnālr. ꝛ. l. q meo. eo. ti. fm Bar. ꝛ Jo. an. in. d. c. q̄zq̄z. Itē nō. q p loci ordinariū fm Jo. an. vbi. s. intelligo epm de iure. ꝛ idē de decano archipSbro vel abbate qui al' de ꝯsuetudine iurisdictōem hēt i spūalibus i loco i quo vsurarius degit. Itē qd dicit d rectore prochie i qua vsurarius hitat: multo fortius itellige de rectore prochie debitōis lesi. cū sit ei iudex ꝛ mīster eius. fm Bar. ꝛ Jo. an. Facit. l. cū pro quo. ff. de i ius vocā. Itē scito q p hoc qd dicit de mādato ordiarij arguit Jo. an. q tabellio in hoc cāu non acqrit actōem ex̄ nec ex sua stiplatōe. nisi faciat illud de mādato ordinarij. Et hec bene nōbis ꝯ multos ꝯfessores.

Sexta pēa ē q nullus dz interesse eoꝝ testamētis. nisi satisfecerint. vt dictū ē i pcedenti. q. d. c. q̄zq̄z. 9

Fa[?] aūt vniūersitas. l' collegiū itelligat̄ d' ecclastica ut sclarj. sīt opiōēs. et vid Ros. excōe. 33. § 4

10 ¶ Septia pēa ē q̄ testā eoꝝ sit nulla ipo iur(e) si n̄ satisfecerit. vt dictū ē. d. c. q̄q̄.

11 ¶ Sȝ nūgd idē ē de codicilo sicut de testō. R. Bar. et Jō. an. ibidē. q̄ sic: et de q̄libȝ vl tia volūtate alia. vt pȝ ex pricipio. d. c. q̄q̄. qꝛ large codicilus testatio mentis dicit. 13. q. 2. §. sed aliud. Ros. [?] 9. § 33.

12 ¶ Sed qd si facit testm̄ et postea cauet ido nee. vt. s̄. dictū ē nūquid valebit. R. Bar. tenuit q̄ n̄ p regulā. n̄ firmatur. de regu. iu. li. 6. qꝛ ab initio nullū fuit. Sȝ magis plȝ opinio Jo. an. q̄ tȝ q̄ sufficit q̄ añ morte caueat idonee. Rō: qꝛ testm̄ ꝯfirmat̄ i morte. Jtē qꝛ oīa iura fauent testis. l. i. C. de sa. san. ec. Facit in ar. l. i. §. 2. ff. d' lega. 3. Ubi legata ad pias cās relicta facta a filiofa. et a seruo. lȝ tp̄re testi ispecto n̄ valeant: si tn̄ emācipatus vel manumissus pseuerat in eadē volūtate valebūt. Jtē accipe cautionem ē q̄ncūq̄ accipe: sicut et dare ē q̄ncūq̄ dare. i. q. i. cos. et p̄rata regula. n̄ firmat̄. de solo tractu tp̄is loquitur. Ros. [?] 9. § 19. [?]

13 ¶ Octaua pena ē q̄ nulla vniuersitas vl' collegiū vel singularis psona: vsurarios n̄ oriundos de terris ipoꝝ exercētes vel exercere volentes pecuniā fenebrē pmittāt hitare i terris ipoꝝ: sed q̄ expellāt nūq̄ de cetero admittēdo. in. c. vsuraꝝ. de vsu. li. 6. Et icurrūt penā iterdicti uniuersitas vel collegiū. Epi uero. et supiores suspēsiōis. Epis inferiores ecclīastici: excōicatōis ipo facto. si domos p̄fatis ad exercen̄ fenus locauerit. sub q̄cūq̄ alio titulo ꝯcesserit. et uēditiōis fm Jo. an. q̄uā penā si p mēsem sustinuerit indurato animo: terre eorum q̄diu in ipis morantur sunt ipo facto interdicte. Alij laici debent per excōicationem ad hoc idem compelli: non obstante quocūq̄ eorum priuilegio. Et de hoc vide s̄. Excommunicatio. 7. casu. 52.

14 ¶ Sed qd dicem? de dn̄is et cōitatibus q̄ ꝯcedūt iudeis q̄ possint exercere vsās. et locāt eis domos et faciūt ꝯuētōes cū eis sup vsuris exercēdis. et vt iudices cogāt debitores fm ꝯuēta. et huiusmōi. R. d. Andreas barbatius et Pau. de castro. ꝯsilio. 376. et Pe. de anch. ꝯsilio. 230. et quidā alij conati sunt tenere q̄ licite facere poterāt. p̄mo. si auctās seu lnia ab ordinario obtineat̄. Et hoc. qꝛ accedit ad bonū cōe totius rei publice. Jtē qꝛ sic ē ꝯsuetudo de cuius initij memoria nō existit ꝯniuēt tollerātia romanoꝝ pōtificū p̄sū i t'ris tp̄alr ecclie sbiect. Et iō videt̄ valere. Jtē qꝛ ista ꝯcessio non ē pcī nutritiua ex pte. xp̄ianoꝝ. vt in. c. super eo. de vsu. Ex pte vero iudeorum nihil nob de his qui foris sunt. vnde dicit tex. in. c. qui sincera. 45. di. superuacue rei videtur dare operam. qui arcere nititur iudeos a peccato. vt pote damnatos propter perfidiā. Et iō tollerāt i eoꝝ ritibus. Hec sunt i summa eoꝝ motiua. Sed salua eorum reuerentia d'monstrabo: q̄ nedum vere. sȝ apte erronee cōsuluerunt. Unde. p clariori intelligentia nō. fm Girar. d' senis. et refert Jo. an. i mercurialib? in regula peccatū. li. 6. q̄ triplex ē pmissio ꝫ legē. Prima simples idulgens penā solū. sed non culpam. Et hoc mō permittit ecclia ꝓstibla pp maius malū seu peccatū euitandū. vt i. c. deniq̄. iūcta glo. i v̄bo venia. 4. di. et in. c. veniens iūcta glo. si. qui cle. vel vo. Secūda pmissio ē tollens impedimentū. et isto modo ecclā tollerat ritus iudeoꝝ. ꝓhibens xp̄iāis ne eos ipediant. d. c. q̄ sincera. et. c. sicut de iudeis. Tertia pmissio ē ꝓstans iuuamen fm quē modū ecclā pmittit clericū occidi a seculari iuste. qꝛ eū degradat. et tradit. vt in. c. degradatio. d' penis. li. 6. Et de hac habes in. c. nouimus. d' ver. signi. et p̄ie. coꝛ. 5. Prima fit p maius malū euitan̄. Scd̄a pp bonum. q̄ inde cōsequi spat̄ vt. s. iudeos tollerādo lucrari possit vt in. d. c. qui sincera. et vt nobis veritas in eoꝝ ritibus fiat nō. vt dicit Aug. Tertia v̄o n̄ pōt fieri. nisi de eo qd̄ licitū ē. Nā licitum ē q̄ malefitia n̄ remaneāt ipunita. c. vt fame de sen. exco. et in. l. ita vulneratus. ff. ad. l. ac. Jō merito tradit clericū. Frāciscus in. 2. gl. sen. dicit q̄ duo sunt genera maloꝝ. vt dicit gl. sup illud ab occltis meis mūda et c̄. Que dā sunt nr̄a que a nobis oriūtur. et his nullo mō ꝯsentire debemus nec directe nec indirecte. Quedā vero sunt aliena que fiunt ab alijs. et his nūq̄ ꝯsentire debemus directe ꝯsensu approbatōis. Aliqñ tn̄ lȝ ꝯsentire idirecte ꝯsensu pmissiōis: sicut deus permittit aliqua mala ex cā rōnabili. Sine v̄o causa rōnabili nō lȝ. Unñ dicit q̄ recipe mutuū sub vsuris ex rōnabili cā: puta necessitatis vel vtilitatis lȝ: alias non. Hec ille. Ex quibus ego concludo ad. q. q̄ tales peccāt mortaliter. et sunt excommunicati et tenentur ad restitutionem omnium vsurarum ex tali cōuentione solutarum si iudei non restituent. Nam licet principes et cōitates possint permittere vsurarios prima permissione. vt tȝ Bal. et Bar. i. l. cunctos populos. C. de sū. tri. q̄ tn̄ ego non admitto simplicit: qꝛ maius malum est vsura que est peccatum mortale

[Margin notes: 1. chor. 5 — 3ª est pmissio — Duo sunt genera malorum — indulgē et n̄ castigāndo.]

[?] ipi vsurarij [?] ipis recedētib' ut expulsis nō erit necessaria relaxatio. ut i Ros. d' s. § 10

tradere h? hoīes sathane i interitū carnis. vt sps ei? saluus fiat i die dni nr̄i. [?] ap's. 1. cor.

q̄ q̄libet dānum tp̄ale vel corporale qđ
euitat̄ pp vsurā. Et iō non pōt pmitti ꝓpter
maius malū euitādū. Solū ɔcedere dicit̄
Bal. ⁊ Bar. qn̄ maiora peccata si nō pmit
terent̄ simplr̄ haberēt ɔsequi: vt puta homi
cidia ⁊ huiusmodi. Alias n̄ credo excuset̄
ēt simplr̄ pmittēdo. ar. c. pōst miserabilem.
vbi pcipit̄ eis vt ɔpellāt iudeos restituē vsu
ras. Ergo a fortiori ne exigant ꝓuidere te
nētur. Nā facilius ipediūtur faciēda q̄ȝ tol
lerētur iam facta: vt in. c. quēadmodū. de iu
reiur. ⁊ l. pfe furtoso. ff. de hijs q sunt sui l'
ali. iur. Nihilominus pmissiōe s̄a pmittere
n̄ pōt cū nullum bonū sequtur: imo multa ma
la vt p3 vltra expientiam. per. c. vsurar. de
vsu. li. 6. Et multo minus pmissione tertia:
vt ē in ꝓposita. q. Nam nullus pōt peccatū
ɔmittere seu cooparī vt ɔmittat̄ ꝓ quocūq3
bono obtinēdo seu malo euitando ab alio
ē. sup eo. de vsu. Facit. c. primū. 22. q. 2. ⁊ c.
forte. 14. q. 5. ⁊ c. qđ aū. 14. di. in glo. ⁊ i. c.
nō magno. ne cle. vel mo. Liceret bn̄ alicui
qn̄ eidem iponeretur necessitas duor malo
rū pene sed nō culpe. Itē liceret nolenti fa
cere vnū de duobus malis culpe ei persua
dere vt minus faciat ⁊ maius dimittat sed
nō tertia pmissiōe sed solū pria ⁊ s̄a. Intel
ligo qn̄ aliter n̄ posset ɔpesci quin vnum fa
ciat. alias non. ⁊ ita loqtur. c. duo. 13. di. Et
iō cum tales ne duȝ ɔsentiant imo coopan
tur vsurarie prauitati excēdē: p3 q peccāt
mortalr̄ ⁊ ēt sunt excōicati: ex quo paciscū
tur cū iudeis vt possint exigere vsuras aut
q eis iustitia fiat de vsuris exigēdis multo
magis si ad hoc interponunt decretū. Ta
lia eni pacta vel decreta facta ab illis qui ha
bent potestatē condendi leges vel statuta
dicuntur leges vel statuta. vt in. l. penulti
ma. §. ille. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ in
l. cessar. ff. de publica. ⁊ vtrobiq3 per Bar.
⁊ per eundem Bar. i. l. 4. §. actor. ff. de re
iudi. Rō: q2 faciētes talia pacta nedum itē
dunt se obligare. imo principalr̄ volūt ob
ligare oēs de ciuitate ⁊ districtu: ⁊ obligāt̄
ēt illi q n̄ assenserūt. Ergo sūt statuta cuȝ ex
pactis meris n̄ obligētur nisi ɔsentiētes. vt
in. l. i. ff. de pac. Sed statuētes vel psumen
tes iudicare q vsure soluāt̄ sunt excōicati.
Cle. i. de vsu. que cuȝ indistincte loquat̄ h3
locum ēt de decretis factis cuȝ iudeis: vt te
net Laudunus ibidem cū glo. ⁊ d. Car. ⁊
Jo. de Jmo. Facit qđ nō. Gemi. in. c. i. de
vsu. li. 6. q vult q pene eiusdem. c. ligant ēt
locātes domos iudeis. ⁊ idem 13. d. Lau.
de ridol. tractatu. de vsu. q. 146. Et q teneā
tur ad restitutiōem p3: q2 cām efficacē dāt
dāno ꝓximā sine qua nō dānificarent̄. iō
tenētur insolidū si illi nō restituent. vt patet
s. Restō prīo. i verbo vsurarius. §. 8. Adduc
te in fm Laudunū ⁊ Pau. in Cle. i. d vsu.
q si supradicti ꝓhiberent ne maiores vsu
ras exigerent dum nō cōsentiant de minori
bus nō icurrent penā excōicatōis. Et sic in
serua qđ s. dixi. vt ēt consuluit. d. Alex. de
neuo. Vincētinus ⁊ multi preclariores doc.
i scia ⁊ ɔscia q̄ȝ supra allegati. q ɔsuluerunt
ɔtrariū. Nec ob. cor motiua. Et prio aucto
ritas epi: q2 non pōt dispensare ɔ ius cōe e
ditum p sacr ɔcilium nisi ex cā necessaria ⁊
verisilr̄ non precogitata p sacr ɔcilium. ita
nō. Bal. i. l. oēs ppli. ff. d iusti. ⁊ iu. ⁊ supra
dixi. Dispensatio. §. 5. que n̄ ē hic i proposi
to. Et multominus obstat ɔsuetudo. cum sit
corruptela qui cōtinet in se pcīm. c. flagitia.
32. q. 7. Nec tollerātia sūmor pontificum.
Nā papa nō pōt dispēsare cū aliquo etiā iu
deo vt mutuet sub vsuris. d. c. sup eo: q2 vt
ꝓbaui vsura ē malum in se ⁊ fm se. Et iō
ꝓ nullo bono pōt licere. vt i. d. c. sup eo p3.
Multo minus pōt cooparī neq3 auxilium
dare vt vsure exigant̄: q2 agentes ⁊ ɔsentiē
tes digni sunt morte. ad ro. prio. Si ergo n̄
pōt expresse nec ēt tacite. Et iō d tali tollerā
tia dr̄. qđ pmittimus n̄ approbamus. c. hac
rōe. 31. q. i. Et sic dr̄ ēt multa p paciam tolle
rātur: q si i iudiciū deducerentur cassarent̄
c. cum iam dudum. de pbend. Non ob. ēt q
nil ad nos ptinet. de his q foris sunt. c. mul
ti. 2. q. i. quia hoc ver nisi i duobus cāibus.
Primus qn̄ illi q sunt foris ledunt xp̄ianos
vel iniuriantur eis: q2 sic ptinet ad ecclīam.
Ita nō. Inno. ⁊ doc. i. c. sup his. de voto. ⁊
Host. ⁊ Jo. an. ⁊ cōiter alij in. c. gaudem⁹.
de diuortijs. q si ifidelis deliquit ɔ legē na
ture vel ɔ ius diuinū pōt puniri a iudice ec
clesiastico. Et sic ē i ꝓposito. Et iō ipedit se
ecclesia vt p3 i. d. c. post miserabilē. Secun
d⁹ casus i quo nō valȝ ē qn̄ coopamur ali
cui eorū i peccato. q2 ptinet ad nos: sicut ēt
in ꝓposita. q. Intelligit igr̄ ꝓpter nihil ad
nos fm glo. i. c. iudei de iudeis. s. vt eis pe
nā spūalē infligamus. vel vt faciamus eis
canones: aut xp̄ianā ɔuersatōem iponam⁹
eis iuxta. c. de iudeis. 45. di. ppea si attēdis
totū titulū de vsu. tā i decretalibus q̄ȝ i. 6. ⁊
Cle. ecclesia n̄ tollerat aliq̄ tollerātia vsura
rios nec vult tollerent̄ a pncipibus xp̄ianis
vt p3 i dictis. c. pōst miserabilē ⁊ c. vsurarū
imo q vsure exigant̄ a xp̄ianis p iudeos ē
valde ignominiosū: cum xp̄iani sint filij: ⁊

angarient a iudeis/q sūt sui.c. τ si iudeos .ꝺ iudeis. Nec valet ꝙ xpiani efficiēt vsurarij/ qꝺ erit mai⁹ malū/qꝛ τ si graui⁹ peccet xpia nus/i eodē genere pcī/qꝫ isidelis/ vno respe ctu:tñ iudei graui⁹ peccāt alijs respectibus/ τ/i mai⁹ nocumētū xpianitatꝫ.qꝛ vltra vsurā/ hñt odiū ꝯ xpianos/quos spoliāt. Itē sepi us q lucrati sūt a xpianis expouāt ad ptes i fideliū/nō sic xpiani/q vt sepius restituunt.

15 Nona pēa ē ꝙ si vsurarius solūt alīt vsu ras/nō pōt repetere.nisi prius ipe restituat/ illas quas extorsit ipe/vel ille cuius heres ē vt in.c. Michael.ꝺe vsu. Fallit h i clico vl' pcuratore qui nomie eccl'ie repetūt vsuras/ quas soluerit:quib⁹ nō pōt oppōi ꝙ̄ius ipi sunt vsurarij fm Pa.i.d.c. Michael.

16 Decia pēa ē ꝙ ꝙ̄ius cedat bōis vsurari us/ñ hētur ei respect⁹/nec egeat vt hēt i alijs ꝺbitorib⁹.vt i.c. Odoard⁹.ꝺ solu. τ i.c.2.ꝺ pigno.ita nō.glo.i.d.c.q̄ri oibus.

17 Undecia pēa ē ꝙ admoꝫ raptoꝝ/τ fuꝝ ñ solū tenēt restituere rē quā accepert.p vsu ris.vt i.c.cū tu.ꝺe vsu.sꝫ τ fruct⁹ quos per ceperūt/ τ q pcipi potuerit a vō dño/scdm Ricar.i.4.15.di. τ cōiter oēs doc.p quo fa cit.l.videamus.§.i summa quoqꝫ.ff.ꝺ vsu. Rō:qꝛ ē male fidei possessoꝛ sine titulo:vt i se.q.lati⁹ patebit. Et iō sic tenet.sicut supra dixi ꝺ possessore male.fidei. Restitutio pri mo in verbo possessoꝛ.

18 Ut ꝛ solutū p vsuris trāseat i dñiū vsura rij. R. distiguēdo:ꝙ Aut sunt res ꝯsūptibi les vsu.vt q ꝯsistunt i numero pōdere/τ mē sura,vt puta pecunia granū vinū/ τ h⁹ mōi, τ cū ista recipiant functiōnē in genere suo. l.2.§.i.ff.si cer.pe.absqꝫ dubio in istis trans fert dñium/qñ sunt pnuxta/seu ꝯsūpta .l.si alienā nūmi.ff.ꝺe solu. τ.l.nam τ si fur.ff.si cer.pe. τ.l.si frumentum.ff.ꝺe rei ven. Aut ta le solutū sunt res mobiles q seruādo serua ri pñt/vel imobiles: Et in his an transeant i dñium/vel ne/fuerunt opiniones. Glo. τ Inno.i.c. Michael.ꝺe vsu.tꝫ/ꝙ vsurarius tēt ad restōēꝫ ex qi ꝯctu/p ꝯditōem idebiti. Et sic ꝯsequēter/ꝙ dñium sit trāslatū cū ne mo ꝯdicat rē suā:pterqꝫ a fure.l.si.in fi.ff. vsuffruc.q̄ad.ca. τ isti.ꝺe ac.§.sic itaqꝫ. Iō vidēt tenere glo.i.c.si qs vsurā.14.q.4. τ i c.si epm.16.q.6. τ in.c.ex trāsmissa.ꝺe ꝺe ci. τ i.c.debitores.ꝺe iureiur/τ pōt esse rō: qꝛ qñ traditio hꝫ ꝯsensum dñi tradētis/trāf fertur dñium.l.ꝯctus. τ ibi per glo. C.ꝺe fi de instrum. τ in.l.multum. C. si quis alteri vel sibi. τ notat.in.l. traditionibus. C. ꝺe pac. Et lꝫ tradat uolūtate coacta:tñ uoluitas

ē sufficiēs ad trāslationē dñij.l.si mulier. qꝺ me.ca.15.q.1 merito. Sed his ñ obstā tib⁹:salua semp meliori determinatōe/iux il lud.l. Claudi⁹ felix.i.fi.ff.q po.i pigno .ha. Dico ꝙ nullo mō trāsfert dñiū. Qꝺ pbo sic Ex nuda traditōe/nō trāsfert dñium.l.nūqꝫ nuda. τ ibi p glo.ff.ꝺe acq.re.do. τ.l.tradi tōib⁹. C.ꝺe pac. Sꝫ solutū.p vsura nuꝺ tra dit:pꝫ si ispiciāt oēs tituli/ex qb⁹ res alteri us acqrit quo ad dñiū/q sūt isti:pro ēpto:p mutuo:p trāsacto:pro hēde:p derelicto:p legato:p dote:p suo:p donato: p vsucap to:p pscripto:p cōisso:p iudicato:p pēa: p socio:p soluto:ꝺe qb⁹ hēs s. Usucapio.§ S.quoꝝ nullo vestit. Si dicis/ꝙ vestitur titu lo p soluto rōe pacti seu pmissiōis. Ad hoc dico/ꝙ tale pactum/seu pmissio/ē nulla.nec oritur aliq obligatio nālis/l' ciuilis./vt pꝫ in ꝺ.c.debitores τ ibi hoc tꝫ pria.glo. τ Jo. ꝺe ymo. τ Pa. Rō:qꝛ cū lex resistit/nō orit obligatō ēt nālis/ēt si alteri ꝯhēn tm̄ resistat l.cū lex. τ ibi Bar.ff.ꝺe fideius. Sed cum vsura phibeat pagina vtriusqꝫ testi.c.super eo.ꝺe vsu. τ ēt iu ꝯ nān: vt pbat Ari. i.poli ti. Igit seqt/ꝙ tale pactum seu pmissio sol uēdi vsuras/nō iducit obligationē. Ergo ñ pōt dici ꝙ vestiat.p soluto. Si asseris saltēꝫ soluit credēs se debē/τ sic p erroꝛ.ē.qꝺ suffi cit ad trāslationē dñij: vt nō.in.c.fi.ꝺe solu. negatur.hoc:qꝛ cōit sciūt se nō obligatos. Si dicis ergo soluit sciēter idebitum: τ sic trāsfert dñium:cū psumāt donare.l.cuius p erro:ē.ff.ꝺe re.iur. Ad hoc. R. Host. ꝙ est veꝝ.ꝙ solutū scient idebite psumit donatū i solutōe nō iprobata a iure:sed nō i illa q iprobat a iure,/vt ē i cāu nr̄o. Seqt ergo ꝙ nō ē donatio vera/qꝛ nēo sic itendit: nec p sūpta:qꝛ iprobata a iure:nec solutio debiti veri/l' putatiue ueri.ergo nuda traditio. Et sic nō trāsfert dñium. Hoc idē.pbat p glo. i.ꝺ.l.traditōibus.q vult ꝙ ad hoc vt tradi tio trāsferat dñiū regritur. Prio ꝙ sit facta cū cā.ut.ꝺ.l.nūqꝫ. τ ꝙ cā sit idonea. §. per traditōem . Insti.ꝺe reꝝ diui. τ a dño .l.tra ditio.ff.ꝺe acq.re.do.qꝺ ñ ē in soluto.p vsu ris:qꝛ τ si sit cā.tñ ñ idonea/pbat ēt hoc idē ista rōe. Ex ꝯctu nullo:τ cui lex resistit nūqꝫ trāsfert dñium.l.ñ dubium. C.ꝺe legi. tenet Bar. τ cōiter.doc.l.i.§.si vir vxōi.ff. ꝺe acqui.pos. Cū ergo ꝯctus vsurarius sit huiusmodi.vt pꝫ in.c.2. τ.3. τ.c.ꝯsuluit.ꝺe vsu. Ergo ñ trāsfert dñium. Et hāc opionē vidēt tenere cōiter doc.in.c.i lr̄is. τ ibi Jo. an. τ/d. An.i.c. q̄qꝫ. ꝺe vsu.li.6. τ ibi Jo. an. τ Gemi. τ Fede.i suo ꝯsi.o.21. τ Aug.

i sua disputatõe q̃ icipit. Astensis ait li.5. circa fi. q̃ dicunt q̄ vsurarius tenet ex delicto ad restitutõem ⁊ dãnato ac reprobato pagina vtriusq; testi vt dictũ ẽ. ⁊ p3 i.c. tua nos. ibi i eric ⁊ ẽ. Ergo p3 q̄ ñ acqrit dñium. qr qui tenet ex delicto ad aliquã rẽ restituẽdã nõ ẽ dñs. vt p3 in fure. l. in re furtiua. ⁊. l. si nõ manifestus. ff. de cõdi. fur. Hanc ẽt sequũtur cõiter theologi. Et hec ẽ tenẽda p̃sertim in foro cõscie: qr sicut dicit Archi. in c. si quis vsuram. 14. q. 4. sicut vi compulsiua rem alienam rapiens fictione iuris ciuilis efficitur dñs rei: tamen iure p̃torio penes priorem dñm rei dñium remanet. l. metũ. aũt. pñez. §. Julianus. ff. qđ me. causa. Sic saltem dicendum ẽ in soluto pro vsuris. Et bene facit tex. ibi diuini dicit. quia res in bonis ẽ eius qui vi3 passus ẽ. Nec ob. glo. in cõtrarium adducte: qr põt dici q̄ ibi ñ figũt pedes. p3: qr voluerunt ẽt inducere ypothecã sup omnibus bonis pro vsuris restituẽdis. Vel dicẽdum q̄ loquitur in rebus cõsumptibilibus. Non ob. ẽt rõ adducta i contrariũ qñ non solum requiritur traditio ⁊ cõfessus tradẽtis. sed ẽt titulus verus vl' putatiue verus. vt. s. probatum ẽ. Et si quis vult cõcedere q̄ fictõe iuris ciuilis efficitur dñs: tñ iure diuino ⁊ canonico oz cõcludere q̄ dominiũ rei remaneat apud soluẽtẽ nisi aliud ex eius voluntate disponat. Et sic p̃dẽ. ẽ in cõscia quo ad oẽm effectũ ac si ñ esset translatum dñium. Hoc p3: qr si res extat semp vsurarius tenetur eam restituere cũ fructib⁹ vt. s. dictum ẽ. Restitutio p̃io i verbo vsurarius. §. 3. Nec põt dare iudex seu extimationem cõ voluntatẽ dñi: cum iura astrigant eum ad restitueñ qđ tam praue acceperũt c. cum tu. de vsu. ibi donec reddant qđ ta3 praue acceperunt. Facit in ar. ad hoc. l. 1. in prin. ff. si cer. pe. ⁊ tex. clarus in. c. si res. 14. q. 6. Si vero alienauit. tunc de equitate canonica tercius possidens põt cõueniri. ⁊ ab eo dicta res aduocari offõ iudicis. vt nota biliter 13 Bal. in. l. rẽ quam. C. de iur. do. nulla habita distinctõe an possideat titlo oneroso vel lucratiuo. Nam dicta distinctio h ñ d3 fieri in re empta ex pecũia vsuraria. vt p glo. in. d. c. cũ tu. in fi. Sed in re ipsa formalr data p vsuris nõ cadit dicta distinctio. sed põt peti a quocũq; possidente ẽt titulo oneroso: ex quo res est affecta illo vicio. Facit. l. si cũ exceptõe. §. aliqñ. ⁊. l. metũ. §. Julianus. ff. qđ me. cã. iuncta equipatõe Archi. i. d. c. si qs vsuram. de qua supra dictum est.

Sed quero qs dicat manifest⁹ vsurarius ut subiciat penis supradictis. R. vt colligo ex Jo. an. ⁊ Pa. in. c. qr i oibus. ⁊ Jo. an. ⁊ Archi. i. c. 1. de vsu. li. 6. Ille dr manifestus p̃io q ẽ notorius de iure. puta: qr cõuict⁹ ⁊ cõdẽnatus de vsuris. seu cora3 iudice spõte cõfessus. c. cũ olim. ⁊ c. sup quibusdã. de v. signi. Secundo q ẽ notorius de facto notorietate facti. puta i3 altare patũ vel mutuat i camera oibus volẽtibus: sicut meretrix i p̃stibulo p3 cuilib3. ar. de co. cle. ⁊ mu. c. tua ⁊. c. fi. ita dicit Bar. in. l. 2. ff. đ fur. ⁊ Bal. in. l. heredes palã. ff. de testa. Ite3 tercio dr manifestus fm glo. in. c. 2. de vsu. li. 6. qñ qs corã sacerdote ⁊ testibus cõfessus i articulo mortis se ẽe vsurariũ: ⁊ mãdauit restitui vsuras ⁊ resignauit libros. Quã glo. Federic⁹ cõsilio. 8. dicit verã. qñ sil' oia p̃fata cõcurrũt: alias cõfessio sola extraiudicialis ñ faceret manifestũ. Facit. c. venerabilibus. §. secus. de sen. exco. li. 6. Nec solũ mandati de vsuris restituẽdis: alias mãifesti ñ aliquo p̃dicto modo: s3 vl' p fama3 tñ. aut alio mõ a p̃dicti ñ icurrũt ipo iure p̃fatas pẽas fm communiter doctores. nisi publicet p ordinariũ loci. 19

Quid reqrit ad publicatõem faciẽdã. R. q̄ sufficiũt certa argumẽta cum fama. d. c. tua. ⁊ licet nullus accusator appareat nihil ominus ordiarius pcedere põt ex officio. Aduerte tñ fm Pa. in. c. ad nr̃am. đ emp. ⁊ ven. q̄ si ẽ publicũ ⁊ indubitatũ q̄ plus qs vendit ad credentiã q̃3 p precio stati solũẽdo q̄ testiũ cor ẽ nullum ipo iure. propt dispositõem. c. q̃3q̃3. de vsu. li. 6. qr tales sũt vsurarij. vt p3 in simili in. c. nauigãti. đ vsu. ⁊ sunt publici. ex quo publice hoc exercẽt vt p3 in libris eor. Nec ob. q̄ sunt ficti. qr i d. c. ad nr̃am. pena contra vsurarios statuta exercet ẽt contra fictos vsurarios: qñ i veritate sunt vsurarij. Facit. l. ñ dubium. C. de legi. Itẽ nõ. F3 Fede. cõsi. 8. ⁊ sequitur Pa. in. c. cu3 in diocesi. de vsu. q̄ l3 quis in vita non fuerit declaratus vsurarius ⁊ fecerit testamentum: nihilominus post mortem poterunt fieri pbatões ad declarañ q̄ erat manifestus. Ita t3 Jo. an. in. c. 1. de vsu. li. 6. in nouella. ⁊ Gemi. ibidem. Et oẽs iste erunt bone probationes: puta si differebat solutõnem vt plus venderet. vt in. c. in ciuitate. de vsu. Item si emit possessiones cum pacto de retrouendẽdo pro maiori precio: vel secundum Bal. in. c. 1. de feu. dato. inui. le. co. quando emit cũ pacto de retrouẽdẽdo 20

et si pesioez habeat · dumo vna cu hospite 2 non · separatim domu inhabitet ·

post quinquēniū τ ñ añ si ē ꝯsuetis similes ꝯtractus facere pſumitur vsurarius.ar.d.c. illo vos.ḋ pigno. Itē pſumitur vsurarius qñ facit facere qs ꝯfessionē corā epo ꝙ instrm̄ ē de vo τ puro capitali: qꝛ cēsetur collusio i fraudē vsuraꝝ pſumptōe pſati.c.illo vos ſꝫ Bal.in.l.i.C.de collusiōe de te.qḋ c.i h aruclo ꝑualet ꝯfessiōi. Et sic fuit obtētū corā epo tudertino ꝯtra vnū qui multas ꝯfessiōes tales fecerat fieri. Itē qñ pars dicit in instrumto ꝙ ñ p simulatōez s; p verā veritatē talē ꝯtctuz facit.oritur pſumptio vehementissima ſm Bal.i.l.3.C.plus valere qḋ agitur. Facit glo.i.l.si qs sub ꝯditione. ff.de cōdi.insti. Et qḋ nō: glo.pegrina in.l. cū allegas.C.de vsu. τ pulchꝛ dicit Ang. i.l.sicut.§.supuacuū.ff.qui.mo.pi.vel ipo. sol. Itē ꝓbatur vsurari⁹ ex libris suis vel ꝑ istra ſm Archi.i.c.q sincera.45.di.τ ꝓbat p ar.d.c.dicit ēt Bal.i.l.dōatio.C.ḋ dōa. ꝙ māifestus vsurari⁹ ꝓbat ēt p priuatā scripturā. Itē qñ ē cōis opio ꝙ sit vsurari⁹ vt dicit Bal.i.l.i.in.3.colū.C.de sa.san.ec. Itē qñ tot τ totiēs feneratus fuit ꝙ ñ possit nisi eē liqdū i pplo vt dic Bal.i.l.i.i.3.colūna C.de salsa.cā adiec.le. Itē qñ ex ꝯiecturis apparet vsurarius τ inditijs.vt dicit Bal. i.l.cū ꝓponebat i pun.ff.de le.2.τ i.l.ciues C.de appel. Et breuiter dic ꝙ iudex habet arbitrari ex additis coherentijs ꝙ sit manifestus: puta: qꝛ publice feneratꝛ ꝙ ꝑ vsario hēt cōiter τ reputatꝛ ꝙ alias fuit declaratus τ silia. Ita dicit Bal.in addi.ad Spe.i ti. de appel.in.ḃ. an aūt sit manifestus. Dicit ēt Fede.ꝯsi.8.ꝙ ē māifestū de quo i.d.ꝯsi. lugduñ.dr. Cuius ꝓbano ē euidēs τ manifesta.ḃbi gfa. Defectus visus τ auditus τ scie ñ palā apparet oibus τ tñ subiciendo examini fit euidens τ māifestus.vt i.c.2.de ꝓsump. Sic qñ p modicā examinationem ꝓmptā τ facilē puta p libros rōnum τ h⁹mōi fit euidens dr manifestus. Et iō aduocati τ ꝓcuratores q defendunt eoꝝ ꝯct⁹ feneraticios peccāt mortal'r p.c.i.cū ibi nō. de offi.dele.τ p.c.i.de vsu.li.6.τ tenet ad restitutōem.vt.s. Restō prio i ḃbo vsurari⁹ §.8. Propterea bndicit tex.i.l.i.§.fi.ff.ḋ dote ple. Rei satis demonstrare frustra sit ōmonstrano. Hec ibi.

Usus clauium.

vide.s.Claues ecclesie τ.s.Cōfessio.§.τ quo ad excōicatōem.vide.s.Absolutio tertio. τ.s.Interrogationes in fi.

Usus

ē ius vtēdi rebus alienis salua reꝝ substātia ſm Azo.in sūma.

Usuari⁹ dr cui tm̄ re ad vsū q̄ttidianū vti lꝫ.Insti.de vsu.τ ha.§.i.vn̄ nō solū vsuarius pōt sumē q̄tū sibi expedit.s; ēt sibi τ familie sue.l.plenum i si.ff.de vsu.τ habi. 1

Quid si vsus dom⁹ sit relict⁹ marito.R. poterit hitare i ea ēt vxor parētes filij serui τ liberti.τ hospites i domo rcipe. Idē dic i muliere.ēt si vidua erat τ postea nupsit.ff. ḋ vsu.τ ha.l.cui vsus.τ.l.cetez.τ.l.ñ solū. 2

Quid si pecoris vsus sit relictus alicui. R.ꝙ neq3 lana neq3 lacte neq3 agnis vti poterit.s; ad stercorizandū τ modico lacte uti pōit.ff.ḋ vsu.τ ha.l.plēu.§.s3 τ si pecōis. 3

Utꝝ ille cui legat vsus silue possit incidere τ vendere sicut vsufructuarius.R.ꝙ sic. qꝛ aliter nihil habitur⁹ esset ex legato.ff.ḋ vsu.τ habi.l.diuus.li. 4

Usufructus

ē ius alienis reb⁹ vtēdi fruendi salua reruꝝ sba: qꝛ ē ius i corpore quo sublato τ ipm̄ tolli necesse ē.ff.de vsufruc.l.i.τ Insti.eo.ti.in prin. Differt vsufructuarius ab emphiteota qꝛ ille h3 vtile dominiū: iste solū ius vtendi. Item differt ab vsuario. Nam is cui nudus vsus fundi datur.nihil h3 vlterius in eo nisi vt oleribus pomis feno τ huiusmodi vtatur ad vsum quottidianū. τ in eo morēt.s3 nulli alij ius qḋ h3 aut vendere aut locare aut gratis ꝯcedeꝛ pōt: s3 vsufructuarius sic. Insti.de vsu.τ habi.§.i. Multomagis differt ab vsu nō iuris sed facti quo fres minores vtunt̄ quo vsuarius nullū ius h3: sed tm̄ factū p necessitate vite.de ḃ.signi.c.exijt q seminat.li.6.τ ꝓpterea addit ḃbuz facti⁹

Qualr ꝯstituatꝛ vsufruct⁹.R.pactōibus τ stipulatōib⁹ τ familie herciscūde ꝯpositōe τ ꝯsensu. Itē in testō legādo.vt.ff.de vsufr. l.oium.τ.l.vsufruct⁹ pluribus. Itez cū qs legat hitatōem i domo sua ē pinde ac si legaret vsufructū hitatōis: vt ē cāus i.l.cum antiquitas.C.de vsufru. Et iō pōt locare vl ibi τ comodare.i.§.inter comodatū.ff.como. 1

In qb⁹ rebus ꝯstituit vsufruct⁹.R.i oib⁹ reb⁹ q vsu ñ ꝯsumūt ꝓprie.vt.ff.eo.l.oium. In reb⁹ vō q vsu ꝯsumūt ñ ꝓprie vsufructus ꝯstituꝛ.s3 vtilitatꝭ cā receptū ē: vt ēt i his ꝯstituat. Ergo ꝯstituit i pecūia vio grāo τ h⁹mōi. Insti.eo.§.ꝯstituit. Aū nō. ꝙ illud qḋ non renascitur.non dr esse in vsufructu.l.diuortio.§.si fundum.τ.§.si vir in fundo.ff.solu.matrimo. Ideo lapis qui non 2

Quid aut̃ d onẽ legator. an sequit̃ vsufructuariũ oiũ bonor. vide. Ros. 625.

renascitur nõ ẽ in vsufructu ⁊ creta ⁊ huius modi. q̃d nõ. q2 legato vsufructu nõ veniũt talia. Idẽ arbores cedue vt salices ⁊ huiusmodi sunt in vsufructu: sed arbores fructifere nõ possent cedi pro vsufructu.

3 Ad quid tenet̃ vsufructuarius. R̃. tenetur pstare cautionẽ q͞p in rebus q̃ vsu nõ ↄsumũtur arbitrio boni viri ipsis vtetur salua rerũ sũa: sicut quilibet bonus vir vtitur ⁊ fruitur re ppria. Et sic q͞p finito vsufructu restituet ppetario id q̃d supẽ. In rebus vero q̃ vsu consumũtur d3 pstare cautõem de his exhibendis in ea qualitate vel si vult ↄsumet q͞p prestabit extimatõem illorũ bonorũ. d. c. vltio in glo. de pigno. hoc notatur. ⁊. ff. de vsufr. earũ rerũ q̃ vsu ↄsumunt. l. pria. ba. ⁊ tertia ⁊. d. §. constituitur.

4 Sed qd de his rebus q̃ vsu nõ ↄsumũtur sed minuũtur vt vegetes ⁊ similia q̃ vsu veterascũt ⁊ minuũtur nõ ãt ipo facto: sicut vinũ oleũ ⁊ similia. R̃. Pa. in. d. c. fi. q͞p caueb. de restituẽdo q̃d superit finito vsufructu vt p3 in. l. i. ff. vsufr. quẽadmodũ caueat. vbi ẽ casus sctu. l. i. ff. de vsufr. earũ rerũ vbi ista duo ponũtur vt diuersa. s. q̃ vsu ↄsumuntur ⁊ que vsu minuũtur. Et iõ iura q̃ volunt vt extimatio pstetur: loquũtur in his q̃ vsu cõsumuntur. vt in. l. si vini olei. ff. de vsufr. earũ rerũ. Ergo nõ debent extẽdi ad ea q̃ nõ cõsumũtur sed minuũtur: q2 aliter vsufructuario esset pniudiũ. Et facit pro hoc exemplũ in re comodata q̃ vsu minuitur vbi dãnum pertinet ad dñm non ad comodatariũ. l. cũ qui. ff. comodati.

5 Utrũ vsufructuarius nõ pstans cautõem principio ⁊ recipiens fructus teneat eos restituere. R̃. Pa. in. c. cũ constet de pigno. de cõiter distinguit cõcordãdo glo. iuris ciuilis q̃ sunt ↄtrie sic: aut bona fide recipit: puta q2 nõ fuit exacta cautio: nec maliciose distulit pstare: ⁊ h3 locũ glo. in. l. vxor. ff. d vsufr. lega. que tz q͞p non tenetur restituere. Aut exactus nõ pstitit cautõem vel fuit in mala fide maliciose cũ sciret se obligatũ ⁊ non pstitit sic tenet̃ restituere tãq̃ indebite pceptos: q2 nõ facit suos. Et sic intelligẽda ẽ glo. in. l. si cuius. ff. de vsufr. Facit. l. sed ⁊ si. §. scire. ff. de pen. here. Ubi errans in iure facit fructus suos: nõ male fidei possessor.

6 Sed nũquid testator poterit remittere ne cautio pstetur. R̃. Pe. in. l. i. C. de vsufru. ⁊ in. l. scire. C. vt in pos. lega. q͞p sic in reb9 q̃ vsu cõsumuntur. In rebus vero que vsu non ↄsumũtur non põt. Rõ: q2 daretur materia delinquẽdi: nec curaret vti sicut bonus vir.

Sed in aliis cessat cũ solũ teneatur ad extinctionẽ: q̃d verũ ẽ: nisi ppetas fuisset eidem vsufructuario legata vsq3 ad certũ diem: ⁊ vsufructus pure: q2 hoc casu cautio nõ ẽ prestanda: vt in. l. si vsufructus. §. plane. ff. vsufru. quemadmodũ caueat.

Utrũ sufficiat cautõ iuratoria. R̃. q͞p si vsufructuarius ẽ psona suspecta nõ sufficit: alias sic ⁊ hoc sequitur Pa. in. c. cũ ↄstet de pigno. ar. in. c. p vras de dote post diuor. resti. vbi bonus tex. in simili ⁊ in aut̃. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. 7

Utrũ vsufructuarius teneatur ad expẽsas in re de qua h3 vsufructũ. R̃. Ludo. de ro. in nõ. q͞p sic ad expẽsas paruas ⁊ ad collectas: ⁊ ad refectõnem de collecta q͞p teneatur: hẽs. l. quero. ff. de vsufr. lega. l. apud Iulianũ. §. heres. ff. de lega. i. ⁊. l. hactenus. ff. de vsufr. Nõ limita nisi qñ collecta tanta esset: q͞p equaleret pceptõi fructuũ: q2 solũ teneret̃ dominus gl. ẽ in. l. q cõcubinã. §. q ortos. ff. de le. 3. quã sequitur Dy. ⁊ Bar. in. l. his verbis. §. idẽ testator. ff. de lega. 3. Idẽ dic in expẽsis pro refectõe: nisi eẽt ei legatus vsufructus generaliter oium rerũ: q2 sic teneret̃ ad oẽs expẽsas vel renũciare: d. l. hactenus ⁊ q̃d ibi nõ. de fide instru. c. S. ppetu9 in glo. 8

Sed qd de vsuario. R̃. idẽ ibidẽ q͞p aut dominus pticipat icomodo rei cui9 mihi legatus ẽ vsus: puta q2 domus ẽ ampla: ⁊ tũc tenet̃ dominus nũ. Aut nõ pticipat. sed solus vsuarius. Et sic tenetur ad expensas. l. si domus. ff. de vsu. ⁊ habi. 9

Quero qd erit qñ testator reliquit vxorẽ dñam ⁊ vsufructuariã oium bonorũ suorũ q̃diu vixerit vel vitã viduale duxerit: dic. vt. s. Legatũ. i. §. 47. põt tñ talis vxor laudare ⁊ laudemiũ recipere: nec p hoc vr̃ ↄductõ bñdis deterior: sicut nec ecclesie si prelatus bñficia vacãtia ↄferat vl electos ↄfirmet: cũ talia nõ possit retinere ad manus suas. de in sti. c. si. de offõ archipresbiteri. c. si. ⁊ feuda antiqua concedat. c. 2. de feudis. 10

Sz nũquid ex vsufructu legato grauabit̃ heres in legitima. R̃. q͞p nõ nec quo ad proprietatẽ nec quo ad vsufructũ. C. de in offõ. testõ. l. qñ. ⁊ aut̃. nouissima. ⁊. l. scimus. §. cõi aut̃. Idẽ dic in trebellianica quo ad aliũ heredẽ vel alios qbus legitima debet̃: q2 detrahent quartã suam heredes de tali vsufructu legato: nisi sit ipse heres: cui vsufructus est legatus. ẽt: d. l. vxor. ⁊. ff. de vsufr. l. omnium. ⁊. l. si mihi ⁊ tibi. 11

Utrũ ille cui ẽ relictus vsufructus oium bonorũ teneatur soluere es alienũ de ipsis 12

bonis. R. fm Bo. q sic. Secus si solū esset relictus vsufructus aliquarū rerū. ff. de vsu fru. lega. l. fi. Pau. de castro. ɔsilio. 385. dicē q ppꝛietarius tenetur principaliter. s. ad vē dēdū de bonis pro solutōe eris alieni: τ sic vsufructuarius secūdario pticipabit in solu tōe. τ sic minorē vsūfructū hēbit/pro quo fa cit. l. fi. §. si aūt es alienū. C. ő bōis que libe. τ est verior opinio.

¶ Quō amittitur vsusfructus. R. q quatuor modis. Primo per mortē vsufructuarij de pigno. c. fi.

14 ¶ Secūdo p maximā τ mediā capitis di minutōem/nō āt pp minimam. Et maxima minutio capitis ē. cū aliqs simul τ libertatē τ ciuitate amittit: qd accidit his q efficiunt serui pene pp delictū suū: vel q pp ingratitu dinē rediguntur i seruitutē. Media ē cū ciui tas amittitur τ libertas retinetur: qd accidit cū aqua τ ignis interdicitur: vel i insulā ðportat. Minima ē. cū ciuitas τ libertas retine tur: sꝫ status mutat. qd accidit his qui sui iu ris erant/facti sūt iuris alieni: vel ɔ Insti. de capit. dimi. Prie due sūt mortes ciuiles. ff. pro socio. l. societas. Tertia ñ. qꝛ oīa iura trā seunt ad patrē cui arrogatus se dōat. Insti. de adop. §. sed hodie. C. de sa. sanc. ec. aūt. ingressi. de testa. c. qꝛ ingredientibus.

15 ¶ Tertio amittitur si res perit in qua erat vsusfructus Insti. eo. §. finitur. ff. q. mo. vsus fruc. ami. l. i. τ p totū. τ h si erat ɔstitutus. d. l. i. Quia qd nō ē/amitti non pōt/in glo. ibi dem cum concordantijs suis.

16 ¶ Quid si vniuersitati sit vsufructus legat⁹: vel ciuitati. R. durabit spacio centū ānorū: ff. eo. tit. l. an vsufructum: nisi in ciuitate ara trū inducatur: ita q desinat esse ciuitas vel vniuersitas: ff. qui. mo. vsufr. amit. l. fi.

17 ¶ Utrū cū plures sunt vsufructuarij τ vnus moritur reuertat ad ppꝛietariū. R. q nō: sꝫ acrescit alteri vsufructuario. ff. ő vsufr. acre. p totū. τ ff. q. mo. vsuf. āmi. l. excepta: solū ergo redit ad ppꝛietariū qñ omnes defici unt Insti. eo. §. i.

18 ¶ Quid si vsufructus reliquatur alicui do nec filius pupillus ad pubertatē venerit/τ pupillus morit añ pubertatē. R. q vsufruc tus durabit vsqꝫ ad etatē cōpletā. Si vero sit relictus sub incerto tpe: puta. donec talis furiosus resipuerit: τ añqꝫ resipiscat morit: sic durabit toto tpe vite vsufructuarij: qꝛ pos sibile fuit vt toto eius tpe iniuria perseuerarꝫ: vt in. l. ambiguitatem. C. eo.

19 ¶ Quarto amittitur vsufructus p non vsū: nō simpliciter: sed eo modo quo ēt dñiū rei pditur/vt p prescriptōem. vt. ŝ. prescrip tio dictū ē. τ nō. in. l. pe. C. eo.

20 ¶ Sed ad quē reuertet vsufructus qñ p ca pitis diminutōeꝫ āmittit. R. si ē filius/ad pa trē: si seruus/ad dñm: si pr/vel alius trāsibit ad filiū/aut hērdē eius nō ad ppꝛietariū: vt i l. fi. C. eo. Intellige qꝫdiu viuet ille cui vsuf fructus fuerat legatus. ar. pdicte. l. ambigui tatem.

21 ¶ Utrū cū vsufructus vniuersaliter gregis vel armēti ē legatus/si moriat/teneatur vsu fructuarius reficere. R. q sic ex agnatis gre gū tenetur submittere alia loco mortuorū capitū. Secus si tm in aīabus leget vsufruc tus: qꝛ nō tētur reficere si moriātur sine sua culpa. ff. eo. l. vetus Insti. de re. diui. §. sꝫ τ si gregis. Idē dic q dꝫ in vineaꝝ mortuaꝝ τ arboꝝ locū alias instituere τ colere. Nā q bonus pr̄fa. dꝫ vti vt i. d. §. sꝫ τ si gregis.

22 ¶ Utrū vsufructus legatus filio existēti i po testate pr̄is amittat p morteꝫ eius. R. Bar. in. l. ex lr̄is. C. de vsufr. τ habi. q nō extin guit: qꝛ ɔsumitur ɔtēplatōe pr̄is legatus: sꝫ remanebit pr̄i. Si vero pr̄ pmoriatur: sic ɔ sumit ɔtēplatione filij legatus τ nō extigue tur. sed erit filij aduenticium.

23 ¶ Utrū vsufructuarius possit cedere vel ven dere comoditatē vsufructus. R. Bar. i. l. in terest. C. de vsu. τ habi. q sic. sed nō iūs vsu fructus. Similiter ille cui legata ē i testō do mus ad inhitandū/poterit alteri locare/τ fi nict solū morte ipsius cui legata ē habita tio. ff. de vsu. τ habi. τ Insti. eo §. fi.

Uxor dr mulier postqꝫ ɔxit p verba de pñti: lꝫ nundū ɔsumauerit. τ hoc in oībus fauora bilibus. Sed in odiosis appellatōe vxoris vēit solū illa q matrimoniū ɔsumauit. vt i. l. nō sient. C. de bo. que lib. Nō. Pa. in. c. ter tio loco de presump. vide. ŝ. Spōsalia. §. i.

1 ¶ Utrum vxor sit in potestate mariti. R. fm Bal. de consue. feu. ti. an maritus succedat vxori in bene. q non iure romano: nisi quo ad debitum carnis/τ operandū. vt nō. glo. C. de condi. inser. l. si vxorem τ nō. Insti. ad tertulianum. §. i. in fi. C. de seru. fugi. l. fi. τ adde quod nō. Insti. de pa. potestate i gl. ordinaria. tex. est in. l. i. §. fi. ff. de iniur. τ ibi glo. τ tex. in. l. is cuius ope. §. fi. ff. de adul. Erit ergo sub potestatē patris. d. l. si vxorē τ. l. sicut. ff. de ope. libē. sed iure lombardo erit sub potestate viri: sed apud nos vacat. Aliqui tamen tenent q de iure canonico ē sub potestate viri. ar. c. mulieres de sen. ex co. sed non credo.

Capitis diminutio: maxima, media, minima.

Uxor cui fructū ē legatū a marito si postea [illegible] nō vult viuere, pdit legatū. vide s. tutella §. 7. et Ros. vsus fr̄c. §. 22 in fi.

2 Utrū vxor cedat lucro viri. R. Pa. in. c. lr̄as de resti. spol. tenet q̄ sic quantum ad operandum all. l. sicut patronus. ff. de op. lib. Facit. l. sed si vir in prin. ff. de dona. inter virum. et vxo. et c. hec ymago. et c. mulierem. 33. q. 5. Sed saluo meliori iudicio. dico q̄ aut operatur in bonis viri pro suo vsu. vt puta in lana viri vt sibi faciat vestimentum: vel in lino vt sibi faciat linteamina pro vsu: et sic dico q̄ cedit lucro viri: q2 nō minus tale vestimentum erit viri q̄z si nihil operis in eo fecisset. nec precium laboris a viro in hoc casu poterit petere. Et sic loquitur. d. l. sed si vir. Et idem dico de reb' ędis viri apud quem alimentatur. Aut laborat in rebus viri: vt inde hēat lucrum vel in alijs quibuscūqz: vt puta: est textrix: vel filatrix: vel ē negociatrix et huiusmodi. Et sic non cedit lucro viri: sed sibi acquirit: nisi in casu quo n̄ hz dotem sufficientem ad alendum se et communes liberos cum marito: vbi maritus n̄ habet alia bona sufficientia. Sed si habet dotem sufficientem ad alendum se et cōco liberos vel saltem se: q̄n maritus habet alia bona sufficientia: sic credo nō teneatur cedere lucro mariti: sed pōt i eius bonis vel alijs laborare vt habeat preciuz laboris: et sibi acquiret. et h̄ videtur sequi Bar. et sic limitare glo. in. d. l. sicut patronus. i. l. gaio. ff de a lim. lega. Facit. C. de dona. inter vi. et vx. l. et si de pecunia mar. Probatur idē q2 vxor non tenetur laborare pro viro. si habet dotem sufficientem pro parte onerum supportanda: vt pz. ar. c. per vr̄as de dona. inter vi. et vx. et i. l. si cum dote. ff solu. ma. et nō. idem Pa. in. c. lr̄as. de resti. spol. vbi determinat q̄ nec ēt causatiue pōt vir eam compellere ad laborandum subtrahendo s. alimenta. Ergo sibi poterit laborare. Si vero non portauit dotem sufficientez ad sustentāda onera matrimonij saltē pro parte: sic credo q̄ debeat laborare pro ipsis oneribus supportandis: et si non vult vir pōt ei denegare alimenta: et sic tenet. Nec obstāt iura que videntur velle q̄ simplr̄ cedat lucro viri: q2. d. l. sicut que dicit. q̄ debet esse in offō viri debet intelligi. s. ad debitum reddēdū. et glo. ibidem intelligenda ē fm q̄ dixi. dū laborat in re viri pro vsu suo: alias non habet veritatem: nec iure probatur. si alio mō intelligit. et silr̄. c. hec ymago. et c. mulierē in quibus dicitur q̄ ē pene famula viri: et q̄ est de dn̄o viri. intellige non simplr̄: sed fz quid in quantum est sub eius cura. et debet regi ab eo et quo ad debitum cōiugale: alias non: quia non transit in ptātem viri vt s̄ dictum ē. Vel dic q̄ predicta debent intelligi de operibus obsequialibus in domo: puta. coquina vel faciendi lectum aut scopandi et huiusmōi. De q̄ vide s̄. Peculiū. §. 3.

3 Utrū maritus possit verberare vxorem. R. fm Host. et Gof. in. c. quēadmodū de iureiur. q̄ sic ex magna cā et leuit verberatiōe ar. in. l. preceptoris. ff. ad. l. acquil. de hoi. ad audiētiam. Sed sine cā vel grauiter verberans vir punitur ad dandum eternam partem donationis propter nuptias: vt in aut. vt liceat ma. et aui. §. si quis autē propriam et C. de repudijs. aut. sed nouo iure. vn̄ in l. cōsensu. C. de repu. dr̄ q̄ verbera ingenuis aliena sunt. Facit glo. 7. q. 1. in. c. sicut. Ros. §. 5.

4 Utrū vir possit interficere vxorē adulterā tem. R. lex ciuilis penam non imponit. l. gracus. C. de adulte. 33. q. 2. inter hec si inuenit in actu adulterij: sed lex diuina sic dic Non occides. Et ideo non licet. vide s̄. Homicidium 1. §. 6.

5 Utrū vxor possit agere ad restitutionem dotis viuente viro. R. fm Pa. in. c. ex lr̄is de pigno. q̄ sic si vir incipit male vti sba sua et male versari: et dicitur male versari. quādo exulat a pr̄ia sua propter maleficium proprium: et maxime cum peruenitur ad distractionem bonorum. d. c. per vr̄as. videt tex. in. l. vbi. C. de iure do. ēt q̄ possit petere donationem propter nuptias: licz alij quo ad donatiōez pdictā contrarium teneant. Itez pōt petere vbi matrimonium venit separandum: quo ad thorū. vt in. c. i. de dote post diuor. resti.

6 Utrū vxor hn̄s viz pdigū licite possit abscōdē aliq̄ bōa eo inuito. vide Furtum. §. 35.

7 De dote. vide s̄. Dos. De dōatōe inter vi. et vxo. s̄. Dōatio. De debito. vide Debitū. De voto. vide s̄. Uotū. 2. §. 8. De parafrēalibus vxoris hēo s̄. Parafrenalia.

8 Utrū possit de rebus viri pandere filijs p̄mi matrimonij. R. q̄ non. nisi fm q̄ pōt elemosinas facere. vt s̄. Elemosyna. §. 7. Ros. §. 1

9 Utrum vxor teneatur sequi virum suum. R. fm q̄ collige ex nō. i. c. si quis necessitate. 34. q. 1: q̄ aut transfert domicilium. Et sic tenetur eum sequi. Et hoc verum nisi pactū fuisset vt non transferret. quia sic non tenēt: nisi post pactum aliqua necessitas aduenerit que impediret maritum ibi manere: puta infirmitas vel capitalis inimicicia: quia sic tenetur sequi. non obstante pacto. ar. c. vnaquaeqz. 13. q. 2. Si vero non transfert domicilium: sic non tenetur euz sequi. fz Mo.

[illegible] de ope. li. et 33. q. fi. hec ymago [illegible] mulieres [illegible] Adde glo. [illegible] q. v. et glo. [illegible] Insti. de [illegible] [illegible] ff. so. mat. vid. s. hec §. 1.

An teneatur facere curare de vxore infirma. vid. i Ros. [illegible] §. 3.

Mulier que hz prez [illegible] [illegible]

Simil'r non tenetur eum sequi si est vaga-
bundus. fm glo. in. d. c. vnaquecꝫ. nisi sciēs
eum uagabundum ɔ̄xit cum eo: quia sic te-
netur. Hoc totum limito ueruꝫ. quando ex
cā honesta. uel transfert domicilium. uel est
uagabundus. Secus si ex cā inhonesta: ul'
si uellet eam trahere ad peccatum/ uel imi-
neret sibi periculum uite: quia sic non tene
retur eum sequi: ut sentit glo. in. d. c. si quis
facit. l. ꝙ nisi. ff. de oper. lib. ubi pꝫ ꝙ liber
tus non tenetur sequi dn̄m uagabundū ad
prestandu. n. ei operas. vide in. c. de illis. d
spons. Ros. 63.

Y Pocrisis vide s. Simulatio.

Y Poteca uide. Pignus.

Y Ronia vide in lra. h.

Y Strio vide in lra. h.

Z Elus proprie est tristitia d bono alterius nō ex eo qd ille habet. sed ex eo qd sibi deest dicit phs. 2. ethicorum. Et si est iste zelus circa bona honesta est laudabilis fm illud prime corin. 14. Emulamini carismata meliora. Si uero est de temporalibus. sic pōt eē cum peccato sicut auaricia. Si autem quis dolet de bono alterius quia eum excedit ī talibus bonis. sic est inuidia. Accipitur etiā aliquando zelus pro feruore seu ɔmotōne diuine caritatis ut in ps. Zelus domus tue comedit me ⁊c̄. Et iste zelus postremo dictus: fuit qui me ad prefataꝫ angelicam summam componendam coegit. ad laudem domini nostri Jesu xpi: cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen. Laus deo.

¶ Laus Jesu xpo. virgini matri Marie beato patri nostro sancto Francisco. sancto Seraphico Bonauenture doctori ceterisqꝫ dei electis. Explicit opus.

Finis

¶ Jacobinus de suigo de sancto Germano huius impressionis auctor ad lectorem.

¶ Humano Angelicas qcūqꝫ audire loquelas.
Ore cupis: presens periege lector opus.
¶ Hic sacros canones. Hic ⁊ ciuilia iura.
Hic sancte inuenies Religionis opes.
¶ Maxima multoꝝ qd vix dabat ante librorūꝫ.
Sarcina: id Angelica dat tibi summa breuis.
¶ Angelus est auctor. Sacri decus ordinis ingens
Seraphici: ⁊ tante Religionis honos.
¶ Auctorem atqꝫ opus impressum felicia dona
Clauassina tulit terra beata viro.
¶ Nec Parleta minus gens felix vnde creatus.
Angelus Angelicis dignus adesse choris

¶ Impressuꝫ hoc opus Clauassij Anno Christiane salutis. M. cccc. octuagesimo sexto tertio idus may. Feliciter Imperantibus Innocentio octauo pontifice maximo: ⁊ Karolo Illustrissimo. duce quinto sabaudie pedemontaneqꝫ regionis.

Registrum huius operis

✠
Primi vacat
Epl'a
In nomine
dubium
a
Incipit
modi
Quid
exhumabitur
b
mera
trocinari
non dicat
glo.in.l.i.
c
Et de hac
uentre
supra q
R.q non
d
ad eum qui
Utrum filius
ex certa
de episco
e
currerunt
alienum
voluntate
rici.R.
f
ff.de
est q non
sicut
Que sit
g
q in dubio
in tali sit
c.omnis
vero solum
h
ceret non
tunc.
pedit
lij versus
i
Utrum
correctio
⁊ dentes
dolum.

k
vel ordinario
testimonium
bare non
reis fastidit
l
dictis
panti
elemosynam
eis vel dño
m
Et ideo
totaliter
dralibus
te.⁊
n
aliquid
Utrum
exce.prela.
de preben.
o
R.q
co.ii.i.
de sen.exco.
fertur ab
p
Secundum
Queritur
Qñ dicitur
in multis
q
catione
magna
ti.doc.
Queritur
r
sunt vane
ma.⁊ obe.
lositatem
dolere
s
Queritur
limitat
Fratres
dicitur
t
Utrum
sti.⁊ subst.
Item qui
c.si.co.ti.

v
est proprie
consulat
requiritur
Et p3 ex.c.
x
vel super
per his
Uigesimo
non possit
y
Utrum liceat
du3 Pa.
⁊ tunc
pe: to: b
z
Limitare
Sed quid
legis diuine
Si qñ
qua non
Circa.9.
A
Intestatus
irregularitas
sine scienter
t'pra statuta
B
quod in
derelictorum
in litem
l.diem.§.si.
C
auctoritate
i ex̃neum
Jo.an.
tum pro
D
verbo non
Legitimatio
sequitur
non tenetur
E
per Bar.
Utrum in
quando
tur non
F
persona
mutet
citur quia
An.⁊ Pa.

G
ad pfectiones
mnis in
vbi.ḡ.
naturali
H
restituendum
sacerdotis
defunctorum
pus christi
I
Quomodo
Sed clericis
datur in
cet pseuerantia
K
sanctorum
in.2.di.41.
portare
⁊ caracter
L
pceptis
ac cetera
bendat omne
die non est
M
d.c.suam
in.d c.i.
quando sunt
ramentum
N
in expositione
nē.ideo
lūmodo
datum sit
O
de quibus
ministratione
non dicuntur.
non conditis
P
Utrum
natus post
tur restituere
colo
Q
lum contra
Julianus
retur
Quid si

R
13.q.2.
Quid de
vt in.c.
nō possit
S
gula cui
tibi nñ
casu facit
Sodoma
T
non potest
q aut
P.restituere
sine liberis
U
q furcs
ierunt
habeat
re.Insti.
X
vetustate.
Uindicatio
sci Amen
Ray.potius
Y
tradens
ne laborum
Utrum
⁊ expectat
Z
predicta
Septima
angarientur
post

Nota reglam q incides i excoicatoem p violeti manuu iniectoe i clicu a solo papa absoluem 9seq pot et regla hec origialr hetr. 17 q. 4 c. sigs suadete. fallit i multis casib q 9tinet his vsib.

Regula: Mors: sexus: hostis: puer: officialis:
Deliciosus: Inops: ager: senexq3: sodalis.
Janitor: Astrictus: Dubi9: cause: levis ict9
Debilis absolui sine suma sede merentur
Atroces no soli pape retinet:- Et decla sic

Regla ut c. monachi d sen. ex. et c. cu
Mors ut c. ndubiu eo ti. sexus c. mulier
hostis ut i c. d cete. puer ut c. p? 2 c. pu
et c. si eo. officialis ut c. 3 eo t.
Deliciosus ut i c. mulieres d si eo.

Inops ut i c. eo q? de his. Eger. Senex ut i d. c. q? de his si. Sodalis ut i c. pu et vi. or ho. cle. Janitor ut i c. 3o eo. Astrict9 ptm alti9 ut i c. mulieres 2 i c. relatu. Dubi9 ut i c. cu desideres. causa iuste ad no eudu ut i c. q? d his eo. levis ict9 ut i c. pervenit eo. Debilis ut i c. ea noscit. Atroces ut i c. cu illoz et c. relatu etc canonica eo ti. h oia post par i c. cu illoz d sen. exco. i s. no.

Eugeni9 4o cocessit ad petitoez fris Nicolai d Ausimo:

Q fri sit aliq excoicati nec noiatim a Judice denutiati: nec vitaret aclero ul populo: q no teneat fres dictos excoicatos vitare. n p ut i coi vitat. Maxime qn ab eoz coione no possut sine scadalo abstinere. ex eo q i coi no vitant:- Idem itelligit circa obsrvatoez Interdicti 2 cuiuscuq alterius censure ecclesiastice: ut predicti fres no teneat obsrvare n p ut de creo dicti e.

Idem eugeni9. 4. ano dni 1434 ad supplicatoem fris Jacobi d marchia 2 fris Nicolay d Ausimo ob vitta scadala vitada 2 ob pace 9servare cocessit fribus morib obsrvatie: quaten9 si sit aliq excoicati nec noiatim a Judice declarati seu denutiati nec aclero evitat ul apoplo fres n teneat dcos excoes vitare.

AMM. PROV. DI TORINO
№ 7181
BIBLIOTECA

Suma Angeli de clauasio ordinis minoꝝ